

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 2'70 К.
чвертьрічно . . . . . 8—
піврічно . . . . . 16—
цілорічно . . . . . 32—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 2'40 К.
чвертьрічно . . . . . 7—
піврічно . . . . . 14—
цілорічно . . . . . 28—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1'50.

Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою. . . . .

Один примірник коштує
у Львові 10 с.
на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Делегація Української Централь- ної Ради у Петрограді

Відень, 28. червня 1917.

Українські домагання.

(Ф. Н.) „Русское Слово“ з 10 червня н. ст.
доносить з Києва:

Українські часописи приносять текст декла-
рації, яку спеціальна українська делегація пере-
дала Тимчасовому Правительству та петроград-
ській Раді робітничих та солдатських депутатів.
В декларації наведені такі жадання, які повинні
негайно бути задоволені:

1) Видане правительственного акту, в якому
в тій чи иншій формі буде висловлено засадни-
че доброзичливе відношене до кличу автономії
України.

2) Конечність поставлення української спра-
ви на обговоренне міжнародної конференції

приму-

шує негайно розв'язати в засаді питане про
участь в сій конференції представників україн-
ського народу, бо така участь вимагає негайно-
го здійснення підготовчих практичних заходів в
закордонній Україні.

3) Для всестороннього ознайомлення пра-
вительства з настроями на Україні та жаданнями
українського населення треба утворити при Тим-
часовім Правительстві посаду окремого комісара
в справах України.

4) В губерніях з українським маселенем
повинні бути окремі комісари.

5) В інтересах збільшення боевої сили армії
та відновлення дисципліни необхідно виділити
Українців в окремі військові частини як поза
фронтом, так по можності і на фронті.

6) Призану Тимчасовим Правительством
організацію народної школи необхідно поши-
рити на середню висшу школу.

7) Відповідальні посади як світської, так
і духовної адміністрації на Україні треба обса-
джувати людьми, які мають довіре населення,
говорять його мовою, знайомі з його жаданнями.

8) Для задоволення національно-культурних
потреб народу необхідно видати з державного
скарбу до розпорядимости Центральної Ради
відповідні квоти.

9) Необхідно дозволити поворот до вітчиз-
ни тим закордонним Українцям, які неправно
були виселені з місць свого побуту, а також
улекшити долю Українців Галичан, розмістивши
їх в українських губерніях.

Перше засіданне спеціальної правительствен-
ної комісії з делегатами.

„Русское Слово“ з 7. червня н. ст. доно-
сить:

Українська делегація, яка перебуває у Пе-
трограді, прислала до Центральної Української
Ради в Києві телеграму з повідомленем про пе-
ребіг засідань спеціально утвореної правитель-
ственной комісії в справі національних жадань
Українців.

В телеграмі говорить ся:

Відбулось перше засіданне комісії з делега-
тами. Перша точка викликала палкі дебати. Рі-
шено, що правительство в своїм акті може при-
знати право України на національне самоозна-
ченне, не згадуючи одначе слова „автономія“. Жадане
участи в мировій конференції можна
задоволити лиш услівно. На українізацію вій-
ська довго не годили ся. Загалом комісія є про-

ти утворення окремої армії, але признала можли-
вим допустити часткову українізацію. На думку
комісії автономія можлива лиш в межах еконо-
мічної єдності. Цілковита автономія України
відділить Росію від Чорного моря.

Іванови Франкови.

Львів, 28. червня 1917.

Минуло більше року від смерти Івана
Франка. У Львові відбула українська громада
поминки на могилі поета, по краю відчитано
два-три виклади про його жите і діяльність, —
а поза тим ніякого більше діла, яким би вша-
новано велике Імя. Стидно і болучо, що па-
м'ять одного з найбільших Українців так мало
виявляєть ся, так мало серед нас жива.

На сторінках нашого дневника поміщений
був вже кілька разів зазив гурта львівських
Українців до суспільности, щоби пособила у-
творенню монументального портрету великого
народного Учителя. З тим самим зазивом звер-
таєть ся до загалу гурт львівського громадян-
ства ще раз, в сподіваню, щоби він не пройде
так беззамітно, як попередні.

Найвизначніший український артист ма-
ляр Іван Труш робив пильні студії до портрету
Франка ще в часі, коли наш Письменник стояв
на висоті свого письменського розвитку. Студії
сі над обличчям Франка є нині єдиним же-
релом для відтворення покоління образу того,
що було в особі Франка вмируще. Зберігти
для українського народу сю артистичну працю
і остазити будучим поколінням монументальний
портрет Івана Франка — значить сплатити од-
ну частину довгу вдячности для Того, котрий
стільки нам давав духової поживи.

Українське Громадянство поспішить із
складками на портрет Івана Франка! Гроші по-
силати на адрес Краєвого Союзу Кредитового
у Львові, число книжочки шаднчої 4 000.

Із занятої Волині.

Нам пишуть:

В останних часах появляють ся в польській
пресі довші і коротші вістки про окуповані у-
країнські землі. Всі ті вісти походять імовірно з
під одного пера галицького адміністратора на
Волині, який в своїм патріотичнім запалі так
далеко пішов, що з'їзд волинського учительства
в Ковельщині назвав польським без огляду
на те, що в ній брало участь в більшости укра-
їнське учительство, а то 7 Укр. Січ. Стр., 4 учи-
тельки Українки з Галичини і 2 місцеві учитель-
ські сили. Те все однак не перешкодило корес-
пондентові помістити в „Nowościach Ilustrowa-
nych“ ч. 23, з дня 9. червня 1917, фотографічну
знимку учительського з'їзду п. з. „Szkołnictwo
polskie na Wołyniu“, де побіж кількох польських
учителів видно 7 стрілецьких шапок.

„Głos Narodu“ з 23. червня 1917 р. ч. 147
помістив довшу статтю п. з. „Ludność polska na
Wołyniu“ від власного кореспондента з Володи-
мирщини. Автор статі по короткім вступі при-
ходить до статистики населення на Волині і ка-
же, що Поляків є 40 проц., Жидів 20 пр., а „ги-
зіńskiej ludności“ 40 пр. Перед війною, каже ав-
тор, відношене було дещо инше, бо польсько-
го елементу було не більше 14—15 проц., жи-
дівського 9—10 пр., а решта припадала на Укра-
їнців. На польську людність Волині — мовляв —
складаєть ся з кількох категорій: а) інтелігенція
і обшарники з часів давної Польщі; б) селяни
і дрібна шляхта з тоїж доби; в) галицькі емі-
гранти (з над Висли і Сяну). Земельна власність,
велика і дрібна, в половині в польських руках,
а хто не вірить, того відсилає автор до брошу-

ри Бартошевича „Na Rusi—polski stan posiadania“
Kijów 1911 і до „Атласу“ проф. Ромера. Вершок
фалшу містить ся на кінці згаданої статі і
уважаємо за відповідне подати те місце в ори-
гіналі:

„Польські села перед війною тягли ся кіль-
кома поясами. Нині є польська людність в цілім
краю. Цілий край під національним оглядом на-
брав характеру східної Галичини. Відносини з
rusińską ludnością були і є на загал приязні“.

Маючи під рукою статистику волинського
губернського земства з 1911 р. і статистику ц. і
к. австрійських властей з 1916 р. (20. вересня)
можемо подати для інформації „Głosowi
Narodu“, що польської людности перед війною
було в Ковельщині 39 проц., а в Володимир-
щині 7-8 проц. Ніякої польської інтелігенції на
Волині нема і не було, є тільки обшарники і
колоністи, які зовуть себе і звали „католиками“,
а послугували ся українською мовою. Польська
земельна посілість по конфіскатах 1831 і 63 р.
виносить всего 29 6 пр. більшої земельної посі-
лости занятих волинських земель. Що до націо-
нального складу занятої Волині то військова ста-
тистика подає ось що: на 75 000 осталої люд-
ности Ковельщини (понад 200.000 виїхало в Ро-
сію) є 43.000 Українців, 7.109 Поляків, решта
Жиди. Занята Волинь набрала дійсно під тепе-
рішню пору характеру східної Галичини, але
тільки під оглядом адміністрації. А про любов
„rusińskiego narodu“ до Поляків може переко-
нати ся кореспондент, як тільки покажесть ся на
село і прозве себе Поляком“.

Української Волині, Ковельщини і Володи-
мирщини — ніколи не спольовізують теперішні
панове адміністратори. На стільки сили, щоби
до-того не допустити, ми ще в себе найдемо.
Пашук.

Що буде із східною Галичиною і Буковиною?

Львів, 28. червня 1917.

„Nowa Reforma“ доносить в депеші з
Берліна:

Питане, чи Росія видасть добровільно
східну Галичину і Буковину, розбирає военний
кореспондент „Московских Вѣдомостей“. Ав-
тор виходить з того, що східна Галичина з Бу-
ковиною має остати в державнім звязку з Ро-
сією, як відплата за Польське Королівство і
Литву, на яких втрату Росія вже поволи зго-
дила ся.

Перед російською офензивою в Галичині?

Відень, 30. червня 1917.

З воєнної кватири пресової пишуть:

„Zürcher Post“ в телеграмі з Женеви по-
дає відомість, що після віродостойних звісток
з Парижа управа російської армії тепер справді
поважно зброїть ся на південно-західнім фрон-
ті, щоби підняти понехану від мин. року офен-
зиву. З сею метою управа рос. армії стягнула
на австро угорський фронт дуже значні сили,
відповідно скріпила артилерію і силкуєть ся від-
повідно збільшити засіб муніції. Замітне, що
підготовлення сі відбувають ся саме в області
австро-угорській.

Відомість ся дивне світло кидає на постано-
ви петроградської Ради що-до мира. Домага-
єть ся там виразно мира без анексії, а
тепер управа рос. армії розпочинає нову офен-
зиву, цілю якої не є що инше, як саме анек-
сія чужих областей.

Палата панів.

Відень, 30. червня 1917

Наради цікаві тим, що говорило ся про Галичину.

Після архієп. Теодоровича прийшов до слова ген. полк. Данкль і боронив військову адміністрацію в занятій Польщі перед закидами д-ра Білінського, бо ся не піддавала русофільської орієнтації і сумироті Поляків не поступала неясно, а знов армія не найшла у галицьких адмін. властей тої підпори, на яку ма-ла право числити. Про се говорив бесідникови сам полк. марш. архієп. Фрідріх, до Поляків неприязно чейже не настроєний. Отже, хто хоче підносити закиди проти власної армії і найвищої її управи, най не забуває: *audiat et altera pars*.

Д-р Білінський ствердив, що ген. Данкль має на гаді рр. 1914/15, а бесідник говорив про 1915/16. Далі хотів бесідник тільки ствердити, що адміністрація в Королівстві не старала ся поведенєм своїм переконати населення, що вона ліпша, ніж її попередниця. Вжила вона немилекого слова „російська Польща“, а того німецька адміністрація не робила. Осередні держави не вели війни в інтересі Польщі, але в своїм, та саме інтересом тих держав було Польщу воскресити. Вести в Королівстві австрійську політику, значить вести політику до Поляків найприхильнішу. Може не всі в палаті тої думки, але оба монархи похвалять слова бесідника.

Бар. Діллер стверджує з власного досвіду, що на час 2½ літньої його служби близько фронту не було випадків зради. Близько границі було чимало шпіонів, але тільки на початку війни і були се перебрані Росіяни. Бесідник бере в оборону адміністраційних урядників і військових губернаторів.

Після кількох бесідників прийшов до голосу п. Барвінський. Відповідаючи на бесіду Білінського заявив, що й Українці мають право самоозначення, хоч польська преса говорить про них, як про масу національно несвідому. Неправду тих поглядів ствердили поспідні події в Росії і на Буковині. В часі війни понесли Українці найбільші жертви. Бесідник подає як примір смерть еп. Чеховича, заслане митроп. Шептицького і вивезене ряду укр. священників, урядників і офіцерів у глибину Росії. Треба надіятися, що правительство уживе всіх способів, щоб вивезені вернули ся назад до вітчизни. Значіне Галичини оцінено як слід що йно тепер.

Показало ся, що той, буцім пасивний край є скарбом і шпихлером не тільки для Австрії, але й Німеччини. Бесідник надіється, що занята Росія укр. територія верне ся до Австрії. Українці домагають ся, щоб укр. територія була безпосередно підчинена державі під скиптром Габсбургів.

Після заяви кн. Авсперга, щодо омовіної своєї промови мав тільки власні інформції, а то з часу побуту в Галичині — виступив найбільш оборонець адміністрації властей у Галичині д-р Коритовський. Як бувавший шеф адміністрації в Галичині каже, що ні один урядник політичний першої інстанції не заслужив на якийсь поважний закид. Бесідник помітив за дозволом пок. цісаря в „Газеті львівській“ заяву, що всі сумарично підношені заміти проти адміністраційних урядників зовсім безпідставні, а виказали се переведені слідства і то при участі військових команд.

Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

ПІД КРИЛАМИ ЦЕРКОВ.

Все переінакшило ся в старих, добрих Дубинівцях, тільки цвинтар кругом церкви той самий, густо-вишневий, з високою м'якою травицею, занашений та тихий, і з правого поза церквою боку, близько паркана, самотно червоніє ся маленька будівля з паленої цегли, вкрити зеленим дашком й вивершена густомережним овальним хрестиком з старої церкви; це — капличка над старим престолом, перед котрим „за рідний край і за його люд горіло до Господа просте та чисте серце дубинівського дідука“. А ось і він самий, поруч зі своєю Сарою дев'яностолітною; в куточку цвинтаря, між трим престолом і парканом колишньої пасіки — широка подвійна могила, огорожена великими штахетами, з чотирма ялинками по кутку. Над могилою простий, без жадної оздобы, лізний хрест, а під хрестом табличка: „зді покої ся прах раба Божія, єрея Павла Виссарієвича Вигуржинського... і подружжя його Марії Івановної... 31. декабря 1899 года“.

Коло могили — низький, вкopianий в зе-

В дальших словах висказав бесідник глибокий жаль ізза того, що дискусія в палаті вийшла на шлях, якого не можна з точки державних інтересів похвалити. В поспідній кабінетовій кризі Поляки виразно зазначили, що не виступали проти особи гр. Кляма.

Предс. кн. Фіртстен, переглянувши стенографічні протоколи стверджує, що і тон бесіди архієп. Теодоровича і поодинокі слова і фрази були звернені проти вірного союзника держави, що болучо дотикає почуття його і палати. Проти того мусить він виступити найбільше рішучо.

Архієп. Теодорович виправдував ся, що бесіду свою виголосив без приготування і через те могла вона вийти на загальний острій і могло виглядати, що деякі слова звернені проти Німеччини. Жалусь, що так вийшло, бо не мав такого наміру. Виправдує бесідника і ся обставина, що не знає добре німецької мови. На тім перервано дальші наради над бу-джетом.

Греція зірвала дипл. оматичні зносини з осередними державами.

ЛЬОНДОН. Райгер доносить з Атен під датою 29. червня, що грецьких послів у Берліні, Відні, Царгороді і Софії відкликано, дипл. оматичні зносини зірвані.

(Тюб). В Пятницю з полудня явив ся грецький посол в мін. загр. справ і зажадав паспортів, повідомляючи, що грецькі інтереси в монархії заступати не бельгійський посол. Зірване дипл. зносини мотивував тим, що давні ворожі стороництва в Греції помирли ся, Греція вже не розділена на два ворожі табори, а грецькі війська борються на македонському фронті.

Телефонічне отримане Відень-Львів під вечір знов перерване і з тої причини нема більше свіжих вістий.

Право народів на самоозначення в розуміню Австро-Угорщини.

Львів, 30. червня 1917.

Офіційний орган австро-угорського міністерства заграничних справ містить в числі з 29. с. м. коментар до відповіди президента міністерства Заплера на запити п. Дашинського про мирові цілі австро-угорської монархії. Згаданий коментар розбирає питання, як треба розуміти право народів рішати про себе.

Вперше — пишеть ся в статі урядового дневника — заговорив про те право през. Вілазон, розуміючи його так, що в рамках кожної держави мають бути поширені права поодиноких народів в культурній і політичній області. Инакше значіне має знов формула російського тимчасового правительства, яка домагає ся, щоби воюючі держави, заключаючи мир, самостійно означили права народів. За одним, чи другим предложенєм готова заявити ся Австро-Угорщина, але відкидає третю формулу, яку проголошують інші держави коаліції, а саме, щоби Австро-Угорська Монархія не мала права

млю осличчик, а на йому — білий, як голуб, ветхий денем дядько Карповський. Він давно вже передав своє дядівство молодому правнукові, а сам, аби теплейша днина, все відпочиває на присьбі, коло „жюкки“ таки, або на осличнику, коло старих отця батюшки.

Нерухомо сидить старий серед нерухомої тиші цвинтаря, і не кліпають його білі, немов хуртовиною заворешені вії...

Померли... манячить в столітній голові, — а жили колись в купі, сге... Було, я на городі, а вони за парканом, у насіді, та й кажуть: пан Карповський! А дайте но, серце, вашої табакки понюхати, — в вас якась кріпкіща... А як помирали, то Вера, київська донька, каже, може, каже, папінка, за хвершалом до міста послали. А вони: — обійдеться ся: пошли, серце, за Автанасом, щоб не думі подзвонив, та за манасом, щоб облачив. А де то моя табакерка? Та на тім слові й одійшли...

Новий дубинівський батюшка — чужого роду, навіть не тутешній; зветь ся о. Іван Іванов. Був у Калузі за дяка, а потім приїхавши до Житомира, скінчивши тут пастирську школу, одержав парافیю на Поділлі, Дубинівці, за браком місцевих кандидатів до служення пастирського.

Хто його знає, що це за піл, — кажуть

рішати про відношене народів до держави, тільки, щоби те право було дане самим народам, бо таке домагане дотеркає внутрішнього устрою монархії.

ПРОСИМО

при вміні адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведення зміни
- 2) подати побіч нової і старої адреси.

Адміністрація „ДІЛА“

НОВИНКИ.

Львів, 30 червня 1917.

— По смерті Ярослава Васоловського. З Відня нам пишуть: Наслідком непорозуміння в ляконічній стилізації нашої телеграми про похорон бл. п. Я. Васоловського попала ся туди ось яка помилка: Не о. митрат Жук, а п. Андрій Жук виголосив нагробну промову.

— Відновлена катеринославська „Просвіта“. Як довідуємо ся в перших трьох числах її часопису п. з. „Вістник Т ва „Просвіта“, катеринославська „Просвіта“ берець ся жваво до перерваної насильством старого ладу діяльності. На зборах д. 11. марта ст. ст. в присутності 300 людей прийнято новий статут Товариства, вибрано Раду Товариства й ріжні комісії, ухвалено видавати свою часопис і ин. Дня 18. марта відбуло ся „свято відродження „Просвіти“,“ одержане з святом в пам'ять Т. Шевченка. Представники ріжних організацій з міста й околиці склали свої привіти. Були хорські й сольові співи й декламації. Народу було дуже багато. Театральна сцеля Комерційного Каюбу не могла помістити всіх тих, що прибули на свято. Відновляють ся закриті й засновують ся нові філії Товариства по містах і селах — в Мануйлівці, Лощманській Кам'янці, Старому Кодані, Дієвіч, Новому Кодалі, Олександрівську на Запорожжю Кам'янським і ин. Відчитова комісія „Просвіти“ постановила організувати скрізь по губернії відчити на українські й загально політичні теми та видавати „метелики“ для поширення серед народу. До мануйлівської філії „Просвіти“ за перші два дні записало ся 102 члени. — Ф. К.

— Українське Видавниче Товариство у Катеринославі. По закриттю адміністрацію в 1916 р. катеринославської „Просвіти“ на ліквідаційних зборах Товариства дня 24. лютого ст. ст. 1916 року кілька його членів оснували нове видавниче товариство п. н. „Українське Видавництво в Катеринославі“ на нотаріальнім договорі. Договір підписано дня 28. марта, членів було на початку 30, з кінцем року 56, а тепер досягає сотки. Членський пай визначено на 25 руб. Сплатувачи можна частками. На протязі свого річного існування видало Товариство 9 книжок, між иншим працю С. Русової „Про Чехію і її національне відродження“. Приготовляє ся й приготовлено та віддано вже до друку 20 ріжних инших книжок. Приготовляє ся до друку також відровний стічний календар на 1918 рік. — Ф. К.

— Українське Учительське Товариство у Катеринославі заснувало ся 16. марта ст. ст. зорганізувало в перших днях життя окружний учительський з'їзд в Катеринославі. Товариство

дубинівцями; — так мачеб й нічого, хліба — соли не цураєть ся, не з людьми чарку, таки добре жетягає, нівроку, але не їсть сала і всім тикає.

Таки бо правду казали о-ті... такі сухорляві отець, з Пріри чи ще вони, — кридуть, казали, мовітай, та не такі самі...

То вже правда, що „не такий самий“, ще з роду такого не буває; на похороні ото, в старого Тодя як винив, ой тіснож винив, здохровий, не знав його кат, та де мене: „Егорка, каже, свет, хоч давай боротна!“

А диві!...

Прись-сь-Бо, правда!

А „сухорляві отець з Пріри“, зустрівшись з новим дубинівським батюшкою в Літині, на місцеверському з'їзді, жартує своїм зачашем:

Аа! з Житомира, з житомирської академії духовних наук? Оченє приятно. Оч чень приятно позначомітца! Але скажіть, на милость Боже, отче: чи ви знаєте лиш „то, що надо знать свяшенику“, по програмі, значить ся, зашої академії, чи може ще що знаєте, га?

К О Н Е Ц Ь.

займеться також видавцем популярних книжок для народу. Між иншим намічено такі книжечки: 1) Якої нам треба школи й 2) Якого політичного ладу треба українському народови. — Ф. К.

Група українських професорів висказала по слови д-рови К. Левицькому своє признане за знамениту промову д. 26-го червня в парламенті: о. крил. Євген Громницький, проф. Семен Сидорак, о. Софрон Глібовицький, професори: Лев Дольницький, В. Левицький, В. Віберович, Осип Кебузинський, Володимир Калинович, Прокіп Рибчук, Микола Войтіховський і ин.

В ціли організованні корпусів ванаційних для української дітвори, що не має можности вийти зі Львова, відбудеться в понеділок дня 2. с. м. о. год. 5-й в сали Товариства „Українська Бесіда“ нарада, на яку просимо весь український збір учительський і оо. Катихитів львівських шкіл. — За Комітет: о. д-р Т. Галушницький Ч. С. В. В., голова, Ольга Козакевич, секретар.

Головна Управа Українського педагогічного Товариства у Львові уряджує від 16. липня до 30. серпня приготуваний курс до вступних іспитів до гімназій, який буде відбуватися щоденно в часі від год. 8—12. Зголошувати ся можна письменно або устно в канцелярії У. П. Т. вул. Мохницького ч. 12. Оплата на курсі вносить 10 корон від ученика (ці) і має бути зложена при вписі. Звертаємо увагу родичів на сей курс і просимо Впр. оо. катихитів і Вл. учительство наших львівських шкіл о зєднане як найбільшого числа учеників на сей курс, щоби фреквенція учеників в І-й класі в наших гімназіях по фєріях не упала. — Головна Управа Українського педагогічного Товариства.

Іспит зрілості в ц. к. Семинарії учит. мужської у Львові відбув ся 25. і 26. червня під проводом директора заведення д-ра Карла Нігмана. Свідомство зрілості отримали: Фік Бруно, Глововський Жигмонт, Юрків-Стефан, Ружицький Йосиф, Васків Йосиф а відтак приватисти: Альсерт Ігнатий, Батовський Тадей, Центкевич Станислав, Дівнич Антін, Лукасевич Маріян. Одного приватиста репробовано на рік а одному позволено повторити іспит по фєріях з одного предмету.

Український Комітет „Червоного Хреста“ подає до відома, що публична збірка в неділю 17. червня с. р. дала 2.546 К. 8 с.; видатків було 39 К. 34 с. Чистий дохід 2.507 К. 47 с. передано Президії Товариства. Комітет складає подяку українській львівській суспільности за такі щедри жертви.

В справі реактивованія відділів для належитистий ц. к. Дирекції округу скарбового в Брєдах, Бережанах і Станиславові Урядово доносять: З днем 10. липня 1917 буде реактивований відділ для належитистий брідської Дирекції округу скарбового тимчасово у Львові. Поданя сторін і письма урядові, призначені для тої власті належить адресувати: до ц. к. брідської Дирекції округу скарбового (відділ належити

стий) у Львові, вул. Рутівського ч. 16. Тогож дня і в тім самім льокалі будуть реактивовані також відділ належитистий бережанської і відділ належитистий станиславської Дирекції округу скарбового. Посилки для тих двох властей належить адресувати подібно як подано висше, отже: „до ц. к. бережанської“ зглядно „до ц. к. станиславської“ Дирекції округу скарбового (відділ належитистий) у Львові, вул. Рутівського ч. 16.

Зверхність громадська в Прислопі пов. Капуш просить о поміщенє в „Ділі“: Дня 21. червня с. р. зложено в ц. к. старості в Капуші переказом поштовим квоту 384 кор. (триста вісімдесят і чотири корони) на рік „Червоного Хреста“. Ту квоту зібрано поміж тутешніми мешканцями громади Прислоп, а сею збіркою заанимались Яків Плетяк, нає. гром., і Микола Яремчук, секр. гром., оба з Прислопа. За поміщенє сеї вістки в „Ділі“ з гори як найсердечнійше дякуємо. — Зверхність громадська в Прислопі дня 26. червня 1917. Яків Плетяк, начальник громади.

Ц. к. Дирекція державних залізниць оповіщує, що подані в стіннім розкладі їзди — важнім від 1. червня 1917 поспішні поїзди ч. 9 (при їзді до Львова 7.05 рано) і ч. 10 (відїзд зі Львова о годині 11.30 в ночи) на шляху Львів—Відень будуть курсувати від дня 23. зглядно 24. червня с. р. аж до відкликаня. Поїзд ч. 9 виїде з Відня перший раз дня 23. червня, а поїзд ч. 10 виїде зі Львова перший раз дня 24. червня с. р. Постанови що до уживаня сих поїздів ці вільними особами, заміщені в розкладі їзди дотичать також обох згаданих поїздів ч. 9 і 10.

Ц. к. міністерства залізниць має намір прийняти до поодиноких дирекцій залізниць державних кількох інженерів з відділу будови машин в характері асистентів машинових з платнею 1600 корон і відповідним додатком на мешканє і кількох абсолювентів висших шкіл промислових з віддіну будови машин, в характері аспірантів на урядників а адютум 100 кор. місячно. Про близші подробиці можуть інтересовані довідати ся з конкурсу оповіщеного рівночасно в „Газеті Львівській“.

О П О В І С Т К И.

Неділя 1. липня 1917.

Нині: греко-кат.: 4. Н. по С. — римо-кат.: 5 Н. по З.

Завтра: греко-кат.: Юда зрост. — римо-кат.: Від. П. Д. М.

Позавтра: греко-кат.: Методія сваш. — римо-кат.: Альфреда.

Вписи і вступний іспит до приготавляючої класи і на І та ІІ рік торговельної школи відбувають ся що день до 4. липня в помещканю школи при вул. Міцкевича ч. 11 від 10—12 рано. До приготівки приймає ся учеників і учениць з укінченою народною школою і 13 роком життя, по зложеню вступного іспиту. До школи торговельної вимагаєт ся укінченого 14

року життя і ІІІ класи середної або виділової школи. Пильні і спосібні ученики та учениці можуть отримати звільненє від оплати і стипендію. Від 15. липня 1917 р. школа буде жити ся в середині міста при вулиці Домбровської (Хорушина).

Тов. „Академічна Громада“ уряджує в неділю 1. липня 1917 о год. 6 вечером на мєгил бл. п. Адама Кошка торжественну панакхиду, на яку запрошує всю українську львівську громаду. — Виділ.

Управа Інтернату СС. Василян в Перемішлї прийме на рік шк. 1917—18 більше число учениць семинарії учительської, шкіл виділових, народних і приватисток за оплатою по 100 К. місячно. Оплату можна складати і в натураліях.

Самоучня (ІІІ. виданя О. Соляиса) наклад вичерпаний. Печатаєт ся і вскорі появить ся четверте побільшенє виданє. — А. Окпим.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 30. червня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В Галичині ворожий артилерійський огонь, котрий від кількох днів зростає, осягнув від учора пополудни в околиці Бережан і Конюхів найбільшу завзятість. Де положенє сього вимагає, там наша артилерія відповідає сильним руйнуючим огнем. Під Конюхами на наступ ворожой піхоти зломил ми нашим запірним огнем.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Ворожі летуни кинули кілька бомб коло Тристу. На Монте Ортігара доси доставлено 12 гармат.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Гевєр.

НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з дня 30. червня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група війск баварського наступника престоло Рупрехта: Через дощ чинність артилерії була слабша, з виїмком кількох точок. На півд. схід від Агнєпєрес дістала ся до наших ровів одна англійська компанія, але зараз її викинено. В ночи відбили ми кілька наступів переважно звідунів. Наші наступи над Ізерою і на півн. захід від St. Quentin приспорили нам кільканацять бельгійських і французьких бранців.

Група війск німецького наступника престоло: Вчєра рано по відповідним огневім приготаваню баварські полки пішли до сильного вивідного наступу на ширині

Реченець до 31. липня 1917.

Реченець до 31. липня 1917.

КОЖДИЙ що дбає про себе і свою родину
хто хоче сповнити горожанський обов'язок супроти держави
повинен забезпечити ся на жите, а заравом підписати VI. военну позичку тільки в

Ц. к. австр. військовім фондї для вдів і сиріт

який получит субскрипцію на VI. военну позичку враз з забезпеченем на жите для всіх без ріжниці пола від 18 до 55 року життя. Обезпеченє се уможливиє кождому без виїмки, а саме офіцєрови, жєвнїрови, овященникови, урядникови, купцєви, ремїонникови і дєннему зарїбникови підписанє VI. военної позички при рівночаснім обезпечєню ся на дожитє або на випадок смерти на користь власну, або користь своєї родини.

Бєз лїварських оглядин.

Сєйчасова важність обезпечєня.

Бєз стємплїв і побічних додатків

Найнизша квота обезпечєня К. 500.

Найвисша квота обезпечєня К. 4000.

Обезпечєнє входить в жите в хвили зголошеня субскрипції, зглядно зголошеня першої премії, яка є дуже низька. Премія від 1000 корон вносить на час 20-літний К. 35 річно, на час 15-літний К. 49 без всіх инших коштїв. Премії платить ся річно, піврічно, чвєртєрічно, а навїть місячно, тєм що при так малім видатку, як 3—4 кор. місячно навїть найбіднїйший може помочи державі до побідного закінчєня війни, а рівночасно забезпечити родину. Сповняючи отже патріотичний, горожанський обов'язок, підписуйте VI. позичку военну.

Близших інформаций удїляє радо БЕЗПЛАТНО наше

Красєє бюро — Львів, ц. к. Намісництво

як також нашї уповажнені заступники по усіх містах і повітах краю.

1200 м., дійшли аж до задніх французьких ліній на пол. схід від Сербену. Мимо завзятого опору вилетіло кілька землянок в гору. Війська наші без ворожої заціпки вернули і привели значне число бранців.

Вечером поширили вестфальські війська успіхи попереднього дня на півд. від Сегну нечаяним наступом. Здобуто кілька ворожих ровів на півд. схід від Boveil і число бранців значно збільшило ся. Рівночасно натискали Французи значними силами коло Roerpinu. Оба наступи відверто у боротьбі з бзизька. Число бранців значно збільшило ся. Також і на західній березі Мози поширено успіхи з д. 26. с. м. На східній спаді горба 304 добув познанський полк у наступі майже 500 м. ворожих ставовищ, а приступові відділи бранденбурських і берлінських полків здобули ворожі рови між Vahinssurt і Esusa; в днях 28 і 29 червня взято тут більш ніж 825 бранців. Вороборонив ся хоробро, дуже завзято, але його втрати значні, а прибільшив їх ще безуспішним своїм протинаступом на півд. березі лісу Avoourt і на півд. спаді горба 304.

Група військ кн. Альбрехта: Нічого важного.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: Під що раз більшим натиском решти держав антанту починає боева діяльність російська в східній Галичині робити вражінє, що задумано наступи. Сильний російський огонь звертає ся від вчєра на наші становища від залізної дороги Львів—Броди аж до горбів на полудне від Бережан. Коло Конюхова виконали російські війська ночною наступ, але завернули прогнані нашим однем. Також на північ і півн. схід від Луцка значно зросла рос. огнева діяльність.

На фронті арм. Йосифа і на просторі групи військ Макензена положєне без зміни.

Фронт македонський: Нічого нового.

Перший квартирмейстер ген. Людендорф.

АДРЕСА: Hauptkassє der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VIII, LEDERERGASSE 20
 >>> ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12.250 <<<
 >>> ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ <<<
 >>> СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ <<<
 >>> НА СТРЕЛЕЦЬКІ ЦІЛИ. <<<

19-7

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

О. Теодор Меленевич, парох Коланден, у важній справі зволить подати свою адресу до греко-католического уряду парох. Підгородці к. Східниці. 446 4-5

Дмитро Дриндан, евакуований в Грушки, тепер в Тарнаві — Ліско, шукає брата Олексія. 462 1-1

Відзначаючи учених з укіченою 5-ю класою гімназії, шукає лекції на селі. Зголошенє приймає Книг. Наук. Тов. а ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. 461 1-1

Хто знаєби яку вістину про мого брата Евгєна Савина, поручника 24 полку в полудневого фронту, зволить мене ласкаво повідомити. УСС. Мик. Савина, Offiziersschule Deutsche Feldpost 134. 454 2-3

Гільє Кранціглова шукає своєї жєни Марії і дітей Парамі, Емілі, Марії і Дмитра, евакуованих в Пеняк новіт Броди. Адреса: Почапи, почта Білий Камінь. 449 3-3

Оголошенє.

- ПОЧЕНЄ НІГ -

усуває певно спеціальний пудер „Сsave“, пакет за 1.20 K. На провізцію висилаю тільки за попереднім надісланєм належності і 40 с. на порто. — Одиноке заступство S. FEDER, — Львів, Сикотуське ч. 7. 279 51-60

Спрєдам молотильню з кератом і млинок в ціні 16.00 K. М. Касюракова, вдова по євжє. в Шумачи, п. Турка над Стрєвж. 451 3-5

Дяка потребує зараз парохія Глудно. Зголошенє до уряду парохіального в Глуді почта Днів. 458 2-3

Інтелігентна Українка, розуміє на всіх галузях господарства, глядає самостійного заряду. Адрес: Каса Добробит в Ярославі. 460 2-4

На взнаціт шукаю приміщенє для молодої учительки, в горах або підгірї; кочевий здоровий зарч і ліс. Зголошенє до адміністрації „Діла“ для Д-ра І. К. 455 2-3

Конкурс.

Старшина Кружка У. П. Т. ім. Ганни Барвінок прийме учених до інституту ім. св. Ольги на шк. р. 1917/18. Місячна оплата виносить 80 кор. Кожда інститутка має мати:

6 сорочок, 6 пар реформ, 4 станички, 3 простирала на ліжко, 3 простирала на ковдру, 3 пошєвки, 4 пари панчіх, 4 ручки, 4 білі кафтаники, 2 фартушки, 6 серветок. Інститут буде містити ся в відновленій і в електричне освітленє заосмотрєній хаті при вул. св. Софії ч. 25.

Поданє о прийнятє належить вносити на руки п. О. Навроцької, вул. св. Марка ч. 20 до дня 15. липня с. р. До поданє належить долу чити марку за 15 сот. на відповіль.

У Львові, дня 20. червня 1917.

За Старшину Кружка: 453 3-3

Е. Макарушкова,
голова.

М. Ліщинська,
секретарка.

Льоси на рати продаємо з правом гра по аложеню першої рати. На льоси уділюємо позичок платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хрєста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.
 БАНКОВИЙ ДІМ
 ШІЦ І ХАБС
 у Львові, пл. Марійська 7. VIII 44-7

Закуплю шильових ниток. На ново отворєна, знає антиквария, закуповує всякі шильові нитки по найвищих цінах (навіть перепалячу) Яків Гельмль, Львів (пасаж Андіолього). Вхід з вулиці Театральної ч. 12 і Ринок ч. 29. 414 А 3-3

Бібліотека Полонєного.

Серія перша:

Взїрці української лтератури в російськїм перекладі.

Івань Франко. Моисей. З передм. й портр. автора. Ціна 1 K. — О. Нобець Пїснї плїтїника. Ціна 20 сот. з пересилкою 25 с.

Тимже накладом вийшли портрети В. Винниченка, Б. Грінченка, М. Грушевського, М. Драгоманова, О. Кобця, Ольги Кобилянської, М. Коцюбинського, Ів. Неуча-Левинського, В. Стефаника, Лєсі Українки, Ів. Франка і Т. Шевченка. 12 картон портретів 1 кор. 20 сот. Замовляти на адресу: P. Djalow, Josefstädterstr. 79, 14, Wien VIII. 407 B 5-5

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІШЛІ

вулиця Мосцюшка с. 2.

Приймає і виплачує шадницї вилдєки вкєдєно вгодинах урядових. Вилдєки опрєдєляє ся за 4%, починаючи вже від слїдуючого дня по дня вкєдєня аж до послїдного дня перед днем вкєдєня.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадницї“ можна вкєдєти особисто в касї товариства, поштовими вкєдєнями, грошовими листами, чєрєди поштові листи, які Дирєкція Шадницї по вкєдєнє безплатно достарчає, і в філії банку „астро-угорського в рєхунок „Руської Шадницї“.

Уділяє позичок: а) гіпотєчнїх вкєдєнє, вкєдєнєм амортизаційних ратах на протєк 10-45 після вибору позичачого; б) на льєбєдє ефектє, в на єсєнт вєкєсє. Спрєви позичок євжє гєджуєсь можливо євжє.

Посєрєдничать у вкєдєнєм позичок з Гєл. Воєннїм Завєдєнєм кредитовим в Кракові.

Вєсєхнїх інформаций і друєди удїляє анєжєсєл „Руської Шадницї“ ул. Мосцюшка. Народнїй Дїл І. пов. щодєнно безкорисєно з годинах урєдєнє від 9-1 год. крємї недїлї і укрєїнєських свєтє.

Після § 14. устєва „Руської Шадницї“, вкєдєжєного чєрєз д. є. мінїстерство внутрїшнїх вєсєл вкєдєнки в товаристві „Руська Шадниця“ в Пєрємїшлї надать ся до льєкції публікацїх, фондєцїх і т. п. капіталє, має отжє „Руська Шадниця“ публікару обєзпєку. III. 51-7

ВНЕСЕНЄ

на обєзпєченє при воєннїй позичці (обєзпєченє на случай смєрти і дожитя з 15 або 20-лїтним часом трєваня без лїкарських оглядин).

На кождє питанє трєба яєсно і основно відповїєти. Ліній або инші знаки мїєто відповїди є недопустимі.

ПИТАНЯ:	ВІДПОВІДИ:
1. а) Імє і назвєско обєзпєченого?	1. а)
б) мїєсє замєшканя?	б)
в) покликанє або занятє?	в)
г) мїєсє і рїк урєдженя?	г)
2. а) чи обєзпєчений служить у війську?	2. а)
б) коли є увільненєй або супєрарбїтрований — з якого привєду?	б)
3. а) чи обєзпєчений є здоров?	3. а)
б) чи пєрєйшов яку поважнїйшу хорєбу?	б)
в) чи трєпить на яку хорєбу?	в)
г) чи лїчить ся у лїкаря або в шпиталї?	г)
4. а) на яку номїнальну квоту VI воєнної позички має зручати обєзпєченє?	4. а)
б) на який час (15 чи 20 лїт)?	б)
5. чи премїя будє сплєчуванє рїчно, пїврїчно, квєртальнє чи мїєсячнє?	5.

Ствєрджує моїм підписом, що я відповїв (ла) на ті питання основно і правдиво.

Відомо мєні, що обєзпєченє в воєннїй позичці є неважнє в случай свїдомого поданя неправдивих даних про здоровлє обєзпєченого.

Уєлєвє обєзпєченє я прийав (ла) до відомє. Виплатє обєзпєченої воєнної позички, яку Товєриєство за мєнє в повнї підпиєшє, має наступити в случай дожитя до моїх рук, а в случай смєрти до рук держитєля полїєи.

..... дня 191.....

Ствєрджує, що знаний (а) мєні особисто .....

Підпис обєзпєчуючого (ої)

той підпис власноручно помїєтив.

Підпис списуючого вєнесє.

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. ш. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.
Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 2-70 К.
чвертьрічно . . . . . 8—
піврічно . . . . . 16—
цілорічно . . . . . 32—
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 2-40 К.
чвертьрічно . . . . . 7—
піврічно . . . . . 14—
цілорічно . . . . . 28—
За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повіомлення про
вінчання і заручини 1-50.
Некрологів стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.
Один примірник коштує
у Львові 10 с.
на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

За автономію України й українську армію.

Відень, 30. червня 1917.

Затверджене Української Війскової Генеральної Ради. — Стихийне формування нових українських полків й українських військових рад. — Відозва головного начальника українського воєнного округу.

(Ф. К.) „Русское Слово“ з дня 8. н. ст. червня у телеграмі з Києва доносить:

Головний начальник українського воєнного округу К. М. Оберучев одублікував великий приказ з приводу формування українського війська. Правительство — стоїть у приказі — дало вже відповідь на бажання, висловлені з'організованими Українцями, затвердивши склад Українського Військового Генерального Комітету і дозволити на формування одного українського полку з добровольців і не обов'язаних до військової служби. Хоч полк скомплювався не добровольцями, а салдатами, котрі в більшості самовільно покинули свої часті, однак міністер війни задовольнив прохання признати сей полк першим українським полком ім. гетьмана Богдана Хмельницького, але під умовою, щоби до скінчення війни не було дальших формувань українських військових частин. Таким робом не зважаючи на се, що в теперішню пору всяке нове формування і зміна в комплектуванні вносять комплікації і навіть деяке порушення та пониження боевої здатності армії на фронті, все-таки йдучи на зустріч бажанням Українців мати війська, які складаються з самих Українців, Тимчасове Правительство дало можливість здійснення деяких починів у с.м. напрямі.

В теперішній час — говорить далі приказ К. Оберучева — я одержую з різних місць вістки, що збираються товпи салдатів з цілю формувати нові полки, що творять ся окремі українські військові ради, які деколи займають місце загальних військових рад, що часті військових чинів під українським прапором усуває не вигідних для них командантів, що сего прапору уживають військові часті для того, щоби під його покривкою захищувати стації, пошту і телеграф.

Доносячи про ці прояви, К. Оберучев каже, що Український Війсковий Генеральний Комітет і організаційний комітет для формування українського полку знаменито розуміють, що означають такі окремі самостійні виступи в частях військ і гарнізонів, і повинні прийняти на себе провід в цілім руху сере мало свідомих Українців, який може прийняти анархістичний характер. Сим організаціям в цілости поручає К. Оберучев поробити заходи в цілі недопущення таких виступів серед салдатів деколи навіть під проводом офіцерів і не допускати порушення ладу під українським прапором. К. Оберучев висловлює переконання, що Українська Центральна Рада, котра знаходиться поза компетенцією військових властей, покористується всім своїм моральним впливом, аби український рух в теперішній час не прийняв анархістичного характеру. Висловлюю переконання — кінчить К. Оберучев свій приказ — що зорганізовані українські сили не заінтересовані очевидно в тім, аби рух прийняв стихійний характер насильних виступів і викликав мареву горожанської війни, та пороблять усі заходи, щоби, будучи у постійнім контакті зі мною, в пору попереджувати насильну акцію.

На передодні другого військового з'їзду у Києві. — Заборона з'їзду

Як доносить „День“ з 8. н. ст. червня, Український Війсковий Генеральний Комітет звернувся до міністерства війни з проханням видати розпорядок в справі висилки делегатів від Українців салдатів, матросів, офіцерів і урядників на український війсковий з'їзд, котрий скликається до Києва. В міністерстві вважають небажаними скликування національно-військових

з'їздів, що можуть внести дезорганізацію в армію. Остаточно ухвалу в сій справі відложено до часу повороту А. Керенського. В такім самім дусі в міністерстві відповідають на запити начальників фронтів, командантів флоту і округів. Вчора питав про се і одержав таку відповідь адмірал Колчак.

Як доносить „Русская Воля“, в день перед відкриттям забороненого українського військового з'їзду відбуло ся у Києві кілька масових зборів і маніфестацій, в котрих кожного разу брав участь український полк. Виголошені при тім промови займали ся самостійністю України і боротьбою проти Москалів. Від українських військ зажадали присяги, що вони не скорше відійдуть на фронт, аж правительство розв'яже вдоволяюче питанне самоуправи.

З'їзд відбувається, незважаючи на заборону.

Як доносить „Stockholms Dagblad“, заборонений правительством український війсковий з'їзд, на який прибуло 2000 учасників, розпочав свої наради. В присутності українського полку нараджувався з'їзд над справою загального здійснення самоуправи України. Начальний командант військ західного фронту приказав українському полкові відійти зараз на фронт.

За негайне виділення України й українську армію. — Великі українські війскові демонстрації у Києві.

Берлінський „Lokalanzeiger“ доносить зі Стокгольму:

„Напружене між Україною і петроградським правительством в останніх днях заострилося. По докладній справоздачній „Рвчи“ й „Русской Воли“, український комітет ухвалив резолюцію, в якій називає російське правительство ворогом самостійного українського розвитку. Тому український нарід не довіряє петроградським мужам. Українські часті армії не хочуть видати без оборони Петрограду свого Рідного Краю, яким для них є виключно Україна, а не Росія. Тому вони відмовляють ся йти на фронт.

Подібну ухвалу оголошує український війсковий з'їзд. Він називає незаконним, що міністер війни хотів заборонити з'їзд. З'їзд ухвалив обсадити збройно всі філії державного банку та воєнні склади, які на будуче не будуть підлягати приказам з Петрограду. Домагання, звернені з Києва до Петрограду, мають форму ультимату й жадають: 1) торжественного проголошення окремішності України; 2) негайного адміністративного відокремлення 12 українських губерній від Петрограду; 3) утворення самостійної української армії.

Сі домагання відкинув Петроград, покликуючи ся, як звичайно, на Установчі Збори. Правительство не вважає себе в праві постановляти щось наперед. В сій справі підтримує правительство рада робітничих і салдатських депутатів, що в своїй більшості одобряє його становище. Тільки більшовики жадають автономії України. Петроградські часописи доносять, що Україна знаходиться на передодні горожанської війни. У Києві дуже великий нелад. Цілий день відбуваються масові демонстрації, в яких беруть участь салдати Українці. Москалі покидають город. На головних вулицях виголошують палкі промови, в котрих закликають до боротьби проти Москви. Українська національна часопись „Нова Рада“ заповідає на найближші дні події рішачого значіння.

Берлінський „Acht Uhr Blatt“ доносить від російської границі:

„Відірване України від Росії можна сьогодні уважати за довершений факт. Недавно утворена „Українська Центральна Рада“ управляє вже краєм у всіх позавійскових справах. У повній свідомості цілі працює „Рада“ над досягненням повної суверенності української дер-

жави. Число відкритих шкіл на Україні мобільшило ся в останніх місяцях округло 150 шкіл. Університет у Києві знаходиться тепер у необмеженій управі Українців. У Києві прийшло в сих днях до великих українських маніфестацій з приводу свята в честь українського національного героя Мазепи. Перший раз виступила при тім новоутворена національна міліція.

Українська військова демонстрація у Ростові н. Д. — За національну армію.

„День“ з 8. н. ст. червня доносить з Ростова над Доном: У відповідь на постанову виконуючого комітету салдатських і офіцерських депутатів, котра висловлювала протест проти національної армії, велика група салдатів Українців з кількома офіцерами, а також з професором університету Данилевичем уладила вуличну демонстрацію з оркестрою музики на чолі. Демонстранти перервали денне засідання Ради робітничих і салдатських депутатів. Українці поставили ультимат видати їм зброю й амуніцію та визначити приміщення. В разі відмови Українці грозять відійти до Києва, давши Раді одну годину до надуми. Домагання Українців Рада відкинула.

Петроградське правительство висилає до Києва делегатів для уложення проекту виділення України. — Керенський зносить заборону українського військового з'їзду.

Звичайно добре інформована про події у Росії „Frankfurter Zeitung“ у числі з д. 27. червня (друге ранішнє видане) у телеграмі з Стокгольму доносить:

По донесенням із Києва, привертено там на разі спокій назад. Стягнені з фронту війська перенесли під свою охорону державний банк і публичні будинки. Тимчасове правительство заповіло вислати до Києва кільканайцятьох делегатів, щоби разом з українським селянським комітетом і військовими делегатами одговорити основні виділення України у границях російської держави. Предложення мають бути внесені на будучі Установчі Збори з проектами автономії інших російських чужих народів. Керенський звелів повідомити Український Комітет, що заборону військового з'їзду бере назад.

Нові подробиці про українські корпуси.

Нові подробиці про відоме уже призначення трьох українських корпусів приносить „Русское Слово“ з д. 29. мая у телеграмі з Києва.

В квартирі ген. Брусилова, — читаємо там, — при участі А. Керенського і начальника київського воєнного округу К. Оберучева, відбулася нарада у справі утворення українських військових частин.

Нарада прийшла до заключення, що переформоване армії і творення нових полків у теперішній час неможливі, але з огляду на настійливі бажання українських громадянських організацій бачити військові часті під українськими прапорами, узвалено зукраїніти три корпуси армії, що знаходяться на південно-західнім фронті. Ті корпуси будуть доповнюватися виключно Українцями доти, доки всі три корпуси не будуть складатися з цілком з українського елементу як салдатського, так і офіцерського. Потім корпуси будуть названі українськими. Вони дістануть українські прапори. Перший український полк ім. Богдана Хмельницького, який знаходиться у Києві, буде відісланий до одного з тих корпусів.

„Цивільний“ намісник Галичини?

Львів, 3 липня 1917.

Суботнішня „N. Fr. Pr.“ в телеграмі, датованій 29. червня, доносить зі Львова:

„На підставі однозгідних відомостей треба в найближшій часі сподіватися іменования цивільного намісника Галичини“.

3 парламентарних справ.

Відень, 30. червня 1917.

Президент Романчук у цісаря.

Про авдієнцію п. Романчука у цісаря, можемо лише подати до відома, що характер її був інформаційний. Цісар довідався в зв'язи з наміреною перебудовою Австрії про дотичні домагання українського народу в Галичині і Буковині.

Дня 3. с. м. говорити муть в палаті послі д-р Загайкевич і Семака.

Комісія для відбудови знищених війною областей.

В середу, д. 27. червня уконституована парламентарна комісія для відбудови знищених війною областей. Комісія отся числить 53 членів. Головою комісії вибрано Українця, посла д-ра Костя Левицького, першим заступником голови посла Длугоша, другим посла д-ра Фона, третім заступником голови посла д-ра Кешмана. Факт, що головою вибрано Українця має не лиш принципіальне, але також і практичне значіння. Вибираючи українського посла головою комісії не могла не признати, що найбільше потерпіли наслідком воєнних подій українські області і що при відбудові навішених війною країв мусять бути узглядені передовсім господарські і культурні інтереси українського народу.

Тимчасове правительство супроти українських домагань.

Львів 2. липня 1917

Петроградська Агенція Телеграфічна принесла 30. червня ось який комунікат:

Велика Українська Національна Рада, котра зібрала ся у Києві, поставила ряд домагань щодо автономії України. Правнича комісія тимчасового правительства, розглянувши ті домагання, заявила, що не в річю тимчасового правительства рішати питання, зв'язані з українською автономією, бо вони належать до компетенції конституанти. З огляду на те комісія вважає неможливим рішати також в справі установа окремого комісара для України. Комісія заявила ся також проти участі Українців у міжнародних конференціях, бо в конференціях сих брати муть участь держави, а не народи. Творене окремих українських відділів військових вважає комісія за справу належну до міністра війни.

Амністія з нагоди іменій наступника престоло.

Нинішня „Wiener Zeitung“ оповістить ось яке відручне пасмо цісарське:

Любий Сайдлер! Маю нехитну волю виконувати вложені на мене Провидієм права і обов'язки так, щоб сотворити тверді основи для щасливого і благого розвитку всіх народів. Політику ненависті і відплати піддержувати неясними стосунками, які створила теперішня війна світова, треба буде по її скінченню заступити політикою поєднання. А той сам дух треба також піддержати у внутрішній політиці.

Руководжений вирозумістю вступаю на дорогу прощання і кидаю заслону забути на всі політичні проступки з перед і з часу війни, о скільки дійшло до карного судового переслідування.

Дарую кару всім цивільним і військовим судами засудженим за ось такі злочини:

- 1) Зрада стану (§ 58—62 кар. зак.);
- 2) Обида маєстату (§ 63);
- 3) Обида членів пануючого Дому (§ 64);
- 4) Заколот публичного супкою (§ 65);
- 5) повстанє (§ 68—72);
- 6) бунт (§ 73—75);
- 7) Насильні виступи проти законодавчих тіл, і публичних властей (§ 76—80) і каригідні вчинки після артикула І. П. IX. зак. з 17. грудня 1862 В. Д. З. Ч. 8 з 1863 р.

8) Поміч при довершенню одного з вищеслених злочинів (§ 211—219).

Хоч когось засуджено і за один з означених злочинів а поспри то і за инший, амне-

стія відносить ся до нього в тім випадку, коли той другий каригідний вчинок був менше важкий, або переважно політичного характеру.

Ще правосильно нескінчене судове постанованє має бути вдержане і перерване, коли розпочато його тільки ізза вичислених каригідних вчинків.

Не відносить ся амністія до тих, що ратували ся втечею за границю, перейшли до ворога, або по вибуху війни не вернули до монархії.

Разом з карою відпадають також законні наслідки карі.

В дальшій тягу заявляє Монарх, що хоче в той спосіб показати ся вдячним Провидію за спіку над його хоробрими військами, які недавно зломали ворожу офензиву на італійським фронті.

Тимчасове правительство і Україна.

ПЕТЕРБУРГ (Ткб.). Тимчасове правит. видало до Українців відозву з запевненем, що до установчих зборів права укр. народу будуть запевнені, але Українцям треба терпцю, бо роздор у теперішню хвилю нанесе смертний удар державі, а тим самим і Україні.

Парламентарні комісії.

ВІДЕНЬ (Ткб.). Комісія для воєнних приципів прийняла внесення субкомітету, а саме: 1) при вимірі додатку для дітей не робити різниці між дітьми низше і висше осьми літ; 2) нездібні до праці мають одержати подвійний прицинок; 3) для членів родини в однім домашнім господарстві вносить прицинок по 2 К. 40 с. у Відні, по 2 К. в инших місцевинах Австрії; 4) повітові комісії мають бути скріплені двома заступниками зпоміж населення.

В дискусії заурвав голос секційний шеф д-р Лена і заявив готовість підперти заходи комісії, але вказав притім на поважну ситуацію фінансів і великий зріст сум ужитих на прицинок і за 10 місяців, рахуючи від 1. липня, пішло на те 1.436 мільонів.

Представник міністерства фінансів також остерігав перед збільшуванем прицинкового бюджету. Крім загального стану фінансів треба мати на увазі, що підвишка приципів перешкодила би наміреній редукції цін задуманій правлінем в інтересі населення.

Відбуло ся також засіданє правничої парлам. комісії під проводом голови пос. Вальднера в присутності през. міністрів і управителів мін. справедливости і кривої оборони. На початку засідання подано до відома цісарську амністію, а голова комісії просив президента міністрів передати цісареві подяку.

З огляду на програму палати посліа найближше засіданє палати панів не відбуде ся перед 10-тим липня.

Авдієнції у цісаря.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Цісар прийняв на авдієнції през. мін. Сайдлера і управителя мін. справ секційного шефа Шауера.

Відвідини пануючих.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Цісар і цісарева відвідали нині саського короля в палаті в Аугартен.

Кінець хінської републіки.

ПЕКИНГ. (Ткб.) Голова військової партії повідомив президента републіки, що цісар Шунанг вступив на хінський престол.

Російська офензива.

Львів, 2. липня 1917.

Австро угорський генеральний штаб оголошує під дагою 1. липня с. р. ось що:

В Східній Галичині в окрузі групи генерала полковника Бем Ермольдо оборонна борба в повнім ході. По кількадезнім очевиднім степенюваню гарматного огня вчера боротьба артилерії розвинула ся до найбільшої нагальности. Ваяли в ній участь гармати найтяжшого калібру. Пополудни розпочали ся на південь і на південний схід від Бережан і коло Конюх сильні наступи піхоти, які всюди відперто. Денебудь частинам неприятельської піхоти удало ся

серед нашого руйнуючого огня вирушити, там лягли в огни замикаючий доступ. В пізніх пополудневих годинах підприняв неприятель дуже сильний наступ на північний захід від Залозець. Зломано його досконало сконцентрованим гарматним огнем. Коло міжноті впробував неприятель на південь від Бережан рушити до наступу без артилерійного приготування. Відперто його. Вночі гарматний огонь ослаб, рано зміг ся знов.

Комунікат німецького генерального штабу оголошує: Фронт маршалка князя Леопольда Баварського. Російське правительство не потрафило ухилити ся від напору провідних держав коаліції і наклонило часті війська до наступу. По огни руйнуючим екопи, триваючим цілий день і спрямованим проти наших становищ від горішної Стриви аж до Нараівки були пополудни нагальні наступи російської піхоти на фронті около 30 кілометрів. Війська, які ішли до приступу, всюди приневолено нашим відпорним огнем відплисти вая серед їх значних втрат. Також нічні наступи, в яких гнали Росіяни в огонь без артилерійного приготування, зломано по обох сторонах Бережан і під Звичином. Огнева боротьба розтягла ся на північ аж до середнього бігу Стоходу, на південь аж до Станиславова, однак доси не було там наступів.

Між Карпатами і Чорним морем не зайшло нічого особливого.

З ц. і к. воєнної пресою кватири пишуть дня 1. с. м.: Від оноді на російським фронті битва в повнім ході. Росіяни поробили як найбільші приготування до своєї офензивы. В обшарі вибранім на наступ згромаджено великі маси спеціально добре вправлених і морально вартісних, випробованих військ, як гвардію і сибірські дивізії і заамурські, а також велику кількість метавок мін і гармат всякого калібру, в тім панцирну газмату найбільшого калібру. Однак наш цільний стріл з моздіра зробив її нездбною до боротьби. Збільшена неприятельська діяльність артилерії панує від кількох днів на цілм фронті. Щоби нас змилити що до наступу, робили Росіяни в ріжних частях фронду демонстрації, які однак скоро розпізнано і які цілком розминули ся з цілю. Росіяни вибрали собі бережанський обшар на місце пролomu нашого фронту. Там постійно зростає неприятельський гарматний огонь. Вечером 29. червня прибрив уже признаку безнастанного огня з як найбільшим напруженем. Обшари положені за нашими становищами піддані під дуже сильне діланє газів. Наша артилерія не остала без відповіді. Поборовала як найуспішніше російські батерії, а скоро завважено виповнюване російських ровів, спрямувала на них найсильніший руйнуючий огонь, так що російська піхота не здобула ся майже на ніяку наступну акцію. Лиш в двох місцях в протягу ночі дещо сильніші сили неприятельської піхоти намагали ся рушити до наступу, але пробу замкнути нашим огнем замикаючим дорогою. Рано дня 30. червня с. р. в огни борюби неприятельський огонь змагав ся поступовно знов і досягав в декотрих місцях значної сили, причім неприятельські тяжкі метавки мін були дуже діяльні. Опісля по полудни на південь і на південний схід від Бережан і Конюх сильні наступи неприятельської піхоти рушили з місця. Всюди цілковито відперто їх нашим огнем. В декотрих місцях наша артилерія руйнуючим огнем не дозволила неприятельським масам вийти з ровів. Около 9. години 30 минут наперли Росіяни знов на північний захід від Залозець, але наш огонь замикаючий доступ і тій пробі положив скоро кінець. Така сама судьба стрінула пробу наступу Росіяни коло міжноті в обшарі на північ від Бережан. Там намагали ся вони без всякого гарматного приготування вирушити несподівано зі своїх становищ і заскочити наші рови. Притім помесли вони тяжкі втрати і мусили чим скорше завернути. Їх артилерія почала знов ділати і над раном дня 1. липня стало змагала огонь.

Перші два дни офензивы, приказаної Англією і Францією, наместі неприятелєви лиш тяжкі втрати і не вдали ся йому віднести навіть найменшого початкового успіху. По нашій стороні були в бою війська майже всіх союзників — Австрійці, Угри, Німці і Турки. Всі мають рівну участь в побіднім відперті до теперішніх російських наступів. Завдяки знаменитим відпорним зарядженням і примірному співділаню всіх родів оружа, втрати союзників дуже малі.

БЕРЛІН (Б. Вольфа 2. липня вечер). Коло Конюхів усі приступи ворога зломані, далі на північ почали ся нові борби.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красний Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

Здовж Стоходу і над Дністром значна огнева діяльність Росіян далі тривала. На північ від залізничної Коваль Луць ворожий наступ розбився перед фронтом ц. і к. дивізії.

В області інших армій нічого особливого.

Перший квартирмейстер ген. Людендорфа.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Теодор Маленевич, парох Коліндьян, у важкій справі зволить подати свою адресу до греко-католического уряду парох. Підгородці к. Східниць. 445 5-5

Хто знаєби яку вістку про мого брата **Евгена Саввича**, поручника 24 полку в полудневого фронту, зволить мене доставити повідомлення. УСС. Мик. Саввич, Offiziersschule Deutsche Feldpost 134. 454 3-3

Оголошення.

- ПОЧЕНЕ НІГ -

усуваю певно спеціальний пудер „Саван“, пакет за 1-20 К. На провізцію висилаю тільки за попереднім надісланим надісланням і 40 с. на порто. — Одиноке заступство **Б. FEDER**, — **Львів, Сикотуєвська ч. 7.** 279 52-60

Спродати молотильню в кератом і млинок в ціні 1600 К. **М. Касюракова**, вдова по є.щ. в Шумяч, п. Турка над Стрем. 451 4-5

ОПОВІЩЕННЯ.

Надзирна Рада Товариства „Народний Дім“ в Дрогобичі,

створене зареєстр. з обмеженою поручкою, скликає на основі §§ 45 і 47 статута

XV. Звичайні Загальні Збори Товариства

на день 16. н. ст. липня 1917. год. 2 по полуд. в кімнатах „Народного Дому“ ул. Стрийська ч. 12. з отрим порядком нарад § 52 стат.

1. Відчитати і прийняти протокол з останніх Загальних Зборів Товариства.
2. Звіт Дирекції в діяльності за 15 (п'ятнадцять) рік адміністрації (1916) з виконанням рахунків і білянсом.
3. Звіт провірної комісії з внеском на утримання Дирекції абсолютній.
4. Внесок Надзірної Ради на розділ чистого виступу § 43 д. 58 стат.
5. Затвердження 1 члена Дирекції і заступника на внесок Надзірної Ради на 3 літа § 43 а. стат.
6. Вибір 3 членів і 1 заступника до Надзірної Ради § 51 а. стат.
7. Внесок до точки 1-6 денного порядку § 46 і § 50 б. стат.

Право участі в Загальних Зборах мають члени, котрі в лістах вилітали привілейовані єдині уліт.

За легітимією служать уліткова книжечка. На Загальних Зборах беруть участь члени особисто; правні особи заступають їх законні представителі, які мають вказати достаточну повноваження.

Матеріальний білянс за рік 1916 в вилішений в любу Надзирної Ради (Народний Дім, ул. Стрийська ч. 12 і в поверх), де члени можуть його переглядати.

За Надзираючу Раду Товариства задаткового „Народний Дім“ створення зареєстрованого з обмеженою поручкою в Дрогобичі, 27. 6. 1917.

Миколай Куличко в.р. **Д-р Володимир Барчак** президент. секретар.

РАХУНОК БІЛЯНСУ

Товариства задаткового „Народний Дім“ в Дрогобичі за рік 1916.

СТАН ДОВЖНИЙ.

1. З рахунку фонду резервного	К	43430-—
2. „ спец. резерв страт на по- внечках	„	4000-—
3. „ улітків	„	1240-99
4. „ вкладок до обороту	„	1824911-72
5. „ ліж.-оказателів зред. гід.	„	78443-89
6. „ відсоток: наперед поборані співки	„	877-56
7. „ ріжних справ	„	124824-55
8. „ зисків і страт	„	410-85
9. „ воєнної резерв страт	„	120-0-
10. „ спец. резерв страт на ціні на паверах	„	5702-55
Разом К		2219509-12

СТАН ЧИННИЙ.

1. З рахунку каси: готівка	К	127170-00
2. „ скриптів	„	317844-55
3. „ векселів	„	705-80-—
4. „ відсоток: довгий спільний	„	155-78-17
5. „ ліж.-оказів	„	532547-60
6. „ коштів спорів	„	2378-28
7. „ недовимовностей	„	283338-—
8. „ інвентаря	„	3210-—
9. „ цінних паперів	„	85000-—
10. „ інвентаря готівкового	„	6462-50
Разом К		2219509-12

Дрогобич, в дні 31. грудня 1916

ДИРЕКЦІЯ.

Дяка потребує вираз парохія Глудно. Зголошення до уряду парохіяльного в Глуді почта Дніва. 458 3-3

Інтелігентна Українка, розуміє на всіх гаузах го-сподарства, глядає самостійного заряду. Адрес: Каса Добробит в Ярославі. 460 3-4

На ваканції шукаю привіщення для молодого учителя, в горах або підгір'ю; конечний здоровий харч і міс. Зголошення до адміністрації „Діла“ для Дра І. К. 455 3-3

ч. 40/917.

Конкурс

на дві стипендії по 240 К. на рік з фонду бл. п. Кароліни Глинецької для слухачів прав з початком шкільного року 1917/18.

Бажаючі одну з тих стипендій одержати мають свої прошення найдалше до дня 15 серпня 1917 року через свої шкільні власті внести до Ставропігійського Інституту і вказати ся:

- а) свідоцтвом хрещення, що суть української народності, гр. кат. обряду і родом з Галичини;
- б) свідоцтвом моральності;
- в) свідоцтвом убожества, що потребують стипендійної підмоги;
- г) свідоцтвом шкільних властей, що прийнято їх в наукові заведення та що вказують гарні успіхи;
- д) компетенти II. року висших наукових заведень мають вказати ся кількохвіями з добрим успіхом, а компетенти III. і IV. року свідоцтвами державних, згідно інших приписаних іспитів з добрим успіхом;
- е) наділений сего стипендією буде користати з неї до викінчення студій.

Львів, дня 9. червня 1917.

Від Ставропігійського Інституту.

Січинський, заст. сен.

468а 1-2

ч. 409/17

Конкурс.

Отрим оголошеть ся конкурс на слідуєчі 4 (чотири) стипендійні записки з фонду Романа Алексевича по 110 К. а іменно:

1) Дві стипендійні записки для бідних, але совісних купців, ремісників, або промисловців, обих полів, або вдів і сиріт по них, української народності, християнської релігії, греко-католицького, або греко-східного віросповідання.

2) Дві стипендійні записки для бідних, але совісних дяків, або вдів і сиріт по них у української народності, християнської релігії, греко-католицького, або греко-східного віросповідання.

Прошення треба внести до Ставропігійського Інституту найдалше до 15 серпня 1917 з слідуєчими прилогами:

- а) свідоцтвом хрещення,
- б) свідоцтвом моральності з підтвердженням, що претендент придержується свого обряду, і
- в) свідоцтвом убожества.

Львів, дня 9. червня 1917.

За Старшину Ставропігійського Інституту —

вул. Бляхарська ч. 9.

Січинський,

заст. сенатора.

468 б 1-2

ч. 4 9/17.

КОНКУРС

на одну стипендію по 240 К. на рік з фонду бл. п. с. Ігнатія Гавацького для слухачів висших і учеників середніх шкіл з початком шкільного року 1917/18.

Бажаючі — ту стипендію — одержати мають свої прошення найдалше до дня 15 серпня 1917 року через свої шкільні власті внести до Ставропігійського Інституту і вказати ся:

- а) свідоцтвом хрещення, що є української народності, гр. кат. обряду і родом з Галичини;
- б) свідоцтвом моральності;
- в) свідоцтвом убожества, що потребують стипендійної підмоги;
- г) свідоцтвом шкільних властей, що прийнято їх в наукові заведення та що вказують гарні успіхи;
- д) компетенти II. року висших наукових заведень мають вказати ся кількохвіями з добрим успіхом, а компетенти III. і IV. року свідоцтвами державних, згідно інших приписаних іспитів з добрим успіхом;
- е) наділений сего стипендією буде користати з неї до покінчення студій.

Першенство мають своїяки з лінії Гавацький Білинський, або Гавацький-Кирилович. Львів дня 9. червня 1917.

Від Ставропігійського Інституту.

Січинський заст. сен.

4636 в 1-2

Люстратора спілок

прийме сейчас

КРАЕВИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. 3 моравича ч. 20.

Кандидати нехай зголошують ся письменно з відписами свідоцтв і подають жадання що до платні і діт. VI 1-3

АДРЕСА: Hauptkass der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VII. LEONER GASSE 20
ЧЕКОВЕ-КОМІТО: 12.250
ПРОСИМО НА АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРЕЛЕЦЬКІ ШЛИ. 444

20-2

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечень на життє і ренти
П. „КАРПАТІЯ“ 26

Почесний президент Його Ексцелленції граф Шентницький.

Товариство оперте на взаїмності, з чого всі члени припадають самим членам.

Ручить вже по трьох літах неоспоримість і повну надість обезпечення.

Правна по трьох літах право викупу, а також вже по трьох літах улітос пошуків на членів відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу: **Львів, — вулиця Руська ч. 12.**
Години урядові: від 8. до 2.

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Шидниць ч. 25261.

Жирове конто в Австро-Угорських Банку

приймає до обезпечення від огню будинки, хатні і господарські движимости, меблі, одягу і білизну, збіжжє в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кожний Українець повинен асекувати ся від огню, щоб на случай пожежі не понести страт, бо достаток одиниці, то добробит цілого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“.

Нема жадного вишого українського Товариства асекураційного від огню. — тільки один „ДНІСТЕР“.

„Дністер“ ракує найдешевші оплати за обезпечення селянських будинків.

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де виконують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1916 року 8,613 829 — новач.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадіжки з вкраденою движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цінні папери і векселі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, ул. Руська ч. 20. — Адреса для телеграм: „Дністер“ — Львів. — Канцелярії Товариства отворені що дня від 8-2 перед пол.

ВІДЕНЬ. (ТБ.) Вчора розширили Росіяни лінію наступів піхоти на північ поза Зборів. Той відтинок був уже оноди під сильним огнем, який цілком зруйнував наші становища. Наші хоробрі війська здержували ворожий наступ, який при помочи панцирного самоходу розвинув ся з небуваючою силою. Великими філями чисельно сильніший ворог наступав по 4 і по 5 раз, аж остаточно вдало ся йому вдертись до наших ровів. З посвятою і гартм бороли ся ц. і к. війська, здержували ворога і уступали тільки крок за кроком, аж вдало ся резервам спинити даль-

ший напір Росіян. Їх успіх, окуплений нечуваними втратами, се один із початкових успіхів кожної офензиви, веденої так розгнано і безоглядно, як у коаліції. Хто стоїть у дефензиві, мусить числити ся з втратою передньої лінії, тим більше, що вже руйнуючий огонь неприятели зробив її неможливою до оборони. У другім огнищу битв, коло Бережан завдяки успішним наступам австро-угорських, німецьких і турецьких військ вирівнала ся ситуація в спосіб для нас корисний. Російські дивізії, що там боролися, не мають уже сил до нових наступів, тому і прийшла перерва у битвах.

Німецький райхстаг.

БЕРЛІН (Ткб). Нім. райхстаг розпочав літню сесію. Бюджетова комісія радить довірою над есенним бюджетом.

Українське невідоме судівництво.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.) Український правничий з'їзд у Кілі проклямавав невідоме від Росії судівництво на Україні і українську мову в судівництві.

Українські полки над Сочою.

Пишуть нам:

Десята італійська офензива перейшла грозою артилерійного вогню та нахалом людей усе те, що довелось нам — а спалимо тут вже буде близько два роки — доспер бачити. Страшний був огонь третьої і четвертої офензиви де наша бригада боронилась грудьми найважливіші стратегічні точки Саботіно і Оскаїно чергових шість місяців, не менше кривавою була і шоста, в якій боронили ми горби на сілі від Монфалконе — в деннім розкаї здобули ми собі річку і почали назву Helden v. Monfalcone — до бшености доходив барабанний вогонь безперестанно по собі наступаючих офензив: сестої, восьмої і десятої — від них стали ми непохитним муром на найменшій до здобуття дорозі до Терсту, але куди там! Офензивою до десятої. І ворог готовив ся до неї! Шість місяців! Маючи до диспозиції Французів і Англіїців. А ми віру в Бога, в свої сили та в той дух нашої армії, який держить ся кріпко як колінь на початку війни.

Найтяжше приходять терпіти військам на відтинку моря. Туди найкоротша дорога до Терсту. Тож греміло тут днем і ночью як ніколи доспер. І то не лиш першу лінію острілював ворог. Все аж до корпусу. Пішли в рух гранати ріжнородного калібру, з примішками газу, великі шрапнелі і комбінації одних і других. А до того всего на першу лінію брано гранати і міни. І то раз у раз без перестанку. Горять каміне, літають засіки, зрівнані окопи, горять трупи, а все окутане димом і порохом. Ось такі позиції удалось верогоним взяти а то з великими, тяжкими втратами. Розлилось вороже море як повінь, а неприятельська артилерія замикає

нам резерви. На протинаступ пішов один батальон українського полку! І не лиш удало ся стримати многократно сильнішого ворога, але зрушено його в місця і здобуто давні позиції. Сей випадок голосний нині на тім фронті а яке його значіння се покаже історія тої війни.

Тяжкі змагання відбувались на височині комену. Тутешний терен заний і уважаний за найтяжший, кожда доріжка і стежечка острілювана, ні хашка, ні деревинки, все спалене... а з гори дише горяче сонце. До того всего прийшов ще огонь барабанний десятої офензиви! Наш галицький мужик витримав, не пустив ворога а де щось стратилось пішов на протинаступ і відтак за другого. — Було се при кінці офензиви. Важні горби дістались в руки ворога. Залога, яка днями хоробро боронилась була або побита або ранена; те що остало, боронилось і че рез ту дрібно дорого окупили ворог наші позиції. Страта їх занепокоїла наші команди, бо сказано ті горби мусять бути наші. Недвозначно говорено нам, що зависло від того. Отже... Не раз довелось бачити наших мужиків ідучих у бій, але тут... чого тут вони не доказували? Як уміло ішли в тяжкім вогні артилерії і мін, а потім машинових крісів і крісів, як умітно робили гвером, ручним гранатом, ножем, а як не стало, камінем. Тут показалося як індивідуальним може бути наш чоловік.

Похвал поси падає сила... Наших полків тут много і нимо зможе сказати: ми муром стали на дорозі Італійців.

Дрв Г.

ПРОСИМО

при зміні адреси **конечно**

- 1) написати 50 с. за переведене зміни — —
- 2) подати побіч нової і стару адресу. — —

Адміністрація „ДІЛА“

НОВИНИ.

Львів 3 липня 97

— Заява. Супроти зміни політичного положення, яке принесла російська революція для України по обидва боки кордону, вважаю політичну платформу, на якій побудований „Союз Визволення України“ (Відень Берлін), а зокрема резолюції його Президії з дня 3. червня 1917 за невідповідною ситуації і інтересам українського народу, — заявляю своє виступлене зі складу цієї організації. При сїм зазначаю, що рішення моє подиктоване виключно політичними, а не особистими мотивами. — Lausanne 19, Place St. Laurent (Suisse). Евген Бачинський.

— В Зелеманці. Офіцир нам пише: З початком червня с. р. приділено мене з моєї армії в цілі поратования здоров'я на 4 тижневий відпочинок до військового закладу: „R.konv.-Heim

für infek. Kranke Zelémianka. Положене закладу чудове. Серед смерекових лісів і високих верховинських гір, на долині, обнятій неначе міжколом з одної сторони потічком Зелеманка, а з другої рікою Опрі. На сїм неначе півострові розложив ся комплекс забудовань, які є власністю України, панства Шматеріє. Се місце, куди рік річно перед війною приїздило множество літників на свіже повітря. В сїй чудовій місцевості заложено заклад для жовнів, які перебули тяжку хоробу та потребують кількатижневого відпочинку. Командантом є д-р Іван Полохайло. Українець, людина наскрізь віддана закладови. Ведене закладу обняв сей лікар в половині марта с. р. Застав пів розбиті доми, заневищені тренами та кінськими погноями. По кімнатах всюди стояли коні. Застав він чисту руйну, та нині не хочеть ся вірити, що те все представляло такий образ знищення. Завдяки сумлінній праці д-ра Полохайла в протягу двох місяців неначе з землі виростили один домок за другим, після його смаку зреставрований. Помешкання відповідають всім вимогам гігієни, всюди панує незвичайна чистота, а кожний жовнір в особі строгого команданта знаходить батька-лікаря, який турбується за безріжничу кожда. Для жовнів збудував купіль після всіх модерних вимог, де вони мають теплі і зимні туші та ванни, особний є відділ для офіцерів. Рвном завів парову пральню і тим уможливив жовнірам часто змінити чисте плаття. Для охорони перед заразливими хоробами є „Entlausung“, де переводять ся дезинфекцію убрань і білизни. Сюди посилають жовнів в цілі відпочинку на 4 до 5 тижнів по перебутті тяжкій хоробі, як тиф, холера і т. п. Скіра і кости на нїм, а по 4 ох тижнях завдяки доброму доведенню в хоріми прибирають хорі на тілі і цілком здорові вертають до своїх відділів. Усе тут немов в пупелочку. Від раннього ранку до пізнього вечера є наш земляк на ногах. В кожний кут загляне, де яка хвороба, зауважить. Відбуде „Macedonvisit“, потім переглядає стан будівель, то в городі ярнаком, то при партії жовнів, що обробляють картоплю, то в кухні. Кожний жовнір має тут яесь заняте, що дуже ослаблені ідуть на промід, трохи удоровні парують ся в городі та заїють якусь лекцію праці, а вже цілком здорові ідуть на вправи. Усе тут діється після годинника. Рано 7. снідане, 9. друге снідане, 12. обід, 4. підвечірок, 7. вечера. Мимо таких тяжких часів дістають жовніри зменшений харч. Не від річи згадати, що завдяки нашому землякові познатиє ся будова мінеральних купель, ба в Зелеманці є сильна солянка йодова вода, узана лікарями як знаменита проти ревми, анги. хороби дітей, нервозности, жіночих хорб і ин. Се вода є після хемічного розбору знавця сильнішого як слава солянка в Porto Rosa. Тут мають стати купелі заведені, де хорі жовніри зможуть позбутися прикрих хорб. Яесь дивне почуте вдоволення виносить Українець по своїм побуті в Зелеманці, коли бачить плоди такої заподатливої і умілої праці лікаря земляка, який лише добре імя своєю сумлінністю приносить серед чужинців, які так часто в часі війни сюди заходять. — З. Р.

Лист з Угнівщини.

Уми і серця українських громадян заняті нині чи не виключно подіями на закордонній Україні. Вказувала б на се та обставина, що шпальти української часописи переповнені нині вістками про події на російській Україні, а в слід за тим і українські громадяни, котрим прес доставляє корму в справах національних, по свячують нині час на аналізоване тих подій, одушевляють ся, роблячи собі найкрасші надії.

Навіть, так сказати б, домашні справи австрійської України відсунуто хвилюю на другий план. Українське громадянство, зглядно преса, котра хоче і повинна б бути висловом почувань суспільности, закликала до народних представителів: „Saveznt consules“... і немов би з тої сторони не грозила нам на разі велика небезпека, менше стежить за подіями у себе, головню в внутрішнім життю нашого народу, менше приглядається тим титанічним змаганням, справді тим, але завзятым, які зводять наш нарід з години на годину, з дня на день з ворогом на всіх подях національного життя, котрий вдираєть ся повільно, але систематично вті рештки власности нашого народу. В слід за тим і українське громадянство менше уважає, не приготується на удари ворога, котрий лиш жде, головню на поли економічній, щоби підорвати його екзистенцію.

Не винна тут преса, але се обставина, що за мало западаєть ся пресі вісток тими, котрі глядять безпосередно на ті змагання.

З чорного песимізму, який опанував нас у суспільність по подіях з 4. падолиста 1916 р.,

прийшов нині рожевий оптимізм, два екстремі з своїми відемними сторонами: опущене рук.

Замітне вжито українських громадян в нинішніх обставинах се, що так інтелігенція світська, як духовна на загал починаєть ся ставляти що-раз більше пасивно, що-раз більше відтягаєть ся від праці для того, що зоветь ся „boynи commune“. Ролі нашої інтелігенції, селянських міщанських мас нині перемінилась. Як перед війною треба було нарід тягнути, уживаючи ріжних средств до організації, так нині противно селянство і міщанство радо горнеть ся до організації потребує помоци, а знов інтелігенція наша не хоче нині, в особливо тяжких обставинах, дати проводу народним масам, що часто приходиться ся ужити морального насильства над інтелігентом, щоб взяв провід в організації. Не чуєть ся на силах в так тяжких часах, невдачний нарід, досить працював — се оправданя, з котрими нині часто можна би спиткатись.

Так на загал. В Угнові самім дещо відродніше. Відновлена з кінцем марта 1917 р. господарська організація „Сільський Господар“ зі своєю комісією для відбудови Угнівщини, починає гарно розвивати ся. Несе населенню поміч, впливає в него надію, зискує довіру.

В дні 17. мая 1917 р. відбули ся загальні збори філії „Сільський Господар“ в Угнові в цілі віднові, при участі делегата Головної Ради. Учасники зборів, місцева інтелігенція, міщанство, селянство, в числі понад 60 осіб, в тім много наших жінок, котрі зияли велике заінтересоване справами економічними. Не допущала інтелігенція з околиці, котра, мимо запрошень і накликів, уважає за відповідне бачити „свою хату з краю“.

Збори випали гарно. Старий Виділ з бра-

ку „ревнителів“ обняв за волею абортів урядоване і на біжучий рік.

Комісія для відбудови Угнівщини займаєть ся не лиш відбудовою матеріальною, але ставляєть ся відновити в її упавші наші організації. На перший поклик львівського комітету для ушанованя повороту Експ. Митрополита заявив ся сїчас і в Угнові в рамени комісії для відбудови комітет провінційальний для ушанованя повороту Експ. Митрополита з секцією „Живого Пам'ятника“. Комітет поставив собі за ціль зібрати як найбільше жертв і стремить до сего всіма благородними средствами. Урядив збірку на лісти, а в день празника Вознесеня місцеві пані і панночки зняли ся продажею бльочків, що принесло гарний гріш.

Одно зі средств в цілі придбання грошей для фонду сиріт ім. Експ. Митрополита, се аматорські представлення. Розпоряджуючи, як на війну, дуже гарними силами, виставлено в днях 2, 3, і 4. червня с. р. оперетку: „Запорожець за Дунаєм“. Три рази грано тсю оперетку, а сая чатальні „Просвіти“ виповнена була по береги. Аматори місцеві, се артисти справді. Оперетка зробила найкрасше вражіння, в чім безперечно заслуга місцевих пань, втягнених до комітету, не лиш на українській публіці, але і на військових, котрих много в місті стаціонанованих. Український стрій, танець, хори, зробили на присутніх офіцерах дуже симпатичне вражіння. Вносити можна з їх настрою, слів і подяк. Захоплені симпатією їх перекинені на сторону Українців.

Комітет постарав ся, щоб присутні військові, не розуміючи по українськи, могли зрозуміти, і заповдав в німецькій мові присутнім історичне тло оперетки з поясненнями, як і саму фабулу. Як гарно впливала оперетка на присутніх

ми все і всюди виступати; однак при Австрії ми все стояли, бо були переконані, що вона сповнить поручену їй місію історії: стати середньо-європейською державою, в якій усі народи могли б вільно розвивати ся під оглядом національним. Ось як ми розуміємо австрійську програму. Тепер ми дістали провізоричне правительство, покликане до виповнення маленької програми. Коли ми займали і займаємо опозиційне становище проти правительства, то ми до сего приневолені не з особистих причин симпатії або антипатії, а з річових причин, бо ми мусимо бороти ся в життєвих інтересах української нації проти правительственої системи, якої ми більше не можемо стерпіти. (Оклик: дуже слушно!) Отже наше становище являєть ся тим більше оправданим, бо й теперішнє правительств не оказало ся строго неутральним, винагородивши на шкоду наших національних інтересів в тім короткім часі — на який воно покликане — польський клуб за його на раз змінене становище до державних конечностей. Правительств приобіцало узгодити давніші польські жаданя і реактивувати польського міністра-земляка.

З огляду на всі висше наведені обставини представителі українського народу тепер не мають змоги гонимувати за бюджетовою провізорою. (Живе признане і оплески).

ОПОВІСТКИ.

Середа, 4. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Юліана Пас. — рим.-кат. Івана Кал.

Завтра: греко-кат.: Евсеія св. мч. — рим.-кат.: Філомена.

Комітет оселі вакаційних організацій півоселі т. є. дальші проходи за місто для дитворя шкіл народних і перших двох класів гімназійних. Хто зі збору учительського хотів би за відповідним винагородженням обити провід тих півоселі, звонять зголоситись в монастири оо. Василян у о. д. р. Галушницького. — За комітет: о. д. р. Галушницький Ч. С. В. В., голова. Ольга Козакевич, секретар.

Самовучка (III. видання О. Солтиса) наклад вичерпаний. Печатається і вскопи появлять ся четверте побільшене видане. — А. Окиш. 4 4 2-3

В неділю 8. червня о 5. годині по полудні відбудуть ся товариські сходини „Сокола III“ вул. Городецька ч. 95 в школі Грінченка: Нагада над відновленням сільсько-життя і обговорення справи прибуту графа митрополита Шептицького. Гарзді! — Старшина Сокола III. 472 1-2

Зміна фірми. Отсим подаєть ся до відомо, що „Кредитное общество „Надежда“ в Крыниці общество зареєстрованное в ограниченною порукою“ змінило свою фірму на: Товариство кредитное „Надія“ в Крыниці стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою“. 466 2-3

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 3. липня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Над Стоходом відперто слабкі наступи.

На пізденний захід від Зборова ворогові вдало ся значно переважуючими силами відіхнути обмежену частку нашого фронту на приготуване становище, яке є опертем попереднього становища. В тяжких, повних жертв боях ц. і к. війська, уступаючи тільки крок за кроком під напором переваги, зробили сим можливим виступ резерв задля повернення положення і відношення сил.

Нових наступів там не було. Під Конюхами криваво відперто кілька сильних наступів. В області коло Бережан Росіяни наслідком дотеперішних невдач і дуже великих втрат присилували до перерви в боях.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Відділи генералів зібрули коло Костаневіци вороже становище, піймали 2 офіцерів і 270 жовнірів і забрали маш коїси.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Гаффер.

НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 3. липня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престолоа кн. Рупрехта: Наші наступи на англійські лінії на північ від каналу і далі на захід увінчали ся добрим успіхом; на півн. захід від St. Quentin полонили ми бранців і забрали воєнний матеріал.

Група військ німецького наступника престолоа: Французи намагали ся відбити втрачені рови. На пол. схід від Cerny зломали ми 2 наступи ворога при значних його втратах. На горбі 304 наш руйнуючий огонь не дав військам приготуваним до випадку вийти з ровів. В Шампанії взято бранців і добит.

Зстрілено 6 ворожих літаків, 1 з того зістрілений капітаном бар. Ріхтгофеном.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: На просторі від Балтійського моря по Припять боева діяльність зросла тільки під Риготою і Сморгонем, між тим над середнім Стоходом ішла тільки сильна огнева боротьба. Там зломано російські наступи над залізничною дорогою Ковель—Луцк і притім понесли Росіяни значні втрати, а так само далі на південь аж до Золотої Липи. Там, у східн. Галичині йшла далі боротьба. Напираючи через горб на західнім березу Стрипи, успіли Росіяни масовими наступами поширити к півночі місце, де вдерли ся попереднього дня. Наші резерви здержали ворога. Під Конюхами перед полуднем і пополудни зломано сильні наступи Росіян перед новими становищами, причім потерпіли вони тяжкі втрати. Далі на південь не спроміг ся ворог відновити свої приступи на становища на горбах під Бережанами.

В Карпатах, Румунії і на македонським фронті не змінило ся положення.

Перший квартирмейстер ген. Людендорф.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Анастасія Назаревич з Грабковець, пов. Зборів, тепер Городок Ягайлонський, передм. Заставське, шукає брата Яцька Цвезушина в Метенева, і мужа Антона Назаревича. 470 1-4

Евдонія Хомка з Кудобиньць, пов. Зборів, втекла з міста Городка Ягайлонського, село Галичани, шукає дошки Параскеві Медвідь ві Стоголов пов. Зборів. 471 1-2

Юлія Швець з Грабковець, пов. Зборів, евакуована, се в Галичани п. Городок Ягайлонський, пошукує Параскеві Кобакета в Підгайчик г. Зборів. 472 1-2

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІ

усуває певно спеціальний пудер „Саван“, пакет за 1-20 К. На провінцію вистає тільки за попереднім надісланням заложності і 40 с. на порту. — Одинокі заступство Б. FEDER, — Львів, Синотуська ч. 7. 279 53-60

Продам молотильню з кератом і млинок в ціні 1600 К. М. Касиркова, вдова по е. ш. в Шумич, а. Турка над Стрем. 451 5-5

Інтер'єрна Українка, розумієть ся на всіх галузях господарства, гласає самостійного заряду. Адрес: Каса Добробит в Ярославі. 460 4-4

Junge Dame Reichsd. sucht Aufenth. i. ukrainisch. Familie (aufs Land o. Pfarth) zw. Erlernung der ukr. Sprache (1 Jahr) Selbst. wurde i. d. Erziehung d. Kinder und i. Haushalt behilft sein. Musikalisch Weit. Yereinbg. u. Zuschr. erbeten an H. Mitterlechner, Lehrerin, Breslau 8. Wolfswinkel. 474 1-6

Отсим повідомляю, що з днем 1. липня переніс я книгарню, антикварню разом зі складом паперу з вул. Сикстуської

до Ринку ч. 24.

(біля головної трафіки).

З поважанем

СЕМЕН БОГЕН.

Замовлення з провінції залагоджую відвоткою поштою. 426 6 1-5

УКРАЇНСЬКА ПРАВИЦЯ — Львів, вул. Гродзк. У мн. 9. 1. поз. — вказує суми даєть ся у в. кожний цінах. 12 7

Люстратора спілок

приймає сейчас

КРАСНИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. Зморівича ч. 20

Кандидати нехай зголошують ся письменно з відписами свідоцтв і подають жаданя що до платні і дієт. VI 2-3

Приймаєть ся передплата на

„Вістник Союзу Визволення України“.

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторік великого формату, в ілюстраціях рік видання IV.

Річна передплата вносить 15 кор. (15 марок, 6 рублів, 3 доларів), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублів), кварта 4 кор. 50 с. (4 мар. 50 фен., 1 руб. 75 коп.).

Ціна поодиноких чисел 40 с. (40 фен., 15 коп.). Вістник Союзу Визволення України в часописебезпартійною і стоїть на становищі самостійницьким, всеукраїнським.

Крім статей на теми біжучого політичного життя і богатої хроніки з життя Росії, російської України і азійських областей російської України, Вістник багато місця уділяє творам класного письменства, справам Українських Стівних Стрілців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів чужої преси та реферувать ся книжкові видання про українську справу а також достійні огляди воєнних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часопису: **Wien VIII. Josefstadtstr. 79. Tür 6.** Конте поштової шадивці 107090.

8-7

Поручаємо землякам наш німецький орган

„Ukrainische Korrespondenz“

Видаєть ся:

Президент З. У. Ради д. р. Кость Лавицький.

Відвідаєть ся редактор: 4-9

Посол Володимир Сивалевич.

Виходить чотири рази на місяць. Рік видання 4. Річна передплата вносить 12 К, піврічна 6 К, ціна поодинокого числа 30 с. Адреса редакції і адміністрації: **Wien, VIII. Josefstadtstrasse 43/8.**

Рух поїздів у Львові

важний від 1. червня 1917. аж до відкликання. (Час середно європейський; від 1. червня до 1. вересня 1917. час літній).

Відходять зі Львова до | Приходять до Львова з

Кракова: [7-30], + 840, 8-55, [3-10], 6-05, 6-20, +9-55, 10-10.	Кракова: 10-05, [1-45], 6-45, +9-00, 9-15, 9-50, +5-05, 5-20.
Золочева: 8-20, 10-53, [2-30], +7-13, 11-13.	Золочева: 5-52, 12-12, [2-20], 5-15, 8-52.
Стрия: 8-25, 4-55, 10-46.	Стрия: 5-54, 9-35, 9-05.
Лавочного: 7-20.	Лавочного: 7-10.
Самбора: 9-05.	Самбора: 8-30.
Сянок: 8-45.	Сянок: 10-15.
Рава руської: 2-20*, 9-30, 4-44.	Рава руської: 6-42, 4-39, 8-18*.
Сокаля: [8-55], [8-10], Яворова: 9-10*, 4-20.	Сокаля: [9-45], [9-45], Яворова: 8-45, 3-48*.
Підгайць: 8-33, 3-00, 1-133.	Підгайць: 5-32, 1-40, 7-32.
Стоянкова: 12-13, 7-53, 3-15.	Стоянкова: 6-12, 1-00, 7-52.
Ходорова: 8-30, [2-30], 11-10.	Ходорова: 6-45, 1-10, 8-10.

і означен поїзди виключно для військових.
* до Брюхович, аглядає з Брюхович.
** Якова з Клепарова, аглядає з Якова до Клепарова, через Рава руську, через Сипіанку.

Увага: Нічна піра від 6-00 вечером до 5-00 рано означена підчеркненням мінут. Посадки поїзди означені [ ].

Подані поїзди ходять тільки умовно, на скільки рух з огляду на заняті залізничних шляхів військом буде можливий. На випадок спинення поїзду як також при опіненню получення не прислугує подорожним право жадати відшкодованя.

СЛАДАЙТЕ

НА ФОНД Ім. МИТРА А. ШЕПТИЦЬКОГО
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІРІТ!

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понедіків.

РЕДАКЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10, II. пов.

Конто почт. ш. 26.726.

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
щорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
щорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платиться 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зінчання і заручини 150.
Некрологів стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Битва на східнім фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 4. липня.

Під Бережанами криваво відперто за-
взяті наступи значних ворожих сил. У відтинку
на південний захід від Зборова Росіяни не
наступали.

Поза сим на всіх теренах війни незначна
боева діяльність.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 4. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В Східній Галичині Росіяни тільки ко-
ло Бережан змогли поновити свої наступи.
Мимо введення в бій свіжих сил не могли посу-
нути ся вперед. В завзятій обороні і хоробрих
протиступах саксонські полки удержали свої
становища проти численних наступів і завдали
ворогові значні втрати.

У відрізку Конюхи—Зборів сильна
артилерійська боротьба.

Діяльність артилерії була хвилями знач-
нійша також коло Бродів і над Стоходом. На
решті фронту не було значніших подій.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського на-
ступника престолонаслідника кн. Рупрехта:
Наслідком дощів і утрудненої сим обсервації
огневої діяльності аж до вечора оставала не-
значною. Потім у декотрих місцях вона віджи-
ла. Вночі зведено кілька звідних судищок, ко-
трі принесли нам полонених і добути.

Група військ німецького на-
ступника престолонаслідника: На Шмен де Дам Францу-
зи двічі наступали на здобуті нами рови. Оба
рази їх відперто. Наші батальйони погнались
за уступаючим ворогом, висунули свої стано-
вища вперед і забрали значнішу кількість
бранців. Також на захід від Серні і коло Кра-
ю виправи наших відділів мали успіх.

Органічна хіба.

Пишуть нам з провінції:

Клич: „організуємось!“ — думає що раз
частіше, що-раз сильніше серед всіх верств
української суспільності і на всіх полях націо-
нального життя.

Кличем сим переймається кожний живий
член суспільності, а слідом за тим повстають
організації найрізноманітніші на всіх полях —
чи то на полі просвітнім, соціальним чи гуманітарним, по-
літичним, чи економічним, і все їх більше, від-
повідно до потреб і змагань живої нації.

Та коли приглянутись тим організаціям,
особливо тим, котрі не обмежують ся на льо-
кальні відносини чи малі гуртки, але мають за
ціль втягнути в свій круг загальну націю без
огляду на політичні, соціальні чи релігійні пере-
конання, то бачимо, що щось не в лад, щось
хибує тим організаціям, що вони часто або не
осягають своєї цілі, або дуже повільно, що праця
йде повільно, а буває і так, що організації пере-
мінують ся в дисорганізацію.

Де причина сего? Причин много і зіста-
вити їх в одну коротку відповідь річ неможлива.

Одна з причин, се безперечно брак до-
свіду. Часто зволіють вжити якусь організацію,
— та хоча в теорії її як найкраще поняття, об-
думане і уложено цілий плян, то в практиці почи-
нають ся доперва досвіди, зміни, приморвлене

до обставин і тратить ся цілі літа, заки органі-
зація ввійде на властиві шляхи і пічне правильно
функціонувати. Однак се явище, яке можна все
і всюди запримітити, а особливо у народів, ко-
трих розвій що йно почав ся.

Дальша причина лежить вже в самій орга-
нізації, себ-то тілі зорганізованій, в його устрою
і нервах. Браків і хиб много — в самім проводі
організації, в органах виконуючих, як і в по-
одиноких членах.

Провід, себ-то головна управа, видає
часто інструкції, зарядження, неначе головна у-
права армії, не знаючи часто, чи се можливе
примінити до обставин, до виконання, бо часто
не знає ґрунту, на котрім мають бути виконані
сі зарядження. Зарядження неможливі до вико-
нання в ріжних прицих остають лиш зарядження-
ми, а головний заряд в столиці краю спокій-
ний; дав поручення і інструкції, не входячи в те,
з якими наслідками. Що більше, часто жадана
чи представлена у головних управ кінчать ся
лиш обіцянками, себ-то, на ділі нічим.

Коли ж поручення і добре обдумане і мож-
ливе до виконання, так знов брак карних
посередних органів, які перевели-б в жи-
те дотичне поручення. І тут велике лихо. Видане
поручення, чи бажане головного заряду поінфор-
мувати його про потреби органів, чи членів ор-
ганізації, лишають ся без відповіді, без вико-
нання цілими місяцями, а з'уживається лиш мно-
го енергії на ургенсі і гроша на оплати; звикши
робити ся жест повної резигнації. Причина тут
та, що у нас дуже часто брак у одиниць, котрі
піднялись обов'язків, карности, почуття обов'язку,
солідности. А коли нема тих чинників, так до-
тична одиниця почуває ся увільненою від все-
го, а нема засобів і можности потягнути до від-
повідальности, змусити до виконання.

Буває, що провідниками організації, чи ор-
ганів посередних є люди, за котрими промовляє
суспільне становище, огляди, все, лиш незнання,
вдібности, енергії, досвід; хоча не брак у них
часами доброї волі, о брак сил переіменити
волю в діло, в життя.

Лучається таке, що поручення видає лю-
дина, за котрою не стоїть високе суспільне ста-
новище чи вік, людина суспільно слабше си-
туована. І тут камінь предкновения. Неслушно
проджена амбіція, оригінальний світогляд під-
порядкованої одиниці, не дозволяє їй виконати
поручення, а за тим стає ціла машина.

Се, що сказано, відноситься до ор-
ганів, котрі дають і приймають поруче-
ння. Не ліпше справа мається і з членами.
Се по більшій часті сирій матеріал, котрий не
бере фактичної участі в життю ор-
ганізації. Не знає як слід ні цілі ні доріг,
які ведуть до неї. Се маса втягнена випадко-
во, не партиципує ні в користях, ні в життю ор-
ганізації, а з тим гарний розвій немислимий.

Такі в головному браки і хибі з причини
котрих кульгають або ледви живіють многі
наші організації.

Як же усунути їх, бодай опорати ся, спря-
мувати життя організації на властиві шляхи?

Задачею головних управ організації по-
винно бути, щоби по можности розпоряджали
фаховими одиницями, обізнаними з практичним
життям, з ґрунтом, куди має бути спрямована
їх праця. Мусять устати розпорядження від „зе-
лених столиців“, доки не знається, чи вони
можливі до виконання. До сего веде пізнане
організації там, де вони вже проявляють ся
на зверх.

Органи посередні повинні би мати за сво-
їх провідників людей зі знанням, досвідом, енер-
гією, доброю волею, з почуттям прийнятого на
себе обов'язку, і лиш таких провідників, без
огляду, чи за ними промовляє вік і становище,
хоча із тим по можности належало б числити ся.
Багато лучається ся, що одиниця приймає на се-
бе обов'язки часто для пустої амбіції, на те,
щоб їх ніколи не виконати, і все кінчить ся на
виборач.

Органи ті повинні би мати у себе платних
функціонерів, котрих обов'язком було б вже з
титулу платні долагоджувати справи організації.
У нас, як суспільности небогатої, се справа

не легко до переведення, а однак конечна, бо
тоді підеш жити і буде хосен, котрий винагородить
понесені на платних функціонерів видатки.

Дальшою печучою потребою, се обов'яз-
зок так проводити як членів всіх, ознакомлюва-
ти все членів і нечленів про цілі, способи і
користи, які несе організації.

Коли організації наші не ввійдуть на ті
шляхи, так наше життя національне буде в за-
гальних рамках культури; буде одно, не буде дру-
гого. Що страшніше то се, що таке животноє,
кулявіне впроваджує дисорганізацію, деморалі-
зацію, бо члени бачучи, що організація робить
часто з початку много шуму, в практиці нічо-
го не дає, хіба абсорбує, впадають в знеохоту,
тратять довіру, так що слідує проби органі-
зованих є тяжкі до переведення, або є виключен-
ний їх успіх.

Війна принесла нам майже цілковите зни-
щене наших організацій, навіть тих, котрі були
в найкращім розвою. Старе звалене, зруйно-
ване, тож будуючи нове, тамти належало б на-
ті старі браки і хибі, щоб вони знов не пов-
торились. Ніхто не перечить браку сил, труд-
ностей, які ставлять нам наші вороги націо-
нальні, які дрожать на згадку: „українська
організація“, а однак чи не ліпше повільно,
як на борзі, на лихих основах будувати наші
всі організації. Се не принесе знов много ре-
ального хісна, хіба повторить ся стара історія.

Тож солідність в віднові старих і твореню
нових організацій! — ський.

Державна Рада.

(Телеграма ц. к. Кореспонденційного Бюро).

Відень, 4. липня 1917.

(Ткб.) На вчорашнім засіданню палати по-
слів внесли інтерпеляції між ин. ип.:

Евген Левицький в справі виплати під-
мог гр.-кат. душпастиря, діяльним серед висе-
леної людности; в справі поведення властей су-
проти евакуованих зі станиці в Східній Галичині і в спра-
ві відмови виплати причинків.

Кость Левицький в справі виплати
причинків і підмог евакуованим.

Сінгалевич в справі реквізиції худоби
в Східній Галичині.

На нинішнім засіданню веда ся дальша
дебата над розпорядками, виданими на підставі
§. 14.

П. Тертіль (коло польське) полемізу-
вав з закидами, піднесеними проги Поляків на
засіданнях палати панів, тай заявив, що коло
польське з негодованем відкидає ті закиди.

По промові посла Піка посол Добер-
ніг зложив іменем німецького націо-
нального союзу таку заяву:

Приймаємо до відомости цісарське розпо-
рядження про амністію з дня 2. липня 1917. Во-
но має вправді контрасигнату президента міні-
стрів, який тим самим є за нього відповідаль-
ний. Висказуємо наше здивоване, що президент
міністрів як дорадник Корони не ужив відпо-
відно свого впливу. Тому Німці тільки з недо-
вірем можуть відносити ся до дальшого пове-
дення правительства. Мимо сього розпоряджене
мусить ся вважати як діло особистої волі Мо-
нарха і як таке у увазі ся в під нашої критики.
Однак довг супроти виборців, супроти цілого
німецького народу і супроти власної совісті
каже нам заняти супроти нього становище.

В часі війни дали Німці незлічимі докази
вірности для Цісаря і вітчизни. В сих тяжких
часах уділив наш нарід сильного підпертя і
Цісареві і вітчизні. Також і нині під вражієм
амністії відкидаємо всяку думку вірности для
Цісаря аж до виповідження. Як передше так і
далі будемо безумовно служити вітчизні.

— Однак в амністії для всіх тих, які ще в
часі війни посунули ся аж до заперечення дер-
жави й грозили розв'язанем держави в дусі не-
приятеля бачимо нечуване обтяжене держави.
Не можемо кинути заслони забути на найблиз-

шу минулисть, не можемо забути про се, які політичні махінації в краю спричинили вибух війни. Ніколи не можемо забути про те, як богато полилось німецької крові, що тисячі наших братів пало жертвою зради. Сьому треба протиставити засуди осіб, які в своїй безрадності та під натиском нужди дали ся пірвати до заяв, за які стрінула їх кара. Як-же можна населенню витолкувати, що в сих многих випадках нема дарована кари, підчас коли більші, поповнені з розвагою політичні злочини вважають ся, мовби їх не було. Ми шануємо найщиріше великодушні почування, якими руководив ся Цісар, побоюємо ся одначе, що незвичайна доброта серця буде зле винагороджена. Не маємо ся також виховуючих наслідків, які акт ласки мав без сумніву на думці.

Противно — ми побоюємо ся, що державу, над відбудовою котрої бажаємо працювати після наших найліпших сил, видано на жертву нових внутрішніх спорів, і що утруднене є поєднане народів, тому що бажане влади й захланність дбають о те, щоби їм не кладено ніяких границь. Ми, Німці, не думаємо поносити співвідповідальности за ті всі непередвиджені наслідки.

Пос. Семака висказує пересвідченє, що приверненє судів присяглих буде найліпшою основою для консолідованя відносин в Австрії.

Пос. Ролер заявляє, що його партія буде голосувати за знесенєм предложень, які є предметом заяв. Домагаєть ся одначе, щоби правительственне предложенє в справі задержаня військових судів в областях, в яких нема цивільних судів, стало можливо скоро законом. Обговорює акт амністії і заявляє, що коли прийдуть очікувані Коронаю наслідки, то німецький нарід буде колись благословити сю амністію. Горе одначе, коли станеть ся противно, коли сей акт будуть пояснювати не як ласку, тільки як доказ слабости. Німці в Австрії мусять розважити, як мають в будучности повести свою політику.

Пос. Гранді заявляє, що Італійці оцінюють в повні акт амністії, але очікують ще дальших заряджень що до інтернованих і конфінованих.

Пос. Фінк складає іменем християнсько-суспільних таку заяву: Цісарське розпорядженє про амністію з дня 2. липня 1917 р. є виїмком права ласки Корони, яка усуваєть ся з під дискусії в конституційних тілах. Саме тому не повинно воно було наступити з контрасигнатою президента міністрів, який є відповідальний, тому що при акті Монаршої ласки, жаден з міністрів не має обіймати відповідальности. Бажаємо, щоби благородне діло нашого Цісара вийшло на добро і успіх держави й її народів та не було нагороджене невдячністю. Ся спільна праця всіх народів держави, якої Цісар і ми разом з ним сподіємо ся, нехай стане ділом.

Потім промовляли пп. Вольмаєр і Ліберман, потім замкнено дискусію, генеральними бесідниками вибрано „за“ посла Шіглія, „проти“ посла Уджалія.

Супроти принципіальної помилки, яка зайшла в звітженню про промову посла Вітика, виголошену дня 28. червня в парламенті, треба ствердити, що бесідник заявив, що на будучім мировім конгресі представники робітників порушать важливіші справи ніж справи політики престіжа. Також Україні бажать взяти участь в загальнім конгресі народів, в конгресі мировім. Українці бажать вільної незалежної України і до сєї ціли зближають ся скорим кроком. Український нарід має всякі умови, щоби міг сам рішати про свою судьбу. Під оглядом національним і язовим творить він одностайну цілість. Економічно є Україна найбагатішим краєм в Європі, терпить одначе наслідком чужого трактованя.

Далі домагав ся бесідник, щоби парламент, отже наради в парламенті рішили про воєнні цілі. Парламент мусить також домагатися, щоби як у Франції прислужувало йому право рішаня про амністію що-до всіх стежених за політичну провину.

Серед внесених на вчорашнім засіданю інтернацій находить ся інтерпеляція п. Гумера, Тайфля і тов. до міністра краєвої оборони в справі поведєня чеських жовнів 19. дивізії піхоти коло Зборова і в справі теперішного побуту сих жовнів.

Сі самі послы внесли інтерпеляції в справі сконфіскованя заяв, яку д. 22. червня зложив в комісії для справ посольської ненарушимости міністер краєвої оборони.

Управитель міністерства просвіти виіс на нинішнім засіданю проект закона в справі службових відносин учителів в державних середних і низших заведенях (службова прагматика для учителів).

На пропозицію президента міністрів приділено сей проект комісії для справ державних функціонерів.

Слідуюче засіданє в п'ятницю 6. с. м. в 11. год перед полуднем.

Д-р Рутовський у Цісаря.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Цісар прийняв нині на аудієнції амбасадора гр. Тарновського й бурмістра Львова Рутовського.

Німецька цісарська пара у австрійського Цісаря.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Німецький цісар і цісарєва прибудуть д. 6. липня рано разом з дружиною до Ляксембурга, щоби віддати візиту цісарєві й цісарєві.

Вожд російської офензиви

Вєрн, 4. липня 1917.

(Ткб) Російський співробітник „Вєрн“ доносить, що начальна команда на російським південно західнім фронті є тепер в руках 48-літнього генерала поручника Алексія Гутора, котрий раніше вія 34 дивізію піхоти і особливо відзначив ся в боях у Карпатах.

„Українська агітація в Королівстві“

Львів, 4. липня 1917.

Під наг. „Українська агітація в Королівстві“ знаходимо в польських часописах таку допис:

„Від 1. мая с. р. начальну етапну команду в 4 повітах Сідлецької губернії обняв гр. Вальдерє. (Слідє уступ зчеркнений краківською цензурою).

„Графови Вальдерє завдячує правленя ним части Підліся українську агітацію. Майже рівночасно з ним прибуло кількадесяток українських агітаторів Галичан, що подають себе фалшиво як полонених з австрійських таборів і є одиті в елєгантні мундури козацького крою та ведуть оживлену пропаганду. Вони доказують місцевому населєню, що воно українське, що сей край не повинен належати до Польщі, що селяни повинні дістати землю від панів і т. и. Німці виганяють з хат хлопів в цілі умішеня в їх хатах українських агітаторів, які є досить рівномірно розсипані по цілій етапній області. Оминають тільки сія національно свідомих, відомих із своєї боротьби о польськість (пр. Давиди), кидаять ся головне на села темні. Агітують також серед чисельно розсипаних Пінчуків, евакуованих з фронту. Намавляють людий до українського легіону та старають ся оснувати українську школу. Треба зазначити, що ніяка польська політична діяльність не є допустима під правлінням гр. Вальдерє, бо „політична агітація близько фронту не може мати місця“. Рівномірно отже є заборона для поляків є zorganizована окупаційними властями українська агітація.“

Подаємо сю допис, нічого в ній не пропустуючи, а український громадянин, свідомий фактів, сам зуміє відділити правду від байки в сих польських „ревелациях“.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красний Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки щадничої 4.000.

Щадничої 4.000.

Видання Наукового Товариства ім. Шевченка з часу війни.

Наукове Товариство ім. Шевченка видавало перед війною пересічно коло 14 книжок і 6—8 зшитків річно, які виносли разом коло 300 аркушів друку. Брали в них участь не тільки австрійські Українці, але й російські, а навіть деякі чужі учені. Рік 1914 мав принести цілий ряд нових видань, з яких одні вже розпочали ся друкувати, других рукописи лежали в друкарні, а інші викінчували автори. З вибухом війни всі плани поперевертали ся. Богато авторів поглинано до війська і їм стало неможливо викінчувати праці; значне число рукописів пропало в часі ворожої інвазії; друкарню знищено; забрано з неї великі запаси паперу, черенко, а навіть велику машину. Полившему частину черенко порозсипувано і помішано так, що треба було кілька місяців часу, щоби їх на ново упорядкувати. Отсе все, а надто брак складачів, недостатка паперу і інші технічні труднощі, спричинили, що видавнича діяльність Товариства значно зменшила ся і ослабла, але не урвала ся цілковито, як би можна було думати. Навпаки, коли возьмєть ся на увагу всякі труднощі і перешкоди, злучені тепер з науковою діяльністю загальною і в науковими виданнями всякого роду, то треба признати, що Товариство зробило дуже багато, піддержуючи та продовжуючи свою діяльність. Посвідчать про се отсі видання з часів війни.

Приймі Іванови Франкови в сереніте його письменської праці 1874—1914. Львів, 1916. Ст. 184+390, 8°. Ціна 10 К.

Отсей збірник мав появили ся в літі 1914 р. й містити: 1) Передмову літературного комітету. 2) Бібліографічний огляд писань І. Франка. 3) Присвячені ювілейови твори красеного письменства. 4) Присвячені твори наукового змісту. 5) Рахунок приходів і видатків ювілейного дару. З сих відділів був видрукований у цілости третій і четвертий, а також розпочатий другий. Четвертий відділ вийшов перед війною як подвійний том „Записок“ (CXVI—CXVII)—окремо. Дальшу роботу перервала війна, а по увільненю Львова не можна було відновити роботи по часті через знищенє друкарні, по часті через брак складачів. Зі смертю вєк. поета постаював комітет, не чекаючи викінченя всіх частей, виустити третю й четверту окремою книжкою, що й стало ся. Інші відділи викінчують ся вже аж по війні.

Літературна частина збірника містить твори 18 авторів, з яких чотирь належать уже до небіжчиків: Леся Українка, Б. Ярошевський, Леся Мартович і болгарський письменник Петко Тодоров. М. Коцюбинський ладив ся також прислати щось до збірника, але смерть не дозволила йому на те. З чужих письменників взяли участь у сій частині крім П. Тодорова (Його оповіданє надруковано в болгарським оригіналі), чеський поет А. Черни, та російські письменники В. Короленко і Максим Горький (їх твори друковані в чеській і російській оригіналі). З наших — побіч названих уже — маємо В. Винниченка, С. Єфремова, Ф. Возка, В. Охримовича, Т. Бордуляка й інших.

Друга частина, наукова, містить твори 24 учених авторів, із яких два вже небіжчики: Федір Корш та Володимир Гребеняк (полег у битві). З чужинців узали участь у збірнику: Федір Корш (статя написана по українськи), В. Ягіч,

О. Шахматов (статі по російськи), О. Брікнер, Ів. Бодуєн де Куртєне (статі по польськи), А. Єнзен (статя по німецьки), Ю. Полівка (статя по чеськи). Пова тим усі праці належать до наших учених і оброблюють теми з археології, історії, літератури, етнографії і мови. Книжка видана дуже гарно і прикрашена незвичайно вдатним портретом поет. поета ювілєта, роботи Ів. Труша, та ініціалами й орнаментом із біблії Скорини (XVI. ст.) та Стратинського євангелія (XVII. ст.). Вона повинна найти ся в домі кожного інтелігента.

Записки Наук. Тов. ім. Шевченка. Том СХХІІ. Львів, 1915. Ст. 232, 8°. Ціна 3 кор.

Отся книжка принєсла сім праць різних авторів: 1) Остатня праця поет. Вол. Гребеняка: „Нові археологічні нахідки на території сідлецької Галичини“. 2) Історична статя д-ра Ів. Крип'якевича: „До характеристики Ілліа Караїмовича“. 3) Бібліографічна рідкість, яку подає М. Возняк: „Український господарський порадник з 1788“. 4) Спомини Ів. Верхратського: „З перших літ народовців (1861—66)“. 5) Етнологічна розвідка д-ра З. Кузелі: „Посиженє і забава при мерци в укр. похороннім обряді“ (докінченє). 6) Описова статя Юрія Кміта: „Похоронні звичаї і віруваня у Бойків“. 7) Етнографічна збірка В. Гнатюка: „Народні оповіданя про тютюнарія“.

Записки Наук. Тов. ім. Шевченка. Том СХХІІІ—СХХІV. Львів, 1917. Ст. 320, 8°. Ціна 5 кор.

Отся книжка містить праці також сімох авторів. 1) Докінченє посмертної праці, писаної по латинськи, д-ра Петра Крип'якевича про богородичні гимни в грецькій церкві. 2) Історична розвідка М. Чубатого: „Західна Україна і Рим у XIII в. у своїх змаганях до церковної унії“.

Наслідки амnestії.

Амnestія вносить наслідки кари о стільки, що помилувані можуть відвискати певні права, уряди й управління, як також активне й пасивне виборче право. Помилувані відвискують отже лиш здібність узискати уряди і гідності, не відвискують однак на підставі акту амnestії урядів і гідностей, які втратили в наслідок правосильного засудження.

Що до посольської гідності, то її буде могли виконувати безпроблемно посол Кльофач, якого доси правосильно не засуджено, отже доси не втратив посольського мандату. Всі інші правосильно засуджені посли відвискують лиш пасивне виборче право, т. зн. можуть бути поновно вибрані. Кльофач мав явити ся вчора дня 3. с. м. в парламенті. Чеські посольські круги думають, що в найближшій часі будуть розписані вибори в тих округах, котрих послів тепер помилувано. Що до послів Крамаржа і Буржівалє стаеть ся безпредметовою також конфіскація їх майна.

ПРОСИМО

при зміні адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведення зміни — —
- 2) подати побіч нової і стару адресу. — —

Адміністрація „ДІЛА“.

НОВИНКИ.

Львів, 4 липня 1917.

— Академія в честь Івана Франка для Укр. ранених жовнірів і стрільців улажена заходом Українського Жіночого Комітету у Відні відбудеть ся в нерівню дня 9. липня о 2 год. по полудні. Салю Lehrhaus у при вул. Langegasse 20. вхід від Josefsgasse (округ VIII). В програму входять: два відчити про жите й діяльність І. Франка, декламації, хори, сольо спів і ин. Вступ для стрільців і жовнірів вільний. Гості за добровільними датками на цілі комітету. Рівнож на Шевченковий концерт, що відбудеть ся в суботу 7. липня о год. 7-й вечером в середній салі Konzerthaus у при Lothringergasse (окр. I) вступ для ранених стрільців і жовнірів вільний. Білети будуть члени Укр. Жіночого комітету роздавати при касі.

— Побіда Українців при виборах до повітової земської управи в Ушиці. „Кієвская Мысль“ з 16. н. ст. мая доносить, що 12. н. ст. мая ушичке земське вібрало вибрало новий склад земської управи. Перейшла ліста Українців демократів: предсідатель управи д-р Орловський, члени управи Нагліш, учитель Снитвар, селянин Підлісний, а від Поляків Красовський.

3) Фільмолічна студія д-ра Івана Панкевича: „Пандекти Антіоха 1307 р.“ 4) Замітка проф. духовної академії в Київі: „Два документи до побуту історії Київської Могиланської Колегії в XVII ст.“ 5) Статя д-ра І. Крипакевича: „З козацької сфратістики“. 6) Статя шведського ученого д-ра А. Ензена: „Дневник Орлика“. 7) Етнографічна праця Вол. Гнатюка: „Причинки до пізнання Гуцульщини“.

Збірник фільмолічних енцикл. Наукового Товариства ім. Шевченка. Т. XVI. До історії культурного й політичного життя в Галичині у 60-их рр. XIX в. Навітав Ярослав Гординський. Львів, 1917. Ст. VIII+264, 8°. Ціна 4 кор.

В отсї книжечці оголошує д-р Я. Гординський збірку листів, які писали різні особи в часі від 1849—1889 до о. Амаровія Шанковського, що по висвяченню перейшов до учительського стану і учительював довгий час у гімназії в Коломні (1864—1874), а потому в Чернідях (1874—1893), де й жив опісля на пенсії і вмер 1906 р. Належає він до діячів т. зв. „старої Руси“ і мав доволі широкі знання, хоч і не в визначних особах. Та все в матеріялах є багато такого, що служить для характеристики тодішньої епохи і отсе все вибрав автор та подав у вступній широкій розвідці, в якій познайомлює читачів з життєписом А. Шанковського, для погляду на жите питомців духовної семінарії в 50-их рр., мале народо-вещький рух серед молодіжжя, образую боротьбу в 61—3 р. та говорить про еміграцію Галичан до Холмщини перед внесенням унії.

— Подання в справі звільнення від військової служби. Урядово оглошують: Щоби уникнути непотрібних опівнень в полагоджуванню справ о звільненні в військової служби, які належать до групи звільнень міністерства красної оборони, звертаєть ся увагу, що всі письма і подання треба адресувати безпосередно до групи звільнень сего міністерства у Відні XV. Goldschlägerstra 14/16.

— В д. п. Константине Малицької одержав Укр. Жіночий комітет, секція для полонених, таку вістку: Вашу карку з Різдвяними желаньями святочними одержала я по Великодні! Так у нас іде кореспонденція. І охота відбирає писати. Мені тут живеть ся як звичайно на Сибірі при 50° морозу в зимі а легіонами мошки (не гебрайської) в літі. Якось дві зимы перебула. Тепер повіяло тут по послідних подіях трохи вільнішим духом і ми дістали свобodu, значить ся, замість мерзнути на Ангари, можемо мерзнути в Красноярську або Томську, а навіть вмирати в голод в центрі Росії. Про поворот домів поки що нема мови. Про смерть Озаркевичів читала я тут в польській газеті і незвичайно вразила мене ся вістка. „На здоровлю чую ся тут дуже добре і хоч цілий грудень були морози день в день по 50° Реом. я собі самій на вдивовижу не мерзла і не хорувала. Мене і тов. Балицького... (слідє сім рядків втертих рос. пензурою). Вона оснований ся не на ефемеричних обіцянках якихсь і чогось а на житєвих фактах. В Хабрині на границі Китаю повстала наша школа. Обчислена спершу на 50 дітей, приняла відразу зених 100. Своя школа, зі своєю рідною мовою! „І не ситий не впоре на дні моря поля“. — Константина М.

— Чеські соціалісти про польське питанє і Українців. На конференції в Стокгольмі зложили представники чеських соціалістів таку заяву в польській справі: „Що до Поляків — признаємо їх змагання до зєдинення і самостійности. Вважаємо одначе відповідним виразно зазначити, що основу польської самостійности творять всі області, заселені Поляками, з тим одначе, щоби се не колідувало з жаданьями Українців в справі рішаня про себе.

— В Жавкві, як нам пишуть, має станути сирітський захист ім. митр. гр. А. Шептицького і українська бурса ім. Т. Шевченка. Се найголовніші кличі, які під сю пору ставить ся до всіх громад і до всіх патріотичних одиниць нашого народу, а зрештєвовав їх першій на себе по при инші пов. товариства в Жовкві Український Пед. Кругок ім. Т. Шевченка, переказуючи на ті цілі закуплену перед війною півтора-моргову площу на Глинській вулиці в Жовкві і суму 4.000 К, також Український Організаційний Комітет в імені цілого жовківського повіту. До тепер зложили на ті цілі в касі „Народного Дому“ в Жовкві отсі патріотичні громади і Вп. жертводавці з повіту: о. Н. Величковський з Добросина 50—, Н. Н. збірка 10—, о. С. Демчук з Крехова 6—, збірка в Жовкві 10—, о. Т. Банах з Глинська 10—, о. дек. В. Утриско в Скваряві новій 20—, С. Кезик ц. і к. об. кр. пол. гавб. полк 43 бат. 30—, збірка від парохіян в Мацошині через о. Ст. Білинського 100—, збірка в Мокротині через о. дек. В. Утриску 250—, збірка в Желдці через о. Бардина 80—, о. К. Ясеницький з Жовтанець 20—, о. дек. Е. Омелянський в Бутин 10—, Н. Н. 1—, о. Ст. Білинський збірка із свята „Маківка“ в Мацошині 100—, збірка в Жовтанях через господаря Олексю Чабана 71/16, о. Т. Банах від себе 100—, Гринь Кукіль від громади Гребеневць збірка 250—, о. Петро Ярославич за громаду Звертів 50—, о. Йосиф Маринювич з Любелі 50—, о. Н. Величковський з Добросина збірка 130—, о. М. Кривуцький збірка в Замочку і Вязовій 176—, о. Павула збірка в Смеркові 75—, від себе 20—, о. Ст. Білинський 20—, Ірена Білинська 10—, о. сов. Іван Пастернак з Зіболок 100—, о. Т. Банах збірка в Глинську 255/50, збірка в Пилах 28/60, о. Адринович з Деревна 12—, о. Ярославич з Звертова 12—, Разом від 6. цвітня до 20. червня зложено 2.071/26. Дякуючи всім тим громадам і ширим жертводавцям, в першій мірі нашому патріотичному духовенству за се, що докладають від себе стільки труду, щоб як найскорше кинену клич-ідею перевести в діло, накликаємо і звертаємо ся до всіх громад в повіті, які і до їх начальників, рад місц. і одиниць з горячим зазивом: Спішіть з жертвами та не надумуйте ся довго: чи ідея ся можлива до переведення, чи ні... Інші народи не такі чуда-дива творили, тай ми не послідні. Не думаймо, що лиш в столиці, або передові люди мають дбати про все, чого весь нарід хоче. До праці над народом обов'язані всі ми—на рівні. Тому стане приж. красний сирітський захист ім. нашого митр. гр. А. Шептицького у Львові, гарно, та ще воно гарнійше буде для нас, як по при Краєвий Сирітський Захист в нашій столиці стануть і повітові захисти по наших містах, в яких лебедіти муть наші українські сироти, шептати муть молитєу за до-

рогу Україну, та виховувати муть ся на ідейних робітників під надзором своїх опікунів (ск) і учителів. Ідея свята, гарна і труду варта. Тому просимо всіх докинути від себе й свою цеголку. Чим скорше, тим краще. — За Український Пов. Організаційний Комітет в Жовкві: о. Ст. Білинський, секретар.

— Концерт в честь Шевченка у Відні. Дня 7. с. м. о 7 год. вечером буде в середній салі „Konzerthaus u“ у Відні (III. Lothringergasse) великий концерт в честь Т. Шевченка. В улаженню концерту беруть участь усі українські товариства у Відні. 475 2—3

ЛЯГЛИ ГОЛОВАМИ

На італійським фронті поляг стрілець Іван Байко з Стоянова, відзначений медалею, бронзовою, срібною другої і першої кляси. В. й. п.!

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу уперкня 25 українських шкіл на Волині, які супроти естанійних подій тим дорожші і важливіші для української справи, конечні як найкорші і найобильніші жертви

Одарка Крайкик Маковиско п. Бобрівка 5 К: Олену Терепенев з Маковиска, Ірину Крайчик з Будинина, Мілю Боженківну з Лазів, Одарку Гувович з Дрогобича, Антона Горюшка з Сосниць, — заряд громади в Оровчику 50 К, — Галю і Никольцо Сеньковські Серяки горішні 5 К: дзядзя свого о. Николая Гриньовського Стрий, цюці: Марійку, Тосю, Галю Струтинських—Угорщина і Ганусю Ковчівну, — д-р Іван Подоха й до ст. лікар Рек. Heim Str. P. 20 10 К: всіх до тепер неувкл. укр. лікарів, — Ц. Збудовський 8 К. на котру зложили по 2 кор. Д. Красножон, Е. Коляковський, Ц. Збудовський, а по 1 кор. А. Жуковський і П. Белей. — Ю. Гецівна учит. в Надієва 10 К. (таксу одержану при іспиті). — Поручник Михайло Лінинський пол. поч. 373, 10 К: надпоруч. Петрикевича пол. поч. 373, хорунжого Косонюцького Кубу пол. поч. 408, хорунжого Трусевича Семена пол. поч. 408, кадєтсп. Фартуха Ярослава, пол. поч. 408, поручн. Козака Северина пол. поч. 364/5 — Пол. курат Андрей Ішак пол. поч. 373, 10 кор. — Ольга Мотюківна Львів 5 К: тов. Віру Трусевичівну Львів, о. Мик. Гриньовського Стрий, о. З. Дидинського Львів—Замарстинів, напор. Ф. Балицького Бравназ Чехи, інжин. Т. Рижевського Перемишляни. — Антін Лукіянович судія Львів 5 К: Максиміліяна Константиновича судию пов. у Львові, Михайла Посацького проф. гімназ. у Львові, І. Рідецького судию у Львові, С. Михалевича судию у Львові. — о. Василь Сайкевич Васючин 80 К: о. Сильвестра Калиновича, о. Миколу Данилюка в Хмільна, о. Йосифа Рейнаровича, о. совітника Михайла Бачинського в Григорова і Йосифа Шуля урядника почтового з Книгинич. —

О ПОВІСТІ.

Четвер, 5. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Евсея св. ич. — римо-кат.: Філомена.

Завтра: греко-кат.: Агріппа муч. — римо-кат.: Ісаї прор.

І Самоучка (III. видання О. Солтиса). наклад в и черпаний. Печатаєть ся і вскові можуть ся четверте побільшене видане. — А. Окпін. 474 3—3

І В неділю 8. червня о 5. годині по полудні відбудуть ся товариські сходини „Сокола III“ вул. Городецька ч. 95 в школі Грінченка: Награда над відновленем сокольського життя і обговоренє справи привіту графа митрополита Шептицького. Гарзд! — Старшина Сокола III. 472 2—2

І Зміна фірми. Отсим подаєть ся до відома, що „Кредитное общество „Надежда“ в Криниці общество зареєстрованное зь ограниченою порукою“ змінило свою фірму на: Товариство кредитове „Надія“ в Криниці стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою“. 466 3—3

СКЛАДАЙТЕ
НА ФОНД ІМ. МИТРА А. ШЕПТИЦЬКОГО
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРИТ!

Жівностенська Банка в Празі

Капітал акційний К. 80,000.000. — Фонд резервовий К. 25,000.000.

Філії: в Берні, Чеських Будйовицях, Фортку-Містку, Градцу Крал., Іглаві, Карльсбаді, Клятовах, Коліні, Кракові, Ліберці, Львові, Мільку, Оломунці, Мор. Остраві, Пардубицях, Піску, Пільні, Простеві, Таборі, Трієсті і у Відні.

підвищує капітал акційний о К. 20,000.000 — з К. 80,000.000 на К. 100,000.000.

запрошує до уділу в субскрипції 100.000 нових акцій по К. 200 номін. варт., по курсі субскрипційнім К. 260 для акціонерів, а К. 280 для неакціонерів.

На 4 старі акції припадає 1 нова акція. При зголошенні складають акціонери кавцію в квоті К. 60, а неакціонери К. 80 від кожної субскрибованої акції.

Реченець субскрипції кінчить ся 16. липня 1917. о год. 12. в полудне.

Зголошенні приймає, всіляких пояснень уділу і безплатно проспекти висилає, крім Централі в Празі і всіх її філій

Жівностенська Банка філія у Львові, ул. Ягайлонська ч. 8

482 1-3

Рух поїздів у Львові

важний від 1. червня 1917. аж до відкриття (Час: середно європейський; від 1. червня до 1. вересня 1917. час літний).

Відходять зі Львова до | Приходять до Львова з

Кракова: [7-30], + 840, 855, [3-10], 6 05 6 20, +9 55, 10 10.	Кракова: 10-05, [1-45], 6 45, +9 00, 9 15, 9 30, +5 05, 5 20.
Золочева: 8-20, 10 53, [2-30], +7 13, 11 13.	Золочева: 5-52, 12 12, [2-20], 5 15, 8 52.
Стрий: 8-25, 4-55, 10-46.	Стрий: 5-54, 9 35, 9 05.
Лавочного: 7 20.	Лавочного: 7 10.
Самбора: 9 05.	Самбора: 8 30.
Сянок: 8 45.	Сянок: 10 15.
Рави руської: 2 20*, 9 30, 4 44.	Рави руської: 6 42, 4 35, 8 18*.
Сокаля: [8-55], [8 10], Яворова: 9-10*, 4 20.	Сокаля: [9 45], [9 45], Яворова: 8 45, 3 48*.
Підгаєць: 8-33, 3 00, 11 33.	Підгаєць: 532, 1 40, 7 32.
Стойнова: 12 13, 7 53, 3 15.	Стойнова: 612, 1 00, 7 52.
Ходорова: 8-30, [2-30], 11-10.	Ходорова: 6 45, 1 10, 8 10.

* означає поїзди виключно для військовик. до Брюхович, аглядно з Брюхович. ** Янів в Клепарові, аглядно з Янова до Клепаров, через Раву руську, через Санжару.

У вага: Нічна пора від 6 00 вечором до 5 30 рано означена підчеркненням мінут. Поспішні поїзди означені [ ].

Подани поїзди ходять тільки умовно, на скільки рух а огляду на заняті залізничні шляхи військом буде можливий. На випадок спливу поїзду як також при опізненню получена не преслигує подорожним право жалати відшкодування.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Анастасія Назар-вич в Грабковець, пов. Зборів, тепер Городок Ягайлонський, передм. Заставське, шукає брата Яцька Цаснушана з Метезева, і мужа Антона Назаревича. 470 2-4

Евдонія Хомна з Кудобинець, пов. Зборів, втекла з міста коло Городка Ягайлонського, село Галачаїв, шукає довгий Параскеї Медвідь зі Стоголов пов. Зборів. 471 2-2

Юлія Швець в Грабковець, пов. Зборів, свакувана, село Галачаїв п. Городок Ягайлонський, пошукує Параскеї Кобзиста з Підгайчак п. Зборів. 472 2-2

Хтоби знав де перебуває Мокрина і Василь Дитес з Коровця пов. Тернопіль, прошу довести на адресу: Іван Дитес к. у. к. Р. Н. R. 11. Ваг. 3. к. п. к. 477 1-1

Де в Василь (клякоч Васильку) Дмитрі? Втік з дому в липні 1914, був з тамти 1914 в Угрюнові сер. де зійшам подіє ся, не знає. Мав 10 літ, тепер 13; навчаний, блондин, твар округла, довга, очі бурі, передній верхній зуб оден на другий, на носі коло бічної кістки чорна пляма як горіх. Сильний, здоровий, веселий, непосидючий. Письмо українське трошка вже знає. Молила українські вий. Хто знає, прошу написати до батька: Юрко Дмитро, Берлоги, п. Рожитів, збо до св. Михайла Кита, Ілади к. Калуса. Труд кождому буде винагороджений. 479 1-3

Хто знав би де находит ся Василь Турко урядник ба- ні сільної в Котона коло Коломиї похоронений до вій- ска в 1914 р зводять ластаво доміста Зофі Фрішман, Клішів, п. Філія 480 1-2

Оголошення.

- ПОЧЕНЕ НІГ -

искусств певно спеціальний пудер „Савен“, пакет за 1-20 К. на провину вилітає тільки за попереднім надісланням записки і 40 с. на порто. — Одиноке заступство **S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7.** 279 54-60

Дуже добре платя лекція в IV. класі гімназії Львова, для студентки (студента) університету. Зголошуватись сейч с Іларіс Левинський, Крашевського 23III. по полудни між 2-3. 476 1-1

Технік будівельний 14 літ практики будівельної бюрової — глядять занятя. Докладні офери під „Технік“ до адміністрації. 478 1-3

Junge Dame Reichsd. sucht Aufenth. i. ukrainisch. Familie (aufs Land o. Pfarrs) zw. Erlernung der ukr. Sprache (1 Jahr) Selb. wurde i. d. Erziehung d. Kinder und i. Haushalte behilft sein. Musikalisch Weib. Vereing. u. Zuschr. erbeten an H. Mitterlechner, Lehrerin, Breslau 8 Wollwinkel. 474 2-6

Інтелігентна жінка з роду священної, в середнім віці, розуміюча ся добре на господарстві домашнім, кухні і шитю, приймає занятя на селі Ласкаві зголошення в Адміністрації „Діла“. 481 1-3

Помешання з цілим удержанем в гірській околиці з річкою, шукую для одної особи на протяг місяця. Найрадіше у священній, де в спокій і недалеко до залізничі. Зголошення К. Я. до Адміністрації. 484 1-3

Анна Нямінська. Картку вислану до поштового вашого мужа Максима, пошта в Стокгольмі завернула. Можете її відібрати в біорі українського Червоного Хреста, Львів, Бляхурська ч. 6. 1-1

Загальні Збори

Товариства кредитового

„СВОЯ ПОМІЧ“

стоварищення зареєстр. з обмеженою порукою в **Миколаєві**

відбудуть ся дня 22. липня 1917 о годині 4. пополудни в льокалі Товариства з слідуоючим порядком денним:

- 1) Огворене Зборів.
- 2) Відчитане протоколу з попередних Загальних Зборів.
- 3) Звіт Дирекції з діяльності і рахунків за рік 1914, 1915 і 1916.
- 4) Звіт комісії контрольної з внесеном на уділене Дирекції абсолюгорії за рік 1914, 1915 і 1916.
- 5) Звіт з ревізії Товариства, переведеної через делегата Краєвого Союзу ревізійного.
- 6) Вибір 6 членів Ради надзираючої і 2 заступників.
- 7) Затверджене 3 членів і 2 заступників Дирекції.
- 8) Розділ чистого зиску.
- 9) Вищення і запити членів.

РАДА НАДЗИРАЮЧА.

483 1-1

Льоси на рати продаємо з правом гри по зложенню першої рати. На льоси уділюємо пожиток платних і місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх транзакцій в справах банкових. Нові льоси Азстр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦ І ХАЕС

у Львові, пл. Маріївська 7. VIII 45-7

Люстратора спілок

приймає сейчас

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. З.морозича ч. 20

Кандидати нехай зголошують ся письменно з відписами свідочств і подають жаданя що до платні і діст. VI 3-3

АДРЕСА: Hauptkass. der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VII, LEDEBERGASSE 20
*** ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12.250 ***
*** ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ ***
*** СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ ***
*** НА СТРЕЛЬЦЬКІ ЦІЛИ. ***

21-7

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в **ПЕРЕМІШЛІ**

вулиця Носочини ч. 2.

Принямає і виплатує шадницю вкладаючи за нею в години урядовні. Вкладки опротестовані за 4%, починаючи вже від слідуоючого дня по дня змужа аж до послідного дня перед днем відбавки.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можна вклати особисто в касі товариства, поштою жилами, грошовими листами, чеками поштою і др. динці, які Дирекція Шадниці на жадане безплатно доставляє, і в філіях банку австро-угорського в рахунок „Руської Шадниці“.

Удільне повзток: а) гіпотечних платіжк річних амортізаційних ратах на протяг аж 10-45 після вибору позичачого; б) на льосах ефектів, а на есконт сексаї. Справу позичача годкуєсь можливо сплати.

Посередничать у введнуванню позачок в Гез. Военнім Заведенню кредитовім в Кракові.

Всілякі інформації і друкові уділяє касир „Руської Шадниці“ ул. Носочини. Народний Ді. І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 2-1 год. крім неділі і українських свят.

Шлях § 14. уст. „Руської Шадниці“, затверженого через п. к. міністерство внутрішніх справ вкладами в товаристві „Руська Шадниця“ в Перемішлі надляють ся до льокалі аупілярних, фондівних і т. п. запитань, має отже „Руська Шадниця“ аупілярну безпеку. III 52-7

ДІЛО

Виходить щодня рано
при піднесенні.

РЕДАКЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Район 10., II. пов.

Конто почт. швдн. 26.726.

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
щорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
щорічно . . . . . 36.—

За зміну адреси
платиться 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістях 80 с; в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
випадки і заручки 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує

у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Битва на східному фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 5. липня.

Коло Бережан відобрано останні частини становищ, які ще оставалися в посіданню ворога і вдержано їх проти наступів. Зрештою на всіх боєвищах незначна діяльність.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ

з 5. липня.

На боєвищах в Східній Галичині була вчора тільки незначна діяльність. На горбах коло Бережан прийшло до місцевих боїв, в яких викинено Росіян з кількох ліній вив, які ще були в їх руках. У сусідніх частях фронту був на загальний спокій.

БЕРЛІН 5. липня вечір. (Тбк.) На заході була вчора слаба боєва діяльність. На сході між Зборівом і Бережанами велика огнева діяльність.

ЗВІДОМЛЕННЯ РОСІЙСЬКОГО ШТАБУ.

3 2. липня.

Західний фронт: В напрямі Золочева наші війська після артилерійського приготування дводневно заатакували австрійсько-німецькі становища на фронті Конюхи—Бишки, після завзятих боїв заволоділи трьома лініями стрілецьких ровів та дійшли аж до Конюшки, на південь від згаданої місцевості.

На південний схід від Бережан наші війська після артилерійського приготування заатакували сильні становища неприятеля і місцями заволоділи ними після завзятих боїв. Загальне число полонених, взятих в боях від 1. липня, виносить 173 офіцерів і більше як 10.000 жовнірів. Ми добули 7 гармат і 7 машинних карабінів.

3 3. липня.

Західний фронт: В напрямі Золочева наша офензива триває далі з успіхом. Дня 2. липня о год. 3. пополудни полк із Зааранська заволодів після завзятих боротьби селом Прошовою. Хоробрі фінляндські війська 4 дивізії та чесько-слованська бригада заволоділи сильно укріпленими становищами неприятеля на сусідніх на південний захід від місцевості Зборів, укріпленим селом Корхиловом (?), причім вони проломали три неприятельські лінії стрілецьких ровів. Неприятель уступив на другу сторону ріки Малої Стрипи. Фінляндська дивізія полонила 1560 офіцерів і жовнірів та добула чотири гармати, уставлені в стрілецьких ровів, 9 машинних карабінів і 1 метавку мін. Чесько-слованська бригада взяла в неволю 62 офіцерів і 3150 жовнірів, добула 15 гармат і багато машинних карабінів, які в більшій частині обернено проти неприятеля. Ми взяли та кож неприятельські становища на захід Йосифки. Загалом в часі боїв, які велися дня 2. липня в напрямі Золочева, взяли ми в полон 6.300 офіцерів і жовнірів і добули 21 гармат, 16 машинних карабінів і кілька метавок мін. Бранці напливають постійно. На південний схід від Бережан визналися бої не дуже завзяті. Протягом боїв в тій околиці в дни 1. липня взяли ми в неволю 2200 жовнірів і 53 офіцерів. На протилежному фронті карабінний огонь.

Львів 5. липня 1917

Подаючи нижше ряд вісток про дальший розвиток українсько-російських відносин, стрічаємось із самозрозумілими у публіцистичних домаганнях: вбюрякувати ці вістки річею і дати їх оцінку в національно-політичного погляду. Та виконане того домагання нині важче, ніж коли небуло в інших часі і супроти яких небуло інших подій. Важке воно не тільки тому, що кожний тон оцінки, будь він додатний чи від'ємний, викликає нині могутий чутево-політичний і розумово-політичний відгомін у втомлених серцях і умах українського громадянства в Австрії,—і не тільки тому, що кидані навіть з легкої руки на газетний папір наші оцінки закордонних подій майже в ту мить підхоплюють ся сторонніми органами по сіа і по тім боці кордону й використовують ся кожним по своїйому, переважно не в користь української справи,—а рівно й тому, що про київсько-петроградські події доходить до нас звістка пізно та й пересіяні через два сита, одно петроградське, друге австрійсько-німецьке. Що серед таких відносин свідомий своїй одвічальності львівський український публіцист позинен говорити про Україну і Росію тільки дуже обережно і з всесторонніми застереженнями, здержуючись від усякої спокиси сенсаційних формул і наголосів, се річ елементарного громадянського такту і обов'язку.

За річ певну треба прийняти, що спір між Центральною Українською Радою, котра з'єднує в собі зв'язані безумовною солідарністю представництва всіх українських областей і партій, і котра є безперечно найповажнішою і найвпливовішою політичною організацією на цілім українській півдні Росії, з одної сторони і тимчасовим російським правительством з другої сторони — не тільки не втихає, а навпаки — що спір сей зостроюєть ся що раз більше. Тимчасове російське правительтво в Петрограді тай робітничко-жовнірська рада всіми способами опирають ся здійсненню того начального домагання українського народу, яке висловлюєть ся у формі: повної автономії і самоуправи з'єднаної України. Замість того петроградські центральні пропонують якусь обмежену національну „автономію“, „обмеженість“ якої ближше не означена, та про зміст якої можна робити деякі висновки на підставі „великодушної“ заяви тимчасового правительтва про признає прав язикових, з застереженням прав державної мови для мови російської. Так, наче-би жите нації мало і могло виповняти ся виконанням язикових прав!

До яких розмірів дійшов спір українсько-російський і в яких формах він виявляєть ся нині, про се нічого певного сказати не можна. Деякі позначки позваляють нам робити здогади, що демократична петроградська революційна власть схильна хопитись демагогічних метод у поборюванню українського автономізму. Такі факти, як відклик петроградських властей до „людности“ українських земель, в якій малюєть ся образ „загину“ її разом із загином Росії, тай рішене послати на Україну окрему комісію „з найпопулярніших“ одиниць задля безпосереднього пізнання відносин (читай: задля агітації в душі петроградських централістів), такі факти показують, що тимчасовий правительтво і його прихильники пробують обминути Центральну Українську Раду, як представництво України, а натомість силкують ся — „способом“ добре відомим і основно скомпромітованим також у польській практиці супроти галицьких Українців — звернутись до українських мас „безпосередньо“, себто всіми засобами демагогічної агітації. Коли воно справді так, то се знак, як эле петроградські „демократи“ орієнтують ся в тім основнім національнім перевороті, який доконав ся в українських масах до їх найглибших глибин. Недалекі час навчить їх, як дуже вони помилялись. Бо український селянин і робітник на цілім просторі України нині національно свідомі, а з особна вони вповні свідомі того противенства, яке ділить Україну від московщини і російського централізму.

Явище замітне, хоча й не несподіване, що

соціалістично-радикальне тимчасовий правительтво має на точці поборювання українського автономізму горячу поміч в органах, які наа загаль стоять в опозиції до нього: в „Рбт“ і в „Новім Времени“. Центральні червоної барви зійшли ся в українській справі з центральними кадетськими і націоналістично реакційними. Mutatis mutandis: се дуже знаменне продовжуване націоналістичної політики недавнього усуненого старого режиму! Одні в імені „єдиної, невіддільної і т. п.“ Росії, другі в імені демократично-соціалістичного централізму. В результаті виходить на одно — московський централізм має володіти над Україною.

Те продовжуване противукраїнських методів старого режиму в нинішню хвилю йде так далеко, що не сором петроградським централістам відігравати тепер навіть закиди про „австрійську“ чи „німецьку“ „інтригу“, яка українством хоче розбити Росію.

На петроградсько-київський, російсько-український спір можемо глядіти в позивним супокоем і з твердою певністю, що покінчить ся він скорше чи пізніше окончною перемогою української сторони. Лявіна котить ся і не спинять її перегороди, які їй ставлять тимчасові петроградські володарі. В рамках великої російської світової історії Україна мусить одержати повноту прав своєї національної державності — рівну тій, яка принаде в участі державності московського елементу на московській етнічній області. Се прийде, і иніше воно бути не може. Щоби воно доконалось зовсім гладко, без спору з російсько-московським централізмом, сього ніхто тяжкий не сподівав ся. І саме огляд на неминувість сього спору був одною із тих політичних радій, які подиктували австрійській українській політиці програму будовання для нашої частини українського народу будучності в границях відноленої Австрії (очевидно з виключенням всяких зв'язків з Польщею і Польськими). Радія ся містить ся в огляді на потребу „критичності“ і вплив також в австрійській, середно-європейській, наддунайській федерації народів, тай не віддавати цілості українського питання під абсолютну компетенцію самої тільки одної російської держави в її відсвіженім, традиційним московським централізмом.

Такі міркування приходять ся нам складати на папір — у горячих днях великої битви в нашій Галичині, серед якої кривавий труд упав також на плечі українського січового стрілецтва...

За українську державність.

Центральна Українська Рада українським правительством?

Українська справа, се під теперішню пору для революційної Росії питане перворядного ваги. Після несповнених обітниць тимчасового правительтва прийшла черга на клевети, доноси і погрози російської преси. Найбільше гніву, очевидно викликала чутка про заяву Української Центральної Ради, якою — мовляв — Рада проголосила незалежність України, а себе українським правительством. Автентичного тексту згаданої заяви ми доси не маємо і мабуть нарочно не оголошує його урядова петроградська агенція. Про її зміст можемо тільки догадувати ся з полеміки, яку розвела петроградська і київська преса російська, виступаючи різко проти Центральної Української Ради. З тих голосів преси виходило-би, що Центральна Українська Рада проголосила незалежність України, а себе признала українським правительством.

Донос пресового бюро антанту.

Від нікчемних доносів починає петроградська урядова кореспонденція антанту, яка розіслала от ту депешу: „Київська преса осуджує

українську заяву про самостійність України та вказує на те, що таку заяву готовили ще в марті особи, які стояли на австрійській службі в припорученні, щоби вести шпіднажу в Росії.

Протести російської преси.

З голосів російської преси в справі згаданої відозви найзаметніші вислови „Ръчи“ і „Нового Времени“. „Ръчь“ вважає проклямацією лихим жартом, а в найгіршому случаю одною з німецьких проб, щоби розбити на кусні Росію. У відозві говорить ся, що правда — пише „Ръчь“ — про те, що Україна не бажає зривати в Росію та предложить будучим російським установчим зборам проект закона про відношені України до Росії, та однак остає незаперечним факт, що так звана Українська Національна Рада виповіла послух тимчасовому правительству і сама себе установила правительством. Будучність виявить, чи тимчасове правительтво, яке справило ся з гуртком большевиків, збереже Росію перед розбиттям, яке почало ся. Тимчасове правительтво буде безумовно мусіло хопити ся засобів сили проти Українців, які хотять тепер виконати те, чого не могли досі досягнути Німці.

„Новое Время“ силкуєть ся бути холодно-кровним і добросердним. Українці — мовляв — не будуть такі лихі, щоби... Своєю влобу і жак закриває „Новое Время“ час від часу іронією і мисловлює надію, що Тимчасовому Правительству удасть ся вкінці без поважних втрат вийти з сліпої вулиці, куди його загнало українське питання.

Становище робітничко-жовнірської ради.

По донесенням із Стокгольму теперішнім спором між Україною і Росією займає ся теж конгрес робітничко-жовнірських рад. Референт справи Войтинський виступив на конгресі гостро проти сепаратистичних змагань поодиноких націй та проти домагання, щоби були виставлені національні армії.

Належну відправу дали референтови представники Українців Михайльський і Ткаченко, який до недавня з припоручення Центральної Української Ради пробував в Стокгольмі як інформатор чужинців про українські правні державні домагання. Оба українські рачники нап'ятували тактику робітничкої ради в справах національності, як противну демократії та домагали ся безпородочної згоди конгреса на утворення українських шкіл і виставлені українських полків. Поки що успіх виступів українських представників був сей, що фракція інтернаціоналістів заявила ся за повною автономією України.

На Україну виїжджає окрема правительствена комісія.

Петроградська Телеграфічна Агенція доносить: „Тимчасове правительство рішило вислати на Україну окрему комісію, яка на місци має пізнати положення. Комісія буде складати ся з найпопулярніших одиниць і найчільніших представників політичних партій і організацій“.

Московські козаки проти українських козаків.

Пет. Агенція доносить 3. с. м.: Всеросійський козацький з'їзд ухвалив між ин. резолюцію, в котрій сказано, що автономія України загрожує єдність держави; супроти цього козаки заявляють, що будуть усіми силами попірати всі „міри правительства“ в сій справі.

(Коли мова про постанови козацького з'їзду проти автономії України, то очевидно се постанови московської більшости з'їзду; бо українські козаки, з'особна ж кубанські, заявили ся за українською автономією. — Ред. „Діла“).

Державна Рада.

(Телеграма ц. к. Кореспонденційного Бюра).

Відень, 5. липня 1917.

На вчорашнім засіданню промовляв пос. Ліберман, полемізуючи з замітаннями, які піднесено проти Поляків в Палаті панів.

Між иншими пос. Север поставив внесення в справі утворення комісії для провірення всіх жалоб на поведені з жовнірами і їх прокормлювані та в справі виміру і виплати належностей за воєнні чини.

Парляментарні справи.

Від нашого дописувателя.

Відень, 3. липня 1917.

Цісарська амністія викликала серед Славян, головньо серед Чехів, сильне вражіння. Коли президент міністрів д-р Зайдлер відчитував текст, з німецьких лав роздавали ся голоси неодобрення, на що Чехи, полудневі Славяни, Українці і деякі Поляки відповідали контрдемонстрацією. Більше всіх ремствував пан Вольф, що свому невдоволенню дав двастичний вираз, опрокинувши столик, який перед ним стояв. Будучи дебата, яка в палаті панів довела до загострення національних пристрасій, найшла сильний відгомін. До річи додав, що промова п. Барвінського в палаті панів, який на німецькі обвинувачення і здобив натяки архієпископа Теодоровича не здобув ся на ніяку достатню відповідь, викликала серед української громади у Відні прикре вражіння. Загальна думка є та, що українська парламентарна репрезентація поповнила велику похибку, пропонуючи під себе п. Барвінського, не подбавши передтим, аби крім п. Барвінського покликано ще бодай двох-трьох инших Українців до палати панів. А се було зовсім можливе, тільки треба було сю справу в своїм часі і відповідно припильнувати.

Підчас промов управителя міністерства юстиції і чеського соціаліста д-ра Вінтера а потім підчас виводів посла Дністрянського, посла Будзиновського, що повернув вчора зі своєї мандрівки по галицьких повітах до парламенту,

кількома дотепними „цвішенруфами“ звернув увагу присутних на галицьку нужду.

Заходам посла Райцеса треба в великій мірі завдячувати, що Палата послів вибрала комісію виселенців. Прокро, що ініціатива не вийшла від У. П. Р. Виконуючий виділ отєї комісії, до якого зі східної Галичини надешить послів д-р Бачинський. Райцес, д-р Гальбан і Лясоцький, випрацював проект, який комісією скоро буде предложений Палаті на повнім засіданню. Посол Райцес був на стільки чемний, що уділив в тій справі Вашому співробітникови ось які інформації:

Евакуовані, яке до сеї пори спричинило стільки горя і невдоволення серед населення в Галичині, буде управильнене. Виконуючий комітет комісії виселенців (Exekutive des Flüchtlingsausschusses) поставив в Палаті внесення, щоби в будучности виселенці були хвилево приміщені не в бараках а т. зв. „Sammelunterkungen“ в цивільно-адміністративній дорозі. Держава зобов'язана дбати про достаточне виживлене виселенців і про здорові санітарні відношення, а на бажані поодиноких родин старати ся як о найскоріше приміщені евакуованих в громадах (селах). Запомогти мають бути підвищені з 1 кор. 50 сот. на дві корони для кожного виселенця. По упливі шістьох місяців мають отсі запомогти бути відповідно підвищені. Громади зобов'язані при переведенню сего закону іти на стрічу інтересам виселенців. Посол Райцес поставив внесення: Вважаєть ся правительством, строго розслідити, які власти за повнені в безпарляментарім часі незаконні ограничення особистої свободи виселенців поносять відічальність і повідомити про се як найскорше палату послів. Референти комісії виступлять вже в однім з найближчих засідань з відповідними внесеннями.

Подавайте стару адресу!

Майже щоденно містимо отсю просьбу у „Ділі“, а проте коли хто з Вп. Передплатників змінює місце побуту, те звичайно не подає попередньої адреси. Передавши Передплатники з полєвих почт (Фельдпостів) майже ніколи не дають при зміні адреси попереднього фельдпосту. А ми при найліпшій волі не можемо доти перевести зміни, доки не маємо докладної попередньої адреси. У нас „картотека“ є уложена після почт, а не навшич передплатників. Щоб уминити нарікань просимо при зміні на НОВУ, подавати і попередню (стару адресу), — — —

або

залучити опаску і написати різночасно нову адресу. — — —

В переписці з нами все прошу подавати чітко, яке є видруковане на опасці.

Адміністрація „ДІЛА“.

Видання Наукового Товариства ім. Шевченка з часу війни.

(Конець.)

Збірник збіркової сесії Наукового Товариства ім. Шевченка. Т. XVII і XVIII. Львівська духовна семінарія в часох Маркіяна Шапкевича (1829—1843). Написав д-р Кирило Студимський. Львів, 1916. (Ст. VIII + CCLX + 416, 8^о). Ціна 8 кор. Отся обємиста книга містить 236 актів львівської духовної семінарії, їх спис, показчик осіб і місцевостей та простору розвідку, в якій автор описує старий будинок семінарії, подає план філософських і богословських наук, описує харч, конспірації між питомцями і народовецький рух, процес Д. Гречанського і товаришів, ревізії книжок, дисциплінарні справи й инше. В розвідці поміщений ряд портретів визначних сучасних діячів. Обі книжки, отся й попередня, не тільки зближують ся до себе тематично, але й доповняють ся. Наше духовенство і ті світські інтелігенти, що зв'язані з духовенством родинними або якими иншими зв'язками, знайдуть в обох книжках багато епізодів, що безпосередно або бодай посередно будуть їх дотикати, тому повинні познайомити ся з їх змістом.

Збірник математично-природопізнавальної літератури Наукового Товариства ім. Шевченка. Том XVII. У Львові, 1916. Ст. 114, 8^о. Ціна 2 кор. Отся книжка містить спеціальні праці чотирьох авторів: д-ра Володимира Кучера про електромагнетичну теорію лучистого тиснення, д-ра Романа Цегельського про магнетизм, д-ра Нестора Гаморака про продиговий апарат у рослин та одну в німецькій мові — д-ра Василя Калішуну. Етнографічний збірник. Видає етнографічна

комісія Наукового Товариства ім. Шевченка. Том XXXVII—XXXVIII. Українські народні байки (звіриний епос). Том I—II. Зібрав Володимир Гнатюк. У Львові, 1916. Ст. LVI + 560, 8^о. Ціна 8 кор.

В отсій книжці маємо найбільшу, відому доси в фольклорі, збірку байок. Усіх оповідань є рівно 400, а з того 327 припадає на такі, при яких не наведено варіантів. Вся збірка розділена на вісім громад, які представляють 69 звіриних пород. Між оповіданнями є багато таких, які визначають ся вповні артистичним викінченням, незвичайно докладною обсервацією та тонкою психологією. Вони дають знамениту лектуру для малого і старого, для простого чоловіка і високо освіченого, для пересічного інтелігента і ученого спеціаліста. Збірку попереджує передмова, в якій автор виясняє і усталоє термінологію байки, вказує на її глибоку старинність, що сягає кількох тисяч літ назад, на що наводить численні докази та говорить про дотеперішні дослідні над байкою взагалі і над українською зокрема.

Матеріали до української етнології. Видає етнографічна комісія Наук. Тов. ім. Шевченка. Т. XVI, XVII. Мелодії українських народних пісень в Поділі і Холмщині, зібрані Л. Плоськайкевичом і Я. Сенчином. Під редакцією Ст. Людкевича, з передмовою Філі. Колесси. У Львові, 1916. Ст. XXII + 108, 8^о. Ціна 4 кор. — В отсій збірці надруковано 132 мелодій пісень, коли редактор, д-р С. Людкевич, покликав на війну, на якій він попав у полон у Перемишлі. Що стало ся з дальшою частиною рукопису, на разі не відомо. Аби видрукована частина не лежала, постановлено випустити її окремо, при чім д. Ф. Колесса написав до неї передмову п. н. „Про музичну форму україн-

народних пісень з Поділя, Холмщини й Підлясь“. Збірка ся тепер, хоч як спеціальна, дуже актуальна, бо дає найкрасший доказ, що Холмщина й Підлясь також українська земля, як Галичина, та що з неї ніяк нам резигнувати не можна.

Хроніка Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові. Ч. 56, вип. IV. за 1913 р. Львів, 1915. Ст. 36, 8^о. Ціна 30 сот. — Ч. 57, вип. I. за 1914 р. Львів, 1916. Ст. 64, 8^о. Ціна 1 кор. — Ч. 58—59, вип. II—III. за 1917 р. Львів, 1917. Ст. 56, 8^о. Ціна 30 сот. Отсі хроніки містять справознання з діяльності товариства ще з передвоєнних часів, а остатня обіймає й перший місяць війни.

Chronik der ukrainischen Sevcenko Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. N. 56, Heft IV. Львів, 1916. Ст. 42, 8^о. Ціна 30 сот. — N. 57, Heft I. Львів, 1917. Ст. 54, 8^о. Ціна 1 кор. Те саме видане, що попереднє, для інформації чужинців.

При помочи Наук. Тов. ім. Шевченка вишла ще книжка:

Taras Schewtschenko. Ein ukrainischer Dichterleben. Literarische studie von D-r. Alfred Jensen. Wien, 1916. Ст. XVIII + 158, 8^о. Ціна 5 кор.

В отсій книжці змальовує шведський учений славіст перший раз перед чужинцями у всій величчї статі нашого поета, його долю, його творчість і значіння. Так гарно, приступно і всесторонно та з таким врозумінням річи не писав ще жаден чужинець про Т. Шевченка. Можна твердити, що аж книжка А. Енсена веде нашого поета в круг світової літератури. Вона заслугоє також вповні на те, щоби її перекладено та видано і в нашій мові. Книжка зробила би велику прислугу особливо молодіжці, яка відчуває брак подібної праці.

м. р.

НОВИНКИ.

Львів, 5 липня 1917.

— **Справа повороту пос. Т. Окуневського і тов. В. справі повороту** пп. Теофіла Окуневського, Михайла Петрицького і Тимотея Старуха — як доносця віденські дневники — заходилося президія Палати послів в міністерстві заграничних справ Царське правительство відмовлялося від дозволу на поворот згаданих послів тому, що за них не було кого вимінити. Після об'явлення уряду міністра заграничних справ гр. Черніном, а ще перед скликанням Державної Ради У. П. Р. поновила ті заходи. Гр. Чернін віднісся до тої справи прихильно та передав допущення прошене через еспанське посольство. Дня 3. с. м. одержав д-р Сільвестер картку Червоного Хреста від д-ра Окуневського, в якій він просить, щоби йому уможливлено поворот. Картка має дату 8 червня 1917 р. і в ній лише д-р Окуневський, який вважає ще д-ра Сільвестра президентом Палати послів; з приводу скликання парламенту я прошу Вас, за посередництвом компетентних властей видати для мене дозвіл на поворот до Відня. З особливим поважанням. Д-р Окуневський. Сю картку передав д-р Сільвестер У. П. Р.

— **3 нагоди смерті** бл. п. Ярослава Весоловського зложили в редакції „Діла“ д-р Стефан Баран і д-р Альфред Говикович по 50 К, разом 100 К, на фонд українських журналістів імени Ярослава Весоловського.

— **3 львівського „Бояна“.** Тому, що реченець повороту Митрополита досі не відомий, відкладається ся проба в „Бояні“ на пізніше. Простіть ся однак всіх співачок, щоби з хвилиною візиту зі Львова вислали на адресу „Бояна“ Шашкевича 5, повідомлене про свою нову адресу, аби в разі повороту Митрополита можна було їх безпробовно о сім вивести.

— **Пригадується** ся, що звичайні загальні збори Товариства українських приватних урядників відбулися в суботу дня 7. липня о год. 12. полуд. в салі „Сокола“ вул. Рська ч. 20. Важкі хвили, які ми тепер переживаємо повинні бути сильним товчком до численної участі в зборах. Матеріальне наше положення в теперішніх воєнних часах вимагає сильної нашої лучности. Застанови, як жити нам серед тих трудних умов. Тож вийдіть ся на збори як найчисленніше. — За Виділ: Д. Кучика.

— **Іменеване.** Д-р Григорій Величко, організатор і лустратор філій „Сільського Господаря“ і голова секції городничо-садівничої, іменований референтом городництва, садівництва і пасічництва при ц. к. намісництві (Краєвий центральний для господарської відбудови Галичини) з осідком у Львові з округом діланя на східну Галичину. Урядую в намісництві, і поверх, від 9—2 год.

— **3 університету.** Український публіцист п. Дмитро Д о н ц о в одержав у львівському університеті ступінь доктора прав.

— **На Червоному Хресті.** Начальний делегат „Червоного Хреста“ придільний до кватерункової команди 2. Армії, Е. Сімон, одержав виказані отсе датки на „Червоному Хресті“ та переслав їх на місце призначення, за що складає Товариство „Червоного Хреста“ сердечну подяку. Добровільні датки зложили в кордонах і сотиках: Г. Мандель Львів 200, підпор. Йосиф Краварік 120, Санітарна група Заряду полевого транспорту 100, Офіцерська кухня полевого шпиталю ч. 506 96-69, Амбулаторія дентистична 2. Армії 80, Кольона враз моторових 2. Армії 52, Рудольф Вайнреб 51-98, Макс Віксель і Сім 50, Робітня моторів 2. Армії 34, Штабова компанія 2. Армії 26-32, підпор. Алексінда 14-80, пор. Барток 12, Гофсаттлер Станіслав 10, пор. д-р Шекелі 3, пор. д-р Кутельвашер 2, разом 852-79.

— **По 10-й битві над Сочою.** Нам пишуть: Просимо о поміщені імен, відзначених під час 10 битви над Сочою, воєнків-Українців, які служать в угорським полку. Відзначені срібною медалею I кл.: Олійник Павло, Грець Павло. Срібною медалею II кл.: Богач Тома, Іванішин Іван, Бояновський Георг, Бабій Теодор, Гавришко Войцех, Ястжембський Іван. Бронзовою медалею хоробрости: Замінський Стефан, Малинський Андрій, Косяк Василь, Шерба Антін, Кушак Петро, Андрусак Андрій, Семашин Теодор, Кісь Петро, Юрків Михайло, Здезба Теодор, Васів Михайло, Конечний Іван, Скрипник Дмитро, Зубаль Тома, Шипка Франц, Дрозд Петро, Світлицький Микола.

— **Концерт в честь Шевченка у Відні.** Дня 7. с. м. о 7 год. вечером буде в середній салі „Konzerthaus“ у Відні (H. Lothringerstrasse) великий концерт в честь Т. Шевченка. В улаженню концерту беруть участь усі українські товариства у Відні.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

О П О В І С Т К И.

П'ятниця, 6. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Агрипіна муч. — римо-кат.: Ісаї прор.

Завтра: греко-кат.: Рожд. Ів. Кр. — римо-кат.: Ів. і Пульхерії.

В неділю 8 червня о 5. годині по полудни відбудуть ся товариські сходини „Сокола III“ вул. Городецька ч. 95 в школі Грізаченка: На рада над відновленням сокільського життя і обговорення справи привитання графа митрополита Шептицького. Гарзд! — Старшина Сокола III. 472 2—2

Відділ Краєвого Союзу господарсько-торговельних Спілок: Спілка для збуту овочів і ярин, заєстроване стоварищене з обмеженою порукою у Львові, вул. Зікоревича ч. 20. Бюро і склеп вул. Трибунальська ч. 1. Сею дорогою звертається ся Управа Спілки до всіх наших продуцентів овочів, ярин, мезу, во-ку, а також до тих, що збирають малини, ожини, гододжи і гриби, щоби доставляли всі ті продукти нашій Спілці до дальшої продажі і до переробки. Спілка платити за сі артикули торгові ціни того дня, котрого вони були доставлені. Всечасніших отців, Внов. управителів шкіл і господарів з околиць Львова просить Управа доставляти до склепу Спілки: салату, огірки, морху, петрушку, молодий горох, молоду фасолію і картфлі, черешні, вишні, порічки. Сі артикули купув склеп що дня і у всякій кількості.

СКЛАДАЙТЕ НА ФОНД ІМ. МИТРОП. А. ШЕПТИЦЬКОГО ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРІТІ

З концертової салі.

Рік шкільний у висшій музичній інституті ім. Миколи Лисенка у Львові закінчив ся в суботу 30. червня 1917. концертом елевів того інституту. Ми були свідками поступу, який з сім році зробили вихованки на поли музики, та старання і праці Дирекції й сил учительських, котрі в такім тяжким часі зуміли удержати рівень науки, на належній висоті. На кождім кроці видно то зрозуміле своєї задачі педагогічної, усюди спокій і буджене замилованя у молодіжці до тої прегарної штуки. А не таке воно легке...

Виконане програми концерту було на загаль гарне. Кождий з учеників підніс нам найгарнішу цвітку, яку в своїм цвітнику плежав, а чи то був лиш пильний блаваток, чи чудна теплична рожа, ми їх з вдоводем прийняли.

Програма концерту була уложена старанно і так дібрана, що мимо своїх 12 точок занимала слухача без утоми до самого кінця. Переважну част зняла продукції фортеп'янової, а заступлена була виключно музика класична. Шуман, Моцарт, Мендельзон та Чайковський прийшли до слова і засвідчили, як високо їх в тім інституті цінять і плекають. У всіх тих продукціях видно було сумлінне опрацюванє, зрозуміле духа композиції та дискрецію, котра в міру темпераменту артиста відповідно проявлялась. Сторона технічна виконання була у всіх бездоганна.

У виконанню композицій Шумама и. Іриною Макухівною, як також Моцарта п. Дарією Бандрівською замітна була ще сильно інтуїція учителя, та всеж багато в обох молодих нійісток було ніжності та сердечного тепла, вложених в гру виконавцями; особливо переходу у Моцарта з меланхолійного настрою у веселий були добре підмічені та зображені. Богато свободи в інтерпретації і широкого розмаху побіч техніки проявили п. Ірина Негребецька та пп. Леа Туркевич і Богдан Дришалик. У них музика перейшла вже в кість і кров, вони розкошувались нею і ми з ними. Особливо п. Дришалик виконанєм Чайковського „Варіацій“ справив нам духовий пир. Злишна отже була та рекламова зміна декорації.

Симпатичну пару скрипаків запрезентував нам інститут в п. Катрі Гладиловичівній та п. Романі Криштальській. Знаю їх давніше. Гра їх вийшла поза рами ученицьких продукцій. Мимо неможливого горяча в салі виконане концерту а дур Моцарта п. Гладиловичівною

було мистецьке. Чиста інтонація, легкий нерехід пасажів, повний, мягкий тон та добре понятий дух будищобудь тяжкої композиції се великі плюси гри панни Катрі. Все висше сказане відноситься ся і до п. Криштальської з додатком, що у неї техніка значно ліпше розвинена. Слухаючи їх гри, пригадав ся собі давню, добру традицію скрипаків віденської консерваторії і проф. Гріна.

Осались ще вокальні продукції. Про культуру співу у нас можна сказати, що вона ще в диточих черевичках, бо взагалі, мимо великої кількості матеріалу голосового, дотепер дуже незначна частина молодіжки плекала науку співу — не говорю, для хліба, а так, для себе. У нас є багато співаків з Божою іскрою, та без всякої серйозної науки, а часто такий талант заблисне як метеор, тай згасне непомічений ніким.

І в тій області інститут муз. робить багато. Рік за роком стрічаємо все більше число учеників співу і в кінці з настанєм спокійних часів і на тім поли зміниться ся багато на ліпше. З огляду на се не можемо мати тепер великих вимог.

Як в попередних, так і в сій часті програми переважав гарний пол. Годоси всі свіжі, молоді, з ріжними забарвленнями і об'ємами, більше або менше вишкolenі, але симпатичні. Найбільше металю безпреречно посідає голос п. Ірини Туркевичівни. Голос її великий, з природи добре поставлений, музичальність розвинена. Пильна праця над собою позволить їй досягнути знамениті результати. Виконане нею пісню Ніжанковського: „Минули літа молодії“ вийшло не зовсім щасливо — їзза тремі співачки та характеру тої трохи бомбастичної композиції, котра співакови не дає спроби розвинути свого знання. Пачна Олена Дмитрашівна заспівала арію з опери Моцарта: „Весіле Фігара“ — гарно, но троха за широко і повільно. Голос її дещо матовий, не великий та різний в гарних середніх і долішних тонах, інтонація чиста. Ся співачка має темперамент і т. зв. „перчик“ сценичний, властивий добрим субретам, а що головне, вимовляє слова ясно та арозуміло, чого на жаль всім іншим співакам недостає. Пісня Барвінського „Косарі“ у виконанню п. Дмитрашівни дуже подоали ся.

Арію з опери Монюшка: „Гелька“ відспівала п. Марія Поповичівна зовсім удачно. Голос її вже вишкolenий, сягає з легкостю найвисших тонів, інтонація чиста. Співачка має наклін (часом некорисний) атакваня в октавах найвисших нот відразу фортиссімо. Принагідно замічу, що більшість співачок того концерту не признає mezzo forte, лиш вагається між ріано а fortissimo. Чому? Адже підставою співаня є власне mezzo forte, а тінюване іде в одну або другу сторону.

П. Ольга Завадська відспівала арію з опери Аркаса „Катерина“ і Людкевича пісню: „Піду від вас“ — гарно. В її співі було багато чутя та ніжності, фразоване дискретне, голос звучав чисто, легко та принадно. та — коби не та дикція! А чейже вокалізація є альфою і омегою науки співу.

П. Степан Семань, одинокий співак в тім концерті, є ще для нас „незаписаною картою“, тому задержимо його в езіденції на будуче. Пісні Барвінського: „Косарі“ і Людкевича: „Піду від вас“ — гарні та ефектовні, надають ся на концерти.

Публики було много і з заінтересованєм слухала продукції не щадячи молодим артистам оплесків, як нагороди і заохоти до дальшої праці.

Іларіон Незак.

АДРЕСА:

Hauptkass der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VII. LEODERER GASSE 20
 ЧЕКОВЕ-КОМТО: 12-250-444
 ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
 СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
 НА СТРЕЛКІ МЛН.

21-7

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Анастасія Назаревич в Грабковець, пов. Зборів, тепер Городок Ягайлонський, передм. Заставське, шукає брата Яцька Ценушана в Метелева, і мужа Антола Назаревича. 470 — 4

Де в Василь (кликати Васильку) Дмитрів? Втік в а дому в липні 1914, був 3 тижні 1914 в Угриніві сср. де відтам подів ся, не знає. Мав 10 літ, теж 13; назвний, блондин, твар округла, поява, очі бурі, передній верхній зуб оден на другий, на нові колі бичові кістки чорна ілама як горіх. Сильний, здоровий, веселый, непосядочий. Письмо українське трошка вже знає. Молитви українські вміє. Хто знає що, прошу написати де батька: Юрко Дмитрів, Берлоги, в. Рожитів, або до св. Михайла Кіта, Н-виця к. Калуша. Труд кождому буде винагороджений. 470 2—3

Хто знає би де ніходить ся Василь Турко урядник ба-
ти скарби в Косова коло Коломиї поклаканий до вій-
ска в 914 р. вводить ласаво донести Зофію Фрішман,
Колішана, п. Філіпа. 480 2-2

Рух поїздів у Львові

важний від 1. червня 1917. аж до відкликання
(Час середно європейський; від 1. червня до 1.
пересня 1917. час літний).

Відходять від Львова до | Приходять до Львова з

Кракова: [7:30], † 840, 8:55, [3:10], 6:05 6:20, † 9:55, 10:10.	Кракова: 10:05, [1:45], 6:45, † 9:00, 9:15, 9:50, † 5:05, 5:20.
Золочева: 8:20, 10:53, [2:30], † 7:13, 11:13.	Золочева: 5:52, 12:12, [2:20], 5:15, 8:52.
Стрия: 8:25, 4:55, 10:46.	Стрия: 5:54, 9:35, 9:05.
Лавочного: 7:20.	Лавочного: 7:10.
Самбора: 9:05.	Самбора: 8:30.
Сянок: 8:45.	Сянок: 10:15.
Рава руської: 2:20*, 9:30, 4:44.	Рава руської: 6:42, 4:35, 8:18*
Сокаля: [8:55], [8:10].	Сокаля: [9:45], [9:45].
Яворова: 9:10*, 4:20.	Яворова: 8:45, 3:48*
Підгаєць: 8:33, 3:00, 1:33.	Підгаєць: 5:32, 1:40, 7:32.
Стоянова: 12:13, 7:53, 3:15.	Стоянова: 6:12, 1:00, 7:52.
Ходорова: 8:30, [2:30], 11:10.	Ходорова: 6:45, 1:10, 8:10.

† означає поїзди виключно для військових.
* до Брюховича, згідно з Брюховича.
** Яворова з Клепакова, згідно з Яворова до Клепакова.
через Рава руську.
через Савіжанку.

Увага: Нічна поря від 6:00 вечером до 5:59 рано сана-
чена підтвердженням минут. Посліпні поїзди сана-
чені [ ]

Підани поїзди ходять тільки умовно, на сільські рух
з огляду на вантаж селіщанських шляхів військом буде мо-
жливий. На випадок спинення поїзду як також при опі-
яненню подорожника не трислугує подорожником право жалати
відшкодування.

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІТ

усуває певно спеціальний лудер „Саве“, пакет за 1:20 м.
На прозінцію висилаю тільки за попереднім надісланням
валектності і 40 с. на порто. — Одиноке вступити
S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7,
278 55-60

Техніти буд'вельний 14 літ практик будівельної бю-
рової — глядять занятя. Докладні сферти під „Техніти“
до адміністрації. 478 2-3

Junge Dame Reichsd. sucht Aufenth. i. ukrainisch. Fami-
lie (aufs Land o. Pfarrs) zw. Erlernung
der ukr. Sprache (1 Jahr) Selb. wurde i. d. Erziehung d.
Kinder und i. Haushalte behilft sein. Musikalisch Weib. Ver-
einb. u. Zushr. erbeten an H. Mitterlechner, Lehrer, in
Breslau 8 Wolfswinkel 474 3-6

Інтелігентна жінка з родни священичої, в середнім
віці, розуміюча ся добре на господарстві домашнім,
кухня і шиття, приймає занятя на селі Ласкаві оголошення
в Адміністрації „Діла“. 481 2-3

Люстратора спілок

приймає сейчас

КРАСНИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. Зіморевича ч. 20

Кандидати нехай зголошують ся письменно
з відписами свідочств і подають жаданя що до
платні і діт. VI 3-3

„Ukrainische Korrespondenz“

Владаєць:

Президент З. У. Ради Д. о. Кость Лавицький.

Відвічаєльний редактор:

Павел Володимир Синькович.

Виходить чотири рази на місяць. Рік видання 4.
Річна передплата вносять 12 К, піврічна 6 К,
ціна поодинокого числа 30 сот. Адреса редакції
і адміністрації: Wien, VIII. Josefstadtstrasse 43.8.

Прймаєть ся передплата на

„Вістник Союзу Визволення України“

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторі-
великого формату, з ілюстраціями рік видання IV.
Річна передплата вносять 15 кор. (15 марок, 6 ру-
блів, 3 доларів), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублів), ква-
ртална 4 кор. 50 сот. (4 мар 50 фен., 1 руб. 75 коп.).
Ціна поодиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.).
Вістник Союзу Визволення України є часописом без-
партійною і стоїть на становищі самостійницьким, все-
українським.

Крім статей на теми біжучого політичного життя і
богатої хроніки з життя Росії, російської України і сін-
нятих областей російської України, Вістник багато місця
уділяє творам красивого письменства, справам Україн-
ських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів
чужої преси та реферують ся книжкові видання про укра-
їнську справу а також постійні огляди воєнних і полі-
тичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часопису: Wien

VIII. Josefstadtstr. 79. Tür 6.

Конто почтової шадниці 107090. 8-2

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

(ул. Підвале 7)

Акційний капітал	К 1,364.000
Резерви	К 336.000
Власний масток	К 1,700.000

На основі Найвишого уповажнення — міністер-
ство внутрішніх справ в порозумінню з міністерствами
скарбу і справедливості затвердило рескриптом з 25.
мая 1917. поширене діяльності Банку.

На тій основі Земельний Банк Гіпотечний
уділяє гіпотечні позички до сипати в дрібних ратах;
векселеві позички (есконт векслів) та позички
на підклад діляних паперів;
Нупує і продає всілякі вартні папери, дає на них за-
чети і сталі кредити;

Приймає вкладки і опроцентує їх від слідуячого
будного дня по зложенню до дня виплати;
виплат можна довершувати без коштів чека-
ми, які Банк розсилає на бажане;

Міння заграничні гроші, банкноти і виплачує всякі
купони;

Посередничить в купні і продажі, т. є. на змовлене
купує і на приморужеве продає комісово всякі
ефекти, знаряди, машини, товари та земельні
посілості;

Осноує і заводить хліборобські, промислові і інші
підприємства (також сільські);

Приймає в парехових вартні папери і дорожочіно-
сти та завідує ними.

Всякі банкові припоручення переводять під найкори-
снійшими умовами. 728 31-2

Одиноко українсько

Тав. взаїмних обезпечень на житє і вант
II. 26-2

„КАРПАТІЯ“

Почесний президент Його Ексцелленція жєур-
полит граф Шентіцький.

Товариство оперте на взаїмності, а чєрєз се у
виски припадають самим члєнам.

Ручитъ ажє по трєх літах неоспорєніть і вант
палість обезпечєна.

Правнає по трєх літах право вкупу, а також
ажє по трєх літах уділює позички на вант
відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу:
Львів, — вулиця Руська ч. 18

Години урядові: від 8. до 2.

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

з лєвемислї

вулиця Косцюшкї ч. 2.

Приймає і виплачує шадниці владди шєрє-
но агодних урядових. Вкладає опроцентує на
4%. Починаючи ажє від слідуячого дня до дня зложє-
жєння аж до послідняго дня вєрєд двєх відсотків.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можна
дати особисто в касі товариства, поштовою
кашами, грошевими листами, чєками почтєвої
шадниці, які Дирєкція Шадниці на жаданє безкоштовно
послєдує, і в філіях банку австро-угорського
в рахунок „Руської Шадниці“

Удїлює позички: а) підставочні платєжє
рочних амортизаційними ратами на протєжє
10-45 міся вибору позичачого; б) на зложє-
ефектів, і на есєнт векслєв. Справа позички
можєтьє кожєльно лікує

Посередничить у звязуванню позички в Гєв.
Воєннім Завєдєнєм кредиторіям в Кракові.

Всякі інформації і друєкі удїлює жєдєнє
„Руської Шадниці“ ул. Косцюшкї. Народнаї
пєв. щодєнно безкорисно в годинах урядових
від 8-1 год. крємї неділі і українських свєтєв.

Після з 14. устанє „Руської Шадниці“ австро-
жєного чєрєз п. к. міністерство внутрішніх
сипати в товаристві „Руської Шадниці“ в Перє-
шєнік вєдєтьє ся до лєкцій публічних, фондич-
них і т. п. жєдєнє, ажє отже „Руської Шадниці“
нупіярну обезпєку. III. 52-2

Помєщення з цілим удєржанєм в гірській околиці в рі-
кє, шукємо для одної особи на протєж місяця. Най-
радше у свящєника, де є спокій а недалєко до вєлічєннєв.
Зголошенє К. Я. до Адмїністрації. 484 2-3

Спілка для збуту овочів і ярин

Відділ Кр. Союзу госп. торг. Спілок у Львові

склеп вул. Трибунальська ч. 1.

бюро вул. Зіморевича ч. 20.

нупує:

салату, огірки, моркву, петрушку, цвїкло-
ві бураки, молоді картоплі, всякі ягоди і
всяку садовину. VI. 1-3

Надзвичайні Згальні Збори

філії

Краєвого Товариства „Сільський Господар“
в Сяноці

відбудуть ся в п'ятницю дня 13. липня, о год 3
по вєдудні, з слідуячим порядком дєзєним:

1. Звіт з дєтєнершєчої діяльності.
2. Вибір голови.
3. Ознованє пов. торговєльної спілки.
4. Внесєня і інтерєляції.

За Виділ:

о. Ал. Трєсєнєвський, Чайковський
заст. голова. писар.
485 1-1

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Шадниці ч. 25261.

Жєровє конто в Австро-Угорській Банку

приймає до обезпечєня від огню будин-
ки, хатні і господарські, движимості, мо-
блі, одєжу і білизну, збїжє в снопах і
в зерні, худобу і т. п.

Кожний Українєць повинєн асєкуру-
вати ся від огню, щєби на случай по-
жєжі не понєсти страти, бо достаток о-
дєннєв, то добробит цілого народу.

КОЖДИЙ УКРАЇНЄЦЬ ПОВИНЄН
АСЄКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВА-
РИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“.

Нема жадного нишого українського
Товариства асєкураційного від огню, —
тільки один

„ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдєшевєші о-
плати за обезпечєня сєлянських бу-
днєв.

„Дністер“ звєртає кожєрєчний
чистий зиск своїм члєнам.

„Дністер“ оцінює та виплачує
шкоди по огні скоро і совєсно, а на
члєнів оцінєвої комісії запрошує все
двох господарєв.

„Дністер“ дає підмоги україн-
ським школам і бурсам, де вихо-
вують ся сєлянські діти.

Люди асєкуровані в „Дністрі“ мо-
жуть дістати позичку у всіх великих
банках і в Товаристві взаїмного кредиту
„Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносять з
кінєцєм 1916 року 8,613 829 — корєн.

В „Дністрі“ можна обезпєчати від
крадєжє з вломом движимості всякого
рода, а Товариства кредитові готівку,
цінні папєри і векслі за дєшевою оплє-
тою премії. ІА 13-2

Адреса „Дністра“: Товариство взаїм-
них обезпечєнь „ДНІСТЕР“ у Львові, ул.
Руська ч. 20. — Адреса для телеграм:
„Дністер“ — Львів. — Канцєлярії Товари-
ства отворєні щє дня від 8—2 перед пол.

УКРАЇНЬКА КРАВЧИНА — Львів, вул. Гродєв-
них ч. 1. пов. — виходує сукупні пєкєтєв по удїлє
кованих цінах. 13 7

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Рикон 10., II. пов.
Кonto почт. шадн. 26.726.
Адреса тел. „Діло—Львів“.
Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістях 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологів стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою

умовою.

Один примірник коштує

у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Битва на східнім фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 6. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В галицькій боевій області ворожий арти-
лерійський огонь вчора пополудни і нині рано
знов зріс. На захід від Зборова нині від-
перто наступ.

На південь від долини Касіну наш артил.
огонь розігнав зібрані до наступу румунські
війська.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ

з 6. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт ки. баварського: Між Збо-
ровом і Бережанами вчора артил. бороть-
ба зросла до великої сили, вночі змаліла, а
від досвіта знов зросла. Також під Звижи-
ном, Бродами і Сморгнем боева діяльність
була хвилями вельми жива.

Фронт ген. полк. архикн. Йосифа:
Розпівнано відділи румунської піхоти, приго-
товленої до наступу на кілька гір, які остаеть
в наших руках, на південь від долини Касіну і
розігнано їх руйнуючим огнем.

Група Макензена. Над долішнім
Дунаєм ворог в останніх часах був більше не-
сувокийний.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Серед дощів за дня була тільки звичайна
позиційна діяльність боротьби. Вечером серед
прозорого воздуха огонь у багатьох місцях від-
жив. Вночі відбуло ся кілька звідних боїв.
На північ від Сні підїзди наші по завзятій ру-
конашні привели більшу кількість Французів
з їх ровів.

Програма парламентарних праць.

Відень, 6. липня 1917.

(Таб.) Нинішня конференція клубових го-
лов постановила, що завітрішнє засіданє
має бути присвячене нарадам над наглими за-
питами в справі апровізації і реквізиції. Поне-
ділок застережено на праці комісій, а від ві-
втірка мають відбувати ся кожного дня повні
засідання для полагоди отсих справ: Закон упо-
вноласняючий, полагоджений вже комісією го-
сподарки воєнної, прав. предложєне про судів-
ництво військо; прагматика службова
учителів. Черги сих справ ще не установле-
но. Далі мають відбувати ся наради над додат-
ком для державних функціонерів.

Про програму праць на слїдуючий тиждень
ще нічого не постановлено.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий
Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки
шадничої 4.000.

Львів, 6. липня 1917.

Серед того благодатного духового підєму,
в яким живе нині українська суспільність Австрії
в обличчє епохальної події могутчого політично-
го відродженя закордонної України, події, від
якої буде числитись нова доба в історії Евро-
пи цілої, а середної і східної з'особна, —
серед сього підєму, річ зрозуміла зрештою,
призабули ми поспитатись: Куди нині ділись і
які вони нині міни мають — усі пл. Брікнери
і Смольки, Леони Васілевські і Адами Новіцькі,
і всі ті їм подібні „edle Polen aus der Polackei“,
котрі задачею свого жита були поклали
обдурювати свою суспільність про
суть і розміри, сучасність і будучність украї-
нства на закордонній Україні? Обдурювати і о-
клеветувати! Применшувати і осмішувати, пред-
ставляти „ukraїnc-ів“ (у знаках наведеня і малою
буквою на знак погорди писаних) наче купку
в часті збожеволілих, в часті за пруські марки
куплених одиниць, котрі не мають ніякого зна-
чїня серед маси українського „chłopsiw-a“, яке,
мовляв, тільки за тим і тужить, аби як найскорше
потонути на віки в російським морі! Великими
і малими книжками, брошурами і статями впи-
рали ті польські патріоти такі „преди“ в свою
суспільність, а суспільність та „орієнтувала ся“
в українській справі на підставі таких правд.

Де вони тепер ті пл. Смольки і Брікнери?
Може би видали новими накладами свої кле-
ветничі брехні — що?

Але не тільки свою польську суспільність
виводили ті польські учені і публіцисти в поле.
Вони з рівною, а часто й більшою завзятістю,
силкувались підвести всі можливі круги ав-
стрійсько-угорського і німецького
політичного світа під ті свої формулки
в українській справі — формулки легковаженя
і недоцінюваня.

Нині будівля їх брехонь і клевет впала на
їх голови. Вони скомпромітовані і вкриті соро-
мом — всі ті польські „знавці“ і „дорадники“
польських і австрійсько-німецьких політичних
кругів на точці українства. Але наслідки тої
довголітної, безсовісної пропаганди польських
брехонь і клевет відчувають нині не тільки По-
ляки самі, і не тільки ми, а — може ще більше
діймаючо — сфери відповідальні за хід великої
політики. Приходить ся переучуватись, прихо-
дить ся направляти — що і на скільки ще мож-
на направити...

Але польська кампанія брехонь проте, ми-
мо компромітації, якої зазнали польські учені
і публіцисти, таки не спинилась. Якесь органі-
на схильність до самодурства і піддурюваня ин-
ших, в зязку з сліпою захланністю на що раз
нові „здобутки“ для „polskości“, звернула вро-
джену певним польським кругам енергію брех-
ливости від традиційного заперечуваня україн-
ства — на нові шляхи. На один із сих шляхів
хочемо нині вказати: се шлях, що має повести
Поляків до здобутя „польської“ Во-
лині і до усуненя українства з сеї корінно
української землі. На Волині Поляків, як люд-
ности, зовсім нема. Є трохи великих і середних
дідичів, є трохи двірських офіціалістів і більше
нічого польського там нема. Прим. Жидів на
Волині значно більше ніж Поляків.

Одначе сей дійсний стан річий ні трохи
не бентежить запеклих у брехливости і засліп-
лених у захланности „ekspanzyi na wschód“
польських „імперіалістів“. Нині вони силкують

ся вперти в себе і у власти окупацийні, що Во-
линь „polska ziemia“. Розпочав ся страшений
крик за закладанем на Волині польських шкіл
і польщенем існуючих українських. Для ко-
го? — питаємось. Для купки дідичів і офіці-
алістів? — Ні — для „włościaństwa polskiego“?
А що такого „włościaństw a“ там нема ні кри-
хитки, то польські фабриканти брехонь ріши-
лось представляти наче за корінних Поляків
тих Українців латинського обряду, які меш-
кають на Волині. Се Українці мовою і похо-
дженням, звичаями і антропологічними призна-
ками; ніколи Поляками не були ні вони і бать-
ки їх, а що вони римо-католицької віри, то во-
но тому, що за часів польської Річпосполитої
польські пани насильно перевели їх предків
цілими селами з православя на лат. обряд. Се
насильство з-перед 200 чи 300 років є нині
для польського політичного „Hochstapler-ства“
„титолом правним“, щоби простягати руку по
Волинь.

Сей волинський похід Поляків є одною
великою провокацією цілого українського на-
роду по обох боках кордону. Звертаємо увагу
українських послів на сю роботу, що-
би її прилюдно наклеїмили і освітили тай аби
у відповідних властей поробили найенергійні-
ші заходи, щоби покладено зрешті кінець но-
вому і шкідливому польському глумови з
„polskością“ Волині.

Побільшенє числа польських шкіл на Волині

Львів 6. липня 1917

На волинській землі, занятій австро-угор-
ськими військами, заложено досі 25 польських
шкіл з загальним числом дітей около 1.700.
Українських шкіл є там 27 з 2.200 дітей, жи-
дівських 3 з 150 дітьми. По літних фєріях чи-
сло польських шкіл — як доносить волинський
кореспондент „Głos-u narod-u“ — буде значно
збільшенє, а саме до сорока, а їх удержанє ма-
ло би коштувати около 55.000 К. В своїй до-
писі пише згаданий кореспондент між иншим:
„Українське шкільництво, хоч зорганізованє га-
лицькими діячами і хоч воно розпоряджає знач-
ними засобами грошовими, зібраними „Ділом“
і иншими українськими організаціями, було фа-
ктично попиране, і то дуже значно, властями. Укра-
їнські школи безплатні і се відбивало ся неко-
рисно на фреквенції польських шкіл а супроти
низького стану національного освідомленя се
грозиць „ruszczeniem“ польських дітей“.

Польський інформатор з Волині видко
невдоволений ще дотеперішню діяльністю
австро-угорських властей на занятих укра-
їнських землях, коли нарікає на визначне
поперте ними українського шкільництва —
на поперте, яке між иншим виявило ся
відкликанєм з Волині українських стрільців,
що вели безплатно шкільну науку, в відва-
ню українських шкіл під управу польських
інспекторів, в заведеню там польського пляну
научуваня.

Відносини, які довели одну з українських
учителок до того, що вона відібрала собі жи-
те, ще за мало пригожі для розцвиту Польщі
на Волині. Тому польський комітет на Волині
устами кореспондента „Głos-u Narod-u“ кличе
про дальшу поміч для польського шкільництва,
щоби тим лекше запобігти „ruszczeniu“ націо-
нально мало освідомленої (читай: української)
людности і тим скорше розбудити в ній почу-
ваня добрих Поляків.

Перевів американських військ до Європи.

Нердачні напади німецьких підв. суден.

Вашінгтон, 6. липня 1917.

(Ткб) Державний секретар для справ флоту донос, що німецькі підводні судна двічі напали на транспорти американських військ. Транспорти ці були розділені на два окремі відділи під ескортою воєнних кораблів. Перший напад відбув ся 22. мин. м. о 11 год. вечером. Виконала його значна кількість підводних суден. Ескортуючі протиторпедовці розвігнали їх. Другий напад відбув ся кілька днів потім. Протиторпедовці ужили окремих гранатів, котрі вибухають що йно в певнім віддаленю під водою. В однім випадку по вистрілі на перископ виринули з води шматки дров — знак, що підводне судно поцілено і затоплено.

Державна Рада.

(Телеграма ц. к. Кореспонденційного Бюро).

Відень, 6. липня 1917.

На нинішнім засіданню палати послів вела ся дальша дебата над справозданем комісії конституційної і правничої про ціс. розпорядки в справі часового завішення судів присяжних і часового віддання цивільних осіб під військове судівництво.

По промові генер. бесідників ап. Удржала і Шігя в голосованню прийнято внесення комісії констит. і права, щоб відказати затвердженню ціс. розпорядків з 7 липня 1915, з 2 січня 1917 і 27 грудня 1916.

Наступили наради над новелою до закона про обезпечення від випадків.

Правительственне предложення прийнято по короткій дискусії в другім і третім читанню. По тім президент подав до відома, що йому доручено рід нагних запитань з домаганем дискусії.

Палата ухвалила відбутти дискусію.

Серед сих запитань знаходимо також запитане д-ра Костя Левицького в справі безпосереднього здержання реквізицій в східній Галичині.

Др Кость Левицький вказує на нові тягари, наложні на людність східної Галичини. Східна Галичина мусить бути звільнена від реквізицій. Австрійські Українці кровно вазначили свою вірність до монархії і сподівають ся, що Цісар не забуде про Українців.

З польських бесідників промовляв князь Любомірський, підносячи польські жалі й нарікання на лихе трактування поляків у Королівстві, на Литві, Підляшю й Волині (?).

Бесідник полемізував очевидно з ген. Данклем і Плєнером.

Послідний промовляв пос. Лукашевич, котрий заявив, що програма букозинських Українців містить ся в одній фразі: твердо й вірно

стоїмо при нашій вітчизні й нашим улюбленим Цісарю.

На сім засіданні перервано.

Дальше засіданні нині о год. 11 перед полуднем.

З парламентарних комісій.

(Ткб) Конституційна комісія займала ся нині ініціативою в справі обговорення перебудови конституції. Др Ончул поставив внесення на вибір субкомітету, складаного з представників усіх народностей, котрий мав би зайняти ся випрацюванем проєкту зміни конституції.

Правнича комісія радила над правительственным предложенням в справі уложення ліст присяжних. Др Офнер поставив внесення на допущення жінок у присяжні. Управитель міністерства справедливости д-р Шавер заявив ся рішучо проти сього, вказуючи, що жінки передовсім руководять ся чутем. Однак комісія ухвалила 7 голосами проти 6 допустити жінки до уряду присяжних судій.

Скасоване воєнних судів для цивільних людей.

ВІДЕНЬ (Ткб). „Wiener Zeitung“ оголошує розпоряджене цілого міністерства, котрим відповидно до ухвали Палати послів ухильюєт ся ділане цісарського розпорядку про часове завішене судів присяжних а також цісарський розпорядок про часове піддане цивільних осіб військовому судівництву.

Війна.

БЕРЛІН 6. липня (вечером). (Бюро Вольфа.) На заході нічого нового.

В східній Галичині нині битва розпалюєт ся на ново. Серед найтяжших втрат для неприятеля зломано масові атаки Росіян між Зборо-вом і Конюхами й коло Бережан.

Звідомлене російського штабу.

ВІДЕНЬ (Ткб). З воєнної кватири доносять: Звідомлене рос. штабу з 4. липня. На Захід і полудневий схід від Бережан боротьба артилерії о змінній силі. Наша офензивна група не підняла нині атаків. Огнем карабінів і машинних скорострілів відперли ми контратаки неприятеля на село Мечишів. В часі боротьби в д. 1. липня наші війська по дотеперішнім обчисленням узяли до неволі 300 офіцерів і 1800 жовнів і а також здобули 29 гармат і 33 машинних скорострілів.

були в гімназії Ексц. Митрополит і директор та спільно з Настоятельством монастиря обговорювали справу деяких адаптацій, які належало би перевести протягом ферій.

Якої доброї гадки були всі, доказує хоч би се, що Митрополит, який як раз вернув був із своєї подорожі до Риму, велів одну часть балкону закрити з усіх боків дрюганою сіткою та у сій клітці примістити всякі окази заграничних живих птахів, щоб учениці вдекали їх та мали нагоду пізнати з природи. Війна не дозволила перевести діла, але, здаєт ся, не вбила його, бо Митрополит в картці, писаній до директора гімназії із неволі з Курска, дня 7. грудня 1915 р. згадує про се: „Маю надію, що ще сю велику клітку на птахів вдасть ся мені зробити, а тоді напустимо до неї райських птахів, щоб цвірінканем пригадували ученицям, що і нам треба що дня співати на Божу славу пісню хвали і думати про рай, який жде нас“.

В часі ферій полишив ся будинок під опікою Сестер Василянок.

При кінці серпня прибули до монастиря Сестри Василянки із словицького монастиря з 4 сиротами і принесли сумну вістку, що 2 сестри згинули в часі битви під Словитою, а одна тяжко ранена. Сестри оповідали: „Ми жили спокійно в монастирі в Словиті в надії, що ворог не зайде так далеко. Дня 21. серпня прийшла вість, що російські війська заняли Золочів. На приказ Настоятельки опустили монахині монастир і пішли піхотою лісом до Унева. В монастирі лишила ся тільки Настоятелька з 5 Сестрами. Між тим австрійські війська відперли ворога і Сестри вернули знов до монастиря. Дня 28 серпня привезено до монастиря ранених австрійських жовнів. Російські літаки стали літати над Словитою. О 6. год. вечером дав знати

Втрати Росіян.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.) „Afton Bladet“ доносить, що рада робітничко-салдацька одержала відомість, що офензива в Галичині коштувала Росіян не менше, як дев'ять дивізій.

З російського виру.

ПЕТРОГРАД (Ткб). Ряд матросів з Кронштадту з доручення кронштадської комісії робітничко салдацької Ради прибув до Петербургу і старав ся дістатись до келії увязнених анархистів. Варта віддалила їх.

Бувшого фінляндського генерал губернатора Зейнсе випущеного з петропавловської кріпости на волю.

Авдієнції у цісаря.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Цісар прийняв нині на авдієнції президента міністрів Зайдлера і президента угорського міністерства Естергазі.

Сподівана промова німецького канцлера.

БЕРЛІН, 6. липня (Ткб). Як доносять з парламентарних кругів державний канцлер буде промовляти в суботу в парламенті. Парламент почав перше читане предложення про воєнний кредит 15 мільярдів.

ПРОСИМО

при зміні адреси **іонечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведення змін
- 2) подати побіч нової і стару адресу.

Адміністрація „ДІЛА“.

НОВИНКИ.

Львів, 6 липня 1917.

— Найбільшому Громадянину галицької України. На монументальний портрет д-ра Івана Франка, кисти артиста маляра Івана Труша, зложили доси на книжочку вкладкову Кр. Союзу Кредитового у Львові ч. 4000: о. Іван Кипряні Немирів 10.—, о. Іван Дашкевич Тустанович 10.—, А. Мидляк Відень 10.—, др Куровець Іван Калущ 30.—, Пилипівський Теодор Знайм 5.—, Міськевич Мости великі 2.—, Жіноча Громада Дрогобич 25.—, Абрисовська М. Яхторів 10.—, Саєвич Омелян Львів 20.—, Мартинюк Ми

Воєнні роки 1914 і 1915 в одній українській школі.*)

Будинок, в яким містить ся дівоча гімназія з українською мовою викладовою у Львові, є власністю монастиря СС. Василянок. Побудований архітектором професором І. Левинським в гуцульським стилі, був будинок спершу призначений на бурсу для мужеської гімназійної молодіж, удержуваний українським Педагогічним Товариством. Коли-ж удержане бурси у величавім будинку, побудованім по всяким вимогам гігієни стало для Товариства надто коштовним, відкупив його монастир СС. Василянок за значною матеріальною підмогою Ексц. митрополита гр. Шептицького і призначив на приміщені дівочої гімназії та інституту для дівчат. При будинку є величавий огорог з цвітами, призначений для молодіж. Весною, літом і осеню гомонить він веселим гамором не лиш в полудневих годинах, але і в часі шкільних перерв.

З кінцем червня 1914 року робітали ся учениці під тяжким, пригноблючим вражінєм, спричиненим сараєвським убийством. Всі відчували, що такий вчинок не може полишити ся без кару. Війна висіла у водусі. Та мимо сього ті, які доля гімназії найбільше лежала на серці, з новою надією гляділи в будучність.

Вже по виповідженню війни, дня 31. липня

Звіт Дирекції приватної дівочої гімназії СС. Василянок у Львові з українською викладовою мовою, наділений правом прилюдности рескриптом ц. к. міністерства віроєздів і просвіти з дня 6. червня 1916: ч. 16344 за шкільний рік 1916/17. У Львові 1917. Накладом монастиря СС. Василянок.

австрійський офіцер, що монахині мають безпроводочно опустити монастир. За якої пів години дали ся чути стріли. Коли стріли на хвилю втихли, вийшли Сестри разом з отцем пралатом д-ром Ізидором Дольницьким ніхотою в напрямі до Львова. Вже смеркало ся, коли в ліса вийшов відділ козаків. По другій стороні гостинця було австрійське військо, а між обома ворожиму військами кілька Сестер Василянок з о. пралатом Дольницьким. Настала битва. Сестри знайшли ся в огні з обох сторін, а ще до того і серед багня, з котрого не могли рушити ся. Поклали ся на землю і серед сердечної молитви перетривали битву, а коли піднесли ся, побачили, що дві з них згнуло, а одна тяжко ранена. О. пралата Дольницького Сестри не могли відмайти. Його доля звісна загально. Пізно вечером стали йти дальше дорогою в напрямі до Курович. Тут переночували в парохіальнім будинку, а відтак завдяки епіці якогось австрійського офіцера через Підберезці дістали ся до Львова“.

Дня 3. вересня заняли російські війська Львів. Між монастирем і містом перервала ся комунікація майже зовсім. Дня 7. вересня прийшла до монастиря одна графиня з російським генералом, якого називала князем, щоб оглянути будинок. В часі оглядин говорила з іронією до князя. „Видко, що Шептицький не мав де викидати грошей, коли для українських монахинь побудував такий величавий будинок“. Князь оглядав цілу гімназію, одушевляв ся будинком і сказав, що ніколи не сподівав ся, що би Українці мали так звірчево уладжену гімназію. Казав, що і за границею мало де можна побачити такий гімназійний будинок.

Сестри не знали, яку ціль мала отся гостиня, але вже на другий день дізнали ся про се

хайло полева почта 430 10.—, Гриньовський Петро Львів 20.—, Павлюх Захар Відень 20.—, Грозик Григорій Львів 10.—, Бережанський В. Самбір 3.—, Волошак Андрій Прага 10.—, Левицький Петро полева почта 643 12.—, Жіноча Громада Дрогобич 100.—, о. д. р. Застирець Йосиф Відень 6.—, Кульчицький Михайло Оравчик 5.— о. Іван Садовський Глібовичі вел. 10.—, Гаприляк Лев Старий Самбір 2.— Кр. Союз госп. торг. Спілок Львів 100.—, Жерти з усіх сторін краю впливають даліше, а виказ їх буде в короткім часі оголошений.

— Президія українського радикального клубу парламентарного одержала з приводе смерті Ярослава Весоловського ось-такє письмо: Високоповажні Товариші! Дня 21. с. м. помер Ярослав Весоловський, член Вашої Партії та Ваш делегат до Президії Загальної Української Ради. Довіре висказане йому Вашою Партією через покликане його в Загально Українську Раду доказує, якого дорожого члена Ви через смерть його втратили. Я, та цілий буковинський український парламентарний і сеймовий посольський Клуб спешаємо з сеї причини висказати українській радикальній Партії найглубше співчуте, причім згадуємо хосенну працю Помершого на народній ниві, яко бувшого редактора нашої часописі „Буковина“. Українці Буковини, яку він так полюбив і для котрої в своїх молодих літах з таким пожертвованем працював, збережуть його в своїй пам'яті. Поздоровляючи Пани Товариші ширю і сердечно, остаю з глибоким поважанем Вам все відданий М. Василько.

— В школі народній ім. Б. Грінченка закінчено шкільний рік 1916/17 торжественним шкільним святом. Всі діти зі своїми учительками і управителем школи, по скінченні богослуження в церкві св. Юра, повернувши в порядку до школи, одержали там свої свідоцтва, а найкращіші нагородили пильності в книжочках. Описля усталились всі діти зі своїми учительками і з управителем школи в порядку на шкільній подвір'ю, де були всі разом відфотографовані, а вкінці по прашальній промові управителя школи заспівали разом зі своїми родичами „Ще не вмерла Україна“ і розійшлися до дому. Вислід цілорічної науки в сій школі показався дуже хосенний для дітей, бо майже всі, з малими виїмками, перейшли до вищих клас, а з 4-ї половини з них пішла до гімназії, а друга половина до віділових шкіл. На слідуєшій шкільний рік буде школа ім. Б. Грінченка поділена на мужеську і жіночу в віділових будинках та з особливими управами школи, а понадто маєть ся розпочати V класа (1 віділоза). Вписи до сих всіх клас відбудуться вчасно, вже при кінці серпня 1917, о чім ще раз пізніше оголосить ся. — М. Сіак.

— Дирекція прив. укр. гімназії в Долині просить нас зазначити в зв'язі з нотацією про наділене учеників Українців стипендіями краевого віділу — що цілковито не одержала в Віділу краевого оголошення конкурсів, — наслідком чого не могла їх подати до відома ученикам.

— Жерти товариства. По великодушній жерті тов. „Дністер“ в сумі 100 000 К., зложеної на „Фонд ім. митрополита Андрія гр. Шептицького для укр. сиріт“, наїшли ся прочі наші товариства в легко зрозумілім клопоті. Особа митрополита, якого маємо привитати почетом дияром, стала всім так дорогою, що нема між нами нині одної одиниці, котра би не бажала з ширюї душі причинити ся до скорого здійснення фонду його імені; сама ідея ратовання укр. сиріт є так симпатичною для всіх і так популярною, як ніякий інший клич, бо се нарід здвигує властиво собі самому вікопаметне діло, для своїх дітей в далекі покоління; а вкінці і амбіція кожного товариства вимагає, щоб в такій хвилі показати ся гідно і по людському. Все те здержує декого і кажуть: чекаємо, кілька „там-ті“ дадуть. Думаю, що таке викидане є непотрібне, нехай кожне товариство дасть те, на що його стати в сій хвилі, а на другий рік дасть знова і тим способом дійдемо до наміреної великої цілі. Тільки нехай всі дають і не відкладають. Початок зробив „Дністер“, минулого тижня зложивши тов. „Пресвіта“ і тов. „Доставу“ по 1000 К., а тепер черга на прочі товариства. Ждемо нетерпеливо на їх слово. Жерти слати виключно до тов. „Дністер“ на лн. 10.3000, а для безплатної пересилки служимо чеками на кожне жадаче відворотно. — За Секцію живого пам'ятника: в част. о. В. Личиняк.

— З вишнього м. Інститута ім. М. Лисенка у Львові. Рік шкільний 1916—17 закінчено написанням в днях 29. і 30. червня та роз'яснені свідомств еченим Інститута. Пр. вписи на рік шк. 1917—18 буде в своїм часі пов'язане в часописах. Рівночасно подаєть ся відомості, що в Інституті відбувають ся під управою лн. В. Баринського курси вакаційні, де що слухачі, які намірали би продовжати науку і в часі фєрїї, зглядно на

ново вписати ся, можуть зголошувати ся в канцелярії дирекції вул. Шашкевича 5, III. пов. від год. 5. по пол. в виїмком свят і неділь.

— Оглядини лікарські дівчаток, котрі поїдуть на оселю відбудуть ся в неділю дня 8. с. м. о год. 9. рано в школі Шевченка вул. Мохнацького 12. За комітет: О. д. р. Галушчинський Ч. С. В. В. голова, Ольга Козакевич, секретар.

— Членів „Покріплючої Стації“ повідомляємо, що засіданє буде 9. с. м. о 5. години вечером вул. Бляхарська ч. 11. I. пов. Справа нагла, о численну участь просить ся. — Виділ. 1—2

— На українські вакаційні оселі. У відповідь на відозву Комітету вакаційних осель почали негайно напливати датки від наших жертволюбивих свідомих ваги справи громадян. Яке тепло спочути до діла Комітету виявляєть ся, слідно хочон з одної грошевої пересилки в сумі 50 копєн з допискою: „На вакаційні оселі О. і М. Улюцькі, евакуовані з Литвинова“ (отже матеріально зруйновані люди). Крім сего поспішали з датками по день 4. с. м. Вп. Доброді. С. Навівайко з Вілшаниці 10 К., о. д. р. Король збірка в церкві сем. 10 К., від Парані Стойко 5 К., від себе 5 К., о. Павло Стукач в Смільнику 5 К., Народна Торговля у Львові 50 К. Також по удалий наділений збірки та на основі звітів пп. колектанток видно, з якою готовістю спішили з жертвами на згадану цілю львівські Українці. Всі сі Вп. Доброді звають приймати ширю сердечне „Спасибіг“.

— Подання до Централі для відбудови війни від стемплів. На основі рескрипту міністерства скарбу з 26. мая 1917. будуть вільні від стемплів: 1) подання до Централі о фінансові заповомогі, субвенції і позички, 2) квітці нешкодованих на виплачені їм Централєю фінансові підмोगі або позички, 3) декларації, від яких предложєня залежить виплата субвенції, а якими достигні особи заявляють, що одержану квоту ужиють виключно на цілі, вказані Централєю, 4) довжні скрипки, 5) судові подання о гіпотечний впис прага заставу для позички, 6) гіпотечні вписи прага заставу, 7) легалізації підписів на згада них документах. Одночасно уповажило міністерство скарбу власті скарбові, щоб вони за ридили зворотних квот, які досі заплачено титулом стемплівих належитостей і безпосередних в д документах, писем і урядових актів висше наведених. Зворот наступить на прошенє сторін до місцевої власті скарбової (дирекції скарбового округу, уряд виміру належитостей), найпізніше протягом трьох літ від хвилі заплаченє належитостей, незалежно від того, чи заплата наступила через наліпленє стемплів, чи через потрученє при виплаті, чи вкінці наслідком платничого хочби і правосильного візвання.

— Ідієтизм. Петроградське „Еcho polskie“ доносить, що наз'їзді Польків військових в Петрограді, явив ся між ними заступник голови козацького союзу і повитав з'їзд іменем козаків, бажаючи, щоб Польща відродила ся від моря до моря і заявляючи, що козаки готові все йти рука в руку з Польщею.

— Подяка. Всім Вп. Панам, Паням, Паниам і Паничкам, які, не жалуючи трудів ні заходів, зволили вселаскавіше причинити ся до уладження укр. фестину читам вєнти, як рівнож всім жертводавцям фантів складає отсим найсердечнішу подяку Виділ Товариства „Українська Захоронка“.

— Хто має молотільні. На основі розпорядку уряду виживлення з дня 21. червня 1917. В. з. д. ч. 266 обов'язані є особи які посідають, переховують, продукують або торгують молотільними і машинами (ручні молотільні, кератові або моторові) приладами до чищення і сортування збіжжя (млинки, віялки, трієри, кукульні, сортівниці, кружлівки Кайзера) льокомотивами паровими, бензиновими або бензольовими, висше згадані машини припробадити до доброго стану, який уможливив господарський їх ужиток, щоб бути готовим на зазив краєвої політичної власті віддати їх часово або на цілу кампанію молотіти в дорозі продажи або виписання сій власті або інституції нею вказаній. Як що особи висше названі не перепробадать посідавших ними машин до бровільно до порядку, може повітова власть політична зарядити на праву сих машин на кошт посідача. Господарі, які тих машин потребують до молотіти і чищення землеродів у власнім господарстві не можуть бути через весь зас запотребованє у власнім господарстві примушені до віддачі сих машин краєвій політичній власті. Купелько технічні агенди получені з відбором сих машин переведе Воєнне Заведенє для обороту збіжжєм. — „Сільський Господар“.

СЛАДАЙТЕ
НА ФОНД ІМ. МИТРО. А. ШЕПТИЦЬКОГО
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРИТ!

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим довші і важливіші для української справи, канечні як найшорні і найбільшійшій жерти

Іжницький Осип поручник Холм 35 К. збірка товаришів. — Євген Червинецький фельдшєбель технічної комп. фельпост 287 10 К. — о. Теофіл Прийма з Дуліб 20 К.; Івана Нижанковського суд'я в Ходорів, о. Евстахія Барткова з Романова, о. Скрипчука з Підиркова, о. Омеляна Кривача з Голдович. — о. Гординський 10 К.; о. Івана Голозкевича Тейсарія, о. Антона Рудницького Гумєнєць, о. Н. Величковського Павичівка і синів: О. Гординського пор. 24 пп. і М. Гординського пор. 24 пп. — Ольга Роздольська Ходорів 10 К.; Стефу Сендецьку учит. в Струтині виїмні. П. І. Копитка уряд. вел. в Ходоріві. Нєстора Войтовича хорунжого пол. поч. 529, Миколу Штойка одн. добр. в Ряшеві, Стефана Маркевича одн. добр. в Беліці. — Ірена Лагодницька Відень 3 К (Дн.); Галю Дмитрашівну Львів, Галю Даниловичівну Рязів, Олю Навчуківну Відень, Івана Рабчина Відень, Славка Рудницького Відень. — Омелян Винницький ц. к. комісар лісництва в Кросненку н. Д. 10 К.; о. Миколаєвича пароха Підбужа, о. Юзвяка пароха Броніці, Всеволода Левицького ц. к. управителя лісів, Льва Мартинця і Михайла Білинського ц. к. асистентів лісництва в Бялої. Гроші 10 К. відійшли на адрес „Дністра“ на книжочку ч. 9888, 30 червня с. р. — Олена Гнатішаківна, Гусаків 5 К.; Олександра Зауляка зі Львова 5 К., Володимира Зауляка з Комарна 5 К., Омеляна Фединського з Гусакова 5 К., Катєрину Будзіньську в Гусакова 10 К., Павлину Орловську, учительку в Мочерадах 5 К., Гришу Фединського в Гінду 10 К. — Лев Гаприляк, Старий Самбір 10 К.; Семена Медвідя, управителя школи в Цісцї коло Живця, о. Івана Шпиталя, пароха в Тертові п. Старий Самбір, Михайла Вірстюка, ц. к. офіціяла суд. в Старім Самборі, Антона Наконечного, пароха в Урежі в. Підбуж, о. Осипа Вигнанського, пароха в Ляшках мурогани. — Михайло Янків хорунж. 24 п. п.

10 К.; Вп. Ярославу і Ромку Рудницьку в Яворові, Вп. Люсю Білингевичівну в Гозєві, Дєниса Охримовича, зап. курінь 24 п. п. в Фрайденталі і Ярослава Олексичина, зап. курінь 80 п. п. в Рімасомбаг.

Просимо всіх Вп. Жертводавців придержувати ся форми оголошуваної в Ділі, значить ся: насамперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а описля по двох точках (:) викликаних, в той спосіб зводите нам богато роботи, бо на трєса буде кождої картки переписувати, а просто даєть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жерти складаєть ся підковою систєєю, значить, можна не більше як пять осіб викликувати. Понад пять будемо счеркувати. Жерти просить ся посылати до кред. тов. „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою адміністрацію „Діла“ і викликаних. Х.

О П О В І С Т К И.

Субота, 7. липня 1917.

Няні: греко-кат.: Ронд. Ів. Кр. — римо-кат.: Ів. і Пульхерії.

Завтра: греко-кат.: 5 Н. ле Сем. — римо-кат.: 6 Н. по З.

Лист в Жовківщини.

5 липня 1917.

Повітові Організаційні Комітети вислали, як відомо, зі всіх сторін горячі зазиви до рук президента Ю. Романчука з представленням, щоб 1) усунено непорозуміння між поодинокими членами У. П. Р., 2) щоб на взір наших закордонних братів-Українців, на взір Чехів, навіть Польків утворено одну карну У. П. Р. зложеною з галицьких і буковинських, значить, усіх українських пєслів. Показало ся, що ті зазиви зовсім зігноровано: не зроблено до тепер ні першого, ні другого. Як павувала неясність, боротьба, хаос, непорозуміння, так й панує.

Мало того, у вступних статях органу президії У. П. Р., не знає чому і за що, ті комітети час від часу дістають по гальцях, мовляв: пощо вам мішатися до політики, на якій ви зовсім не розумієте ся. На те відповідемо: можливо воно, що всі ті повітові комітети, як не втаємничені в „агасап“ висшої парламентарної політики, не у всім як слід розбирають ся, та все таки відмавляти їм всякого знаня, компетенції, навіть повага і авторства їх зазвів, трєха за богато, або писати, що ті комітети,

то кілька охиниць, що десь там зібрали ся на провінції немов за диктатом зазив свій на основі в гори накиненого пароллю уложити, се ви глядає щось в роді... нагінки. Та полишім те все на боці, а смитаймо радше, чи наші повитові організації були в праві з того рода домаганями, як веденіє усіх своїх сил на віденським парламентарієм овиді, звертати ся до своїх рат екселленс народних заступників в нинішню так презажну історичну для нашого народа хвилю, чи ні? Здаєть ся, що на питанє се, кожний без надуми відкаже: так! Мали право звернути ся.

Так, бо сього днесь допомагає ся весь нарід, не кілька одиниць. Так, бо сього допомагає ся нинішня військова хвиля, сього допомагає ся національний інтерес і самоохоронний інстинкт. Весь нарід терпів і стогнав через три повні роки, а з ним терпіла, ридала і стогнала українська земля і до неба о пімсту кликала за всі кривди, злушання і зневаги, за плач сиріт і вдів, за незвирівнану ніяк і ніким до тепер духова, моральну, релігійну і матеріальну депресію і руїну, так той нарід має право через усіх своїх заступників упімаючи ся нині і зажадати від правительства задоситьчинення в так різкій формі, як було його терпіня, не инакше. Тому організації наші, серцем відчуваючи великий народний біль, звернули ся до наших послів з востім справедливим ападем, що як раз той беззримий народний біль, що та безмежна, народна криза з одної сторони, а високий національний підєм духа на Україні з другої, повним станути кличем до спільного, збитого, мужного і до хвилі відповідного виступу в парламенті наших послів.

Ні причім тепер „дипломатична“ і політична гра з перед війни Чим ми могли перед війною задовольти ся, те нині видало ся би нам вже смішним. Нині не ходить о Галичину лиш, або о Буковину,

А так само, нині не повинно ходити о се, в чий руках провід, чи того пошла ветерана, чи иншого, а лиш о те, хто краще поведе і доведе парламентарну нашу репрезентацію до ідейної, але реально ідейної цілі. Хвиля трівожна, горяча, можна сказати, хвиля наших історичних, великих жинь. Та заходить питанє, чи ті жинь будуть для нас послів, як перші наші робітники, народні представителі і послі, будуть на очах цілого світа взімаю себе понижати, від честі відсуджувати, одним словом, сварити ся, коли над народними жиньками небо засунуло ся, лискавичі поблизкують, громи гудять. Се все зобразив, сміємо спитати: Чи політові організації поступили справді нерозважно, що візали і звивають наших парламентаристів до оборони і єдності нині?... Просимо о річеву і ясну відповід противників того кличу, значить, єдності в поступованю і тактиці наших парламентаристів у Відні.

ВИКАЗИ ЖЕРТВ

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРИНЧЕНКА

зложили в коронах і сотиках:

Вл. Мих. Гавалко 20.—, Вл. Волод. Левицький інжир. 6.—, Вл. Анна Морозова 4.—, Вл. Семен Василяк хорунж. пол. почта 207 5 40, Вл. Соф. Я. Вербенець з Теліці Шенав 5.—, Вл. Анна Зерковська оф. почта 50.—, разом 90 40.

За ці шедрі дари, ласкавим жертводавцям, а за труди і добру волю пп. збирачам, складає упрва шк. разом зі старшиною Кружка УПТ, в імени шкільної дівчини і їх родичів сим прилюдно сердечну подяку. Мих. Сілк, і Я. Якевич.

Адреса: Урава школи ім. Б. Гринченка Городенська 95, або Гринвальдська 4. 278 1—1

На цілі Укр. Січових Стрільців і інвалідів зложила громада Кагулів 100 К. На сю ціль зложили: Никола Сидор 1.—, Байда Данило 1.—, Олекса Сидор 1.—, Михайло Сидор 1.—, Катерина Кордюк 1.—, Анастасія Сидор 1.—, Анастасія Оприск жена Яця —40, Катерина Маркія —40, Ірина Маркія —20, Теодор Кутнів 2.—, Марта Ганько 1.—, Марія Сас 1.—, Анна Оприск 1.—, Олена Поткова —40 Олекса Бобеляк —20, Марія Байда 1 22, Гринь Подьовий —20, Марта Ошудляк 1.—, Євка Маркія —30, Олена Давидович —60, Катерина Маркія —50, Мойсейко Гайдук —20, Степан Сидор 1.—, Стефан Білобрань —40, Анна Кіс 1.—, Степан Іванічак 1.—, Андрій Сидор —30, Стах Николяк 4.—, Никола Николяк —40, Олена Тросцінецька 1.—, Пальма Маргет 2.—, Вісикова Олена 1.—, Чехович З. Фія 1.—, Сидор Зофія 1.—, Сас Анна —70, Кордюк Олена 1.—, Пазя Байда 2.—, Пазя Пляксі 2.—, Танька Кошур 1.—, Ірина Дави-

дович 1.—, Варвара Кольсовська 1.—, Гануська Кутнів 2.—, Танька Оприск 2.—, Танька Гринчишин —40, Гринь Романишин 1.—, Оленка Бач 1.—, Ольга і Катерина Паламар 8.—, Олекса Регуш 1.—, Танька Федак —28, Гордіян Кутнів 1.—, Рузька Паламар 4.—, Куліна Пікес 1.—, Настя Соїка 2.—, Танька Кравець 2.—, Гаська Іваніків 2.—, Текля Іваніків 1.—, Марко Регуш —50, Теодор Онішко 1.—, Анна Кравець 10.—, Марта Тросцінецька 2.—, Марта Глуховицька 2.—, Марія Кравець 2.—, Настя Оприск 2.—, Зофія Гринчишин 1.—, Олекса Оприск 1.—, Катерина Кутнів 2.—, Василь Оприск 1.—, Текля Табачар 2.—, Іван Гринчишин 1.—, Анна Кошур —40, Єлисавета Кутнів 2.—, разом 100 К. —словами сто Корон.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Анастасія Назаревич в Грабковець, пов. Зборів, те-дер Городок Ягайлонський, передм. Застєвське, шукає брата Яцка Цеснушича з Метенева, і мужа Автона Назаревича. 470 4—4

Де в Василь (клякали Васильку) Дмитрі? Втік в д. з дому в липні 1914, був 3 тижні 1914 в Угрюнові сер. де звіттам подів ся, не знати. Мав 10 літ, тепер 13; живий, блондин, теар округла, повна, очі бурі, передній верхній зуб оден на другі, на носі коло бічної кістки чорні плями як горех. Сильний, здоровий, веселий, неосидючий. Письмо українське трошка вже-знає. Молитви українські знає. Хто знає ш, прошу написати до батька: Юрко Дмитрів, Берлоги. п. Ровнітєв, або до світ Матіяла Кіта, Н. виця к. Калуса. Труд кождому буде винагороджений. 479 3—3

Хто знає би де входить ся Василь Турко урядник бані сільної в Косова коло Коломиї покликаний до війська в 1914 р. звольте ласаво довести Зофію Фрішман, Клішівна, п. Фірліє. 480 3—3

Оголошення.

ПОЧЕНСНІ

усуває певно спеціальний судер „Саве“, пакет ва 1 20 К. На провінцію висилає тільки на попередній надісланім належності і 40 с. на порто. — Однодне заступство B. FEDER, — Львів, Сикотусько ч. 7. 279 56 6

Технік буд. великий 14 літ практик будівельної бю-рової — глядять занятя. Докладні еферти під „Технік“ до адміністрації. 478 3—3

Junge Dame Reichsd. sucht Aufenth. i. ukrainisch. Familie (aufs Land o. Pfarrhs.) zw. Erlernung der ukr. Sprache (1 Jahr) Selb. wurde i. d. Erziehung d. Kinder und i. Haushalte behilft sein. Musikalisch Weit. Vereingb. u. Zuschr. erbeten an H. Mitterlechner, Lehrerin, Breslau 8. Wolfswinkel. 474 4—6

Інтелігентна жінка з родина священної, в середім віці, розуміюча ся добре на господарстві домашнім, кухні і шитю, приїме занятє на селі Ласкаві оголошення в Адміністрації „Діла“. 481 3—3

Всесвітня Бібліотека

яка виходить неперіодично, продинокими випусками під редакцією Івана Каліновича, видала досі такі книжочки:

№-о 1. Фрідріха Шіллера: Поезія, випуск I. (Дрібні поезії, зі вступом а-р-ф Остала Гріца). Львів, 19 4. Ціна 60 сот.

№-о 2/3. Фрідріха Шіллера: Поезія, випуск II. (Балади. Поеми. Примітки). Львів, 19 4. Ціна 1 К.

№-о 4/6. Алансидра С. Пушкіна: Драматичні твори, в перекладі, з передмовою та поясненнями д-ра Івана Франка — Львів, 1917. (Се останній тай-переклад пера пок. великого письменника). Ціна 3 К.

№-о 7/8. Й. В. Гете: Герман і Доротея, поема в перекладі і з передмовою д-ра Івана Франка. (Друкуєть ся).

Названі випуски можна дістати в Книгарні Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10, або у Івана Каліновича в Бориславі. Хто бажає набути видання „Всесвітньої Бібліотеки“ хай п. дасть свою адресу видавництву, а одержить сплатно жадані випуски чек на виліску грошей. 444 2—5

„Ukrainische Korrespondenz“

Видаєць:

Президент З. У. Ради Д-р Ность Левицький.

Відвічальний редактор: 5—2

Посол Володимир Сінгалевич.

Виходять чотири рази на місяць. Рік видання 4. Річна передплата вноситься 12 К, піврічна 6 К, ціна продинокського числа 30 сот. Адреса редакції і адміністрації: Wien, VIII. Josefstadtstrasse 43/8.

Помешання з цілим удержанням в гірській околиці в рі-кою, шукаю для одної особи на протяг місяця. Най-радше у священника, де є спокій а недалеко до вєліччя. Зголошення К. Я. до Адміністрації. 484 3—3

АДРЕСА:

Hauptkasse der Zentralliegung der Ukrainischen Legion WIEN, VIII. LEODERER GASSE 20

ЧЕКОВЕ-КОМТО: 12.250 44

ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ 444

СЛАТИ ЛИСТІ І ДАТКИ 444

НА СТРИЖЕННІ КІЛІ. 444

22—7

Спілка для збуту овочів і яри

Відділ Кр. Союзу госп. торг. Спілки у Львові

склеп вул. Трибунальська ч. 1.

бюро вул. Зіморевича ч. 20.

купую:

салату, огірки, моркву, ветрушку, півкльо-ві бураки, молоді картоплі, всякі ягоди і всяку сировину. VI. 2—3

ВАНДЕРПОРТ

Спілка акційна у Львові

(ул. Підвале 7)

Акційний капітал К 1,364,000

Резерви К 336,000

Власний маєток К 1,700,000

На основі Найвищого урядження — міністерство внутрішніх справ в порозуміню з міністерствами скарбу і справедливості затверджено рескриптом в 25. мая 1917. поширене діяльності Банку.

На тій основі Земельний Банк Гіпотечний Удільне Гіпотечні позички до сплати в дрібних ратах; векселі п. значки (есконт векселів) та позички на відклад цінних паперів;

Купую і продає всякі парні папери, дає на них за-чеги і стає кредитор;

Приймає вкладки і ороцентує їх від слідуемого будного дня по зложено до дня виплати; зял. т. можна довершувати без коштів чека-ми, які Банк розсилає на бажанє;

Міжме заграничні гроші, банкоти і вилачує всякі купони;

Посередничує в купні і продажі, т. є. на змовлену купую і на пропонуєме продажі гомісово всякі ефекти, внаряди, машини, товари та земельні посілості;

Основою і заводить хліборобські, промислові і інші підприємства (також спілки);

Приймає в перехоном варті папери і дороговціно-сти та завідує ними.

Всякі банкові припоручення переаодить під найкориснішими умовами. 728 32—2

Рух поїздів у Львові

важний від 1. червня 1917. аж до відкликання. (Час середно європейський; від 1. червня до 1. вересня 1917. час літний).

Відходять від Львова до | Приходять до Львова

Кракова: [7 30], + 840, Кракова: 10 05, [1 45], 8 55, [3 10], 6 05 6 20, 6 45, + 9 00, 9 15, 9 50, + 9 55, 10 10, + 5 05, 5 20.

Золочева: 8 20, 10 53, Золочева: 5 52, 12 12, [2 30], + 7 13, 11 13, [2 20], 5 15, 8 52.

Стрия: 8 25, 4 55, 10 46, Стрия: 5 54, 9 35, 9 05.

Лавочного: 7 20, Лавочного: 7 10.

Самбора: 9 05, Самбора: 8 30.

Сянок: 8 45, Сянок: 10 15.

Рава руської: 2 20*, 9 30, Рава руської: 6 42, 4 33, 4 44, 8 18*.

Сокаля: [8 55], [8 10], Сокаля: [9 45], [9 45], Яворова: 9 10*, 4 20, Яворова: 8 45, 3 48*.

Підгаєць: 8 33, 3 00, 11 33, Підгаєць: 5 32, 1 40, 7 32.

Стоянова: 12 13, 7 53, Стоянова: 6 12, 1 00, 3 15, 7 52.

Ходорова: 8 30, [2 30], Ходорова: 6 45, 1 10, 11 10, 8 10.

* означає поїзди виключно для військових. до Брюхович, згідно з Брюхович.

** Явля в Клепарова, згідно з Явля до Клепарова, через Ізюв руську.

Увага: Нічна пора від 6 00 вечером до 5 59 рано озна-чена підчеркненням міну. Поспільні поїзди озна-чені [ ].

Підані поїзди ходять тільки умовно, на скільки рух в огляду на заміте зеліничих шляхів військом буде можливий. На випадок сплинення поїзду як також при опі-зненю получения не враслугує подорожним право жадати відшкодування.

ДІЛО

Виходить щодня раном
впрім понеділок.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10, II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
цілорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
цілорічно . . . . . 36.—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланні 60, в
оповістях 80 с, в редакційній
частині 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологів стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Одним примірником коштує

у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Битва на східнім фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 7. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На багатьох місцях Карпатського фронту вчора ворожий артилерійський огонь був живіший. В околиці Дорня Ватри і Кирлибаби, в області Лудовсі і по обох сторонах перевалу Яблониці досягнув він хвилево найбільшу силу. Наша артилерія відповідала сильним руйнуючим огнем з добрим успіхом.

Коло Станиславова по сильнім підготовленню артилерії Росіяни вели сильні та безуспішні наступи. Головний наступ відпер хоробрим полк п. ч. 65.

В області Бережан прийшло вчора тільки до короткого ворожого наступу, який відперто. Яка успішна була там оборона німецьких і османських військ і підірвання спідлізючих полків гонведів 308, 309 і 31, про се свідчать яких 13.000 ворожих трупів, що лежать перед нашими становищами.

На хоробрім і героїським становищі німецьких полків розбили ся всі огнєві приготування, які тривали по кілька годин, і наступаючі вперед ворожі маси.

Велика часта хвали за великий успіх вчорашнього дня належить ся хороброму полковнику 23 і знаменито спідлізючий ц. і к. артилерії.

Розбито стрілами кілька панцирних возів, які старали ся наступ атакувати. В полудневих годинах сила противника була зовсім вломана так, що мусів завернути під огонь машинних кулісів одної з наступаючих колумн. Російську кавалерію розігнано стрілами. Втрати неприятеля є незвичайно тяжкі, наші умірковані.

Російський наступ піднятий коло 8. години вечера на південний захід від Зборова не повів ся так само, як і попередні. Коло Баткова й Звятина розвилось по полудни кілька російських наступів. В найуспішнійшій обороні і в боротьбі з близька лицарський полк піхоти ч. 19 і полк піхоти ч. 23, відкинули зовсім неприятеля. Австро-угорська й німецька артилерія співділяла в сій боротьбі і разом з піхотою нанесла неприятелю значні втрати.

БЕРЛІН 7. липня (вечером). (Бюро Вольфа.) На полі битви в Галичині тяжкі втрати привели Росіян до перерви в боях. Під Станиславоном менші наступи ворога скінчили ся нічим.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 7. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварського. Група військ Бем Ермолія. Битва в східній Галичині довела вчора до незвичайно кровавого поразення Росіян. По кількогодиннім безперервним огнем наступив вчасним ранком російський наступ. Російські дивізії заатакували наш фронт, кидаючи в огонь що-раз то свіжі глибоко уставлені сили. До полудня повторював неприятель свої наступи, які цілковито вломано серед найтяжших втрат ворога.

Також ужите панцирних возів не принесло Росіянам користи. Їх розбито цілковито. На уступаючі маси вдарили воздушні відділи. Кавалерію розбито стрілами з далека.

Після цього неприятель, не вважаючи на ніякі жертви, наступив далі на півночі аж до залізничної Золчів Тернопіль та між Батковом і Звятином. Всюди його відкинено. Коло Бережан і Станиславова, на поодиноких місцях у степі Карпат розбили ся також серед величезних втрат сильні російські наступи.

Здобуті прикази у французській мові виявляють, хто гнав російські ради до наступу, який не приніс їм ніякого успіху тільки кроваві жертви.

Фронт архикн. Йосифа: В Карпатах на многих місцях оживлена боева діяльність. На багатьох місцях відперто удари Росіян.

Львів, 7. липня 1917

Кілька днів тому, говорячи про польську дебат у палаті панів і про неособливий виступ українського члена сей Палати, звернули ми увагу на рівно значення, як для нашої справи шкідливе явище, що наслідком особливості, для українського загалу просто незрозумілої тактики теперішнього українського парламентарного представництва факт існування неполаджених і з кожним днем що раз остриїших польсько-українських противенств, — факт існування польсько-українського питання в цілім його розмірі — із свідомості обох Палат австрійського парламенту майже зовсім усунув ся. Що не стало ся воно наслідком якогось загально-австрійського „Burgfrieden“ у на час теперішньої сесії парламенту, про се голосно свідчать завзяті національні дебати і спори в обох Палатах. З окрема приносить кожне засідання парламентарних Палат наглядні докази на те, які острі форми має спір між Німцями і Чехами, той якою пекучою справою є поагода його, і то поагода радикальна. Дуже багато часу і місця заняло в обох Палатах трактування справи польської, причиняючи їй такого бажаного польській суспільності інтернаціонального розголосу. Навіть справа чисельно розмірно невеличкого народу словінського встигла помітно зазначити ся в австрійським парламенті, а через нього перед цілим світом: завдяки політичному розумови, досвідові, тактові і пильності словінської посольської організації, з'окрема завдяки талановитості словінських провідників, котрі мають дійсну повагу і увагу цілого парламенту. Тільки українська справа ані не встигла ані сама по собі, як справа вступаючого на світову арену багатоміліонного народу, вибороти собі бодай приблизно відповідаюче своєму значінню місце на віденській трибуні народів, ані не встигла вона звернути очі австрійського і європейського світа політичного світа на себе, як на складник наболілого, з кожним днем заострюваного питання польсько-українського.

Те, що зі сторони українських представництв роблено в обох палатах в напрямі виведення українського і українсько-польського питання перед політичний світ, ні своєю інтензивністю, ні своєю формою й своїм змістом не вистарчило, щоб національну українську справу поставити там у весь ріст — саму в собі і у відношенню до національного противника і суперника.

Додатковий біляне української політики підчас сей сесії парламенту дуже-дуже скромний. Коли він ще не відемний, бо має на своїм конті одну-дві точки надій на будуче, — то заслуга цього лежить у сплетенню різних обставин з обсягу загально-австрійського, воєнного і міждержавного положення, в приведенню яких українські представництва відіграли ролю мінімальну, можна навіть сказати — ніяку.

Чому і як до такого стану річий доведено з української сторони, се без сумніву буде старати ся пояснити нашому громадянству українське парламентарне представництво, якому — супроти громадянства — стоять до розпорядимости випробовані пера і проречисті уста. Знов же чому і як до такого вислідку доведено зі сторони польської, до цього принесла дуже цінні ревелії про польську тактику в парламенті вчорашня „Gazeta Wieszona“. Накидаючи на „Діло“ ізва згаданої на вступі сих уваг

статі про польські і українські справи в палаті панів, сей орган впливової частини кола польського констатує, що польські парламентаристи свідомо і доцільно так дуже обминали кождо нагоду, де треба би торкати ся українсько-польської справи, що промовчували „навіть драстичні“ річі, аби тільки не вийшло на зверх, що існує польсько-український спір.

Чому так і не инакше — пише дослівно „Gaz. Wiesz.“ — поводитись польські бесідники, чому ні разу не використали багатого фактичного матеріалу, се ясне. Бо ми (!) признали за відповідке (!), щоб усі справи українські полагати у себе (!) дома, а не водити ся з ними на віденську територію. Ми стоїмо на тім, що ціле українсько-польське питання в Східній Галичині будемо розв'язувати ми самі, значить, і дискусія над ним буде зайви у Відні“.

Пояснене ні своєю варозумілою чванливістю, ні своєю ясністю не лишає нічого до бажання. Тактика польських парламентаристів мала свою політичну рацію і досягнула бажані вислідки. Українське громадянство нетерпляче буде ждати зі сторони У. П. Р. аналогічного пояснення, які рації зложили ся на те, що остаточний вислід української парламентарної тактики, хоча з протилежного національно-політичного стремління виведеної, був — тогожний з вислідом тактики польської.

Німеччина супроти Росії і Польщі.

Німеччина вже не лаяєть ся Росії. — Слабосильність російської республіки. — Питання диктатури в Росії — Німеччина і Польща. — Самостійна Польща — новий Балкан.

Львів, 7. липня 1917.

Місячник „Preussische Jahrbücher“ за червень сего року приносить статтю проф. Ганса Дельбріка про будучі відносини Німеччини до революційної Росії і до Польщі. Чимало нових і цінних думок на згадану тему находимо в статті німецького ученого, якого міркування в дечім важні і для нас.

Проф. Дельбрік вважає російську революцію наслідком поразки німецьких військ над російською армією, без якої визволене Росії було би неможливе. Єдність народу, церкви й держави, знаменито здисциплінована армія, захоплена російським патріотизмом творили незрушуваний, одностайний блок, об який розбивали ся всі визвольні змагання революційної Росії. Удари, завдані німецькою армією царським військам, розбили внутрішню одностайність російської державності і захитали довір'ям російської суспільності до авторитарної форми правління. Після того вже не трудно було повалити царський режим.

З поваленням царської Росії — пише далі проф. Дельбрік — Німеччина позбула ся свого найнебезпечнішого неприятеля. Бо теперішня Росія вже ніколи не стане давньою Росією. Хоч-би і повело ся новим петроградським володителям утворити федеративну республіку, то вона навіть в приближенню не мала би тої сили, що давня царська імперія. Що правда жадоба добути, експансії головню у буржуазії і селянства була би і на дальше головним мотором російської політики. До експансії перло би в першій мірі селянство, яке бажає більше землі, а за аграрним комунізмом забуває про те, що основною умовою всякої аграрної культури є приватна власність і що інтензивною управою можна на малій посілости збільшити дохід. До того спроторизовані селяни не мають промислових центрів, куди то відпливають маси нових пролетарів в західно-європейських краях. Та змагання нової російської республіки до поширення своєї території засуджені на невдачу, бо сама республіка засуджена на безсильність. Чому?

Перш усього можливо, що від неї відпадуть надбалтійські області, Україна і Сибір. А хоч би й ні, то федеративна республіка Росії не буде в силі прохити ту сугу Зєдинєних Держав, чи Франції, яка ґрунтується на почуванню єдності у всіх громадян; того почування не достатє новій російській державі, бо яке значєнє може мати для Ліфляндії, Туркестану чи Сибірі Царгород? Що належить Україні на Амурі чи мурманським берегів? І звідки буде новому російському правительству добути грошевих засобів на свою експанзивну політику. Демократична хлєпська республіка—а такою Росія по всій імовірності буде—побудована на аграрній комуні, до якої змагають селянські маси, буде в економічній занепаді, без кредиту і тєму без політичної сили.

Відносини склались би може для Росії кращіше, коли би повернув давній режим і власть перебрав у свої руки диктатор. Та хоч би той диктатор був Населєнєм, то ніхка сила не здавить визволених тепер революційних сил, ні автономічних змагань чужих народів. А до того диктаторови для кріпкого основи своєї влади треба побід, які так трудно вибороти буде теперішнім російським військам.

„Що-небудь сталося би з Росією, ми не маємо ого її боятися“, підчеркає ще раз проф. Дельбрік і переходить до питання, який вплив мав російський перелом на відношенє Німеччини до Польщі.

Як довго піддержував ся російський царизм, так довго Поляки могли бути приєднаними союзниками Німеччини. Проклятий день, коли Миколаєвича протиставлено акт 5. падоліста. Царський обіцянням Полякам не довіряли і хотіли мати забезпеченє на всякий випадок в игнорантї центральних держав. Та в прихоті російської революції Росія Полякам не страшна і вони, можливо, схочуть увійти в склад російської федеративної республіки. Такої можливості не вважав проф. Дельбрік надто не безпечною для Німеччини: не познана ніпко федеративна російська республіка, хоч би з Польщею, є в порівнянє з централістичною імперією Росією значним облекшенєм для Німеччини. Німецький професор дораджує Полякам опертися ся радше о Німеччину і Австро-Угорщину, бо злуки всіх польських земель не буде в силі забезпечити Полякам Росія, а до того будуть вони мусіти зректися великих областей, які лежать між Росією і Польщею, а яких Росія їм ніколи не віддасть.

А далше говорить проф. Дельбрік: „Як не будь склались би відносини, то нова польська держава буде елементом неспокою для світа і для нас. Нігде не має зона своїх постійних природних границь. Там, де польська національність зустрічає ся з иншою, нігде вона від співжителів виразно не розділена тільки змішана з Німцями, Українцями, Білорусами, чи Литовцями і кожда з тих змішаних областей є територією боротьби. Навіть в серці Польщі живуть масами Німці і Жиди, як окремі національності. Нова Польща, так говорено слушно, є новий Балкан, огнище не тільки вчотного неспокою, але й найтяжших міжнародних кон-

фліктів, бо польські граничні спори і великопольські аспірації доторкають сумежних держав і їх заплутують у спір. Варшава станеть ся о-середком дипломатичних интриг Європи“. Такі відносини, на думку автора, страшно утруднюють розв'язку польського питання і треба хіба погодити ся Німеччині з актом 5. падоліста. Щоби уможливити спізнити Німеччині в Польщею, радить проф. Дельбрік змінити ворожу німецьку політику Пруссії супроти тамошних Поляків.

Українські демонстрації проти офензиви?

Львів, 7. липня 1917.

Берлінський „Lokalanzeiger“ доносить з Мельме: „По донесенні „Правди“ з Києва Українська Центральна Рада на відомість про події на фронті скликала надзвичайне засіданє в цілі обговорення справи початку російської офензиви і її наслідків. Великі маси народу проходили вулицями з ворожими окликами проти Керенського. Значний гурт людей вийшов поза місто та здемолював рафінерію цукру, яка є власністю Терешенка“.

Вісти сі подаємо на відбичальність жерела.

Признана гр. кат. митрополита?

Стокгольм, 5. липня 1917.

Фінляндська газета „Каряга“ приносить — незрозуміну покищо — звістку, що тимч. правительством признано права митр. гр. Шептицького до гр. кат. митрополії Київської і Галицької.

(Титул київських і галицьких митрополитів носили гр. кат. архієпископи львівські весь час. Розуміє ся, „київська“ часть сього титулу мала — без признання російського правительства — тільки теоретичне значєнє. — Ред. „Діла“).

Державна Рада.

(Телеграма ц. к. Кореспонденційного Бюро).

Відень, 7. липня 1917.

Поки приступлено до дневного порядку, управитель міністерства краювої оборони відповів на інтерпеляцію в справі звільнюваня жовнірів до праці на рілі.

Відповіді сій задачі старала ся військова управа від початку війни, а щонайменше від весни 1915 р. Інтереси військові нерас стають тут на перешкодї. Кождий командант має обовязок звільняти задля рілничих робіт усі сили, яких не потреба до військової служби. О відпустку на ту ціль має кождий жовнір просити устно при рапортї. Крім довгих відпусток дає ся в тій цілі і кількадневих. Начальна команда зарядила, що першенство мають ті жовніри, що не мали ще відпустки, зглядно найдовше служать при вій-

ску, батьки родин, сини вдовиць і батьків неспосібних до праці, далі 45 літні і старші, коли служать довше ніж рік. Коли позваляють на се обставини, можна звільняти для рілничих робіт також жовнірів з боевою лїні, відділив на самій лїнії незанятих; з військового заведенє має ся відсилати 10 проц., з статів більше. Надто мають бути сформовані робітничі партії, які віддасть ся до розпорядимости громадам або воєрам. З фронтів жовнірів буде ся теорити цілі відділи робітників на час живя і буде ся їх висилати, де буде пєкуча потреба. Видано прикази до командантів, щоби звільнення для полєвих робіт були ними полагоджувані не малодушно і скоро. Міністер наказав кождого злишнього жовніра вислати на живя.

Після переходу до дневного порядку раджено над наглими запитами в справі реквізицій і апровізацій.

Президент заявив, що зголошено ще дві інтерпеляції в сій справі.

Пос. Рогер займає ся подіями в Витковичах і заявляє, що сей рух поширив ся на цілий Шлеск і неренє ся також за границі Австрії. Власті ствердили, що в сїм русї не брали зовсім участі старші робітники й гірники, тільки молодіж і жінки, а по частині зовсім чужі чинники.

Треба ствердити, що змаганям шлеского краювого правительства вдало ся в часом упорядкувати заарезьованє в шлескій області. Зосмотрєне не було найгірше, організація і розділ повинни могли бути в даних умовах вистарчити. На жалє не переведено всіх реформ шлеского краювого правительства, передовсім старство в моравській Остраві ділало проти заведеня порядку. Пожива, видана до консумції в Моравській Остраві дістала ся в руки лихварів, які серодавали товари на місци по дуже високих цінах, часто також вивозили їх з краю. Зараз з вибухом війни піддано гірників під дисципліну війни і змїлїтаризовано копальні. Командантом копальні був перетажно чоловік чужий і нефаховий. Дозорні й урядники поводили ся з гірниками як найгірше, а мужів довіря гірників, які скаржили ся, висилано на фронт.

Робітничу пресу поновлено. Дневники гірників в кождїй числі мають білі плями. Не можна писати про насильства, на які гірники є виставлені. Публична опінія не може доводити ся, як визнає ся людий в державі найбогатших капіталістів в Європі. Бєсідник домагає ся зверненя гірникам конституційних і рожанських прав. Треба доставити потрібну кількість поживи і зорганізувати її розділ. Населєню треба звернути свободу і спокій, а тоді вернуть нормальні відносини, тоді робітники з пєгністю легко внесуть недостачі теперішньої хвилі.

Міністер Гефєр дає експозє про стан апровізації. Продукція збіжа в Австрії і перед війною не могла покрити консумції. В війні забрано родючу східну Галичину і Буковину, неможливо було рілєю зєбжити, а ще і живя не доставили. Недостачі збіжа варадило ся через импорт з Румунії і реквізиції краювих припасів, і так перебуто критичну добу. Угорщина взяла

Воєнні роки 1914 і 1915 в одній українській школі.

Дня 8. вересня сарєвадив ся до будинку девичий шпиталь військовий. Лікарі мешкали в канцелярії і в конференційній салї. Хорих розміщено у всїх салях гімназіальних і інститутських на всіх поверхах. Для монахинь полищено князурові кімнати. Партерові салї були призначєні для пошесних недуг. Між хорими було 12 австрійських полонених. При сїм шпиталі не було доглядачок і тому догляд над хорими мусіли обняти Сестри Васильки. З хорими заходили Сестри нерас в розмову. Один салдат, побачивши на стїні портрет цїсаря Франца Йосифа І. сказав: „Ось сей ґнобить вас, каже вам бути Германцями та сидє до католицькому“. Коли ж Сестра відповіла йому, що має нітє не сидє бути Германцями, що ми Українці та маємо свої школи, ось якотє гімназія, та що ми католики не тому, мов би нас хто силував до сего, а тому, що ми самі хочемо бути католиками, салдат не хотів йняти віри. Деякі хорі Українці просили книжок і розглядували ся дуже про школу. Один „фельшер“ просив о „Кобзаря“, але різночасно перестерігав Сестер, щоби кому-небудь не давали українських книжок, бо се строго заборонено. Хорі ходили дуже радо на богослужєнє до гімназіальної каплиці. Також і військовий капелян, якийсь російський монах заходив на богослужєнє і дуже хвалив собі слів монахинь. Сей „батьюшка“ поводив ся зовсім чємно, а навіть в якоїсь прихильності до католицькому. З його бесїди виходило, що хто знає, чи він сам не став би католиком. Та се

одинокий виїмок! В тїм часі прийшов з міста якийсь инший російський священник і хотів правити Службу Божу в гімназіальній каплиці, але настоятелька монастиря оперла ся рішучо його жаданю і він мусів відійти. Хорі відносили ся до Сестер дуже прихильно та висказували їм ширу подяку за їх самаританську працю. Казала, що ніколи не сподівалась, щоби католицькі монахині так хотіли ходити коло хорих.

Дня 15. вересня перенєсємо шпиталь до Городка. Сестри взяли ся до прихєрненя ладу в домі. Та се не трєвало довго. Небагом прийшов другий шпиталь, який передше був приміщений в Тернополі. Голєвий лікар, приглядаючи ся в гімназіальній канцелярії фотографії гімназісток і професорів, пізнав на ній директора тернопільської гімназії і бушого професора СС. Василянко бл. п. Романа Цєглинського, якого лічив, коли російській війська заняли Тернопіль. Тоді довідали ся Сестри перший раз про смерть бл. п. Цєглинського.

В руках салдатів і старших бачили Сестри українські книжки з печаткою української гімназії в Тернополі. Та не дїш книжки впали жертвою. Перенєсєнє ся з Тернополя, забрали війська зі собою в тернопільської української бурси звищ 100 ліжок, столів, шафів і посуду. Між книжками, забраними з гімназіальної бібліотеки, були і звіти. Їх пильно вичитували офіцери та лікарі і порівнювали в сєй спосіб науковий рівєнь наших шкіл зі своїми. Забрали на памятку всі звіти дівочої гімназії СС. Василянко за шкільний рік 1913/14 і з великим признанєм висказували ся про теми до письменних виробів у висших класах. Один лікар, прочитавши тему української задачі з іспиту зрілості в шкільнім році 1913/14, вельми хвалив її і заявив, що абітурієнтки мусять бути справді інтелігентними,

коли професор рішив ся дати таку тему до спрацьованя. Мешкаючи в канцелярії, отворив шафу, де були аложєні письменні вироби учениць. Між ними знайшов і письменні вироби з іспиту зрілості. Перечитував їх дуже пильно і заявив Сестрам, що вироби учениць дуже подобали ся йому. Хвалив також, що зшитки, уживані через пів року, були бєз всяких плям.

Інтелігентєю визначувало ся двоє лікарів, один Росіянин, другий Пєдєк. Оповідали, що коли вїхали до Тернополя, то аж відітхнули, бо почули себе серед культурного світа. Вельми інтерєсували ся особєю Прєсєвідєного Митрополита. Вишитували, коли і як часто приїздить Митрополит до монастиря. Хотіли дуже пізнати його. Лікар Пєляк розказував, що чув про него дуже багато, що має се бути високо образований чоловік, вельми ідейний, а при тїм, як говорив „Європєєць“ в певнім значєнню слова.

Їх бажанє не сповнило ся, бо як раз в тїм часі російські власті вислали Митрополита спершу у Київ, а потім до Нижнього Новгороду і Кірска. Коли до монастиря дійшла вість про увязнєнє Митрополита, Сестри почали плакати. Тоді сі два лікарі потїшували їх, кажучи: „Не дивуйте ся, у нас в Росії такі случаи на щодєнім порядку. Нєхай тількиєпєсєкє відправить яке богослужєнє, що не по волі начальству, так його сєйчас висилають у сїдні губернії. А що ж доперва кавати про католицького єпископа? Нєхай тільки за його відомостю відбуває ся де небудь приватно наука католицької релігії, то він може зовсім певно збирати свої клунки і ждати, коли кажуть йому „переселити ся“.

на себе всю доставку для армії, отже і се, що припадало на Австрію.

Сего року о стільки гірше представляється справа, що імпорт в Ромулі дав уже менше збіжжя, але зближаємося до жнивь, з поміч війська при пильних роботах дає надію перетривати в тім навіть випадку, як би довів з Ромулі мав перестати.

Оказала ся конечна потреба приділу і ревізій. Правительство стоїть на становищі, що добротою більше зробить ся ніж при брутальнім поведенню.

Видано заряджене, що кожний рільник має виповнити формуляр, кільки потребує на прокормлене родини, худоби і на ласів. Надвищу має віддати, і колиб кожний сповнив ту свою повинність, не треба би було реквизицій.

По мін. Гефері промовляв пос. Морачевський.

Перед реформою виборчого права в Пр. сії.

БЕРЛІН. (Т.б.) В зв'язку з справою пруської виборчої реформи і дискусією в комісії німецького парламенту поширюється найрізкішійші ноголоски. Зачути пр., що уступити міністер освіти Грот, а його місце займе Гарнек; місце міністра торгівлі займе відомий в промислових і торговельних кругах парламентарист.

"Germania" радить консерватистам, щоби у власнім інтересі покинули сумніви що до зміни виборчого права і щоби прилучилися до співпраці над реформою.

ПРОСИМО

при зміні адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведення змін
- 2) подати побіч нової і стару адресу.

Адміністрація „ДІЛА“.

НОВИНКИ.

Львів, 7 липня 1917.

— П. Ткаченко, київського адвоката, визначеного українського правника, делегувала Центральна Українська Рада до Петербурга як референта правно політичних домагань Ради супроти тимчасового російського Правительства. Подана за німецькими часописами звістка, що п. Ткаченко перебуває в Стокгольмі, буцім то в ролі інформатора чужої преси про українські справи, невірна.

— Реновини „Мавіки“ в Болесві. На обхід свята „Мавіки“ в Болесві зібрався наріх о 6 годині 3 попол. коло церкви, де місцевий парох о. Маріян Цурковський в супроводі з о. Мицьком відслужили папахиду за поляглих У. С. С. По відслуженню папахиди дійшов наріх на площу перед тутешню читальню „Прогресса“ де був уставлений шит. Перед відслоненням шита в коротких словах зазначив про подвиги наших Стрільців о. Мудровський. При тій нагоді зібрано 335 К 83 сот. з чого жертви на цвячки в сумі 182 К 48 сот., а за картки, відзнаки і брушурки 153 К 35 сот. Ту суму виславо на руки „Мавіки“ в Новім Санчі.

— Помар. Нам пишуть: Дня 7. червня с. р. навістив пожеар громаду Угерці виявський. Огонь знищив 60 будинків. Завдяки помочи ц. к. жан дармер і з Рудок і Дидятич егонь зльокалізова. Інакше було би пішло з димом ціле село. Причиню огню — як говорять — діти. З першого видатною помічю прийшло погорільцям Товариство „Прогресса“, яке як властитель місцевого обшару двірського прислало до розпорядимости комітету ратунового 1000 К. готівкою і виізало з свого ліса дерева на 1500 кор. Рівнож адміністратор фільварку Вп. п. А. Галяк зложив на річ погорільців 300 кор. Товариство „Дністер“ виплатило асекурацію навіть тим, що з воєнних причин на час премії не ввлатили. — За комітет ратуновий: о. С. Кульчицький, парох Мих. Денис, війт. Іван Горішний, радник.

— Виділ тов. „Українська захоронка“ у Львові складає найширший подяку Всч. о. Олександрови Мійському, пароху Волкови. за да

скаві збирання жертв для української дівтори, а тамошнім громадянам, як також парохіям Загір, Мілятича і Кукаєва, які є справді гідним приміром до наслідування других громад — сердечне „Спасибі“ за щедри дати в натурі.

— В Торговельній школі Тов. „Прогресса“ у Львові закінчив ся шк. рік 28. червня 1917. Свідство укінчення школи одержали учениці: Білобром Юлія зі Львова, Гелемай Юлія з Комарна (з відзначенем), Крижановська Володимира зі Львова, Ліщинська Анна з Комарна (з відзначенем), Лятошинська Катерина з Любачева, Морозівна Яослава Анна з Борині, Пилипівська Анна з Горайця і Стахній Марія з Мачишина (з відзначенем), та ученик Мадельовський Іван зі Львова. В слідуічим шкільнім році 1917/18 буде введена крім дотеперішних двох літ науки, ще підготовча класа для учеників і учениць, які мають за малі студії до прийняття на перший рік. Впли на всі три роки до сеї школи будуть відбувати ся по фєрїх від 1. до 5. вересня 1917. Вступний іспит до підготовчої класи і на 1-ий рік відбудеть ся 6 вересня 1917. о год. 9. рано в льокалі школи при вл. Домбровського ч. 7, де школа від 15. липня 1917. переносить ся.

— 3 Академічної Поміч. Всіх Товаришів, які в дни 7. жовтня 1916 були присутні на надзвичайних загальних зборах товариства „Академічна Поміч“ у Львові й своїм підписом заявили приступлене в члени сего Товариства просить ся о зложене заведлїх вкладок на руки касієра Товариства тов. а М. Дмитрошича, який урядувє в льокалі Товариства при гул. Панській ч. 11а в кожний понеділок, середу і п'ятницю від год. 6—1/8 вечером. Вклади просить ся зложити найдалше до дня 15. липня 1917 в цілі остаточного замкнення рахунків. За Виділ: Андрій Коронь голова, Ізидор Ванісна шкар.

— Управа школи ім. М. Шашкевича оголошує: Всім ласкавим жертводавцям, що пам'ятали о нашім убогій дівторі школи ім. М. Шашкевича у Львові складаю в імені учительського збору і в імені родичів учеників найгорячішу подяку. До тепер зложили: о. Александер Стефанович 5—, радник І. І. Кокорудз 3—, д-р Барилляк 2—, д-р Мавікевич 2—, Савина Поповичівна 20—, проф. Григорій Гудим 6—, Евгений Максимович 4—, На поранку Шевченка: Стефанія Прокіповичева 10—, Алекс. Тильчак 3—, пор. Альфред Паславський 2— і дрібні дати разом 30 37. О. Семен Кульчицький парох Вошанець 20—, о. Володимир Семків з Миклєшова 30—, пор. артил. Альфред Павловський 1—. Повідомляю, що заповогову акцію ведемо далше і що кожда жертва має дуже велике значіне матеріальне, моральне і патріотичне. — Йосиф Танчаковський.

— До всіх спілок, коневміа і комітетів апровізаційних! Народна Торговля, яко Союз торговельних Спілок просить отрим всі Спілки, Консуми і Комітети апровізаційні, котрі мають в ц. к. старостві заповіснене одержати що місяця або раз на два місяці карту побору бодай на 1 вагон цукру, щоби безпробовочно зголосили ся у нас письменно найдалше до 15. липня 1917 і прислали, оскільки буде можливим, потверджене від ц. к. староства, що карта побору буде їм що місяця зг. що другий місяць на вагон цукру видана. Крім сего належить подати нам рівночасно у кого (точна адреса) дотепер Спілка згл. Консум чи Комітет апровізаційний побирає цукор на місци, кільки платив за 1 кг. (з поданем дати, коли се було), а крім сего, яка ціна гуртівна і подібна є тепер на місци і у кого, про кожний рід цукру осібю. Чи між купцями можна набути цукор без карток і по якій ціні.

— Найбільшому Громадянському галицької України. Доповінаємо вчорашню нотатку про впадати на монументальний портрет д-ра Івана Франка увагою, що о. д-р Йосиф Застирець і молодіж учительського української семінарії у Відні зложили К. 620.

— Членів „Повіраючої Станії“ повідомляємо, що засіданє буде 9. с. м. о 5. годині вечером вул. Бляхарська ч. 11. І. нов. Справа нагла, о численну участь просить ся. — Виділ. 2—2

ОПОВІСТКИ.

Меділа, 3. липня 1917.

Нявї: греко-кат.: 5 Н. не Сом. — римо-кат.: 6 Н. по 3.

Завтра: греко-кат.: Давида Сол. — римо-кат.: Алателі.

Повітра: греко-кат.: Самсона преп. — римо-кат.: Алателі.

Веч. Отцям, котрі глєдають дїка поручаю дуже чесного і совісного півця Івана Михайловича, який увільнений із військової служби (має 53 літ) не може з причини інваїї вернути до своєї громади та шукає місця. Його адрес є: Lst. Wach Baon Nr. 44. in Pestszentlörines bei

Budapest. Ungarn für Herrn Iwan Mischajlowicz. Осгаю з поважаєм свящ. д-р Ігнат Цегельський.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складаки на монумент-портрет приймає Красвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щодиночі 4.000.

Другі збори.

Відень, 4. липня 1917.

Українські організації міста Відня скликали 30. червня і 2. липня збори в справі таборів українських виселенців, на які прибула численна публіка. З українських послів був п. Вітєв, У. П. Р. на запросини комітету, скликаючого збори, відповіла письмом, що не може взяти участі, бо збори не дають запоруки на об'єктивне обговорення справи. На зборах були вступлені суді, професори, адвокати, священники, урядники, селяни і робітники, значить не тільки одна академічна молодіж. Деякі послі вступают погляд, що збори неадекватні „критикувати послів“, бо вони — послі — самі знають, що мають робити, натомість збори висказали погляд, що критика, хочби яка остра, не має чейже на цілі ставити послам перепони, а радше стремити до того, щоби в наші парламентарній організації настали красші відносини.

Реферат про сумні відносини в таборах виселенців вголосив п. Сандул, який довгий час перебував в Гмінді і як вночний свідок звернув увагу присутних на сумні сторінки в історії наших обездолених виселенців. Бєсідник довше застанавав ся над неможливими санітарними відносинами в Гмінді і інших таборах, де приміщено наших селян, звернув увагу на погане і недостаточне відживлюванє, яке спричинило масову смерть і хвороби (в теперішню хвилю вносивть число туберкулічних дітей 70%), на страшні епідемії і нездорові кліматичні відносини (Гмінд будований на мочарах) — не дивниця тому, що наші люди гинуть бугавало як мухи. А є їх в одній Гмінді звиш 30 тисячі! В дальших своїх виводах вказав бєсідник на примір полудневих Славян, яких вже по улові двох місяців виявили слов'янські послі в Гмінду, підчас коли наші парламентарні вступники не могли чи не хотіли в тій справі здобути ся на рішучий крок і подбати про поліпшенє долі наших виселенців. (Назвиш послів, проти яких виступлено, не наводжу, бо ходить о саму річ а не о особисті справи). Висоди референта зробили на присутних дуже сильне вражєнє.

Над порушеннями в рефераті справами розвзала ся довша і оживлена дискусія, в якій взяли участь: о. Патріло, п. Пеленський, п. Дятлів, проф. Калинович, п. Гранківський, проф. В. Левицький, п. Опока, судя Тисовський і н., домагаючись від У. П. Р., щоби ваопікувала ся як слід нашими виселенцями, а від т. зв. „Української Культурної Ради“ несєня справдішної культурної помочи для українських виселенців. Віатак збори прийняли слідуічі резолюції:

1. Збори віденських Українців з д. 30. червня і 2. липня по докладнім обговоренню невідрадного положєня українських виселенців і евакуованих, нанесеного сучасною війною, домагають ся від правительства і від парламентарних вступників українського народу, щоби доложили всіх старань до негайного закінчення сеї страшної в своїх наслідках війни і тим зробили конець нужді і горю, які вже третій рік терплять народи воюючих держав.

2. Збори уважають примусове евакуованє

за найстрашніші воєнні інституції, місця недолі і сїзі, центри ріжних заразливих хоріб і тому домагають ся безпробовочного свинєня евакуації та негайного розвзання існуючих таборів і призернення евакуованих у їх річні сторони до своїх власних занять.

3. Беручи від увагу, що табори в кількох днях розвзати неможливо, жадають збори на той час, як довго табори не будуть цілковито розпущені, переведєня пекуучих реформ в користь поліпшеня невинності долі виселенців.

4. Збори домагають ся, щоби сейчас видано розпорядженє на поворот домів для тих виселенців, яких околиці вільні від окупації, без огляду на те, чи околиці лежать у вузмі чи ширшім воєнним терені, а виселенців, яких не можна відослати до рідних сторін, щоби розміщено в східній Галичині по селах і на господарствах, покинутих властителями, що наслідком воєнних подій вимандрували до Росії.

5. Та доки се все станеть ся, збори жадають, щоби в таборах виселенців негайно привернено горожанські свободи, надано виселенцям самоуправу, створено комітети виселенців, які би мали право публічної контролі над всім, що в таборах дієть ся, та право заряджуваня при розділі поживи і убранных.

6. Збори домагають ся, щоби з нагоди

Жівностенська Банка в Празі

Капітал акційний К. 80,000.000. — Фонд резервовий К. 25,000.000.

Філії: в Берні, Чеських Будйовицях, Фридку-Містку, Градцу Крал., Іглаві, Карльсбаді, Клятовах, Коліні, Кракові, Ліберці, Львові, Мильніку, Оломуці, Мор. Остраві, Пардубицях, Піску, Пільні, Простеві, Таборі, Трієсті і у Відні.

підвищує капітал акційний о К. 20,000.000 — з К. 80,000.000 на К. 100,000.000.

запрошує до уділу в субскрипції 100.000 нових акцій по К. 200 номін. варт., по курсі субскрипційнім К 260 для акціонерів, а К 280 для неакціонерів.

На 4 старі акції припадає 1 нова акція. При зголошенні складають акціонери кавцію в квоті К. 60, а неакціонери К 80 від кожної субскрибованої акції.

Реченець субскрипції вінічать ся 16. липня 1917. о год. 12. в полудне.

Зголошеня приймає, всіляких поясненя уділяє і безплатно проспекти висилає, крім Централі в Празі і всіх її філій

Жівностенська Банка філія у Львові, ул. Ягайлонська ч. 8.

482 2-3

нового пільного збору, табори були завчасу достатньо заправлявані в ріжні средства поживи і щоби пожива, яка тепер стоїть понижше всякого м-мум, була поправлена так що до сміливості як і якості.

7. Збори жадають, щоби правительство на всякий случай виарендувало великі господарські обшари і дало можливість виселенцям за добру плату на них працювати, повстаючи всі згоди тих обшарів на потреби таборів.

8. Збори ставлять домагане, щоби правительство закупило великі череди молодниці, домашньої худоби, примістило їх на господарських обшарах під наглядом самих виселенців і щоби ту худобу давало виселенцям при повороті домі в заміну за забрану їм худобу, та щоби ту худобу розділювано також при відбудові краю між неевакуоване населене, якому війська забрали весь домашній товар. Такі самі міри мають бути пороблені і в справі господарського інвентаря.

9. Збори жадають, щоби правительство сейчас взялось за перебудову бараків на здорові мешканя, уживаючи при тій роботі виселенців за плату рівну із платою всіх інших посторонніх робітників, дальше щоби по таборах основано або перетворено існуючі вже ремісничі застатки на певного рода ремісничі школи для дітей виселенців та щоби в тих застатках вироблювано річи виключно для потреб виселенців.

10. Збори домагаються зредукування занятого по таборах постороннього персоналу, усунення посторонніх кухарів і заступлення їх самими виселенцями.

11. Збори домагаються утворення по шпиталях в таборі Гмнд курсів для доглядачок хорих, на які треба взяти дівчат виселенців, що від довшого часу сповняють службу по шпиталях а по скінченню курсів прийняти їх на поміщиці доглядачок (Hilfsfleeschwestern) а персонал німецьких доглядачок, які не розуміють мови хорих, зредувати.

12. Збори звизають українських послів, щоби допильнували того, аби на кредит таборів виселенців не виконувано робіт (будови доріг, фабрик і т. д.), які не мають нічого спільного із потребами виселенців.

13. Збори стверджують, що оліка покликаних чинників зі сторони українських послів над виселенцями до тепер була на жаль недостаточна і звизають їх до пороблення всіх старань в поліпшенню долі виселенців.

14. Збори звизають українську інтелігенцію по таборах евакуованих залишити всякі особисті амбіції і корости та працювати спільно над поліпшенем долі виселенців.

Настрій зборів був поважний, виводи референта і поодиноких бесідників річеві. Се другі збори віденських Українців підчас теперішньої парл. сесії. Перші були присвячені розглядові і оцінці програмової заяви У. П. Р.

— ВМЧ.

ПОЧЕНСНІ

усуває певно спеціальний пудер „Савен“, пакет за 1.20 К. На провінцію висилає тільки за попереднім надісланням належності і 40 с. на порто. — Одного заступства

S. FEDER, — Львів, Сикотусьна ч. 7.

279 57-60

Ч. 478/17.

Конкурс.

З новим шкільним роком 1917/18 прийметься до бурси 20. хлопців.

Условия приняты:

1. Гр. кат. обряд, українська народність;
2. Дуже добрий голос та музикальний слух рішав о прийняті;
3. Відповідна скількість убрання, обуви, книжок до науки та власна постіль в добрім стані;
4. Военні сироти та хлопці, ходячі до ремесла і торговельної або промислової школи мають першенство;
5. Подана питомість при долученню лише відпис метрики хресту, шкільних свідоцтв, убожества і доброго поведення на случай заняття вже в ремеслі належить вносити до 10. серпня 1917 р.

Рівночасно пошукується завідателки кухні у власнім заряді Інститута з відповідною порукою.

Львів, дня 4. липня 1917.

За Ставропигійський Інститут

Др Федак,
сеніор

488 1 3

36. Звичайні Загальні Збори ТОВАРИСТВА ЗАДАТКОВОГО

Стоваришеня зареєстр. з п'ятикратною порукою в Ягорові,

відбудуться в льокалі бюр Тов а д. 10. липня 1917. о 1-й год. На случай неповного комплекту членів тогож дня о год. 2 й.

Порядок денний Зборів:

1. Відчитане і приняте протоколу з послідних Загальних Зборів.
2. Справоздане Дирекції з діяльності і замкнене рахунків за рік 1916.
3. Справоздане комісії ревізійної і внесок на уділене Дирекції абсолютної з діяльності і рахунків Тов а за 1916 р.
4. Розділ зисків з р. 1916.
5. Затверджене відписаня в фонд резервовім страт на акція Банку Звязку і на курсі паперів в тім фонді улькованих.
6. Вибір комісії ревізійної на р. 1917. а то 3 членів і їх заступників по мисли 5 ст. 49.
7. Вибір 2 членів Ради Надзираючої.
8. Затверджене вибору двох директорів Тов а.
9. Внесення членів, відносячі ся до інтересів Тов а у формі резолюції до Дирекції або Ради Надзираючої Товариства.

Увага. Вступ на сали і право голосованя мають лиш члени Тов а, котрі заплатили найменше і повний уділ у квоті К 40, або викажуть ся картою легітимациною Тов а, виданою Дирекцією Тов а.

о. Лев Левицький в. р.
голова Ради надз.

о. Омельян Крайчик
секретар.

490 1-1

Льоси на рати продаємо в правом гри по зложено першої рати. На льоси уділяємо пожиток платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ

ШІЦ І ЖЕО

у Львові, пл. Марієвська 7. VIII-6-7

Спілка для збуту овочів і яри

Відділ Кр. Союза госп. торг. Спілок у Львові

склеп вул. Трибунальська ч. 1.

бюро вул. Зіморевича ч. 20.

купують:

салату, огірки, моркву, петрушку, цв'ікло-ві бураки, молоді картоплі, всякі ягоди і всюку садовину. VI. 3-3

КМЕН в кожній скількості купити ПОСЕРЕДНИЧЕНЕ НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ ЛЬВІВ

Ринок ч. 36.

Просить ся о пробки і подане цін і скількості. 490 1-3

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІЩІ

вулиця Косцюшка ч. 2.

Принимая і виплачує шадниці вкладає в них во вигодах урядових. Вкладає опротестовані 4% починаючи вже від сідуючого дня по день закінчення аж до послідного дня перед днем відібрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ мають платити особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошеними листами, чеками почтової каси, які Дирекція Шадниці на жадане безплатно доставляє, і в філіях банку австро-угорського рахунок „Руської Шадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платтях річних амортизаційних ратами за протек 10-45 після вибору позичаючого; б) на ліквідацію ефектів, і на еконт векселів. Спрощення позичок мають готуватись можливе скоро.

Посередничать у виведуванню позичок в Г. а. Военнім Заведенню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Шадниці“ ул. Косцюшка, Народний Дім, I. пов. щоденно безкоштовно в годних урочах від 9-1 год. крім свідів і українських свят.

Після 14. устава „Руської Шадниці“, затверженого через д. к. министерство внутрішних справ вкладає в товариства „Руська Шадниця“ в Перемишлі видають ся до льокалі пулярних, фондів і т. п. закладів, має отже „Руська Шадниця“ пулярну обезпечку. III. 53 4

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Кonto почт. шадн. 26.726.

Адреса теле. «Діло—Львів».

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.

чвертьрічно . . . . . 10.—

піврічно . . . . . 20.—

цілорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.

чвертьрічно . . . . . 9.—

піврічно . . . . . 18.—

цілорічно . . . . . 36.—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.

Некрологів стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка «Діло».

Начальний редактор: Д-р Василь Панасенко.

Битва на східнім фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 9. липня.

В Карпатах і над горішною солотвинською
Бистрицею намагали ся Росіяни більшими звід-
ними відділами розпочати битву. На півн. захід
від Станиславова після 2 дневої тяжкої оборони
мусіло ся вчора в полудня лишити ворогові
перше становище наших оборонних уряджень.
Наші резерви не дали Росіянам далі ще посу-
нути ся.

На північ від Дністра, особливо на галиць-
ким терені сильний артилерійський огонь.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Під Vodice відбито наступи Італійців.

Півд. схід: Не було зміни.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Гаффер.

БЕРЛІН (Вольф). На заході нічого нового.
На сході Росіяни знов наатакували дорогу Ка-
луш-Станиславів. Протинаступом здержано їх
сили. На північ від Дністра нічого нового.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТЕРИ з 9 липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда: Між Стри-
ною а Зол. Липою значний огонь артилерії і
кілька наступів дала нам бранців. Під Стани-
славом прийшло до нових битв. Сильні на-
ступи Росіян відкинули на горб Чорний ліс
війська усталені між Тявезом і Загіздем (12
км ширини). Німецькі резерви спинили дальші
наступи.

Фронт архикн. Йосифа: В Карпа-
тах значна пальба російської артилерії. Незнач-
ні рос. наступи в кількох місцях без успіху.

Група Макензена і македон-
ський фронт. Не було зміни.

Перший квартирмейстер ген. Людендорф.

Митрополит Шептицький в Швеції.

Львів, 9. липня 1917.

Вчора прийшла до Львова зістка, що ми-
трополит гр. Шептицький переїхав шведсько-
російську граничну станцію Гапаранду в пово-
ротній подорожі з Росії.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Прибув тут митропо-
лит Шептицький в товаристві ректора о. Боця-
на і двох Василян. Всі тішать ся добрим здо-
ров'ям. Митрополит заїхав до вілли гр. Ледо-
ховської.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий
Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок
щадничої 4.000.

Загально-український селянський з'їзд у Києві.

Тимчасове справозданне

„Селянство вібралось, щоби перебрати у свої руки
державну справу України“. — Бурливий й пристрасний
дебати з приводу реферату про переговори деле-
гації Української Центральної Ради з правитель-
ством. — За негайне відділення України в само-
стійну державну одиницю — українську республіку.
Внесено на проголошення Української Центральної
Ради тимчасовим українським правительством
і скликання українських Установчих Зборів у Києві.
Переяславська конституція. — Резолюції.

Відень, 6. липня 1917.

(Ф. К.) „Русское Слово“ з 12. н. ст. доно-
сить з Києва:

Вчора почав ся загально-український селян-
ський з'їзд, дуже численний. Дальші делегати
надіждуть.

Представник центрального комітету Селян-
ського Союзу Спілок, відкриваючи з'їзд, заявив,
що тепер українське селянство вібра-
лось, щоби перебрати у свої руки
державну справу України та сказати,
чого хоче український народ.

В склад президії увійшли: письменник Вин-
ниченко, журналіст Христюк та інші. Почесним
головою з'їзду вибрано проф. Грушевського.

Проф. Грушевський, згадавши з'їзд від імені
Центральної Української Ради і кличе селянство
сміливо опирати ся на Центральну Раду. І за-
дане — оборона інтересів працюючого народу.

Промови слідувачих бесідників прибирають
дуже різкий характер. Так урядник Земського
Союзу, Петлюра, виступаючи з'їзд від імені
„Української Військової Генеральної Ради“ гово-
рить: „Коли сонце волі відродило нашу землю
воно відродило думку про організацію україн-
ської армії. Треба боронити свої права силою.
Колиб захотіли нам забрати наші права, ми ма-
ємо армію, скажемо: „Геть! не віддамо!“

Подібний же характер мала і промова у-
країнського соц. дем. Винниченка.

Оголошують ряд листовних привітів, в тім
числі привіт від міністра агропозаштат А. Пішехо-
нова, який бажає з'їздові успіху і висловлює
жаль, що не може особисто бути на з'їзді. За пер-
ший день з'їзду переведено вибори до комісії.

„Русское Слово“ з 13. н. ст. червня доно-
сить далі з Києва:

Вчора і сьогодні засідає загально україн-
ського селянського з'їзду цілком присвячено
бурливим і пристрасним дебатам з приводу ре-
ферату про переговори делегації Української
Ради з тимчасовим правительством про україн-
ську автономію. На з'їзді помітно переважають
сепаратистичні стремління. Промовці заявляють
своє недовіре до російської революційної вла-
сти та її органів, а разом з тим накидають ся
і на Центральну Українську Раду, яка, на їх дум-
ку, не показує досить енергії в осягненню націо-
нально-політичних жадань України. Промовці
отверто говорять, що нема чого сподівати ся
ані від тимчасового правительства, ані від ро-
сійської демократії. Треба з'єднати ся з україн-
ськими соціалістичними партіями для „фактичного
здійснення своїх національно політичних прав“.
Частина промовців обстоює негайне відокремле-
не України в самостійну державну одиницю, не-
гайне скликання сойму, для проголошення україн-
ської республіки. Референт, член делегації Оди-
нець, між иншим заявляє: На Петроград, на сю
калюжу, де лежить багато костей нашого на-
роду, нам нема чого покладати ся. Треба орга-
нізувати ся. Організація дасть нам автономію.
Референт Стасюк запропонував утворити Крає-
ву Українську Раду, яка повинна завести на ці-
лій Україні один лад, обчислити всю землю,
означити спосіб передачі її народами, призна-
чити правну ціну на хліб з нових жнив і т. ин.

Засідання селянського українського з'їзду
прибирають непоколючий характер. Проводять
агітацію на користь відокремлення України. Мож-
ливі серйозні комплікації.

Засідання загально-українського селянського
з'їзду відбувають ся далі в присутності числен-
ної публіки; окрім 1500 уповноважених деле-
гатів присутні ще до 1000 селян з доразичими
голосами. Панує велике піднесення. З великою
увагою з'їзд слухає справоздання про подорож
української делегації до Петрограду. Делегати
передають тимчасовому правительству відому пе-
тицію, заявивши, що український народ чекає
від правительства офіційного признання прав
на автономію та жадає признання українського
представництва на мировій конференції; жадає
окремого комісаря при правительстві для укра-
їнських справ, стремить до об'єднання україн-
ських губерній в одну область з Краєвою Ра-
дою та комісарем; жадає українського війська
та навчання в школі в українській мові; асигно-
вання державних засобів для Української Цен-
тральної Ради; вказує на необхідність розв'язати
земельної справи Краєвою Радою. Відповіді де-
легації не пістала. Її заявити, що правительство
ще не виробило собі погляду на українську
справу. „Сучасно нам — говорить справоздавець
Ковалевський — ми сподівали ся, що нове пра-
вительство піде новими шляхами і помилили ся;
Полякам признало правительство незалежність
Польщі; ми не цього хочемо, хочемо лиш при-
знання права підготувати край для управи пі-
сля своїх законів; права Фінляндії ширші, ніж
наші. Недавно в київським виконавчим комітеті
заявлено, що комітет, а не Центральна Рада
повинна кермувати краєм. Що ж буде? Рефе-
рент кличе перевести всюди своїх людей, що-
би бути господарями на Україні.

Стасюк виступає з рефератом про відно-
шене правительства до України. Він говорить
про богатства та культуру України в минулім
та теперішнім часі, що Україну все визискували,
обтяжали невідповідно великими податками і
тим самим збільшували виселення українців. Кра-
єва Українська Рада заведе народні порядки,
обчислить землі на Україні, означить спосіб пе-
редання її народами та призначить справедливі
ціни на хліб. Війна є великим лихом для на-
роду, необхідний мир без анексії і контрибуцій.
На мировій конференції повинні бути і пред-
ставники України. Референт не криється в тим,
що розбите російської армії грозить Україні
спустошенням, і кличе підтримати армію та обо-
рони краю. Реферат та живі дебати — говорить
один з промовців Христюк — доводять, що ав-
тономія провадить не до розкладу, а до феде-
рації народів. Тому вона потрібна не завтра, а
сьогодні. В часі вечірних дебат багато гого-
рило ся про відношене правительства до укра-
їнської делегації. Помітно велике невдоволення.
Настрій підвищується і доходить до виступів
дуже різкого характеру: висловлюють недовіре
правительству та пропонують резолюцію про
повне національне та політичне відокремлене
українського народу.

„Русское Слово“ з 14. н. ст. червня доно-
сить з Києва далі про загально-селянський
з'їзд:

Виступило багато бесідників, які проголо-
шували отверто ворожі супроти Росії кличі
і підносили тим настрої з'їзду. Селянин Кова-
левський згадає про старинні Переяславські
договори України з Московією і заявляє, що
деспотичний московський союзник переступив
через всі точки сього договору, який установ-
лювали повноважність українського народу. Про-
мовець жадає рішучих заходів проти контр-
національних виступів. Представник черкаського
повіту, салдат Білий кличе піти слідами сла-
ветних предків, які зі зброєю в руках бороли
ся за волю і право, і пропонує виступити ак-
тивно зі зброєю в руках не уживаючи її поки-
що. Нам нема чого комусь кланятися, ми са-
мі добудемо належне нам. Потім виступив
Степаненко і заявив: — Тому, що Українцям
не дають автономії, повинні вони допомагати ся
української республіки. Степаненко носить ре-

волюцію, в якій пропонує відкликати Українців з Ради селянських депутатів і заявити, що український народ, яко господар на власній землі засновує свою власну державу, оголосити Центральну Раду тимчасовим українським правительством, скликати у Києві установчі українські збори і післати на стокгольмську конференцію українських соціалістів. Українське правительство повинно взяти участь у мировій конференції. Всі податки з українського народу від 15. липня с. р. повинні впливати виключно до розпорядимості Центральної Ради. Далі виступає новий член української делегації, Бандура, який підкреслює негативне відношення тимчасового правительства до жадань Українців. Слідуючі промови атакують російське громадянство, пресу і т. д., жадають Українізації адміністрації на Україні. Деякі промови підкреслюють, що російське правительство робить уступки Полякам, дозволяючи польські з'їзди та польські легіони. Химчук пропонує скликати загально український конгрес для проголошення української республіки. Разом з тим деякі промови обвинувачують Центральну Українську Раду, що вона складається з буржуазних елементів. Інші промови протестують проти підбурювання селян проти Центральної Ради і кличуть підтримувати її, хоч властиво не заперечують необхідності перевести нові перевибори Ради.

Найбільш поміркована частина з'їзду, у зглядяючи підвиставний настрій з'їзду, починає кликати до спокійного обговорення ситуації, а з окрема до підтримання Ради, виставляє жадане федерації, але додає, що коли відбудовано фінляндську конституцію, то треба відновити і нашу переяславську конституцію.

Потім член Ради і Війскової Генеральної Ради соц. дем. Винниченко доносить з'їздові, що А. Керенський не дозволив другого українського військового з'їзду. Члени з'їзду сильно є хвилювані сим. Телеграма Керенського — говорять Винниченко — не викликала у нас ні усміху, ні радості. Сором і ганьба! — се слова, які зривалися з багатьох уст. — Чутно оклики: Ганьба! ганьба! Але, говорять далі промовець, здавши пречуте обурення, ми прийшли до висновку, що тепер не можна ще починати рішучої акції. Член нашої делегації лишився у Петрограді і мусить правити нам відповідь, бо сама комісія Щенкіна сказала нам: „ми розуміємо, що ви не можете вернути ся з відмовою“. У дальшій ході промови, Винниченко питає: Чомуж так порушують свободу зборів для нас? Пречин відбувають ся польські та інші з'їзди. Ми рішили зложити з себе відповідальність за можливі наслідки. Ми рішучо заявляємо, що у відношенні до російського правительства тримаємо ся політики недовіри та обережності. Нарешті промовець висловлює припущення, що заборона з'їзду може викликати розрухи на фронті. А тому комітет гадає, що головні командири вплинуть на Керенського і він відкличе свою заборону.

„Биржевая Вѣдомости“ з 13. н. ст. червня подають таку телеграму П. Т. А. з Києва:

Відкрив ся всеукраїнський селянський з'їзд. Прибуло коло 1500 делегатів. У з'їзді беруть участь проф. Грушевський, письменник Винниченко й інші.

Та сама часопись із 14. н. ст. червня подає дальше таку телеграму П. Т. А.:

Всеукраїнський селянський з'їзд в справі відношення до правительства постановив прилучити ся до домагань Української Центральної Ради, зложених в її заяві, жадати від тимчасового правительства негайного задоволення сих домагань, поручити Центральній Українській Раді вкупі зі Всеукраїнською Радою селянських депутатів виробити проєкт статуту автономії України і федеративно демократичного ладу російської республіки і негайно скликати з'їзд представників інших народів і країв, котрі добиваються федеративно демократичного державного ладу. З'їзд висловив ся за негайною українізацією всіх самоуправ й інституцій України.

В справі війни постановлено домагатися від правительства мира без анексій і контрибуцій на основі самоозначення народів. З огляду на згоду союзників переглянути воєнні договори, заклучені царським правительством, з'їзд уважає необхідним, аби тимчасове правительство вкупі з союзниками негайно виробило і оповістило умови, на яких вони годять ся заклучити мир. Крім того з'їзд висловив ся за обовязковою участю представників українського народу на мировім міжнароднім з'їзді.

Згадана часопись подає дальше ще таку телеграму П. Т. А. з Києва:

На засіданні всеукраїнського селянського з'їзду відчитано телеграму міністра війни Керенського, в котрій він у звязку з воєнними обставинами признає не на часі скликане другого українського військового з'їзду. З'їзд признав розпорядок міністра порушенням свободи збору

у відношенні до Українців і вислав тимчасовому правительству та петроградській Раді робітничих і салдатських депутатів телеграму такого змісту: „Звертаємо увагу на перший випадок порушення закону свободи зборів, предложенний міністром Керенським, у відношенні до українського військового з'їзду. Скидаємо з себе відповідальність за можливі наслідки порушення демократичних засад нового життя у відношенні до Українців і, висловлюючи рішучий протест, ждемо негайної відповіді на домаганя, які предложила Українська Центральна Рада тимчасовому правительству.“

„Рѣчь“ з 15. н. ст. червня пише: Які пропозиції ставляють деякі бесідники на українським селянським з'їзді у Києві, можна судити по пропозиції Степаненка, котрий висунув пропозицію повного відокремлення України, причім Центральна Рада повинна проголосити себе тимчасовим українським правительством. Починаючи від 28. н. ст. липня всі податки, як домагав ся Степаненко, треба платити тільки українському правительству.

Резолюції.

В справі відношення до війни прийнято резолюції „більшевицького“ характеру про цілі війни, про перегляд договорів, участь українських представників у мировій конференції і т. и.

В справі відношення до правительства з'їзд прийняв таку резолюцію: „Вислухавши справоздання про переговори з російським тимчасовим правительством, перший загально український селянський з'їзд постановив:

1) прилучити ся до домагань Української Центральної Ради, висловлених у її декларації, й жадати від тимчасового правительства негайного задоволення сих домагань;

2) беручи під увагу, що лише заведене федеративно-демократичної республіки у Росії з національно-територіальною автономією України, з забезпеченням прав національних меншональних меншостей, може забезпечити край від анархії, з'їзд постановив поручити Центральній Раді разом з Загально українською Радою селянських депутатів: а) негайно виробити проєкт автономії України і федеративно-демократичного устрою російської республіки; б) негайно скликати з'їзд представників інших народів і країв, які жадають федеративно-демократичного державного ладу; ужити всіх заходів до прискорення організації українських територіальних зборів;

3) з'їзд постановляє, щоби на Україні всі органи самоуправи та інституції негайно українізовано, а потім звертаєть ся до всіх громадянських, селянських, земських та інших організацій, адміністративних інституцій та військових організацій на Україні з покликом, помогти Українській Центральній Раді та Загально українській Раді селянських депутатів підготувати автономний лад на Україні.

Україна і Росія.

СТОКГОЛЬМ. (Тбк.) „Рѣчь“ доносить, що Центральна Українська Рада ухвалила не виконувати приказів тимчасового правительства, поки Рада на них не згодить ся.

Звідомлене рос. генер. штабу

з 7. липня.

Західний фронт. В околиці Золочева наша піхота після артилерійського приготування заатакувала сильно вбудовані ворожі становища. Удало ся їм обсадити 3 лінії ровів, але під вечір удало ся знов ворогові протинаступом відсунути її трохи взад. На фронті на північ від Лаврикова, лісу Тракторівського і годівського, на захід від Конюхів наші війська перейшли до офензиви. Укріплені точки переходили в завзятий боротьбі з рук до рук.

Ворог втягнув у бій нові сили і зробив кілька протинаступів. Найтяжша боротьба йшла коло села Урлова і коло лісів на захід від Конюхова, де ворогові здало ся відкинути наші ряди, що йшли до наступу в кількох відтинках. Під кінець дня задержали ми в руках горби на північний захід від Пресович, села Лавриків і Травотоків і горби на схід від Годова. В тягу дня 6. с. м. полонили ми 17 офіцерів і 762 жовнярів.

В сторону Долини в околиці Станиславова по артилерійським приготуванню наші передні війська витиснули ворога на фронті Ямниці Пасична і обсадили неприступні рови. На полудне від Богородчан наші передові війська витиснули ворога і посунали ся наперед на фронті Ляхівці-Дзвиняч. По обсаді останньої місцевості відкинено всі ворожі протинаступи і прогнано ворожі пости на проходах в околиці Яблінка-Порохів. Загалом в боротьбах в околиці Долини полонили ми д. б. с. м. 260 жовнярів.

В Карпатах і в околиці Пнева одна наша сотня пішла приступом на ворожий засік і взяла на багнети 17 Австрійців, 4 полонили.

Ромунський фронт. На Дунаю знищили ми ворожий корабель узброєний артилерією.

Напад німецьких літаків на Лондон.

ЛОНДОН (Райтер). Напад ворожих літаків був найбільший з дотеперішних. Цілю його було поле злетів в Ghistelles і неприятель кинув з успіхом бомби, хоч наша ескадра перешкоджала. Ворог задержав ся над лондонською сіткою яких 15 минут і показав велику сміливість, бо серед низького лету був у великій небезпеці. Аж тоді як повинув він середину міста, замовкли наші гармати. Наша ескадра вернула неушкоджена.

ЛОНДОН. Англійська адміралція доносить, що число жертв останнього нападу нім. літаків виносить: 47 убитих, 141 ранених; 2 ворожі літаки зістрілено над устем Тамізи, потім зістрілено ще 7 літаків.

Підводні човна при роботі.

БЕРЛІН. (Вольф). Після вістий, які наспіли, в місяць червня затоплено понад мільон тонн бруття. Такі успіхи дають надію числити на рішуче powodzenie.

Шеф адміранського штабу маринарки.

Ціна бараболі

(Тбк.) Господарча комісія при ц. к. намісництві повідомляє, що комісія для перевірки цін усталила ціну ранніх бараболі із збору 1917 р., очищених і вескільчених — 46 корон за сотнар метричний (46 сот. кг.) в продажі продуцента.

Підвисшене дорожняного додатку для державних функціонерів.

Комісія для справ державних функціонерів прийняла компромісові внесення підкомітету про підвишку дорожняного додатку.

За державну самостійність України.

Відень 5. липня 1917.

З'їзд Союзу української держави у Києві.

(Ф. н.) „Новое Время“ з 14. н. ст. червня доносить з Києва:

Відкрив ся новий український з'їзд, від марта дванадцятих. На сій з'їзді перший раз виступала нова українська організація, а саме Союз української держави, представник котрого офіцер Павелко так виловив завдання Союзу:

„Тоді, коли український народ виступив на свій історичний шлях, він заявив, що сам хоче у своїй хаті мати свою волю. Його змаганя до самостійности не могли викоринити століття переслідувань. Змагане до самоозначення і до самостійности є в кожного здатного до життя народу. Народ може існувати тільки в межах своєї держави й зараз, скоро тільки впали кайдани вікової неволі, український народ рішучо заявив, що на українській землі може бути паном тільки він один. Український народ не може допустити й думки, щоб хтось став йому поперець дороги. Тепер ясно, що московський народ нас не зрозумів і не може зрозуміти. Московський народ хоче лишити ся господарем на нашій землі, бажає далі панувати, а нам лишає становище раба. Се приневолити Союз української держави шукати інших шляхів. Новий шлях — се самостійна українська республіка, що може вступати в союзи з іншими державами по своїй уподобі. Наш Союз буде бороти ся усіми силами, щоб добити ся самостійности України і до сеї боротьби закликуює усіх. Тільки шляхом самостійности вдасть ся нашому народові добути собі і волю і землю.“

Ухвала Союзу юнків Українців.

„Русское Слово“ з 14. н. ст. червня доносить з Києва:

Утворений у Києві Союз юнків ухвалив отсю революцію:

„Не маючи досі відповіді на свою заяву з бажанем служити в українським національним війську, всеукраїнський юнкерський Союз постановив відмовити ся від усіх ваканцій у неукраїнських частях і не на території України, та жде ваканцій тільки

від Українського Військового Генерального Комітету".

Українська Центральна Рада утворила українське правительство.

СТОКГОЛЬМ 7. липня. Денеша представника Кореспонденційного Бюро. Після донесення "Рей" українська Центральна Рада утворила Генеральний Комісаріят, на якого чолі станув як голова Синиченко (Винниченко?). При тім комісаріяті іменовано також секретарів для справ: скарбу, заграничних, війни і справедливості.

Важні особисті зміни в галицьких урядах?

Львів, 9. липня 1917.

"Neue Fr. Presse" доносить, що правительству сповнюючи бажання польського кола переведе багато важних особистих змін на найвищих становищах галицьких урядів.

Становище українського делегата в Австрії на соціалістичній конференції у Стокгольмі.

Вістник С. В. У. з 8. с. м. подає:

Про конференцію українського делегата Володимира Темницького з голландсько-скандинавським комітетом, що відбулася дня 14. червня, приносить орган шведської соціальної демократії "Socialdemokraten" з дня 19. червня 1917 такий коментар:

"Українська делегация висловлює погляд, що, правда, загальною причиною війни є імперіалізм, однак неупорядковані національні відносини середньої і східної Європи послужили їм переляком вигідною покривкою для його завоювальних змагань. Тих самих неупорядкованих відносин надуживається і поза сим зручно до того, щоб затежувати класові суперечності й під покривкою національної солідарності заманювати пролетаріат на блудні дороги націоналістичної політики.

Супроти того українська делегация уважає, що справедлива розв'язка національного питання є наказом справедливості, передумовою тривалого миру й умовою розвитку соціалістичної ідеї.

При заключенні мира мусять бути установлені міжнародні гарантії повної рівноправності усіх народів. Сим рівноправність має бути здійснена дорогою права на самоопределение кожного народу й дорогою політичної та господарської національно-територіальної автономії.

Територіальне розмежування автономних національних областей повинно відповідати етнографічним границям, причім чужонародним островам повинні бути запевнені найдаліше йдучі права меншості.

Зєдинення областей, заселених одним народом, в одноцілний автономні державні органи є неминучою необхідністю корисної розв'язки національних питань.

Українська делегация не заявляє, що однак за роздроблюванням існуючих державних і господарських областей, а тільки за їх основною перебудовою!

З тих принципових основ впливають для практичної політики українських соціалістів з огляду на будучий мир ось які провідні домагання: національно-різномірні держави Середньої і Східної Європи—Австро-Угорщина, Росія і Балкан повинні бути перетворені у федеративні держави автономних і рівноправних народів.

Зокрема, що торкається національних домагань українського народу, котрий тепер входить в склад трьох різних держав (Австрії, Росії й Угорщини), з'єдинення всіх українських областей в одноцілний під політичним і господарським оглядом автономний державний організм є на тепер остаточною цілю української національної політики. Якби однак це остаточно цілю не могла бути досягнута вже при найближшій заключенні мира, на сей випадок українська делегация домагається, як для Українців Австро-Угорщини, так і для Українців Росії повної політично-господарської, національно-територіальної автономії у федеративній союзі з названими державами.

Слідом за сим українська делегация заявляє, що проти дальшого існування дотеперішних кордонних країв Австрії, чи то губерній в Росії, а домагається нового розмежування областей на основі меж національного населення.

Українська делегация рішучо противить змаганням поляків, щоб до майбутньої польської

держави приділити деякі, як етнографічно, так історично українські області (Хорщина, Східна Галичина, Підлясьє), й обстає при тім, що ці області можуть бути прилучені тільки до інших українських областей. Рівночасно заявляє, що за відбудованем Польщі, але тільки в її етнографічних межах при самозрозумілім забезпеченню прав меншості чужонародним островам на польській території.

Для береження національної рівноправності всіх народів має бути при наміренні міжнародним розумом трибуналі утворенні окремий виділ для охорони прав націй. Кожному народові, що почувати-ме себе покривдженим, чи то з боку иншого народу, чи держави, до котрої буде належати, має прислугувати право виступити перед сей виділ зі своїм скаргом і жадати міжнародної інтервенції.

Українська делегация заявляє, що за як найскоршим заключенням мира без анексії і воєнних контрибуцій.

Ті народи, на областях котрих веде ся війна, мають бути в повній мірі відшкодовані воюючими державами за понесені страсти, оскільки війна не веде ся в інтересі дотичної території, а територія стала ся театром війни не зі своєї власної волі, а з накиненої иншими необхідності.

Делегация заявляє, що за приверненням самостійності Бельгії, Румунії й Сербії при рівночасній зєдиненню Сербії з Чорногорією.

Що-до Ірландії та Ельзасу-Лотарингії—належить полагати сего питання віддати спільному порозумінню безпосередньо-інтересованих народів, при чім воля місцевого населення сих країв мусить бути міродатка.

В справі світово-господарських і міжнародно-правних питань українська делегация прилучається до висновків німецької делегации в Австрії.

Українська делегация заявляє, що за скликанням загального конгресу робітничих соціалістичних партій, але жадает, щоб висланцям українських соціалістичних партій Австрії й Росії признано всі права окремої національної секції Інтернаціоналу вже на сїм конгресі, як також у міжнароднім соціалістичнім Бюрі. Уважає дальше за потрібне, щоб на сїм конгресі були заступлені всі національні секції, як їх більшості, так і меншості.

Однозгідними постановами майбутнього конгресу повинна бути сотоворена спільна основа для робітництва всіх країв, на котрій то основі соціалістичні партії повинні підняти енергічну діяльність, щоб прислугувати воюючим найшвидше заключити загальний мир.

Делегация висловлює домагання, щоб будучий мировий договір скасував постійне військо, запровадив народну міліцію, призначену тільки для охорони меж держав, перевів загальне роззброєння й усунув тайну дипломатію.

Задля зміни австрійської конституції.

Львів, 9. липня 1917.

Деякі віденські дзєвники доносять про плян правительства утворити комісію, зложену з членів обох палат та знавців, яка займалась би приготуванням зміни конституції. "Reichspost" звіщає знова, що буде утворений концентраційний кабінет, зложений з 24 міністрів, в тім 14 парламентаристів.

Лазарський у Цісаря.

ВІДЕНЬ (Ткб). Цісар прийняв на авдієнціях послів Доберніга і Лазарського.

Перед уступленем німецького канцлера.

Львів, 9. липня 1917.

"Oesterreichische Morgenzeitung" доносить: На засіданні головної комісії парламенту посол центра Ерцбергер критикував різко політику правительства, яке досі не перевело заповіджених внутрішніх реформ, і домагався мира без анексії і відшкодовань.

Відповідь канцлера на ті заміти не вдовольнила членів комісії і її не оголошено.

Говорять загальні про уступлене Бетмана-Гольвега, а як наслідників його називають: гр. Герглінга, баварського президента міністрів, гр. Редеріа, теперішнього державного секретаря скарбу, і кн. Більова.

Поодинокі і незалежних соціалістичних демократів зєдинили на основі формули про мир без анексії і відшкодовань, яка буде предложена повному парламенту.

БЕРЛІН. (Ткб) Політичне положення все ще неясне. Центрум, соціалісти, ліберали і поступовці все ще відбувають наради. В бюджетній комісії промовляв канцлер 2 рази. Наради комісії не скінчені, відложено до слідуєчого дня, пленум палати до середи.

Подавайте стару адресу!

Майже щоденно містимо отсю просьбу у "Ділі", а проте коли хто з Вп. Передплатників змінє місце побуту, то звичайно не подає попередньої адреси. Передовсім Передплатники з полевих почт (Фельдпост-ів) майже ніколи не дають при зміні адреси послідного фельдпосту. А ми при найліпшій волі не можемо доти перевести зміни, доти не маємо докладної попередньої адреси. У нас "картотека" є уложена після почт, а не назвищ передплатників. Щоб уминити нарікань просимо при зміні на НОВУ, подавати і попередню (стару адресу), — — —

або

залучити опасну і написати рівночасно нову адресу. — — —

В переписці з нами все прошу подавати ч и с л о, яке є видруковане на опасці.

Адміністрація "ДІЛА".

НОВИНКИ.

Львів, 9 липня 1917.

— "Вожд новітнього українського руху". В переїзді через Берлін говорив п. пос. Колесса зі співробітником "Vossische Zeitung" про свої "вражіння" зі Стокгольму тай дав йому "пояснення" про теперішній стан українського "руху" на закордонній Україні. Для читачів "Діла", котре — можна сказати без пересадки — має відомости про зак. Україну найсвіжіші і найточніші з цілої преси Австрії й Німеччини, наведені берлінською газетою "пояснення" не приносять нічого нового ні цікавого. Цікава псдекуди тільки одна обставина: що поміж усіми иншими титулами, з якими пос. Колесса представлений на вступі своїх "пояснень" німецькій публиці (доктор, професор університету, парламентарний посол, віцепрезидент Культурної Ради), стрічаємо ще й скромний титул "вожд новітнього українського руху" (Führer der modernen ukrainischen Bewegung). Ну, ну...

— Виступлене Українців з київського комітету громадянських організацій. "Новое Время" з 13. н. ст. червня доносить з Києва: Виконуючий комітет громадянських організацій, обговоривши автономні домагання Центральної Української Ради, делегация якої находит ся в Петрограді, вислав помічників міністра внутрішніх справ Щепкинові телеграму, в якій просить повідомити його про рішене в українській справі, прийняте нарадою, і дати виконуючому комітету можливість перед переданем сї постанови на розгляд тимчасовому правительству висловити комітету свій погляд на сю справу. На засіданні сконстатовано, що представники українських організацій фактично виступили зі складу виконуючого комітету громадянських організацій, переставши брати участь у його засіданнях. В жаданні української організації комітет бачить бажане одної нації сконцентрувати власть в своїх руках. — Ф. К.

— Українська гімназія в Полтаві. "Биржевыя Відомости" з 9. н. ст. червня подають телеграму П. Т. А. з Полтави: Надзвичайне зібрання полтавського повітового земства, поділяючи змагання Українців відкрити у Полтаві українську гімназію, ухвалило поробити заходи, щоб передати сій гімназії будинок й інвентар полтавського Інституту для благородних дівчат й асигнувало на перший рік 10.000 рублів. — Ф. К.

— Намісник Галичини у президента міністрів. З Відня: Дня 6. с. м. прибув намісник Галичини гр. Гуйн до Відня і відбув конференцію з президентом міністрів Зайдлером.

— Увільнені послы. Як доносять віденські дзєвники, увільнені послы Графенадер, Война і Наголіцки появили ся 6. с. м. в Палаті послів. Два послідні одержали вже покликане до військової служби. Послы Курилович і Марков перебувають ще у в'язниці, послы Крамарж і Кльофач мали 7. с. м. бути на волі.

— Комітет для привитання митрополита А. гр. Шептицького готуєть для нього памятник-адресу, в який увійдуть зникми, що зображали-муть жите Українців по сїм бік боевої дії за весь час теперішньої війни. Число доручень комітету світлин дійшло вже 214, а коли дочислити до сього 150 обіданих і змовлених зникми —

то збірка представляється буде як своїм числом, так і різнородним та всестороннім змістом дуже поважно. Доси передали комітетови свої зимки пп.: О. Вачинська в Гмінді, проф. І. Боберський — Відень, о. Д. Бодревич — Порохник, О. і А. Горбачевські — Прага, проф. Н. Даниш — Відень, В. Зуглевич — Баранів, о. И. Іванов — Львів, о. Ст. Йойко — Бошня, суд. Ю. Курдіак — Feldpost, Д. Кучика, Ст. і Т. Мейсевичі, І. Озаркевич — Львів, І. Полотнюк М. Огрова, о. П. Попаца — Пасічна, о. А. Сірецький — Кірхберг, М. Скоморовський — Львів, М. і О. Солтис — Львів, о. П. Стерняк — Добрян, проф. К. Студинський, Г. Ходоровська і ред. Ст. Чарнецький — Львів. Дякуючи за до- теперішні зимки просить ся все українське гро- мадянство як в краю так і на переселенню о дальшу посилку світлин, що дотикають життя Українців під теперішню пору. Бажані зимки з Галичини і Волини, види розвалених церков і т. п., воєнних комітетів і товариств, обходів (н. пр. Маківки), захистів, лічниць, замітні кар- тини з часів російської інвазії, зі здобування нпр. Перемишля, посмертні зимки бл. п. о. Бере- зовського, з переселення барків і з таборів українських полонених. Взагалі все цікаве з жи- ття Українців за час війни від 1914—1917 р. Зимки можуть бути різної величини, по змозі нехай менші, і по два примірники, з яких один для воєнного музею. Часто поодинокі особи по- сїдають фотографічні кореспондентки, одну — дві, що для них не представляють більшої вар- тости а які могли б дуже гарно доповнити зга- даний намітник. Тому й такі картки без огляду на се, що записані, слати в конвертах з поясне- ннями на адресу: о. Мирон Федусевич — Львів, Листопада 20. І. п. — а особисто передавати в склепі „Достави“ — Львів, Руська 20.

ПОМЕРЛИ:

Марія Антульська, разом з Станиславою, померла по довгій і тяжкій недузі дня 30 чер- вня 1917 р. в шпиталі в Стрию.

Щира Українка, патріотка не забула за бі- дні сироти і в останній свої волі призначила для них 50 кор., котру то квоту зложено в „Дністрі“ на фонд матрололіта гр. Шептиць- кого, В. II п.

ОПОВІСТКИ.

Вівторок 10. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Самсон преп. — римо-кат.: Аналії.
Завтра: греко-кат.: Пер. м. К. і Ів — римо- кат.: Пелайї.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчанової. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В четвер дня 12. липня 1917 „Невольник“ драматичний образ в 5 діях М. Кропивницько- го з поеми Тараса Шевченка.

Приготовляється знамениту народну ко- мічну оперету „Запорожський клад“ Ванченка. Штуку сю грають всі українські театри в Росії в великому успіхом.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі в 2 год. 5 п. п. Початок о год. 7½ вечером. 1—2

Відділ Краєвого Союзу господарств торго- вельних Спілок: Спілка для збуту овочів і ярип, заєстроване стоваришене з обмеженою пору- кою у Львові, вул. Зіморозича ч. 20. Бюро і склеп вул. Трибунальська ч. 1. Сею дорогою звертається Урава Спілки до всіх наших про- дукцентів в овочів, ярип, меду, во ку, а також до тих, що збирають малини, ожини, тогородж і гриби, щоб доставляли всі ті продукти нашій Спілці до дальшої продажі і до перерібки. Спілка платить за сі артикули торгові ціни то- го дня, котрого вони були доставлені. Всечес- нійших отців, Внов, управителів шкіл і госпо- дарів з околиць Львова просить Урава доста- вляти до склепу Спілки: салату, огірки, морхву, петрушку, молодий горох, молоду фасолу і картоплі, черешні, вишні, порічки. Сі артикули купув склеп що дня і у всякій кількості.

Отеміла вдова з священникого даму, позба- влена всіх засобів до життя, просить отсим о ласкаві хочби найдрібніші дамки, які просить ся слати під „Отеміла“ до Адм. „Діла“.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І. Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 8. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В Карпатах тільки мірний огонь неприя- тельської артилерії і мала стежна діяльність. Ко-

ло Станислава повторяв неприятели вчера і нині рано свої наступи з великою впертістю. Після безуспішности слабшого наступу вислано коло год. 1. в полудне численні переважаючі сили до рішучого наступу проти наших ста- новищ по обох сторонах дороги із Станислава до Калуща. Всі атаки розбилися об хоробру поставу і знамениту спідляльність всіх родів ору- жья нашої дивізії з Міскольча. Неприятеля, який в кількох місцях вдер ся до наших най- більше наперед висунених ровів, викинено без- проволочним протинаступом. Дальший наступ виконаний у вечірних годинах здавила наша артилерія. Наступ, виконаний нині рано без ар- тилерійського приготування не відніс успіху. В долині солотвинської Бистриці, недалеко Гути, вислав неприятели до наступу також численні сили. Випробуваний цілесильний полк піхоти ч. 1 імені цисаря і короля Карла вдержав тут після завязаного бою всі свої ст. нища. В головних областях атаків днів попер. днів, з виїмком без- успішного наступу неприятелиського на півден- ний захід від Зборова, не було більших боєвих ділань.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 8. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда Баварсько- го. Група війск генерала-полковника Бем Ермо- лія: На боєвощі між Стрипою і Золотою Ли- пою Росіяни по безуспішних жертвах поперед- них днів не вдали поновити наступів. Нині ра- но зломано перед великих втрат для неприяте- ля його наступ, виконаний коло Зборова без попереднього артилерійського приготування. Коло Станислава вели ся бої вчера і нині рано. Австро-угорські полки відперли там в бо- ротьбі з близька кількох російських дивізій, яких наступуючі філь, прорізані огнем нашої арти- лерії, дійшли перед наші становища. Рівнож відперто російській наступ коло Гути в го- рішній долині Солотвинської Бистриці. В обла- сти інших армій на східних фронтах вдержувала ся боєва діяльність в жарних границях.

На сході наступили Росіяни знова коло Станислава і зискали на області.

ЗВІДОМЛЕНЕ РОСІЙСЬКОГО ШТАБУ.

3 5. липня.

Західний фронт: На схід від Бере- жан неприятели випер наші передні сторожі, однак його знов відперто огнем артилерії. На схід від Липиці довшою заатакував неприятели після артилерійського приготування двічі наші становища, однак за кожним разом його від- перто.

3 6. липня.

Західний фронт: В напрямі Золочева завязана діяльність обосторонних артилерій. В околиці на південний захід від Рибник прий- шло до ряду завязаних боїв наших відділів з неприємелем. Неприятельська артилерія острі- лювала загально наші становища на схід від Липиці довшою і горішню.

НАДІСЛАНО.

Краєвий адвокат

Д-р ЄВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

486 при вулиці Крайовицькій ч. 6. 1—2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Парашка Мельник евакуована з Дуба, пов. Броди, за- мешкала тепер в Судовій Вишні, на Передмістї, по- шукує свого мужа Сеїма Мельника, котрай снужить при війську від 21. счня 1916 р. 487 1—1

Анастасія Назаревич з Грабковець, пов. Зборів, те- пер Городок Ягайловський, передм. Заставське, шу- кає брата Яцка Цевушина з Метенева, і мужа Антона Назаревича. 470 5—4

Оголошення.

Молодий лт 25 учитель народний, власатель реаль- ностий в місті, бажає зробити знакомість в цілях матримоніальних з молодого інтелігентною панночкою. Річ трактується серйозно, дискрецію речуть словом, о- ссег вимагавши. Анонімів не приймається. До Адмін- страції „Діла“ під „Серозний“. 492 1—5

ПОЧЕНЕ НІГ.

уєуває певно спеціальний пудер „Сзаве“, пакет за 1-20 К. На провіацію вислано тільки за попереднім написанням належності і 40 с. на порто. — Одинокє вступство S. FEDER, — Львів, Смиотуська ч. 7. 279 58—60

Інтелігентна старша жєнщина глядає місця за госпо- дині у священника вдівця, розуміє ся добре на го- сподарстві домашнім і кухні. Ласкаві вєлошеня в Адм- ністрації „Діла“. 491 1—1

Junge Dame Reichsd. sucht Aufenth. i. ukrainisch. Fami- lie (aufs Land o. Pfarrhs) zw. Erlernung der ukr. Sprache (1 Jahr) Selb. wurde i. d. Erziehung d. Kinder und i. Haushalte behilft sein. Musikalisch Weit. Ver- reinbg. u. Zuschr. erbeten an H. Mitterlechner, Lehrerin, Breslau 8 Wolfswinkel 474 5—6

АДРЕСА: Hauptkassє der Zentralleitung der Ukrainischen Legion LIEN, VILLEBERGASSE 20
ЧЕРКОВЕ-КОМІТО: 02-250
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛІСТИ І ДАТИ
НА СТРАЖЕННІ ПІДЛ. 444

23—7

Одинокє українськє

Тєр. взаїмних обезпечєнь на житє і вєстє II. „КАРПАТІЯ“ 27—1

Почесний президент його Експіленанс елєр- полит граф Шептицький.

Товариство опєртє на взаїмности, а черєз зєтє- виски припадають самим члєнам.

Ручить вжє по трєх лїтах неоспоримість і вєсє- ланість обезпечєня.

Принєє по трєх лїтах право викупу, а вжє по трєх лїтах удїлює позички на вєсє- відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу: ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 10.

Години урядові: від 8. до 2.

ТОВАРИСТВО
ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ

ул. Руська ч. 20

Телеф. 783.

написавши при Товаристві вєдєних обез- пєчєнь „ДНІСТЕР“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенєх в р. 1873.

Одїєальність члєнів обезпєчєна до вє- жєйної висоти удїлу.

Цїлю Товариства є утїлюванє кредиту своїм члєнам різними обезпєченєх в „Дністрі“ від бїльшєх лїт.

Відсотки від виєздох 3½, в рєк.

Бєз вєтрученєя рєєстрового вєдатку.

В К Л А Д К И

приймає і виплатує Каса Товариства в урє- дових годинах від 8. до 2. в вєнцєлах.

Конто в Почтовій Шкадині 35.427.

Жєровє конто в Австро-угєрськєй Банку.

Щадині вєкладє К 5,327.450

Власний капітал 686.383

Удїєльні позички 4,233.603

Канцєларій Товариства створєні вєрєх вєлоудєном.

1. 14—7

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понедіків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто пошт. шани. 26.726.

Адреса теле. „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошмаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологів стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видав: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Битва на східному фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 10. липня.

В області фронту архик. Йосифа значніша бовва діяльність артилерії і звідна. Під Станіславовом вчора рано розгоріли знов завзяті бої. Союзні війська відперли кілька наступів, але вечером супроти переважючого напору ворожих мас уступили за потік Лукавицю.

На північ від Дністра Росіяни поведились доволі супокійно. Наші підізди працювали успішно.

Між галицькою границею і Балтійським морем в багатьох місцях артилерійський огонь.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 10. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: Коло Риги, Динабурга і Сморгоня змогли ся бої. На просторі групи ген. полк. Вем Ермолі проявили Росіяни між Стрипою і Дністром слабу діяльність. Наші підізди при спорих на багатотях місцях добули і бранців.

Після битв, які розвинули ся вчора на північний захід від Станіславова, наші війська відступили на долішний біг потоку Лукавиці. На просторі інших армій не було більших битв.

Фронт Македонський: Положене не змінило ся.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престоло Рупрехта: У Фландрії зловж побережжя і в інших відтиках сильніший артилерійський огонь і звідна діяльність.

Група військ німецького наступника престоло: Часткові наступи Французів відкинені.

Група кн. Альбрехта: Нічого важливішого.

З воєнної пресової кватири.

ВІДЕНЬ (Ткб). В околиці Станіславова йшла дальша боротьба. Росіяни від рана вели на малі відтинки що раз то нові маси до бою. Союзні війська відпирали всі наступи ворога з подиву гідною витривалістю, аж завдяки чисельній перевазі удало ся вкінці ворогові загнати фронт в однім місці. Смілий протинаступ нашої нікоти здержував противника від дальших поступів. Під вечір згідно з пляном подали ся союзні війська за долішний беріг потоку Лукавиці.

Се нересунене фронту, виховане без дальшого натиску ворога спричинене тактичними зглядами з огляду на льокальні обставини боротьби. Обіймає воно тільки війська між Дністром і Карпатами.

Вчорашній день придбав Росіянам терену, але при тім страти його переходять усі міри.

Львів 10. липня 1917

Жнивними полями нашого Поділя кублять ся тепер битви, які своєю завзятістю, кривавістю, кількістю знищеного матеріалу муніційного і — як мало воно тепер числить ся! — „матеріалу“ людського, не мають пари в дотеперішніх, уже мало не 3 літніх боях на східному фронті.

Золочів, Бережани і Калуш — се ті міста наші, до воріт котрих стукають російські революційні війська.

Російські революційні війська! Полки з червоними прапорами! Пишемо се і рій невеселих думок тиснеть ся нам про вічний самообман людини, про могучу роль того самообману в історії, про його моральну осудність, — на рещті про його движучу роль в поході людства вперед. Відганяємо той рій зайвих рефлексій і приковуємось свідомістю до безпосереднього політичного обличчя подій, якими гомонять горячі дні сьогорічного липня. Дві обставини вимагають тут нашої уваги.

Одна: що ся офензива революційної Росії як самою появою своєю так і напругою своєю ведення завдає неправду всім тим воєнно-політичним міркованям, котрі будувались на думках про абсолютний пацифізм соціалістично-радикального перевороту тай на чутках про організаційну нездібність революційної російської армії до кривавого почину, і то почину більшої міри. Показало ся, що революційна Росія відкидає ідею окремого мира з осередними цісарствами Гогенцолернів і Габсбургів без порівняння рішучіше, ніж навіть Росія царська, Росія Романових. Тай показало ся, який карикатурний і як дуже невірний образ російської дійсности витворили собі були ті з поміж нас, котрі узагальнювали скандальні випадки анархії в Росії — випадки, певна річ, і яркі і навіть численні, та все таки у відношенню до величини Росії тільки дуже відокремлені, — переозували за те розміри тихої і супокійної, отже й нескандальної щоденної праці будування нової Росії, тай на підставі таких передислодок доходили до висновку, що треба, мовляв, тільки трохи потрясти російським фронтом, а він розлетить ся і дорога в Москву, Петербург і Київ буде свободна.

Друга обставина, яка вимагає кілька хвилю уваги, — се відношене українського громадянства до подій, які відіграють ся нині на східному фронті. Більш-менш рік тому переживало українське громадянство в Галичині дві тривоги — супроти тої заглади, яку для українства несла на своїх прапорах офензива Брусилова, тоді полководця царської Росії. Як би воно нині і не було, як болючим оком ми і не гляділи б на ту руїну країни і руїну життя і праці людської, руїну осель і руїну жнивних піль, яку лишає за собою нинішній, офензивний похід армій революційного полководця Брусилова, то до панічного остраху українське цивільне населене нині не має причини. Але не маючи причини до панічної утєчі в нестане будуче, український громадянин навіть теперішньою битвою Східної Галичини, рівночасно ні на хвилю не схитнув ся і не схитнет ся в своїм політичній і чутево-національній оцінюванню тої зорганізованої різни людей, яку отсе веде революційна Росія а тим самим, що й за царських часів, Брусиловим. Оцінка ся і виведене з неї становище супроти російської офензиви в українській суспільности зовсім не двозначно відемні, негативні. Щоб зрозуміти се, не треба нам відкликуватись аж до стільки разів заявлюваної і ділами доказаної льоальности до держави, до котрої належимо. Вистане взяти під розвагу простий політичний рахунок: Що зорганізувало сю офензиву те саме петроградське тимчасове правительство, котре просто ворожо ставить ся до програми здійснення української автономії і самоуправи, — котрого провідники стоять поперек домаганню української національної армії, — котрого генерали розпочали офензиву насильними репресіями проти українських полків, — котре під гучними кличами демократії силкуєть ся перепачкувати супроти України помальований на червоно, відсвіжений, старий російсько-московський централізм, — котрому війська, зібрані до офензиви саме на українській області, служать нетільки супроти зверхного ворога, а (се виразно говорилося) мають послужити й до оружного попертя всіх мійр, на які петроградські володарі рішили ся супроти преголошеня української автономії і самоуправи. Великі, рішачі успіхи теперішньої офензиви підняли би, річ зрозуміла, дуже високо повагу і силу тимч. російського правительства, а що сим зростом своєї поваги і сили правительство те покористалося би також, може навіть в першій ряді, супроти українського стремління до справдішнього, не тільки позірного, визволення з національної кеволі, — що-до сього петроградські централісти не лишили нікому ні крихітки сумніву.

Вільній Росії як федерації національних держав-республік бажає українське громадянство всього найліпшого, з'окрема бажає їй мирної відбудови. Але теперішньому централістичному правительству ми можемо бажати тільки швидкого кінця — хочби шляхом втратної й невдачної офензиви.

Українські полки відмовляють послуху?

Російські часописи доносять:

Комісар тимчасового правительства 7. армії прислав був на руки міністра війни і маринарки А. Керенського депешу свого змісту: В 12. дивізії полк 48. виступив в повнім складі, а полки 45. і 46. тільки в половині складу своїх компаній; полк 47. відкасуєть ся виступити. В 13. дивізії виступив майже в повнім складі полк 50. Обіцяє виступити завтра полк 51; полк 49. не виступив відповідно до приказу, а полк 52 відказав ся виступити і арештував всіх своїх офіцерів. Дожидаю Ваших вказівок в справі дальшого поведєня з людьми, які не виповнили бовєвих приказів та з людьми, які арештували своїх офіцерів. До того прошу о вказівки, як поступити з поодинокими офіцерами, що намовляють людей до непослуху.

Міністерство війни у відповіді на ту депешу повідомило комісара 7. армії, що на основі його звіту в справі подій в 12. і 13. дивізії тимчасове правительство рішило полки 45, 46, 47. і 52. розв'язати, а намовляючих до непослуху офіцерів і жовнів віддати під суд.

„День“ доносить, що безпосередно перед початком російської офензиви в Копичинях прийшло до військової револти, тому що полки 438 і 462 відмовили ся від участі в офензиві. Зревольтовані війська убили своїх офіцерів та стріляли насміхом штабових офіцерів, які іменем

Брусіхова і Керенського старалися по доброму спонукати до сповнення приказів. Також відпоручники робітничко-жовнірської ради не полагали спору. Вкінці одружило місцевість вісім козацьких полків амурських і оренбурзьких. Між зрештованими полками і козаками прийшло до завзятого бою, вкінці окружені полки ізза медостачі муніції були приневолені здати ся козакам; омісія їх віддано військовому суду.

З достовірного жерела довідуємо ся, що у всіх згаданих случаях неслухняними відділами були українські полки, які обстоюючи домагане української армії, заявили, що до часу, доки не буде сповнене те домагане, вони не будуть бороти ся в складі російських військ.

Державна Рада.

(Телеграма ц. к. Кореспонденційного Бюро).

Відень, 10. липня 1917.

На нинішнім засіданні президент подав до відома Палати, що дав пос. Кльофачеві відпустку на місяць.

Прийнято до наряд над звітом комісії для воєнної господарки в справі закону, який дає в тій області повновласть правительству. Після референта п. Фрайтагера промовляв президент міністрів Зайдлер, заявляючи, що зарядження, видані з приводу війни в області господарського життя, будуть ще довго удержані в силі.

ВІДЕНЬ. (Тбк.) Серед дальшої дискусії по інших бесідниках прийшов до слова посол К. Левицький. Виказував конечність реформи обов'язуючої конституції і можливо скорого розв'язання правно державних питань. Справа воєнної господарки є для всіх австро-угорських народів питанням життя; з правно державного становища цісарські розпорядки про управління воєнної господарки проткани конституції. Тому поставив бесідник при комісійних обраннях внесення, щоб розпорядки видані на підставі § 14, знасти і рівночасно видати в парламентарній дорозі законні повновласті. Ті аргументи, які проти бесідника піднесли противники його внесення, а саме, що в той спосіб зроблено би привілей, не видержить критики. З правного боку доведено ситуацію до такого заколоту, що й пропозиції тепер правительством зарядження ніяк не вияснить її, бо колиб війшли в життя ті розпорядки, то стояти муть побіч себе і рівночасно дві законні інституції для розпорядків в справі воєнної господарки. Бесідник мусить висказати поважні сумніви, чи вибрана дорога виходу слушна і вказана тай запитує, чи населення може бути вдоволене дотеперішню воєнною господаркою і чи з огляду на те представники народу можуть давати правительству дальші повновласті до воєнно-господарчих розпорядків.

Вислідки воєнної господарки вказали щось противного.

Кількох то скарг на центрацію, на острів переведене реквізицій, на творення трестів і відомні наслідки для рільників!

Далі нап'ятував бесідник надужити при виконанні міністерського розпорядку, силою котрого мешканців громад має ся притягати до робіт в жнива на полях того, що пішов до війська. Сей розпорядок довів до того, що в східній Галичині селяни 2—3 дні в тиждень працюють на двірських полях. Ті відносини нагадують навшину.

Мотивуючи свою резолюцію поставлену в комісії, вказує бесідник на шкідливі наслідки рейонових команд в Галичині. Бесідник високо цінить працю офіцерів, але в часі війни шанувати тих панів тільки на фронті, бо тільки там для них властиве місце і там вони можуть віддати вітчині правдиві прислуги. В краю поза фронтом є доволі кваліфікованих фахових сил, які знов виключно компетентні до агеуд воєнної господарки.

Покликуване рейонових команд не впливає ані з закона, ані Найвищого розпорядку. Ті команди є в краю раз військовою, раз цивільною властю так, що в дійсності виконують безграничну збройну владу.

Діяльність військових властей при реквізиції бараболі і квасної капусты в Галичині довела до того, що ті середники поживи на зеліничних стаціях померзли, то віддали ся.

Вкінці просить бесідник, щоб Палата прийняла його резолюцію, якою закликає ся правительству, щоб не еживало далі рейонових команд команд у службі воєнної господарки для справ без характеру чисто воєнного (Оплески на укр. лавах).

В дальшій дискусії забирав голос управитель міністр. рільн., по ім пос. Поточек, який жалувал ся на реквізиції і домагав ся, щоб рільникам від разу визначувало цілий контингент, який мають з господарки доставити.

Після промови генерального бесідника про цілий закон прийнято в 2 і 3 ім читанню з поправкою пос. Морачевського, що перед видаванням розпорядків загальніших має видати опінію комісія в 27 членів, яку в тій цілі вибере комісія. Інші поправки перепали.

На тім відложено обрання до четверга.

На основі рішень клубових голов після ухвалення закона в справі воєнної господарки прийду на днешній порядок наряд в Палаті після отсі справи: прагматика для учителів, звіт скарбової комісії від воєнних доходів, закон про опіку над виселеннями, звіт комісії про дорожній додаток для державних урядників та про підвищене причинка для родин осіб покликаних до військ.

Правничка комісія зрештовувала свою ухвалу в справі допущення жінок до судів присяжних. Референт комісії п. Офнер з того приводу вложив реферат. В дискусії промовляв п. Загайкевич.

Між зголошеними внесками є внесок пос. К. Левицького, щоб гандлярів не допускати до ліценцій військових знарядів, придатних для рільників, та щоб загально до таких ліценцій мали доступ тільки рільники і рільничі організації. Далі внесення пос. Дністрянського о уділенні заповоги жертвам пожежу в Бавоні.

Між зголошеними інтерпеляціями є інтерпеляція пос. Трильовського ізза поведіння мадярських жовнірів з цивільним населенням в Галичині; пос. Лаврука ізза поступовання централі для виходців при признаванні причинків; пос. Льва Левицького в справі признавання права прилюдности семінарії У. П. Т. і пос. Бачинського в справі висвіду дисциплінарки проти одного судового радника.

З парламентарних комісій.

ВІДЕНЬ. (Тбк.) Комісія для відбудови відбула засідання під проводом пос. К. Левицького. Референтом усіх внесень назначений пос. Онискевич. В комісії для військових причинків досі підвишки не ухвалено з причини фінансових трудностей, на які вказав управитель міністерства скарбу.

Звідомлене рос. генер. штабу

з 8. липня.

(Тбк.) В напрямі Золочева ворог пробував цілу ніч наступів на фронт від годівського лісу, на захід від Конюхів і старав ся виперти наші війська із становищ, занятих по битві дня 6. липня.

Усі ті наступи відкинуто так само, як наступи на захід від Високого виведені при допомозі панцирних автомобілів.

В боротьбі д. 6. липня коло Конюхів взяли живу участь бельгійські панцирні самоходи і загнали ся аж під ворожі дротяні засіки.

На схід і пол. схід від Бережан ворожа артилерія стріляла сильно. Противник пробував значними звідними відділами напасти на наші засіки на півд. захід від села Шибалин, але ми прогнали його крісовим огнем.

Новий генерал-губернатор Чорногори.

ВІДЕНЬ (Тбк.) Цісар іменував б. президента міністрів полк. гр. Клям-Мартініца генерал-губернатором Чорногори. Дотеперішній губернатор Чорногори іменований командантом корпусу.

Перед уступленем німецького канцлера.

БЕРЛІН (Тбк.) Бюджетова комісія німецького райхстагу мала вести дальше політичну дискусію. Та зраз на початку засідання зажадав пос. Ельберт звіту з відбутої коронної ради. Колиж канцлер відмовив ся, члени комісії зараз розійшли ся.

Можливість концентраційного кабінету.

Львів, 10. липня 1917

„Narodni Listy“ доносять:

Після перебрання наряд парламенту теперішній кабінет уступив новому дефінітивному правительству, яке має готувати зміну конституції, а зокрема полегодити національні питання в Чехії, Галичині і на півдні монархії. Новий кабінет складав ся би з 24 членів, з тих 10 було би покликаних не з парламентарних кругів, як міністри ресортові, що творили би вузлу міні-

стерську раду, а 14 міністрів було би іменованих з поміж послів. членів поодиноких партій. З тих 14 міністрів 3 одержали би Чехи, 2 Польяки, 1 Українці, 1 Ромуни. Також вузлий кабінет складав ся би з відпоручників поодиноких національностей.

Росія і Україна.

Відень, 7. липня 1917.

„Биржевыя Відомости“ з 10. н. ст. червня пишуть:

Постанова президії Ради селянських депутатів, щоби зняти реферат в справі будучого політичного ладу Росії, викликає невдоволене серед делегатів національних груп, а головню Українців. Ті останні бачуть у постанові президії бажане, затушувати виступи представників національних груп: про федерацію і автономію Росії. В сій справі мали Українці ряд наряд і ухвалили заперестувати проти акції президії, вказуючи на те, що коли з'їзд не схоче розглянути питання з справі будучого політичного ладу Росії, вони демонстративно покинуть збори і про діяльність з'їзду зрештовують своїм виборцям на місцях.

В імені президії з рефератом в сій справі виступив І. Бунаков. Він вказує, що фізіономія всеросійської Ради селянських депутатів у змісті політичного угруповання виразно означена. Більшість членів Ради ділить думку народницьких партій, впрочім багато з них є активними робітниками, партіями соціалістів революціонерів. Фізіономія президії під політичним оглядом також відома не тільки Раді, але й всій Росії. Таким робом не можна сумнівати ся, що в справі будучого політичного ладу в Росії більшість всеросійської Ради селянських депутатів стоїть за федерацією і автономією Росії. І. Бунаков пропонує подрібне обговорення питання про самовизначення народностей відложити до найближчого всеросійського з'їзду, бо до того часу соціалістичні партії остаточно намітять шлях, по яким повинна будувати ся будуча Росія, а поки що обмежити ся орнятем отсєї декларації: „Всеросійська Рада селянських депутатів — виразниця зорганізованої волі працюючого селянства — в торжественний час закріплення і поширення завойованої кровю синів народу свободи, заявляє: працююча Росія, йдучи неоподитно шляхом здійснення найширшої свободи і повного самовизначення як осіб, так і національностей, які заселяють Росію, повинна утасрити такий державний лад, який вповні забезпечуват би ті засади. В імя того всеросійська Рада селянських депутатів накликає російське працююче селянство настояти на Установчих Зборах на установі в Росії федеративної демократичної республіки, в якій всі народи мати-буть повну свободу уладження свого внутрішнього життя. Всеросійська Рада селянських депутатів глибоко переконана, що тільки при найширшій автономії народів, які заселяють Росію, без поновлення одного народу иншим, може утворити ся нова, сильна, свободним внутрішнім єднанем свободних націй — Росія“. Текст декларації задовольнив представників всіх націй і загальні збори прийняли її одностайно. — Ф. К.

„Frankf. Ztg.“ в депеші з Базелю доносить: Бюро Агаса подає з Петрограду: Екзекутивний комітет селянських депутатів ухвалив резолюцію, в котрій одобрено становище тимчасового правительства, яке не хоче признати автономії України. В резолюції сказано, що будучою формою державної Росії мусить бути союзна республіка.

АМСТЕРДАМ. (Тбк.) З Стокгольму доносять, що Росія старат ся відізкати Волинь і втрачені українські території, аби в той спосіб перешикодити всім плянам Українців і усунути важну внутрішню квестію. Вибрано й тому південно-західний фронт для офензи, що війська на півночі неспівні.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймас Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки шадничої 4.000.

В справі сьогорічної молотьби.

Відень, 7. липня 1917.

З різних сторін надійшли до мене письма, з яких виходить, що оголошений недавно розпорядок цілого міністерства з дня 26. мая с. р. з. д. ч. 235 в справі унормовання обороту збіжжя, мукою і т. и. та в справі молотьби збіжжя викликав в кругах наших селян і господарів велике занепокоєне. Іменно в справі молотьби

при допомозі органів влади висказується по-
боюване, що при такій молотбі дуже багато
збіжжя лишилось невикористаним, що мабуть
будуть забирати з поля збіжжя ріжних вла-
стелів до одної стирги, через що властелі
можуть бути покривджені, бо одно збіжжя є
більше а друге менше намолотне, що пропаде
для господарів т. зв. послід конетний для го-
дівлі дробу, та що взагалі розпорядок отви-
рає дорогу до других ріжних надулть, або
недогдностей.

Супроти того належить ствердити, що
ясна постанова §. 20 згаданого розпорядку не
дає достаточної причини до таких побо-
ювань, хіба, його хибно інтерпретовано та
приміновано. Той параграф звучить:

„Посідач збіжжя і плодів стручкових
є зобов'язаний підпрняти вимоло-
чене (видушене кокорудзи).“

„Власть може на се при уаглядненю мі-
сцевих господарських обставин означити рече-
нє і по безуспішнім упливі того
речення на кошт і небезпеченство посідача
казати зимолотити збіжжя і на ту ціль ужити
його господарських забудовань і середників
його господарства (прим. машину, коні, худобу
вау і т. и.).“

Вона може однак в разі потреби також
без попередного означення речення казати пе-
ревести молочене з помічю власних органів за
зворотом на місці прийнятих коштів молоченя“.

Як Тов. „Сільський Господар“ так і „Госпо-
дарська Парламентарна Комісія“ підприємма-
ють потрібні заходи, щоби приміненє третого
уступу §. 20. згаданого розпорядку обмежувало
ся лиш до дійсно надзвичайних слчаїв, (прим.
грозячої нагної інвазії) і на разі нема причини
до на вступі згаданих побоювань.

Коли би однак в якій околиці заносило
ся на невластиве інтерпретованє постанов §. 20.
згаданого розпорядку треба безпрова-
дно звернути ся о поміч до по-
слів, подаючи конкретні факти.

Володимир Сігалевич.

Українці і армія.

Відень 6. липня 1917.

За автономію України, українську армію й міністра для України.

„Утро Росії“ з дня 13. н. ст. червня доно-
сить із Києва:

Український Війсковий Клуб та залога Ка-
мінця Подільського післала телеграму кн. Льво-
ву та Керенському з жаданєм негайного опові-
щення акту про засадниче признає автономії
України, українізацію армії, признаєня окремо
го міністра в справах України.

Українська фракція Ради війскових депута- тів київського округа.

„Кіевская Мысль“ з 27. н. ст. мая доно-
сить: В радї війскових депутатів київського о-
круга депутати України виділили ся в окрему
українську фракцію на такій п'ятформі: 1) Ці-
лю фракції є об'єднати всіх депутатів України
в справах переведення в житє національно-тери-
торіальної автономії України в межах демокра-
тичної федеративної російської республіки; 2)
до української фракції приймають всіх депута-
тів України, незалежно від їх партійних погля-
дів, але при умові, що вони признають першу
точку; 3) українська фракція складаєть ся з двох
секцій: соціалістичної і несоліалістичної; до со-
ціалістичної належать соціалні демократи, со-
ціал-революціонери, соціалісти народники і всі
ті, що співчувають сим партіям; до несоліалі-
стичної фракції всі інші, як партійні, так і не-
партійні члени фракції; 4) постановам фракції
віддають ся всі члени фракції, коли се не про-
тивно їх партійній дисципліні; в противнім ви-
падку вони без дозволу фракції не мають пра-
ва виступати на загальних зборах Ради війско-
вих депутатів київського округа на шкоду су-
проти фракції. Бюро фракції містить ся в київ-
ській 6. царській палаті. Секретар фракції при-
ймає від год. 10 до 3. Звідтиж посилають агіта-
ційну українську літературу на провінцію. Фрак-
ція просить товаришів з фронту присилати вся-
кі відомости про їх житє на адрес: Київ, пала-
та, Рада війскових депутатів київського округа,
Українська фракція.

Українська Військова Генеральна Рада.

Як доносить „Кіевская Мысль“ з 24. н. ст.
мая відбуло ся в селі Педагогічного Музея за-
сіданє Української Генеральної Ради. До прези-
данє Української Генеральної Ради. До прези-
данє вибрано: полк. Пилькевича, матроса Пиль-
менного, військового урядника Петлюру і пра-
порщика Полозова, до секретаріату: Гореміна,
Потішну, Чернявського; скарбником Певного.
Вибрано депутацію з 4 людей для подорожи
до Петрограду в цілі ознайомленя правитель-

ства з ухвалами українського військового з'їзду
і виведення по можности скорої реалізації тих
ухвал. В склад депутації увійшли полк. Пильке-
вич, прапорщик Чернявський, матрос Пильме-
ний і сардат Ровинський.

Разом з депутацією Генеральної Ради їдуть
члени Центральної Української Ради: Єфремів,
Винниченко, Ковалевський, Барановський Оди-
нець, Степко, Сніжний і Сторубель. — Ф. К.

Земельна справа на Україні.

Відень, 8. липня 1917.

„Биржевыя Відомости“ з 12. н. ст. червня
доносять:

Харківський губерньський з'їзд селянських
депутатів ухвалив таку резолюцію в аграрній
справі: 1) Приватна власність на землю касу-
єть ся на завжди. Всі землі в приватнім посі-
даню, державнім, монастирським, церковним і
всі інші землі стануть громадянським добром.
2) Користувати ся землею можуть тільки ті, хто
буде оброблювати її своєю працею у власній
особі, родиною або й спільно з иншими, але
без наємної праці. 3) Всі землі як у приватнім
посіданю, як і інші повинні перейти у всена-
родне користанє без жадного викупу. 4) За-
гально народний земельний фонд дістаєть ся
в управу місцевих окружних і центрального ор-
гану народної самоуправи. 5) Надра землі, лі-
си, ріки, озера і угоди всякого роду стануть
загально-народним добром; форми користуваня
ними установляють центральні законодавчі ор-
гани. 6) Загальні принципи земельного законо-
давства, що обов'язують усю державу, устано-
вляють всеросійські Установчі Збори, а по-
дрібне розробленє земельних законів згідно з
умовами місцевого житя посилаєть ся авто-
номним одиницям, на Україні — україн-
ському Соймови. Остаточне порішенє зе-
мельної справи установить ся на Установчих
Зборах. Закликаючи селянство здержати ся від
самовільних захватів землі, губерньська Рада
селянських депутатів вказує заразом на необхідну
потребу участі зорганізованого селянства в у-
становленю умов аренди землі, найму сільсько-
господарських робітників і контролі над веде-
нєм сільського господарства, а також контролі
над рубанєм лісів. — Ф. К.

НОВИНКИ.

Львів, 10 липня 1917.

— Кубанська Військова Рада. „Биржевыя Від-
мости“ з 12. н. ст. червня доносять з Катери-
нодару: Увійшов в житє новий свободний орган
козацької самоуправи — Військова Рада. Виро-
блено і затверджено цілий кодекс директив, по-
якому мають поступати виконавчий орган і бу-
дучі делегати установчих зборів. Найважливіші
постанови, се резолюції в справі військової служ-
би і в справі землі. Військова Рада постановила:
З огляду на руїну козацького господарства
і надмірне подороженє умундруваня і виправ-
ні віднести всі розклади на виправу на разуюнок
скарбу. Крім того постановлено зажадати зво-
роту всіх розходів, понесених при мобілізації
в сій війні. В земельній справі ухвалено резо-
люції такого змісту: 1) признати, що як гре-
мадські землі станиць і хуторів, так і ті землі,
міс і інші угоди, що знаходять ся у спільній
власті війська, творять добро всього кубансько-
го козацького війська; 2) признати, що всі землі
в приватнім посіданю, виділені з козацької те-
риторії шляхом подарованя і магород, всі скар-
бові, монастирські, причтові, церковні і інші
землі і угоди також ререходять до козацького
війська. — Ф. К.

— Просьба до львівських Українців. „Україн-
ський жіночий Комітет помічи для ранених
жовнірів, у Львові відвідує не тільки ранених
жовнірів у всіх тутешних шпиталях і заосмо-
трює їх в часописи та книжки, але також ви-
силає поштою 155 посилков з часописами до
ріжних місцевостей Австро-Угорщини, в яких
окинулись українські жовніри. Все те вимагає
очевидно дуже великого вкладу праці, а при-
тім і значних видатків на закупку часописів,
що переходить вже силу і спроможність членів
Комітету. Знаючи о тім, що є важливіші і біль-
ше необхідні потреби, на які суспільність наша
складає жертви, Комітет наш не наприкрив ся
доси ніколи і не витягав руки за грошеви-
ми дрібками від приватних осіб, щоби не викладати
на нашу громаду нових тягарів. І нє і зверта-
ючись до львівської укр. Громади прє сить Ко-
мітет нашо таку поміч, яку легко може дати
кожда свідома родина, а се: просимо о
зрочитані часописи. Таку просьбу чей-
жо легко спознати, тільки троха доброї волі і
пам'яті, що на сю прочитану нами часопись,
яка по найбільшій частині марнуєть в дома, че-

кають сотки ранених жовнірів по шпиталях,
жадних прочитати свій рідний дневник і дізна-
тись про нові події. Часописи українські, а хто
би мав, то й німецькі, угорські, чеські і руму-
нські, а також книжки просимо складати для нас
ласкаєв в склепах отсих фірм: 1) торговля між-
товарів Филиповича, вул. Кохановського 6. 2)
Цукорня Стецькова, вул. св. Миколая 7. 3)
„Народна Торговля“, Ринок 36. 4) „Спожино-
господ. Спілька“, вул. Бляхарська 11. 5) „До-
става“, вул. Руська 20. Дуже просимо в імени
ранених жовнірів не відмовити нам сеї прислу-
ги і складати дневники, коли не щоденно, то
бодай кожного другого дня в однім з висше
наведених льокалів. За „Український жіночий
Комітет помічи для ранених жовнірів“ у Льво-
ві: С. Олесницька, предсідателька, М. Олекс-
нівна, секретарка.

— Українське національне свято у Кирилівці.
„Кіевская Мысль“ з 27. н. ст. мая доносить:
Звенигородська повітова управа запрошує всіх
на національне українське свято, яке устроєть
ся в честь Т. Г. Шевченка в селі Кирилівці,
звенигородського повіту (ріднім селі поета) в
понеділок 22 ст. ст. мая (другий день св. Трой-
ці). На святі буде управляти хором зведений укра-
їнський диригент А. А. Кошиць. — Ф. К.

— Іспит зрілості в ц. в. анад. гімназії у Льво-
ві відбув ся під проводом п. радника прави-
тельства Ілі Коковорудза в днях 1. і 2. червня
в головнім заведеню, а 5. і 6. червня в філії.
Іспит зрілості а) в головнім заведеню здали:
Пацишин Василь, Дрималик Богдан Юрій, Є-
кєрський Олександр (з відзначенєм), Коваль
Іван, Ловицький Маріян Любомир, Паньковський
Теофіл Яромір, Федик Теодор і Юшак, Сте-
фан; б) в філії: Божик Стефан, Боберський
Петро Омелян, Куречка Теодозій, Рудович О-
лександр Стефан (з відзначенєм), Тузак Севе-
рин Казимир (з відзначенєм), Войнароський Я-
рослав (екстерніст). Военну матуру в протягу
шк. р. 1916/17 під тим самим проводом зда-
ли а) в головнім заведеню: Богачевський Оме-
лян (з відзначенєм), Вертипорох Євген Іван (з
відзначенєм), Коблянський Іван (з відзначенєм),
Лазорко Дмитро, Піас Теодор, Дзєркович А-
дріян, Макарушка Любомир Євген (з відзначе-
нєм), Мілко Петро (з відзначенєм), Качмарський
Олекса, Мовчук Михайло, Смолин Василь, Сте-
цура Михайло Франц, Сорочівський Іван, Бо-
жеєвський Володимир (з відзначенєм), Дяков Я-
рослав Володимир, Каранович Володимир Дани-
ло, Тершаковець Іван (з відзначенєм), Тишов-
ницький Омелян Михайло (з відзначенєм), Ко-
гут Ілля, Тузак Андрій; б) в філії: Корецький
Стефан Микола, Ніраз Юрко, Глуховецький Іван
(з відзначенєм), Саламанчук Олекса Василь, Аль-
тинський Адам Пєрвонім, Горак Стефан Йосиф,
Оришук Яків (з відзначенєм), Олександр Рудольф
Іван, Левицький Михайло Роман, Адамус Василь,
Гіряк Тома Володимир, Дудик Роман, Берест
Омелян Маріян, Бованко Роман Олександр,
Кушнір Сильвестер, Велькопольський Володи-
мир Маріян, Домбчевський Пєрвонім Іларіон, Домб-
чевський Іларій Микола, Яценків Володимир
Маріян, Любокович Константин Володимир (з
відзначенєм), Левицький Корніло Олександр,
Стасів Венедикт, Недовіз Іван, Лиско Констан-
тин, Мельник Клим, Бачинський Осип, Гіряк
Осип, Гілецький Павло, Погорельський Сас А-
лександр Василь, Паньковський Стефан Іван,
Коліяжин Теодор, Тамків Володислав, Мєроз
Василь.

— Загальні збори Товариства шкільної освіти
у Львові. В неділю 14. мая о 8 й годині веч. в
льокалі комерційної школи „Товариства учите-
лів“ (Бібковський бульвар 57) відбули ся за-
гальні збори Товариства шкільної освіти.
 („К. Мысль“ з 27. мая н. ст.) — Ф. К.

— Енергія українських пань заслугує на
новне признає. Бачимо її на ріжних по-
лях і у ріжних напрямках. З подивом глядимо
на неї у захистах сиріт. Сестри Василіади у
Львові та світські пані по провінціях співрезу-
ють в сїм напрямі між собою з подиву гідним
одушевленєм. Збіркою на фонд ім. митр. Шеп-
тицького займає ся вже пані поодинокю, або
згуртовані по секціях. З Угнова пишуть нам,
що там завязала ся секція „живого пам'ятника“
під проводом пані інженерої Стеф. Доро-
жницької. Секція поставила собі ціль: уладити
збірку лістову по хатах, збірку блючкові пе-
ред церквою, театральні вистави і концерти в
день повороту Екци. Митрополита. Перші три
точки програми виконано вже з великим успі-
хом, до четвертої почато приготавля. До сек-
ції „живого пам'ятника“ ввійшли крім прихиль-
ницької секретарка п. а Галі Дорожницька, а з му-
зички Теодор Яскуляк, секр. суду (засл. голова),
касієр о. Микола Тисович, інж. Корніло Целе-
вич, срдія Павла Ярема і ук. богослов Ів. На-
гурський. Діяльність уугнівської секції „живого
пам'ятника“ може бути взором для галицької
суспільности. — К. С.

— Старшина У. П. Кружка в Жовків розписує
отсим конкурс на приняте учеників до селян-

ської бурси на шкільний рік 1917/18. Услівя прийняті: 1) Місячна оплата, з гори платна, 25 К.; одноразове вписове 10 К. (на інвентар і бібліотеку). 2) Здобити і дійсно убогі ученики можуть виїжджати дістати знижку. Урава бурси прийме за плату також в натуральних через довіз бараболі, капусти, буряків, муки, фасолі то що. 3) Батьки (опікуни) мусять бути членами Українського Педагогічного Кружка. 4) Батьки (опікуни) мусять підписати декларацію, що через весь рік будуть точно і з гори що-місячно виплачувати назначену квоту. 5) Кожний питомець при вголошенню до бурси мусить мати ліжко і біле своє. Крім сего 1 пару ліжочок, 1 пару ліжок (більших), 1 пару вилок і один власний столовий ніж. 6) За питомця платиться в бурсі за кожний місяць з гори, без огляду на се, в котрім дні місяця озвучив би він бурсу. 7) В часі Різдва і Великодних ферій всі питомці мусять безслідно розв'язати ся і бурсу опустити. 8) При вступі до бурси питомці піддаються лікарському огляду. Подана о прийняті заохотренні в міру потреби в свідоцтво убожества і шкільне залучення на відповідні марки належить слати найдалше до дня 1. серпня с. р. на адресу: Старшина Українського Педагогічного Кружка в Жовні. — За Старшину Кружка: о. Ст. Білинський, голова, Осип Пеленський, секретар.

— Діти на селі. На сю ціл зложив п. д-р Бронислав Сабат, лікар у Львові, квоту 20 кор. на руки редакції „Діла“.

— Не забудемо сего „Дністрові“! Правдиво книжний дар, зложенний товариством „Дністер“ на „Фонд ім. митропол. А. Шематського для укр. сиріт“ відбив ся голосним відгомном в серцях цілої нашої суспільності; де прийхати, з чим не зговоритись, скрізь почули майже ті самі слова: таких „Дністрів“ треба би нам більше! Так, справді здало би ся нам більше таких своїх рідних інституцій та товариств — і они можуть повстати, але треба конче, щоб ми вірили у власні сили, мали поуте солідарності та хотіли допомогти до створення таких питомих організацій. Коли перед 35 літами ходило о зложене гваранційного капіталу для „Дністра“ в квоті 50.000 злр., то годі було сих грошей зібрати; наші люди не довіряли собі самим, чи будуть в силі постягати „таку велику суму“, впрочім — говорено — хто у нас на тім розуміє, де ми маємо фактових людей, а бували й такі, що не бачили взагалі потреби заснування свого аскураційного товариства тому, що було прецінь в краю польське Краківське Тов. убезпечень (т. зв. Флоріянка) і чеська „Слєвія“! Три члени тодішнього основуючого комітету, пп. В. Нагірний, д-р Федак і бл. п. радник апеляції Бережницький, їздили по краю від хати до хати та мусили уживати всієї вимови, щоб наклонити наших людей до участі в задуманім ділі і зложена відповідної скількості гроша, аби досягнути вимаганий правительством гваранційний капітал. А нині, яка зміна! сей „Дністер“ став по 35 літах власником кількамільонового майна, дає незалежне удержання соткам українських родин, виховав вже цілі кадри свідомих членів нашої суспільності, дає рікрічно дуже великі жертви на народні цілі, а скільки нашої молодіжні завдячує „Дністрові“ покінченню студій, се могла би найлучше сама молодіжні сказати. Колиж сего року на вид застрашаного своїми розмірами сирітства поніс ся зі зболілої душі горем прибитого народу розлучливий клич: „ратуйте бодай мої діти!“, тоді не краківське тов. убезпечень, не „Слєвія“ поспішили нам з допомогою, а свій рідний „Дністер“ став нам меценатом і добродієм, та зложив справді княжу жертву в сумі 100.000 К. на ратоване української дитини. Сей жертви не забуде „Дністрові“ наша суспільність; чейже тепер навіть всім доси незрячим отворять ся очі та зрозуміють, хто нашим приятелем, а хто ворогом, зрозуміють, що нам треба горнутись тільки до своїх інституцій, бо в тім наша економічна сила, а в тяжкій годині і неважко поміч. Так — і я кажу, що таких „Дністрів“ треба би нам більше, тільки додамо ще одно від себе: що треба би нам також у всіх інституціях більше таких саме людей, які стоять на чолі „Дністра“, щоби попри інші конечні прикмети, як знане, почуте обов'язку і солідність мали також конче серце для народу і його потреби! Тоді тільки стає ся достатня інституція тим чинником в життю народу, яким вона повинна бути, тільки тоді! Нехай же нам „Дністер“ остане все таким яким він є нині для нашого народу і нехай буде вагомим для прочих наших інституцій. — о. В. Л.

— Вислід VI ої війни воєнної позички в лівійській повіті. Ц. к. староство у Львові подає до відома: Населення лівійської повіті, подібно як в попередніх воєнних позичках, так і при субсидуванні VI ої австрійської воєнної позички оказало охотно свою жертволюбність на цілі держави і мимо значного зниження повіту на-

слідком ворожої інвазії, як також інших перешкод, спричинених воєнними часами, субсидувало 4.000 250 корон. Се цифра, яка перевищує усі дотеперішні субсидуції в лівійській повіті.

— Відзначене. П. Василя Карулю, прапорщика 41. п. п., студента філософії університету в Чернівцях, відзначено за хороше поведене перед ворогом срібною медаллю хоробрости І. класу.

† ЛЯГЛИ ГОЛОВАМИ

Юрке Ткачук, поручник 41. п. п. поляг над Сочею дня 24. мая с. р., він був приділений до скорострілів. Покійний ролив ся з Селятині на Буковині. Скінчивши гімназію в Чернівцях, вступив опісля на університет у Чернівцях. Належав до академічного товариства „Союз“. Покійний був свідомий Українець, широко любив свій нарід і брав живу участь в народнім житті. Він мав по селах відчити і старав ся всіми силами помочи своєму бідному народові. Поляг вернувши щойно з відпустки, підчас котрої поховав свого молодшого брата. Покійник умер в цвітї життя, проживши всего 24 роки. В. Й. п. — Василь Кавуля, прапорщик 41. п. п.

† ПОМЕРЛИ:

Наталія Пацановська, учен. V. класу ліцея, дочка ц. к. завідувача податкового, померла в 16 ім році життя дня 3. липня с. р. в Перемишлі в домі батька. В. Й. п.

О П О В І С Т К И.

Середа, 11. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Пер. м. К. і Ів. — римо-кат.: Пелігій.

Завтра: греко-кат.: Петра і Павла — римо-кат.: Генрика.

Український Народний Театр Т-ва „Бевіда“ у Львові під управою К. Рубчакової. Салія Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В четвер дня 12. липня 1917 „Невольник“ драматичний образ в 5 діях М. Кропивницького з поеми Тараса Шевченка.

Приготовляється знамениту народну комічну оперету „Запорожський кляд“ Ванченка. Штуку сю грають всі українські театри в Росії з великим успіхом.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечером. 2—2

Анна Тузак з Карачинова пов. Городок виїшла, з жури в приступі помшання, з дому ще 30. мая с. р. і до сього часу не віднайдено її. Має 73 літ, малого зросту, очі сині, болосе біляве. Тому два тижні бачили її в Мостисках. Просить ся кожного, хтоби її вбачив, придержати та дати знати і телеграфічно до гр. кат. уряду парохіального Рудно коло Львова. Всякі кошти звернуть ся і нагородять ся.

Російське звідомленє.

З 6. липня.

Після артилерійського приголовлення дня 6. липня о годині 10. перед полуднем піхота перейшла до наступу і виперла неприятеля в бою на багнети з його висунених ліній, при чім заняла ліс (?) Наші відділи заняли всі вибудовані становища неприятеля. Наша піхота, яка значно посунула ся вперед, биставлена була на криловий огонь неприятельської артилерії з ліса Коросовець. Відділ нашої піхоти заняв гору 388 і вдер ся до села Годи. Завзятий бій зведено на північний захід від Конюхів. На південний захід від Голочан (Богородчан?) ми вигнали передні сторожі неприятельські і посунули ся наперед на фронті більше як 10 верст між Ляхівцями і Давинячем. Оба села заняті. В околиці села Пороги, 12 верст на захід від Солотвини, вигнано також передні сторожі неприятельські. Наша офензива в околиці Конюхів і Голода зустрічає ся з дуже завзятим опором свіжих неприятельських резерв, стягнених поспішно.

Оголошення.

— ПОЧЕНЕ НІГ —
усуває певно спеціальний пудер „Ozave“, пакет за 1-20 К. На провінцію висилає тільки за попереднім надісланням належності і 40 с. на порто. — Одиноке заступство 5. FEDER, — Львів, Синотуська ч. 7. 279 59-60

Молодий дит 25. учитель народний, властитель реальностей в місті, бажає зробити знакомість з цілх матримоніальних з молодого інтелігентною панночкою. Річ трактує ся серйозно, дискрецію ручать словом, по-саг вимагають. Амонімія не приймає ся. До Амнімі страції „Діла“ від „Серовини“.

Junge Dame Reichad. sucht Aufenth. i. ukrainisch. Familie (aufs Land o. Pfarrhs) zw Erlernung der ukr. Sprache (1 Jahr) Selb. wurde i. d. Erziehung d. Kinder und i. Haushalte behilft sein. Musikalisch Weit. Verelng. u. Zuschr. erbeten an H. Mitterlechner, Lehrer in Breslau 8. Wolfswinkel. 474 6-6

в кожній скількості купити
ПОСЕРЕДНИЧЕНЕ
НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ
ЛВІВ
Ринок ч. 36.

Просить ся о пробки і подане ціні і скількості.
490 2-3

! Небувале !

МОЛИТВЕННИКИ по 10 сотинів!
(щоденні молитви).

Крім сего великі молитвенники по 90 с., 1 К 20 с., 1 К 30 с. і 1 К 60 с. продає і висилає лише за готівку і по надісланню почтової оплати до 5 кг ваги 1 К 20 с.

Канцелярія Українського Педагогічного Тов.
у Львові, вул. Мехнацького ч. 12.

Малі молитвенники найлучше замовляти в більшій скількості.
493 1-3

Прймаєть ся передплата на
„Вістник Союзу Визволення України“.

Виходять що тижня в неділю, в розмірі 16 сторін великого формату, в ілюстраціях рік видання IV.

Річна передплата вписуєть 15 кор. (15 марок, 6 рублів, 3 долари), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублі), чвартальна 4 кор. 50 сот. (4 мар. 50 фен., 1 руб. 75 коп.).

Ціна поодиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.). Вістник Союзу Визволення України в часописебепартійною і стоїть на становищі самостійницьким, всеукраїнським.

Крім статей на темі біжучого політичного життя і богатої хроніки з життя Росії, російської України і галицьких областей російської України, Вістник богато місця уділяє творам красномислення, справам українським: Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голодів чужої преси та реферуеть ся книжковий видання про українську справу а також постійні огляди воєнних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часопису: **Вісн VIII. Josefstadtstr. 79. Tür 6.**
Конто почтової шадниці 107090.

9-7

Рух поїздів у Львові

важний від 1. червня 1917. аж до відкликання.
(Час середно європейський; від 1. червня до 1. вересня 1917. час літний).

Відходять зі Львова до | Приходять до Львова

Краків: [7-30], + 840	Краків: 10-05, [1-45]
8-55, [3-10], 6-05, 6-20	6-45, +9-00, 9-15, 9-50
+9-55, 10-10	+5-05, 5-20
Золочев: 8-20, 10-53	Золочев: 5-52, 12-12
[2-30], +7-13, 11-13	[2-20], 5-15, 8-32
Стрия: 8-25, 4-55, 10-46	Стрия: 5-54, 9-35, 9-05
Лавочного: 7-20	Лавочного: 7-10
Самбора: 9-05	Самбора: 8-30
Сянок: 8-45	Сянок: 10-15
Рави руської: 2-20*, 9-30, 4-44	Рави руської: 6-42, 4-33, 8-18*
Сокаля: [8-55], [8-10]	Сокаля: [9-45], [9-45]
Яворова: 9-10*, 4-20	Яворова: 8-45, 3-48*
Підгаєць: 8-33, 3-00, 1-133	Підгаєць: 5-32, 1-40, 7-32
Стоянова: 12-13, 7-53, 3-15	Стоянова: 6-12, 1-00, 7-52
Ходорова: 8-30, [2-30], 11-10	Ходорова: 6-45, 1-10, 8-10

† означає поїзди виключно для військових.
* до Брюховиц, згледно з Брюховиц.
** Янова в Клепарова, згледно з Янова до Клепарова.
- через Ізю руську.
- через Сопіжанку.

Увага: Нічна пора від 6-00 вечером до 5-30 рано означає підчеркненим мінут. Поспішні поїзди означені [ ].

Подані поїзди ходять тільки умовно, на скільки рух в огляду на заняті залізничні шляхи військом буде можливий. На випадок сивення поїзду як такою при опіанню получення не прислугує подорожним право жалатв відшкодованя.

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понедіків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шадн. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.
Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австр. Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошля-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1-50.
Некрольові стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.
Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Битва на східнім фронті.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 11. липня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В Карпатах далі триває оживлена діяль-
ність боєва. На південь від Дністра
відбули ся рухи союзних військ без
перешкод з боку ворога, Зрештою
нічого важного.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Над Сочею огонь ворожої артиле-
рії місцями зростає.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 11 липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між морем Балтійським і Чорним не було
більших боєвих ділань. Рухи на південь
від Дністра доконали ся доси пі-
сля пляну.

На македонським фронті болгарські підзі-
ди внесли на схід від Дойрану англійські пости.
В області Струми англійська артилерія запали-
ла стрілами кілька місцевостей.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського на-
ступника престоло Рупрехта: У від-
тинку піскових надимок, замятій корпусом ма-
ринарки, части знаменитої піхоти маринарки
здобули вчора приступом по успішнім підгото-
вленню огнем заложени сильно Французами о-
боронні заведення між морем і Льомбардзіде,
які в останнім часі занимали Англіїці. Воро-
га відкинуто поза Ізеру. Піймано 1250 бранців,
в сім 27 офіцерів. Втрати Англіїців на просторі
між морем і рікою, котрий був сильно острі-
люваний, дуже великі. Добичі ще не пере-
числено.

В області інших армій боєва діяльність
незначна.

Митр. Шептицький їде до Риму.

Телеграма.

Стокгольм, 9. липня.

Вашого кореспондента прийняв нині митро-
полит гр. Шептицький, котрий приїхав саме сю-
ди з о. дром Боцяном, секретарем Гоцьким
і новідником о. Гродським.

Митрополит їде сам просто до Ри-
му через Берлін і Швайцарію.

Наслідком довгої неволі і шикан, які ви-
терпів при переході через російську границу,
выглядає Митрополит блідом і втомлено.

Що-до будучности української справи в
закордонній Україні має Митрополит найліп-
ші надії.

Через місяць Митрополит сподівається ся
бути у Львові.

УКРАЇНА і РОСІЯ.

„Скінчило ся свято революції! Настає грізний час!“

Відень, 9. липня 1917.

Делегація Української Центральної Ради у Петрограді.

(Ф. Н.) „Русское Слово“ з 17. н. ст. червня
доносить з Петрограду:

Центральна Українська Рада у Києві висло-
вила бажане представити тимчасовому прави-
тельству свою постанову в справі будучого ла-
ду України. Делегація, що прибула в тій цілі
до Петрограду, удала ся на окрему нараду під
проводом товарища міністра внутрішніх справ
Д. Щепкина, котрому поручено вислухати заяви
делегатів, познайомити ся з мотивами ухвалених
Радою постанов й установити точку погляду тої
центральної української організації на можливе
при нинішніх умовах здійснене бажань Україн-
ців. В нараді взяли участь: проф. Котлярев-
ський, товариші міністра внутрішніх справ Аві-
нов і Урусов, від міністерства війни полковник
Туган-Барановський і член юридичної наради
при тимчасовім правительстві Лазаревський.
Представлені делегациєю бажання розпадають ся
на три основні групи:

1) Такі, що торкають ся установлення авто-
номії України з виданем в сій справі тимчасо-
вим правительством окремого акту, принципіаль-
ного значіння;

2) в справі негайного виділення для окре-
мої адміністраційної управи 12 губерній з укра-
їнським населенням, з заведенем Краєвої Ради
і з установленем при тимчасовім правительстві
окремого комісаря для справ України;

3) справа утворення окремого українського
війська.

Окрема нарада під проводом Д. Щепкина,
вислухавши сеї заяви делегациі, не дала ніякої
відповіді на неї, бо її задача була чисто інфор-
маційного характеру. Заразом Д. Щепкин уло-
жив подрібний реферат в сій справі для тимча-
сового правительства.

Відмова Тимчасового Правительства.

Та сама часопись доносить далше, що з
огляду на велику державну вагу питання устано-
влення української автономії тимчасове прави-
тельство признало необхідним опублікувати о-
крему умотивовану постанову, редакцію якої
поручило виробити юридичній раді. При уста-
новленню основних постанов, правительство за-
держало свою увагу на отсих точках:

Передовсім викликає сумнів питане, чи
можна Центральну Українську Раду вважати
правосильною в змислі признання за нею компе-
тенції вислову волі населення тих місцевостей,
які Центральна Рада бажає включити в терито-
рію будучої автономії України. Тому, що Рада
не вибрана шляхом всенародного голосованя,
тимчасове правительство ледви чи могло би
признати її виразницею докладної волі всього
українського народу. Для того тимчасове прави-
тельство признає, що як з формального боку,
так і з фактичного справу установлення автоно-
мії України можуть порішити тільки установчі
збори. З сеї точки погляду для тимчасового
правительства було би тяжко видати якийсь акт
тому, що такий поступок мав би перебільшене
значіння. Крім того видане одного акту принци-
пального значіння без докладного означення змі-
сту поняття автономії України могло би повести
до ріжнородних непорозумінь в територіальнім
й інших поглядах. Відмовне порішене в справі
видання акту про автономію України приняло
тимчасове правительство одноголосно.

Так само тимчасове правительство призна-
ло, що воно не має права установлювати но-
вий адміністративний лад України в змислі ви-
ділення в її територіальнім складі 12 губерній
і утворення окремих комісарів тому, що тим са-

мим наперед розв'язано-би справу будучого ладу
України, котра на думку тимчасового правитель-
ства належить до компетенції установчих зборів.
Що-до справи самостійного українського війська
тимчасове правительство признало можливим
тимчасове порішене сеї справи тільки в тім об-
ємі, в яким се передбачив міністер війни у своїх
вказівках українським організаціям у Києві. При-
ймаючи таке порішене прошеня, вредложеного
українською делегациєю, тимчасове правительство
підчеркує рівночасно, що воно признає
національні окремішности і своєрідні умови
життя України та відповідну необхідність розв'яз-
ки справи будучого ладу України, котра в поз-
нім обємі належить до установчих зборів.

Заява князя Г. Е. Львова.

Т. Шульгин телеграфує з Петрограду до
„Кієвлянина“:

Вчора я розмовляв з председателем міні-
стрів кн. Г. Е. Львовом. Відповідаючи на мої
питання, кн. Г. Е. Львов сказав, що правитель-
ство в жаднім випадку не дасть згоди на укра-
їнські домаганя до часу Установчих Зборів.
Автономія України — се справа усього росій-
ського народу. Тимчасове правительство одер-
жало власть від усеї нації і не може взяти на
себе відповідальности за розшматоване Росії.
Коли народи і племена Росії забажають резе-
жувати ся, се їх справа. Але такий акт від іме-
ни тимчасового правительства, котрому вручена
російська держава в цілости, був би нічим не
оправданою розротою добрапорученого охороні
правительства. Сього тим більше не можна зро-
бити в часі війни, яку видано Росії і всім її ча-
стям, а Україні грозить може більше ніж Вели-
коросії. Як що Українці бажають проголосити
автономію до часу Установчих Зборів, — зна-
чить вони побоюють ся, що Установчі Збори
не згодять ся на автономію. Значить, що хо-
чуть зробити те не дорогою згоди, а проти во-
лі решти Росії.

Але у правительства нема навіть певности
про те, чи висловлює дійсні бажаня всього на-
селеня півдня Росії ся його група, котра називає
себе Українцями і проявляє велику актив-
ність. Правительству зовсім невідомо, як стрі-
нуть се Великороси й інші племена, коли ки-
ївську, подільську, волинську, чернігівську, под-
тавську, харківську, катеринославську і таврій-
ську губернії Українці проголосять автономі-
ми, не захотівши навіть запитати про думку
решти Росії. Дуже можливо, що признають се
актом такої неувати, такого нерозуміння спіль-
ности інтересів у минулім і будучині, ще се
викличе у найвищій ступні ворож
почуваня до Українців. А з того во-
рожного відношення можуть повста-
ти великі комплікації. Тому правитель-
ство всіма силами буде протиділати схиль-
ностям розв'язати українську справу до часу
Установчих Зборів.

Проф. М. Грушевський про положення.

„Русское Слово“ доносить з Києва: На
загально-українським селянським з'їзді проф.
Грушевський оголосив одержану від члена у-
країнської делегациі Стебницького, котрий ли-
шив ся у Петрограді, телеграму, яка повідо-
мляла, що основне домагане видання до часу
Установчих Зборів акту про автономію України,
правительство відкинуло. А що торкаєть ся у-
країнського війська, на се є дозвіл тільки в ме-
жах того, що передтим дозволено.

Оголосивши телеграму, проф. Грушевський
заявив:

„Скінчилося свято революції! Настає грізний час! Україна повинна бути зорганізована! Свою долю повинен рішати тільки український нарід! За нього ніхто не рішить. Я переконаний, що свободна автономна Україна буде жити!“

У відповідь роздалися грімки одлески й оклики: „Нехай живе вільна Україна!“

Потім проф. Грушевський звернувся до з'їзду в просьбою як найскорше закінчити вибори тимчасової Ради селянських депутатів України, щоби разом з комітетом Української Центральної Ради зараз того самого дня уладити нараду з приводу положення, вивореного відношенням правительства до домагань Українців.

Ухвали Української Центральної Ради.

„Русское Слово“ з 19. н. ст. червня доносить з Києва:

Протягом двох днів відбувалися тайні засідання Центральної Української Ради. Обговорювалося питання тактики й організації українського народу, та текст відповіді на постанову правительства. Довкола Педагогічного Музею, де відбувалися засідання, йшли безперервні річа. Вкінці завідане прийняло таку резолюцію:

Обміркувавши відповідь тимчасового російського правительства на домагане Української Центральної Ради й думаючи, що признане права українського народу на автономію відповідає його трудовим і національним інтересам, спільне вібрание Української Центральної Ради, доповнене українською Радою селянських депутатів і Військовим Українським Генеральним Комітетом признало, що відкинувши домаганя Центральної Ради, тимчасове правительство свідомо пішло проти інтересів трудового народу на Україні й проти принципу самоозначення національності, проголошеного ним самим, тимчасовим правительством. З огляду на те збори Центральної Ради признали конче потрібним:

1) звернути ся до всього українського народу з закликом організувати ся і приступити до негайного заложення фундаменту автономного ладу на Україні.

2) Центральна Українська Рада уважає потрібним негайно видати до українського народу універсал, котрий має внясити суть домагань української демократії, представлену Центральною Радою, в також ті завдання, що стоять перед нею при будові автономного ладу на Україні вкупі з іншими національностями української землі.

3) Спільне вібрание признає, що Центральна Рада використала всі засоби, щоби увійти в порозуміння з тимчасовим російським правительством з приводу проголошення принципу автономної України й прийнявши під увагу, що стиглий зріст українського руху приймає все більші й більші розміри, що відмова тимчасового правительства може звернути сей рух на небажаний шлях, Українська Рада постановила тепер зі ще більшим напруженням приступити до організації й надала цьому рухови напрям, щоб не привести Краю і всієї Росії до анархії і знищення завоювань революції.

Телеграма швейцарського укр. бюро.

БЕРН (Ткб.). Укр. пресове бюро оголошує: Українська Народна (?) Рада ухвалила на тайнім засіданні не одобрити ставовища тимчасового правительства і відати універсалом укр. нарід, щоб організував ся як нарід автономний.

Прибуло поверх 2000 делегатів в фронт, щоби мимо заборони мін. війни Керенського взяти участь у конгресі армії. Повитано їх з залом. Конгрес видав маніфест, в яким закликає тимчасовому правительству несприятельське ставовище супроти України, ухвалив приказати обсаду Державного банку і складів з харчевими припасами. Далі зретагено ультімат до тимчасового правительства такого змісту: 1) прокламація автономії України; 2) безпосереднє ведіння 12 укр. губерній в адміністративну цілість; 3) зорганізоване укр. армії. Є вісті, що Київ в руках укр. жовнірів і відбула ся вели-

чава маніфестація за незалежність України. Ситуація поважна. Чимало Великоросів виїхало в міста. Укр. нова Рада заповідає недалекі, дуже важкі події. Конгрес укр. жовнірів, відбутий під проводом славного історика Грушевського власне скінчив наради. Делегати присягли, що будуть енергійно підпирати раду і всі її постанови, потім дефілював перед собором св. Софії. Товпи витали їх в ентузіазмом (Сю вість треба прийняти з резервою. — Ред.).

Перед уступленням Бетмана-Гольвега.

„Постанови, намірені цісарем“.

Берлін, 10. липня 1917.

(Урядово). В зв'язи з учорашньою радою коронного цісаря нині розглядав з канцлером на кількогодинній конференції біжучі справи і їх розв'язку. На приказ цісаря приїде сюди завтра наслідни престоло, щоб обговорити постанови, намірені цісарем.

(Ткб.) У берлінських ранішніх газетах переважає погляд, що канцлерська криза наближається до рішення. Тепер зазначається вже більше різниці між домаганем внутрішніх реформ і справою політичного ведення війни. Канцлер вніс учора прошене димісії. Цісар застеріг собі рішення. Безпосередньо має наступити іменоване центрового посла Шпана пруським міністром справедливости.

БЕРЛІН (Ткб.) В парламентних кругах ширить ся певна вість, що канцлер подав ся до димісії, тільки ще не певне, чи цісар її прийме. Впрочім ситуація не прояснилась.

Участь Америки у війні.

Вашінгтон, 10. липня 1917.

(Ткб.) Вільсон видав прокламацію, котрею від 5. серпня втягає до армії національну гвардію цілої країни і покликає її до активної служби.

З парламентарних комісій.

В залізничній комісії на внесені пос. Машталки вибрано підкомітет для розгляду залізничної господарки в часі війни. Далі візвано правительство до предложення закону про локальні залізничні і програми інвестицій на наступний рік.

Скарбова комісія погодила уступ про податки від воєнних зисків, при чім відкинула резолюцію п. Гросса, щоб дохід з особистої праці без вкладу капіталів а не вищий як 20.000 корон — виключаючи агентів і посередників — зрівнати з податками службовими вільними від податку від воєнних зисків. Перепадала резолюція, щоб знести маніфестаційну присягу і ліцитацію при поступованню для забезпечення заставу.

Комісія правнича покінчила наради над законом о листах судів присяжних. Первісну ухвалу змінено о стільки, що перша каденція присяжних судів відбуде ся не в листопаді 1917, але з початком січня 1918. Пос. Офнер поставив внесені, що всі вирокі, що не мають правосильні в дни, в якім не затверджено міс. розпорядку про завішене судів присяжних, а не видані через ті суди, тільки через сенати зложені з 6 членів — мають бути неважні і вся справа вертає в стадію слідства. Аналогічна постанова є в проєкті закону про судівництво військове над цивільними особами.

Мимо спротиву представителів мін. справедливости з причини, що ті вирокі виняткових судів видано і ті, не довшій дискусії внесені Офнера прийнято.

Далі прийнято внесені п. Ад. Гросса, щоб розглянути вирокі військових судів можливих і наглих видані на основі закону про відхилення цивільних осіб під військово-судівництво.

Бе дискусії прийнято внесок на обниження границі вартости (при злочинах крадіжки, обману, спроневерія — Ред.) після військового кари. кодексу. Вкінці відмовлено затвердження цісарев. про вибір місця осідку адвокатів вивиданого в 1915 з тої причини, що тоді багато адвокатів в Галичині і Буковині перенесли ся до західних країв.

В конституційній комісії поставив пос. Ончюл внесені на вибір субкомітету, до якого крім голови і секретаря мають вислати Німці 4. Чехи і Польки по 2, а Українці, Словінці, Хорвати, Італійці і Румуни по одному представникові. Підкомітет може покликати фахівців, а не має нічого ухвалити, тільки виявити погляди нації чи сторонництва на зміну конституції.

Комісія для виселення вибрала Ля. соцького новим референтом закона, який вже є на порядку обряд в Палаті.

В комісії для відбудови після війни бесідників управитель мін. для публ. робіт вивняв про прихильність правительства до справи; опізнана і повільна акція спряччєна тільки винятковими труднощами в осенім часі; правительство бажає обі народности трактувати рівномірно. Бесідник тішить ся, що й з дискусії слідно, що в акції треба руководити ся тільки гуманітарними почуваннями.

В комісії бюджетовій прийнято резолюцію, що несправедливо і безправно імігновані і конфіновані мають бути сейчас увільнені, можуть вернути до місця замешканя, матеріальна шкода має бути їм, або їх рідинам звернена. Дисциплінарні кари і доходження проти безправно імігнованих і конфінованих урядників стають неважні. Т. зв. опісване політично не певних і підозрілих осіб в армії має устати, пошкодованим треба дати змогу виправдати ся. Правительство має вплинути на міністерство війни, щоби одинаків жовнірів уживано до служби тільки в краю, а комісії для пересмотру мають дістати вказівки, щоби їх приділювали тільки до такої служби.

Послідні вісти.

З пресової кватери.

ВІДЕНЬ 11 липня вечер. (Ткб.) На південь від Дністра тісна боева сполука з Росіянами.

БЕРЛІН (Вольф). На російським фронті 10. с. м. була на загаль слабіша боева діяльність. В околиці Станиславова Росіяни неспілкували боевої сполуки з новими нашими лініями. Обсадили опорожену місцевину Галич. Ненадійні наступи в околиці Космача (?) відперті. Огонь артилерії тільки в околиці Бережан і Конюхів і на лінії Броди-Львів відвечір сильніший.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красний Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки щадничої 4.000.

Воєнна „опіка“ для найменших.

Меморіал для інтерпеляції в палаті послів.

Львів, 10. липня 1917.

Дня 14. грудня 1916 р. при вулиці 29. Падоліста завалила ся в міській складі дров стирта дерева і придавила 11 людей, які купивши дерево, чекали при вазі на його видачу. Між присипаними людьми були дві жінки-сестри: Катерина Переймибіда і Анастасія Переймибіда. Перша з них була легко рамена: мала зломаний палець, побиті крижі, подавлені ноги, так що при помочи інших людей змогла заволокти ся до мешкання. Другий, Анастасія Переймибіда, завдавши падучі помирає з глибокої рани на голові, зломаною рукою і просте роздавлено цілу, наслідком чого вона віднесла тяжкі внутрішні ушкодження; її завезено до шпиталю, звідки її дня 30. грудня 1916 р. видалено, невилічому. Через 5 місяців вісця того дітка вона не могла й рушити рукою; досі вона не в силі робити ніякої роботи, ні ходити додому.

Минуло більше як рік часу від тої події, а досі ніяка з покликаних властей справи не розслідана, ні не зроблено нічого, щоби хорих жінок, жертв катастрофи, зберегти перед голодом і нуждою. Обі ушкоджені — Українки. Їх мужі, брати Актіа і Теодор Переймибіда відбувають військову службу на фронті, і кіде їх заосмотрене, се військові причини, не 36 К. місячно для кожної, а тим, що Анастасія Переймибіда одержує до того для 4 літньої дитини ще 18 К. 90 сент. місячно. Ахей військового причина не виплачують власті згаданим жінкам у повнім вимірі, підписанім від 1. квітня с. р., мимо давнє внесення дотичного згодиження.

З домаганем і прошенем про негайне справляння нещасливого случаю з 16. грудня 1916, про виплату відшкодування, про тимчасову підмогу, ходили обі жінки всюди, куди треба. А усіх тих прошеннь? В карнім суді відложено дальші доходження в тій справі на повсенний час, в магістраті не допущено їх до правительственного комісаря, в міській військовій команді не допущено їх до міського команданта.

З таким самим успіхом преслили за ратунок перед нуждою для своїх родин оба мужі ушкодженних жінок підчас

свої короткої відпустки і так полагодивши справу, вернули до дальшої фронтної служби.

З милосердя займився долею безпомічних жінок п. Людвік Стонавський, що мешкає в тім самім домі, якого сутерени займають Анастасія і Катерина Переймибіда. Їх іменем він просив до цісарської кабінетової канцелярії о поміч і підмогу. Те прошене звернуто до ц. к. Дирекції поліції у Львові дня 7. мая с. р. для справдження наведених там фактів. Справджене переводило дійсно... поліційні агенти, які переслухували пошкодованих, не відчитуючи їм, ні не даючи до перегляду списаного протоколу. І справа пішла ходом інстанцій. Сим разом до п. к. галицького намісництва в Бялий, відки до нині ні чинирк.

Ті факти подаємо до відома наших читачів, щоби справою негайно і рішучо займалися.

НОВИНКИ.

Львів, 11 липня 1917.

— Митрополит Шептицький їде до Риму. По дану під сим заголовком на першій сторінці нинішнього „Діла“ депешу одержала нині редакція „Шляхів“ від свого кореспондента п. Бандріаского. Завдяки ввічливості редактора „Шляхів“ п. Федорцеца можемо сю депешу подати нині нашим читачам.

— Революція і полонені жовніри України. З далекої Росії одержала наша редакція листок, який зображає муче вражіння, яке викликала серед полонених Українців російська революція. Як документ часу подіємо сей листок без змін. — Омск 8/4 1917. Хвальна Редакціє! Доношу Вам, що тут у Росії стала ся велика хвиля для нас. — Українці зі всіх сторін України домагаються ся свого національного права і закладають різні товариства просвітні і культурні. Добили ся наші Брати тугешні свого права як рівнож і другі національності. Різні маніфестації улажують ся напр. в Києві 100 тисячна толпа маніфестантів Українців ішли з флягами. Прийшов час для нас Українців. Можна більше написати але не вільно. — З поважанем Дмитро Тисовський Омск. Воєнно полонений Росія Омск Концентраційний лагерь Сибір, 1 полка Українських Січових Стрільців.

— Нові 2-херонові банкноти появили ся у Львові. Нові банкноти є значно більші від давних; на тлі сірої і червоної краски нарисовані три таблиці, з яких середуща найбільша від бічних містить німецьку напись, що означає вартість банкнота, а на бічних таблицях повторена напись в інших краєвих мовах. На відворотній стороні банкнота є напись в малярській мові.

— На цілі Українського Краєвого Комітету поміч для виселенців у Львові зложили в коронках: Іван Голда, Заклад культурківський 6, о. Михайло Кіт з Новниці, збірка в церкві 2054, о. Володимир Семків з Миклашова від себе 25, Данило Завербний 20, Антін Новицький 20, Петро Моравський 10, Дмитро Моравський 5, Іван Косар 5, Мартин Рогола 5, Сальомон Харак 10, Марійське Товариство Пань, збірка у львівських церквах 360 09 і 33 феніків, гр. кат. Уряд парохіальний, Вілька Кунинська, збірка 4, Іван Голда 2, о. Іван Палів, Перевозець, збірка 30, Марійське Товариство Пань, збірка у львівських церквах 885 20 і 11 копійок, гр. кат. Уряд парохіальний, Дунаїв, збірка 80, Марія Любчакова, Львів, 6, Софія Татомір, учителька в Опаші 6, П. Ковшевичева, жінка радника, Львів 30, о. Андрій Михаліха, Сурохів, збірка 94 22, о. Миколай Тисович, Угнів 40, о. К. Скоморовський, Новосельці коло Журавна, збірка 50 гр. кат. Уряд парохіальний в Хлібівцях, збірка 10 21, Впр. Митрополита Консисто́рія у Львові вісія виказу жертв, поданого 20. мая 1917, 4.694 25, о. д. р. Галушинський, збірка в церкві ОО. Василья у Львові 50, о. Іван Олесницький, збірка в церкві Преображенській, Львів 25, о. В. Левинський, Красна Перегінсько 20, греко-кат. церковь в Хлібівцях 20, о. Іван Тимцюрак, Дашава, збірка 20, о. Мисик, Ванькова к. Ліська 50, о. Пелех Товиць, збірка 25, о. Яків Краснопера, Підгайчики к. Львова 59, о. Целевич, Лозина к. Янова, збірка 30 02. Для секції Покріплюючої стації у Львові надіслали біле і одіж: о. Е. Шухевич, парох в Підберезцях, Іван Голда, немцівіст, Заклад Культарків, П. Січинська, Львів, Н. Н., Львів і п. Олена Богачевська, Львів. — Складаючи за ласкаві жертви щирю подяку, просимо о надсиланні дальших датків на руки Комітету, вулиця Бляхарська ч. 11. у Львові.

— В послідню неділю перед приїздом Митрополита до Львова має бути устроєна у Львові збірка на „живий пам'ятник“ через продажу відзнак. Пані і панни, які скотять помочи в устроєню збірки, звольте заздалегідь зголосити свої адреси або письменно на адресу п. Ольги Баченської вул. Театинська ч. 31, або лично в суботу 14. липня 1917 між год. 4—7 вечером в салі

засідань Ставропільського Інститута. З огляду на се, що до збірки буде потрібне більше число пань, просить ся о численні зголошення. За комітет для привитання Митрополита гр. А. Шептицького: д. р. Федак, голова, Ольга Бачинська, член комітету.

— Комісаріат 6-тої дільниці у Львові. З днем 1. липня 1917. перенесено бюро комісаріату Д. VI. до нового льокалю при вул. Новий Світ ч. 22, або вул. Мурарська 3 (дім наріжний).

— Відзначенє. Д. р. Йосиф Партицький, адеокал з Станиславова, тепер надпоручник на далекім литовським фронті, відзначений вже давнійше золотим хрестом заслуги з короною, тепер поновно відзначений, одержавши „signum laudis“.

Вечерниці в честь Шевченка в Відні.

Відень, 7. липня 1917.

Без великої реклами, смирно та тихо святкували в дни 7. липня с. р. українські заточенці з Галичини в Відні роковини смерті Кобзаря великим концертом, що відбув ся в середній салі Концертного Дому. Концерт вивав справді гарно, я сказав би надсподівано гарно, бо всі ми багато менше по нім сподіялись. І не сором було з таким концертом выступити перед чужими. Не лиш свої, але і чужі віднесли з него дуже милі вражіння.

Саля була повна.

Публика головню українська. Переважно інтелігенція, хоч „стоячий“ партер заповнений був воєнками з віденських штабів. Дуже мило вражало се, що ранні з побандажованими головами, з ногами на кутах, посілилися також, щоби честь віддати найліпшому синови України.

Але явились також на концерті члени і інших народностей.

Вже перша точка програми „Заповіт“ Шевченка-Вербицького, виконана мішаним хором, з басовим сольом приготвила святочний настрій. Виконанє вповні удачне, басове сольо п. Г. Бавмана дуже гарне, лиш в хорах подекуди за мало енергії. Такі місця, як „мене поховайте, та вставайте кайдани порвіте і т. д.“ сей зазив повинен був бути сильнішим відданий.

П. Богдан Лепкий виголосив святочну промову на тему: „Чого ми тепер згадуємо Шевченка?“

Мужеський хор виконав цілком добре „Народні пісні“ Колесси-Людкевича.

В другій часті програми відспівала п. на А. Остапчук пісні: Лисенка: „Ой одна я одна“ і Ніжанковського „Минули літа молодії“. Пісні ті подобались, бо п. на О. володіє дуже гарним сопраном, побажатиб її ще трохи більше внішньої технічної рутини, а лишить ся вона симпатичною появою на кождім концерті.

Одинока декляція „Кавказ“ Шевченка випала нерівномірно. Ліричний її епілог відспів: „І тебе загнали мій Якове“ і т. д. вивав цілковито добре, бо вповні надаєть ся до тенорового голосу п. Рудого, але що до першої часті то мусимо сказати йому з римським поетом: „ut desint vites, tamen est laudanda voluntas“. Голос його ніжний був до віддання сей часті за слабим. Він повинен був вибрати собі иншу річ, приміром: „Думи мої, думи мої“.

Про басове сольо: дві пісні виконані п. Г. Бавманом, вистарчить сказати, що сей оперовий співак не завів покладаних на него надій.

Шевченка-Лисенка: „Бють пороги“, ся кантата на соля мужеські і мішані хори при аккомпаніменті фортепіану закінчила світло гарний сей вечір. Звідки взялись ті солісти і (як вони називають ся—не знаю), але співали дуже гарно, а цілий хор стояв під вражінням вивореного настрою і співав дуже добре і вже тим разом з належнотю енергією.

Що по тім настрою мусів слідувати ими: „Ще не вмерла...“—се само собою розумієть ся.

Виконавцям, директорови і Клімкові і тим що аккомпаніювали належить ся від всіх учасників справжній і велика подяка за тих кілька дуже мило і в справді артистичнім саїті перебутих хвилях.

До публіки один заміт. На вечерниці не приходять ся так пізно, що через се концерт можна зачати доверва о пів години пізнійше як оголошено. Се нехтованє чужинців, що прибули на час і нудились так довго в пустій салі не звикнувши до того, що у нас все мусить бути пізнійше як у інших. — Ю. Е. О.

О П О В І С Т К И.

Четвер, 12. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Петра і Павла — римо-кат.: Генриха.

Завтра: греко-кат.: Соб. 12 Ап. — римо-кат.: Маргарети.

І До Всесвітнього Духовенства. На загальне бажанє суспільности видав виділ Товариства

св. Ап. Павла у Львові в привитанє Преосв. Митрополита книжочку „Спомини з тернової дороги Преосв. Митрополита Андрея гр. Шептицького“, в котрій описані труди Преосвященного для нашої церкви і народу, дальше заслуги його в початках війни, ув'язненє і страданя в царських тюрмах, а вкінці зображенє, як відчув весь нарід неприємність Архирея в сім тяжкій часі і яку честь здобув наш Пастир по своїм освободженню в Росії. Ся книжочка, збогачена красним обличчям Преосвященного, була по селах, де вона появилася, як з огляду на особу Архирея так і описані цікаві події, дуже ширю принята, так що нарід в одну мить сотками її розхватував. Не сумніваємо ся, що так само буде вона ширю і радо почитана й по всіх сторонах, куди лиш наспіє. Книжочку вислав виділ Товариства вже різним священикам, котрі сего бажали; однак вона ще далеко не дійшла у всі сторони. Бажючи, щоби се виданє дістало ся у всі закутини краю і у всі села, звертаєть ся виділ до Всесвітнього Духовенства, котрі бажали би подати своїм громадянам сю милу несподіванку, з просьбою, щоби звелили безприволочно зголосити ся до виділу Товариства (Львів, вул. Коперника ч. 36) і вказати, кілько книжочок їм вислати. Ціна примірника 1 кор. При більшім числі примірників оплачуєть ся почта, а від 50 примірників признають ся дарові екземпляри і короткий кредит. День повороту Архирея зближаєть ся і весь нарід бажав би нині так гарно про долю свого Пастира чогось довідати ся. Так сповнім бажаня народу і подаймо йому те, чого він прагне. — Від виділу Товариства св. Ап. Павла у Львові.

І 3 „Труда“. Панночки, що укінчили семінарію зг. виділу школу, можуть в часі ферій заробляти шитєм в наших робітнях. Зголошення приймаємо від 9—1 год. щодня — Дирекція.

497 1—3

І Заходом Родини відбудеть ся поминальне богослуженє за упокій душі блаженної пам'яті д. ра Дембицького, адвоката з Коломиї, помершого у Відні, як в другі роковини смерті, в Новім Санчі в гр.-кат. церкви дня 16. липня о год. 8 рано.

496

І Старшина У. П. Кружка в Жовкві розписує отсим конкурс на прийняте учеників до гелянської бурси на шкільний рік 1917/18. Условія прийняті: 1) Місячна оплата, з гори платна, 25 К.; одноразове вписове 10 К. (на інвентар і бібліотеку). Здобийші і дійсно убогі ученики можуть виїмково дістати знижку. Управа бурси приймає за плату також в натураліях через довіз бараболі, капуста, буряків, муки, фасолі то що. 2) Батьки (опікуни) мусять бути членами Українського Педагогічного Кружка. 3) Батьки (опікуни) мусять підписати декларацію, що через весь рік будуть точно і з гори що-місячно виплачувати назначену квоту. 4) Кождий питомець при зголошенню до бурси мусить мати ліжко і біле своє. Крім сего 1 пару лижочок, 1 пару лижок (більших), 1 пару вилок і один власний столовий ніж. 5) За питомця платить ся в бурсі за кождий місяць з гори, без огляду на се, в котрім дни місяця опустив-би він бурсу. 6) В часі Різдва і Великодних ферій всі питомці мусять безуслівно розіхати ся і бурсу опустити. 7) При вступі до бурси питомці піддадуть ся лікарським оглядинам. Подана о прийняте заосмотрені в міру потреби в свідомство убожества і шкільне з залученням на відповідь марки належить слати найдальше до дня 1. серпня с. р. на адресу: Старшина Українського Педагогічного Кружка в Жовкві. — За Старшину Кружка: о. Ст. Білинський, голова, Осип Пеленський, секретар.

Чи український нарід в Галичині і в австрійській державі має які права.

Таке питанє ставить один з діяльнійших українських священиків на провінції, і відповідає на нього ось якими узнаннями:

Український жовнір, як і український стрілець-добровольць стоїть на найнебезпечніших позиціях. Український мужик і українська невіста в поті чола працює на своїй і на чужій ниві та й продукує для держави і для міліонові армії хліб. Віддає його, той хліб найдобровільнійше, відімаючи собі і своїм сиротам-дітям від уст. Складає грошові ленти, на всі потреби австро-угорської держави на воєнні позиції, на цілі „Червоного Хреста“, на інвалідів і инше. Терпеливо, по ангельськи можна сказати, зносить не лиш всі невгоди, браки, недостатки, Як же згадаємо про евакуації, про реквизиції, про дорожню, так—сміло можемо сказати, що судьба, лиха судьба, не пощадила того народу. Ми-мо того, той нарід ще й нині послідних сяд і соків із себе добуває, щоби бути кормителем своєї

держави і наколи говорить ся і ставить ся його між іншими народами в австрійській державі на четвертому місці що до численности, то за те що до пошвяти, терпеливості і ревності в знанню всіх воєнних злиднів належало б поставити його хіба на першому місці.

Бо ми на нашій українській, тяжко навіщеній війною землі бачимо: всюди польські і німецькі написи на залізничних картах їзди, на стаціях, на ц. к. урядах, навіть на дорожніхказах. В урядах не лиш у внутрішнім але і зовнішнім урядованню із всіма українськими сторонами урядують ся і переписують ся виключно в польській мові. В громадських урядах, що заступають чи сто українські громади, в яких нема не то одного Поляка, але навіть одного латинника не знайдеть ся, всі писма висилаєть ся також в польській мові, тай годі що-небудь відіати на се, бо наші війти і писарі всі тремтять...

Зрештою, що відіеш, як така система! Та що говорити у нас про ц. к. уряди, про залізничні, стації, про громадські уряди по українських селах, як "ині", в пору такої огненної проби, яку перейшов і переходить наш народ, навіть така гуманна інституція, як бюро Краєвого Тов. "Червоного Хреста" в Кракові, вулиця Баштова ч. 6. висилає до гр. кат. урядів парохіальних свої відозви і значки не в іншій, лиш польській мові. Як відомо, наша українська суспільність може на ніяку иншу ціль не зложилась дотепер стільки, що на цілі "Червоного Хреста". Навіть найтемніші й найбідніші кидають від себе лепту на ту ціль, та за те Краєве Тов. "Червоного Хреста" в Кракові обдаровує українські гр. кат. уряди парохіальні і українську суспільність значками "Чера. Хреста" в польській мові і завзиває (!) роз. по польські гр. кат. уряди парохіальні і українські громади, щоби ті значки наліплювано на урядових писмах, на листах, офертах, но і щоб в той спосіб поширювано на українській землі і між українським населенням клич: Польська од моржа до моржа! Інакше годі собі сю появу в теперішній час пояснити.

Деякі уряди парохіальні звернули дотичні зазви Кр. Тов. "Червоного Хреста" з допискою, що український наріз, рівний числом населенню польському, заслугоує чейже на се, щоби за жертви, які поносить і за татари, які так радо — по християнськи — двигає, признано і його гарній і рідній мові належні права. І що скажете на се? Чи думаєте, що бюро Кр. Тов. "Червоного Хреста" як інституція чисто гуманна, альтруїстична, ніби чисто християнська, не політична, зрозуміла або бодай намагала ся відчувати і напразити якомсь своєю похибкою. Ані їй в голові се. Без відповіді робить своє даліше

Так само розіслала на днях до гр. кат. Урядів парохіальних ц. к. війскова команда в Кракові оповіщене в справі збірки на війскові цілі вовни. На обгортці заадресовано по німецьки: An das hochw. Pfarramt і т. д., а внутрі читаєш дослівно: K. u. k. Militärkommando Krakau, Wollammelstelle für Calizien und Schlesien in ropi, в долі — в середині: Wasza Przewielebność! W załączeniu ośmielam się przesać dla zorientowania kilka druków (poz. всі в польській мові) takich, jakie rozesłałem do urzędów gminnych. Ze względu na wielkie znaczenie tej akcji dla potrzeb wojskowych, proszę Waszą Przewielebność o łaskawe jej poparcie przez odpowiednie poużanie i rozszerzenie wśród ludności Kraków dnia 1. lipca 1917. C. i k. komenda wojskowa, Kraków, Składnica wełny.

В иншій залученій письмі читаємо: Upraszam się też, aby Zwierzchność gminna zwróciła się do wielcebných księży i nauczycieli, by popierali starania władz wojskowych przez ogłaszanie z ambony, względnie przy nauce і т. д.

Тому подаючи до відома чинників, що повинні стояти на сторожі прав кожного в державі народу, тих кілька не відірваних, але загально відомих і вкорінюваних не без шлі і інтересу для польської сторони, а на шкоду українського народу і прав його мови, фактів, скінчимо поставленим кількох конечних, силою живлових обставин насуваючих ся питань: 1) Чи український наріз в Галичині, згідно в австрійській державі має які права, чи їх зовсім не має? 2) Чи У. П. Р. скористає з прав, якими розпоряджає в парламенти, чи в імя кличу ведення чисто української політики, виїде вже раз із стану своєї резерви і пасивности і чи скаже своє різке слово в обороні свого рідного,

чи той наріз має також зрезигнувати з тої оаорони і сказати собі просто: не маємо ніякої репрезентації?

Над сими питаннями вартувало би усім тим, що до сего покликані, нині поважно застановити ся.

НАДІСЛАНО.

Краєвий адвокат
Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ
веде канцелярію у Львові
486 при вулиці Красіцких ч. 6. 2-2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знав би де перебуває тепер Марія Семянчук, жено Николи, евакуована з Вербоваць п. Городенка, звольте мене повідомити, Никола Семянчук M. G. Kurz. Elpost 167. 4951-1

Мільна Турчин в Лисця старого, пов. Богородчани, шукує мужа Йосифа Турчина, котрий служив перед роком при полевій жандармерії. Хтоби знав що з ним стало ся, прошу о зповіджені Мільна Турчин у П. Урдажкової в Dzikowie почта Tarnobrzeg. 4941-2

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер "Саване", пакет за 1-20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланем належності і 40 с. на порто. — Одиноке виступство S. FEDER, — Львів, Сикотусьна ч. 7. 279 60-60

КОНКУРС.

Дирекція Жіночої Спілки промислової "Труд" у Львові, ринок ч. 39. оголошує отсим конкурс на прийняте учениць на науку крою і шитя біля та суконь.

Наука триває три роки, з того один рік у відділі біля, а два у відділі суконь.

Крім заводової науки шитя і крою уділяєть ся ученицям в вечірних годинах предметів теоретичних, як: релігії, української мови, стилістики, промислових рахунків, товарознавства і заводових рисунків.

Вписове 4 К.; шкільна оплата 6 К. місячно. За курс крою біля оплачують окремо учениці 25 К., за курс крою суконь 50 К.

З поданом о прийняті або при зголошенню треба предложити метрику на доказ скінченого 14-го року житя, послідне шкільне свідоцтво (бодай покінчені народні школи) і досвідку здовля.

Всі учениці мають вписати ся до кравецької корпорації (оплата К. 6'20).

Отець згідно оікуна мусить бути членом Товариства "Труд" (уділ 20 К., вписове 2 К.).

На бажане можуть знайти замісцеві учениці приміщене у дівочій бурсі Спілки "Труд", де одержать відповідну опіку, здоровий харч і лікарський догляд за зложене одноразового датку на інвентар в сумі 10 К. і за окремою доплатою по 10 К. місячно.

Учениці, поміщені у бурсі Спілки, буауть увільнені від окремої доплати за курс крою.

Всі учениці обовязані до правильного користання з науки, а на случай самовільної абсенції платять за цілий пропущений час.

Бувші учениці повинні перед поновним прийнятем вирівнати всі задеглости.

ДИРЕКЦІЯ.

497 1-3

Молодий лт 25. учитель народний, властитель реальності в місті, бажав зробити знакомість з плідною матримоніальною з молодію інтелігентною панночкою. Річ трактуєть ся серйозно, дискредію ручить словом, осясат ангажмані. Аноніміз не приймаєть ся. До Адміністрації "Діла" під "Серозиний". 492 3-5

Льоси на рати

продаємо з правом гри по зложенню першої рати. На льоси уділюємо пожиток платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ

ШІЦ І ХАЕС

у Львові, пл. Марійська 7. VIII-47-2

VI. Звичайні Загальні Збори

Спілки господ. кред. "Йордан"

стотаришеня зар. в необм. порукою

в Клепарові,

відбудуть ся в неділю д. 29. липня 1917. о год. 5 по пол. в читальні "Просвіти" в Клепарові з отсим порядком нарад:

1. Відчитане протоколу з послідних загальних зборів.
2. Звіт Дирекції з замкненем рахунків за рік 1916 і білянсом.
3. Звіт ревізійної комісії з внесенем на уділене абсолюторії.
4. Вибір 7 членів Ради Надзираючої.
5. Затверджене вибору 3 членів Дирекції.
6. Внески і залати.

Сї збори будуть важні без огляду на число присутних членів.

Ів. Романюк.

Микола Ломага.

498 1-11

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

• ПЕРЕМІШЛІ

вулиця Носицька ч. 3.

Приймає і видає щаднічі вкладки щоденно в години урядових. Вкладки опрощаються на 4% починаючи вже від слідувачого дня по дня зложивши аж до послідного дня перед днем віддавання.

ВКЛАДКИ в "Руській Щадниці" можна скласти особисто в касі товариства, поштою на адресу: каси, грошовими листами, чеками поштової віддавання, які Дирекція Щадниці не жадає безплатно доставляти, і в філіях банку австро-угорського в рахунок "Руської Щадниці".

Удільє позичок: а) гіпотечних платаних з річними амортизаційними ратами на просяг до 10-45 після вибору позичачого; б) на львівські ефекти, і на есконт векселів. Сирва позичка зложивши можливе ескон.

Посередничать у виведуванню позичок в Гал. Воєнним Заведенню кредитовим в Кракові.

Всяких інформацій і друків удільє канцелярія "Руської Щадниці" ул. Косицька. Народний Дім, і дов. щоденно безкоштовно в години урядових від 9-1 год. крім неділей і українських свят.

Після § 14. уст. "Руської Щадниці", затверженого через д. к. міністерство внутрішніх справ, вкладки в товаристві "Руська Щадниця" в Перемішля надають ся до локації пушлярих, фондацийних і т. п. капіталів, має отже "Руська Щадниця" пушлярну обезпачу. III. 54-1

Рух поїздів у Львові

важний від 1. червня 1917. аж до відкликаня.

(Час середно європейський; від 1. червня до 1. вересня 1917. час літний).

Відходять зі Львова до | Приходять до Львова

Кракова: [7:30], † 840, 8:55, [3:10], 6:05, 6:20, † 9:55, 10:10.	Кракова: 10:05, [1:45], 6:45, † 9:00, 9:15, 9:50, † 5:05, 5:20.
Золочева: 8:20, 10:53, [2:30], † 7:13, 11:13.	Золочева: 5:52, 12:12, [2:20], 5:15, 8:52.
Стрия: 8:25, 4:55, 10:46.	Стрия: 5:54, 9:35, 9:05.
Лавочного: 7:20.	Лавочного: 7:10.
Самбора: 9:05.	Самбора: 8:30.
Сянок: 8:45.	Сянок: 10:15.
Рава руської: 2:20*, 9:30, 4:44.	Рава руської: 6:42, 4:35, 8:18*
Сокаля: [8:55], [8:10].	Сокаля: [9:45], [9:45].
Яворова: 9:10**, 4:20.	Яворова: 8:45, 3:48**.
Підгаєць: 8:33, 3:00, 11:33.	Підгаєць: 5:32, 1:40, 7:32.
Стоянова: 12:13, 7:53, 3:15.	Стоянова: 6:12, 1:00, 7:52.
Ходорова: 8:30, [2:30], 11:10.	Ходорова: 6:45, 1:10, 8:10.

* означає поїзди виключно для війскових.

** до Брюхович, згідно в Брюхович.

** Якова в Клепарова, згідно в Якова до Клепарова, - через Раву руську.

- через Сянічанку.

Увага: Нічжа мора від 6:00 вечером до 5:00 ране означена підчеркисем мінут. Поспільні поїзди означені [ ].

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринен 16, II. пав.

Конт. пошт. шадн. 26.726.

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Реклама
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохшаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістях 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
визначення заручки 1:50.
Некрологів стрічка 1 К.
Сталі оголошення за окремою
умовою.
Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панасюк.

Битва на східнім фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 12. липня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В Румунії і в Карпатах нічого важного.

На південь від Дністра Росіяни дійшли до нашого становця над Лимницею. Під Калущем виявлялися бої на західній березі ріки.

Над Стоходом на північ від залізничі Рівне Козель віддерто російський наступ.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

У відплату за навіщене Ідрії італ. легунами вчора п. і к. відділ літаків успішно кинув бомби на дворець під Чівідале.

На Малім Коль Брікон вчора рано наші підводи вдерли ся у вороже становище, знищили залогу, висадили в повітря великі скількості італ. муніції і вернули з бранцями.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 12 липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: Знов була оживлена боева діяльність коло Риги, Сморгоня і Баранович. Також коло Луцка й на полі боротьби в Галичині змагала ся вона часами до значної сили. Над Щарою відперто російські підводи, над Стоходом на південний захід від Ковля відперто ворожі частинні наступи. — Між Дністром і Карпатами висували Росіяни мішані відділи в напрямі нашого становця над Лимницею; коло Калуща досягнули передні війська західний беріг ріки.

Фронт македонський: Не стало ся нічого важного.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група кн. Рупрехта: Наступ піхоти маринарки в д. 10. липня є гарним великим успіхом; неприятель не зміг перевести наступів. Боева діяльність артилерії була вчора збільшена у Фландрії, передовсім на південний схід від Іперн, на фронті в Артезії та коло Lens i Yine out. Ми перевели з успіхом кілька авіаційних підприємств. — Коло Монсху наступаючі війська одного полку здобули при успішнім співдіянь метавок поломіни цілий ряд англійських ровів, в яких привели більшу скількість полонених.

Група військ німецького наступника престолу: В західній Шампанії на лівій березі Мози розвинули ся протягом дня завзяті огневі бої. Кілька авіаційних сутічок покінчило ся для нас з успіхом.

Група кн. Альбрехта: Нічого важного.

ЗВІДОМЛЕННЯ РОСІЙСЬКОГО ШТАБУ.

ВІДЕНЬ. (Таб) З 9. с. м.: В напрямі Долини 8. с. м. війська ген. Корнілова наступили на захід від Станиславова, відкинули ворожі лінії й заняли місто Єзупіль та села Тяжів, Павельче, Рибно й станцію Любич. Кінниця дійшла до Лукви. Полонено 131 офіцерів і 7000 жовнірів, здобуто 48 гармат, з того 12 тяжких.

Д. 10. липня: Краєві бої виявлялися на дорожці до Галича. Під вечір дійшли наші війська до Лукавиці, та заняли села: Викторів, Майдан і Пачиків.

Львів, 12. липня 1917.

Последні вісти, які дійшли до нас про політичну кризу в Німеччині, доносять, що цісар Вілгельм після коронної ради, відбутої при співучасті наслідника престолу, видав рескрипт про заведення рівного виборчого права для виборів до пруського союму. Німецький канцлер Бетман-Гольвег виїз: свою димісію. Про воєнні цілі рішить німецький парламент, який по всій імовірності прийме спільну резолюцію, пропонувану фракцією центра. Чи дальший розвиток політичної кризи в Німеччині, яка потрясає основами держави і рішає про питання війни та мира, останить ся на тих подіях, чи принесе з собою інші ще, богато важніші, виявлять дні найближші.

Чи цісарський рескрипт вдовольнить ті партії, які змагають до демократизації державних улаштувань Німеччини? Відповідь на те трудна тим, що не всі вони згодні в своїх програмах і домаганях. Соціальні демократи і поступовці бажають загального і рівного виборчого права для пруського союму. На те вже національні ліберали, які виставляють систему плуральності, основаної на цінності мажоритету, а саме на віці, числі дітей, воєнній службі, Центр знов, з огляду на свій склад, хитається між кличем загального і рівного виборчого права і доктриною консервативістів про незрушність „підвалин держави“. Осторонь від переговорів в тій справі стоять консерватисти і незалежні соціалісти. Щоби активні в ході подій партії зважили ся на основі одної формули в справі виборчого права, про те не азішають нічого офіційні донесення з Берліна.

За кличем реформи виборчого права в Пруссії йде домагане демократизації державного правительств, себто в першій мірі установлення його парламентарної відповідальності. Після постанов конституції зєднанної німецької держави є формально канцлер одиноким органом правительств тої держави і він одинокий, як такий, є в'язаний відповідальністю перед парламентом; державні секретарі є тільки його фактичними помічниками. Установлене відповідальності для всего державного міністерства а саме для продинок державних секретарів могло би бути переведене тільки шляхом зміни державної конституції. Того й домагають ся прихильники негайного мира для Німеччини, вказуючи на те, що усунення ворожого німецькому демократичному правительству, яке виводить свої права від Бога, і заступлення його відповідальним перед волею народу, парламентарним міністерством, улекшить Німеччині закінчення скорого і почесного мира. Противники таких реформ знов покликують ся на слова Бісмарка, який спарляментаризована німецького правительств назвав початком розпаду Німеччини.

З тими питаннями внутрішньої політики тісно сплело ся питання про війну і мир. Шляхом основних демократичних реформ правно державних, бажають ті партії, які за них заступають ся, довести до корисного покінчення війни. Які причини знова зложили ся на те, що парламентарна більшість буде імовірно схильна прийняти формулу мира без анексії і відшкодовань, про те теж годі сказати щось певного. По донесеннях деяких німецьких газетників—чому впрочім з інших сторін рішучо перечить ся—в головній комісії державної ради усвідомлено собі безуспішність війни підводними човнами, а саме що та війна не завдала і не завдасть Англії того „певного, смертного удару“, а за те Німеччина придбала собі нового могутнього ворога: Америку. В зв'язку з тим остала би намірена димісія державного секретаря маринарки Капелле. Від дальшого розвитку подій в Німеччині зависить рішене про близький чи дальший кінець всесвітньої війни.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

Учительська прагматика.

Засідане палати послів.

Відень, 12. липня 1917.

(Таб) Першою точкою порядку нарад нишнього засідання Палати послів було справоздачне комісії для справ функціонерів державних про прагматику учителів.

По промові справоздавця управитель міністерства просвіти Цвіклінський поручив Палаті прийняти закон, котрий в ході нарад зазнав безперечних поправок. Особливо подбано, щоби в значній мірі зарядити нужді суплентів. Тенер супленти по першій році служби, відбутій з повним обов'язком науки, будуть призначані постійними учителями. Далі супленти і асистенти в певних умовах найпівніжше по уплаті речення авансу одержать становище й право постійних учителів.

На домагане, щоби недогідности, які випливають із невчислювання т. зв. літ безспитових до посування до висших поборів, вирівнати додатковим вчисленням аж до половини часу сеї служби, — правительств згодило ся мимо важних сумнівів фінансової натурі. Учителям релігії на будуче час служби, відбутої по здобуттю повного управлення до навчання в середніх школах, буде вчислений аж до 8 років до 5 літніх додатків і виміру емеритури.

З принципіальних і фінансових оглядів зрізване учителів вправ з учителями головними в учит. семінаріях мусить обмежати ся до тих учителів, котрі є дійсно заняті в школах вправ. Дуже важною річю є також нове підвищення 5-літніх додатків.

По промовах кількох інших бесідників закон прийнято в другім і третім читанню.

Державна Рада.

(Телеграма п. к. Кореспонденційного Бюро).

Відень, 12. липня 1917.

Перед ухвалами службової прагматики для учителів забрав голос в дискусії п. Лев Левицький та підніс велике заінтересоване Українців національним шкільництвом, передовсім народним. Бесідник ствердив, що деякі постанови пропонування треба вважати значним поступом і що комісія зробила богато в напрямі розвинування прагматики для учителів в дусі вільнодумності; хоча деякі постанови прагматики для учителів загальної прагматики про праву матеріальної сторони державних урядників мусять стрінути ся з признанем, то однак треба боронити ся проти багатьох прагматичних постанов, пр. проти постанови що до переносення з місця на місце. Саме ця постанова дасть галицьким властям спромугу усування немих учителів. В зв'язку з сим ставляє бесідник резолюцію, після якої перенесене учителів на інші службові місця має бути допускаєме тільки тоді, коли учитель сам внесе просьбу. Бесідник ставляє дальші резолюції, які домагають ся, щоби в краях, де існують школи о різних викладах мовах, установлено для учителів кожної народності окремі кваліфікаційні комісії, щоби в дисциплінарних комісіях кожда народність була відповідно заступлена, та щоби члени комісії належали до сеї самої народності, до якої належить потягнений до відповідальності учитель.

Далі обговорював бесідник некорисні для Українців відносини шкільництва в Галичині, передовсім виступив проти постанов краєвого законодавства, після яких є виключене утворення української учительської семінарії та проти постанов 2. точки закона, над яким дискутуєть ся, після якого остає в силі виїмкове становище галицької шкільної краєвої Ради, а українські члени сеї ради і далі остають виключені. З огляду на сю постанову Українці будуть голосувати проти 2. точки 3. закона.

По прийняттю службової прагматики для учителів в другім і третім читанню зложив п. Крек

справоздане про законне управління державної опіки над виселенцями. Розділ історії виселенців є одним з найсумніших у сій війні. Ми мусимо дати виселенцям товне відшкодування за те все, що вони витерпіли. На доказ, що палата співчує з бідними жертвами сєї війни, ухвалім сей закон.

Міністер внутрішніх справ гр. Тогенбург заявляє, що правительством почувається ся до обов'язку зняти ся всіма силами справою виселенців і сподіється, що уможливить поворот до краю сим нещасливим людям, що досі перейшли вже три роки страшних терпінь. Ця держава доложити сил, щоб родинні місця виселенців, знищені війною, відбудовано до давнього стану. Далі продовжує міністер, що зробило правительтво на полі опіки над виселенцями.

Правительтво стануло на становищі сповнення морального й суспільного обов'язку. Ніколи не вважано опіки над виселенцями заосмотренем, уділенням бідним. Тимго виселенці із нутра краю рівно трактовані з виселенцями з громад, які були виставлені на діяльність неприятеля. Евакуація й утеча прибрали несподівано величезні розміри. Усіх треба було зібрати в однім місці, треба було також відкачати ся до помочи Угорщини. Треба було оминати розлинені виселенців по цілій державі, а се з оглядів економічних, санітарних, поліційно-державних, також з оглядів заосмотрення самих виселенців. Треба було творити збірні транспорт, при чім виходили поважні труднощі. Мимо всього співчути для сих людей не можна було оминати певних недомагань. Міністер не перече, що бараки представляють деякі некористи, однак не можна легковажити барачової системи.

Пос. Штравхер кличе: Чи ексцелленція знають про смертність дітей? Се страшно!

Пос. Штайнгавс: Повстали самі кладовища!

Міністер Тогенбург вказує, що смертність

серед дітей відноситься ся не тільки до побуту в бараках, впливає вона також з сього, що люди прибули до бараків вже в підкопанім стані, не можна також забувати про ділане аміни клімату.

Пос. Райцес: Виселенців везено цілими тижнями в отвертих возах для худоби. Се є ганьба для культури!

Міністер Тогенбург признає, що ся справа дійсно дуже болюча, однак в часі, коли вислано один транспорт війська за другим, не можна було її инакше розв'язати. Бесідник обговорює заряд і адміністрацію бараків, які мають служити до поправи долі нещасливих. Не можна домагати ся, щоб убогі виселенці були ліпше заосмотрені, ніж міське населення. Міське населення вистає по 12 годин, щоб одержати тільки кусень мяса, а виселенці зовсім без труду одержують поживу.

Пос. Тайфель: Нехай виселенці працюють!

Пос. Райцес: Як Ви можете щось по дібного говорити? Як ви можете атакувати сих мучеників? Чи се є німецька культура? Дивіть тільки на кладовища!

Міністер заявляє далі, що в бараках находит ся ще 110.000 людей, а 330.000 є уміщених по громадах. Сі останні дістають заосмотрене в готівці. Виселенцям роздає ся безплатно одіж, чоботи і білі. Користають з безплатної лікарської опіки. Мають народні й середні школи різного типу з викладовою мовою польською, українською, словінською, румунською й німецькою. Утаєрено також окремі курси для неграмотних, рілничі школи й т. и.

Далі обговорював міністер проект закона, що є предметом нарад. Міністер просить, щоб палата узгодила його сумнівні передовсім щодо § 9. Міністер зробить усе, щоб поправити долю виселенців.

(Продовжене на стор. 4.)

ПОЛЬСЬКА ОФЕНЗИВА НА ВОЛИНЬ.

Коло польське і У. П. Р. — „Niecałe 9 procent Polaków na Wołyniu“. — Поляки учителі для українських шкіл на Волині.

Львів, 12. липня 1917.

Читаємо нині, що віденське польське коло в порозумінню з варшавськими Поляками збираєть ся внести у віденський парламент інтерпеляцію в справі Волині. Знаючи Поляків, можна без великого ризика висловити здогад, що сугубої інтерпеляції полягати ме на „скастованню“, що Волинь — істинно польський „край“, тай на енергічним запиті до правительства, що воно саме думає зробити, щоб забронити безсовісним українським агітаторам вступ на Волинь в цілі баламучення „polsko-ego ludu“ українськими школами і т. п. Буде се в чисто польським стилі і знаменито воно буде стояти в однім ряді з іншими подібними „Hochstapler-ствами“ політичними, якими така богата минувшина і сучасність сєї симпатичної національності. Зокрема сміливо зможе така інтерпеляція стати поруч польських інтерпеляцій і промов в справі Талергофу і всяких інших „приязних“ актів супроти „Ruś i Polacy“ — актів, акторів котрих польські політики повинні були глядати зовсім недалеко — себе самих...

Ждімо отже тої волинської інтерпеляції. І нехай український громадянин не виходить на вид її з рівноваги — навіть тоді, коли б йому здавалось, що інтерпеляцію сего (подібно, як многими іншими в сій сесії), польські посліди, кермуючись принципом, який народна приповідка трохи грубо,

— знов „заскочили“ чи випередили випробованих вождів нашого народу, проведених ків Української Парламентарної Репрезентації. Ніл адмірагі — ся старинна мудрість знаменито стає українському громадянину в пригоді, коли його хвилями (хвалі сї приходять шораз частіше!) обхоплює збентеженість і нетерплячка на вид того, що у Відні робить коло польське, а що тамошні „вожди новітнього українського руху“. Ніл адмірагі — й сим разом!

Один з віденських українських громадян (не котрийсь з „вождів“, борони Боже!) пише нам:

Вступну статтю в ч. 757 (9409) „Діла“ з 7. с. м. позволяю собі доповнити вказанем на слова польського письменника Болеслава Пруса (Глоацького).

Польську склонність до самодурства і піддуровання інших на тощій Волині, відпирають знаменито слова сього визначного польського

письменника. В статі п. з. „Notatki wołyńskie“ (гл. „Tygodnik ilustrowany“ № 49 з 3. грудня 1910, сторона 987) пише Прус:

„W Kowlu mieszka 26000 ludności, wśród której Polacy tworzą 45 procent zaludnienia, Żydzi 43 procent, Polacy 10 procent. Jest to więc miasto małopolsko-żydowskie. — W ogóle w guberni wołyńskiej na półczwartą miliona ludności żyje: 70 procent Małorusinów, 14 procent Żydów, nie całe 9 procent Polaków i 4 procent Niemców. Wielkorosyane według źródeł urzędowych tworzą zaledwie 04 procent ludności, są więc 35 razy mniej liczni, aniżeli Żydzi a 135 razy mniej od Małorusinów. Oto rezultat półwiekowej walki (rozumieć się! Moskalów) z dziesięcioma procentami Polaków. Kraj, jak był, tak jest i będzie małopolskim.“

Щож на те скажуть польські „дзялаче“ з Волині і Галичини? чи може Болеслав Пруса заплатили в році 1910 Українці „пруськими марками“?

Пишуть нам з Волині:

Наші „Kulturträger-i“ виводжуют нову методи до своєї експансійної діяльності на українській землі. Поруч спливання організації українських шкіл всіма способами, до яких не бракує їм концепту й можливості, і побіч горячкового закладання польських шкіл переважно для Жидів і українських православних по селах, де найдесть ся деяке число „польських“ дітей, — поставлені тут сторожі „polskości na kresach“ пригтовляють рішучий удар українському шкільництву, а саме спроваджуют учителів Поляків, які мають сяке таке знане української мови, і приділяють їх до українських шкіл. Як ті школи будуть виглядати по фєр'ях, коли завчасу не спаралізуют ся сього пляну польських ревнителів (до річи, коли не буде настановлений вже раз інспектор Українець), се поручаємо уяві нашої парламентарної репрезентації, провідники якої, заскєпивши ся в рамках своєї „внутрішньої політики“, з якоюсь пасивністю трактують справу наших братів на Волині.

Звертаємо увагу також Українців на Волині, що спроваджені учителі Поляки представляють ся за Українців.

Записка Української Центральної Ради Тимчасовому Правительству.

Відень, 8. липня 1917.

(Ф. Н.) Під великим заголовком „Під особливу увагу Тимчасовому Правительству в російській демократії київська „Нова Рада“ містить на своїх сторінках Записку Української Центральної Ради російському Тимчасовому Правительству, яку, як відомо вже читачам „Діла“, завезла у Петроград спеціальна делегація Центральної Ради й яка була предметом переговорів між згаданою делегацією й спеціальною правительством комісією під проводом товариша міністра внутрішніх справ Д. Щєкєнєва.

Текст сєї Записки у перекладі з Києва „Мысли“ (з дня 9 й 10. н. ст. червня) такий: Зріст українського руху, що так інтенсивно проявив ся в днях революції, вимагає нових метод для його оцінки, нових підвідних мілків, не говорячи вже про саме фактичне познайомлення з його висловом. Між тим у сій сфері лишило ся все по старому й російські громадянські круги в більшості ставляють ся на давні неозначені позиції.

Се вже й тепер сумно відбиваєть ся на взаїмних відносинах двох братніх народностей, а на будуче грозить се дуже і дуже небажаним ускладнюванем, для уладнання і випередження котрого обі сторони повинні поробити заходи державного громадянського значіння.

Для людей, що мало познайомлені з історією і характером українського руху, зовсім незрозумілий той розмах, котрий проявив він зараз у перших днях революції. То, що уважало ся справою невеличкого гуртка інтелігенції, нагло прибрало масовий характер: національні гасла й домаганя стали дуже популярними в народних масах. Се пояснюєть ся тим, що український рух, у своїй істоті глибоко демократичний, все стояв на ґрунті народних потреб, широким охоплюючи їх, і все говорив доступною і зрозумілою народовою мовою про його власні інтереси. Ось чому від самого початку свободного життя став рух організуючою силою, спільним, ось чому до него прилучали ся шораз більші сили народу, справедливо бачучи саме тут гарантію здійснення своїх загально-людських і національних потреб і домагань. Відроджена українська преса щоденно приносить вістки про те, як серед українських мас все більше й більше проявляєть ся громадянська і національна свідомість: українське село організуєть ся під гаслами, виставленими українським рухом. Проте саме говорять дуже численні і многочисленні з'їзди, що відбувають ся на Україні в останнім часі: кооперативні, Селянського Союзу, військові, національні в широкім змислі слова, педагогічні, партійні і у. и. Сі з'їзди представляли в цілому міліонну масу (один військовий з'їзд у Києві представив собою — 993.400 зорганізованих салдатів і в розв'язці національних завдань виявили себе одною спільною всім душею.

При всім неоднаковім складі їх учасників всі названі з'їзди однодушно сходять ся в національних домаганях, як політичних (автономія і федерація), так і культурних (українізація школи, громадянських інституцій і т. ин.) і признають своїм найвищим національним органом Українську Центральну Раду у Києві. Центральна Рада оснувала ся в перших днях резолюції з цілю дати організаційні форми стихійному рухови на Україні.

Находячи ся в осередку руху, вона дійсно послужила тою організаційною основою, коло котрої почали збирати ся українські сили.

Вона ауміла виробити й поширити популярні та зрозумілі для народу гасла нового державного ладу та здобула значіне дійсного національного правительства на Україні. Зокрема се стало на твердий ґрунт після того, як на многочисленнім з'їзді представників всіх зорганізованих сфер українського народу, котрий відбув ся у Києві у Великодну неділю, обновило Центральну Раду і доповнило її новими силами. В даній хвилі вона є виборним органом національного представництва на Україні, авторитет і значіне якого лежить у загальнім признанню його демократичними кругами українського населення.

Сьогодні, здійснюючи національно культурну автономію українського народу, Центральна Рада відіграє величезну організаційну роллю, будучи національним спільним для найрізніродніших „фер українського народу. Строго демократичним складом, побудована на зразок правильного представництва з'організованих сил, вона має необхідний їй авторитет і засоби вислову щирих бажань українських народних мас, які поручили їй висвітлене й охорону своїх інтересів. Голос Центральної Ради — се голос з'організованого народу. Тому він повинен мати відповідне значіне в державних справах, що торкають ся побуту і констрування українського народу. З сього короткого нариса видно,

якої колючої стійкої організації роботи довершила за тих три місяці українська демократія.

А як відноситься до того на правду казавого пробудження 35 мільйонного народу російське громадянство там на Україні? Треба зараз з початку сказати: відношення не глибоке, не зв'язане з інтересами революційної Росії, навпаки таке, що грішать багатоманітними каніями для усієї справи свободи. Причин цьому багато. А головна з них — класові інтереси. Пануючі круги на Україні — не Українці. Промисловість в руках буржуазії російської, жидівської, французької; торговий капітал, а також велику частину аграрної буржуазії творять Поляки, Москалі й Українці, що від давна називають себе „руськими“. Так отже всі адміністративні обов'язки в руках не Українців. А сфери експлуатації: велика частина городського пролетаріату, ремісники, дрібна служба — Українці.

Таким робом у даній хвилі нема на Україні української буржуазії, що признавала себе такою. Є окремі особи, невеличкі групи, що прилучаються до своїх класових інтересів до пануючих класів під економічним оглядом, але клас, повторюємо, ще нема.

Наслідком цього серед українських партій досі не було ні одної, яка не внесла б до своєї програми ідеї соціалізму. Очевидно ці окремі особи та групи завдяки класовому нахилу скоро зливаються в одну компактну масу й залягають фундамент виразно національно-орієнтованої української буржуазії і очевидно боротьба за панованіє повинна розгоріти ся між буржуазійними сферами всіх націй на Україні.

І ось саме та перспектива боротьби й переобачення побіди української буржуазії настроюють неукраїнські пануючі сфери населення дуже ворожо до всього українського руху. До того необхідно додати ще в цілому — національний момент. Увісвідомивши з молоком самодержавності ідеї централізму, привикши гадати на Україну тільки як на південно-західний край російської імперії, а на Українців як на „халів“, що відрізняються ся від Москалів тільки деякими маленькими побутовими окремостями, ніколи не турбуючи ся про те, щоб познайомити ся з життям цих „халів“ і їх ідеалами, що ніколи не замирили, навіть під гнетом царизму, буржуазійна інтелігенція не змогла, не нашла в собі сили підняти ся до правдивого розуміння процесу, який відбувався цілий час. І піддаючи ся тим двом силам — класовому й національному егоїзмові — пішла дорогою енергійного супротивлення організації української демократії. Для цього уживали ся всі можливі способи.

Перекручуючи факти, як у пресі, так і в громадських розмовах, розпускають ся чутки про те, що „халви“ хочуть відокремити ся від Росії, що вони збирають ся прогнати з України всіх не Українців, бо, мовляв, їх гасло — „Україна тільки для Українців“, що загальноулюблений український рух без різниці соціально-політичних окремостей — се контрреволюційний рух, який вимагає негайно припинення. І так дуже настрахав їх величезний зріст цього руху, що вони заразили своїм переляком навіть демократичні сфери не-Українців. Коли у Києві мав зібратися національний всеукраїнський з'їзд, по городі стали поширювати ся дурні чутки, що Українці мають замір проголосити сей з'їзд Українськими Установчими Зборами й по них прогнати всіх не-Українців. Не звважаючи на се, що програму засідання з'їзду оповіщено ще перед тим, що в ній не було й натяку на Установчі Збори, всі неукраїнські елементи навіть і соціалістичні групи повірили тим чуткам, перелякали ся і почали робити заходи, себто запитали самих Українців, чи се правда? Відповідь Українців успокоїла й на деякий час розвіяла тяжку атмосферу.

Але на скільки заразила ся і російська демократія настроями російської буржуазії, на скільки ідея національного пановання на Україні російського народу, ідея господаря, власника, глибоко віла ся у свідомості навіть демократичних елементів, показує сей незвичайно підвищений ворожий настрій, під впливом якого напр. у предсідателя київської Ради робітничих і солдатських депутатів на нараді соціалістичних організацій усіх національностей вирвала ся погроза розігнати багнетами український з'їзд. І треба зазначити, ся погроза, ся ворожість у більше або менше культурній формі цілий час гнідається у свідомості буржуазійних і небуруазійних сферах неукраїнського громадянства. Ніякі запевнення Українців не можуть побороти цього збаламученого національного почуття господаря, якому хоче нанести удар піднявши досі національність, нанести удар самим фактом її існування, її рости організації, її природного (а не насильного) витіснення з пануючого становища.

Заходить цілий ряд фактів, що в них у більшим або меншим ступні висловлюється та

ворожість. Справа українського полку, організації якого всі неукраїнські сфери уважали трохи не загибеллю Росії, „ножем у зад революції“, иншими подібними страхами, тепер, коли воєнна власть признала можливим формувати цілі корпуси, ясно показала, що люди беруть не інтересів революції й Росії, а своїх класових або національних позицій.

Так само всі заходи, призвані в останній час пануючими у Києві неукраїнськими сферами на необхідні, повстають на тій самій ґрунті й не тільки не схиляють ся утвердити й закріпити демократичні основи, проголошені революцією, але навіть йдуть їм наперемір. Так напр. постанова київської Ради робітничих і солдатських депутатів про з'їзди відкрито й грубо порушує основи виявленої волею революційного народу свободи зборів.

Відповідно до сей постанови можна віднині схилювати з'їзди тільки за дозволом київської Ради робітничих і солдатських депутатів. І не тільки за дозволом, але і по регламентації Ради. Сей крок мотивується тим, що у Києві в останній час відбуваються ся дуже багато з'їздів селянських, кооперативних, солдатських. Хоч у с'їм мотиві й не згадується про те, що майже всі такі з'їзди були українські, всеж кождому ясно, що постанова вимірена виключно проти Українців.

Аналогічне до того бажане київського виконавчого комітету громадянських організацій виділити Київ в окрему адміністративну одиницю, незалежну від усього краю.

Признаючи, що з російським за довгі роки абсолютизму Київ переживає неукраїнського елементу не довголітня, що край з розвитком демократичних основ нового життя залле сей острів національною хвилею, пануючі елементи стараються ся відгородити його від рідної йому стихії високою греблею, ізолювати його від краю.

Не маючи можливості в тій короткій записці навести всі видатніші факти прояву національної ворожнечі російського громадянства до українського відродження, ми спиняємо ся на вже вказаних прикладах. Але за свого боку ми вважаємо своїм громадянським і моральним обов'язком вложити таку записку: Таке відношення ми вважаємо злочинним для справи революції й таким, що лишає тяжкі наслідки для усієї Росії.

Люди, що живуть по городах України, бачуть перед собою зросійщені вулиці цих городів, чують довкруги жаргонову російську мову, цілком забувають на те, що ці городи тільки маленькі острови серед моря усього українського народу. Забувають, що по кількох літах зросійщений елемент значної частини населення тих самих городів вернеть ся до рідної стихії, що зросійщені деякі центри України, котре видається ся таким певним, се тільки хвилява поява, витворена неформальними умовами злищеного абсолютизму й централізму, котрий старається ся уратувати свої позиції. Мало того, заціпені класовим або національним егоїзмом, заціпенізовані сею облудною ясністю свого національного пановання, ці люди не бажать рахувати ся з тим, що вже існує не тільки почуте зв'язи з інтересами усієї державної цілості (тут коректурний пропуск у „Новій Раді“ — Ф. К.). Всі ті дуже численні з'їзди (селянські, кооперативні, партійні, загальнонаціональні), на котрі делеговано представників мільйонної з'організованої української демократії, повинно би уже переконати всіх, що український рух — не видумка гуртка інтелігентів, як його все рекомундувало російському громадянству царське правительство, а що се величезна сила, яка вирвала ся з під аїкового гнету, що ся сила росте з кождою годиною, навіть не днем, що спинити її, якби не хотіли цього її вороги, вже рішуче нема ніякої можливості, бо пробудив ся 35 мільйонний нарід. Треба вернути ся до царизму, до пониження всіх прав людини й горожанина, щоб жити деякою нацією на поверот української демократії до первісного стану „пониженого й закожаного раба“. Бо в національній самосвідомості передовсім вилило ся у широких народних мас почуття тих прав, сей гідності людини й горожанина. Віднині він не „халол“, не „бидло“, не „мужик“ а Українець, себто рівний з усіма тими, хто до революції мав власть понижати його.

І домагане національної школи, армії, організації всього життя на Україні має у коріні глибоко се відроджене, визволене почуття гідності людини. І віра в се така велика в масах, що вони у першій хвилі навіть не могли зрозуміти, з якої причини се їх бажане, се свободне прегарне почуття зустрічає зле, недобре, в роже до себе відношене у тих, хто стоїть на чолі демократичного руху. В їх протії, незатроєній спокуюсь психіці не вміщується така сильна протирічність. Вони думають, що кождий, хто би не був, обов'язаний разом з ними радувати ся й веселити ся їх визволенням, їх переродженням з рабів у людей. Нетільки радувати ся,

але й усіми силами пособляти такому чудовому переродженню.

Зовсім зрозуміло, що впертий спір доводить до розчаровання, далі до ворожнечі, а звідси до страшного повстання. Тепер на всіх віздах, зборах скрізь тільки й чуєш скарги, докори, погрози. І чим впертіше стоїть одна сторона, тим горячіше стає хвилюване з другого боку, тим сильніше й глибше відається ся недовіра до Москалів, тим ширше розливається хвиля стихійного протесту.

Невідв'язальні особи, не розуміючи усього того, що тепер відбувається ся і неначе би з якоюсь ціллю далі ставлять різні перешкоди організації українських мас. Українська Центральна Рада як представницький орган, з'організований українською демократією, досі відігравала, навіть і тепер відіграє здержуючу роль і таку, що зберігає рух у зорганізоване русло.

Але вона могла й може се робити тільки до того часу, поки така організація йде в контакті з природним розвитком народного руху. Коли з якоюсь причиною вона мусить ме спинити або навіть відмовити ся від своєї організаційної діяльності, її знесе стихійний потік. До цього може її приневолити негативне відношене, як місцевого, так і російського громадянства зокрем. А таке негативне відношене до українського руху зазначено не тільки на Україні, але і в центральній Росії. Коли не відкрите негативне відношене, то затушоване, або просто віяке.

Ми не можемо мовчати, а повинні попередити всю російську демократію про дуже велику небезпеку з приводу такого відношення. Росія і без того наводить ся у грізнім положенню і без того нема дисципліни в армії, нема довозу хліба в краю.

Не вільно відбурювати мільйони людей, що стоять на фронті і відчувать тяжку обиду своїх найблагородніших поривів, не можна доводити тих людей до того, щоб вони, занепокоєні незадоволенням ні одного з їх бажань, піддали ся стихії й кинули ся на Україну, як грозять вони у богатях своїх заявах. Не можна доводити селян до погрозу, лишити без хліба увесь край. А се роблять ті люди, що бажать відділити Київ від України. Природно, що на се селяни відповідают: а що буде, як ми відділимо ся від вас. Ми беремо на себе сміливість звернути найсерйознішу увагу тимчасового правительства Ради робітничих і солдатських депутатів й усієї російської демократії на теперішній стан справ і закликаємо доїти нам на зустріч у розв'язці нашого важкого відповідального завдання — звернення української стихії на такий шлях, котрий не тільки не пособляв би все зростаючій спорам, а навпаки, поматав би організації сил усієї Росії. Ми закликаємо як найуважніше прислухувати ся до гомону сей стихії. Як що правительство й російська демократія уловлять в ній ноту, на котрі треба відповісти згодом, вони зроблять то, що ся стихія стане найвірнішою, найбільше одушевленою справою волі Росії. Як що вони не звернуть на все те уваги, або навіть віднесуть ся ворожо, вони не найдуть відгону у с'їм гомоні. І тоді Українська Центральна Рада передасть завдання сей організації в руки тих, хто буде такий сміливий, що візьме її на себе.

До самого останнього часу Українська Центральна Рада була в можності здержувати ся від того, щоб ставити до правительства якісь домаганя давно вже заявлені цілим рядом постанов з'їздів українського народу. Але все зростаюче нерозумінне завдань і цілей української демократії з боку російського громадянства, а також його ворожість до українського руху, а з другого боку зростаюче недовіре української демократії до російського громадянства й шораз більший напір на нас з боку сей демократії приводить нас до твердого переконання, що одним правильним виходом з положення буде негайне задоволене домагань, котрі українська демократія в особі Української Центральної Ради представляє тимчасовому правительству й Раді робітничих і солдатських депутатів і котрі ми тут коротко викладаємо:

1) Беручи під увагу однудушне домагане автономії України, виставлене українською демократією, сподіваємо ся, що тимчасове правительство висловить у тім або иншій акті принципиально своє прихильне відношене до сього клича.

2) Необхідність поставлення української справи на міжнародній конференції у зв'язку з долею Галичини й частин української землі, зайнятих Німцями, спонукує зараз же принципиально порішити справу участі в такій конференції представників українського народу, бо така участь домагається негайного пороблення приговорних практичних кроків, що торкають ся закордонної України.

3) Для всестороннього познайомлення правительства з настроями на Україні, з домаганями українського населення, а також для практичної помочи правительству в переведенню в життя рі-

жних заходів, викликаних окремішніми життя краю необхідно оснувати при тимчасовім правительстві уряд окремого комісара для справ України.

4) Для об'єднання правительствених мір в усіх губерніях з українським населенням необхідний уряд окремого комісара в Краєвою Радою при ній.

5) В ціля піднесення боевої сили армії й відродження дисципліни необхідно перевести в жите виділені Українці в окремі військові частини аж до вазу, так, на скільки можна, й на фронті.

6) Призвизу тимчасовим правительством українців початкової школи необхідно перевести на середній й висшій школи, як під оглядом мови, так і предметів навчання.

7) Відвідуальні місця, як цивільної, так і духовної адміністрації на Україні необхідно обсаджувати особами, що користуються довірою населення, говорять його мовою і знають з його побуту.

8) Для вдоволення національних потреб, являючихся за старого режиму, необхідно видати з державної каси до розпорядимости Центральної Ради відповідні засоби.

9) Необхідно дозволити від'їздити до рідного краю тим закордонним Українцям, котрих виселено несправедливо з місць їх постійного побуту, а також улекшити участь полонених Українців в Галичині, розмістивши їх по українських губерніях.

Члени делегації Української Центральної Ради:

Представники української соц. дем. республіканської партії: В. Винниченко, Д. Коробченко.

Члени Українського Військового Класу: Письменний, Д. Ровинський.

Представник партії соц.-революціонерів: Н. Ковалевський.

Члени Військового Генерального Комітету: А. Пилькевич, А. Чернявський.

Представник соц.-федералістів: С. Єфремов.

Представники Українського Селянського Союзу: І. Сніжний, Г. Одинець.

Більов наслідником Бетмана?

БЕРЛІН (Ткб). З приводу канцлерської кризи надіслано з Відня до Берліна депешу, в якій висловлюється бажання, щоб Бетман Гольберг остаєся канцлером. В берлінських кругах замітно невдоволення, що у німецькій справі вмішують ся не-Німці.

В півурядовім дзенику „Lokalanzeiger“ має появи́ти ся стаття, якої цілю буде розв'язати нехиті яка провадиться в австрійських кругах проти князя Більова. Виходило би отже, що князь Більов значається канцлером на становищі канцлера.

Державна Рада.

(Продовження. Див. стор. 1.)

Після інших бесідників прийшов до слова пос. Колесса та представив, в який спосіб перевезено евакуації в українських областях Галичини. Розлучено мужів від жінок і дітей. Хто назвав себе Українцем, сього зараз в'язнено. Люди не сміли признавати ся до своєї народности. Висадка ривчала ся їзді до пекла. Бесідник представив відносини в усіх таборах для виселенців в Каринтії. Бараки не були місцем на поміщене, а карними колоніями, що підтягали цілий військовий суворості. Видавано зарядження, як коли би виселенці були зрадниками. Українці домагаються національних адміністраційних органів в бараках. Бесідник виступає проти накладання на виселенців примусових робіт. Критикує санітарні відносини в таборах пачує поведене з українськими жінками й дітьми при довершуванні дезінфекції. Виступає проти трактування Українців евакуованих з Волині. Домагається, щоб потягнуто до відповідальности урядники, які провинили. Культурна опіка поза бараками була зовсім недостатня. В Празі не дозволено Українцям оскувати власних українських заведень. Українці домагаються, щоб українські діти учили ся по українськи.

Для виселенців в західній Галичині треба оснувати курси і дати українських духовних. Держава мусить дбати о те, щоб українська молодіж в Галичині мала підмогу далі образувати ся. Заряджено вприваї, щоб виселенці у Львові одержували від держави спомогу, але українська молодіж сеї підмоги досі не дістала.

Українці домагаються повної автономії, повного права до самоозначення і свободи. В пересвідчення, що се дістануть та, що основні закони будуть бережені, Українці будуть голосувати за законом.

Закон прийнято в третім читанні. Резолюцію пос. Колесса передано комісії.

Слідуюче засідане в п'ятницю 13. с. м.

Також польська армія недовольна.

БЕРН (Ткб). Польське Бюро доносить: Супроти опору Керенського треба вважати проєкт творення польської армії розбитим. Тимчас. російське правительсто стоїть на тім, що виділене національних формаций військових в російської армії розірвало б її суцільність і було би нещастем для революції, свободи і Польщі.

НОВИНКИ.

Львів, 12 липня 1917.

— Висланаць української соціально демократичної партії Австрії на міжнародну соціалістичну конференцію в Стокгольмі п. Володимир Темницький звернувся до Ради робітничих і салдатських депутатів у Стокгольмі з висловом, в яким читаємо між ин.: „Український пролетаріат в Австрії відносив ся все з найбільшою симпатією до російського пролетаріату та з правдивим подивом слідив за боротьбою російського робітництва проти темного царизму та його прислужників. Нетільки симпатією і подивом для Вас і Вашої героїчної роботи були все наповнені наші серця і наша думка, але й наші руки помагали Вам у святій Вашій праці, як і де тільки була спомога. Від десятиків літ стояло українське робітництво та його організації в Галичині та на Буковині у близьких товариських зносинах з тими революційними діячами Росії, котрих царська самоволя та люта жорстокість царських прислужників виперли поза межі Росії. На наші землі находили вони все сердечний захист. У кругах наших партійних товаришів являлись ся всі цілі гурти людей, що уважали справу російської революції своєю справою, не тільки не жаліли труда для сього великого діла, але не лякали ся і жертв. У наших Львові, в наших Чернівцях творили ся при нашій живій участі та співробітництві осередки революційної пропаганди в Росії. Між нами свого часу жиди, рука об руку з нами працювали, спільним напруженням ума обдумували плани роботи ті Ваші товариші, що мов огненні стовпи визначували революційні шляхи до перемоги! Ясно живуть ще в нашій пам'яті і, як святі, зберігають ся в наших серцях постаті Ваших Карювичів, Каласихів і цілої плеяди інших! Вашу справу ми уважали своєю і трудили ся для неї по нашим силам так, як для своєї. Ми найглибше переконані, що з Вашою перемогою зникне раз на все Росія національного гнету, обмежень, переслідувань і насильства; віримо найсильніше, що Ви, товариші, створите по у Росію—союз свободних, рівноправних, незалежних народів! А в тім союзі наша Україна займе таке місце, яке колись визначив їй був нечактний Богдан Хмельницький і яке належить ся їй слушно та справедливо, не тільки на основі історичних актів, але на основі її сили, значіння, людського і річевого багатства, та на основі однодушних і одностійних жадань і змагань цілого українського народу, де і серед яких обставин він не жиде би!

— Перенесення шкільної Ради кращої. Як доносять краківські дзеники, з днем 1. вересня с. р. шкільна Рада краєва переносить ся з Бялої до Кракова.

— На Червоний Хрест. П. Михайло Рихвицький, управитель школи в Розвадові над Дністром (поз. Жидачів) заняв ся збиранням датків на Червоний Хрест у своїм селі так, що приєднав для Товариства Червоного Хреста коло 200 членів з вкладкою по 4 К. річно і зібрав в р. 1916 коло 800 К. і в 1917 коло 800 К., а гроші ті зложив в ц. к. старості. Також рівно заняв ся воєнною позичкою, обїздив села, скликавав людей і тим чином на IV, V і VI воєнну позичку приробирав у тих селах між селянством около 400.000 К. на всі три позички воєнні.

— Утеча директора Крайца. Один з головних об'язкованих в процесі про невірність в загальнім Банку депозитів, дир. Крайц, був випущений судом на волю за кавцією мільона корон. Як доносять віденські дзеники, дир. Крайц, не дбаючи за кавцією, на днях утік за границю. В зв'язку з утечею Крайца має стояти сподіване уступлене віденського президента поліції.

— Капальні нафти в горішній Австрії. Товариство закладів нафтових для альпійських країв під фірмою Альбус викрило несподівано нафтові жерела в горішній-австрійській області.

О П О В І С Т К И.

П'ятниця, 13. липня 1917.

Нийт: греко-кат.: Ссб. 12 Ап. — римо-кат.: Маргарета
Завтра: греко-кат.: Косма і Д — римо-кат.: Бонавентури.

Дирекція „Руської Шкоди“ в Перемишлі подає отсим нстерпенним а цікавим чдсам нашої суспільности до відома, що подане о змїну фірми (Руська на Українська) внесено до н. к. мністерства внутрішних справ с. е. до власті якій підлягає Шкоди як інституція з пупілярною обезпечкою ще дня 6. червня 1916. і воно доси неполагоджене, позн що значиває воно мабуть в ц. к. намісництва.

Старшина У. П. Кружка в Жовкій розписує отсим конкурс на прийняте учеників до селянської бурси на шкільний рік 1917/18. Услівя прийняті: 1) Місячна оплата, з гори платна, 25 К.; одноразове вписове 10 К. (на інвентар і бібліотеку). Здобийші і дійсно убогі ученики можуть виїмково дістати знижку. Управа бурси прийме заплату також в натураліях через довів бараболі, кашусті, буракія, муки фасолі то що. 2) Батьки (опікуни) мусять бути членами Українського Педагогічного Кружка. 3) Батьки (опікуни) мусять підписати декларацію, що через весь рік будуть точно і з гори що-місячно виплачувати назначену квоту. 4) Кождий питомець при зголошеню до бурси мусить мати лажко і біле своє. Крім сего і пару лажочок, і пару лажок (більших), і пару вилок і один власний столовий ніж. 5) За питомця платиться в бурсі за кождий місяць з гори, без огляду на се, в котрім дни місяця опустив-би він бурсу. 6) Вчасі Різдва і Великодних ферій всі питомці мусять безусливно розіхати ся і бурсу опустити. 7) При вступі до бурси питомці піддадуть ся лікарським оглядинам. Подана о прийняте заосмотрені в міру потреби в свідоцтво убожества і шкільне з залученем на відповідь марки належить слати найдалше до дня 1. серпня с. р. на адресу: Старшина Українського Педагогічного Кружка в Жовкій. — За Старшину Кружка: о. Ст. Бідинський, голова, Осип Пеленський, секретар.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Мільна Турчин в Ласця старого, пов. Богородчан, пошукує мужа Йосифа Турчина, котрий служив перед роком при полівій жандармерії. Хтоби знав що в ній стало ся, прошу о знідокленя Мільна Турчин у П. Урдасякової в Dzikowie почта Tarnobrzeg. 494 2-2

Оголошення.

Молодий лт 25, учитель народний, властитель реальності в місті, бажає зробити знакомість в цілях матримоніальних з молодого істатівного панночкою. Річ трактується серйозно, дискрецію ручить словом, посягає вимагання. Анонімів не приймається ся. До Адміністрації „Діла“ під „Сер осиян“. 492 4-5

КМЕН в кождій скількості купити
ПОСЕРЕДНИЧЕНЕ
НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ
Львів

Ринок ч. 36.

Прогіть ся о пробки і подана ціні і скількості.
490 3-3

АДРЕСА: Hauptkassę der Zentralleitung
der Ukrainischen Legion
WIEN, VII. LEODERERGASSE 20
ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12250
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТИ
НА СТРЕЛЕННІ ВІДМ.

25-7

! Небувале !

МОЛИТВЕННИКИ по 10 сотинів!
(щоденні молитви).

Крім сего великі молитвенники по 90 с., 1 К 20 с., 1 К 30 с., і 1 К 60 с. продає і висилає лише за готівку і по надісланню поштової оплати до 5 кг ваги 1 К 20 с.

Канцелярія Українського Педагогічного Тов. у Львові, вул. Мехнацького ч. 12.

Малі молитвенники найлучше замовляти в більшій скількості.

493 2-3

Діло

Виходить щодня рано
крім п'ятниць.

РЕДАКЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. швдн. 26.726.

Адреса тел. „Діло-Львів“.

Число телефонів 261.

Рукописи редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси платиться 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надписанім 60, в об'ємках 80 с. в редакційній частині 1 К. Повідомлення про вичаї і заручини 1-50.

Некрологів стрічка 1 К. Сталогоголошення за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Битва на східнім фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ ЦІ К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 13. липня.

В Румунії і в області фронту військ архикн. Йосифа оживлена звітна діяльність ворога. На становищі Лимниці відперто кілька російських нападів. На Волині звітна діяльність наших відділів викликала місцями живі сутички.

ВІДЕНЬ. (Тбк.) З пресової кватири 13. липня вечером. На південь від Калуща віджила діяльність російської артилерії.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 13 липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда: Над Дніпром, під Сморгонем і над Шарою боява діяльність була значна. Також на захід від Луцька віджила хвилями наслідком наших звітних наступів.

На південь від Дністра в кількох місцях лінії над Лимницею зломано російські наступи.

На фронті архикн. Йосифа і о обсягу групи Макензена неприятельські звітні відділи посувалися кілька разів по сильнішій огни проти наших становищ. Всюди їх відперто.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Рупрехта: На фронті у Фландрії і в Артезії була в кількох відтинках огнева боротьба сильна. Неприятельський наступ на схід від Німпорт на південний схід від Іпері, під Іліч і на південь від Скарлі відперто.

Група військ німецького наступника престолу: Знов боява діяльність артилерії була в західній Шампанії дуже значно збільшена. Також на лівім березі Мози огонь дійшов від вечір до великої нагайності. На горбку 304 наші відділи в мужнім наступі здобули знов рови, відзискані неприятели в д. 6. липня. Залогу частю занесено, частю полонено й приведено до нашої лінії. Становища, здобуті нами в боях д. 28. мая на ширині 4 км. разом з областю перед нами, є тим самим знов в наших руках. Мимо завязаного опору звітний наступ під Ріппау приніс нам зиск в полонених і в добути.

Група військ князя Альбрехта: Положення не змінило ся.

БЕРЛІН (Тбк.) 13. липня вечером. На Сході збільшена огнева діяльність між Золотою Липпою і Нарайвою. На південь від Дністра серед малих сутичок на південь від Калуща положення не змінило ся.

БЕРЛІН (Вольф). На російським фронті неприятель тільки малими відділами рухав ся в околиці Калуща. Вечером відбував ворог на місцях ріжних наступів, які цілковито відперто. В околиці Красна Петранка збільшена діяльність ворожої піхоти й кавалерії. Над Лимницею спокій. На схід від Тенерова Росіяни трібували коло Блудника частинного наступу, який не повів ся наслідком огня з середньої віддалі. — В горах тільки по обох сторонах Татарського просмику місцями значний артилерійський огонь.

„Ідемо шляхом горожанської війни“.

Компроміс?

Відень, 10. липня 1917.

Спільне засідання київських російських організацій в українській справі. — Українські заяви.

„Русское Слово“ з 17. н. ст. червня доносить з Києва:

Дня 16. н. ст. червня відбуло ся у Києві дуже численне „Об'єднане“ (спільне) засідання громадянських організацій, присвячене українській справі. Засідання скликано для розгляду домагань української заяви в приводі одержаної вістки, що правительство відкинуло домаганя Українців. Засідання заняло ся українською справою у цілій її ширині. Більшість бесідників вказувала, що правительство поступило зовсім добре, відмовивши ся розв'язати справу, яку розв'язати мають повноважність тільки Установчі Збори. Тому київські громадянські організації повинні цілою силою свого авторитету піддержати тимчасове правительство. Деякі бесідники думали, що Українці і добивають ся тільки принципіального признання їх прав. Між тим в дійсности вони самі здійснюють вже ті права, прибігаючи до таких способів, як напр. захват Народного Дому.

Представник військових депутатів капітан Карун домагав ся рішучо виступити і говорити щиро, відкинувши двозначники, допущені заявою Українців. Українці не довіряють російській демократії — говорив він. — Ми в свою чергу не довіряємо Українцям. Українці узвалили явним порядком відбути заборонений з'їзд. Се — не признаване власті!

Начальник міліції Лепарський, цитуючи слова проф. Грушевського, сказав на українським з'їзді, говорив: Не можна скривати, що ідемо шляхом горожанської війни. Вже тепер ми спостерігаємо шлях захвату, анархії і з'організованого убийства, котрі явили ся наслідком занесення національний пристрастей.

Представник меншевиків Левін вказував, що українські соц. демократи ідуть разом з більшовиками, але загострюють не соціальні, а національні питання і займають ся демагогією. Українські соц. демократи — говорив Левін — в своїй газеті написали, що Керенський душить свободу. Чи се не демагогія? Се-ж політична розпушта!

Представник Ради робітничих депутатів Дорогов вказував, що соц. демократи все висловлювали ся проти армії. А сьогодні українські соц. демократи домагають ся національної армії. Тримати національну армію — говорив Дорогов — се значить звернути багнети на другу національність або самим сидіти на тих багнетах.

Присутні на зборах представники Українців журналісти Єфреміз і Ніковський обмежили ся до коротких заяв.

Єфреміз підкреслював недостатку спільної мови і невідповідний тон дискусії.

Ніковський заявив, що Українці не домагають ся від правительства розв'язки справи автономії. Правительство повинно висловити свою думку в сій справі, а також вступити на шлях здійснення автономії. Переходячи до справи українських військ, Ніковський вказував, що українські відділи („частини“), які прибули на фронт, числились по 200 людей більше, тоді, коли поїзди, що ідуть на фронт з червоними прапорами, приходять на фронт пустими.

Резолюція київських російських організацій.

„День“ з 17 н. ст. червня доносить з Києва:

Спільне засідання виконавчого комітету громадянських організацій, Ради робітничих депутатів, Ради депутатів військ київського округу

і коаліційного студентства, вислухавши телеграму тимчасового Правительства у відповідь на заяву Української Ради, ухвалило таку резолюцію:

Стоячи зовсім виразно на ґрунті ладу Росії на принципах децентралізації і широкої автономії, ми вповні прилучаємо ся до тимчасового правительства й усією силою свого авторитету готові піддержати його точку погляду що до того, що ся справа у зміслі загальних основ автономії, її об'єму і фактичного змісту може бути розв'язана тільки Установчими Зборами. А в тепершнім часі на нашу думку, може бути мова тільки про приготування справи до Установчих Зборів і про здійснене культурно-національних кличів.

Компроміс?

Базель, 12 липня 1917.

(Тбк.) „Balkanica“ доносить, що члени тимчасового правительства російського відбули в Києві конференцію з представниками Центральної Української Ради, щоб спонукати їх до обмеження українських домагань. Президент Ради Грушевський заперечував проти сепаратистичних плянів деяких українських кругів і заявив, що рішене проголосити автономію України було ухвалене тільки наслідком відмови тимчасового правительства добровільно признати ту автономію. Поручено комісії виробити пропозицію в справі автономії. Заява Грушевського викликала в Петрограді велике враження.

Державна Рада.

(Телеграма ц. к. Кореспонденційного Бюро).

Відень, 13. липня 1917.

(Тбк.) На нинішнім засіданні Палати панів прийнято в 2 і 3 читанню закон про продовжене виборчого періоду членів палати послів.

З черги прийнято в 2 і 3 читанню закон про повноважність на полі воєнної господарки. По виборі конституційної комісії з 36 членів засідання замкнуто.

На нинішнім засіданні палати послів упразднений міністерства крайової оборони предложив на письмі відповідь на інтерпеляцію в справі

звільнення від служби воїх ополченців старших над 50 л. т.

У відповіді сказано: Відомо, що найв. приказ з 21 мая 1917 зарядив, щоб ополченням, рожденним в рр. 1865 і 1866 з деякими винятками дати відпустку найпізніше до 30 червня с. р.

Вибрано форму відпустки тсму, що ополченці, котрі вже стоять в діяльній службі, мають обов'язок служити в загальнім ополченні аж до розв'язання загального ополчення. Впливає се в §. 4 закона з 6 червня 1866 тай взагалі з духа постанов закона, що військово службове відношене, яке стало ся актуальним підчас війни, не може перерватися ані підпасти зміні наслідком досягнення певної границі віку. Містить ся се у військовім законі, де сказано, що перенесене до резерви по впливі обов'язку служби презенційної або звільнене зі зв'язку армії не може dokonатись в часі мобілізації.

З черги приступила палата до нарад над предложенням про податок від воєнних зисків.

По промові референта п. Штайнвендера промовляв управитель міністерства скарбу Віммер.

По промові міністра заявив п. Вісковський, що пропозиція не вдовольняє чеських аграріїв. — П. Бжабек звернувся проти цього, бо в часі найстрашнішої нестачі у одних другі опливають в достатки. Не було ще правительств, яке ужило би слова „жид“, не говорючи вже про слово „жидівська лихва“. Далі промовляли пп. Колішер, Стапінський, Функ, Вітик і Айзенгут.

По промові генеральних бесідників Прокеша (проти) і Айншпінера приступлено до подрібної розправи. Забирали голос пп. Лукашевич, Денк, Слявічек і Ренер. По кінцевих висловах справоздавач Штайнвендера приступлено до голосування. Принято § 1 разом з внесенем п. Ліхта, яке жадає, щоби замість висказу „податок від воєнних зисків“ ужито слів „воєнний податок“. § 2 прийнято, § 7 про портфельові акції відкинено, § 15 прийнято разом з внесенем п. Модрачка, піля якого з доходу, який не остає в зв'язку з заводом, виконуваний перед війною, податок має бути віднішений о 20 проц. Далі прийняла палата закон в 3. читанні.

Справоздавець Гайне зложив ввіт в справі дорожніх додатків для всіх державних функціонерів, робітників і емеритів. Серед його промови панували великі крики на правий. Справоздавець висказав націю, що також краї і громади підуть за приміром держави ще до своїх функціонерів.

Безнастанні оклики: Прочі! Гайне! — Серед беззверинних криків прийнято без зміни внесення комісії.

Ухвалу Палати панів про повновласть для правительства на полі воєнної господарки відіслано до комісії воєнної господарки з припорушенням здати справу завтра о 10 год. перед полуднем.

Слідуюче засідання завтра о 10 год. перед полуднем.

„Український кабінет“.

Стокгольм 13. липня.

(Кор. Б.) Тутешній кореспондент „Berliner Tageblatt“ довідується про склад українського кабінету таке: президія і внутрішні справи: повістяр Винниченко; міністер скарбу: Туган Барановський; заграничні справи: проф. літератури Ефремів, міністер поживи: Тешак, міністер рільництва: публіцист Мартиш, міністер війни: історик Теклюра, міністер справедливости: адвокат Судовський.

Перед поворотом митрополита Шептицького.

СТОКГОЛЬМ. (Кор. Б.) Митрополит гр. А. Шептицький задумує удати ся до Риму. Завів він в станиці вівський дієцезії новий календар.

Митрополит заявив, що осідком генерал-губернатора Дорошенка є Київ. Генеральним вікарієм іменував митрополит перед своїм виїздом о. Цегельського. Ген. губернатор затвердив іменоване. Ректор львівської семінарії о. Бонди жадав поїхати до Львова.

Перед уступленням Бетмана-Гольвега.

БЕРЛІН (Ткб). В кругах добре поінформованих уважають становище канцлера зовсім захитаним. Зма на положення наступила наслідком рішучого становища нац. лібералів і осередка проти канцлера.

БЕРЛІН (Ткб). „Lokalanzeiger“, який появив ся знов, доносить, що нац. ліберали ухвалили резолюцію цього змісту, що вважають кризу нерозв'язною, як довго Бетман-Гольвег остає в уряді. Ця фракція бачить в його особі перешкоду до заключення миру. Тільки повний член може найти вихід з теперішньої кризи.

БЕРЛІН (Ткб). Вечірні дзвоникі доносять, що з цілою певністю треба припускати, що димісія канцлера буде прийнята.

БЕРЛІН (Ткб). В парламентарних кругах, які вважають уступлення канцлера певним, не чути нічого позитивного про його наслідника.

Німецький парламент

БЕРЛІН. (Ткб.) Відбуло ся повне засідання німецького парламенту, на яким полагодлено цілий ряд менше подрібних пропозицій. През. Кемпф зазначив, що в минішних умовах на разі є неможливе визначити речення слідуючого засідання. Припорушено президентови сликати слідуюче повне засідання, як тільки відносини на се візвольять.

На тім замкнено засідання.

Звідомлене російського штабу.

3 11. липня

В напрямі Долини наші війська гнали дня 10. с. м. без перерви побитого армію ген. Корнілова неприятели на фронті Єзупіль-Стамиславів Богородчани. Коло полудня наші хоробрі війська під командою ген. Черемісова зайняли місто Галич і перекинули передні сторожі на лівий беріг Дністра.

Під кінець дня дійшло наше військо до долини Лімниці на фронті устя Лімниці-Добровільна і по корогкій боротьбі перекинуло передні сторожі на лівий беріг Лімниці, займаючи села Блудники й Бабин. Наше військо наступало на фронті Богородчани-Солотвина і зломивши опір неприятели та дійшло до лінії Посіч-Ласівка-Космач. В часі боїв цього дня полонили ми понад 2.000 людей і здобули около 30 гармат. Загалом в 3 днів боїв в днях 8, 9 і 10 липня в напрямі Долини полонили ми понад 150 офіцерів і 10.000 жовнірів та здобули около 80 гармат, між ними

12 тяжких, крім цього велику кількість машинних крісів, інженірського матеріалу й муніції. Впрочім на фронті значніший артилерійський огонь в напрямі Золочева і на південь від Бережан.

Митрополит Шептицький про революційну Росію.

СТОКГОЛЬМ (Ткб). Митрополит гр. Шептицький прийняв кілька дзвоників, яким розказував про вражіння з побуту в Росії. Росіяни везли митрополита спершу до Курска а оцісля до Нижнього Новогорода, а відти знов до Курска, де митрополит оставав під найствислішим поліційним доглядом. Мешкав в дуже низькій комнаті разом із сторожою, від якої ділила його тільки загорода. Також лих було жити митрополитові в Ярославлі, де не міг з ніким говорити. Дім, в якому мешкав, був окружений все поліцією. Одного дня зааримітив митрополит, що жандармів нема біля дому. За кілька днів прибули до митрополита приятелі з відвідинами, які відбули ся вже без сторожі. Після дзвоників „Dagens Nyheter“ митрополит висловив погляд, що в Росії зміниє ся дуже багато. Вигляди на живна є дуже добрі, хоч багато поля не управлено. Не можна сказати, що би російський народ не був здібний сам правити собою. Росія мусить перебудити ся багато трудностей, заки укріпить ся нова форма держави. Правительство і робітницька рада мають ріжні погляди в богатьох житєвих питаннях, але правительство мусить все уступити перед радою. Як-що правительство коли забажає обстоювати свої погляди, то прийде до поважного спору. Напружене є дуже велике. Гарні слова в депешах призначені тільки для заграниці. Митрополит думає, що Росія може перетворити ся в з'єднену державу на взір Німеччини. Утворене українських національних полків є може початком розвитку в тім напрямі. Що до воєнного настрою заявив митрополит, що він дуже малий. Воливі Англії є нечувано великий а провідники Росії побоювали ся, що при заключенні окремого миру з Німеччиною прийде не тільки до війни з західними державами, але також з Японією і тому ведеть ся дальше війну з осередними державами, хоч втомлене народу війною велике.

Наради Українців, Чехів і південних Славян.

Відень 12. липня 1917.

Вчера відбули ся спільні наради У. П. Р., чеського Союзу і південно-славянських послів. Згадані партії рішили поступати спільно в конституційній комісії, брати участь в її нарадах та уможливити вибір піакомітету.

Воєнні роки 1914 і 1915 в одній українській школі.

У сім шпиталі обслуговували хорих російські Сестри Червоного Хреста. Одна з них, здається, то студентка, дочка священика, відносила ся дуже ворожо супроти російських священиків. Кілько разів появляв ся священик між хорими, а бувало се дуже рідко, то вона прямо відвертала ся від него. Зі Сестрами розмовляла дуже радо і одного разу розказала, що вона пересиділа два роки в тюрмі за се, що належала до тайного товариства. Та не всі були так інтелігентні, як отся. Одна з них хотіла конче дістати ся до монастирської кляззури, а коли Сестри сказали їй, що се не вільно, спитала зачудована: „Якж ви „руські“, що ви нас „руських“ не хочете впустити до себе?“ На се дістала відповідь, що Сестри не є „руські“ а українські, та що не то „руських“ жінок, але і українських не можуть впустити за кляззуру.

Сей шпиталь був приміщений в будинку з яких 6 неділ. Оцісля вибрав ся до Самбора. Не від річи буде згадати тут, що Сестри мусіли варити хорим Спершу обіцяв командант шпиталю платити, але оцісля платили чим раз рідше, а вкінці при відвіді „забули“ зовсім запла-тити.

Зараз по тім прийшли війська і заняли будинок на касарню. Се були сапери.

Адютант полковника, якийсь російський граф, рівнож дуже заінтересував ся школою. Переглядав звіти не лише з гімназії СС. Василянок, але і інші з чужих гімназій. Переглядав також шкільні акти і каталоги. Другий, якийсь резервовий офіцер, по званню мировий судія, нереглядаючи звіти, заявив, що звіти вповні подобають ся йому, лише за багато в них католицизму і українства.

Сапери займали гімназіальний будинок через цілу зиму. Відбували вправи на коридорах і у великій салі на другім поверсі. Вправи відбували ся серед проклятих та уличних слів так, що Сестри мусіли аж протестувати проти сего. Та се не багато помогло. Поодинські відділи змінювали ся дуже часто. Іх по черзі висилали на фронт, а на їх місце приходили інші. Говорили про себе з великою певністю і ждали з дня на день на здобуті Перемишля. Між протими жовнірами удержувало ся повіре, що Перемишль боронить якась вища сила. Ті, що йшли під Перемишль, йшли мов на неминучу смерть.

Офіцери створили професорську бібліотеку і брали книжки до читаня. Із тих книжок не пропала ні одна. Та заслуга в тім Сестер, які дуже дбали про се, щоби читачі звертали прочитані книжки.

Між офіцерами був один каїтан з роду Москаль і православний, з матери Польки і католички. Він не раз заводив розмову зі Сестрами, які кінчили ся завсе тим самим, а саме, що гімназія під покровом Митрополита гр. Шептицького виховує дівочу молодіж на завзяті „Мазепинки“ та ворогів православія і царату. При кожній нагоді тикав „мазепинством“ і заявляв як найторжествішійше, вказуючи на царський портрет, що все висів в канцелярії, що: „Сей вже тут віколи не перне“. На чемну увагу Сестер, що війна ще поки що не скінчена, впадав в лютю. Казав, що Українці мусять бути злим народом, коли їх не любить царське правительство і з іронією питав: „А кілько вас є?“ Сестри відповідали: „Трійцять п'ять мільонів“. Почувши таку відповідь, впав в пароксизм сміху і кричав: „Хмб тисячів“. Зі Сестрами говорив звичайно по польськи. Коли відходив в поле, прийшов попрашати ся. При пращанню сказав: „Ви характерний народ, що не хочете молити ся за царя, бо коли би ви

молити ся, то робили би се зі страху, а не з переконаня“.

Військо займало гімназіальний будинок аж до упадку Перемишля. По упадку військо відійшло і полишило ся тільки сторожа, зложена із сімох жовнірів. Так було вже до самого кінця.

В тім часі прийшло ся Сестрам звести ще боротьбу з „Народним Домом“ і „Обществом русских дам“. Щоби устерегти будинок перед новим приміщенням в нім шпиталю чи касарні, хотіли Сестри Василянки отворити дівочу закоронку. Та проти сего заступувало „Общество русских дам“, заявляючи, що в будинку буде приміщений „Пансіонъ рускиихъ дѣвушекъ“, та що заряд у нім буде слочивати не в руках Сестер Василянок, а в руках „русскихъ дам“. Сестри робили всякі стараня, щоби не допустити до сего, бо знали, що коли в будинку раз примістять ся „пансіонъ рускиихъ дамъ“, то тоді пропадає цілий будинок.

Чимало клопоту спричинив Сестрам Василянкам і Союз „Народного Дому“, який домагав ся, щоби Сестри віддали усе церковну утвар, яку забрали із церкви при вуд. Збібликєвича тоді, коли „Народний Дім“ вивозив ім приміщеня. Сестри боронили ся тим, що церковна утвар є власністю церковного братства а не „Народного Дому“ і віддали цілу справу до вирішення Ординаріату. Тут взяв справу у свої руки б. п. Дмитро Яремко. Він бачив, що проти „всемоучого“ тоді „Народного Дому“ ніхто нічого не вдіє і тому старав ся справу проволікати як найдовше, а Сестрам казав: „Коби нам тільки вдало ся проволікати справу через май, а тоді прийдуть наші і справа покінчена“. І завдяки його старанням вдало ся справу проволікати.

Українські війська проти офензиви.

СТОКГОЛЬМ (Ткб). „Stockholm Tidningen“ доносить: Війська на Україні відмовили участі в офензиві. 5000 жовнів обсадило великий залізничний дворець в Києві і старалося спонукати інших жовнів, щоб не відходили на фронт.

В справі зміни австрійської конституції.

Відень, 12. липня 1917.

На думку провідників німецького національного союзу наради конституційної комісії будуть вести ся на такі теми:

- 1) Справа утворення організацій для національної автономії в межах поєдинних коронних країв з вдержанем державної єдності.
- 2) Зміна конституції в демократичнім дусі.
- 3) Реформа адміністрації та порішене язикових питань.

НОВИНКИ.

Львів, 13 липня 1917.

— Надійшло число „Діла“ вийде в збільшенім об'ємі. Се зробить редакції можливим подати українській громадці більших розвідів і великого сучасного історичного інтересу документ з недавніх днів масового під'єму українського селянства на закордонній Україні.

— „Українська релубліка“. Статю під сим наголовком з під пера п. д-ра Костя Левицького принесла вчорашня ранішня „N. Fr. Presse“. Статя написана з нагоди (трохи за лаконічного) телеграфічного донесення з Києва про організацію політичних секретаріатів „Української Центральної Ради“. Правитавши засноване української релубліки, наче факт доконаний, і розглянувши обставини, які могли зложити ся на приведенне такого факту, шан. Автор поже вкінці кілька дат про особу і жите голови секретаріату Володимира Винниченка. День раніше появилася на ту саму тему (на наш погляд трохи за скорю, в кождім разі перед приходом бодай трохи докладніших подробиць) в „Reichspost“ вступна статя п. Калиновича.

— Поворот Митрополита. П. д-р Стефан Федак одержав зі Стокгольму такі депеші: З австро-угорського посольства в Стокгольмі: „Митрополит граф Шелтицький їде зі Стокгольму через Гамбург, Швайцарію до Риму; реченець від'їзду ще не означений“. Від п. Мезіньського: „Ексцеленція їде з початком слідуєчого тижня через Берн (Швайцарія) до Риму, Боцян і Гродзкий прямо до Львова“.

— Враніжні російської революції. Панна Ірина Лежогубська одержала від полоненої У. С. С. панни Степанівної з Ташкенту ось який листок, датований 9. ст. ст. цвітня с. р.: „Ірино! Велика настала хвиля. Раби народи промовили. Пронесла ся українська пісня по улицях Пет. і Кв., замайли синьо-жовті прапори і в руках Богдана опинив ся замість булави прапор з написом: „Вільна Україна!“ Чи не чуєш, як по обох боках кордону вдарив один великий дзвін, здійснила ся велика мрія, сповниди ся слога: Ще ечора були ми раби і голови у низ хижил; сьогодні, після боротьби, ми вільні, горді, нові сили. Чи чуєш Ти сю велику хвилю!?“

— Українські матроси за українізацією часті балтійської флотії. „Кієвская Мысль“ в ч. з 9. ст. червня доносить з Петрограду, що матроси України піднесли жадане в імя рівності і братерства об'єднати всіх матросів України для спільної служби у флотії на однім із кораблів балтійської флотії, от хачби на торпедовій „Україна“. Гельсінгфорська Рада депутатів армії і флотії, йдучи на зустріч домаганням Українців і поділяючи їх домагання, постановила підтримати жадання Українців перед командантом балтійської флотії. — Ф. К.

— Нова українська ввєрдя шила у Полтаві. „Кієвская Мысль“ з дня 9. ст. червня доносить з Полтави, що на надввичайних зборах повітового земства рішено школу ім. Котляревського перемістити на середню школу з українською мовою викладовою. — Ф. К.

— Український соціалістичний клуб „Праця“ у Петрограді. „Кієвская Мысль“ з дня 27. ст. мая доносить з Петрограду, що там відкрив ся перший український клуб під назвою „Праця“, який поставив собі за ціль пропагувати соціалізм й автономію України. — Ф. К.

— Головний Віділ „Союзу Українок“ звертає ся з зазивом до філій і кружків „Жіночої Громади“, щоб на підставі ухвали загальних зборів з 21. лютого с. р. перемінівали назву товариства на філії і кружки „Союзу Українок“. В тій цілі треба скликати загальні збори аглядно сходини членів, повідомити їх про зміну назви товариства, як також про зміну кількох §§. статута, а відтак повідомити о тім ц. к. місцеві власти (староство і поліцію). Головний Віділ вишле на жадане відпис протоколу з загальних зборів з 21. лютого с. р. і змінені статуту, як також уділити всяких потрібних інформацій. Крім того просить всі інші жіночі товариства у Львові і на провінції вступати в члени „Союзу Українок“. При нагоді повідомляє рівнож Головний Віділ, що має адреси шкіл домашнього господарства, які на жадане вишле інтересованим. — Євгенія Макарушка, голова. Марія Саламанчуківна, секретарка.

— Ув'язнене д-ра Крамаржа і д-ра Рашіна. Бувші посланці д-р Крамарж і д-р Рашин виїхали оноді на волю з військової в'язниці в Меліхордорф. Одночасно ув'язнено секретаря днявника „Narodni Listy“ Червінчука, який відбував кару в Арадї. В Палаті посля обговорювано живо прийняте, якого дїзнав д-р Крамарж на двірці і на дорозі з в'язниці.

— На першу відомість, що парламент ухвалив прагматику для учителів шкіл середніх, жертовну цілу підвищуку мосї платити за липень і серпень с. р. в половині на фонд ім. митр. Шептицького а в половині на евакуованих в Самбірщині. — Ф. Голічук, учит. гімназії в Самборі.

— Дозвіл на виїзз предметів поживи зі Львова. Цертифікати на виїзз предметів поживи зі Львова видавала досі команда міста. Тепер такі дозволу буде видавати львівський магістрат.

Нові книжки і видання.

Александр С. Пушкин. Драматичні твори в перекладі, з предисловієм та поясненнями д-ра Івана Франка. Всесвітня бібліотека ч. 4, 6. Львів, 1917. Ціна 3 К.

Володимир Гнатюк. Народні назви. З описами Володимира Кобринського. Львів, 1917. Накладом україн. Видавничої Спільн.

ПІГЛИ ГОЛОВАМИ

Омелян Заклинський, ученик IV. класу гімназії, номер дня 25 червня с. р. в цісарським ювілейнім шпиталю у Відні в 16. році життя. Покійний походив зі Станиславова, та був сином емер. професора учительського семинаря. Коли мав 9 літ, відбула ся в хаті, де він мешкав, поліційна ревізія, що тоді було й по інших містах: власти гляділи за організацією учеників середніх шкіл. Очевидно, ніде нічого не дозволеного не найдено. Пок. Омелян, тоді ще дитина, описав тоді гумористичним способом сю ревізію й „Діло“ надрукувало той опис. Покійний був веселою вдачі, бистрий та повен ініціативи. Тож й не диво, що не було для нього місяця в станиславській бюрократично деспотичній гімназії, і він, уроженець Станиславова, мусів тиняти ся — як і багато других станилавських учеників, по інших містах: Вишніці, а в часі війни в Городенці, здалека від дому, бідуючи по станціях. І се перша причина його ранньої смерті. Там став він відразу одним з найкращих учеників, любимцем професорів та товаришів. Тоді належав до пласту, який був, у прочутій війні так поширив ся серед шкільної молодіжи, — брав участь у деяких властивих прогулках, та в улаштуванню шкільних концертів. В часі вибуху війни, та формованих стрілецьких рядів, бажав вступити туди разом із братями, але для нього — тоді тринадцятилітнього хлопця, було се неможливе. Його не прийняли. Без огляду на се, робить він беззастанні заходи, щоб дістати ся в поле і йому се наконєць удає ся. Як У. С. Стрілець, повнить службу в сотні Сушка, бере участь в битвах, видержує кількома наворотами сильний артилерійський огонь, добуває собі велику прихильність сотника Сушца, та тоді ще чотиря, Петра Франка. Був тоді наймолодшим Стрільцем. Однажє, з огляду на малолітність, не міг дебути дозволу команди, остати ся востійно в полі. Хоч і поза окопани, підпірає горячо діяльність Стрільців у всіх напрямках. Для пояснення додати треба, що се був час, коли ще акту в 5. палати ніхто вас і не на дів ся, коли У. С. Вій ко, як і ціла українська суспільність в Галичині, мали одну ціль: за всяку ціну і усіма способами здержувати налір на Галичину царських військ, які несли загладу українському національному життю, відплачувати ненавистю за несправедливість. Тоді пок. Омелян, як Стрілець, зробив шкоду операціям царських військ, перериваючи залізничну комунікацію поміж

Станиславовом та Стриєм саме в ту хвилю, коли під Стриєм рішала ся важна битва царської армії з військами генерала Лінзінгена. Сей вчинок, що вимагав неабиякої відваги й зручності, зробив той „ясноволосяний“ хлопчик з власної ініціативи, бажачи прислужити ся спільній справі, а до помочи взяв собі одного шкільного товариша. Такі факти як отсей — а було їх більше під той час — мали м. и. ще й те значінє, що відкриваючи непримиримість українського населення, спонукували навіть царську Росію до того, що починала числити ся з українським народом та що вміняла вже тоді в дечім поведене супроти нього.

Ще перед тим був пок. Омелян як „підозрілий“ кілька разів арештований царським урядом, ночував то на студентській дольній тюрмі, то сидів на крислі в канцелярії „начальника уездів“. Хотіли тим способом добути від нього якийсь візнає. Грозили смертю — не помогло; хотіли його перекупити грішми — висміяв їх. Не маючи ніяких доказів, мусіли впустити. Та від часу останнього епізоду, царські власти таки роздобули Єфіяльта в особі одного ученика з села Ямниці, і тоді треба було пок. Омелянові без устанку крити ся. Облава на нього відбувала ся днями й ночами. Все ж таки царські слуги не дістали його в руки; мусіли відмовити ся тим, що увязнили й вивезли в Росію його брата, Маркіяна, також нелітнього хлопця.

Однажє ті часи, невігоди в полі та в тюрмі також причинили ся до розвитку в молодечім організмі тяжкої недуги серця; коли ж ще долучила ся недуга легких, тоді пок. Омелян мусів перервати знову шкільну науку в Перемислі, та не вставав більше з ліжка. Неодужав довгих вісім місяців. Лежачи в шпиталі в Гімніді, Відні, він про те тільки й думав, щоб скорше подужати й поїхати в ряди, де бореть ся У. С. Війско. Р. казував безліч подій зі стрілецького життя, які переживав, або про які йому розказувало, так, що з його оповідань (а пам'ять мав незвичайну, як і дар істмачня), можна би було скласти літопися декотрих періодів діяльності У. С. С., абережє навіть з найменшими подробицями. Влучно характеризував кождого зі старшини. Придбав собі нечуване, як на його вік, знанє всіх воєнних справ. Рівня ся до життя — а коли кілька днів перед смертю зрозумів, що нема йому виходу, став ся незворушно спокійний і так само спокійно заснув на віки. Спочив у Відні, на Центральної кладовищі, недалеко могили Ярослава Весоловського. В. И. п.

О П О В І С Т К И.

Субота, 14. липня 1917.
Наві: греко-кат.: Космї і Дам — прямо-кат.: Бонавентури.
Завтра: греко-кат.: 6 Н. по С. — прямо-кат.: 7 Н. по 3.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчакевич. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 15. липня „Огаї Іванової Ночі“, драма на 4 дії Г. Зудермана.

В приготуванню: „Партачі і Запорозький Клад“.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½, вечером. 1—2

3 „Труда“. Панночки, що укінчили семінарію зг. виділяву школу, можуть в часі ферій заробляти штем в наших робітнях. Зголошення приймаємо від 9—1 год. щодня — Дирекція.

497 2—3
Старшина У. П. Кужика в Жовні розписує отсим конкурс на прийняте учеників до селянської бурси на шкільний рік 1917/18. Услія прийняті: 1) Місячна оплата, з гори платня, 25 К.; одноразове вписове 10 К. (на інвентар і бібліотеку). 2) Здобийші і дійсно убогі ученики можуть виїмково дістати знижку. Управа бурси приймає за плату також в натураліях через довіз барабох, капуст, бураків, муки, фасолі то що. 3) Батьки (опікуни) мусять бути членами Українського Педагогічного Кружка. 4) Батьки (опікуни) мусять підписати декларацію, що через весь рік будуть точно і з гори що-місячно виплачувати назначену квоту. 5) Кождий витемєш при зголошенню до бурси мусить мати ліжко і біле своє. Крім сего і пару лижочок, і пару лижок (більших), і пару вилок і один власний столовий ніж. 6) За питомця платить ся в бурсі за кождий місяць з гори, без огляду на се, в котрім дни місяця опустив-би він бурсу. 7) В часі Різдяних і Великодних ферій всі питомці мусять безуслівно розіхати ся і бурсу опустити. 8) При вступі до бурси питомці піддадуть ся лікарським оглядинам. Подана о прийняте заосмотрені в міру потреби в свідомство убожества і шкідьне в залученем на відповідь марки належить слати найдалше до дня 1. серпня с. р. на адресу: Старшина Українського Педагогічного Кружка в Жовні. — За Старшиною Кружка: о. Ст. Білинський, голова, Осип Пеленський, секретар.

Лист з провінції

Чи мож з'орієнтувати ся?

Початок липня 1917.

Українська суспільність найшла ся підчас цієї страшної війни у виїмково тяжким, незносимим положенні. Території, котрі замешкує український народ, виставлені на тяжкі знищення наслідком воєнних операцій, а українська суспільність опинилась в лабіринті, де годі з'орієнтувати ся, в хаосі признань, запевнень, приречень, обігниць, до котрих дійсність стоїть в ярким контрасті. Се і причина, що перед українською суспільністю стає питання: Чи мож з'орієнтувати ся?

Прийшла інвазія і знов повторилась та сама історія. „Мазепинці, австрофіли, зрадники“, а за тим знущання над нашим народом. І питає ся сама себе українська суспільність: „Кого властиво ми зраджуємо?“

В такій атмосфері пережило ся рік цілий. Треба було героїських діл наших стрільців, українських полків, треба було подиву гідної, за те все що було, жертвенності і привязань на роду до держави, щоби те марево підозріння бодай усунути, злагіднити Талергоф.

І прийшли признання, запевнення, обігниць. Та однак дійсність станула в контрасті до свого всього. Змінилась особа керівництва кравецької адміністрації, та систем остав той сам, що в початках війни, як се відчула наша суспільність зарз по повертінні своїх.

Мимо тої дійсності наші народні заступники через українську пресу успокоювали народ, запевняли обіцювали, відбираючи самі обігниць. Прийшли події 5. листопада 1916 р. і пока зав ся самообман.

Коли події на закордонній Україні захопили уми і серця українських громадян, зайшли і на австрійській Україні події, котрі приховують і тут увагу. Скликано народних заступників до участі в державнім життю. Числячи ся певно з подіями на Україні, посипали ся знов признання, обігниць, запевнення.

Центральні влади запевняють про рівноправність, справедливість, признають, обіцюють, а дійсність нині — се якраз щось протилежне. Парламентарна репрезентация і представителі наших центральних організацій успокоюють суспільність, радять з жалобами в судаві надужити удавати ся до властей. Народ вірить, спішить з жалобами.

Мимо героїських діл наших жовнів, мимо тяжких жертв нашого народу, мимо привязань до держави, ніч ще падуть слова в парламенті: „за мало вас вившали“, в в палаті панів архієпископ Теодорович каже, що закид державної зради звертаєть ся лиш проти українського народу. Сарієні sat! Від марева підозріння, о зраду, наша суспільність не увільнилась ся ще нині.

Та серед того всього, серед сего лабіринту, хаосу приречень, запевнень, обігниць, частого самообману, коли тяжко є орієнтувати ся, почала відживати своя питома, українська орієнтація, випираючи чужу. Мареву підозріння — мареву Талергофу не знаєє з овиду, але серед сего своя розумна орієнтація бере верх.

— ський

НАДІСЛАНЕ.

Красивий адвокат

Д-р ЄВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

466 при вулиці Крайцінській ч. 6. 2-2

КРІВАВОГО РОКУ
ілюстрований альманах на 1917 рік

ЗЛАДИВ

ЯРОСЛАВ ВЕСОЛОВСЬКИЙ.

230 сторін.

55 ілюстрацій.

Більша новела „МАРІЯ“ Василя Стефаника.
З посмертної теки „ДВІ ЧЕТИ“ Івана Франка.

Що є в ній:

Стор.	Стор.
Д-р Кость Левицький. Наші визвольні змагання в часі світової війни 1914—1916	Марішка Підгірянська. Стрілецькі окопи
З посмертної теки Івана Франка. Дві чети	1. Чернявський. Наше державне законодавство в часі світової війни
Василь Стефаник. Марія	Д-р В. Щурат. Гр. ват. парохія на церкві св. Варзари у Відні
Ст. Рудницький. Війна та наука	В. Стефаник. Перший твір Леся Мартовича
О. Кобець. Криваві плами. Повз труп товариша	Теодор Бобків. Перевага
С. Л. Історичний розвиток територіальних відносин теперішньої Галичини й Володимирії	О. З. Український Жіночий комітет помічництвом
Володимир Темницький. Загальна Українська Рада	Українська Боева Управа
Ю. Л. Мискевич. Листівка	Запозитивний комітет „Християнська Геражда“ для Галичини і Буковини у Відні
Д-р І. Крип'якевич. Холмські гості у Відні	Танкред. Лебедина пісня юсяка
Опіка над виселенцями	Василь Дзюковський. Криваві бої
Марішка Підгірянська. Чи тоб не жалко?	О. Петяфія — Іл. Гаврилюк. Егу gondolat
Д-р В. Щурат. Патріарх віденських канарників	Гр. Микетей. Куди звертати ся в справах полонених, вивезених, ранених і убитих
К. Л. Виплати за воєнні чини	Кравецьке Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові — Експозитура у Відні
Д-р Ю. Л. Талергоф	Іван Крип'якевич. Волинські школи
Д-р І. Крип'якевич. Український князь на австрійському престолі	Д-р Євген Олександрович. Д-р Євген Олександрович як народний діяч на правничій
Ст. Чарнецький. Ізгони	Володимир Лисий. Військові працівники для виселення
Україна в у російського воєнного губернатора Львова — Шереметова. Із записок очевидця	Марішка Підгірянська. Коби
Андрій Жук. Союз визволення України	
Н. Даниш. Українські школи у Відні	

ЦІНА з КОРОНИ — порто 20 сот. — поручено 3 К 55 сот.

Замовляти:

„НАРОДНА КАНЦЕЛЯРІЯ“ Wien VIII., Josefstädterstrasse 43. I/8.

Висилати обертати — тільки за готівку.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Мілька Турчин в Лисцях старого, пов. Богородчан, шукає мужа Йосифа Турчина, котрий служив перед роком при польській жандармерії. Хтоб знав що з ним стало ся, прошу о звіт до Мільки Турчин у П. Урдиаскової в Dzikowie пошти Tarnobrzeg. 494 2-2

Оголошення.

Молодий вік 25, учитель народний, властитель реальності в місті, бажає зробити знайомість з цілком матримоніальним з молодого інтелігентною паночкою. Річ трактуєть ся серйозно, дискрецію ручить словом, о сьмат вимагання. Анонімів не приймаєть ся. До Адміністрації „Діла“ від „Серозини“. 492 5-5

ЗЕМЕЛЬНИЙ
БАНК ГІПОТЕЧНИЙСпівка анційна у Львові
(ул. Підвале 7)

Акційний капітал	К 1,364,000
Резерви	К 336,000
Власний маєток	К 1,700,000

На основі Найвищого уповноваження — міністерство внутрішніх справ в порозумінні з міністерствами скарбу і справедливості затвердило рескриптом з 25. маз 1917. поширення діяльності Банку.

На тій основі Земельний Банк Гіпотечний у Львові гіпотечні позички до сплати в дрібних ратах; вексельні позички (есконт векслів) та позички на підклад цінних паперів;

Мупує і продає всякі зартні папери, дає на них зачети і сталі кредити;

Приймає вкладки і опрочентовує їх від слідуєчого будного дня по зложенню до дня виплати; велит можна довершувати без коштів чеками, які Банк розсилає на бажання;

Миняє заграничні гроші, банкноти і вилачує всякі купони;

Посередничить в купні і продажі, т. є. на замовлення купує і на припорушення продає комісово всякі ефекти, апарати, машини, товари та земельні посілості;

Осноує і заводить хліборобські, промислові і інші підприємства (також спілкові);

Приймає в перехованні вартіні папери і дорогоцінності та завідує ними.

Всякі банкові припорушення переводять під найкращішими умовами. 728 33-2

АДРЕСА: Hauptkass der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VII. LEODERER GASSE 20
ЧЕКОВЕ-КОМТО: 12.250
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТІЛЕЦЬКІ ІДІА.

26-7

КОНКУРС.

Дирекція Жіночої Спільки промислової „Труд“ у Львові, ринок ч. 39. оголошує отрим конкурс на принятє учениць на науку крою і шиття біля та суконь.

Наука триває три роки, з того один рік у відділі біля, а два у відділі суконь.

Крім заводської науки шиття і крою уділяєть ся ученицям в вечірних годинах предметів теоретичних, як: релігії, української мови, стилістики, промислових рахунків, товарознавства і заводських рисунків.

Вписове 4 К; шільча сплата 6 К. місячно. За курс крою біля сплачують окремо учениці 25 К, за курс крою суконь 50 К.

З поданем о принятє або при зголошенню треба предложити метрику на доказ скінченого 14-го року життя, посліднє шкільнє свідоцтво (бодай покінчені народні школи) і посвідку здорівля.

Всі учениці мають записати ся до кравецької корпорації (сплата К. 6-20).

Отець зглядно опікує мусить бути членом Товариства „Труд“ (уділ 20 К., вписове 2 К.).

На бажанє можуть знайти замісцеві учениці приміщенє у дівоцій бурсі Спільки „Труд“, де одержать відповідну опіку, здоровий харч і лікарський догляд за зложенє одноразового датку на інвентар в сумі 10 К. і за окремою доплатою по 10 К. місячно.

Учениці, поміщені у бурсі Спільки, будуть увільнені від окремої доплати за курс крою.

Всі учениці зобовязані до правильного користаня з науки, а на случай саковільної абсенції платять за цілий пропущений час.

Бувші учениці повинні перед поновним принятєм вирівнати всі задегності.

ДИРЕКЦІЯ.

497 2-3

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Рикон 10., II. пов.
Конто почт. шадв. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австрії Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
щорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
щорічно . . . . . 36.—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошналь-
това 40, в надіслані 60, в
оповістях 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
визначення заручини 1.50.
Некрополя стрічка 1 К.
Стадіологошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнична Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панасюк.

Битва на східнім фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 14. липня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На південь від Калуша вчора в кількох
місцях виявлялися бої. Положення боеве незмі-
нене. На північ від Дністра в кількох місцях
галицького фронту і на Волині артилерія з о-
бох сторін розвивали сильнішу діяльність.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На Побережжю і на тирольським фронті артил-
ерія середньої сили.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТЕРИ
з 14 липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда: Під Дина-
бургом і Сморгонем триває далі оживлена бое-
ва діяльність.

У східній Галичині тільки в області Бере-
жан був значний огонь. Сильні дощі також на
південь від Дністра сприяли боям діяль-
ності. Тільки на південь від Калуша виявля-
лися місцеві стійки.

В області інших армій положення не змі-
нилося.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Рупрехта: Над Побере-
жжям англійські наступи, котрі розпочалися в
ночі коло Бертед зломано огнем. На захід і
півд схід від Іпері і з кількох відтинках фрон-
ту Артезі була значна боротьба артилерії.

Група військ німецького наступ-
ника в рестола: Між Соасон і Ренс зросла
боева діяльність. В Шампані і на лівім березі
Мози звідні наступи Французів відперто. На
південь від ліска Сулен наші відділи захопили
частину франц. ровів і вдержали їх мимомо проти
наступів. В лісі Авакур ми взяли полонених.

Група військ князя Альбрехта:
В льотаринській долині артилерія була діяль-
ніша. Наші звідні на західнім стоці середніх
Вогезів були успішні.

Звіт російського штабу

з 12. липня.

(Тбб.) Вчора розвивалися далі наші опе-
рації над Дністром і Лімницею. По завзятій бо-
ротьбі виперли ми ворога з Калуша і обсадили
місто. На захід від Богородчан на фронті Гра-
бурка Російська-Кривич неприятели використовув-
ють торбуватий терен і адержують нашу офензиву.

Новий німецький канцлер.

БЕРЛІН (Тбб.) Урядово оголошують: Ди-
марія Бетмана Гольбеге прийнята. Наслідником
іменований комісар для справ виживлення Мі-
хаеліс.

Фінляндська республіка (?)

СТОКГОЛЬМ. (Тбб.) „Tidning“ подає
вість, яка з Торнеа наспіла до Гарпаранди, що
з ночі з 13. на 14. липня фінляндський сойм
проголосив незалежність Фінляндії.

Дорожній додаток для фун- кціонерів державних

ВІДЕНЬ (Тбб.) „Wiener Zeitung“ оголошує
розпорядок про підвищення дорожнього до-
датку платного в 12 місячних ратах від 1. лип-
ня для державних функціонерів, емеритів і вдо-
вців воєн. держ. функціонерів і осіб, що діста-
ють т. зв. дар з ласки.

ОРГАНІЗОВАНЕ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ.

Відень, 12. липня 1917.

Українські роти в Одесі. — Винницька залога при-
знає Український Генеральний Комітет найвищою
військовою властю. — Український полк ім. гетьма-
на Петра Сагайдачного в Житомирі. — Український
козацький полк ім. Гонта в Умані. — „Вільна ко-
зацтво“ у Звенигородщині. — Заходи коло формо-
вання українських військових частин у Симферополі.

(Ф. К.) „Русское Слово“ з 16. н. ст. червня
в телеграмі з Одеси доносить:

Під впливом підвищеного настрою кий-
ських Українців дня 14. червня місцева україн-
ська Рада заявила військовим властям жадання в
справі українзації військ. Одеська Українська Во-
єнна Рада спільно покликала до себе начальника
штабу генерала Маркса і в ультимативній фор-
мі зажадала негайного сформовання українсько-
го полку з виборним українським командантом
і власними прапорами. Генерал заявив, що без
розв'язання цієї справи міністром війни місцеві у-
ряди не можуть перебрати на себе ініціативи.
Переговори між генералом Марксом та одеськи-
ми Українцями прибрали гострий характер. Ви-
словлюючи спочуте Українцям, ген. Маркс скли-
кав виконавчий комітет воєнних делегатів і за-
знайомив їх з жаданнями Українців. Комітет ви-
словив Українцям спочуте що до їх жадання ма-
ти власний полк, але прийняв резолюцію в тім
напрямі, що треба чекати окремого розв'язання
сеї справи. Конфлікт поки що поладжений.
Рада післала до ген. Щербачева своїх делегатів,
просячи підтримати перед правительством жа-
дання одеських Українців.

„День“ з 17. н. ст. червня повідомляє з О-
деси:

Українська Військова Рада почала розпо-
всюджувати в останнім часі прокламації, накли-
куючи Українців не виходити на фронт, поки
не будуть організовані окремі українські частини,
бо вихід української організованої сили з О-
деси загрожує обороні прав українського народу,
які порушують громадянські організації та пред-
ставники воєнних властей. Під впливом цих про-
кламацій маршові роти одного з місцевих ре-
зервових полків, призначені до післання на фронт,
16. червня заявили, що з Одеси не пійдуть.
Одночасно Українці післили делегацію до го-
ловного команданта фронту ген. Щербачева з
прошенням дозволити організацію українських
полків. Офіцери та члени полкового комітету
які умовляли роту виконати розпоряджене вій-
ськових властей, названо на зборах Ради прово-
каторами. Вчора вечером скликано засідання ви-
конавчого комітету Ради салдатських та робіт-
ничих делегатів при участі начальника штабу
округа ген. Маркса і голови української Ради
Луценка. Збори затягнули ся до ранку й мали
дуже бурливий перебіг. Д-р Луценко відмовив
ся відкликати заяву Ради, або скликати її вду-
рге для перегляду її рішення. Він зажадав негай-
ного признання прав Українців на автономію та
військо й заявив, що не вірить російській демо-
кратії. Запропонував комітету прийняти резо-
люцію про негайне видання акту про автономію
України та про скасування розпорядження Керен-
ського про заборону українського військового
з'їзду. Виконавчий комітет прийняв слідуєчу ре-
золюцію: „Признаючи право Українців на ав-
тономію, виконавчий комітет вважає такі жада-
ння, як організувати національних частин війська,
тепер не на часі. Маршові роти треба за всяку
ціну відіслати на фронт і комітет вірить, що
Українська Рада допоможе йому в сім напрямі“. Резолюцію, прийняту виконавчим комітетом Ради
робітничих і салдатських делегатів, розглянуть
сьогодні збори всіх ротних та полкових комі-
тетів.

Спільні збори виконавчого комітету сал-
датських делегатів і всіх ротних та полкових
комітетів залози обговорювали положення, утво-
рене агітацією Українців в маршевих ротах.
Представник місцевої Української Війскової Ра-

ди Гаврилюк ствердив, що прокламація, яка за-
кликає роти не йти на фронт, видача Радою.
Не зважаючи на оклики обурення він заявив, що
30 мільйонів Українців дали Раді право затрима-
ти роту. В часі дебат прибули представники
полку, маршові роти якого відмовили ся висту-
пити, й заявити, що Молдаване прилучили ся
до жадань Українців, і також жадають відо-
кремлення їх в особну військову організацію. За-
гальні збори офіцерів полку постановили, що
маршові роти мають виступити на слідуєчий
день. Після відходу рот, в полку мають бути
сформовані українські й молдаванські роти для
виділення їх в національні полки. Разом з тим
збори запропонували офіцерам Українцям та
Молдаванам негайно удати ся на до рот і по-
відомити їх про рішення та заклики виступити
на фронт. Українці і Молдаване згодили ся і
безсумнівно завтра виступлять на фронт. Пові-
домлене про се викликало велику радість. Об-
єднані збори висловили офіцерам полку вдяч-
ність за гідне й тактовне виконання обов'язків.

„Русское Слово“ з 17. н. ст. червня доно-
сить з Одеси:

Сьогодні в полудне мали виступити мар-
шові роти одного з резервних полків, україн-
зованих якого жадали Українці. Від ранку в сих
ротах почали ся заворушення, викликані агітацією
Українців. В останнім моменті відмовили ся ви-
ступати також і Молдаване. До рот прибули
члени виконавчих комітетів робітничих та сал-
датських делегатів і військові урядники. Настрій
дуже неспокійний.

„Утро Росії“ з 19. н. ст. червня доносить:

Начальник штабу одеського воєнного о-
круга дістав телеграфічний дозвіл тимчасового
правительства на організоване українських рот
для відіслання до українських корпусів, що фор-
мують ся тепер. Одночасно штаб генерала Щер-
бачева прислав телеграму з розказом затрима-
ти відіслане маршових рот з українським скла-
дом до нового розпорядження. Діставши сю те-
леграму, Українська Рада беручи під увагу, що
затримане роти з технічних оглядів є дуже не-
бажаним, постановила: дозволити післане на
фронт маршових рот. Роти виступили перей-
шовши місто з музикою і прапором, при оду-
шевляючих привітах населення.

„Новое Время“ з 20. н. ст. червня до-
носить:

Збори офіцерів та салдатів Українців вини-
ницької залози у числі 2000 постановили при-
знавати Український Генеральний Комітет при
Центральній Раді найвищою для себе військо-
вою властю, признати Центральну Раду началь-
ним урядом України й активно підтримати по-
станову першого київського українського вій-
ськового з'їзду про організацію української ар-
мії, та її підпорядковане Українському Генераль-
ному Комітету при Центральній Раді, зажадав-
ши від тимчасового правительства негайного
виконання всіх жадань.

Та сама часопись доносить із Києва:
Український клуб ім. гетьмана Полуботка
сильно заняв для власних потреб театр Трої-
цького Народного Дому, належний місту, і
умістив ся в ній, поставивши навкруги сто-
рожу.

„Биржевыя Відомости“ з 17. н. ст. червня
доносить з Житомира:

Один з місцевих полків переіменовано в
український полк ім. гетьмана Петра Сагай-
дачного.

Та сама часопись доносить з Уманя, що
там відбуло ся віче 14 го піхотного резервно-
го полку і прийнято резолюцію, в якій жада-
ється переіменувати сей полк на український
козацький полк ім. Гонта.

„Русское Слово“ з 19. н. ст. червня доно-
сить з Києва:

В звенигородській повіті між місцевим се-
лянством отворилась добровільна воєнна орга-

нізація „Вільне козацтво“, що має своєю цілю обороною інтересів України та забезпечення прав меншості, обороною маєтків та лісів від насильства, боротьбу з темними силами та дезертирами. В члені козацтва приймається не обов'язаних до військової служби. Козаки озброєні карабінами та револьверами й одягнені в національній козацькій стрій. Поки що, числить ся около 500 озброєних козаків. Організатори мають намір у внутрішній побуті відновити звичай з Запорозької Січі.

„День“ з 20. н. ст. червня доносить з Сичферопля:

У зв'язку зі змаганнями місцевої Української Ради до формування окремих українських частин зі складу війська місцевої залоги, відбуло ся засідання комітету залоги, присвячене обговоренню сих жадань.

Відозва губернатора Дорошенка до населення Галичини і Буковини.

Відень, 12. липня 1917.

(Ф. Н.) „Ръчь“ з дня 20. н. ст. червня у телеграмі з Києва доносить, що краєвий комісар окупованої Галичини і Буковини Дорошенко оголосив відозву до населення, в якій він говорить, що попередня політика російських гогожанських властей у відношенню до місцевого населення стояла у тісній зв'язку з загальним напрямком політики царського правительства і тепер цілком відкидається. Нова влада не уважає можливим накласти населенню що небудь, що нарушувало би його попередній громадсько-адміністративний устрій, уважає справедливим поробити всякі заходи, щоби облегчити становище мешканців занятого краю і відкидає всяку думку про утиски й обмеження у відношенню до всіх народностей краю. Предметом особливих старань нової влади буде упорядковане апровізаційної справи і в тій цілі організується галицько-буковинський апровізаційний комітет.

Інспекційна об'їздка знищених громад.

Львів, 14. липня 1917.

Комісія міністерства публичних робіт заїжджує від часу до часу знищені повіти в Галичині і контролює поступи відбудови спалених та знищених осель.

В західній Галичині відбували ся вже кілька разів такі інспекційні об'їздки. В східній Галичині було дві об'їздки, при кінці мая в сяницькій, лаській і березівській повіті, а в початком липня в ярославській, цшанівській, мостиській, яворівській, городецькій, рудецькій, львівській, жовківській, равській і сокальській.

Про послідню поїздку довідав ся в час і зажадав від шефа будівельної секції, радника дв. Інгардена умовляв мене взяти в ній участь. Сему домаганню вважено.

Комісія, зложена з секційного шефа д. ра. Лявди, міністерського радника Новотного, референта справ відбудови, обох з міністерства робіт публичних і міністерського радника М. Кулього з міністерства рільництва, та шефа будівельної секції, радника дв. Інгардена розпочала свою інспекційну діяльність дня 6. липня в Ярославі. Переїхала східну частю повіта ярославського, звиділа округ любачівський, яворівський, мостиський і 8. липня ввечері явила ся в Судовій Вишні, а відки приїхала до Львова ввечері 8. липня.

Дня 9. липня прилучив ся я разом до комісії і разом з нею звидів я дня 9. такі місцевості:

Янів, Ротенган Поріче коло Янова, Городок з сселеними передмістями, Поріче коло Комарна, Чуловичі і Комарно.

Дня 10. липня оглянула комісія Унтервальден, Куровичі, обі громади в перемишлянській повіті, Вайнберген і Винники. З огляду на брак місця в атах не міг я брати дальшої участі в поїздках комісії, котра посполудни дня 10. липня виїхала зі Львова через Ярмичів, Жовтанці, до Жовкви, а дня 11. липня звиділа Жовкву, Бутини, Кристинівку і прибула до Сокаля, а дня 12. липня звиділа Тартаків, Омельсько і Беззеч, та з поворотом на Краків відїхала до Відня.

В часі інспекційної подорожі старав ся радник двора Інгарден виказати величину знищення, а що до поступів відбудови старав ся показати ті місцевості, в яких експозитури деїщо зробили. Я і інженер Строгаль, Німець, член приїжджої ради, старали ся показати, як українські оселі, а п. Строгаль німецькі такі, де нічого не зроблено. Се в великій мірі мені удало

ся, мимо великої неохоти п. Інгардена. В наведених українських знищених громадах майже нічого не зроблено. Нужда велика. На комісію зробило се велике вражіння. Я старав ся показати нужду попалених в цілій наготі і се мені вповні удало ся.

Весь час старав ся я шефови секційному д. рови Лявді виказати нерівномірне трактоване східної Галичини з західною, що він вповні признав, визнаючи ся сим, що чим ближше фронту, тим трудніше відбудувати. Дальше старав ся я йому виказати, що ми Українці анї в Централі анї в Експозитурі не маємо урядників, котрі мали би вплив на розділ фондів і на контролю їх ужиття. Він заявив мені, що Українці не мають фахових сил, котрим можна обсадити важніші місця; Українці не повинні абсентувати ся в приїжджій Раді і старати ся переперти свої домаганя. Дальше заявив він, що йому дуже залежить на сім, щоби Українці співділяли при відбудові, бо в тім случаю контролю є ліпша, як без них, а він потребує контролю не лиш з огляду на Галичину, але також з огляду на посели з інших країв, котрі від него домагають ся раціонального ужиття фондів, призначених на відбудову. З бесіди з ним переконав ся я, що він знає господарку Централі і що старається запобігти її марнотравній господарці. Висказав між стрічками ж а б, що Українці до него не звертають ся, і просив, щоби безпосередно предклали домаганя і жалоби в справі відбудови. Я прирік йому сейчас зареєструвати нашу розмову У. П. Р. і зі своєї сторони покласти натиск на се, щоби вона покінчила кризу в приїжджій раді в Централі і старалася так справу повести, щоби Українці могли назад брати участь в приїжджій раді. Очевидно підняв я йому з натиском, що ми мусимо мати бодай мінімальні домаганя полагожені, щоби могли вступити назад до Централі.

З огляду на нашу співучасть в Централі і співділане при відбудові підніс я з натиском, що члени приїжджої ради бажають дійсної співучасті в відбудові. Бажають виконувати контролю ужиття фондів, а через співучасть в інспекційних поїздках переконати ся про дійсний стан відбудови знищених громад і потреби населення, які при поїздки мають нагоду предкласти комісії.

Інг. Строгаль інформувал в тім дусі радника мін. Новотного, котрий також зробив на нас дуже добре вражіння.

При розпрацюванні піднесли ми оба згідно, щоби в час повідомлено приїжджої ради про інспекційну поїздку, і щоби члени приїжджої ради могли брати участь в поїздки в офіційнім характері, а не допрошували ся о участь в поїздки. Д. р. Лявда заявив на се, що слідуєча поїздка інспекційна буде при кінці серпня або в початках вересня, що вправді трудно її наперед оголосити, однак він буде старати ся дати знати про ню будівельній Секції бодай на 8 днів наперед, а поїздка об'їме яовуднево східні повіти від Львова.

Оба репрезентанти міністерства робіт публичних відповідаючи на нашу просьбу прихильно трактувати східно-галицьке знищене населення заявили, що нужна є так велика, що нема слів анї образу, щоби її можна змалювати і представити сим, котрі її не бачили на власні очі, і тому пожаданним булоб, щоби репрезентант міністерства фінансів брав колючу участь в інспекційній подорожі, щоби на власні очі переконав ся про велику нужду серед населення.

Як з сего короткого представлення виходить, вражіння подорожі лишиться на членах незатерте. Я телеграфічно і експресом повідомив населення головно в центрах повітових про приїзд комісії і жадав вселення депутатів пошкодованих до комісії з предложем домагань пошкодованих в справі відбудови. В Янові, Городку і Комарні та Куровичах були такі хвату таїї.

Де наша інтелігенція і чи має вона сумління? Я переконав ся, що не селах люди зовсім не поінформовані про відбудову, зовсім олушані нашою інтелігенцією. Се зробило дуже неприємне вражіння на відьських членів комісії. Д. р. Лявда звернув ся до мене з натиском, щоби всюди по знищених громадах були основані комітети для відбудови, котрі долашували би відбудову і інформували пошкодованих про се, як дістати фонди на відбудову. Се дуже прикра справа; наша інтелігенція не читає видань „Сільського Господаря“, в котрих я кодав точні інформації про організацію нашої суспільності при відбудові краю і її участь в самій відбудові. Між іншими експозитури настроїли комісію в тім дусі, що людині не хоче брати субвенцій, за котрі сама має перевести відбудову. Я мав нагоду переконати комісію примірами, що се ошибочні і односторонне інформоване, бо многі депутати того власне домагали ся від комісії, щоби пошкодовані діставали субвенцію і самі відбудовували ся.

При тій нагоді повідав ся я, що Централь творить нову експозитуру для повітів Бібрка і

Перемишляни з осідком в Бібрі, а настоятелем експозитури буде інженер Вид. кр. Рібен-бавер.

Д. р. Іван Манух.

На привитане Митрополита.

Відень, 13. липня 1917.

Нині виїхала до Берліна українська депутация (пос. Кость Левицький, Євген Левицький, Петрушевич і Трильовський, о. митр. Жук, радн. Федиский і проф. Микетей) задля привитаня митрополита Шептицького.

Державна Рада.

(Телеграма з. к. Кореспонденційного Бюро)

Відень, 13. липня 1917.

Промова п. Вітина

Українці на жаль не є в тім положенню, щоби податок від воєнних зисків викликав їх заїнтересоване. Правительство, яке прозвело стільки сили супроти економічно слабших одиниць і супроти слабких народів в державі, не проявляє того становища супроти великої власності і великих банків. Видно те зі становища, ріжних членів бувшого правительства в процесі Депозитового Банку. Міністер Геффер сам признав, що супроти малих властителей не раз поступало ся з цілою строгістю, а до великого властителя напевне не прийшов ще ніодин жандарм на реквізицію. Коли говорять ся про податок від воєнних зисків, то не вільно забувати про заосмотренє богатство тисячів інвалідів. Як запитаємо, хто властиво має платити той податок, то дійдемо до сумного вислуду, що великі властители і великі банки, ті що справді тягнуть зиски з війни, не будуть самі платити того податку, бо великі властители перекинуть його на консумента, а акційні спілки замкнуть фабрики, продовжать час праці, або скоротять його, зменшуючи платню. Парламент в Кромєрижх ухвалив свого часу знесенє великої власності і шляхти. Чому та ухвала мала би бути неможлива нині? Ціла суспільність лежить під ногами кількох властителей великих посілости і великих капіталістів, чого найліпшим доказом цифри про участь великої власності в загальнім обшарі землі. Як хочеть ся справді зреформувати Австрію, то треба приступити до радикальної реформи. Так як до великих властителей треба віднести ся й до богатих монастирів, і там ще можна взяти великі гроші. Як нині люди мають мало виглядів на переведенє таких радикальних заряджень, то прецінь обстають при тім в надії, що великі народи Австрії зможуть утворити велику вітчизну (Оплески серед партійних товаришів бесідники).

П. Колімер: На загал не здаємо собі справи про нашу економічну й фінансову ситуацію по війні. Не тільки в краях безпосередно діткених війною, але в цілій середній Європі рільництво і промисл знищені. Треба буде довгих літ, щоби привернути стан річий з перед війни. Дивним видасть ся, що люди, які хотять спужити народози, в 20. століттю бажають відкопати індивідуалізм на економічній волі та асоціацію.

Підчас останньої кабінетової кризи, багато говорало про те, що Польки вголосили поступати, Польки вголосили домаганя, по думці яких держава має платити без проценту довги, котрі має віддати після закупа про воєнні чиниїби, а не друге, щоби те, що знищене, відбудовано. Се постулат, який Прусія сповнила сама. Бесідник висказує бажанє, щоби вдоволено ті домаганя.

В палаті після поставили мн. Кость Левицький, Сімгалевич і тов. внесене на переведенє розпорядку з 26. мая 1917 в справі обороти обіжжє. П. Цегельський в справі відбудови знищених осель в Чесанівській повіті і в справі звільнення від служби рішників 1865—6 в області львівської команди військової. П. Бачинський в справі виїзду залягаючих причинків. П. Петрушевич в справі віддаленя двох урядників землі, у Львові.

Відчитано одновуочні запити пос. Бачинського, Тусара, Станька і Кончі до мін. кр. оборони в справі тайного обіжжє з 25/4. 1917 про відсиланє всіх жовірів народностей: української, чеської, сербської і румунської з глибинн краю на фронт. З заязи з тим обіжжєм є другий, який зберіжє жовірів численних народностей вживати до надзору в таборах полонених.

Голосованє над нагдєстю займу відбудє ся по вичерпаню дневного порядку.

Прийнято закон про повнєвласть на полі воєнної господарки і про воєнні причинки згідно з внесеном комісії. При тій другій справі заявив управ. мін. кр. обор., що правительство може привнати тільки 648 мільонів корон на підвишку причинків.

(Продовженє на стор. 5.)

Загально-український селянський з'їзд у Києві.

Відень, 11. липня 1917.

(Ф. К.) Про беребіг Загально українського селянського з'їзду „Кієвская Мысль“ доносить так:

Україна і Росія.

Всі дебати засідання 11 го червня були присвячені виключно справам, зачіпленим у рефератах М. Ковалевського про переговори делегації Української Центральної Ради з тимчасовим правительством і М. Стасюка про відносини до найвищих органів російської революційної влади та до війни. Не зважаючи на значно стриманий тон і досить законні для такої хвили виводи референтів, збори реагували на них у незвичайно підвищеному настрою, впадаючи хвилями в екстази, що висловлювалися у гострій критиці відношення тимчасового правительства до України і навіть у критиці акцій Української Центральної Ради та що виливалися в окремих пропозиціях резолюцій крайню радикального характеру.

Як перший бесідник на засіданні для звідомлення виступив представник від уманського повіту селянин Ковалевський.

Покликуючи на реферат члена делегації Центральної Ради, свого одноimensника, котрий заявив, що на домагані України автономії, члени правительственої комісії дали непевну відповідь, що не бачать для свого якийсь основ, Ковалевський з обуренням вказав на історичні установи, котрі відбилися у переяславським договорі Богдана Хмельницького з Миском у 1654 р. Він відчитав у повноті всі пункти цього договору, підчеркуючи всю ширину повноважень українського народу, закріплену сим договором тоді на вічні часи і незабаром грубо поопану деспотичним союзником. Наші теперішні домаганя автономії — говорив бесідник — значно вузші, а коли їх відмовляє нам навіть революційне правительств ми повинні взяти їх самі. Практичний шлях до цього бачив він у негайній однодушній організації всього українського народу, а зокрема селянства; ця організація повинна висловити ся конкретно і в утворенні народних міліцій, як се вже зроблено в деяких повітах. Українцям — говорив далі бесідник — треба конче утворити таку могутню національно-революційну організацію, на яку Центральна Рада могла б усе з певністю оперти ся. Революція жадає рішучих мір для протизидання контрреволюційним і контрнаціональним виступам, відкиб вони не походили. „Ви всі самі — се жива революція, що дише огнем обурення, — проявіть же свою активну силу. Не вільно ждати!“

В такім самім дусі виступив представник від черкаського повіту селдзат селянин Білик.

Він говорив, що сучасні Українці повинні йти за прикладом своїх славних предків, котрі вміли бороти ся за волю і право в оружені в руках. Хвиля велика — говорив він далі — і нам не простять наші діти і внуки, як ми її промарнуємо. Він закликав до активного виступу з оружені в руках, але поки-що не пускаючи цього оружені в акцію. Закінчив він свою промову словами: „Нам нема чого і нікому кланятися, — візьмемо своє!“

Хвиля оклинів слотучія котила ся у півторатисячній товпі протягом і вкінці промови висше згаданих бесідників, представників черкаського й уманського повітів, що були історичною ареною найбільш виступів гайдамаків.

Потім зайшов характеристичний інцидент з представником російської соц. революційної партії Другановим, котрий висловив бажанє взяти участь у всіх дебатах з'їзду, які зацікавлюють його, з правом дорадчого голосу. Президія запропонувала дати йому право говорити тільки в такім разі, як хтось з бесідників допустить би невільне поясненє програмових завдань його партії. Ряд бесідників О. Степаненко, Миколайчук і Кибалич стояли за обмеженням допущенням до дебат Друганова. На питанє Степаненка, чи признають російські соціальні революціонери за Українцями право на основанє окремого національно-земельного фонду, Друганов відповів, що його партія, ставлячи в свою програму соціалізацію землі в широкім загальнодержавнім зміслі, признає необхідність існування одного спільного для всіх російського земельного фонду. Ся заява викликала негодованє аудиторії. Миколайчук зазначив, що російські соціальні революціонери говорили йому на Сибірі, що „в ім'я політичної асиміляції

Українці повинні пожертвувати своєю народністю“. Се ще більше долило оливи до огню. Вкінці Кибалич рішуче заявив, що посторонним людям нічого мішати ся в справі України, бо видавати свою думку про сі справи вони не компетентні. Дальші бесідники — українські соц. революціонери Ішманецкий, Заливчий і Пугач, вказуючи на пункти ріжничі їх з російськими соц. революціонерами, тим не менше підчеркували спільність їх політичної платформи й енергічно протестували проти обмеженя свободи слова і політичної компетенції їх російським товаришам. Їх виступи викликали на аудиторії бажанє вряжінє. Друганову позволено забрати слово без всяких обмежен; але він, видко, прибитий інцидентом, не хотів скористати зі свого права.

По залагодженні інциденту виступив представник від канівського повіту Бала. Він скептично відніс ся до Української Центральної Ради, уважаючи її склад на лів буржуазійним і тому таким, що не має права й згоги дійсно представляти інтереси українського селянства. Треба конче, на його думку, з'організувати окрему селянську Раду і доповнити Українську Центральну Раду значним числом представників від селян, — тоді може й можливо було б піддержати Центральну Раду.

Найблизший бесідник О. Степаненко з початку протестував проти думки попередника у справі зменшеня значіння Центральної Ради і привнав конче потрібним з'організувати „Раду українських селянських депутатів“ та йти ного в ногу з Центральною Радою, покладаючи ся тільки на свої сили і не покладаючи надії на російське тимчасове правительств, котре відвертає ся від України і не хоче задоволити їх законних домагань. Дальше говорив бесідник, що коли Українцям не дають автономії, вони повинні зажадати самостійної української республіки. Він предложив такі резолюції:

- 1) відкликати українських делегатів з російської Ради селянських депутатів;
- 2) проголосити, що український нарід як господар своєї землі оснóвує власну державу — республіку;

- 3) доповнити склад Української Центральної Ради представниками ново з'організованої Ради українських селянських депутатів і проголосити Центральну Раду своїм національним тимчасовим правительством; 4) се тимчасове національне правительств має скликати у Києві Установчі Збори, котрі установлять порядок, сойм і земельні закони;

- 5) конче потрібно поробити заходи, щоби на конференції у Стокгольмі були представники українських соціалістів;

- 6) українське тимчасове правительств повинно вислати своїх представників на мирову конференцію;

- 7) українська війська повинна бути доведена до кінця і

- 8) від 18. н. ст. липня всі податки, збирані від українського населеня, мають поступати виключно і в безпосереднє завідуванє Української Центральної Ради.

З дуже змістовою промовою, а також з рефератом про свою поїздку до Петрограду як делегат на всеросійський селянський з'їзд виступив Бандура, що відчитав резолюції української фракції на тім з'їзді й поділив ся своїми вражіннями з переговорів з міністрами та членами Ради робітничих і селдзатських депутатів. Загальне його вражінє далеко не рожеве. Як його товариші, він мусить сконстатувати факт негативного відношеня до домагань України навіть з боку російської демократії.

В дусі попередних бесідників висловлювали ся Ковтуненко і Микитюк, перший піддержуючи резолюції, внесені від імени організаційного комітету Стасюком, другий осуджуючи відношенє до української справи російської преси і російського громадянства та домагаючи ся української адміністрації на Україні. Останній бесідник предложив свої резолюції, передані потім президії.

В тім самім напрямі, але у ще більше рішучій формі, близькій до резолюції Степаненка, виступив Химерик. З його промови зазначе „Кієвская Мысль“ два місяця. Перше: — крім волі потрібна земля, инакше, працюючи на чужій землі, український селянин, замість волі, найде неволю. Друге: — російське тимчасове правительств явно потурає полякам; воно дозволило на з'їзд представників польського легіону, на котрім полковника Пилсудського вибрано по-

чесним членом. Бесідник вказав на грозу поділу України між Польщею і Росією. Він поставив резолюцію: поручити Українській Центральній Раді скликати всеукраїнський з'їзд і на ній утворити українську демократичну республіку.

Клуний запропонував поручити президії надрукувати в сотках тисяч примірників протоколи теперішнього з'їзду й розіслати на місця на ім'я кожного делегата по 20—30 примірників; на його думку, се може бути гарним агітаційним засобом. Його друга пропозиція — назвати Союз селянських депутатів — Козачим союзом.

Ряд дальших бесідників Люльшенко, Марцинюк, Руденко, Пащенко, Котеленець, Хоменко і Калиненко — повторював більше або менше думки, висловлені вже їх попередниками; з них треба підчеркнути думку Марцинюка — негайно вибрати український сойм.

По перерві засідання на 15 минут вийшло на трибуну з промовами ще кілька бесідників, які також домагали ся негайного здійсненя автономії. Заливчий і Михайлюк перестерігали селян перед наростаючою українською буржуазією, котра вже підбираєт ся до Центральної Ради з тим, щоб сісти на шию простому народові.

Павличенко протестував проти цюкування селян на українську трудову інтелігенцію, яку деякі засліплені називають буржуазією; він стояв цілком за підтриманєм Центральної Ради.

В такім самім дусі говорили Ішманецкий, Кіяниця і Фредро.

Кінцеву промову виголосив президент з'їзду Б. Матрос. Він говорив про права національних меншостей на Україні. На його думку, треба шляхом нових виборів відновити склад Центральної Ради. Конкретно він поставив такі пропозиції:

- 1) поручити Центральній Раді скликанє конференції недержавних народностей;

- 2) поручити тій самій Раді у можливе скорім часі виробити устав автономного ладу України;

- 3) поручити їй самій прискорити скликанє національно-територіального з'їзду.

Вкінці з огляду на пізний час, президент запропонував перервати дальші дебати, переносючи їх на найблизший день, а тепер вибрати редакційну комісію для залагодженя і внїшнього обробленя предложених резолюцій. Вибрано комісію з 5 людей, а сі вибори затягнула засіданє з'їзду майже до 11 год. в ночи.

Відношенє до війни.

Пізно у вечері з'їзд ухвалив ряд резолюцій у справі відношеня до війни:

- 1) Беручи під увагу, що війна потрібна поміщикам, фабрикантам й иншим богачам, а трудовому народові несе тільки нещастє, перший загально український селянський з'їзд признав конче потрібним, аби працюючий народ воюючих держав домагав ся від своїх правительств мира без захвату чужих земель і без контрибуцій з тим, аби кожний народ, що нахадить ся під чужим панованєм, сам означив, де він хоче належати.

- 2) З огляду на згоду союзників Росії переглянути воєнні договори, заключені з царським правительством, з'їзд уважає необхідним, аби тимчасове правительств разом з союзниками негайно виробило й оголосило умови, на яких воно годить ся заключити мир.

- 3) Щоби український нарід міг не заключеню мира жити національно-політичним житєм тимчасове правительств повинно похлопотати ся, щоби представники українського народу взяли участь у мировім міжнароднім з'їзді.

Відношенє до Української Центральної Ради.

Ранішнє засіданє третого дня з'їзду, дня 12. н. ст. червня відбуло ся серед дуже підвищеного настрою, викликаного дебатами про відношенє до правительства до Центральної Ради і зокрема поданою на з'їзді телеграмою міністра Керенського, котрий повідомляв про те, що він ізза воєнних обставин уважає військовий український з'їзд не на часі.

Предсідателем був В. Винниченко.

З початку з'їзд вислухав кількох промов бесідників, що записали ся попередного дня до голосу про відношенє до правительства та війни. Але з огляду на те, що бесідники повторили уже сказанє в инших промовах, з'їзд голосованєм припинив дальші дебати. З промов бесідників, котрі успіли взбрати голос, підчеркує „К. Мысль“ промову Збаржського, котрий висловив думку, що українська делегация стала на неправильну точку погляду, коли їздила „просити, а не заявити жаданя“. Губернський комісар Суковкин, представник тимчасового правительства, сказав з'їздові, що український нарід сам господар на своїй території; центральне правительств признає народам

Росії право національного самоозначення. Сі дві основи: господарюване на своїй землі та національне самоозначення й повинні лягти в основу територіально національної автономії України у федеративній республіці з забезпеченням прав меншості, але не в змислі паногання меншості над більшістю. Бронити такого права на автономію, на думку бесідника, треба не трьома українськими корпусами, а всім 30 мільйонним свідомим народом. В теперішню хвилину нема такої небезпеки, із якої треба було би брати ся за бачення. Центральна Рада повинна як найскорше виробити основи самоуправи.

В обороні Центральної Ради виступив Миколайчук.

Салдат Мартиненко протестував проти того, що до президії з'їзду не вибрано салдатів, і закінчив свою промову тим, що українські салдати не хочуть лишати ся в краї, а хочуть іти на фронт, відки з оружжям в руках вернутись по скінченню війни.

По скінченню дебат над рефератами попереднього дня, В. Винниченко, а по ній М. Грушевський брнули Центральної Ради від нападів на неї, які почули ся на з'їзді.

В. Винниченко заявив, що Центральну Раду вибрав український національний з'їзд, хоч і не на основі загального виборчого права, котрим ще не здійснили ся ніде на світі, але другим шляхом вибрати її не було можливости. Вибрати наново Раду тепер на основі загального, безпосереднього, рівного і тайного голосування нема можливости, бо нема апарату для передання таких виборів у життя. Коли говорили, що Рада — не правительство, се вірно, бо правительство повинно мати всю повноту влади. В тім змислі Центральна Рада не правительство, а лише законодавчий орган для організованого свідомого народу, який її вибрав. Правительством вона не може бути вповні ще й тому, що її не признали ще неукраїнські народи. Але се не самовласний орган, бо висловлює волю організованого українського народу. Коли Рада не вповні демократична, то чийже і всяке правительство повинно висловити різні відтінки краю. Як що мало в ній селян, винні селяни, що вибирали на з'їзді до Ради не селян. Говорять, що Рада їздила „просити“ у тимчасового правительства своїх прав, але се не вірно: прошень не було, а була заява законних домагань.

М. Грушевський бачить заслуги Центральної Ради в тім, що зроблено велике діло організації українського громадянства по розгромі і розгоні, довершеном старим правительством. Усім українським організаціям дано доступ на з'їзд, і сей з'їзд з його 900 мандатами вибрав Центральну Раду. В теперішній часі Центральна Рада саме клопочеть ся над справою нових виборів або доповнення її. Всіх представників з місць можна наново вибрати, але се робить ся поволі. Селянський з'їзд може вибрати з посеред себе депутатів для доповнення Центральної Ради. То само можуть зробити військові й робітничі з'їзди. Можливі також нові вибори до Ради в цілости. Що торкається діяльности Ради, вона веде роботу спокійно, стараючи ся не ділати в користь контрреволюції, і не викликувати небажаних комплікацій. Від Росії відокремляти ся вона не бажає, а знає до того, щоб у демократичній республіці не було централізму, тому видвигає домагане федерації. Меншість в правах обмежена не буде. Коли привернено фінляндську конституцію, повинна бути привернена і наша переявлявська конституція 1654 р., без гетьманів і старшин, але в змислі праввернення принципу автономности. Наші економічні права повинні бути розв'язані на місці, в українській Соїмі (земельна справа). Право українських селян на українську землю — се основа нового ладу. В сім містить ся програма Центральної Ради.

Матрос, що виступав проти Центральної Ради, забирає голос, щоб опрочинити несправедливі обвинувачення Ради, приписані йому. Вислухавши пояснення представників Центральної Ради, з'їзд приступив до резолюції з приводу вчорашніх рефератів. Автори рефератів Ковалевський і Стасюк коротко зрезюмували суть своїх поглядів про відношене до Центрального правительства.

Заборона другого українського військового з'їзду.

Перед голосуванням над резолюціями член Центральної Ради і військового Генерального Комітету В. Винниченко подав вістку про телеграму міністра війни Керенського, котрий признав військовий український з'їзд не на часі із за війсьних обставин. Вістка крайню схвилювала аудиторію і на обговорене сеї вістки пройшла решта засідання. В. Винниченко говорив, що ухвалю скликати другий військовий з'їзд прийнято на першій з'їзді. Вчора Генеральний Комітет одержав телеграму від міністра війни Керенського (з копією командуючим арміями і начальниками воєнних округів) про те, що міні-

стер війни не признає можливим із за воєнних умов признати український військовий з'їзд на часі, додаючи, що справа національного українського війська свідно вносить ся на розгляд правительства. Генеральний Комітет на своїм засіданні ухвалив негайно вислати Керенському телеграму з сього приводу і вчора разом з Центральною Радою надзвичайно обговорював витворене положення. „Ні у кого з нас — говорив Винниченко — ся телеграма не викликала радості (чутуть ся оклики: „гавба!“), але ми не маємо підстави робити рішучих заходів з приводу телеграми, бо правительство ще не всіло повзати постанови з приводу домагань делегації. Не можна ждати відповіді на важну справу в двох трьох днях. Речення для відповіді устанавлено 2—3 тижні. Лишав ся з Петрограді один делегат, котрий правдоподібно привезе на дніх відповідь. Тепер ми маємо у телеграмі Керенського деяку нотку відповіді, але все таки се не ціла відповідь, бо серед правительства є схильність признати наші домагання. Сама комісія сказала нам: „Ми розуміємо, що Ви не можете вернути ся на Україну з вімовою“. Але що спонукало Керенського так нарушити право свободи зборів? Чи важні події на фронті, від котрих може відтягнути сили з'їзду? Тепер відбувається польський військовий з'їзд. На дніх відкривається з'їзд всеросійських салдатських і робітничих депутатів.

Центральна Рада заявила, що вона протестує і складає з себе відповідальність за можливі наслідки. Ми не беремо відповідальности за політику гвалту й анархії, яку відкидаємо, але ми рішуче займаємо у відношені до правительства політику недовіря і обережности. Центральна Рада вислала телеграму до всього правительства й виконуючого комітету робітничих і салдатських депутатів. Генеральний комітет вислав телеграму одному тільки Керенському (з копією ген. Брусилову й Гурову) з підчеркненням, що заборона з'їзду може викликати нелади на фронті. Військовий Генеральний Комітет думає, що головнокомандуючі вплинуть на Керенського і він візьме свою заборону назад. Потім В. Винниченко оголосив текст телеграми, висланої Центральною Радою.

З приводу телеграми Керенського горячо висловлювало ся кілька бесідників (Котеленець, Кибальник й інші), що предложили з'їздові висловити як найрішучіший протест. Поставлено й прийнято пропозицію відложити обговорене телеграми Керенського до вечірного засідання, коли буде оголошена телеграма до Керенського, вислана Генеральним Комітетом. Засідане перервано до 5. години.

По обідній перерві засідане з'їзду продовжало ся знов від год 5:30 і тягнуло ся до год. 11 вночі.

Предсідателем був П. Христюк, що запропонував вислухати вироблених редакційною комісією вкупі з президією резолюцій з'їзду у справах автономного ладу України і відношені до війни.

Всі резолюції в деяких незначних змінах і доповненнях з'їзд прийняв великою більшістю голосів, а деякі одноголосно.

Резолюції в справі автономії України.

Вислухавши звідомлення з переговорів делегації Української Центральної Ради з російським тимчасовим правительством, перший загально український селянський з'їзд ухвалив:

1) прилучити ся до домагань Української Центральної Ради, проголошених в її декларації, й ждати від тимчасового правительства негайного задоволення сих домагань;

2) беручи під увагу, що тільки заведене федеративно-демократичної республіки в Росії з національно територіальною автономією України й гарантією прав національних меншостей може забезпечити край від анархії, з'їзд постановив поручити Українській Центральній Раді вкупі з Загально-українською Радою селянських депутатів:

а) негайно виробити проєкт уставу автономії України й федеративно демократичного ладу російської республіки;

б) негайно скликати з'їзд представників інших народів й областей, що добивають ся федеративно демократичного ладу;

в) доложити всіх сил до прискіпшення організації українських територіальних зборів;

3) з'їзд ухвалює, щоб у нас на Україні всі самоуправи й інституції були негайно зукраїнізовані і тому закликає всі громадянські (селянські, земські й ин.) організації й адміністративні інституції, а також військові організації України помагати Українській Центральній Раді й загально-українській Раді селянських депутатів у приготуванню автономного ладу на Україні.

Земельна справа.

По перерві вислухано реферату М. Ковалевського у земельній справі. Загальні висловлення референта такі:

Право приватного володіння на землю треба скасувати, земля повинна стати власністю народу, котрий її оброблює. Тому треба конче оснувати національний земельний фонд, яким буде завідувати власть народу. Для справедливого поділу землі треба установити земельну норму, відповідну нормі зуживання, себ-то стільки, скільки може землі обробити хлібороб зі своєю родиною власними силами для забезпечення існування (ся норма — не більше трудової і не менше норми зуживання). Далі референт поставив питання: як відобрати землю від приватних власників? викупом чи без викупу? І відповів: без викупу. Давши короткий огляд аграрних програм різних партій, він ширше задержав ся на програмі українських революціонерів і бачив у ній найраціональніший лік від усіх бід сеї трудної для селянства справи. Кінчаючи реферат, Ковалевський змалював картинку селянського щастя по війні, коли разом з переведенням земельної реформи зацвіте агрикультура і промисловість на селі. Дискусію над рефератом відложено на другий день.

Раніше засідане 13 червня пройшло при напруженій увазі, що зосереджувала учасників з'їзду. Обговорювано даліше найбільшійше питання селянської дійности — земельну справу. Проводили Матрос й Осадчий.

Як і треба було ждати, до голо-у записало ся дуже багато, бо 64 бесідників. Тому з'їзд постановив дати в першу чергу слово по одному бесідникови від кожної губернії. Бесідників назначено голосуванням. Говорили особи відомі вже зі своїх промов в попередніх засіданнях. Заки приступлено до обговорення реферату Ковалевського, з'їзд вислухав коротенького реферату селянина Осадчого.

У своїм рефераті Осадчий розвинув окремі точки земельної програми. До земельної справи на Україні треба конче підійти без ломання дрібних трудових господарств. Справа земельних господарств, основаних на наємнім труді, розв'язується простіше: вони переходять у народній українській національний фонд. Умови користування землею виробить місцевий земельний комітет. У першу чергу наділяється ся землею безземельних, малоземельних і сборонців рідного краю. Право продажі й аренди касується. Заводить ся державне забезпечення й пенсії для інвалідів хліборобів. Переселене зістається засобом боротьби з безземеллем, але на разумних основах. Великі власности переходять до фонду без викупу (може з пенсією для власників в поодиноких випадках). Надра землі, ліси й інші багатства переходять у національну власність. Український Соїм і фактично український комітет завідує українською землею.

Соц. демократ Матрос полемізував з вчорашнім референтом М. Ковалевським, що українські соц. демократи виразно зв'язують аграрну справу. Партія соц. демократична заявляє, що земля приватної власности переходить у руки держави і віддаються ся разом з іншими землями у завідуване місцевих органів самоуправи. Таку постанову ухвалено на з'їзді партії в 1904 р. Конференція партії, що недавно відбувала ся, поручила Центральному комітетові виробити виразно означений погляд на земельну справу у зв'язку з переживаною хвилею. Партія стоїть за заборною продажі й купна землі і годить ся з думкою Каутського, що великі посілости треба оброблювати кооперативно, щоб оминити наємний труд.

Справа пам'ятника Шевченка у Києві.

З огляду на внесену заяву, Матрос запропонував ушанувати пам'ять поета Т. Шевченка, котрий говорив, що не можна торгувати землею. Почули ся оклики: „Слава Шевченкови!“ Всі присутні встали і відповіли „Заповіт“ і „Вічна пам'ять“ великому поетові.

Завраз з'їзд прийняв резолюцію у справі пам'ятника Шевченка у Києві:

„Перший всеукраїнський селянський з'їзд, приступивши до обговорення земельної справи, передовсім пошанував пам'ять нашого першого борця за землю і волю на Україні й постановив поручити Українській Центральній Раді поставити на першу чергу справу пам'ятника Т. Шевченкови та поклопотати ся про те, щоб пам'ятник поставлено на найкрасшій місці Києва.“

Дальші дебати про земельну справу.

М. Ковалевський дав кілька пояснень до свого реферату з огляду на те, що насіло кілька запитань з питаннями від членів з'їзду. Пояснення зводять ся ось до чого: Інвентар великих маєтків приготувати ся при кооперативнім їх обробленні; будинки використовувати для зразкових ферм, шалі й ин.; скарбові ліси треба зберігати, але не впадати в крайність, бо паливо необхідне для державних і громадянських потреб; справу пасовищ повинні розв'язати земельні комітети; українські землі переходять в український, а не загально-державний фонд, тому, що вони ліпші від великоруських.

У справі організації земельних комітетів виступив з рефератом М. Лисий від імені організаційного комітету Української Селянської Спілки. Комітети на основі закону оснований в цілі приготування проекту земельного закону для Установчих Зборів; для зібрання вісток про скінченість й якість землі і т. д.; для порішення аграрних непорозумінь усякого роду, що повстануть до часу Установчих Зборів. Організація комітетів така: в Петрограді головний земельний комітет, на місцях — губернський, повітовий і, на бажане, волосні комітети. Реферат подібно переліс склад кожного комітету. Напр. повітовий комітет складається з 4-х представників від земських зборів, одного від городської Думи, по одному від волости, одного агронома, одного статистика, одного мирового суді. Україна повинна мати свій краєвий комітет, зложений з 9 представників губернського земства, 6-х Української Ради селянських депутатів, 3-х Селянсько-Українського Союзу, 3-х від Центральної Ради, 3-х від кооперативів, 2-х юристів, 4-х від партій (соц. революціонерів, соц. дем., автономістів-федералістів і радикальних демократів).

Позапрограмового забрав слово представник від чернігівської губернії в центральній земельній комітеті Назаренко, що вернувся з Петрограду. Він познайомив з'їзд з діяльністю комітету і запропонував вибрати місцеві українські земельні комітети з тим, щоб їх делегати були у Петрограді у головній комітеті 14. н. ст. липня.

Почалися промови представників від губерній.

Представник подільської губернії соц. рев. Миколайчук познайомив зі станом земельної справи у своїй губернії, де більша частина землі в руках поміщиків Поляків і Великоросів і тільки 1/4 в руках селян. Розв'язку земельної справи бесідник бачить у програмі соц. революціонерів. Такі самі дані подає представник Полтавщини соц. демократ Мартос. Одна шоста частина селян не має зі своїм землі і йде в найми, а між тим такі маєтки, як Карлівка (принца Мекленбург-Отерліцького) числять 40.000 десятин. Але є й селяни (60.000 люда), що мають наділи більші 15 десятин, і котрі є проти передачі землі в національний фонд. Треба конче розмежити землю Полтавщини по повітам і тоді вже передати у завідуване повітових комітетів.

У дискусії забрав слово київський городський голова Ф. Бурчак, що чекає з'їздові успіху в роботі, котра повинна принести до такого стану справ на Україні, щоб усі народності уважали її своєю вітчизною.

З приводу виступу городського голови з'їзд за пропозицією М. Ковалевського поручив Ф. Бурчакові передати виконавчому городському комітету, що Україні своїм органом вважають Центральну Раду, котра буде працювати вкупі з радою селянських депутатів. А комітет повинен згоджувати свою діяльність з Центральною Радою. Городський голова взяв на себе поручення передати сю заяву виконавчому комітету.

Представник харківської губернії Заливчаний (соц. рев.) викликав бурю протестів своєю промовою, в якій запропонував земельну реформу почати від низу до гори від сільських громад і дійти до всеросійського земельного комітету, котрий завідував би всею землею в державі.

В. Винниченко (від херсонської губернії) потвердив заяву свого товариша по партії Мартоса, що українські соц.-демократи мають виразно означену земельну програму, але не стоять за соціалізацією земельної власності, розуміючи під соціалізацією не тільки передане землі до українського фонду (як розуміють соц. революціонери), а й громадське володіння землею. Такого громадського володіння на Україні не було і тому внести його тут тепер трудно. В програмі партії українських соц.-демократів розуміється передане всіх земель автономним одиницям. Право завідування, а не володіння землею належить громадам.

Дальші дебати відложено на вечірнє засідання.

На вечірнім засіданні з'їзду далі велися дебати про земельну справу. З виступів значає „Кієвська Мисль“ докладні пояснення представителя свого для з'їзду Христоса щодо свободних земель на окраїнах, які, на його думку, повинні належати до держави й поступати в міру потреби у розпорядимість всіх народів, які заселяють Росію.

Інші бесідники головним знайомили своїх товаришів з сучасним земельним надом на місцях. Характеристичні були виступи представників від Українців, що переселили ся до орловської і пензенської губерній. Живуть ся їм незле, але вони просять дати їм можливість вернути на рідну Україну.

Кінцеве слово референта й голосоване над резолюціями відложено на другий день.

Ще заборона військового з'їзду.

Забрав слово позачергово член президії Військового Генерального Комітету С. Петлюра у згодненій справі заборони військового з'їзду. Петлюра познайомив з'їзд з усіма перелітими цієї історії.

Салдат Ровинський доповнив його пояснення вражіннями з переговорів у цій справі в товаришем міністра війни Якубовичем.

З'їзд постановив платити тимчасовому правительству на пропозицію Ковалевського телеграму.

На с'їм засіданні закінчилося і делегати відійшли до театру Троїцького Народного Дому на спеціально улажену для них виставу.

Резолюції.

В справі знищення земель з'їзд ухвалив таку резолюцію:

„В справі відбудови знищених земель всеукраїнський з'їзд признає конче потрібним, аби знищені війною українські землі: Галичина, Буковина, Волинь, Холмщина, а також Польща, Бельгія, Сербія й інші області відбудовано за часом і в завідуванні держав, котрі брали участь у війні. Порядок задоволення знищених земель має виробити міжнародний мировий конгрес. Що торкається знищених місцевостей України з'їзд признає конче потрібним, щоб російське тимчасове правительсто вкупі з Українською Центральною Радою й Радою Українських селянських депутатів негайно приступило до розроблення проекту відбудови цих місцевостей, а де це не можливо через військові обставини, приступило до його фактичного здійснення.“

В земельній справі з'їзд постановив:

Приватна власність на землю повинна бути скасована. Вся земля на Україні без виклуку поступає в український земельний фонд, яким завідує сам нарід: через український Союз і повітові та волосні земельні комітети, вибрані на демократичних основах. Всеросійські Установчі Збори повинні се затвердити. З цього фонду можуть користуватися за землею тільки ті, котрі будуть оброблювати землю своїми руками. Необхідно установити земельну норму, котра повинна бути не менша від норми зуживання і не більша від трудової. В межах цієї норми всі хлібороби можуть осісти ся при своїх господарствах. Бажано, щоб більші зразкові господарства передавати в руки сільсько-господарським товариствам. Ліси, води, шахти й інші земельні надра в межах України признають ся власністю усього народу. Розходи по земельній реформі платити держава. Всі посередні і інші податки касуєть ся. Замість них заводять ся один безпосередний податок.

Крім загальної резолюції у земельній справі з'їзд приняв ухвалу про негайне здійснене деяких заходів, щоб забезпечити Україну від неладу, руїни, признавши конче потрібним до часу Установчих Зборів не робити самовільних захватів землі і самовільних рубань лісів; домагати ся від тимчасового правительства негайної організації центрального українського комітету, котрий об'єднав би діяльність усіх земельних територій України; видати розпорядок про українські земельні комітети; слідити, щоб не було продажі, заставу, довготермінової аренди і роздроблення землі; признати всі земельні умови по 1. марта недійсними; жадати, щоб тимчасове правительсто установило через вибрані на демократичних основах земельні, волосні, повітові й інші комітети, нагляд над скарбовими й приватними лісами і негайно зовсім заборонило рубане ліса під будову і на матеріал без згоди земельних комітетів; щоб скасувало дозволи на рубане такого ліса, які видає комітет для береження ліса при старім правительстві; зорганізувати доставу сільсько-господарських машин і знарядів державними мірами.

Беручи під увагу, що земельним фондом на Україні повинні завідувати український Союз, з'їзд висловив ся проти монополізації Донецького басейну на межах України російським тимчасовим правительством і признає, що використане цього басейну правительством можливе тільки за згодою українського комітету.

Довідавши ся від делегатів пензенської, орловської і саратівської губерній, що Українців в цих губерніях нагають і грожуть вигнати їх, і маючи на увазі, що українських переселенців за межами дуже багато, з'їзд звертає увагу правительства на се сумне явище і заявляє протест. Маючи на увазі, що в зв'язку з будучою автономією України дуже багато переселенців Українців забажає вернути ся до рідного краю, з'їзд признає, що розв'язане цієї справи повинно бути ділом українського Союзу в згоді зі своїми іншими областями Росії.

Що тикаєть ся російської преси з'їзд прийняв таку резолюцію:

Загально-український селянський з'їзд, обговоривши справу відношення російських газет на Україні до української справи і взявши під увагу, що в більшій частині ці газети невірні

освітлюють український рух, а деякі як газета „Кієвлянин“ щоденно ведуть всякими нечесними засобами боротьбу в українським рухом, ухвалили: 1) селяни не повинні передплачувати і читати чорносотенної газети „Кієвлянин“, 2) а іншим газетам, що невірні освітлюють домагання й потреби українського народу, з'їзд ставить се на вид і сподіваєть ся, що російська преса буде вірно відбивати український рух.

По 5-денних нарадах закінчив ся всеукраїнський селянський з'їзд.

На передостаннім засіданні були горячі дебати в справі конкретної форми селянської організації на Україні. Вибрано членів тимчасової загально-української Ради селянських депутатів по 2-х від кожного повіту. Депутати творять представництво „Спілки“. Головно вибрано соціалістів. Відбуто вибори центрального виконавчого комітету „Спілки“ по одному від кожної української губернії, 7 від Київля.

По виборах принято резолюцію про українізацію школи, щоб від осені наука на Україні від найнижчої до найвищої школи відбувала ся в українській мові.

З'їзд закрито по відспіванню „Заповіту“.

По закриттю з'їзду Українці з прапором продефілювали по Хрещатку до Педагогічного Музею, щоб привітати там Центральну Раду, яка відбувала саме засідання. Коло музею відбуло ся віче.

Державна Рада.

(Продовжене. Див. стор. 2.)

Пос. Бачинський жалувал ся на самовільне поведене галицьких комісій зложених, як не виключно, то переважно з Поляків, на шкоду Українцям, виселеним Українцям довше ніж рік не виплачено ніяких причинків.

Правительсто не тільки почало щалити на причинках для родин тих, що служать при війську, але не хоче прийти з грошовою допомогою виселенцям. А щоб полегшити немілі для правительства уступи в законі про опіку над виселенцями, правительсто змобілізувало палату ланів. Бесідник піддержує резолюцію поставлену Українцями, що до галицьких причинкових комісій мають входити представники українських і польських організацій різнорідних.

В дискусії над звідомленням правничої комісії промовляв пос. Загайкевич. Жалував ся на поведене військових властей з Українцями. Австрійське правительсто здало Українців на ласку Поляків і краєвої адміністрації, щоб в той спосіб і ще при помочи галицького союму поабутися укр. питання. Управа армії не зчинила нічого, щоб зійскам, які прийшли до Галичини, представити в правдивий світлі обставини краю. Навмисне і свідомо затерто різницю між Українцями і москвофілами. З компетентного боку поінформовано військові власти в той спосіб, що Українці були трактовані як зрадники, а їх край як ворожий. Бесідник подав кілька випадків на доказ, як знущали ся військові власти над Українцями. Коли нарід заявив своє невдоволене з австр. адміністрації, то був се результат засіву, киненого тою ж адміністрацією. Привернена в Галичині австр. адміністрація по рос. інвазії не виповнила своїх заад в Галичині, бо замість, щоб посвятити ся господарчій допомозі, вона забрала ся до справ, чужих народним інтересам. По селах настановлено польських комісарів. Бесідник обговорив далі чинність військових судів в Галичині і поставив резолюцію, щоб наслідки амнестії розтягнуті на всіх засуджених за § 327 війск. карн. зак. Доказує, що розтягане військового судівництва на цивільне населенне не має рації, тому палата повинна відкинути всі розпорядки, викані на підставі § 14.

Принято закон після внесення комісії про виняткове підчиненне цивільних осіб військовим судам; про листи присяжних судів з відкинутим внеску меншости п. Загайкевича про допущенне жінок на присяжних. П. Міхейда жалувал ся, що закон про судейську незалежність в краях з мішаним населеннем не є шанований. Відкинуто поправку, щоб засудженням наглими воєнними судами можна було жадати ревізії процесу, а також направили пос. Загайкевича, що внесок о відновлене поступовая здержує нерозпочату ще кару.

Ухвалено знести розп., який спинював вибір осідку адвокатів.

Продовжене засідання в неділю 6 год. 11 рано.

Палата панів приняла закон про податки від воєнних зисків. Речення слідуєчого засідання заповість ся членом писемом.

Жівностенська Банка в Празі

Капітал акційний К. 80,000.000. — Фонд резервовий К. 25,000.000.

Філії: в Бераї, Чеських Будйовицях, Фрідку-Містку, Градну Крал., Іглаві, Карльсбаді, Клятовах, Коліні, Кракові, Ліберці, Львові, Мільніку, Оломунці, Мор. Остраві, Пардубицях, Піску, Пільзні, Простеві, Таборі, Трієсті і у Відні.

підвищує капітал акційний в К. 20,000.000 — з К. 80,000.000 на К. 100,000.000.

запрошує до уділу в субскрипції 100.000 нових акцій по К. 200 номін. варт., по курсі субскрипційнім К 260 для акціонерів, а К 280 для неакціонерів.

На 4 старі акції припадає 1 нова акція. При зголошенні складають акціонери кавцію в варті К. 60, а неакціонери К 80 від кожної субскрибованої акції.

Реченець субскрипції кінчить ся 16. липня 1917. о год. 12. в полудне.

Зголошенє приймає, всіляких пояснень уділяє і безплатно проспекти висилає, крім Централі в Празі і всіх її філій

Жівностенська Банка філія у Львові, ул. Ягайлонська ч. 8.

482 3-3

З парламентарних комісій

ВІДЕНЬ 14. липня. (Габ.) На засіданні конституційної комісії през. мін. Зайдлер висловив становище правительства. Воно дає тільки почин, а палата сама вибере собі форму і дорогу реформи, якої потребує здавна відчувало ся. Причиною тому була конституційно-правна похибка конструкційна, а саме § 19. основних законів. Той § говорить про рівноправність народностей, але тої загальної постанови досі не специфіковано. Всі дороги, які вели до тої цілі, губили ся в лабіринті. Тут було жерело політичних страждань і могло виглядати, мов би Австрія була хорою державою.

Колиж узглядити ся особливі властивості всіх народностей, то не тільки привязане до Династії буде їх лучити, але набере більшої сили довготрива зв'язь, в якій стояли і стоять народи. Треба спробувати розв'язати задачу в дусі престольної бесіди, а конституція найвище від парламенту. Тим збудується підвалини будучого мирного розвитку. Буде се праця в рамках воєнних цілей перед очима заграниччя, бо Австрія бореть ся за права своїх народів, щоб могли рішати про свою судьбу, мали право самовизначення при задержанню державної єдності.

Комісія бюджетова провірюючи державні доходи рішила жадати звітів, які комісія для контролю державних доходів предкладала імператору за час ери гр. Штірка.

НОВИНКИ.

Львів, 14 липня 1917.

— „Український кабінет“. Чи подана в попереднім числі „Діла“ телеграма п. к. Бюра кореспондентського про склад „українського кабінету“, а навіть про саму назву цього органу знов відповідала дійсності — цього покищо провирити не можемо. Можемо тільки спростувати перекази там імена відомих українських діячів. І так: „міністер“ війни „Теклюра“ імовірно тотожний з п. Семеном Петлюрою, імя і особа котрого знамі також у Львові — з його співробітництва в „Л. Н. Вістнику“ в рр. 1905—7 і з його кількатиного побуту в наших місті. Знов же адвокат „Судовський“ — се імовірно п. Валентин Садовський, імя котрого відоме між ин. із його правничих і статистичних праць в українських видавництвах. Що до інших імен, то здається, що імя „Мартів“ треба читати Матрос. Чи Туган-Барановський тотожний з європейської слави ученим економістом цього імени, котрий перед війною стояв недалеко українського руху — не можемо сказати.

— Знесення русифікаційних законів. На підставі законів з рр. 1869 і 1876 урядники московського походження на службі на Україні (піддані західним краям) одержували додатки до своїх пенсій за обрусіння. Куратор київського шкільного округу М. Василенко зробив предствленє до міністерства освіти про знесення цих додатків — Ф. К.

— „Український катехизм“. Річчя з 22. н. ст.

червня подає, що одно українське видавництво у Києві видало катехизм, в яким говорять ся, що всі люди наші брати, але не Москалі, не Лахи, не Угри, не Ромуни і Жида. Се вороги нашого народу, як довго вони панують над нами і гнетуть нас. — Ф. К.

— Нова українська газета. У Винниці, на Поділі почала виходити тижнева українська часопись п. з. „Подільська Воля“, орган соціально-політичний і кооперативно економічний. Видає часопись товариство „Воля“. Редактором є Дмитро Маркович. — Ф. К.

О П О В І С Т К И.

Неділя, 15. липня 1917.
Нявї: греко-кат.: 6 Н. по С. — рим.-кат.
7 Н. по З.
Завтра: греко-кат.: Якінта і Анат. — рим.-кат.: Фавста.
Позавтра: греко-кат.: Андрея кр. і М. — рим.-кат.: Алексія.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчакової. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 15. липня „Огні Іванової Ночі“, драма на 4 дії Г. Зудермана.

В приготуванню: „Партачі і Запорозький Клад“.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. н. п. Початок о год. 7½ вечером. 1—2

Льоси на рати продаємо в правом гриві по зложенню першої рати. На льоса уділюємо пожиток платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансацій в справах банкових. Нові льоса Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ

ШІЦ І ХАВО

у Львові, пл. Марійська 7. VIII 48—7

Всесвітня Бібліотека

яка виходить неперіодично, поодинокими випусками під редакцією Івана Калыновича, видала досі такі книжочки:

№ 1. Фрідріха Шіллера: Поезії, випуск I. (Дрібні поезії, зі вступом проф. Остава Грицяя). Львів, 1914. Ціна 60 сот.

№ 2/3. Фрідріха Шіллера: Поезії, випуск II. (Баллади. Поема. Примітки). Львів, 1914. Ціна 1 К.

№ 4/6. Александра С. Пушкіна: Драматичні твори, з перекладі, з передмовою та поясненнями д-ра Івана Франка — Львів, 1917. (Се останній твір-переклад пера пок. великого письменника). Ціна 3 К.

№ 7/8. Й. В. Гоголя: Герман і Доротей, поема з вступом і з передмовою д-ра Івана Франка. (Друкується).

Названі випуски можна дістати в Книгарні Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10, або у Івана Малинського в Бериславі. Хто бажає набути видання „Всесвітньої Бібліотеки“ — хай надішле свою адресу видавництву, а одержить оплатно жадані випуски і чек на велику грошай. 443 3-5

! Небувале !

МОЛИТВЕННИКИ по 10 остиків! (щоденні молитви).

Крім сего великі молитвенники по 90 с., 1 К 20 с., 1 К 30 с. і 1 К 60 с. продає і висилає лише за готівку і по надісланню поштової оплати до 5 кг ваги 1 К 20 с.

Канцелярія Українського Педагогічного Тов. у Львові, вул. Мохнацького ч. 12.

Малі молитвенники найлучше замовляти в більшій кількості.

493 3-3

КРІВАВОГО РОКУ ілюстрований альманах на 1917 рік

ЗЛАДИВ

ЯРОСЛАВ ВЕСОЛОВСЬКИЙ.

220 сторін

55 ілюстрацій.

Між иншим:

Більша новела „МАРІЯ“ Василя Стефаника.

З посмертної теки „ДВІ ЧЕТИ“ Івана Франка.

Подоленого Українця „ПОЕЗІЇ“ Кобця О.

ЦІНА з корони — порто 20 сот. — поручено 55 сот

Замовляти:

„НАРОДНА КАНЦЕЛЯРІЯ“ Wien VIII., Josefstädterstrasse 48. I/8.

Висилаємо оберотно — тільки за готівку.

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.
Кonto почт. шадн. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.
Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1-50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Паневко.

Битва на східнім фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 16. липня.

В Карпатах Лісних і на південь від Дністра відперто напади ворожих звідних відділів. Зрештою нічого особливого.

На італійським фронті не вдалося під Ям'яном кілька італійських частинних наступів.

Одно з наших підводних суден 8. с. м. протягом години острілювало з добрим успіхом військові заведення в Дерні (Африка). Огонь ворожих батарей був безуспішний.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 16. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між Балтійським морем і Карпатами жива діяльність боєв. Тільки коло Риги, на південь від Динабурга, і в Лісних Карпатах розігнано кілька російських під'їздів.

На румунській рівнині в кількох відтинках сильніший огонь артилерії. В дельті Дунаю болгарські охоронні відділи відперли протинаступом ненадійний російський напад.

На македонським фронті ніякої зміни.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група кн. Рупрехта: Вчора рано відперли ми 3 наступи Англіїців, які за всяку ціну хотіли відбити втрачені становища. Цілий день сильний артилерійський огонь.

Група військ німецького наступника престолоа: Нагально, але даремно відбивали Французи втрачені становища на південь від Куртесон. Потерпіли вони великі втрати. В західній Шампанії по закінченню вечірних боїв кілька наших найдалі висунених розів лишило ся в ворожих руках. На Гохберг не вдало ся нам задержати відбиті під вечір рови, на

Польбергу відвискали ми по дуже завзятій боротьбі нашу давню лінію. Здобуто кілька машинних крісів і взято бранців. На західнім березу Мози боротьба артилерії йде далі.

Послідні вісти про воєнне положення.

БЕРЛІН 16. липня вечером. (Бюро Вольфа)
На сході падав дощ. Щоб поправити наші становища на північ і півні, схід від Калуса, ми посунули нашу лінію на один кілометр вперед і відбили протинаступи.

В Карпатах серед дощу і мраки неприятельський огонь тільки на Татарським переході, кілька раз повторені наступи ворожих патруль відкинено.

Львів, 16. липня 1917.

Подаючи в суботнішнім числі „Діло“ телеграму ц. к. Бюра кореспонденційного з Базель про конференцію членів тимчасового російського правительства з представниками Центральної Української Ради і про протисепаратистичну заяву проф. Грушевського на сій конференції, ми — мимо неясної стилізації тої телеграми — висловили здогад, що прийшло до компромісу між Київом і Петроградом, між українською радою і російським правительством. Здогад сей знайшов potwierdжене в переданій вчора ц. к. Бюром кореспонденційним отсій телеграмі урядової Петроградської Агенції з дати 14. с. м.:

„Міністер заграничних справ Терещенко, міністер почти і телеграфу Церетелі і міністер війни Керенський, котрі перебувають у Києві, донесли тимчасовому правительству, що на радні їх з представниками Української Ради дали вислід позитивний. Рада прийняла постанову, котра — на погляд міністрів — для правительства є можлива до прийняття.“

Щоб невзяті назад відпустки з армії без порівняння більше відтягають салдатів і офіцерів з армії, що Українці, одушевлені дозволом на українські корпуси й інші комплектованя, сьогодні величезними масами ідуть на фронт, що заборона з'їзду викличе неминучу реакцію й посіє у тих масах недовіру до верховної команди понизить боєвий дух Українців, котрих в армії одна третина, що про час й умовини з'їзду ухвала запала на першій з'їзді, а оповіщено його значно вчасніше, ніж одержано вашу телеграму, що заборону з'їзду можуть використати сьогодні в цілях зовсім не бажаних і небезпечних для боєвої здатності армії на фронті і порядку в задах, Український Генеральний Комітет, подаючи до Вашого відома отсе, що тут вилложено, й далі підтримує свій первісний заклик у справі з'їзду і жде негайної відповіді. За Український Військовий Генеральний Комітет: Петлюра.

„Русское Слово“ з 16. н. ст. червня доносить з Києва:

У відповідь на подане українського військового комітету до А. Керенського з прошенем о скасування заборони призначеного на 18. червня українського військового з'їзду, Керенський прислав сьогодні таку відповідь:

„Кожний салдат та офіцер може здійснювати всі права вільного горожанина, о скільки обовязки служби не перешкаджають сьому. Тепер я уважаю обовязком кожного салдата лишати ся в рядах армії, тому всякі подання про дозвіл з'їзду, що не входять в систему загальної військової організації, я примушений відкидати“.

Про зміст компромісу ніяких автентичних звісток не маємо. Певне се, що уступки мусіли прийти з обох сторін, а що-до уступок з української сторони, то майже на певно можемо приймати, що головною (може єдиною) уступкою була заява проти відокремлення України із складу російської федерації. Здогад сей згоджується із змістом згаданої висше заяви проф. Грушевського, а підкріплюють його ті особисті інформації про стремління переважної більшості Центральної Української Ради, які ми мали нагоду в неутраляній країні одержати від особи, близької українській національній організації в Києві. Невдовзі одержимо безперечно точніші відомости про сі переважні для нашого народу справи. Ждати сих відомостей можемо супокірно: визначний політичний такт, який виявляє в сім величезній часті Центральної Української Ради в Києві, її програмова рішучість і абсолютна солідарність, дають також австрійським Українцям заворуку, що покладана в добрі руки наша справа буде добре ведена і до успішного кінця доведена.

Прикметами сими—свідомість сього є нині вже спільною власністю українського загалу в Австрії—наша київська організація як найкориснішіє відрізняється від нашого посольського представництва у Відні. Говоримо про „представництво“, бо доси нема мови не то про спільну й солідарну організацію всіх українських послів віденського парламенту, але навіть нема мови про справдішну, внутрішню і зверхню сконсолідованість бодай галицьких послів. Бо те, що виступає перед суспільністю під назвою „Української Парламентарної Репрезентації“, від дійсної сконсолідованості дуже дуже далеке. Лишивши навіть на боці знану цілому віденському політичному світови невтишиму „боротьбу“ між двома крилами сєї Репрезентації,—то не вже можна говорити з чистою совістю про справдішну суцільність думок і діл в нутрі бодай тої групи, котра нині є при кермі? Ніхто свідомий річі не може сього з чистою совістю сказати! Свідчать про се різні мало цікаві „історії“ з внутрішнього життя сєї групи, а про одну з найновіших і найхарактеристичніших з поміж них хочемо оповісти коротко нашим читачам—тому,

„Утро Росії“ з 17. н. ст. червня доносить з Києва:

Оголошено розказ головного начальника воєнного округу з телеграмами А. Керенського про український військовий з'їзд. В першій телеграмі міністер признає з'їзд не на часі і повідомив, що питає про національність у війську спільно введено на розгляд правительства. Розпоряджене Керенського Оберуче передав Українському Військовому Генеральному Комітету. В другій телеграмі Керенський дав відповідь наведену повисше.

„Русское Слово“ з 16. н. ст. червня доносить з Петрограду:

В ча-описях з'явилися повідомлення про те, що міністер війни Керенський не дозволив український військовий з'їзд. Представникам преси Керенський дав такі пояснення: „Я дійсно не дозволив сей з'їзд і знаю, що се поспарають ся використати, щоби представити мене противником автономії. Не хочу перекрити і доводити своє відношене до автономії. Українці добре знають мій погляд на сю справу, особливо ж їх провідні круги. Я не дав дозволу на сей з'їзд, бо се було получене з відісланем салдатів та офіцерів з армії на фронті. Нікому з військових я тепер тимчасово не дозволяю з'їздів, цілком незалежно від того, хто і з якою ціллю їх уряджує, бо тепер у військових обставинах війни я не можу взяти на себе відповідальности відпустити когось з військових. Бувають такі моменти в життю армії, коли всі за всяку ціну мають бути на своїх місцях. Такий момент переживаємо ми тепер.“

„Русское Слово“ з 16. н. ст. червня доносить з Києва:

Другий український військовий з'їзд у Києві.

Відень, 12. липня 1917.

Телеграма-протест Українського Військового Генерального Комітету проти заборони. — Відповідь Керенського. — Масові протести Українців в армії. — Постанови відбуті з'їзду. — 2000 делегатів! — Вступне віче у Троїцьким Народнім Домі. — Прибуте 1-го українського полку ім. Богдана Хмельницького. — Похід делегатів і полку під папаним Б. Хмельницького. — Промови. — Присяга Українці! — Заняття міського оперного театру для з'їзду. — Відкриття з'їзду. — Тривожні вісти у місті. — Успокоююча відозва президії з'їзду до населення. — Міністер війни признає Український Військовий Генеральний Комітет. — З'їзд забезпечує Український Центральний Раді рішучу активну поміч у всіх її заходах.

(Ф. К.) „Кієвська Мысль“ з 13. н. ст. червня доносить, що на імя міністра війни, верховного головно командуючого, всім фронтним головно командуючим, всім командантам флоту, командантам воєнних округів й отаманови кубанського козацького війська Український Генеральний Військовий Комітет вислав таку телеграму:

„Беручи під увагу, що заборона українського військового з'їзду, — се перший випадок заборони військового з'їзду загалом і саме українського, що рівночасно воєнні умовини, якими пояснюється заборона з'їзду, не перешкаджають з'їздам всеросійському воєнних делегатів, польському, козацькому, авіаційному й инш, які відбуваються або назначені на сі самі дні,

що історія ся звязана з тими подіями на Україні, котрі дали товчок до сей статі. Робимо се виймово, бо з правила мовчки пропускаємо такі весело-сумні історії...

В середу минулого тижня один з вождів керуючої більшості У. П. Р. надрукував у славно видаванім і редагованім ним органі — грубими лініями підкреснену і розстрілену (для тямучої людини очевидно мало імовірно) відомість про „Независиму Українську Республіку“, про її правительство, міністрів і податки — запевняючи на вступі, що „відомість“ сю одержала Президія Української Парламентарної Репрезентації від „української революційної Ради“ (sic!). Таке було в середу. А вже в найближшу суботу другий з вождів тої більшості і в тім самім органі, під фірмою того самого свого приятеля політичного — із звичним своїм слову і перу незагнущаним розмахом — послідніми словами звався п. Василька і тих „наших руських послів“, котрі ту саму телеграму посміли одержати і пустити в газети! Хто ж ті „наші руські послі“, котрих повний темпераменту товариш так остро скартав? Очевидно, що не хто инший, як хіба п. Романчук, як Президент Української Парламентарної Репрезентації, тай той знаменитий посол видавець і посол-редактор в одній особі, котрий два дні раніше таку телеграму з найбільшим апломбом, наче найпевнішу річ, надрукував у своїм органі. За те злав обох крепко їх молодечий приятель — у тім самім органі!

Се одна з багатьох позначок неадекватних відносин у наших посольських кругах. Суспільність глядить на все те з тим більшим жалем, що стоять перед нами задачі і справи занадто великі і важкі, щоб ми мали час до трачення на розлідування і розсуджування дрібничкових нетактів і неадекватностей в кругах наших „вождів“.

Звідомлене російського штабу.

З 13. липня.

В напрямі Володимира вол. і Киселина воєні відділи піддержані сгнем артилерії ударили на наші становища і вдерли ся до наших ровів. Прикликані резерви прогнали ворога.

Бої над Лимницею йшли далі. Поблизу устя тої ріки перейшли наші війська на лівий її беріг і заняли горби на лівій Дністер-Пуканівській Лядишці і по завзятой борбі витиснули ворога з горбів на півн. схід від Калуша. Села Студинка і Підгірки на лівім березі Лимниці обсадили наші війська. В околиці Калуша здобув полк Чечинців у смілім нападі чотири тяжкі армати. На пол. захід від Калуша на фронті Ландстрай Лісний Красна беруть ся наші війська з ворогом, який заслоняє доступ від Лимниці до Рожнатово і Долини. Наші війська обсадили перехід через ріку коло Перегінська. Впрочім на фронті крісовий огонь.

У боях д. 11 взяли ми в полон 10 офіцерів і 850 жовнів, переважно Німців і добули 5 тяжких армат, 10 скорострілів.

До українського військового комітету, як доносить „Нова Рада“, з різних фронтів та військових частин поза фронтом приходить багато телеграм, в яких зазначається, що українські жовніри, не зважаючи на заборону, стоять на тім, що український з'їзд має відбутися. Генеральний Комітет готується до відкриття з'їзду. Український Генеральний Комітет чекає відповідей А. Керенського на післану до нього телеграму з нагоди признання міністром з'їзду не на часі. Повідомлене про те, що з'їзд не відбудеть ся, Комітет від себе не посидас. Делегати на з'їзд починають з'їздити ся.

„Биржевыя Вѣдомости“. 1. н. ст. червня доносять:

Міністер війни та флоту А. Керенський в останніх днях дістав багато телеграм від Українців з різних військових частин з протестами проти недовольного скликання українського з'їзду. Сьогодні такий протест прийшов від українських солдатів, офіцерів та робітників кріпости Кронштадту. Кронштадські Українці „палко“ і рішуче протестують проти заборони міністром Керенським організації другого українського з'їзду і заявляють, що така несправедливість в відношенні до Українців, поруч з очевидною доброзичливістю до інших націй не може прислужити ся до припинення загально-російських розрухів. Кронштадські Українці жадають негайного виконання всіх постанов Української Центральної Ради та Генерального Комітету.

„Русское Слово“ з 17. н. ст. червня доносить з Києва:

Прибувають делегати на український військовий з'їзд. Вже прибуло понад 300 військових делегатів. Центральна Українська Рада та Укра-

З 14 липня.

Над долиною Лимницею, особливо від Калуша до устя ріки крісовий огонь. В околиці міст Килуша виконав ворог два наступи з Мостиск і Угарсталю з наміром, виперти наші війська, які заняли Калуш. Оба наступи ми відкинули. В боях коло Калуша поляг полковник Тимотеїв, командант рогатинського полку. На пол. захід від Калуша заняли ми Новицю. Зрештою не було змін.

Фабрики заліза горять!

БУДАПЕШТ (Тбк.) Фабрична будівля у горської фабрики заліза і стали в Енгельфельд вчора згоріла до тла. Також готові виробы почасти наслідком огня, по части наслідком води стали ся нездатними до ужитку, але матеріал заліза і стали в цілості уратовано.

Істино-руські при роботі.

ПЕТРОГРАД (Тбк.) Петр. телегр. агенція повідомляє: Струя противна рухови за відірвання України прибирає конкретні форми. В однім подільським місті самі Малороси, обурені на українську агітацію, шкідну для цілості держави, розбили український конгрес. Рада робітників і жовнів в другім подільським місті висказала погорду українському рухови; назвала його роботою, яка має сяяти незгоду між народами Росії, підриває повагу установчих зборів і виявляє недовіру до російської демократії. Серед малоруських селян сепаратистичний рух на загал не має ніяких симпатій.

Росія федеративною республікою.

ЛОНДОН (Тбк.) Райтер доносить з Петербурга: Міністер війни Керенський в бесіді виголошений до українських селян у Києві запов'я утворення російської федеративної республіки.

З парламентарних комісій.

ВІДЕНЬ (Тбк.) Конституційна комісія палати панів відбула вчора друге засідання. Переведено генеральну дискусію, в якій забирав голос і през. мін. Зайдлер. У відповіді на висказане бажання, щоб правительство предложило свій проект, заявив президент, що він як шеф тимчасового правительства ограничив ся тільки до заохоти і заяв готовости. Конкретне правительство предложене є есентуальністю предвидженою для дальших стадій нарад, тим більше, що президент відніс вражіння, що обі палати бажать самі дати почин.

Він готов достарчити палаті і матеріали і відповідно до занятого палатою становища предложити їй засади цілого матеріалу.

Інський Військовий Генеральний Комітет оголошують в телеграмі, які вони дістають з протестами проти заборони з'їзду міністром Керенським. З'їзд має відкрити ся завтра.

„Новое Время“ з 19. н. ст. червня доносить:

Рішено також за всяку ціну відкрити військовий український з'їзд, недовольний міністром війни Керенським. На з'їзд прибуло з фронту 1000 делегатів яким Рада урядила обід.

„День“ з 20. н. ст. червня доносить з Києва:

Відкрив ся недовольний правительством український військовий з'їзд, в яким беруть участь около 2000 делегатів. На передодні відбув ся ряд численних українських віч з участю ішого українського полку ім. Богдана Хмельницького. У вічах, які кінчили ся пізно вночі без ексцесів, обговорювали справу негайного здійснення автономії України.

„Русское Слово“ з 19. н. ст. червня доносить з Києва:

Вчора відбув ся ряд українських демонстрацій. О 11 годині ранку в Троїцьким Народнім Домі мав почати ся загально-військовий з'їзд, якого не дозволив Керенський. На з'їзд зібралось біля 1500 делегатів від війська на фронті та поза фронтом, а також від балтійської та чорноморської флотії. Ранком виявилось, що не всі делегати прибули, тому відкриття з'їзду відпочили на 5 годину попол.

До сього часу театр Народного Дому переповнили зібрані. Рішено перенести з'їзд до більшого мійського театру, а відкриття признати на 10 годину ранку слідуєчого дня. Зібрані в Народнім Домі урядили під проводом українського соціального демократа Винниченка віче.

Вибрано підкомітет зложений з 12 членів, якому має бути предложений правительственный матеріал, а на найближшій засіданні має підкомітет зложити палаті звідомлене з своєї праці.

Найближше засідання палати панів відбуде ся д. 20. с. м. На порядку деннім справоздане комісії податкової про увалу посольської палати що до податку від воєнних зисків.

Компроміс з Фінляндією.

ПЕТЕРБУРГ (Тбк.) Є вигляди на заключення компромісу так, щоби по можности доволити Фінляндію і не доводити її до революційних актів. Того впрочім бажав собі і фінляндський сойм, коли збирав ся проголосити незалежність Фінляндії. В понеділок відбуде ся надзвичайне засідання фінляндського сенату під проводом генерал-губернатора. До того засідання привязують незвичайно велику вагу.

Криваві розрухи в Гельсінгсфорс.

ГЕЛЬСІНГСФОРС (Петр. тел. аг.). На нічнім засіданні ухвалив сойм проект закона про реформу громад. Ухвала запала односторонньо. Ізза тих нарад, а ще більше ізза нарад надвісімгодинним днем праці панувало велике напружене серед місцевого населення. Вчора прийшло до кривавих розрухів, серед яких упало трупом 7 робітників.

Німецький сойм.

БЕРЛІН (Тбк.) Бюро Вольфа доносить, що найближше засідання німецького сойму відбуде ся дня 19. с. м., в четвер о 3. год. з полудня. На тім засіданні виголосить бесіду канцлер Міхаеліс, а на порядку деннім стоїть предложене кредиторів і корабельне.

Слідуєчого дня, т. є. 20. с. м. має сойм перервати свої наради аж до подовини вересня.

ПРОСИМО

при зміні адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведення змін
- 2) подати побіч нової і стару адресу.

Адміністрація „ДІЛА“.

Більшість промовців зазначувала, що тимчасове правительство „відвертає ся від українського питання“. Тому український нарід сам повинен перебрати на себе його розв'язання. Робили докори Керенському за те, що він не дозволив з'їзду. Пропонували не числити ся з ним. Зазначувано також необхідність розв'язати українське питання до скликання Установчих Зборів.

Потім до театру прийшов у цілім складі 1-ший український полк ім. Богдана Хмельницького. Віче перервано. Делегати вийшли на вулицю, де почались взаємні привітання.

Делегати з'їзду разом з полком пішли до пам'ятника Богдана Хмельницького, на Софійську площу. На Софійській площі в українській мові відслужено короткий молебень. Військо та нарід впали на коліна. Після молебня на площі почали ся промови. Промовці кликали делегатів присягнути, що вони без рішення справи про автономію України не повернуть до своїх військових частин. Присягаємо ся! — почуло ся з рядів військ, які піднесли до горі руки. Один з промовців зазначив, що перше український нарід дусили царі, а тепер його дусить московське правительство. — Керенський дусить! — чути оклики з різних місць.

Ряд промовців виразно висував гасло самостійної України. Сі поклики товпи витають особливо одушевлено.

Промовець священик кличе: — Вже давно не били шаблі козаків!

В часі промов група солдатів пішла на двірницю Софійського Собору і вдарила в дзвон. Голова клубу імени Полуботка, поручник Міхновський одушевлено кличе: — Се

мля* Львів 50 К, Стефанівський Михайло Львів 10 К, Тимотик Григорій Старе Село 10 К, Сіак Остап Освенцім 5 К, о. Клодзінський М. Путишів 5 К, Курчак В. Грубешів 10 К, Народний Дім Любачів 20 К, Матренчук Спирідон пол. почта 638 — 10 К, о. Гинилевич Володимир Тисова 20 К, Тустановський Омелан Грац 5 К, Ніят Микола пол. почта 643 — 10 К, Зошук Євген пол. почта 643 — 10 К, Залізняк Олена Відень 20 К, д-р Грабовський Олександр Люблін 10 К, Укр. пластовий курінь Самбір з нагоди академії в честь Франка 16 К.

— З Наукового Товариства ім. Шевченка. Засідання історичної секції відбудеться у вівторок 17. червня о 5 год. по полудні з програмою: Ф. Голішук: „Князь Іван Мазепа“.

— Українське Бюро організувалося в Стокгольмі (Kungsgatan 56), як філія такого ж бюро в Львові. Ціль бюро — інформоване про українську справу.

— Подорож митр. гр. Шептицького до Риму. З Відня нам пишуть: Дня 13. с. м. наспіла від митр. гр. Шептицького через ц. і к. посольство в Стокгольмі телеграма до д-ра К. Левицького, в котрій сказано, що митрополит мусить з особистих причин туру своєї подорожі до Риму змінити в переїзді через Німеччину і Швейцарію настільки, що вона відбуде сл. через Гамбург Ціріх Рим. Через те очевидно відпаде планована пквітане Митрополита віденською українською делегацією в Берліні. З Ціріху подасть Митрополит телеграфічну в домість д-рови Костеви Левицькому про дні свого побуту і буде там очікувати його і других делегатів. В Ціріху очікувати буде Митрополита гр. Михайло Тишкевич і брат о. Климент з Інсбруку. Віденські часописи з неділі подають вістку, що перед виїздом з Києва, Митрополит установив там гр. кат. єпископського вікарія в особі о. Михайла Цегельського, пароха Камінчи струм., вивизеного відти в 1915 Росіянами.

— Укр. єпархіальний Комітет опіки над воєнними сиротами у Львові подає отримані до відома доічним Всц. Урядам парохіальним, що ви силку підмог для воєнних сиріт за І квартал 1917 здержано з причин поштових труднощів, викликаних теперішньою ситуацією; як тільки положення зміниться зараз розішлемо гроші після тих виказів, які Всц. Уряди парох. щойно одержали. — За управу: о. В. Лициняк, секретар.

— Бібліотека Глозавного Виділу Товариства „Прогітат“ (Ринок ч. 10. II. поверх) в місяці серпня отворена лиш в понеділки і середі від год. 4. до 6 тої полудни.

— Приїз і виїз повинні. Управа м. Львова подає до прилюдної відомості, що дозволеня на приїз і виїз артикулів пожити і т. д. для цивільної публіки видає від тепер виключно управа громади м. Львова в годинах поміж 9 а і рано в бюрі XVII на II поверсі ч. дв. 66, а то для пошток до повітів: Радеків, Камінька струмилева, Жовква — в понеділок, Зборів, Золочів, Перемишляни — у вівторок, Городок ягайонський, Мостиска, Яворів — в середу, Львів, Бібрка — в четвер, до інших місцевостий в довільних днях. Місцеві фірми львівські можуть зголошувати ся по дозволеня лише в п'ятниці і субота кожного тижня, знімово лише в інші дні, але лише по полудні від 5 до 6. Сторони, котрі беруть дозволеня на гівіз саі ритусу контингентного, можуть зголошувати ся кожного дня. Залізничні посылки (Frachtbrieft) будуть полагоджувані лише по полудні поміж 5—6. Отсі посылки мусять бути ще потверджені н. і к. військовістю в будинку при пл. Смольки ч. 3. Позволеня, видані військовістю, гаснуть з днем 15/7 1917. В які артикули, вивожені без дозволу, будуть безоглядно конфісковані контрольними органами і відсилені будьто до центрального магазину міських горожанських кухонь, або до міського організаційного заведеня в цілі відпродажі в склепах.

— Ціна вчасних бараболь з австрійського збору 1917 р. Ц. к. Центральна комісія до розсліджування цін у Відні устійнила з важністю від дня 16. липня с. р. витичну ціну здорових, відповідно сухих очищених з землі і нескільчених вчасних бараболь з австрійського збору в 1917 р. ось так: за один метричний сотнар рогаляків 60 корон, за один метричний сотнар інших родів 30 корон. З сим днем тратить силу дози обовязуюча витична ціна 46 кор.

Нові книжки і видання.

В. Левинський: Царська Россія и украинский вопрос. Женева, 1917. Ст. VIII+108, 80. Издание украинских с. д. рабочих Канады.

(Зміст: Предисловіє, 1. Бєрба Москвы и Польши за обладаніе Украйной, 2. Украинская

народность въ рамкахъ російской государственности, 3. „Завершеніе дѣла“ вел. князя Івана Калиты, 4. Великорусское общество и украинский вопросъ, 5. Вліяніє російской государственности на украинскую національную мысль, 6. Заключеніе).

О П О В І С Т К И.

Второк, 17. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Андрея вр. і М. — римо-кат.: Алексія.

Завтра: греко-кат.: Кир. Мет. ап. — римо-кат.: Сім. і Фр.

І з „Труда“. Панночки, що укінчили семінарію зг. виділву школу, можуть в часі ферій заробити шитєм в наших робітнях. З олошеня приймаємо від 9—1 год. щодня — Дирекція. 497 2-3

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 15. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В Румунії і в Карпатах оживив ся з обох сторін артилерійський огонь. На фронті Лімніці на полудне від Калуша виконав неприятель кілька наступів. Наші війська всюди відперли його. Між Дністром і Припєтєю незначна боева діяльність.

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

486 при вулиці Красіцькій ч. 6. 4-?

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто з зиселєція або збігців з Залуни знає, що діє ся з с. Гнатом Муликом і його родиною, звольте дати знати Євгенію Макарушкови у Львові, вул. Пелчачанська 2. 38 1-3

Оголошення.

КОНКУРС.

Дирекція Жіночої Спільки промислової „Труд“ у Львові, ринок ч. 39. оголошує отрим конкурс на-приняте учениць на науку крою і шита біля та суконь.

Наука триває три роки, з того один рік у відділі біля, а два у відділі суконь.

Крім заводової науки шити і крою уділяє ся ученицям в вечірних годинах предметів теоретичних, як: релігії, української мови, стилістики, промислових рахунків, товарознавства і заводових рисунків.

Вписове 4 К.; шкільна оплата 6 К. місячно. За курс крою біля оплачують окремо учениці 25 К., за курс крою суконь 50 К.

З поданєм о приняті або при зголошеню треба предложити метриву на доказ скінченого 14-го року житя, посліднє шкільне свідоцтво (бодай покінчені народні школи) і посвідку здоровля.

Всі учениці мають вписати ся до кравецької корпорації (оплата К. 6'20).

Отенз зглядно олікун мусить бути членом Товариства „Труд“ (уділ 20 К., вписове 2 К.).

На бажанє можуть знайти заміцєві учениці приміщенє у лівоцій бурсі Спільки „Труд“, де одержать відповідну оліку, здоровий харч і лікарський догляд за зложене одноразового датку на інвентар в сумі 10 К. і за окремою доплатою по 10 К. місячно.

Учениці, поміщені у бурсі Спільки, будуть увільнені від окремої доплати за курс крою.

Всі учениці обовязані до правильного коританя з науки, а на случай самовільної абсенції платять за цілий пропущений час.

Бувші учениці повинні перед поновним принятєм вирівнати всі задеглости.

ДИРЕКЦІЯ.

497 3-3

Гімназійний учитель рад би вїхати на 5—6 неділю на село у відорозу околицю. Хто міг би привітати його на удержанє за відповідною заплаатою, звольте подати умови до Редакції „Діла“ учителя. 37 1-2

АДРЕСА: Hauptkassє der Zentralbank der Ukrainischen Legion WIEN, VII. LEDEKERSGASSE 20
 >>> ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12.250 <<<
 >>> ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ <<<
 >>> СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ <<<
 >>> НА СТРЕЛЕЦЬКІ ШІЛИ <<<

27-?

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІШЛІ

вулиця Носіцька ч. 3.

Принимє і виплачує шадничі вкладки щодня по годинах урядових. Вкладки опротєстувать на 4% починаючи вже від слідуючого дня по дня здержаня аж до послідного дня перед дням відєбравя.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можна вєдєдати особисто в касі товариства, поштовою переказкою, грошевими листами, чеками поштові і відєбравя, які Дирекція Шадниці на жаданє беззавданє доставляє, і в філіях банку австро-угорського в рахунок „Руської Шадниці“.

Удїляє позичок: а) гіпотєчних платних іпрічєм амортізаційних ратами на протєг аж 10—45 після вибору позичачого; б) на льєбєрє ефектів, і на есконт векселє, Циркан позичача може годжувєсь можливого ескре.

Посередничать у вєдєдуваню позичок з Гал. Воєнним Завєдєню кредитовим в Кракові.

Всяких інформацій і другєх удїляє канцєлярїя „Руської Шадниці“ ул. Носіцька. Нарочєз Дєд, і дов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділі і українських свєтє.

Після § 14. устава „Руської Шадниці“, вєдєдуємого через д. к. міністерство внутрїшних справ вкладки в товаристві „Руська Шадниця“ в Пєремєшлї надають ся до льєкцій пунілярних, фондєційних і т. п. вкладєх, має отже „Руська Шадниця“ пунілярну обєзпєку. III. 55-?

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Шадниці ч. 25261.

Жирова конто в Австро-Угорській Банку

приймає до обезпєченя від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблі, одежу і білизну, збіжє в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кожний Українець повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одилиці, то добробит ділого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“.

Нема жадного нишого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один „ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдешєвші оплати за обезпєченя сєлянських будинків.

„Дністер“ зєртає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарєв.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де вєковують ся сєлянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вєносьть з кінцем 1916 року 8,613 829 — корєв.

В „Дністрі“ можна обезпєчати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цінні папєри і векслї за дешєвою оплатою премії. І.А 14-?

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпєченє „Дністер“ у Львові, ул. Руська ч. 20. — Адреса для телеграм: „Дністер“ — Львів. — Канцєлярїя Товариства отворєні щодня від 8—2 перед пол.

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шадн. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.

Рукописів
редакції не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
цілорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
цілорічно . . . . . 36.—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Союзна противофензива в Галичині.

Росіяни опустили Калуш і західний беріг Лімниці.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 17. липня.

Уступаючи під напором німецьких
і ц. к. військ Росіяни вчора опустили
Калуш і західний беріг Лімниці.
Союзники пішли за ними. На південь від Ка-
луша місцями вивязалися сильніші бої. Під
Льдзянами шість наступів Росіян, піднятих
щоб дати пільгу іншим військам, розбило ся на
опорі хорватських батальйонів. Під Ляндестрай
і Новицею ми посунули ся вперед.

На італійському фронті на горі Коць
Брізон вибухла італійська міна. Наші відділи
обсадили приступом Яму.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 17 липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда. Ожизнена бо-
єва діяльність далі триває під Рогою, Двинськом
і Сморгонем. Серед погоди над Нараївкою був
огонь сильніший ніж в останніх днях. На південь
від Дністра напружені полки приступом
здобули лісний терен на північ від Калуша, а
коли також із заходу німецькі сили рушили впе-
ред, Росіяни уступили з міста і поспішно
подали ся на південний беріг Лімниці.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Рупрехта: Над побере-
жем Англії наступили по ожизненім огні, ко-
трий тривав усього день. Відперто їх. Здовж
фронту від Нердін до Варнетен боева діяльність
артилерії дійшла до значної сили. Також на
обох берегах Скарпі була вона оживлена.

Група військ німецького наступ-
ника престола: Перед полуднем на шляху
Льон Соасон наші поїзди вдерли ся до французь-
кого рову, розсадили заводи і гармати і вер-
нули із значним числом полонених і маш. крі-
сів. Під Куртесон занято несподівано ще один
кусень французького становища. Полонено звиш
450 Французів. Наглий французький наступ, по-
переджений сильним огнем зломано з надзви-
чайними втратами ворога.

На горі Польберг у зах. Шампанії наші
війська виперли Французів з останнього кусня
наших давних становищ. На лівім березі Мози
в полудне розпочала ся завзята діяль-
ність артилерії проти горба 304 і сусі-
дних ліній. Наш руйнуючий огонь на французькі
рови і збори військ здавив франц. наступ. Тіль-
ки небогато людей вийшло з ровів. Нині рано
там знов зросла огнева боротьба.

З ворожого табору.

Львів, 17. липня 1917.

Депеша про буцім то поширений серед „ма-
лоруських селян“ противоукраїнський рух, яку
вчора принесла урядова Петроградська Агенція
Телеграфічна до ужитку заграничної публіки,
є актом наглядно ворожим українській народно-
сти. Саме тою ворожістю лепеша ся й цікава. Бо
зміст її на диво худий і нужденний: в поділь-
ським місточку, наводненім тепер московськими
агітаторами в салдатських і офіцерських одно-
строях, виявилось „негодозане“ зрости „руху за
відорванем України“ (пола біне: не проти україн-
ської національної стихії, а проти одного з край-
них українських кличів, якого одвічальні за у-
країнську політику круги виразно не приймають
за свій!). Ог і все! І таку „важну“ відомість
рішила ся офіційна петроградська фабрика опі-
ній розтрубити по цілім світі! З поміж безлічи ва-
жних і характеристичних подій, якими багате
тепер щоденне жите безмірної російської імпе-
рії, якраз ся „подія“ в глухій подільській кутку
удостоїлась чести бути роздешшованою по сві-
ті антанти й осередних держав! Голодно мусить
бути в таборі московсько-російських централі-
стів, ворогів українства, коли аж до таких „мір“
мусять брати ся задля покращення серць своїх і
союзників. Нам воно тим гірше. Ліпше тим, що
неминуче вороговане „обединителів“ проти у-
країнства такими жителями вивернулося положе-
не і розбиває шкідливі ілюзії що до того, хто нам
ворог, хто ні. А не менше добре й сим, що такі
нужденні ті „факти“, на котрі винні „обединителі“
можуть покликатись! Коли недавно тому „Kurjer
Lw.“ в цілім ряді статей лементував ізза того,
що в багатьох сторонах Західної Галичини поль-
ське селянство з ворожим острахом ставить ся
проти відокремлення Галичини і відбудови Поль-
щі, підозріваючи в тім панську інтригу на при-
вернене панщини, — коли такі явища могли по-
казатись серед польського селянства Галичини,
нед національно-політичний освідженем якого
йде столітня праця польської бюрократії, поль-
ської церкви і польського громадянства з усіма
можливими засобами такої праці, — то не вже
здивуєть ся хто тямучий, коли почує, що десь у
Враниславі чи Гайсині „малоруські селяни“ не
мають „симпатій“ до „сепаратистичного руху“?
Що значать відокремлені успіхи обединительно-
го баламучення одного другого забутого кутка
супроти того, що дієть ся в серці України! Що в
усіх більших українських містах! І що на ці-
лім великім просторі — мимо Вранислава і Гайси-
ня, можемо се сказати! — заселенім українським
селянством! Одно велике чудо: чудо національ-
ного воскресення цілого дніпрово-чорноморсько-
го півдня Росії, воскресення України!

А воскресенє те найчудесніше саме тим,
що здійснюєть ся воно кожного дня і кожної
години на масі українського селян-
ства. Не в тонкій верстві інтелігенції є нині
корнь і будувальні української національності,
а в багатоміліоновім, безсмертнім селянстві укра-
їнським. Заявляли нам се особисто і поясняли ті
закордонні наші земляки, котрі перебули росій-
ську державну і національну українську резолю-
цію в самій Україні, котрі переживали безпосе-
редно підєм Київа і цілої землі української, і з
котрими ми мали щастє стрінутись у неутраль-
ній країні: Селянська маса і вибрана з сеї маси
стотисячна юрба салдатів — отсе нині двигачі
української національної сили і стихії! Мимо-
вільне потвердженє правдивости сього знайшли
ми в пресі ворожий — воно тим певніше.

Присланий нам приязною рукою з над-
кордону головний орган обединителів „Кієв-
лянин“ з дня 14 мин. м., ломлячи руки, малює
образ внутрішньої духової механіки національ-
ного освідженя українського селянства. Чи
таємо:

„Для нас було заздалегідь ясною річю,
якими кличами буде Центральна Українська
Рада агітувати по наших селах. Пояснено
хлопам, що коли вони живуть на Україні, а
не в Росії, то й тільки той одержить землю,
хто називаєть ся Українець. Росіяни не одер-

жать тут ні клаптика землі, хіба тільки в
Росії. І саме той страх, що на українську
землю могли би прийти з Росії якісь претен-
денти, що „кацапи“ знов могли б ограблю-
вати бідних Українців, витворює той подраз-
нений настрій і ту задиривість, які так до-
садно виявились на всеукраїнським селян-
ським з'їзді. Говорено там передовсім про
„Красивий земельний фонд“... Центральна У-
країнська Рада потребує тільки вдержувати
селянина в побоюванні, що Росіяни не при-
знають права Українців на їх землю, то не-
зрілі (!) селяни зажадають автономії України,
а в разі потреби й повного відокремлення
від Московщини“.

І далі в такім змислі готосить „Кієвля-
нин“, думаючи, що справді вдасть ся йому цілу
велику складність (традиція і сучасність!) укра-
їнського воскресеня звести до одного (правда:
могучого) моменту економічного. Од-
наче на земельній економіці не кінчить ся „по-
яснюване“ причин і жерел надзвичайного яви-
ща. Де ще шукати тих жерел? Певну вказівку
що до того, куди повертають ся підозріня пе-
троградських централістів на вид того, що ді-
єть ся на Україні, подає туринська італійська
„Stampa“ в числі в 5 с. м., себто з-перед 12
днів, у петроградській дописі свого ж корес-
пондента „Поінформований“ очевидно „міро-
датними жерелами“ італійський публіцист пи-
ше між инь:

„З нагоди повороту німецьких і австрій-
ських виміняних полонених інвалідів наїхало
до Росії чимало Українців, зовсім здорових,
котрих осередні держави вислали сюди як
ворогоборників. Під впливом сих агітаторів...“
тут оповідає кореспондент про автономію і
сепаратистичні домагання українських з'їздів і
про голосні демонстрації українських полків тай
кінчить запевненем, що —

„правительство рішилось енергично здавити
той рух, аби сим спинити розширене таких
сепаратизмів на інші народности Росії.“

Значить, не тільки земельна агітація серед
селянства, а й політична агітація серед
війська — на погляд Петрограду — причи-
ною українського підєму. Не будемо з сими
поглядами сперечатися. Навпаки, ми могли б до
сих „жерел“ додати ще багато інших. Бо у
українська струя втискаєть ся з усіх сторін в ду-
шу до недавна дрімучої України, а звести „же-
рела“ її до одної формулки — так само не-
можливо, як неможливо звести до одної фор-
мули розумінє живого життя.

Зокрема, на закінченє одна увага: коли
справді російські централісти таку велику роль
приписують кільком чи кільком десяткам вимі-
няних українських інвалідів, то що воно буде,
коли по війні вернеть ся до Росії й на Україну
— пів мільона освідмлених і до активного життя
українського приготовлених полонених салдатів-
Українців?

В. П.

Пос. Сінгалевиц про еру Штірка.

Львів, 17. липня 1917.

На останнім засіданю палати послів, у су-
боту, в дебаті над інтернованями і кон-
фінованями промовляв безпосередно перед
міністром Тогенбургом посол Сінгалевиц. Львів-
ська філія ц. к. Бюра кореспонденційного, ко-
тра з правила не одержує з Відня справоздань
з промов українських послів в Буковині,
хоча українська публіка, котру ся філія обслу-
гує, интересуєть ся також діяльністю буковин-
ських послів Українців, — сим разом не одер-
жала, отже й не подала нам, ні одного словечка
звістки про промову п. Сінгалевица! Сей недогляд
обслуговуваної Поляками урядниками віденської
Централі ц. к. Бюра кореспонденційного вима-
гає окремої інтервенції у Відні (як і взагалі
обставина, що для одної німецької газети у
Львові присилаєть ся німецькі депеші, а ціла

українська преса мусить вдовольнитись польськими, які треба по півночі перекладати!). Поки що доповняємо прогалину в справозданню з останнього засідання палати послів тим-змістом промови п. Сінгалевича, який знаходимо у віденських газетах.

П. Сінгалевич говорив: Людність дала правительству з трибуни парламенту влучну відповідь на засистоване австрійської конституції з початком війни. Нині мусить бути кличем: Вперед до успішної праці над побудованієм тривких основ під нову, справедливу систему державну! Так відповів нарід, бо він любить свою державу і свого володаря, і є своєму народному цісареві вірно відданий. (Признане на українських лавах).

Бесідник жалкуєть ся на нещасливу систему, котра корінилася в найвищій адміністраційній місці. Відноситься се особливо до Галичини, де під патронатом б. намісника Коритовського розпочато жорстоку війну проти всіх Українців.

Депутації українських священиків, котра з початком листопада 1915 р. прийшла до мін. гр. Штірке, виголосив сей похитливий проповідь за русифікацію! В однім резерватнім приказі найв. команди армії було сказано, що український нарід вірний державі і лояльний, однак попи і учителі є небезпечні державі... А Росіяни тих самих послів заперотили в Сибір, як найгірших ворогів Росії! Було обов'язком д-ра Коритовського інформувати найвищі круги держави вірно, в час і згідно з правдою. (Оплески і признання на лавах Українців).

Останні вісти з поля битви.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Пресова квартира. Вночі з неділі на понеділок уступив неприятель з Калуша, якого східну частину влучили ми знов до наших становищ. Що йно о 2 км. на схід від Калуша Росіяни знов укріпили ся на горбі Підви хайле. Лінія Лімниця є знов в цілості в наших руках, а навіть на південь від Калуша виходить наша лінія за ріку й тягнеть ся через Добровляни на узгір'я Канева, що має важке значіння для евентуального дальшого перебігу наших операцій.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) З пресової квартири 17. липня вечером. В східній Галичині коло Новиці і Ландестрай зискано далі на терені.

БЕРЛІН. (Вольф). На східнім фронті д. 16. липня перед пол. були наші становища на південний схід від Лядзян сильно стрілювані. Неприятеля, який посував ся наперед, відперто огнем. Також по полудні скінчили ся російські наступи нічим. Крім міста Калуша, з якого Росіяни уступили скоро під напором, знаходять ся в наших руках також утрачені передше кусні наших становищ на схід від Ландестрай і на східнім кінці Добровлян. В Карпатах боева діяльність артилерії при погоді була місцями значна, передовсім на південь від просику Ойтоз. Кілька наступів патруль відперто без труда.

Звіт російського штабу

з 15. липня.

ВІДЕНЬ (Ткб). Пресова квартира. Над до-лішню Лімницю крісовий огонь. На південний захід від Калуша неприятель кілька разів наступав на наші війська на фронті Добровляни-Новиця. Відперто всі наступи. В часі боїв в сій околиці полонено 16 офіцерів і 600 жовнів. В околиці Лядзян наше військо по завзятих боях виперло Австрійців і Угорів з їх становищ. і полонило около 1000 людей та здобуло деяку кількість машинних крісів. На двох укріплених точках переправи через Лімницю в поблизу Перегінська перейшов неприятель до о-фензиви і старав ся виперти наші відділи на правий беріг Лімниці.

Депутація палати панів у Цісаря.

ВІДЕНЬ (Ткб). Адресова депутация палати панів, доставши дозвіл Монарха, вручила під проводом кн. Фр. терберга Цісареві адресу, ухвалену на засіданню палати панів дня 28. червня с. р.

Наступ англійських торпедовців на німецькі торговельні кораблі.

УМУІДЕН. (Гол. тел. аг.) Три англійські кораблі наступили вночі коло Егмонд на 5 німецьких товарних пароплавів, які виплили з Роттердаму. Утікаючи три пароплави осіли на мілині. Один наслідком гранатів став в полум'ї, два останні зайняли Англії. Тому, що погоня відбула ся на голландських водах, голландські кораблі удали ся на місце випадку. Гранати падали коло самого берега Голландії.

АМСТЕРДАМ. (Гол. тел. аг.) Від неділі загалом 3 партії німецьких товарних кораблів виплили з Роттердаму. З першої партії, що складала ся з 3 кораблів, 1 розбив ся, 2 утікли. З другої групи, що обіймала 10 кораблів, 1 вернув, 4 затопили Англії, 3 станули на мілині, з того 2 станули в полум'ї, 2 здобули Англії. Третя партія, зложена з 3 кораблів, мабуть вернула.

ГАГА. (Кор. Б.) Урядом доносять, що англійські збройні сили, які заатакували німецькі товарні кораблі у голландського побережя, склали ся з 19 або 20 торпедовців. Затоплено 4 німецькі кораблі, 3 розбили ся, 2 заведено до Англії.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) Загалом мали Англії ці заатакувати 9 німецьких кораблів. З залогі 6 людей убито, 1 нема. Гранати з англійських воєнних кораблів падали кілька разів на голландську область, м. ин. також на табор інтернованих Німців в Берген. Убито кілька штук худоби. Гаське кореспонденційне бюро доносить, що почато урядове слідство. „Allgemeen Handelsblad" пише, що воєнне ділані англійських кораблів було річю дуже поважною, було так ярким порушенням нейтральності, яке взагалі було можливе.

Усування українства з Волині.

Ковельщина в липні 1917.

Початок українського шкільництва в Ковельщині припадає на грудень 1916 р. Стрільців, висланих з Коша як учителів, організували на приказ команди 4-ї армії по селах школи та розпочали науку—з надією, що без перешкод будуть могли виховувати українську дитвору в рідній мові і що таким шляхом златіднять бодай в часті рани, які завдала війна українському населенню. Однак скоро завели ся в своїх надіях. Шкільним інспектором іменовано народного учителя з Заліщик, Поляка, який вкортці дав пізнати, що вважає Волинь... будучою провінцією Польщі, і через се буде поступати в шкільних справах як Поляк і польський урядник, що не потребує числити ся з волею населення, бо в переводженню своїх заряджень може поступати насильно.

Число шкіл, які повстали у висше згаданім часі, було розмірно до проценту українського населення рішучо за мале. Воно змінювалось постійно протягом цілого шкільного року. І так: 12 шкіл на початку, які зросли в лютім с. р. до 17, спадають з початком цвітня знов на 12 наслідком перегляду („мустерунку“) стрільців, яких відіслано сейчас до Коша, не стараючись навіть за людей, які могли би обняти опорожнені школи. Через се три школи впали зовсім, а дві інші обсадив інспектор аж по довшій перерві в науці. Перерване науки по школах та переноснене учительських силз одної посади на другу мало лихих наслідків, бо відпихало від школи дітей, які по її відновленню або оставали в дома і не вертали зовсім, або переносили ся до старанно зорганізованої і догляданої польської школи (як се було в Ковлі).

Для українських шкіл не спровадив інспектор на початку шкільного року ні одної української книжки, а замість них підсував учителям польські підручники, не поминаючи навіть біблії. Всякі старався, які робив він, щоби по українських школах завести польську мову як предмет науки, були даремні, бо стрінули сильний опір нашого учительства, головно учительок, на котрих звернув був інспектор свою особливу увагу, як на одиниці — на його погляд — з природи податливіші. Тому сю справу відсунув він на дальший плян, а подвоїв свої сили над тим, щоби усунути з українських шкіл національного духа, а ввести систему галицьку, до якої населене ставить ся відпорно.

Ад-нос придбав собі ще одного союзника на визначнім публіцистичнім становищі.

В спілці уряджують оба панове по школах поїздки та приказують учительству усувати з клас карти України, сбризи українських гетьманів та все инше, що надавало школі національного обличчя. Крім сего забороняють вчити дітей рідної історії та говорити дітям щонебудь про Україну, бо се „утопія“ — на погляд обох польських „цзялачів“. Ціла діяльність стреміла до того, щоби класти нашому шкільництву колоди в його розвою, а рівночасно форсувати школи польські. Наслідки з того такі, що при кінці шкільного року було в Ковельщині польських шкіл 11 (на 9,7% польського населення!) а українських 14 (на 68% українського населення).

Велику заподанивість виказують приго-

Воєнні роки 1914 і 1915 в одній українській школі.

З кінцем мая почав ся у Львові дивний рух. Про Василянки та їх спір з „Народним Домом“ позабули усі. Із заходу стали посувати ся побідні війська австрійські. „Рускимь дамамь“ не було тепер в голові закладане „пансіона“, а Совіт „Народного Дому“ мусів думати про що иншого, а не про церковну утвар, на яку не дав ані сотика, забрану дійсними власниками із церкви, на яку рівнож Совіт не дав ані сотика.

Дім побудований сотиковими жертвами українського населення Галичини, закуплений при помочи Преосвященного Митрополита для Сестер Василянок і призначений для української дівочої молодіжки, зістав при Божій помочи вратований для українського народу!

Щоби дати свідоцтво правді, треба зазначити, що із шкільних актів та книжок не пропав ані один примірник. Тільки жовніри Українці, які з незвичайним пієтизмом відносили ся до погрудя Т. Шевченка, приміщеного в канцелярії, просили о подароване їм кількох примірників „Кобзаря“. Обдаровані цілували портрет Шевченка і раз у раз повторили: „Він наш“. Рівнож майже нічо не пропало із кабінетів природничого і фізикального. Тільки із кабінету хемічного забрали російські лікарі усі хемікалія, отруї, спирт та різні шкільні посу-

дини. Один з офіцерів забрав на памятку таблю матуристок з 1914 р. і портрет Митрополита Шептицького. Інші позабирали по примірникові звіту.

Як розбіжні були почування навіть серед офіцерів російського війська, доказує се, що коли один офіцер просив дарувати йому на спомин фотографію Митрополита, другий не міг стерпіти його портрету, що висів в гімназіальній канцелярії і велів його усунути.

Для характеристики відносин, серед яких приходило ся жити Сестрам Василянкам, ще один епізод. До касарні саперів зайшов раз один російський офіцер. Зі Сестрами говорив по українськи. Він розказував, що кілька днів тому був на проході у стрийськім парку, де почув, як малі хлопці співали українські пісні. Він хотів зблизити ся до них та хлопці, як тільки побачили російського офіцера, замовкли відразу, а коли просив, щоби співали дальше, розбігли ся мов курята перед яструбом. Він за явив себе Українцем і казав, що йому хотіло ся плакати, коли побачив, що українська молодіж так утікала перед ним.

В дальшій розмові признав ся, що він з „поліцейських“ та що заки приймили його до поліції, перевірявали дуже точно, чи в його родині нема когось, що прогрівив би ся „українством“. Нарікав, що мусить крити ся з тим, що є Українцем, бо інакше прогнали би його із служби. Взагалі дискасував погляди, що дуже сильно колідували зі становищем „поліцейського“ офіцера. Та тільки не знати, чи він

говорив шире, чи був справдешним типовим „царським оком і ухом“, що старав ся витягнути Сестри на слова, щоби зробити донос та заслужити собі „хрест“. А може був се один з тих тисячів, що дали почин до перевороту, який зайшов в Росії в останніх місяцях, бо серед військових чимало було таких, що зовсім явно висказували своє крайне невдоволене із пануючого тоді режиму в Росії?

Дня 2. червня увійшли союзні війська до Львова. Цвітами, килимами та хоругвами прикрашали Сестри Василянки гімназіальний будинок на повитане „своїх“, а не могучи вийти їм на зустріч, витали їх сердечно піснею перед Найсвятішими Тайнами: „Тебе Бога хвалим“.

Через приміщене шпиталю а відтак касарні найбільше потерпів внутрішній вигляд будинку.

На чистих, запусканих колись долівках болото і сміття. На коритарах, вилжених лінолеєю сліди цвяхів салдатських чобіт. Стіни брудні, прегарні мальовила стін в народнім стилі пообдрапувані, електричні та телефонічні проводи поперегинані; із ріжних домашніх знарядів багато не можна було дошукати ся.

Та Сестри не опустили рук. Зараз віднесли ся до магістрату міста Львова, щоби перевів дезінфекцію будинку, а відтак не жалуючи коштів та своєї власної праці, привели будинок до передвоенного вигляду так, що вже в серпні відкрили в ній народну школу, а в 1. вересня отворили гостинні двері на прийняте українських гімназісток.

О. Теодозій Лемогубський.

тованя Поляків на слідуєчий шкільний рік, що би насильно розширити сіль польського шкільництва на чисто українській землі, бо воно має стати атутом в претенсіях, які ставлять Поляки до Волиня.

Українське населення Волиня, яке цілковито зруйноване матеріально, ледво чи покаже тепер доволі відпорності проти такої роботи.

Подавайте стару адресу!

Майже щоденно містимо отсю просьбу у „Ділі“, а проте коли хто з Вл. Передплатників змінює місце побуту, то звичайно не подає попередньої адреси. Передовсім Передплатники з полеских почт (Фельдпост-ів) майже ніколи не дають при зміні адреси останнього фельдпосту. А ми при найліпшій волі не можемо дати перевести зміни, доти не маємо докладної попередньої адреси. У нас „картотек“ є уложена після почт, а не назвищ передплатників. Щоб уникнути нарікань просимо при зміні на НОВУ, подавати і попередню (стару адресу).

або

залучити опаску і написати різноразно нову адресу.

В переписці з нами все прошу подавати ч и с л о, яке є видруковане на опасці.

Адміністрація „ДІЛА“.

НОВИНКИ.

Львів, 17 липня 1917.

— В приватній українській гімназії в Долині було з початком біжучого шкільного року вписаних 220 учеників, а се 163 до гімназії, а 52 до приготівної класи (отвореної з початком другого курсу). В тім було в кл. I.: 21 учеників публичних, 2 приватистів, 2 приватистки, 2 госпітантки і 8 приватисток. В кл. II.: 23 публичних, 5 приватистів, 3 госпітантки і 7 приватисток. В кл. III.: 18 публичних, 4 приватисти, 2 госпітантки і 2 приватистки. В кл. IV.: 27 публичних, 1 приватист, 2 госпітантки і 7 приватисток. В кл. V.: 26 публичних, 4 приватистів, 2 госпітантки і 2 приватистки. З кл. IV. 5 учеників асентеровано і покликано до військової служби, двох вступило добровільно до УСС. З кл. V. асентеровано і покликано 8 учеників. При класифікації признаю нездібними 15 учеників, в тім 11 публичних, а 4 приват. З загального числа вписаних, се менше чим 10%. По фєрїях будуть отворені: класи приготівні, і кл. від I—VI, включно. При гімназії з'організованим буде різнож приготівний курс до семінарії учительської. Вимоги: відповідне научне підготовлене і укінчений 13 рік життя. Ученики так приготівних курсів як і гімназії знайдуть приміщення в двох бурсах, які по фєрїях будуть отворені. — Дирекція.

— Заяви співчуття. П. Василь Весоловський одержав від шефа пресового департаменту ц. і к. міністерства заграничних справ таке письмо: „Іменем своїм і мого департаменту хочу Вам висловити найглибше співчуття, яке відчуваємо всі ми ізза втрати Вашого брата, нашого знаменитого і повного обовязковости співробітника. Як вірний син свого народу, він приділяв собі тут задачу завсіди розумів і виконував в такім зміслі, який свідчив про його живу свідомість обовязків перед державою і вітчизною. Для Покійного збережемо все почесний і сердечний спомин. З висловом поважання — Ві-вер.“ — Посол д-р Лагодинський, голова головної управи української радикальної партії, одержав таке письмо: „Стокгольм, 25. червня 1917. Високоповажаний Пане После! З газет, що нині надійшли тут з Відня, довідуюся про передчасну смерть всім нам рївно дорогого Ярослава Весоловського. Дуже боліучу втрату поносите через се Ваша партія. Изучи за голо-сом ширих почувань, складаю на Ваші руки, як голови партії, заяву сердечного почуття. Не звичайно прикро мені, що не можу особисто віддати Покійному останньої послуги, що не можу устно попрощати Торариша і від себе і від моєї партійної організації. Нехай хоч се коротке письмо дасть вислів правдивого болу і смутку, що наповняє мою душу. З високим поважанням Володимир Темницький“.

— З Круга Укр. Товариства Педагогічного в Перемишлі: Підготовний курс до вступного іспиту на I рік державної і приватної української семінарії зачнеться дня 20. липня в льо-калі Дешевої кухні при вул. Смольки ч. 10. Замісцеві кандидатки найдуть уміщене в Деше-

вій кухні за оплатою 50 К місячно. — Приватна українська семінарія буде отворена в вересні. — До державної семінарії відбудуться вписи на I рік дня 29. серпня від год. 4—6. Першєнство мають учениці, що покінчили V класу виділову. Предложити треба при вписі: метрику, останнє шкільне свідоцтво (а на слу-чай перерви в науці свідоцтво моральности), свідоцтво фізичного уздібнення видане урядо-вим лікарем на приписанім бланкеті і два ви-повнені родоводи. — Наші кандидатки мають держати ся точно сих умов. — Старшина.

— Жертви на „Фонд Українських Журналіст в ім. Ярослава Весоловського“ складається тільки в „Дністрі“ ч. книжки 10.500. Сею щадничою книжочкою розпоряджає в імені Виділу ТОВА-риства „Просвіти“ в Гмінді д-р Іван Ціпанов-ський і д-р Лев Ганкевич. Як уконститууєть ся Товариство, яке організують Василь Стефаник, Лев Бачинський, Андрій Жук і др., передадуть сей фонд Товариству „Українських журналіст в ім. Яр. Весоловського“.

— Цінна і мила жертва. Я одержав таку кар-тку: „Мені (Угорщина) 4. липня 1917. Вчєс-нійший Отче! Прошу прийміть і від мене леп-ту (3 К) для українських сиріт. З глибоким по-важанням Андрій Романів, воєнно плінний“. — За кілька днів опісля доручила мені почка 3 К, які я заніс зараз до „Дністра“ на вкл. кн. 10.300. „Зі зворушенням серцем дякую незнако-мому, а прєцинь так мені близькому і дорог-му Землякові, за його лепту, вона дуже ве-лика і дуже цінна! Велика бо ми знаємо об-ставини, в яких живуть полонені. — цінна, бо є доказом його народних почувань і тої сили духа, що лучить нас всіх в одну велику укра-їнську сімю, а для якого нема ані майдан, ані кордонів. За секцію „Живого пам'ятника“: з заст. о. В. Лидичак.“

— Відзначення. Семен Цап, хорун. і Іван Мар-тюк фєрєв. відзначені срібною медалею хоро-бности.

Зміни в російськїм прави- тельствї.

ЛОНДОН (Ткб). Райтер доносить з Пе-трограду під датою 16 с. м.: Міністри скаргу Шингарєв, просвіти Мануїлов і робіт кн. Ша-ховський уступили. Прокопович став міністром торгівлі й промислу, Чарновський міністром просвіти.

О організацію розділу вугля.

ВІДЕНЬ (Ткб). Комітет комісії воєнної господарки відбув в справі вугля 4 засідання, на яких управитель міністерства публичних робіт і представники міністерства рільництва й велїз-ниць давали подрїбні вїясненя. Обговорено пе-редовсім зарядження в цілі піднесеня продукції й довозу та раджено над організацією розділу і управлїння зуживаня вугля. Продукція в Австрїї в порівнаню з р. 1913 спала в 1914 менше бїльше о 11%, в р. 1915 о 13%, в р. 1916 о 1%. Довїз із горїшного Шлеска в 1916 значно зменшив ся. В липни й серпни доста-влено, передвїджену скїлькість з горїшного Шлеска, натомість в слїдуєчих мїсяцях довїз сильно зитав ся і спав, між тим коді обїцяний вивїз австрїйського вугля до Нїмєччини був виконаний. Бїлянс р. 1916 в порівнаню з остан-нім мировим роком виявляє знизку зужитя 14%. Вивїз до Угорщини з порівнаня з р. 1913 побїльшив ся в р. 1917 о 50%. Число гірняків зменшило ся підчас війни о 25%. Вїсковий за-ряд відкликав недавно 32.000 гірняків, з чо-го менше бїльше 25.000 припадає на Австрїю.

На основі досвїдів з р. 1916 видасть ся на сей рік зарядження. Буде вироблений план контингентованя вугля на поодинокї краї. Кож-дий край одержить відповідний контингент, а шеф краю довершить розділу. Конечною є най-бїльша ошадність сирівцїв. Що-до вугля для приватних домів, комітет разом з правитель-ством застановить ся над зарядженнями, що управ-лїнять зужите. Є план запевненя передовсім minimum для убогих людей.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки щадничої 4.000.

О П О В І С Т К И .

Середа, 18. липня 1917.

Наві: греко-кат.: Кир. Мет. ап. — римо-кат.: Свм. і Фр.

Завтра: греко-кат.: Атанасія прп. — римо-кат.: Вінокетія.

Причинкові комісарі.

Контакт з дрібними промисловцями. — Провіркованє фактичного стану. — Внески на поміч. — Обєктивність і рівномірність в розділі помічі.

Львів 17. липня 1917.

Щоб уможливити собі безперервний і безпосередний контакт з як найширшими вер-ствами дрібних промисловцїв, ремісників і дріб-них купців, знищених посередно або безпосе-редно війною, а потребуєчих для виконуваня свого ремесла помічі, чи то фїансової чи та-кож у формі улекшень в набуваню сирівця, у-вільненя його від реквізиції, позисканя робочих сил, або вкінці повертя вїскових рекламацій і т. д., сотворила промислова секція (III) Цен-тралї відбудови інституцію причинкових комі-сарїв. З Українцїв покликано досї лише двох таких комісарїв, а то: пп. Осипа Скрєтєвича і Сидора Твердохлїба.

Комісарї ті, вислані до поодиноких пові-тів, приймають зголошеня о поміч, а крім то-го провїрюють з уряду при помічі старостів і доданих собі мужїв довіря як також факсєвк корпорацій стан знищених або унерухомлєних ремісничих і дрібно торговельних підприємств, яких урухомленє є конечно з огляду на відбу-дову краю, а то в слїдуєчих напрямках: 1. який був стан підприємства перед війною, а який є тепер; 2. які потерпїв петєнт шкоди безпосе-редні чи посередні в наслідок воєнних подїй, так в домашнім урядженю, як в промисловім підприємствї; 3. який є маєтковий стан петєнта і хто мїгби обняти за него погуку на слу-чай удїленя позички; 4. Чи є взагалї вказаним удї-ленє помічі зі сторони Централї і у якій формі (субвенція, низькопроцентова позичка, в готівці чи „in natura“; урядженє, машини, знарядя, ма-теріяли, сировець і т. п.); 5. яка є особиста ква-ліфікація петєнта яко ремісника, купця, проми-словця; чи не заходять законні перашкоди до провадження даного підприємства, чи взагалї у-рухомленє, зглядно відбудова його буде доцїль-на з огляду на льокальні відносини; чи петєнт одержав вже яку субвенцію або позичку, звїд-ки, в якій висоті і як її ужив, на чїї руки на-лежить виплатити субвенцію, зглядно позичку і кому повірити контролю над її доцїльним ужитєм.

Внески помічі, виснутї в порозуміню зі старостою з вислїдів доходжень перєсилає при-чинковий комісар до Централї відбудови, яка остаточно рїшає про форму і висоту помічі.

До сей пори провадили або провадять до-ходження в слїдуєчих повітах: Ясло, Стрий, Ста-рий Самбір, Дрогобич, Ярослав, Новий Санч, Самбір, Тарнобжег; в найблизшій будуччинї про-вадити будуть в повітах: Перемишль, Ніско, Руд-ки, Бохня, Мєлєць і т. д.

В цілі узисканя можливо найдалше ідучої обєктивности і рівномірности в удїлюваню по-зичок, зглядно підмог, провадить промислова Секція (III.) Централї для цілої акції викази, які дають яснє евідєнцію того, чи та акція є про-ваджена всюда на тих самих основах; чи дана галузь зістала належно узгляднена; чи прино-ровлено акцію до промислових відносин в да-ній околиці в передвоєнних часах; чи заопіку-вано ся належно околицями особливо потерпї-вшими через воєнні подїї, — скїлько і якого рода субвенцій удїлила Централя в кождім поодинокім повіті, зглядно місцевости кождої поодинокї галуви промислу і т. п.

Для недостачі сил не можна обняти бїль-шої скїлькости повітів комісарями; тому є вка-заним, щоби сторони зголошували ся самї до Централї; тоді не чекаєть ся виїзду комісарїв, але перепроваджуєть ся провїреня при помічі відносних справ з можливою короткім темпї.

Можемо з своєї сторони тут лиш ще раз, як то ми вже передше многї рази робили, горя-чо поручити всім промисловим і купецьким кру-гам, не засїпляти справи, а мершїю подавати, так пошкодованї, як і непошкодованї, так самї підприємці, як і в їх неспїсности їх жінки і заступники до ц. к. намісництва, Краєвої Цен-тралї для господарської відбудови Галичини, Секція III. Краків, Ринок 30 о субвенції на від-нову або розширенє своїх підприємств, закупно машин, знарядїв, сирівцїв, товарів і т. п. Для улекшень самої справи виготовили ми друкова-ний формуляр поданя, який на жаданє висилає-мо даром всім інтересованим ремісникам, про-мисловцям і купцям. Формуляр той належить відповідно виповнити і постарати ся о потвер-дженє наведених там інституцій і властей (цєх, грєм, уряд і старосто) і вислати поручено до Кракова. Коди же тяжко є кому одержати ті потвердження, то нехай принайменш подасть свїд-

ків і потвержене громадського уряду, а решту вже стягне собі сама Централь. То правда, справу проовжити, та всеж таки, хоч пізно, доведе її до кінця.

Українське Товариство для поширення ремесла і промислу" Львів вул. Зіморевича ч. 20, II пов.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

"Пяткова система".

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожчі і важливіші для української справи, конче як найскорше і найобильніші жертви

Йосифа Паньківська 25 К. — Кость Паньківський одн. охот. 15 п. п. 10 К. В. Козакоперу 31 п. столч., Козовалця Степана підх. 65 п. п., Кипріяна Левицького одн. охотн. 15 п. п., Кудрика В. хор. 80 п. п., Куштелу Гр. хор. 15 п. п. — Михайло Бобеляк з Соркширських 6 К. Стефана Обертаса учит. з Гривова, Василя Дороша пол. поч. 248, о. Мик. Гошовського пар. в Фалиши, о. Мик. Стрільбицького пар. в Сороках, о. Михайлова Івана сотр. в Вороцеві. — Іван Юркевич в Миколаєві н. Дн. 3 К. — Викл. п. Лагсдинської І. Пхайк Відень 5 К. — Др Олесницький Відень 10 К. Казимира Моравецька Овенцім 5 К. Нілю Костирко учит. в Розіюлі н. Дн. Йосифу Михайлишин учит. Шкляри, Миколу Хабу одн. ох. Егерндорф, Михайла Лотоцького Marinsfeld post Pola. — о. Л. Пясецький парох в Реклинці 30 К. — Климентина Топольницька Туря Велика 10 К. — А. Сандович кад. асп. 10 К. Франю Якшівну учит. в Уричу п. Східниці. — Людмила Дурбакова в Струги вижний 10 К. Ва. пт. Ленивську в Спасі, М. Арсиничеву в Долині, Павла Чайківського професора гімн. в Тропів, Евгена Коляджина судию в Долині і Овеляна Винницького фезвальтера в Кроценку. — А. Микитяк Стрий 20 К. — Ганкевич П. Люблин 30 К. — д-ра Івана Дзиджору хорунжого, Миколу Гутнікевича надпоруч. аудитор., д-ра Александра Козакевича лікаря (всі 3 при ц. і к. окружній команді в Люблін), о. Матея Хоманя полк. курата в Люблін і Евгена Гіряка лік. ветерин. у Влощові. — Микола Угрин Безгрішний підх. УСС. 5 К. о. Павла Кудрика в Рогатині, полевого курата УСС. о. Фацієнча, поручника УСС, Осипа Семенюка, Володимира Зублицького проф. в Перемишлі, хорунжого УСС. О. Шухевича етапова почта 445. — Пилип Боднарчук горальний Висьмир — П. Рись етапова почта 445 3 К. Людмилу Шевченко уч. VI ліц. СС. В. Перемишль, Славу Витвицьку абіт. Прага, Анну Гарматій учит. Гінд, П. Павлину Боднареву учит. Труханів Сколе і Романа Лисика підхор. УСС. — Т. Баратяк Добровляни 5 К. —

Рух поїздів у Львові

важний від 1. червня 1917. аж до відкликання. (Час середно європейський; від 1. червня до 1. вересня 1917. час літний).

Відходять від Львова до | Приходять до Львова з

Кракова: [7-30], † 840, 855, [3 10], 6 05, 6 20, † 9 55, 10 10	Кракова: 10-05, [1 45], 6 45, † 9 00, 9 15, 9 50, † 5 05, 5 20
Золочева: 8-20, 10 53, [2-30], † 7 13, 11 13	Золочева: 5-52, 12-12, [2-20], 5-15, 8 52
Стрия: 8-25, 4 55, 10-46	Стрия: 5-54, 9 35, 9 05
Лавочного: 7 20	Лавочного: 7-10
Самбора: 9 05	Самбора: 8 30
Сянок: 8 45	Сянок: 10 15
Рави руської: 2 20*, 9 30, 4 44	Рави руської: 6-42, 4-33, 8 18*
Сокаля: [8 55], [8 10], Яворова: 9-10*, 4 20	Сокаля: [9 45], [9 45], Яворова: 8 45, 3-48*
Підгаєць: 8-33, 3 00, 1 13, 3-15	Підгаєць: 532, 1-40, 7 32, 7 52
Сторонова: 12 13, 7 53	Сторонова: 612, 1-0, 7 52
Ходорова: 8 30, [2-30], 11-10	Ходорова: 6-45, 1 10, 8 10

† означая поїзди виключно для військових.
* до Брюховця, згідно з Брюховцем.
** Ян на в Клепарова, згідно з Янова до Клепарова — через Раву руську.
† чер з Савіжанку.

Увага: Нічна пора від 6 00 вечором до 5 39 рано означена підчеркненням мінут. Поспішні поїзди означені [ ].

П дані поїзди ходять тільки умовно, на скільки рух з огляду на заняті залізничних шляхів військом буде можливий. На випадок сплину поїзду як також при опізненню получения не прислугує подорожним право жадати відшкодування.

КРІВАВОГО РОКУ

ілюстрований альманах на 1917 рік

ЗЛАДИВ

ЯРОСЛАВ ВЕСОЛОВСЬКИЙ.

230 сторін

55 ілюстрацій.

Між ними:

Більша новела „МАРІЯ“ Василя Стефаника.
З посмертної теки „ДВІ ЧЕТИ“ Івана Франка.
Подсеного Українця „ПОЕЗИ“ Кобця О.

ЦІНА з НОРОНИ — порто 20 сот. — поручено 55 сот.

Замовляти:

„НАРОДНА КАНЦЕЛЯРІЯ“ Wien VIII., Josefstädterstrasse 43. I/8.

Висилаємо оборотно — тільки за готівку.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто з зиселенців або збігців з Залузи знає, що діє ся з с. Гнатом Музиком і його роданою, зволать дати звата Евгєній Макарушків у Львові, вул. Пелчнська 2. 38 2-3

Оголошення.

Гмназіальний учитель рад бч вліхати на 5-6 неділь на село у вадрову околицю. Хто міг би привасти його на удержанє за відповідною платою, зволить подати умови до Редакції „Діла“ мн. учитез. 37 2-2

Потрібна інструкторка, на цілий рік приготувити одну паначку з уміченням VII кл. I. рік Семінара уч. а другу з V. до VII кл. Успіва після умови Г. Худорович, управитель школи в Болітовичах, п. Гусаків село Мостиск. 39 1-3

ч. 49/917.

Конкурс

на дві стипендії по 240 К. на рік з фонду бл. п. Кароліни Глинецької для слухачів прав з початком шкільного року 1917/18.

Бажаючі одну з тих стипендій одержати, мають свої прошеня найдалше до дня 15 серпня 1917 року через свої шкільні власті внести до Ставропігійського Інститута і виказати ся:

- свідцтвом хрещеня, що суть української народности, гр. кат. обряду і родом з Галичини;
- свідцтвом моральности;
- свідцтвом убожества, що потребують стипендійної підмоги;
- свідцтвом шкільних властей, що прийнято їх в наукові заведеня та що виказують гарні успіхи;
- компетенти II року вищих наукових заведеи мають виказати ся кількоквиами з добрим успіхом, а компетенти III. і IV. року свідцтвами державних, зглядно інших приписаних іспитів з добрим успіхом;
- наділений сею стипендією буде користати з неї до покінчення студій.

Львів, дня 9. червня 1917.

Від Ставропігійського Інститута.

Січинський, заст. сен.

488а 2-2

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпачень на житє | РЕНТ |
II. „КАРПАТІЯ“ 28-1

Почесний президент Його Ексцелленція внутреполит. граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се усі виски припадають самим членам.

Ручить вже по трех літах неоспоримість і негпалість обезпеченя.

Празнає по трех літах право викупу, а також вже по трех літах удільне позички на вище відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу:

Львів, — вулиця Руцька ч. 18
Години урядові: від 8. до 2.

ч. 49/917.

КОНКУРС

на одну стипендію по 240 К. на рік з фонду бл. п. о. Ігнатія Гавацького для слухачів вищих і учеників середних шкіл з початком шкільного року 1917/18.

Бажаючі ту стипендію одержати мають свої прошеня найдалше до дня 15 серпня 1917 року через свої шкільні власті внести до Ставропігійського Інститута і виказати ся:

- свідцтвом хрещеня, що є української народности, гр. кат. обряду і родом з Галичини;
- свідцтвом моральности;
- свідцтвом убожества, що потребують стипендійної підмоги;
- свідцтвом шкільних властей, що прийнято їх в наукові заведеня та що виказують гарні успіхи;
- компетенти II. року вищих наукових заведеи мають виказати ся кількоквиами з добрим успіхом, а компетенти III. і IV. року свідцтвами державних, згляд. інших приписаних іспитів з добрим успіхом;
- наділений сею стипендією буде користати з неї до покінчення студій.

Першенств мають свояки з лінії Гавацький Білинський, або Гавацький-Кирилович.

Львів дня 9. червня 1917.

Від Ставропігійського Інститута.

468 в 2-2

Січинський зас. сен.

АДРЕСА: Hauptkasse der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VII. LEIDERERGASSE 20
ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12.250
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТІЛЕЦЬКІ ШІЛИ

27 2

ч. 409/17

Конкурс.

Отсим оголошеть ся конкурс на слідуєчі 4 (чотири) стипендійні запомоги з фонду Романа Алексєвича по 110 К, а іменю:

- Дві стипендійні запомоги для бідних, але совісних купців, ремісників, або промисловців, обох полів, або вдів і сиріт по них, української народности, християнської релігії, греко-католицького, або греко-східного віроісповіданя.
- Дві стипендійні запомоги для бідних, але совісних дяків, або вдів і сиріт по них української народности, християнської релігії, греко-католицького, або греко-східного віроісповіданя.

Прошеня треба внести до Ставропігійського Інститута найдалше до 15 серпня 1917 з слідуєчими прилогами:

- свідцтвом хрещеня,
- свідцтвом моральности з потверженем, що петент придержуєть ся свого обряду, і
- свідцтвом убожества.

Львів, дня 9. червня 1917.

За Старшину, Ставропігійського Інститута — ул. Бляхарська ч. 9.

458 6 2-2

Січинський, заст. сенатора.

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с. в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1'50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою. . . . .
Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ПРОТИВОФЕНЗИВА.

Сильний огонь під Бережанами.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 18. липня.

На південь від Калуша наші хорватські війська і баварські батальйони в наступі розширили свої успіхи, виборені попередніх днів, здобуваючи горб під Новицею. На схід від Калуша покінчено очищування лівого берега Лімниці.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Коло Калуша розвивають ся наші операції згідно з планом. На північ від Галича неприятельська артилерія розвиває живу діяльність.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 18 липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: Збільшена боева діяльність була під Ригною і на південь від Двинська і Сморгоня. В Східній Галичині огонь був сильний під Бережанами. У підніжжя Карпат спільним наступом баварські і хорватські війська здобули горби на схід від Новиці, завзято боронені, і на здобутих становищах відперли протинаступом.

На фронті архикн. Йосифа і в області групи Макензена зазначається поступенне відживане огневої діяльності, особливо по обох сторонах долини Сусіта і здовж Путни і Серету.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престолоа Рупрехта: Боротьба артилерії у Фляндрії була сильна над берегами Від Ізери до Лі зросла вона значно. Між Гелебокен і Варнаде відперто англ. звідні напади. З сумерком Англіїці пішли наступом на північ від шляху Арра Камбре. Відперто їх з військом малого місця, в котрім вдерли ся в наші лінії на захід від ліска Вэр. Нині рано прогнано огнем англ. батальйон, котрий посунув ся вперед на північ від Френе.

Група військ німецького наступника престолоа: Здовж Ени і в Шампанії переважно була незначна боева діяльність. На лівім березі Мози за дня ішла боротьба. По дуже сильнім арт. підготовленню Французи на 5 клм. фронті від Авкур до Мертвого Чоловіка наступили. У півд.-східнім куті ліса в Малянкур і по обох сторонах шляху з Малянкур до Ея на завзятій боротьбі вдерли ся до ровів, недавно нами здобутих. Поза сим їх відперто. Напором, який поновив ся вечером, воперто. Сидкував ся розширити свій зиск на терені, одначе безуспішно та з великими втратами. На схід від Мози огонь був значніший ніж учора.

БЕРЛІН. (Вольф.) На східнім фронті очищено цілковито з неприятели північний беріг Лімниці між Калушем і Бабином. Тільки коло села Бабин держить ся ще нечисленна ворожа піхота. На горбах на захід від Бережан через цілий день сильний неприятельський огонь. В Карпатах по обох сторонах Бистриці сильний огонь.

В справі бібліотеки для молодіжи.

1.

Справа видавництва окремої бібліотеки для молодіжи — се в нас одна із численних справ, про які багато пишеть ся й говорить ся; називається їх актуальними, кончними, необхідними; у всіх статях про сю справу закликається загал, щоби негайно приступив до зреалізовання її, а кінчається ся звичайно — на кількох більше або менше спецізованих проєктах. Ось і в останніх числах „Нашої Школи“ порушили се важне питанє пп. дир. Макарушка (ч. 2—3 з р. 1916. „Основи й напрям народного виховання“), д-р Роман Цегельський (ч. 6 з р. 1916. „Ще про основи й напрям народного виховання“) і проф. Ю. Рудницький (ч. 1—2 з р. 1917. „Бібліотека для молодіжи“). Та я побоюю ся дуже, що й ті статі лишають ся без якогось реального відгуку, а кличі, порушені шан. авторами, підуть знову на спочинок, щоби знову по якімсь часі хтось їх відгребав-і занутивав на доказ, яка то дуже актуальна й важна справа. Дякую і я позволю собі довшинути до тої дискусії кілька слів, щоби справі надати більше конкретний оборот; забіраю голос у „Ділі“, а не в „Нашій Школі“, як спершу думав, щоби дискусію зробити більше загальною.

На нас, учителів середних шкіл, лежить безперечно обов'язок подати лектуру тій молодіжи, що віддана під нашу опіку й науку. Так дієть ся в інших народів, так повинно бути і в нас, Українців. Але тоді, коли інші мають уже на тім полі довголітний досвід і коли в них видавництва для молодіжи стали окремою, вельми поважною галузю видавничого руху — у нас робить ся в тім напрямі тільки початкові кроки і дуже вони йдуть пиняво. Видавництва для дітей заступлені в нас розмірно ще дуже добре, — як се слушно зазначає проф. Рудницький — Педагогічне Товариство працює над тим від ряду літ із великими успіхами. Дякую треба нам тут подбати головню про молодіж середних шкіл, отже у віці 12—18 літ, якій ми не в силі дати відповідної лектури в українській мові, бо її не маємо; навіть шкільними підручниками їх вдоволити не можемо. Займити ся ними власне видавництвами — се власне обов'язок організації учителів середних шкіл „Учительська Громада“, і я певний, що переведення сеї задачі при добрій волі не стрінесть ся з надзвичайними перепонами. Нам не вільно вимовляти ся ні браком гроша, ні нестачею робучих сил.

Згадані статі, особливо остання, вяснили достаточню справу, вони виказали необхідну потребу видавництва книжок для молодіжи, так що вважаю вже зайвим вертати до тої теми. Натомість хочу тут подати декілька конкретних проєктів для практичного її переведення.

На мою думку не слід би відкладати справу на повоєнний час; не доведе до нічого дождати, поки якийсь фінансове товариство, або якась приватна грошевіта особа дасть на таке підприємство фонди. Мені здаєть ся, що до того діла конче треба приступити негайно, і не здавати ся на чужу поміч. тільки забрати ся до того власними силами. Теперішній час якраз надаєть ся до того, і то з різних причин. Раз, що тепер у нас розмірно найбільше гроша; багато із наших інтелігентів, (між ними не один гімназіальний професор), що стоять у полі як офіцери, диспонуєть більшими грошевими засобами, так що не зробило би їм великої ріжниць посвятити кількадесят корон на ту ціль. Друге, що воєнна пора ніраз не надаєть ся до інтензивної умови праці, н. пр. наукової, а й інші галузи широкої публічної діяльності мусять бути сильно обмежені. Знаю, що велике число охочих до праці осіб марно тратить час, не маючи змоги й ініціативи до якогось корисного заняття. Як би їм показати дорогу до праці, а властиво обов'язати їх до такої й такої роботи, то вони певно її зробили би, а навіть були би вдячні за такий примус.

Врешті — мабуть ніяка инша пора не по-

казала так драстично великих нестач у нашій видавничій діяльності, як теперішня. Нема в нас ні популярної, ні наукової літератури, ні белетристики, яка відповідала би усім потребам те вимогам усіх клас та станів: нема навіть порядних шкільних підручників, відповідних до теперішнього часу, а тим більше таких, якими могли би користувати ся ученики поза школою або самоуки. Переконав ся я про се наглядно, перебуваючи довгий час між полоненими російськими Українцями; нераз мусів соромити ся, що не міг охочим до науки достарчити шкільних підручників. Або така примітивна річ, як малий кишеньовий словарець української й німецької мови (нпр. як польсько-німецький Паризяка), й того в нас досі нема! Чим не сором се, що не можемо чужинцям, які щораз більше інтересують ся нами, дати такої дрібнички?

Так отже всі ті аргументи промовляють за тим, щоби таки зараз тепер, ще підчас війни, приступити до такого видавництва. Як настане мир, то перед кождим із нас буде така маса всякої роботи, що на видавництво книжок для молодіжи готово нам знова не стати гроша й робучих сил. Дякую треба нам негайно організувати таке видавництво, а коли би підчас війни ізза великанської дорожнечі й друкарських трудностей (брак складачів) не прийшло до дійсного введення його в жите, то бодай матимемо підготований цілий апарат, який не трудно буде пустити в рух. Особливо важна річ організувати заздалегідь ціле діло, виробити докладні плани й почати підготовлювати матеріяли.

Як се перевести? До сього є дві дороги: або організувати окрему інституцію для тої цілі, або віддати ціле діло одному із підприємств, що вже такими справами займають ся.

Організацію окремого видавництва я представляю собі так:

1. З ініціативи головного відділу одної з найбільше покликаних до того організацій, — нпр. „Учительської Громади“ або „Педагогічного Товариства“ — засновуєть ся у Львові судово реєстрована видавнича спілка на уділах, яка має на меті: а) видавати книжки для молодіжи — у різних серіях і відмінах, а також і шкільні підручники; б) на скільки буде нагода, приступити до видавання часописів для молодіжи, от хочби напр. на зразок німецької „Der gute Kamerad“.

2. Уділи не повинні бути великі, вистарчить зовсім по 20 корон, так щоби кождий інтелігент мав змогу приступити до спілки; натомість числа уділів не обмежувати. Розумієть ся, що не можна брати ся за діло, доки не буде в руках яких кілька тисячів корон, але й сю квоту зібрати не така велика штука. Треба тільки цілу справу трохи розагитувати по часописах, а крім того конче окремими листами звернути ся до визначніших наших людей; у першій мірі до учительства всіх шкіл, а далі й до інших громадян, бо ся справа повинна в їм лежати на серці. Думаю, що й багато з наших інституцій приступило би сюди.

3. Статут і конституціє спілки були би аналогічні до „Української Видавничої Спілки“. Крім того, відповідно до відмінних цілей нашої спілки, треба би установити окремий редакційний комітет, зложений із самих фаховців, щоби бібліотека була ведена з кожного боку бездоганно. Велику вагу треба би прикласти до зверхнього вигляду книжочок, до мови й правопису.

Отсе були би принципи — все инше, се подробиці, на які буде час опісля.

Д-р Микола Чайнівський.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки щадничої 4.000.

Генеральний секретаріат для України.

Резолюція тимчасового правительства.

Петроград, 18. липня 1917.

(П. А.) Тимчасове правительство оголосило слідуєчу резолюцію в українській справі: По прийняттю до відомості заяв міністрів Керенського, Терещенка й Церетелія в українській справі правительство порішило так:

Як висший орган адміністрації справ української області має бути утворений окремий генеральний секретаріат, якого персональний склад установить правительство в порозумінню з українською центральною радою. Сей секретаріат буде доповнений на справедливих основах представниками інших мешканців України, яких виразом є демократичні організації цих народностей. Згаданому органу припоручено перевести зарядження, що відносять ся до спеціальних умов адміністрації цих областей.

Виходячи з заложення, що конституанта мусить рішити про національну й політичну організацію України та про спосіб розв'язання питань землі в цих околицях в рамках загального принципу про віддане землі працюючим, тимчасове правительство відносить ся симпатично до української Центральної Ради, яка має бути в згаданий спосіб доповнена і допраць сеї ради над проектом управління національних і політичних справ України в дусі, який Центральна Рада признає відповідним інтересам цих областей та над аграрним питанням на Україні. Сі проекти будуть предложені президії конституанти.

Тому, що тимчасове правительство вважає конечним удержати в часі війни єдність і воєнну силу армії та її управу, вважає недопустимими зарядження, які могли би принести шкоду єдності й організації армії або змінити мобілізаційний план через безприволочне заведення територіальної системи доповнювання військових тіл евентуально призначене прав команди сій чий політичній організації.

Рівночасно вважає тимчасове правительство можливим причиняти ся й далі до найтіснішої національної єдності Українців в рядах армії і доповнювання дотичних частин армії виключно Українцями, оскільки такі зарядження залежно від рішення міністра війни будуть можливі із становища технічного та воєнної сили армії. Щоби сю ціль досягнути в найліпший спосіб, тимчасове правительство вважає в нинішній хвилі можливим, щоби Українці взяли самі участь в розв'язанню сеї військової задачі. В тій цілі в порозумінню з Центральною Радою буде можна приділити до кабінету міністра війни українських делегатів для генерального штабу і для головного вождя. Що до місцевих українських комітетів, то сі

далі будуть виконувати свої чинности на загальних принципах згідних з принципами чинностей інших окремих військових організацій.

Полтава — столицею України?

БЕРН. (Ткб.) Донесене представника кор. Бюро. Українське Бюро доносить. Полтава має бути столицею будучі України. Київ є надто зрусіфікований, натомість Полтава є містом чисто українським. План означення Полтави столицею України довів до дуже поважного конфлікту між виконуючим комітетом і поодинокими українськими партіями.

Кріза в російському кабінеті.

Причиною крізи — українське питання. — Останній кидет уступив з кабінету.

ПЕТРОГРАД (Райтер). Уступлене кількох міністрів, про яке донесено, стоїть в зв'язку з українським питанням. Міністри, які уступили, не хотіли згодити ся на ухвали в справі України тому, що після їх думки тільки конституанта може рішити про відносини України до цілої Росії.

СТОКГОЛЬМ (Тел. предст. кор. Б.). Остання міністерська кріза в Росії є новою концесією для радикального напрямку, що домагається цілковитого націоналізація кабінету. Демонстрації озброєних жовнів в машині Петрограду, доказують, що агітація большевиків не слабне. Разом з Шінгаревим уступив з кабінету останній кадет. Шінгарев був противником позички, якої домагаються революціонери та був противником радикальних податкових реформ. Його наступник дав ся пізнати як соціалістичний публіцист, який брав участь в русі в Москві. Уступлене Мануїла вимусило радикали. Мануїлов був так зневажений радикалами, що вони заявили, що від Мануїлова був ім мильйонний його попередник Ігнатієв.

О віднову Австрії.

ВІДЕНЬ (Ткб.). Збори скликані гуртом парламентаристів й членів різних партій для обговорення воєнних цілей, в яких взяли участь державні мужі, члени Палати панів, посли й професори університету, прийняли резолюцію, яка домагається, щоби Австро-Угорщина, яка перша висунула формулу мира на основі порозуміння, видержала на сій дорозі, бо тільки такий мир не оставить у жадної з воюючих сторін почуття поразки й пониження та дасть запевнене тривалості і сотворить основу, на якій опирається організація світа як спільности культури і на якій виключно є можливе господарська відбудова держави.

Австрія домагається одначе не тільки покінчення сеї страшної війни. Домагається вона також національного мира в самій австрійській державі. Австрія, яка досягне національне урядоване, буде мотти при мирових переговорах успішно боронити своїх інтересів і репрезентувати належито свої культурні задачі. Тому зібрані поручають сим, що скликають збори, щоби негайно утворили організацію, яка мала би на цілі здобути публичну опінію для підпертя справи віднови Австрії на основі правдивої демократії і правдивого рівноуправлення.

Нове мирове предложене Німеччини?

„Oesterreich'sche Morgenzeitung“ пише: По донесенням „Morning Post“ в дипломатичних кругах Копенгаги сподіють ся в найближшій будучности нового мирового предложення Німеччини. В Німеччині — мовляв — панує загальне переконане, що мирове предложене буде оперте на погляді, що в йну треба покінчити дорогою взаїмних уступок, на які держави антанту чейже схотять згодити ся.

Перед румунською офензивою?

ЛЮГАНО (Ткб.). Париська „Agence des Balcans“ доносить, що румунська армія задумує в порозумінню з армією Брусілова почати офензиву.

За цивільного намісника Галичини.

Львів, 18. липня 1917

„Nowa Reforma“ доносить:

Дня 14. с. м. явила ся президія польського кола у президента міністрів д-ра Зайдлера на конференції в справі іменованя цивільного намісника для Галичини; президія кола домагала ся теж, щоби обсаджено уряд президента дирекції почт і телеграфів у Львові.

Д-р Зайдлер пообіцяв ті справи совісно розважити.

Справа поділу Чехії.

Львів, 18. липня 1917.

Чеські дневники звіщають, що на обрадах німецької національної Ради, які відбули ся минулої неділі, запала ухвала, котрою заявляє ся, що амнеція викликала серед Німців в Чехії негодоване. Опісля німецька національна Рада заявила ся за відокремленем Німців в Че-

В ТРІЕСТЕНСЬКІМ МУЗЕЮ.

Будучи вільною хвилею в Трієсті з наміром увидіти припадаючий нам до оборони наш шматок Адрії, зайшов я з навички й межи давно незиданих старих знайомих: бронзові урни, старі горшки та черепи людські, до міського музею, шукаючи нових композицій, форм, орнаментів та ширшого поля для порівнянь.

Він, Museo civico di storia naturale, приміщений на другім поверсі торговельно-морської академії (Accademia di commercio e nautica). Для публіки доступний на разі лиш відділ історії природи, мінералогії та археології; друга часть, Mus. civ. di storia ed arte, вже довгий час зачинений.

Доступний нині відділ музею, що займає цілий поверх академії, розміщений в 12 менших й більших залах; великі скляні габльоти упорядковані після родів, семейств та часу. У всіх тім добрі визнають ся докладно старий слуга музейний, в великим синім фартусі замашеним у лабораторії, та ум'є подати назву, місце й час надбання чи найденья кожної животины, кожної річи. Рівночасно оправдує браком часу та сил директора д-ра Маркетте, що не видав доси жадного каталога музею.

Малим вертгаймівським ключем отвиргає з коритара першу салю. Зараз при вході звертає першу увагу на себе величезний кістяк голови кита, майже 5 метрів довгий. Мов могутні два клеваки слоня виглядає розділена передом долішня щока; заднім отвором голови, крізь горло, можна справді ледво кулак пропхати. Череп той займає цілу середину невеликої салі. Попід стіни в осклених габльотах великі

гриби морські, рожеві павуки—великани, різнородні губки та мечі (носи) риби—пиляча.

В другій салі висить під стелею на зелізних штабах середньої величини людод (коло 6 метрів), а кругом у габльотах і на них випхані нарвалі, пилячі, величезні черепахи (майже 1м²), більші й менші з інтересними круглими ротиками головоачі, гладкі і кільчасті; дальше менші риби, величезні морські раки, мушлі, чорнильці—селя, якісь іжаковаті морські сотворія, звідані та губки.

Також перша-сала заповнена морськими животины. Богато рибячих великанів: комплетний кістяк молодого потвалю, людоді, морські пси з короткою сріблостою шерстю, дельфіни, нарвалі та много менших риб. Під одного стіною звертає на себе увагу срібна риба (Silberfisch), мов великий плоский щупак світлячо срібної краски в червоною (киновар) плетвою здовж цілого хребта і таким же хвостом. В двох більших габльотах розміщена велика колекція різної величини мушель, від мікроскопійно малих до великих крилатих, та ціла родина раків; на стіні кілька великих черепак.

Довгу четверту салю заповнила пташня. На верху подовжньої середньої габльоти, проти входу, держить ся кусня гилі гарний великий кондор з широко розпростертими крилами, мов витає прихожого іменем всієї крилатої семі. Під його ногами в габльоті ціла родина ясно-зелених, голубих, червоних і білих (чубатих) папуг; дальше пелікани, пінгвіни, нурки, лебеді та фазани, готур з космичком немов-шерсти на рудьох, ібіс божанок, чаплі, оузки, слукви, дикі гуси і качки; в сусідстві флямінги, дрохви, попеласті великі струсі, чорні ківі з дрібним мов шерсть густим чорним пірем, а там орли, со-

коли, сови, сороки, ціла родина малих колібрі чудово-гарні райські птахи і фазани. Під стіною гарна колекція гнізд птичих та друга велика їх яєць.

На дверех п'ятої салі видніє напис: апатіа сопратата; в середині салі майже кости та кістяки. Під лівою стіною на полицях великої габльоти розміщений в слоїках зі спиртом цілий розвій дитини по місяцям, відтак розвій kota, пса, миши і крілика.

Особні дві габльоти займають різні недородки та дивогляди: дитина з двома головами, друга з другою парою ніг на грудях, мала коза з одним оком серед чола та сильно в гору заверненою долішною щокою, маленькі телята близнюки з двома головами та двома передніми і чотирма задніми ногами, когут з другою парою ніг в хвості, песик з трома ногами, воробець з чотирма лапками, баран з 6 ногами, мала свинка з майже рибячою головою та теля з одним оком та третім ухом на чолі.

В сусідній габльоті розложені препаровані кістяки дрібної пташини, більших ссавців, риб та більша колекція препарованих птичних голов; під другою стіною колекція малп'ячих голов і кілька цілих кістяків малп, черепак, гадюк, хамелеонів і жаб.

Дальше розміщена на галузях ціла малп'яча рідня з темно-брунатним горилем на чолі, препаровані поодинокі м'які части тіла людського та звірячого, крокодил з своєю кайманом, і окремо два нові і один старий кістяк чоловіка враз з 20 особними чашками.

Під вікном лежать одна над другою три цілі мумії в дерев'яних розмальованих, чоловіко-подібних домовинах; побіч кілька окремих муміфікованих голов, рук та стіп.

(Конець буде.)

її в окрему провінцію і запротестувала проти всяких змагань, яких цілю є утворення чеської держави.

Чехи, південні Слав'яни і Українці.

Львів, 18. липня 1917.

"Nowa Reforma" доносить:

Після відбуті наради ухвалив Союз чеських послів, клуб південних Слав'ян і Українська Парламентарна Репрезентація оставати в посполу тісній злуці і порозумінню що до всіх важніших справ.

Невідбута конференція.

Львів, 18. липня 1917.

До краківських дневників доносять з Відня, що заповіджена на день 17. с. м. конференція президії польського кола з міністром закордонних справ гр. Черніном в справі легіонів не відбулася, тому що о визначеній на конференцію годині гр. Чернін був покликаний на аудієнцію до цесаря.

Пекуча справа.

Нам пишуть:

Хочу порушити одну справу, яку уважаю за дуже важну, а про яку наші часописи, на жаль, не хочуть споминати. Скажимо вперед собі цілу правду в очі! Ходить тут о венеричні недуги по наших селах. Недавно писала одна чужа часопис в новинках, що у Польщі є 3 мільйони, а в Галичині 1 мільйон венер. недужих людей. Що до східної Галичини, то се рішучо за мале число! Про страшне поширення сеї недуги ніхто не має поняття. А варто би бодай приблизно довідати ся і обчислити. На примір в одній селі коло Самбора одна лікарська візита знайшла тільки 40 хорих дівчат та жінок! Військові шпиталі переповнені недужими на всі три венер. недуги жовнірами. Найгірше те, що на селі жінки й дівчата одні стидують ся йти до шпиталю, другі навіть не знають, що вони слабі. Треба би окремо видати якусь пояснену і поучену до селян, бо інакше, то нам грозить доля Франції.

Давніше вже були у нас проби поборювання сеї недуги, але тоді вона ще не була так поширена, як тепер. (1. Послання Шептицького до Гуцулів, 2. відозва д-ра Невестюка у "Хлопський Правді", 3. д-р Кос: Про полові справи). Тепер треба знов відозви окремої, де булоб сказано, як обьявляє ся недуга, як устерегти ся перед нею, як лічити, та щоб не стидати ся ні доктора ні шпиталю. Селяни думають, що хвороба сама перейде, а тимчасом вона тільки глибоше заїде в тіло і тяжше її вилічити. Сама не вступити ся ніколи!

А друга справа: жовніри кажуть, що по сій війні буде друга, цивільна. Мужі зроблять обрахунок з жінками, брат з братом і т. д. Заповідає ся ціле пекло. Тепер треба над тим подумати, як запобігти тому, як вияснити людям, що війна все зруйнувала. Можеб комітет який або товариство взяло се на себе? Б.

Союз української державности.

Відень, 14. липня 1917.

(Ф. К.) "Русское Слово" з дня 19. н. ст. червня і "Ръчь" з дня 22. н. ст. червня доносять, що у Києві дня 18. червня відбуло ся велике віче, з'організоване Союзом української державности у театральній залі Народного Дому. На бічу було присутних поверх 2500 люда, переважно військових, які прибули до Києва на загально український військовий з'їзд. Виступали на вічу Степаненко, Павелко й інші з горячими промовами проти Москви. По оживленій дискусії віче прийняло одностайно резолюцію, в якій говорить ся, що російське тимчасове правительство своїм негативним відношенням до української автономії не признає Україні того права, яке признало Польщі. Відповідь правительству у сій справі є образою українського народу. Союз української державности, стоячи на основі повної незалежности української нації, звертає ся до українського народу з таким закликом:

1) Змагати до здійснення на Україні демократичної республіки з сувереністю об'єднаної української нації, але з забезпеченням прав національних меншостей.

2) Змагати до утворення з другими націями свободних союзів на території української республіки.

3) Тому, що утворення української республіки

блики є питанням міжнародним, бо в склад її мають входити області, заняті тепер центральними державами, Союз української державности домагає ся, щоб на міжнародній мирозій конференції взяли участь і представники українського народу.

НОВИНКИ.

Львів, 18 липня 1917.

— Приготовний курс до гімназій. Головна Управа Українського Педагогічного Товариства пригадує отсим, що з днем 16. липня с. р. відчинила у Львові в школі при вул. Мохнацького ч. 12 przygotowний курс для тих хлопців і дівчат, що бажать здавати вступний іспит до I. гімназії по вакаціях. Зголосення на курс приймає ще й тепер д-р Мікарушка, директор учительської семінарії, щоденно між год. 9—1, вул. Мохнацького ч. 12, I. поверх.

— Вісти з Сибірки. Від директора "Народної Торговлі" прийшли в останніх часах до пані О. К. три картки Перша з дати 21. листопада 1916. У ній початок счеркнений російською цензурою. Пізнати лиш слова: "Дмитро Левицький" а далше: "подайте адреси їх родині. Ми тут живемо. До морозів навикаємо. Бороди позаростали а у всіх старших сиві. Шухевич виглядає як Мелхисидей, а так до Арона подібний, лише Охримович підстригає, хоч білого волосся і тим не закриє. Молодші чепурять ся, голять ся. Вас прошу пригадувати нас і про нас. Мені греші виходять. Писав я до торговлі, але чи дістали моє письмо? Чому не писали мені про смерть Озаркевича? Чи здорові і як мають ся наші старші? Я писав до них, а вони ані словом! Здоровлю сердечно. Поздоровлення для знайомих. Микола Заячківський. — Друга картка з дати 21. січня 1917: Я і наші здорові. Морози головні перебули ми щасливо. Про заходи голови д-ра Костя писав д-р Федак і Охримович, вісти я мав від наших з Києва, але заки сонце зійде... Фотографії не маю а щоб відфотографувати ся, треба би зробити ту саму дорогу, що Вам до дому. Нехай Вам вистарчить, що ношу довгу сивіючу бороду, впрочім мало постарів ся я, на вазі не стратив. Де тепер Влодко Бачинський? Нічого не пише. Цілую Вас і Ваших. Всіх знайомих сердечно здоровлю, з особна д-ра Костя, Фолиса, о. Войнаровського, д-ра Евгена Олесницького. Чи пані Ася Лев. тамже? З її Дмитром переписую ся. Гроші мені виходять. Микола Заячківський. Село Чадобець, Губернія і уїзд Єнісейський. — Третя: Чадобець, пошта в місті. 7. (20) лютого 1917. Ваші картки доходить до мене. Застали мене на місці із дня 13. листопада. Пишіть далше — на обітницю — не даю великої ціни. Від "Торговлі" гроші я дістав У нас потепліло, всего 10—20°, соняшно. Д-р Шук., Охр. і всі другі ангарді здорові. З ближніми сусідами видаю ся. Де о. Тит Войн? Чи здоровий д-р Олесн., о. Фолис? Д-ра Костя сердечно поздоровіть і передайте, що на нього найбільше надіємо ся. Тершаковець і Старух здорові. Ексцеленція в Ярославі. Здоров, — пише до мене. Від січня у нас постова філія. Дістаємо почту що тижня. Взагалі більше видаємо на себе, але живемо зносно. Цілую Вас і діти сердечно. Знайомих шире поздоровлене. Ваш М. Заячківський.

— Доріжніні додатки для урядників. Державним уряникам признано доріжніний додаток після сеї системи:

При річній платні	Річний вимір додатків в кор.	корон	I кл.	II кл.	III кл.	IV кл.
14000 до 18000	156	1380	1824	2280		
10000 " 14000	348	1236	1680	2136		
6400 " 10000	720	1536	1992	2436		
4800 " 6400	1020	1776	2232	2676		
3600 " 4800	1056	1536	1884	2244		
2800 " 3600	948	1260	1608	1968		
2200 " 2800	780	1104	1464	1812		
1600 " 2200	612	912	1272	1620		

Поділ на класи треба розуміти в той спосіб, що до I класу зачисляєть ся нежонатих і вдівців урядників, до II класу жонатих бездітних і вдівців з одною дитиною, до III класу жонатих з одним або двома дітьми і вдівців з двома або трома дітьми, до IV класу жонатих з більше як двома дітьми і вдівців з більше як трома дітьми.

— Союз українців. В п'ятницю 20. с. м. о год. 6. вечір буде засіданя Головного Відділу "Союза Українок". З огляду на важні справи просить ся всіх присутних у Львові членів явити ся.

— Фонд ім. митроп. А. Шептицького для укр. сиріт виносить з нинішнім днем 232.000 К. Крім жертв в готівці, які щодня впливають і будуть видруковані в дальшій окремій видатку до одного з наших дневників, одержали ми знова 4 жертви в цінних паперах воєнної позички, а се: Вп. д-р Іларій і Ольга Бачинські зі Стрия, тепер

в Гмінді, позичку на 1100 К, о. декан Й. Логинський в Володимирцях на 100 К, хорунжий Волод. Бабяк на 100 К і Мих. Дворжан, учит. в Лішоватім на 100 К. При сій нагоді просимо всіх Жертводавців не забувати ласкаво, що найліпше є слати жертви до "Дністра" на вкл. кн. 10.300, а не на приватні адреси; пригадуємо та кож поновно тим особам, що заняли ся збіркою на сирітський фонд при помочи бльочків, відзнак і пр., щоб зволити не передержувати у себе готівки, але висилати до "Дністра", нехай гріш процентуєть ся. На жадане служимо чеками.—За Секцію "Живого Пам'ятника": в. з. о. В. Лициняк.

— Ліцитація коний. Міністерство рільництва зарядило, щоб коні, вилічені в кінських шпиталях а непотрібні війську, були продані дорогою ліцитацією рільникам і властителям лісів, які викажуть ся відповідною легітимацією до закупна. Такі легітимації виставляє в Галичині команда рільничої Централі районної. Рільники, заосмотрені такими легітимаціями, можуть брати участь в ліцитаціях, які відбуватимуть ся в кінських шпиталях всіх коронних країв. Перші ліцитації відбудуть ся дня 22 липня с. р. в отсіх галицьких шпиталях: в Бохні, Новім Санчі і Рясеві.

— Проти присяги. По донесенням польських дневників на днях вкінці утієнено формулу присяги для польського легіону. Тєю присягою обов'язують ся польські легіонери служити "вітчині і королеві" та оставати у вірності суароти союзників Польщі, себто осередних держав. Від зложення такої присяги відказала ся одна часть польських легіонерів, яку поки що інтерновано, а опісля будуть вони відправлені домів. Відмову присяги мотивують легіонери тим, що вони не бажать присягати королеві, бо монархічна форма правління не відповідає їх переконанням,—

В звязку з тою подією оставють численні арештованя, які на днях переведено у Варшаві серед кругів, що агітували проти згаданого тексту присяги. Щоб би поладити кризу в легіоні польська державна Рада видала відозву до народу, в якій між иншим каже ся, що "малий завязок польської армії не буде брати участі в боротьбі, щоб тим не зменшувати кадрів будучої польської армії".

— Краєвий учительський з'їзд в Одесі. Як доносить "День" з 17. н. ст. червня, відбув ся в Одесі краєвий учительський з'їзд, який присвятив багато уваги справі націоналізації школи. Принято резолюцію, в якій говорить ся, що в рами національної автономії повинно входити заведення національної школи, утримане якої повинно опирати ся на державні і муніципальні фонди. Національна школа повинна прищиплювати ученикам любов до вітчизни. З'їзд признав необхідним засноване поруч з українськими особами ще шкіл для Великоросів і Жидів. — Ф. К.

— Інструкторські українські курси. Як доносить "Кієвская Мысль" з дня 27. н. ст. мая, українське Товариство Шкільної освіти в згоді з куратором шкільної освіти відкриває дня 28 інструкторські курси для підготовки лекторів на літні учительські курси. — Ф. К.

† лягли головами

Дня 8. VII с. р. поляг від неприятельської міни геройською смертю хорунжий 9 п. п. Лев Пичь. Дев'ятнадцятилітній хлопчина, палкою вдачею, відзначав ся все молодячою відвагою та завзятем. За битви на ромунським фронті на весні сего року і за десяту італійську сфензиву був відзначений бронзовою і срібною медаллю II кл. Спочив на віки щирий товариш, люблений своїми людьми провідник, надійний член суспільности. — В. й. п.

З Народної Лічниці у Львові.

В часі своєї недуги в р. 1903. заявив наш Експ. Митрополит бл. п. д-рови Ев. Озаркевичи своє бажане оснувати українську Народну Лічницю у Львові, яка сповнювала би філантропію і народну роботу між біднішими хорими та дала у нас почин науковій роботі на царині медичник наук. Бажане Експ. Митрополита зреалізовано таки 1903 р.; він сам відступив на приміщене сеї інституції свою реальність при ул. Петра Скарги ч. 4 і дав потрібну квоту на адаптації і перше уладжене. Наша суспільність віднеслась дуже прихильно до Лічниці.

До початку світової війни 1914 р. одинадцять літ розвивалась інституція гарно. Та за ворожою інвазією заповдіяно їй велику шкоду; забрано багато лікарських знарядів і біля та по-

нищено обстановку в комнатах. Деякі знаряди позичили лічницю стрілецькому шпиталеві.

Колиж увільнено Львів, взяли лікарі д-р Я. Озарський і д-р С. Дрималик за обнови то-варства в заступстві хорого директора бл. п. Евгена Озаркевича. На покриті великих видат-ків товариство не мало середників; до публич-ної жертвенності не звертались ми прилюдно, щоб не уйматися жертв на інші пекучі потреби, а вислали письма і чеки до Впр. Урядів паро-хіяльних з прошенням о жертви. Наше жертво-любиве Впр. Духовенство не відказало нам своїй-помочі, зазначаючи тим, що все піддержить-всяку добродійну і культурну роботу Архипа-стрия заточенця Основателя, Покровителя і До-бродія Лічниці. Досі жертвували Впр. оо: Бі-лецький з Пацикова 100 К, Елішевський з Заш-кова 100 К, Боберський з Заневич 100 К, Па-стернак з Зіболок 100 К, Петрушевич з Калуща 100 К, Шанковський з Дулиб 100 К, Чижович з Лужа долішого 40 К, Донорович з Боринич, Качмарський зі Славска, Винницький з Залесець по 20 К, Онуфрєк з Дубровиці 20 10 К, крил. Березовський з Лихович 16 К, Адискевич Іван з Балич подорожчик, Жарський з Глудна, Гез-рич з Дубравки, Шевчик з Лінинки малої, Фе-доришин з Журавна, Попович з Павлова, Юхно-вич з Тухлі, Богачевський з Голина, Коритко з Грибович і Шуровський зі Стинави по 10 К; Дурбак зі Скрутина вижн., Ящишин з Рипянки по 8 К; Калинєвич з Буска, прал. Селецький з Жужелі, Бірецький з Ліска, Лотоцький з Остро-ва, Бачинський з Глинина, Глібовицький з Фир-ліва, Ленкавський зі Спаса, Кишич з Опаки і Хабурський з Томашовець по 5 К; Охримович з Велдіжа, Гаврисевич з Чагорова, Глинський з Любіна вел., Цар з Мазкович, Клюк з Зарудець, Шанковський з Чанижа Гойдан зі Зборів, Дем-цьоз Радванець, Охримович з Ялинковатого, Край-чик з Будинина, Стрільбицький з Наварії, Охримо-вич з Урича, Пясецький з Реклинця, Ортинський з Топільниці, Гутковський з Ожидова, Онішкевич з Купчович, Кулик з Мизуна, Андрусів з Лашок, Іванець з Ремезова, Маринович з Любелі, Маг-віас з Ястрбич Целевич з Лозини, Галаянт Стрий, Сайкевич з Васичина, Костик з Соколі, Рибчак з Домажира, Яремкевич з Раджалова, Котис з Гнійниці, Бичевич з Вишнева, Яворський з Ло-пушанки, Плятеч з Дублян і Баричко зі Ширця по 4 К. Царков з Глібовичах великих 111 11 К; рожнітівський уряд дек. 66 К; монастир ОО. Васильян в Ліскові 20 К; уряд парох. в Тисові 35 К і церков в Коростові 4 К. В члени Тowa-риства вписалось крім згаданих ще 156 свяще-ників з річною вкладкою 2 К.

Всім Впр. ОО Жертводавцям висловлює Надзвірна Рада щирі подяку. о. Тит Войнаров-ський голова. о. Іван Рудович касієр.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Паткова система“.

На необхідну потребу удержання 25 україн-ських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожчі і важливіші для української справи, хочемо як найскоріше і найобильніші жертви.

Глібчук Тимко 20 К: пор. Гринєва Василя в Празі, проф. Даниша Никифора у Відні, д-ра Ілевича Романа у Львові, пор. Ковалюка Юрка в Нансе (Морва) і пор. Глинку Левка п. п. 385. — Владзьо Комаринський Дуброва 5 К. — А. Рибчук Любим 20 К: батька Ми-хайла Рибчука Stanislaus Telegrafenhaltungs-Station в Стрию, Марійку Рибчук офіціантку поштову у Львові, фельдкурата Хоманя у Люб-лині, Івана Рибчука Flüchtlingslager in Grödig коло Сальцбурга. — Мих. Сірко пол. поч. 356 5 К: надпор. И. Фещура, С. Залпського і хор. Василя Сірий-Дацькова, всі з 80 п. п. — Микола Никифорчук етапова почта 445 3 К: Славцю Борисівну Боршів, підпор. УСС. Волод. Мосору, Людвика Стрільчука, Людвика Розенберга, всіх етапна почта 445 і підпор. УСС. Осипа Гриняка Збірня Львів. — Кардаш А. підпор. УСВ. 5 К: Паперову Евгєнїу учит. табор в Гімні, Івасєва Гриця од. д. дес. 6/78 Футуїма Гриця хорун. 6/73

Мінїва Олексу підхорунжого У. С. В. — поруч. Данило Боднар tech. Ub. Pil. des 16 Corps пол. 10 К: Волод. Букшованого поруч., Василя Форможича поруч. і Антона Хру-ша поруч. в Фрідек (Шлезк), Антона Романи-шина хорунж. пол. поч. 529 і Еміліяна Мако-вєцького поруч. пол. поч. 643; — Мих. Кар-манський Дубецько 5 К, — радник двора д-р К. Горбачевський Прага і Ольга і Марія Горбачевські в Празі 100 К, — Михайло Го-родиловський од. охотник Відень і. 10 К, Ольга Кухтинівна Ршів 4 К: Володимира Палка уч. VIII. кл. Гімн., Данила Боднара поруч. пол. поч. 360 Івана Кутинського фєнріха пол.

поч. 538, Івана Тисовського урядника почт. Ря-шів, Галю Олесницьку у Відні і Дорцю Мар-ківну в Оломунці. — Василь Продан Kadett-asp. in Mährisch Neustadt 5 К: Прокопа Рома-нюка хорунж. в Mährisch Neustadt і Дениса То-товескула кадєтасп. цугсф. при 36 п. стрільців III. Е. К. в Лейпнік (Моравія). — Банасова Зофія 5 К: Ольгу Тустановську з Вільок Мазо-вєцьких і Геню Монастирську з Мостів Великих, — Стефія Наконєчна в Заміхові (Дн.): Сла-вию і Зєнцю Голічек в Осєрдові, Іренцю Кали-мон в Ришковій Воли, Адася Ганкевича в Хо-тинці, Ромця Мокрівського в Радимні, — Ор-тинська Самбір 10 К: Михайла Волошина фельдфебля полк піх. 77 Ярослав, Станислава Волянського полк піхоти 95 м. б. компанія 1, Никифоровича Петра полк піх. 95 м. б. комп.

Івана Чайківського Е. Ф. цугсф. пол. поч. 517/IV Р. на 3 К, — громадяни села Турі великої 33 К всі села долиньського повіту, Іван Зінка господар Доброшенів 10 К. — Василь Єліта в Гімнд 4 К. — Д-р Ярослав Крижановський надп. в р. 10 К. — Петро Арсенич етап. п. 198 10 К. — Гриць Ле-нєчко пор. s. F. A. Reg. 24, 25 К: о. Івана Білика адмін. в Дроздовичах, Геню Сгиранчуківу в Павзлчу, Николу Підгір-ного поруч., Костя Фільча хорунж., 10 п. п. — Альбна Кнігиницька Самбір 10 К. — Ана Колєсниківна уч. II. р. сем. Розгадів п. Поморяни 5 К: о. Ігумен в Краснопуші, п. Дольного укінченого богослова і Марійку Ан-нієву семинаристку в Розгидові, Домцю Маку-хівну учительку і Ольгу Склеповичівну з По-морян. — Микола Гумєнний ц. к. судія Львів 5 К. — М. Береза з Станковець 3 К. — Антонїна Кордубова Wetzlar (Deutschland) 10 К: Петра Бєкєшєвича поруч. Відень, д-ра Іосифа Білінського надком. Гімнд, Олену Ба-чинську Львів, Францішку Шавалову Сокаль, Миколу Білінського Ріхтер в Сокалі. — Іван Мєльник парох в Бродях 10 К: о. Фр. Ра-біа декана і пароха в Самборі, о. І. Лісєкевича пароха в Бранячичах, о. Іосифа Сабарая па-роха в Коблі, п. Фр. Сілецького ємер. дирек-тора шкіл народних в Самборі, п. І. Лукав-ського директора IV. кл. школи в Бабоні. — Олена Медєньє Сіхєв 10 К: Анну Філі-повську і Юлію Любєницьку обі в Чєсник, Глі-бовицьку з Фарисіва, Раковську з Букачовець і Стефу Ганякову з Лопіни. — Василь Копа-бюк Козєніці 20 К: Й. Скоморовського, М. О. Букайчука ц. і к. вахмістра жандармерії, всіх товаришів Українців з курсу і з дирекції тернопільської. — Ю. Галєрєвич пол. поч. 528. 20 К: Копистянського Гіларина надпор. 15 п. п., Короля Донїза хор. 15 п. п., Солтиса пор. 15 п. п., Рудницького Івана пор. 15 п. п. Плашовецького Якова підпор. 15 п. п. — Ма-рієка Харамбурівна учителька Шкло 5 К: Пе-тронєлю Нєдзєвєцку учит. в Шклі, Марійку О-сїдач учит. в Наконєчєм, Параскєвию Харкаліс учит. в Старискій Воли, Іванну Левицьку, учит. в Городку і Ольгу Родович учит. в Насачєві. — Леонтина Войцїцка Віра 10 К: всі інтер-натки СС. Василюк в Перемишлі, Ірену Да-видовичівну, Агафію Трусєвичівну в Яворові, Мирослава Заворожюка фєнріха етап. поч. 259, Григорія Лебєдовича управ. школи в Башні. —

Просимо всіх Вп Жертводавців придер-жувати ся форми, оголошуваної в Дїлі, значить ся: насамперед пише ся імє, назвище, місцевість Жертводавця а опїсля по двох точках (:) ви-кликаних, В той спосіб заощадите нам бо-гато роботи, бо не треба буде кожної картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сїй нагоді пригадуємо, що жертви складо-єть ся підтковою систємою, значить, можна не більше як п'ять осіб викликувати. Понад п'ять будемо счеркувати. Жертви просить сд-посилати до кєд. тов. „Дністер“ (Львів, Русь-ка 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою ая мінїстрацію „Дїла“ і викликаних. х.

ОПОВІСТКИ.

Четвер 19. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Атанасія прп. — римо-кат.: Вікєнтія.

Завтра: греко-кат.: Томи і Акакія — римо-кат.: Чєсєлава.

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

при вулиці Краєвїцїна ч. 6.

486

5-2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто з виселєцїв або збїгцїв з Залукєи знає, що дїє ся з с. Гнатом Муликом і його родиною, звольте дати знати Евгєнїї Макарушкєви у Львові, вул. Пєд-чєвська 2. 38 3-3

Оголошення.

Гімназіальний учитель рад би вїхати на 5-6 недїль на село у видорубу околицю. Хтї мїг би прийняти його на удержєне за вїдповїдною аплатою, звольте подати умови до Редакції „Дїла“ мє. учителя. 37 2-2

Потрїбна Інструменторка, на цїлий рік приготувити одну панночку з укінєною VIII. кл. I. рік Семїнара уч. а другу з V. до VII. кл. Услїєя пїсля умови Г. Ху-дєрович, управлєть школи в Болянєвичах, п. Гусаків-кєло Мостиск. 39 2 3

АДРЕСА: Hauptkassє der Zentrallєgung der Ukrainischen Legion WIEN, VIII. LEODERER GASSE 20

ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12-250 ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ НА СТРИЖЕВЦЬКІ ШКОЛИ.

28-7

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІШЛІ

вулиця Мосєвїцїна ч. 3.

Принймає і виплачує шадєнїє випадкє шадє-но-вєдєних урядових. Вкладки опрєдєляють ся 4%, починаючи вже від сїлєдуючого дня по дня зва-жєнє аж до послїдного дня перед двєма вїдєбєжєя.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадєнїцї“ можна вк-лати особисто в касї товариства, поточєним зєвє-кєзєм, грошєвими листами, чєсєкими поштовими Ш-адєнїцї, якї Дирєкція Шадєнїцї на жадєнє беззавєсєт-дєстєрєчє, і в фїліял банку авєстро-угєрсьєкого на рахунок „Руської Шадєнїцї“

Удїляє позичок: а) гіпотєчєних платєних зєвє-рїчєним амортїзаційними рєтєми на протєг двєх 10-45 пїсля вибору позичуючого; б) на льєвєбєр-єфєктїє, а на єсєкєт вєксєлїє. Справа позичок чєсєко годруєсь можлєво зворєт.

Посєрєдєнїчєть у вїєдєвєбаню позичок в Гєл-Вєєнїїм Завєдєнню кредїтовїм в Краковї.

Вєєяких інформаций і друєків удїляє канцєлєя „Руської Шадєнїцї“ ул. Мосєвїцїна, Народнїй Дїл, I. пєв. щодєвно безкорїєсно в годєнах урядєвєя від 0-1 год. крємє інформаций з українсьєких зєєтє.

Пїсля § 14. устєва „Руської Шадєнїцї“, затвєр-жєного чєрєз п. к. мінїстрєство внутрїшньєх зєвє-вєклєдкє з товєрєстє „Руська Шадєнїцї“ в Пєрєдєл-шєлї надаєть ся до льєкцїї пуїлєярєних, фондєцї-єних і т. п. капїталє, кєє отжє „Руська Шадєнїцї“ пуїлєярєну обєєзєку. III. 56 1

Приймаєть ся передплата на

„Вїстник Союзу Вїзволєня України“.

Вїходить щє тижня в недїлю, в рєзмїрі 16 стрєлїє великого формату, з ілюстраціями рік вїданє IV.

Рїчна передплата вносить 15 кор. (15 марок, 6 ру-блєв, 3 долєярї), в рїчїна 8 кор. (8 марок, 3 рублї), кєє р-тєльєа 4 кор 50 сот. (4 мар 50 фєн., 1 руб. 75 коп.)

Цїна посїлєжєких чїслє 40 сот. (40 фєн., 15 коп.).

Вїстник Союзу Вїзволєня України є часопїсєю без-партїєвною і стоїть на становищі самостїєнїцїєкїм, вєє-українсьєкїм.

Крїм стєєячє на темї бїжучого полїтїєчєного жїтєя і богатої хронїкї з жїтєя Росїї, росїєсьєкої України і вєє-нєтєячєх областєй росїєсьєкої України, Вїстник богато мїєцєя удїляє творєм красєного пїсьмєнєства, сїєрєвам Україн-сьєких Сїєчєвих Стрїльцїв і проч.

В Вїстнику мїєстєячє ся правїльно оглєдєя голєсїєв чужєї прєсї та рєфєрєуєть ся книжковї вїданєя про украї-нсьєку справу а також достїєяні оглєдєя вєєнньєх і полї-тїєчньєх подїєй.

Адрєса рєдакції і адмїнїстрації часопїсєя: WIEN VIII. Josefstädterstr. 79. Tür 6. Конто поштовєї шадєнїцї 107090. 9-7

Поручаємє землєкам наш нїмєдський оргєн

„Ukrainische Korrespondenz“

Вїдаєєць:

Прєзїдєнт З. У. Рєдї Д-р Кєстє Лєвїєцький.

Вїдпїчєальєнїй рєдактор: 5-2

Пєсєл Володїмїр Сїнгєлєвич.

Вїходєть чєтїри рази на мїєсєцєя Рїк вїданєя 4. Рїчна передплата вносить 12 К, пїєрїчїна 6 К, цїна поодїєного чїслє 50 сот. Адрєса рєдакції і адмїнїстрації: WIEN, VIII. Josefstädterstrasse 43/8.

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.
Кonto почт. шпал. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двохпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталі оголошення за окремою
умовою.
Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ПРОТИВОФЕНЗИВА на цілм фронті.

Переломане російського фронту під Золочевом.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 19. липня.

На північ від Калуша ввели Росіяни в бій значні сили і старалися відбити відібрані їм узгір'я. Їх змагання скінчилися нічим. Неприятель потерпів значні втрати. На північ від Дністра аж до Бродів успішні підприємства відділів виконуючих наступи спричинили значній гарматний огонь, який передовсім нині рано дійшов до великої нагальності.

Також на Волині австро-угорські й німецькі відділи виконуючі наступи з успішним вислідом почали діяльність.

ВІДЕНЬ (Тіб.) Пресова квартира, 19. липня вечером: Відповідаючи на наступ Росіян нині рано перейшли союзники в східній Галичині до протифензиви і виперли російські лінії на схід між Зборовом і горішнім Серетом.

ВІДЕНЬ. (Тіб.) Пресова квартира: Росіяни даремно намагалися протинаступом відбити узгір'я коло Новиці, що панують над переправою через Лімницю коло Калуша. На північ від Дністра аж до Бродів збільшився гарматний огонь. З нашої сторони збільшився огонь на південь від Бережан, досягаючи хвилями гураганового огня. З розстрілених російських ровів австро-угорські й німецькі війська забрали полонених і машинні кріси. В Ромунії наші патрулі розвинули значну діяльність. Росіяни кілька разів острілювали наші становища по обох сторонах просміку Яблониці.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 19 липня.

Фронт кн. Леопольда. Вже кілька днів триває живіша огнева діяльність на південь від Двинська і Сморгоня. Також вчора на північний захід від Луцька і на фронті в східній Галичині рухи військ виконуючих наступи придбали нам багато полонених і спричинили збільшене огня. На південь від Дністра Росіяни наставляли значними силами на відібрані нами становища на узгір'ях на південь від Калуша. Відперто їх всюди й нанесено їм тяжкі втрати. Між Лісестими Карпатами і Чорним морем не було значнішої бойової діяльності.

БЕРЛІН (Вольф) 19. липня вечером: Визвані офензивою, яку підняла на наших фронтах російська армія на приказ свого правительства мимо мирових запевнень, перейшли ми в східній Галичині до протинаступу. Німецькі корпуси переломили російські становища на схід від Золочева на широкім фронті.

БЕРЛІН (Вольф). На східнім фронті д. 18. с. м. вечером відперто сильні наступи неприятеля на схід від Ляндестрай і коло Новиці. Над Лімницею боева діяльність була слаба. Наші наступачі війська забрали багато полонених і машинних крісів з російських ровів. В Карпатах місцями гарматний огонь. Наступи обох звідних відділів неприятеля легко відперто.

Перелім.

Львів, 19. липня 1917

Переломовий правно-державний акт в українській справі—акт у повнім значінню цього слова історичний—датована в Петрограді 16. липня 1917 р. постановою тимчасового правительства в справі національно-політичної формації України—акт сей дістав ся нині до відома українського громадянства Гачичини в тексті неповнім і викривленім завдяки польським перекладачам, урядникам ц. к. Бюра кореспонденційного. Доповнення і поправки подаємо нині. Для цілого положення українського народу в Австрії незвичайно характеристичною являється на перший погляд маловажна обставина, що навіть у моменті великого національного підєму ми мусимо боронитись перед несолидністю і необовязковістю, з якою польські ц. к. функціонари трактують першорядної ваги подію українського життя...

Постанова тимчасового правительства—плід компромісу і має знамена творів компромісових себто таких, на які зложили ся уступки зі сторони одної і сторони другої. Першим питанням, яке супроти таких творів насувається, є питання: хто більше, а хто менше уступив? Точно і зовсім певну відповідь на питання се зможемо дати аж тоді, коли будемо мати оригінальні тексти взаємних заяв і звіти з переговорів. Покищо можемо дати тільки відповідь радше гіпотетичну, в кождім разі обмежену застереженнями. Відповідь ся випадає—на наш погляд—в користь української сторони, яку заступала Центральна Українська Рада. Коротка аналіза обставин і правно-державного змісту постанови промовляє за сим поглядом.

Тимч. правительство стояло на тім, що поза проголошенням загально-демократичних принципів свободи національностей (прикрашених ще й застереженням права державности для російської мови!) і поза деякими уступками в області організованя національних формацій у війську, воно не видасть що до України ніяких мір по лінії українських автономно-самоуправних домагань, застерігаючи їх в повнім обсягу для загально-російської конституанти. В нехиті своїй до українського руху тимч. правительство ішло дуже далеко, аж до заперечування права Центральної Української Ради виступати іменем українського народу. З цього свого нервісного становища тимч. правительство зіснулось—теж дуже далеко.

Центральну Українську Раду, котра доси була в Києві одною з громадянських організацій національних, рівнорядною з окремими національними організаціями інших народностей і вір на території України (польською і ин.), признано за організацію територіальну, наділену публично-правним характером і означеними легіслативно-адміністративними компетенціями. Ціла українська країна підпадає під компетенцію Ц. У. Ради і до неї, представниці головної на Україні національності, мають вислати своїх заступників національні меншости. „Першорядність“ українського племені на території України і першенство його прав на цілість української землі знаходять у сій постанові не двозначний вислів—протилежний всім концепціям екстериторіальности, національних ка-тастрів, то що.

Обіймаючи представництво загалу мешкан-

ців України під зверхною українською маркою, Ц. У. Рада наділена правом видаваня законних мір в уладженню житя української країни і правом переводження сих мір в жите, себто наділена у прав о ю країни.

Висший (чи найвисший?) орган управи українських областей, Генеральний Секретаріат, залежний своїм складом і своєю установою від спільного порозуміння правительства з Ц. У. Радою.

Тимч. правительство зобов'язало ся прийняти за свої („симпатично до них поставити ся“) вироблені Ц. У. Радою пропозиції в справі будучого правно-політичного становища України в російській федерації і в справі земельній. і пропозиції їх президії конституанти.

Такі поки що в головному правно-державні олові заходів закордонних Українців. За ними ідуть управнєня військові—також дуже поважні, котрі нині лишаємо на боці.

Як тяжко було тимч. правительству зійти зі свого первісного централістичного становища і зробити могутий крок вперед до будови української державности в рамках загально-російської федерації, про се свідчить димісія кількох членів правительства, спричинена опором їх проти далекоїдучих уступок українським стремлінням. Доносить про се жерело дуже певне—бюро Райтера під датою 18 с. м.

За те з жерела безперечно менше певного походить вістка про Полтаву як будім-то будучу „столицю“ України. Се очевидно рішуче desiderium якихсь кругів, прибране у форму чутки, з якою поважно числитись—рішучо не можна.

В. П.

Ось поданий за німецькими часописами, в'рний текст тих уступів акту тимчасового російського правительства з 16. липня с. р., які містять найважніші, основні постанови правно-державного характеру; фрази, подані ц. к. кореспонденційним бюром невірно, підчеркаємо:

„Як висший (здається, що після автентичного тексту повинно бути „найвисший“) — орган адміністрації українських областей має бути утворений окремих Генеральний Секретаріат, якого персональний склад установить правительство в спільнім порозумінню з Українською Центральною Радою, яка буде доповнена на справедливих основах представниками інших національностей, заселяючих Україну, заступлених у своїх демократичних організаціях.

„Згаданому органу буде поручене перевести в жите міри що до житєвих відносин і адміністрації означених областей.“

Канцлер про протифензиву союзників.

БЕРЛІН. (Тіб.) В своїй промові канцлер Міхаеліс, говорячи про військове положення, сказав м. ин.: На сході наслідком внутрішніх сварок не зміogli розвинути міліонових військ, настав спокій. Що йно коли підбурено російських жовнірів фалшивими вістками, прийшли офензива. Цілю був Львів і копальні нафти в околиці Дрогобича, щоби зашкодити діяльності наших підводних суден. Брусілов своєю безглядністю і нечуваними жертвами осугнув тільки незначні користи. Пів години тому одержав я телеграму від маршалка цього змісту:

„На визване, яким була російська офензива в Галичині, розпочав ся там сильний наступ під особистою управою маршалка кн. Леопольда Баварського. Німці з підмогою австро-угорських військ переломили російські становища під Золочевом. Гучні опле-

не було успішне й корисне. Вважаю також поски. Переривання на крайній лівійці і голоси: Роблене настрою! Спротиви, окрики: пфуй!) В сей спосіб — говорив канцлер — вирівняно знов успіхи Брусілова.

3 німецького парламенту.

Промова канцлера.

БЕРЛІН (Ткб.) Парламент. По відкритті засідання забрав голос канцлер Міхаеліс. На вступі заявив, що Німеччина не бажала війни для завоювальницьких цілей. Тому ні один день не буде довше вести війни, коли зможе здобути почесний мир. Хочемо почати мирові переговори, як надійде час. Неможливо, щоб ми ще раз пропонували мир, ксли наша руга витягнена чено й миром, натрапила на порожню. Границі Німеччини мусять бути по всі часи забезпечені. Мусимо дорогою порозуміння забезпечити життєві умовини Німеччини на суші і за морем. Мир мусить стати основою тривалого порозуміння народів. Треба запобігти сьому, щоб оружний союз наших неприятелів не перемінив ся в неприязний нам союз господарський. Сі цілі дадуть ся помістити в рамках резолюції більшости парламенту, так як її канцлер розуміє. Коли вороги хочуть почати переговори, то цілий німецький нарід, як військо так і його провідники, коли годять ся з сею заявою, то є сеї думки, що ми питаємо ся неприятелів, що вони мають нам сказати. Потім бажаво чесно й миром настроєні взяти участь в переговорах. До сеї пори витриваво спокійно й терпеливо.

Канцлер говорив далі про справи поживи, а переходячи до внутрішньої політики сказав м. ин.: По письмі цісаря з 11. липня стаю очевидним на становищі сього письма. Уважаво річно можливою й потрібною, щоб між великими партіями і правительством прийшло до порозуміння і я є готов зробити все, щоб се співділяжаним, щоб відносини між парламентом і правительством затіснили ся через покликани на кермуючі становища людей, які крім своїх особистих прикмет мають також цілковите довіре великих партій, передовсім народної, розуміють ся під сею умовою, що друга сторона признає, що конституційне право управи не повинно бути зменшене. Я не в схильний дати собі відібрати з рук управу. Канцлер закінчив словами: Се, чого бажаво—се є нова величава Німеччина, не така, що хоче оружною силою тероризувати світ, як се кажуть наші неприятелі, але Німеччина морально удосконалена, перенята божою волею, свобідна й могутча, яку ми всі любимо і за яку наші братя в полі кров проливають і жите віддають. Такої Німеччини бажаво на перекир всім неприятелям.

Звіт російського штабу

з 17. липня.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) На півн. схід від Калуша Німці від 16. с. м. перед пол. підняли завзяті наступи, які відперто. З тактичних причин наші війська, які обсадили лівий беріг долишньої Лімниці уступили на правий беріг, оставляючи місцевості Новицю, Лдзяни і Красну. Наші війська приступили до нових наступів, щоб виперти неприятеля за Лімницю. Ставляв він незвичайно завзятий опір. Під конєць дня густі його формациї перейшли до контрфорсив з села Берлоги і Камінь. Виперли вони зразу наші війська і обсадили Новицю. Свіжі резерви, які надійшли, виперли неприятеля з сього села.

З дня 18. с. м. Сильний гарматний огонь неприятеля в околиці села Потутори, на південь від Бережан і Галича. На південь від Новиці і від Калуша неприятельські відділи по сильнім гарматнім підготовленню виступили до наступу і заняли один з горбів. Наші відділи уступили поволи на лівій ріки Бевезниці. В годину потім неприятель знов рушив до наступу з Новиці, але величавий наступ нашої піхоти й кінниці відпер його.

Кабінетова криза в Росії.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) Один з дневників доносить: Телеграфічне біржеве тоариство в Лондоні довідуєт ся в Петрограді, що міністер залізниць Некрасов виступив в партії кадетів, тому що партія ся зірвала з правительством. Вважають правдоподібним утворення соціалістичного правительства над проводом Церетелія, хоча можливим є також правительство утворене з соціалістів і лібералів під проводом кн. Львова. Петроградський пролетаріат є неприхильно настроєний проти коаліційного правительства. Числять ся з можливістю числення на страйків.

Проти тимчасового правительства.

ПЕТРОГРАД (Райтер). Дня 17. с. м. вечером пароплав Котлін і флотилія суден привезла моряків, жовнірів і робітників з Кронштаду до Петрограду. Нині моряки несли через місто хоругв з написом: „Проти правительства“. В поході бачено також прапор кронштадського клубу анархістів з написом: „Проч з правительства! Нехай живе комуна!“ На Невськім Проспекті пав стріл. Зараз потім почато на сліпо стріляти з машинових крісів. Повстала паніка. Число ранених ще не відоме.

Захитане становище кн. Львова.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) До „Daily Chronicle“ доносять з Петрограду: Кн. Львов ставляв умови в справі свого позістання на становищі. Множать ся трудності виживлення населення.

Осідком тимчасового правительства стає Москва.

ПЕТРОГРАД. (Райт.) Надзвичайна кабінетова рада займала ся внесенем про перенесення осідку тимчасового правительства до Москви.

Поголоски про увязнене тимчасового правительства.

ПЕТРОГРАД. (П. А. Т.) В телеграмі до всіх правительствених комісарів президент Львов каже, що поголоски про увязнене членів тимчасового правительства є неправдиві.

Чи буде переведена зміна конституції?

Львів, 19. липня 1917.

Віденський кореспондент „Berliner Tagebl.“ д-р Ледерер, звичайно добре інформований про австрійські політичні справи, подаючи короткий огляд діяльності австрійського парламенту за послідню його сесію, пише, що вигляди на переведення ревізії австрійської конституції ще сего літа — майже ніякі. Проект, щоб установити окрему комісію для тої цілі, не міг бути здійснений. Так само неча надії на зложення так званого великого парламентарного правительства, яке взяло би ся за великі правні державні реформи. Не хоче того властиво ніяка з парламентарних партій, в першій мірі ні Чехи, ні Німці, а розвязка національної проблеми переходить сили австрійського парламенту.

„Але—пише вкінці д-р Ледерер—можна би поручити якомусь визначному політикуму утворене правительство, до якого належали би помірковані члени всіх партій і народів як міністри без теки, не звязуючи ніякими обовязками тих, кого вони будуть репрезентувати. Се поки що вистарчило би. Таке правительство мало би зладити проект нового ладу в Австрії ще перед осінною сесією парламенту. З огляду на ту обставину, що корона кладе велику вагу на те, щоб дорогою пербудови Австрії витворити положення, пригоже для закінчення мора, не є виключена проба в той, чи инший спосіб вратувати для політичної праці ще кілька тижнів сего літа“.

В ТРИСТЕНСЬКІМ МУЗЕЮ.

(Конець.)

В шестій сали приміщені знов ссавці. В одній габльоті хижак з роду псів та котів, далше в суміш гориль, зебу, жока, медведі, газеля, рен, ляма та осібно лилики.

Сема сая: гади. Серединою величезний боа давун, боками в слоїках гади та ящірки, в куті великі черепахи.

Стіни малої восьмої салі завішані оскленими скринками з гарними зборами наших та більш південних мотилів; в девятій салі хрущі, саранчуки, гриби та відтиски риб у скаменілих намулах, головю в Комен. Між саранчуками замітне дивовижне сотворіне, Phaspa gigas, мов крилатий хробак з трома парами довгих ніг; з хрущів звертають на себе увагу два великі, мабуть незнані в Галичині примірники. Servigornis з подібними до деревної кори крилами та Belostomat plicatum, мов величезний кухонний „шваб“.

По середині стоїть кістак великого печерного медведя.

В сусідній сали стоять головю мінеральогічні збірки з інтересною колекцією італійських будівельних мармурів, понад 300 ріжних оказів, та многими сталяктитами й сталягітами з Постойни та інших красових печер. Крім того в одній габльоті розкладено коло 50 старих часок людських без близше означеного часу походження (просто лиш: teschi antichi), а в другій копальняні кістки красових печерних звірів (fossili cavernicoli del Carso), головю черепи та голінні кістки печерного медведя. Інтересний такий один череп, з Набрєзні, в яким стремить досить глибоко в кістки над правим оком широке кремінне вістрє списа.

Окремий відділ в музею творять поміщені

в двох остатних саях цінні збірки археологічні, що походять у переважній часті зі старинних некрополів у Санта Лючія (Псбереже). Бачимо ту кераміку неоліту, молодшого від нього енеоліту та головю гарні римські бронзи, яких перевагу серед тутешньої праісторії оправдує вповні недалеке сусідство осередка давньої римської імперії.

Епоха неоліту заступлена типовими круглобокими горшками темно-сірої краски та рідшими у нас плитками мисками середньої величини, переважно без всякого орнаменту. Більше багатство форм і орнаментів виказує кераміка енеоліту; побіч переважуючого числа цегляної краски амфор видно мов глиняні кльоші на високих часом ажурових підставках та понад 40 малих ніжної роботи кубків. Майже всі менші амфори покрітні шнурковим, діркованим та мальованим геометричним орнаментом, на одній білеті ся 17 перстенів з ясною мов ставіоль тонкої бляхи, втисканої кругом у глиняні стіни при помочи діркованя. На деяких інших амфорах замітний знов накладаний (не витисканий) меандер і инший, простолінійний орнамент, зложений з втискиних густо побіч себе в глиняні стіни кульшок міді, завбільшки гороху; такий сам орнамент вишнієт ся на всіх кубках, лиш мідяні кульки тут дрібніші, мов герданові коралики.

Серед римських бронзів, замітних новими, часто незнаними в галицьких музеях формами, орнаментом та композиціями, займають що до кількості перше місце премногі жіночі окраси та предмети туалети: фібули, аграфки, намисти, ковтки, перстені та довгі шпильки до волоса — одна навіть з охоронячем. На чільнім боці одної габльоти видніє на картоні інтересна композицією фібула у виді сидження з римської двоколісничі, з трикінним заглягом та візником; мов продовжене розвори тв рить загнана попід сід веза шпилька, якої шкдо до змивання прикріплене до передних кінських

копит. Ціла фібула дещо більша від половини пуделка сирників.

Крім жіночих окрас находять ся в першій кімнаті мідяні малі амфори, двошні везра на воду чи вино, бляшки до нашиваня, кілька ножів та меч бронзовий, з заліза довгий у двоє зігнаний меч та кілька сокир.

В другій, разом останній кімнаті м'стять ся зіставлені побіч себе цілі ряди орнаментованих черенків неолітичних та пзнійших судин і замітна велика колекція повідбиваних ушок глиняних амфор, горшків та кубків. Крім того більші збірки кістяних вістрій спис, кремінних ножів, скробачів, молотків, рогові форми до витисканя лінійного орнаменту на глиняних виробках, кремінні сокирки в роговій оправі з держакон, бронзові стралі до нашиваня, кістяні гребені, глиняні лямки на оливу, два мечі, бронзові та мідяні шелси. В більшій габльоті виставлені кремінні єгипетські вироби еоліту та палеоліту — дар прсф. Швайнфурта.

На більшу увагу, серед тристенської археології заслугоють вкінці вироби з бурштину, імпортованого сюди з над далекого Балтійського моря В музею приміщені чотири нашійники бурштинові, один кінський нагрудник та чотири бронзові нараменники з насиленим великим куском бурштину, що походить з передісторичного скарбу зі Сан Канціано та два нашійники, один малий інтересний нагрудник і кількадесят осібних перел бурштинових з некрополів у Ст. Лючія.

Виходячи вже з музею здибаємо при брамі на долі за кратами мале, неупорядковане ще lapidarium; чекають мабуть на збільшене збірки.

Писано в поля, 20. цвітня 1917.

Яр. Пастернак.

Проф. М. Туган-Барановський про українську справу.

Галицька українська культура відіграла дуже визначну роль в українському відродженні. — Російська державність не вміла викликати в Українця любови до себе. — Тепер в широких народних масах можуть мати успіх тільки Українці політичних партій. — Автономія України перейде на Установчих Зборах. — Українська нація займе почесне місце серед передових націй усього світа.

Відень, 15. липня 1917.

(Ф. К.) В ранішнім виданні „Биржевих Відомостей“ з 22. н. ст. червня пише відомий економіст проф. М. Туган-Барановський у другім номері „Вражін з місць“ п. з. „Українство“ між иншим ось що:

„Дійсно, українське національне почуття в масі народу до революції було дуже слабе. Я особисто думаю, що українська національність могла зовсім згаснути й затерти ся в російській національності, якби не було одної випадкової зовнішньої обставини — сусідства російської України з Галичиною, з її власною українською культурою, котра розвивала ся поза асимілюючим впливом Росії.

Галицька українська культура відіграла дуже визначну роль в українському відродженні. Галичина виробила літературні форми української мови, в Галичині українські діячі, письменники й учені знаходили тверду опору й приложене своїх сил поза умиротворяючим впливом російського деспотизму.

Завдяки цьому й українська культура в Росії одержала за межами Росії свій центр і точку опори.

А що матеріалу для українського відродження в російській Україні було в достаточній кількості, українська мова всеж не щезла і в народі жила любов до своєї „рідної мови“, а до російської держави не було зовсім ніякого привязання, і не дивно, що свобода привела до бистрого злету українства.

До революції Українців патріотів було дуже небагато, але всеж вони були. Майже в кождім селі були один два або більше місцевих інтелігентів, або селян, що з любов'ю

читали українські книжки, збирали українські бібліотеки, передплачували українські періодичні видання. Решта населення всім тим мало цікавила ся, але любила свою рідну мову. Одержуючи освіту в російській школі, рядовий Українець не відчув в дійсній потреби української літератури й прилучав ся до російської культури, не присвоюючи однак навіть у найменшій ступні російського державного патріотизму.

Російська державність не вміла викликати в Українця любови до себе й ось чому українство, що до революції було ледви тліючим огником, відразу розгоріло ся ярким полум'ям.

Тепер положення таке, що судячи по моїм спостереженням в подільській селі в широких народних масах можуть мати успіх тільки Українці політичних партій. По вській правдолюбності домагання української автономії видвигне величезна більшість депутатів Українців. А що се домагання підтримають й інші національні партії, котрі виступлять з такимиж домаганнями за себе, а також і соціалісти, нема чого сумніватися, що автономія України перейде на Установчих Зборах.

Україна з її 35. мільоновим населенням, знаменитим чорноземним ґрунтом, мінеральними багатствами і прекрасними морськими портами може очевидно дійти до блискучого економічного розвитку. А що торкається самостійності української культури, ся культура зачне бистро розвивати ся при нових умовах і по кількох десятках літ українська нація, саме право на існування якої ще до недавня видавало ся таким дуже сумнівним, займе почесне місце серед передових націй усього світа.

Реформа цивільного кодексу

Відень 18. липня 1917.

Субкомітет правничої комісії палати послів для реформи книги законів цивільних відбудучора засідане під проводом голови п. проф. д-ра Дністрянського. На засіданні розділено до реферату поодинокі частини книги законів. П. Дністрянському припало право об'єднати з виїмкою умови про службу і працю.

Комітет постановив працювати в зносинах з кругами фаховців і інтересованих.

Зріст германофільства на Україні?

Львів, 19. липня 1917.

„Oesterreichische Morgenzeitung“ доносить із Стокгольму: „Р'єч“ подає, що п. Винниченко буцім то заявив, що політика нового правительства причинить ся до скріплення тих кругів на Україні, які відносять ся прихильно до Німеччини і які бажають негайного мира між Україною і Німеччиною.

Утеча царя?

Як доносить будапештський дневник „Nirler“ бувший цар Микола мав втечи з кількома війсьними йому офіцерами до Фінляндії.

Скапарена організація.

В справі „Загальної української культурної Ради“.

Комунікат.

Відень, 16. липня 1917.

Вчора відбули ся тут збори учителів висших, середніх і народних шкіл Галичини і Буковини. На зборах взяло участь понад 50 представників учительства, в тім числі три професори університету і шість директорів середніх шкіл. Председатель зборів проф. д-р Смал-Шкільський звернув увагу на повагу хвилі і закликав присутніх сповнити високі завдання на полі шкільництва, щоби опісля не впасть докір суспільності, що учительство не доросло до свого переломового часу.

В дебаті промовляли пп.: директор д-р Сабат, президент УПР. Романчук, д-р Олександр Колесса, Калинович д-р Рудницький, Даниш, д-р Кордуба, учитель Безпалко і Гранківський.

В довшій промові директор Сабат підкреслював з натиском, що ЗУК. Рада своїх задач не сповнила. В першій мірі занедбувала українське шкільництво на еміграції, доказом чого служить м. и. справа гімнської гімназії, зовсім не інтересувала ся виданем не то шкільних підручників, але навіть не спромогла ся на видане букваря Крушельницького. Взагалі ширшої діяльності, що до організації шкільництва і береження станових інтересів учительства ЗУК. Рада не проявила. Оборона, якої підняли ся посол д-р Колесса, як заступник голови, і през. Романчук, як голова ЗУК. Ради, не встигла опрокинути важких закидів бездіяльності ЗУК. Ради, піднесених всіма иншими бесідниками. Доказом того є оті однієюгошно прийняті резолюції на адресу президії „Загально-української Культурної Ради у особах пп. Романчука і Ол. Колесси“.

Зібрані дня 15. липня 1917 р. представники учительства народних, середніх і висших шкіл зазначають, що заснована перед п'ятдесятьма роками Загальна Українська Культурна Рада своїх під теперішню пору переважних завдань ні в дрібній частині і у ніякім напрямі не сповнила.

І. Тому зібрані жадають, щоби:

1) Загальна Українська Культурна Рада була негайно перебудована на громадянсько-демократичній основі і обняла своєю організацією через філії та кружки всю українську територію Австро-Угорщини;

2) Щоби з'організована ЗУК. Рада негайно розвинула на основі обдуманих плянів всесторонню діяльність на полі розвитку української духовної культури;

3) Щоби дотеперішня Президія ЗУК. Ради скликала надалі до чотирьох неділь загальні збори.

II. Взиваєть ся ЗУК. Раду, щоби дала звіт зі своєї діяльності взагалі, а з окрема, щоби предложила на найближчих загальних зборах звіт зі своїх фондів, перебігнений і потверджений контрольною комісією.

III. Збори взивають рішучо п. проф. д-ра Колессу, щоби негайно зложив своє заступництво голови в ЗУК. Раді.

Секретар зборів: Омелян Цісик, ц. к. професор гімназії.

НОВИНКИ.

Львів, 19. липня 1917.

— Українська Рада в Москві. „Утро Росії“ й „Русское Слово“ доносять, що під проводом А. Саликовського відбули ся загальні збори представників українських політичних і культурно-просвітних організацій Москви. На зборах обговорювано реферат члена Центральної Української Ради, представника української групи соціал-демократів М. Огородника в справі утворення в Москві Української Ради, що об'єднувала б українські колонії центральної Росії й була в разі потреби виконавчим комітетом всеукраїнського національного з'їзду та філією Центральної Української Ради. Реферат Огородника одсбрили збори. Уважено утворити в Москві Українську Раду, поручивши її організацію тимчасовому комітету, вибраному на зборах. До комітету вибрано на председателя голову московського комітету українських автономістів-федералістів А. Саликовського, заступниками председателя — представника українських соціалістів-революціонерів А. Приходка й представника Українського військового клубу Авдієва, казієром представника автономістів федералістів А. Хруцького і секретарем представника української організації Холмщини А. Павлюка.

— Проф. М. Туган-Барановський, котрого дуже цікаві помічання і уваги про українське відродження, подаємо в нинішнім числі „Діла“. — є нині безперечно найвизначнішим професором економіки на цілу Росію і належить до найчільніших представників своєї наукової області в сім'ї європейських учених. Богато праць його в оригіналі і перекладах приносили між ин. „Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik“, „Die Neue Zeit“ і ин.

— Про митрополита гр. Шептицького й його місію в Римі приносить дошу десь з Відня нинішня „Gazeta Wieszona“. Митрополит — оповідаєть ся там — їде до Риму, щоб там іменем тимч. російського правительства предложити Папі важне унії російської церкви з Римом. Митрополита жде там кардинальський капелюх. Такий короткий зміст довгої депіси. Можливо, що все там сказане — правда, однак знаючи несолідність „Gazeta Wiesz.“ і її ненаситну жадачу сенсації за всяку ціну, хочби коштом правди — радимо здержати ся з вірою розказани там річі аж до часу, коли принесе потверджене їх якесь достовірніше від тої газети жерело.

— В справі реклямованих від війська. Оголошують урядово: Наслідком рескрипту ц. к. міністерства краєвої оборони з дня 7. липня 1917 ч. 1250—XIV. оповіщаєть ся, що по думці обов'язуючих приписів ті часово увільнені, які при контролі увільнень зголосили прошене про дальшу реклямацію, можуть одержати дозвол стати на своїх дотеперішніх цивільних становищах аж до порішення їх прошене компетентними властями, оскільки дотеперішнього увільнення не знесло ц. к. намісництво. При поданнях о нові увільнення, оскільки їх внесено перед 10. цвітня, політичні власті І. інстанції були управнені видавати реклямованим дозвол на дожидає рішення на час включно до 10. тижнів, числячи від дня до якого треба було зголосити ся до військової служби; тепер, оскільки той реченець минув, вільно буде тим властям продовжити його о дальших 6 тижнів. Для тих знова осіб, які внесли подання о увільнене по 10. цвітня с. р. з нагоди контролі увільнень, можуть політичні власті видавати дозвол на вижидане рішення тих подань аж до кінця с. р. У всіх инших случаях обов'язують загальні приписи рескрипту ц. к. міністерства війни відділ 10 ч. 207.000 з 1916 р., які дають право політичним властям І. інстанції видавати з'адані дозволи на дожидає на час 6, згідно також дальших 4 тижнів, числячи від дня, коли для дотичних річників установлений обов'язок зголошення до служби, згідно від дня, коли минув реченець часового увільнення.

— З'їзд залізничних учителів у Києві. У „Київській Мислі“ з дня 14. н. ст. червня читаємо: „Закінчив ся з'їзд учителів й управителів залізнично-дорожніх шкіл південно-західних залізниць. З'їзд прийняв такі постанови: 1) Про організацію школи. При переведенню українзації повинні взяти ся на увагу інтереси меншості. Школа не повинна брати участі у розв'язанні питань, плсучених в національними самозначеннями населення. Загально-державна мова повинна вводити ся в науку на другім році. В усіх школах південно-західних залізниць треба завести курс українознавства, а в школах російських за згодою населення курс української мови. Потрібно завести в школах українські бібліотеки. 2) Про навчання Закону Божого. Школа може й повинна давати релігійно-моральне виховане. Наука Закону Божого повинна об'єднати головним чином читане й пояснене Євангелія. Питане про обов'язковість чи необов'язковість навчання Закону Божого має має рішатись

місцевсю шкільною радою. 3) У справі організації учителів постановлено увійти в склад загально-рідського учительського союзу. 4) В справі шкільної управи постановлено, що управа шкл переводить ся двома органами: автономною педагогічною радою з представниками від родичів і шкільною радою, яка складається з усіх членів педагогічної ради і рівного їм числа представників громадянських організацій й організацій родичів учеників. — Ф. К.

— Засідане. Повне засідане У. П. Р. буде в четверок і середу в днях 24. і 25. липня с. р. з наступним порядком нарад: 1) зміна статута і регулямін, 2) вибір управи клубу, 3) справа реформи конституції, 4) події на закордонній Україні, 5) справа укр. легіону, 6) справа пресо-ва. Початок засідання дня 24. с. м. о годині 9. рано

— Прогулку на могилу Шевченка. Українське культурно-просвітне товариство „Рух“ уладило 10. і 11. н. ст. червня прогулку до Канева на могилу Шевченка. Чистий дохід обернено на видане книжок для дітей у шкільній віці. „Кіев. Мысль“ з 3. н. ст. червня. — Ф. К.

— Запис для сиріт. Бл. п. Щасна з Дзидзівичів Луцка, б. учителька в Королеві руській, записала на сирітський захист ім. митрополита А. Шептицького у Львові квоту 1000 К. з тим, щоби сей фонд служив виключно для сиріт по народних учителях. Сповняючи послідню волю бл. п. Луцкої прислала п. Езгенія Мандзюкова з Богущі к. Грибоза 1000 К. до адміністрації „Діла“, звідки доручено мені їх в цілі дальшого зарядження. За ті гроші закупив я листи заставні Зем. Банку Гіпот. у Львові С. III. ч. 264 на 1000 К. і С. I ч. 941 на 100 К з купонами від 1. липня 1917, а решту К. 716 умістив на вкл. кн. тогоч банку ч. 3.678 і передаю всі ті цінні папери рівночасно Управі захисту до дальшої розпорядимости. Честь пам'яті Покійної, що не забула про бідні сироти! — о. В. Личиняк.

— Пас. д-р Трильовський просить нас зазначити, що він від кінця мая с. р. не виїздив із Відня.

— Офіцери України 9 п. п. прислали на фонд ім. митропол. А. Шептицького для укр. сиріт 650 К., а се: надпор. Дольницький 50, пор. Костек 50, пор. Потурай 50, хор. Мізур 50, хор. Л. Пиць 50, хор. Р. Пиць 50, хор. Коритозський 50, пор. Пиріг 40, хор. Стефанишин 40, хор. Федорик 40, пор. Явеський 30, пор. Пухіш 30, пор. Богачевський 30, хор. д-р Мельницький 30, пор. Федюшка 20, хор. Данчевський 20 і хор. Безушко 20. Дякуємо горячо Вл. Жертводавцям за їх ласкаву пам'ять і ви казуємо надію, що також в прочих відділах війська, де тільки служать наші люди, займуть хтось збіркою жертьв на сю так важну ціль. Гроші треба висилати все просто до „Дністра“ на кн. ч. 10 300. — За секцію „Живого пам'ятника“: в з. о. В. Личиняк.

— Міст ім. Т. Шевченка на Дніпрі. Міністер залізниць Н. Некрасов згодив ся, щоби міст через Дніпро на лінії Гришино—Рівне—Хашків—Цвітково, яка будуветь ся, назвати мостом Тараса Шевченка. Міст одержить український стиль. Крім того ухвалено дати українські назви станціям. („Кіев. Мысль“, з 7. н. ст. червня). — Ф. К.

† ЛЯГЛИ ГОЛОВАМИ

Останні числа „Sirefleur's Militärbblatt“ доносять на першій сторінці про героїську смерть двох українських офіцерів: хорунжого 80 п. п. Василя Сірого Дякова і рез. поручника 11 п. уланів лицаря Романа Бачинського го. — В. І. П.

† ПОМЕРЛИ

Олександр Барташ, управитель народної школи в Знесіню к. Львова, 41 літ, помер дня 18. с. м. по тяжкій недугі, прийнявши Найсв. Тайни. Покійний був щирим Українцем і добрим опікуном української підміської молодіжній шкільної. Похорон відбудеть ся д. 20. с. м. о год. 10 перед пол. з дому жалоби Знесінє ч. 20. — В. й. п.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ:

„Пяткова система“.

На необхідну «отребу» удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожчі і важливіші для української

справи, конечні як найскорші і найобильніші жертви

о. Василь Склепкович Сосниць 5 К: о. Івана Жегалловича Нивиці, Конст. Городницьку в Місиринь (Мзравія), о. Павла Процька Вербіж, хор. Стефана Кушніра Ріма Шомбат і Ст. Корнову Борове — о. Гр. Канда Ярослав (Дн.) 5 К, — Петро Особа Ожидів 5 К: Ганутю Тарназську з Підліся, о. Семена Біленького кат. нїм. гїмн. у Львові, Юліяна Гавриловича ем. дир. школи в Мстисках, Михайла Медьника поруч. полк об. кр. бат. 149

і Михайла Дацюка поруч. ціс. шлес. полк п. п. 517, — о. Теофіл Дурбак в Струтині вижнім п. Рожнівці 10 К: Михайла Левицького пароха в Княжівськїм, М. Теоридла секретаря „Сільського Господаря“ Долина, Стефанію Коляджин судинню в Долині, Марію Іжицьку у Львові, Михайла Ладу катехиту в Долині. — Мора-веський Іосиф Соколіва 5 К: Олю Шумську учительку в Святим, Мих. Кузьму учит. в Хватові, Олю Носсеяну учит. в Жуличах, Л. Загоройка учит. в Соколівці. — Стефа Глодзінська в Руді сіл: Маринцю Бардинівну в Желдци, Зоню Гарухівну в Незнанові. — Юлія Карпюківна Сокаль 5 К: Ірину Небожук Белз, Ол. Давидовича Тартаків, Богдана Трешневського Хоробрів к Сокаля, Адольфа Карпюка Стронібаба п. Красне, Константина Гриньківна Сокаль. — (10 К від

Юліяна Грибовецького а 10 К від Мих. Юркова) четарів 24 п. п., — Люця Тарнавська етап. 445 10 К: о. Сайкевича В. Васючин, чет. У. С. С. Індишевського Яр, хор. У. С. С. Городиєвича Езл. ет. поч. 445, чет. У. С. С. Цюкача Іль

Галюсю Тарнавську Золочів, — викликаний Петром Репець підхорунжий У. С. С. на 5 К, і вдуго Петром Місяк почтмайстром в Добрусині на 10 К, на волинські школи, складаю в „Дністрі“ отсі квоти і кличу на 10 К, управителів шкіл: Володимира Бобика в Камінці Липник, Олександра Кулиничу в Бунові і Ілію Молодівця в Камінці Старе село, — В. Міськевич Мости великі (Дн.) 20 К, — Петро Дучимінський Замоць: Ольгу Ванюхову Ластівки, Олімпію Бєвильську Желдець, Марію Фуртакову Тростянець, Володимиру Думінону Ластівки, Василя Підику Тисів, Анастасію Дублясову Ясениця сільна, — д-р Єронім Калитовський в Стрию 20 К (Дн.): Якова Тишовницького, — А. Микитяк Стрий 20 К. (Дн.). — В. Дудкевич Бартавів 5 К: Володимиру Яворську з Жиравки, Марію Грабовенську з Самбора, Марію Нагірну в Рудна, Володимиру Дудкевичу з Рогатина, Романа Лаврівського з Дрогобича.

Просимо всіх Ви Жертводавців придер-жувати ся форми, оголошуваної в Ділі, значить ся: насаперед пише ся імя, назвище, місцевість жертводавця а опісля по двох точках (:) ви-кликаних, в той спосіб заощадите нам бо-гато роботи, бо не треба буде кожної картки переписувати, а просто дасть ся її до друку. При сій нагоді пригадуємо, що жертви склада-ють ся підковою системою, значить, можна не більше як п'ять осіб викликувати. Понад п'ять будемо очеркувати. Жертви просить сл посылати до кред. тов. „Дністер“ (Львів, Руська 20) ч. кн. 9888, повідомляючи карткою ая міністрацію „Діла“ і викликаних. х.

О П О В І С Т К И.

П'ятниця, 20. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Томи і Акація — римо-кат.: Чеснага

Завтра: греко-кат.: Прокопія вмч. — римо-кат.: Пракседа.

На „Фонд Українських Журналістів ім. Яро-слава Вєсоловського“ зложив в нашої адміністрації п. надпор. Роман Стельмахів 50 Кор. замість цвітів на могилу свого старості бл. п. Яросла-вови. — На будуче просимо жертви просто пе ресилати до тов. „Дністер“ ч. кн. 10 500.

Дівча озея виїздить зі Львова дня 21. ли-пня Дівчатка мають явити ся з родичами о год. 8 й рано в школі Шашкевича.

Український Народний Театр Т-ва „Бєсїда“ у Львові під управою К. Рубчакової. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу дня 21. липня 1917. Премєра „Паргачі“ сценічна студія в 4 діях Вуйціцької, в перекладі Карла Бєльського.

В неділю дня 22. липня 1917. „Сватаня на Гончарівці“ народна оперетка в 3 діях Квіткі-Основаєнєнка.

Білету ранійше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечєром. 1—2

АДРЕСА: Hauptkassє der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VIII. LEODERERGASSE 20
ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12.250
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРЕЛЬЦЬКІ ЦІЛИ.

29-7

НАДІСЛАНЕ.

Супроти того, що появляють ся в друку всякі видання творів дра І. Франка з поруше-нем авторських прав, забороняємо видавати всякі твори і світлини дра І. Франка без відо-ма і згоди управителя спадкової маси радника К. Бандрівського, Львів, ул. Крашевського ч. 23. Ті п. видавці, що твори або світлини дра І. Франка вже видали, звольте порозуміти ся з упр. спадк. маси.

За спадкоєнців: П. Франко
4011 чет. УСС.

Оголошення.

Льоси на рати продаємо з правом гри во-зложеною першої рати. На-льоси уділюємо пожичок платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в спра-вах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста про-даємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦ І ХАЕС

у Львові, пл. Марійська 7. VIII-9-7

Потрібна інструкторна, на цілий рік приготувити одну пав-очку з укінченою VIII кл. I. рік Семінара уч. а другу з V. до VII кл. Успіва після умови Г. Ху-дорович, управитель школи в Бєляновичах, п. Гусаків ксло Мостиск. 3933

Учанин VI. кл. гїмн без дальших средств до науки, пошукує на сїй дорозі помочи у якоїсь родини до-учає ся наук. Ласкаве голошенє слати Poste restante „Учєнак“ Перемишль 42

Молодий чоловік на високім становиску, д-р прав ма-ючий, шукає товаришів життя Успіва: В к 18-25, ха-рактер спокійний, більший посяг. Аноніми без відповіді. Віджості слати до бюро Вєска, Костюшви 2. пд „Ха-рактер“ 451-3

Студент університету, глядає на час ферій лекції з клас гімназіяльних, нагадше на селі Успіва після у-мови. — Зголошенє пр сь ся слати до Адміністрації „Діла“ від „Інструктор“ 411-3

Приймаєть ся передплата на часопись полоне-них-Українців табору Зальцведель (Німєччина)

„ВІЛЬНЕ СЛОВО“

Часопись виходить що середі і суботи. Випи-сувати можна в усі краї, табори й робітничі команди Німєччини й Австро-Угорщини.

Передплата на мїяць 40 фєн., одно число 5 фєн. Пробне число висилаєть ся без плати.

Адреса Редакції:

Redaktion der ukrainischen Lagerzeitung „Wiljne Slovo“ Krgflager Salzwedel. 441-7

КОНКУРС.

Тов. „Український Інститут для дівчат“ в Перемишлі отирає з новим роком шкільним 1917/18 жіночу 8 класову реальну гімназію. Сего року буде вже I і II клас. Приготовляючи класу отворить ся, як зголосить ся відповідне чи-сло учениць. Вписове до гімназії на цілий рік 200 К, яку то суму можна буде сплачувати мї-сячними ратами.

Побіч клас гімназіяльних будуть існувати також класи ліцеальні, а се класи III—VI. Впи-сове до ліцеальних клас вносьть 160 К. річно, яку то оплату можна буде розложити ссбі на місячні рати.

Рівночасно рєз ясуєть конкурс на принятє учениць до пансіонату Мїсячна оплата за удер-жанє вносьть 100—120 К, з чого до 40% має зложити ся в натуралїях. Точнійші інформації подані в проспекті, який всім інтересованим на-бажанє вишлєсь даром.

Учениці доходячі до шкіл мають також зголосити ся до Виділу письменно. — Поданя приймаєть ся найдальше до 15. серпня с. р.

Виділ тов. „Український Інститут для дів-чат“ в Перемишлі, вул. Татарська 4. 43-А

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.

Кonto почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1-50.
Некрологія стрічка 1 К.
Стадіоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Три лінії проломані.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 20. липня.

Визвані ворожою офензивою, яку держа-
ви антанти і Америки вимусили проти волі ро-
сійського народу, перейшли союзники вчора в
Східній Галичині до протинаступу. О 5:30 рано
розпочали в області між Зборовом і Серетом
німецькі і наші батерії могутню діяльність. В пе-
редполудневих годинах прийшло до приступу
німецької піхоти в супроводі ц. і-к. відділів.
Побідники перебили ся через 3 сильно
вибудовані лінії. Росіяни уступили в пов-
ній розтічці, лишаючи на побоевищі багато
трупів і тяжко ранених. Полонених начи-
слено до вчорашнього вчора кілька тисяч.
На інших відтинках галицького фронту прий-
шло до ряду дрібних, для нас успішних боє-
вих діяльностей. Під Новицею на півд. від Ка-
луша російські наступи здавлено артил.
огнем оборонців. У Карпатах ворожий артил.
огонь піднімав ся місцями понад звичайну міру.

На італійським терені: Збільшена діяльність
оборонна артилерії над Сочемо.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 20 липня.

Фронт кн. Леопольда Баварсько-
го: Дня 1. с. м. російське правительство пове-
ло в Східній Галичині часть російського війська
до офензиви, котра після незначних початкових
успіхів незабаром спинила ся наслідком вели-
канських втрат. Російський жовнір, котрого ба-
жане мира висловлювало майже на всіх міс-
цях фронту пробачи мирного наближення до
противників, знов на дармо, пожертвував ся для
антанти. У відповідь на наступ Росіян розпоча-
ли наші війська протинаступ. Під особистим про-
водом начального вождя німецькі корпуси після
руйнуючого огневго підготовлення союзних ар-
тилерій пішли проти російських становищ між
Серетом і Золотою Липою і перебили три
сильні оборонні колю мни.

Ворог мав тяжкі криваві втрати і уступив
в розтічці. Коло Якобштату, Двинська і Смор-
гоня тай здовж Стоходу і від Золотої Липи
аж на південь від Дністра огня діяльність
почасти значно зросла. Наші напади і сильні
звіди довели многократно до гарних успіхів.
Під Новицею над Лимницею відбито з вели-
кими втратами нові сильні російські наступи.

Фронт арх.к. Іосифа: В північних
Карпатах огонь сильніший ніж звичайно. Та-
кож у горах на схід від долини Кезті Вашар-
гелі зросла боєва діяльність.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красний
Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок
шадничої 4.000.

Львів, 20. липня 1917.

На відмову мира і на офензиву відповіли
осередні держави Росії так, як тільки могли
найліпше відповісти сильні милітарні держави:
проломанем противного фронту. Побідна для
німецького й австро угорського оружя битва
на схід від Золочева є подією здібною даги
почин новій ситуації не тільки стратегічній, а й
політичній, а в політичній області не тільки від-
носинам міждержавним, а й внутрішнім відно-
синам тої нової Росії, котра не сконсолідував-
шись як слід у внутрі, взяла на себе ризико во-
енного щастя — і нещастя. В усіх тих областях
побачимо імовірно невдовзі наслідки кривавих
діл, розпутаних воєнним подвигом армій Ке-
ренського й Брусилова, завершених поки що
проломом під Золочевом.

Для українського громадянства мають те-
першні битви також безпосереднє значіння.
Битви сі ведуть ся на чисто українській землі,
кожний рух військ одної чи другої сторони,
вперед чи назад, відбувається на потім і кровю
злитих полях українського селянина, кожда
гаряча сальва означає нівечене підстав житя
і руїну осель українського селянства. Невдовзі
буде три роки тому, коли подільськими ланами
і селами нашими розпочала ся серія битв і по-
жарів, якими значив ся російський похід на Га-
личину; нині виснажена земля і втомлена люд-
ність наша переживає многократно страшнішу
драму російського відвороту з нашого Поділля.

Нашасна, від віків кровю змивана земля!
Ще нещасливіша, морально потоптана і фі-
зично понівечена людність її! Від віків виві-
шувана, обграббована, з рідних хат викидана!

Битва під Золочевом розкриває перед бо-
гатами родинами в українським громадянстві з
сього боку боевої лінії вигляди на недалеке
побачене, відзискане і повитане своїх поблиз-
ших, своїх батьків, братів і друзів, котрі були
відгороджені від нас військовим кордоном і про-
котрих майже з правила не було можна добути
ніякої вістки за важкий час довгих років. Та
до радості і за віднайдення найрідніших вти-
скаєть ся в свідомість кожного без внімку
Українця, котрий перебув ті страшні часи по-
сім боці війни, поважна журя: за те, що
російський відворот і союзний похід принесе
для житя і бутя осіб наших братів і земля-
ків на галицьким Поділлі для української на-

ціональної справи на сій області на-
шої землі.

Не можемо довго над сими питаннями роз-
водити ся. Тай не треба сього, бо відчуває і
бачить їх суть кожний, в кого є серце і очі і
над ким досвід трьох літ війни не переминув
безслідно.

Проречистими словами зобразили свої і
чужі послы в часі останної парламентарної се-
сії долю цивільної людности на областях, за-
хоплених війною. Заяви міністрів, з генералом
Георгієм включно, відпираючи загальнення і
пересадку, з признання достойною, справдішним
патріотизмом і гуманністю надиханою отвер-
тістю признали суть правди. Його Величність
молодий Цісар многими актами ласки і
великодушними високо гуманними при-
казами вказав дорогу, яка єдина може повести
до збереження, здобуття і відзискання умів і по-
чувань нашої війною людности. Україн-
ській загал, котрий кладе для сеї держави і
сеї монархії найбільші жертви крові і майна,
має право сподіватись, що сеї похід союз-
них військ в глибину увільненої від наїзду країни
буде походом справдішних освободителів і
любачих, вирозумілих братів. Роля безоглядних
завойовників і засліплених ненавистю местни-
ків пристояла військам Росії царської — тої Ро-
сії, котра засудом історії запала ся в небуते.

Другий предмет нашої жури: національна
політика на відбитих областях. Области сі —
не вільно про се нікому забувати — жили від
часу російського перевороту тою мірою націо-
нальної свободи, яка тільки можлива в най-
близших воєнній лінії околицях. В д часу улад-
ку старої української держави українська люд-
ність уперве в останній чверти року користу-
валася там рівноправністю своєї національно-
сти, мови і віри. Вперве могли українські
громади, українські села, місточки і міста уп-
равляти ся в своїм національним дусі. Вперве за-
тільки сог літ намісничував там Українець, рід-
ний народністю переважаючий більшости насе-
лення. Український загал Австрії має право
домогати ся, щоб національні права, виконува-
ні українською людністю Поділля

— в
познім розмірі були збережені також по осво-
бодженю країни від наїзду.

Нехай дійсна людність і політичний розум
супроводжають побідні стяги союзних армій в

Проголошене універзалу.

На українським військовим з'їзді.

„Русская Воля“ з дня 27. н. ст. червня у
телеграмі ПТА. доносить даліше з Києва:

Закрив ся український військовий з'їзд. Пе-
ред закритем святочним способом відчитано у-
ніверзал, після чого проф. Грушевський звер-
нув ся до членів з'їзду з промовою, заклику-
ючи енергічно піддержувати постанови Ради.
Універзал роздано всім учасникам з'їзду. По
скінченню засідання члени Українського Військо-
го Генерального Комітету а також Центральної
Ради прийняли парад 1—20 українського пол-
ку ім. Богдана Хмельницького й інших війско-
вих частин. На Софійській площі коло памя-
тника Богдана Хмельницького відбуло ся все-
народне оголошене універзалу.

Читане історичного акту викликало вибух
ентузіазму. На селі з'їзду лунали невимовляючі
оклики: „Слава Центральній Раді!“ „Слава від-
родженому українському народові!“

Делегат Петлюра, характеризуючи пережи-
ваний історичний момент, сказав між иншим:
Центральне правительство остало ся глухим для
задоволення наших жадань і Центральна Рада
для ратунку України і всієї Росії бере на себе
від сьогодні тяжкий тягар.

Винниченко закликав делегатів по ого-
лошенню універзалу розвести його по місцях,
обговорити і тісно звязати себе з Централь-
ною Радою. На кінці почуло ся „Слава вос-
кресшому українському народові!“, — поша-

новано память Шевченка і відспівано націо-
нальний гимн „Ще не вмерла Україна!“

„Русская Воля“ з дня 28. н. ст. червня до-
носить з Києва:

Одублюванню Радою універзалу товаришів
ряд святочних зборів. У „Народнім Домі“ в при-
сутности військового з'їзду українські провідни-
ки проф. Грушевський і Петлюра виголосили
декларативні промови про збирання української
землі і про „перший ступінь на шляху здійснення
національних ідеалів“. Перед промовою Гру-
шевського голова зборів запропонував всім
встати, „бо говорити ме офіційна особа, го-
лова українського парламенту“. Грушевський
підчеркнув основну думку універзалу, висловле-
ну словами: „Від сьогодні ми самі творити
memo наше жите. І слово повинно перетворити
ся в жите“. Як голова Генерального Військового
Комітету Петлюра заявив: „Універзал для нас
— приказ і закон, якого ніхто не має права не
послухати!“

На Софійській площі.

Ще більшою святочним було оголошене
універзалу на Софійській площі. Сюди прибув
український полк у повнім боевім узброєнню з
машинними карабінами. Коло памятника Бог-
дана Хмельницького відправлено урочистий мо-
лебень. Духовенство проголосило многоліте
українському народові, українському правитель-
ству, українському війську і старшинам. Грушев-
ський звернув ся до народу з закликом самому
утворити український лад. По сій промові Гру-
шевського хопили на руки і понесли.

Инша телеграма тої часописи така:

їх поході на українське Поділля! Бажане таке плыве нині з серця кожного українського горожанина Австрії, до глибини душі зворушеного виглядом недалекого відискання довго небаче-

них братів і земляків — відискання, задля якого стільки трудів і крові склали хоробрі війська союзних армій. Сим бажанем витаємо переможців в день після їх перемоги.

Універсал.

Відень 18. липня 1917.

(Ф. К.) Те, що наче „універсал“ київської Ц. У. Ради подали сими днями краківські, а за ними й декотрі львівські часописи, — було не текстом цього історичного акту, а коротким ексерптом з нього, зліпленим до ужитку польської преси в поодиноких начерках оригіналу. Редакція „Діла“ добре зробила, що універсалу в такім виді своїм читачам не подавала. Маючи нині новий текст оригіналу, пересилаю його до Вашої розпорядимости, Ось він;

Універсал Української Центральної Ради українському народови, який живе на Україні й поза Україною.

Український народе, народе селян, робітників і трудового люду!

Ти своєю волею поставив нас, Українську Центральну Раду, на сторожі прав і вільности української землі. Найкращі твої сини, виборні люди сіл, фабрик, салдацьких касарень, усіх українських громад і товариств, вибрали нас до Української Центральної Ради, поручили нам стояти й бороти ся за всі права і вольности. Твій люд і виборні виявили свою волю, так нехай же Україна буде вільна. Не відокремлюючи ся від всієї Росії, не розриваючи звязку з російською державою, нехай український нарід на своїй землі має право сам розпоряджувати ся своїм життям, нехай порядок і лад на Україні установляють вибрані загальним, рівним, безпосереднім і тайним голосуванням всенародні українські збори—Сойм. Усі закони, які мають застосуватись тут, на Україні, мають прзво видавати тільки наші українські збори. А ті закони, які установляють муть лад на просторі цілої російської держави, повинен видати всеросійський парламент. Ніхто від нас не може краще знати, чого нам потреба, — які закони для нас кращі. Ніхто краще від наших селян не може знати, як господарювати на своїй землі, отже тому ми хочемо, щоби після того, як у всій Росії відібрані будуть поміщицькі, скарбові, царські, монастирські й інші землі на власність народу, після того, як про се видадуть закон все російські Установчі Збори, право і порядок в наших українських землях розпоряджати ся ними належав тільки до нас самих, до наших українських зборів—Сойму,—так сказали виборні цілої української землі. Сказавши так, вони вибрали з посеред себе нас, Українську Центральну Раду, приказали нам стати на чолі нашого народу, стояти за його права й утворити нове життя вільної автономії України, і ми Українська Центральна Рада виповнили волю свого народу, взяли на себе великий тягар будови нового життя і приступили до сеї великої роботи.

Ми думали, що центральне російське пра-

вительство подасть нам руку у сій роботі, що в згоді з ним, ми, Українська Центральна Рада, зможемо завести правний порядок на нашій землі. Однак тимчасове російське правительство відкинуло всі наші домагання, відіпхало простягнену руку українського народу. Ми післали до Петрограду своїх делегатів — послів, аби вони представляли російському тимчасовому правительству наші домагання. Наші найголовніші жагання були такі: Щоби російське правительство всенародно окремим актом проголосило, що воно не стоїть проти національної волі України, проти права нашого народу на автономію; щоби центральне російське правительство для розв'язки усіх справ, що торкають ся України, мало у себе нашого комісара для українських справ; щоби місцева власть на Україні була об'єднана в особі одного представника центрального російського правительства, себто вибраного нами комісара; щоби якась частина засобів, збираних до центрального скарбу з нашого народу, була передана нам, представникам цього народу, на національно-культурні його потреби. Всі ті наші жагання центральне російське правительство відкинуло. Воно не хотіло сказати, чи признає за нашим народом право на автономію, право — йому самому розпоряджати ся своїм життям. Воно відмовило ся від відповіді, відіславши нас до будучих всеросійських Установчих Зборів. Центральне російське правительство не захотіло мати у себе нашого комісара, не захотіло разом з нами творити новий лад, як і не захотіло назначити комісара на всю Україну, щоби ми могли вкупі з ним вести наш край до згоди і ладу. Правительство відмовило ся передати засоби на потреби нашої школи, просвіти й організації і тепер український нарід приневолив нас до того, щоби ми самі творили нашу волю. Ми не можемо кинути нашого краю на самоволю анархії й марнотраства. Тимчасове правительство не є в силі утворити для нас правовий порядок, не бажав стати вкупі з нами на шлях великої праці. Сьогодні ми повинні взяти ту працю на себе. Се наш обов'язок перед нашим краєм, перед тими народами, що живуть на нашій землі. Ось чому ми, Українська Центральна Рада, видаємо сій універсал цілому нашому народови й оголошуємо, що тепер ми самі будемо творити наше життя. Нехай кождий член нашої нації, кождий горожанин села або города від сьогодні знає, що настав час великої праці. Тому кожде село, кожда волость і кожда повітова чи земська управа, котрі боронилиб інтереси українського народу, повинні бути у найтісніших зносинах з Укр. Центральною Радою.

Там, де з якихсь причин адміністраційна власть лишилася в руках ворожих українству, ми наказуємо нашим горожанам почати широ-

ку, могутню організацію й освіджене населення і тоді взяти адміністрацію в городах і тих місцях, де українське населення живе вкупі з іншими національностями. Наказуємо всім горожанам негайно увійти в порозуміння з демократіями всіх національностей і вкупі з ними приступити до приготування нового правильного життя. Укр. Центральна Рада сподівається, що неукраїнські народи, народи, що живуть на нашій землі, будуть також старати ся про порядок і спокій у нашій країні і в сій тяжкій часі загальної державної анархії дружно разом з нами стануть до діла організації автономії України. Коли ми зробимо сю приготувану організаційну працю, ми скличемо представників всіх народів української землі й видамо закони для них. Ті закони, цілий уклад яких ми приготуємо, російські Установчі Збори повинні будуть затвердити своїм законом.

Український народе! Перед нашим виборним органом Української Центральної Ради стоїть велика і виска стіна, котру вона мусить зруйнувати, щоби вивести нарід на шлях свободи. Потрібні сили. Для цього потрібні могутні, кріпкі руки, потрібна велика народня праця, а для успіху сеї праці потрібні передовсім величезні засоби. Досі український нарід всі свої засоби віддавав до російського центрального скарбу, але сам не мав та і не має від нього того, що повинен би мати за се. Тому ми, Українська Центральна Рада, наказуємо всім з'організованим горожанам сіл і городів і всім українським громадянським радам надіслати 14 го сего н. ст. липня податок на народню справу. Треба конче докладно й регулярно пересилати сей податок до каси Української Центральної Ради.

Український народе! У твоїх руках твоя доля! В сій тяжкій часі руїни і розпаду докажи своєю споєністю і державним розумом, що ти, народ хліборобів і робітників, можеш гордо і гідно стати поруч з кождим з'організованим і державним народом як рівний з рівним!

Послідні вісти про воєнне положення.

БЕРЛІН (Ткб). Спровоковані російським нападом між Дністром і Карпатами наші війська відповіли 19 липня протинаступом на полудне від горішнього бігу Серету. Передвзяте удало ся. По артилерійським приготуванню наших і австро угорських батарей, яке вже досвіта заподіяно великі шкоди серед ворожих військ, наші війська коло 10 год. рано заняли потрібні лінії російської оборонної системи між горішнім Серетом і Стрипою і переломили їх. Вже о год. 9-30 був у наших руках горб Золота Гора 400 м. високий на північ від Зборови.

Послідний день сприяв наступови, російські ряди відступали в панічному страху. Їх втрати в становищах і потім від нашої погоні були великі. Вже в кілька годин можна було нарахувати 3000 бранців і 10 добутих армат. Протинаступи Росіян по обидвох боках цілої Стрипи і коло Залізців відкинено з великими втратами для ворога. Наше ліве крило посунуло ся здовж горішнього бігу Серету по багноватім

Для поширення й популяризації універсалу Центральна Рада ухвалила розпустити на кілька днів до домів усіх членів військового з'їзду, яким Рада дала окремі інструкції в справі скликування волостних вібрань і сільських зборів.

Голоси української преси.

Ще инша телеграма доносить:

Київська українська преса присвячує статі універсалу:

„Нова Рада“ пише:

Центральна Рада заговорила як виборний орган тоном влади, котра домагаєть ся послуху і дисципліни. Центральна Рада не має офіційної сили, але її значіння опираєть ся на моральним авторитеті. Очевидно, ворожі українству люди знов задзвонять у тривогу і побачуть знам'я на революцію й інші страхи, але ми не завернемо з вибраного шляху.

„Робітнича газета“ пише:

Універсал — се гасло, дане українським масам, котрі самостійно і самочинно, не тратаючи зв'язу з демократією інших національностей, повинні взяти ся за утворення основ вільної України. Віримо, що в короткім часі доживемо великої радості побачити завершену справу об'єднання вільної автономної України.

Що до самооподаткування „Русская Воля“ подає таку телеграму:

Рада пояснила, що оподаткування не є державним податком, а національним, який має спеціальне значіння: добути автономію України і землю для свого народу. Великість податку 10 коп. від десятини на пів року. Податок по-

бирають волостні комітети і відсилають до Центральної Ради.

Петроградські й російські діячі про Універсал.

„Русская Воля“ в 28. н. ст. червня подає заяви видніших петроградських українських і російських діячів у Петрограді, з якими говорив співробітник згаданої часописи:

М. Славінський член петроградської Української Національної Ради: „Тимчасове правительство зробило фальшивий крок, відкинувши всі жагання України в особі її Центральної Ради. Я думаю, що теперішні події, — се тільки початок загальної боротьби окремих національностей за свої права. В резолюції сей момент повинен був настати і він настав. Як зреформовано герцогну власть в державі, так буде зреформована загальна конструкція управи краю, причім централістичну засаду повинна замінити автономно-федеративна. А наше правительство хотіло досі йти старим шляхом: від центра до периферії, зверху до низу.“

П. Стебницький: „Я вірю, що звичайний тверезий розум київських провідників допоможе їм повести дальший український рух у строго державних і юридично-законних рамках.“

Н. Коробка: „Не треба переймати ся надмірними страхами і перебільшувати небезпеку відокремлення України. Не зважаючи на максималістичні тенденції крайніх партій, серед великої більшости українського населення змагає до злуки з Росією лишаєть ся досить твердим. Ріжниця між українським народом і великорусським є без сумніву на одній точці: Укра-

їна кровно заінтересована справою Галичини, а ті тенденції, які висловлює в теперішній хвилі в сій справі російська демократія, зовсім не гарантують прихильності для Українців розвязки галицької справи.“

П. Мілюков: „Я думаю, що проголосивши акт відокремлення, Рада допустила ся великого злочину і зіпсувала свою будуччину. Стати проти тимчасового правительства значить — потвердити, що справедливі сі обвинувачення, які закидало українському народови давнє правительство в сепаратизмі, себто в нехоті. Такі поступки ледви чи принесуть користь будуччині України.“

Ф. Родічев (кдт.): „Кілька разів перечитуючи газети, які доносять про відокремлене України, я досі не можу зорієнтувати ся, де тут пусті слова, а де справа. Чи то мало сьогодні проголошують. Сьогодні ми читаємо голосну вістку, а завтра се показуєть ся мітом. Я постановив заняти вижидальне становище і тільки по кількох днях, коли довідаю ся, в чім справа, висловлю свою думку.“

Ф. Дан (с.-д. меншевик): „Україна, як і всі національні провінції, без сумніву має право на автономію і навіть на відокремлення та федеративну зв'язь з Росією, коли за тм стоїть більшість населення. Хоч особисто я, як соц. демократ, думаю, що інтересам пролетаріату протирічить роздроблення великих держав, які повстали історично. Роздроблене зривить основи класової боротьби, затримає розвиток основоположних історичних. Роздроблене зривить основи класової боротьби, затримає розвиток основоположних історичних. Роздроблене зривить основи класової боротьби, затримає розвиток основоположних історичних. Роздроблене зривить основи класової боротьби, затримає розвиток основоположних історичних.“

терені порозрізані численними озерами, а праве крило поступало здовж залізної лінії Зборів-Тернопіль і переступило лінію Залізи Олів і перебило російський фронт на ширині 15 км.

Кілька наших штурмових колон досягнуло значні користи коло Бишук, Конюхів коло Бережан і на полудневий захід від Бродів, всюди переломано становища неприятеля і всюди взято велике число бранців.

Коло Сморгоня від 19. с. м. в полудне і від самого ранку 20 ого оживлена огнева боротьба.

В Карпатах боева діяльність значно окріпняє ся.

Палата панів.

Тел. К. Б. 20. липня 1917.

Президент повідомив палату про прийняті депутатів у цісаря і відчитав відповідь цісарську на вручену адресу палати.

З порядку денного прийнято проект закону про воєнні зиски в стилізації усталеній палатою послів.

Після промови управителя міністерства просвіти прийнято проект службової прагматики для учителів.

Слідуюче засідання відбудеться нині о 3-ій год. з полудня.

З німецького парламенту.

БЕРЛІН (Ткб.) На нинішнім засіданні прийняв сойм в третім читанні пропозицію про кредит 15 мільярдів усіми голосами проти голосів незалежних соціалістичних демократів. Потім ухвалила палата відпочити свої засідання до 26. вересня, при чім уповажила президента до скликання нарад вчасніше на випадок наглої потреби.

На тім скінчила ся літня сесія сойму.

Автономія Фінляндії.

ГЕЛЬСІНГФОРС (Ткб.) Сойм 175 голосами проти 27 признав наглість закону про автономію Фінляндії, а 136 голосами проти 55 прийняв сам проект закону.

За свободу преси.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Депутація конституційної партії палати панів явила ся нині у президента міністрів, щоб представити йому хибні в приміненню цензури в Австрії і жадати знесення заборони предплати заграничних дзвоників, особливо французьких і англійських, тим більше, що в Угорщині такої заборони нема.

разі я уважаю зовсім шкідливим передчасне визиване на перший план національних й обласних справ, поки не забезпечені і не закріплені завоювання революції і не усунена можливість повороту порядків, при яких всякі, навіть найскромніші національні змагання, будуть безмілосердно здавлені. Тепер передовсім треба вистерігати ся того, що дробить революційні сили. Тому остаточна розв'язка національних справ у тім числі й української, повинна бути ділом Установчих Зборів".

А. Гоц (с.р.): „Я дивлю ся на факт відділення України як на факт великої політичної ваги. Я гадаю, що Україні зробили велику помилку, якої, на мою думку, не можна допустити, бо вона ослаблює російську демократію. Щойно на днях на засіданні Виконуючого Комітету Ради роб. і сел. депутатів з'явили ся представники Української Ради й настоювали на негайне оголошене декрету про національно територіальну автономію, про утворення військових національних частин і про признає України права вислати свого представника до Тимчасового Правительства. Ми вказали, що зволити сим жаданням перед Установчими Зборами ніяк не можливо, бо Тимчасове Правительство, маючи тимчасову владу, не може оголошувати актів такої великої політичної ваги. Від делегатів Української Ради ми не чули ні одного натяку на те, що Україна має план виділити ся у самостійну одиницю й тому нинішній акт є для нас повною несподіванкою й послужить предметом для наших міркувань". Ф. Н.

Президент дав вияснення на піднесені депутатською поодинокі випадки і запевнив, що буде стремити до усунення хиб у приміненні конфіскації а також поважно застановить ся над дозволом абонувати дзвоників з Франції й Англії, особливо фахові.

Уличні револьти в Петербурзі.

ПЕТЕРБУРГ (Птр. тел. аг.) Тимчасове правительство рішило у порозумінні з виконуючим комітетом робітників і жовнірів покликати особну комісію, яка має стояти постійно в контакті з головнокомандуючим петроградського округу.

ПЕТРОГРАД (Петрогр. тел. агенція). В порозумінні з виконуючим віділом жовнірських і робітничих рад приказало правительство опорожнити палату балетниць Кшесінської і Петропавловську кріпость, бо в обидвох місцях було чимало озброєних людей. Палату Кшесінської застали війська опорожнену, але найшли на місці багато вибухового матеріалу.

В петропавловській кріпості натрапили на опір. Та скоро тільки віддано стріли в повітря, озброєні піддали ся. Тоді піддали ся також повстанці, що обсадили передмістя Васильєв Острів по другім боці Неві.

ПЕТРОГРАД (П. Т. А.) Штаб воєнного округу в Петрограді ствердив понад усі сумніви, що уличні непокої можна вважати покінченими. Всі військові особистості заявили штабові готовність піддержати правительство в його зусиллях вернути порядок в столиці.

Чхеїдзе ранений (?)

ЛЮГАНО (Ткб.) Італійські дзвоників приносять вістку, що президент петроградської робітничо-жовнірської ради Чхеїдзе підчас оружних маніфестацій, коли разом з іншими міністрами старав ся успокоїти товпи, відніс легку рану від револьверового пострілу.

ПЕТРОГРАД (Райтер). Вчора цілий день відвозили до штабу петроградського округу уязнених моряків, жовнірів і робітників. Забрано багато зброї. З фронту вислано військо до Петрограду для охорони ради робітників і жовнірів.

Рано 17. липня прийшло до Петрограду багато війська, де прилучили ся до нього 3 полки і непереглядні товпи озброєних людей. Відбули вони маніфестацію перед Таврійською палатою.

Ребелянти дістали в руки мін. рільництва, шукали за мін. Цертелім і тримали в облозі таврійську палату, де відбували ся при участі міністрів наради робітничо-жовнірських рад і селянських делегатів. Уступили що йно під сильним перехресним огнем машинних крісів.

Коло півночі настав спокій.

Митрополит Шептицький в дорозі.

СТОКГОЛЬМ 20. липня (Ткб.) Митрополит гр. Шептицький вчора вечером відіхав відси.

СТОКГОЛЬМ (прив. тел.) Митр. Шептицький виїхав відси просто до Гамбурга, де спинить ся в готелі „Reichshof". На прощані Митрополита явили ся на двірці зел. австро-угорський і німецький посол з членами обох посольств і перебуваючі в Стокгольмі українці.

Нове мирове предложенє папи?

Львів, 20. липня 1917

„Zürcher Post" доносить з Риму: У ватиканських кругах впевняють, що папа у найближшій роковині початку війни видасть нову ноту з новим предложенєм почати мирові переговори.

ПРОСИМО

при зміні адреси **конежно**

- 1) надіслати 50 с. за переведенє зміни
- 2) подати побіч нової і стару адресу.

Адміністрація „ДІЛА".

Перед утворенем нового російського правительства.

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.) Вночі 19. с. м. відбула ся спільна конференція віділу робітничо-жовнірської Ради і відпоручників селян.

Прийнято ухвалу, щоби скликати протягом 4 днів загальні збори віділів місцевих робітничо-жовнірських рад і представників селянських рад в цілі нарад над справою утворення нового кабінету. До хвилі розв'язання тої справи ціла власть повинна остатись в руках теперішнього правительства.

Тяжке положенє російської армії.

„Oesterreichische Morgenzeitung" доносить в депеші з Люгана: „Русская Воля" з 14. с. м. пише, що дальших поступів армії Корнілова можна сподівати ся тоді, коли і інші армії генерала Гутора перейдуть до офензиви. Досі в офензиві на фронті около 150 км. від Зборова до Карпат, брали участь тільки армії генералів: Ерделія, Чемеріза і Корнілова. Тепер треба би, щоби дальше на північ стоячі армії у відтинках: Володимир Волинський, Ксвель і Пінск взяли участь в сфензивних операціях, які запевнили би російським військам поважні і тривалі користи. Однак коли вони остануть в дефензиві, то ті групи військ, що виступають активно, можуть знайти ся в тяжкім положенні і бути приневолені до відвороту.

Пам'ятайте про жертви	
10.500	на фонд укр. журн. нат. стів. ім. Яросл. Весоловського
4.000	на пам'ятник бл. п. Яросл. Весоловському
„ДНІСТЕР"	
„Зем. Гіп. Банк"	

НОВИНКИ.

Львів, 20 липня 1917.

— Важне для родичів шкільних дітей. Заходами українського Комітету для висилки дітей на село виїждять сего тижня на вакаційну оселю до Підберезь 30 дівчаток, а слідуючого тижня виїде до Гаїв 30 хлопців. Діти, що не можуть користати з того добродійства, будуть діставати по школах підчас вакацій щоденно обіди, значно ліпші, ніж досі, зглядно і підвечірок і будуть в погоду відбавати прогульки за місто під проводом учителів і учительок. Для аорганізованя тої акції просить Комітет всіх зичливих людей о поміч, іменно Всч. оо. Парохів львівських церков о ласкаве подане до відома родичам дітвори, щоби прислали свої діти в понеділок 23. липня о 10 год. рано до тої школи, до якої ходять, а учительки і учителів, як рівнож оо. катехитів всіх львівських шкіл, щоби зволили явити ся конче на нараду в тій справі в суботу 21. липня о 5 год. попол. в „Українській Бесіді". Крім дітей народних і виділових шкіл можуть користати з обідів і прогулок також ученики І і II класів української гімназії, пробуваючі у Львові. Ті нехай заявлять ся в понеділок 23. липня о 10 год. рано в школі У. П. Т. вулиця Мохначького ч. 12.

— Збіжжє на осінні засіви. З намісництва оголошують: Не є виключене, що з приводу елементарних нещастя, які в сім році навістили наш край, рільники не будуть в можності забезпечити собі з власного збіжжя потрібного зерна на осінні засіви. Супроти того видала команда районів заряджене, на основі якого обов'язано є ті рільники зголосити скількість зерна, якого потребують на осінні засіви в дотичних рільничих центрах районних найпізніше до дня 10. серпня с. р. Рівночасно мають більші господарства, які по всій імовірності розпоряджають певною надвишкою в припасах зерна на засіви, зголосити її в тім самім реченні в згаданій власті. З тих надвишок покрийть ся недостача зерна на засіви у рільників, які не мають достаточної на ту ціль скількості збіжжя.

— Вільні учительські посади. З Білгорая доносять: Повітова Команда повідомляє, що з початком нового року шкільного буде в Білгорайській повіті до обсадження значна скількість вільних учительських посад. Кандидати мають вислати прошеня просто до повітової команди в Білгорай з долученем: 1) доказів образования, 2) свідоцтва здоров'я, 3) свідоцтва моральності і 4) curriculum vitae. Особам, які мають учительську кваліфікацію застерігають ся першенство. Річні побори виносять: 1)

основна платня залежить від кваліфікацій 700 до 900 К. 2) дорожній додаток в квоті 300 К. 3) мешкане або в случаю, коли його не буде, додаток на мешкане у висоті 20% платні основної. Речення до вношення подань до кінця липня с. р. Подорож на місце призначення безплатна.

— З'їзд українських юристів у Києві. „Русская Воля“ з 28. н. ст. червня подає таку телеграму П. Т. А. з Києва: Відкрився з'їзд українських юристів По виборі президії прочитано універсальний за Української Центральної Ради. Проф. Грушевський виступив з промовою на тему про основи автономії України з точки погляду історичної і політично-економічної. — Ф. К.

— Запорожська акція у Львові Львівська прибічна рада ухвалила одностайно, що з державної допомоги можуть користуватися ті родини, яких місячний дохід не виносить більше, як 75 кор. на особу. Прим. коли родина складається з 5 осіб, може вона користуватися допомогою тоді, коли місячний дохід голови родини разом з доходами інших її членів не перевищує квоти 375 кор. По день 7. липня с. р. видано загалом бонів на сірі предмети поживи 2,118,007 на квоту 633,402 К.

— З віденського університету. В літнім семестрі 1917 одержали ступінь докторів медицини: пп. Туна, Гаврилюк, Гамерський, Крохмальний і Манацький.

— Новий військовий винахід Едісона. „Nieuwe Rotterdamse Courant“ доносить, що Едісонові повівся винахід, незвичайно важкий для ведення війни. Ніякі подробиці нового винаходу невідомі, відомо лише стільки, що його виробляють у фабриці, відрізаний зовсім від світа високими мурами, а робітники, які згодять ся на роботу там одержать, що правда, дуже високу плату, але мусять обов'язати ся, що протягом десяти місяців не вийдуть з фабрики і не будуть вести ніякої кореспонденції.

— Нове назвище англійського королівського дому. Бюро Райтера доносить: На засіданні тайної ради король прийняв для себе і для своєї родини назвище Windsor.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

— Пор. М. Левицький полевачка 529, 10 К: поручники 15 п. п. Скопик Іван і Іванюцький Маріян, хорунжий 15 п. п. Тринчук Юрко, поручник 4 Лдст Ваоп Білас Франц. — Мих. Дацьків полевачка 517, 10 К. — Тиньця Дмоховська Перемишль 4 К. — Лев Гнатишук Відень 10 К: Нусю Стисловську з Девятниці, Філю Стисловську з Дрогобича, Тосю Гавіну з Бабини, Стефу Лотоцьку з Львова, Стефу Кульчицьку з Львова. — Михайло Давидович Башня долішня 5 К: Марійку Білевичівну учительку з Оглядова, Геню Білевичівну учит. з Полонична, Павла Гаміву з Сянока, Юрка Метика з Гвник, Мих. Чайківського з Волі мигової. — І Винницький уч. нар. з Болотини в Підеркові 3 К. і за викликаного сина Романа Винницького уряд. при бараках в Гмінді: пп. Мицькову уч. в Селищах, Качуровську уч. в Миколаєві, Герчановську в Сачимирі, Легову в Ганахові, Ісифа Біра вахмайстра жандармерії, о. М. Качоровського пароха в Стаймирі і Емілія Майданього упр. шк. в Болотині. — о. А. Савчин парох в Рівні 1 К: о. Льва Федоновича пароха з Улазове, о. Теодора Грушкевича зезд. з Нагуєвич, о. Василя Гучка завід. в Башні. — Т. Глібчук пор. при ц. і к. б. п. III/104 5 К. о. Айтал Ковальський декан в Новосілках гост. 10 К: о. посла Стефана Олишківського в Кулновичах, о. Симеона Кульчицького в Волянцях, о. Юрія Кміта в Чайковичах. — Про кіп Дудак вахм. ц. ц. жанд Колодів 10 К: Володимира Лашевича вахм. ц. к. жанд. Теме рівиці п. Войниль, Василя Кіта ц. к. вахм. жанд. Перевозець п. Войниль, ц. к. команданта постерунку жанд. Василя Вербенця в Калуші, Корнила Юрчака ц. к. вахм. жанд. в Бокні, упр. школи Володимира Маціха в Сівці войнильській. — Коляса Василь Перемишль 5 К: Антопа Кушика кад. 89 п. п., Пристая одпор. цугсф. Перемишль, Івася Скрипчука одпор. кап. 89 п. п., Петра Радюка, одп. фрейтер 89 п. п. Рашів, Ярослава Яремкевича Волче. — Інж. Зацерковний Михайло в Заклані санаторія Е. Хр. 10 К: д-ра Івана Цяпка чета-ря УСС. — Інж. Крижановського Мирона надпор. Борислав, інж. Фільваркова Евгена в Рахні, інж. Бородайкевича-Миколу надпор. в Фрайбергу, о. Василя Загаєвича в Вовчугах. — Маруся Заячківська Львів 5 К: Стефу Коритовську Калуш, Міцю Рудницьку Львів, Наталку Кулицьку Перемишль ав-читора Олександра Вінтоняка Відень, д-ра Ко-

стя Воевідку лікаря при УСС. — Богдан Лучаковський 10 К (Дн.): на довільну квоту Ярослава Р. в. Герчановського Станимар, Попеля уч. VI кл. гімназ. Калуш, О. Шумського воєнного війта стрілецького цугсфірера Камінь. —

О П О В І С Т К И .

Субота, 21. липня 1917.

Няні: греко-кат.: Прокопів змч. — рим-кат.: Пракседа.
Завтра: греко-кат.: 7 Н. по Сош. — рим-кат.: 8 Н. по З.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчакової. Салія Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу дня 21. липня 1917. Прем'єра „Партачі“ сценічна студія в 4 діях Вуйціцької, в перекладі Карла Ельського.

В неділю дня 22. липня 1917. „Святання на Гончарівці“ народна оперетка в 3 діях Квіткі-Османенка.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечером. 2—2

Виділ Тов. Марійського Пань пригадує своїм членам, що дня 24 (второк) в день Зіступниці Товариства відправити ся Сл. Божа о год. 8:30 в церкві оо. Василян.

Сходина Товаришів (он) академіків, які перебувають у Львові відбудуть ся в неділю дня 22 липня о год. 11. перет пол. на „Академічній Громаді“. Прошу всіх явити ся. — Виділ Акад. Громади.

Засідане членів „Покріплюючої Стації“ відбуде ся 23 VII. 1917 о 5 год. вечером вул. Бляхарська ч. 11 І. п. Просить ся о численну участь. — Виділ.

АДРЕСА: Hauptkass der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VII. LEONER GASSE 20
ЧЕКОВЕ-КОМТО: 12259
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТІ І ДАТКИ
НА СТІЛЕЦЬКІ ЦІЛИ.

30-7

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

486 при вулиці Красіцької ч. 6. 6—7

ОГОЛОШЕННЯ.

Всесвітня Бібліотека

яка виходить неперіодично, поодинокими випусками під редакцією Івана Калитовича, видала досі такі книжочки:

- № 1. Фрідріха Шіллера: Поетів, випуск I. (Дрібні поетів, зі вступом пр. ф. Остапа Грицяя). Львів, 19 4. Ціна 60 сгт.
  - № 2/3. Фрідріха Шіллера: Поетів, випуск II. (Баяди. Поеми. Примітки). Львів, 19 4. Ціна 1 К.
  - № 4/6. Алєксандра С. Пушкіна: Драматичні твори, в перекладі, з передмовою та поясненнями д-ра Івана Франка — Львів, 1917. (Се останній твір-переклад пера пок. великого письменника). Ціна 3 К.
  - № 7/8. Й. В. Гете: Герман і Доротея, поема в перекладі і з передмовою д-ра Івана Франка. (Друкується)
- Названі випуски можна дістати в **Нингарт Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові**, Ринок ч. 10, або у **Івана Маминевича в Бориславі**. Хто бажає набути видання „Всесвітньої Бібліотеки“ хай подасть свою адресу видавництву, а одержить оплатно жадані випуски чек на висилку грошей. 44 4—5

Поручаємо землякам наш німецький орган

„Ukrainische Korrespondenz“

Видавець:

Президент З. У. Ради Д-р Кость Левицький.

Відповідальний редактор: 5—7

Посол Володимир Сингалевич.

Виходить чотири рази на місяць. Рік видання 4. Річна передплата вноситься 12 К, піврічна 6 К, ціна поодинокого числа 30 сгт. Адреса редакції і адміністрації: Wien, VII. Josefstadtstrasse 43/8.

Ученим VI. кл. гімн без дальших средств до науки, пошуку на сій дорозі помочи у якоїсь родини до унічення наук. Ласкаве оголошене слати Poste restante „Учень“ Перемишль. 42

Молодий чоловік на високім становищу, д-р прав маючий, шукає товаришки життя Услів: В к 18—25, характер спокійний, більший посаг. Анонім без відповіді. Відомости слати до бюро Brücka, Костюшви 2. п. д. „Характер“ 45 2—3

Студент університету, глядає на час ферій лекції з класу гімназійних, вайрадне на селі Услів після умови. — Зголошеня просить ся слати до Адміністрації „Діла“ під „Інструктор“ 41 2—3

КОНКУРС.

Виділ тов. „Український Інститут для дівчат в Перемишлі розписує отсим конкурс а) на посаду настоятельки пансионату, б) на посаду двох учительок музики (гри на фортепіані) і в) на посаду адміністраційної управительки Інститута.

Настоятелька пансионату попри нагляд і домашнє веденє пансионаток має бути рівночасно помічницею директора ліцея в справах виховання, виказуючись повною учительською кваліфікацією і досвідом у педагогічній веденю жіночої молодіжи.

До адміністраційної управительки належить веденє домашнього господарства в Інституті.

Настоятелька і управителька будуть мати повне удержанє в Інституті і платню після умови; те саме відноситься і до учительок музики, коли будуть мешкати в Інституті.

Повисше згадані посади будуть обсажені з вереснем 1917.

Виділ тов. „Український Інститут для дівчат“ в Перемишлі, вул. Татарська 4. 43 Б

Ч. 478/17.

Конкурс.

З новим шкільним роком 1917/18 прийметь ся до бурси 20. хлопців.

Услівя прийняті:

1. Гр. кат. обряд, українська народність;
2. Дуже добрий голос та музикальний слух рішає о прийняті;
3. Відповідна скількість убрання, обузи, книжок до науки та власна постіль в добрім стані;
4. Воєнні сироти та хлопці, ходячі до ремесла і торговельної або промислової школи мають першєнство;
5. Подання питоміць при долученю лише відпис-метрики хресту, шкільних свідоцтв, убожества і доброго поведєня на случай занятя вже в ремеслі належить вносити до 10. серпня 1917 р.

Рівночасно пошукуєть ся завідательки кухні у власнім заряді Інститута з відповідною порукою.

Львів, дня 4. липня 1917.

Зі Ставропігійський Інститут

Д-р Федак, сеніор

488 1 3

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спільна акційна у Львові

(ул. Підвале 7)

Акційний капітал	К 1,364,000
Резерви	К 336,000
Власний маєток К 1,700,000	

На основі Найвищого уповаження — міністерства внутрішніх справ в порозуміню з міністерствами скарбу і справедливості затвердило рескриптом з 25. мая 19 7. пошисєне діяльності Банку.

На тій основі Земельний Банк Гіпотечний Удільне гіпотечні позички до слати в дрібних ратах; векселі п. зички (есконт векселі) та позички на підклад цінних паперів;

Купує і продає іскрі вартні папери, дав на них зачега і сталі кредити;

Приймає вкладки і опрочентує їх від слідуючого будного дня по вложеню до дня виплати; виплат можна довершувати без коштів чегами, які Банк розсилає на бажанє;

Мінєє заграничні гроші, банкноти і виплачує всякі купони;

Посередничє в купні і продажі, т. є. на змовленє купує і на припорученє продає комісово всякі ефекти, внаряди, машини, товари та земельні посілості;

Основає і заводить хліборобські, промислові і інші підприємства (також спілкові);

Приймає в перехононі вартні папери і дороговістнє та завідує ними.

Всякі банкові припорученє переводять під найкориснішими умовами. 728 34—?

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шадн. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.
Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—
За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1'50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталі оголошення за окремою
умовою. . . . .
Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Противофензива поступає.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 21. липня.

Коло Новиці на півд. від Калуша наші і німецькі війська розширили зіборені успіхи здобутим дальшого становища на горах. Коло Бабина відкинено поза Дол. Лімницю ворожі відділи. На північ від Дністра не вдалися частинні російські наступи. Противофензива по обох сторонах лінії вел. Львів-Тернопіль, ведена особисто кн. Леопольдом Баварським, успішно поступає вперед. Наші полки відзискали втрачену з початком липня на півн. захід від Бережан першу лінію. Союзні війська, котрі посували ся вперед в напрямі Августівки Озірної і Несторова, перейшли поза сі місцевості. Росіяни в кількох місцях протиставили походи союзників завзятий опір, котрий ми мусіли зломити.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 21 липня.

Фронт кн. Леопольда: Наші наступи в східній Галичині поступають після плану. Російські війська уступають поспішно, тільки частини їх стають до боротьби в задніх сторожах. В завзятій погоні переступили наші війська на 40 км. широким фронтом дорогу Золочів—Тернопіль по оба боки Озіря, а кожний опір неприятеля зломано.

Як минулих років, огні значать дорогу, якою Росіяни уступають. Нові боротьби сподівані.

На північ від Бережан австро угорські війська відбили втрачені 1. липня становища. На північ від Дністра лягли рос. колюми перед нашими лініями. На південь Дністра виперто ворога з Бабина. На південь від Новиці мимо опорі здобули німецькі і австро угорські полки становища на горбах.

Від Стоходу до Балт. моря в кількох точках огонь гармат сильніший. Особливо коло Сморгоня і під Динабургом.

Фронт арх. Йосифа. В північній частині Лісних Карпат завзятий огонь не вгасає.

Група Макензена! Над долішнім Серетом Росіяни і Ромуни проявили більше діяльності. Наш наступ коло устя ріки Р.миці припинив нам 80 бранців Ромунів і кілька машин, крісів.

На македонському фронті ніяких змін.

Послідні вісти про воєнне положення.

ВІДЕНЬ (Прес кват.) Російський причілок мостовий під Тернополем стоїть в проміну польових гармат союзних військ.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). Наші війська стоять під Тернополем.

Львів 21. липня 1917.

Дух піднімаєть ся в гору — став радісно жити!

Недовгий час кількох місяців ділить нас від тих днів духової прострації, які настали в українській суспільності Галичини наслідком завоєди відокремлення Галичини під польською владою. Яка нині зміна! Україна нині не терміно географічний або етнографічний, таї не бліда мрія, а жива дійсність. Державність українська, та погребана під татарсько-польськими ударами державність нашого племені, нині воскресав із сну вікового. Те, що стояло перед очима Богдана Хмельницького, чим жили українські гетьмани, за що стали Мазепа і Орлик — те нині воплочувєть ся на очах наших, на очах наших приятелів і історичних ворогів наших.

Яке щастє судило ся нашому поколінню! Яка радість навістила нас, „рабів німих“, нас „роздертих сумівми, битих сцидом“ — сцидом на вид того рабства, в яке нас вмотували вороги і в яке ми спровола самі себе вмотували!

Тепер сьому кінець!

Як би і не повернулось ще коло щастя в сій війні, а все таки висше всіх правд стоїть певність: що не вернеть ся ні л.цька, ні московська неволя; що раз на все „забудеть ся срамотня, давная година“; що діти наші вже від ранніх літ виростати-муть під чудодійним подихом національної свободи.

Вішим духом пророчив Франко-Мойсей.

„...прийде час! І Ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, впережеш ся Бескидом
Покотиш Чорним Морем гомін волі,
І глянеш як хазяїн домовий
По своїй хаті і по своїм полі.“

УКРАЇНСЬКІ ВОЯКИ В КИЇВІ.

Вражінє очевидця на передодні 2 го українського військового з'їзду в Києві.

Київ, 19 н. ст. червня 1917.

Минулої неділі хвилі українського народного руху вдарили високо і круто. Тимчасове правительство передає домагання Центральної Ради Установчим Зборам. Керенський не признає відповідним скликанє в даній хвилі українського військового з'їзду. Сі два факти розхвилювали українство й викликали гучний і шумний приплив.

У суботу до пізної ночі у Педагогічнім Музею відбувало ся тайне засіданє Центральної Ради й прийнято відому вже резолюцію. На неділю, 11 год. з ранку, в Троїцькім Народнім Домі назначено відкритє українського військового з'їзду.

Був жаркий день. З ранку хоч перейшов дощ, але він не освіжив атмосфери. Входу до Народнього Дому беруть салдати і до середини поки що нікого не пускають. Довкола — дуже величезні товпи салдатів Українців, матросів у білих сорочках і тут та там між тою товпою, що козащить ся моз муравлище, окремі постаті горожан. Вияснюєть ся, що відкритє з'їзду відкладаєть ся на 5 год. попол. тому, бо не всі ще делегати прибули до Києва. А народ усе підходить — знову салдати, знову матроси. Богато офіцирства, делегованого на з'їзд. Майже половина делегатів — з бойовими нагородами на грудях, з Георгіями, з орденами. Подибують ся салдати, груди котрих прикрашені всіма ступнями георгієвських хрестів. Поневолі любуєть ся рослими, поставними, свободними в руках матросами. Загорілі молоді люди

Час сей великий тепер настає. В гору серця! Випростуймо хребти! Бо коли не з нашого покоління, в неволі зродженого і неволею на душі окаліченого, — то бодай з синів наших виросте нарід вільний. нарід духово рівний народам світа.
Дух піднімаєть ся в гору — став радісно жити!

Стріли до Керенського.

ПЕТРОГРАД (Райтер). В Плоцку стріляли до Керенського, але його не влучили.

З пресової квартири.

ВІДЕНЬ (Ткб) Побіда озягнена проломом д. 19. с. м. приносить дальші успіхи. Наступи не слабнуть, а ворог утікає і тільки місцями ставлять опір задні сторожі. Число бранців зростає кожної години разом з тим, як поширяєть ся терен. Напорови сприяє погода, бо нема спеки ні курязи. Також летуни беруть живу участь в сої спосіб, що з невеликої висоти роблять великі шкоди і замішку скорострілами, особливо в обозі (трени). Ескадра літаків обкидала з добрим успіхом військові будівлі коло Тернополя. Треба з натиском підчеркнути, що війна революційної. Росії безоглядним вандалізмом зовсім не ріжнить ся від метод царату. Як у відвороті 1915 р., так і тепер військо інспірованє Керенським підпалює міста і села, які мусить віддати побідникови. Окремі відділи палів і гранати, кидані з літаків повняють се мерзке діло. Одна місцевина за другою палає огнем.

Вчора заняли союзні війська Озірну віддалену 16 км. на півд. схід від Зборова. Під Новицею хорватські і баварські баталіони добули ще один горб.

На південь від Ясенова відділ 34 ц. і к. пол. піх. дістав ся до ворожих становищ, знищив урядження, взяв 2 офіцирів, 2 хорунжих і 74 жовнярів і відпер протинаступ.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). Війскам осередних

видають ся відлитими з прегарного бронзу й загально поневолі піддаєть ся, поневолі заражуєть ся настроєм, який тут царює. Настрій напружений. Довкола летючі імпровізовані віча майже на цілій просторі від Народнього Дому до Миколаївського парку. Всюди — розмови про українські справи — гарячі одушевлені, але ба! — часто переходять в роздражненний крик, трохи що не взаїмні образи.

— Нас московщина ранше душила! — чути з одної товпи, — 300 літ душила. І тепер ваше правительство не дозволяє нам зібратися, коли ми захотіли уладити своє житє... А охотник Українець просто рубає без надуми.

— Російська демократія проти нас!

— Позвольте товаришу, — мягко пробує хтось полемізувати, — я розумію, коли ви ще говорите про буржуазію, але сором вам говорити так про російську демократію...

— А чогож ваша демократія мовчить? І московське правительство — чи не з демократії?

— Буржуазія скрізь є...

— У нас, на Україні, нема буржуазії. У нас — одна партія — один народ.

— Російська демократія зовсім не проти домагань Українців...

— А звідки ви се знаєте? Різко перериває говорячому охотник.

— А звідки ви знаєте, що демократія проти вас?

Уже почало ся роздражненє й люди спішать або замовкнути або розійти ся. Українці говорять сміливо, свободіно і часто різко.

Ті що з ними полемізають, почувають себе змішаними: бо справу ставить ся так, що їх обвинувачують трохи не в насильствах.

держав удалося перервати ворожий фронт на ширині 40 км, між тим як Француз і Англіїці мимо величезних жертв не встигли того доконати. Число бранців зросло на 5000. На північ від Конюхів і на схід від Бишоп упали ворожі становища під напором наших і союзних військ. На південь від Бистриці прогнано ворожі стегі.

Кабінетова криза в Росії.

АМСТЕРДАМ. (Тбк.) Райтер доносить за „Бирж. Вѣд.“: Кн. Львов подав ся до димісії, Керенський зійшов президентом міністрів, задержуючи теку війни. Церетелі міністром внутрішніх справ і лишається міністром почти і телеграфу. Некрасов обняв тимчасово теку правосуддя.

СТОКГОЛЬМ. (Тбк.) Димісія мін. справе довості є уступкою для большевиків, бо жадає він безоглядного поборова тої партії. З Керенським прибули вірні тимчасовому правительству війська.

Серед кадетів роздор: меншість бажає вступити до кабінету і як кандидатку до теки публ. робіт висуває графиню Пенін.

Вуличні революти в Петрограді

СТОКГОЛЬМ. (Тбк.) В революті брали участь 10.000 моряків; число вбитих і ранених осіб дуже велике; впадо також 50 козаків.

ПЕТРОГРАД. (Тел. аг.) Ціла залоза Петрограду в руках ген. Половцова, прихильника тимчас. правительства. Урядово оголошено, що запанував повний спокій. Большевики віднесли поразку не тільки військову, але і моральну.

Палата панів.

(Телеграма ц. к. Кореспонденційного Бюро).

ВІДЕНЬ 21. липня. Після обрання надвнеском злучених комісій: правничої і політичної ухвалено в другім і третім читанні проєкт законів про склад лист присяглих судів, виняткове підчинення цивільних осіб військовим судам і про ревізію засудів полкових судів. Відкинено резолюцію палати послів, щоби засуди військових судів в д. 7. липня неправосильні мають вернути до стадії слідства.

Палата ухвалила резолюцію до правительства в справі негайного утворення міністерства здоровля і суспільної опіки.

Далі ухвалено в другім і третім читанні проєкт закона про регуляцію причинків для родин військових, а рішила проєкт закона про переселенців переробити. Мін. Тогенбург доказував, що в проєкті містяться постанови, які належать до воєнного відшкодовання, а власне, щоби признати причинку усім виселенцям, які його досі не дістали. При тім прирік, що в адміністраційній дорозі будуть заведені всі користи проєктованого закона (підвишки дотеперішних причинків) від 21 липня 1917.

На тім відпочено сесію.

— Ім з'їзд став більшим в очах, а польський з'їзд дозволений?! — говорить високий український салдат. — Чому нам не можна!

Скряб топу протискає ся гарно одітий, маленький пан. Витягнувши вперед руку з відтятим вказуючим пальцем, він гарячо проголошує сильним польським наголосом:

— Я вам скажу дуже коротко: польський з'їзд скликається ся для того, щоби всадити ніж в груди Німцєви. А український з'їзд для того, щоби всадити ніж у спину великої російської революції... Більше я вам нічого не скажу!... — Він нагло повертає ся на пятах і швидко віддаляється.

В одній товпі підстаркуватий жид-ремисник з Великої Васильківської пробує спорити:

— Я так думаю, що всі називають ся „руські“: й Українці і Поляки і Жиди і Вірмени; я уважаю, що все „руські“... Іронічний сміх.

— А ви історію знаєте? — сиплет ся на нього град питань.

— Ні, — змішано відповідає той, — історії не знаю...

— Ну то ранше довідайте ся, а потім говоріть...

Той самий спір в другій товпі. Обступили російського ремисника.

— Та що ви говорите? Корінь „руського“ народу, се Українці, як хочете знати, а північні народи, се галузи... Ізнову...

— А історію знаєте, читали?

— Читав...

— Ну, і богатож знаєте! прочитайте ще!...

Салдат Великорос стоїть проти салдата Українця. Спорять і зачинають сердити ся:

— Що ж то буде, — говорять Великорос,

Під якими умовами вийде Англія в мирові переговори.

ЛОНДОН. (Тбк.) Райтер подає промову сір Гарсона, нового члена воєнного кабінету. Бєсїду німецького канцлера назвав він такоюж пустою, як попередні. Коли Росія потребує мира, то Англія завтра буде вереговорювати, але не з Прусаками, тільки з найліпшими з німецького народу. Передумовою тих переговорів буде доказ, що Німці шире не думають про анексію і для того мають узяти війська за Рен. Коли Німці виявлять готовість надгородити свої беззаконності і злочини проти населення Бельгії, пів. Франції, Сербії і інших країв, які без потреби сплили кровю, тоді англійський наїд, який любить мир зачне перговори, щоби увільнити світ від-грози війни. Тужимо за миром, аби синів нашого народу вернути вітчизні. Але жадають від нас, щоби мир був тревалий і щоби принесені жертви не пішли на марне.

Вислід борби підводними човнами.

ВІДЕНЬ. (Тбк.) Після обчислень затоплено підводними судами ворожих торговельних

кораблів у місяці червню на 1 мільон тон бруто; від початку заостреної підводної борби 4 міль. 671 тисяч тон.

Опіка над Грецією.

ПАРИЖ. (Б. Азаса). На останній конференції держав, які опікують ся Грецією, відбутій тамтого місяця, рішено скликати нову конференцію на 25. липня. Возьмуть у ній участь Франція, Англія, Італія і Росія. Сербія, Румунія і Греція будуть мати дорадчий голос. Тому, що на сїю конференцію прибудуть представителі всіх коаліційних держав, обговорить ся на ній крім балканських ще й інші дуже важні справи.

Пам'ятайте про жертви	
10.500	на фонд укр. жур-налістів ім. Яросл. Веселовського
4.000	- на пам'ятник - бл. п. Яросл. Веселовському
„ДНІСТЕР“	
„Зем. Гіп. Банк“	

ПРОГЛОШЕНЕ АВТОНОМІЇ УКРАЇНИ.

Спричинена сим державна криза Росії.

Львів, 21. липня 1917.

Вісти, які приносять німецька преса про акт російського правительства з 16. липня в справі автономії України та про його наслідки, потверджують, що теперішня політична криза в Росії спричинена саме згаданим актом. Теж саме доносять кореспонденти англійських днівників, в російських справах добре поінформованих. З тимчасового правительства уступили: міністер фінансів Щінгарьов, визначний знавець свого resortу, міністер просвіти Мануйлов та міністер торгівлі Коновалов — всі три члени партії кадетів. Після їх уступлення прийшло до кривавих заворушень на вулицях Петрограду а політична криза досі не поладжена.

Вказуючи на українську справу, як на причину теперішнього внутрішнього положення в Росії, кореспондент „Frankfurter Zeitung“ на основі комунікатів бюро Райтера подає більш інформативні про передісторію і завершення останнього спору в внутрі російського правительства. А саме після проголошення Центральною Українською Радою універсалу до народу положення на Україні ставало для центрального правительства що раз грізніше. Кличі висловлені універсалам стали захоплювати що раз ширші маси народу, його стади відчитувати населенню урядники скрізь по краю, до Полтави прийшло 4000 зброжених жовнів із східних українських губерній, ставляючи себе до безумовної розпорядимости Центральної Ради, яка одночасно в

Київі радила від 7. липня безпереривно через 7 днів. До зібраних там представників українських земств сказав Винниченко: „Ми маємо доволі сили, щоби закликати усіх українських салдатів нам на поміч“. З усіх усюдів краю стали до Київа напливати звідомлення, що українська людність по селах і містах складає присягу Центральної Українській Раді. Опіраючись на настрій і бажання широких народних мас Рада рішила скликати Український Соїм до Київа.

Отсі події — доносить кореспондент „Frankfurter Zeitung“ далі — заставили російське правительство взяти ся негайно до поладження свого спору з Україною. Як відпоручники правительства виїхали з Петрограду у Київ міністри: Керенський, Терешенко і Церетелі і тут після довгих нарад з Центральною Радою прийшло до відомого компромісу і проголошення автономії України. Згадані міністри вернувши до Петрограду зложили про се звіт міністерській раді і тут почала ся теперішня криза. Міністри з партії кадетів заявили ся різко проти акту з 16. липня, називаючи його неясним і дво-значним. До того вони закинули своїм товаришам, які вернули з Київа, що вони переступили межі свого припоручення; вони — мовляв — мали тільки довести до угоди між правительством і Центральною Українською Радою, а більш нічого. З виданем правительственной заяви — говорили кадетські міністри — не має тимчасове правительство ніякої влади на Україні: генеральний секретар буде відвчальний

— всі зачнуть відокремляти ся, Українці, Литва, Сибір... Ви хочете всіх звідси вигнати...

— Товаришу! Ви говорите дурницю! Ви програми нашої не читали.

— Як дурниця, коли я сам чув: і то наше і то наше... Вчора на залізничім дворі кричать: „І дворець наш!“ Чому ми від вас не відокремлюємось, а ви хочете від нас відокремити ся?

— Що? — дивуєть ся Українець.

— Я говорю: Чому ви нас не кидаємо, а ви хочете нас кинути.

Українець вибухає:

— Та йдіть собі куди хочете! геть на всі чотири! Ми вас не тримаємо! Ще з заду копнемо.

Вибухає і Великорос: тяжко дишучи обидва міряють один одного недобрими поглядами.

— Та ви не хвилюйте ся товаришу! — по волі відзиваєть ся Великорос.

— Ну, і ви так само заспокоїте ся! — мнє гозначучо говорить Українець.

І цілий день бурило ся се людське море розхвилюваних пристрастей.

Перед Музеєм також салдатське море. Тут видають ся карти вступу на з'їзд. Черга почала ся від 1-ї гімназії і тягнула ся у діл давної істії з залізними ґратами.

— Ось тобі й заборонили з'їзд! Дивіть ся, як народ валом валить! — весело говорить до бре збудований салдат, що обливаєть ся потом від палячих парусів жаркого сонця.

Народ прибував. При вході до Музею величезна товпа і ніяк не можуть дістати ся до середини. Величезний ве-тибуль Музею гуде.

Гомін відбиваєть ся відгомоном десь на верху від тисячі голосів, від тупоту тисяч ніг військових людей, що входять і виходять. Під стінами за столами писарі безпереривно пишуть сині членські карти, тай дають пояснення... А на верху засідає Військовий Генеральний Комітет, куди приходять за розв'язкою ріжних організаційних справ.

О 5-й год. Народний Дім переповнений. Дуже величезна, збита товпа лишаєть ся на вулиці. Не всі делегати з синіми картами попадають сюди, а тим, хто хотів би бути присутнім як публіка, відмовляють:

— Добродію! Нема ні одного місця. Ось повірте ж.

І дійсно, ні одного місця! Театр з низу до верху залитий народом — салдати, офіцерство, матроси. Одна суцільна маса, що густо збила ся. Коли зі сцени глянеш на галерію й інші верхні місця, бачиш чорнющу купу народу. Коли глянеш у партер — одно салдатське людське обличчє. На сцені президія. Предсідатель Винниченко. Він досвідний умілий предсідатель, спокійно й ділово проводить сим незвичайним вічем з огляду на скількість народу. Послуж предсідателєви, дисципліна — взірцеві. Але і тут настрій напружений. Ухвалюють, що буде віче, а з'їзд відкриваєть ся в понеділок рані в городськїм театрі.

— А дадуть театр? — питає хтось.

Його сусід усміхнувся і не відповів нічого...

На сцені один з перших бесідників віча — людина в салдатськїм уніформі. Бєсідник починає говорити, але не знає добре української мови. Чують ся бурливі протести. Від бесідника домагають ся пояснень, хто він? Він пояснює?

тільки перед Українською Радою, а опісля має бути заведена система незалежного українського правління; для самої ж Української Ради не установлена ніяка відповідальність супроти російського правительства. Установчі збори будуть поставлені в українській справі перед довершеним фактом. Проти поступку Шингарева і тов. заявився рішучо Керенський, називаючи їх крок ударом на Росію з заду, коли вона веде на боєвій фронті сфензиву та його накликування до солідарності членів кабінету осталися без успіху.

Російська преса в своїй більшості одобряє рішення тимчасового правительства в справі українській. Пишеся там, що самотнім полагодились російсько-українського спору булиби установлене такого відношення України до Росії, як відношене поодиноким німецьким державам до зєднаної німецької держави „Нова Рада“ і інші українські дзєвники соціалістичного напрямку добачують в заяві тимчасового правительства дійсне признание української автономії.

НОВИНКИ.

Львів, 21 липня 1917.

— На монумент-портрет Івана Франка на книжочку вкладкову Краєвого Союзу Кредитового ч. 4000 зложили далі: Краєвий Союз Кредитовий 200 К, інж. Андрій Корнеллі 2 К, Костишин Антін у Львові 10 К, Іван Яремчук у Львові 1 К, Лемківський Банк в Новім Санчі 50 К, Коваль і Васильків почта полева 529 11 К, Сясько Луців у Львові, що читав „Лиса Микиту“, 0 50 К.

— Побіте д-ра Курівця? „Gaz. Wiesz.“ доносить, що уступаючи з Калуша, козаки напали і страшенно побили п. д-ра Курівця. Зруйновано також до тла дім д-ра Курівця. Потвердження цієї вістки не маємо.

— З Наукового Товариства ім. Шевченка. На засіданні історично-філософської секції 14 і 23 червня і 17. липня вреферовано слідуєчі праці: 1) Д-р Ст. Балея: Відношене осудних почувань до наставлень. 2) Д-р Т. Вітковський: Предтеча університету ім. цисаря Франца, у Львові з нагоди 100 літнього ювілею основана львівського університету; автор збирає докази, що ново-оснований університет не стоїть у ніякій звязі з давньою єзуїтською колегією. 3) В. Гнатюк реферував для „Матеріалів до української етнології“ опис родин і хрестин на Гуцульщині Шекерика Дониковаго, описи весільних обрядів Івана Волошинського, Тарасевського і Коломийченка, похоронні звичаї і голосіння в Городечині Ів. Волошинського. 4) Федір Голішчук до питання про княжий титул Мазепи подав не публіковане дотепер прошене гетьмана до цисаря о надане князівства римської імперії і дав нове освітлене цієї справи. — Фільологічна секція вибрала дійсними членами: Івана Стешенка, письменника в Києві, і д-ра Івана Зілинського, гімна. проф. у Львові. — Виділ Товариства на засіданні 13 липня прийняв до відома, що родина Крип'якевичів передала Товариству 700 К на премію ім. о. д-ра Петра Крип'якевича за пра-

ці з поля візантиністики (візантійська історія і література, зносини України з Царгородом); конкурс на першу премію в сумі 500 К має бути оголошений зараз, з реченням до кінця 1920 р.

— На телеграфічне запрошене митрополита гр. Шептицького виїхали пп. д-р Кость Левицький і Василько за границю, щоби стрінутись з митрополитом в переїзді його до Італії.

— Вирівнуванє стрілецьких ровів. „Сільський Господар“ комунікує: Минувшого місяця видала Централь для відбудови краю обіжників до повітових виділів, в яким звизає готовість прийти з грошевою помічю при зарівнуваню стрілецьких ровів. В сій роботі мають бути причасні повітові виділи, які мають обовязок до 15. с. м. предлжити спис окопів і ровів, вже засипаних і ще не засипаних. В списі має бути назначено, чи засипання довершив власник землі своїм коштом, чи винилися се жовнірські робітничі відділи. Опісля вишле Централь до відповідних повітів своїх відпоручників, які разом з відпоручниками повітових виділів помірять рови і окопи та означать кошт засипання, згладно там, де засипання довершено, установлять в порозуміню з віродостойними свідками відшкодованє для власника землі, що своїм коштом підняв ся був сеї роботи. В які кошти засипання будуть виплачувати повітові виділи з фондів Централі відбудови на сю ціль призначені.

— Ваєнне кореспонденційне Бюро Союзу Українок, кокре полагодило переписку з полоненими і родинами жовнірів, перебуваючих на фронті, подає до відома всім інтересованим, щоби всякі письма висилали виключно на адресу: „Воєнне кореспонденційне Бюро Союзу Українок“ Бляхарська 9. Гроші знов, призначені на покритє видатків адміністраційних, просить ся посилати на руки Вп. п. Марії Львової, Львів, вул. Унії Люблинської 19. — З Відня нам пишуть, що там засновало ся „Українське Бюро“ при VIII Lammgasse 1.

— Ц. і к. уряд воєнної пам'ятки у Лінцу заложив воєнний музей, в яким мають бути збирані всякого рода воєнні прилади, оружє, стрільна, предмети походячі з добичі і т. п., опісля мундури і відзнаки, пляни, важні військові прикази, фотографії, публічні оголошеня (мобілізація, покликання, оповістки Червоного Хреста, уряду воєнної опіки і т. п.), артистичні всенні оповістки (з справі воєнних позичок, воєнної опіки Червоного Хреста, воєнних вистав), воєнні образи, марки, воєнні картки з видами, книжки і музичні твори, які також брошури воєнного змісту, господарські твори, картки побору споживних средств, воєнні нариси, образи і інші графічні праці. Дохід з того музею є призначений для інвалідів. Ц. і к. уряд всенної помочи у Лінцу звертає ся з зазивом до інтересованих, аби в цілі попертя тєї патріотичної і просвітної акції надсилали зі свого посідання висше наведені предмети в хосен музею. Жертводавці можуть застерегти собі права власности до надісланих предметів.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

Він почтово телеграфічний урядник, родом з катеринославської губернії; просить вибачення, що умови життя були такі, що він забув свою рідну мову. У відповідь несуть ся палкі оклики. Віче ухвалює: Нехай говорить, як може, як уміє!...

Про що говорили на вічу? — Про автономію.

— А чи буде з'їзд? — запитує бесідник. — У відповідь — бурливі оплески.

— Ось і відповідь! — закінчує бесідник.

— Керенський не міг заборочити з'їзду!

— Попросіть Керенського — нехай він сам прийде сюди, нехай почує від нас, чого нам треба!...

— Ми вільний народ! І ні Керенському, ні тимчасовому правительству, себто російському народові, і нікому іншому не вдасть ся спинити вільний народ!...

— Як нарід захоче, так і уладить своє житє!...

Один з делегатів подрібно оповідає, як трудно було йому дістатися до Києва на з'їзд: Всюди робили перепони, на кожній стації пропонували вернути ся назад.

— Лекше було мені в Карпатах наступати, — говорить офіцер — ніж їхати з Пскова до Києва.

— А коли одну групу спинили в однім місці і бесідник спитав їх, чи їдуть вони далше, отримав відповідь:

— Часу не гаїмо, їдемо у Київ!

— І так з'їзд повинен відбутися. Се не буде дезорганізацією. Дезорганізація буде тоді, коли з'їзд не відбудеться!...

Розв'язім українську справу тепер! Воїни захищають її то сюди, то туди, в різних кутках. Коли не розв'яжемо, — скажуть, що боїмося!...

Сильно гудів з дзвіниці Софійського собору

ру Рафаїл і сквапливо сипав звінкі дрібні звуки припас малих дзвонів. Ціла площа, яка вже потонула у сумраці вечера, представляла незвичайний вид. Десятки тисяч народу заповнили її — від Софійського собору до Михайлівського монастиря. У самого памятника Хмельницького відслужено молебєн. Український полк гетьмана Богдана як один чоловік упав на коліна. Клякнула й публіка. У сумраці блищала щетина сталевих багнетів над головами жовнірів, що поклакали...

А потім почули ся пристрастні промови.

— Братя Українці! Брати Українці! Ви вже присягли раз... Присягнемож ще, що без автономії нашої матери України не вернемо ся до своїх частий!...

— Присягайте ж!

— Присягаєм! — і повітре затрясло ся від однодушного оклику, що вирав ся із грудий...

Шумно встали на ноги. Почула ся в темноті команда і гучно стало переходити вояцтво.

Полила ся пісня:

— ...І покажем, що ми братя козацького роду!...

— ...Ще нам братя козаки успіхнеть ся доля!...

— ...Душу, тіло ми положим за нашу свободу!...

На темнім небі засвітили ся великі ясні звізди. Виразно відбивав ся темною бронзовою купою Богдан на коні з піднесеною булавою...

І здавало ся, що тисячлітні київські вулиці смутно згадують якийсь давний — давний сон...

(К. Мисль). — А. Бринський.

Справа мира і перебудови Австрії.

Відень, 20. липня 1917.

Дня 18. с. м. в саях товариства „Oesterreichische Politische Gesellschaft“ відбув ся дискусійний політичний вечір, присвячений питанню мира і внутрішнього ладу в Австрії. Запрошуваними були члени палати панів князь Бофор-Спонтен, звісний учений Гофграф Сільва-Тарука. Інавгуваційний реферат про мир на зверх і в нутрі виголосив звісний з своєї пропаганди на річ мира і самоозначення народів універс. професор Форштер з Монахії. Запрошеними були визначні члени палати панів, провідники парламентарних груп та особистости з нашої дипломатії і висшої бюрократії. Гофрат проф. Ляммаш, що був перешкоджений явитись на сім вечері, прислав дуже замітне письмо, в котрім заявляє, що сили всієї нації мусить зосередитись для осягнення мира, а Австрія, що є мікрокозмом в собі, мусить дати примір всему світу і завести у себе міжнародний мир.

В дискусії промовляли редактор Бюсгауер, посол Крек (Словінець), проф. барон Швінд, посол проф. Редліх, през. Романчук і посол Шмераль (чеський соц. дем.). На кінці одностайно прийнято резолюцію, котра висловлює за скорим закінченєм мира і за перестроєм Австрії на основах національної рівноправности і демократії.

П. Романчук заявив: „Предложена резолюція говорить про готовість до мира на зверх і про потребу мира у нутрі держави на основі національної рівноправности. Австрійські Українці заявляють ся за одним і другим миром.“

„Українські полки дали на різних фронтах досить доказів своєї хоробрости, одначе мир потрібний нашому народові, щоби він міг спокійно культурно і економічно двигати ся.“

„Що до внутрішнього мира, то австрійські Українці все обстоювали засаду національної автономії, на котрій єдино можна уґрунтувати мир між народами Австрії. Дотеперішня теоретична рівноправність народів Австрії мусить перемінитись в реальну і практичну. Почин до сего повинен дати найбільше числом, силою, культурою і правами нарід, Німці. Які при виборчій реформі перед десяти роками посідаючи, упривилєєні верстви зреклись своїх привилєїв та зрівняли себе політично з широкими неупривилєєними робучими масами, так тепер повинні упривилєєні нації допустити до рівних з собою політичних і національних прав інші, доси упосліджені народи. Треба радіти, що почин до сегоднішньої виміни думок вийшов з поважних німецьких кругів, яким за се всякий, хто бажає добра всім народам держави, може тільки подякувати. Маймо надію, що почин сей не пізе на марне.“

Деякий дисонанс в дискусію внесла промова проф. Швінда, що виступив різко проти амнестії. Ому основно відповіли пп. Форштер і Редліх.

Від сих зборів вийшов також почин заложити організацію для пропаганди ідеї рівноправности народів.

НА ВОЛИНСЬНІ ШКОЛИ.

„Літкова система“.

Головчук Михайло нач. „Нар. Торговлі“ Сокаль 10 К; Антосякову Е. Золочів, Чухраївну і Калагурівну „Нар. Торговлі“ Перемишль, Свищуна Волод. богосл. Сокаль, Карчук Адольф учит. Сторонибаби п. Красне. — О. Зайле Бяла 10 К; Люню Девоссер з Перемишля, Ксавєру Ценкнер в Бялій, Марусю Бажанську в Бялій, М. Хаврону полк піх. 55 і М. Лемеху в Долині, д-р Володимир Лаврівський 20 К; — поручник Хроновят 50 К; поручників Савицького Петра, Підгірного Микола, Сенету Діон., хорунжих: Середовича, Паславського Вас., Рибаків і поручника Яріша — всі п. поч. 628, —

О П О В І С Т К И.

Неділя, 22. липня 1917.

Нині: греко-кат.: 7 Н. по Сош. — римско-кат.: 8 Н. по З.

Завтра: греко-кат.: Антонія Печ. — римско-кат.: Аполінарія.

Позавтра: греко-кат.: Евфимій м. і Ол. — римско-кат.: Христини.

З провінції пишуть нам:

Положене, в яким під сю пору находить ся український нарід в Галичині, невиносиме; а роздумувати про нього річ дуже болюча

Воно не раз так у сні приходить, що чоловіка немов нападе розбійник; мордує його, вже давить за горло, вже ніж наставляє... а тут якась таємна сила відняла у нього всю можливість опору; він свідомий, що безсильний, він мов той, що в летаргу — все чує, лиш рушити ся не може, ба! що більше він очімів не може промовити; крикнув би, не може голосу з себе добути.

КРІВАВОГО РОКУ

ілюстрований альманах на 1917 рік

ЗЛАДИВ

ЯРОСЛАВ ВЕСОЛОВСЬКИЙ.

230 сторін.

55 ілюстрацій.

Між иншим:

Більша новеля „МАРІЯ“ Василя Стефаника.
З посмертної теки „ДВІ ЧЕТИ“ Івана Франка.
Полоненого Українця „ПОЕЗИ“ Кобця О.

ЦІНА з НОРОНИ — порто 20 сот. — поручено 55 сот.

Замовляти:

„НАРОДНА КАНЦЕЛЯРІЯ“ Wien VIII., Josefstädterstrasse 43. I/8.

Висилаємо оборотно — тільки за готівку.

той у сні — свідомий усього безправства, а промовити не може...

Один з сусідів — священників — упіснув ся о своє „право“, щоб суд писав до уряду парох. по українськи а не по польськи, і за сей злочин — бо мовляв хто упоминаєт ся о право, той закидує тим самим безправство — оскаржений зістав о обиду чести суду і засуджений на місяць арешту або 300 кор. кари! Отже нема нам куди за собою тут обзиваги ся — але чому не обізваєт ся Ви, українські посли?

На всякий случай подаємо число тих послідних відозв ц. к. старости з Перемишлян о яких мова — оба з дня 23. червня 1917 р. ч. (обох) 17231, одно під наголовком „Ostřežení“, друге „Ogł szenie“, — може У. П. Р. зволить зробити з сього ужиток, спспитаєт ся, за що наш нарід вже тепер підчас війни ограблено з усіх прав в користь Польщі, і може схоче справу усуненя польського панованя з української землі вивести гідно перед форум парламенту і цілого культурного світа.

Староста Попель в Перемишлянах —

— може служити другим старостам за примір, як польщити успішно український повіт. Нехай вони лиш переїдуть ся по українських селах його району, чи знайдуть ще там хоч слід українства: де там! Все корінна Польща, як кодо Варшави! (хйба що жидів менше і хйба що вони розговорили ся з місцевим автохтонним населенем і почули від нього, хто вони, і усю правду), але поза тим в публичнім житю все Польща.

Ще до якогось часу сей староста хоч раз в рік звертав ся письмом до населеня по українськи (розумієт ся, лиш як ходило о жертви і то грубіші), а відтак ще появило ся з раз письмо по українськи, але вже латинськими буквами, а тепер (звісно світ на місци не стоїть — все по ступає вперед) — тепер і несе не загавкає в укр. мові. Сей „рицерж“ не мав би слів обуреня для такого смільчака котрий важив ся би упіснути за українську мову. От в послідне видав сей староста дві відозви до населеня, одну в справі утечі російських полонених і їх передержуваня, другу в справі ватаг, творених з тих полонених на задах армії, і шкід, ними спричинених, з тим що кождий горожанин громади має сі відозви прибити на своїм домі до них точно примінювати ся.

Відозви, розумієт ся, лише по польськи. Дарма, що нарід їх не буде розуміти, що його се обходить! — його обходить zeby Polska nie zginęła! Дарма, що хтось там на сесії в йтів обізвав ся: чому нема по українськи, йому від повів: „teraz wojna, teraz niema polityki, a kto chce po ukraińsku, kto nie prz jmie, ten niech tu przyjedzie, my mu zrobimy po ukraińsku“ — се значить: тихо будь хлопе, бо ще до арешту підеш!

Але душі української з тих сірих мас не видерли! Взяла селянка польське письмо, а радили ся господарі не брати польського письма, але супроти в горі сказаного — що мала робити опущена селянка! — бо чоловік і сини на війні

А се вірний образ загального положеня нашого народу під оглядом політичним під сую пору (бодай в повіті перемишлянським).

Та найсумнійше, що сей нарід — так як

Оголошення.

Ученим VI. кл. гімн. без дальших средств до науки, пошукує на сів дорожі помощи у якоїсь родини до уиченя наук. Ласкаве. оголошене слати Poste restante „Ученик“ Перемишль. 42

Молодий чоловік на високім становиску, д р прав маючий, шукає товаришки життя Успієв: В к 18 25, характер спокійний, більший досаг. Анонім без відповіди. Відомоств слати до бюро Браєка, Костюшви 2. п д „Характер“ 45 3—3

Студент університету, глядає на час ферій лекції з клас гімназіяльних, найрадше на селі. Успієв після у мови. — Зголошеня прсать ся слати до Адміністрації „Діла“ під „Інструктор“ 41 3—3

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшки ч. 3.

Принймає і виплачує щадниця вкладен щ денно в годинах урядових. Вкладки опрорентовує на 4%, починаючи вже від слідуючого дня по дни зложеня аж до послідного дня перед днем відобрива.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особнего в касі товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чегами почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадавє безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, в на есконт векслів. Справи позичок по лагоджуєт ся можливо скоро.

Посередничить у виведуваню позичок з Гал. Военнім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшки. Народний Дім, і пов щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год крім неділі і українських свят.

Після §. 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вклада в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлі надають ся до льокації пушлярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пушлярну безпеку. III. 57—?

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і ренти II. „КАРПАТІЯ“ 29—1

Почесний президент Його Ексцеленція австро-полит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се усі виски припадають самим членам.

Ручить вже по трех літах неоспоримість і мала палість обезпеченя.

Правнає по трех літах право викупу, а також вже по трех літах удільне позички на вибір відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу: ЛЬВІВ, — вулиця Руська ч. 18. Години урядові: від 8. до 2.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ

ул. Руська ч. 20

Телеф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ в р. 1895 на підставі закона о стоварищенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до ко дійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюванє кредиту своїм членам різними обезпеченнями в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 3³/₄ прон.,

без иструченя рентового податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Щадниці 51.527.

Жирове конто в Австро-угорській Банку.

Щадничі вкладки К 5,327.450

Власний маєток 686.383

Уділені позички 4,233.603

Канцелярія Товариства отримані через колуудне.

I. 15

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринк 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1'50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталоголошення за окремою
умовою.

Одн. примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: д-р Василь Панасенко.

Битва розширюється. На цілий східний фронт.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 23. липня.

Фронт кн. Леопольда Баварського. Союзні війська дійшли у побіднім поході до Серету під Тернополем і перейшли залізничну лінію Козова Острів широким фронтом по обох боках Стрипи. Росіяни уступають також із становищ над Нараївкою. Вислід побіди переносить ся також на південний беріг Дністра аж по Карпати. Всюди опорожнює ворог свої становища.

Фронт архикн. Йосифа: Боева діяльність росте. В кількох місцях перейшов на наступ, але ми всюди відперли його.

Група військ Макензена. Місцями сильна артилерійська боротьба.

Італ. пол. схід. Ніщо нового.

Шеф ген. штабу.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 23 липня.

Фронт генерала маршала пол. кн. Леопольда Баварського.

Група військ генерала полковника Айнема. Здовж Двини, особливо під Двинськом і по обох боках Нарочи артил. діяльність значно зросла. На півд. захід від Двинська не вдав ся російський випад. На південь від Сморгоня аж до Крева включно після втрат, невдатних наступів попереднього дня Росіяни знов рано наступили. Після барабанного огня прийшло до наступу, котрий довів до змінчивих боїв у наших передніх становищах. Завдяки живо переведеним протинаступам було становище се — з виїмком двох місць влому — знов у наших руках.

Нині рано нові широкі наступи Росіяни на південь від Сморгоня лягли в нашім запірнім огні.

Група військ генерала полковника Бема-Ермолія. Наш наступ на південь від Серета розвинув ся в операцію. Аж по самі Карпати Росіяни подають ся взад. Знаменитий провід і невгамовний напір військ вперед здійснили нам сподіваний вислід. Ми стоїмо на горбах зараз на захід Тернополя; ми перейшли залізницю Рогатин Острів на схід від наших давніх становищ і розпочали похід вперед по обох сторонах Дністра. На південь від згаданої залізничної ворог ставить сильний опір.

Фронт генерала полковника архикн. Йосифа: Здовж хребта Карпат аж до Путни, особливо в південній частині російська боева діяльність помітно зросла. Відперто чимало випадів ворога.

Група військ генерала маршала пол. Макензена. Над долішнім Серетом живий огонь заповідає близькі бої.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

Україна у відповідь на „Універсал“.

Стихийне признаване Української Центральної Ради українським Тимчасовим Правительством. — Український кабінет.

Відень, 20. липня 1917.

(Ф. Н.) У петроградських і московських часописах, які саме наспіли тут, є вже перші вістки про те, як відкликнула ся Україна на Універсал Української Центральної Ради. І так:

П. Т. А. у телеграмі з Києва повідомляє: Народи представників позитивних земств київської губернії, а також земської служби, що працює над введенням в життя земської реформи, витаючи Універсал, висловили готовість працювати в повнім контакті з Радою й виявляти її матеріальну поміч („Речь“, 1. н. ст. липня).

„Русское Слово“ з дня 30. н. ст. червня у телеграмі з Києва доносить:

Відкрились наради представників земських управ київської губернії.

У першій справозданню було між ин. згадано, що хоч тимчасове правительтво і вводило заходам земства в справі трьохмісячної позички, то однак не наважало ся дозвідати ся, чи не для українізації потрібні земствам гроші.

Ся подробниця дала причину до оживленої дискусії по українському питанню.

Київський повітовий комісар Українець Шаповал заявляє, що деякі волости відмовляють ся вводити волостне земство й переводити сільсько господарську перепись без санкції Української Центральної Ради. Тому земства конечно мусять означити своє відношене до „Універсалу“ й порішити: чи піти в контакт з Центральною Радою?

Представники з провінції заявляють, що в деяких повітах земські управи, які ставили ся до української справи індіферентно, заступлені новими управами.

Селяни, як запевнюють бесідники, признають, що Центральна Рада — се найвищий орган на Україні. Тому можна бути певним, що „Універсал“ зустрінє піддержку з боку населення.

Після ряду інших заяв прийнято таку резолюцію:

„Витаючи „Універсал“ до населення України Центральної Української Ради як найзисшого органу з'організованого українського народу, наради київської губернської земської управи й представників позитивних земств київської губернії висловлюють повну готовість працювати з повнім контакті з Радою, признають konieczні виявити її матеріальну піддержку і, зі своєї сторони, просять Радю оказувати земським організаціям моральну піддержку в їх роботі у користь населення.

Разом із тим наради признають крайно бажаним, що Центральна Українська Рада подбала про як найжорче скликане територіального з'їзду представників усіх національностей краю для вироблені проєкту організації громадських й адміністративних інституцій на Україні“.

„Русское Слово“ з дня 30. н. ст. червня у телеграмі з Києва доносить:

Спільне засіданє президій київських позитивних управ: земської, громадянської, харчової й земельної, — обговоривши український „Універсал“, прийняло резолюцію:

„Беручи під узягу, що „Універсал“ не означає розриву з російським тимчасовим правительством і російською державою, а тільки веде до утворення української автономії у федеративній російській республіці, вислані президії признають Українську Центральну Радю своєю тимчасовою українською вищою правительственою інституцією.

Тому всі зв'язки зі загально російським тимчасовим правительством ведуть по інстанціям через Центральну Радю й виконують ся загально-державні розпорядки через Українську Радю“.

У відродженім Києві.

Київ, кінець червня.

Шумить, бурлить немов у старину мати руських городів — старий, золототертий Київ. Проснула ся, заколихала ся Україна. І посипались н коли тут нечувані слова. Над городською думою, над городським театром, із якого ще так недавно виносили серед бурливих овацій на руках Керенського, а де під сою пору мимо категоричного приказу того самого Керенського засідає український військовий з'їзд, замість червоних прапорів мають українські національні — жовто сині, з всякими прив'язаними написами.

На вулицях Києва з'явилися оригінальні, ні коли невидані й явно імпровізовані форми одягу. Йде салдат, що прибрав ся „під Запорожця“: на нім широченні сині штани, червоний жупан із дешевого кумачу, на голові смушева „шапка бирка — зверху дірка“, через плечі шаблюка. У другого барви ще фантастичніші; можна стрінути й офіцерів, що вже переодяглись по власній фантазії. Правда, нахилу до ярок красок в них не слідно, та проте суконні шаравари під фасон запороської ширини, підпоясані широким узористим поясом. І навіть на шаблюці часті рукояті вирізані під лад, на те тільки, аби придати їй старинний козацький фасон.

Видко, як у миг щезають на богатох фізіономіях бороди, а як лица притьомно підробляють себе під український стиль і, як замість борід вони вкрашають себе довгими підусниками „під Тараса Бульбу“.

На старинній Софійській площі відбувалось в сумерках темної української ночі незвичайне,

ефектовне свято. Сюди прийшов у повнім складі зі своїми офіцерами перший український полк ім. Богдана Хмельницького. Розтаборив ся він біля пам'ятника свого опікуна — пам'ятника одного із найліпших що до художньої вартости у Росії, долота покійного Микешина — і на колінах вложив присягу стояти до останньої капі крові за свободу й автономію України. Вийшло духовенство і низько загнув під непривичну пору старовинний дзвін „Рафіїл“ на дзвіниці Софійського собору, пригортаючи, на площу безчисленні товпи народу.

І всюди віча, віча. На всіх перехрестках, на всіх площах, де товпи, розбігались на окремі гурти, радять над одним тільки питанням: про автономію України взагалі і про чергові її домагання під сей важний момент зіб'їла.

Приказ міністра війни про заборону відбу-ти військовий з'їзд зараз визвав серед Українців негодоване. Чому можна Полакам, можна козакам, а нам не можна? — несеть ся провідним мотивом у всіх промовах Українців. Адже ми зовсім не гадаємо відривати ся від Росії й не думаємо кінчати війни. Ми хочемо тільки завчасу зорганізувати ся і зайняти відповідне становище в обороні наших прав. Навже бо-ва сила кожного полка на фронті ослабне від того, як в нього не стане на момент з'їзду двох салдатів, що прийдуть до Києва як представники? Нам тепер кидають у очі ті самі заміти, якими перше старе правительтво відгороджувало себе від всяких домагань: перше успокоїти, а потім вже пристроїти. Самі ж вони перше висмилювали той принцип, відкидали його. А тепер нараз витягли й хочуть приміняти спеціально до нас. Е, ні, сього вже не буде! Годі дурити нас, як дурили за часів Переяславської ради!

„Утро Росії“ з дня 30. н. ст. червня у телеграмі з Києва доносить:

Канівська земська управа, обговоривши „Універсал“, постановила вислати Раді привіт за великий почин організації спокою й порядку на Україні. Признаючи Раду українським тимчасовим правительством, управа приймає для виконання вказівки Ради як найвищої адміністративної влади на Україні.

„Утро Росії“ з дня 1. н. ст. липня у телеграмі з Києва доносить:

До Центральної Ради вплинуло до 70 ухвал сільських сходів, що прилучають ся до домагань Ради й обіцяють виконувати розпорядки Ради.

Українізація адміністрації.

„Русское Слово“ з дня 1. н. ст. липня у телеграмі з Києва доносить:

На нарадах представників повітових земських управ обговорювано питання про українізацію діловодства управ.

Вияснило ся, що в деяких управах така українізація вже переводить ся.

Наради признали бажаним, щоби в земських управах діловодство поступово переходило на українську мову, щоби всі печатки й вивіски на земських інституціях були заступлені українськими й щоби акти до всіх місцевих інституцій писали ся в українській мові.

Російською-ж мовою поручаєть ся користуватись тільки в зносинах з центральними правительственными органами, а також з інституціями великоруських місцевостей.

„Утро Росії“ з дня 1. н. ст. липня у телеграмі повідомляє:

У земстві йде широко українізація управ. Почав ся перехід із російського діловодства на українське. Відкривають ся курси для учителів і служби, на яких будуть викладати українську мову й інші предмети українознавства. Пізніше буде виданий загальний розпорядок про перехід діловодства на українську мову. Призначено кінечним печатки й вивіски у земських інституціях заступити українськими, а також щоби акти у місцевих інституціях писали ся по українськи, російську ж мову зберігають ся у зносинах з центральним правительством, а також з інституціями великоруських місцевостей.

П. з. Український кабінет „Утро Росії“ з д. 1. н. ст. липня у телеграмі з Києва доносить:

При Центральній Раді утворив ся Генеральний Секретаріат для завідування справами внутрішніми, фінансовими, харчовими, земельними, заграничними, військовими й ин. у границях України. Президентом Генерального Секретаріату й генеральним секретарем внутрішніх справ іменовані Винниченко, державним секретарем Христюк, фінансів Барановський, заграничних справ Єфремов, харчевих Стасюк, земельних Матрос, воєнних Петлюра й судівництва Садовський.

Вчора відбуло ся перше засідання сеї української Ради міністрів, обговорювали ся питання організації. Нині в льокалі Центральної Ради чергове засідання Генерального Секретаріату.

Новий командант Петрограду.

СТОКГОЛЬМ (Ткб). „Ръчъ“ доносить, що Керенський після свого повороту до Петрограду усунув ген. Половцева з його становища тому, що він виявив за мало енергії в удавленню послідних заворушень. Командантом петроградського гарнізону іменував Керенський ген. Космініна.

Керенський проти німецьких агентів.

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.). Керенський розіслав до більших міст надморських депешу, в якій вказує на те, що вияснилось неоспоримо, що петроградські заворушення були викликані при співдільності німецьких агентів. Керенський закликає всіх горожан боронити край перед неприятелем зовні і в нутрі.

З пресової квартири.

Відень, 23 липня 1917.

прізва у східно-галицьнім фронті.

Прірву фронту під Золочевом передвзято на розмірно вузким просторі. Неприятеля се безсумніву заскочило, а перелім удав ся докладно після пляну. Був се взір до найменших подробиць найдокладнішого приготування, а його виконане було згідне з пляном у кождім окремім відступі часу.

А навіть довершено більше, ніж призначено на перший зараз день.

Другого дня взято вже приступом залізничну лінію Золочів-Тернопіль.

На всіх точках, де тільки неприятель вспів ставити опір, був зломаний по недовгій борбі. Дальшою ціллю була дуже важна для неприятеля залізнична лінія Бережани-Тернопіль, до якої дійшли війська в дійсности вже третього дня у непереможнім поході, не зважаючи на страшну утому. Доконано того мимо спеки, лихих доріг і опору ворога, в деяких місцях уже завзятого і сильного.

Сліди полишені неприятелем вказують на великі труднощі, серед яких уступає. І так одна частинна ворожих військ могла уступити за Серет на півн. від Тернополя, або через Тернопіль на схід, мушкетер же звивати свої становища в напрям на південь, значить у прямовіснім до лінії своїх полукень.

Вже для війська такий рух тяжкий, але для трену стає він просто катастрофою. Не треба додавати, що наслідком того мусить також ширити ся деморалізація жовніра. Сліди того вже й показави ся.

БЕРЛІН (Вольф). У схід. Галичині рух наперед також 22. с. м. був у повнім розгоні, рос. фронт захитаний на всім просторі від Тернополя аж до Карпат. Між Бережанами і Галичем ідуть наші війська вперед.

Число бранців досі неуставлене, армат забрано 47, між тим кілька тяжких.

Відворот ворога наглий, тому не все вдало ся йому нищити припаси і мости. Коло Зборова великий міст на шосі спалений, але інші мости на Стрипі ненарушені.

Богато харчів дістало ся нам у різних місцях, м. ин. і в Озірній. Великий склад муніції в тім місці тільки в часті ушкоджений, решта дістала ся нам. Наші війська посунули ся ще 21. на 9 км. перед Тернопіль і з добутих становищ вже видко було вежу на костелі. Замикаючий огонь з німецьких гармат присилував усі наступи і випадки, між тим і панцирних самоходів з Тернополя до відвороту.

Вночі на 22. дійшла наша кавалерія до стації Денисів на залізній дорозі Козова-Тернопіль, а улани завернули потяг, який мав відійти зі стації, забрано тяжкі гармати, заладовані вже на потяг. Дістали ся нам великі припаси муніції і харчів.

Тимчасом 22. рано вже підійшли наші війська під Тернопіль і спинили ся над Серетом, де він розливає ся наче озеро. Росіяни засипали західний беріг ріки стрільними гарматами і кулями скоростріль, приміщених на костельній вежі і на інших високих будинках. Що правда, можливи з нашого боку тяжкими гарматами отворити собі дорогу, але так робили тільки Французи, які нищили свої власні міста. Настрій нашого війська найліпший.

До кабінетної кризи в Петрограді.

ПЕТРОГРАД (Б. Райтера). Причиною димісії кн. Львова було се, що він не згоджувався з негайним виконанем тих частий програми соціалістичних міністрів, які представляють ся порушенем прав Установчих Зборів.

Головно ходило о справу аграрну, а також о се, чи треба оголосити виразно, що Росія є республікою. Остаточно президент Керенський задержав теку війни, Церетелі внутр. справ, Чернов освіти.

Тимч. правит. візвало військо і людність до солідарности з огляду на нім-австр. офензиву. Обіцяє скликати Установчі збори на 30 вересня, а в серпні відбуде конференцію з союзниками для ревізії воєнних цілей. До участі в конференції будуть допущені представники рос. демократії. Далі згадує відозва про аграрну реформу, про знесення ранг і клас урядників і всіх відзначень з виїмком військових за геройські подвиги.

Відкликане Брусілова (?)

БЕРН. (Тбк.) — Швайц. бюро доносить з Лондону, що Рада роб. і жовн. в Петербурзі малою більшістю голосів зажадала відкликання Брусілова.

І тут зараз з пам'яті цитують ся поодинокі точки, заключеного Богданом Хмельницьким у Переяслав з боярами московського царя, договору, з якого не остало ся нічого.

В промовах українських бесідників відчуваєть ся дуже піднятий настрій. Дуже часто звучить крайня нетерпимість до всіх пришельців на Україну, яким вони радять, що коли їм те, що тут тепер творить ся, не по нутру, вертати назад до себе, у свої рідні сторони.

— Деж мені йти — відрізує той чи другий несвідущий, — та я тут родив ся?

— А ви же самі не Українець? — задають зараз іке питання. — Відки прийшов ваш багько або дід?

— З владимирської губернії — відповідає несвідущий.

— Ну, то й їдьте собі, добродію, у владимирську губернію. Жийте собі там мирно, та як вам до вподоби, ми туди до вас не підємо. І за Німців також нічого бояти ся, до вас вони не доберуть ся, де їм вже тягнись у ваші Владимирі, Перми і Самари. А за нас ви не бійте ся, що ми нашими виступами і домаганнями деморалізуємо армію. Бо Німець як вдарить, то перш усього вдарить на нашу Україну. Та, що ми зуміємо оборонити її як слід самі, до сього нам ніякої поради не треба.

У таких випадках опоненти звичайно нічого не вміють відповісти, і тільки потихеньки відходять. Але коли вони пробують ще в чім небути опирати ся, тоді, кажучи по українськи, „їх беруть на всі боки“.

— Е, ми вас здавна знаємо, на що ви глядите. Ваша Росія все з України всі соки ссала. Ви нам сюди насилали чиновників, що жили на наш кошт, тай купців, які у нас заби-

рали хліб і все добро, а нам привозили всякий гнилий крам. От вам тепер і тяжко розстатися з Україною. Тому тяжко, бо у нас чорнозем, і тихі води, і ясні зорі, і все багатство, про яке вам у ваших пісках, тундрах та болотах і у сні не снилось. Як обдурювали Богдана, то писали „Москва старша сестра, у Україна молодша сестра“. А чим воно усе кінчалось? Що старша сестра скоро насадила хмуг на молодшу і орала нею до суду віку. Много горя і сліз прийшло нам від вас зазнати. Хіба було коли у нас кріпацьке право? Всі були вільні і свободні. А опісля так вже і всьо пішло: нас віддали в кріпацтво поміщикам, і Українець не чув вічого більше, як хіба те, що він, мовляв, „хохоль безмозгий“. Був час, та минув ся.

В хаосі найрізніших думок і слів по всім питанням які дотикають України, часто прозирає скритий острах, що як прийде поділ ґрунтів — а про сей модент тут ніхто не сумнівається — що тоді виступлять як претенденти до земельних поділів і „кацапи“. Ся думка сильно лякає Українців і без сумніву міцно розпалює їх голови.

Зрештою, треба признати, що національний порив, який охопив тут всіх, не станув тільки на одній селянській і салдатській масі. Богато представників старих історичних українських родин, які є власниками величезних земель на Україні, так же прикрамали себе жовтими знаками і грімко висловлюють свої думки і мрії про найближчу будучину в постаті, якою вона їм здаєть ся. Вони мріють, що народ покличе саме їх, потомків гетьманів і колишньої козацької старшини станути на чолі і вести справи, як вони вели колись двіста літ тому назад. Адже ми ваші, а ви наші. Ніде

правди діти, така наївність під нинішню пору доволі дивна. А ще тоді, як вдумчиво прислухати ся до всіх тутешніх слів і покликів, де домагане автономії України паралельно чергуєть ся з грімко висловлюваними думками якраз про сю майбутню хвилю, в якій можна буде всіх панів — не розбираючи, якого вони роду: свого, чи „козацького“ — прогнати геть без багатьох лишнів слів, забравши по змозі панське добро.

Хто читав Сенкевича „Огнем і мечем“, тому все, що тепер творить ся у Києві, живо нагадує ті сторінки трилогії, де описуєть ся перший похід Богдана Хмельницького і перше пробуджене задоволення Пеляками козацької думки. Як тоді всюди роздавались голоси „геть з Польщею, на що нам Польщі“, так тепер провідний мотив в усіх промовах на всіх вічах і засіданнях — бажане: „геть з Росією..“. По що нам, Україні, Росія?

І навіть зовнішня обстановка має стілько спільного і подібного до тодішньої.

І ся українська мова, яка ллеть ся зі всіх усюдів, а, яку перше вважали простою мужицькою мовою. А навіть удавали, що — буцїм то — не розуміють її. А тепер заговорили всі нараз і навіть инколи удають, що зле розуміють своїх опонентів, які говорять по великоруськи.

І ті живописні мужеські і женські костюми, які мигають чим раз частіше. Вишивані сорочки, смушєві шапки, що, неважаючи на літню спеку, стоїчно прикрашують голови, довгі вуси зі ще довгими, витягнутими із виголений борід підвусниками. Червоні жупани на стилізованих запорожцях новішої формації, жовто-голубі лампаси і випуски такої самої краси

Розрухи в Києві і Нижн. Новгороді.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) В Києві 2000 українських жовнів обсадили арсенал і держали ся кілька годин. В Нижн. Новгороді жовніри захопили владу, Рада жовн. і робітників утікла.

Арештованя в Варшаві.

КРАКІВ (Ткб.) „Narzędz" доносить: Довідуємо ся від гостей з Варшави, що в неділю рано арештовано команданта Йосифа Пілсудського і військового референта при тимч. Раді Стану Казимира Сосиковського.

Далі доносить „Narzędz" про арештоване 12 осіб на провінції близше Варшави і більшого числа осіб глибше в краю.

ПРОСИМО

при зміні адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведене зміни — —
- 2) подати побіч нової і старої адреси. — —

Адміністрація „ДІЛА“.

Поворот митрополита гр. А. Шептицького.

Гамбург 22. липня 1917.

(Власна телеграма).

По дорозі з Стокгольму митрополит вчора прибув до Гамбурга. В Сасніц приймив в'н посла Евгена Левицького, в Гамбурзі повитали його пп. Кость Левицький, Василько і о. Войнаровський. Довга неволя, невігоди серед подорожі підірвали здоров'я митрополита, який потребує відпочинку в кліматичній місцевості. Тому митрополит відси прямо їде до Швейцарії так що ажу вересні верне до своєї архидієцезії. В занятих областях установив митрополит генеральними вікаріями: о. Цегельського для Київ, Теодоровича для станиславівської дієцезії, Костецького для Буковини. Митрополит зворушений висловами привязаня Українців, сподіється небагом вернути здоров'я домів і здоров'я всіх.

З У. П. Р. дістаємо отсей комунікат:

Відень 21. липня 1917.

З поручення У. П. Р. виїхав д-р Евгений Левицький до Німеччини, щоби повитати іменем

мужви українського полку — все воно таке характерне й таке дивне для нашого часу.

Як-би люди справді не мали про що инше думати... Як би в країні царюла одна незакаламучена ідія, а не висіла над нею зловіща мара непевності і страху за завтрашній день.

А на центральнім крилі городського театру, в яким кидають і бурлять військовий з'їзд, сидить старий — престарий дід — бандурист, Петро Портянка із Зінькова.

Перебирає звінки струни своєї бандури, епіває старинні козацькі пісні про Марусю Богуславку, Тавур могилу, про козацького полковника Морозенка, як бив ся він з Татарвою і Ляхами у добрих, давних часах. І як його безуспішно виглядала „стара мати...“

Мовчки, з притаєним духом слухає товпа діда, щедрою рукою силлють ся в його шапку паперові грошки, картина — що так і просить ся під кисть маляра.

І знов нагадують ся ті бандуристи, що то там знечевя заявили ся десь біля козаків Богдане Хмельницького, що на ходу складали пісні про його побіди, про зраду Тугай Бея і про мальовану красу полковника Богуна.

Гей-гей, Туган-Бей,
Розсердив ся дуже..
Гей-гей, Туган-Бей,
Не серди ся дуже!...

(„Нов Вр“. з 1 VII. 17)

Ал. Ярошко.

У. П. Р. вертаючого з Росії митрополита Шептицького. Стріча відбула ся в Сасніц дня 19. с. м. Д-р Евгений Левицький у своїм пгивіті до митрополита дав вислів своїй радості в того приводу, що митрополит після стільки терпіння в царській Росії вертає до своєї вітчизни. Гр. А. Шептицький мав намір із Сасніц через Гамбург і Швейцарію поїхати прямо до Риму, де бажав зложити перед апостольською столицею звіг про відносини уніятської церкви в Росії. Митрополит однак в останній хвили змінив свій плян подорожі о стільки, що мимо свого перетомлення і малої кількості вільного часу, він рішив ся поїхати до Відня, щоби особисто зложити свої бажання молодому цісареві з приводу вступлення на престол, та щоби побути в крузі українських провідників і своїх земляків, пробуваючих у Відні, які ладять йому святочне прийняте. Митрополит повинен найпізнійше в понеділок прибути до Відня.

В деяких часописах появила ся вістка, що українські парламентарні посли д-р Петрушевич і д-р Кость Левицький виїхали до Швейцарії, щоби з митрополитом Шептицьким відбуті конференцію про всеукраїнські змагання до зєдинення українських земель в союзі з Австрією. Натій вістці є лиш стільки правди, що член президії У. П. Р. д-р Петрушевич з її поручення є в Швейцарії. Натомість вістка про майбутні конференції в справі злуки українських земель в згаданий спосіб полягає на містифікації. Супроти існування тимчасового українського правительства і Української Центральної Ради в Києві, яка складається з найвишнійших представників російської України, всяке яке небудь вмішуване австрійських Українців в справу російської України не було би вказане. — За президію У. П. Р. Романчук. Цегельський.

„Neue Freie Presse“ подає отсе оповідане д-ра Боцяна про поворот Митрополита:

Я перебував в Єнісейську до часу коли мені після вибуху революції дозволено на виїзд до Петрограду, де я стрів ся з митрополитом Шептицьким. Митрополит поробив заходи задля зорганізованя єрархії греко-католицької української церкви в Росії. Греко-католицького пароха в Тернополі о. Громницького іменував Митрополит своїм екзархом для всіх занятих областей Галичини й Буковини. Та діяльність не була на руку російському правительству і тому воно гр. Шептицькому, мені і иншим священикам-Українцям дозволило на безпримовочний виїзд з Росії.

На границі в Торнео граничні власті перевели у нас докладну ревізію і сконфіскували нам усі папери і всі гроші в австрійській валюті в квоті 2000 К. Дня 7. с. м. прибув Митрополит до Стокгольму, де його повитав управитель українського пресового бюро Степанківський. Із Стокгольму удав ся гр. Шептицький до своєї свочки гр. Ледоховської, яка живе біля Стокгольму.

Там пробув він 10 днів. В тім часі відбув ся в честь його заходом артиста співака Менцінського концерт в Стокгольмі.

Серед дальшої дороги, на станції в Сасніц повитав Митрополита пос. Евгений Левицький. Тут я розстав ся з Митрополитом і поїхав до Відня. Про його намір поступити в дорозі до Риму у Відень мені нічого не відомо.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 23 липня 1917.

Що діялось у Калуші? О. Лучаківський пише нам: В Калуші діялись страшні річи. Зрабовано і спалено все місто. Яксь невидана дич татарська робила неописані річи, знущалась над старими бабусями і малолітніми дівчатками 8, 4, 10 літ. Мордували людей. Д-ра Куровця збили, ограбили і майже голого з женою і з иншими (як о. Попелем) вивезли. „Народний Дім“ спалений. З міста остало 5 домів.

— В справі звільненя ополченців. „Gazeta Lwowska“ простує похибку, яка попала ся в оголошене про звільненя від військової служби. А саме: Для осіб, що до котрих при нагоді контролі звільненя до 10 цвітня с. р. внесено прошене о нове звільнене, є політичні власті і ої інстанції уповажнені видавати дозволи на виждане рішеня їх прошеня до кінця липня с. р., а не — як хибно надруковано — до кінця року.

— Цілковитий брак бараболі Управа міста Львова пригадує, що з причини цілковитого браку бараболі, торічні не можуть ще бути продані, і оголошує, що збиране населення при міських вагах, в цілі закупу бараболі, є безцільне і з оглядів публичної безпеки і порядку не дозволене, та в будучности безцільно не буде толероване. Рівночасно замість управе міста, що оборот бараболями із соторічного збору не підлягає аж по день 10 серпня с. р. ніяким обмеженням, а після оповішеня розп. ц. к. Намісництва з дня 11/VII. 1117 ч. 10578/Аг. ціна тих бараболі в поодинокій торгівлі вносіть 62 с. за клг.

— Інспектори обороту бульбою. „Сільський Господар“ у Львові комунікує, що ц. к. намісництво, краєвий господарський Уряд в Кракові оповіщає під ч. 9647 Ад. конкурс для обсади чотирнацяти посад інспекторів обороту бульбою з обсягом ділянка, що відповідає аналогічно постановам цісарського розпорядку з 11. червня 1916 В. з. д. 176 про повітових збіжних інспекторів. Можуть старати ся мушени в повнім здоров'ю, що мають загальне образование та практичні відомости з рівництва. В письмєнних зголошенях маєть ся представити перебіг життя та дотеперішнє занятє, а також відношене до військової служби. Зголошеня wraz з підписами свідочств треба вносити до ц. к. намісництва, краєвого господарського уряду в Кракові, вул. Чиста ч. 16. до дня 26 липня 1917. Услівя службової умови установить ся на основі устного порозуміння. Обцяте посади по слідує дня 10. серпня 1917. — Петенти повинні переслати зіпис поданя Краєвому Товариству господарському „Сільський Господар“ у Львові, щоби можна було в їх справі інтервенювати.

— Цісар Кадло на східно-галицькїм фронті. З ц. к. Кореспонденційного Бюро доносять, що дня 22. с. м. цісар Карло з міністром заграничних справ гр. Черніном і шефом генерального штабу ген. піх. Арцом прибув до осідку команди II. армії. Тут вислухав цісар звіту команданта армії ген. полк. Бем Ермолія і відси поїхав до місця побуту кн. Леопольда баварського. Після дальшої обїздки фронту цісар вернув на залізничу станцію.

— З Жовкви. Концерт в честь Тараса Шевченка відбуде ся дня 29 липня о год. 8 й вечером в салі оо. Василян. По концерті комерс.

О ПОВІСТКИ.

Второк, 24. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Езфамі м. і Ол. — римо-кат.: Христини.

Завтра: греко-кат.: Прокла і Ілар. — римо-кат.: Якова зп.

З ТЕАТРУ.

Д. 21. с. м. виставив наш театр, як премієру, переведену з польського „сценічну студію“ під заг. „Партачі“.

Основою „студії“ оклепана вже догма, що мистецтву треба віддати душу і принести в жертву особисте, найчастійше родинне щастє. Бо тільки тою ціною, коштом болючих для одиниці переживань можна творити. А в круг терпіння і жертв проминаючих, страждань перед світом закритих і байдужих для нього, попадають одиниці, що до мистця стоять найблище, отже його родина.

Але мистця правдивого, якому дістав ся від природи рідкий, капризний дар: талант. Тоді варто терпіти задля остаточного, позитивного вислідку. Тимчасом на услуги тої химерної пані: мистецтву накидають ся звичайні м'ясоїди, філістри. Вони не мистці, а партачі; замість таланту у них реміснична умілість; замість чистого серця—гордість, часто і зависть. І партачі терплять, а саме терпить їх гордість, тількиж з та-

кого огню — попів. Терплять і їх близькі, але нема тим правдивим страждання ціни. Саміж партачі або падує у лабеті пороку, або вертають ся там, де їм місце: до родинного огнища, на посіду, на слуг справдішних мистців.

Тема „студії“ п. Вуйціцької оброблена вже в літературі гідно, основа її вже прибрана в різкі, сильні фабули і форми. Вуйціцька не найшла для своєї ідеї відповідного закріплення, надто согрішила ще недостаткою міри, бо хотіла на малім шматку за багато малювати. В рами життя родини одного з ліпших партачів, який перед кількома роками покінчив самовбивством, вона втолючила багато проблем, хотіла начеркнути багато типів, а не дала ніякої акції, тільки публіцистичні діяльогі і кілька сценічних ефектів (дитина палить батькову фотографію, ви палює собі очі і т. д.) Ось чому в „Партачах“ не бачимо позитивного надбання для репертуару.

І ще одно: оригінал має чисто місцеву за краску, краківську. Тому він міг мати хвилиний успіх у Кракові, а не в іншій місті. В кождім перекладі мусять безумовно пропасти тони і фарби льокальних діяльогів, поодинокі особоманекіні пересувають ся через сцену без тої навіть етикетки, яку почіпів їм на груди їх жаргон у діяльогах. Отже переклад такої фразеології все буде ударом у порожнє.

Наше правдиво культурне життя відстало від польського різко, а міщанське (буржуйне) ще не дає достаточного середовища і підкладу для такої драми, як „студія“ Вуйціцької. Тим то „Партачі“ не в силі зачіпити живих струн і нервів інтелігентного видця і не диво, як публіка вийшла вчора без живого вражіння.

Можна собі представити мучку наших артистів, здебільша любителів, коли мали дати на сцені типи. Навіть заводські артисти (з виїском Ельського і Новаковського, які працювали і виросли на чужій, краківській сцені), не мали нагоди підглянути і вивчити такі типи. Якогож засобу інтуїції тут треба! Була просто небезпека, що, виставляючи „Партачів“, самі покажуть себе партачами, бо не наллещ з порожнього.

Але так не стало ся, більшість наших артистів дала і те, що в даних обставинах може дати актор, і дещо більше навіть. Інша річ, що при тім бачили себе задля „Партачів“. Не ломали себе Ельський і Новаковський, але їм припали малі ролі і до їх гри треба прикласти фразу: „ex ungue leonem“ (визнати льва по кихтах). Відповів своїй подвійно тяжкій задачі Коханенко в ролі малюра Пелчинського, декадента не по артистичнім напрямі, тільки в кар'єрі і в житті. Прибрав таку маску, голос і рухи, що тільки афіш зрадив імя актора. Інші мужеські ролі пропали без сліду, одні без вини, другі з вини акторів; Демчук не найшов для своїх додатків надійної публіки.

Авторка писала свою драму для жіночих ролей. Як все, грала дуже добре Рубчакова свою епізодичну роль доброї акторки, що має на сцені успіх, за сценою нещасну любов. Головні ролі спочали в руках Гуміловички, нещасної матери, яка хоче вдержати свої діти в гнізді, а вони всі троє, одно за другим ідуть служити мистецтву і ломать голови. Далі Віренської (Ізанка) яка випхала брата в письменники і потерпіла невдачу, бо він показав ся партачем, а на потіху найшов собі любов і посаду; тоді пішла Ізанка сама на сцену тай провалила ся і гордість її терпіла. Неожидано показало ся, що менша її сестра Винця не гонила за талантом, як двоє старших, бо він сам їй дістав ся. Вже Ізанка, йдучи за приказом пок. батька, випихає Винцю на службу мистецтву, та мати заложила протест: Винця отліпла і дістала запалене мозку, але поєднала старшу сестру з мамою, завернула її до родинного кружка, мати відпочала по муках... Віренська, яка грала вчора зовсім добре, ставить перші кроки в головних ролях і може собі вибрати свою лінію.

За теж Гуміловичка і Бучма, які мають за собою десяток літ праці і то праці в зовсім інших ролях, принесли своєю доброю грою велику жертву прикисі. Особливо Бучма, така відповідна в ролях резнивої котанки, інтригантки піврала свої нерви, представляючи в себе і то вдатно 13 літнього ангела. Віренський удав ся дебют, а дві другі артистки показали, що може з себе зробити талановитий актор.

Ельський, як режисер дав доказ своєї енергії, такої як виставою „Романтичних“ і „Батька“. Але „Партачі“, на все „Батько“, на час повинні згубити ся по кількох виставах з репертуару. Дирекція і артистична комісія повинні заважати, що театр не йде по тій лінії, якою повинен йти народний український театр. На „Партачів“ „школа часу і атласу“.

Д. Л.

На фонд ім. Ярослава Весоловського зложили в коронах в Гмінді:

Комісар д-р Йосиф Білінський 50, Дмитро Шумей 10, д-р Лев Ганкевич 10, д-р Іван Ціпановський 10, д-р Василь Маковський 20, В. Грицевич 5, Петро Трильовський 2, Генрик Керницький 3, Білас 4, О. Рокота 2, С. Максимівна 2, С. Боровська 10, І. Штабалюк 2, К. Хахуліва 2, Е. Посацька 1, С. Шугова 5, К. Кітвіна 2, о. М. Березюк 10, О. Мельник 2, І. Король 2, О. Семененко 10, І. Залішук 10, о. Д. Шуль 10, о. О. Король 10, Поручник Л. Король 10, С. Дембіцька 3, М. Фасовська 2, І. Боровська 6, Н. Галас 10, К. Заключинський 10, о. д-р Н. Конрад 10, Гуцайло 2, Варвара Чагрин 0:30. Лікарі: д-р Морачевська 10, д-р Конрад 10, д-р Розенгек 10, д-р Нахт, 10, д-р Людмільський 10, д-р Тан 4, д-р Штавер 10, д-р Бріскер 10, д-р Френкель 10, д-р Рудзкі 10, д-р Штернберг 10. Медики: Ляйбель 5, Сандул 6, Кождинський 5, Коморовський 12, Мартинець 6, Філяс 10, Шматерівна 5, Полотнюківна 3, Слівка 5, Гупалівна 4, Нарожняківна 4, Телішевська 8, Тевтулівна 6, Рибак 5. Інспектори: Дмитро Луканюк 12, А. Бабій 6, Бедаюк 10. Інспектори: І. Генік 3, П. Максимюк 6, І. Сивак 6, В. Рудко 4, Д. Варварук 6, І. Ворончак 6, Р. Винницький 2, Г. Фединський 6, Д. Шмігельський 2. Секційні: А. Левандівський 2, С. Підліський 2, Н. Ковальок 2, Г. Бусько 2, І. Сампара 2, С. Яницький 2, Й. Захарук 2, Т. Гардамала 2, Д. Ганчарик 2, П. Мушка 2, І. Шпільчак 2, П. Недокус 2, Н. Савич 2, І. Ткачук 2, І. Ніколюк 2, В. Радинський 2, Н. Пасічник 2, Т. Палагній 2, Учителі: Г. Коваль 2, А. Ковалева 2, І. Вобовський 2, Е. Бобовська 2, Р. Коронинська 2, М. Процівна 2, К. Гриневич 2, Л. Гарматій 2, Смерчанський 4, Вознякевичівна 2, К. Ваньова 2, Лапчинська 2, Олеськова 2, П. Гарматій 2, А. Гарматівна 2, Гуменюк 2, М. Вацківна 2, М. Полотнюк 2, Е. Стахова 2, Зазуляк 2, М. Назаруківна 1, Л. Процівна 2, М. Циммерманн 2, К. Навроцька 2, З. Ганкевич 2, Дзюбинський 2, Товариства: Гол. „Просвіта“ 20, філія ім. Шевченка 20, філія ім. Грінченка 15, філія ім. Федьковича 30, філія ім. гр. А. Шеніцького 20, філія ім. Франка 20, філія ім. Котляревського 20, тож „Жіноча Громада“ 20, „Самаританська поміч“ 20, Музично-співацький Кружок 20, Взаємна поміч уч. Галичини і Буковини 20. Збірки: Збірка „Сам. поміч під церквою“ 1/7 17. Разом **832 К 30 коп.** — Гроші переслано до „Дністра“ на ч. кн. 10 500

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

Під Тернополем.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 22. липня 1917.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Бой в східній Галичині стають могутим ударом проти російських армій.

Вчора пополудні наші союзники дійшли до примістка на Сереті перед Тернополем.

Вночі занято в кількох місцях залізничний шлях, який веде з Козової до Тернополя. Також на південний схід від Бережан російські маси йдуть в рістич.

Місто Тернопіль і численні місцевості на схід від Серета стоять в огні.

В Озирній добуто багато воєнного матеріалу.

Числа полонених не можна ще було означити.

Над долиною Нарайковою вчора артилерійська боротьба зростає до великої сили.

В Карпатах прийшло місцями до сутічок.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Нічого важного до оголошення.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ

з 22. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварського: Протинастув, початий групою військ генерала-полковника Бема Ермоля дня 19. липня у східній Галичині зріс до великого успіху німецьких і союзних військ.

Головна частина російської 11 армії побита. Мимо найгірших доріг наші хоробрі війська втомно йдуть вперед. В зазятках часто боях вони всюди відкинули російські сили, які на ново ладили ся до опору.

Ми в кількох місцях дійшли до околиці на захід від Тернополя і залізничний шлях Березани Тернопіль.

Під Бережанами починає вже і 7 російська

армія під зростаючим напором на її крило відступати.

Число полонених і добічі є велике. В Озирній попали в наші руки великі припаси поживи, муніції і воєнних знарядів.

Оголошення.

Дня евакуований без родини, глядає місця дяка. Зголошення Роман Галат, Глоїніса р. Корсусе. 49 1-3

Академи, приймає лекцію на селі від 1. серпня до 15 жовтня ва дуже скромним винагородженем. Зголошення слати на poste restante Краковець, Ляхач Василь. 46 1-2

АДРЕСА: Hauptkasse der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VIII. LEODERERGASSE 20
 >>> ЧЕРКОВЕ-КОНТРО: 12250 <<<
 >>> ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ <<<
 >>> СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ <<<
 >>> НА СТРЕЛЕЦЬКІ ЦІЛИ. <<<

31-2

Жито і пшеницю

під озимі засіви можна замовляти

в КРАЄВІМ СОЮЗІ

Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зіморозича 20.

Приймає ся лише збірні замовлення разом з цілою громадою на приписаних друках, які Союз висилає на жаданє враз з поясненнями. 20/11-6

Загальні Збори

Повітової Спілки для продажі худоби

в Долині

стозаришення зареєстрованого в обмеженою порукою

відбудуть ся дня 5. серпня 1917 о год. 3. по пол. в Долині в льокалі товариства з слідуочим порядком денним:

- 1) Звіт діяльності за адміністраційні роки 1914, 1915 і 1916.
- 2) Затверджене білянсу і розділ чистого зиску за роки 1914, 1915 і 1916.
- 3) Затверджене вибору 3 членів Улгави.
- 4) Вибір контрольної комісії.
- 5) Венски членів.

48

Надзираюча Рада.

Ц. к. Намісництво, краєвий Уряд господарський в Кракові, оголошує:

ч. 5747/Ad

Конкурс.

в ціли обсаджень чотирнацяти посад інспекторів обороту картоплями з обємом ділянки, відповідно аналогічно припасам розп. ціс. з 11. червня 1916, В. з. з. ч. 176 о повітових інспекторах збіжжів.

Можуть убігати ся мушени в повні сил, посідаючи загальне образование і практичні відомости рілльничі,

Письменні зголошення з представленням бігу життя і дотеперішого занятя як також відношен до служби військової слідує вносити, разом з відписами свідств, до ц. к. Намісництва краєвого Уряду господарського в Кракові, вул. Чиста ч. 16, до дня 31. липня 1917 року.

Услівя умови службової зіставуть устійнені на підставі успішного порозуміння. Обняте посади наступить дня 10. серпня 1917 р.

Краків, дня 12 липня 1917.

За ц. к. Намісника:

47 1-1

Боранський.

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 150.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує

у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Катастрофа російської армії. Англієська офензива у Фляндрії. Німці в Тернополи.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 24. липня.

Фронт кн. Баварського: Побіда на захід від Тернополя зломала російський опір між горішним Серетом і Татарським провалом. Німецькі війська на північ від Тернополя добились на зах. беріг Серету. Російські маси, котрі кинено там проти них, не змогли нічого змінити в сім успіху. Союзні дивізії серед боїв посунули ся в область Підгайців. Також по обох сторонах Дністра союзні війська, йдучи за ворогом, розпочали похід вперед на цілім фронті. Серед поспіху не можна счислити бранців і всякого рода добіччї тай забрати все те, що в своїм відвороті, який рівнається утечі, Росіяни мусять лишати в області блатв.

Фронт архикн. Йосифа: Управа російських військ з замітною завзятістю силкується дати пільгу побитим східно галицьким арміям наступними операціями на інших відтинках східного фронту. В Карпатах хотіли вони досягнути своєї цілі передовсім частинними наступами. В куті трьох країв, в області Тельдеш тай між Кашину і долиною Путни вчора відперто кілька таких наступів. На північ від долини Путни ні раніше Росіяни знов пішли до наступу.

Група Макензена: В Румунії російські і румунські наступи зломано вже в огні артилерії.

На італійським боевищі на височині Красу і коло Водиці по обох сторонах артилерія хвилями розвинула значнішу діяльність.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 24 липня.

Цілий східний фронт між Балтиком і Чорним Морем стоїть під знаком зажертих боїв і великих успіхів союзного озброєння.

При групі військ генерала полковника Айхгорна Росіяни під Якобштадом наступили вечером на дарио; ранком того самого дня в засновку зломаного руйнуючим огнем їх наступ, ведений широким фронтом. На півд. захід від Двинська повели вони після сильного артил. острілювання свої дивізії в п'яти рядах проти наших ліній, які вдєржано в цілості. Після тяжких рукопашних боїв противник мусів серед страшених втрат уступити. Також під Кревом Росіяни перед полуднем знов на 5 кілометровім фронті наступали, однак їх відверто. Крево є знов у наших руках. На загал ворог на південь від Сморгоня наступав 8 дивізіями, яких всі полки сконстатовано на полонених і мерях. Вернули ся з них тільки розбитки.

Група військ генерала полковника Бема Ермолія. Стратегічний наслідок нашої операції в Східній Галичині щораз більший, Росіяни уступають також з північного Карпатського фронту. Від Серету до Лісних Карпат на ширині 250 кльм. ідемо вперед. Наші побідні армії здобули на південь від Тернополя перекид через Серет. Під Теребовлею відкинено розтучливі масові наступи Росіян. Ми переступили Підгайці, Галич і лінію Бистриці Солов'їнської. Добичі ще не можна счислити. Богато дивізій має по 3000 полонених; вбрано багато тяжких гармат аж до найтяжчих калібрів, залізничні поїзди повні харчів і муніцій, панцирні поїзди і самоходи, бараки і всяке знаряде воєнне. Все те свідчить про поспішний відворот ворога.

Конець на стор. 4.

Україна і Москва.

З давньої боротьби за владу.

Львів 24. липня 1917.

Коли розважаємо теперішнє положення України, на перший план виступають два питання: в якій формі уложать ся відносини України до Росії і на який спосіб zorganizуеть ся автономна Україна. І одна й друга справа ще не рішена, ведуть ся переговори і дискусії, про які ми тут знаємо мало і в яких не можемо взяти участі. Ціле наше співділанє в сій справі — се тільки теоретичні міркування, розгляди, підготовленя плянів на будучність.

Серед тих роздумувань добре часами від теперішности сягнути зором в зад поза себе, в минувшину, й пригадати собі, як сї справи виглядали давнійше. Се що тепер видаєть ся нам таке нове, несподіване, — рішучий виступ України против Росії, видвингненє української державности, боротьба за основи автономії, — все те лиш одно звено в довгій ланцюху наших змагань до державного життя, змагань, що ідуть від віків. Сї проблеми, що тепер стоять перед нами, питання трудні до розв'язки і рішень, — вони стояли перед нашими предками вже перед двома століттями, нераз дискутували ся і нераз були порішені. Давні наші політики пережили багато важких проб і сумнівів, багато невдач і помилок, — і ми з жалем дїзнаємо ся нині на масу заходів й енергії, яка пішла на марне, пропала майже безслідно. Але нерідко мусимо чудувати ся, як справно і вміло ставлено kwestії, до яких подробиць їх оброблено, з якою консеквенцією їх переводжено в життя, як завзято боронено свого становища.

Питанє відносин України до Москви починаєть ся від памятної злуки в Переяславі в січні 1654 р. Але досвід в сій справі Українці здобули вже перед тим, бож і сам Хмельницький укладав такі самі договори з Польщею і Туреччиною. Як уявляли собі тодішні українські політики міждержавне положенє України? Треба з гори сказати, що ідея самостійности й окремішности держави лежали тільки в сфері мрій, а не уважала ся за реальну розв'язку справу. Богдан Хмельницький у хвилі найбільшого підєму говорив про українське князівство, також

його найближшим наслідником ся ідея не була чужа, але в житю було инакше. В реальних переговорах всі сучасники уявляли собі Україну як самоуправну державу, але все в злуці з одною із сусідних держав. В зборівським трактаті з Польщею 1649 р. пару українських воеводств дістало самоуправу під запорожським гетьманом в тісній звязі з Польщею; гадяцький договір 1658 р. для сеї автономної країни знайшов назву Великого Князівства Руського на взір В. К. Литовського. Коли Хмельницький лучив ся з Туреччиною 1652—3 р., то за взірєць відносин до Порти сдружили знов васальні держави, Молдава, Волощина, Семигород. Так само і в злуці з Москвою Україна мала задержати протекторат нового союзника.

Як мають бути унормовані відносини України до московської держави в подобицях, про се ішли переговори через цілу історію Гетьманщини. Стояв тут цілий ряд питань, які треба було докладно уложити.

Перше—які є гарантії обох сторін, що договір буде додержаний. Українці найпевнішим забезпеченєм зі сторони царя уважали царську присягу. Се відома річ, як в Переяславі Хмельницький від московських послів зажадав присяги в імени царя, — передтим, заки козаки зложать присягу від себе. Се було тахішим домагань, і на се ніколи Москва не згодила ся. Тоді Українці жадали забезпеченя прав України на письмі, в царській грамоті з державною печатю, на се Москва пристала і таку царську грамоту з зітвердженням української самоуправи діставав кождий новий гетьман. Вперше по повстаню Мазеи цар Петро відмовив сеї грамоти.

Від України жадав цар присяги. В Переяславі мусів присягати не тільки гетьман і вся старшина, але навіть козаки рядовики, міщани, духовенство і т. д. Така загальна присяга викикала невдоволенє і тому о після прийшли полекші—присягав тільки гетьман і старшина, що була при нїм; провінціоальна адміністрація лишала ся звичайно вільна від присяги. Московське правительство ждало також, щоби гетьман особисто приїздив до Москви зложити покліч цареві („побачити ясні очи“); але гетьмани консеквентно відмовляли ся від сього і тільки Брюховецький дав ся приманити.

Гетьман старав ся, щоби його зносини з царем були по можности безпосередні, не ішли

В селянськїм царстві.

Вражінє з загально-українського селянського з'їзду в Київ.

Київ, 16. червня 1917.

В сих днях дїм Купецького Зібраня пригавував кольосальний, чим то стрівожений пчільдий улий, де шуміло, гуділо, хвилювало селянське царство України.

Безперервно одні входили, свіжі з засобом нової енергії; інші виходили — ті, що напружувались, утомились, відітхнути на повітре.

І довкруги сего улия густі товпи, що збились в суцільні тісні круги докола спорячих, розгорячених бесідників.

Там, у салі, строга дисципліна, дебати над одним питанням, а тут під відкритим небом одно питання замінєє инше. Кождий новий круг ні то окреме віче.

Люди протискають ся то в одну товпу, то в иншу прилипають, то до одного круга, то до иншого. Жадливо слухають, і самі вмішують ся у пристрастні дебати...

Але зараз таки одно прокляте питання паує понад усіми, викликає пристрасти, вириває з людських грудий різкі фрази. Обступили кругленького горожанина у сурдуті з широго шовку й соломянім капелюсі. Він один цивільний, а довкола нього салдати, й очевидно розмова про „неї“, про війну та про „нього“ — про наступ.

— Коли ви пішли вже туди, повинні довести справу до кінця! — вперто твердить людина у сурдуті з сирого шовку. З усіх боків посилає ся:

— До якого кінця? і чому ви не йдете? Чому иншим радите?

— Вїї підємо, кричить ще хтось.

— Так, язиком ви всі підете! Бажаєте? — будь ласка в окопи... Один поясняє иншому:

— Бачиш, рекомендує перервати німецький фронт...

Довкола вибухає сміх:

— А чи розуміє він, що таке перервати фронт? Мало ще там нашої крові! Наша кров, наше м'ясо вже висить на дротяних перешкодах!.. Також — перервати фронт!..

І до якого круга не підїдеш, до якої товпи не прислухаєш ся, всюди промови, народжені сим божим проклятем...

Туга стискає серце й хочеть ся чим швидше відїти, уникнути таких річий...

І в тї щасливі хвилі, коли на селянським з'їзді не бурхають національні пристрасти і не чують ся демагогічні заклики, тоді — там віддихаєш душею.

Невільне, майже сваячне трамтїне огортає, коли побачиш подібні збори. І питаєш себе:

— Чому се? Від чого так відрезу хвилює сей незвичайний вид чепурного Купецького Зібраня?

Для „солодких“ звуків була у нас призначена головна ся сая. Для відомих співаків і співачок, для геніальних п'яністів і скрипаків, яких з задержаним віддихом слухала чепурна городська публіка.

Тепер тут — і публіка инша, звуки инші й музика инша, якої і не порівнувати ні з чим і по красоті і по силі і по значіню.

І стає зрозумілим невільне хвилюванє.

— Тут народ творить свою волю...

— Тут народ будєє своє нове житє...

через московську бюрократію. Так Юрій Хмельницький жадав, щоби його посли відчитували свої грамоти перед царем; Многогрішний домагався, щоби його гонці не потребували вступати до пограничних воєвод, а їхали прямо до Москви. Все те йшло до тої самої цілі, — престиж України поставити вище.

І протинно знов Українці змагали до сього, щоби підірвати значіне царської влади на українські землі. Репрезентантами царя були воєводи, начальники московських залог по городах. За Б. Хмельницького був тільки один воєвода, в Києві, потім зросло їх число до 6. Воєводи повинні не тільки військові функції, також мішалися до управи міст, суду і т. п. Гетьмани постійно ставили жадання до царя, щоби число воєвод зменшити, а коли приходило до заострення, то прямо домагалися, щоби воєвод разом з військом вивести з України. Раз тільки було се близьке до здійснення, коли 1659 р. Виговський підняв повстання, московське правительство було готове відкликати воєвод; потім воєводи лишилися, як видимий знак царської влади на Україні.

В зв'язі з тим стояла справа української армії. Коли Москва збільшала число воєводів, то з сего метою, щоби збільшити свої залоги на Україні. Яка в тім була небезпека для державного становища Гетьманщини, не треба говорити. Гетьмани старалися заборотити тому сего дорогою, що намагалися удержати позне число козацького війська, 60 000, як забезпечив договір 1654 р. Юрій Хмельницький пробував ще сміливішого кроку: жадав, щоби московські залоги піддано під гетьманський приказ. Але цар поступово зменшував число війська і робив його все більше залежним від своїх приказів.

Основою автономії України був свободний вибір гетьмана і старшини. Сього права пильнувало дуже. Юрій Хмельницький виразно застерігав, що на раді не сміють бути чужі люди, — се було звернене проти царських послів, які деколи були присутні на раді. Про вибір гетьмана цар мав бути повідомлений. На Україні розуміли се тільки як повідомлення про довершене діло і нічого більше, — в Москві хотіли, щоби гетьман заходився о царське затвердження. Так само козацька рада уважала себе компетентною до сього, щоби скинути нелюбого гетьмана з уряду; цар не дозволяв сього без участі свого делегата.

Власть гетьмана була таким предметом спорів між Україною і московським правительством. Світліші люди в поміж старшини бажали скріпити гетьманську власть, бо розуміли, що через се скріпиться гетьманщина. Так статі Юрія Хмельницького 1659 р. мають на цілі збільшене поваги гетьмана: власть гетьмана має розтягати ся на цілу Україну, його судовий управлі має підлягати також шляхта; також московські залоги в від нього залежні; до московського правительства вільно відносити ся тільки через гетьмана: листів з України без підпису гетьмана і військової печатки в Москві не мають приймати. Але московське правительство йшло протизним шляхом, — старалося ослабити гетьмана, скріплюючи чинники, що йшли проти нього. Отже обмежено право геть-

мана іменувати старшину, — сю функцію мала повнити рада; так само без ради гетьман не може складати урядників з уряду; при гетьмані має бути постійна рада із старшини. За часів Мазепи для „охорони“ гетьмана поставлено навіть — московський полк. З правительством московським може зносити ся кождий.

Рівночасно з тим Москва старала ся взяти в свої руки різні сторони управи України. Незвичайно важна була справа скарбовості.

Від договору 1654 р. податки з міст мали впливати до української каси. Для сего цілі цар жадав, щоби списано всі українські майна і доходи, — грозила небезпека, що Москва увійде у внутрішні справи України. Всі гетьмани до сього жадання відносили ся з пасивним опором, — спису доходів не передано цареві до половини XVIII в. Дуже рішучо берено права, що сї податки будуть збирати місцеві уряди, — сего дорогою приходи московські мусіли стати скупішими. Колиж в Москві поставлено справу острійше, гетьмани мали інший спосіб оборони населення, старали ся для деяких міст о часові звільнення від податків, — і таким способом знов досягали свою ціль.

Так само було зрозуміне для справи автономії церкви; всякими правними доказами і викривами боронили ся Українці перед прилученням української церкви до московського патріархату.

Право до заграничних зносин признав Україні договір 1654 р., було тільки застережене, що колиб зносили з гетьманом розпочали держави ворожі Москві, українське правительство може дати відповідь лише в порозумінню з царем. Від сего невідповідної умови Українці старали ся увільнити запереченням, що цареві вислати-муть копії листів, одержаних з заграниччя, — а посольства відправлять самі. Однак се право цар аменшував все, аж вкінці з'явсь во-всім.

Рівночасно з тим Україна застерігла собі участь в доходах Москви, особливо в мирових конференціях з Польщею. Коли при Москві лишило ся лише лівобережжя, така участь була одинокою дорогою, якою можна було вплинути на долю тих українських земель, що лишили ся при Польщі. Основним домаганням українських політиків було, щоби всі землі України влучили під одну булавою. Коли се не було можливе, домагали ся, щоби хоч Київ, відвічна столиця України і її релігійний осередок, лишив ся при гетьманщині. Москва не мала зрозуміння для сего жатого питання України і не раз готова була передати Київ Польщі. Як тільки рознесла ся чутка про такі наміри, на Україні підніс ся гнів на Москву і закиди зради, — се було н. пр. одною з причин повстання Брюховецького.

Хоч як далеко стоять сї часи від нас, хоч не раз рвали ся нитки традиції, — все таки і в ній в подіях на закордонній Україні можемо пізнати багато давних змагань і настроїв. Боротьба о владу на Україні між Українцями і московським централізмом почала ся на ново. Російське правительство так само як колись, тільки іншими новітніми способами, хоче прикувати Україну до себе. Справа армії, скарбовості, вибору начальної влади будуть так само предме-

том спору як двіста літ тому. Відновлену українську автономію чекає важка боротьба. Але відразу бачимо, що український нарід піде тою самою дорогою, якою ішов перед віками, до тих самих цілей, які колись собі ставив. Неможливо не якийсь інстинкт, одідижений по давних борцях. З дивом бачимо аж до подробиць подібні гасла: зібрати на Україні українські полки під українськими наказами; організацію влади полишити місцевим людям, не дати мішати ся чужим; українські гроші зібрати до української каси; церкву очистити з московщини і т. д. Нині кождий український салдат горосить кличі, які колись укладали козацькі дипломати. Навіть домагане участі в мировій конференції, з правом голосу про долю західних українських земель — знов знайшло своє місце...

Повторюють ся давні розділи історії; треба мати надію, що нові сторінки завершать ся ліпше як старі.

Ів. Крип'якевич.

Справедливість для Поляків.

„Nowa Reforma“ присвячуючи українській справі довшу статтю, пише там між іншим:

„У відношенню до інших народів Центральної Рада Українська заняла становище ліберальне і справедливе. О скільки можна внести з різних інформацій, відношене до українських Поляків уложило ся корисно завдяки тому, що київські Поляки, зорентувавши ся доволі вчасно в значінню і силі українського руху знайшли відповідне відношене до нього. Центральна Рада заборонила Полякам повну свободу і національну автономію. До того видала на провінційну директивну, що польські двори стоять під її олією. Сувороти заострення аграрного питання на Україні така директива має велику вартість.“

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок шадничої 4.000.

— Тут народ трудолюбив і видумчиво кладе камінь за камінем свого нового, прегарного дому.

І ми щасливі, що дожили до сього часу. Ми на очі, не у сні, а на яві бачимо народ, покликаний по своїм розумінню перебудувати ціле своє життя.

І бачити се і слухати простих, але завжди ясних, розумних селянських промов, — без тремтіння і без хвилювання не можна...

Величезна сая з веру і до низу (буквально!) залита селянством. Тут селянське царство. Десь не десь тільки побачиш інтелігента у державній або офіційській уніформі. А все решта — одні селяни — і старі й молоді, заможні й сільська біднота. І всі з такими поважними обличчями, з печатю глибокої думи народнього ума.

Густо стовпили ся довкола широкого предсідательського стола, за яким орудує молодий, енергійний „товариш голова“ — предсідатель. Стоять і сидять по краях естради. А деякі — просто розложили ся на підлозі перед столом голови і часами, як статуї, стоять на колінах, не рухаючи ся й слухаючи кождого слова референта і бесідників.

Всі ряди крісел, всі канапи, всі входи, „заняті селянством, ряди стоять коло стін залі. Хори обліпліні народом. Ні клаптика свободного місця. Куди не глянеш, море голов, море селянських облич і тіл...

То настає глибока тишина і виразно ясно чують ся слова того, що говорить. То знов зашумить і заремствує народний гомін, здається, що старий Дніпро бе припливом в неспокійну, бурливу ніч...

Дисципліна і послух голові вірцеві.

— Підійміть руки! — кричить голова.

І цілий ліс сильних загорілих селянських рук підіймається до гори.

— Спусти́ть! — І руки в одну хвилию спали в долину. Тільки вітерець понесе́ть ся по салі від сього масового руху...

— Товаришу голову! — чується зі середини салі, — прошу слова.

— Товаришу голову! — чути з кутка, — я не дочув, що сказано.

І товариш голова і референти терпеливо і зрозуміло дають пояснення по селянськи, як треба докладним людям піль і степів „по господарськи“...

А деколи товариш голова кличе:

— Увага! Товариші! Не можна зараз усім казати!

І коли не відразу почули голову, з переднього ряду підняв ся у великий ріст сивоголовий селянин і по молодецьки сильно кинув на цілу салю...

— Товариші! Чи ви такі?

І відразу все замовкло. — Ні, ми не такі, ми любимо лад у всім.

Не знаю, де ще селянство так жадливо і уважно слухало, як на сїм з'їзді. А багато з записними книжечками і щось то виводять у них смужками. І скромна вродлива молодичка акуратно записує відломком олівця у блокнот.

— А чи зрозуміють все на місцях? — питає товариш голова.

— Зрозуміють! — загуділо народне море.

А молоденький парубок з почервонілим дівочим обличчям, яке сяє радістю, кличе:

— Якже вони не зрозуміють, коли я тут слухаю і все їм оповію!

І відчуваєть ся, що сей делегат від села не пропустить з усього з'їзду ні одного слова. Він нічого не записав, все, все до останнього слова зложив у своїй пам'яті й нічого не переплутає...

Йшло питання про організацію сільських, волосних, повітових і центрального селянського союзу. Не було повторю, ні політичних ні інших пристрасій. А була спокійна селянська праця трудолюбивих муравлів. Точка за точкою приймається реферат.

— Товариші! — говорить голова — сказано, що делегат вибирається від кождих 200 людей дорослого населення. Треба конче вставити пояснене: „мущин і жінок“...

— Добре! Справедливо! — Несеть ся по салі.

— Не вибирайте жінок! Біді нароплять! — гримнув нагло голос з хорів.

Високий, добре збудований селянин, охопив, як біблійний Самсон, масивну кольонну. Видко його широку лисину обрамлену ще чорним волосом.

Сая зареготіла від сміху. А „Самсон“ стрівожений кидає в долину:

— Я кажу: не вибирайте жінок, бо лиха нароплять!

— Чому? Вибирати! Вибирати і жінок!...

— Не треба! Не треба жінок — вигукував „Самсон“...

Сміх покотив ся по цілій салі.

— Ось налякали жінки бідного чоловіка!...

— Він боїть ся, що його в волость виберуть разом з його жінкою!

На естраду виходить жінка. Її вітають бурливими оплесками.

Німці в Тернополі.

Російські війська в розтічці.

ЛОНДОН. Б. Райтер дізнається, що німецькі війська обсадили Тернопіль.

ВІДЕНЬ (Ткб). З воєнної квартири доносять: Війська вели далі погоню за уступаючим ворогом і мають вже передмістя Тернополя в своїх руках. Наші летуни причиняють ся до збільшення замішання серед Росіян, котрі перед ними кидають ся в розтіч. Кинено багато бомб на тернопільський дворець, де Росіяни поспішно ладуєть у вози воєнний матеріал.

Російські офіцери раз у раз силкують ся спинити утечу своїх жовнірів, даючи їм приклад посвяти героїства, чим пояснюєть ся тяжкі втрати Росіян в офіцерах. Після поразки під Зборовом формації російської 11 ої армії розсипують ся шораз більше. Подіями си ми втягнена вже й у вир погрому таксаж сусіжна від півдня часть 7 ої армії.

Послідні вісти про воєнне положення.

БЕРЛІН. (Б. Вольфа), д. 24. липня вечором. У Фландрії сильна огнеза боротьба. У східній Галичині поступаємо на широкім фронті між Серетом і Карпатами за уступаючим ворогом. В Карпатах в долинах Сушії і Путні ішли боротьби, які принесли ворогові місцеві користи.

З воєнної пресової квартири.

Відень, 24. липня 1917.

Союзні війська, поступаючи вперед між Золотою Липою і Серетом на південь в напрямі до Дністра, стоять у відлазненню одного денного маршу від залізної лінії Монастирська—Бучач. Наші давні становища близько на заході Станіславова знов у наших руках. Також російський фронт у Лісних Карпатах, що межує із станіславівською долиною починає хитати ся. Натомість перейшли Росіяни і Румуни до наступу — але безуспішного — на пол. сході від Лісних Карпат, в куті трьох країв на сідлі Тельдеш і між Путною і Кашіну. В Румунії огонь нашої артилерії здавив уже рос. ром. наступу.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). В східній Галичині наші війська 23. липня ішли нічим не здержувані за ворогом, подібно як попередніх днів. Російський відворот прибирає що раз більші розміри. Уступаючи Росіяни не здобули ся навіть на загальніший опір здовж Серету на полудне від Тернополя. Аж на схід від Серету починають збирати ся. На дорозі з Теребовлі до Микулинець 20 верств на полудне від Тернополя відперто масові наступи численних російських сил, яким помагали панцирні автомобілі. При тім поніс ворог великі втрати.

Рівнож зломано ворожий опір на дорозі з Бурканова до Підгаєць 15 км. на полудне від залізничної лінії Козова—Тернопіль.

По полудни дня 23. липня наші війська на полудне від Дністра широким фронтом перей-

— Громадяни! Товариші! нерівно і хвлюючи ся говорить вона, — чи не сором вам? Чим давніше була жінка... Вона з коцюбами і роґачами стояла коло печі і давала вам дітий... Ну, може вона й не була через то такою розумною, як ви, але тепер нове жите. Ви з початку довідайте ся, як буде працювати жінка у комітетах, а потім говоріть, чи надаєть ся вона, чи не надаєть ся.

— Жінки анімаменто працюють! — чуєть ся голос — ми їх уже вибирали...

— Товариші! Хто за жінками, підіймайте руки.

— Не треба жінок! Баламутства нараблять! — пробує ще раз оборонити свою думку кремезний селянин.

Руки як ліс вирости над головами...

Жінка зрівнана в правах.

І так крок за кроком ішла в минулий вечір праця. Так очевидно вона буде йти і в тій важко прегарній святині, відкриття котрої ми всі ждемо з тремтінням — на Установчих Зборах.

...Ніч покрила город. З Дніпра повіяло свіжістю. З одного боку темніли Дніпрові далечини; з другого — комашив ся народом Хрещатик залитий електричністю.

А перед Купецьким Зібранєм було вже не 5, як з вчора, а 15 віч...

— „А Малоросія?“

— А я говорю „Малоросія“ — вперто твердить хтось у густій товпі.

— Еге, нема вже „Малоросії“... відіхала „Малоросія“... є Україна.

(К. Мисль).

д. Бринський.

шли Лукву і вечором дійшли до наших давних становищ над Бистрицею. Ми взяли знов важну вузлову залізничну стацію Галич і перейшли Солотвинську Бистрицю. Вночі на 23. і в день падав зливний дощ, наче з урваної хмари, але наші війська так само жваво, як попередніх днів, гнали за ворогом. Не можеш перечислити добичі в гарматах машинових крісах, метавках мін, панцирних возах, амуніції і иншій воєнній матеріалі. На залізничній діврці в Козовій здобуто 15 гармат, в лісі Милатині 6 гармат калібру 28 до 30 та одну залізничну гармату найтяжшого калібру. Крім великих запасів середників поживи дістали ся в руки побідних військ багаті збори жнива на освободженім просторі та велика скількість худоби.

В часі, коли російські армії на полуднево-східнім фронті цофають ся, то під Сморгонем і коло Крева на полудневий захід від Динабурга і коло Якобштаду продовжують в безнадійній борбі кров.

На румунським фронті оживлена діяльність ворожої артилерії в Добруджі і на схід від Дунаю прибрала характер безнастанного огня. Рос. наступи стлумив наш оборонний огонь. Від 5. год. ворожий барабанний огонь звертаєть ся на становища коло устя ріки Рімнікул.

Звіт російського ген. штабу

з 23 липня.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) На півд. захід від Динабурга обосторонній артил. огонь. В сторону Вільна, в околиці містечка Крово і далі на північ напали наші війська на ворога і обсадили часть його становищ положених на лівл. у відтинку Цари Нагоричи (?), при чім у деяких місцях вдерли ся в становища ворога в глибину 3 верств і взяли поверх 1000 полонених. Дальше розвинути той успіх перешкодила неадекватність і слаба моральність кількох відділів. Треба при тім піднести відвагу офіцерів, які у виконанні своїх обовязків падають цілими масами на переді своїх рідів. Над гор. Серетом від Залізців до Тернополя з обох боків в огонь. На півд. від Тернополя коло Березовиці Вел. ворожа артилерія завзято острілює нас. Між ріками Серетом, Стрипою і Зол. Липою веде неприятель далі офензиву і обсади Настасів і Беняву над Стрипою і Славутич. Шефа дивіз. штабу, полк. Дольда, який хотів повернути лад серед війська, жовніри застрілили.

Інтервенція У. П. Р.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) У. П. Р. постановила на внесене д-ра Евг. Левицького вислати до цісаря (на фронті Ред.) телеграму з просьбою о заряджене, щоб на східно-галицьких територіях, відзисканих для Австрії в теперішній австро-німецькій офензиві можливо, щадити населення; щоб не змінити там української адміністрації і укр. мови заведеної від початку російської революції таї щоби на тих просторах урядували тільки урядники укр. народности.

Диктатура тимч. правительств.

ПЕТРОГРАД 23. липня. (П. Т. А.) Виконуючий комітет Ради робіт. і жовн. і Ради сел. відбули спільне засіданє. По довгій дискусії прийнято о г. 5 рано таку декларацію: З уваги на те, що положене на фронті і в краю грозить військовим упадком, катастрофою революції, ухвалюємо: 1) Край і революція в небезпеці. 2) Оголошуєть ся тимч. правліне правительством ратунку революції. 3) Віддаєть ся тимч. правительству необмежену власть в цілі повернення організації і карности у війську; в цілі борби аж до успіху з ворогами революції і проти анархії; в цілі переведення цілої програми, виложеної у передвчерашній декларації правительства.

Ухвалу прийнято одноголосно, т. є 252 голосами, бо 47 делегатів, а між тим була більшість большевиків, здержали ся від голосованя.

Арештоване Пілсудського.

ВАРШАВА. (Б. Вольфа). Про арештоване Пілсудського появив ся урядовий комунікат, в яким сказано, що безпосередню причиною арештованя було се, що Пілсудський при переході через границю виказав ся фалшивими документами додорожі.

Поворот Цісаря.

ВІДЕНЬ (Ткб). Цісар вернув з подорожі на східний фронт. Намісникови Галичини ген. полк. гр. Гуйнови висказав найвище признанє і надав медалью заслуги на ленті військ. хреста заслуги. Ком. корп. Гофманови надав ордер Леопольда І кл. з воєнною декорацією і мечами.

„Страшенна ката-трофа.“

ВІДЕНЬ (Ткб). „Korr. Wilhelm“ подає отсей комунікат, висланий російським виконуючим комітетом армії південно-західного фронту до міністра війни і до начального вождя військ в поли:

„Німецька офензива, яка дня 19. с. м. почала ся перед фронтом 11 армії, перетворюєть ся в страшенну катастрофу, яка в данім случаю може спричинити упадок революційної Росії. В настрою, який недавно підніс ся наслідком героїських зусиль визначної меншости, наступив небезпечний зворот. Охота до наступу скоро вичерпала ся. Більша часть військ є в стані зростаючого розкладу. Нема вже бесіди про признанє зверхників і субординацію. Нави і науки є безуспішні. На них відповідають погрозами, а навіть застрілюванем.

„Деякі формації виходять із стрілецьких ровів, не чекаючи прибуття неприятеля. В кількох случаях прикази піти в поміч для тих, що бють ся, через кілька годин були обговорювані на зборах. Наслідком того була спізнена поміч о 24 годин. Кількакратно війська за першим стрілом кидали становища.

„За фронтом цілими кілометрами посувають ся ряди дезертирів з карабінами і без них, здорових і жвавих, без всякого стида, в почуттю повної безкарности. Хвилями цілі части військ віддаляють ся. Члени комітету фронту армії признають, що положене вимагає крайних способів і зусиль, що не вільно здержати ся перед нічим, щоби ратувати революцію перед руїною.

„Нині начальний вожд південно-західного фронту і командант 11 армії згідно з комісарями і комітетами видали приказ стріляти до втікаючих. Нехай цілий край дізнаєть ся про повну правду, про події, які відбувають ся, нехай задрожить і знайде в собі самім рішучість, щоби кинути ся на тих, які мадодушно нищать революцію“.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виімку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 24 липня 1917.

— Статистика людности Галичини підчас війни. В цвітні перевело галицьке намісництво спис населеня Галичини для апровізаційних цілей. Вислід того спису такий: Бяла 85.020, Бібрка 102.954, Бєхня 109.758, Броди 3273, Бжеско 97.167, Березів 86.649, Хшанів 121.410, Цішанів 85.536, Домброва 69.557, Доброміль 73.326, Долина 113.831, Дрогобич 123.471, Горлиці 71.211, Гордок Ягайлонський 75.272, Грибів 50.620, Ярослав 124.624, Ясло 80.659, Яворів 71.389, Калуш 130.652, Камінька струм. 60.941, Кольбушова 69.322, Краків (округ) 68.939, Краків (місто) 233.000, Кросно 65.461, Львів (округ) 105.774, Львів місто 216.100, Ліманова 80.695, Лісько 86.302, Ланцут 81.132, Мелець 77.118, Мостиска 80.810, Мислиниці 94.146, Ніско 69.194, Новий Санч 117.933, Новий Торг 88.774, Освенцім 63.503, Пільзно 48.669, Підгірє 41.097, Перемишль 153.365, Перемишляни 70.450, Переворск 58.988, Радехів 55.612, Рава руська 100.694, Рогатин 97.851, Ропчиці 75.689, Рудки 75.208, Ряшів 148.039, Самбір 108.288, Сянік 121.494, Сколе 45.249, Сокаль 82.937, Ст. Самбір 59.710, Стрий 86.746, Стрижів 55.604, Тарнобжег 76.600, Тарнів 107.633, Турка 66.353, Вадовиці 94.050, Величка 70.629, Збжів 7.000, Золочів 91.406, Жовква 77.109, Жидачів 75.834, Живець 120.154, Разом 5.608.083. В 1915 р. Галичина мала 8.211.000 мешканців.

— Арештоване Пілсудського. Як ми вже доносили, більша часть польських легіонерів відмовила зложеня військової присяги. В звязку з тим остають арештованя, які переводять тепер німецькі власти окупаційні у Варшаві. В тій справі доносить „Narzęd“: Від приїзжих з Варшави довідуємо ся, що в неділю рано арештовано команданта Йосифа Пілсудського і референта військової комісії тимчасової державної Ради Казимира Сосновського. На провінції арештовано між иншими: в Лукові д-ра Хенцінського, Мовінську, Лопуських, Пшедпольського, Здановича і инших, загалом 12 осіб. Також відбули ся арештованя в Каліши, Колі і Влоцлавку.

Товариство взаємних обезпечень „Дністер” просить нас о поміщеніє слідуєчого оголошенія: Мимо того, що товариство оголошеннями в часописах і в „Асекураційнім Вістнику” звертало вже кілька разів увагу своїх членів і агентів на те, що вже тепер премії від огневи обезпечень є виняті з під мораторії, отже що на случай незаплати так залеглих як і бжучих премій члени на случай звичайної (а не воєнної) шкоди не мають права до відшкодованія, ще дуже багато членів не поплатило премії. А що в теперішнім воєнним часі так з причин недостачи точного догляду дітий як і з других причин лучається дуже багато пожарів, тому погорівші члени, коли не отримають відшкодованія, лише безпідставно нарікають на товариство, а не на себе, а притім мотивують свої жалі тим, що вони не знали, що в теперішнім воєнним часі треба платити асекураційні премії, або що їх о заплату ніхто не упочинав. Товариство звертає тому ще раз отим увагу своїх членів на некорисні для них наслідки незаплати премій і просить отсим усіх свідомих громадян, щоби аволили звертати увагу членів передовсім селян на те, що асекураційні премії вже не підлягають мораторії, що отже премії мусять бути заплачені, інакше товариство не дасть відшкодованія і що товариство хоч по можности у поминає своїх членів о заплату премії, однак не має до того обовязку а обезпеченні самі мають дати про се, щоби премії були на час заплачені. Дальше товариство звертає увагу на те, що ціни будівельних матеріалів пішли тепер незвичайно в гору і що кождий хто має обезпечені свої предмети понизше вартости, може кождою хвилі обезпечену суму тихже підвищити до правдивої їх вартости і тим способом знов не наражувати ся на те, що на случай пожару не отримає відшкодованія в повній вартости предметів, бо висшого, як обезпечена сума, відшкодованія признати не можна, хочби спалений предмет представляв значно більшу вартість.

Регабілітація бувших резервових офіцерів і резервових офіцерських аспірантів. Цісар заповідь, що всі резервові офіцери і резервові аспіранти офіцерські яким відібрано їх степені з дорозі поступою перед радою чести за участь в політичних демонстраціях у Відні, Празі і Граці 1897 р. мають бути зараз регабілітовані, хоч навіть не повнять служби перед ворогом на фронті, скоро тільки внесуть просьбу о приверненні втраченого степеня через військові команди і долучать посвідку до брого поведенія.

Торгова ціна яєць у Львові. Управа міста Львова оголошує: На основі опінії міського комітету апровізаційного Управа міста установляє на основі §. 15 ціс. розп. з 24 марта 1917 В. д. з. ч. 131 торгову ціну яєць в деталічній продажі починаючи від 23. с. м. на 30 сот. за штуку. Та ціна не може бути переступлена під ніяким услівем під загрозою наслідків перед виджених згаданим цісарським розпорядком.

Відзначене Надпоручник Шалинський відзначений вістав голосим хрестом заслуги на ленті медалі хоробрости. Є се друге відзначене воєнне.

Нові книжки і виданя.

Кривавого року. Віденський ілюстрований Альманах на 1917 рік. Зладив Ярослав Весоловський.

Видане Заг. Української Ради. У Відні, 1917, ст. 224+IV. Ціна 3 кор.

Задержана цензурою книжка ся вийшла з великим спізненієм, по смерті незабутнього її спорудчика. Складена вона на взір інших наших календарів (з виймою лиш календаря „Союз визволення України”, котрий властиво є популярною енциклопедією українознавства) і по дібно їм містить ряд невеличких, коротеньких статейок на бжучі теми. Поза інформативними статями, як от „Опіка над виселенцями”, „Виплата за воєнні чинитиби”, „Військові припинки”, то що й статями про наші інституції й товариства, як от: „Загальна Українська Рада”, „Союз визволення України”, „Українська Боєва Управа”, „Український Жночий комітет помочи раненим” єс., знайдуть читачі статі як на теми дня, напр. про „Талергоф”, „Українські школи у Відні” й „Волинські школи”, реферат д-ра К. Левицького „Наші визвольні змаганя в часі світової війни”, через який цензура так довго тримала сей збірник, так і загального характеру. З них з цікавістю прочитає кождий нарис д-ра В. Шурата „Патріарх віденських каварників” — про Українця Кульчицького, першого каварника у Відні, й „Гр. кат. парохіяльна церква св. Варгари у Відні” і замітку В. Стефаніка „Перший твір Леся Мартовича”.

Представлене в „Альманаху” й красне письменство. З поезій відмітимо гарний віршик М. Підгірянки „Чи тобі не жаль?” — що до форми, правда, не оригінальний (нагадує Конопнічку). Живе заінтересоване збудить, розуміє ся, у кождого читача нове оповіданє В. Стефаніка „Марія”, написане під вражінем війни. Відкриває Альманах посмертний вірш І. Франка.

Книжка рясно ілюстрована.

в д.

Катастрофа російської армії.

Початок гл. стор. 1.

Фронт архикн. Иосифа: Наше північне крило прилучило ся до походу, розпоча того на південь від Дністра. Здовж цілого фронту сильна артил. діяльність ворога. По обох сторонах Бистриці і на південь від провалу Тельдеша відбито російські випади. Після збільшеного огню між долиною Тротуша і Путни прийшли проби Росіян і Ромунів наступити в широкх відтинках. Майже скрізь наша артилерія не випустила ворога з ровів; де він вийшов, там його відкинуто. Нині рано розгоріли ся там нові бої.

Фронт Макензена: Також здовж Путни і Серету зросла артил. битва до значної сили. Многократні російсько-ромунські наступи вломали ся в нашій огни.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН.

Артилерійська битва у Фляндрії день і ніч шалів в ніколи небувалій силі. Зростає число звідних випадів проти нашого фронту. Між каналом Ля Бассе і Лях удержуєть ся живий огонь.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Литкова система”.

На необхідну „отреб” удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорозіш і важайші для української справи, конечні як найскорші і мобильніші жертви

о. Іван Кашубинський в Угринові коло Сокала збірка в церві 100 К (сто корон). — Шлемкевич Петро одн. добр. п. п. 15

10 К: одн. добр. Курилюка Геня, Сербінського Леся і Ружицького Ат. Льва. — Хорунжий В. Костів полк п. 15

20 К: хорун. А. Саву і О. Мартинця. — Кадет аспір. Волчук Степан 1 К. 54, 11 К. комп.

5 К: Богдана Савчака канд. адвокатури з Борщова, Сидору Березу канд. адв. зі Золочева, д-ра Коссака канд. адв. з Дрогобича, Іванця судію з Товстого, Казимира Рогошевського судію зі Львова. — Васишин Тиміш хорунж 24 п. п. 10 К: Іру Вертипорох в Сільці Беньк., прсф. Адрияновича Володимира у Львові, поруч. Кубашека Франца пол. поч. 528, поруч. Войтовича Михайла пол. поч. 358 і Се- ня Василя укінч. богосл. у Львові. — В. Мена одн. сх. при експозитурі ц і к. Рай. Централі в Грибові 4 К: Вл. І. Затхайну учительку в Біячарові, О. Меренову учительку в Ставині, А. Нишату управ. шк в Світній, О. Со- рокову в Фльоринці, М. Барнякову уч. в Чарній. — Оля Вовчик Старий Самбір 2 К: Панство Телешуків з Ст. Самбора, Стефана Кутельмаха з Ст. Самбора, Льолоу Явіну з Ст. Самбора, Олю Зиблікевичівну з Підбужа. — Рожанка Добрянська з Ст. Самбора 2 К: Влодка Добрянського з Ст. Самбора, тепер при війську. Туся Потилицька учителька в Дичкав поч. Рогатин 10 К: Оксану Ціпову в Пукові, Євгенію Шеремету в Чесниках, Гетьмана Гриця хорунж. 55 п. п. в Nagy Sink. (Семигород), Цимбалістого Павла лйгтн. пол. шпит. ч. 308, Дзєру Василя урядн. ст. зеліж. Жовчивад Рогатин. — Надп. Мацелінський Володимир 20 К: Зи- гмунта Грнш айна урядн. почт. у Львові (тел.), Ст. Струмінського почт. урядн. Люблин (Lublin Hugheszimmer) і Славка Чиж хорунж. Feldradio 11

— Анна Колісник в Розгадові п. Поморяни 5 К: о. іумена Нишого в Красно- пуш, п. Дольного укінч. богосл. і Марійку Андю сечин. в Розгадові, Домцю Макухівну учительку і Олю Склепковичівну в Поморянах. — хорунжий Дрогомирський Маркін 10 К (Дн.): о. Євгена Омельянского декана в Бутинах, Олену Хрушову. Лідзю Тустановську в Вільках Мазовецьких, Олю Зайле в Бялій, хорунжго Романишина пол. поч. 529. — Людмила Сави- цька Стрий 5 К: Галю Шуратову Львів, Сте- фу Малецьку Балигород. Марію Момрикову Бібрка, Ольгу Кузелеву Відень, д-ра Дениса Лукіяновича Львів, — Зеньчик Савицький Стрий

5 К: Галюсю Туринівну Стрий, Зосю Малецьку Балигород. Бобця Левицького Самбір, Ромця Сікору Добра шляхоцька. — Климко Волод. упр. школи Лавриків 10 К: В. Бобика з Камян- ки Липник, І. Молодіва з Камянки Старе Село, В. Олексина з Магєрова, К. Залужного з Горо- джева і начальника громади з Камянки П. Су- лима, — Лев Пясецький парох Реклянець поч. Мости вел. 30 К. (Дн.), — хорунжий Чиж пол. поч. 340 10 К: війск. лікаря д-ра Костя Воевід ку при У. С. С., четаря Северина Левицького ком. 7 арт. надпор. д-ра О. Мако- вея Радіо поруч. Теодора Мацке- вича Радіо—Софія, — Шведлюк Іван пол. поч. 307: надп. д-ра Ваня пол. поч. 95/1, секр. Культ. Раді у Відні Антона Гранківського, поруч. д-ра Н. Николайчука, Дмитра Драгана пол. п. 307, одн. добр. Мих. Возенюка Ст. Люгано (Тироль).

О ПОВІСТКАХ.

Середа, 25. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Прокла і Ілар. — римо-кат.: Якова 2 п.

Завтра: греко-кат.: Соб. Арх. Гавр. — римо-кат.: Анна Б. М.

Теодезій Ріпецький, ц. к. судя у Львові, складає замість осібних повідомлень про своє вінчанє з Каролиною Чеславою Фріцівною, котре відбуло ся дня 24. липня 1917 в церкві Усп. Пр. Богородиці у Львові, квоту 50 К. на захист сиріт ім. Шептицького. 54 1—1

Управа школи ім. Шашкевича у Львові по- відомляє тих учеників і ті учениці, що зголо- сили ся на міські кольонії (оселі), щоби яви- ли ся в школі зараз о годині 11 рано. — Танчаковський.

Заходєм тав. „Українська Бєсїда” в Жовкві відбудеть ся 29. липня с. р. о год. 8. вечер, в великий сали оо. Василян в Жовкві концерт в честь Тараса Шевченка, при співучасті ВП. О. Пясецької, Е. Утрисківної, О. Банахївнї, о. Гр. Хруща, М. Гусаковського і місцевого хору.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Максим Чивль, з Трибуховець, повіт Бучач, пошукує свою жінку Марку Чивль з 3 дїтьми. Просить ся усіх, хтоб знав місце побуту пошукуваних повідомити о сім гр. кат. Уряд парохіальний в Ділянї к. Стрия. 51 1—3

Петро Басюк 103 п. п. 17 комп. шу- кає свого брата Грицька Басюка, який тамтого року був при 95 п. п. 52 1—3

Літерия Хвещук з села Панасівка, пов. Зборов, евакуована з початком 1916 р. Бєсїда хто о них знає де перебувають, най буде так ласкав повідомити на адресу Іван Хвещук, gef. Rek. Abt. K. u. k. Inf. Reg. Nr. 8, Tiszoloz (Ungarn). 53 1—1

НАДІСЛАНО.

Краєвий адвокат

Д-р ВАДЕРІАН БАНАХ

отворив канцелярію

в Турці н. Ст. 47 1—3

Оголошення.

Дян евакуований без родини, глядає місця дяка. Зголо- шєня Роман Галат, Gnojnica p. Ropczyce. 49 2—3

Академи, прийме лекцію на селі від 1. серпня до 15 жовтня за дуже скромним. винагородженєм. Зголо- шєня слати на poste restante Краковець, Ляхач Василь. 46 2—2

Потрібна інструкторка, на цілий рік приготувити одчу паначку в укінченому VII кл. I. рік Семінара уч. а другу в V. до VII кл. Услівя після умови Г. Ху- дорович, управитель школи в Боляновичах, п. Гусаків ксло Мостиск. 39 3—3

Приймаєть ся передплата на часопись полоне- них Українців табору Зальцведель (Німеччина)

„ВІЛЬНЕ СЛОВО”

Часопись виходить що середи і суботи. Випи- сувати можна в усі краї, табори й робітничі команди Німеччини й Австро Угорщини.

Передплата на місяць 40 фєн., одно число 5 фєн. Пробне число висилаєть ся без плати.

Адреса Редакції:

Redaktion der ukrainischen Lagerzeitung „Wiljne Slowo“ Krgflager Salzwedel. 44 2—2

ДІЛО

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
цілорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
цілорічно . . . . . 36.—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Дальше відбиване Поділля.

Великі артилер. бої на Заході.

Тернопіль і Станиславів заняті.

ЗВІДОМЛЕНЄ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 25. липня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В східній Галичині операції союзних військ уявлялися новим поведженням. Австро угорські війська зайняли Станиславів і Надвірну, німецькі сили Тернопіль. Напирзючи на не приятеля, корпуси союзників натрапили кілька-кратно на опір Росіян, що на ново зростав. Північне крило армії ген. полк. Кевеша на Та-тарським провалі в завзятих боях виперло Ро-сіян з їх гірських становищ. Через Надвірнян-ську Бистрицю удало ся австро угорським і ні-мецьким дивізіям переправити ся аж по знач-ніших борбах. Також в області долини Золо-тої Липи Росіяни станули знов до бою. На полудне від Тернополя ворог надармо кидав густі маси у бій проти німецьких полків. В лі-систих Карпатах між Та тарським провалом і Сушитою боєва діяльність неприятеля ослабла. На північ від долини Путни поновив неприя-тель свій наступ. По стисло ограниченім по-чатковим успіху здержано його штурмові ко-льони.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Значнійша діяльність артилерії над Сочою трезала також вчера.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було нічого.

ЗВІДОМЛЕНЄ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 25 липня.

Група військ генерала полковни-ка Айхгорна: Під вражієм невдачі і жертв Росіяни на ново вже не наступали.

Група військ генерала полковни-ка Бем Ермоля. Наш похід іде не-стримно дальше. Під оком цісаря випро-бовані дивізії, виходячи з низин Серету між Тернополем і Теребовлею, відперли сильні російські наступи і здобули приступом горби східного берегу. Там знов відперто гли-боко у формовані російські насту-пи. Тернопіль зайнятий. Наближаємо ся до Бу-чача, Станиславів і Надвірнає в на-ших руках. Задні сторожі ворожі скрізь відперто.

Фронт архикн. Йосифа: Війська північного крила ідуть рівнобіжно з поступаю-чими вперед силами на піднжу Карпат. На пів-день від Татарського провалу ворог ще дер-жить ся на становищах. У південній часті Кар-пат вдер ся в наші лінії ворог в доли-ні Сушитої. Його наступи, швидко підкріплюва-ні свіжими військами, здержано на попе-реднім становищі, положенім зарав за першим.

Фронт македонський: Над дол. Серетом значна боротьба огнева. Більших на-ступів доси не було.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки щадничої 4.000.

Львів, 25. липня 1917.

Українська Парляментарна Репрезентація, звертаючи ся до Цісаря в справі заряджень для охорони української людности відбиваних тепер східно-галицьких областей і збереження добре набутих національних прав сеї людности, пішла на зустріч однодушному бажанню всіх Українців з сього боку боевого кордону. Яку причину і яку ціль має той акт У. П. Р., се ясно розуміє і глибоко відчуває кожний український громадя-нин; наша часопись зрештєю постарала ся ви-словити се в границях цензурних умов зараз на першу вість про побідний похід союзних армій. Не будемо сумнівати ся, що в міродатних полі-тичних і військових кругах зрозуміють не тільки гуманний підклад сього бажання українського за-галу, але й політичне значіння його тай що виве-дуть з сього відповідні практичні висновки. Не сумніваємось також, що в данім разі українські політичні круги не обмежать ся на саму тільки телеграфічну дорогу, а що знайдуть і інші від-повідні шляхи, щоб у критичній хвилі виконати свій обовязок перед мільоном своїх братів на у-країнським Поділлі і перед обличчям своєї народ-ности.

Сей доцільний акт У. П. Р. в признанем піднісимо тут тим охотнійше, що горожанський обовязок нераз заставляє нас прилюдно гово-рити про органічні недостаті нашого посольсько-го, клубу, про його окремі політичні занедбаня, про дуже поважні хиби в цілій лінії його полі-тичної тактики в основних національно політич-них справах підчас останньої парламентарної се-сії, передовсім в справах українській і польській. Так і нині, коли знов зійшла мова на діяль-ність У. П. Р., не можемо минути нагоди, щоб не вказати на одно дуже діямаюче політичне занедбане нашого парл. клубу.

Маємо на увазі оголошені у віденських і польських газетах звістки про те, що коло поль-ське ладить внесення на поставлене в стан об-жалованя б. міністра залізниць Форштера ізза розпорядку, котрий вимагаючи від галицьких залізничників знання німецької мови, тимсамим обмежував абсолютне право польської мови в галицьких залізницях. Ізза тако-го „замаху на Поляків“ має Форштер бути поставлений в стан обжалованя — в своїй ролі, відповідального міні-стра!

дуючи ті перегони, які до особи втомленого довгою дорогою і неволею Митрополита ула-джують нині із своїми „противниками“ провід-ники У. П. Р. (на згіршене серед своїх і на сміх серед чужих)—український громадянин не в си-лі відогнати від себе думки, що нехай-би бодай половину стільки енергії, помисловости і ініція-тиви виявляла У. П. Р. у веденю національно політичних справ підчас парламентарної сесії, як виявляє отсе в сих повних коштів і трудів перегонах, то й не треба би було жалувати ся на занедбане начальних заідач українського пред-ставництва в часі сесії,

Українська конституанта.

Стокгольм, 24. липня 1917.

Власна телеграма.

(Укр. б.) Українська Центральна Рада по-становила скликати українські установчі збори перед загально-російською конституантою.

В справі реклямації.

Ц. к. міністерство краювої оборони заря-дило рескриптом з дня 20. липня 1917 в. відділ XIV ч. 1224, що особи, що до яких по 10. цві-тня с. р. внесені прошеня о звільнене від вій-ськової служби, а які по думці досі обовязую-чих приписів одержали від дотичних політич-них властей дозвіл на вижидане рішень на сво-їх дотеперішних цивільних становищах на час 10 тижнів, зглядно до кінця липня с. р., — можуть одержати від тих властей дальший до-звіл на дожидане рішень про їх прошеня на час до кінця вересня с. р.

Дирекція залізниць оголошує: від 26. с. м. аж до відкликань будуть курсувати поїзди льо-кальної залізниці Львів—Яворів ч. 3251 і 3252 тільки до, зглядно від стації Львів—Клепарів. Також будуть курсувати поїзди льо-кальні чч. 735 і 734 від 26 с. м. аж до відкли-каня. тільки між Львовом—Клепаровом і Брюховичами.

Послідні вісти про воєнне положеня.

БЕРЛІН 25 липня вечер (Б. Вольфа). У Фляндрії огнева боротьба досягла вершка. Наш сильний і скорий напір у східній Галичині при-силював Росіян до відвороту також на південь від Татарського провалу в Карпатах.

З воєнної пресової кватири.

Відень, 25. липня 1917.

Опір Росіян дещо відживає. Даремно на-магали ся вони в кровавих наступках зіпхнути в зад становища союзників над Серетом між Тернополем і Стусовом. В долину від тої мі-сцевости в колії Серет—Дністер австро угор-ські і німецькі війська щасливо посувають ся дальше наперед. Також на полудне від Дністра зискали ми на терені, причім в завзятій бороть-бі відперто задні сторожі Росіян над Надвір-нянською Бистрицею. Небавом зійдуть ся вну-трішні крила військ, які посувають ся вперед на північ і на полудне від Дністра. Успіхи армії Кевеша в Татарським провалі розбили станови-ща неприятеля між тим провалом і Надвірною. На полудне від Татарського провалу фронт

Чи шукати причини сього в тій політичній анемії, слабости ініціяти-ви і недостаті навіть порядної рутини парла-ментарної, якими нездужали доси всі без виїмку парламентарні представництва нашої країни у Відні?...

Не беремось відповідати на сі питання. Тіль-ки одну ще увагу позволимо собі зробити. Зга-

Росіяни і Ромуни є ще на разі штивний. Іх зиск на терені в долині Касину і Путни замкнений нашими становищами і не має значіння. В Ромуни хвилями нагальний гарматний стогон, всюди без наступів піхоти.

На фронті над Сочою ділає де що сильніша артилерія, особливо на схід від Гориці і під Констанівіною.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). Також дня 24. посувалися наші війська постійно вперед. Де ворог ставив опір, мусів уступити. Подиву гідна є витривалість і хоробрість нашого жовняра. Наші летуни спомагають операції ввідами, киданєм бомб і огнем скорострілів, головнож викликають велике замішанє у відвороті ворожих військ. Великі маси бранців пливають усіми дорогами до збірних становищ для них. Воєнної добычи навіть приблизно не можна ще перелічити і оцінити. Коло 3000 км. квадр. вже відібрано з рук Росіян. Також територіяльні користи осягнені Брусіловом у послідній рос. офензиві вже давно вирінані. Сильним розмахом добули наші війська місто Тернопіль, що в кількох місцях стояв у поломіні, здобули і горби на південь від Тернополя і відкинули всі протинаступи, а саме сильний протинаступ від Кипячки, що сунувся 16 келюмнами при помочи оланцирених самоходів. Скінчився він величезними втратами ворога в трупах, ранених і в матеріалі.

З такою ж силою, як на схід від Тернополя, натискають наші війська і на полудні на залізничу лінію Станиславів-Бучач-Копичинці. І на лінії Станиславів-Надвірна паде одно російське становище за другим. У Лісних Карпатах відібрано ім 24 с. м. важну гірську точку Земчук, яка замикає яблоницький прохід від півночі. А на лінії Станиславів-Надвірна сильніший опір ставили Росіяни над Бистрицею Надвірянською, але і се не вратувало їх від цілковитого погрому у сім відтинку. Бо два граничні стовпи російських становищ Станиславів і Надвірна, дуже важні узлові точки шляхів і залізниць дісталися в наші руки. В наші руки дісталися також гармати, незлічимо число полевих, гармати з стрілецьких ровів, метавки мін, безліч всякої муніції і харчів.

Наші війська посувають ся вперед також у півд. Карпатах, де ворог перейшов у многих точках до наступу, щоби в тей спосіб облекшити інші фронти.

В долині Серету і в Добруджі тільки гарматний огонь.

В північній часті фронту російські наступи ослабили по кривавих втратах, які принесли ворогові перед ослідні дні.

На західнім фронті всі події уступають на друге місце перед страшною, шаленою боротьбою гарматною.

Події в Росії.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.) В розмові з денниками сказав Керенський по своїм повороті з фронту: Головною проблемою, що займає нас тепер, є зосередженє і уладнанє влади. Тимч. правительство не має іншої ціли, як охорону держави перед дезорганізуючим діланєм анархії, і добро армії. Опираючися на довіру народних мас правительство вратує Росію і єї єдність укрє з крові і заліза, як що не мали би вистарчити розважаня та мотиви чести й совісти. Ніхто не вєспє скористати з теперішнього стану, щоби намагати ся привернути відносини, які були перед вибухом революції. В сій хвилі треба конче здержати відворот, за тамувати господарський нелад і привернути добрий стан фінансів. Людність мусить забути про свої особисті інтереси і ставити на перший план інтереси держави. Полдженє на фронті є дуже трудне і вимагає героїських зусиль. Я одначе переконаний, що державний організм є

досить сильний на те, щоби вийти з війни без областних втрат. Будь що будь, тимч. правительство сповнить свій обовязок і розвиваючи та утриваючи добичі революції, зробить конєць злочинній роботі тих, що стали зрадниками революції.

ПЕТРОГРАД. Поступові члени Думи Єфенцов і Барішніков вийшли в склад Тимчасового правительства: перший як мін. правосуддя, другий як мін. публ. опіки.

СТОКГОЛЬМ (кор. бюро). Центр. комітет Балт. флоту разом з комітетами воєнних кораблів вислали до Петрограду торпедову лодку з відпоручниками, щоби зажадали виясненя про загальне положенє і про арештованє адютанта мар. Додарова.

СКЛАДАЙТЕ НА ФОНД ім МИТРА А. ШЕПТИЦЬКОГО ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ!

ОРГАНІЗОВАНЕ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ.

Відень, 22. липня 1917.

Український Війсковий Генеральний Комітет. — Відділи. — Склад.

(Ф. К.) „Р. Слово“ й „Утро Росії“ з дня 26. н. ст. червня у телеграмах із Києва повідомляють:

На останнім засіданю 2-го українського військового з'їзду обговорено питанє про організації постійного Військового Генерального Комітету, який у будучині стане українським міністерством війни, а поки що се комісаріат українських військ.

У склад Комітету входить 40 членів. Комітет від себе вибирає представників у генеральний штаб при Головній квартирі, при флоті, при штабах фронтів і т. д.

Комітет має ряд відділів: агітаційно-просвітний, мобілізаційний з відділом воєнних доносень (його головне завданє — демобілізація армії), відділ інспекторський (його завданє — покликуванє новобранців Українців, переносенє до українських частин), організаційний, фронтовий і лікарський.

„Кієвская Мысль“ з дня 27. н. ст. червня повідомляє:

2-гий український війсковий з'їзд увів до нового постійного, Військового Генерального Комітету 17 осіб із попереднього складу, а крім того вибрав 10 нових членів Комітету.

Таким чином у постійний Генеральний Комітет входять у теперішню хвилю отсих 27 осіб: ген. майор Іванів, полк. Пилькевич, полк. Капкан, підполк. Павяненко, підполк. Поплавко, підпор. Чернявський, прап. Полозів, прап. Пев-

ний, прап. Селецький, прап. Потишко, жовн. Ровинський, жовн. Граждан, матр. Письменний, війсковий урядник Гореміка Крупчинський, С. Петлюра, В. Винниченко і др. Луценко. Нові члени: ген. майор Кіндратович, підполк. Матяшевич, підполк. Жуковський, капіт. Сливинський, капіт. Глібовський, штабс-капіт. Білецький, поручник Левитський, поручн. Скрипчинський, прап. Кедровський, жовн. Колос.

Обсяг діланя.

„Утро Росії“ з дня 26. н. ст. червня у телеграмі з Києва про 2-гий український війсковий з'їзд повідомляє між ин.:

Генерал Кіндратович заявив, що Комітет є технічною організацією, функції ж політичні належать до Центральної Ради, в контакт з якою Комітет і працює.

Урядова часопись Українського Військового Генерального Комітету.

„Кієв. Мысль“ повідомляє: Український Війсковий Генеральний Комітет приступає до видаваня у Києві власного органу п. в. „Вістник Українського Військового Генерального Комітету“.

Рада українських жовнірських депутатів.

„Р. Слово“ й „Утро Росії“ з дня 26. н. ст. червня у телеграмах із Києва повідомляють:

На 2-ім українським військовим з'їзді обговорювано також справу організації сталої Ради українських жовнірських депутатів, яка буде центральним органом українського війська й в компетенцію якої входити муть тільки війскові

Пам'ятайте про жертви		у Львові.
10.500	на фонд укр. жур-налістів ім. Яросл. Вєсєловського	
4.000	на пам'ятник бл. п. Яросл. Вєсєловському	
„ДНІСТЕР“		
„Зем. Гіп. Банк“		

3 останніх днів побуту митр. Шептицького в Росії.

Чутки про іменованє київським і галицьким уніятським митрополитом з осідком в Києві. — Телеграма П. Т. А. — Протест Української Центральної Ради — Офіційне запереченє Тимчасового Правительства. — Справа забраного зі Львова митр. архиву. — Буде звернений негайно до закінченю війни! — Проти уніятської пропаганди на Україні.

Відень, 21. липня 1917.

(Ф. К.) „Кієвская Мысль“ з дня 27. н. ст. червня повідомляє:

До сєй пори в Києві не одержано ніяких офіційних відомостей про затвердженє гр. А. Шептицького уніятським митрополитом київським і галицьким. Між тим про се затвердженє приходять із Петрограду різні донесеня. Річ у тім, що українські делегати, які їздили у Петроград, дійсно мали з сєй причини розмови з представниками правительства, яким вони заявили, що се іменованє не може стати ся без згоди Центральної Української Ради. В разі офіційного потвердженя чуток про іменованє гр. А. Шептицького, Центральна Українська Рада буде протестувати проти сього, що се затвердженє дєконано без її згоди. Справа гр. А. Шептицького живо обговорювала ся між членами виконуючого комітету Української Центральної Ради.

Р'єчь з дня 28. н. ст. червня приносить огсю телеграму П. Т. А. із Києва:

Граф Андрій Шептицький іменований Тимчасовим Правительством київським і галицьким уніятським митрополитом з осідком у Києві.

„Русское Слово“ з дня 28. н. ст. червня у телеграмі з Києва доносить:

В Центральній Українській Раді обговорювано, одержану у Києві вістку, що тимчасове

правительство затвердило графа Андрія Шептицького українським митрополитом для київської і галицької України. Рада ухвалила в разі офіційного потвердженя сєй нємінації заявити протест з огляду на те, що номінація від була ся без порозуміння з Центральною Радою.

„Утро Росії“ з дня 1. н. ст. липня приносить отсей комунікат Тимчасового Правительства:

В часописах з 28. н. ст. червня надруковано телеграма „Петроградської Телеграфічної Агенції“ з Києва про іменованє Тимчасовим Правительством графа Андрія Шептицького київським і галицьким уніятським митрополитом. Донесенє се не відповідає дійсности. Ніякого іменованя гр. Шептицького від Тимчасового Правительства не одержував.

Р'єчь з дня 30. н. ст. червня доносить: Уніятський митрополит гр. Шептицький, якому Тимчасове Правительство дозволило вернути домів, звернувся з прошенєм до міністра предсідателя кн. Львова, щоби йому було вільно взяти зі собою свій архів, який забрано підчас нашого наступу у Галичину й який тепер находит ся на переходаню в Академії Наук.

Кн. Львов відповів митрополитови Шептицькому, що він під теперішній час не вважає можливим уволити сьому прошеню й наказав видати гр. Шептицькому посвідку на те, що негайно по закінченю війни його архів буде йому звернений.

„Нова Рада“, обговорюючи відомість про іменованє гр. Шептицького київсько-галицьким митрополитом, пише між иншим:

„Питанє уніятської церкви можна розглядати з двох точок погляду: релігійної і політичної. О скільки ходить про релігійну сторону

справи, то очевидно греко-католицьке віроісповіданє, на скільки воно знайде своїх прихильників, має право і можливість істнувати. Але иншою справою є релігійна сторона, а иншою політична. З тої другої точки погляду акт тимчасового правительства передовсім нікому непотрібний. У нас на Україні не остав ся ніхто з корінних уніятів і бути може, що одиницями представниками унії є ті виселенці, яких не знати пощо давнє правительство забрало з Галичини на муки і поневірку, і які по війні вернуть домів. Іменованє уніятського митрополита в Києві — оставляємо на боці особу гр. Шептицького — має якийсь декоративний, зовсім неповажний характер. Але сєй неповажний вчинок може мати шкідливі наслідки. В очах людей не зовсім усвідомлених може той вчинок набрати значіння якоїсь уступки в хосєн нації.

„Не яло ся нині справ віри переносити на національний ґрунт. В XVI і XVII століттю воно було зовсім природним, нині в XX віці, воно являєть ся безнадійним анахронізмом. Поки що той безнадійний анахронізм, що лучить справу віри з національною справою, може дати до рук оруже всяким ворогам Українців і викликати релігійну боротьбу, яка тепер може мати тільки шкідливі наслідки без ніякої користи для народу. Відповідальні українські круги від давна усунули ся від всяких клерикальних акцій і акт тимчасового правительства, з нової точки погляду непотрібний і шкідливий, можемо оставити тільки власній відповідальности правительства. Не порозумівши ся з представниками Українців, правительство допустило ся нового промаху і добре станеть ся, кєли ся похибка останеть ся мертворождением ділом і не одричинить ніякої ширшої межнєособий серед чинників, які не зуміють справи відразу відповідно оцінити.“

справи. Військова Рада входить уповні в Центральну Рад. Депутати вибирають ся по одному на 25.000 людей. Депутати мають ті самі права, що й депутати всеросійської Ради жовнірських депутатів й вони на місцях обирають і приймають ухвали, котрими зв'язують себе тісно з Центральною Радою.

„Утро Росії“ з дня 27. н. ст. червня у телеграмі з Києва доносить:

Вчора після закриття військового з'їзду, у Троїцькій Народній Домі відбувалися вибори до української Ради жовнірських депутатів. Вибрано 130 людей.

Плян негайної українізації війська.

„Н. Время“ з дня 26 н. ст. червня у телеграмі з Києва доносить:

Загально українським військовим з'їздом поручив Українському Військовому Генеральному Комітетові виробити подрібний плян українізації війська й поробити всі заходи для негайного введення його в життя.

5-ий український полк зложив присягу Українській Центральній Раді!

„Р. Слово“ з дня 1. н. ст. липня у телеграмі з Уманя повідомляє:

Вчора після молебня й прочитання „Універсалу“ 5-ий український полк зложив присягу Українській Центральній Раді.

Українські роти в Екатеринбургі.

„Н. Время“ з дня 26 н. ст. червня у телеграмі з Екатеринбургa доносить:

У місцевих полках почала ся організація українських рот.

Український жіночий батальйон.

Під таким заголовком „Утро Росії“ з д. 28 н. ст. червня у телеграмі з Києва повідомляє:

Віхала у Петроград делегатка київського жіночого відділу для особистих переговорів з А. Керенським про форюване у Києві жіночих батальйонів.

Резолюція 2-го українського військового з'їзду в справі Українців-новобранців.

„Р. Слово“ з дня 26. н. ст. червня у телеграмі з Києва повідомляє:

2-ий український військовий з'їзд прийняв слідуючу резолюцію в справі Українців новобранців:

„З уваги на се, що по знищенню царизму нема ніякої підстави для екстериторіальности війська, що даремне перекидуване мільонів людей по Росії опізнює транспорт і викликає величезні видатки, що з окрема для нас, Українців, особливо шкідливе роздроблюване сил тепер, коли треба вести демократичну роботу по селах і приготувати ся до Установчого Зібрання, з'їзд постановив зі всіх новобранців ополченців й інших, хто буде покликаний до війська на Україну, комплетувати виключно місцеві резервові й дійсні частини, а також чорноморську флоту“.

Статистика жовнірів-Українців в Українським воєнним окрузі.

„Утро Росії“ з дня 29 н. ст. червня у телеграмі з Києва повідомляє:

Головний начальник воєнного округу зажадав від військових частин дати про число жовнірів, офіцерів й урядників Українців у частях.

На вулиці сучасного Києва.

пригода „руського“ в українським місті.

Відень, 23. липня 1917.

„Новое Время“ з 22. н. ст. червня передає за кореспондентом „Кієвлянина“ опис такої сцени, яка відіграла ся на вулиці сучасного Києва:

При перевірці документів в часі ловів на дезертирів мені треба було дістатися на завод. Юнкер, що стояв на варті, не пропустив мене і запропонував мені відійти до кута Набережно-Хрещатицької вулиці і Нижнього валу до дижурного офіцера за перепусткою. Я відійшов, побачивши у куті юнкера й офіцера, і звернувся до останнього в чемній формі:

— Чи не ви начальник стійки?

— Я по російськи не розумію! — була відповідь.

Признаю ся, я оторопів. Протер очі, ні — не помиляюсь. Стоїть офіцер, в російській погоні підпоручник, але українська розетка на грудях. Здивовано і з обуренням я гукнув:

— Як, ви офіцер російської армії, що носите її мундур, не виєте говорити по російськи, чи давно ви „забули“?!

— Я не російської армії, а гвардійського українського полку.

— Так ви скиньте погони офіцера російської армії!

— Як вам кажу, що я по російськи не розумію.

Я відійшов, закнчив оповідач, бо не мав сил довше знести сю трагікомедію. Чи не правда, сей епізод, як не можна краще, характеризує миролюбивий настрій і ступінь згідливости „Українців“.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 25 липня 1917.

— За українізацію київської Духовної Академії. „Кієв. Мысль“ повідомляє: У зв'язку з майбутнім з'їздом студентів Духовних Академії у Києві відбула ся нарада студентів київської Академії. Між ухвалами наради зазвучили ся за допущенням в Академію в характері студентів жінок, а також прийняли резолюцію за українізацією Академії. — Ф. К.

— Посли Курилович і Марков на волі. Як доносять чеські дзєвники, послы Курилович і Марков, яких засуджено за злочин державної зради і злочин проти оружної сили держави, вийшли на основі амністії на волю.

— Катедра українознавства в київській університеті. „Кієвская Мысль“ з дн. 21. н. ст. червня повідомляє: Куратор київського наукового округу М. Василенко звернувся до ректора університету проф. Н. Цитовича з проською передати факультетам на розгляд і рішене питане про заснуване в університеті катедр українознавства й про число професорів і приват-доцентів, konieczних для правильного поставлення викладів по сим катедрам. Предложено куратора стоїть у зв'язку з одобреною Тимчасовим Правительством запискою міністра народної освіти, в якій підняте питане про заснуване в університетах катедр українознавства: на історично-філологічній факультеті — катедра української мови і літератури й історії України, на юридичній — катедри історії українського права. — Ф. К.

— Академія в честь Івана Франка для ранених воєніз. Дня 8 с. м. відбув ся в Josefssaal у Відні малий концерт з честь Івана Франка для ранених воєніз, який названо академією. Чи слушно, не знаю. Концерт носив всі признаки випадковости — і тільки випадково випав без більших замітків. На програму складали ся мужеські хоры (Зазвеніло, Гуляли, Чорна рілля, Темна нічка), промова п. Р. Заклинського, в якій він розглядав близше суспільні ідеали Франка, сольоспіви ученищ консерваторії п. А. Остапчуківної, яка своїми народними піснями викликала дуже погідний настрій у оригінальної авдиторії в полєвих одностроях, мандоліновий квартет, що відіграв також кілька народних пісень, деклямація „Великих Роковин“ Франка п. Гнатишаковою, боєвого тону й змісту, якої авдиторія зовсім не розуміла, гадаючи, що все сказане Франком треба приновлювати на війні (на жаль сього в пізнійшій промові не пояснено), деклямація п. Л. Рудого, що виголосив поему „Каменярі“ і кінцеве слово п. Гранківського, що представляв в коротких словах життя і діяльність Івана Франка. Концерт улажено заходом Українського Жіночого Комітету. На загал концерт випав добре, до чого причинив ся в значній мірі хор „Січи“, що співав справді з вервою й житем. Закінчено концерт Франковим імном „Не пора“. Як на цікаву аномалію в нашій національній життю вкажу ще на факт, що о. директор української жіночої семінарії у Відні заборонив семінаристкам брати участь в хорі на отсім концерті. Причина заборони ся, що концерт улажено в честь Франка! — І. Н.

— Могила Шевченка. „Утро Росії“ з дн. 30. н. ст. червня у телеграмі з Києва повідомляє: Канівське земство заняло ся пристроєнням могили Шевченка. Від берега Дніпра побудовані на 45 жнів сходи до могили Кобзаря України. Набуто вілю, в якій ті, що приїжджають на могилу, будуть мати доступне приміщене. — Ф. К.

— Державні заповіді для всіх виселенців. Міністер внутрішних справ гр. Тогенбург в своїй

промові, виголошеній оноді в парламенті про державну охорону для виселенців заявив, що видано вже потрібні зарядження, щоби всі виселенці, отже і ті, які перебувають у вузкій воєнній області, псбирали від держави грошеві заповіді.

— Українець — комісар Подільської губернії. „Русское Слово“ з 28. н. ст. червня доносить з Винниці, що губернським комісарем Подільської губернії вибрано Українця д-ра Стаховського. — Ф. К.

— Дальші амністії. Цісар в дальшій перепровадженню передостаннього уступу Найвисшого відручного письма з дня 23. грудня 1916, з заповідю амністії, дарував Найвисшим відручним письмом з дня 2. липня с. р. 41 засудженим, яким позволено перервати кару з особисто або загально господарських причин, решту кари, а дальше 1441 засудженим кару, о скільки не відбули її в слідчій арешті або гривну вимірену побіч кари на свободі, о скільки її ще не заплачено; 111 засудженим признав цісар згаджене зглядно заміну кари.

— Українська гімназія в Радомислі. „Утро Росії“ з дня 29. н. ст. червня у телеграмі з Києва повідомляє: У Радомислі повітова земська управа внесла 3000 карб. на заснуване паралельної першої української класи у місцевій гімназії. — Ф. К.

— Промоція. П. Андрій Рудий, родом з Дмитрова в Галичині, урядник краєвої канцелярії для правної поради Товариств „Просвіта“ і „Сільський Господар“ у Львові одержав у львівським університеті степень доктора прав.

— Уступлене катеринославського губернського комісара Ізза ворожего відношення до України. Предсідатель губернського виконавчого комітету в Катеринославі губернський комісар Гесберг зложив повновласти. Причиною була заява Павлогородського делегата своєму комітетови, що Гесберг — „аграрій“, ворог України і став випадково головою. Повітовий комітет по сій заяві ухвалив подати до відомо Гесберга, що уважає його головою тільки тимчасово. Доносить про се „Русское Слово“ з 29. н. ст. червня. — Ф. К.

В справі бібліотеки для молодіжи. II*).

Може дехто завважити, що не потрібно засновувати окрему організацію, коли є стільки других, що ними справами займають ся; впрочім і сама „Учительська Громада“ могла би перевести се діло. Над тим питанєм слід би перекласти дискусію й рішити, котрою дорогою нам піти. Моя особиста думка така, щоби таки заснувати окрему організацію, а то з ось яких причин:

Сумна практика показала, що хоч ся дорога дорога — віддати видавництво одній із існуючих видавничих інституцій — багато простіша й природнійша, то проте вона не доведе до цілі. Ініціятива видавати такі книжки для молодіжи була в нас уже здавна й дещо на тім полі пробовано (д-р Сімович, дир. Антін Крушельницький); видавничі товариства теж не відніли функціонують, бо й сама „Учительська Громада“ брала ся за видавництва, — але всюди показали ся якісь недомоги й слабі сторони, що не позволили ділу розвинути ся як слід, і то в тім напрямку, якого ми бажали б собі. „Просвіта“, „Педагогічне Товариство“ й „Видавничя Спілка“ були б єдині компетентні до того організації, але програма їх діяльности така відмінна від нашої цілі. „Просвіта“ видає книжки для народу, отже приладжені для потреб старших віком людей, а не для молодіжи; і тон, у яким їх пишеть ся, і зміст і матеріал не в силі заспокоїти всіх вимог достояючих хлопців і дівчат. Поза тим веде „Просвіта“ й обширну економічну діяльність, так що дуже сумніваю ся, чи могла б займатися тим ділом так інтензивно, як воно того вимагає. Подібно й „Педагогічне Товариство“ у своїх виданнях має перед очима інших, багато маючих читачів, які у великій мірі можуть бути вдоволені з того, що їм подаєть ся. Знову ж „Видавничя Спілка“, яка тепер знову відновлює свою діяльність, ледви чи сгоїла б присвятити стільки уваги власне виданням для молодіжи, щоби заповнити в її ті прогалини.

Врешті що до „Учительської Громади“, то се інституція до сеї цілі, за слаба і за давний час свого існування (існує вже з 8 літ) у тім напрямку ніяк не проявила ся, бо поза видавництвом свого органу „Наша Школа“ й виданем одного-однісінького „Кобзаря“ для молодіжи нічого не дала. Що підприємства менших гуртків або й приватних людей при байдужности на-

*) Гл. ч. „Діла“ 167.

шого загалу не могли багато доказати, се треба вважати річю зовсім природною.

Огже коли нема виглядів, щоби котра не-будь з тих інституцій не перебрала на себе видавництва, про яке тут мова, і не дала запоруки, що поведе його як слід, то ми мусимо за-стоювати погляд, що треба сотворити окрему організацію задля видавання бібліотеки для мо-лодіжи, і то організацію фінансову, таку, щоби рентувала ся, належати до неї. Що видавництво буде рентувати ся, се річ безсумнівна; треба тільки переглянути каталоги видавництв і бі-лянси польського „Towarzystwa naukowych i oświatowych", яке на тім полі справді доказало ве-ликий діл. На приванних підприємств не ждм, бо таких фірм, як Тайбнери і Темпські, у нас нема, а ті, що діло брали ся (Оренштайн etc) розуміли його по своєму, а не зі становища дій-сних потреб.

Потім ще таке: П. Рудницький, говорячи про авторські гонорарі і т. и., вгадує, що „не-один з наших інтелігентів згодив ся радо, при-наймні в початках, попрацювати з огляду на високу цінь та пекучу потребу нації зовсім без-корисно". Я рішучо противив би ся всяким від-кликом до патріотизму та щоби вимагати від редакцій, видавців і співробітників гратисової праці. Така „даремщина" у видавничім фінансо-вім підприємстві не повинна мати місця. Се до-вело би до того, що люди виконували би свої зобов'язання от так тільки „на відчепне", щоби тільки щось зробити та не наразити ся на за-кид непатріотизму.

Навпаки, за заплату кожний може вимага-ти від автора чи якогось технічного співробіт-ника солідної праці. Се важче ще й з иншого боку. У нас між людьми, які займають ся пись-менством, переважна більшість таких, які мусять тим способом заробляти на житє. Даючи їм за-робок, зобов'язуємо їх для себе. Впрямі у на-шій суспільності літературна праця запустила вже такі коріні, що вона повинна вже добре оплачувати ся.

Що ж нам треба видавати? Все те, чим ін-тересуєть ся доростаюча молодіж; все, чим її можна виховувати, чим можна промовляти до її почувань. За матеріалом довго шукати не тре-ба, бо ми не перші маємо йти по тім шляху. За порадою можемо звернути ся до наших су-сідів. Польків чи Великоросів, або ще краще до Німців, і в їх пребогатих літературах знай-демо все, чого нам недостає. Доки не всімо постарати ся про оригінальну літературу, підго-товимо цілу колекцію перекладів гарних річей із других мов, але перекладів справді добрих. По-біч історичних та инших повістей і оповдань, побіч книжок із об'єму природознавства, даймо нашої молодіжці також згогу й ініціативу са-мостійних занять.

Маю тут на думці того рода книжки, як їх видають у дуже великій числі Німці, під-р. Тайбже, п. з. „Dr. Bastian Schund's neue wissen-schaftliche Schülerbibliothek", або також „Illu-стриerte Taschenbücher für die Jugend", видавані „Union Deutsche Verlagsgesellschaft" (у його на-кладі виходить також згадана часопись „Der gute Kamerad"). Тут побіч усяких поважніших творів про різні природничі й технічні пита-ня велику роль грають практичні вказівки для пожиточних і назачаючих розривок, а саме: збиране комах, могиливі рослин, мошет, марок; будова кораблів, літаків, моторів; хемічні та фізикальні експерименти; роботи з картону, дерева й металю; математичні гри; чародійська книжочка; парадокси природи і т. д.

Знаю, що ось такі власне книжочки ма-ють дуже великий попит, „хлопці їх дуже радо купують, бо знаходять у них заспокоєне своїх духовних потреб. На кожного вдача дозволяє йому сидіти по цілих днях над книжками, хоч-би й найцікавішими історіями й оповіданнями. Богато має велике замилюване до природи, але не має змоги його використати. Інші знову виявляють великий хист до механічних робіт, до майстрованя. Для деяких знову шкільна на-ука на суха, щоби викликати в них справдішнє замилюване та заінтересованє тим або иншим предметом. Даймо їм відповідну до їх замилю-ваня і вдачі лектуру, а побачимо, що вони піч-нуть розуміти й любити шкільну науку.

Побіч того не забудьмо ще й про твори з історії духової та матеріальної культури, а головню з історії винаходів та з життя винахід-ників і инших славних людей. А вже ж се най-інтересніші теми, якими можемо інтересувати заєдно молодіж навіть серед найтруднішого викладу. А що біографії великих поетів мають ще й своє велике педагогічне значінє, про се вже й не треба окремо згадувати.

Кождин разем праця коло видаваня кни-жок для доростаючої молодіжи — незвичайно втячна. Треба тільки серйозно до неї взяти ся, а головню не відкладати її на „слухний час",

бо годі хіба знайти пору більше „слухну" від теперішньої.

Подано отсі думки під розвагу нашого за-галу, а головню учительських кругів.

Д-р Микола Чайновський.

О П О В І С Т К И.

Четвер, 26. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Соб. Арх. Гавр. — римо-кат.: Анна Б. М. Завтра: греко-кат.: Акіма і Он. — римо-кат.: Наталія А.

На „фонд українських журналістів ім. Яро-слава-Васоловського" зложив в нашої адміні-страції д-р Іван Куровець, лікар з Калуша 50 корон, радник Іван Кивелюк з Кракова 50 К. Гроші відослано до „Дністра" на ч. кн. 10 500

Дирекція ц. к. акад. Гімн так головного заведеня як філії. взиває учеників, перебуваю-чих у Львові, явити ся в четвер, дня 26 липня б. р. в канцелярії о 10 год. рано.

Каса задаткова в Радимні. Стів. зар. з обм. поруко знижила стопу процентову від всіх вкладок на 4% почавши від 1. серпня 1917. — Управа. 57

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система".

На необхідну потребу удержання 25 україн-ських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим довше і важкіші для української справи, конче як найскорше і найбільшійшій жертви

о. Іван Садовський Глібовичі 20 К: — Ва-силь Миндюк поручник 9 п. п. 5 К: Юлію Лукицьку зі Львова, Катрусу Николайчуківну у Відні, Михайла Сенету ук. богосл. зі Старо-го Самбора, о. Миколу Смикаевича зі Стріль-бич, Олю Баричівну зі Щирця. — Іван Ри-бин Відень 3 К: Івана Терпилая і Дмитра Шумця в Гімні, Антона Балазюка Попереч-ного УСС., Федя Белея поручн. п. п. 58 в Пу-лавах, Левка Щарбу у Відні. — Іван Стахо-вич уряд. тель школи в Долгомостисках 10 К: Миколу Рогучького в Купчинках, Гриця Кач-мара учителя в Старяві, Михайла Пилипчака у-чителя в Вошачах, Ольгу Оливницьку в Куп-чинках. — Макс Гілдена к. и. к. Ofz Schule in Kassa (Угорщина). — Хр. Ст. Вовчук 5 К (Дн.). — Грицина Михайло 10 К: Дасю Го-лубовичеву Голіц. Цюлу Волянську Калуш, надпоручника Гриця Семішина Яромеж, по-ручника Миколу Куша пол. поч. 291 і порч-ника Вачила Бачинського пол. поч. 398. — Ярослав Кузьмович, поручник, поч. пол. 418 10 К: надпор. Ярослава Молча, пор. Льва Шепаровича, інж. Антона Лушпинського. — Петро Чупляк, Бориня 5 К: о. Іскупона Со-лишкевича, пареха в Ботельчі нижн. Р. дольфі Скибінського, канд. адвок., тетер при ц. к. від-ділі жа дарверії в Самборі, Семена Лаха, ком. жандар. в Тухольці, Еню Лберман в Борині. — о. Евген Рудницький Дібринів 10 К і 5 К (Дн.). — Паращук, лікарський аспірант во-енної маринарско 20 К (Дн.): Ольгю Шухеви-чівну, Нусю Величковську, Маріку Бурнадівну, надпоручника Данила Сеника, д-ра мед. Василя Деркача.

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

486 при вулиці Краюїни ч. 6. 7-2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Максим Чивіль, з Трибуховець, повіт Бучач, пошукує свою жінку Марку Чивіль з 3 дітьми. Просить ся усіх, хтоби знав місце побуту пошукуваних повідомити о сім гр. к. т. Уряд парохіяльний в Діліні к. Стрия. 21 2-3

Петро Басюк 103 п. п. 17 комп. шу-нає свого брата Грицька Басюка, який того року був при 95 п. п. 52 2-3

Оголошення.

Дня евакуації без родни, глядє місяця дяка. Зголо-шення Роман Галат, Gnojica p. Ropczyce. 49 3-3

АДРЕСА: Hauptkasse der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VII. LEODERER GASSE 20
 >>> ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12.250 444
 >>> ПРОСИМО НА АДРЕСУ >>>>
 >>> СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ >>>>
 >>> НА СТІЛЕЦЬКІ ЦІЛИ. >>>>

32-2

Передпачуйте український

журнал

в німецькій мові

„Ukrainische Korrespondenz"

Видаєць:

Президент З. У. Ради Д-р Кость Левицький.

Відвчальний редактор: 6-2

Посол Володимир Сінгалевич.

Виходить чотири рази на місяць. Рік виданя 4. Річна передплата вносить 12 К, пісрічна 6 К, ціна поодинокого числа 30 сот. Адреса редакції і адміністрації: Wien, VIII. Josefstädterstrasse 43/8.

Пошукую до двох дівчаток з третої вищої учитеільни з по-правним знанєм української і німецької мови, можливо з французьким і фортє-пяном. — о. Григорій Калимон, Ришкова воля, почта Бобрівка коло Ярослава. 56 1-5

Льоси на рати продаємо з правом гри по-в'язанню першої рати. На-льоси уділюємо поживок платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в спра-вах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста про-даємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ
 ШІЦ І ХАЕС

у Львові, пл. Марійська 7. VIII 10-2

Жито і пшеницю

під озимі засіви можна замовляти

в КРАЄВІМ СОЮЗІ
 Гооподарсько-торговельних Спільн
 у Львові, Зіморонича 20.

Приймаєть ся лише збіні замовленя разом з цілої громади на приписаних друках, які Союз висилає на жаданє враз з поясненнями. 20/II 2-6

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІШЛІ,

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує шадниці вкладки щоден-но в годинах урядових. Вкладки опрочентовує на 4% починаючи вже від слідуєчого дня по дни зложєня аж до слідуєчого дня перед днем відобрава.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці" можна скла-дати особнею в кай товариства, почтовни пере-казами, грошєвми листами, чеками сичової Ша-дниці як Дирекція Шадниці на жаданє безплатно достарчає. і в філіях банку австро-уг. рського на рахунок „Руської Шадниці".

Удільє позичок: а) гіпотечних платних пі-річними амортизаційними ратами на протяг літ 10-45 а сла вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, в на ес-онт векслів. С рава позичок по-лагоджуєть ся можливо скоро.

Посередничать у виведуванню позичок з Гал. Воєнним Заведєнь кредитовим в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Шадниці" вул. Косцюшки Народний Дім, і пов щоденно безкорисно в годинах урядових від 9-ї год крім неділь і українських сят.

Після §. 14 устава „Руської Шадниці", за-тверджен го через п. к. міністерства внутрішніх справ владки в товаристві „Руська Шадниця" в Пе-ремислі надають ся до льокації пупілярих, фон-даційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Ша-дниця" пупілярну обезпєку. III 58-2

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шадн. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
цілорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
цілорічно . . . . . 36.—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
випадки заручини 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталі оголошення за окремою
умовою.
Одні примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Барабаний огонь на Заході.

Бучач, Делятин і Товмач заняті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 26. липня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ генерала полковника Бем Ермолія заняла Делятин, Оти-
нію, Товмач і Бучач. Німецькі війська сто-
ять на західній краю Теробовлі. Успіх під Тер-
нополем розширено здобутем кількох горбів.

Фронт архикн. Йосифа: Над го-
ришною Суштою ворог знов розвиває живу ді-
яльність. Армія Кевеша відобрала Росіянам Ба-
бу Лудову. Противник полишив свої карпатські
становища на північний схід від сеї гори і по-
даєть ся на схід.

На італійській боєвищі поза зви-
чайним артил. огнем нема ніяких особливих
подій.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 26 липня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

З незменшеною завзятістю шалїла між
морем і Лі артилерійська битва, підніма-
ючись час від часу до барабанного о-
гню. Вночі битва тільки трохи втихла; з до-
світом вона знов зросла до найбільших
розмірів. Англійські звіди випадки повторю-
ють ся. Успіху вони доси не мали.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ генерала полковни-
ка Айхгорна: На півд. від Сморгоня наше
артилерійське острілюване зменшило вирву,
зроблену Росіянами в нашій лінії. Майже ціле
становище є знов у наших руках.

Група військ ген. полк. Бем Ермолія:
В завзятих боях здобули наші дивізії горби на
північ, захід Тернополя і відтинки Гничі аж до
шляху Теробовля-Гусятин. Бучач, Тов-
мач, Отинія і Делятин заняті.

Фронт ген. полк. архикн. Йосифа:
Російський карпатський фронт наслідком напо-
ру з півночі Дністра захитав ся також на пів-
день Татарського провалу. Ворог усуваєть ся
в напрямі Чернівців. Ми здобули Бабу
Лудову.

Група військ генерала маршала
пол. Макензена. Від полудня до ночі
живий огонь над долішним Серетом.

З воєнної пресової кватири.

Відень, 26. липня 1917.

По обох боках Дністра ідуть союзні вій-
ська вперед. До того маршу прилучила ся також
армія Кевеша. Через те є обнята область Ко-
ломий від півдня і від заходу. Ві втерок рано
були наші війська випалені від того міста на
один день маршу. Щоби облекшити відворот,
російські і румунські війська атакують хребти
гір нашого семигородського фронту.

Відповідальність міністрів.

Львів 26. липня 1917.

Рішене польських політиків виступити в па-
латі послів з внесенем на поставлене б. міністра
Форштера в стан обжаловання ізза його явизових
розпорядків в області галицьких залізниць дер-
жавних, заставляє нас пригадати кілька закон-
них постанов що до політичної й карної відпо-
відальности міністрів в Австрії.

В законі з 25. липня 1867. ч. 101 В. з. д.
про відповідальність міністрів читаємо:

§ 1. Кождий правительствен-
ний акт цісаря потребує для своєї пра-
восильности підпису відповідального
міністра.

§ 2. Державна рада може членів ради
міністрів потягнути до відповідаль-
ности за всі діла і знедбання, які в обсягу
їх урядової діяльности падуть їм у вину, і я-
кими вони доцільно або ізза грубого не-
дбальства нарушили конституцію,
заступлених в раді державній королівств і
країв, краєву конституцію котрого
з них або инший який закон.

§ 3. Відповідальність ся обнимає з осіб-
на: всі акти найвисшої правлячої
влади, які припадають на час їх урядованя,
а зокрема всі цісарські розпорядки,
видані на їх внесення або ними підписані або
навіть без їх підпису видані.

§ 7. Право скарги прислугує обом пала-
там державної ради.

Відповідне внесення мусить бути постав-
лене на письмі тай мати в палаті панів 20,
в палаті послів 40 підписів членів палати.

§ 9. Президент палати має протягом
8 днів по передачі внесення поставити його
на порядку дня...

Розпорядок про відокремлене Галичини з до- теперішнього конституційного устрою Австрії.

„Wiener Zeitung“ з неділі 5. падолиста 1916
оголосила Цісарське Найвисше відручне письмо,
в котрім сказано:

Любий д-ре Кербер!...

Є моєю волею в хвилі, коли повстає но-
ва держава (Польща), рівнобіжно з сим роз-
витком річий також краєви Галичині надати
право самостійного улаштування своїх
краєвих справ аж до повної міри того, що
годить ся з його приналежністю до цілости
держави і з його користю, і дати сим на
селеню Галичини запоруку його національно-
го і економічного розвитку...

Відень, 4. падолиста 1916.

Франц Йосиф в. р.

Кербер в. р.

„Култ“ Кербера і „култ“ Штірка.

Богато позитивних і негативних познак
свідчить про те, що серед провідників Україн-
ської Парляментарної Репрезентації б. міністер
д-р Кербер — міністер ери пок. Андрія Потоць-
кого і міністер конституційно відповідальний за
акт з 4. падолиста 1916, — окутаний якимсь
„култом“. Із зрозумілих причин не можемо тут
нині критично розглянути підставу (а властиво:
безпідставність) українського культу рекламова-
ного деякими німецькими кругами д-ра Кербера.
Се тільки можемо сказати, що „култ“ сей ці-
лим своїм чутевим і розумовим змістом вартий
— докладно стільки само, що той „култ“, яким
окутували особу пок. гр. Штірка поодинокі
провідники З. У. Р...

На визволенім Поділю.

Львів, 27. липня 1917.

Кореспондент „Berliner Tageblatt“ Лео-
нард Адельт пише з пресової кватири про за-
няте Тернополя:

„Відступаючі Росіяни запалили Тернопіль
з кількох кінців. Сим втратили вони симпатії у
української людности цивільної, які добули со-
бі були установленим громадської самоуправи
під проводом українського голови міста“.

Новий австрійський кабінет?

Дефінітивне правительство. — Його особистий склад.
— Його програма перебудови Австрії. — Новий на-
місник Галичини. — Трудне питання.

Львів, 27. липня 1917.

Польські дзєвники доносять, що в най
ближшій будучности мав би бути утворений па-
рляментарний кабінет. Один з визначних австрій-
ських політиків, що обійме його керму, вже з
початком серпня с. р. приступив би до перего-
ворів, які довели би зложення дефінітивного пра-
вительства, опертого на Німцях, Поляках, Че-
хах і південних Славянах. Новий кабінет стояв
би на Поляках в першій мірі, тому — мовляв —
що їх внутрішня і зовнішня політика виказує
найбільше йдучу рівнобіжність (?) з лінією інте-
ресів держави, передовсім династії.

Попадаєть ся навіть подрібний склад нового
кабінету. Отже будуть в нім: 2 ресортові міні-
стри німецькі, 2 польські, 2 чеські і 1 південний
Славянин. Поляки одержать міністра торговлі в
особі п. Стєсловича і міністра публичних робіт,
яким стане п. Кєндзьор. Крім того розумієть ся
буде в кабінеті польський міністер для Галичи-
ни, певно теперішній управитель того міністер-
ства Твардовський.

Вже готова й програма нового правитель-
ства, яку так формує польська преса:

1) краї корони св. Вячеслава (Чехія і Мо-
равія) будуть одностайною національною про-
вінцією, себто під національним оглядом тво-
рити муть цілість.

2) Шлєск не буде прилучений ні до країв
корони св. Вячеслава ні до Галичини, а остане
окремою провінцією.

3) Галичина буде одностайною адміні-тра-
ційною областю так, що справа поділу
того краю на дві національні обла-
сти зовсім відпадає.

Така буде перебудова давної Австрії в но-
ву Австрію.

Галичина одержить назад цивільну управу,
а намісником стане д-р Білінський. Правитель-
ство виплатить в тім краю винагороду за всі
воєнні чинитьби та воєнні відшкодованя і во-
зьметь ся до відбудови краю.

Так доносить польська преса. Стільки в
тім правді невідомо. Та хоч ізза дотеперішних
досвідів можна і треба бути приготованим на вся-
кі несподіванки в справі „перебудови“ Австрії, то
проте теперішні політичні відносини — по всім
нормальним міркованям — не вказували би на те,
що наведені польські плани державної перебу-
дови мають вигляди на здійснене.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий
Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки
шадничої 4.000.

Пам'ятайте про жертви

10.500

на фонд укр. жур-
налістів ім. Яросл.
Весоловського

4.000

на пам'ятник
— бл. п. Яросл.
Весоловському

„ДНІСТЕР“
„Зем. Гіп. Банк“

П. віцебурм. Горовіц гратулює.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Часописи доносять, що віцебурмистр міста Тернополя Яків Горовіц іменем представництва громади вислав до канцелярії кабінетової Цісаря чолобитну телеграму з нагоди визволення Тернополя.

Послідні вісти про воєнне положення.

БЕРЛІН 26. липня вечером. (Б. Вольфа). У Фляндрії боротьба артилерії трохи слабе.

Дальші успіхи у східній Галичині присилували Росіян полишити карпатський фронт аж до відтинка Кірлібаби.

Ціла дивізія XI. армії вистріляна.

ЛОНДОН (Б. Райтера). „Daily Mail“ доносить з Петербурга: Ген. Корнілов казав цілу дивізію XI ої армії на східно галицьким фронті вистріляти власною артилерією. Ця дивізія була знаменито осмолена, мала дуже багато англійських гармат, французьких канонів, сильний відділ літаків і англійських опанцирених самоходів. Артилерія тої дивізії була дуже добре уставлена. Піхота тої дивізії вистріляла канонів, щоб в той спосіб забезпечити собі коні від гармат до втечі. Через те гармати дісталися в руки ворога.

Один день австрійсько-німецької офензиви.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). Майстерний удар стратегічний приніс і 25. с. м. великі добутки в терені і під військовим зглядом.

Нашого походу вперед не здержав ворог навіть там, де вспів зібрати ся до сильного опору, як прим на схід і південь від Тернополя, на північ від Бучача. Ті сили, що ставили нам опір, ми розбили і знищили. На лінії Тернопіль-Теребовля пішли ми 10 км. вперед на схід від Серету. На полудні і пол. сході скоротив ся наш фронт через досягнене лінії Лашківці-Бучач-Коронець-Отинія-Делятин-Микуличин. На цілім фронті 250 км довгим ми посунули ся пересічно на 60 км. Заняте Микуличина і Делятина віддало нам назад сю дуже важну поштову комунікацію Галичини з Уграми. Далі на південь вдерли ми Росіянам горб Стофанське, який панує над долиною Чорного Черемоша. Ідемо далі вперед.

По оба боки долини Тротус і при виході долини Сушіти так само як в Добручі був сильний огонь. Звідні відділи ворога всюди відперті.

Події на західнім фронті.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). Д. 25. с. м. наші пробоеві відділи нанесли Англіїцям і Французам багато шкоди і вдерли важні часті їх становищ, при чім узяли 1200 бранців. Від 1 до 25 липня взяли ми 6000 бранців і 150 офіцирів, між тим як Французи подали за той час 500. Англіїці тільки 250 наших бранців. У Фляндрії йшла далі нечувано сильна боротьба артилерії. Д. 24. наші прибережні батерії прогнали невеликі ворожі сили морські, що наближали ся. На льотарингським фронті обкинули наші летуни варстати „Помпеї“, так що 25. с. м. не було вже ніякого руху в тих варстатах.

Німецький цісар на східнім фронті.

БЕРЛІН. (Б. Вольфа). Цісар Вільгельм товаришив 25. с. м. побідній армії ген. Ботмера в поході і повитав німецькі та турецькі війська, що відзначили ся в боях послідних днів. Війська витали цісаря з радістю.

Звіт російського ген. штабу з 24. липня.

На півд. захід від Динабурга здобули рос. відділи німецькі становища по обох боках зал. шляху з Динабурга до Вильна. Овіся ціла дивізія самовільно опустила свої рови. Тульський і лохвицький полк били ся по геройськи. Треба згадати хоробрість офіцирів, які поносять колосальні втрати. Командант дивізії ген. Докшенко згинув від газів. Коло Тернополя крісовий огонь. Коло Загробелі передмістя Тернополя збирається неприятель і удержує сильний стонь. В околиці Микуличинця заняв місцевість Мазовешку Волю. Між Стрипою і Серетом ворог іде даліше наперед. Дня 23. обсадив Бернадівку, Дараків і Бурканів. На півн. захід від Бучача держать ся наші війська на лінії Гайворонка-Монастирське. На південь від Дністра цафують ся наші війська у східнім напрямі. Опорожнюємо Станиславів.

Події в Росії.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.) Військовий генерал-губернатор Петрограду Половцов уступив. Командант 11. армії Грелло (?) іменований генерал-губернатором Петрограду.

СТОКГОЛЬМ 25. липня (К. Б.) Російське тимчасове правительство замкнуло телеграфічне получення з Кронштадом.

СТОКГОЛЬМ 25. липня. „Afton Bladet“ довідується з Гапаранди, що в Москві від суботи страйкує 60.000 металевих робітників. Страйковий рух розширяється. В петроградських правительствених кругах побоюють ся, що страйк

обійме також інші галузи промислу. Правительство має бути супроти того руху цілком безсильне.

СТОКГОЛЬМ. (К. Б.) „Afton Bladet“ доносить з Гапаранди: Ленін і Троцький просили слідчу комісію, щоби їх арештовано. Хотять вони в сей спосіб з одної сторони уникнути невинності що до закидів, що вони ведуть німецьку пропаганду.

СТОКГОЛЬМ. „Stockholm Tidningen“ заперечує донесення про намірене розв'язане фінляндського союму і впевняє, що петроградське правительство і робітничо-жовнірська рада бажать тепер поладити справу на добрій дорозі.

СТОКГОЛЬМ. К. Б. доносить, що на покладі яхту „Полярна Звізда“ відбули ся збори представників всіх воєнних кораблів, що стоять в Гельсінгфорсі, центрального комітету балтійської флотії, гельсінгфорської ради робітників і жовнірів та інших соціалістичних і революційних союзів. Узвала тих зборів жадає, щоби всяка правительствена власть була перенесена на центральний виконуючий комітет ради робітників і жовнірів і ради селянських делегатів. Нове правительство має бути відвічальне перед тим виділом. Збори постановили попірати виконуючий комітет ради робітників і жовнірів і делегатів селян.

ПЕТРОГРАД (П. Т. А.) Керенський дістав телеграму з Харкова від зборів 2000 гірників, що вони зложили присягу, що не зречуть ся засадою свободи, що мають довіру до блоку революційно-соціального і мінімалістично-соціального, що не будуть слухати прихильників Леніна, які своєю агітацією провадять Росію до упадку.

Англійські мирові умови.

„Oesterr. Mogenzeitung“ пише:

Англійська мирова партія проголошує після донесень швейцарських дневників отсю мирову програму, доручену англійському правительству:

- 1) Бельгія мусить бути привернена як самостійна держава;
- 2) те-ж саме має стати ся з Сербією, Чорногорю і Румунією;
- 3) Польща стане зовсім незалежною державою;
- 4) Що до Ельзасу і Льотарингії, Трентіна і інших спірних областей має бути заряджене голосоване людности;
- 5) німецькі колонії мають бути повернені Німеччині;
- 6) Австро-Угорщина дасть всім своїм народам стмоуправу;
- 7) після війни не буде ніякого господарського бойкоту та у всіх заморських колоніях має настати повна свобода торгівлі;
- 8) всяке відшкодоване відпадає, однак всі держави, ведучі війну, мають спільно зложити фонди на відбудову тих областей, які через війну найбільше потерпіли.

Гості з Галичини.

Із записки Ураїняця учителя в Сербії.

Заходжу я одного разу до skleпу на чорну „кафу“. Була се неділя, отже „механа“ (каварня) була повна гостей. Коло стола сиділи мужики й попивали каву з бомбонами, бо цукру у нас вже давно не можна дістати. Я привитав ся зі знакомими тай присів ся до них. По теперішню звичаю казав я собі дати каву з бомбонами.

Мої дядьки (мужики) над чимсь живо диспутували, але видно не могли ніяк дійти до краю, бо один з них, а іменно Єйса (дядько) Єша звернув ся до мене зі слідуючим питанням: „Слухай, пане, ти знаєш багато мов, скажеш нам, що то за слово „респоденка“ і яка то мова до стилі матері? — Гм! респоденка — кажу — є то „дописна карта“, а яка то мова, то не можу сказати, бо то з німецького видите. Але де ви дірвали такого слова? — питаю, бо не сподівався, щоб хто небудь з наших міг у Парцени заблудити.

„Та були два воєнки, які шукали ту респоденку, але ми ніяк не могли зрозуміти, чого вони хотіли. Але добре, що ти надійшов, то розясниш, що то таке“. Мене більше втішила та респоденка, як моїх дядьків, які що хвиля повторяли те слово та реготались. Деж таки! Уже рік, як золочить ся чоловік по Сербії, та ніде не чув хрещеної мови, аж тут у Парцанах довелось почути своє слово. Хоча воно й не наше питома, але хрещений чоловік то сказав.

Отвирало двері до другої кімнати і дивлю ся, а над лядою схилює ся двоє воєнків і щось говорять, але більше на пальцях. Я притаїв ся за дверми тай слухаю: „Тифу на твою голову“ — говорять один — в таким чоловіком! Питаю

шварцу — не знам, питаю олуфко — не знам, питаю респодентку, а він регочеть ся. А щоб тебе Бог побив!

— Якже до тебе говорити? А хліба також нема?

— Hleba neta — відповів купець.

— А хліб то розумієш? Що? Е — пся-віра!

Ходімо мой до дому, нема з нашого торгу ніщо, пропадемо у цій Сербії, тай решта.

— Не бійте ся — кажу я — не пропадете, от, сядьте лише, а я скажу йому, щоб дав вам потрібні річі, а „респоденку“ я маю дома, то вам дам. Звідки ви?

Дядьки мої, як вчули, що я до них по хрещеному заговорив, то мало не попадали з дива.

„Ми“ говорять з Буковини: я ади з Кицелєва а камрат з Лужан. А ви звідки?

— Я — говорю — ваш сусід зі Снятина, вчув, що говорите по нашому тай і сам трохи здивувався, бо давно вже нашої мови не чув.

„О дай, Боже, многа літ прожити! що сте си признали до нас, тай вібачейте, щосте нас у сварці застали. Ви знаєте, як заговорили до нас по руськи, то так гейби сте нам по морді дали, так нам якос омпо стало. А що-ж, коли не знає нічо, як стовп; що запитай, то все — нема, не знам.

— Ви цим не дуже гризть ся — кажу я — щосьте го трохи посварили; він не розумів, що ви казали. От ходіть краще зі мною тай випемо по одній каві.

„А може буде мати по келішку горівки, вони то ракія називають“ каже Лужанський.

— Цего він не має — кажу я, — впрочім я горівки не пю.

Я отворив двері і представив дядькам своїх краян.

— Видите, то сі люди, що хотіли респоденку, Українці, так як я, мої близькі сусіди.

„Що то, твоєї віри люди?“ закликали майже всі нараз.

Та не чуєш, що Країнці каже, такі як і він“ відозвав ся один з другого стола, який знав латинкою писати.

„Не Країнці, лише Українці“, запримітив писар, чоловік „школований“ (вчений), як каже Серб.

Е що! — Країнець, Українець — все одно, доста, що є добрі люди. Коли ти, учителю, кажеш, що сі люди твоєї віри, то ми мусимо їх частувати, бо нема ліпших людей від твоєї віри. То вже ми переконали ся на тобі. Шкода лише, що нема ракії, але тому що нема, будемо пити чорну каву.

Ми випили по кілька горняток кави, а потім я взяв краянів до себе, щоб дати їм ту нещасну респоденку.

— Но дивіть ся, дивіть! хто би то сказав, що ми тут вас подобаємо. З нами є ще два камрати з Галичини, а решта все Румуни, Чехи, Мадяри та Німці.

— А що ви тут робите? — питаю.

„Ми, пані, тут при ці колейці працюємо, що возить руду з Баби, а мешкаємо на бураках у Раді, ми є при айзінбані, бо ми з цівіля колейці.

— А як довго ви тут?

„Ми ще від літа, але якос ані руш цієї сербщини піймати; за мало з людьми си стикаємо.

— От ми вже дома — кажу я, отвираючи фіртку — це моя хата, а це мій город.

(Конець буде.)

Найвищий трибунал судовий український.

Відень, 23. липня 1917.

(Ф. Н.) „Утро Росії“ з дня 28. н. ст. червня у телеграмі з Києва доносить:

У Києві відкривається з'їзд українських правників, скликаний „Українським правничим Товариством“. З'їзд протягнеться 2 дні. В програмі питань про державний устрій України на принципах вимог життя й теорії державного права, конкретні зарядження в цілі організації українських правительствених інституцій, мова судових інституцій, зарядження для організації українського суду.

„Кієвская Мысль“ з дня 27. н. ст. червня повідомляє:

Вчора в льокалі Музея відкрився з'їзд українських правників. Председателем з'їзду вибрано М. Левитського, заступниками председателя Радченка і Гранчевського, секретарем Мачиченка.

Після вибору президії на з'їзді торжественно відчитано „Універсал“ Української Центральної Ради.

Відтак виступив на з'їзді проф. М. Грушевський з промовою на тему „Про основи автономії України з точки погляду історичної й політично-економічної“.

Після промови проф. М. Грушевського оголошено на з'їзді два реферати: Ляшенка —

„Історичний огляд розвитку українського права“ й Галичанина Герасимовича „Про мову в судах у Галичині“.

„Новое Время“ з дня 1. н. ст. липня у телеграмі з Києва повідомляє:

З'їзд українських правників, прилучившись до „Універсалу“ Центральної Ради про автономію, постановив, що суд на Україні має бути незалежним від російського правительства і на його чолі має стояти найвищий суд. При Центральній Раді повинна бути основана окрема комісія для видання всіх сучасних законодавчих актів в українській мові. Судоводство у всіх судових інституціях і нотаріатах України має бути ведене в українській мові. На посади в судах мають вибирати ся й іменувати Українці.

Центральна Рада має негайно подбати про введення сього в життя й негайно потворити по цілій Україні окремі судові комітети, а у Києві центральну судову організацію.

До наведених резолюцій „Русская Воля“ з дня 28. н. ст. червня у телеграмі з Києва додає ще отсі:

Повітові мирові інституції повинні негайно приступити до вибору мирових судів Українців. Всі правники-Українці, що знаходяться поза межами України, повинні вернути до рідного краю.

Російські генерали перед воєнним судом.

Львів, 26. липня 1917.

Віденські днівники доносять на основі англійських інформацій, що приказом начального вождя позбавлено команди 9 генералів і команданта західного фронту Гугора; всі вони стануть перед воєнним судом.

Також будуть поставлені перед воєнним суд війська 607. полку піхоти, який поносить безпосередню вину проломаня російського фронту.

Проф. Грушевський про правно-державне становище України.

На взір Баварії, однак з більшими правами в економічній області.

Відень 22. липня 1917.

„Новое Время“ з дня 22. н. ст. липня у телеграмі з Києва повідомляє:

Голова Центральної Ради Грушевський на українським військовим з'їзді заявив, що автономію України треба розуміти широко в політичній змислі, у границях федеративної російської республіки. Україна повинна бути з'організована на взір Баварії в Німецьким Союзі, однак з більшими правами в економічній області. Роля Установчих Зборів у відношенню до української автономії зводиться тільки до юридичної санкції.

(Баварія становить у Німецьким Союзі суверенний державний організм — зі своїм власним головою (королем), своїм правительством (кабінетом міністрів), армією і заграничним представництвом. Тільки в області економічній державна суверенність обмежена інтересами цілого Союзу. — Ф. К.)

Ще в одній пекуцій справі.

Нам пишуть:

В ч. 167 „Діла“ поміщено допис про поширені венеричних недуг між нашим народом в Галичині. Сумна се правда на жаль, що недуги ті з війською прибули страшний розмір взагалі та що загрожують нашому народови зде генерованєм. Полові слабости се одно з тих числених воєнних нещаст, що навістили не лиш наш край, але й цілу Европу. Слідом війни і та проказа поширилась та починає з більшою силою точити мов черв не лиш нашу суспільність але й між чужими робить чи малі спустошення. Тимто й та чужа часопись, що налічує у східній Галичині більш мільона венерично хорих, віддай забула чи не хотіла може подати статистики хорих у власнім краю, бож порівняне те випало б мабуть в некорист чужинського краю. Найліпшим доказом того є хотьби і сей факт, що у Відні тоже венеричні слабости протягом війни дуже поширили ся. Тільки що там не глядять байдужно на ту справу, але ще з початком війни потворили ся різні гуманітарні товариства, які поставили собі метою, всякими можливими способами поборювати полові недуги. Розуміється, що головні лікарі взяли ся гора до тої праці та віддали

безінтересно всі свої сили на услуги цілям тих товариств. Уладжують часто публичні а при тім безплатні вічити про обяви та запобігане перед венеричними недугами осібю для муштин а осібю для женщин, хорих лічать безплатно та безплатно доставляють їм потрібних ліків і тим робом старають ся поборювати лихо, та як доси то не без успіхів.

І намби так само робили о скільки се — розуміється — з огляду на слабі наші сили є можливим. Улажуванем відчитів по селах і містах о скільки можна при помочи світляних образів про суть, обяви та лічене полових недуг було б найлучшим і найуспішнішим середником поборювання того рака суспільного.

Видане пояснення і поучення чи там відозви до селян було б ні при чім а тим менше тепер! Звісно, що наш пересічний селянин нині ще — на жаль — не дуже цікавиться друкованою книжкою чи там иншим яким письмом та лиш деколи в ряди-годи до неї загляне. А нині в воєнних часах то вже навіть і тямуча та цікава до книжок людина на селі не дуже горне ся до книжки. Инша річ публичний виклад; на такий виклад піде радо кожний, вслушає його з увагою та певно скористає більше, чим з друкованої інструкції хоть би як гарної і точної.

Вельми вдячна і корисна праця отвиряється для наших лікарів і медиків. Суспільний обов'язок освідмлювання широких мас народа про грозу хороби та поборювання її припав би в першій мірі їм, а то улажуванем частих безплатних відчитів публичних по всім усядам нашого краю. Правда, що багато наших лікарів і медиків занятих тепер виключно в різних військових шпиталях в Галичині, але гадаю, що в такій важній справі власті військові не то, що не були би противними того рода акції зі сторони військового персоналу лікарського, але ще й пособляли би їй всяким чином, бож удержане здорової а сильної людської генерації лежить рівнож в інтересі людської держави. — К. К.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 26. липня 1917.

— Загально український робітничий з'їзд. „Кієв. Мысль“ з 27. н. ст. червня повідомляє: Д. 28. н. ст. червня у дворі скликають ся загальні збори української соц. дем. фракції Ради робітничих депутатів для обговорення питання про скликане загально українського робітничого з'їзду.

— 3 господарської Ради. „Nowa Reforma“ доносить, що на першій засіданню господарської Ради, якому проводив з уряду полковник Лямезан, обради над апровізацією краю були дуже оживлені. З усіх сторін, з кругів представників міст, з польської і української сторони піднесено згідно нарікання на систему апровізації краю, на недостачі і методи, завдяки яким Галичина є ограблена з усього, а нічого до неї не довозить ся. Один з представників Українців мав зазначити, що на тій платформі спільної боротьби проти такої системи можуть зійти ся Українці і Поляки. На тім засіданню переведено вибори до трьох комісій Ради. Вибрано до комісії продукційної з Українців: пп. Кульчицького, о. Войнаровського, Нагірного, Кивелюка і 12 Поляків (се така спільна платформа!); до комісії торговельної з Українців пп. Макарушку Нагірного і 11 Поляків, до комісії розділу: пп. Федака, Галича, Кивелюка, Кульчицького і 8 Поляків.

— Українське віче в Москві. „Утро Росії“ з д. 30. н. ст. червня повідомляє: Вчора в льокалі цирку Саламонського відбуло ся віче жовнірів-Українців і членів Українського військового клубу. На вічу виступали делегати, котрі приїхали з українського з'їзду Ради, й які зазнайомили зібраних з ухвалами з'їзду. Богато бесідників виступало з різкою критикою діяльності міністра війни А. Керенського „Прийшла пора домогати ся автономії України, а брати її своїми руками!“ — говорили бесідники. Віче затягнуло ся до глибокої ночі. — Ф. К.

— Іспит зрілості на українським гімназіяльним науковим нурті у Відні (III. Radezkystrasse 2). Відбув ся в днях 2. і 3. липня с. р. під проводом директора д-ра Н. Сабата. Свідомство зрілості одержали: Білінський Володимир, Кордасевич Володимир, Крайківська Юлія, Маргулес Венямін, Огоновська Константина (з відзн.), Рамлер Ізраїл, Ступницька Анна (з відзн.), Ступницька Олена, Штайдсман Берта. Протягом шк. р. 1916/17 зложили т. зв. „воєнний іспит зрілості“ : Алиськевич Юлія Омеян, Барш Роман, Бінас Стефан, Борук Юрій, Ворона Евген, Гомик Михайло, Довганик Іван, Драг Абрагам, Загайкевич Михайло, Кравець Іван, Кузич Николай, Левицький Йосиф, Малаюк Стефан, Мельничук Стефан, Пінчук Осип, Савчук Михайло, Слобода Дмитро, Тарнавський Віктор, Терпеливський Михайло і Якимів Павло.

— Спілка українських лікарів. „Кієв. Мысль“ з д. 17. н. ст. червня повідомляє: У Києві з'організувала ся „Спілка українських лікарів“. Запис у члени Спілки приймає ся в „Українським Науковим Товаристві“, вул. Підвальна 36, кожного понеділка, середі й п'ятниці.

— Нові постанови про підміги для виселенців. Урядово оголошують: Міністерство внутрішніх справ видало рескрипт до всіх політичних властей краєвих, з виїмком Буковини, яким нормує ся на ново державну пом'ч для виселенців від дня 21. липня с. р., а саме: 1) в теперішній державній області опіки для виселенців се-то: Австрії долішній, Арстрії горішній, Зальцбургу, Стирії, в політичних повітах Фелькермаркт і Вольфсберг, в Каринтії, Країні, Чехії, Моравії, західнім Шлеску і в ширшій воєнній області Галичини. 2) в Тироли, Форарльбергу, Побережю, Дальматії, східнім Шлеску і в політичних повітах Каринтії, які не належать до області опіки для виселенців, дальше в теперішній тіснійшій воєнній області в Галичині. В рескрипті визначено поодинокі квоти підмог: для нежонатих зглядно незамужних, нездібних до зарібкованя осіб по 4 К денно на голову, для постійно нездібних до зарібкованя подруж разом по 6 К, а для инших незасібних виселенців по 2 К. денно на голову. Унормовано також відношене підмоги для виселенців до инших правильних доходів.

— Під увагу гр. кат. Консисторії в Перемішли. Нам пишуть: В Старім Самборі, де міщанство переважно українське, а елемент польський форсує спроваджуванем різних директорів касових та ремісників, функціонерів магістрату, так що навіть гиця спроваджено аж з Мазурів — є посада призначена для трьох гр. кат. священників, а то пароха, сотрудника і катихита. Посади катихита не обсаджено від давна, щоб не „псував“ сотрудникови, а по інгазі звинено також посаду сотрудника, що був зразом катехитом, так що лишив ся лиш парох, котрий перетяжений функціями парохіяльними та в різних комітетах, товариствах, касі і склепі, учить ще релігії в трьох школах. Очевидно, що мимо його найширшої праці наука релігії мусить на тім терпіти, діти або не учать ся релігії або ходять на латинську, а прецінь доси катихит був одним заборолом в школі проти польонізації. Консисторія отже усуваючи осібного катихита причиняє ся до сеї польонізації і до того, що діяльність товариств засничує ся, а зосібна істноване товариств економічних в наслідок браку інтелігентних провідників, до яких звичайно належали катихити, є сильно загрожений. У Поляків річ має ся противно, бо там

хоч парох не має багато „душ“, є собіний катихит, а щоби число робітників около польськості збільшити, надано особного сотрудника. Консигорія наша не може покликати ся на брак св. священників, бо по містах, де польонізація пхається вікнами і дверима, повинен бути другий священник, скорше ніж десь у Вовчій або Волосатім. — н. н.

— Відзначенє. О. Осип Кишакевич, полевий курат в VIII. ранзі одержав почесну відзнаку Червоного Хреста II. класи з воєнною декорацією.

Нові книжки і видання.

Die revolutionäre Ukraine. Ukrainische Bestrebungen und Erungenschaften inmitten der Revolution in Ru-land. Eine Übersicht von Dr. jur. Michael Łozynskyj. Wien, Juni 1917. Vsrlag der „Ukrain. Rundschau“.

ПОМЕРЛИ.

Анна з Тинських Фанчинська, мати о. Ілларіона Фанчинського — утокоїла ся в Дунаєві дня 13. липня 1917 р. в 58 році життя. В. й. п.

Стефанія з Гузарів Горунова, жена атамана українських Січових стрільців, померла нині по тридцяти неділях, на затроєне грибами, в 27. році життя. Нещасний муж находит ся в російській неволі. Похорон імовірно в суботу, В. й. п.

З табору виселенців.

З Хоцена нм пишуть: Перед закінченням шкільного року, дня 16. с. м. святувала дівора української 5 кл. школи в хоценських бараках 56-ті роковини смерті Т. Шевченка. Дуже гарно підготоване діточе свято стало враз святом усіх українських виселенців в бараках.

В улазній зелені бараків театральні сали прикрасила дівора килимами глибини сцени, де серед вишитих ручників та вінців з барвінку міститься образ Кобзаря.

Салю заповнили всі шкільні діти від 8-го року життя, числом поверх 500, устлані в вірцезім повядку. На блідих, приморшених діточих личках сяли радістю очі. З дітьми прийшли також родичі, а між ними наші люди з Волині. Крім повної гр. мади української інтелігенції завітати на свято й гості: начальник бараків, Німець, секретар намісництва Клепш та урядники Чехи.

По призначенню гостей виголосив управитель школи п. Денис Стельмах відчит д-я дівтори. Живим, теплим та сердечним описом і оповіданням, припорошенням дуже злучно до степеня розуміння дівтори, подаз дівторі суть понята любови рідної землі та рідного народу, а відтак розказав дівторі просто і цікаво про житє та заслуги Т. Шевченка.

І тепер і як виростемо, паматати будемо, діточки милі, нашого любого, замученого Тараса, читати будемо його вірші і робити мем так, як він робив. Свою рідну, красну Україну і свій рідний народ любити мем за все на світі. Раз на все поставовимо собі твердо в день свята Шевченка якесь добре діло зробити, таке діло, щоби воно для многих людей було корисне, таке діло, як нині робимо. Всі гроші, зібрані на святі Шевченка, дамо, любі діточки, на такий дім на нашої земля, в якій наші українські сиритки, ті, що тата маму війна їм забрала, жити муть і виростати на добрих синів, на добрі доньки неньки-України. Дух Шевченка дивить ся на те наше гарне діло і радіє ним...

В очак дівтори сяла радість. Засіяне добре зерно не пропаде марно.

„У нашім селі святкували Шевченка, але я що-йно тепер знаю, за що“ — сказала одна старша школярка.

Ціла програма свята була виведена пре красно. Триголосний діточий хор з 52 школярів і школярок, в тім числі 8 дітей з Волині, ведений учителем п. Ос. Коником, відспівав при фортепьяновім супроводі учительки п. Ол. Коссакової дуже внятно, декуди вповні артистично дозволі трудні пісні: „Рече та стогне“, „Ой Дністрі!“, „Минуло літо“, „Смерть козака“ та інтродукцію до діточої оперетки М. Лисенка „Козз-Дерева“.

Обоім трудівникам, що так гарно вивчили діточки співати, належить повне признанє за витревалу, солідну та охочу працю.

Чотири деклямації влучно вибраних віршів Шевченка, Самійленка, Чайченка і Чупринки виголосили ученики і учениці з чудовим відчутєм, незвичайно гарною модуляцією і дикцією.

На закінченє свята вивела дівтора сценічний образок у двох відслонях Мих. Козоріса „Тарас-Дитина“. Живої гри, виученої учителькою п. Ол. Головчук і управителем школи, можна було дівторі позавидувати. Такої свободи, вірности, відчуття і зрозуміння роль та змісту штуки не доводить ся все стрічати.

Відспіванєм имну „Ще не вмерла-Україна“ закінчила дівтора Тарасове свято.

Дохід призначений на Захист сиріт ім. митрополита А. гр. Шептицького, як дар дівтори. — Д. Б.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим доровіше і важливіші для української справи, конечні як найскорше і майобильніші жертви

о. Петро Катернюк гімназіальний проф. тепер духовник в Раштаті (Німеччина) 30 К. (Діло): д-р Филімона Григорія в Лятмеріц, Івана Городиского, Володимира Тиміського в Перемишлі, Іларія Бриндзана в Грубешові, Корнила Кірейюка в Володимирі Волинським, — Петро Пришляк, Фрайденталь 3 К. — д-р Рашгавзер 1 К. — Григорій Лебедович Любачів 10 К.: о. Антін Савчин, Броніслав Мартинюк обое з Лівчи, д-р Яремкевич, д-р Чапельський, Йосиф Снігура — всі з Любачева, — М. Залєський Сисів 10 К. Франца Запуталовича пол. поч. 61, о. Дутчак катехита в Сколім, М. Павлюка судового авскультанта в Золочеві, Антона Шуля асистента держ. зел. Бібрка, — о. Іоаким Федюк Студінка п. Бабин над Лімницею 10 К.: о. Володимира Яновича, о. Ник. Юрика, о. Ник. Миндюка, о. М. Кордубу з Курян, о. Льва Гарасевича. — Присікок Кудлаківка 32 К.: громади Бабин середній, Бабин загірний, Перевозець, Слобідку і Домитів — всі з пов. калуського, — Вітики О. ердів 10 К.: о. Дорош Ст. Корениця, Зося Фартухива і Іра Макух у Львові, Юра Яремкевич Печемішль, Олена Валюхівна в Ластівках, — Ярослав Горалевич авдитор в Мариорощі Соготі 50 К.: Теофілю Глинську в Добрянах коло Стрия, о. курата Теофіла Драчинського при воен. команді у Львові в Мор. Остріві, о. курата Дмитра Ташука при кв. від. № 9, надпор. авдитора Стефана Соломьяного при пол. суді 7 А. К., поручн. Романа Кізя при рез. штітальні Станиславів 2 в М. Шітет, — Олена Мандзій, Войнилів 10 Кор.: пп. Пегронелю Поповичеву, К. Тайфьлого судію, Козловську уч., В. Сьліву контролора уряду податкового, всі з Войнилова і п. Юрикову жену о. пароха з Мошковець. — Евлія Грубека Стрий 5 К.: пп. Евгению Малек учительку в Бережний корол., Олю Рогульську учит. в Старім селі і Карла Стемпурського студента філософії у Відні замешк. в Стрию. Гриць Фединський Гмінд Д. А. 10 К.: Ярослава Рибак, Зенона Русина, Аглію Тевтулівну, Зеню Копертинську, Ольгу Нарожняківну — всі в Гмінді Д. Авс., — Ів. Затківна Бінчарова 3 К. — Юрій Курдіяк ц. к. надпоруч.: Марію Шалінську надпоручникову в Холмі, Кагрю з Терлецьких Сасикозу в Бориславі, Петра Терлецького в Ролаві пол. курата о. Дмитра Панасевича і о. Юрія Колодія в Деятині (Боснія). Віра Трусевич 5 К. (Дн.). — Віст. УСС. Вишиваний Федір Кіш 5 К.: фенриха Вишиваного Миколу s. F. A. R № 11, Мандзія Михайла комі ар. ц. к. староства Бібрка, Е. F. Zgsf. Бассараба Йосифа Off. kurs in Jägerndorf, дес. УСС. Моду Ізена Вишкіл. — Софія Спреничинагова в Празі 5 К.: Мирославу Витвицьку в Празі, Ольгу Гарас Грефенбер, І. Маціевич фенрих пол. поч. 369, Юрія Хабаба кадет аспірант пол. поч. 412, В. Ілюк в Празі. — Михайло Дворжан 6 К. — Людмила Шевченко Ластівки 3 К.: Іваночку Валюхівну абіт. Ластівки, Ізася Іванусіва уч. VII кл. гімн. Вановичі.

О ПОВІСТКИ.

П'ятниця, 27. липня 1917.

Нині: греко-кат.: Акима і Он. — римо-кат.: Наталія р.

Завтра: греко-кат.: Волод. рав. — римо-кат.: Інокентія.

Жертва з Чорногори. П. Теодор Поліха, проф. укр. гімназії в Перемишлі, тепер надпор. артилерії в Чорногорі, прилав 100 коронову облігацію воєнної державної позички на фонд ім. митрополита Шептицького для укр. сиріт. І на високім Ловені є наші люди, яких серця бють ся для свого народу і його житєвих потреб. — За Секцію „Живого памятника“: о. В. Лициняк.

ВИКАЗИ ЖЕРТВ

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили в коронах:

Вл. Леонт. Ріт. фон Добрянський, інсп. зеліз. 4, Мих. Ткачик 4, В. Остап 4, В. Харкевич 3, Персонал стації зеліз. в Кульчицях 10, Мих. Говур 4, о. Гординський через п. Сидора Тимяка 10, Павло Біда з Леванд. 4, с. І. Боднар пар. Дмитрова через „Дністер 15. — Разом 58 кор.

За що в імені шкільної дівтори і їх родичів, складаємо ласкавим жертводавцям сив прилюдно сердечну подяку. Мих. Сілк, і Я. Яцкевич.

Адреса: Управа школи ім. Б. Грінченка, Городецька 95, або Грунвальдська 4. 278 1-1

На школу ім. кн. Льва у Львові, на Личакові, вул. Клушинська ч. 5 зложили в коронах слідуєчі Вл. Добродійки і Добродії:

Скарбкова Олімпія 8, Нагірна Сяся 150, Михайло Калимович 2, Антін Кофишин 10, Кашникевичівна Ірена на рахунок деклярацій 6, Анастасія Кізликова 2, Яків Насс стрілецький дентист 5-27, Українки з ц. к. жен. учит. семінарії у Львові III. р. 6 за цвітень і май 2. — Збірка в церкві св. Петра і Павла 22-05, друга збірка 21-51, п. Лампикова 2, Д-р Вербенєць в Александрова в Сербії 40. В червні і липні зложили: Анастасія Кізликова 2, К. Кашникевич на рахунок деклярацій 13, Українки з ц. к. жен. учит. семінарії III. р. 6. 103, Михайло Калинович 6 — На кн. вклад. Кредит. Тов. „Дністер“ ч. 9980 зложили в коронах: Кар. Федорович, Губша 20, о. Володимир Андрухів Лятки 10, о. Ів. Райтаровський Сороки 6, Дмитро Стефаню Тустановичі 100, о. Тит Глібовицький Фирлеїв 10, о. Мих. Клюк Заруді 10, о. Лев Горалевич Угерсько 8, Казимира Монавицька О. священніц 3, о. І. Райтаровський 3, Иос. Юркевич пол. поч. 212, 10, о. Е. г. Федорович Журавно 5, о. Вас. Мацюрак Східниця 5 Дмитро Стефанюк Тустановичі 70 о. Евген Качмарський Славсько 10, о. Іван Жарський Глудно 3, Ант. Мусанович Камень 20, о. Лев Горалевич Угерсько 5, о. І. Фанчинський збірки в Станиславчику 10, о. Яків Яхно Заколоті 3.

Дальші ласкаві жертви просить ся слати на вкладкову книжочку Кред. Тов. „Дністер“ ч. 9980 Львів вул. Руська. XII.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Максим Чепіль, з Трибуховець, повіт Бучач, пошукує свою жінку Марку Чепіль з 3 дітьми. Просить ся усіх, хтоб знав місце побуту пошукуваних повідомити о сім гр. к.т. Уряд парохіальний в Діліні к. Стрия. 51 3-3

Петро Басюк 103 п. п. 17 номп. шукає свого брата Грицька Басюка, який того року був при 95 п. п. 52 3-3

Оголошення.

Пошукую до двох дівчаток з третьої виділової учительни з повправним знанєм української і німецької мови, можливо з французьким і фортепьяном. — о. Григорій Калимон, Ришкова воля, почта Бобрівка коло Ярослава. 56 2-5

Приймаєть ся передплата на

„Вістник Союзу Визволення України“.

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторі великого формату, з ілюстраціями рік видання IV. Річна передплата вносьть 15 кор. (15 марок, 6 рублів, 3 долари), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублі), кварта 4 кор. 50 сат. (4 мар. 50 фен., 1 руб. 75 коп.). Ціна поодінах чисел 40 сат. (40 фен., 15 коп.). Вістник Союзу Визволення України в часописею безпартійною і стоїть на становищі самостійницьким, все українським.

Крім статей на теми бжучого політичного життя і богатої хроніки з життя Росії, російської України і зайнятих областей російської України, Вістник богато місця уділяє творам красного письменства, справам українських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів чужої преси та реферувать ся книжкові видання про українську справу а також достійні огляди воєнних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часопису: **Віст VIII. Josefstädterstr. 79, Tür 6.** Конто поштової шадниці 107090. 9-7

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. ш. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
цілорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
цілорічно . . . . . 36.—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталі оголошення за окремою
умовою.
Одн. примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Памейко.

Теребовля, Чортків, Коломия заняті.

Крайна завзятість арт. боїв на
Заході.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 27. липня.

Фронт кн. Леопольда баварського: Наступи групи Бем Ермоля посуваються успішно. Частина військ ген. полковника Кріка, частина полку молод. Шгаремберга ч. 13 і баварські війська протягом ночі серед борби з задніми сторожами рос. заволоділи Коломиею.

На північ Дністра наближаються союзні війська до устя Стрипи. Теребовля і Чортків в руках Німців. Масові протинаступи на північ від Теребовлі зломано з великими для ворога втратами.

На схід від Тернополя знов відперто не-
приятеля далі на схід.

Фронт арх. Йосифа: У відновлених
борбах над гор. Сушітою місцевини Совея і Не-
трівської дістають ся в руки неприятеля.

В лісних Карпатах рос. фронт тепер уже
від татарського провалу аж до Кірлібаби захи-
таний. Полки гонведів відперли ворога за Ца-
пул. Австро угорські сили і німецькі ген. полк.
Кевеша здожгор. бігу гірських рік пруть впе-
ред у півн. схід. напрямі.

Фронт італійський: В багато місце-
востях з обох боків сильніша діяльність арти-
лерії.

Фронт Макензена. Не змінило ся.

Фронт балканський. Нічого нового.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 27 липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ генерала полковни-
ка Бем Ермоля. В завзятій дужаню, в ча-
сті котрого Цісар був присутній на боєвищі,
наші дивізії коло Тернополя сильним наступом
далі розширили здобутий недавно примісток
на східній березі Серету. На південь — мимо
завзятого опору Росіян, котрі вели тисячі жов-
нів густими масами в наш руйнуючий огонь,
виборено перехід через Гнізну і Серет від
Теребовлі до Скоморох. По обох сто-
ронах Дністра швидко йдемо вперед. Бавар-
ські війська з австро-угорськими заняли Ко-
ломию.

Фронт архикн. Йосифа: В північно-
східній часті Карпат Лісних наші корпуси йдуть
за уступаючим ворогом до Прута. В горах на
схід від долини Кезди Вашаргелі вивязали ся
чотири нові бої. Ми лишили ворогови
долину Совея аж до гор. бігу Путни.

Фронт Макензена: Боєва діяльність
над дол. Серетом була менша ніж попередних
днів.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Битва артилерії у Фляндрії вчора хвилево
ослабла наслідком злих умов обсервації. Над
вечером вона знов зросла до крайної за-
взятости. Нові насильні звідни Англіїців зло-
мано скрізь у нашій оборонній області. В Ар-
тезі по пол. значно віджила огнева діяльність.
В ночі відперто на цілм фронті напади воро-
жих звідних відділів.

Львів, 27. липня 1917

Пишуть нам: Радісні вістки з України а
думки про кінець війни, котрий врешті колись
настане, не раз приводять нас до застанови, як
то ми уладимо своє громадське жите по війні:
чи воно буде мотти розвивати ся по нами ба-
жаній дині та чи ми станемо до нового народ-
ного жита обновлені, в новій одежі, чи в стар-
их ганчірках, зі старими гріхами. Сучасне по-
ложене можна би назвати приготівляючим нас
до повоєнного жита і тому то ми вже тепер
повинні здати собі справу з того, чи ми буде-
мо гідні до нього примістити ся. Так багато
прогрів стрічаємо у наших громадян, так ті
прогрів не слабнуть, але могутніють, що дій-
сно нас збирає острах, чи відповімо вимогам,
які буде ставити зростаюче національно-по-
літичне жите, коли на руїнах мав зійти нове
сонце. Витворюють ся у нас явища, які викли-
кують поважні сумніви на будуче.

Недавно відбула ся у Львові нарада Со-
юза Спілок, на якій між учасниками і між ре-
ферентами стрічали ми багато професорів. Пев-
но не один патріот скаже: дуже гарно, що на-
ше учительство зрозуміло вау хвилі, вагу еко-
мічного жита і віддає йому свої сили. Але тут
зараз пригадують ся нам збори, а то — збори
У. П. Т. з грудня 1916 р. Збори нечисленні, за-
ступлені учительством середніх шкіл дуже сла-
бо; на них не було, здається, ні одного (о-
скільки можемо се знати з часописних звітів)
з тих педагогів, які були на зборах Со-
юза Спілок. А мабуть ніхто не скаже, що
шкільні справи маловажні і цілком зайвим буде
тут підносити значіне нарад над нашим шкіль-
ництвом, яке на жаль слабо розвинене, бо не-
ма багато охочих людей, щоби йому віддали
свої сили. Питаємо: чи се здорова проява? Хто
ж в першій мірі повинен прийти на педа-
гогічні збори, як не учителі? Але йдімо далше!

Один з таких навіть заслужених (педагогів)
економістів, який на жаль учить української мо-
ви в польській гімназії, признає ся, що він (по-
біч катихита одинока укр. сила!) „нічого уче-
ників не вчить!“ Він не має часу приготувати
ся до лекції та не має охоти до сего, бо він
цілий пірнув в економічній роботі. А подібних
фактів можна би більше знайти. І куди ж ми
зайдемо серед таких відносин, як — що так
скажемо — шість буде покидати таке потрібне
шестьсто, а буде брати ся до більше поплатно-
го столарства? Нічого проти сего не маємо,
щоби хтось займав ся тим, що йому миле. Але
нехай зречеть ся посади менше йому милої, а
зате більше відповідальної. Не сила двом богам
служити! Шкож молодіж скаже, як вона, вий-
шовши з гімназії, не буде вміти читати, писати,
не буде знати своєї рідної мови, літератури,
історії? Чи так приготівляють ся кадри справ-
дішної, активної інтелігенції? Зване й обовязки
педагога і економіста є собі досить протилежні.
Педагог мусить бути принципіальний, ідейний,
совісний; зате економіста „кваліфікує“ по-
мисловість, сприт, зручність. Економічна праця
— то само жите і в тім перевага його над пе-
дагогічною працею, над навчанем річий не раз
сухих і мертвих. Нічого дивного, що економіч-
на праця більше пориває педагога, коли він
хоча трохи їй віддасть ся. Тому то рада педа-
гогам: не ангажувати ся в економічній роботі,
бо вона скоро їх цілком полонить і вони за-
недбають переважно обовязки педагогів і зро-
блять кривду молодіж.

А тепер інше явище в нашм громадянстві.
Завело ся у нас, а особливо по провінції таке,
що різні посади головно платні (бо до неплат-
них люди не дуже рвуть ся) в економічних то-
вариствах громадають ся в руках двох трьох лю-
дей, так що один має не раз дві—три посади
попри своє фахове заняті. Розуміють ся, що на
тім терпить інтерес загальний або товариства,
бо годі, щоб один чоловік дав всему тому ра-
ду. Не можемо уважати не то за патріотичне,
але й за совісне сповнюване своїх обовязків,
коли н. пр. один чи другий директор кредито-
вого товариства не урядує в тій порі, в якій
приходять сторони, лише приходять собі коли

небудь і зробити ту роботу, яку приготівив йо-
му помічник. Ми звичайно ще й сего вимагаємо
від таких директорів на провінції по недуже ве-
ликих товариствах, нехай вони у вільніших хви-
лях поговорять зі сторонами бодай кілька слів,
щоби мужик знав, що він у своїй інституції,
що має до діла зі своїми людьми. Коли сего
директори не роблять, то з них такий самий хо-
сен, як з директорів Поляків чи Жидів.

Хісна загальної натури в такої аккумуляції
посад нема ніякого, а зате є шкода. Одинаці,
обвантажні платними посадами, відтягають ся
від інших занять, при яких вони не раз конечно
потрібні. На те громада дивить ся неласкавим
оком і відтягаєт ся собі від роботи, говорячи:
Х має самі платні посади, нехай прийметь ся й
якої роботи безінтересовно. Далше такі люди,
станувши сильною ногою в економічних това-
риствах витворюють гурток, який майже не до-
пускає критики й контролю членів тих товариств-
кооперативів! По нашій гадці до таких това-
риств належить притягати до управи як найбіль-
ше людей охочих і то до різних товариств рі-
жних людей, нехай робота буде роздана. Важ-
ним мотивом при тім повинно бути й се, щоби
зв'язати деяких людей, трохи відсталіх від гро-
мади, з національним житем і в сей спосіб дер-
жати їх під контролею та вимагати від них, що-
би належали до українських товариств, вихову-
вали діти в народнім дусі і т. д. Знаємо кон-
кретні случаи, що в такий спосіб з людей на-
ціонально невідомих виробили ся патріоти і то
не так з інтересу, як радше через те, що вий-
шовши в громадське жите, вони зжили ся з ним
і національно освідомили ся. А є люди, які до
того приневолені шукають по польських това-
риствах зарібку і поволи пристають до наших
ворогів. Чому ж нам не ратувати таких одиниць,
коли можемо їх вратувати?

Треба дуже перестерігати, щоби коопера-
тивні товариства були дійсно ними, опертими на
широких верствах, а не в руках кількох одиниць,
наче які акційні спілки. Належить у членів витво-
рити почуте й обовязок самоконтролі й само-
відповідальности, а не практикувати ніяких тайн.
В противнім разі ті товариства стануть ся пароді-
єю кооперативів. Ті неправильности мусять рі-
шучо улягти зміні, коли будемо кермувати ся не
особистими, приватними оглядами, але висшими
принципами, без яких ми в національнім житю
далеко не зайдемо. Трудність обнови того жи-
тя лежить в тім, що ми не маємо арсенапу,
який стояв би на сторожі національного жита
й його управліннював, бо у нас люди не дуже
в тім визнають ся, що належить робити, а чо-
го ні.

„Робітнича газета“.

Українська опозиція проти анту з 16. липня. — Роз-
ширене свобод. признаних тм актом. — Другий
універсал Ц. У. Р. — Військовий генеральний номі-
тет. — Ополістна.

Львів, 27 липня 1917.

Один з наших прихильників, що бере у-
часть в першій поході австро угорських
військ на Поділе, знайшов в покинутих росій-
ськими військами становищах, примірник „Ро-
бітничої газети“ з д. 19. липня с. р. і у своїй
звличливості передав нам його в редакцію.
В звичайних часах закордонна часопись з перед
кількох днів — нічого особливо замітного, нині
вона з огляду на те, що вісти про закордонну
Україну приходять до нас місяць два пізніше,
як звичайно, і дуже часто вони не відповідають
дійсности, оригінальне число української газети
з того боку фронту для нас дороге і цікаве.

„Робітнича газета“ видаєт ся українською
соціально-демократичною робітничою партією
в Києві як дневник. В числі, яке маємо перед
собою, є кілька вісток, які зображують сучасне
політичне положення українства в Росії, а зокре-
ма його відношене до тимчасового правитель-
ства, і ними хочемо поділитися з читачами.

Справі угоди України з Росією і актови
російського правительства з 16. липня с. р. при-
свячена вступна стаття згаданого дневника. Ав-
тор статі підчеркає одну на його погляд важну

обставину, а саме: що угода завершилася перш усього за згодою української і російської революційної демократії. Як по російським боці проти-вляли ся угоді кадети, так „серед українських груп також була певна опозиція, а се з боку тих груп, для яких національний момент стоїть вище і не зв'язаний тісно і гармонійно з вимогами загально демократичними і революційними“.

Вдержане сил революції уважає автор під-сю пору справою першорядної ваги для украї-нства і розглядаючи з сего становища україн-сько російську угоду, пише:

„На наш погляд значіне угоди не полягає на тих конкретних здобутках, які розглядає текст урядового оповіщення. Треба пам'ятати, що при умовах революційного часу ті форми, які встановлені ним, мають підля-гати розширенню та будуть змінені і примінені відповідно до потреб революції. Важно, що угода дає підставу до утворення єдності всіх революційних сил та до утворення міцної революційної влади. А се єдність рево-люційних сил, се єдина революційна власть за-безпечить дальший розвиток і дальший успіх здобутків національних і соціальних на Україні“.

З надісланого нам числа „Робітничої Газе-ти“ довідуємо ся дальше, що після завершеної угоди Центральна Українська Рада видала дру-гий універсал до народу. Про се свідчить ота оповістка в згаданій газеті, яку наводимо до-словно:

„Оголошення Універсала Центр. Ради з по-становою Тимчасового Уряду в 6½ год. вечера в середу 5. липня (19. н. ст.) призначено на пло-щах і майданах міста Києва і його околицях. 1) на площі Богдана Хмельницького. 2) Подол. 3) Лукіянівська. 4) Галицький базар. 5) Куренівська площа. 6) На углі Васильківської і Либедсько-Володимирської. 7) Печерській площі. 8) Шулявка, базарна площа. 9) Никольська Слобода. 10) Де-міївка, базарна площа.“

„Генеральний секретар по справах внутрі-шніх В. Винниченко“.

В другім універсалі означено компетенцію Центральної Української Ради в справах війско-вих і „Робітнича Газета“ пише про ту справу в статі п. з. „Військовий Генеральний Комітет“ м.и.:

„В другім універсалі Української Централь-ної Ради сказано, що вона від нині мати ме-представників при кабінеті військового міністра, при генеральнім штабі і верховнім головноко-мандуючим, які будуть брати участь в справах комплектованя окремих частин виключно Україн-цями. Очевидно відати про сю галузь діяльно-сти Ц. Р. повинен її орган і таким органом є природно Військовий Генеральний Комітет. його завданням є кермоване представниками Ц. Р. при-чільних загально державних органах в справі комплектованя окремих частин виключно Україн-цями. Права і обов'язки командування до Гене-рального комітету не належать. Позбавивши ся права командування Генеральний Комітет, а з ним і Ц. Р. не несуть ніякої відповідальности за ви-конане військових обов'язків українськими ча-стками.“

„Одправка українських частин на фронт“.

згода чи незгода їх йти у атаку, се все тепер діло їх і загального командування, український Генеральний Комітет в тому умиває руки. Члени Генерального Комітету, можливо, як громадяни, могли би проводити агітацію відповідно до своїх переконань, але се в ніякому разі від нині не є їх обов'язком“.

З оповісток „Робітничої Газети“ замітніші: заклик до українського учительства про засно-ване Всеукраїнської Учительської Спілки, відо-зва в справі приготувань до виборів городської Думи в Києві і в справі всеукраїнського робітни-чого з'їзду, що має бути скликаний, повідомле-не про віче українських ремісників у Києві.

З воєнної пресової кватири.

Відень, 27. липня 1917.

Між горами Лудова і Кірлібаба, куди роз-тягнув ся найновіший фронт рос. відвороту, пробігають долини Пруту, Серету, Сучави і Молдави, природні дороги з Лісних Карпат на Буковину.

Коломия лежить на половині дороги між долиною Лімниць, відки вийшла наша сфензива на південь Дністра і Чернівцями.

Фронт над Серетом поправив ся через те що посунув ся на схід від Тернополя, а на південь розширив ся аж по Чортків. Від Чорт-кова перебігає ся фронт всяте до Стрипи, а відтам біжить до Коломиї.

До тепер відбито ось які староства:

Надвірна	191.674	на 90.000 душ перед війною
Богородчани	89.257	„ 69.000
Станиславів	86.887	„ 158.000
Печеніжин	12.153	„ 46.000
Підгайці	105.199	„ 93.000
Зборів	63.071	„ 84.000
Косів	191.973	„ 85.000
Коломия	79.971	„ 124.000
Товмач	91.868	„ 110.000
Бучач	119.274	„ 138.000
Теребовля	69.733	„ 81.000
Тернопіль	116.399	„ 142.000
Чортків	69.420	„ 76.000

БЕРЛІН. (Б. Вольфа). Також 26. с. м. наш похід у східній Галичині рама в рама з австр-угорськими військами вінчав ся великими успіха-ми. Де Росіяни збирали ся до опору, всюди їх розбито. Від Тернополя дійшли ми кривавими боями до Гнізні. Там понесли Росіяни такі крі-ваві втрати, що годі уявити собі. Наші батареї стріляли всего з віддалі 500 м. в густі маси ко-люмн, пертих проти нас. І страшна та різня ли-шить ся на все в пам'яті побідників і побідже-них.

Також тяжкі втрати потерпів ворог у бор-бах на півд. від Теребовлі, де ми добули пере-праву на другий берг Серету. Між 10 тим км. на півд. від Теребовлі і горбом Довге наступав на нас неприятель дуже завзято чотирнацять ма філями. Оба наступи відперто. Між Серетом і Дністром посуваємо ся далі.

Добуте Коломию віддало в наші руки важ-ну улову стачі в долині Пруту, де збігають ся важні дороги і залізниці на півд. Дністра.

Далі на південь вже відчуваєть ся хитане

фронту аж до ромунської границі. Вальть ся російський фронт аж до Кірлібаби.

Через те фронт російського відвороту ро-віпняв ся тепер на 350 км.

Опір ставлений Росіянами коло Баби Лу-дови і коло Жаба не уже ратувати ситуації у тім відтинку.

Так само дуже важною точкою був для них Микуличин, який ми їм видерли.

В Карпатах Росіяни ніяк не устоять ся.

В справі відбитих укр. земель і внутр. політики Австрії.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Президія УПР. — як доно-сить „Slav. Kongres.“ — оповістила на засіданню клубу 26. с. м., що відбула з президентом мі-ністрів конференцію в справі адміністрації від-битих укр. повітів. Прем'єр заповів прихильне узгляднене представлених бажань — по вислу-ханню всіх чинників, які входять в рахунок.

В справі внутр. політики Австрії ухвалив клуб витревати на становищу, що розв'язка кон-ституційного питання є первобутним правом пар-ляменту і що се питання має бути розв'язане в конституційній дорозі на основі правдивої де-мократії та права самоозначення і самоуправи австрійських народів.

Ухвалено також старати ся про те, щоб конституційна комісія палати послів була чим скорше скликана задля ведення своєї праці.

Події в Росії.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Доносять, що 31. с. м. збере ся в великій Опері в Москві великий на-родний конгрес представників різних публичних союзів при участі думських послів. Правитель-ство само дало до того почин, бо хоче на тім конгресі вняснити теперішнє положення і задачі найближчої будуччини.

Д. 25. липня явив ся Керенський на засі-данню делегатів роб. жовн. рад і селян, запросив їх до участі в конгресі виголосив пажу промо-ву. Сказав, що поразене на фронті витворило податний ґрунт для протиреволюції, але прави-тельство рішене всіми засобами поборювати анархію і реакцію. Відкличе ся до конгресу о поміч.

През. Чхеїдзе впенив прем'єра, що прави-тельство найде в комітетах сильну поміч до ра-тованя революції і вітчизни.

ПЕТРОГРАД (Тел. аг.) Тимчасове прави-тельство завело кару смерті, зарядило складати на фронті революційні суди воєнні. Входять до кожного 3 офіцери і 3 жовніри.

В розмові з представниками преси сказав Керенський: Тимч. правительство у повній со-лідарности з армією бере на себе за ті розпо-рядки тяжку відповідальність і то тільки тому, щоб хоронити дороге жите героїв, які падають за вітчизну, і щоб відвернути від неї сором та ганьбу.

Гості з Галичини.

із записок Українця учителя в Сербії.

(Конець.)

„То ви коло цього города робите?“ пита-ють. „Е то вам добре за огородинка бути. Тут бачу й капуста файна й петрушка — е як так, то добре“.

— Воно — кажу — й огородинком добре би було, тільки що я не огородинник, але учи-тель в цім селі, — це школа, а город належить до мене.

„Е як так, то вібачейте, пані директор. Ми видимо, що ви по воськовому вбрані тай гада-ли, то — ади, а це що иншого“.

„А правда“ підхопив один, „а чи хотє оці бахурі вчити си по руськи?“

— Я вчу по сербськи, бо це сербська школа.

„Але незле би було, пані, як би сте їх так трохи і по руськи привчувували, то хоч би дес-чесом і розмовити ся з ними міг.“

Я отворив двері від своєї „соби“ (кімнати) а мої країни аж скричали з дива:

„Е мой, алеж бо тут тепло в цій канцеля-рії! А диви, тут бо й кавалет порядний і сто-лик і крісло, цалком як подлук спокою. Все по панцки. Таки що директор, то директор“.

Я попросив гостей сідати, а сам крикнув на мого Мішу, щоб нам дещо на підвечірок прилагодив.

„Е та бо ви і ордонанца маєте. Цего вар-та, щобисте „авчили по нашому“ говорить Ки-селівський (з Киселева).“

„А чи знаєш ти мой говорити так, як твій пан, що?“

Мій Міша лиш плечима здвигнув. „Не га-зимет“ каже.

Гості мої зареготали ся.

„Це брате запам'ятай, що Сербія вже на-ша і хоч не хоч будеш мусів си по руськи вчи-ти. Розумієш? А якже“.

Між тим я витягнув кусень солонини, яку задержав ще за добрих часів, а Міша приніс вино, тай ми зачали підвечіркувати.

„Я тобі кажу, небоже, що є люди, що ще мають щастє — таки на приклад пан директор перші. Там, бра, война, а вони собі ані гадки. Але що правда, вони собі довгі роки сушили голову, доки си вівчили, та тепер вмирати! Але добра ваша вендзунка, пані директор. От буде-мо пам'ятати, що мо були у Сербії тай вендзун-ку їли у пана директора.“

На другу неділю прийшли мої Українці в комплекті і ще в товаристві одного к-прала Ро-муна. Один з краян ще й сопілку приніс. Спра-вилисьмо добрий празник і спекли порося, су-сідки приладили „гібаніцу“ (легуміну), а дядько Ілія постарав ся бочілку вина. В хаті було го-рячо, а вино досить сильне, то й країни раз-два розохотили ся. Кожному розв'язав ся язик навіть Ромунови.

„Пан кадет“ почав він „я не знам добро-ваше язик говоріти, бо я єсті Ромуна, алі кажем, пан кадет, що така шлозек як ви, я ще не ви-дів. Боже! така шлозек! Зашто мої люди не казали, што є така шлозек у Парцани? Пан кадет, ви варта у мене двесто круна“.

Сусід Ілія почав і собі на всі сторони ме-не вихвалювати: „Е що добрий чоловік, то пра-вда. Красний чоловік — такого і межи нашими не найдеш. Й його мушу тут оженити. Чи так учителю?“

— Та добре — кажу я — лише вважайте щоб була гарна тай багато грошей мала.

„Не журись за гроші. Буде гроший як до-шу, а дівчина як ялинка, тонка, висока, чорна коса, а очі сині як небо у погідну осінь. Чи любиш такі?“

— Ще й як — кажу я.

„А видиш, що я потрапив, але тоді мусиш лишити ся у нас. Тепер скажи се своїм людям, що я тобі сказав“.

„Мой старий, ти гадаєш, що в нас дівок нема у Галиції, що ти зі своїми тут лізеш; хто знає, може й я маю доньку. А диви й він хоче си сватати“.

Мій Ілія сиротище лише рот роззявив на то все, а не поняв бідняга ніщо.

„Чого він сердить ся“ питає мене.

— Та він не сердить ся — кажу я — ли-ше каже, що ще війна не скінчила ся, тай не час женити ся.

„Ану вшквар що“ каже Киселівський, „най пан директор вчують.“

Лужанський взяв сопілку і загравав коломий-ку. Мої гості злапались за шиї і вмиль підня-лась у хаті курава. Дядько Ілія й собі не ви-держав. Скинув гуню й почав собою дзомкати.

„Грай, доки можеш“ — кричав, втираючи піт з чола, „маю 60 рік, але гуляю як парібок“.

Грали й гуляли як доброго року і аж пе-ред дниню порозходились. Мене цілий день опісля боліла голова, а й дядькови Ілії мочила жінка тої днини ручник.

Дмитро Ткачун

ц. і к. учитель в Парцанах у Сербії.

Звіт російського ген. штабу з 25 липня.

В сторону Вільна, в околиці на північ від Криви наші війська обсадили були відтинки із ворожих становищ на схід від Мигальча. Та тепер під напором сильного артилерійського огню ворожого мусіли подати ся взад і віддати ворогови його давні становища.

Перший корпус гвардії з виїмком І. бригади, яка боронила Тернополя, опустив становища самовільно і без натиску ворога і відійшов на схід.

Бригада ім. Петра Вел., яка складала ся з полків Преображенського і Семеновського, лишилася вірною; вона боре ся на півд. схід від Тернополя. Торіг перейшов на лівий беріг Серету у відтинку Березовиця—Чарторія—Микулинці і витискає наші війська на лінію Мишківці—Гнізна—Теребовля.

На схід від Мишківця останки полків Смоленск і Поліван Ставили Німцям завзятий опір і перейшли до протинаступу. Між ріками Серетом і Стрипою натискали Німці далі, тримаючи

ся більше західного берегу Серету. 113, 153 і 174 дивізії піх. покинули самохіть свої становища на півд. від Романьки.

Д. 2: с. м. тримали ся наші війська на лінії Теребовля—Романівка—Петриківці. На захід від Стрипи проломили Німці наші становища в околиці Олеші, а вечером подали ся наші війська на лінію Переволока—Озеряни—Бариш. Баталіони 1, 3 і 5 наколесників 194 дивізії борсли ся за взятю; полонений нім. офіцер візнав, що 143 нім. полк цілком знесений.

На південь від Дністра коло Лисця польські лансєри хоробро спсмагали піхоту. В Станиславові розвинула ся боротьба на багнети. Мешканці кидали з вікон і балкони гранати на наші війська, як подали ся до вступу.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові. — число книжочки щаднички 4.000.

Слідами розбитої армії.

20—30 кільом. на день. — Давні становища У. С. С. під Конюхами. — Поворот полонених У. С. С. з неволі. — Українсько-московські сварки в російській армії. — Полк ім. Полуботка. — Чутки з Києва.

Постій, 24. липня.

Теперішній наш похід вперед можна сміло назвати погонєю за утікаючими Росіянами. Ще в суботу 21. с. м. заняло ліве крило армії гр. Ботмера, на яким воюють також оставші сотні Українських Січових Стрільців, російські позиції коло Конюхів, Бишкова і Куропатник та почали на них напрасно наступати. Росіяни подавали ся в зад на цілім фронті від Тернополя, але завзято боронили горбок Лисоню коло Бережан та головний шлях відвороту з Потурів до Підгаєць і залізницю від Козови до Тернополя. Аж як цілний стріли ц. і к. мездів з Гиневич розбили залізничний дворець в Козові та висадили у воздух кольосальні склади муніцип. на тім дворці, почали Росіяни утікати стрімголов на цілій лінії. За ними навздогін поступають наші полки разом з Німцями так скоро, що роблять денно по 20—30 км.

Нам, Українським Січовим Стрільцям приходить ся йти тими самими селами, де ми бували в 1916 році. Населене нас пізнає, всюди нас витають та розказують чуда-дива про російські порядки.

Передовсім в Конюхах застаємо позиції, які перед двома тижнями заняли були Росіяни, котрі прорвали ся були на право від стрілецьких становищ. Село зруйноване, деякі жителі, які мимо декілького огню дня 1. с. м. таки переховали ся там в лісах, оповідають, як то російські салдати поводити ся з нашими Стрільцями. До лисячої ями, в якій була наша перша лікарська поміч, і в якій сиділи лікар д-р Воевідка, саніт. четар Білецький і ще двох наших офіцерів, хотіли Росіяни кидати жмут звязаних ручних гранатів; тоді д-р Воевідка вискочив з ями і крикнув до Росіянина: „Чого хочеш від безборонних людей!“ і то поділяло: Росіяни забрали офіцерів живими в полон, а яму таки розвалили. Прочі долівки Стрільців повалені, але лисячі ями здебільша цілі. Всі українські написи лишили ся. Поіменно, хто згинув в тодішніх боях, годі було розвідати ся, бо многих нема, трупи лежать ще по полі, але вже в стані зовсім не до пізнання. Стрільців полонених повели через Козову до Тернополя.

Входимо в села Ценів, Вибудів, Олесин через Геленків до Козови. По дорозі, багато російської муніцип., гармат та знарядів, та много трупів по полі.

Втікали в страшнім неладі. Деякі поховали ся по селах та по житі і здаючи ся, оповідають нечувані річі про непорядки в армії. Цілі дивізії прямо в маршовім порядку йдуть просто до Росії без крісів, які покидали, і заявляють, що вони „війну вже покінчили“. Змітне, що Українців на цілім фронті мало, бо ті ще перед офензивою заявили ся проти наступу і або самі забрали ся на Україну, щоби там творити українські полки, або деяких розброїли Москалі тай пігнали в зад. В рос. стрілецьких ровах находимо українські часописи, передовсім „Робітничу газету“. В Теофіпольці мали держати український полк окружений сибірськими козаками і хотіли всіх вистріляти. Українці грозили також стріляти, але прийшов приказ не доводити до крайности. Прохарчоване в російській армії — оповідають дуже лихе, много гірше — мовляв — ніж у нас. М'ясо дістають лиш раз у тиждень, впрочім сушену рибу та кашу з олієм (граном). Цілі купи такої риби полишали по селах, але наші воякі її їсти не

хотять, бо смердить. Муки і хліба мали досить і нам полишали.

З населення поводити ся не зле, але й тут годі говорити про якусь систему, бо кожда рота а навіть кожний салдат робив по своєму, по йому захотіло ся. Бувало, просять офіцер салдага, аби віддав бабі зрабовану коняку, а салдат ще й офіцера зневажив або і побив.

Про сварки „кацапів“ з Українцями оповідають селяни дуже багато. Українці докоряли „кацапам“, що вони з України хліб їдять, а не хотять згодити ся на сформоване окремих українських полків. Нераз приходило до бійок аж мусів якийсь добрий бесідник приїздити з Петрограду або Києва та гарними промовами їх годити. В полках, які стояли в резерві, відбували ся цілими днями і ночами віча і наради. У Вівсю пр. прямо дня не було, аби до тимощного заамурського полка не приїздив комісар від правительства та не промовляв за наступом.

Замітна була згода між українськими офіцерами і українськими салдатами — в противенстві до ворожнечі серед Москалів. Відноситься вражінє, що першою і найважнішою справою для російських Українців є творенє окремих полків. Вправді після угоди між Українською Центральною Радою і тимч. правительством, яка оловішена є в другім універсалі Укр. Ц. Ради до народу, мають творити ся лише нові полки після національного складу, а виділене частин українських з теперішних полків має бути залишене, але того Українці на певно не будуть держати ся. На се вказує хочби найновіша вістка, яку приніс один полонений офіцер Українець.

Полк ім. П. Полуботка вислано проти його волі на фронт. Він замість на фронт з'їхав ся весь у Київ, арештував команданта київської залози Оберучева та многих інших ви.оких російських офіцерів, а коли ті стали з Українцями переговорювати і вказувати на угоду з У. Ц. Р. Українці відповіли, що вони ще й „Українську Центральну Раду арештують, як вона буде з „кацапами“ годити ся“. Взагалі полк ім. Полуботка стоїть на найбільше самостійницькім становищі.

Саме в тій хвили, як пишу отсі стрічки, наші доходять до Микулинців та Бучача. Підгайці горять. По селах прилучають ся до нас громадами Укр. Січ. Стрільці, які повтікали з рос. полону та переховували ся по селах. Оповідають, що наші земляки в Росії улекшують стрільцям на всі способи утечу з неволі а Укр. Ц. Рада зажадала від Тимч. Правительства, аби табір полонених Укр. Січ. Стрільців був перенесений із Сибіри на Україну.

Яку сильну роль відіграє український національний момент в теперішній російській армії, видно з того, що в засудах російських полкових судів проти дезертирів находимо оправданя обжалованих, що вони не втікають перед неприятелем, тільки хочуть бути ся під українськими прапорами, „аби їх кацапи не дзвнили хахлами“. Таких засудів цілі стоси є у мене в руках. Засуди дуже низькі. Дезертира, який поби офіцера на фронті, утік до Полтави, там його арештували, він знов утік і — знов побив

офіцера, засуджують на рік каторжних робіт. Присяги як доказу в документах я не стрічав.

Ще много інших цікавих подробиць дало би ся занотувати, та спішу ся, бо перед нами нині ще 25—30 км. дороги.

Іл. Ц

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 27 липня 1917.

— Важне для воєнних збігців. Ц. к. дирекція поліції оповішує: Воєнні збігці, обняті державною опікою, котрі вже побирають підмогу для збігців, обов'язані є кожду зміну в стані особовім своїх родин, як втрату члена родини наслідком постійного виїзду або смерті, а також зміни в матеріальних відносинах, прим. підвищенє постійних поборів, військового припинку, платні і т. и. — безпременно зголошувати в бюрі для збігців воєнних при вул. Годлевського ч. 9 партер.

— Українські вечірні загально-просвітні курси у Києві. „Кієвская Мысль“ з д. 17. н. ст. червня повідомляє: Відкрите вечірніх українських загально-просвітних курсів, уладжених т-вом „Праця“, відбудеть ся 18. н. ст. червня в 7-ій залі університету св. Володимира о 6½ год. веч.

— Ректорат львівського університету оголошує, що академічні влади будуть урядувати без перерви через цілий час університетських ферій. В тім часі будуть відбувати ся також ригорози, о скільки члени ригорозальних комісій будуть у Львові. Кореспонденції у всіх університетських справах треба адресувати виключно до академічних властей, себто до ректорату або до деканатів а ніколи на імя поодиноких функціонерів. Листи адресовані невідповідно остануть без відповіди.

— Усуване земських управ за неспочуване до українського руху. „Утро Россіи“ з дн. 30 н. ст. червня у телеграмі з Києва повідомляє: У Таращі й Чигирині за неспочуване до українського руху усунені цілий склад земських управ. У Василькові буде признаний „Універсал“ Ради.

— Полева почта. Тепер вільно висилати приватні пакети тільки до слідуєчих пошт полкових, згідно етапових, означених числами: 2, 4, 5, 11, 39, 49, 51, 55, 76, 95, 115, 117, 120, 131, 138, 142, 144, 147, 150, 153, 161, 165, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 176, 178, 180, 185, 187, 188, 191, 193, 194, 196, 197, 199, 203, 205, 209, 211, 218, 220, 221, 223, 224, 229, 232, 234, 335, 238, 239, 240, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 254, 255, 256, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 272, 274, 276, 277, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 294, 295, 297, 298, 299, 307, 316, 318, 324, 332, 333, 334, 335, 338, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 354, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 372, 376, 377, 378, 379, 380, 385, 386, 387, 388, 390, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 416, 417, 418, 419, 421, 422, 423, 424, 427, 428, 431, 432, 433, 435, 436, 437, 438, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 453, 454, 500, 509, 510, 511, 512, 514, 516, 517, 519, 520, 522, 523, 524, 526, 527, 530, 600, 605, 608, 611, 612, 613, 618, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 631, 632, 633, 634, 635, 638, 639, 641, 642, 644, 648, 649, 650, і полева почта для маринарки. — Так само допущені приватні пакети полевой почти до чисел полкових почт, згідно етапових, з доданою римською цифрою або буквою як пр. полева почта 5/III, полева почта 76/p і т. д. тільки тоді, коли головне число (цифра полевой почти, згідно етапової) допущене є після повної точки 1) до приватного руху пакетового до полкових почт. Всі висше (точка 1. і 2) не вчислені полкові і етапові почти, означені числами, є для приватного руху замкнені. До постійних (не числами означених, тільки після місцевостей названих) етапових урядів почтових на окупованій області польського Королівства, Сербії, Чорногори і Альбанії приватний рух допущені

під існуючими умовами з виїмком до етапових урядів Андріявіча і Дульціньо (Ulejny) в Чорногорі, які для приватного руху пакетовою і на дальше замкнені.

— Замість віця на домовину бл. п. Стефанії з Гузарів-Горукової складають на інвалідів У. С. С. К. 100 — Товаришки і Товариші Товариства „Дністер“.

Намісництво і евакуоване духовенство.

Нам пишуть:

Не кільканайцять, але кількадесять священиків евакуовано. Не будемо згадувати тих, котрі втікли до Відня або на захід Галичини, оставляючи свої прихожан на провидіння Боже, на ласку „уездних“ начальників і — преосвященного Евлогія. Ходить о тих священиків парохів, котрих заверюха воєнна і потреба військова змусила покинути села враз з всіми мешканцями. Се переселенці священики, що наче велику ласку знайшли пристановище в західних деканатах архієпархії львівської і тепле гостинне прийняття в перемишльській дієцезії. На жаль, всі парохі, що підіставали тимчасові посади, нахотять ся в крайній нужді. Коли котрий з них і дістав яке завідателство, то знайшов, що правда, парохія, але заставав в парохії родину попереднього священика і з тою родиною мусів ділити ся не лиш мешканцями, а і доходами, коли не по звичаю, то по милосердю.

Зі сторони уряду дістає переселенець свою конгруу як парох, яку побирав на посаді, з котрої вийшов, і платню „тимчасового завідателя“ 60 корон місячно. Платня тимчасового завідателя — се спеціал чисто воєнний, якого перед тим не було. Намісництво, згідно референту, щоби не дати повної платні за завідателство парохії в квоті 90 корон, вигадало „тимчасове завідателство“ (ніби то кожний завідатель парохії не є тимчасовий) і дало їм великодушну платню злізателя „exsurgendo“ 60 корон місячно, чим заодило державі на кождім священику, оголошенім в всякого добра, маєтку, постелі і одежі, по 30 корон місячно — страшний суми в порівнянню до багательки 52 мільонів корон, які кожного дня поїдає війна у самої Австрії!

Ну — і вдоволені „пан житя і смерти“ священиків — що кождий з тих веніамінів щастя тішить ся „подвійною пенсією“ і не рекурсує до міністерства.

Кожний парох має право до своєї конгруї, яку побирав в давній посаді, а вона номінально висока, бо 1200 корон, та так обшугана, що її навіть в п'ятилітніх додатків недожене. От приміром моя конгруа складаєть ся з 315 корон доходу катастрофального за ґрунт, 13 корон за вільне млино, 36 корон доходів епітрахила, 160 корон за дрова, 3 корони за великодні пошаробки, звачі перепічками: разом 527 кор. — ну — а де шукати тих доходів і того поля, ліса, млина і „діки пивної“?

Якеж нужденно мусить жити сей священик, щоби вийти на своє: для него щастя, що втече на картки, але не в тім щастя, що картку на цукор, сіль, муку і инше дістає, лиш в тім, що не дістає більше карток хочби в протекці, бо мусів би надвишку карток комусь відступити — бо не мав би чим їх зліквідувати.

По правді евакуованим священикам належить ся повна конгруа 1200 корон (і розумієть ся, всі його 5 літні додатки), а коли дістане яку парохію в завідателство, так йому маєть ся виплатити повна конгруа завідателя — але не якогось часового ані не за „exsurgendo“, но з платнею за управителство парохії, то є 90 корон місячно — бож він сидить на місці і не „exsurgit“!

Після норми, якою ц. к. намісництво поводить ся, священики евакуовані є в гіршім положенню, ніж селяни. Священик дістає свою конгруу, котру побирав і без евакуації — і за завідателство 60 корон.

Приходжу до староства і прошу о додток евакуаційний (по 150 К денно):

— Аз! ksądz proboszcz ma pensję a wszystkie roboty liczy się razem; i ks. proboszcz pensja przewyższa dodatek ewakuacyjny.

— Алеж паче комісаре: я брав конгруу і в дома, впротім нехай буде врахований побір за завідателство по 60 корон місячно! а в мене 4 душі. Разом побирано 190 корон, але мати моєї хукарки має також 4 душі: вона побирає по 6 корон денно (1.50 К на голову), що робить місячно 180 К — иноді 196 К. Тож за ту нужденну надвишку 10 згідно 4 корон я маю прязги у всі свята і неділі богослуження,

2 школи (одна на філії), маю сповідати хорих і наражати ся, коли Варка беручи майже те саме, що я, пересидить день під вербою — а як їй схоче ся, йде заробляти або збирати суніці, і поліпшає в той спосіб своє положення... Деж справедливість? Я ще мушу заплатити податок за ґрунт тої парохії, бо він мені почислений в конгруї.

— A ksiądz proboszcz ma dochody!

— Так: але я їх охотно продам за половину того, що Варка може заробити. Тай не в порівнянню умовини житя мої а її!

— Га! на то нема ради, каже пан концептовий практикант ц. к. намісництва, котрий рішає тут самовільно, бо староста те каже, що казав п. комісар.

Ииша річ з урядниками евакуованими або втікачами. Для них є дієта, коли урядують в иншій місцевості, для них є відшкодоване за знищене урядження мешкання аж до 3.000 корон; для них підвишене платні — не рахуючи инших многих додатків, якими користують ся всі урядники по менших містах.

Супроти того повинні би наші духовні власті поробити заходи спеціальні для священиків евакуованих в тім напрямі.

1) Священик евакуований (не втікач) має одержати повну конгруу (1.200—2.000 к.), а з конгруї тої почавши від нового року в зад не потручувати ніяких його доходів льокальних: ґрунти, дрова, епітрахильні доходи, вільне млино, скіпшина і т. п.

2) Священикови евакуованому належить ся дати додаток евакуаційний рівний всім иншим переселенцям, на кожду голову в його родині і службі, яку забрав з собою з села.

3) Коли священик одержить завідателство, належить ся йому повна платня завідателя, додаток канцелярійний (котрий, не знаю — чому — за відателем з регулі відмовляє правительство, бож він веде канцелярію і папір не дістає даром).

4) Що до відшкодованя на мешкання; належить їх зрізати з урядниками і виплачувати їм після дісної страти заемогу.

5) Вплинути на намісництво, щоби референтови справ духовних додати більше сил до урядозаня, щоби просьби священиків не залягали літами — коли в инших відділах на полагоджене просьб урядника і місяця не треба.

Нехайби духовні послі окремо кинули ся, щоб підперти потреби тих, що через війну стали жебраками, а валяючи ся по дорозі по ріжних заїздах і столах не діждали ся вигідного спання на кулаку. — (і).

О П О В І С Т К И.

Субота, 28. липня 1917.

Наяї: греко-кат.: Волод. рав. — римо-кат.: Іннокентія.

Завтра: греко-кат.: 8 Н. по С. — римо-кат.: 9 Н. по З.

Львівський Наездний Театр Тов. Укр. „Бесіда“ під дирекцією К. Рубчанової: Неділя 29. липня 1917. Саля Тов. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5 „Премера“ Запорожський Клад, нар. ком. оперета в 3 діях Ванченка. Музика Барнича.

Ціни місць: фотелі 4 К 50 с., I ряд 3 К 99 с., II ряд 3 К, III ряд 1 К 99, IV ряд 1 К 50 с., для війська і учеників 1 К. Балькон 3 К 50 с.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важливіші для української справи, кончат як найскоріше і найбільшійшій жертви

Роман Заклинський 10 К (Дн.). — Катря і Петро Бігун Візенберг Моравія 10 К. — Хорунжий Хаба Микола пол. поч. 279 5 К. п. Глібовицьку у Відні і Ковалика В. поручника 10 п. п. — Неоніла Гирилевич в Тисовій 10 К (Дн.). Марію Михайлівну з Вановиць, Наталку Павлюхівну з Перемишля, Михайла Стахуру з Перемишля, Маріана Малиновського з Перемишля і о. Теофіла Чайковського куратора військового пол. поч. 296. — Надл. Роман Стельмахів, Грубешів 10 К (Діло) замість цвітів на домовину могого старости Ярослав Вєсоловського. — Йосиф Копитко ревідент ц. к. зел. дер. в Ходорові 10 К (Дн.): д-ра Гриця Пиндика адвоката, Кобринського Володимира ревідента ц. к. зел. держ., Мельника Володимира ревід. ц. к. зел. держ., Аксентого Йосифа ревід. ц. к. зел. держ., Тустановського Івана асистента ц. к. з. дер. всіх в Ходорові. —

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

486 при вулиці Красіцкич ч. 6. 8-2

Оголошення.

АДРЕСА: Hauptkasse der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VII. LEODERER GASSE 20
ЧЕКОБЕ-КОНТО: 12250
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ НА СТРЕЛЕЦЬКІ ЦІЛИ.

33-2

Пошукую до двох дівчагок з третої виділової учительни з правовим знанем української і німецької мови, можливо з французьким і фортеп'яном. — о. Григорій Калимон, Ришкова воля, почта Бобрівка коло Ярослав. 56 3-5

Жито і пшеницю

під озимі засіви можна замовляти

в КРАСВІМ СОЮЗІ Господарсько-торгівельних Спільнот у Львові, Зіморозича 20.

Приймаєть ся лише збісні замовлення разом з цілої громади на приписаних друках, які Союз висилає на жадане враз з поясненнями. 20/л 3-6

Всесвітня Бібліотека

яка виходить неперіодично, поодинокими випусками під редакцією Івана Каліновича, видала досі такі книжочки:

№ 1. Фрідріха Шіллера: Поезія, випуск I. (Дрібні поезії, зі вступом пр. ф. Остава Гринця). Львів, 1914. Ціна 60 сс.

№ 2/3. Фрідріха Шіллера: Поезія, випуск II. (Баллади, Поеми, Примітки). Львів, 1914. Ціна 1 К.

№ 4/6. Александра С. Пушкіна: Драматичні твори, в перекладі, з передмовою та поясненнями д-ра Івана Франка — Львів, 1917. (Се останній твір-переклад пера пок. великого письменника). Ціна 3 К.

№ 7/8. Й. В. Гетега: Герман і Доротей, поема в перекладі і з передмовою д-ра Івана Франка. (Друкуєть ся).

Названі випуски можна дістати в Книгарні Науково-бого Тос ім Шевченка у Львові, Ринок ч. 10, або у Івана Малиновича в Бориславі. Хто бажає набути видання „Всесвітньої Бібліотеки“ хай п дість свою адресу видавництву, а одержить оплатно жадані випуски і чек на висилку грошей. 444 5-5

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спільна акційна у Львові

(ул. Підвалі 7)

Акційний капітал	К 1,364,000
Резерви	К 336,000
Власний маєток	К 1,700,000

На основі Найвищого уповажнення — міністерства внутрішніх справ в порозумінню з міністерствами скарбу і справедливости затверджено рескриптом з 25. мая 1917. пошани діяльності Банку.

На тій основі Земельний Банк Гіпотечний Удільне гіпотечні позички до сплати в дрібних ратах; векселі п зачки (есконт векслів) та позички на підклад цінних паперів;

Купує і продає всякі варті папери, дає на них зачеги і сталі кредити;

Приймає вкладки і опрочентує їх від слідуячого будного дня по зложенню до дня виплати; валют можна довершувати без коштів чехами, які Банк розсилає на бажане;

Міняє заграничні гроші, банкноти і виплачує всякі купони;

Посередничує в купні і продажі, т. є. на взмовлене купує і на поторгує продає комісово всякі ефекти, знаряди, машини, товари та земельні посілості;

Основає і заводить хліборобські, промислові і инші підприємства (також спількові);

Приймає в перехованні варті папери і дороговціности та завідує ними.

Всякі банкові приручення переводять під найкориснішими умовами. 728 35-2

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. поз.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 150.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.
Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Артилерійська битва над Сочено.

Російський успіх над Путною.
Ягольниця і Городенка заняті.

Незмінено сильна канонада
у Фляндрії.

Воздушний напад на Париж.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 28. липня.

Над Путною ворог посунув трохи вперед свій фронт. Над Совою відперто його наступ. Під Кирлибабою ц. і к. війська виперли Росіян з їх становищ на горах. Німецькі полки взяли приступом гору Томнатик. На південь від Дністра союзні сили, посуваючись далі на схід крок за кроком за уступаючим ворогом, наближають ся до західної границі Буковини. На північ від Дністра Росіяни уступають до Збруча. Союзні війська посунули ся поза Ягольницю. Також на захід від Теревовлі і Тернополя ми посунули ся вперед.

На італійським боєвищах: Над Сочено значна артилерійська битва.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 28 липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ генерала полковника Бем Ермолія. Наші дивізії даліше посунулись вперед на схід і півд схід від Тернополя. По обох сторонах Дністра російські війська, руйнуючи багато доріг і залізниць, подають ся далі взад. В погоні наші війська перейшли лінію Ягольниця Городенка Заболотів.

Фронт архик. Йосифа: Війська північного крила наближають ся до долини Прута, низше Коломиї. На захід від дороги Селетин—Фундул—Молдовин в лісних Карпатах союзні війська видерли ворогові ще кілька гірських становищ. Над горішною Путною війська нашого південного крила подались взад перед переважаючим напором ворога на східне сточище гори Беречки.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Поза короткими перервами оставала боєва діяльність артилерії на фляндрийським фронті змінено сильною. Нині рано знов розпочав ся на широкім фронті барабанний огонь.

Двірці і військові заведення в Парижі обкинено нині вночі бомбами. Замічено влучі до цілі. Наші літаки вернули ся всі, мимомовно ворожій оборони.

БЕРЛІН Бюро Вольфа доносить: Дня 28. липня вечером:

У Фляндрії триває даліше боротьба артилерії.

У східній Галичині наближають ся наші корпуси до граничної ріки Збруча.

Нові успіхи підводних лодок.

БЕРЛІН. В англійським каналі затоплено 20.500 тон бруто, в тім 4 уоружені наладовані парові кораблі і два англійські вітраки з вуглем в дорозі з Англії до Франції.

Львів, 28. липня 1917

Ухвалюючи в справі внутрішньої політики Австрії резолюцію, що розвязка конституційного питання є „первобутним правом парламенту і що се питання має бути розв'язане в конституційній дорозі на основі правдивої демократії та права самоозначення і самоуправи австрійських народів“—Українська Парляментарна Репрезентация дала вислів конституційним і демократичним принципам своєї політики. Коли демократичний клуб парляментарний рішив ся проголосувати в резолюції своє принципіальне становище до сих питань, то інакше його резолюція не могла випасти, як тільки така, яку проголосила У. П. Р. і якої осередком є застережене самому тільки парляментові і якраз парляментові права виробити нові законні рамки для перебудови Австрії. Що до цього нема сумніву і з цього принципіального становища нова резолюція У. П. Р. достойно став в рядях усіх інших принципіальних заяв, складаних яких довгими десятками літ по традиції виповняла ся правно-політична активність представництв нашого народу у віденській палаті послів.

Інша річ, коли глянути на питання перебудови Австрії і на можливу роль парламенту в сій праці—не із становища букви демократично-парляментарного принципу, а із становища австрійської парляментарної дійсности. Ми хотіли би помянути ся, але таки тяжко нам поважно числитись з можливістю, щоб австрійський парлямент у теперішнім своїм складі, вибраний на підставі теперішнього виборчого закону, міг стати коли небудь дійсним знарядом перебудови Австрії на принципах „правдивої демократії і права самоозначення і самоуправи народів“, як цього разом з нашими послами бажає собі ціла наша суспільність. Заки можна-би бодай сяк так поважно думати про перебудову Австрії в зміслі демократії і свободи народів шляхом парламенту, треба-би раніше перебудувати сам парлямент—із знарядю ярких національних привілеїв і дімаючих національних нерівностей бодай на справді демократичний парляментарний орган, яким він—овоч відносин з 1907 року!—є тільки в дуже дрібній мірі. Аж тоді можна-би—і то дуже сумнівно!—пробувати відновити ним Австрію в дусі національної свободи. Поки таке не станеть ся, є надії парляментарного переведення національного самоозначення в Австрії—надії на самозаперечення упривілеєних в парляменті племен.

Що на таке самозаперечення не заносить ся, про се чейже ніхто, хто знає Австрію і її народи, не буде собі робити ілюзій.

МИК. КОВАЛЕВСЬКИЙ.

З провінціальних вражінь.

Я сидів у гарно обставленім кабінеті агронома—секретаря повітового сільсько господарського Товариства і знайомив ся з умовами моєї майбутньої праці, на яку мене запрошено.

Признаю ся, коли я їхав в сей глухий, далекий від культурних центрів городок, мене трохи турбувала думка про те, чи зумію я зорієнтуватись в нових обставинах провінціального життя, взяти, як то кажуть, правильний тон в своїй роботі, зрозуміти психологію провінції і дати їй як раз те, чого від мене вимагають. Через те я докладно розпитував про місцеве життя місцевих діячів, із оповідань агронома складав собі картину місцевого громадського життя.

Само собою розуміється, найбільше цікавило мене, в яких формах тут виявляється ся українське життя і чи в сій затерзаній в безмежних степах глушині жевріє бодай який-небудь огник української свідомости.

Але про се не можна було балакати з першого наскоку; треба було приглядати ся й чекати, поки обставини не дадуть змоги безпосередньо побачити щось цікаве в національнім зміслі, і тоді робити свої висновки.

Річ певна, що коли Австрія має перетрипати сю страшену історичну пробу, то вона мусить перебудувати ся в зміслі демократії і національної волі.

Суспільність наша се добре розуміє. І тому вона вимагала і сподівалась від своїх представників в сих критичних днях не здійснення річі майже неможливої: перебудови Австрії, а мужеського, ефективного, на весь світ голосного виведення цілости української справи самої в собі

Чи і на скільки нинішнє українське парляментарне представництво здійснило сю вимогу і сю надію українського громадянства—щодо цього громадянство се нині вже зспіло виробити собі супокійно і тверезо—свій погляд і свій суд.

„Сойм незалежної України.“

Берн (Шв.) 28 липня 1917.

(Ткб) До лівонських часописів доносять з Києва:

Українська Центральна Рада прийме назву Сойму незалежної України.

Дальший побідний похід наших і союзних військ.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). Дня 27. с. м. ішли побідно вперед і видерли Росіянам великий шмат східної Галичини. По обидвох боках Дністра заняли між иншим Ягольницю і Городенку важні стратегічно стації на залізній лінії до Черновців.

Далі стружили ми рос. задні сторожі глибше в коліно між Серетом і Дністром і на 40 км. широким фронтом війшли в область горбів між Дністром і Прутом.

З лісних Карпат пруть наші колюми на північ і півн. схід до долини Пруту і так загнали ворога в сітку доріг у долині Черемоша. З досягненням Заболотова зробили наші війська

На превелику мою втіху чекати довелося недовго. Ми ще не скінчили нашої ділової розмови, як до кабінету ввійшов середніх літ чоловік і простягнув мені руку. Агроном рекомендував:

— Наш завідувачий комерційними справами — Сліпченко.

Сліпченко зробив протестуючий рух рукою і з досадою в голосі пояснив:

— От, розумієте, скільки разів сказав не Сліпченко, Сліпченко! Сліпченко се по кацапськи. А вони наче на злість...

Агроном сміяв ся.

— А ви-ж хіба хто?

— Я? — Сліпченко трохи замислив ся. — Я не кацап...

— А хто-ж ви? — вставив і я питане. Сліпченко трохи замняв ся.

— Як вам сказати... — він потер рукою чоло. — Я Українець, малорус...

Останнє слово він додав, очевидно думаючи, що я не розумію, що має значити Українець.

— Наші хахли, знаєте — провадив він далі—поки з ними говорив по руськи, не втнуть нічого. Тільки почнеш по халаськи, оживають, наче їх святою водою покропили.

Він чогось засміяв ся, наче б сказав яку дотепну річ.

Останні його слова остаточно збили мене з пантелику — не кацап, Українець, малорос

160 км. дороги від Калуша і заняли 10 км. квадрат.

На ромунах фронті в Карпатах над Касинув наші огонь здавив усі рухи ворога, в околиці Соваї наші звідні відділи забрали полонених і кілька машинних крісів.

Ще одна війна

БЕРЛІН. Сіамський посол повідомив уряд заграничних справ, що Сіам вважає, що знаходиться в воєнній стані з Німеччиною. На прохання обійме заступство німецьких інтересів в Сіамі голландське правительство.

ВІДЕНЬ. Резидуючий в Берліні і акредитований також на віденському дворі сіамський посол нотифікував дня 27. липня датоване дня 22. липня виповіджене війни Сіаму Австро-Угорщині.

Події в Росії.

ПЕТРОГРАД. На засіданні виконуючого комітету ради робітників і жовнірів дня 26. липня предложив член комітету Дан отсі резолюції:

1) Ціла революційна демократія бажає собі, щоби група максималістів, яка є обжалована о те, що зорганізувала несупокій і що д'стала гроші з німецького жерела, була публично суджена. Тому виконуючий виділ вважає недопустимим, щоби Ленін і Зіновєв уйшов справедливості та взиває фракцію максималістів, щоби зараз виразно й ясно висказала ся про поведене своїх провідників.

2) З огляду на незвичайне положене надає виконуючий комітет ради робітників і жовнірів від всіх своїх членів і від ними репрезентованих партій як також від членів місцевих рад робітників і жовнірів та репрезентованих ними партій, щоби в цілості виконували всі ухвали центральних органів.

3) Всі особи переслідувані судовими властями мають бути аж до хвилі видання вироку виключені від діяльності в виконуючій комітеті.

4) Виконуючий комітет, який признає за недопустиме, щоби робітники і жовніри Петрограду не мали спромоги виказати свого становища супроти останніх подій і їх організаторів, поручає петроградській раді робітників і жовнірів, щоби як се тільки буде можливе перевела нові вибори всіх своїх членів.

Ті резолюції прийнято переважачою більшістю проти 11 голосів в присутності більше як 300 членів, 6 членів здержало ся від голосування.

Склад гранатів вилетів у воздух.

БЕРНО. „Temps“ доносить: Склад гранатів у Мігу Сіуе (?) в департаменті Секвани і Марни вилетів у воздух в нощі з дня 25. на 26. липня. Пожежа в тім складі ширить ся від двох днів. Пожежа перекинула ся на баракі. Луну бачили в Парижі віддаленім на 25 км, а також чули детонації вибухів.

Конфлікт між Вільзоном і сенатом.

ЛЮГАН. Конфлікт між Вільзоном і американським сенатом, який повстав в справі апропізації, а саме тому, що сенат в порозуміню з палатою репрезентантів заіменував мішані комісії для справ апропізації і управи війни, триває вже від кількох тижнів. Вільзон хоче особисто кермувати війною, натомість сенат бажає собі співучаси Вільзона з сенатом і конгресом. Правдоподібно опізниться ся через те полагожене дуже важного для союзників апропізаційного закона.

Справи виселенців.

ВІДЕНЬ. Комісія для справ виселенців ухвалила осьтакі внесення:

1) Комісія для справ виселенців приймає з жалемдо відома, що палата панів не згодила ся на конституційне полагожене односторонно ухваленого палатою послів закона в справі охорони виселенців. Комісія для виселенців не може оправдати ударення того закона, який має дуже важне значінє для виселенців тим, що правительство в палаті панів зобов'язало ся заступити правні підстави опки над виселенцями, які мала втворити державна рада адміністративним зарядженєм.

2) Комісія для справ виселенців скидає з себе відвічальність за неполагожене терміт свого предложеня.

3) Взиваєть ся правительство, щоби до часу, коли увійде в жите закон про виселенців, зніс примусовий побут виселенців в збірних таборах.

4) Взиваєть ся правительство, щоби виселенцям а особливо ріллямкам уможливив поворот в околиці не загрожені ворогом і признав незаможним вільну їзду, перевезене їх річий і худоби та виплатив їм грошеву квоту в висоті 4 тиж. причинка. Дальше треба заосмотрити виселенців в одіж, коци, начинє до їди, поживу на час їзди і на перші дні побуту на новім місці, а вкінці треба їм достарчити паші для худоби.

5) Взиваєть ся, щоби правительство зарядило, щоб запомоги віден. запомогового комітету не були низші від підмог для виселенців устійнених в останнім розпорядженю.

6) В таборах треба вже тепер перепроводити ухвалу палати панів в справі признання якоїсь квоти в готівці як додатку до заосмотреня в натураліях.

7) Взиваєть ся правительство, щоби зарядило, аби перед полагоженєм подань о державну підмогу, зараз виплачено провізоричні підмоги.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочек щадничої 4.000.

і нарешті „хахли“, хахляцький... невже ж в сій особі грає ріжними барвами ціла гама української відомости від України до Малоросії і від Малоросії до Хохляндії?... Мусів же Сліпченко, якою б універсальною натурою він не був, спинить ся на якійсь певнім ступені свідомости й зафіксував, коли не на завше, то бодай на певний момент своє національне „credo“.

Я рішив придивити ся до сього першого Українця, якого зустрів у сій глушині, підійти як можна ближше до нього і зрозуміти по змові його психологію.

Обставини мені сприяли.

Одного разу я зайшов до Сліпченка в якийсь справ.

— А... прошу, прошу... сідайте, будьте ласкаві...

Широким гостинним жестом він підставив мені стілець.

— Марусю! — покликав він до сусідної хати — йди сюди...

Він відрекомендував мене своїй жінці.

— А се ми, знаєте, сидимо й трохи споримось... Ось читає жінка книжку і ніяк не розуміє оповідання.

Він показав маленьку книжочку, на якій я встиг прочитати: „Б. Грінченко. Чудова дівчина“.

— А що ж власне тут незрозумілого? — запитав я.

— Отже я і скажу, що тут неясного?! Все понятно. А жінка не хоче зрозуміти, що се ж Україна ся чудова дівчина... що тут, в ці-

лім оповіданню заховано глибокий символ стражданої, пригнобленої України... Правду я кажу?...

Я хитнув головою. Сліпченко подумав і додав:

— Бравенське оповіданє... бравенське собі і так він влучно поєднав тут образ дівчини з образом України... бравенське, бравенське.

Я уважно слухав Сліпченка його міркування про Україну і останні мої сумніви що до української свідомости його його розставали як туман.

Безперечно людина усвідомила собі, що то є Україна, зрозуміла гратичну долю, яку мусів пережити її нарід, звязала себе свідомо з сим народом, з його житєм і культурою. Дарма, що ся звязаність виявляєть ся иноді в анекдотичних формах — на те се глуха провінція, в якій дуже багато гарних річий набирає анекдотичного характеру.

Але треба, здавалось мені, підштовхнути трохи тих провінціанальних патріотів, дихнути на них чимсь новим, бадьорим, свіжим, сильним і вони скинуть з себе провінціальне лушпіння, приєднають ся до здорового національного життя.

Так думалось мені, коли я аналізував психологію Сліпченка, його відношенє до свого національного „я“.

Але незабаром поведене Сліпченка знову збило, змішало всі попередні мої вражіння, що були вже більш менш встановили ся на одному певному опріділенні.

Рада нашого сільсько господарського товариства задумала видавати популярну сільсько

„Київ-Полтава.“

Побожне бажанє об'єднителів.

Відень 26. липня 1917.

(Ф. К.) На днях облетіла пресу завдяки д. к. Кор. бюру депеша, що буцім-то Полтава має бути „столицею“ будучої України. Київ є — мовляв — є надто зрусифікований, натомість Полтава є містом чисто українським. Плєн означення Полтави столицею України довів до дуже поважного конфлікту між виконуючим комітетом і поодинокими українськими партіями...

Депеша не лишає ніякого сумніву. Тому, що Київ буцім-то „надто зрусифікований“, натомість Полтава є містом чисто українським — Полтава має стати столицею будучої України. Так категорично і з таких мотивів — читач має вражінє — могли рішати тільки надто „патріотичні“ Українці і се їх рішенє довело до дуже цоважного конфлікту між виконуючим комітетом (яким і де?) і поодинокими українськими партіями. І читач, збитий з паєтелику, питає здивований: Не вже ж в українських кругах не виринути такий куріозний плян, який живим пригадає нам, галицьким Українцям, відомі „пропозиції“ наших західних сусідів перенести столицю галицької України зі Львова нпр. до Коломиї.

Цілу справу вияснило — „Новое Время“ з дня 26. н. ст. червня, яке саме наспіло тут. У великій кореспонденції з Києва п. з. „Доля Києва“ читаємо:

„Проект української автономії вивів на сцену питанє про долю Києва: чи останеь ся він руським городом, чи відійде до автономної України й буде її столицею, як се намітили українські автономісти. Київ — город руський (!) не тільки по сучасній своїй культурі, але й по своїй історичній ролі, по своїй історичному значіню. Недаром він називаєть ся „матір'ю городів руських“. Тут власне зародила ся русская державність, звідти, кажучи словами літовисця, „Русская земля стала ест“. Природна річ, що доля Києва у зв'язку з проєктованою українською автономією викликала несупокій у місцевих громадянських кругах (російських — Ф. К.). Виконуючий комітет об'єднаних громадянських організацій (російських — Ф. К.), обговоривши питанє, супроти якого не було ріжних думок, майже односторонно висловив бажанє, щоби на випадок здійсненя автономії України у тій формі, в якій проєктують її українські організації, Київ був виділений в окрему адміністративну одиницю, незалежну від цілого краю (!!) Таким чином при здійсненю української автономії Київ повинен остати ся вільним російським містом (!!!) а центром чи столицею автономної України повинен бути вибраний инший — більш український і що до складу населеня і що до історичного значіня — город, наприклад, Полтава.

„Бажанє се, висловлене представництвом широких громадянських і демократичних кругів Києва й прийняте зі спочутєм більшістю його населеня (!), викликало цілий конфлікт між виконуючим комітетом громадянських організацій й українськими організаціями. Конфлікт виявив ся тим, що представники останніх, які входили у склад комітету на рівні зі

господарську й кооперативну часопись для селян. Запросили й нас взяти участь в обміркованню сеї важної справи. Ясно, що мусіло виникнути питанє на мову виданя.

На бажанє для українства вирішенє сього питання не можна було сподіватись, але всеж таки після наших розмов із Сліпченком я й не вагав ся, що до позиції його в сій справі.

Як же я здивував ся, коли у відповідь моїй пропозиції про українську мову часописи Сліпченко заявив:

— Я згоджую ся з сим тільки тоді, коли ви переконаєте мене в необхідности писати саме українською мовою...

Я його не переконував ні в чім. Але постать Сліпченка — сього „Українця-малороса“ з його протестом проти „ф.“, з „хохлами“, який оживає чуючи українську мову, наче покроплений святою водою, з його розумінням грінченківського символу України в чудовій дівчині і нарешті з обскурантизмом в найпримітивніших питаннях національної справи — лишила ся для мене загадкою.

Може така мінливість Сліпченка має основу в відсутности національного вихованя, постійних національних принципів і м'якості українського характеру, що піддаєть ся чужим впливам і позбавляєть ся активності?...

Книгарня — Наук. Тов. ім. Шевченка — у Львові, Ринок ч. 10.

має великий
ВИБІР УСЯКИХ
УКРАЇНСЬКИХ
— КНИЖОК —

з усіх галузей знання, як з красного письменства, так і народніх, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й різні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники, — євангелія й інші релігійні видання. —
ІУВ І ?

всіма іншими громадянськими організаціями, після висловлення бажання дотично долі Києва, фактично виступили зі складу комітету, переставши брати участь у його засіданнях і взагалі зірвали всякі зносини з ним.

„Для обговорення питання про долю Києва при здійсненні української автономії й взагалі питань, піднятих у декларації „Центральної Української Ради“, буде скликане, по одержанню матеріалів наради п. Щепкина, об'єднане засідання виконуючих комітетів Рад об'єднаних громадянських організацій, робітничих і військових депутатів й коаліційного студентства.“

Так представляється в дійсності „справа“ з „перенесенням“ столиці України з „надто зрусіфікованого“ Києва до — Полтави.

Як і можна було з першого погляду пізнати, мали ми в сім кийво-полтавським псмислі овоц „побожного бажання“ русифікаторів, — бажання, яке абсолютно не має найменшого вигляду на здійснене.

Від Центральної Управи У. С. С.

Відень, 26. липня 1917.

В справі У. С. С. відбули ся дня 24. і 25. липня с. р. наради окремого збору зложеного

з: 1) українських членів Палати послів і Палати панів, 2) членів Української Боевої Управи, 3) представників управ політичних партій: національ демократичної, радикальної і соціально демократичної, 4) представників У. С. С., 5) представників академічної молодіжи.

Збір сей ухвалив між иншим: 1) розв'язати Українську Боеву Управу; 2) на її місце покликти до життя Центральну Управу Українських Січових Стрільців; 3) до Ц. У. У. С. С. збір вибрав пп Івана Боберського, д-ра В. Загайкевича, Р. Заклинського, А. Жука, д-ра Ів. Макуха, д-ра Ст. Рудницького, д-ра Ст. Смоль-Стоцького і Вол. Темницького.

Центральна Управа У. С. С. уконституувала ся ось як: д-р С. Смоль-Стоцький голова, д-р В. Загайкевич і В. Темницький заступники голови, д-р С. Рудницький і Р. Заклинський секретарі, І. Боберський скарбник, А. Жук референт видавництва, д-р І. Макух референт комісаріатів У. С. С. в краю. Ц. У. У. С. С. іменує чотирьох д-ра В. Старосольського своїм відпоручником до У. С. С.

На першій нараді Центральної Управи обговорено принципиальні і біжучі справи стрільства, вислухано звіту відпоручника про потреби і бажання стрільців, начеркнено план роботи та розділено між членів Ц. Управи посади ноки реферати.

У. Ц. Рада — орган державної влади на Україні.

У. Ц. Рада видала другий універсал паралельно з заявою тимч. правительства в справі української автономії. — „Плач і ридане“ „Кієвлянина“. — Національності. — Полк ім. проф. Грушевського.

Львів, 28. липня 1917.

Вчора подали ми жмут цікавих вісток про закордонну Україну на основі „Робітничої Газети“ з 19. с. м. — Сьогодні попала в наші руки кийвська „Нова Рада“ з того-ж самого дня, в якій находимо теж чимало автентичних причинків до наших скупих і не все вірних відомостей про сучасні події на Україні.

Наше число „Нової Ради“ особливо інтересне тим, що в ній поміщений не тільки автентичний коментар до акту з 16. липня с. р., якому присвячена вступна стаття органу У. Ц. Р. Дізнаємо ся відти, що одночасно і паралельно з актом російського правительства про автономію України, був виданий Українською Центральною Радою другий універсал, як акт відповідаючий російській заяві по українській стороні. Так було устанолено угодою обох сторін, — а поява двох офіційних заяв, російської і української мала очевидно бути висловом рівноправності обох сторін, заключаючих договір.

Про те й пише „Нова Рада“:

„Новий універсал і видане одночасно повідомлене правительства встановляють ті форми державного життя на Україні, які мають віднині тут мати обов'язковий характер. Відповідно до сего іншими словами і иншим тоном заговорила Центральна Рада в своїм останнім універсалі.“

В ній вона обертає ся тепер не до „народу українського“, як перше, а до „громадян землі української“ — всіх громадян без різниці національної, бо від сього часу Центральна Рада, поповнена заступниками від національних меншостей, робить ся вже краєвим органом влади державної, а не тільки, як було досі, національним органом морального впливу. В сім перетворенні, зовсім логічним і неминучим з погляду інтересів розвитку, й лежить центр і вага усеї події. Народилась краєва власть... і наша сторона зможе тепер вільно рушати в свою дальшу путь — до повної автономії у вільній федерації народів Росії.“

Після сего пояснення про теперішнє становище і характер Української Центральної Ради як державної влади для всієї території України вказує автор на її обов'язки:

„Нова влада органічно виросла з тих змагань до самостійного порядку вання своїми справами, яке український народ виявляв все у своїй історії і не позбув ся їх підчас спільного прожиття під одним дахом з великоруським народом. Та влада не тільки дає право, але й обов'язки тяжкі й великі. Найперші серед них, се забезпечення, в порозумінню з усіма національностями, ладу і спокою на нашій землі та охорона здобутків революції.“

З настроїв, які викликав другий універсал У. Ц. Р. замітні голоси: російської і жидівської преси, які подає „Нова Рада“. Тут слід відмітити плач і ридане „Кієвлянина“ з приводу заяви російського правительства з 16. липня с. р. і закликає його органу, щоб Українській Центральній Раді протиставити „організацію Малоросів“.

„Покрийте Малоросію сіткою малоруських організацій. Робіть усе самі. Що за російці, коли знаєте, що для того, щоб ви перемогли, когось душать, над ким то роблять насильство. Ні, приємно вийти самому, плохому, молодому, як Давид з самою прошою в руках і подужати Голіата“.

У жидівській журналі „Власть народу“ висловлює ся побоювання з того приводу, що У. Ц. Р. не досить різко відмежувала ся від самостійників, що кличуть до боротьби „з москалями, ляхами та жидами“. „На жаль — нарікає жидівська „Власть народа“ — в заяві Ради ми бачимо змішуване клясових моментів з національними. Тут підчеркує ся, що промисловість на Україні — в руках руської, єврейської та французької буржуазії“.

Другий універсал — читаємо в „Новій Раді“ — У. Ц. Р. прочитано цілому кийвському гарнізону. Для переведення в діло постанов російської і української заяви з 16. липня с. р. відбуло ся засідання окремої комісії, зложеної з відпоручників комітету У. Ц. Р. і представників поодиноких національностей, заселюючих Україну. На засіданні розглядало ся питання про поділ місць у краєвій органі правління, який організує ся при У. Ц. Р. і принципиально признано, що більшість місць в тім органі повинна належати до Українців.

З надісланого нам числа „Нової Ради“ дізнаємо ся між иншим також про формоване полку ім. Михайла Грушевського, про яке там пишеть ся:

„Вчора (18 с. м.) до Києва приїхав відділ вояків Українців, котрі йдуть на фронт з кількох російських міст за Волгою. З'їхавшись а Харкові сі вояки постановили сформуватись в окремий полк ім. Михайла Грушевського.“

„Так числом коло 3.500 вони прибули до Києва і тут вистроїлись перед музеєм і післали своєму шефови проф. М. Грушевському повідомлення, що просять його прийняти їх парад.“

„Проф. М. Грушевський, вийшовши до вояків, обходив їх ряди і здоровив кожду сотню викликом: „Здорові козаки“, „Здорові були, Батьку!“ відповідала сотня враз, як один“.

Привернене цивільної управи в Галичині?

„Nowa Reforma“ доносить в депеші з Відня:

Авдієнція д-ра Бобжинського у цісаря тривала близько години. Тутешні політичні круги є погляду, що вона остає в тісній звязку зі справою привернення цивільної управи в Галичині.

Чутку про езентуальне покликане д-ра Білинського на намісника Галичини уважають тутешні політичні круги, звичайно добре поінформовані, зовсім безпідставною.

Слідство в справі петроградських заворушень.

ПЕТРОГРАД. (П. А. Т.) Слідство в справі вуличних револт д. 16—20 с. м., які зробили велику прислугу Німцям, ведеть ся далі під проводом прокуратора в апеляційнім суді в Петрограді.

Начальний вожд балтійської флотії.

ПЕТРОГРАД. (П. А. Т.) Капітан лін. корабля Розвозов іменований недавно контрадміралом, став тепер начальним вождом усіх російських сил морських на Балтійським морю.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмки всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 28. липня 1917.

— В яких формах виявляло ся українське життя в найдальших закутках закордонної України в часі, який попереджував велику українську революцію (бо так маємо право назвати той процес, що розпочав ся на Україні з упадком царату тай доконуєть ся кожного дня далі!) в 1917 року? Хто і де були ті сили українського воскресення, котрі заганяно призибувались у велику потенційну енергію українства, енергію, яка нині так зачудувала весь світ? — Питання такі ставив собі не один з нас по сім і по тім боці кордону. На повну відповідь ще мабуть довго прийдесться нам ждати, — частинну відповіді знайшли ми в нарисах Мик. Ковалевського, надрукованих в жовтні 1915 року в „Основах“, одеській вістнику письменства, науки і громадського життя. Нариси ці розпочали ми нині передруковувати у фейлетоні „Діла“ — певні, що наші Читачі з такою цікавістю прочитають їх, як ми самі їх читали. — Ред.

— Ректор львівської гр. нат. семінарії духовної о. д-р Осип Боцян приїхав нині до Львова — після звиш 2-літнього небування на заслання в Росії. На двірці привитали довго вижданого гостя товариші з ректорату і гурт питомців і знайомих. — Про митрополита Шептицького нині стільки можна сказати, що перебуває він ще в Швайцарії; відти поїде до Риму, звідки імовірно привезе кардинальський капелюх.

— Нагло померла вчора в Відні пані Петрушевичева, жінка посла і адвоката д-ра Євгена Петрушевича. На похорон, який буде завтра, лишили ся у Відні всі українські послы.

— В українській гімназії в Яворові є до обняття з 1. вересня с. р. місця учителів української мови, математики і фізлогії (клясичних або нових мов). Платня для іспитованих 2400 кор. для неіспитованих 2000 кор. і доріжжяний додаток, як в державних гімназіях. Зголошення на-

лежить як найскорше переслати Дирекції гімназії в Яворові. 1-2

— В справі консумції бараболі. Уряд для виживлення людности видав розпорядок в справі господарки бараболею з 1917 р., яким заряджено зняте бараболі з сего року з днем 1 серпня. Скількикості призначені на пашу будуть сконстантовані і обмежені до таких бараболі, які не надають ся до споживання людьми. Перерізка бараболі в промислових горальнях є заборонена. Дозволи на перерібку в інших підприємствах буде видавати Уряд для виживлення. Продукти бараболі мають заняти скількикості віддати заведенню для обороту збіжжя. Всяке інше набування платне чи безплатне є заборонене. Транспорти допускаємі лише тоді, коли їх надає Заведення для обороту збіжжя і коли вони заосмотрені транспортною посвідкою. Кожий господар, який засадив більше, як пів гектара бараболею, має подати вислід збірки. Віддаване бараболі буде управлінне в осени, коли розпічне ся головна збірка, картами на бараболі, а в містах, які мають понад 16000 мешканців районизацією. Ціни бараболі, купованих у продуцента, установлені на час від 1 до серпня с. р. на квоту 40 К, на час від 21 серпня до 5 вересня с. р. на 25 К. за сотнар метричний. Ціна 15 К. обов'язує що йно від 6 вересня с. р. За так звані „рогальки“ установлена ціна тричі вища від кожодчасної ціни за круглу бараболу.

— До торговельної комісії ц. к. Господарського Уряду при Намісництві в Кракові увійшла пані Євгенія Макарушкова (не проф. Макарушка, як було вчера подано в „Ділі“), председателка товариства „Союза Українок“, котра, як відомо, в одній зі секцій Тов. а (економічно-господарській) розвиває дуже живу діяльність.

— Виді товариства „Союза Українок“ просить отримати всі Пані, які належать до товариства, щоб зволити взяти участь в похороні свого члена бл. п. С. Горукової, жінки агамача УСС, в понеділок 30. липня пополудні. — Макарушкова і Саламанчуківна.

— В укр. семінарії учит. жіноч. СС. Василян в Яворові розпочне ся рік шкільний дня 6. н. ст. вересня торжественним Богослуженням о год. 8. рано. Визи, іспити приватні і вступні відбувати ся будуть на днях 4. і 5. н. ст. вересня 1917. — Дирекція. 60

— Під увагу г. н.т. Консистерії в Перемишлі. Нам пишуть: Під таким заголовком появилася в 174 ч. „Діла“ в новинках коротка допис з Старого Самбора, в якій безіменний дописувач жалеть ся на се, що місце катихита при тутешніх школах не є обсажене постійною силою. Як місцевий парох почуваюсь до обов'язку дати в сій справі пояснення. Духовні власті перенесли справді хвилево сотрудника зі Старого Самбора з кончності в друге місце, де не було ніякого священика, а я обняв по ній науку релігії в двох школах (п. дописувач на числив їх аж три!); однак до школи оджу все правильно і не було случаю, щоб мої діти ходили на лат. релігію, противно—я заступав часто лат. катихита в часі його недуги. Супроти того дивно мені, як можна писати, що: „діти або не учать ся релігії, або ходять на латинську?“. Замічаю також, що за весь час мого душпастирства в Старім Самборі не було ані одного випадку переходу на лат. обряд. Що я маю—як каже г. допис.—множество праці в парохії, в різних комітетах та товариствах просвітних і економічних, сего не переку і дякую за сконстатоване, однак ще більше був би я вдячний за поміч і справедливий поділ праці в тих різних організаціях, до якої маємо з національної точки всі однаковий обов'язок; тимчасом на жалю у нас так водить ся, що кожному іншому патріоту вільно „боятись“ і ховатись за плечі місцевого священика, а сей „мусить“ всюди наразитись, а до того ще потім і свої по ній поїздить! Впрочім для успокоєня п. дописувача скажу, що й мені дуже на тім залежить, щоб мати такого помічника, котрий нікого „не бояв ся би“ нікого, та мав відвагу виступати все як свідомий український інтелігент; в тій цілі звернув ся я вже давнійше до своєї духовної власті, яка прибицала призначити мені сотрудника при нагоді найближшої ординації. Але на тім не конче, ані двох, ані навіть трьох священиків не зробить того всего, що потрібне, польонізація устане у нас аж тоді, коли щазнуть з поміж нас „тихі і ревні патріоти“, а кожда свідомо одиниця замить багато пустого говорити. Возьметь ся до реальної роботи в своїм оточенні. Се буде правдивий патріотизм. — о. Андрій Бенцін, парох Ст. Самбора.

— Поворот з навілі. Дня 25. с. м. повернув по 26 місячній неволі з Сибіру до своєї парохії Миколаїв коло Бібрки о. Омелян Боберський, котрого митрополит, будучи в Росії, установив адміністратором Городища коло Тернополя,

враз з оо. Сквибковичем, Рицаром Савицьким і Тимковичом, о. Б. вернув через Тернопіль по вигнанню Росіян з околиць тогож. Нарід в слезах витавського любленого о. духовного.

— Відзначене. Василь Терентяк, ц. к. вахмайстер жандармерії 13. краєвої команди, уроджений в Нелопківцях, відзначений золотою медаллю хоробрости за хоробре і повне пожертвоування поведене супроти ворога. Названий має вже срібну медаль II кл.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

Василь Болух, поч. пол. 356 20 К.: по-ручників 15. п. п. Михолу Пенчака, Михайла Коцюбку, Маріана Іваніцького і Фенрихів 15. п. п. Арнольда Зальцберга, Володимира Ду-мановського і Ізидора Гардецького. — Е-генія Котис в Таняв 10 К.: інженеру п. Марію Шехопичеву і її синків: Ромка, Вла-дзя і Юрка Шеховичів, усіх в Топільниці. — Бо-ранецька Елеонора Воля Якубова 5 К.: Вп. Іванучеву з Вацович, Кароліну Мізь в Ро-лева, Марійку Кульчицьку з Самбора, Василя Хелинавку з Теїчарова, Олену Грицай з Добро-влян. — Татра Ваньова 10 К.: Пазлину Гар-матій директорку з Гмінд, Анау Скобельську учит. з Гмінд, о. Миколу Хмільовського катех. з Золочева, Нусю Семинівну учит. з Гмінд. —

О П О В І С Т К И.

Неділя, 29. липня 1917.
Нині: греко-кат.: 8 Н. по С. — римо-кат. 9 Н. по З.

Завтра: греко-кат.: Мариня вчч — римо-кат.: Абдона.
Позавтра: Як і Еміліяна. — римо-кат.: Ігнат Льойл.

На „пам'ятник Я. Весоловському“, замість цвітів на могилу зложив д. р. Омелян Паліїв, надпоручник пол. поч. 643 квоту 20 кор. в „Земельнім Гіпотечнім Банку“ на кн. ч. 4000.

Пп Петро Івахів і Адам Ю. Ріпецький зво-лять подати свою адресу Дирекції української гімназії в Яворові. 1-2

Львівський Нагодний Театр Тов. Укр. „Бв-сіда“ під дирекцією К. Рубчанової:
Неділя 29. липня 1917. Саля Тов. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5 „Премера“.
Запорожський Клад, нар. ком. оперета в 3 д'ях Ванченка.
Музика Барнича.
Ціни місць: фотелі 4 К 50 с., I ряд 3 К 99 с., II ряд 3 К, III ряд 1 К 99, IV ряд 1 К 50 с., для війська і учеників 1 К. Балькон 3 К 50 с. 2-2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Максим Чилив, з Трибуховець, повіт Бучач, пошукує свою жінку Марку Чилив з 3 дітьми. Просить ся усіх, хто би знав місце побуту пошукуваних поідомиати о сім гр. кат. Уряд парохіяльний в Длянці к. Стрия. 51 4-3

Оголошення.

Льоси на рати продаємо з правом гри по зложеной першій рати. На льоси уділюємо пожичок плативих з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в спра-вах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста про-даємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.
БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦ І ХАСС
у Львові, пл. Марійська 7. VIII 51-7

Панночки з матурою шукає заняття бюрового за малим винагородженням до адміністрації „Практика“. 59 1-2

— КРОЇ —
— МАНЕКИНИ —
— ЖУРНАЛІ —
поруцає
Р. ПЯНДАВ
Львів, ул. Чарнецького 3.
XVI 1-3

Стару адресу
при зміні
на нову конче
подавайте.
Адміністрація
„Діла“.

Пошукую до двох діячток з третьої виділової **УЧИТЕЛЬНИ** з по-правним знанем української і німецької мови, можливо з французьким і форте-пяном. — о. Григорій Калимон, Ришкова воля, почта Бобрівка коло Ярослава. 56 3-5

КОНКУРС.

Виділ муз. Тов-а ім. М. Лисенка у Львові,

оголошує отрим на рік шкільний 1917/18. кон-курс на 2. стипендії, а то:

- 1) імені Анатолія Вахнянина в річних 200 кор.
- 2) імені д. ра Петра Сушкевича в річних 200 кор.

Рефлектуючі на ті стипендії мають виказа-ти, що є елементами Вис. Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові, та що покінчили там рік шкільний 1916/17 з поступом дуже добрим, в кінці долучити свідоцтво убожества.

Подання належить вносити до виділу Муз. Тов-а ім. Лисенка у Львові, ул. Шашкевича 5, до включно 31/8 1917, де можна засягнути та-кож ближших інформацій. 59Б 1-3

Конкурс.

Виділ муз. Тов. ім. Лисенка у Львові

оголошує отрим на рік шкільний 1917/18 кон-курс на стипендію ім. Олександра Мишуги в річних 1000 К. Рефлектуючі на ту стипендію мають виказати, що посвячують ся фаховому артистичному образованию в співі, зглядно му-зичі, що є української народности, а налто ви-казати ся свідоцтвом компетентних знавців, що проявляють визначний музикально-вокальний талант.

Першеньство до стипендії мають члени родини Вп. Олекс. Мишуги.

Подання належить вносити до виділу муз. Тов-а ім. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича ч. 5 до включно 31. вересня, де мож засягнути ближших інформацій. 59/А 1-3

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадиві ч. 25261.

Жирове конто в Австро-Угорським Банку

приймає до обезпечення від огню будин-ки, хатні і господарські, движимости, ме-блї, одержу і білизну, збіжє в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кожний Українець повинен асекуру-вати ся від огню, щоб на случай по-жежі не понести страти, бо достаток о-диниці, то добробит цілого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВА-РИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“.

Нема жадного нишого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один

„ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдешевші о-плати за обезпечення селянських бу-динків.

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги україн-ським школам і бурсам, де вихо-вують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ мо-жуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1916 року 8,613 829 — корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою опла-тою премії. ІА 15-2

Адреса „Дністра“: Товариство взаїм-них обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, ул. Руська ч. 20. — Адреса для телеграм: „Дністер“ — Львів: — Канцелярії ТОВА-риства отворені що дня від 8—2 перед пол.

діло

Виходить щодня рано
крім понедіків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
внчання і заручини 1-50.

Некрологія стрічка 1 К.
Сталі оголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує:

у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Перехід через Збруч.

Французькі наступи на заході.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 30. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На північ від Сушіти і по обох сторонах Касину кілька неприятельських наступів остало без успіху. На Буковині побороємо завзятий російський опір і зискуємо на терені. Коло Валепутни добуто точку опертя в тунелю. Горі від Фундул Молдови ми переправили ся через долину Молдави. На північний схід від Кут союзники ведуть боротьбу на правім березі Черемоша. Між Прутом і Дністром знова виперто неприятеля. Ми перейшли західну границю Буковини. Гонзеди об'їдали Затишки. Між Скалою і Гусятином очищено галицький беріг Збруча. Ми місцями вимусили перехід на російську територію. На південь від Бродів австро-угорські і німецькі відділи з успіхом вдерли ся до неприятельських ровів.

Італія і Балкан: Ніщо не змінило ся.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 30 липня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група кн. Рупрехта: Наслідком нашої оборони, боєва діяльність неприятельської артилерії у Фландрії вчора до полудня була мала. Що йно пізніше вона збільшилася, але не досягла сили попереднього дня. На побережжі у відтинку Het Sas тривала дальша огнева боротьба і також вночі була нагальна. Кілька англійських стежних відділів, які посували ся до нашої третьої лінії відперто.

Група військ німецького наступника престолу: На Шмен де Дам вчора французька управа знова пробувала великого атак на фронті ширини 9 км., впроважуючи до бою що найменше три дивізії. Після безнастанного „огня неприятель рушив до приступу кількакратно від Cernu до Зимової Гори під Стаппе. Всюди відперли його наші випробувані дивізії огнем і протинаступом. Вечером неприятель на південь від Ліль поновив наступ ще двічі, але і ті наступи остали без успіху.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ ген. полк. Бем Ермолія: Російські сили держать ся на горбах на схід від граничної ріки Збруча, чирез яку в кількох місцях мимо сильного опору ми переправили ся, а до якої дійшли наші дивізії на південь від Скали. На північній березі Дністра ми зискали на терені за Королівкою. Між Дністром і Прутом неприятель на ново ставив завзятий опір, але на південь від Залішків його відперто дальше в зад.

Фронт ген. полк. архикн. Йосифа: Вздож Черемоша неприятель боронить ся ще на східних побережних горбах. Наш атак між Залучем і Вижицею поступає дальше. В долині Сучави наші війська йдуть на Селетин. Також на схід від долини горішньої Молдави серед боротьби посуваємо ся вперед.

Група військ генерала маршала пол. Макензена. Успішні наступи принесли нам кількатор бранців на північ від Фокшани і біля устя Рімакула.

Македонський фронт: Нічого нового.

Не вішати!

Львів, 30. липня 1917.

Що раз більше землі відбивають наші війська, незабаром Росіяни зовсім кинуть Галичину й Буковину, а поліцейські душі вже ладають ся до тих метод, які доси завсїди супровожали кождий похід наших військ. Ніхто не досліджував, які терпіня перебула людиність, ніхто не старав ся направити лихо, яке накоїла воєнна недоля, — за те крім переглядових комісій асентерункових пускано на людиність армію шпідлів, аби „зрадчиків“ ловили, ловили в найповнішій значіню сього слова, а услужні донощики з передрозумною уявою або й зі свідомою злобою знаходили ся завсїди. І чого то вже не приймає за доказ зради!

Дійшло до того, що багато людей втікало — не із страху перед Росіянами, а із страху перед поворотом Австрійців.

Тепер увільнено місцевости, які один, два або й три роки були під російським правлінням. У тім часі мусїли ж люди якось жити — селянин справляти своє поле і продавати, купець торгувати, а всі входити у зносини з властями. Заключено неодноразово подружжя, нужда загнала одну людину в службу або проституцію. Три роки — довгий час, а жите домагаєть ся своїх прав. Коли селянинові раз-у раз говорено: „Гляди, дідич утік, його поле, його корова твої!“ і коли він бачив, що плыв місяць за місяцем, а австрійські влади не вертали, то він мусїв схитнути ся що до права і закона. Можна все те назад привернути, але карати за се хлопа не вільно...

Всі ті панове, котрі розпливають ся в дешевім патріотизмі і в котрих увільнене заняті області викликає кривавий шал, повинні би собі уявити те примусове положення, в яким жие людиність зайнятих областей. Але також влади повинні освідомити собі свою відповідальність.

Держава не може виставити собі гіршого свідомства убожества, як тоді, коли признає, що не має довіри до своїх горожан.

Наведені уваги знайшли ми в учорашнім, недільнім числі „Arb. Ztg.“

Самостійна українська церква.

Берн (Шв.) 29. липня.

(Ткб.) Українська кореспонденція (? — ред.) доносить: Російські дзєвники оповідають, що серед українського духовенства є сильне заворушення. Повстав рух, цілю котрого є відорване української церкви від російської державної церкви. Головою української церкви міг би бути патріярх царгородський (? — ред.). На чолі сепаратистичного руху стоїть ігумен Лаври печерської.

Цісар Карло в східній Галичині.

КОЛОМІЯ (Ткб. 29. липня). Цісар Карло в товаристві поручника архикнязя Вільгельма вчора з малою військовою дружиною, в якій був також шеф генерального штабу бар. Арц, виїхав був до східної Галичини. Нині рано прибув Цісар до Калуша, який лежить цілий майже в звалищах. Відси поїхав Цісар дальше до Станиславова. Доми того міста є в часті знищені стрілами. Також тут є багато руїн з пожарів. Опісля відбула ся дальше подорож до Коломиї, відки Цісар поїхав на фронт і прибув до одної корпусної команди. Із становища одної дивізійної команди Цісар оглянув область боїв а опісля поїхав між ліній полевой артилерії і піхоту, яка саме пускала ся в похід. Бій під Русовом і заняті тої місцевости слїдив Цісар весь час. Під вечір Цісар через Надвірну поїхав до Калуша. Вночі Цісар відїхав з Калуша.

З воєнної пресової кватири.

Відень, 30. липня 1917.

Австро-уг. війська старають ся посунутись наперед через долину Молдави в напрямі Кімполонга. Наша лінія біжить тепер менше більше від Дорна Ватри на захід від Валепутни, через долину Пугни, відтак на захід від Фундул Молдови через Брече, здож горішньої Молдави через Шипіт, Вижицю здож долини Черемоша. Між Дністром і Прутом стараєть ся непри-

ятель ставити опір. За те між Дністром і Збручем його сила опору ще зломана. В долину ріки Скали буде небавом область між Збручем і Дністром вільна.

БЕРЛІН, 30 липня. Бюро Вольфа доносить: Боротьба артилерії у Фляндрії шаліла також 29. липня з найбільшою завзятістю. Тяжкий огонь звертається в день і вночі на дороги і стежки, що провадять до становищ і на сьовки, а також і на області положені поза становищами. Німецьке протиділане не втратило досі на силі і поборює неприятеля з поводженням.

Англійські батареї намагаються часто укривати ся перед діланем німецьких батарей в той спосіб, що оточують ся непрозорими газами. Проба острілювати німецькі надбережні батареї зі сторони суші і принежити їх в той спосіб до мовчанки не вдала ся. Англ. монітори і торпедові лодки, які намагались зблизити ся до берега, відігнали ми по короткій боротьбі. На довгій фронті від берега до Lille зачинають зарисовувати ся огнища наступів піхоти, яких треба очікувати в найближшій часі. Особливо нагальним був анг. безнастанний огонь між Heissas і Virlije. Всі поважніші неприятельські наступи дня 29. і 30. липня не удали ся. Так само над берегом були боротьби артилерії дуже нагальні. Англійці що дня пробують направити мости над Ізером і каналом Nieurog, але нім. огонь ударяє в ті проби. На решті західн. фронті прийшло до боротьби піхоти коло Hollach, Lene і Saint Queslin.

Французи пробували поперти англ. наступ у Фляндрії наступом на фронті Aisne, однак без успіху. Протягом дня 29. липня Французи на цілм фронті від Cergu до Зимового узгір'я наступали все даремно.

Східна Галичина можна сказати вже осво-боджена. Росіяни задержали ся на східній березі Збруча. Коло Тульча фронт, що біжить здовж ріки, в півд. західнім напрямі і біжить через Королівку, Городок, Стецьку і Черемош, опоясуючи широким луком область Черновець. В тій області робили Росіяни все, щоби не дати ся окружити. Завзята боротьба ведеть ся о лісисті горби між Збручем і Дністром, між Дністром і Прутом та по обох боках Черемоша. Всякий опір не може здержати походу вперед. Пільна артилерія і тяжкі батареї також на найгірших дорогах поступають зараз за військом і беруть участь у всіх боротьбах. На різних місцях, де неприятель ставив значний опір, минали ми цілі поля побитих рос. жовнірів. В Карпатах відбувається похід наперед. Осягнуто узгір'я Дольніто на захід від Фундул Молдові.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: Дня 26. с. м. затопила наша підводна лодка торпедовим стрілом в англ. каналі англ. кружляк з чотирма коминами класи „Діадем“ (о псеємності 11.150 тон), який був хоронений контрторпедовцями.

Ворожі втрати в літаках.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: Від початку війни т. є від 1. серпня 1914 до 1. серпня 1917 зістрілено 2289 ворожих літаків, а 683 німецьких. Дальше зістрілено 168 ворожих привязаних бальонів і 3 ворожі бальони до кермованя. Як приймемо кошт літака на 75000 ма-

рок, кошт привязаного бальона на 18000 марок а бальона до кермованя в сумі $\frac{3}{4}$ мільона марок, то вартість зістрілених від початку війни ворожих літаків, привязаних бальонів і бальонів до кермованя винесе 175,830.009 марок.

Цісарські відзначення.

ВІДЕНЬ. Німецький цісар надав ген. полк. Бем-Ермолієви дубове листе до ордеру pour le merite, а шефови його штабу генер. майорови Бардольфови ордер pour le merite.

ЗОЛОЧІВ. Цісар надав ген. полк. Бем-Ермолієви командорський хрест військового ордеру Марії Тереси, шефови штабу ген. майорови Бардольфови великий хрест ордеру Франца Йосифа в воєнної декорації і мечами, полковникови ген. штабу Гумелеви ордер залізної корони II. класи з воєнної декорацією і мечами.

ЗОЛОЧІВ. Цісар надав ген. маршалкови кн. Леопольдові Баварському військовий хрест заслуги I. класи з воєнної декорацією і брильянтами, командантові південної армії ген. кавалерії гр. Ботмерови велику медалю військової заслуги на ленті хреста військової заслуги.

Російська позичка в Фінляндії.

ПЕТРОГРАД (П. Т. А.) З Гельсінгфорсу доносять: Фінляндський есім відкинув в третім читанні пропозицію про російську позичку в висоті 350 мільонів марок, а уповажнив фінляндський банк позичити Росії тільки 100 мільонів марок у фінляндських грошах зглядно такої суми в російській валюті.

Похорон козаків в Петрограді.

ПЕТРОГРАД (П. Т. А.) Відбув ся похорон козаків, що згинули в часі гноблення останних несупоків. В похороні взяли участь члени тимч. правительства з Керенським на чолі, дипломатичне тіло й депутації петроградських гарнізонів, депутації ради робітників і жовнірів і т. д. Керенський виголосив промову на похороні.

Смерть інспектора болгарської кавалерії.

ВІДЕНЬ 30. липня. Вчора помер в одній з віденських санаторій інспектор цілої болгарської кавалерії Кольов, один з найгорячіших почитателів випробуваної в боротьбах австро-уг. кавалерії. Помер по коротких терпіннях на серцеву недугу.

Новий причинковий закон.

Львів, 30. липня 1917.

Від 1. серпня с. р. буде обов'язувати новий закон про військові причинки. Закон, який об'язував досі, був ухвалений парламентом дорічно ще в часі балканської війни 1913 р. і мав багато хиб; деякі постанови того закону змі-

нювано цісарськими розпорядками вже в часі теперішньої війни, але проте всіх хиб не усунуено в той спосіб. Заслугою Палати послів, є, що на місце давнього, кривлячого закона буде обов'язувати від 1. серпня с. р. новий, справедливий.

Після постанов попереднього закона було 155 різних вимірів для військових причинків. В кождім краю була висота військового причинка инакша, а крім того в межах одного і того самого краю не був однаковий вимір військового причинка для всіх місцевостей того краю. Тепер на місце тих численних різних вимірів, установлено тільки три, а саме по 2 К. денно для Відня в цілій державі, для більших і середніх міст по 1 К. 80 с., для місточок і сіл по 1 К. 60 с. на голову. Однак висота всіх причинків для членів одної родини не може перевищати квоти 12 К. денно; коли н. пр. якась родина, що живе на селі, складається з 7 осіб, то побирати буде 7 рази по К. 160 = 11 К. 20 сот., але коли та родина складається з 8 осіб, то не буде побирати 12 К. 80 с. (себ то 8 рази по 1 К. 60 сот.), тільки 12 К. денно, бо більше як 12 К. денно одна родина не може побирати.

Важну зміну заводить новий закон тим, що не дозволяє більше на зменшуване військового причинка для тих, які мешкають у власній хаті, або не платять чиншу за мешкане, як то було за часів давнього закона. Від тепер ті, що мешкають у власних хатах, або мають мешкане даром, і ті, що платять чинш за мешкане, будуть побирати однаковий причинок.

Не буде зменшувати ся також причинка з тої причини, що причинок виносив би більше, як заробляв покликаний до війська.

Хто має право до військового причинка? До тепер було в тій справі багато постанов, на основі яких мали право побирати причинок тільки кривні покликаного до війська, яких він удержував своєю працею. Від тепер буде побирати причинок кожда особа, і не кривна, якої удержане було залежне від праці або доходів покликаного до війська і з приводу того покликання є загрожене. Правесні жінки і діти дістануть причинок в повній висоті (отже по селах по 1 К. 60 сот.) денно, інші особи одержать лиш стільки, скільки давав на їх удержане покликаний до війська. Правесним і неправесним дітям і родичам жовнірів буде признаний причинок в тім случаю, коли вони є нездібні до праці. Хто є постійно нездібний до праці і мешкає сам без родини, одержить причинок у подвійній висоті, отже на селі денно 2 рази по 1 К. 60 с., себ-то 3 К. 20 с.

Особа, що мають побічні зарібки, будуть за покликаного до війська, який їм помагав в удержанню, проте побирати військовий причинок, котрого їм в деяких случаях відказували давні постанови. Отже жінка жовніра, яка заробляє своєю працею на удержане родини, буде побирати мимо своїх зарібків військовий причинок.

Виселенці будуть одержувати побіч державних підмог для евакуованих також військовий причинок.

Причинок буде виплачувати ся дальше, коли жовнір виступить з війська як інвалід або коли наслідком військової служби навіть пізніше, як цивільний, стане нездібним до зарібку, або помре.

До тепер проти рішення причинкових комісій повітових не було ніякого відклику. Новий

МИК. КОВАЛЕВСЬКИЙ.

З провінціальних вражінь.

— Вам треба познакомитись з нашим повітовим агрономом... — сказав раз мені Сліпченко. — Там такий Українець!... — він махнув рукою, що мало означати, очевидно великий український актив повітового агронома.

Задовольнити свою цікавість було нетрудно в такому невеликому місті, де великі події складають ся з того, як посварять ся Іван Іванович з Іваном Никифоровичом; тут швидко обставини примушують людей знайомитись між собою.

Отже і я незабаром мав можливість познакомиться з повітовим агрономом, українство якого викликало в Сліпченка такий широкий богаго обіцяючий жест...

— І вас занесло в нашу діру?... — були перші його слова. — Ну, нічого, нам буде веселіше...

— Вибачаєте, але я не бачу підстав казати так про ваше місто...

Агроном безнадійно зітхнув...

— Діра, та ще яка!... Одна тільки надія, що колись мвже пощастить вибратись звідси, живить трохи. Ось поживете — самі побачите...

— Невжеж тут зовсім немає живих, цікавих людей?... — запитав я.

— Людей?... Тут все вори, все погань така, що гидко робить ся...

—?

— В земстві ворують — отверто ворують... де тільки можуть, там і хапають страшенно... Ось не далі, як учора — на курсах вчительських в земстві... стоять два вчителі й розмаляють собі любесенько, коли надходить член управи, що завідує школами:

— Я вас попрошу говорити по руски! Какъ вамъ не стыдно говорить на какомъ то жаргоні!...

Сказав і проплив як кара Божа. Ну злісно сердешні вчителі перелякали ся, бо кудиж їм проти їх „міністра освіти“...

— А є тут ще один „русский земец“ — Грюдеман. Так той до одного доктора кричав: — Я вам покажу автономію України... Я вам таку автономію покажу, що і не микнете як опинетесь там де...

— Де — се ясне саме собою.

— Словом публіка тут така що їй же Богу инколи думаєш — а добре булоб нарядити ними всіми гармату і стрільнути кудись в безводню, щоб і не вертали назад...

Така жорстока критика життя і людей, серед яких доведеть ся працювати, нічого радісного викликати не могла. Але сама вже критика — ознака певної активності. Через те я був певний, що нарешті сей Українець не піддає ся нічому такому, що моглоб розмагнітити його українську свідомість, а раз так, то очевидно не може він обмежуватись самою критикою.

Мусить він якось поза нею, якось реально

виявляти свої українські переконання, творити щось, нехай не велике, мало помітне, але творити.

Одного разу я показав йому якийсь агрономічний листок з серії „Рілля“.

— Оце гарна штучка... де ви взяли?

— Кажу — де.

— А хіба у вас таких метеликів не було? Чи ви за них і не чули?

— Та ні... чув то я за „Рілля“... але...

Він так і не доказав своєї думки і уважно переглядаючи український метелик, бурмотів:

— Да... се гарна штучка...

Так я і не дізнав ся, що він чув за „Рілля“ і чому не зробив ніяких заходів, що до поширення в своїм районі цієї „гарної штучки“.

Лишало ся думати, що бояв ся земства. Але становище повітового агронома занадто незалежне, щоби припустили таку думку. Тай нарешті найбільш активні діячі земські нічого не мають проти вживання „малоросійського наріччя“ серед „мужиків“.

Інша річ, коли вчитель, чи доктор почне балакати по мужичому за якусь там автономію...

І раптом серед моїх міркувань про причини такої пасивності повітового агронома, сього критикуючого Українця, він, очевидно, кінчаючи розгляд метелика й під його вражінем, стукнув рішучо по столу і сказав:

— А гарно було би видати невеличку українську часопись для селян у нас тут, правда, гарно?

Я глянув на агронома.

закон допускає проти таких навіть право-сильних рішень рекурс до краєвої комісії причинкової, який треба внести протягом 60 днів від дня доручення рішення, виданого повітовою комісією. При відмові причинка мають комісії перевести дуже основні досліді і подати докладні причини відмови.

Повітові комісії причинкові мають від тепер складатися з двох державних урядників, одного повітового урядника і двох представників людності.

Москвофільський голос розпуки.

„Нова Рада“ з 19. с. м. наводить із своїми увагами ось який голос розпуки органу київських об'єднаних-москвофілів „Кієвлянина“ з 18. с. м.:

„Українська Рада свого добила.“

„Правительство з початку відмовивши Українцям в їх домаганнях, потім здало всі позиції і до Установчих Зборів віддало величезну країну (межі якої проте означити не можна) в руки людей, що прийшли сюди з намірами, які до того часу були зовсім чужі мирному населенню півдня Росії.“

„Постараймося заховати не супокій — бо те неможливо, але постараймося, щоб образ, прикрість і глибокий сум за дорогою нам вітчизною, Малоросією, не звели нам розуму та не залили тугу нам серця.“

Потім Рахиль плаче о дітях своїх:

„Дорогий наш край має пережити панованне нових „завойовників“. Нагірка й зневага впадуть на общеруську культуру — наш найцінніший скарб, але в тім скарбі захований талісман, котрий непомітно але певно виведе нас до порятунку й перемоги.“

Чисто, як ворожка: якийсь талісман, а що воно — не знати.

Проте далі йдуть погрози, йде наклеп на Раду, ніби вона потурає дезертизму, обвинувачування українства в гайдамацьким розмаху, в протипатріотичним нахилі, — того ми наводити не будемо, але зазначимо, що те небезпечно, бо те сіє національну ворожнечу, і газеті слідувало б згадати про пристойність у пресі.

В кінці газета вдарає в революційний екстаз, кличучи руських людей, кличучи до організації малоруської ради, що повстали би проти Української Ради.

Резолюції У. П. Р.

Львів, 30. липня 1917.

Резолюції У. П. Р., які тільки нині маємо змогу подати нашим читачам, віденська преса одержала була ще в п'ятницю, а подала в суботу мин. тижня. До нас принесла їх почта сьогодні нині А. ц. к. Бюро кореспонденційне, віденська центральна котрою своїми польськими функціонерами роздешовує до Львова кождо звістку про найменшу дрібницю цікаву польському політичному світові, супокійно зігнорувала собі ці — цікаві українському громадянству — резолюції — так, як з правила ігнорує прим. промови українських послів з Буковини.

Очи його радісно світилися якимсь задоволенням і надією. Обличчя схвилювало почервоніло. Здавалося, що він почув в собі новий приплив нових сил, які зробили непереможну впевненість в те, що він зараз переживає, бажає, сподівається ся...

Але се був момент. Через хвилину він знов поїрив, зробився буденним, як завжди...

Я ніколи не бачив більше агронома в такім захваті. Раз тільки на зборах нового товариства на паях, що тільки що заснувалося, він підійшов до мене і, балакаючи про майбутню корисну діяльність в товаристві, між иншим зазначив:

— А гарно було би заснувати таке українське товариство?

Я нічого не відповів йому. Для мене ясне було, що сей на перший погляд критикуючий настрій виявляє свою активність лише тим, що малює в уяві привабливі картини прекрасного можливого, але далекого життя, та й то тільки моментами, захоплюється сими картинками на мент, а далі його енергія чикне в сірому тумані провінціальної дійсності і вся та неабайдна, дрібна, але реальна робота українського інтелігента на провінції пропливає, є повз нього, шукаючи собі більш видержаного й сталого виконавця, ніж сей рідний брат гоголівського Манілова на українській ниві.

Спромоглося Бюро се тільки на прислане нам 1 ої часті резолюцій (про заходи в справі особистої національної охорони відбитого Поділля) і кінцевої часті (обговорена в недільнім „Ділі“ постановою про парламент і перебудову Австрії). Ті шматки ухвал У. П. Р. ми дістали, кождо окремо. Повний текст одержали ми аж нині. Подаємо його — пропускаючи, згадані вище, вже у нас наведені часті.

На нарадах в днях 25. і 26. с. м. У. П. Р. одностайно скоїстатувала в справі закордонної України, що український національний рух в Росії зріс до могутності, якої значіне нетільки є рішення для дальшого внутрішнього розвитку російської держави, а простягається далеко поза межі Росії.

У. П. Р. твердо вірить, що українське питання, на нарештє рішення якого дано реальні запоруки шляхом створення самостійного українського правительства, признаного тимчасовим правительством і всіма самоуправними органами України, — як першорядне питання Східної Європи вже не зійде з порядку дня великої політики і питань, які ся війна має розв'язати.

У. П. Р. висказує певність, що українська нація буде мати змогу саме рішення про долю свою як національно політичної індивідуальності, — в змислі проголосшених російською революцією принципів демократії і права самоозначення народів.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 30 липня 1917.

— Універсал і селяни. Читаємо в „Новій Раді“ з 5. с. м.: На волоснім сході в Пузирках Бердичівського повіту на Київщині після промов д. Шульгина та д. Шугаєвського (голови „Просвіти“) селяни всі заявили за універсалом й постановили облакати на користь рідної справи всі землі по 10 копійок від десятини. — На загальних зборах Бердичівської повітової „Просвіти“ з приводу Універсалу ухвалено таку резолюцію: „Всі Українці, які живуть у Бердичеві, повинні мати обов'язок платити через „Просвіту“ до Центральної Ради 10% з доходів. Постановлено також виконувати всі розпорядження Української Центральної Ради“.

— Часове звільнення ремісників від військової служби. Міністерство краєвої оборони видало отсей розпорядок з 18. липня 1917 р. ч. 16.407: Придільні до відділів позаду армії а нездільні до фронтової служби ковалі, токарі, боднарі, сідлярі і тим подібні професіоністи, які є необхідні для рільного господарства і лісового, для виробу вина і овочів можуть бути провізорично увільнені від військової служби. Сей розпорядок відноситься до майстрів і помічників. Прошення о часове звільнення, при додержанні документів, треба зголошувати в місцях увільнення — в конскрипційних урядах або у начальника громади. Про часове звільнення з висше наведених причин буде рішення відділу для увільнення ц. к. міністерства краєвої оборони.

— Наказ комісара. Чернігівський губернський комісар наказав, щоб усі його відозви та заклики до населення друкувалися в українській мові.

— Чому арештовано Пілсудського? В справі арештованого Пілсудського видав генерал-губернатор урядове пояснення, в яким вказує на те, що причиною такого заарештування була діяльність Пілсудського в польській організації військовій („Р. О. W.“) А саме Р. О. W. покинула свій напрям проти Росії і змугала до утворення тайної держави в державі, „щоби зробити край тереном революційних заворушень“. „Оскільки при тім грали ролю впливи держав коаліції, того не можна порушувати“ — говорить ся в комунікаті варшавського генерал-губернатора. Проти арештованого Пілсудського збирала ся протестувати варшавська рада міська, та генерал-губернатор перед засіданням ради заборонив дискусію на ту тему; скликана рада розійшла ся без протесту. Польські легіоністи, які не зложили присяги — а будє їх багато, бо на 11 присягнув тільки 1 — приміщені в окремій таборі.

— Сільсько-господарська поземельна перепись. При київській земській управі під президентію проф. К. Г. Воблого і директора статистичного

бюро київського губернського земства М. Н. Мороз відбулась в справі маючої переводити ся сільсько-господарської поземельної переписі, а також переписі міських осель обласна нарада, в якій брали участь директори земської статистики губерній: київської, волинської, подільської, бесарабської, катеринославської й полтавської. М. Н. Мороз підняв між иншими питання про ознайомлене регістраторів з правилами різних політичних партій в аграрній справі, щоби ті регістратори могли інформувати про них населення, яке без сумніву такі запити буде до них ставити. Нарада прийняла сей внесок. Потім ухвалено, що перед початком розробітки зібраного статистичного матеріалу треба конче знова скликати до Києва обласний з'їзд, який виробить одностайну для всіх губерній України програму розробітки. Також нарада ухвалила доповнити програму дослідів для губерній України цілим рядом різних нових квестіонарів, а між ними особним квестіонарем про питання о національній приналежності.

— Замовлюване і спроваджуване всякого рода споживних артикулів із за границі можна довершувати лише за посередництва воєнних централ господарських (Kriegswirtschaftszentralen). Наслідком того не мають реальної вартості подання, вношені до инших централних властей, як також умови, заключаювані безпосередно із заграничними фірмами, а спеціально звертається ся увагу інтересованих, що контрактване молодих бараболь із Голандії є безцільне наслідком закау перевозу через Німеччину.

— Заміна пам'ятників. Селянський з'їзд, що відбувся в Чигирині, рішив негайно усунути в усіх селах повіту пам'ятники царя Александра II. і замінити їх пам'ятниками Шевченка та других українських діячів.

— В українській гімназії в Яворові є до обняття з 1. вересня с. р. місця учителів української мови, математики і фізлогії (класичних або нових мов). Платня для іспитованих 2400 кор. для неіспитованих 2000 кор. і доріжничий додаток, як в державних гімназіях. Зголошення належить як найскорше переслати Дирекції гімназії в Яворові. 1-2

— Нові полєві, переписні картки. Починаючи від дня 1. серпня с. р. можуть бути ужиті в поштової переписі до жовнів армії, яка стоїть в полі, тільки нові картки з сивого паперу; давних карт рожевої краски можна буде уживати дальше тільки в кореспонденції від армії в полі. Приватні кореспонденційні картки для полевой почти будуть допущені лиш тоді, коли друком, формою і краскою не будуть в нічим різнити ся від урядових.

— Примусова рекрутація в Польщі. До польських дневників доносять з Варшави, що на нарадах державної Ради з відпоручниками німецького правительства рішено приступити до формовання польської армії. якої кадрами признано теперішній легіон. Творене армії буде відбуватися на основі примусової рекрутації, а не вербунку добровольців. В жовтні с. р. буде підданий військовому переглядові один річник, а рекрути з того річника мають утворити поки що один корпус польської армії.

— Великий Київ. Під президентію А. М. Гінзбурга і при участі представників: гор. управи — А. Н. Шефтеля і повітової земської управи — А. С. Сокольського, відбулась нарада представників виконавчого комітету Деміївки, Святошина, Рубежківської колонії, Чокотівського присілка і Александрівської слободи. Обговорювалось питання про організацію в тих місцевостях всенародного голосовання (плекіситу) за прилученням їх до Києва. Ціле засідання було присвячене питанню, хто має право брати участь в голосованню. А. М. Гінзбург висказував думку, що питання про прилучення повинно бути рішення всіми мешканцями, які досі мали право голосовання на радних (гласних) в городській думі. Представники Святошина і Деміївки казали, що право рішення про прилучення окраїн до Києва можуть мати не всі мешканці, а лише ті, що мають т. зв. ценз осібності (сталі мешканці) і що літники й случайний елемент повинні бути вилучені від голосовання. По довшій дискусії збори рішили резолюцію, в якій заявили ся за признанем права голосовання всім мешканцям лідягаючих прилученню місцевостей. На слідуєчій засіданню має бути обговорюване питання про техніку виборів.

— Блок українських с. д. і с. р. ів при городських виборах в Києві. Українські соціальні демократи і соціалісти революціонери заключили блок при виборах в київську городську думу. Від імени блоку вже випущена ліста кандидатів на радних (гласних) київської городської думи.

— Вінчане п. О. Касіянської з п. Василем Дорошом відбудуть ся дня 31. липня. Замість особних запрошень складають вони 40 К. на фонд ім. митр. Шептицького. 60

ПОМЕРЛИ.

Леопадія Петрушевичева, жено посла до державної Ради, переживши 52 літ, заосмотрена Св. Тайнами, упокоїла ся у Відні для 26. липня 1917 р. по полудни. Похорон відбув ся для 28. с. м. о год. 3 по полудни з галі похоронної на центральному кладовищі у Відні. — В. II п.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожчі і важливіші для української справи, конче як найскорше і найобильніші жертви

Стефа Котовська 9 К (Ді) (збірка), Рава руська: Марійку Головківну Любича, д-ра Лу нева-па. 408, Платона Горницького Рава р. — Кобринівичівна І. Добротвір 5 К: Нізю Калиновичеву в Буську, Марійку Білівічану в Полоничині, Олену Дорошівну в Милатині старім, Дарію Данилюк в Моравській Острзві, — о. Дм. Панасевич пол. курат 20 К. — Маріян Кинасевич Судова Вишня 5 К: Володимир Кекиша пол. поч. 296, Галю Качуровську в Станимирі, Івану Левичку учит. шкільн. вид. в Городку Ягайлонським, Зенка Кинасевича поручника пол. поч. 204 і Йосифа Костжемського п. п. 296, — Галайчук Богданко 5 К: Галюсю Захарієвичеву в Рахині, Зеню Яновичеву в Хотині, Іренку Мартинківну в Городку Ягайл., Стефанка Матковського в Стрию, Юлюся Гошовського в Фалиші. — Анна Павлусевич Струтин вижний 5 К: Тому Головацького дир. банку Кенігсфельд к. Берта Морава, Володимира Павлусевича надпор. 3 п. гузарів, Стефанію Сендецьку учит. Струтин вижн., Нестора Рогужинського поручн. 15 п. п., Софрона Добрянського урядника почт. головна почта Львів. — Гавриліївна Євгенія в Волянці 10 К: Терлецьку Магдалену, Ватвицького Ів. з Тустанович і Дзюбановського Гр. надстр. ск. Борислав. — о. Євген Кульчицький Гочів 10 К: п. О. сила Кульчицького ц. к. емер. офіціяла податкового в Ярославі, Станіслава Кульчицького урядника при „Сільським Господарі“ у Львові, о. Целестина Кульчицького пароха в Підгайчикх, о. Володимира Гмитрасевича в Ліску, о. Євгена Адріановича в Устриках дол. — Іван Угрин Якорів 6 К (Дч): п. Ігнатія Стефанського іжжирера з Якторова, п. Клича Ганкевича директора лісів в Уневі і о. Слободяна пароха в Винниках. — Біл обрам Богдан Перемішль 2 К: Костя Стисловського уч. VII кл. в Перемишлі, Яремкевича Ярослава і Мосору Володка, оба абітурієнти в Перемишлі. — о. Михайло Шумило в Стронатині 20 К. — Поручник Лука Нагурський 20 К. — Дес. Палагнюк Михайло 7 К: дес. Боднарука гуцульська сотня. — о. Орест Солтикевич парох в Улючі 25 К, жено Леоantina Солтикевич 10 К. — о. А. Целевич гр. кат. парох Лозини 5 К. — Поручник Бардин Роман, полєва почта 63. — Климентин Мигалега, Поляни суров. 5 К: о. Володимира Марчака в Гірнім, о. Володимира Колєньського в Терла, Володимира Волянського проф. сем в Самборі і п. Елеонору Коникову з Суровиці. — Іруся Мигаль Поляни суров. 5 К: Лєсю Марчаківну з Синявки, Владю Марчаківну з Гірного, Славцю Шпильку з Суровиці і Ігора Козбура з Самбора. — Степан Масляк пол. поч. 26, 5 К: Михайла Яновича, Остапа Гробелька, Василя Рудого, Володимира Яворського, Дмитра Макогона — всіх з 20. п. п. кр. обор. — Осипа Чайківська учит. з Перегримки 5 К: Ярославу Таронську зі Львова, Марію Угрин учит. з Креминої, Євгенія Ключу урядн. почтов. зі Самбора і Мирона Ключу хорунж. — Парипа В. Камінка ад Ско ле 20 К: Льва Борачка упр. шк. в Перегінську, Броніслава Березького ком. 10 корп., о. Андр. Галандюка Болеків, Василя Іліха управ. школи Модрич п. Дрогобич, Степ Дригинича Болеків. Маря Осідач Яворів 5 К: Олю Кудричеву Львів, Льва Ширбу заступ. офіц. 89 пол. і Пер. Ксьонжкову Яворів. — Марійка Бардинівна в Желдці 2 К: Йосифу Павелківну в Камінці Стружковій, Наталію Шараневичівну в Мостах великих, Нуся і Юлюся Гошовських в Фалиші, Фальку Любінецьку в Чесниках. — Шквірко М. Самбір 5 К: Кирила Баландюка урядн. почт. Володимира Балицького, Сидонію Стефановичівну, Євгена Ключу, Осипа Туркавського, урядників почтових в Самборі. — Др Юліян Шипайло, пол. поч. 398, 10 К (Дністер): радник Кліма Топольницького Краків, д-ра Миколу Кметя Краків, д-ра Юрія Михайло-

вича Градець, Миколу Терлецького сан. поручн. Градець, судю Йосифа Зятіка Дрогобич. — Стефан Кандюк однор. цугсф. 58 п. п. в Люблині 4 К: Лєсю Мельниківну учит. в Ляховицях, Малю Гердлічківну в Ляховицях, Зефу Заклинську в Кірхбергу (дол. Австрія). Сильвестра Сагайдака рахункового підфіцера 58 полку п., Матія Лукаша поручника при 2 К. Т. Д. — Волчук Іван хорунжий 13/30 пол. ком.

5 К: Лінинського Мих. поручн. 15/30 Мацькова Мих. кад. асп. пол. поч. 240, Гаванського Ром. хор. У. С. С. етап. поч. 445, Вовка Василя студ. філ. Відень, Роздільського Міся Воля цеклинська, — одн. ох. капраль Грицко Гоцький 5 К: Місю Палажівну учит. і укінч. богослова Осипа Бачинського в Перемишлі, поруч. Михайла Данилка в Кракові, Миколу Дершка пол. поч. 434, — Марійка Рубатірна 5 К: батька Антона Чубатого, о. Николу Прокоповича, Настусю Коханівну — всі з Юнашкова, Івана Цимбалістого У. С. С. Стрий і товаришів з лавки шкільної: Стефцію Левичку і Домцію Макухівну.

ОПОВІСТКИ.

Второк, 31. липня 1917.
Нині: греко-кат.: Як і Емільяна. — римо-кат.: Ігнат. Льойл.
Завтра: греко-кат.: Марк. — римо-кат.: Петра в ол.

Пл Петро Івахів і Адам Ю. Ріпецький зовлять подати свою адресу Дирекції української гімназії в Яворові. 2-2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 29. липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Над горішною Путною довершують ся рухи, які стали вказаними наслідком натиску неприятеля.

На північ від долини Касіну наші гірські війська відперли кілька наступів.

В південній Буковині і у відтинку Томнатика забрали ми неприятелеви одну гору за другою. Союзні дивізії посувають ся наперед через долину горішньої Молдави і до Шипота над Сучавою.

Кути є в наших руках. На північний схід відти добуто вночі приступом Банилів руський. Переправляємо ся через Черемош. Також на схід від Городенки опір Росіян був даремний. Проломано неприятельські лінії. По тім боці Дністра погоня поширилася на гори на північ від Заліщик, аж до відтинка Збруча під Гусятином, де неприятель відступив поза границю держави.

НАДІСЛАНО.

Красивий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

486 при вулиці Красіцкиа ч. 6. 9-7

ОГОЛОШЕННЯ.

АДРЕСА:

Hauptkassє der Zentralfeldung der Ukrainischen Legion WIEN, VII, LEDERER GASSE 20

ЧЕКОВЕ-КОМТО: 12250

ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ

СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ

НА СТРЕЛЬЦЬКІ ЦІЛИ.

34-7

Панночки з матурою шукає ванята бюрового за малю винагородженням до адміністрації „Практика“. 53 2-2

Приймаєть ся передплата на часопись полонених Українців табору Зальцведель (Німеччина)

„ВІЛЬНЕ СЛОВО“

Часопись виходить що середи і суботи. Випускати можна в усі краї, табори й робітничі команди Німеччини й Австро Угорщини.

Передплата на місяць 40 фен., одно число 5 фен. Пробне число висилаєть ся без плати.

Адреса Редакції:

Redakti n der ukrainischen Lagerzeitung „Wiljne Stowo“ Krgflager Salzwehel. 44 3-7

Пошукую до двох дівчаток з третьої виділової **УЧИТЕЛЬНИ** з повним знанем української і німецької мови, можливо з французьким і фортеп'яном. — о. Григорій Калимон, Ришкова воля, почта Бобрівка коло Ярослава. 56 4-5

Інтелігентну бюрову жіночу силу

зараз приймемо.

УСЛІВ'Я: Знанє української мови в письмі і слові, а німецької бодай в письмі, —

і писанє на машині.

Платня відповідно до кваліфікації і після умови.

Зголошення особисто щоденно від 12-1 перед полуднем до Адміністрації „Діла“. 1-5

КОНКУРС.

Виділ муз. Тов-а ім. М. Лисенка у Львові,

оголошує отрим на рік шкільний 1917/18 конкурс на 2. стипендії, а то:

- імени Анатолія Вахнянина в річних 200 кор.
- імени д-ра Петра Сушкевича в річних 200 кор.

Рефлектуючі на ті стипендії мають виказати, що є елєвами Вис. Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові, та що покінчили там рік шкільний 1916/17 з поступом дуже добрим, в кінці долучити свідоцтво убожества.

Подання належить вносити до виділу Муз. Тов-а ім. Лисенка у Львові, ул. Шашкевича 5, до включно 31/8 1917, де можна засягнути також близших інформацій. 59Б 2-3

Жито і пшеницю

під озимі засіви можна замовляти

в КРАСВІМ СОЮЗІ

Господарсько-торговельних Спільн.

у Львові, Зіморавича 20.

Приймаєть ся лише збірні замовлення разом з цілою громеда на приписаних друках, які Союз висилає на жаданє враз з поясненнями. 20/II 4-6

Конкурс.

Виділ муз. Тов. ім. Лисенка у Львові

оголошує отрим на рік шкільний 1917/18 конкурс на стипендію ім. Олександра Мишуги в річних 1000 К. Рефлектуючі на ту стипендію мають виказати, що посвячують ся фаховому артистичному образованню в співі, зглядно музичі, що є української народности, а надто виказати ся свідоцтвом компетентних знавців, що проявляють визначний музикально-вокальний талант.

Першеньство до стипендії мають члени родини Вп. Олекс. Мишуги.

Подання належить вносити до виділу муз. Тов-а ім. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича ч. 5 до включно 31. вересня, де мож засягнути близших інформацій. 59/А 2-3

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечень на житє і'рантє II.

„КАРПАТІЯ“

Почесний президент Його Ексцелленція мотреполит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через ся зиски припадають самим членам.

Ручить вже по трєх літах неоспоримість і негапалість обезпечєня.

Празнає по трєх літах право викупу, а також вже по трєх літах уділює позички на пазьвідсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу

Львів, — вулиця Руська ч. 18
Години урядові: від 8. до 2.

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
цілорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
цілорічно . . . . . 36.—

За зміну адреси
платиться 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40; в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
частині 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує

у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Паневко.

Турки на Поділю.

Похід через Збруч.

Розпочала ся битва піхоти у Фляндрії.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 31. липня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

По обох боках долини Касіну неприятели наступали кількаторазо значними силами. На північ від долини відперто його цілком. На південних узгір'ях опанував він наші передні рови.

На Буковині Росіяни також і вчора ставили значний опір в кількох місцях. Союзні війська серед боротьби посуваються вперед на схід від Заліщик. Коло Крича на південь від Дністра турецькі полки з випробованою хоробрістю здобули наступом неприятельські лінії.

На Збруч австро-угорські і німецькі війська на широті 50 клм. переправилися в богахатіх місцях на східний беріг.

На Волині удачні прогульки пробоевих відділів.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Ніщо нового.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 31 липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт ген. Бем-Ермолія: Напір вперед і очайдушність наступу придбала нашим і союзним військам в Східній Галичині і на Буковині нові успіхи. Німецькі й австро-угорські дивізії мимо завзятого опору в багатьох місцях переправилися через Збруч від області висше Гусятина аж до околиці на південь від Скали на широті 50 клм. Також турецькі війська знов доказали свою хоробрість. Як з початком липня з тривкою видержливістю оперли ся масовим наступом Росіян, а потім у швидкій побідній поході від Золотої Липи аж за північний Серет відперли ворога скрізь, де ставав до бою, так учора з розмахом і боєвим запалом здобули вперто оборонені становища під Ніврою над Збручем.

Між Дністром і Прутом союзні війська в сторону Чернівців вибороли місцевості Ворнянку і Снятин.

Фронт архик. Иосифа: Сильним напором німецькі стрільці проломили становища російських задніх сторожів під Вишницею, що приневолило неприятеля уступити з лінії Черемоша. Він відступив на схід. Також в лісних Карпатах над горішнім Серетом на південній березі і по обох сторонах Молдави і Сучави вискали ми на терені в наступі на схід. Під напором тих успіхів Росіяни у відтинку Мештіканешті уступили із своїх передніх становищ.

В горах Беречке неприятели провадили далі свій наступ. Протягом дня п'ять разів атакував на гору Касіну, не досягаючи успіху; давав же на південь один з наших полків сильним натиском неприятельським був відпертий на становища, положене даліше на захід. В області групи Макензена і на македонському фронті не змінило ся ніщо.

Конець на стор. 2.

Відбудова села.

Львів 31. липня 1917.

В справі відбудови сільських громад слід подати такі інформації:

Знищені господарства селян приобіцяло правительство відбудувати беззворотними субвенціями.

Рескриптом в 21. червня с. р. уповажило ц. к. міністерство публичних робіт краю Централю для господарської відбудови Галичини давати такі субвенції:

1) на відбудову хат і господарських будинків в сільських громадах можуть давати будівельні експозитури субвенцію до висоти 3000 К, а Центральна відбудова до висоти 10.000 К.

2) На справлене хатної обстанови (столів, ліжок, лав, крісел і статків, кухонних приборів, уладжень домашніх, комор і т. д.) можуть давати експозитури субвенцію до 1000 К, а Центральна до 2000 К. Додатково сі запомоги старостам до висоти 500 К, а Центральна до 1000 К, тепер право уділяти сі запомоги відобрано старостам, а передано будівельним Експозитурам.

3) На уряджене робітень ремісників і будівельних промисловців може дати Центральна відбудова субвенцію до 3000 К.

4) На закупню машин рільничих і промислових (для переробки земледілів, як жорен, ручних млинів, олійень), а також на докупню живого інвентаря може Центральна дати субвенцію до 10.000 К.

Саму відбудову переводить правительством дорогами:

1) Уділяє субвенції в готівці і в матеріалах будівельних тим пошкодженим, що можуть самі відбудувати ся.

2) Коли пошкоджена родина не може перевести відбудови, обв'язана є будівельна Експозитура відбудувати пошкодженому родину.

3) Коли ані сам пошкоджений не може відбудувати ся, ані Експозитура не може його відбудувати з браку робітників, а заходить konieczна потреба відбудувати пошкодженого, може краєва Центральна для відбудови Галичини в Кракові віддати відбудову приватним підприємцям.

Загальна засада: поки що не відбудовує ся цілого господарства, лише ставиться один конкретний будинок.

Щоб одержати беззворотну субвенцію на відбудову, треба подати прошене до будівельної Експозитури. Просьбу мусить кожний окремо вносити, а прошене повинно бути потверджене дотичним громадським урядом.

Пошкоджений може жадати 3000 К субвенції на відбудову від будівельної Експозитури, а коли потребує більшої субвенції на відбудову господарства, може жадати від Централі відбудови в Кракові признання субвенції до висоти 10.000 К. Просьбу до Централі відбудови Секції І. в Кракові треба подати через дотичну будівельну Експозитуру. Коли справа признання субвенції за довго протягається і пошкоджений не одержить скорої відповіді, належить телеграфічно віднести ся до радника двора Імператора, шефа будівельної Секції в Кракові. Загалом треба часто письменно і усно ургувати дотичні органи о приспішені полагождення просьби о признання субвенції.

Коли пошкоджений не може відбудувати ся, а конче потребує бодай одного будинку, має (кожний зокрема) внести просьбу до будівельної Експозитури о побудоване бодай одного будинку для себе. Чи будівельна Експозитура сама поставити будинок, чи віддасть будівлю в підприємство, се залежить від неї.

Будівельна Експозитура переводить оцінку побудованих будинків і ставить внесок на виплату субвенції.

Хто вже побудував ся власним коштом, має право жадати звороту коштів відбудови.

Що до відбудови парохіяльних бу-

динків, то справа трудніша, бо доси не усталено, хто поносить кошти відбудови. Тому належить окремо внести просьбу від парохіяльного уряду о субвенцію, згідно о поставлене мешкального будинку, а в кождім разі о побудоване економічних будинків. На огороду і тим подібні річі не дають ніяких субвенцій.

Само собою розуміється, що відбудову переводить ся лише в тих случаях, коли знищене наступило наслідком воєнних подій.

Бюджет будівельної Секції Централі відбудови краю представляється ся ось-як:

На рік 1917/1918 (від 1. липня 1917 до 30 червня 1918) признало правительство Централі відбудови на:

1) адміністрацію	2,801,720 К.
2) технічну відбудову	86,150,000 "
3) рільництво і лісівництво	44,070,000 "
4) промисел, рукоділля і торгівлю	43,400,000 "

разом 176,424,720 К.

Бюджет технічної відбудови розпадається на такі позиції:

1. субвенції на відбудову хат і господарських будинків та будову будинків на часове приміщення:

а) в сільських громадах	60,000,000 К.
б) в містечках і містечках	15,000,000 "
в) в великій містечкості	1,700,000 "

2. субвенції на відбудову публичних будівель (з відшкодування державних і краєвих):

а) громадських, товариств і прочих будинків	500,000 К.
б) публичних будинків і заведень в купецьких і літніських	300,000 "

3. субвенції на загальні праці виконувані з нагоди відбудови:

а) регулювання міст і прочих місцевостей	2,000,000 К.
б) водопроводи, каналізацію і освітлення	1,000,000 "
в) направи і чистення керниць	300,000 "
г) динжми тартаки для власного ужитку Централі	350,000 "

4. субвенції на справлене хатної обстанови і домашніх статків та звичайних промислових господарських знарядів

	5,000,000 "

Сума 86,150,000 К. призначена на беззворотні субвенції (запомоги).

Як мають пошкоджені селяни користати з субвенції 60 мільйонів корон, сказано висше. Наші мішани мають право користати з субвенції 15 мільйонів корон, а більші власники з 1,700,000 К. Міста і більша посілість мають відбудувати ся передовсім позичками з Галицького Военного Заведення кредитного, а коли позички не вистарчають на повну відбудову, мають право користати з виданої субвенції на покриття решти коштів відбудови.

Звертаємо увагу на бюджетові позиції і просимо їх використати. Наші публичні інституції, як читальні, бесіди, народні доми, спілки і громади повинні використати: по селах загальну суму 60 мільйонів і окрему позицію 500,000 К., призначену на відбудову будинків таких інституцій, та позицію 5 мільйонів, призначену на закупню внутрішнього урядження; по містах: позицію 15 мільйонів корон і прочі висше подані позиції.

Загальна засада: Жадати повної відбудови і не дати себе піддурити, що нема фондів на відбудову. Центральна застерегла собі у правительства право видати цілий бюджет аж в двох лігах, бо бояла ся, що за один рік не використає цілого бюджету, внаслідок чого не використає решта бюджету могла пропасти. Тому не може вона боронити ся супроти інтересованих замітом, що нема грошей на відбудову, бо сама признає, що правительством призначило на один рік таку суму на відбудову, що Центральна не всилі за один рік використати сеї суми на відбудову; нехай дає інтересованим гроші на відбудову, а певно вони красше за сі гроші побудують ся, як се може зробити Центральна, а і Центральна використає в сей спосіб цілий бюджет в приписаний час і не буде мусіти звертати грошей до державної каси тому, що їх не журила на відбудову.

Коли держава признає пізніше відшкодоване за спалені і знищені господарства, то потрутить за признаного відшкодоване суми, які тепер виплачує титулом субвенції на відбудову. Хто подає просьбу о субвенцію на відбудову, має прийняти на себе обов'язок позвонити потрутити з відшкодованя субвенцію, яку одержить на відбудову.

Д-р Ів. Манух.

Битва на Заході.

Начаток 2-ї стор. 1.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

У Фляндрії боротьба артилерії ввечері знов дійшла до надзвичайної завзятості і тривала з незмінною силою під час ночі, а нині рано переродила ся в як найсильніший ураганний огонь. Потім наступили на широкім фронті від Ізери до Лі сильні ворожі атаки.

Тимсамим розпочала ся битва піхоти у Фляндрії.

На Шман де Дам Французи пішли до наступу на півл. схід від Фільмен на широті трьох км. У більшій частині місця наша оборона зломилася наступ. Два обмежені місця влому їх у наші становища є до си в їх руках.

Телефонічне отримання Відень-Львів вночі перерване і з тої причини нема більше свіжих вістей.

Другий універсал.

Львів, 31. липня 1917.

"Frankfurter Zeitung" з 29 с. м. доносить в депеші із Стокгольму:

Російські дзєвники оголошують текст універсалу, виданого Українською Радою в Києві після побуту там міністрів Терещенка і Церетелія. Універсал висловлює змагання Українців працювати спільно з іншими народами Росії над розвитком російської держави та заповідає, що небавом Рада буде доповнена представниками національних меншостей, які заселяють Україну, передовсім представниками Великоросів. Установлений Радою Генеральний Секретарят на будуче буде одночасно заступником верховної влади російського тимчасового правительствa і має всі права і обовязки законної управи краю, веденої згідно з принципами республіканської Росії.

Коло польське і правительство.

ВІДЕНЬ 31. липня Віцепрезидент кола польського барон Гец повідомив "Polnishe Nachrichten", що на засіданні президії кола польського, відбутім в суботу 28. с. м. в Кракові, обговорювано справу сповнення краєвих постулатів.

Ухвали, які мають бути предложені пленуму Кола до затвердження, не запали тому, що переговори з президентом міністрів Зайдлером ще не скінчені. Протягом сього тижня відбудеться імовірно нарада президії Кола з гр. Черніном.

Польський міжпартійний союз не признає Ради Стану.

КРАКІВ. Міжпартійний союз отовістив в в дзєвниках з датою 29 с. м. ось-таку заяву: В стислім зрозумінні мотивів, ізза яких величезна більшість польських стрільців відкачала ся зложити присягу, міжпартійний союз протестує проти становища, яке заняли в справі присяги окупаційні влади і польські чинники зєднані в тимчасовій Раді стану, як також проти всяких репресійних заряджень, як самовільним і безправним та проти неуправлених впливів окупаційних властей на політичне життя польської суспільности. Узнаючи роту присяги, як і хвилю її зложєня невідповідними і стоячи на ґрунті ухвали з дня 28. мая, міжнародний Союз не може з міжпартійним Колом у Варшаві признати тимчасової Ради стану репрезентацією польського народу, яка є представительскою малої частини польської опінії в Королівстві. Вкінці Союз має надію, що польському Колови удасть ся увільнити вивезених легіонерів.

Новий російський фронт

Сподівана велика битва.

БЕРН (Ткб). До "Temps" доносять з Петрограду: Росіяни уладили тепер за Збручем новий фронт. Відворот 11 армії є великою небезпечкою для армії 7 і 8, яких відворот є незвичайно трудний. Сподіючи ся великої битви в південній частині російського фронту, Гінденбург спровадив 11 нових дивізій.

Що діється по селах і містах закордонної України.

Присяги на вірність Укр. Центр. Раді. — Публичне відчитування Універсалу. — Просвітні і господарські організації.

Львів, 31. липня 1917.

В ч. 80 "Нової Ради" з перед півтора тижня знаходимо ряд звісток і дописів з провінцій, які малюють нам картину настроїв і життя нашої суспільности за кордоном у сій переломовій добі. Наші читачі радо покористають ся нагодою, щоби бодай сєю щільною глянути на поодинокі прояви того великого процесу, який тепер переживає наш нарід і який охоплює

цілу нашу територію — від великого Києва до до найглухійшого волинського чи подільського місточка.

У місті Рівному на Волині українська громада зладила виставу, котра дала загального збору 1336 карб. 80 коп.

Відбулась вистава в Лубні на Полтавщині, яку зладила Спілка учителів, учеників та батьків.

МИК. КОВАЛЕВСЬКИЙ.

З провінціальних вражінь.

"Рідний край".

Земський автомобіль мчав нас по добре наковчєній степовій дорозі. Мене — на ревізію кредитового товариства, закинутого в бог знає яку далєч від міста, і пана Коритка, поважного земського діяча, члена ревізійної комісії земства теж на ревізію, тільки не товариства, а шкіл. Пан Коритко, великий на зріст, широкий в плечах, з здоровим кольором обвіяного степовими вітрами обличчєм, сидів рядом з мною й висловлював своє задоволенє з приводу моєї роботи в місцевих кооперативах.

— Се дуже добре, що ви таки нарешті приїхали до нас працювати... Її знаєте — сільські кооперативи таха хрупка річ, що як тільки їх не доглядає ніхто, лускають ся як мильні пудири. А особливо тепер, коли ринск так не певно регулює економічне життя... Один непевний крок, рух, навіть і справа безповоротно гине...

— А чому тут раніше не було спеціяліста кооператора, котрий би кермував діяльністю кооперативів? Аджеж повіт такий багатий... і земство не біднеж, має цілий гараж автомобільний?... — запитав я пана Коритка.

— У нас в земстві до сього часу панували зовсім не кооперативні настрої. Се тільки тепер так носять ся у нас з кооперативами. Не буває ні одного зїзду, наради зібрання, щоби не знімали ні одного питання про кооперацию. На се тепер мода. Модне питанє. Та воно по часті і зрозуміле — виявилось під час війни, що кооперативи таки чимало допомагають постанчаню для потреб армії різних продуктів, не кажучи вже про всякі добродійні жертви. Воєнні поставки проходять без найменшої участі інтендантства, земство і кооперативи вповні на віть краще управляють з ними.

П. Коритко балакав наче з неохотою, поволі випускаючи криє зуби окремі слова.

Автомобіль мчав нас далі, минаючи досить одноманітні степові краєвиди, що трохи оживляли ся земляними шанцями, валами, а навіть цілими твердичами, від яких лишили ся самі руїни. Тут колись проходила межа українських земель і тутешні люди доперва звуть сю межу "українською лінією".

Десь за балкою замріяла біленька церквочка, а вскорі показало ся і велике село — ціль нашої подорожі.

Пан Коритко поїхав ревідувати школи, "скинувши" мене в кредитовім товаристві й ми умовили ся їхати нарад разом за кілька годин.

Треба було сідати зараз же за рахівницю, книжки, всякі документи й балакати з бородатими дядюшками про різні хазайські справи. А справ було чи мало. Отож вже вечоріло, коли

В селі Кривому сквірського повіту на Київщині гурток аматорів виставив "Мати Нямітку" І. А. Тогобочного та жарт С. Васильченка "На перші гулі". Дохід з вистави піде на Національний Фонд, а частина на потреби місцевої "Спілки".

В Умані на Київщині відбулось перше урочисте засіданє повітової Української Ради. Засіданє було в салі судовій. Були запрошені представники від усіх громадських та урядових інституцій. О першій годині під звуки оркестри Рада засіла свої місця. До президії запрошені були представники від національно-стий: польської, жидівської та великоруської. Після заяви петроградського делегата за сучасний момент у звязку з відношенєм тимчасового уряду до петроградської делегації комісар оголосив "Універсал", якого вислукали всі стоячи. Хор проспівав імє український. В салі роздавали примрники "Універсалу". Підчас співу "Заповіта" маленьке дівча та хлопчик принесли до портрета Шевченка великий вінск з жита та з волошок. Повітову Раду витали представники національности польської, від сербовців жидівською мовою й від сіоністів стародавню жидівською мовою. Також витали промовці від міського виконавчого комітету та Ради робітничих і салдатських депутатів, які оголосили свої резолюції. При кінці засіданя повітова Рада з присутніми представниками вислала привітання Українській Центральній Раді. Повітову Раду на площі витав Український полк. Ввечері відбулось закритє засіданя повітової Ради.

На загальних зборах повітової й харчової управ та повітового виконавчого комітету (м. Бердичів на Київщині) одногослосно ухвалено признати Українську Центральну Раду висшим краєвим органом, виконуючи всі її постанови.

В село Сватки Гадяцького повіту на Подтавщині завітали лектори з Освідомного Осередку і Кривко і заступник Української Центральної Ради д. Володиміров. Дій Кривко розтлумачив програму українських партій. Володиміров сказав промову про Український Війсковий Зїзд, який відбув ся у Києві; прочитав і "Універсал" Центральної Ради. Потім Кривко говорив про те, яка велика користь для Українців з автономії. Вислухавши все те, громада ухвалила таку резолюцію: "Ми, громадяни села Сватків, зібравшись на збори, рішили всіми силами підтримувати Українську Центральну Раду і проводити вжитє "Універсалу", котрий, як нам здаєть ся, є початком нового, щасливого життя на Україні".

В селі Броварки Гадяцького повіту на Полтавщині зібралась громада. Чи мала шкільна світлиця була повна народу. Сюди поїбули учителі та місцевий помічник Вечірко. Лектор освідомник д. Бутович зрозумів коротенький огляд історії України, знайомив селян з Українською Центральною Радою, з її домаганєм від Тимчасового Уряду для України і з тим, як на се відмовив Уряд, відвертаючи ті домаганя. Після оповіщеня "Універсалу" помічник Вечірко завіз суперечку з лектором, та як лектор розтлумачив громаді про "обращєнє Времени. Правительствa до Українців" помімо

я взявши потрібні мені відомости і задовольнивши питання хліборобів, сидів за шклянкою каламутного сільського чаю з сухими і твердими змерзла грудка землі бубликами і чекав пана Коритка з авто.

— А розясніть іам, будьте ласка, через що не стало нігде мілких грошей? — звернув ся до мене один з дядьків. Кудя вони діли ся, що їх аж ніде не маєть ся?

Питанє було поставленє ясно і треба було його вдоволити цілком конкретними поясненями, бо абстрактних поясненє селянин цілком не визнає.

Я саме кінчив свої поясненя про те злободенне та по часті інтригуюче явище, коли затуркотів автомобіль, а за хвилику ввійшов Коритко.

— А правда, що буцїм то поховачи жиди срібні гроші, а мідяки переправляють Німцям?... Очевидно мої поясненя "грошевої" кризи не відповіли селянам на їх хвилюючі догадки про жидів, про чутки, що се вони причина кризи і т. д.

Не аспів я ще рота відчинити, щоб відповісти на те питанє, як Коритко вмїшав ся в нашу розмову і авторитетним голосом сказав:

— Хто вам те наговорив таких дурниць про жидів? (Дядьки відразу повернула голови до Коритка). Те все брєхня. Дурні люди плешуть. Ховають і жиди, але ховають і не жиди. Ось ви мабуть всі чули за Хоречка, що торговлю велику держить в городі... він же не жид,

Книгарня

— Наук. Тов. ім. Шевченка
у Львові. Ринок ч. 10

має великий
ВИБІР УСЯНИХ
УКРАЇНСЬКИХ
— КНИЖОК —

з усіх галузей знання, як з красною писемства, так і народних, популярних видань, а також шкільні підручники, словарі й різні наукові книжки, співаники, ноти, молитовники. — євангелія й інші релігійні видання. —
IVB 2—7

Центральної Ради, то громада одноголосно постановила: поєднати ся з Центральною Радою, згуртувати ся в селянську спілку і віддати касі Ради по 10 коп. з десятини. Громада кликнула „Славу“ Українській Центральній Раді і українському народові.

З'їзд селянських депутатів у Купянську на Харківщині відбув ся з'їзд селянських депутатів купянського повіту, на яким було п'ять представників від місцевої „Прогресу“. Дуже гарну промову на з'їзді (українською мовою) сказав д. Заливчий. Після Заливчого виступив промовець від партії російських соціалістів-революціонерів, салдат з Херсонщини, який про себе заявив, що він „тоже малоросъ“. Салдат всіма силами намагав ся довести з'їздові, що автономію України не слід зараз давати, а почекати Установчих Зборів. Він говорив, що автономія потрібна не Українцям, а темним силам. На з'їзді знів ся гомін: „Які темні сили? Се ми значить темні сили? — геть його!“ Голова зборів, „общеросъ малоросіського происхожденія“, що би припинити безлад та замазати прикре вражіння від промовця, попросив останнього показати мандат. після чого знов дав йому слово. Після салдата виступив член Ради купянської „Прогресу“ д. Зінченко, якому голова з'їзду з початку було не давав слова, визначаючи питаня вичерпаним, але з огляду на вимоги з'їзду, що би промовця дали слово, голова дав слово д. Зінченкові, причім промову обмежив 10 хвилинами. Дій Зінченко пояснив, що ніхто з автономістів і не думав відокремлюватись від Росії і здав ся на „Універсал“, якого й просив дозволу прочитати. „Універсал“ читав Заливчий, попередивши, що хто визнає Центральну Раду за наш Український Тимчасовий Уряд, то повинен слухати „Універсал“ стоячи. Всі депутати й громадянство, що було на з'їзді, встало, лиш демонстративно лишив ся сидіти тільки один на всю салю — Арс. М. Абдулов, купянський повітовий комісар.

Оголошене „Універсалу“. 25. червня, в неділю, в селі Диканці полтавського повіту відбулось урочисте оголошене першого універсалу Центральної Ради. Попереду на майдані місцевим пан отцем М. Несторовським була відправлена молебня з „многолітєм“ У. Ц. Р., українському народові й генеральному секретаріатові, а потім після „Універсалу“ були промови. Красша з них, чула й енергічна, була сказана тим же таки пан отцем Несторовським, що відіграє визначну роль в громадським життю нашого села, як голова місцевого виконавчого комітету. Людність радісно прийняла „Універсал“ і визнала одноголосно необхідним цілком коритись Центральній Раді, як своєму тимчасовому уряду.

а тепер відсиджує три місяці за те, що ховав гроші розмінні. Тай багато є таких неждів, що приховали мідяки і срібло — так що не можна так, як ви, все на жидів валити...

Голос Коритка звучав переконуючо, а українська мова сего поміщика і зборона жидів, так незвичайно в устах місцевого поміщика в однокій мірі здивувала мене і дядьків.

Через те коли через кілька хвилин ми знова сиділи в авті, я поважив ся запитати:

— А скажіть, будь ласка, ось ви ревідуєте школи—значить, ви знавце шкільної справи в сім повіті?...

П. Коритко хитнув головою.

— Так от, як по вашому тут обстоїть справа з народною освітою?

— А так, що гірше не може стояти. І гроші є і шкільні будинки прекрасні—останнє слово техніки і персонал нічого собі... та шож ви зробите, коли, от як сьогодні прочитав хлопець „уши“ і став. Мовчить. Учителька питає:

— Ну що таке „уши“?

Мовчить.

— А се що? бере його за ухо.

— Ву ха...

— Ну—от і віть... здасть ся, ріжниця не велика між „уши“ і вуха, а й та невелика ріжниця шкодить справді...

Проби консолідації в Росії.

Надати домагати ся ревізії договору з Україною.

Теперішнє російське правительство свідоме, що воно само не має на стільки сили, щоб могли вратувати Росію перед внутрішнім розпадом і зовнішнім ворогом. Вісти, які приходять на днях з Петрограду, вказують на те, що Керенський і його міністерські товариші заходять ся бля утворення нового коаліційного кабінету, до якого війшли би представники поступових буржуазних партій, в першій мірі поки що представники кадетів з Москви. Портфель війни і маринарки одержать соціалісти. Після донесення кореспонденції „Nord-Süd“ нсве коаліційне министерство мало би складати ся з 5 представників міщанських сфер і п'яти відоручників робітничко-жовнірської ради. Більшість міщанських міністрів буде взята з рядів радикальної демократичної партії поступової, до якої пристав також міністер Некрасов. „Рабочая Газета“ має надію порозуміти ся із буржуазними партіями, однак вона і ціла соціалістична преса виступає проти тактики Мілюкова.

З'ядена кореспонденція „Nord-Süd“ доносить, що тимчасове правительство зажадало від робітничко-жовнірської ради в Кронштаді видання большевиків Рохача, Роагольнова і Геннева та загрозило на случай не видання їх блокадою Кронштату. Рохаль вже й має бути арештований і його будуть уважати звичайним злочинцем.

„Frankfurter Zeitung“ доносить, що Керенський аж до відкликання заборонив відбувати які небудь військові з'їзди а так само і пригтовлюваний великий з'їзд жовнірів Музілманів. Комунікат знова робітничко-жовнірської ради сповіщає, що ново іменованний заступник міністра внутрішніх справ Солоніков буде мати за завдане зайняти ся відновою адміністрації, яку давна бюрократія вела по давньому і після революції.

Всі ті вісти вказували би на те, що російські правлячі круги стямили ся після страшних воєнних ударів, знаючи що стоять над берегом безодні, — і змагають до відбудови давньої російської сили. Чи їм се вдасть ся?

БЕРН (Ткб.) До „Petit Parisien“ доносять з Петрограду: Керенський і Церетелі радили з представниками різних партій в справі участі тих партій в правительстві. Партія кадетів ставить домагання, які утруднюють їх вступлене до кабінету. Преводські домагати ся вони уступлення Черіова і понехання його аграрних плянів, але на те не годять ся соціалістичні міністри. Дальше домагаєть ся партія кадетів ревізії договору з Україною, особливо домагають ся, що би не видано основного закона перед установчими зборами.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виімку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 31 липня 1917.

— Вісти з того боку боевої лінії. Українські С. Стрільці, які сими днями втікли з російського полону, приносять деякі відомости про стрілецький курінь, який бив ся під Конюхами. Живими попали між иншими в полон: командант Кікаль, офіцери: Дідушок, Семенюк, лікар д. р. Боев'їдка, Панчак, Орза. Оповідать втікачі деякі цікаві вісти про українське жите в Тернополі перед приходом австро-угорських військ. Уладжено там величавий обхід в честь Івана Франка із здивом Січій і Соколів. Два рази в тижденя давав в Тернополі вистави український театр.

— З Народного Комітету. На засіданні 29. липня с. р. Народний Комітет, вислухавши реферат д. р. Стефана Барана про наше теперішнє положення, спричинене відзисканем Поділля і Покутя і походом союзних армій на схід, вирішив на його внесення: 1) вислати телеграму до

ц. і к. кабінетової канцелярії з просьбою о охорону української людности на відзисканих областях східної Галичини перед можливими переслідуваннями, о пошановане національних прав сеї людности і о покликане до адміністративної служби на відзисканих областях урядників української народности; 2) візвати українських парламентарних послів, що би чим скорше старали ся виїхати до відзисканої області, навазати зносини в нашими тамошними видійшими людьми і своєю присугністю і порадою стали в пригоді місцевій українській людности в теперішніх безмірно тяжких часах, і 3) візвати наших видійших діячів і взагалі свідомих людей, що би безприволочно навазали зносини з Народним Комітетом, перевели чим скорше організацію у своїх повітах і про свої потреби і бажання повідомили Народний Комітет і українських парламентарних послів. На тім самім засіданні д. р. Ст. Баран обговорив також пекучу потребу безприволочної сполуки всіх українських послів з Галичини і Буковини в одно парламентарне тіло хочби у формі постійного союзу всіх українських політичних груп в парламенті—а то супроти факту відзискання східної Галичини і Буковини, наміреної внутрішньої конституційної перебудови Австрії і в звязи з нею конечности здійснення нашої мінімальної програми—утворення з усіх українських областей Австрії окремої української провінції, підчеркуючи при тім, що опір деяких послів з Української Парламентарної Репрезнтації проти сполуки всіх українських парламентарних послів тепер не на місці і в теперішню пору є він прямо національним злочином. Рішено в тій справі відбуті окреме засідане. Дальше д. р. Ст. Баран порушив справу поробити приготування в цілі скликання в сесии с. р. з'їзду членів Ширшого Народного Комітету і мужів довіря української національної демократичної партії з цілого краю. Присутні висказали одностійний погляд про потребу такого з'їзду в можливо найкоротшім часі, бо се буде перший політичний з'їзд, в котрім можуть взяти участь всі наші видійші діячі в цілого краю — отже ті, що вже від трьох літ були під російським наїздом. Час і програму з'їзду виробить ся пізнійше Вкінці відпоручником Народного Комітету до ново повстаючої загальної краювої економічної організації під назвою „Українська Економічна Рада“ у Львові, що має зайняти ся відбудовою нашого господарського життя, вибрано д. р. Стефана Барана.

— Де нашого хлєба вже нема?! Пишуть нам: До шпиталів львівських попривсезено з боїв на східній фронті ранених різних народностей. Привезено і Англіїці. Доктор, случайного Українець, дістав розпорядок заосмотрити їх рани. До всіх говорив по німецьки, і діставав менше або більше зрозумілі відповіді в англійсько-німецькій мішанині. Вкінці звернув ся до 5 го з черги. І той відповідав подібно. Але коли жовнір-санітет шось за сильно натиснув на зранене місце, сей Англієць крикнув:

— Сусе, Сине Божий, помилуй мя!
— А тиж з відки? запитав доктор.
— З Канади — відповів.
— Та як?

— Перед 12 літами я втік перед асентирунком — та і йна не минула мене. В Канаді мене засентирували, я замельдував ся до Росії: гадав, що зайду в рідні сторони, котрі вже 3 рски Москва тримає. Та не довелося мені бачити рідного села. Хорий замок — і омлів. Більше з омліня до памяти не прийшов.

— Забезпечене гіпотечних вірительів. В цілі охорони гіпотечних вірительів перед можливими шкодами в тих повітах, котрих ґрунтові книги знищені, є вказане, що би всі, яких право було записане в знищених, або ушкоджених ґрунтових книгах, подали до відома дотичних судів витяги з книг ґрунтових, предкладаючи оригінальну грамоту, або її відпис.

— під охороною цензури!

Роблячи се, ми покористали ся дрібною частиною нашого горожанського права критики актів публичних органів — права, під яке в конституційній державі підпадають усі акти державної влади, не виключаючи навіть найвисших рішень. З окрема що до надужити і нетямучости цензурних органів, то у віденській пресі часто тепер стрічаємо полеміку з конфіскаціями і переконуванню органів цензури про безосновність поодиноких їх актів. Однак публична критика, якій підлягають найвищі достойники держави, не виключаючи навіть монарха (через контрасигнованого міністра) — така критика на думку львівських пп. цензорів не сміє досягнути — їм на їх високів педесталі. Тай вони, як ми сього

зрештою про них на певне сподівалися, сконфіскували ніші уваги. Що ж, треба буде пошукати и шир доріг.

— Хіба за багато! Нам звертають увагу на таку „новину“: „Lwow'ska Gazeta“ в ч. 109 з 27 с. м. в заграничній хроніці подає, що курки „поєні вином“ несли за 4 місяці о 148 яєць більше, ніж їх товаришки „не поєні“. З огляду на те, що са часопись є урядова, випадало би тій „правді“ вірити на слово. Кілько днів є на 4 місяці? Чи курка не має „світ“ — котрі прецінь є знані кожній сільській господині, і тому вона курки „смотрить“ що дня — інакше не треба би робити тої операції, коли би кожда курка мусла що день бути з яйцем. Скільки-ж несли товаришки не поєні вином? Мабуть воно поділяло на творене ся вапняної шкаралупи головно, творене білка і жовтка залежне... також від вина! Як можна бути так немудро безкритичним! — (і)

— В справі обходу в честь Івана Франка у Відні О. д. р. Застирець, управитель віденської укр. семінарії пише нам: На новинку в „Ділі“ з приводу згадки про концерт в честь Франка, який відбув ся у Відні безпосередно другого дня по великим концерті в честь Шевченка, в котрім молодіж семінарії брала найвизначнішу участь, заявляю що не є згідне з правдою, на чє б я заборонив молодіж являти ся на концерті в честь Ів. Франка. Я такої заборони ні кому з молодіж не давав. Я радив лиш паням з „комітету“ відложити на тиждень — дві неділі сей обхід бо молодіж, змучену приготуваннями до концерту Шевченка годі тягати другого дня на новий концерт і в часі, де має приготувати ся до матури і дуже острого іспиту з цілого року перед ц. к. комісією. Моєї ради не послу хали і оба концерти „світили пустками“. Інте лігентні на концерті Франка не було. Втім шко ла невина, тим більше, що я ніякої заборони молодіж не давав! За те правдою є, що ні одна школа і ні один управитель школи не вша нували пам'яті поета так гідно, як се вчинив семінар, остаючи під моєю управою. По смер ті поета позав я в класі сю сумну вістку мо лодіж до відома, зарядив складки на пам'ятник поета і поручив диригенту хорі і молодіж приготувати ся з концертом в честь Ів. Франка. Концерт сей відбув ся сего шкільного року ще в осени в злузі з концертом для ранених жов нів Ів. Молодіж помянула поета прегарною і до бірною програмою так, що члени чужого збо ру учителів укр. гімназії гратували мечі з сеї нагоди. Жертви збрані зложив я на шадни чу книжочку, а коли сего року вчитав ся в „Ді лі“ по складки на пам'ятник поета тоді вислав сю складку до Кредитового Союзу, як було впрям в „Ділі“ вказано. Додам, що саме я стояв в близьких зносинах з поетом: ві мною він переписував ся. Я робив старання о виеднанє нагороди Нобля для поета, до мене писав поет чи не останній лист, та вислав мені деякі свої недруковані стихи. Я прший з педагогів позаю в сегорічній звіті семінара частину моїх споми нів про Франка, без котрих се обидеть ся ні один бісграф поета. А дописувач відважуєт ся закидати мені, що я не е шановую поета і за бороню молодіж помянути поета? — о. д. р. Йосиф Застирець.

— Вінчанє і. О. Касіянської з п. Василем До рошом відбудеть ся дня 31. липня. Замість осіб них запрошень складають вони 40 К на фонд ім. митр. Шептицького. 60

Пам'ятайте про жертви

10.500 на фонд укр. жур нал сів м. Яросл. Весоловського „ДНІСТЕР“

4.000 на пам'ятник бл. п. Яросл. Весоловському „Зем. Гіп. Банк“

у Львові

О П О В І С Т К И.

Середа, 1. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: Марк. — римо-кат.: Петра в ол. Завтра: греко-кат.: Іллі прор. — римо-кат.: П. Д. М. А.

І На „Пам'ятник Яр. Весоловському“, замість цвіт'я на могилу зложила родина Ковалів з Ві дня 40 кор. в „Земельнім Гіпотечнім Банку“ на ч. кн. шадн. 4000 кор.

І Видавництво „Взаїмної Помочи“ українсько го народного учительства в гімнським таборі вислало даром 1000 примірників своїх вида в ниств і букварів для населення Холми і Волини. — Голова тов. В. П. Лука Гарматій. За вида в ництво В. П. Генрих Коваль.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знає про більшш обставини смерті академіка Ми хайла Лютика з Вашківців (Буковина, який мав би полетти на полю. б-тви на Італійським фронті ще 15. серпня 1916, зволить донести про се проф. Миколі Гарасови, Prag II., Na Morani 18. 64-1-2

Хто знає би що про родану Івана Боднара професора з Тернополя, зволить даскаво дати вістку під адре сою: З. Майковскі, Львів, Ринок ч. 10. „Діло“.

Оголошення.

Кмен, Віск, Відпадки свічок купує

І. БОРИС

Перемисьль.

63 1-6

КАВАЛЕР.

літ 29, інтелігентний, Українець, на сталім державнім становиску, вільний від війска, спокійної вдачі, прастій ний блондин кріпкого здорозля, — бажав з браку зна комства отсею дорогою пізнати в цілі матримоніальній панну до літ 25, інтелігентну Українку, господарну, при стійну, веселої однак досточної вдачі. Посіг вимаганий, Річ трактує поважно. Неанонімові оголошення з фотогра фією, (котрі есентуально зверне) слати під „Дискреція“ poste restante Stupiec, via Tarnów-Szczucin. 63 1-2

Інтелігентну бюрову жіночу силу

зараз приймемо.

УСЛІВ'Я: Знанє української мови в письмі і сло ві, а німецької бодій в письмі, — і писанє на машині.

Платня відповідно до кваліфікації і після умов.

Зголошення особисто щоденно від 12—1 перед полуднем до Адміністрації „Діла“. 2-5

— КРОІ —
— МАНІКІНІ —
— ЖУРНАЛІ —
поруває
Р. ПЯНДА
Львів, ул. Чарнецького 3
XVI 2 3

Стару адресу
при зміні
на нову конче
подавайте.
Адміністрація
„Діла“.

Надавничайні

Загальні Збори

„Рільничої Спілки для збуту худоби“ в Перемисли

відбудуть ся дня 10. серпня 1917 в сали „На родного Дому“ о годині 11 перед полуднем, а на случай колиб вимагана стату. ои скількість членів не явилась о год 12 трого самого дня зі слідуючим порядком днєвним:

- 1) Вдновленє Товариства.
- 2) Вибір Надзираючої Ради.
- 3) Вибір управи.
- 4) Внесєня і запіти.

За Надзираючу Раду

о. В. Г. нилевич
голова.

Михайло Кебузінський
секретар.

61 1-1

Приймаєт ся передплата на

„Вістник Союзу Визволення України“

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторі великого формату, в ілюстраціях рік виданя IV. Річна передплата вносить 15 кор. (15 марок, 6 ру блів, 3 долари), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублі), тья р тальва 4 кор 50 сот. (4 мар 50 фен., 1 руб. 75 коп.). Ціна поодиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.). Вістник Союзу Визволення України є часописею без партійною і стоїть на становищі самостійницьким, все українським.

Крім статей на теми біжучого політичного життя і богатої хроніки з життя Росії, російської України і зай нятих областей російської України, Вістник богато місц уділяє творам красного письменства, справам Україн ським Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосі чужої преси та реферувєт ся книжкові виданя про укра їнську справу а також протісті огляди воєнних і полі тичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часопису: **Вієн VIII. Josefstädterstr. 79. Tür 6.** Конто почтової шаданці 107090.

9-1

Жито і пшеницю

під озими засіви можна замовляти

в КРАЄВІМ СОЮЗІ

Господарське-торговельний Спілок у Львові, Зіморонича 20.

Приймаєт ся лише збісні замовленя рззом з цілої громади на приписаних друках, які Союз висилає на жаданє враз з поясненнями. 20/II 4-6

Передпачуйте український

журн л

в німецькій мові

„Ukrainische Korrespondenz“

Видавець:

Президент З. У. Ради Д-р Юст Лавицький.

Відвічальн редактор: 6-7

Посол Володимир Сінгалевич

Виходить чотирь разв на місяць. Рік виданя 4. Річна передплата вносить 12 К, піврічна 6 К, ціна поодинокого числа 10 сот. Адреса редакції і адміністрації: **Вієн, VIII. Josefstädterstrasse 43/8.**

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Шаданці ч. 25261, Жироє конто в Австр-Угорським Банку

приймає до обезпечєня від огню будин ки, хатні і господарські, движимости, ме блі, одежу і білизну, збіжє в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кожний Українець повинен асеку рувати ся від огню, щоби на случай по жежі не понести страти, бо достаток о диниці, то добробит цілого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВА РИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“.

Нема жадного нишого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один

„ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдешевші о плати за обезпечєня селянських бу динків.

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги україн ським школам і бурсам, де вихо вують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ мо жуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1916 року 8,613 829 — корон.

В „Дністрі“ можна обезпечити від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою опла тою премії.

І. А. 15-7

Адреса „Дністра“: Товариство взаї мних обезпечєнь „ДНІСТЕР“ у Львові, ул. Руська ч. 20. — Адреса для телеграм: „Дністер“ — Львів. — Канцелярії Товари ства отворені що дня від 8—2 перед пол.

Домагайте ся „Діла“ в усіх публичних льоналях!

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шадн. 26.726.
Адреса тел. „Діло—Львів“.
Число телефону 261.
Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
щорічно . . . . . 40—
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
щорічно . . . . . 36—
За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
частині 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1:50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталоголошення за окремою
умовою.
Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панікель.

Під Чернівцями і над устем Збруча.

Битва у Фляндрії — одна з най-
нагальніших в третім році війни.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 1. серпня.

На північ від долини Кашини знов злоча-
но завзяті наступи ворога. Секлерський полк
ч 82 бореться там з випробованою силою.
В області закуття трьох країв наші вій-
ська затримували на гори, обладжені
Росіянами Вилерго ворога.
У лісній Буховині посуваємо ся на
Кішинець. На південний захід і північний за-
хід від Чернівців у завзяток бачо злоча-
но ановлений опір Росія, скріплений
протинаступами. Росіяни уступають. Та-
кож в області устя Збруча союзники досягнули
дальші поступу.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 1 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Рупрехта: У Фляндрії
розпочала ся велика боротьба — одна з найна-
гальніших в третім році війни, який сьогодні
минає, віщуючи поворот. Масами, яких до
тепер на ні однім місці в сій війні не висилано
до боротьби, а яких також на східнім фронті
Бруселю не вислав до боротьби, зробили на-
ступ вчора Англії, а враз з ними Французи
на фронті ширини 25 км. між Noordeschote і
Waneton. Ціль їх була велика: Хотіли завдати
руйнуючий удар підводним човнам, як вихо-
дять з фляндрийського побережжя та копають
тріб англійському панованню на морю. Густі про-
бівні філії, дивізії віддалені від себе тільки на
малі відступи, ішли одна за другою. Заатакува-
ли численні панцирні автомобілі і формации ка-
валерії. По 15 днівній боротьбі артилерії, яка
рано в ранці дня 31. липня перейшла в безна-
станний огонь, вдер ся неприятель з величез-
ною завзятістю в німецьку оборонну стріфу,
перебіг в кількох відтинках німецької лінії, що
лежали в становищах, які повстали у вирвах і
на поодиноких місцях проминаючи зискали на
терені.

Непереможними протинаступами кинули ся
німецькі резерви на неприятеля, вигерли його в
боротьбах з близька, що тривали цілий день, з
німецької стріфи боротьби зглядно до поля
вирв, положеного на самім переді. На північ і
північний схід від Урелі поле вирв, на яким не-
приятель удержав ся, стало глибшим. Ту не
мож було постійно удержати Віхсоте. Наступи,
які під вечір знов розпочали ся на широкім
фронті, не принесли ніякого звороту на користь
неприятеля. Вони розбили ся перед наново ула-
дженою нім. боевою лінією.

Нім. війська доносять, що неприятель, який
не цофаєть ся перед ніякими жертвами, поніс
великі кроваві втрати. Величаво хоробрість, си-
ла наступу нім піхоти, піонірів, витриване на
станвищах з погордою смерті, знамените ді-
лане артилерії, скорострілів, метавок мін, від-
вага летунів, найсовіснійше сповнюване, обо-
в'язків вивідних військ та інших помічних родів
оружа, а особливо свідомий цілі і спокійний
провід, були для нас певною запорукою ко-
рисного закінчення дня боротьби. Горді на наші
подвиги і велике поводжене, в яким бере у-
часть кожда держава і кожде племя німецької
держави, війська і вожди з довірем очікують
дальших боротьб, які прийдуть.

Конець на стор. 2.

Львів, 1. серпня 1917.

Тижневий огляд заграничних подій, який
находимо в найбільшій швейцарській газеті
„Neue Zürcher Zeitung“ з 27 мин. м., приносить
також оцінку відносин в Росії, втворених
кризою в правительстві і нещасли-
вим переходом у Галичині.

Агітація сторонників Леніна — читаємо
там — користуючись повною свободою слова
і друку, розинулась у такі форми, що дальше
поту, а не й різало ся потурано дезорганиза-
ційній роботі серед армії. Овочі її виявляли ся
між ин. у ворохобнях в армії і фльоті тай у
вуличних заворушеннях у Петрограді. Щоби
покласти край агітації, яка загрожувала цілій
військовій політиці тим правительством рада ро-
бітників і жовнірів постановила надіслати тимч.
правительство диктаторською властю, яка не
спинить ся навіть перед зазісанням свободи
слова і друку в поборюванню противоенної
паспанди. Таким чином тим правительством
осагає скріплене свого становища завдяки
якраз своїм найзавзятішим противникам.

На думку швейцарського органу другим
жерелом скріплення тимч. правительства повин-
но би бути виступлене кадетських міністрів із
його складу тай сконсолідоване цілого кабінет-
ту під опностайним соціалістичним покровом.

Цікаві висновки щодо дальшого укладу
російсько українських відносин виводить „N. Z.
Zig.“ з подій на боевищах Східної Галичини і
з факту скріплення становища тимч. прави-
тельства.

„Українці — пишеть ся там — мабуть
не тільки наслідком воєнних подій знов на-
ближать ся до російського правительства (бо
похід осередних держав у Східній Галичині
загрожує їх власній країні, а занятій області
Галичини, доси адміністрованій російською
армією в українським зміслі), могла б грозити
знов здача в руки Поляків, а й тому, що
вони можуть від чисто соціалістичного пра-
вительства сподівати ся більшої податливости,
ніж від міністерства, в яким сиділи також
речники імперіалістичної політики. Подібно
стоїть справа мабуть також з Фінляндією“.

Здаєть ся, що сї здогади швейцарської га-
зети не встоять ся супроти змісту звісток, які
ми подали вчора і подамо низше нині, про пе-
реговори в справі повороту кадетів імперіалі-
стич до тимч. правительства і про ворожі укра-
їнській автономії умови, які вони ставлять пе-
ред своїм вступом до правительства.

3 Парижа телеграфували 25. липня до
„N. Z. Zig.“, що соціалістичний дописувач
льондонського „Daily Mail“ Томсон боронить
постанову Керенського, Церетелія і інших со-
ціалістичних міністрів безпроволочно дати Укра-
їні автономію. Україна — виводить він — займає
одну п'яту часть російської території і числить
32 мільонів людности. Положене в Києві не по-
звляло на инакшу постанову. Треба було без-
умовно признати автономію, коли хотіло ся
обминути небезпеку сепаратистичної ре-
волюції. Австрія і Німеччина перевели вели-
канську пропаганду, щоби викликати протире-
волюцію на Україні —

Впертий опір тимч. правительства був би — мов-
ля — пішов на руку німецьким плянам. Також
Фінляндію силкують ся німецькі агенти відорва-
ти від Росії. Фінське правительство одержує по-
ради з Берліна. Діяльність агентів стремить до
того, щоби молодій російській революції завда-
ти тяжкий удар. Росії безумовно потрібний ди-
ктатор — такий окончний висновок англійського
політика

ЛЮГАН. Аг. Стефані доносить з Петро-
граду про усліва, які поставила партія кадетів
ма случай вступлення до кабінету. Ті усліва та-
кі: Ведене війни аж до покінчення її в порозу
міну з союзниками, затверджене всіх договорів
з тими державами, які ведуть війну проти осе-
редних держав, ясне і докладне сформуловане

внутрішньої політики, переказане розв'язки вся-
ких суспільних питань установчим збором, бо-
ротьба всякими силами з анархією, раціональне
розв'язане фінансової (і української —?) справи.

МІЛЯНО. (Тбк.) „Corriere della Sera“ доно-
сить з Петрограду: Керенський відбув вчора на-
ради з представниками різних партій, між ин-
шим з кадетами. Сегодня можна партію кадетів
знов вважати до певного степеня паном по-
ложень, бо провідники соціалістів признають у
своїх переговорах, що не можуть вести правлі-
ня. Кадети офіційно порішили взяти участь в
правительстві, але поставили кілька домагань, а
саме зажадали усунення з кабінету міністра ріль-
ництва Чернова і Некрасова.

Польське коло знов відгрожуєть ся правительству.

Львів, 1. серпня 1917.

„Morgenzeitung“ доносить в депеші з Кра-
кова:

На довірочнім засіданню польського кола
стверджено, що правительство не словнило ні
одного домаганя польського кола, а в першій
мірі жадання, щоби адміністрація краю перей-
шла в руки цивільного намісника. Людність Га-
личини — мовляв — не одержала нічого з то-
го, що посібно правительство. Ухвалено зір-
вати аносини з президентом міністрів і перейти
до рішучої опозиції проти правительства. Те
рішене буде предложене повному засіданню
польського кола. В кождім случаю остаточне
рішене польського кола буде залежне від кон-
ференції президії кола з гр. Черніном, яка від-
будеть ся після наради гр. Черніна з німецьким
канцлером д-ром Міхаелісом. Повне засідане
кола скликано на 5. с. м.

Кадети хотять конституційної монархії.

Амстердам, 1. серпня 1917.

(Тбк) „Handelsblad“ доносить, що пере-
говори Керенського з кадетами ще, правда,
не зірвані, але не мають ніяких виглядів.
Умови, ставлені кадетами, на випадок вступленя
до кабінету, не знаходять признання в раді ро-
бітників і жовнірів. Кадети домагають
ся конституційної монархії. Біль-
шість люді в Росії згодилась би на кожду фор-
му правління, яка звільнила б їх від тиранського
володіння неосвіченої черні.

Німецький цісар про положене.

БЕРЛІН. Цісар Вільгельм видав до війська
і фльоти приказ, в яким вказує, що помножило
ся число ворогів, однак не збільшили ся їх
вигляди на кінцевий успіх. Румунія й Росія по-
кров'явлені. В Македонії ставлено сильно чодо
неприятельським наступам. На заході жовнірі
певні положення. Маринарка заперече неприя-
телеви панованя на морю. Цісар дякує жовні-
рам за їх подвиги, згадує про хоробріх, що
лягли головами і кінчить: Війна є і дальше
накиненою. Боремо ся за своє існуванє і свою
будучність з незломною рішучістю. Нікому не
вдасть ся нас побідити.

Німецький канцлер прибув до Відня.

ВІДЕНЬ. (Тбк.) Сегодня рано прибув тут
канцлер німецької держави д-р Міхаеліс з під-
секретарем Штумом і легатійним секретарем
Прітвіцом. На зел. двірці повитав їх німецький
амбасадор д-р Водель і легатійний секретар гр.
Вельтерскірхен іменем уряду заграничних справ.

ВІДЕНЬ Державний канцлер д-р Міхаеліс зложив вчора візиту міністрови заграничних справ гр. Чернінови і відбув з ними довшу конференцію. В полудне був канцлер на сніданню у німецького амбасадора гр. Велдлі. По полудні відбувалися далші конференції на Balhausplatz-y.

Битва на Заході і Сході.

Початок гл. стор. 1.

Група військ німецького наступника престола: На дорозі Рап (?) Французи знов вичерпували свої сили в чотирикратнім даремнім наступі на нім. становища на півд. від Filain, які ми вповні задержали. Дальше на схід випробована в боротьбах дивізія піхоти ч. 13 з Вестфалії нанесла неприятеливи діймаюче поразення.

По руйнуючій огневій приготуванню полки свіжим наступом видерли Французам стрілецькі рови на плоскозгір'ю на південь від хутора La Bovelle. В нім. руки дісталося понад 1500 бранців, з того більшу частку забрали пробоеві війська в боротьбі на півн. схід від Freuen. Аж вечером розпочалися франц. протинаступи, які відперто в здобутих лініях.

На західнім березі Мози хоробрі курії з Бадену наново здобули наступом становища по обох боках дороги з M-lansouit до A'sne, які ми були втратили в останніх часах. Відкинуто там Французів на просторі о широті більше як 2 км. і глибині 700 м. Взято понад 500 бранців.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ генерала полковника Бем Ермолія. Нім. війська, поступаючи вперед на північ від Дністра, в півд. східнім напрямі відперли неприятели, який за Білим (?) потоком став на боротьбу, в кут ріки коло Хотина. Між Дністром і Прутом пробоева група переломала рос. становище над зел. шляхом Горюденка—Чернівці, а її південне крило відперло сильні наступи коло Іванковець, які мали принести неприятеливи полешу.

На північній підгір'ю і в середній часті Лісних Карпат нім. і австро уг. дивізії здобули в наступках завзято боронені замкнення долин. На Касінулуй гірські війська відперли кілька неприятеливих наступів.

Перший квартирмейстер ген. Людендорф.

Послідні вісти про війну.

БЕРЛІН. (Вольф.) Великий наступ західних держав у Фляндії розтягається від Loothchoove (?) до ріки Луз. Півн. крило обняли Французи, які дійшли через гостинець туссе не Dikmuiden до села Віхасхоте, яке ми відзискали протинаступом. Дня 31. липня франц. війська знов відобрали Віхасхоте.

Головний удар обняли Англіїці, які намагалися посунутись вперед з області Угген в сторону півн. сходу. На них ударив нім. протинаступ. Вперто Англіїців з Langemarck і Saint-Julien аж поза потік Steen.

МИК. КОВАЛЕВСЬКИЙ.

З ПРОВІНЦІАЛЬНИХ ВРАЖІНЬ.

Гм... думав я. Похоже на те, що сей земський діяч, хоч Українець, а хоч з українськими симпатіями. Се робилося цікавим. Але щоби відношене до української справи виявилось у пана Коритка само собою, я свідомо уникав „наводящих“ питань.

— Ну, що ж... се одно таке слово трафилось. Невже такий дрібний випадок може шкодити справі, коло якої заходжується багато освічених інтелігентних людей?

П. Коритко кинув свій улюблений погляд крізь окуляри.

— Так ви, мабуть, не багато жили в наших селах. Се не випадок — ціла система нерозуміння не тільки окремих слів, але навіть фраз. Се мука. Се, як казав якийсь письменник, двоїна неграмотність...

Трохи дивно було мені слухати такі річі, після песимістичного попередження агронома, що я попав в діру, де українське питання трактується в саванським стилі. Але треба було вдовольнити свою цікавість до кінця.

— Ви знаєте, казав мені далі п. Коритко, я стільки натерпівся за свої постійні промови на земських зборах про потребу української школи, що з багатомо своїми близькими знайомими пересварився. А з деякого часу так мені просто походу не давали своїм глузуванем — хохломан, хохломан...

І врешті прозвали мене: „Рідний край“... Так я у них і значуся — не Василь Хведоро-

Дальше на південь Англіїці зискали дещо на терені. Західний край ліса Heerepsage ми задержали. Звідси аж до Wageton біжить перша німецька лінія по часті ще в давніх передніх становищах і зараз за приготованою лінією.

Поперте великого англійського наступу Французами зазначилося тільки на короткім відтинку у Фляндії від Noordchoote до Stene trete. Над Aisp-ою Французи тільки з трудом видержували німецькі наступи. Німецький наступ 31. липня о 2 год. по пол. забрав ім цілу систему ротів на ширині 3 км. і глибині 700 м. на плоскозгір'ю Bovelle. Піймані бранці належать до 6 різних полків. Французські протинаступи були так само безуспішні, як і чотири кратні їх наступи на південь від Filain.

БЕРЛІН (Вольф). Вечером 1. серпня. На поли битви у Фляндії після спокійного ранку огнева боротьба зростає в силу.

На сході важні поступи в напрямі Чернівців.

БЕРЛІН (Вольф). В куті між Прутом і Дністром дійшли ми до лінії Залісе—Мельниця. Передні війська очистили узгір'я коло Сапанова і Вільхіяця. Пануюче узгір'я на півд. схід від Заставної здобуто пробоем. В лісних Карпатах дійшли союзні війська до місцевости Мега над малим Серетом і Балтин в долині Сучави. Пробоем здобуто горби на північ від Лепса. Добича союзників постійно росте. На дорозі до Чернівців здобуто м. и. локомотиви і вози, залядовані технічними приладами.

БЕРЛІН 31. липня. В часі останньої ро-

сійської офензиви, яка скінчила ся так катастрофально для Росіян, знищена майже ціла 23 рота дивізії. Із сксмінованої сибірської дивізії остало тільки по 40 людей з кожної сотні. Також з фляндського полку піхоти ч. 10 вернуло в наступу не більше як по 30 жовнів з сотні. Полк ч. 293 з 74 дивізії майже цілком знищений.

ВІДЕНЬ. З воєнної пресової квартири доносять: Лінії союзників перебігають перед Мельницею через Заставну, Ошехліб до горбів на півд. схід від Міхової, відтак переходять через поперечний гірський хребет о висоті 1300 м. до долини Сучави, де австро уг. війська б'ються о вхід до китловини Радівців.

Опісля перебігає фронт через гори високі на 500 м. до лісової долини на захід від Кім полонга, врешті в віддаленю 20 км. на південь від Дорна Ватри притикає до давнього російського фронту. Союзні війська отже в концентричній поході на Чернівці, Радівці і місто Серет.

Нагінка за большевиками.

СТОКГОЛЬМ Дневники доносять, що та кож фляндсько рос. границя є замкнена і пильно бережена. Зачувати, що до Фінляндії схоронило ся багато большевиків. Рос. влади післали військо до різних місцевостей вишукати большевиків.

Поляки на Україні.

Привітна телеграма польського військового з'їзду в Петрограді другому українському військовому з'їздові в Києві. — Проект українсько-польської торговельної палати. З'їзд польських суспільних організацій на Україні в Києві. — Привітна промова Бартошевича. — Львівський професор Ірабський про напрям польської політики. — Конфлікт з демократичною групою на в'їзді і сецесія. — Проект організації постійного представництва Поляків на Україні. — Затвердження проекту польських міст і містечок України. — „Dziennik Kijowski“ про українську справу.

Відень, 29 липня 1917.

„Dziennik Kijowski“ з 20. червня доносить: На вечірнім засіданню другого українського військового з'їзду дня 18. червня с. р. президія передала зібраним слідуєчий текст привітної телеграми, пересланої польським військовим з'їздом в Петрограді:

„Загальний з'їзд делегатів військових Поляків щиро і сердечно вигає в вашій особі братній український народ. Вірять, що кайдани, які угнутили ваш народ впали раз на все, а для вільної України відкривається шлях для розвою і слави.

В переконанню, що Українці і Поляки в тісній, братерській єдності будуть стояти на сто-

рожі незаперечного права кождого народа до самоозначення, ми зі споксем і радістю дивимося в будуччину.

Хай живе відроджуюча ся Україна!

З'їзд прийняв телеграму дуже сердечно довгими, невмовкаючими оплесками. Рішено вислати відповідь, яку зредагує і передасть до затвердження з'їздові президія.

„Dziennik Kijowski“ з 19. червня доносить: В київській польській промислово-технічній клубі піднято думку основання польсько української торговельної палати для організації будучих економічних взаємин України і Польщі. Можна сподівати ся, що численні тутешні промислові і торговельники попруть цю проєктовану акцію, яка для згаданого будучого економічного зближення України і Польщі може дати дуже цюважні висліди.

„Рвч“ з 5 го липня доносить із Києва: Тут відкрив ся з'їзд всіх польських суспільних організацій і політичних сторонниць на Україні. Приїхало 434 делегатів, які разом репрезентують 170 організацій із губерній київської, волинської і подільської.

„Русское Слово“ з 4. липня доносить із Києва: Предсідатель обласного виконавчого ко-

вич Коритко, а „Рідний край“. беру слово на якійсь зібранню — шелест по салі.

— О. Рідний Край промовляє...

— Іду по вулиці, знакоми з другої сторони кричать голосно:

— А, Рідний Край... Доброго здоров'ячка... І так скрізь — Рідний Край, тай годі...

П. Коритко добродушно всміхнувся. Сей епітет, як се не дивно, дуже підходив до масивної добродушної фігури пана Коритка. Навіть травля за „хохломанство“ не могла в йому викликати нічого, крім добродушної посмішки. Бачучи, що його оповідане дуже зацікавило мене, пан Коритко проводив далі:

— А раз на земських зборах, як раз перед відкриттям сесії Державної Думи, наче в супереч моїм українським промовам встав член Думи Любенко (чули мабуть за нього і заявив:

— Я прошу земські збори уповноважити мене заявити в трибуни Державної Думи, що ніякої автономії України не треба...

Сказав і сів.

Почали гомоніти, але так таки і не дали сього уповажнення. Тільки не розберу я і досі, через що саме не хотіли сего свідомо (сього не думаю), чи так просто замняли справу. От вам і автономія України.

П. Коритко мене до речі здивував. Значить і автономія для нього менше більше ясна річ, що не викликає ніяких сумнівів. І се тим цікавіше, що переконане про школу і автономію живе в пана Коритка, не дивлячись на постійний глум і „травлю“ навіть добрих знайомих. А ідейна самота в українським питанню ні на йоту стовидно не нарушила поглядів Коритка.

Коли ми вже підїздили до міста, пан Коритко зовсім отверто і щиро балакав зі мною.

Ви не дивіть ся на те, що я не говорю все по українськи. Трудно, знаєте... Живеш сам, як вовк в лісі, ні з ким говорити по українськи, крім селян... Інтелігентів нема... Всі, хто зачісляє себе до „громадянства“, глузують з української мови. От і доводиться тільки з селянами говорити по українськи, а з рештою — по російськи.

— Але так, то я Українець. Я вірю неохитно в те, що буде у нас „своя хата“. І знаєте, що?.. Коли ся хата у нас буде, всі, хто нині глузує з українства, казати муть задержати носи:

— Ми давно казали, що так треба... За певняю вас, що всі. І той, хто не жив тепер, спостерігати-ме тодішнє жите і думати-ме:

— А вже вони собі инакше не представляли життя. А поки сього нема, всі вони глузують. І кожний випадок певного характеру про українську справу викликає в них оплески. І се до того бридко, не гарно, що навіть наш предсідатель управи колись казав мені.

— Я, знаєте, самь малорос... і всь эти штуки, всь эта травля своїх же обычаєвъ и народа меня возмущает...

Ви розумієте — він малорос і його се „возмущает“, а я Українець, і сміюсь в душі нашим крикунам, бо добре знаю по французьки приповідку: „сміється добре той, хто сміється останній“...

Автомобіль нервово зафиркав і ми спинили ся в городі. Був вже темний вечер і з далекої околиці чути було якусь бравурну і багатозвучну пісню...

мітету польських організацій Бартошевич, відкриваючи зїзд, взивав його до праці „для добра України“.

— Ми той край горячо любимо. Він повинен бути для нас нашою вітчизною а ми його відданими синами.

Пристрастні дебати визвало питання про вибір председателя. Консервативні групи пропонують графа Здислава Грохольського, демократичні — Станіслава Пфафіюса. В тайнім голосуванні перший дістав 232 голосів, другий — 197. Після відчитання привітів зїзд розділився на комісії.

„Русское Слово“ з 6 го липня доносить із Києва: В польськїм обласнім зїзді виступив яркий розріз що до питання про загальнопольську політику польських діячів в межах Росії. Демократична частина зїзду доказувала, що стара екстериторіальна польська політика на Україні погубила Польщу. Тепер необхідно знайти дорогу до згоди. Тому польські діячі на Русі не можуть вести жадної загально національної політики, вони мусять вловні підчинитися волі на роду і його правительства.

Більше консервативна частина зїзду, з професором львівського університету Грабським на чолі доказувала, що тепер трудно ждати на вказівки від Польщі, відізаной війною. Польські горожани, які виходять ся на Україні, не можуть вести політики, що обовязувала би всіх поляків, але вони вважають себе в праві впливати на польську політику. Тому треба сотворити в Києві орган, який находячись по змозі в тісній злучі з корінною Польщею, самостійно рішав би про всі виступаючі на порядок дня загально національні питання.

Повстає горяча дискусія. Станіслав Єзерський говорить, що йдучи до цілі злуки всіх польських земель з виходом до моря, не треба ждати на прикази з Варшави. Треба тут організувати ся, аби в слушний час прийти в поміч воскресаючій польській державності. Станіслав Стемповський заявляє, що не може бути подвійної польської політики. Політика народа повинна творити ся лише на рідній землі. Тому треба прийняти резолюцію демократичного блоку.

Питання піддається під голосування. Більшість приймає слїдуючу резолюцію Грабського: „Зїзд признає, що польський виконавчий комітет на Русі повинен в загально національних справах йти згідно з ясно висловленою волею більшості народа, є по змозі в тісній злучі з корінною Польщею“. Представники демократичного блоку, понад 100 людей, подають письменний протест проти цієї резолюції, яка звільняє польську суспільність на Русі від „синівського послуху в національних справах польському правительству воскресаючої незалежної польської держави.“ По відчитанню протесту представники лівої виходять зі салі а за ними йдуть також всі соціалісти. Переговори, щоби демократи вернули назад, сповзли на ніч. Зїзд радить діяти без соціалістів.

„Утро Росії“ з 7. липня доносить із Києва: На польськїм обласнім зїзді випрацьовано статут польської організації на Україні. Поляки, як рівноправні горожани, повинні на Україні користуватися повними горожанськими правами; як національна меншість Поляки мають право робити ті або інші заходи для розвою польського народа, для рішення польських питань на Україні і т. и. Засновується власне представництво під назвою: „Польський Збір на Русі“; послїдне стоїть на становищі дружнього співжиття з іншими народами на Україні.

„Dziennik Piotrogrodzki“ з 6 го липня доносить із Києва: Польський зїзд затвердив проєкт польських домов по містах і місточках України для піддержки польщини і економічно го життя серед польського населення.

В „Dziennik-u Kijowskim“ з 20. червня на друкованій вступній статті п. н.: „Kwestya ukraińska“. Читаємо там:

„Ми тепер свідками спору між народом українським і російським, що має величезне історичне значіння. Той спір приймає з дня на день що раз виразнішу форму. Нашим читачам знамі домагаюся Центральної Української Ради і знама відповідь Тимчасового Правительства, яке полагоду всієї української справи відсунуло всеросійській конституанти і становище, яке супроти цієї відповіді заняла українська преса.

Видить ся, нема жадного сумніву, що ні

російська суспільність, ні його керівні органи майже ще до останньої хвили не здавали собі справи зі сути українського руху і тому нова революційна Росія не зміла найти позиції, щоби пособляла порозумінню між обома народами. Найшовши ся око в око з ростучим з дня на день українським рухом, вільна Росія, здобула ся, принаймні як досі, лише на прихильні слова і пусті, ніщо не значучі загальники.

„Петроградський День“ признає, що поза тими „прихильними“ словами о автономії України скривається не трихильне відношенє до процесу вдродження українського народа зі сторони російської суспільності“. Революційна і демократична Росія ще не встигла висвободити ся від спадку минувшости—традиційного, опертого на централізм відношеня до українських до магань.

Зрештою: для багатьох Великоросів без пощадно глобальний царський правительством, а тепер виступаючий з елементарною силою і ведений руслом залізної організації український рух — видається на загальний великим до зрозуміння і ненадійним фактом, що руйнує всі усталені поняття про „маторосійські“ губернії і про їх населення.

З поза обережних заяв російської преси про принцип автономії і федерації виразно призирає несупокій про економічну будучину відновленої Росії, за доступ до Чорного моря, за скарги Донського басейна і т. п. Ті пресі важко погодити ся з думкою, що займаючі досі на українських землях домінуюче становище мова і культура російська—тепер мали би з них уступити.

„Ну, а ще до того російська демократія, а головню місцеві елементи видають в українськїм руху і українських домагаючих небезпеку розбиття російських революційних сил, небезпеку для справи свободи, що може усталити ся і згнутувати ся лише як результат спільних зусиль всіх народів Росії...“

Такі настрої дуже поширені серед російської суспільності. Воно на загальне трудно бути пророком, а ще головню в російських справах, та майже напевно можна числити, що ширші домагаючі Українців у всеросійській конституанті зустрінуть ся з однодушним спротивом великоруських елементів і верств — всякого рода Якобїнів російської революції.

Тому не диво, що серед таких обставин український рух, стремління молодого народа до незв'язаного естнованя — починає собі шукати найблизших доріг, ведучих до намагань цілі.

Коли ми полишимо без уваги виступи будь одиниць, будь цілих українських груп, крайних і нетерпимих, то цілість українського руху нас не дивує ні трохи.

„Ми наїзть в часі найчорнішої реакції, в часі тріумфу централістичної ідеї, тоді як і народна українська пісня найшла ся на поліційнім індексі—ніколи ані на хвилю не сумнівали ся, що такий стан справи на українських землях вічно не потягне.

„Позбавлені всякої політичної сили, зв'язані з кожного боку, ми мимохіть були німі свідки, як на тій землі панувала історична брехня.

„Ми знали, що колись прийде момент, в яким виступить на широку арену тепер нами обсервований факт спору двох великих народів. Ми добре знали тутешній наїрід, його історичну минувшину і мимо всього — вічно живі, не вмирущі традиції цієї минувшини.

„Ми хіба не припустили одного, що саме нашому поколінню доведеть ся бути свідком воскресіння України на вею її довжину і ширину, тої позірної всіми на віки погребаної України. І перед лицем сього руху, сього відродження ми не стоїмо зжашнуті або несвідомі. Навпаки, ми дуже добре здаємо собі справу зі всього, що складається на зміст і на цілі українського руху.

„І якби воно й не було — згідно з традиціями нашого народа—наше почуванє не може стати супереч домагаючим народа, з яким нас цілі віки стільки доброго і злого в судьбі лучило.

„І ми хочемо вірити, що в українськїм російськїм спорі для добра спільної незалежності найдеть ся вкінці дорога до взаїмного розуміння, яке диктує розум і тверезість політичної думки на щастє вільної України, відродженої Росії“.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжечки щадничої 4.000.

До родичів і опікунів нашої молодіжи.

Старшина Ставропільського Братства у Львові, бажаючи після давньої традиції подбати про віднесенє і зріст нашого міщанства, рішила відновити свою старинну бурсу, до котрої буде приймати молодіж, яка схоче посвятити ся торговлі і промислові.

З уваги на се вважаємо за потрібне пояснити, з яких шкіл та молодіж могла би користати. Маємо тут на думці головню дві школи: торговельну школу тов. „Просвіта“ у Львові, пл Домбровського (Хорушина) ч. 7 і ц. к. Промислову школу у Львові вул. Булярда ч. 5.

Торговельна школа має за цілю дати ученикам цілість фахової освіти торговельної. Наука триває два роки для тих, що скінчили 14 рік життя і III кл. середної, або виділової школи. Ученики, що скінчили лише 6 класову народну школу, або дві перші класи середної школи, можуть бути пркняті на перший рік по зложенню вступного іспиту з української і німецької мови, рахунків і геометрії.

Для молодіжи, що не має сих передумов, заведено приготавляючу класу, до котрої будуть ся приймати укінчивших 13. рік життя по укінченню 5 класової школи народної, або I кл. середної школи. Виїмково здібні можуть бути прийняті до приготавляючої класи по укінченню лишча народної школи і зложенню вступного іспиту з читаня, писаня і чотирох рахункових ділань.

Укінченє торговельної школи дає право бути прийнятим на IV рік торговельної практики в sklepі, а по визволенню до самостійного веденя торговельного підприємства. У нас не було ніколи досить вишкорованої купецької молодіжи, тож абітурієнти торговельної школи мають гарну будучність перед собою, як помічники торговелі, а потім в будучности і начальники складів Народної Торговлі, Краєвого Союзу господарсько-торговельних Спілок, Кр. Союзу молочарського і повітових союзних спілок, крамниць та як самостійні образовані купці.

Крім сего абітурієнти торговельної школи можуть знайти приміщенє також в різних наших фінансових підприємствах, як касах, продукційних спілках, спілках збуту худоби і т. п.

Тому як найгорячіше припоручаємо одному нашу торговельну школу, тим більше, що наука в ній спочиває в руках фахових учителів і професорів академічної гімназії, котрі з повною посвятою працюють для добра повіреної їм молодіжи.

Школа буде від 1. серпня 1917 приміщена в середині міста, а при тім при тихій площі, в прегарнім будинку, у просторих до сонця звернених кімнатах. Вона заосмотрена науковими приладами всякого рода, особливо для пізнання товарів, крім сего в часі науки молодіж буде знайомити ся практично з веденєм торговлі в sklepах і бюрах наших товариств.

Також припорученя достойною є державна школа промислова.

Вона має тепер відділи артистичні, на котрих по трох літах науки можна виобразувати ся на слюсаря артистичного і будівельного, столляря меблевого і будівельного, а по чотирох роках науки на токаря, різбаря і маляря комнатного та декоративного. По укінченню школи і однорічній практиці у варстаті, або фабриці можна отворити і вести самостійний варстат.

До прийнята до школи промислової треба крім скінченого 14 року життя покінчити 6 клас шкіл народних, або виділєвих або дві класи шкіл середних.

Тож ще раз звертаємо ся з горячим зазивом до родичів і опікунів нашої молодіжи, щоби в її добре зрозумілім інтересі як найчисленнійше до тих шкіл записували. Дуже часто буває, що дитина не надається до гімназійної науки і перепхавши з бідою пару клас, потім марніє по різних бюрах і канцеляріях, коли віддана до практичної школи могла би принести хосей суспільности і добути собі гарну будучність.

До бурси ставропільської можуть бути прийняті лише такі ученики школи торговельної чи промислової, що мають добрий голос і музикальний слух.

Першенство мають военні сироти і всіх наших громадян просимо, щоби подбали про се, щоби такі сироти о скільки мають згадані вигоди подавали ся о прийняте до бурси Ставропільського Інститута. Реченєць до поданя впливає з днем 15. серпня с. р.

Прийняті до бурси дістануть даром ціле удержанє.

Д-р Стефан Федан.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 1 серпня 1917.

— Архипизь Вільгельм, котрий саме відбув в Цісарем підсорож по звільненні від російського наїзду українських областях Східної Галичини, з усіх членів цісарської родини стоїть найближше нашому народові. Війскову службу відбуває як поручник (Oberleutnant) серед переважно української мужви 13 полку уданів, від довшого часу живе в українській часті Галичини тай старається в слові і письмі орудувати рідною мовою вояків свого полку і людности цієї країни.

— В Микулинцях тарнопільського півігу відбув ся — як доносить „Нова Рада“ — дня 10 липня с. р. концерт в пам'ять Т. Г. Шевченка, впоряджений місцевими Українцями Галичанами. В салі громадського уряду була зроблена сцена, гарно прикрашена гілками та українськими килимами. Великий бюст Шевченка, чудово обставлений тропічними рослинами, приязно дивив ся на дітий своїх, що зібрались витати його з обох частин України. На початку мішаний хор проспівав кантату на смерть Шевченка. Потім пан-отець із сусіднього села сказав вступне слово. Розказавши коротко про славу і трагічну минувшину українського народу, промовець підкреслив величезне значіння в історії відродження України нашого генія поета. Торкуючись сучасних подій, пан-отець казав на здійсненні ідеалів, проголошених Шевченком. Великий народ український перестав бути рабом, і тепер, коли розділюючи його кордонстер ся, він об'єднавши плече з плечем, іде на зустріч великій будучині нашого краю, і тоді збудеть ся прощство Шевченка: „і воскресне добра слава, слава України“. Присутні промову зустріли голосними оплесками. Готі з України російської — салдати, офіцери урядовці, — зворушені були ширим словом промовця. Почувши себе в рідній сім'ї, в ріднім оточенні. Порівнювати недавню дійсність в себе дома і тут, в Галичській Україні. Далі були сольові співи дуєтом, декляція творів Шевченка („Кавказ“, „Лічу в неволі“, „Думи мої“). Хор чудово проспівав „Бюгь парги“, „Заповіт“. При кінці всі встали, а хор виконав „Ще не вмерла“, „Не пора“, „Ми гайдаки“. Не вважаючи на досить високі ціни (від 2 карб. до 50 коп.), зала була повнісінька гостей, а мабуть не менш повернулось до дому, бо не хватило квитків, а чимало салдатів слухали крізь отворені вікна та двері.

— Про аманта книга з життя українських виселенців. Головний Виділ Товариства Просвіта в таборі українських виселенців у Гмінді постановив видати пропам'ятну книгу про життя і буття українських виселенців і покликав до зібрання відповідних матеріалів і уложеня тої книги ссїбний редакційний комітет, зложений з 16 членів з поміж української гміндської інтелігенції. Редакційний комітет поділив між себе працю, утворив 8 відділів, в яких обняте все життя виселенців, і просить сею дорогою всіх Українців, які мали коли небудь стичність з виселенським життям або виселенцями ближше інтересували ся, прислати на руки комітету матеріяли з виселенського життя, записки, денники або белетристичні твори з виселенського життя. Матеріяли просимо прислати як найскорше, щоб книга могла до кінця сего року вийти. Всі письма яросить ся слати на адресу секретаря редакційного комітету п. Імануїла Сандула, Гмінд, Barackenlager, Ambulanz I Гмінд, дня 2. липня 1917. — Д-р Василь Маковський, (голова), Гм. Сандул, секретар

— На Український Національний Фонд. „Нова Рада“ містить такий лист до редакції: Гурток Українців салдатів ортопедистів, що роблять руки та ноги покаліченим воякам, на своєму зібранні в числі 36 чоловік рішили: „Як єйні сини України, хвилями життя далеко закинуті від своєї Воскресної Матери, бажаючи допомогти Українській Центральній Раді, яка веде на шлях красшого життя рідний нарід, одногослосно постановляємо віддати весь свій місячний заробіток, який кому положено по спра-

вах російського військового уряду, в скарбницю Центральної Ради“. Звертаємось з великою пошаною і проханням всі ці гроші, 148 карб. направити в скарбницю Центральної Ради“. По дорученню гуртка Московської протезної майстерні фельдшер П. Матв'єнко.

— З Освенціма нам пишуть: Дня 29 липня с. р. відбулось у нас незвичайне свято. Тут, на кінці західної Галичини, заложила наша кольонія читальню „Просвіти“. Прояснив ся світ тим, що тут вже з давня загнані судобою, а тепер при помочи гуртка пробуваючих тут воєнних виселенців з'організувались до нового життя та для ратования себе і діточок своїх від загину в чужім морю. Читальня наша, наймелодша по між читальнями „Просвіти“, уладжує 5. серпня вечер в честь Тараса Шевченка з вокально-музично деклямаційною програмою. Зберуть ся забуті світом заточенці, та гурток воєнних виселенців, щоб поклонити ся на цю національному Поетови. — С—к.

— Вісти з Сибірі. П. Василь Весоловський одержав такий листок: Семипалатинськ, д. 18. 6. 1917. Писав я тобі перед місяцем, що мецанас Андрій Кос з Калюша воївав до брата свого Івана в Юрьев Полоский, писав до мене картку з дороги з Томска. Коло мене по давньому і старому — хіба ся зміна зайшла, що мешкаю від двох тижнів в бараках за містом — зігнали всіх в купу, трохи забава є і цирк, як звичайно, як зійдеться ся разом тільки національностей — 250 мужа на 400 метрах квадратних. В зимі тут треба би трошка зубами діленькати, але сподіюсь, що не лишимо ся тут. Виписуємо українські часописи, між іншими з Харкова „Рідне Слово“, при котрім працює Стефан Кузик. „Новой Ради“ з Києва годі дочекати ся...

— Комітет вакаційних осель просить, щоб Вп. пані і паночки зголосились ласкаво в п'ятницю 3. с. м. о. годині 5 тій до салі Ставропільського Інститута ч. 9 по пушки і відзнаки на недільну збірку.

— Подорож митр. Шептицького. Римський „Secolo“ доносить, що в найближших днях виїждять в Рим приїзду митр. Шептицького, котрий має намір переговорювати з Ватиканом в справі славянського католицького обряду в Росії і, імовірно сподівається ся настроїти курію прихильно українським плянам самостійности.

— В справі відбудови Східної Галичини. В комнатах „Краєвого Ревізійного Союзу“ відбуваються наради в справі відбудови української часті Галичини. В нарадах беруть участь: відпоручники У. П. Р. і її господарської комісії та представники краєвих організацій економічних, просвітних і культурних. Проводить нарадам д-р Кость Левицький. Їх зневний порядок: звіт господарської комісії У. П. Р. з її діяльности в справі відбудови, сформульоване українських домагань які мають бути поставлені до управи краєвої Централі для відбудови на конференції з її представниками, що має відбути сб 2. с. м. і вкінці справа основаня Української Економічної Ради.

— Промоція. Нині відбула ся промоція п. Миколи Чубатого, голови Акад. Громади, родом з Тернополя, на доктора філософії при численній участі знайомих докторандів.

— Відзначене. Гриць Барачик, хорунжий полку піхоти, одержав срібну медалю хоробрости II. класи, за хоробре поведене перед ворогом в XI. італійській офензиві.

О П О В І С Т К И.

Четвер, 2 серпня 1917.

Нині: греко-кат. Ілві проп — римо-кат. П. Д. М. А.
Завтра: греко-кат. С. Меона і в — римо-кат. Знайд. С. С.

— І з нагоди своєї промоції на доктора прав, яка відбулась в львівському університеті 28 липня с. р., зложив Вп. д-р Ол. Ріпецький, кандидат адвокатури в Самборі, на фонд ім. митропол. А. Шептицького для укр. сиріт квоту 100 К. — За секцією „Живого пам'ятника“: в заст. о. В. Личиняк.

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

486 при вулиці Краєвизни ч. 6. 10—7

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знав би що про родану Івана Боднара професора в Тернополі, зволить ласкаво дати вістку під адресою: З. Майковська, Львів, Ринок ч. 10. „Діло“.

Оголошення.

УКРАЇНСЬКА ПРАВДИНА — Львів, вул. Гродзких 9. І. пов. — виконує сукупі дашсїт по уміркованих цінах. 14-7

Кмен, Віск, Відпадки свічок

купує

І. БОРИС

Перемишль.

63 2—6

-КАВАЛЕР-

літ 29, інтелігентний, Українець, на сталім державнім становиску, вільний від війська, спокійної вдачі, пристійний блондин вріпкого здорозля, — бажає з браку знакомства отсею дорогою пізнати в цілі матримоніальні панну до літ 25, інтелігентну Українку, господарну, пристійну, веселю одну статочної вдачі. Посег вимагання, Річ трактує поважно. Неавантимо! зголошення з фотографією, (котрі еавентуально зверне) слати під „Дискреція“ poste restante Slupiec, via Tarnów-Szczucin. 63 2—2

Інтелігентну бюрову жіночу силу

зараз приймемо.

УСЛІВ'Я: Знане української мови в письмі і слові, а-німецької бодай в письмі, — — і писане на машині! — —

Платня відпозідно до кваліфікації і після умови.

Зголошення особисто щоденно від 12—1 перед полуднем до Адміністрації „Діла“ 3—5

АДРЕСА:

Hauptkass der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VII. LEODERERGASSE 20

ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12250
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРИЛЕЦЬКІ ЦІЛИ.

35—7

Патентовані „ІДЕАЛЬ“ Золівки гнучкі — деревляні!

Еластичні! Імпреговані! Легкі! Не отужають! Легке приріплене! Тривалі! Дешеві! Пара з кор! Проший пакет 20 пар 55. кор! В цілі випробування їх підельовуємо для завдєнь, фабрик, козальєв, конюмів, шкіл, бур. і т. п. прислану нам обуву в найкоротшій часі по власних цінах та уділяємо вказівку в справі заложеня власних варстатів для св. їх робітників згл. членів. Пошукуємо відпродавців. Генеральне заступство для Галичини Перемишль, Водна 12. Просимо о в'їзді і перехованя адреси! 65 1—2

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вкладки щ денно в годинах урядових. Вкладки опрощовуює на 4% починаючи вже від слідуючого дня по дня зложеня аж до послідного дня перед днем відобрава.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в каті товариства, почтовими переказами, грош евини листами, чегами почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадіве безлатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, в) на есонт векслів. Справи позичок по лагоджуєсь можливо скоро.

Посередничить у вїдпуванню позичок в Гал. Воєнним Заведенню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друїзів удїляє канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшки. Народний Дім, і пов щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських сят.

Після §. 14 устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішніх справ вкладає в товаристві „Руської Щадниці“ в Перемишлі надають ся до локації купівельних, фондційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пунілярну безпеку. III, 59—7

Діло

Виходить що-дня рано
крім понедіків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.

Кonto почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.

чвертьрічно . . . . . 10- .

піврічно . . . . . 20- .

щорічно . . . . . 40- .

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3- . К.

чвертьрічно . . . . . 9- .

піврічно . . . . . 18- .

щорічно . . . . . 36- .

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вчання і заручини 1:50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Одні примірник коштує

у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панайків.

Російські війська ставляють завзятий опір.

Велика битва на Заході триває дальше.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 2. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Фронт генерала полковника архикн. Йосифа: Між долинами Ойтоз і Казіну ворог також вчора кинув в бій значні сили, щоаи здобути Казіну. Його наступи виконані по загальнім огні, не повели ся. Вороб кілька разів настував по обох сторонах долини Казіну. Цілу годину тривала рукопашна боротьба. Росіяни по тяжких втратах подали ся.

Армія ген. полк. Кевеша зискує на терені в боротьбі. Гори в закутині трьох країв на схід від Драгосеа й околиці на північ від Кімполонга в наших руках.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Нічого нового.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 2 серпня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда (Група Бем Ермолія): В куті між Збручем і Дністром задні російські сторожі коло Вигоди вилетіли на гостинці до Хотина на північ від Черновців, наші дивізії також на полудне від Дністра зближають ся до рос. границь.

Фронт архикн. Йосифа: Російський фронт в Карпатах подаєть ся тепер взад між Прутом і пол. східним сточищем гір Келемен.

Німецькі й австро угорські дивізії йдуть за неприятелем, котрий в багатьох місцях ставляє завзятий опір. Стоїмо під Кімполонгом.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Рупрехта: На полі битви у Фляндрії по полудни знов прийшло до завзятої артилерійської боротьби. Від Langemark у до Lys безнастанний кільагодинний огонь кермований на наші становища, нім ворог рушив до нових наступів. Закипіла тяжка боротьба; ворога скрізь відперто. Він утратив багато крові і кільасот полонених ізза наших протинаступів. По неспокійній ночі вчасним ранком Англіїці рушили на схід від Wutchaete до наступу, який скінчив ся значними втратами ворога.

Фронт німецького наступника престоло: На Дорозі Пань Французи знов без успіху наступали на здобуті нами становища на полудне від Filpin і полудневий схід від Сегну. Протягом доби п'ять разів ішли приступом і все їх відперто. Також на західнім березі Мози безуспішно робили протинаступи. Число вчорашнім полонених у боротьбах, в яких славну участь мали війська баварські, гановерські й ольденбурські, побільшило ся о 750.

Львів, 2 серпня 1917

У Варшаві, Відні і Берліні відбувають ся в сих днях наради в польській справі. Предметом нарад є правно політичне уформоване Королівства польського з одної сторони, польські політичні претенсії що-до адміністрації і будучого устрою Галичини з другої сторони.

Справа Королівства польського обходить нас не тільки в тій мірі, як мусить обходити усіх такий чи інший уклад внутрішніх відносин сумежної області, а ще живіше питанням східних границь майбутньої польської державності. Наш наряд однудушний в своїм рішучім опорі проти всякої проби влягнення до будучої польської держави чи пів держави етнічно українських областей Холмищини. Всякий суперечний з принципом національності акт вимірювання східних границь Королівства коштом української землі стрівув ся б з найрішучішим протестом цілого українського громадянства і вважав ся б за акт ясно ворожий українському народові.

Так само ворожим виступом проти українського народу вважана би українська суспільність яку небусть пробу дальшого зберігання, скріплювання чи розширювання польського самовладства над нечотділеною Галичиною. Коли коло польське домагаєть ся конче цивільного намісника Поляка для Галичини, то воно має право робити се єдино і виключно тільки що-до Західної Галичини. Східна Галичина, в своїй основі і своїй переважаючій більшості — українська і раз на все мусить випасти з компетенції польських намісників і зі сфери національного конкістадорства Поляків. Польським меншостям у східній Галичині можуть бути застережені права національних меншостей, так само, як українським меншостям в Західній Галичині. Але польському панованню на чужій землі, на українській Східній Галичині, мусить наредшті настати кінець, — а з ним через ніч розсиплеть ся той штучно накладений зверхний бліхтр „польскосці“, який слідно в кількох більших містах Східної Галичини.

Коли нині ллеть ся кров наших жовнів на полях Поділля, то ллеть ся вона не на те, щоб визволени від наїзду українську землю знов передати під ярмо історичного експлуататора і противника. Нарешті також в Австрії мусить настати край польській самоволі над нашою землею і нашим народом!

Краківські дневники доносять, що д-р Зайдлер одержав поручення утворити дефінітивний кабінет. В тій справі веде він переговори з провідниками поодиноких партій. Вже відбули ся наради президента міністрів з представниками німецького національного союзу, з християнсько суспільними, чеськими національними демократами і аграріями. Віденські дневники висловлюють переконання, що заходи д-ра Зайдлера вже в найближших днях доведуть до бажаних ним успіхів. До кабінету увійшли би около 12 послів, з того було би 5 міністрів без теки. Тепер ведуть ся переговори з колом польським. „Neue Freie Presse“ висказує здогад, що становище польського кола супроти правительства вияснить ся небагом в часі переговорів з огляду на недалеке іменоване цивільного намісника для Галичини.

„Deutsche Warschauer Zeitung“ з 30. липня доносить: Як відомо, в останніх днях вели ся переговори між німецькими і австро угорськими делегатами в справі пропозицій тимчасової державної Ради що-до провізориної організації найвищих начальних властей польських. Переговори довели до повного порозуміння в по-

глядах. Умовлені пропозиції будуть переслані правительством союзних держав і супроти того треба сподівати ся, що в найближших днях буде зроблений крок великого значіння для будови польської держави.

„Змінюєть ся лице Європи“.

Львів, 2. серпня 1917.

Відомий співробітник „Arbeit r-Zeitung“ Карло Лейтнер (Leuthner) пише у своїй статті про географію, історичні і економічні відносини України, поміщений в тій дневнику, між иншим ось що:

„Відроджене українського народу є не тільки російською подією. Коли нація, яка має більше як 30 мільонів людей, після числа населення шоста в Європі, амагає до того, щоби зорганізувати ся в державу, або в півдержавні форми досягнути свою самостійність, то через те мусить бути пересунена різновага сил в нашій часті світа. Змінюєть ся лице Європи, образ державних відносин в ній. А при тім тут не діло з народом, який, виростаючи з безісторичної пітьми, дждав ся свого політичного відродження. Стара, історична нація з багатою традицією, з великими споминами хоче назад добути давнє місце своєї могутності, яке її відобрала лиха доля, і через цілі віки її його відказувала.“

Програма зміни Конституції.

Національна автономія з поділом на округи в границях дотеперішних країв коронних!

Відень, 2. серпня 1917.

(Ткб) „Fremdenblatt“ у вступній статті говорить про задачі, котрі має здійснити кабінет, який тепер творить ся. Не має се бути міністерство коаліційне, але радше концентраційне міністерство всіх житєвих сил Австрії. Найважнішою задачею нового правительства є ревізія конституції, сотворене нової конституції, яка забезпечувала би свободний розвиток усіх народів, виключаючи національну боротьбу і уможливлючи осьтак з бране в одно всіх національних сил. Не ходить о дрібні переміни але о повне перетворенє держави на принципі національної автономії, з поділом на округи, із збереженням дотеперішних границь коронних країв.

Самостійна Україна.

Полк ім. Грушевського.

БЕРНО (Ткб.) Українська Кореспонденція доносить, що сепаратистичний рух між українськими полками триває дальше. Утворено вже чисто український полк під іменем полку Грушевського.

Ромунська армія в руху.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Пресова квартира доносить: Вчора Ромуни в незвичайно кровавій битві тричі пробували здобути наші становища коло долини Казіну, а о год. 6. по пол. пішли на них новим приступом. Рукопашна боротьба більше чим годину вагала ся то в одну, то в другу сторону, поки не відперто неприятеля, причім визначили ся секлерські війська. Коло год. 8. веч. поновив неприятель свій наступ під охороною найстрашнішого барабанного огня. Але осягнув тільки втрати.

В долині Молдави й Сучави опирають ся Росіяни, але австро угорські війська вигривало сунуть вперед. По обох берегах Прута дійшли вони на 12. км від Черновців, опісля на віддаль арматного стрілу.

Великий вибух в австрійських магазинах.

КРАКІВ (Тбк.). „Kt. Zig“ доносить урядово: Нині о год. 7:30 рано магазини амуніції XVI і XVII під Могилою 7 км. на схід від Кракова зовсім знищив вибух. Викликаний він, здається, самочинним запаленням ізза незвичайної спеки, яка дійшла до 45° Р. в тіни. На жаль упало жертвою 48 військових, числораних 4 тяжко, 3 легко військових і 3 цивільних. Перестерігається всіх перед вступом на відмежований пррстрір, бо багато куль, які ще не вибухли, розкинув вибух на великім просторі.

Стокгольмський з'їзд знов відложений.

БЕРНО. (Тбк.). На основі переговорів між англійськими, французькими й російськими соціалістами відложено міжнародний з'їзд на 9. вересня.

Нарада соціалістів ксаліції відбудеться в Лондоні 28. серпня.

Події в Росії.

РОТТЕРДАМ. (Тбк.). З Петербурга доносять під датою 31. липня, що Керенський вчора вернувся з головної квартири і що вигляди утворення нового кабінету нерозрешені. Кабети домагаються між ин. відложення розв'язки земельної справи і форми правління, зате виділи виконуючої ради жовнірів і селян постановили, що коаліційний уряд має зараз взятися до земельної реформи та перевести мир без анексії і контрибуцій на засаді, що народи самі мають становити про себе.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.). Новий міністер внутрішніх справ Церетелі видав обіжницю до всіх правит. комісарів на провінції, щоб виступили проти всяких проб селянства, розв'язання земельної справи перед установчими зборами.

СТОКГОЛЬМ. (Тбк.). „Петрогр. Газета“ доносить, що Каменець Подільський переповнений дезертирами, що в великих масах утекли з фронту. Мешканці б'ються за рабунків. Всі уряди поспішно готують ся до виїзду. В Москві великий пожеж знищив склади східно-азійської компанії, в тім вогни за 3 мільйони й тютюну за 2 міль. рублів.

З Польщі.

ЛЮБЛИН (Тбк.). „Dziennik Narodowy“ доносить, що в тих днях наступлять номінації президентів найвишого судового трибуналу, суду апеляційного й окружних прокураторів і т. п. та що часта польських судій і урядників з Галичини перейде на етат ради стану.

МИК. КОВАЛЕВСЬКИЙ.

З провінціальних вражінь.

— Тпру... коні стали.

Мій візник фільоф, як всі земські візники, флегматично сплюнув і процідив крізь зуби, не обертаючись навіть до мене:

— Приїхали...

Ми таки дійсно приїхали. Перед нами була неаеличка, але чепуренька хата з ганком і широкими дверми, на яких старанно по українськи було написано:

„Реп'яшівська потребительська крамниця“. З крамниці виглянув довгоносий приказчик і з виразним заїкшенням дивився на мене.

Поздоровились.

— Се ви, мабуть інструктором будете?... — звернувся до мене.

— Так...

— А ми вас давно вже ждали... і з сими словами він гукнув на маленьку чорняву дівчинку і щось їй сказав.

— Се я, щоби председателя нашого покликали... — пояснив мені.

Я почав оглядати товар, що то вада книжки, словом все те, що повинен робити інструктор-кооператор, щоби познакомитись з кооперативом і дати йому деякі наради. Але робота якось не йшла. Невеличка вівіска, що висіла над дверми, збудила рій думок і настроїв.

Се — українська крамниця.

І було трохи дивно, як в сю степову глуш пройшла свідомість до селянської хати, коли по дорозі до неї (хати) цілий китайський мур зневіря, глуму ворожості і тому подібних річий,

Відзначення.

ВІДЕНЬ (Тбк.). Урядова „Wiener Zig.“ доносить, що Цісар надав багато відзначень офіцерам польських легіонів, м. и. полковникам: Скорському, Янушалітсові і Ридзови, підполк. Рильському, кап. Дзекановському, майорови авд. Дуніксьському і т. д. почавши від ордеру Франца-Йосифа й ордеру залізної корони.

Цісар іменував шефом секції в міністерстві публичних робіт дра Ришарда Борковського, а комісареві Г. Коссовському надав золотий хрест заслуги з короною на стязці медалю хоробрости.

Про цілі Англії.

БЕРЛІН. (Тбк.). „Nordd. Allg. Zig.“ полемізує з выводами англ. міністра заграничних справ Бальфура. Англійський міністер — пише вона — уважає заспокоєне національних домагань за одну з найважливіших передумовин тривалого миру, а не узгодженя при тм інтересів держав, що провадять війну з Англією. Треба отже дальшою війною переконати його про конечність того його мова є всім иншим, тільки не виреченням анексії, а те, що він не хоче й

говорити про воєнні цілі Англії, вказувало, що англійська держава виступить в данім разі з претенсіями до земель на європейським континенті. Те, що Бальфур сильно вступається за бажаннями Франції в справі Альзатії й Лютарингії, свідчить про «рухисть коаліції». Йому ходить о приковане Франції до Англії і для того підсилює французьку захланність. Остаточна ціль Англії — гегемонія над Європою, ізза чого розпочала вона сю війну й витривало веде її дальше.

Останні вісти з поля битви.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). В куті між Збручем і Дністром по завзятій битві під Вигодою вперто останну російську сторожу так, що той річний закуток вільний від Росіян. На захід і півн. захід від Черновців завзяті бої на обох сторонах Прута. Те саме на полудни над румунським Серетом. В долині Сучави ставили Росіяни опір. Дальше на полудне лінія наших військ іде через село Загрені в долині Астїца, на Монте Томнатік, Опчіна, Рата і Монте Онулуй і коло 30 км. на полудне від Дорна Ватри входить у давній карпатський фронт.

ПОЛОНЕНІ УКРАЇНЦІ В НІМЕЧЧИНІ.

П. Петро Чикаленко, котрому вдалося з німецького полону дістатися на Україну, подає в „Новій Раді“ ось які звістки про національне життя полонених в Німеччині Українців:

Мені довелося побувати у полоні і на власні очі побачити те, про що так багато, але цілком неправдиво писалося майже по всіх російських газетах — се про німецьку пропаганду межи полоненими Українцями. Справа ся стоїть так:

Союз Визволення України дістав дозвіл від німецького міністерства війни провадити культурно-освідомляючу роботу по таборах.

Сама справа показала, що необхідно було наших полонених відділити від Росіян, бо межи ними відразу починялася ворожнеча, котра не раз кінчалася масовими бійками.

Таким чином явилися виключно українські табори, а потім при них було зрешено помешкання для Українців-офіцерів, котрі а досить великим числі схотіли допомагати справі просвіти.

До помочі були запрошені „С.В.У.“ та найкращі сили в Галичині.

Перший наш табір був зорганізований в Австрії біля міста Фрайштату, а потім явився Гаштат, Веллар, та Зальцведель, в котрім мені довелося пробути цілих півтора року.

Все низше описане я бачив у Зальцведелі, але мушу сказати, що справа освіти, свідомости та організації стоїть міцнійше по перших трьох таборах, бо почалася вона там значно раніше.

Про се мені доводилося чути від своїх товаришів, котрі там бували, як делегати на всіляких зїздах та сьязках.

На початок роботи у Зальцведелі „С.В.У.“ прислав десять полонених (земських учителів) з табору Раштат, а останні почали збирати маленькі віча і заохочували людей до школи, котру вони зразу зорганізували в однім бараци. Більш свідомий елемент зразу приставав до роботи, а менше свідомий, боячись кар по повероті до Росії та застраханий фельдфебелями-підпрапорщиками, цурався школи, а подекуди й зовсім ворожо ставився до неї. З часом на підмогу полоненим учителям приїхали Галичани запрошені „С.В.У.“ та полонені офіцери — і справа зразу пішла по певній дорозі.

Досить того, що мій земляк, котрий з початку цурався школи, вже потім мені казав: „Колиб харч трохи кращий, так і дому не вертався б, бо тут у неволі ми більш вільні, ніж у себе на батьківщині“.

Тепер у Зальцведелі є школа імени Б. Грінченка, заснована „Просвітним гуртком“, складається вона з 6 класів і програма її більш-менш рівна 5-класній гімназії. Один рік поділяється на два семестри, а наука проводиться як зиму, так і літо. Науку проводять по менших класах наші ж такі земські учителі, а по висших — офіцери, здебільшого прапорщики.

Вже не одна тисяча перейшла через ту школу, бо школа має від 2-ох до 4-ох пара-

Артим Петрович розвів руками.

— Про се вже ми не вчені, не знаємо...

І він уважно і зосередковано виняв тютюн і паперки та почав скручувати цигарку.

— А ті, що вчать ся такі кажуть, що...

Артим Петрович глянув мені просто в очі... що ми Українці. Правду я кажу?... ляснув він жартом маленького хлопчика, що стояв поруч його і пильно по дитячому приглядав ся мені.

Хлопчик засоромив ся і сховав обличчя, приткнувшись до коліна Артіма Петровича. Але Артима Петровича не лишив свого запитання.

— Ну, кажи-ж, чи правду я кажу? — хлопень соромлючись і червоніючи відказав:

— Правду...

— А ти-ж хто такий?...

— Українець...

— Ах, ти ж мій козаченько славний! і Артима Петрович взяв „козаченька“ на руки і підніс до мене.

Хлопчик засоромив ся ще більше.

— Бачите, який у мене козак?!

І груба, вкрита мозолями рука Артіма Петровича потаргала хлопця за щічку. Сю ідилічну картину перебив низенький на зріст, товстенький, як качанчик, чоловік.

— О... і Павло Миколаєвич... се председатель нашого кредитового Товариства.

Павло Миколаєвич привітно зі мною привітався.

— Отсе Артима Петрович... Хлопця свого показує, а до нас в товариство не веде. Красше-ж наше товариство і народний дім показати їм... ніби з докором промовив Павло Миколаєвич.

— А й справді, ходім те... покажемо вам „Народний Дім“ і все, що в ньому є...

що лишили пана Корітка самотним і примусили члена Державної Думи Любенка просити уповажнення на відповідні слова:

— Ніякої автономії Україні не треба

Якими манівцями прийшло сюди українство і як воно обминуло цілий Монблян перепон по дорозі до хати?...

Думки не давали спокою. А ще більше не давала цікавість побачити діячів селян, що піднесли ся вище багатих інтелігентів в певній сфері життя.

— Доброго здоров'ячка!...

Приємний голос перебив мої думки. Переді мною стояв показний кремезний хлібороб в піжаку і злинялій від сонця шапці.

— Дуже дякуємо, що приїхали такі звідати нас. І він почав оповідати мені, як заснував ся їх кооператив, як йому скрутно було видержувати боротьбу з иншими приватними крамницями, як він переміг в сій борбі і в чім почуває тепер потребу.

Се, розуміється, було дуже цікаве, але я чекав кінця оповідання і взагалі нашої ділової розмови, щоби перейти до питань, які мене більше цікавили в сій хвилі. Отож коли Артима Петрович (так звали председателя) кінчив своє оповідання, я звернувся його увагу на вівіску і календар український, що був прибитий над касою.

— Що се у вас, по малоросійськи все... і вівіска, і календар? —

Я умисно ужив слова „малоросійський“, щоби випробувати ступінь свідомости Артіма Петровича.

— Егеж, по українськи. Але у нас, знаєте українське, отож і ми держимось свого.

Він трохи з притиском відповів мені, але спокійно і рівно, ніби не намічаючи моєї помилки.

— А хіба ж ви не руські? — запитав я.

лельних кляс. Кожний, що скінчив ту школу, досконало знає нашу історію, літературу та й взагалі може вважати ся за цілком інтелігентну людину.

Щоб виробити з учителів справжніх педагогів, для них провадять ся курсу гімназійними та університетськими професорами Галичаними, серед котрих є багато наших відомих учених.

Для полонених котрі не ходять до школи ім. Б. Грінченка, а є по інших спеціальних школах та організаціях, ведуть ся систематичні виклади з історії, літератури, географії та дають ся окремі реферати про наше політичне життя. Наші ж таки полонені агрономи та студенти (природн. факульт.) заснували агрономічний гурток (членів 1916 року було біля 700), заходами котрого організувала ся агрономічна школа. Щодня відбувають ся по кілька викладів з політництва, скотарства, садівництва, пчільництва, винсгарадства, шовківництва, молочарства, розведення дробу і т. д. гурток має зразковий садок, пасіку, та біля двох десятин досвідного поля поруч з табором.

В скремім бараку є постійна вистава сільськогосподарських машин, котрі з рекламовою метою дозволили німецькі заводи.

Гурток кооператорів під проводом наших земських інструкторів по кооперації систематично проводить курси (в 1916 р. слухачів біля 400) і знаменито поставив "Братську чайню", місячний оборот котрої рівняв ся 3-4 тисячам марок, і чистий зиск з котрої йшов на українські школи в занятій Німцями Волині. Його ж таки заходами заведено у таборі "Взаємно-допомогову касу".

Гурток аматорів мистецтва працює під наглядом відомого українського артиста маляра і має слідувачів "відділи: малярський, гончарний, різбарський, художних вишиванок і т. п.

Провідники гуртка добувши рецепт відомої саксонської поливи, навчили виготовляти її наших гончарів і завдяки тому гончарські вироби по красі значно перевищують наші місцеві вироби. Мені доводило ся чути від одного полоненого гончара з Опошні, що він по повероті до дому безперечно буде першим гончарем на всю Опошню. Вироби наших полонених продають ся по всіх великих городах Німеччини і приймають ся публікою з надзвичайним інтересом. Літом, приміром, панує мода на жіночі блузки вишиті нашими полоненими з стільних українських вишиванків.

Видавничий гурток імени П. Куліша видає газету "Вільне Слово", котра з початку виходила два рази на місяць, а потім дійшла вже до двох разів на тиждень і певно незабаром стане щоденною.

Гурток має власну машину, шрифт, провадить школу друкарів та коректорів. До гуртка може пристати кожний полонений, твір котрого був уміщений в газеті.

З появленем газети з'явило ся безліч поетів, що на всі лади переспівують Шевченка та описують власну біографію, але між ними є і кілька справжніх талантів, котрим раніше бракувало грамоти, ширшого світогляду, або смілости пустити до друку свої твори.

Газета розходить ся в числі 2 до 3 тисяч примірників і не тільки в таборі, а й по робітничих командах, котрі належать до Зальцведельського округу. Гурток що року видає календар, та досить велике число як агітаційної, так і красної літератури.

"Соціальний гурток" — то об'єднані соціалістичні партії, котрі спільно улажують віча реферати часто з безконечними дебатами і партійними сварками, але їх об'єднує національне питання і не дає їм зовсім розійти ся.

"Драматичний гурток" (є між ними і кілька артистів з трупи М. К. Садовського, також полонених) дає двічі на тиждень артистично-виставлені п'єси не лиш історичні, а навіть з новітнього нашого репертуару. Жіночі ролі виконують ся також полоненими здебільше молодими добровольцями, і мушу сказати, що їх поява на сцені в корсетках та плахах викликає оплески у трьохтисячній аудиторії. (Театр "На рідний Дім" — не що інше, як пристосований амбар від Цепеліна; у ній міститься до 3.500 людей).

"Музичний гурток" дає змогу аматорам музики вчити ся на різних інструментах, як то: бандура, фортеп'яно, скрипка, віолончель, флет і т. п. Як бракує доброго учителя до якого інструменту, то товариство запрошує такого з міста і з власних коштів оплачує його працю. Кошти воно має з досить частих концертів, котрі те товариство улажує в спільстві з "Драматичним гуртком" та "Співацьким гуртком" (200 людей, регент веде курси теорії співу та науку нот).

Таборова бібліотека числить около десяти тисяч книжок дарованих Українцями галичанами через "С. В. У." для наших полонених. Там є навіть женецькі видання Драгоманова, а

до того ж ведуть ся курси бібліотекарства, де навчають ся різних систем.

"Гурток агітаторів" (мужів довіря), що перейшли через спеціальну школу, займають ся агітацією по робітничих командах. Президія гуртка лишається у таборі, члени подорожують з "мандрівними бібліотеками" з команди до команди, читаючи реферати, та ведучи балачки на великі теми.

В половині 1916 р. з'явило ся гімнастичне товариство "Січ", з'організоване на зразок галицьких "Січей" та "Сокольських товариств".

Через "С. В. У." тов. "Січ" замість готуваної одержало від німецької команди сукино, з котрого нашіло для своїх членів чамарки та козацькі штани, а також поскупувало у наших полонених сиві "папахи". "Січ" має власну духову оркестру, котра грає українські марші та пісні в часі гімнастичних вправ та свят.

Щоб оминати непорозуміння з німецькими вартовими "Січ" перебрала на себе всю внутрішню адміністрацію у таборі, так що вартові Німці стоять лиш зо-вні. Такі "Січі" існують по всіх українських таборах, вони розділені на полки і сотні і кермують ними здебільша офіцери, хоч там панує звичайно виборна старшина.

До товариства приймають ся лиш свідомі Українці, але допускають ся і жиди, котрі прихильно до нас відносять ся. У Раштаті на пр. є жидівська організація, котра між іншим має метою допомагати українському народови в його справедливих домаганнях.

В таборі є церква, в котрій Службу Богу править православний священник з Буковини і котрого проповідям наші полонені дуже і дуже радо прислухують ся. Вечерами пан отець читає виклади з історії церкви та моральности, і ті виклади збирають величезну аудиторію.

У таборі існує безліч усяких сект: штунди, баптисти і т. д., але всі вони визнають українське євангеліє, котра даром присилаєть ся в великій кількості з Америки.

Тепер перейду до способу самоурядування. Кожда організація чи гурток, що має статут або регуляції, дає свого представника, котрі разом творять т. зв. "Генеральну Старшину", котра є найвищим таборовим урядом.

"Генеральна Старшина" вибігає собі голову, за тупника, двох трьох писарів, карбника і т. п. і збираєть ся що тижня.

Голова "Генер. Стар." являєть ся головою усього табору, він полагодує усі справи згідно ухвалам "Генер. Стар.". Він є посередником між "С. В. У." та табором.

Крім того він відбуває наради з німецьким командантом табору, але лиш у справах технічних, а також передає уї скарги, котрих з початку було безліч і найбільше на псевджене німецької варти.

З усього вище сказаного читач побачить, що Німці не мають жадного впливу на нашу справу, бо вона робить ся лиш нами самими. Можу додати, що між полоненими германофілів найдеть ся дуже небагато. Більшість свідомих до них ставлять ся так само, як і до Росіян, принаймні до того часу, доки не дійдуть певні вісті про наші справи на Україні.

На кінець хочу сказати, що як там у полоні не добре, але до дому тягне кожного. Вісток утікачів з українських таборів менший ніж з загальних, але всеж великий і з революцією певно збільшиться, бо з'явила ся змога бути вільним на батьківщині.

Петро Ч.

Сучасна Україна і Великоросія.

Проба характеристики.

Відень, 31-го липня 1917.

На сторінках "Русско-ї Волі" з 30-го червня пише А. Александрів:

Між великоруським революційним рухом і рухом на Україні вже нині можна завважити основну різницю: революційний рух в Великоросії проходить під прапором "Циммервальдизму" й соціальних мотивів. Великарусь не дає революції великої національної ідеї; ся ідея показала себе для Великороса чужа і незрозуміла — ось тому ми свідками, що корінний Великорос зовсім індеферентний для ідеї вітчизни.

Навть Москва — "серце Росії", отсей старий центр великоруської культури, показує себе нездатним щоби революційний елемент надихати почуванням племінної любови до вітчизни. По 700 роках татарської й царської неволі Великорусь виступає в революції, наче-би лишена яких небудь культурних й національних цінностей та місто ентузіазму, що колись торкнув французькі баталіони на багнети європейської коаліції, отся революційна Великорусь виступає на наших очах серед повної затрати патріотизму і серед неімовірної байдужности до свого будучого історичного й національного істно-

ваня. Все інше, що не історикає суспільної боротьби — для Великороса не існує.

Але як же інакше на Україні: в революційнім русі на Україні виступила ідея національно-культурного відродження, і ся ідея показала себе така сильна й могутня, що об'єднала всі політичні українські партії. На загальнім губерньським з'їзді одної із українських губернь можна було помічати просто на очах, як для спільної праці під прапором національного відродження злучили ся всі українські буржуазійні, демократичні й соціалістичні партії. Саме в тій єдності лежить вся сила та міць українського руху, в ній запорука його успіху, його краса.

Безсиле Великоросії стає нині зовсім очевидне: народ не хоче боронити своєї батьківщини й з почуванням глибокої байдужности глядить на свою будучу історичну судьбу.

Розумієть ся: тут не вина в народі. Таким зробила його історія. Та нема сумніву, що вже сього живуче в обставинах свободного політичного устрою покоління, встало би перемінити ся не до пізнання; шож, коли немітосерна історія не знає жадних перескоків, в чім й лежить усьє справжній трагізм сучасної Росії, з особна же Великоруси.

Лист з Волині.

В липні 1917.

Отворена Української Народної Школи у Старій Вижві відбуло ся в понеділок 19-го лютого 1917 року. Учителі був н. Осип Безпалко УСС., який надіхав до Старої Вижви 5. лютого с. р. Д. 8. лютого тутешні діти, як хлопці так і дівчата почали добровільно вписувати ся до школи, а вже на другий день (як оповідають школярі) п. Безпалко мусів силоміць стримати наплив. Рівночасно з отворенем школи тут засновано шкільну бібліотеку. В марті був інспектор на візитації і застав все в порядку.

При кінці лютого від Світлої ц. к. Окружної Команди в Матіїв шкільний комітет одержав дві скіри, з якої зроблено 22 пари постолів, котрі роздано біднішим дітям, а 5 лютого від тої самої Команди одержано 35 кільограмів цукру для шкільної чайні, отворене якої не відбуло ся. 2. цвітня п. О. Безпалко покликани до кадри, як жовніра здібного до поля. Того дня присутнім дітям по рівній мірі роздано цукор і замкнено школу.

1. мая с. р. анов привернено давно зложену школу. Учителька Марія Коцоурик. Треба сказати, що тоді, як вдріг починалась наука в школі, починалась і робота в полі, а наслідком сего було те, що не всі діти зголосили ся до школи, які учали за п. Безпалка.

Всі діти розділено на три відділи, I. хлопців 32, дівчат 19, II. хлопців 11, дівчат 10 і III. хлоп. 9, дів. 7. Діти вчать ся дуже пильно. Стара Вижва є село досить велике, тай мешканців тутешніх евакуовано в Росію розмірно небагато. З певністю можна сказати, що в сій околиці мешканці Старої Вижви відчувають найбільший тягар війни. Богато є таких, котрі не мають жадної робочої худоби,

В 1905 році тут засновано 2 класову народну школу, з якої було чотири учительських сил. Наука провадила ся по російськи, як і по цілій Росії. До окупації сеї країни австрійськими військами ніхто тут не бачив української книжки, як рівнож ніхто нічого не чував про рідну Україну. Яке то було здивоване тутешньої молодіжи, коли побачили такі великі здобутки української літератури. Тепер молодіж радо побирає зі шкільної бібліотеки книжки до читання. Знають, яку користь приносить бібліотека, можуть вказати слова одного читача: "До сего сего часу по своїй невідомості свою рідну українську мову уважав за якогось страхопуда, бо не бачив в книжці ні одного рідного слова. Я тепер виплутав ся з російських тенет і глянув на світ тверезими очима". Відродивши ся національно, де які з молодіжи з захопленням стежать за рухом на російським Україні та за українським рухом взагалі.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виімку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 2 серпня 1917.

— Гробовець д-ра Івана Франка. Наукове Товариство ім. Шевченка розписує отрим конкурс на збудоване гробівця для Івана Франка на Личаківській кладовищі, поле 4. Гробовець призначений на одну особу, не вистаючий понад землю, призначений під пам'ятник висотою 15 кубічних метр. Оферти належить вносити до 15. серпня с. в. між год. 10—12 до канцелярії Наукового Товариства ім. Шевченка, вулиця Чарнецького ч. 26, I пов., де можна довідати ся про усіля будови.

— Нова сесія Центральної Української Ради. „Утро России“ з 6. липня ч. 153 доносить із Києва: Відкрито сесію Центральної Української Ради. Зібрали ся депутати з цілої України. З поодиноких місць передають численні резолюції. Їх відчитано на сесії. Піднято питання про скликання всеукраїнсько з'їзду. — В бердичівській повіті селяне обложили себе на річ Ради податком в сумі одного гривеньника від десятини, сьому податковий підлягають також поміщицькі землі. На липень мав бути селянський всеукраїнський з'їзд духовенства.

— Відзначені. Д-р Михайло Волешин, командант Збірної Станиці УСС. у Львові, одержав почесну відзнаку Червоного Хреста II. класу з воєнної декорацією з увільненням від такси.

— П. д-р Іван Куровець виїхав — як нам доносять — через Станиславів до Криворівні, де перебуває в домі о. Волянського.

— Остерога перед сурогатами. Від якогось часу, проявляють ся в торговлях плинні, споряджені із ростиного сльозу або желатини, які захваляють ся як суровець олизи до салат, приправи до салат і т. д. Один із таких препаратів „Carragol“ розсліджено, а після висліду розслідів складається він із сльози стріпхутої хрущії (Carragheen), споряджується водоростів, які походять переважно з Ірландії, є забарвлений смоловими барвками, а для здержання творення плісня, заправлений відповідним квасом Як і інші подібні перетвори пущені в оборот під ріжними фантастичними барвами, не позбав „Carragol“ поживної вартости, не може заступити оливи, а крім того є заправлений шкідливим квасом. Звергається увагу Публіки, аби не набувала ані не купувала всіх таких беззартісних, а при тім дуже дорогих перетворів, які пущено в оборот лише в цілі виизку населення.

— Ціни за заняті збіжжя. Вістник державних законів оголошує розпорядок уряду для виживлення людности, яким означується ціни зачяті зосенним заведем обороту збіжжя для деяких родів збіжжя із жнив 1917 р. Ті ціни вказують з порівнянню з минулим роком підвищені. В порозумінню з комісією для протверення цін не міг уряд виживлення людности не згодити ся не умірковане підвищення цін, яке є оправдане з огляду на підвищені кошти в продукції в ріллі господарств. В цілі прикротення об'яги нової збірки, розпорядок визначає за доставу одного метричного сотнара (з скільки буде до ставлений до 15. падолиста) премію 2 К.

Нові книжки і видання.

Traité de Pére'aslav entre Bohdan Chmielnicki, Hetman de l'armée Zaporogue et Alexis Mikhaïl witsch... Texte original avec traduction française. Lausanne. Rédaction de „L'Ukraine“, 1916, 40, стор. 36.

Pacta & Constitutiones Legum Libertatumque Exercitus Zaporoven s... Anno Domin 1710, Aprilis 5 Ad Benderam. Lausanne, Rédaction de „L'Ukraine“, 1916, 40, стор. 24.

Видавництво з цілю незвичайно корисною — дати чужинцям дані державні акти України в оригінальній формі і в перекладі. Вибір договорів на початок також відповідний, — перший трактат з Москвою 1654 р. і українська конституція та трактат зі Швецією 1710 р. Але годі не замінити про-ажних нестач, яким видавець не зарадив. Видання історії, а ще й для чужинців, не можуть обійти ся без коментарів — наші відносини за мало відомі на заході, і на віть фатовому історикови тяжко буде зрозуміти без пояснень події з перед двох сот літ. Конечно було би дати бодай короткий історичний еступ, а потім також позначення при трудніших точках договорів; вкнці й літератури, де можна більш познайомити ся з тим часом. В подібній перекладу (незвичайно трудного) не входимо; дивно тільки, чому напр. ужито форми Chmielnicki, коли можна писати Chmielnysky, і се буде ближше до оригіналу і української вимови. На зверх видані трактати дуже гарно, в кварталі,

читним, прозорим письмом. Ціни не подано. Склад видання в редакції „L'Ukraine“, Lausanne, 23, Avenue de la Gare. — I. Крч.

З нашого шкільництва у Відні.

Нам пишуть:

Іспити зрілости перед ц. к. Іспитовою Українською Комісією у Вікни, VIII. Piaristengasse відбули ся в жовтні, падолисті і грудні 1916 р. та в лютім, марті, маю і червні 1917 р. під проводом директора д-ра М. Сабата. Іспит складала ученики-жовніри, що відбули чотиритижневий матуральний курс, на яким перероблювано в скороченню научний матеріал VIII. кл.

Сі курси зорганізував дир української станиславської гімназії д-р М. Сабат в порозумінню і за дозволом шкільних властей. Свідомство зрілости одержали: Аронець Іван (Коломия), Атаманюк Василь (Коломия), Бас Василь (Золочів), Белкот Роман (Львів), Білинський Сас Омелян (Львів), Бобикевич Ізидор (Коломия), Бабинський Василь (Львів), Бойко Іван (Вижниця), Вайдман Авраам (Рогатин), Велитович Стефан (Рогатин), Віблій Іван (Львів), Вірстюк Роман (Станиславів), Воробець Василь (Рогатин), Гаврилюк Никифор (Коломия), Галаса Стефан (Бережани), Галушак Володимир (Золочів), Гарасимович Юрій (Коломия), Гачок Василь (Станиславів), Главатий Густав (Коломия), Гриневич Ярослав (Львів), Грегорашук Густав (Коломия), Греско Северин (Станиславів), Дашків Евген (Вижниця), Дашковський Данило (Жовква), Долбицький Іван (Коломия), Донігевич Теофіл (Вижниця), Думка Тарас (Тарнопіль), Дякович Омелян (Львів), Енглер Авраам (Вижниця), Єндик Богдан Юрко (Коломия), Жукорський Юліан (Коломия), Заболотний Іван (Станиславів), Залевський Николай (Станиславів), Івандюк П. (Львів), Ігнатович Іван (Броди), Кітель Павло (Бучач), Кметь Василь (Броди), Козарук Іван (Коломия), Колодій Юліан (Коломия), Комарницький Яків (Перемишль), Косташук Василь (Коломия), Костів Петро (Бережани), Коник Омелян (Рогатин), Кошилович Юрій (Станиславів), Котіль Андрій (Золочів), Кузевия Петро (Львів), Кузьма Максим (Золочів), Кулинич Петро (Рогатин), Кучма Іван (Бучач), Лапчинський Богдан (Львів), Лесюк Василь (Броди), Легкун Дмитро (Городенка), Ліщинський Николай, з відзн. (Станиславів), Луцишин Кость, з відзн. (Рогатин), Луців Л. к., з відзн. (Дрогобич), Маринич Василь, з відзн. (Коломия), Мачуга О. ип (Львів), Мельник Юрій (Коломия), Михитинський Дмитро (Станиславів), Микитюк Василь (Коломия), Манастирський Николай (Яворів), Моравецький Михайло (Золочів), Небилонцев Яків (Станиславів), Окренний Микола (Рогатин), Оришин Петро (Броди), Павляк Володимир (Яворів), Паньків Володимир (Станиславів), Паньків Петро (Львів), Пашків Ілля (Яворів), Пеленський Леонгін (Львів), Погорський Нестор (Бучач), Прокіпчук Іван (Коломия), Рабій Михайло (Замбір), Раковський Юрій, з відзн. (Станиславів), Ранчаковський Николай (Яворів), Роздольський Володимир (Станиславів), Романець Накла (Яворів), Росолук Семен (Станиславів), Сав'як Петро, з відзн. (Станиславів), Семків Іван, з відзн. (Станиславів), Сидявський Михайло (Вижниця), Сиротюк Микола (Вижниця), Слесюк Іван (Коломия), Стецьків Кипріян, з відзн. (Львів), Стефурак Василь (Коломия), Ткачук Василь (Коломия), Ухач Павло (Рогатин), Чаповський Іван (Дрогобич), Чепига Федір (Вижниця), Церковний Олександр (Броди), Цюлек Бронислав (Вижниця), Шмгельський О. ип (Львів), Шгайн Давид (Копичини), Юрезич Николай (Коломия), Яворівський Корнито (Коломия), Якимович Тимко (Тернопіль), Яковський Володимир (Львів), Хемин Олександр (Тернопіль), Федюк Николай (Коломия). В скобках подаємо м'сто, де ученик ходив до гімназії перед війною, зглядно перед вступленем до військової служби. В укр. гімназії в Коломиї ходило 21 учеників абітурієнтів в обох укр. гімназіях у Львові 13, з укр. гімн. в Станиславіві 14, в укр. гімн. у Вижниці 11, в укр. гімн. в Рогатині 9, в укр. гімн. в Яворіві 8, в укр. гімн. в Городенці 5, в інших гімназіях 1—4.

Ученики-жовніри користали не лише зі шкільної науки на чотиритижневій курсі, яка тривала 5—6 лекцій денно (по полудні), але робили також научні екскурсії під проводом у правих курсів. В неділі і свята і два рази в тиждень (від 10—12 год. перед полуднем) бачили ми учеників-жовнів в музеях, галеріях образів, в „Akademie der bildend. Künste“, в будинку державної Ради (коломий грецького стилю), перед важливішими історичними пам'ятниками і по церквах. При тій нагоді пізнали ученики абітурієнти під проводом управи найважливіші пам'ятники штуки у Відні та при-воили собі бодай

загальне знане архітектури (пластики) та малерства. Научні екскурсії се немов виповнені тих прогалин в загальній освітній учеників-жовнів, які витворили ся із за коначного (4 тижні VIII класу місто цілого року) обмеження научного матеріалу, призначеного на осмю класу.

ОПОВІСТКИ.

П'ятниця, 3. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: Самеона і. в. — римокат.: Знайд. с. С.
Завтра: греко-кат.: Марії Магд. — римокат.: Домініна.

І 3 днів неволі Експ. митр. А. Шептицького — на сю тему буде мати відчит о. ректор д-р И. Босян у великій сали мит. товариства ім. Лисенка вівторок дня 7. серпня с. р. о год 6 вечером. Ціни місць: фотелі по 1.98 К. Крісла по 1 К. Балькон I. ряд 1 К. II. ряд 50 сот. Дохід призначений на фонд сиріт ім. митр. Ан. Шептицького. 1—3

І Дирекція ц. к. академ. гімназ. головного заведення як і філії подає до відома учеників, що: 1) курс переплетництва розпочнеть ся дня 4 серпня. Ученики, що хотять взяти в ній участь, зберуть ся в тім дни о 10 год. перед полуднем в сали Із кл. Курс є безплатний

І Природничо наукова прогулянка в сторону Голоска відбудеть ся в суботу, дня 4. серпня. Охочі учасники зберуть ся того дня перед 4 год. по полудни в гімназійнім будинку. На случай непогоди переложить ся її на понеділок (6. серпня).

І Управа Інтернату СС. Василянк в Перемишлі прийме на рік шк. 1917—18 більше число. учениць семінарії учительської, шкіл вишлових, народних і приватисток за оплатою по 100 К. місячно. Оплату можна складати і в натураліях. 2—3

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знав б, що про родиву Івана Боднара професора в Тернопілі, ають даскаво дати вістку під адресою: З. Майовик, Львів, Ринк ч. 10. „Діло“.

Іван Ставицький Нанонечний ека в Бузуполя, тепер в Протесак а. Журавко — пошукує дньки маськи. 66 1—2

Оголошення.

Куплю около 10 моргів урожайної землі в східній Галичині. Зголошення з подачем ціни прошу слати на адресу: Ж. Конечна, Мєр. Гогі, Морава. 67 1—3

Льоси на рати продаємо з правом гри по зложенню першої рати. На льоси уділюємо помнож платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦ І ХАЕС

у Львові, пл. Маріїська 7. VIII 2—2

Кмен, Віск, Відпадки свічок

купую

І. БОРИС

63 3—6

Перемишль.

Інтелігентну бюрову жіночу силу

зараз приймемо.

УСЛІВ'Я: Знане української мови в письмі і слові, а німецької бодай в письмі, — і писане на машині.

П'ятня відповідно до кваліфікації і після умови.

Зголошення особисто щоденно від 12—1 перед полуднем до Адміністрації „Діла“. 4—5

Діло

Виходить шість разів на тиждень крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

За зміну адреси платиться 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній часті 1 К. Повідомлення про вична і заручини 1-50. Некрологія стрічка 1 К. Сталі оголошення за окремою умовою.

Одн. примірник коштує у Львові 12 с. на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Чернівці заняті.

Твердий опір Росіян.

Велика битва на Заході

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 3. серпня.

Нині увільнено Чернівці втретє від російського наїзду. Ворог віддав місто після зв'язних боїв.

Під Команешті війська ген. Кевеша побили вчора в чудовім наступі російські лінії, при чім особливо відзначився 101 полк. Рівночасно мусіли Росіяни між Прутом і Дністром уступити перед натиском союзних військ і податись до границі. Нині рано рівночасно з тим, коли хорватські відділи вдерли ся до міста через міст на Пруті, — віхав архикн. Йосиф на чолі наших полків серед радости населення до увільненого міста. На північ від Дністра силкувались вороги в кількох місцях протинастуцями дати собі полекшу. Серізь їх відперто.

Покінчено очищення кута Збруча. В південній Буковині обсаджено Кімполю. В західній частині міста дійшли на західний беріг румунської Бистриці. Між провалом Ойтоша і Кашину не вдали ся ведені значними силами наступу ворога.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 3 серпня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ ген. полк. Бем-Ермолія. На схід від Гусятини місцеві бої. Мимо твердого опору Росіян здобуто приступом кілька місцевостей над долиною Збруча. При здобуті Кобринця відзначили ся особливо баварські ополченці.

Між Дністром і Прутом ворог перед полуднем ще славляв опір, але попол. почав подавати ся ззад під напором військ ген. піхоти Ліцмана. Горючі села на північ від Черновців значать його шлях. Нині рано австро-угорські війська ген. піхоти Крігека увійшли до Черновців від заходу (на полудне від Пруту) під особистим проводом архикн. Йосифа. Дальше на полудне інші війська архикн. Йосифа переломили російські становища коло Слободзії й Давидів. Взяті Чудин в долині Малего Серету, Седез і Фільків над Сучавою.

В Кімполюгу посунули ся наші війська вперед серед боротьби між домами. Поводить ся нам також в горах над Бистрицею. На Казинілуї неприятель надармо наступав кілька разів з втратами.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Рупрехта: На фронті битви у Фляндрії вчора в часі непогоди була боротьба артилерії особливо напрасна тільки близько побережжя і на північ від Іперу. Наступи Англіяців на дорозі з Ньюпорт до Вестенде і на схід від Вхсхоте не повели ся. Так само наступи коло Langemarck. Ворог острілював найтяжшими гарматами Roulers, де скоро нило ся багато бельгійського населення. Боротьба на полях перед позиціями на північ від каналу Ля-Бас, коло Менсбу і Нарісонт шаслива для нас.

Група військ німецького наступника престолу: На захід від Allemant на дорозі з Лаон до Soissons Французи вдерли ся до наших років, але їх викинено. Коло Серну опанували ми несподіваним наступом французькі становища й удержали їх. Є багато полонених. На лівім березі Мози відперто настули Французів.

Львів 3. серпня 1917.

Уживаний до високо-офіційних заяв „Fremdenblatt“ проголосив отже як задачу твореного тепер нового правительствотвореної нової конституції для Австрії. Створення нової конституції! Повне перетворення держави! Клич, який протягом десятиліть перед війною був кличем упосліджених в Австрії партій і на родів, нині стає ся кличем кермуючих кругів сеї держави. Можна би й треба би широко привитати се рішення, який зміст його в самім своїм засновку не містив — як стільки добрих незаснованих у давнійшій і новійшій історії сеї держави — елементів нездорового компромісу між струями, які себе виключають і які з природи своєї не можуть бути ніяким справдішнім компромісом обняті. Бо що інше, як беззглядний, нездоровий компроміс і як беззглядне спрягане виключаючих себе принципів — означають слова офіційної заяви про повне управосильнене всіх житєвих сил народів держави, сказані рівночасно з заявою, що має се бути переведене при збереженні дотеперішних границь країв коронних?!

Кому збережене дотеперішних країв потрібне? Нікому іншому, як тільки тим національностям, для котрих криєві конституції були „законною“ підставою для їх володіння над другою народністю краю. Володіння, яке висло влювало ся використуваннєм усіх матеріальних і моральних сил підчиненої народності для економічного і культурного розвитку народності пануючої. Зокрема відноситься се до Галичини — неприродно великої адміністративної одиниці, приладженої для потреби польського володіння над українською людністю і землею і такі твори мають бути „збережені“!

Форми такі має дати славетний Керберівський помисл: поділу на округи. Яку ціль може мати в Галичині, зосібна ж у Східній Галичині, покращення країни на національні округи? Абсолютно ніякої іншої цілі така операція не може і не буде мати, як тільки: дати польським меншостям змогу далі панувати над країною. З помічю всіх безмірних своїх привилеїв у Східній Галичині дрібні гуртки польської бюрократії, міщан і дідачів протягом більше півсотні літ витягали всі житєві соки українського племені для скріплення своєї національності. Польську культуру в Східній Галичині оплачував в 1/10 частях український хлоп—сконстатував се не якийсь Українець або приятель Українців, а сам посол Дашинський. Ціною нашого селянства, коштом його аналіфазетизму і його господарської руїни будували ся ті кріпости польщини в Східній Галичині, які можуть несвідомого річи чужизня обманити що до дійсного національного характеру сеї країни. Поділ на округи має ті кріпости, те неправдо назбиране добро раз на все зберігти і укріпити, щоб припадком якась частина сих дібр не вернула ся до рук їх праведного витворця — справдішного господаря сеї країни, Українця! З поза частокотлів поділу на округи (доконаного мимоходом кажучи на підставі славного спису Бобжинського!) будуть польські плантатори споглядати на знівечену українську землю і на доведену до жебрацької торби масу українського селянства — так дуже знівечену, що сил їй не стане на подвигнене.

Се має бути та радикальна перебудова, про яку пише „Fremdenblatt“! Бліхтр польщини, який так швидко обсипував ся на українським Поділлі серед інших публично-правних відносин, має шляхом поділу на округи в неподільній Галичині зберігти ся і утривалити ся.

та. Вважаємо не тільки своїм національним обов'язком, а й своїм обов'язком горожан Австрії, ясно і отверто сказати своє слово в сій дискусії. Тільки тоді український нарід може почуватись у сій державі як в себе дома, як у справді своїй державі, коли стерта буде ф'кція польщини з нашої землі, коли розбита буде єдність сеї штучно зліпленої Галичини, коли на схід від Сяну розпочнеть ся окрема, наділена автономією і самоуправою область, в якій український елемент буде мати свої природні права пануючої народності, а в якій польським меншостям будуть прислугувати такі самі права, які служили муть українським меншостям на тім боці Сяну.

Поділ Галичини і створення окремої української провінції в Австрії — се альфа і омега української національної політики в сій державі і се єдина справдішня розв'язка національного питання в Галичині. Все інше — обдурювання інших або душення себе самих.

„Росія прийде до себе“.

ЛОНДОН (Ткб). В парламенті заявив Лойд Джордж між ин., що він певний, що Росія прийде до себе. Теперішнє російське правительство мусить боротись з майже непоборимими перешкодами. Треба се мати на увазі, коли не хочемо, щоб Росія не перешкодила тим, котрі звертають ся проти антанті.

Боротьба о Буковину.

ВІДЕНЬ (Ткб). З воєнної пресової кватири доносять: Операції останніх днів викликали форсовану боротьбу. В посіданні австрійських військ Кучугмік, 12 км. на північ від Черновців. Вони вдерли ся й до лісового, гірського терену на полудне від давньої границі держави. Тим часом російські сили в долині Прута й між нею та Серетом ставили завзятий опір. Там офензива скоро переломала ворожі лінії й довела до зняття Черновців. До них вступив вояжд, що здобув собі славу на високорівні Добердо на чолі 5 оломуницької дивізії при помочи хорватських військ, які рівночасно від півночі йшли на місто. В тяжко доступнім гірським і лісистім обширі на полудне від Сучави, виперли ми ворога в діл ріки, а спішена кіннота дійшла до Кімполюнга.

В Карпатах дальше викрушуєт ся російський фронт. Сильний розгін нашої піхоти, котра наступає йому на п'яти, силує його вибирати напрям, який йому накидаєт ся.

Усякі змагання російсько-румунських військ, щоби з долини Путни вплинути на хід буковинських операцій не придали ся на ніщо. Таким чином мимо посвяти, з якою уступають Росіяни борять ся в багатьох місцях побідний похід наших військ дійшов в останніх днях майже до границь Буковини, що близько рік була обсаджена ворогом.

Димісія Брусілова.

Карайлов начальним вождом.

ПЕТРОГРАД. (Б. Райтера). Ген. Брусілов просив тимчасовий уряд о увільненні зі становища начальника команданта російської армії. Місце його заняв Карайлов. Ген. Черемісов, дотепер командант 8. армії, обійме команду полуднево-західного фронту.

Димісія Радка Димітрієва.

ПЕТРОГРАД. (Б. Райтера). Радко Димітрієв зложив провід над 12-ю російською армією, його місце займе Парський, начальний вожд північного фронту.

Висхід 3-літньої війни.

БЕРЛІН (Ткб). Війська осередних держав взяли в 3 літах війни понад 3 мільйони полонен-

Дискусія над перебудовою Австрії розкри-

них та здобули 12,157 гармат, 8,352 машинових і 1,655,805 звичайних крісів, 10,640 муніципальних возів, 3,216 тзв. праш, около 5 мільонів гарматних куль і незлічимо скільки іншого воєнного матеріалу. Числа ті відносять ся лиш до здобичі, яку перевезено до осередних держав; навіть в приближенню годі подати числа того, що в полі зараз ужито проти ворогів.

Осередні держави обсадили 548,800 кв. км., отже значно більше від поверхні німецької держави та здобули 47 кріпостей. Держави коаліції обсадили тільки 15,000 кв. км. простору.

Коли буде мир?

ПАРИЖ. (Тбк.) Палата радила вчора над запитом в справі загальної політики уряду. Rep. sudei говорив про заяву німецького канцлера і гр. Черніна, яким треба протиставити не політику спростовань, але політику чинної оборони.

Відповідав на те президент міністрів Рібо і при тім порушив справу заключення мира. Він сказав: Хочемо мира, але почесного і справе довгого. Колиб ми зрели ся Альзатії й Лотарингії і мусили самі відбудовувати знищені провінції, то булаб се згода на те, щоб руїна Франції удержала ся на даліше. Крім того малиб ми страшний напір осередних держав, що булиб тоді панамі положення.

Вони хочуть дати Бельгії милостиню а з нас зробити невольників. Мусимо їх побідити, але не тайними з'їздами. Соціалісти — говорив Рібо — се висланники німецького цесаря.

Наступила бурлива сцена. Мюлеу сказав: Не будемо радити з такими людьми, як Шайдеман і не подамо їм нашої руки.

Рібо: Та скавцливість ворогів в справі порозуміння народів се тільки облуда.

Відповідаючи на замітку Сосіна в справі договорів, про які згадував німецький канцлер, сказав Рібо:

Не хочемо насильних анексії. Віддане Альзатії і Лотарингії не треба уважати анексією тільки зворотом. Крім того жадаємо забезпечення проти пруського милітаризму.

Опісля палата прийняла дневний порядок Letz'a.

Конференція в Лондоні

СТОКГОЛЬМ (Тбк.) „Соціалдемократен“ доносить, що організаційний комітет міжнародної конференції, котрий отримав вчора депешу від секретаря французької партії з донесенням, що Французи годять ся на відбуте конференції союзників у Лондоні в днях 28 і 29 серпня.

Чхеїдзе головою міжнародної конференції.

СТОКГОЛЬМ (Тбк.) „Stockholms Tidningen“ довідуєть ся, що головою міжнародної конференції буде заіменований голова робітничо-жовнірської Ради Чхеїдзе.

Про оборот і ціни свічок.

ВІДЕНЬ (Тбк.) Дневник державних законів оповішує новий розпорядок про оборот і ціни свічок.

Універсал Української Центральної Ради.

Громадяни землі української!

Представники Временного Правительства повідомили нас про ті певні заходи, яких Временне Правительство має ужити в справі управління на Україні до Учредительного Зібрання. Временне Правительство, стоячи на сторожі завоюваної революційним народом волі, визнаючи за кожним народом право на самоозначення і відносячи остаточне установлення форми його до Учредительного Зібрання, простягає руку представникам української демократії — Центральної Раді — і закликає, в згоді з ним, творити нове життя України на добро всієї революційної Росії.

Ми, Центральна Рада, яка завше стояла за те, щоби не відділяти України від Росії, що би якуп в всім народами її приймувати до розвитку та добробуту всієї Росії і до єдності демократичних сил її, з задоволенням приймаємо заклик правительства до єднання і оповіщаємо всіх громадян України:

Українська Центральна Рада, вибрана українським народом через його революційні організації, незабаром поповнить ся на справедливих основах представниками інших народів, що живуть на Україні, від їх революційних організацій, і тоді стане тим єдиним найвищим органом революційної демократії України, який буде представляти інтереси всієї людности нашого краю.

Поповнена Центральна Рада виділить на ново зі свого складу окремий відповідальний перед нею орган — Генеральний Секретаріят, що буде представлений на затверджене Временного Правительства як носитель найвищої крайової влади Временного Правительства на Україні.

Усім органі будуть об'єднані всі права і засоби, щоби він, як представник демократії всієї України і разом з тим, як найвищий крайовий орган управління, мав змогу виконувати складну роботу організації та упорядкування життя всего краю в згоді з всею революційною Росією.

В згоді з іншими національностями України, і працюючи в справах державного управління, як орган Временного Правительства, Генеральний Секретаріят Центральної Ради, твердо йти ме шляхом зміцнення нового ладу, утвореного революцією.

Прямуючи до автономного ладу на Україні, Центральна Рада, в згоді з національними меншостями України, підготувати ме проекти законів про автономний устрій України для внесення їх на затверджене Учредительного Зібрання.

Вважаючи, що утворене крайового органу Временного Правительства на Україні забезпечує бажане наближення управління краєм до потреб місцевої людности в можливих до Учредительного Зібрання межах і визнаючи, що доля всіх народів Росії міцно звязана з загальними здобутками революції, ми рішучо ставимось проти замірів самовільного здійснення автономії України до всеросійського Учредительного Зібрання.

Що торкаєть ся комплектування українських військових частин, то задля сего Центральна Рада мати ме своїх представників при кабінеті військового міністра, при генеральнім штабі і верховнім головнокомандуючим, які будуть брати участь в справах комплектування окремих частин виключно Українцями, на скільки таке комплектування по затвердженню військового міністра буде являть ся з технічного боку можливим без порушення боєспособности армії.

Оповідуючи про се громадян України, ми твердо віримо, що українська демократія, яка передала нам свою волю, разом з революційною демократією всієї Росії та її революційним правительством прикладе всі свої сили, щоби довести всю державу із окрема Україну до повного торжества революції.

У Києві 3. (17. н. ст.) липня 1917.

Перед утворенням коаліційного кабінету.

Царські авдієнції. — Домагання Поляків словенють ся. — У. П. Р. у д-ра Зайдлера. — Міністер Уири-тонець?

„Nowa Reforma“ доносить в депеші з Відня, що цесар має знова покликати представників парламентарних партій на авдієнції.

Той сам дневник одержує відомість про конференцію президії польського кола з управлінням міністерства для Поляків д-ром Твардовським. Д-р Твардовський вперевіс провідників кола, що правительство має найкращу і ширшу волю сповнити бажане польського кола та зачавив іменем президента міністрів, що полагджене одної частини тих домагань вже переводить ся, а прочі з них будуть сповнені в недалеких часі.

„Neue Fr. Presse“ приносить звістку про прийняте д-ром Зайдлером У. П. Р. дня 31. липня, якій президент міністрів предложив економічну і політичну програму дефінітивного кабінету і парламентарної більшости, що мають бути утворені а просив У. П. Р. о співучасть. Президія У. П. Р. заявила президентови міністрів, що ту справу передасть до порішення повному клубови.

„Oesterr. Morgenzeitung“ доносить, що в новім кабінеті візьмуть участь всі партії з виїмком Чехів; не візьмуть ся же в тій справі Поляки, яких президент міністрів хоче приєднати ріжними уступками, та — мовляв — ледви чи се не поведе ся. А даліше пише „Oesterr. Morgenztg.“ про становище Українців:

Що до становища Українців, то з усіх сторін говорить ся нині (себто 2. серпня с. р.) як про факт, що Українська Парламентарна Репрезентація згодила ся з пляном д-ра Зайдлера і візьме участь в більшости, яку він утворив.

Доказом на те може послужити обставина, що в Українській Парламентарній Репрезентації вже обговорюють питане про обсаду становища українського міністра-земляки. На те місце має У. П. Р. предложити свого віце-президента д-ра Петрушевича.

Поляки про міністра для Українців.

Краківський „Czas“, обговорюючи намір президента міністрів покликати до кабінету міністрів земляків як представників поодиноких національностей і заявляючи ся проти тої інституції, пише між иншим:

„Істноване і компетенція міністерства для Галичини є означені цесарською постановою з 1873 р. в зовсім вистарчаючий спосіб, а хоч та постанова не була оповіщена, то лів століття безпереривного істновання надало їй більшу силу, як її має свіжо виданий закон. За те постанове поруч міністра для Галичини якого, небудь міністра, що правда, без теки, але силою факту приписуючого собі право берегти деяких галицьких інтересів а з'окрема українських, було би принципіальним виломом в інституції міністра для Галичини і зредуквало би ту інституцію до ряду польського міністра земляка. Можна собі уявити, як виглядала би ціла галицька адміністрація, коли би на ній відбивала ся безнастанна боротьба міністрів земляків Поляка і Українця.

Тому не вагаємо ся висказати наше переконане. Коли покликано Українця до кабінету є вказане політичним положенням і є відповідний кандидат, то нехай він радше буде іменований ресортним, як такий буде він відповідальний за свій ресорт, буде сам виставлений на критику, буде мусів виявляти об'єктивність в національних справах і не стане агенцією, попирающею „żaloby guskie“, про які знаємо з до свідку як дуже штучно і на приказ їх фабрикуєть ся.

Відозва.

Чверть мільона корон зложило галицьке громадянство протягом трьох місяців по коней липня 1917 року на фонд ім. митр. Андрія гр. Шептицького для українських сиріт. Дотеперішню збрку дала українська суспільність в Галичині вислів своєї глибокої пошани для особи митрополита Андрія гр. Шептицького, якого імя сей фонд носить. Побіч сего зазначило українське громадянство своєю жертволюбивістю, що висока ціль сего фонду, зберегти для українського народу українські сироти, не була чужою для його почувань і серця.

Та хоч як радісна ся проява, то всеж таки до наміченої нами цілі ще далеко. Воєнне лихоліте збільшило в нечуваний спосіб ряди українських сиріт. І коли хочемо залобігти лихови і нужді, коли гадаємо подбати, щоби українські сироти не гинули з голоду і холоду, або не пропадали безслідно для нашого народу, то мусимо зложити не сотки, але мільони корон в імя любови для найнещасливіших між нещасливими. І як з одної сторони можемо бути горді на те, що в короткім часі зібрано такий поважний гріш, так з другої сторони не в силі ми затаїти, що багато членів нашої суспільности не сповнило доси свого народного обовязку і ми надармо шукаємо в списі їх імен.

Не бачимо також в золотій книзі жертводавців в їх українських громад, хоча з відсотків сего фонду будуть користати у великій часті діти нашого селянства та міщанства.

Хто шанує імя митрополита Андрія Шептицького, хто клонить голову перед його життям і апостольською та громадською працею, за яку довело ся йому пережити півтора року в царській тюрмі, сей нехай не відкаже ся від зложеня датку на дар, наймилийший для його серця.

Хто любить свій нрід, хто печаливим оком глядить на свої власні діти та любуєть ся їх срібним голосочком, той нехай зложить подяку Богу, що хоронив його діти від сирітства, та пішле жертву на сироти, яким лиха доля забрала серце матери і батька та крівлю над головою.

Віримо в те, що ні одна свідома одиниця на нашій землі не відтігнеть ся від сего народного обовязку і не відклонить свого серця та руки від всенародного дару.

А до тих, що вже зложили свої датки на фонд сиріт, кличемо і просимо, щоби не відказали ся вдруге і втретє від жертв на вкладкову книжочку „Дністра“ ч. 10 300, коли їх матеріальні відносини на се дозволють. Ціль велика і гарна! В кого тільки бє українське серце, нехай спішить з датком для добра і щастя української землі!

Нехай виросте скоро друга четвертина мільона корон!

У Львові, дня 1. серпня 1917 р. За Комітет для привитання митр. Андрія гр. Шептицького: Д-р Федак, Д-р Студинський, о. Лициняк.

По сім і по тім боці Збруча.

Лист про розвиток українського життя на галицькій Поділлі і на закордонній Україні.

27. липня 1917.

В погоні за утікаючим неприятелем перейшли нині союзні війська Серет і увійшли до Чорткова. Місто майже ненарушене, знищені лиш всі мости на Сереті, та частина залізничного двірця. Взагалі ціла околиця зовсім нагадує мирні часи: поля засіяні, по пасовищах багато худоби, хати біленькі, мушин по селах повно. Нам, що перейшли страшно знищену полосу між Золотою Липою і Стрипою, потім ще страшніші степи поза Стрипою, здається, наче б ми входили в якусь нову райську країну. Там цілими милями пугарі, зарослі бодяками і буряном, пскраїні окопами і поорані гранатами. Села понижені, ніде загороди, ні плоти, ні кола. Люди, себто жінки і діти, зморені голодом і прибиті воєнним лихоліттям визирають з нор, або недопалених хат. Тут все ще стоїть ненарушене, а люди, що не вважали воєнних лихоліть радіють з нашого приходу, витануть наше військо, виносять білий хліб і сіль проти нас. Зі зворушувачим ентузіазмом витануть українських Стрільців. Вони чули багато про них від Москалів, а ще більше від російських Українців, які бачуть в Стрілцтві уособлене самостійницьких змагань австрійської України. Шкода, що через сам Чортків стрілецькі сотні не могли переходити, бо їх шлях йшов трошки на північ, але поодинокі стрілецькі офіцери і стрільці витали зі слезами радості в очах.

Взаїмним запитам: що чувати у вас як стоїть українська справа і т. п. — нема кінця. Показується, що за кордоном України менше знають про події по наших боці, ніж ми про них. Пояснюють це тим, що від часу вибуху революції почала російська почта функціонувати так дуже неправильно, що часописи приходять до нас дуже рідко, хоч мали свободу писати про всі і все.

Відносини по російській боці характеризують всі одним реченням: „У нас свобода!“

За цілий тиждень союзної офензиви ми вже багато наслухалися і надивилися на ту свободу в Росії і то від різних людей, які різно її розуміють і пояснюють. У нікого те поняття не має такого змісту, як у Українців. Для них є вона дійсним воскресенням, пробудженням до життя, яке вже пливе повним розгоном.

І ми то бачимо власними очима таї подивляємо.

Майже по всіх селах і містах відновили життя всі давні українські товариства, а багато нових основано. Майже всюди переведено нові вибори до громадських рад на підставі рівного і тайного права голосування і на місце давних виїтів хрунів повибрано найсвідоміших українських селян-патріотів. По селах маса українських часописів як: „Робітнича Газета“, „Народна Воля“ і ин. Селяни знаменито поінформовані про український рух в Росії, знають про творення українських полків, про те, що Україна відділилася від Москалів і т. п.

Написи по селах та містах всюди українські. Інтересно, що відносини між Українцями і Поляками почали укладати ся після природних основ. Поляки починали розуміти, що вони є меншістю і як такі старали ся достроювати ся до напряду української більшості і з ними співділати. Денеде відживали ще давні інстинкти східно галицької Польонії, але вони притихали, бо не мали ґрунту під собою.

В Чорткові бурмістром є радник суду Дудрович. Се бувший москофл, якого російські ще царські влади поставили на чолі міста, розв'язавши давню міську раду. Треба признати, що радник Дудрович був в урядованню безсторонний і Українцям не робив ніяких пакостей, тому і за нового режиму остав ся на чолі міста.

Найбільше натерпів ся від старого режиму парох Вигнанки коло Чорткова о. Гуньовський, якого Москалі поставили були під поліційний дозор і хотіли вивезти в Собір, однак о. Гуньовський втік і під чужим іменем сховався в душпастирські обов'язки в трьох селах над Дністром, а дотерпа по революції вернувся назад до Вигнанки і тут працював ревно коло організації Чортківщини.

Дня 3. марта с. р. відбуло ся в Чорткові свято свободи, улажене українськими офіцерами і салдатами. Через місто відбув ся величавий похід з синьо жовтими прапорами і українськими піснями. Під дім о. Гуньовського заїхав автомобіль прикрашений синьо-жовтими хоругвами, а в нім офіцери України, які зробили овацію о. Гуньовському овацію, як мученикови за українську справу. Під час української маніфестації зібрано в самім Чорткові протягом одного дня 1.200 рублів на Укр. Націон. Фонд.

За царського режиму були всі школи по-замикані, лиш учить семінарією провадив дир. Пігут. Не вільно було учить по німецьки. Після революції відчинено всі школи і вільно було учить, як хто хотів.

Оповідають, що в Тернополі до революції функціонувала гімназія, яку однак дирекція назвала „малорусскою гімназією“. Після революції назву змінено на „українську гімназію“, а директор почув не одно гірке слово від закордонних Українців за свою „малорускість“. Взагалі після революції той термін на Україні сильно зневажений і зник зовсім з ужитку.

З весною почали були російські влади сильно реквізувати харчі у наших селян, за які мало платили. Щоби цьому запобігти, вибрала ся з Чорткова депутація Українців до Дорошенка і сей здержав реквізицію, за що здобув собі вдячність всього населення.

Після революції встав у Чорткові т. зв. „Український організаційний Комітет“, якого головою став проф Киприч, його заступником Мирозлав Дзєрович. Той комітет відновив діяльність всіх українських товариств і почав організаційну роботу в цілій повіті на велику скалю. У губернатора Дорошенка мав комітет велике попєрє.

Окремо від організації місцевих Українців існували в Чорткові українські військові організації. Ще до тепер остала напис „Українська військова Громада — Читальня“ в домі де є готель Каца.

Салдати давали в нім кілька українських представлень.

В ринку отворено „Український Базар“ — себто книгарню, торговлю приборів до писання і різних косметичних артикулів. Була се власність приватної спілки кількох Українців. Книжки, майже всі пореволюційні, українські видання заховали ся до тепер.

Хоч як відрадні відносини застали в увільненій часті Галичини, то все те є таки нічим в порівнянню з величавим рухом на Україні, про який нам оповідають наші земляки.

З оповідань тих виходить, що те все, що ми знаємо із часописів — то лише слабкий відблеск того, що там на Україні діється. З того виходить, що на просторі цілої великої Росії Україна се ще найбільше зорганізований край. З тим російське тимчасове правительство було змушене так далеко числити ся, що прямо просило Українську Центр. Раду о згоду і о поміч. Висловом того являється т. звана російсько-українська угода і другий універсал Ц. Ради до українського народу. Україна вже фактично має автономію, має своє правительство, свій сойм, своє військо а свій скарб-творить ся. З часописів вже звісно, що У. Ц. Р. наложила на населення національний податок по 10 коп. від десятини землі. З оповідань довідуємо ся, що той податок в деяких губерніях вже зібрано, а навіть більше, бо деякі околиці добровільно складали по 20 і більше копійок.

Довідуємо ся також, що У. Ц. Рада недавно ухвалила, що всі загально державні податки з України мають бути стягані за посередництвом Ц. Ради і тимчасове правительство мало на те згодити ся, як тільки Ц. Рада зорганізує адміністративний апарат в тій цілі. Як ще більшу новість оповідають наші люди, що Ц. Рада мала оголосити українську національну позичку свободи і мала видати облігації по 25, 50, 100, 500 і 1000 рублів. Вже була умова з великими банками на Україні, які мали ту позичку фінансувати і були всі вигляди на її успіх, але Ц. Рада чекала, аж скінчить ся з 1 липня речення до підпису теперішньої загально-російської позички свободи. Тимчасом правительство продовжило речення підписки тої позички, бо вона не дала до тепер бажаного успіху і Ц. Рада зі своєю позичкою мусіла здержати ся.

Одним словом, Україна організує ся на всіх областях публічного життя. Се Великоє сів спершу дуже дивувало, а тепер починає їх прямо лякати і вони починають до українського руху ставити ся дуже ворожо. Проявів такої ворожнечі дуже багато, а до поважних конфліктів доходить передовсім у війську. Хоч виділене Українців в окремі частини на фронті не так скоро можна перевести як по задах то поділ такий фактично переводить ся тим способом, що в полках творять ся окремі московські а окремі українські роти, а в ротах окремі зводи і т. и. Навіть на квартирах не хочуть Українці разом з Москалями спати. Селяни оповідають про ту ворожнечу не раз прямо чудес.

Від людей, що недавно були в Києві, довідуємо ся про конфлікт У. Ц. Ради з коман-

дантом військ київського округу полк. Оберучевим та командантом київської міліції Лепарським. Лепарський Поляк (!), який доніс Оберучеву, що Українці на Х. військовим з'їзді задумують захопити державні банки і Оберучев казав обсадити всі державні будинки військом. Конфлікт скінчив ся — як оповідають — тим, що укр. полк ім. Полуботка арештував Оберучева, Лепарського і багато російських офіцерів.

В „Новій Раді“ читаємо вже оголошене конкурсу на опорожнену посаду команданта київської міліції на місце Лепарського з річною платнею 7.600 рублів.

Останніми часами відмовляє українське населення продажі збіжжя для війська без зівволєня Генерального Українського Комісаріату, так, що т. зв. продовольча управа, себто щось в роді нашого уряду зглядно міністерства для виживлення була змушена звернутися до Укр. Ц. Ради з просьбою о позволене і поміч.

Одним словом, тимчасове правительство супроти України безсилне.

Від цивільного населення, а передовсім від Українських Січових Стрільців, яких багато вітало з російського полону, удало ся мені зібрати багато вістей про Стрільців, які пропали були в боях під Потуторами минулого року, і під Конюхами цього року. Убитих під Потуторами було дуже мало. Зокрема про жадного з офіцерів нема вістки, щоби був убитий. Всі вони вивезені до Томська на Сибір, але чимало повтікало на Україну.

Неправдивими показали ся також вістки про смерть того чи іншого офіцера пропавшого під Конюхами. М. жиншими жие здоровий поручник Ярмівич, лікар д-р Вєєвідка. Про полковника Кікаля оповідає стрілець, який до останньої хвили був коло нього, що яму полковника окружило шість салдатів тому, що вона зовнішнім виглядом вир'яжала ся від інших, і візвали, щоби полковник піддав ся. Полковник почав з ями стріляти з револьвера і убив чотирох салдатів. Прибігло їх ще більше і як побачили сиву голову і здоровезну постапу полковника, встановили конче взяти його живим в полон. Полковник вискочив з ями і далше стріляв, аж поцілила його московська куля в руку і в ногу і він мусів піддатися. Його повезли автом до Тернополя.

Прочих Стрільців повели пішки до Тернополя. По дорозі кляли їх спати в брудних стайнях і шопях, аж офіцери віднесли ся до команди з жалобою і прийшов до них офіцер Українець і той обіцяв, що буде дбати про їх ліпше трактован.

З Тернополя везли Стрільців залізницею через Київ на Сибір. Та в Києві після різних вістей український полк імені Полуботка здержав поїзд і всіх Стрільців забрав у Київ.

Центральна Рада має робити старання, щоби Стрільці лишили ся на Україні. Очевидно, тих вістей годі тепер перевірити, але на теперішні відносини на Україні се дуже правдоподібно.

Пам'ятайте про жертви	
10.500	на фонд укр. жур-налістів ім. Яросл. Вєсєловського
4.000	на пам'ятник бл. п. Яросл. Вєсєловському
„ДНІСТЕР“	
„Зем. Гіп. Банк“	

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожчі і важливіші для української справи, конче як найскорше і найбільшійшій жертви

Малиновський, Яносі (Угор.) 25 К. — Луба Березовська Володимир Вол. 5 К. — Мартина надп., о. Паулаковича Курат. мар. фор. поч. ет. 167, Горина Т. хор. М. В. 95 п. п., Долинюка Л. пор. при прав. ком. в Володимирі Вол., Кізюка К. пор. 95 п. п. — Краснопе-ра пол. поч. 296 20 К. о. — Константин Гуля Нестаничі. Т. Ковалюка Скрилів, П. Мурського хорунж. Львів, З. Берета богосл. Львів, В. Курпановича богосл. Дідилів. — Мох Микола 10 К. Мельника В. ученика Небилів п. Пере-гінсько, Гладилевича Ів. ученика Гаї-Чижиків к. Львова, Курила Ром. ученика Комарно. — Михайло Ковальчик укрін. богосл. Глад-ишів 5 К. (Дн.) — Рибчук Іван Гредіг 10 К. — Антона Гошеватюка з Янова коло Новорадом-ска, Параску Ілюкову, Йосифа Хоміцького, Ми-хайла Данилевича, Дмитра Годованського, всі в Нідервальм коло Зальцбурга. — Меренова О. учителька 10 К. — Евг. Заєрковну жінку ко-місаря, Пашова п. Ропенка, Анну Машковську

тамже, Марусю Тушицьку Львів ул. Софії ч. 5, Ольгу Заячківську Снітниця п. Грибів, о. Еміл. Венгриновича свящ. в Ставиші п. Снітниця. —

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 3 серпня 1917.

— Побір до Українських Січ. Стрільців. Нам прислано такий комунікат: Ц. і к. Команда рекрутуючого Уряду УСС. установленого розпорядком ц. і к. Найвищої Команди Армії з 8 цвітня 1917 ч. 31.869 Р. повідомляє, що до Укр. Січ. Стрільців можуть вступати: а) ті, що при посліднім перегляді були признані нездібними до військової служби; б) всі роджені в 1900, 1901 і 1867 р. як покищо; в) ті вивіджені (суперарбітовані) стрільці, яких при новім перегляді знова признано до військової служби здібними. Зголошуватись можна писемно або устно в названім уряді в Стрию (Ринок ч. 25. І. пов.) Названі під а) мають показати ся посвідкою перегляду (Landsturmmusterungsblatt). Названі під б) мають подати свій рік уродження і дозвіл родичів або опікунів на вступлене до УСС. Коли більше число осіб з одного повіту зголосить ся, приїде на місце відпоручник уряду. Всеч. гр. кат. парохіяльні уряди просять ся о надіслане списів всіх молодців уроджених в 1900 і 1901 р. Всі письма до рекрутуючого уряду можна посылати безплатно через полевую почту

— Новий перегляд ополченців. „Wiener Zeitung“ оповіщає про новий перегляд ополченців, уроджених в рр. 1897, 1898 і 1899. Ополченці мають зголосити ся в дитичних громадських урядах від 6 до 11. серпня. Переглядові комісії будуть урядувати від 3 до 22. вересня с. р. Увільнені від передляду є ті, що як ополченці належать вже до військових формацій, ті, яких при попереднім перегляді признано здібними до служби з оружж. однак покищо вони з правочною службою увільнені від неї, військові гажисти в стані спочинку і позаслужбові, які мають свою клячу ренту, ті, що приміщені у військовім домі інвалідів, ті, яких що йно по 30. цвітня 1917 р. на основі суперарбітації увільнено з війська або відослано їх на відпустку, ті, що як каліки, глухонімі, умово хорі є очевидно до війська нездібні, коли пропонують комісії відповісти докази. Емілітики мають ставити ся до перегляду і продемонструвати докази своєї недуги.

— Зборівське староство урядує даліше в Помор'ях, почта в містці аж до часу приміщення його в инший місцевості, про що в своїй часі подасть до публичного відома.

— Відзначення. П. Василь Переговський, син начальника громади Залісці бобрецького повіту, четар 55 п. п. тепер в румунській неволи, одержав „Signum laudis“.

— Максимальні ціни огірків. Намісництво установило розпорядком з 17. липня с. р. такі ціни для дрібної продажі свіжих огірків: 1) Великі огірки, а) яких копа важить більше ніж 12 кг., до 20. серпня 48 с., від 20. серпня 43 с.; б) огірки, яких копа важить більше як 5 кг., а найбільше 12 кг., до 20. серпня 58 с., від 20. серпня 53 с. 2) Малі огірки: а) яких копа важить понад 2 кг. до 5 кг., до 20. серпня 78 с., від 20. серпня 73 с.; б) огірки, яких копа важить 1—2 кг., до 20. серпня 93 с., від 20. серпня 88 с. Ціни визначені для 1 кг. огірків. Під дрібною продажою розуміється продаж консумен-там в кількостях менших як 10 кг.

— Урава школи ім. Б. Грінченка у Львові одержала з днем 30. VII 1917. повідомлене з ц. к. Ради шк. окружної міської у Львові з дня 21. VII. 1917 ч. 3390, що ц. к. міністерство просвіти у Відні рескриптом з дня 29. VI. 1917 ч. 38900 затвердило право прилюдности для народної IV. класової школи ім. Б. Грінченка на передмісті Городецькім у Львові. Ся школа, на жаль з'їздала знов і сего року занята війском, що наразить її знов на нові школи в обстанові шкільній. Однак є надія, що се військо опустить школу вже околв 15. 7. 1917, почім зараз відбудуть ся вписи дітей на рік шк. 1917/18 найдалше з кінцем серпня, о чім докладніше повідомить ся пізніше. З причи-

ни занятя всіх збікацій шк., канцелярія управи школи з'їздала перенесена до помешканя управителя школи при вул. Грунвальдській ч. 4., куди просить ся Вп. суспільність українську, з жертвами на школу, як також зі всіми иншими справами, входячими з обсяг сеї школи, ласкаво звертати ся. — М. Сіак.

ПОМЕРЛА

Стефанія Шереметівна утениця II класи на родної померла в Новім Санчі дня 20. липня с. р. В. її п.

О П О В І С Т К И.

Субота, 4. серпня 1917

Нані: греко кат.: Марії Магд. — римо кат.: Домініка.
Завтра: греко-кат.: 9 Н по С. — римо-кат.: 10 Н по З

І 3 днів незолі Ексц. митр. А. Шептицького — на сю тему буде мати відчит о. ректор д-р И. Боцяня у великій сали муз. товариства ім. Лисенка вівторок дня 7. серпня с. р. о год 6 вечером. Ціни місць: фотелі по 198 К. Крісла по 1 К. Балькон І. ряд 1 К. II. ряд 50 сот. Білети вчасніше продає Народна Торговецька, а перед візитом при касі. Дохід призначений на фонд сиріт ім. митр. Ан. Шептицького. 2—3

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили в коронах:

Сам Вп. Добрянський 33, Вп. Гаврило Корпан 1480, Вп. Мартин Ілія 1478, Вп. Демитр. Долган 528, Вп. Ник. Феяук 783, Вп. Андр. Лабка 061, Вп. Петро Лабка 133, Вп. Павло Вергун 38, Теодор Білецький 1337, Вч. о. Н. Демчук парох Крехова від себе 1220, Всч. о. Отел. Баранський парох Кунина від себе 212. Всього разом 109 К 20 сот.

За що в імені шкільної дівчорі і їх родичів, складаємо ласкавим жертводавцям сим прилюдно сердечну подяку. Мих Сіак, і Я Яцкевич.

Адреса: Урава школи ім. Б. Грінченка, Городецька 95, або Грунвальдська 4. XI 1—1

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

486 при вулиці Краєвцких ч. 6. 11—2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знає би що про родину Івана Біднара професора з Тернополя, зволить ласкаво дати вістку під адресою: З. Майковська, Львів, Ринок ч. 10. „Діло“.

Юстина Скоро, евакуована з Ласька старого коло Станиславова, замешкала в Chwałowicach, почта Ямніе, пошукує свого мужа Стефана і его брата Івана Скорого. 69 1—1

Іван Ставничий Наконечний есак з Гауполя, тепер в Протесах п. Ж.равно — пошукує доньку Гаськи. 66 2—2

Оголошення.

Куплю околв 10 морів урожайної землі в східній Галичині. Зголошення з поданем ціни прошу слати на адресу: Ж. Конечна, Мар. Гори, Морава. 67 2—3

Канцелярія адвокатська у Львові глядить конципіента. Добра винагорода. Посада до обнята зараз. Відомість: Адміністрація „Діла“: „Конципіент“. 68 1—3

АДРЕСА:

Hauptkassette der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VIII, LEDERER GASSE 30

ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12.250

ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ

СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ

НА СТРИЛЬЦЬКІ ЦІЛИ.

36 2

Конкурс.

З новим шкільним роком 1917/18 прийметь ся до бурси 20. хлопців.

Успієв прийняти:

1. Гр. кат. обряд, українська народність;
2. Дуже добрий голос та музикальний слух рішає о прийняті;
3. Відповідна скількість убрання, обуви, книжок до науки та власна постіль в добрім стані;
4. Военні сироти та хлопці, ходячі до ремесла і торговельної або промислової школи мають першєнство;
5. Поданя питомців при долученю лише відписів метрики хресту, шкільних свідоцтв, убо жества і доброго поведєня на случай заняття вже в ремеслі належить вносити до 10. серпня 1917 р.

Рівночасно пошукуєть ся завідательки кухні у власнім заряді Інститута з відповідною порукою.

Львів, дня 4 липня 1917.

За Ставропигійський Інститут

Д-р Федак,

сеніор

488 1 3

Кмен, Віск, Відпадки свічок

купую

І. БОРИС

Перемишль.

63 4—6

Жито і пшеницю

під озимі засіви можна замовляти

в КРАЄВІМ СОЮЗІ

Господарсько-торговельний Союз у Львові, Зіморозича 20.

Приймаєть ся лише збірни замовлення разом з цілою грошадю на приписаних друках, які Союз висилає на жадане враз з поясненнями. 20/II 3—6

Інтелігентну бюрову жіночу силу

зараз приймемо.

УСПІВЯ: Знає української мови в письмі і слові, а німецької бодай в письмі, — і писане на машині.

Платня відповідно до кваліфікації і після умови.

Зголошення особисто щоденно від 12—1 перед полуднем до Адміністрації „Діла“. 5—5

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спільна акційна у Львові

(ул. Підвале 7)

Акційний капітал	К 1,364,000
Резерви	К 336,000
Власний маєток	К 1,700,000

На основі Найвищого уповажнення — міністерства внутрішніх справ в порозуміню з міністерствами скарбу і справедливости затвердило рескриптом з 25. мая 1917. поштовене діяльність Банку.

На тій основі Земельний Банк Гіпотечний у Львові дає позички до сплати в дрібних ратах; векселі п. значки (есконт векселі) та позички на підклад цінних паперів;

Купує і продає всякі вартні папери, дає на них зачети і сталі кредити;

Приймає вкладки і ороцентує їх від слідуючого будного дня по вложено до дня виплати; валют можна довершувати без коштів чечамми, які Банк розсилає на бажане;

Міняє заграничні гроші, банкноти і виночає всякі купони;

Посередничує в купні і продажі, т. є. на замовлене купує і на поручення продає комісово всякі ефекти, зняряди, машини, товари та земельні посілості;

Основає і заводить хліборобські, промислові і инші підприємства (також спілки);

Приймає в перехован вартні папери і дорожочніости та завідує ними.

Всякі банкові приєручення переводять під найкращіми умовами. 728 36—2

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шадн. 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
щорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
щорічно . . . . . 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
винчання і заручини 1:50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Одн. примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Дальший похід через буковин- ську границю.

**ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 4. серпня.**

ВІЙНА НА СХОДІ.

Ворожі наступи на північ від долини Ка-
сину і на провалі Тедеш, розпочаті з цілю по-
лекші іншим частинам фронту, розбили ся об
мужний опір наших військ і очищене Буковини
поступає успішно вперед.

На північ від Кімполунгу вибороли собі
наші сили перехід через Молдавицю. На захід
і на півн. захід від Радівців колюми союзних
військ виходять із гір. На схід від Чернівців
стоїмо над границею держави. На південь від
Дністра ми переступили границю. При усті
Збруча наші охоронні відділи відперли напад
російських компаній.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На спади гори Ромбон удатні випадки
патруль. Монте Санто був під сильним огнем
італ. артилерії.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Без зміни.

ПОДІЇ НА МОРИ.

Вночі з 2. на 3. с. м. 16—20 самолетів
кинули коло 80 бомб на місто і порт Полю.
Незначні ушкодження приватних домів; 2 цив.
особи вбиті, 12 цивільних, 2 військових ранено.
В військових об'єктах нема шкоди, хоч бомби
впали і на шпиталь моряків.

**ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 4 серпня.**

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварсько-
го: Група генерала полковника Бема-Ермолія:
На північний схід від Чернівців переступлено
російську границю. В 14 денній кампанії, яка
являється безперервним побідним походом
військ німецьких, австро угорських і турецьких
видерто неприятели часті Галичини, яку був
обсадив з військом вузького пояса від Бродів
до Збаража.

Фронт арх. Йосифа: Освободжене
Буковини поступає швидко вперед. В долинах
рік, що йдуть на схід, напірають вперед ко-
люми союзних корпусів за неприятеlem, що
відступає через лінії Чернівці-Петрівці-Білка-
Кімполунг. На фронті Молдави Ромуни стара-
ли ся на ново без найменшого успіху заволо-
діти сильними наступами Касинулуй.

Група військ Макензена. Над до-
лішнім Серетом боева діяльність скріпила ся в
порівнянню з попередніми днями.

Фронт македонський: Не було ні-
яких більших боевих ділань.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На фляндрийськ фронті також і вчера з
приводу сильного дощу боротьба спочивала.
Більших наступів не було.

Група військ німецького наступ-
ника престоло: Не стало ся нічого важ-
ного.

Група військ князя Альбрехта:
Приступові війська вдерли ся до неприятельських
становищ на південний захід від Leintrey і вер-
нули, приводячи більше число чорних Фран-
цузів.

Львів, 4. серпня 1917.

Останні дні принесли нам важні для від-
будови українського життя наради і почини. По-
діям сим присвяtimo в найближшій часі окремі
уваги, — нині подаємо в сім місці прислані
нам до сих справ комунікати. Перший з них
відноситься до економічних зборів і конфе-
ренцій з відпоручниками Централі для го-
сподарської відбудови Галичини, другий до новозаснованої україн-
ської економічної ради.

В днях 1-го і 3 го серпня с. р. відбули ся
за почином Краєвого Союзу ревізійного в сали
тогож Товариства збори відпоручників усіх
українських львівських економічних інституцій
під проводом п. д-ра Костя Левицького, при
участі послів парламентарних: о. Онишкевича,
Льва Бачинського, Петрушевича, Стефаника,
Трильовського і Голубовича. Предметом нарад
був теперішній стан акції відбудови україн-
ської часті Галичини і проект переведення акції
на будуче та становище Українців до Краєвої
Централі господарської відбудови Галичини в
Кракові.

Дня 2. серпня с. р. відпоручники україн-
ських центральних економічних інституцій під
проводом п. д-ра Костя Левицького і при спів-
участі парламентарних послів відбули конфе-
ренцію з президентом краєвої Централі Герб-
стом і шефом II ої секції сї Централі проф.
Новоком, яка тривала від пів до десятої перед
полуднем до пів до восьмої вечером з триго-
динною перервою. На конференції основно об-
говорено теперішній стан господарства в краю,
дотеперішню діяльність Краєвої Централі для
відбудови в Західній Галичині і її діяльність в
Східній Галичині, та потреби українського насе-
лення, з'особна супроти увільнення цілої східної Гали-
чини. Від узглядаєня конечних домагань наших
представників в справі беззволочної відбудови
східної Галичини залежне є наше становище
від Централі відбудови краю.

На економічних зборах, які відбули ся в
Краєвім Союзі ревізійнім у Львові дня 3. с. м.
під проводом голови сего Товариства д-ра
Костя Левицького засновано Українську
Економічну Раду. В склад сї Ради вхо-
дять відпоручники всіх центральних економіч-
них і фінансових українських інституцій і ста-
нових організацій.

Цілю Української економічної Ради є бе-
рігті економічні інтереси українського народу.
До осягнення сего буде вона:

1) розважувати проблеми економічного жи-
тя українського народу і вказувати напрями до
переведення їх розв'язки в життя;

2) провадити через об'єднані в ній товари-
ства і групи акцію відбудови українського
економічного життя у всіх напрямках, в разі по-
треби потреби й безпосереднього пропагандсю;

3) провірявати діяльність всіх чинників
господарського життя Галичини в точки інтере-
сів українського народу.

4) старати ся про розділ праці в цілі
відповідного розміщення фахових сил.

Виконуючим постійно урядуючим органом
Ради є Президія, зложена з президента, двох
заступників і двох секретарів. Видатки покривані
будуть з вплата, до яких є зобов'язані всі інсти-
туції, котрі в Раді беруть участь, відповідно до
прелімінаря бюджету, установлюваного Радою.
На случай потреби Рада, зглядно Президія її
покликувати буде знавців дотичних справ. Ста-
тут передбиджує творене відповідних секцій згід-
но з регуляміном, який буде Радою ухвалений.
Українська економічна Рада буде оставати в
контакті з Українською Парламентарною Ре-
презентацією. Постійно буде вона удержувати
бюро до беззволочного поладжування на
порядку денним стоячих справ.

На Зборах передискутовано і затверджено
статут Української Економічної Ради і вибрано
президентом голову Краєвого Союзу ревізійно-
го п. посла д-ра Костя Левицького, заступни-

ками президента д-ра Леся Кульчицького, ди-
ректора Земельного Банку, і д-ра Стефана Фе-
дака, директора „Дністра“, секретарями пп. Ю-
ліяна Павликовського, інжиніра агрікультури
і референта справ господарських в „Сільськїм
Господарі“, і Сильвестра Герасимовича, дирек-
тора Союзу господарсько торговельних спілок.

Перше засідане Президії для беззволоч-
ного введення в життя Української економічної
Ради вивначено на день 4. серпня с. р. в льо-
кали Краєвого Союзу кредитового.

Послїдні делеші про воєнне положенє.

БЕРЛІН 4. серпня вечером. У Фляндрії на-
туга огневої боротьби хитає ся. На Буковині і
в північно західнім вакутку Молдави вдоволяю-
чі поступи.

Торжественне прийнятє в Чернівцях.

(З пресової кватири.)

Відень, 5. серпня 1917.

Вже 2. серпня о 5. год. з полудня патруля
пятої дивізії піхоти війшла до Чернівців. Під
ніч пішли за нею хорватські патрулі. Серед без-
настанної перестрілки пішли вони за місто. Дня
3 с. м. о год. 7 30 рано надійшла піхота. Меш-
канці міста радо витали військо і начальство.
В годину пізнійше відбуло ся торжественне
прийнятє в ратуші, узаковичене відповідним ме-
моріалом Тисячі залягли ринок перед ратушем.
Бесїдники з міського представництва і духовен-
ства висказували велику радість щасливого на-
селення з приходу ц. і к. військ. Відповів їм ген.
майор Фелікс, який перший з полководців у-
війшов до міста.

Командант армії архикн. Йосиф надійшов
на чолі полку піхоти і кількох батерій о год.
12:30 в полудне. На ринку привитали його ду-
же врочисто представники міста і духовенство.

В місті досить школи. Ушкоджений заліз-
ний дворець, водотяговий і електричний заклад. О-
бидва мости висаджені в повітрі. Чимало меш-
кань зрабовани. Богато австро-угорських по-
лонених, які серед замішаня при відвороті Ро-
сіян всіли полишити ся, зголосили ся тепер
до нашого війська.

Радість населення звіщає вивішена на ра-
туші хоругов.

Розгін офензиви.

(З пресової кватири.)

ВІДЕНЬ (Ткб). Нестримний розгін офен-
зиви наших військ пересунув боеву лінію значно
вперед. Перебігає вона від Гошови над Дні-
стром на південь, перекидає ся через Прут
4-к. м. на схід від Чернівців, вигинає ся тро-
хи на захід до Соролини над Серетом, а відси
йде на полудне через Кімполунг і Голду; 30
км. на півд. від Дорна Ватри входить у давний
фронт в Лісних Карпатах.

Під Голдою стоїмо на ромунській тери-
торії.

Від Чернівців до Сучави бють ся наші
війська вже на гірськїм терені і отворили собі
дорогу вдовж Сучави в радовецьку кїтловину.

Вчера зполудня після двогодинного арти-
лерійського приготування пішли Ромуни присту-
пом на наші становища між долиною Касину і
Мгр. Касинулуй, але без успіхів. Також другий
їх приступ коло 10 вечер, слабший уже — не
вдав ся.

В російську армію вступає дух.

ПЕТРОГРАД (Ткб). Комісар пол. західн.
фронту повідомив міністра війни, що армія на
тім фронті під командою ген. Корнілова, осо-
бливо 11-та армія, якої полки недавно покину-
ли фронт самовільно, тепер завзято відпирають
всі зусилля ворога який стараєть ся свверти на на-
шу територію. У завзятих боях коло Гусятина 7-ма
армія взяла в полон німецьких жовнірів.

Дух війська виказує, що почала ся рішуча реакція, яка подає надію, що армія сповнить свій революційний обов'язок.

Вражінє занятя Чернівців у Берліні.

БЕРЛІН 4. серпня (Б. Вольфа). Мешканці нашого міста прийняли з великою радістю вістку про освобожденіє Чернівців. Вістка про освобожденіє розійшла ся по місті ще перед виходом вечірних дневників. О год. 5. заїхала батарея 1 гардійського полку артилерії до парку Люстгартен, аби згідно з приказом цесаря віддати стріли на знак побіди.

Ранішні дневники величають военні успіхи на сході і заході.

Події в Росії.

Відозва думського комітету.

ПЕТРОГРАД. (Тел. Аг.) Тимчасовий комітет Думи видав відозву, в якій сказано, що не лад в краю і в армії може довести до упадку Росії. Одинокий ратунок може прийти тільки від сильної влади. Сила правительства в солідарності. Поки зберуть ся установчі збори, ніяк не можна видвигати розпорядків, які змінюють сусп. устрій, або спосіб виконання влади.

На Думу ще не час.

Кілька послів Думи домагало ся від президента Родзянкі, щоб скликав Думу, але він відповів, що психологічний момент на скликання ще не прийшов.

Фінляндський сойм розв'язаний.

Тимчасове правительство оголосило в Гельсінґфорсі 31. липня маніфест підписаний Керенським, контрасигнований секретарем стану для Фінляндії. В маніфесті сказано, що тимчас. правительство не приймає адреси сойму фінляндського з 25 липня і не признає тому сойму права випереджувати волю рос. конституції та вменшати управління рос. державної влади що до законодавства і адміністрації Фінляндії. Сойм фінляндський розв'язує ся, на 1 і 2 жовтня будуть розписані нові вибори, а новий сойм буде скликаний на 1 листопада і йому предложений буде державний проєкт про уладнане внутр. справ Фінляндії.

Переговори з кадетами розбиті.

Потверджують ся вісти, що переговори тимчас. правительства з кадетами розбили ся.

Доля російських генералів.

ПЕТРОГРАД. (Б. Райгера.) „Берж. Вєд.“ доносять, що ген. Ерделія, команданта 11-ї армії зрадою застрілено. Ген. Гурка ув'язнено.

Дотеперішні втрати коаліції.

БЕРЛІН. Втрати коаліції виносять до тепер поверх 18 мільонів жовнівців, що чисельно рівнає ся населенню Данії, Швеції, Норвегії і Голандії. Военні кошти коаліції виносять 258 мільярдів марок супроти 107 мільярдів марок у центральних держав.

МИК. КОВАЛЕВСЬКИЙ.

З провінціальних вражін.

Та нічого в ньому інтересовного немає... скромно додав Павло Миколаєвич. Але все-таки ходім те. І ми в трійку пішли оглядати народний дім. Він був недалеко крамниці на площі.

Чепуренький, двоповерховий будинок в українським стилі.

Артим Петрович взявши за ручку масивні двері пояснив мені:

В українським стилі...

Ми увійшли з дім. Велика саля була занята через шпиталь і через те ніяких вистав, лекцій і т. д. не відбуваєть ся тепер. Але перед війною (Петрович показав мені жмуток афіша) відбували ся вистави. Ставили виключно українські пєси, бо „наші селяни в тямки не беруть руського“, як пояснив мені Артим Петрович.

Ми перейшли в кредитове товариство, яке містило ся на горі і Павло Миколаєвич давав свої пояснення про діяльність товариства.

Уже смеркло, коли ми виходили з народного дому і гостинний Артим Петрович запрошував мене до себе повечеряти, та й так —

... може щось цікаве розкажете нам...

Ми пішли до Артима Петровича.

— Будь ласка заходьте... — запрошував

Одно з засідань Української Центральної Ради.

Комісія для статута автономії України. — Національний ключ процентний. —
— Справа національних меншостей на Україні.

У „Народній Волі“, кївським дневнику, видаванім Централю Українських Ксодератив і Комітетом Укр. Селянської Спільноти, знайшли ми в числі з 11. м. м. згаджене в наряд пятої сесії Української Центральної Ради в днях 8, 9 і 10 липня.

Засіданє Центральної Ради 8. липня.

Засіданє починаєть ся в 4. год. дня. Д. Шраг ср. продовжує доклад від комісії по виробленю статута автономії України. Комісія пропонує плян складу тої комісії, котра має скласти статут Автономії України. Вся комісія має 100 членів, від Українців 70 чоловік і 30 від тих націй, котрі складають меншість в Україні. 70 чоловік мусять скласти ся так: 30 душ обирає Центральна Рада по 4 від кожної фракції — 16 душ, а решту пленарне засіданє; (10 душ при близно) оберуть губернські ради від кожної губернії окремо; а 30 душ різні українські професійні організації, між иншим від правників 12 (особливо знавців державного права). Другі нації посилають стільки чоловік, скільки відсотків має населенє тої нації між всім населенєм. Комісія мусить зіхати ся до 10 липня; має право вона розпочати свою роботу, коли збереть ся половина наміченої кількості. Тези доклада ухвалюють ся.

Далі, склав доклад від комісії по скликанню зїзда автономістів, федералістів д. Шульгін. На зїзд сей мають бути запрошені представники від кожної нації і області яка домагаєть ся національно-територіальної або територіальної автономії в федеративній республіці російській. Комісія намітила слїдуючі народи: Фінів, Естів, Литовців, Лотишів, Євреїв, Вірменів, Грузинів, Молдаван, мусульманські народи, деякі партії і групи російські, Донців, Сибіряків і ин. Від кожної нації мусить бути однакова кількість представників. Порядок денний зїзду мусить бути вироблений секретаріатом Центральної Ради згідно з бажанєм самої Ради. Зїзд має право змінити порядок. Докладчик від імени комісії подав зразковий порядок денний. Проєкт скликання зїзду ухвалюєть ся з деякими поправками.

Вчорашнє ранішнє засіданє пройшло по вислуханю докладів з місць.

Т. Висоцький розказує про становище на Херсонщині, а Дубовий і Тушкан про становище на Катеринославщині. В обох губерніях усі буржуазійні елементи ведуть сильну протиукраїнську роботу. Їм допомагають у великій мірі російські соціялісти.

Про такий яскравий приклад розповідає Сибірний: його хотіли арештувати члени салдатської ради в Константинограді тому тільки, що він загально відомий як борець за українське діло.

Член Ради Шапаран розповідає про чорносотенних батюшок в Цирятинському повіті, які молились ще до недавна за царя. До їх приєднуєть ся і повітовий комісар; він приказує селянам годитись з поміщиком і грозить нагаями народова.

Селянин член Ради Черанівський розповідає про прихильне відношенє до Універсалу

селян в Ровенському повіті; треба тільки, щоб самі свідомі селяни усюди поїхали.

Про незвичайний випадок в нашім житті розповідає депутат Чигиринського повіту Зовуля. А іменно — в тому повіті викликали Донських козаків для усмирення селян; і козаки били народ нагайками. Тому селяни рішили організувати свою міліцію.

Член Ради Брусило каже, що селяни бажать мира ще більш ніж землі, а доси для прискорення мира нічого не робить ся.

Делегат Сосницького повіту розказує, як селяни пізнали ся на російських агітаторах і викинули їх із земства, а т. Швець розповідає про темні московські сили, які в Черкащині скликають їх. Вони мають сильну організацію. Навіть повісток на зїзд не допускають до селян.

В тому самому місці видав повітовий комісар, ворог Українців, приказ, щоб кожний агітатор мав від нього удостовіренє.

Руденко закликає селян, щоб вони викликали усіх централістів, тоді не будуть викликані Донців на „усмиреніє“.

Невгад заявляє, що наші люди, як лози, гнуть ся туди, звідкіля вїє організаційний вітер. Треба слати на села вірних людей і давати їм на письмі накази.

На прикінці засідання сповіщає т. Павелко про організацію нової „національ революційної фракції“ — несоціалістичної, — яка „стоїть за передачу землі народова“.

Вечірнє засіданє дня 9. липня.

Засіданє починаєть ся майже при повному складі членів. На хорах богато публіки.

М. Грушевський відчиняє засіданє в 7 г. 50 м.

Д. Біляшівський робить позачергову заяву.

М. Грушевський пропонує, аби до приходу секретаріату, який має прочитати декларацію секретаріату, і зробити доклад, вирішити деякі організаційні питання. Вибори що до поповнення складу президії і вибори 4 секретарів рішають відкласти до порозуміння по фракціям.

Вибори в комісію по складанню наказу секретаріату постановляють обрати по фракціям. По пролозиції голови М. Грушевського читають запрошеня на засіданє комісії для порозуміння з демократією инших націй г. Кїва. Запрошеня читають, але обговорюваня переносять на слїдуюче засіданє.

По за чергою робить привітанє делегація від українського полку, який стоїть зараз в Пензі.

Після перерви на 15 хвилин засідання продовжуєть ся в надзвичайній обстанові — на сцені сидить в повному складі весь Генеральний Секретаріат Центральної Ради. Голова Генерального Секретаріату В. Винниченко читає декларацію. Всі уважно слухають. Останні сло-

він, відчиняючи двері великої хати. Ми ввійшли в простору з дерев'яною домівкою кімнату, в якій стояв старомодний стіл і важкі крісла. Обстановка кімнати не буда селянська, але одночасно можна було розглянувши на неї сказати, що в ній живе селянин.

Очевидно, Артим Петрович належав до числа тих „хозяйственных мужиков“, добробут яких складаєть ся не тільки власною працею, але й великим хазяйством і які складають особливу соціальну верству в селянстві — заможних, „кріпких“, хліборобів-хазяїнів, що прозивають ся в степовій Україні „куркулаками“, на Поділлю — господарями, а в науковій літературі — дрібними буржуа.

— Та ви зовсім паном живете... засміяв ся я.

— Та так знаєте... що Бог післав з додатків своїх... скромно відповів Артим Петрович.

— Ви не думайте, що в Артим Петровича землі більш як у иншого пана... вставив свою думку Павло Миколаєвич. Ото як не було ще у нас кредитового товариства, так тільки у Артима було, розживеш ся на гроші — спасибі їм невеличкий процент брали... А то вже й потім задумали ми і крамницю отворити і товариство та ось якось спільними силами й вийшло по нашому... пробиваємось.

Гм... „хозяйственный мужичек“, „куркуль“, буржуа, що гроші видавав під процент селянам, і кредитове товариство, що паралізує цілком лихварство, товариська крамниця, що бореть ся з приватними крамарями народний дім, що має виключно культурне

реальної вигоди не приносить... І до всього сего додати українство Артима Петровича і отворить ся букет, який вражати ме хоч своєю різноманітністю.

Ми сиділи в старомодних кріслах і балакали про всякі хазяйські справи — про ціни на хліб, про те, як тепер подорожало життя і робочі руки (Артим Петрович особливо жалів ся на останнє), про війну і т. д., як поводить ся. Тим часом, поспіла вечера й з сусідньої хати потягнула приємним запахом смаженого сала та яєчниць.

— Прошу закусити... виж з дороги мабуть таки проголоднілись...

Артим Петрович запрошував нас чемно й гостинно до стола.

— А се мої хлопці. Етапом в Галичину привели.

Він познакомив мене з двома своїми синами підлітками.

— Як етапом? — здивував ся я.

— Та вони, бачте, вчили ся там в українській гімназії, Ну й як раз війна їх застала там. Якись екзамени в них були в літку, чи практичні роботи... Словом, точно не скажу вам як і що, ну тільки, як заняли Галичину, так і їх звідти по етапу, значить... Арештантєги!... — ласкаво пожурив він синів.

Я був був здивований до краю. До різноманітного букету долучила ся ще одна квітка, яка не дивовала вже, але просто таки вражала.

— В якій же ви гімназії вчили ся? — цікавив ся я.

ВСІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ до народних і середніх шкіл

- має на -
- складі -

Книгарня

— Наук. Тов. ім. Шевченка —
у ЛЬВОВІ. Ринок ч. 10.

IVB 1- ?

ва його покривають гучними оплесками і криками „слава“. Всі встають і вітають членів секретаріату.

Голова М. Грушевський робить перерву на 15 хв. для обговорення декларації по фракціям.

Після перерви читають формули переходу від різних фракцій. Першу читає д. Бойко від фракції радикалів демократів. Фракція висловлює повне довіре і задоволене наміченим в декларації проектом дальшої діяльності.

Від фракції с. д. Гервайзе пропонує відкласти обговорення декларації задля важливості цього документа, тим більше, що не було окремо надрукованих примірників і не можна було гаразд обговорити по фракціям.

Від фракції с. р. виступив М. Ковалевський.

Секретаріат зараз нам запропонував шлях провадження своєї роботи. Фракція соц. рев. вважає, що декларація не явилась чимсь невідготовленим і через те може зараз дати певну відповідь на неї. Треба окремо відмітити окремі моменти декларації. Значне місце уделено в декларації фінансово економічній справі. Ми вважаємо, що це вірний шлях, бо декрети в фінансово-господарській справі тяжко відбивались на життю всієї України.

Так далі йти не може: ми повинні стати на шлях сотворення бюджету. Треба також відмітити, що в декларації загальна справа поставлена в центральне місце. Але я не хочу проминути два пункти, які нам здають ся неясними.

Перше—відносно війська треба було сказати, що організація війська є перехідний ступінь до народної міліції (оплески на всіх місцях).

Також не зовсім ясно стоїть в декларації справа з Українськими Установчими Зборами — нам треба ясно зазначити, що організацію нації ми мусимо закінчити на своїх Установчих Зборах (оплески на лавах соц.-рев.) Ми висловлюємо повне довіре Генеральному Секретаріату, з повною вірою, що українська демократія його підтримає в його роботі.

Пропонують також свої формули переходу другі фракції: від фракції назовисимих соціалістів д. Сивошанка, від фракції нац. революціонерів д. Любинський. Вони висловлюють повне довіре Генеральному Секретаріату.

Від трудовиків виступає д. Клепацький, котрий робить деякі поправки в декларації: він відмічує на відсутність секретаря по ділам праці.

М. Грушевський пропонує перевести обговорення декларації на раніше засідання, тим більше, що фракція соц.-дем. не має своєї формули. З тим годять ся і починають засідання о год. 11. вночі.

Раніше засідане 10. липня.

М. Грушевський відкриває засідання о год. 11½ рано. Предкладає до обговорення доклад організаційно агітаційної комісії; доклад не викликає довгої дискусії. До докладу забирає слово д. Пугач, який пропонує під кінець промови слідує резолюцію:

Вислухавши доклад організаційної комісії, Центральна Рада висловлює бажання, аби на ту

— В Рогатині, прошу... — відказав один з хлопців, вживаючи характерне галицьке „прошу“.

Ми говорили про Галичину, про тамтешнє житє, звичай... але серед сеї розмови а не міг затамувати почуття, що охопило мене.

Була вже пізна ніч, коли Артим Петрович, Павло Миколаєвич і я заснули на мягких великих подушках. Але мені не спало ся. Я не міг дати ладу новим несподіваним вражінням, що непокоїли мене, гнали сон і будили в потемлі ній свідомості настривливі думки і почуття.

Раненько, ще тільки на світ благословило ся, Артим Петрович обережно будив мене.

— Вставайте... Коні вже готові...

Коні дійсно були готові і стояли перед домом, а візник меланхолійно курив цигарку.

Я розпращав ся з Артимом Петровичом і Павлом Максимовичом, сів в фаєтон і поїхав.

Ранішній холод бадьорив. Ми виїхали в степ, широкий, безмежний. Свіже степове повітря п'янило.

Просто перед нами, на далекому всході, зазначила ся рожева смужка. Там мало зійти сонце.

Ми їхали.

К О Н Е Ц Ь

справу звернено особливу увагу і, не рахуючись з коштами, ужито всіх заходів для побільшення кадрів інструкторів і розіслано їх по Україні, а також увійти в порозуміння з губернськими властями, губ. виконуючими комітетами і „Пресвітами“, щоб їх організаційно-агітаційні бюро провадили організацію по містах в згоді з Центральною Радою.

Резолюція була ухвалена без змін.

Потім розпочинаєть ся дискусія про декларацію Генерального Секретаріату.

В сій справі Укр. Центральною Радою ухвалена така резолюція фракції соц. революціонерів:

„Вислухавши декларацію Генерального Секретаріату Українська Центральна Рада висловлює йому повне довіре.“

Вважаючи Генеральний Секретаріат найвищим народоправним органом українського народу і його найвищою властю, маючи на увазі, що в інтересах українського трудового народу взагалі являєть ся скликане Українських Установчих Зборів; визнаючи потрібним, щоб Генеральний Секретаріат в чергову сесію Центральної Ради представив доклад про Українські Установчі Збори, Центральна Рада переходить до чергових справ.

Було також поставлено внесення на обговорення питання про комісію для порозуміння демократії української з другими демократіями, в зв'язку з запросинами прислати своїх представників від Центральної Ради, яке читало ся на данім засіданні, Центральна Рада після недовгих дискусій винесла слідує резолюцію, за пропозицією І. Пугачом (с. р.):

Вислухавши запрошення Київських виконуючих комітетів в справі організації комісії для порозуміння з національними меншостями і визнаючи таке порозуміння дуже бажаним, в найближшій часі, Центральна Рада доручає ту справу Генеральному Секретаріату в справах між національних.

Нові українські видання на зак. України.

Львів, 3. серпня 1917.

З „Народної Волі“ київського дневника, якого значнійшу скількість чисел ми одержали саме з рук прихильника нашої часописи, вибираємо (поки що) кілька звісток про видагничий рух за кордоном. Оголошено там між ин. появу таких видань:

Літературно Науковий Вістник, місячник літератури, науки і громадського життя. Київ, в липні, 1917. Зміст: 1) Поезії Олеса, Чупринки, Альчевської, Журливої, Постоловської, Романчука, Тичини і Лашенка. 2) М. Грушевський: Віпродини ЛНВ. 3) С. Єфремов: Сон не сон. 4) М. Грушевський: В 70 і роковини Кирило Методієвського братства. 5) С. Єфремов: Живий труп. 6) Новий роман Винниченка і записки кирпатого Мефістофеля. 7) Горе пана Шпаценка. 8) В. Самійленко: У Гайнах Бея. Жарт на дві дії. 9) Орест Левицький: Лакей його преосвященства. 10) Романович Ткаченко: Із днів волі. 11) Понятенко: Перед новими шляхами (думки з приводу війни). 12) М. Жученко: Українське житє в Київі на досвітках волі.

Ціна до кінця року 10 рублів.

Адреса: Київ, Велика Підвальна, ч. 36.

Конфедераліст, велика щоденна газета, що пропагує ідею конфедерації народів Росії, видавана рев. соц. в Київі. Недільні числа в цілі пропаганди друкують ся російською мовою. Паєва вкладка виносить 25 р. Адреса: Київ, Союзний банк, а ред. вул. Святославська, ч. 11 А.

Вістник Українського Військового Генерального Комітету коштує річно 9 р. Друкують ся в ній інформаційні статі про українське військо і всі прикази У. В. Ціна 5 коп.

Адреса Ред.: Київ, Велика Володимирська, Педагогічний музей.

Подільська Воля, тижневик для оборони інтересів трудівничих мас України. Видає тов. „Воля“ у Винниці (адр. Винниця, Миколаївський 70). Доси вийшло 6 чисел. Передплата до кінця року 5 рублів.

Народне Слово, український тижневик, виходить у Катеринославі. Адреса: Катеринослав, Управа зелін. доріг, правничий відділ. Ред.: Катеринославський Проспект, дім Арановича, ч. 112. Редактор Федір Пащенко, ціна на рік 5 руб.

„Шлях“, місячник літератури, мистецтва і громадського життя. Виходить у Москві, Мал.

Ординка 34, п. 5. Представитство в Київі, мар. Благовіщенська, 123, п. 20. Річно 10 руб. Редактор: Федір Коломийченко.

„Криниця“, укр. видавничє товариство в Київі (Хрещатик, 42), видало 15 українських книжок, м. и. Коцюбинського: Жителіс Франка, Грінченка: Як жив український народ, Пісні волі, Вікула: Про автономію, Назарука: Що то є суспільні кляси? Крім того приготує до друку повне виданє творів Коцюбинського.

„Воля“, популярний тижневик У. С. Д. Р. П. Виходить в Київі, Жилинська, 20. Редактор Б. Мартос. Передплата 5 руб. річно.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 4 серпня 1917.

— Корнілов—Караїлев. У донесенє попереднього числа „Діла“ про нового російського начальника вождя друкарський чортик встроїв неіснуюче ім'я „Караїлова“ в місце імени відомого російського генерала Корнілова. Читачі не легко відгадали, що се друкарська по-

— Вплив пробудження України на галицьких москвофілів. Першою громадою, котра в часі російського наїзду в Галичині перейшла на православ'я, були Жовтанці, в жовківському повіті, одна з найбільших громад в краю. Де москвофільська агітація перед війною була дуже сильною. Дня 21. падолиста 1914 в присутності архієпископа Євлогія, генерал-губернатора гр. Бобринського, військових російських генералів, членів Народного Совету в д. р. м. Дудикевичем на чолі, проголошено в місцевій церкві урочисте „присоединенне“ до православної церкви і поставлено парохом о. Василя Стисла, галицького москвофіла і вихованця житомирського духовного семинарія. Парада тоді була справді дуже велика, а в виганю православного архієпископа взяв офіційну участь з процесією і в орнаті місцевий польський парох о. Анклевич. В часі відходу російських військ в червні 1915 р. за намовою о. Стисла і під грозою, що „германці“ виріжуть все населення, 478 родин в числі около 2000 душ виїхали з Жовтанець і по довгій скитальстві опинилися в великій більшості в великій німецькій колонії Деовка, котузівської волости, в житомирському повіті на Волині — разом з о. Стислом, з начальством громади, провізорами церковними і т. д., котрі всю церковну утвар забрали з собою. Виселенням живеся там несоріше, бо до ужитку дістали господарства з інвентарем і будинками по німецьких колоністах, котрих рос. власти виселили в Сибір. Хоч перед війною завдяки праці місцевого пароха о. декана Кипріяна Ясеницького, сотрудирика о. Прокурата, учительок пп. Залітачівних і Решетилівичівної стала поволі вікріювати ся і українська національна думка та повстали українські товариства (читальня „Прогреси“, Каса позичкова, аматорський кружок, відбували ся політичні віча з рефератами д-ра д-ра Степана Барача), то всеж більшість місцевих селян відносила ся з великою неохотою до українських організацій. Аж пробуджене російської України зробило те, чого не можна було зробити в краю. Всі жовтанецькі москвофіли, що опісля в Дешеві разом з о. Стислом на вернули ся назад до греко-католическої церкви, про свій перехід повідомили настановленого митрополита Шептицького греко-католического вікарія в Києві, а під національним зглядом перейшли всі в український національний табор. В листах і картках, які з Деовки одержує о. дека Кипріяна Ясеницького його давні парохіяни тішать ся дуже з пробудження України, а не один з давніших рянних москвофілів селян кінчить свою кореспонденцію словами „Ще не вмерла Україна“...

— Поворот евакуованих старостів. З Нового Санча доносять нам, що всі старостів, евакуовані зі свідно південної Галичини, які перебували там від червня і липня минулого року, вертають до своїх давніх осідків. Відіхали вже старостів: буцацьке, городенське, колемийське, косівське, печеніжинське, снітинське, товмачське і станиславівське. Управителем станиславівського староства іменовані д-р Завітовський. У всіх староствах давній урядничий персонал остає в назмінені, давній національний склад.

— Адвокатську присягу зложив д-р Стефан Витвицький дня 4. с. м. у львівському висшій Суді краєвім.

— Дирекція української гімназії в Перемишлі розписує з реченням вношення подань до 15. серпня (на адресу дирекції) конкурс на прийняття учеників до отсих інституцій: 1) Гімназійний Інститут (інтернат на 110 місць) за місячною оплатою 100 к., з чого треба платити 40 к. в натураліях. Членська вкладка 6 к., за інвентар 30 к. річно. 2) Бурса св. Миколая (на 100 місць) за місячною оплатою 70 к., з чого треба платити 30 к. в натураліях. Членська вкладка 6 к., інвентар 10 к. річно. 3) Бурса Дешеві Кухні (60 місць) за місячною оплатою 45—50 к., з чого треба платити 20 к. в натураліях. Членська вкладка 3 к., за інвентар 5 к. Кождий питомець мусить привезти з собою 6 пар біля, 6 хусточок, ковдру, коц, два простирали і сінник. Прання не бере на себе жадна інституція. Натуралія за цілий рік треба зложити по можності зараз з початком року. За святочні фєрії не вільно нічого відтягати. Місячні оплати, а також всякі гроші на потреби учеників належить слати лиш на адресу заряду інституцій, а ніколи на адресу ученика. Бурси і Інститут дають також інструктора, але дуже слабкі ученики мусять за окрему поміч доплачувати дещо після умови. 4) Харч для доходчих в Дешеві Кухні стоїть місячно 30—35 к., з чого треба платити 20 к. в натураліях. До подання треба долучити на відповідь заадресовану картку. — Директор Алискевич.

— Добродійність львівської громади. Магістрат львівський признав товариству учасників польського повстання з 1863 р. субвенційну рату у висоті 800 К.

— Ціна хліба. Управа міста Львова установила з днем 5. серпня с. р. ціну хліба ваги 1 кілограма на 52 сот.

— З поштової пошти. З днем 3. серпня застановлено висилку приватних пакетів до полевих пошт ч. 187, 205, 290, 368, 380, 396, 414, 423, 433, 638, 642 і 649.

— Управа школи ім. Б. Грінченка у Львові одержала з днем 30. VII 1917. повідомлене в ц. к. Ради шк. окружної міської у Львові з дня 21. VII. 1917 ч. 33 90, що ц. к. міністерство просвіти у Відні рескриптом з дня 29. VI. 9117 ч. 38900 затвердило право прилюдности для народної IV. класової школи ім. Б. Грінченка на передмісті Городицьк у Львові. Ся школа, на жаль з'їстала знов і сего року занята військом, що наразити її знов на нові школи в обстанові шкільній. Однакж є надія, що се військо опустить школу вже около 15. 7. 1917, почім зараз відбудуть ся влиси дітей на рік шк. 1917/18 найдалше в кінцем серпня, о чім докладнійше повідомить ся пізнійше. З причини занята всіх убікацій шк., канцелярія управи школи з'їстала перенесена до помешкання управителя школи при вул. Грунвальдській ч. 4., куди просить ся Ва. суспільність українську, а жертвам на школу, як також зі всіма іншими справами, входячими в обсяг сеї школи, ласкаво звертати ся. — М. Сіях.

— W polskim kraju. Пані Х., вдова по священнику, мала доси бони на обіді по зниженій ціні в осенній кухні. Щоби одержати такі бони, треба мати посвід від мужа довіря, установленого магістратською апровізаційною комісею. В данім случаю був таким мужем довіря один польський священник, замешкалий при вул. Якуба Стішечке ч. 2 Сей польський патріот відмовив п. Х. видачі бонів на обіді, кажучи, що по українськи не розуміє (п. Х. говорила по українськи), що се політика говорити по українськи, а його сестра чи господині, вмішавши ся до розмови, поучила п. Х., що „w polskim kraju trzeba mówić po polsku“. Остаточн п. Х., хоч живе в нужді, бонів не одержала, бо говорити по українськи — се політика — очевидно в очах нетерпимих польських патріотиків. Питаємо п. д-ра Шляйхера як голови міської апровізації, чи державні фонди признають тільки для голодуючих Поляків обох вір, а Українців виключено зотсім, і чи він поучить патріотичних польських мужів довіря від міської апровізації, щоби з голоду не робили політики.

О П О В І С Т К И.

Неділя, 5. серпня 1917.

Нвнї: греко-кат.: 9 Н. по С. — римо-кат.: 10 Н. по З.

Завтра: греко-кат.: Борис і Гл. — римо-кат.: Преобр. Г.

Позавтра: греко-кат.: Усп. св. Анни — римо-кат.: Казана В.

— Дирекція українського готелю „Народна Гостиниця“ у Львові зложила в наший адміністрації 100 К. а то: 50 кор. на волинські школи, 20 кор. українську закронку, 20 кор. фонд українських журналістів ім. Ярослава Веселовського, 10 кор. школу Грінченка у Львові.

— Д-р Володислав Сіолька зложив 5 К на фонд вдів і сиріт УСС. як програний заклад з п. судією Євгеном Сельським.

— Вл. Членів Покріплючої Стації“ повідомляємо, що засіданє буде 6/8 1917 о 5 годині вечером вул. Бляхарська ч. 11/1 п. — Виділ.

— Чайня і моточарня Союзу Українок буде отворена ві второк 7 с. м. при вул. Бляхарській 12 і буде видавати на разі сніданя і підвечір'ки від 7—10 год. рано і від 4—7 год. вечер. Так як діло не обчислене на зиск, ціни установлені по власнім коштам. Вл. пані члени нашого Союзу, які хотять взяти участь в заряді сего підприємства просимо явити ся в льокалі 7. с. м. між 5 а 6 год. вечер для порозуміння ся що до розділу чинностей. Вл. посідачів економій в львівській і сумежних повітах просимо о доетазу за готівку харчів, як молока, масла, яєц, каші, крул, ярини і т. п. Оферти слати на руки пані О. Грозикової, вул. Домініканська 11, або зголосити в молочарні. — Союз Українок.

— З днів наволі Ексц. митр. А. Шептицького — на сю тему буде мати відчит о. ректор д-р И. Боцян у великій сали муз. товариства ім. Лисенка вівторок дня 7. серпня с. р. о год. 6 вечером. Ціни місць: фотелі по 1 98 К. Крісла по 1 К. Балькон І. ряд 1 К. II. ряд 50 сот. Білети вчаснійше продає Народна Торговля, а перед вічитом при касі. Дохід призначений на фонд сиріт ім. митр. Ан. Шептицького.

3—3

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знає би що про родину Івана Боднара професора в Тернополі, зволить ласкаво дати вістку під адресою: З. Майковська, Львів, Ринок ч. 10. „Діло“.

Іван Ставничий Наночечний е ак в Бзуполя, тепер в Протесах п. Журавно — пошукує дньки насцьн. 66 3—2

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Сsave“, пакет за 1-20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланем належності і 40 с. на porto. — Одинокє заступство S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7. 70 1—30

Ученики

знайдуть приміщенє в хаті урядника укр. інституції в середмісті. Родительська опіка і догляд. —

— Часть заплати за станцію в натураліях. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. К. 1—2

Куллю

около 10 моргів урожайної землі в східній Галичині. Зголошення з поданем ціни прошу слати на адресу: Ж. Конечна, Мар. Гори, Моравя. 67 3—3

Канцелярія адвокатська

у Львові глядять конципіента.

Добра винагорода. Посада до обнята зараз. Відомість: Адміністрація „Діла“: „Конципіент“. 68 2—3

Кмен, Віск, Відпадни свічон

купує

І. БОРИС

Перемишль.

63 5—6

Інтелігентну бюрову жіночу силу

зараз приймемо.

УСЛІВ'Я: Знанє української мови в письмі і слові, а німецької бодай в письмі, — і писанє на машині. —

Пл. гня відпозідно до кваліфікації і після умови.

Зголошення особисто щоденно від 12—1 перед полуднем до Адміністрації „Діла“. 5—5

Патентовані

„ІДЕАЛЬ“

Золівки

гнучкі — деревляні — Еластичні! Імпрегисвані! Пегкі! На огукують! Легке прикріпленє! Травяні! Дешеві! Пара з нор! Пробний пакет 20 пар 55 нор! В цілі випробування їх підзельовуємо для заведеня, фабрик, козалець, кон умів, шкіл, бур. і т. п. прислау нам обузу в найкоротшій часі по власних цінах та уділяємо вказівок в сорані заложеня власних варстатів для св. їх робітників згл. членів. Пошукуємо відпродавців. Генеральне заступство для Галичини Перемишль, Водна 12. Просимо о виставі і перехованє адреси! 65 2—2

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшки ч. 3.

Принимав і виплачує шадничі вкладки щ денно в годинах урядових. Вкладки опроцентує на 4% починаючи вже від слідуючого дня по дни зложеня аж до послідного дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можна складати особисто в казі товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чегами почтової Шадниці, які Дирекція Шадниці на жаданє безплатно достарчає, і в філій банку австро-угорського на рахунок „Руської Шадниці“.

Удїляє позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, а на есонт векслів. Сравни позичок по лагоджуєсь можливо скоро.

Посередничать у введнуваню позичок в Гал. Военнім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друкія удїляє канцелярія „Руської Шадниці“ вул. Косцюшки. Народний Дім, і пов щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год крім неділь і укривських свят.

Після §. 14 устава „Руської Шадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішньх справ вкладки в товаристві „Руська Шадниця“ в Перемишлі надають ся до льокації пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Шадниця“ пупілярну обовязку. III. 60—2

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
щорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
щорічно . . . . . 36.—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20.— М.
щорічно . . . . . 40.—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двохпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Ланецький.

Завзятий опір Росіян коло Чернівців.

Артилерійська битва над Сочою.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 6. серпня.

В області групи Макензена місцями знач-
нійша артил. боротьба. Вислід румунсько-росій-
ської офензиви проти фронту архикн. Йосифа,
з радістю витаною пресою антанті, очевидно
остає ся позаду надій. Наступи ворога в о-
бласті Кашину також і вчора принесли ворого-
ви самі тільки втрати.

В закутні трьох країв і в сторону Гурагу
мори ми зробили дальші поступи. Виперто во-
рога з його становищ на північний захід від
Радівців і по хоробрім відпертю російських
протинаступів гонведи вийшли до міста. По обох
сторонах Серету наближаємось до границі. На
південний схід і на півн. схід від Чернівців в о-
рог ставити завзятий опір походо-
ви союзників. Над Збручем частинні на-
ступи Росіян.

На італійським фронті ворожа артиле-
рія поширила вчора свій огонь у змінній силі
на цілий фронт над Сочою від Толь-
майну до моря.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 6 серпня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварсько-
го: Група генерала полковника Беа-Ермолія.
Зловж Збруча місцями сутички. Між Дністром
і Прутом поновляють Росіяни опір.

Фронт арх. Йосифа: На півд. схід
від Чернівців ставить ворог опір над румун-
ською границею. Наш наступ розвиваєть ся.
Стоїмо під містом Серетом. По завзятих бор-
бах ваяли ми Радівці. По обидвох боках Мол-
дави і на східн. березі Бистриці забрано за-
днім сторожам рос. кілька становищ на сугор-
бах. Поновлені наступи Румунів на Мгр. Касі-
нулуй і на північ від долини Путни — зломані.
При тім поніс ворог великі втрати.

Фронт Макензена. Між горами і Ду-
наєм віджила в кількох місцях боєва діяльність.
Фронт македонський. Ніякої зміни.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Рупрехта. У Фляндрії пі-
сля зглядно спокійного дня під вечір кілька
дуже нагальних наступів англійських коло Іперн.
Всі відперто. З поля вирв і лійок зробили ми
кілька вдатних випадів, узали полонених, із-
знищених 25 пандирн. самоходів забрали ми
кілька скорострілів.

Звіт російського ген. штабу з 4. серпня.

ВІДЕНЬ (Ткб.) На півн. від Гусятина наш
звідний відділ під охороною гармат обійшов
бродом вороже становище і обсіпав його гра-
натами. Німці крикнули: „козаки йдуть!“ і вті-
кли до Збруча. Ми здобули 7 скорострілів, по-
ловили 43 мужа і очистили східн. беріг Збруча.
Також на південь від Скали викинула наша пі-
хота ворога з сіл Шестовці і Чернокоженці.
Уступаючи з Чернівців ми висадили міст, ворог
заяв Топорівці і Раранче. В Карпатах відсту-
паємо, при чім деякі некарні відділи не ставлять
опору.

Львів, 6. серпня 1917.

До присланої нам і поміщеної в „Ділі“ з
28. липня статі про учительство і економічну ро-
боту пишуть нам:

Зависть належить до великих пороків —
особливо у демократів. І наша демократична
нація зачисляє її до найбільш питоменних своїх
гріхів. Прояв його безчисленна сила. В однім
ся зависть обмежена: відносить ся вона лиш
до своїх.

Є в українським повіті 10 адвокатів Поля-
ків. 20 Жидів, а двох Українців. Чужинці зби-
вають маєтки з української клієнтелі, держать
в своїх руках директури і синдикати кас, в ко-
трих $\frac{3}{4}$ членів наші селяни, і се не болять у-
країнських адвокатів, а нехай один з них зало-
жить касу, торговельну спілку, або яке инше
фінансове підприємство, то другий, котрий прий-
шов пізніше, або не має основательського та-
лану, чи прямо не хоче коло нової роботи за-
ходити ся, зараз розпічне всіх переконувати, як
то зле для „народної справи, коли один усе за-
харапчить“, коли директура і синдикат в одних
руках, коли той сам чоловік тут і там директо-
ром і т. и. І починаєть ся підпольна боротьба,
бо рідко коли іде справа відкритим шляхом, на
загальних зборах товариства, звичайно іде бо-
ротьба тиха, закрита, одним словом починаєть
ся інтрига, від котрої народна справа терпить,
бо люди, що повинні іти рука в руку, взаємно
себе підпомагати, то взаємно себе підкопують.
В згоді могли би ся поділити роботою та до-
ходами, могли би спільними силами добути від
чужих інституцій збудовані нашим грошем, та
посунути справу народну вперед, а так все ни-
діє через незгоду, в громаді росте нездоровий
фермент.

Скрита боротьба між провідни-
ками викликає роздвоєне, гніви, неохоту до
громадського діла, а в наслідок своїх занепад
найкрасших повітів. Примірів можна би пода-
ти silica.

Була собі прим. в однім повітовім місті
спілка, одна з нечисленних, що серед війни по-
пробувала завдяки 2—3 одиницям рухливішим
розвести трохи живійшу діяльність. Вдалось їй
дістати викупно збіжжя і вона виявляла ся добре
зі своєї задачі. Селяни були викупном вдоволе-
ні, бо не потребували зі своєю працею годи-
нами вичікувати, поки пан комісіонер відбере
від них збіжжя, діставали за него належитість
без неоправданих потручень, спілка заробила
мару грейдарів, каса, що доставила їй капіталу,
найшла для него добре опроцентоване, тай за-
робили при тім дещо свої люди.

Та з того послідного вийшло лихо. Поки
чужі використовували нашого хлопа і богачили
ся його коштом, усе було добре — як свій чоло-
вік дещо заробив, дістаючи невелику винагоро-
ду за свою працю, зарав відозвав ся демон за-
висти і то у кого, у свого. Ще як адвокат за-
робить, то пів біди, „на те він і є“. Та звідки
приходить до того фільольог? Де він купец-
тва вчив ся? Як він може то робити, чого я не
втну? І хоча фільольог показав ся пожиточним
співробітником в не своїм фаху, се йому нічого
не помогло і свій аж у Львів зі своїм проте-
стом проти товариша купця подав ся. Були
збори У. П. Т., на котрих було мало професо-
рів, натомість було їх аж чотирох (!), на збо-
рах Союзу Спілок, а один професор мав навіть
деще сказати, що за економічною роботою не
має часу на шкільну, і з того вийшла ціла ста-
тя... Як професор торгує, то наука — мовляв —
занепадає, бо він не має часу на приготуване
до школи, хоча він цілими роками до неї при-
готовляв ся, зване педагога вимагає принци-
пальности, ідейности, совістности, а економіста
сприту, так, як-би ідейність і совістність шкоди-
ла українській кооперативній роботі, а україн-
ський учитель мусить бути кінце невдарний і
непомисловий. Далі іде рада не брати ся пе-
дагогам до роботи економічної, бо вона їх ско-
ро зі шкодою для шкільних обовязків поло-
нить, так як би не можна одного з другим по-

годити і працювати щиро в своїм званю, а
злишний час замість в кофейни перевести при
роботі в своїй інституції...

Як би ми пішли консеквентно за радою не-
звістного автора дописи в „Ділі“ Ч. 157, то всі
священники повинні тільки престола пильнувати,
суді і адвокати суду, хлопи рілі і т. д., а хто
тоді до народної роботи возьметь ся?

Та не є він перший, що так кличе!

Як тільки розпочало ся наше політичне
відроджене, голосно відозвали ся голоси: „нех
поп пильнує олтаржа, а хлоп непа“; до наших
організаторів спілок збугу худоби теж викри-
кували згінники, що вони не до свого діла бе-
руть ся, а ось і в послідних днях один зі ста-
ростів не міг з дива зійти, що український свя-
щенник берегь ся до викупна збіжжя, бо він при-
вик при тій роботі бачити тільки жидка.

Ми всі в тім згідні, що для священника пер-
ший і найсвятійший обовязок — церков, а для
учителя школа, та при тім не треба забувати,
що рухливі і роботящі люди сповнять добре
свій обовязок і на друге ще час знайдуть. Доб-
рий господар своє поле обробить і сусідови
поможе, а лихий і своєму не дасть ради.

На се примірів у нас, зокрема серед педа-
гогів багато. Власне робітники на народнім по-
лі були і є у нас найкрасшими учителями, а
нероби є ними і в школі. Вони набирають бо-
гато годин в своїм заведеню, а друге тільки по
приватних та ніде як слід своєї роботи не зро-
блять. Коли хто свій обовязок занедбає, потяг-
німо його до відповідальности, але робім се ін-
дивідуально, не витягаймо з сего загальних,
шкідних для народної роботи висновків.

Покиньмо поганій гріх зависти: Україна
велика і богата, праці і зарібку на ній доволі.
При тім нехай нам не здаєть ся, що, хто при
грошах робить, той зараз „великі гроші зби-
рає“. Зокрема у нас до тепер всяка инша ро-
бота ліпше оплачувала ся, а у професорів спе-
ціально лекції і ведене бурс.

Робота у фінансових інституціях була до
недавна даремщиною, а і тепер вона зовсім не
така поплатна, як декому здаєть ся.

Як хто почуває охоту і хист до праці, не-
хай не стараєть ся ваяти місце другим обса-
джене, нехай собі витвориць нове поле праці,
або нехай видирає чужим, а не своїм. Тоді йо-
го посада буде національним добутком.

В доповненю нашого донесеня в поперед-
нім числі про конференцію з дня 2. серп-
ня 1917 в відпоручниках Централі для госпо-
дарської відбудови Галичини подаємо, що кон-
ференція ся відбула ся з ініціативи „Сільського
Господаря“, що з рамени „Господарської Комі-
сії“ парламентарної Репрезентації обговорював
справу пос. д-р Кость Левицький при співуча-
сті присутних тоді у Львові послів, та що на
засіданю під проводом о. Тита Войнаровсько-
го, голови „Сільського Господаря“, в льокалі
сего ж Товариства відпоручники господарських
і фінансових товариств обговорювано постуля-
ти і бажання населеня і краю.

З'їзд національностей в Києві.

Берн (Шв.) 2. серпня 1917.

Укр. Б. доносить з Києва: Через кілька
днів розпочнеьт ся в Києві перший з'їзд націо-
нальностей Росії. До участі в ньому запросила
Укр. Центр. Рада звши 20 національностей Ро-
сії. Кожда національність має право без огляду
на число своєї людности і свого значіння по-
літичного вислати на з'їзд 10 представників.
На порядку нарад стоїть організація будучої
федеративної Росії, означене границь кожної
автономної одиниці і права національних мен-
шостей.

Керенський.

Отвертий лист до надетів. — Прошене о дим'сію. — Народа представників партій. — Димісія взята назад.

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.) Керенський вислав отвертий лист до кадетів Набокова, Астрова, Новогородцова і Кокошкина з зазивом, щоби вони вступили до тимчасового правительства. Три перші з них відповіли також отвертим листом, що того не зроблять поки правительством держить ся декларації з 2. марта, 6. мая і 8. липня.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Президент міністрів Керенський вислав до свого заступника в провіді міністерської ради Некрасова слідуєчий лист: „З огляду на те, що я, мимо всяких видах мною заряджень не можу доповнити тимчасового правительства в спосіб відповідаючий кінцевим вимогам незвичайної історичної хвилі, яку перебуває край, не можу також прийняти відповідальності перед радою міністрів і прошу тимчасове правительство, щоби мене звільнило від усяких моїх функцій“.

Керенський виїзав з Петрограду. Тимчасове правительство порішило не прийняти димісії Керенського. Рішене ухвалено ще того самого вечора після наради з визначними політичними представниками, членами виділу Думи і виконуючого комітету робітничко-жовнірської ради та преоставниками селянської ради.

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.) На конференції представників партій, яка вела ся цілу ніч з 4. на 5. с. м. згоджено ся на те, щоби Керенському поручити реконструкцію кабінету. Соціалні демократи, соціалісти революціонери і радикальні демократи поставили услів'є, що нове правительство не відступить від заяви з 31. липня, кадети домагають ся, щоби правительством було незалежне від впливу і натиску поодиноких політичних партій.

Керенський.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Дня 4. с. м. попол. відбуло ся в Зимовій палаті нове засідане ради міністрів, у котрім взяв участь також Керенський, котрий вернув до Петрограду і з'яв на зад своєю димісією, дізнавши ся про вислід учорашнього пізнього засідання. Вечером Керенський конферував з ріжними політиками.

ПЕТРОГРАД (П. Аг.) Тимчасовий комітет думи, вислухавши звідомлене Роджанка про конференцію в Зимовій Палаті, признав за річ безоглядно потрібну, щоби поручено Керенському зложити кабінет.

Нові люди в Пруссії.

БЕРЛІН (Ткб.) „Nord Allg. Ztg“ доносить: що цісар Вільгельм згодив ся на звільнене від уряду пруських міністрів Безелера, Тротта, Шорлемера, Ленцого, Лебля і держ. секретарів Креткого, Ліску, Ціммермана і Ріхтера. На чолі уряду для внутр. справ стане бурмистр Кельну Вальдфур, уряду господарського Швандров; держ. секретарем для загр. справ буде Кільман, управителем уряду виживлення буде Вальдов. Міністром судівництва буде Шпан, внутр. справ Дрю, освіти Шміт, рільництва Айзенгарт-Роте, президентом регенції буде Гердт.

Важне для реклямованих в увільнених околицях Галичини.

Міністерство оборони краю зарядило рескриптом з 31. липня с. р. К. О. № 60413 ек 1917, щоби обов'язаним до військової служби, остаючим в околицях Галичини, відобраних ворогові, котрі в хвилі рос. наїзду були звільнені від тої служби на час неозначений або до означеного речення, — звільнення сі обмежувати зглядно продовжувати до 30. падолиста с. р.

Політичні власті і ої інстанції мають обов'язок особам таким виставити відповідні посвідки, а заразом предложити що-до них внесення реклямаційні в приписаній дорозі службовій.

Офензивний похід.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). На схід від Чернівців переступлена лінія, на якій мин. року почала ся офензива Брусілова; у схід. Галичині лежить вона 60 км. поза новим фронтом. На Буковині на схід від Радівців занята Гадікфальва, через що більша часть лінії зел. Чернівців Сучава в наших руках. На південь від Бистриці Росіяни уступають; ми перейшли ріку Ніагра. На схід від Кімполонгу натрапили ми на погано

скалічені жіночі трупи, які лишила за собою XII дивізія рос. кінноти.

3 пресової кватири.

Відень, 6. серпня 1917.

На фронті Сочі незвичайно оживлена діяльність артилерії. Також плоскі горби Красу були метою огню ворожої артилерії. Вживала вона стрілен, які видавали отруйливі гази і летіли далеко поза фронт.

Наші хоробрі летуни обкидали вчорайшої ночі зелізн. стацію і табор в Пелецо. Стверджено чимало цілних метів. Мимо хмарної погоди була і в Каринтії жива бовва діяльність.

На Буковині опір ворога росте, головном межі Дністром і Прутом. За те з буковинських гір уступає ворог перед наступами наших хоробрих в'йск, які обсадили Гадікфальву Сольку, стоять під містом Серетом, а від Сучави ділить їх тільки однодневний марш.

Цісар на Буковині.

ЧЕРНІВЦІ (Ткб.) 6. серпня. И. В. Цісаря, що прибув тут перед полуднем, повитано з великою радістю.

Укр. послы Буковини до Цісаря.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Голова клубу укр. парлям. і сойм. послів Буковини п. Василько вислав до Цісаря чолобитню іменем укр. населення Буковини і його правних представників з заявою, що мимо ворожого наїзду буков. Українці лишили ся в душі вірні тим почуванням, які їм диктує сторожа на найдалішій сході: вірні Цісареві і Австрії.

З парламентарних комісій.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Правнича комісія зібрала ся нині. Вибрала референтів, а пос. Офнер реферував про зміни пброблені палатою панів в ухвалах посольської палати що до військового судівництва і ревізії вироків полєвих судів. Рішено тих змін не признати.

Тайні умови між Францією і Росією.

БЕРН (Ткб.) В англійським парламені вніс пос. Сміс інтерпеляцію що до гайної умови між Росією і Францією і питає, чи правительством знає що в тій справі, чи справді крім Альзатії і Льотарингії мало би ся Німцям зрабувати землі на схід від Рену.

Бальфур відповів, що про ту справу знає тільки з часописий. Коли пос. Сміс почав далі говорити, відібрано йому голос.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Петроградський дневник „Ізвестія“ вимагає від франц. правительства ясної відповіді, чи правдиві ревелайції німецького канцлера про тайні уклади між Росією і

Францією дотично намірених анексії німецьких земель.

Неправдиві вісти про воздушний напад на Полю.

ЛЮГАНО (Ткб.) Агенція Стефанія розголошує, що італійські летуни в посліднім нападі на Полю згідно з нормами Італійців берегли ся спричинити жертви в людях. За те Австрійці обкидали бомбами густо заселені місцевини на берегах венецької рівнини і від устя По до устя Сочі.

Що до того є міродатне звідомлене ц. і х. команди флоту, після якого метою воздушного нападу наших летунів були виключно військові заклади на побережжю і над рікою По.

Коло польське і правительство.

КРАКІВ. (Ткб.) Зібране тут Коло польське рішило не взяти участі в зложенню парламентарного кабінету.

Поляки на Україні.

Польська конституція на Україні. — Польський сойм „kresowy“. — Виконуючий комітет.

Краківський „Czas“ доносить ось що: „Польський політичний комітет в Києві скликав з'їзд представників польських організацій на Україні. („Czas“ пише постійно: на „Rusi“). Був се правдивий польський сойм „kresowy“, в яким взяло участь 512 делегатів, репрезентуючих 288 організацій політичних, суспільних, просвітних.

Наради тривали 8 днів, до 8. липня і покінчили ся ухваленем: „Уставу польської людности на Україні“, та вибором виконуючого комітету. Згаданий устав се рід національної конституції, яка так означає права Поляків:

„Поляки, як рівноправні герої на Україні, користують ся всіми правами цивільними, публичними і політичними: мають право до всякої діяльности в цілі вдержання, поширення і розвитку польської національности її мови, культури і економічно-господарських інтересів. Польська мова повинна бути признана одною з краєвих мов і як така мати рівноправність в уряді, в школі і суді. Для порішування про всі національні справи на Україні, для завідування всіми областями публичного польського життя творять Поляки власний орган репрезентаційний і власні виконуючі власті як органи внутрішньої польської самоуправи під назвою „Polskie zgrupowanie na Rusi“ і польський виконуючий комітет.“

Неправдаж — не багато як на польські апетити?

Перед Камінцем Подільським.

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.) Неприятельські в'йська заняли село Кудринці, положене 20 верст на захід від Камінця Подільського.

Хронольоґія подій.

Тимчасове Правительство супроти домагань російської України.

Відень 3. серпня 1917.

Із наспівших сюди російських часописей подаю в хронольоґічнім порядку вістки, які попередили видачу акту Тимчасового Правительства про автономні права України.

„Русское Слово“ з 7. н. ст. липня доносить із Петрограду: На останнім засіданню членів Тимчасового Правительства продовжувалась дискусія над питанням про висилку особної комісії у Київ для вияснення на місци домагань Центральної Української Ради. Розв'язка сього питання зустрічаєть ся з великими перепонами головном тому, бо ніяк не можна найти відповідного комплекту для згаданої комісії. А до сього скомплювала ще справу ухвала останного засідання центрального комітету партії народної свободи (кадетської), яка рішила, що в комісії, яка має бути вислана, не сміє брати участі ніхто з представників партії. Отже в якій формі виступлять тепер зносини Тимчасового Правительства з представниками Ради — поки що не знати; тай загалом лишаєть ся відкритим питання про намірену висилку комісії.

Становище кадетів.

„Русское Слово“ з 7. н. ст. липня доносить із Петрограду: Тому, що партія народної

свободи (кадетська) відмовила ся вислати своїх представників в спільну делегацію для переговорів з Центральною Українською Радою, Тимчасове Правительство признало, що висилка такої делегації є неможлива. По слухам, партія народної свободи мотивує свою ухвалу в слідуєчий спосіб: Вона докажує, що делегація можлива лише в двох випадках: — або делегати Тимч. Правительства дістануть припоручене висловити Раді за її намагане відділити ся від Росії рішаючий й авторитетний осуд, або їм передасть ся повновласть признати автономію України. Середнього шляху партія народної свободи не видить. Тоді міністер рільництва В. М. Чернов поставив на засіданню міністерської ради внесок, щоби у Київ вислати спеціальну комісію, в склад якої увійшли би члени Тимчасового Правительства й представники від всеросійського з'їзду Рад робітничих, салдатських й селянських депутатів. Внесок В. М. Чернова буде мабуть зреалізований.

Правительственна комісія для української справи.

„Кієвська Мсль“ з 8. н. ст. липня доносить із Петрограду: На нічнім засіданню з 7. н. ст. липня скомплювано комісію Тимчасового При-

вигляда для висилки у Київ в цілі поршєня українського питання. Головою комісії іменовано заступника міністра внутрішніх справ князя Урусова. Інші члени комісії слідує: князь Крапоткін, академіки Бернацький, Ольденбург й Демидов, Аксентієв й Короленко. Передискутовано інструкції Тимчасового Правительства для комісії.

В розмові з журналістами кн. Урусов заявив: „Ми мали виїхати вже нині, та досі ще не наспіла згода Аксентієва й Мясковина, які намічені правительством як члени нашої комісії. Поки що мої функції ограничені на те, що я по приїзді до Києва маю відбутися наради з політичними діячами. Ми офіційно довідаємося про домагає Україну. Я й мої старі знайомі дуже добре знаємося з Грушевським й з іншими. Шляхом дискусії на нарадах ми вияснимо точку погляду України. Лично я маю вражєне, що вістки про українське питання дещо переборшені. Між іншими: Тимчасове Правительство не знає нічого офіційно про сформованє українського комітету міністрів. Цілю комісії являєть ся тому — дістати безпосередно від Української Центральної Ради вістки й вияснити мотиви публікації Універсалу. Річ в тім, що Тимчасовому Правительству не цілком точно представляють положєне на Україні. З одного боку, одні земства України виставляють цілком точно означені домагає, з другого однак, інші земства домагають ся чогось зовсім протилежного. Завтра, очевидно, ми виїдемо у Київ, Ми забавимось там 10 днів“.

Розбите комісії.

„Русское Слово“ з 9. н. ст. липня доносить із Петрограду: Осібна комісія, призначена для розв'язки українського питання на місці, розпала ся. Перш усього цілком відказали ся від участі ізза чисто-партійних уваг академіки Бернацький й Ольденбург. Кн. Крапоткін відказав ся від поїздки ізза недуги. Президент селянського з'їзду Аксентієв й В. А. Мясковин заявляли, що пильні справи вимагають безперервної присутності в Петрограді. Знов же В. Г. Короленкові, як показуєть ся, не доручили телеграми Тимчасового Правительства, на основі якої його запрошено до участі в роботах згаданої комісії. На передодні виїзду комісії князь Урусов явив ся на засіданні Тимчасового Правительства й заявив, що по правді — комісія складаєть ся тепер лише з двох членів. З уваги на се, правительство кинуло думку висилки осібної комісії у Київ для полагоди українського питання.

„Кієвская Мысль“ з 10. н. ст. липня доносить: Як ми вже писали, в склад установленої Тимчасовим Правительством комісії для розгляду українських домагає запрошені між іншими предсідатель полуднево-західного фронту всеросійського земського союзу С. П. Шликевич. Третього дня С. П. Шликевич дістав від предсідателя сеї комісії князя С. Д. Урусова звідомленє про се, що члени комісії приїдуть до Києва в понеділок, 9. липня. Та вчєра С. П. Шликевич дістав від князя Урусова слідуєчу телеграму: „Припоручєне, данє комісії, переміненє“.

Справа приїзду правительственной комісії на сєсію Центральної Української Ради.

В „Кієвській Мыслі“ із 10. н. ст. липня читаємо: В неділю, 8. липня засіданє Центральної Української Ради почало ся о годині 4. по пол. Президував М. С. Грушевський. По відкритті засіданя Рада вислухала надпрограмової заяви про організацію Тимчасовим Правительством осібної комісії для українських справ, про що вже були вістки в часописах. Питанє про комісію рішено передати на розгляд Генеральному Секретаріатови Ради разом з представниками фракцій Центральної Ради.

Нова комісія.

„Русское Слово“ із 9. н. ст. липня доносить із Петрограду: М. І. Терещенко й І. Г. Церетелі поїдуть із Головної Кватири у Київ для всестороннього виясненя на місці українського питання.

Нарада міністрів в Головній Кватирі.

„Русское Слово“ із 12. н. ст. липня доносить із місць побуту Головної Кватири: О год. 12. приїхали сюда І. Г. Церетелі, М. І. Терещенко й Н. В. Некрасов. Їм вийшли на зустріч А. Ф. Керенський, А. А. Брусилов й Лукомський. Всі відбули зараз нараду в вагоні. Одним із важливіших питань являєть ся відношенє до українського руху в зв'язку з поїздкою міністрів до Києва для переговорів з Центральною Українською Радою.

Відїзд міністрів до Києва.

„Русское Слово“ з 12-го н. ст. липня доносить в Могилєва: Міністри М. І. Терещенко,

І. Г. Церетелі, Н. В. Некрасов відїхали до Києва.

Приїзд до Києва й спільна нарада з представниками Центральної Української Ради.

„Рѣчь“ з 13 го н. ст. липня доносить із Києва: Приїхали міністри: Терещенко, Церетелі й Некрасов. Останній відїїхав на фронт. Нині очікують ще приїзду А. Ф. Керенського.

„Угро Россіи“ з 13 го н. ст. липня доносить із Києва: Міністер залізниць Н. В. Некрасов, що тут приїхав, виїхав нині на фронт. Вечєром відбулось в палаті спільне засіданє виконавчих комітетів в українській справі. Брало участь І. Г. Церетелі, М. І. Терещенко й А. Ф. Керенський.

„Рѣчь“ з 13 го н. ст. липня доносить з Києва: Вечєром відбулось при участі міністрів спільне засіданє всіх виконавчих комітетів Центральної Української Ради, на якій піддано під дискусію українське питанє.

Наради міністрів з Українцями.

„Русское Слово“ з 14-го н. ст. липня доносить із Києва: Сьогодні відбулась о 2-й по пол. конференція міністрів Церетелі й М. І. Терещенка з членами українського Генерального Секретаріату. Як ходять слухи вияснись можливість повної згоди. Тимчасове Правительство признає Центральну Українську Раду вищим кравним органом, під умовою, що Рада буде доповнена представниками національних меншостей. О 5-й год. по пол. почалось друге засіданє в цілі детального сформулованя умовин згоди. На тім засіданні брав участь крім І. Г. Церетелі й М. І. Терещенка ще й А. Ф. Керенський.

Засіданє Тимчасового Правительства.

„Русское Слово“ з 14-го н. ст. липня доносить із Петрограду: Нині відбулось в хаті президента міністрів кн. Г. Е. Львова чергове засіданє членів Тимчасового Правительства. В 2-й год. по пол. до мешканя князя Львова приїшла з Києва телеграма від перебуваючих там міністрів з донесєнем, що тамє нині приходить рішачий момент в переговорах з представниками Центральної Української Ради. Має відбутися засіданє Ради, на яким западуть відповідні постанови й тому міністри-делєгати бажали би мати спрємгу безпосередних зносин з Тимчасовим Правительством й могли бути в ним в безперервних контактах. Князь Львов за пропонував пооголошеню телеграми членам Тимчасового Правительства перенести засіданє до будинку Головного Телеграфу, щобі могли прямо зносити ся з Києвом. Засіданє Тимчасового Товариства відкрилось наново в палаті Телеграфу, в кабінеті начальника Телеграфу. Секретарі передавали відібрані лєнти телеграм прямо на засіданє правительства й звідси брали назад на лєнти відповіді правительства. Засіданє тягнулось без перерви до 7-ї год. вечєром й в 9-й годині зачалось знов в тім же кабінеті Головної Управи Телеграфу. Із наспівуючих одна по другій телеграм вияснилось, що перебуваюч. в Київі міністри на протязі першої половини нинішнього дня вели переговори з представниками Ради й, по їх думці, дійшли до корисних результатів з Радою. В 3-й год. зачалось засіданє Ради, що протягнулось до вечєра. Останна наспівана вістка доносить, що Рада як-раз ухвалила резолюцію, яку перебуваюч. в Київі міністри вважають можливою до прийнятя Тимчасовим Правительством. Міністри негайно вернуть до Петрограду, при чім переїдуть через Головну Кватиру, де задержать ся на короткий час. Їх приїзду очікують в Петрограді в неділю, 15 го липня вечєром.

Промова Керенського про автономію України.

Новое Время“ з 15-го н. ст. липня доносить із Києва: Керенський відїїхав Губернський Комітет для справ поживи. Відповідаючи на промову предсідателя делегатів українських селян, який витав провідника революційної російської армії й обіцяв віддати для заосмотрєня армії всім необхідним ціле майно українського селянина та прирік виповняти точно й без спротиву прикази любимого народного вождя, Керенський виголосив слідуєчу промову:

Товариші горожане! Вертаючи назад на фронт, я бажав би привести там привіт від сільського населєня України; нині перед українським народом відкриваєть ся шлях, на яким він може дійти до осягненя автономного істнованя в дружній родині братніх народів, яка створить — я переконаний — федеративну російську рєпублику.

Вірю, що на заді й на фронті всі горожане тепєр забудуть про все й обєднують ся в однім пориві, в пристрастї й непоборимім бажаню спасти Россію.

Я переконаний, що сей могучий, стихійний порив спасєня вітчизни обхопить всі народи Россі, а український перший між усіми.

Пішлїть в ряди армії нових борців, дайте їй пом.ч хлїбом, підніміть її дух приміром великого подвигу самопожертвованя й хай ми будемо мали право сказати на фронті: в заді нема свідомих чи несвідомих зрадників, які хочуть встроїти в спину революції ніж й підготувати ворогів свободи, рівности й братерства.

8-ого СЕРПНЯ 1917.

здержуємо висилку „Дїла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надїшлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 6 серпня 1917

— Галицька адміністрація. Нам пишуть: В осєни 1916 заклєчило ц. к. старство в Камініці струм. з філією товариства „Просвіти“ умову, якою винаймило в „Народнім Домі“ льокаль на бюра старства і причинської комісії з 15 убікацій крім пивниць за чиншом м.сячним аж 400 кор. Чинш після умови мав бути платний квартално з гори. І що-ж до 2 серпня 1917 не заплачено аж сотика мимо ріжних устних і письменних ургєнсїв. Коли ж на домі філії тяжить довг гіпотечний, а дозодів з дому тепєр майже ніяких нема, видїл відніс ся до президії намісництва, а крім того поручив адвокатови написати лист з упімненєм до ц. к. прокураторії скарбу. На се упімненє адвокатське с. к. galicyjska prokuratura skarbu зволила сєму адвокатови відписати, що вона не є покликаною до посередництва між стороною і властю. Коли ж і на письмо до президії намісництва нема до нині ніякої відповіді, осміляємось в тїй дорозі запитати президію, чи зволить ласкаво поручити виплату цілого залягаючого чиншу, чи філія має виступити судово?

— До відомости українських урядників і їх родин. Нам пишуть: В Краєвій Централі для відбудови Галичини Секція IV. можна користати з підмог до висоти 2000 К на поратованє в загроженій своїй екзистєнції. З сеї підмоги можуть користати всі, котрі наслідком війни утратили сталий свій зарібок, були зрабовані з біля, одїня і хатної обстанови, на сплату довгу затягнутого на висше наведєне. Висші претенсії понад згадану квоту можна одержати лиш в формі позички. Поданя неостємпльовані в двох примірниках, потверджєних ур. гром. або парохіяльним а також службодавцем, належить присилати до нашого товариства. Товариство українських приватних урядників буде дуже радо подавати ближшї поясненя і помагати в виготовленю подань до Централі та старати ся о корисні полагождєня. — За Виділ Товариства українських приватних урядників у Львові, вул. Домініканська ч. 11: Дєнис Кучика, заступник голови, Іван Стернюк, секретар.

— В справі „Загальної Української Культурної Ради“. (Комунікат). Сходини Товариства „Взаїмної Помочи“ галиц. і буков. учителів і учительок в таборі виселєнців у Гмінді, які відбули ся дня 30. липня с. р. в місцевій, таборовій школі, де брали участь також і учителі гімназіальних курсів, по вичєрпуючій дискусії, в якій основно обговорєно усю діяльність „Загальної Української Культурної Ради“ прийняли більшою голосів слідуєчу резолюцію: 1) Зібрані стверджують, що „З. У. К. Р.“ у Відні зовсім не сповнила задач, які собі поставила. 2) Зібрані стверджують, що дотєперішнїя організація „З. У. К. Р.“ противить ся загально прийнятим демократичним основам. 3) З огляду на се домагають ся зібрані як найскоршого перевєдєня повної реорганізації „З. У. К. Р.“ на основі вибору з волі громадянства, з тим, що круг її діяльности повинен обмежити ся до культурних і шкільних справ українських виселєнців. — За Виділ Товариства Я. Зазуляк, секретар.

— Початок шкільного року 1917/18 в народних і середних школах. Пресовий департамент у президії міністер. ради подає до відомо, що ширєні вісти про вкорочєнє шкільних фєрій неправдиві. Не було навіть гадки змінити заря-

дження що до початку шкільного року видані при кінці мин. шк. року.

— Долинщина. Довірочні повітові оргарізаційні збори Долинщини відбудуться в Долині в комнатах тов. Бесіда дня 23. серпня в четвер точно о год. 3 пополудни з рефератом делегата У. П. Р. і З. У. Р.

— Сільський Господар комунікує: Ціни відбору за збіжжя збору 1917 р. В порозумінню з міністерством рільництва і скарбу видав ц. к. уряд виживлення населення під днем 31. липня 1917 р. В. з. д. ч. 327 розпорядок, визначаючий ціни відбору на деякі роди землепродуктів. Після сього розпорядку обов'язані є коміснери воєнного заведення для обороту збіжжям платити за низше названі роди збіжжя, зібраних в 1917 р., слідує ціни відбору за кожний метричний сотнар: За пшеницю і оркиш 40 К, за жито 40 К, за ячмінь 37 К, за овес 36 К. За мішану збіжжя платити муть коміснери ціну найдешевшого рода збіжжя, яке находитсь в мішанці. Господарі, які відставлять пшеницю і жито найпізніше до 15. листопада 1917 р., одержуть як премію двокоронні додатки до ціни відбору при кожнім метричній сотнарі. Ціни насіння свх висше наведених збіжжя ура вильнив розпорядок міністерства рільництва з дня 5. липня 1917 р. В. з. д. ч. 286 (гл. Господарська Часопись з дня 25 липня 6. р. ч. 14). Додатки, про які говорить ся в сім розпорядку, мають бути дочислювані до нинішніх цін відбору, пр. оригінальне насіння пшениці у годівельника коштувати ме 40+20 К отже 60 К. Перший відсів оригінального насіння 40+12 К отже 52 К і т. д. Повні ціни відбору платити муть коміснери за збіжжя здорове, чисте і сухе, як що занечищене не переносить 2 процент ваги збіжжя. При збіжжю, яке що до якості не відповідає висше наведеним вимогам є управлений коміснер робити відповідні потручення з ціни відбору, однак потручення сі не можуть виносити більше як 15 проц. ціни відбору. Всякі спори мж господарями а коміснерами Воєнного Заведення для обороту збіжжям лагодить повітовий суд в окрузі якого находитсь збіжжя. Судове поступоване не звільняє господаря від відстави збіжжя коміснерови. Господар має рівнож прийняти жертвувану йому коміснером знижену ціну відбору. Рішене повітового суду можна оспорити до 8 днів. Рішене другої інстанції є неоспориме. Ціни відбору платні є після довершеної віддачі збіжжя в стації заладовання або в чині або складі назначеним Воєним Заведенням для обороту збіжжям. Ціни відбору обіймають рівнож кошти заладовання і перевезу до найближшої стації залізничної зглядно млина або складу. Виплати ціни відбору муть господарі домагати ся на основі дуплікату набірнього листа зглядно посвідки млина або складу. Р. зпорядок отсей входить в жите з-днем оповіщення (оповіщення наступило 2 серня с. р.) діла: однак всяпать на збіжжя збору 1917 р. який перед обов'язуючою силою сего розпорядку перебрали від господарів коміснери Воєнного Заведення для обороту збіжжям.

— Дирекція української гімназії в Перемишлі розписує з реченням вношення подань до 15. серпня (на адресу дирекції) конкурс на прийняте учеників до отсих інституцій: 1) Гімназійний Інститут (інтернат на 110 місць) за місячною оплатою 100 к., з чого треба платити 40 к. в натураліях. Членська вкладка 6 к., за інвентар 30 к. річно. 2) Бурса св. Миколая (на 100 місць) за місячною оплатою 70 к., з чого треба платити 30 к. в натураліях. Членська вкладка 6 к., інвентар 10 к. річно. 3) Бурса Дешеві Кухні (60 місць) за місячною оплатою 45—50 к., з чого треба платити 20 к. в натураліях. Членська вкладка 3 к., за інвентар 5 к. Кожний питомець мусить привезти з собою 6 пар біля, 6 хусточок, ковдру, коц, два простирала і сінник. Прання не бере на себе жадна інституція. Натуралія за цілий рік треба зложити по можності зараз з початком року. За святочні фєрії не вільно нічого відтягати. Місячні оплати, а також всякі гроші на потреби учеників належить слати лиш на адресу заряду інституцій, а ніколи на адресу ученика. Бурси і Інститут дають також інструктора, але дуже слабкі ученики муть за окрему поміч доплачувати дещо після умови. 4) Харч для доходячих в Дешевій Кухні стоїть місячно 30—35 к., з чого треба платити 20 к. в натураліях. До подання треба долучити на відповідь заадресовану картку. — Директор Алискезич.

— Гімназійних учителів і учительських яндидатів, що хотіли би обняти посаду в рогатинській гімназії У. П. Т. просимо зголошувати ся прямо до Головної Управи Українського педагогічного Товариства у Львові, вул. Мохнацького ч. 12. 1—2

— В справі обнови української гімназії в Рогатині просить Вп. отців, учителів, начальників громад і всіх ширих прихильників нашого

шкільництва в рогатинській і сумежних повітах подати відворотно число учеників (імя і прізвище), які наміряли би вписати ся до укр. гімназії в Рогатині, подаючи також до котрої класи. Здібну дитвору належить підчас фєрій ко нечно приготовляти до вступного іспиту до гімназії і так само про се зв'єстити. Всі письма просить слати на адресу: о. Павло Кудррк, парох в Рогатині. 1—3

Пам'ятайте про жертви
на фонд укр. жур-
налістів ім. Яросл.
Весоловського
"ДНІСТЕР"
"Зем. Гіп. Банк"
Львів.

ОПОВІСТКИ.

Второк, 7. серпня 1917.
Нині: греко-кат.: Усп. св. Анни — римо-кат.: Кастана В.

Завтра: греко-кат.: Єрмолія — римо-кат.: Карияка.

З Краєвого Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзірних Р.д і Комісії контролю, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних стоваришень, просимо безпозоволочно подати відомости короткі а докладні про стан їх стоваришень, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівки з поданням хто опікуєть ся стоваришенням, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 75 1—10

Діти урядників "Дністра" у Львові зробили в половині цвітня с. р. своїми жертвами щасливий початок "Фондів ім. митрополита А. Шептицького для укр. сиріт", а жертва апостольського адміністратора Босни, о. митрата Ол. Бажюка і його вірних в сумі 2036-50 К, яка влинула 31. липня, заокруглила першу чверть мільона корон. Другу чверть мільона зачав отаман УСС., меценас д. р. М. Волошин, щирий прихильник акції ратовання укр. сиріт, жертвою 100 К; дай Боже, щоб в щасливу годину і щоби на другу четвєртину мільона не треба було довго ждати! — За Секцію "Живого пам'ятника": о. В. Лициняк.

Земельний Банк Гіпотечний, спілка акційна у Львові повідомляє своїх Вп. вкладників, що з огляду на теперішній господарський застій буде від 1. серпня 1917. аж до відклику опроцентовувати вкладки біжучого рахунку по 3 1/2%.

Подаєсь до відома П. Т., що з днем 1. липня 1917 р. обнизили ми стопу відсоткову на 3 1/2% від всіх вкладок ощадностей в наших стоваришеннях улькованих. Дирекція Кредитового господарського Тов. а "Руський Народний Дім" в Цішанові, стоваришення зареєстр. з обмеженою порукою.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 5. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група військ Макензена. Нічого важного.

Група армії Кашіна. Йосифа: На північ від долини Кашіну нові даремні російськомунські наступи проти наших гірських військ. У куті трьох країв забрано неприятелеви місцевости Броштєні і Гольдіта. В південній Буковині дійшли ми за Валу і Молдавицю Ватру. Над Сучавою Росіяни відступють за Радівці. На південний схід від Чернівців дійшли ми до границі.

Група кн. Леопольда: На північ від Прута ведеть ся боротьба за боєвища новорічних боїв 1917 р. До вчєра вечером неприятель був вже вичерпаний з части місцевости Боян, зі села Рапєта і західних стоків Болжог. На північ від Дністра в багатьох місцях збільшена артилерійська боротьба.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Монте Саа Габрієле і вишчина Красу вчєра були через кілька днів острілювані огнем тяжких Італійських гармат.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На північний захід від Корча неприятельські відділи старали ся перейти через Бєволо, але їх відперто.

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат.

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

при вулиці Краєвщини ч. 6. 12—7

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер "Save", пакет за 1-20 К. На провізцію василаю тільки за попереднім надісланем належності і 40 с. на порто. — Одиноке вступство S. FEDER, — Львів, Синотуська ч. 7. 70 2—30

Україна з ук'єнним в добрим поступом, однорічним курсом гандлевим, зі стєн графією і німецькою ко-респондєнцією, пошукує посади у Львові від 1. вересня с. р. Оголошеня під: о. Гасія Микола, парох в Берез-дівцях. 73 1—5

Інструктора потрібно, котрий бє приготував учєнтя ІІІ. гімн. до здаваня на віпроці (в лютім 1918) матеріалу з другого курсу ІІІ. кл. гімн. і першого курсу ІV. кл. гімн. О. Киряло Фадєвич в Стрілсках нових, почта в містцї, повіт Вібрка (вузш. воєнн. оур.). 74 1—5

Пошуую Інструктора-академіка на цілий рік 1917/18 до дв'х дітей з І. кл. гімн. і хлопця з ІV. кл. нормальної. Услія письменно під адресою: Паславська — Визовниця коло Ярослава п. Іоса. 76 1—2

Потрібна учителька в священнічїм домі в ук'єнним семінарєм або ліцеум, для приготування 2 дівчат до 5 класи. Услія письменно під адресою: Паславська — Визовниця коло Ярослава п. Іоса. 78 1—3

філія відєвського Тов. обезпечєнь Аліянц

у Львові, вул. Зіморозича ч. 5.

просить всіх своїх П. Т. членів, які в приводу воєнних перешкод своїх премій досі не платили, щоби як найскорше у власнім інтересі зголосили ся устно або письменно до нашої філії з поданням числа своєї поліци після 1—? ч го ми дамо їм бл. вші поясненя. 71

Ученики

знайдуть примішенє в хаті урядника укр. інституції в середмістї. Родительська опіка і догляд.

— Часть заплати за станцію в натураліях. — Зголошеня до Адміністрації "Діла" під В. К. 2—7

Канцелярія адвокатська у Львові глядить

Добра винагорода. Посада до обнятя зараз. Відомість: Адміністрація "Діла": "Конципєнт". 68 3—3

КРОЇ і ЖУРНАЛІ

поручає
Р. ЛЯНДАВ
Львів, ул. Чарнецького 3.
XVI 1—2

Стару адресу

при зміні
на нову конче
подавайте.
Адміністрація
"Діла".

Кмон, Віск, Відпадки свічок

купує

І. БОРИС

Перемисьль.

Оповідка.

Отсим маємо честь пов домити П. Т. Основателів "Українського Краєвого Товариства охорони дітий і опіки над молодіжню" у Львові, що перші загальні збори сего Товариства відбудуть ся по думці §§. 13, 14 і 44 що йно тепер затвердженого статута в середу 15 серпня с. р. о год. 4 по пол. в комнатах Тов. "Дністер" з отсим порядком нарад:

- 1) отворєне зборів,
- 2) поясненє статута,
- 3) вибір Президента і 11 членів Головної Ради,
- 4) вибір 3 членів ревізійної Комісії,
- 5) внески.

Львів, дня 6. серпня 1917.

За "Український епарх. Комітет опіки над воєнними сиротами" у Львові.

В Нагірній голові. о. В. Лициняк секретар.

Діло

Виходить щодня, крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Кonto почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
цілорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
цілорічно . . . . . 36.—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20.— М.
цілорічно . . . . . 40.—

За зміну адреси платять ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпальтова 40, в надісланім 60, в оповістках 80 с, в редакційній часті 1 К. Повідомлення про вінчання і заручини 1.50. Некрольоґія стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою умовою.

Один примірник коштує у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: д-р Василь Пачебас.

Дальші бої на східнім фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 7. серпня.

В області групи Макензена німецькі війська на вівнїч від Фокшанї приступом здобули сильні російські укріплення, піймали 1.300 бранців і здобули 13 гармат.

Над гор. Путною слабші ворожі наступи не вдали ся. На горі Кашінул ворог знов виснажував ся в завзятих наступах, котрі коштували його багато втрат. Наші хоробрі оборонці в протинаступі відперли його кожним разом у завзятій рукопашній боротьбі. На північ від Дердейтельдеш ми захопили кілька укріплень по тім боці границі.

Наш похід під Гурагуморою, поборюючи завзятий опір ворога, посунув ся вперед.

На італійським боевищах: На хребті Фасана на півд схід від Кавалезо напад Італійців вломано нашим огнем. Ворожий батальон утік у повний розтіч. Над Сочєю вчора артилерійська боротьба знов ослабла.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 7 серпня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІНИ.

В долинах Серету і Суцави ми в боротьбі посунули ся вперед. Також в горах мимо завзятого ворожого опору ми зробили наступи. Нові румунські наступи на Кашінул і коло монастиря Лепси в долині Путни зломані, при чім вороги потерпіли значні втрати.

В групі Макензена пруські й баварські полки в місцевім наступі здобули приступом російські становища на північ від Фокшанї. Піймано 1300 бранців, здобуто 13 гармат і багато зброї.

Китай виповідає війну Німеччині і Австро-Угорщині.

НЮ ЙОРК. „Associated Press“ доносить з Пекіну: Тимчасовий президент в четвер затвердив однодушну постанову кабінету що-до відповідення війни Німеччині і Австро-Угорщині.

Канада зоружуєть ся.

РОТТЕ-ДАМ. (Тбк.) До Nieuve Rott. Societati“ доносять з Лондону, що канадський сенат прийняв пропозицію закону в справі обов'язкової військової служби.

Бесарабія не хоче злуки з Україною.

БЕРНО. „Petit Parisien“ доносить з Петрограду: З нагоди конференції, яка має розпочати ся між тимчасовим правительством і українськими делегатами, повідомила Бесарабія тимчасовому правительству, що Бесарабія противить ся прилученню до України і жадає автономії.

На військовій конференції в Києві, яка відбула ся під проводом Керенського, постановлено між ин., що жовніри повинні радше дати ся забити, а не повинні цофати ся.

Ще в справі видавництва для молодіжи.

Нам пишуть: Хочу докинути й своїх кілька слів до дискусії про видавництво для молодіжи. На провінційні часописи приходять не точно, тож годі було прочитати усі статі до сеї справи.

Що видавництво для молодіжи дуже потрібне, се признає кожний. І то періодичне, а різнородне. Ходить о те, чи творити нове, чи розширити дотеперішнє. Мушу тут заявити, що для молодіжи у нас видано досить багато книжок, а нестачі в власне у диточім видавництві. До тепер для дитин виключно випускало книжочки товариство „Український Учитель“ у Києві, а в останніх часах і „Учительська Спілка“ в Коломиї. Перед самою війною ухвалив з'їзд народного учительства у Львові приступити до видавання періодичної часописі та книжочок для сільських дитин при учительським товаристві „Взаїмна Поміч“, але війна перешкодила, а властиво злинила працю.

Щоби вже і в часі війни дати дітям до рук рідну книжку, і то евакуованим, що за нею тужать, приступив „Учительський Комітет“ у Відні до видавання „Военної читанки“. Відтак перебрав видавництво Кружок „Взаїмної Помічі“ у Гмінді, зорганізував відповідну видавничу спілку і приєднав співробітників. Досі видано 7 книжочок та 5 карток. Книжочки ілюстровані та дешеві, тож зднали собі симпатію серед барачової людности. Прим. листівку з портретом і оіографією Шевченка видано в 15.000 примірників і її зараз розхопили. Але видавництво не обчислене на зиск, а тільки оперте на власних силах (на уділах народного учительства у Гмінді). Через те мусить ждати, поки не випродасть увесь попередній наклад, а тоді може приступити до видавання нових книжочок. Для того багато рукописів лежить в теці та очідає своєї черги. Здало би ся, що би, як не всі, то хоч учительство піддержувало краще се видавництво — одинокє у нас для сільської дїтвори, а тоді воно потрапило би розвинути ся краще.

Се одна справа. А видавництво для молодіжи мусить дати нові твори з всіх областей знання. Передовсім звернути увагу на популяризованє української географії, історії, культури та помагати у виробленню національної свідомости.

З досвіду знаємо, що найкорше всяка ідея переходить в суспільність, як вона подана у повістевій формі. Тож на перше місце придуть історичні повісті, котрих у нас так мало. Але мусять вони бути ілюстровані. Оголошити конкурс, але з застереженням, що би автори брали по можности самі красні чати з нашої історії. (Не так, як у бібліотеці Насальського вийшло оновіданє „Осліпленє князя Василька“). Темними фактами нікого не можна просвітити. Нехай молодіж вчить ся з історичних повістей любови рідного краю, пошани для своїх національних ідеалів. Те, чого бажає у житю, але ще не має, нехай бачить у повістях живе, ясне. Нехай бере героїв повісти за взір для себе! Історичне оповіданє „Олеся“ написав тільки сільський учитель, не маючи претенсії дати літературний архитвір, але тільки подати в руки дїтвори на село теплий спомин минувшини.

У Поляків хто инший виробив патріотизм, як не письменники? Яка горяча любов рідного краю у Красінського? Всюди подибати можна у Поляків історичні повісті Крашевського та Сенкевича.

Також крім повістей дати для молодіжи цілий ряд популярних оглядів, як історію мистецтва, музики і культури взагалі — хоч би після взірця В. Щербаківського: „Архитектура“.

А природничі твори — можна перекладати з усіх чужих мов, прим. астрономічні повісті Флямариона. Також дати цілу серію книжок про пласт, руханку, забави, описи подорожий і т. д. Багато цікавих книжок для молодіжи видала

„Українська видавнича Спілка. Тільки дивно мені, як можна видавати „Казки 1000 і одної ночі“ без ілюстрацій! За взір треба взяти ілюстровані „Казки та новелі“ д. В. Гнатюка.

Лиш треба зараз приступити до праці! На російській Україні увес запас українських книжок вже розпроданий, у нас в Галичині нема вже багато красших книжок.

Чи й тепер дискусія над видавництвом прогомонить безслідно — чи дасть добрі наслідки? Б. З-ий.

Цісар проти насильств у відбитих областях Галичини і Буковини.

Відень, 6-го серпня 1917.

Голова У. П. Р. п. Романчук одержав з кабінетової канцелярії отсе письмо:

„У відповіді надіпешу Вашу, вислану послом Петрушевичем дня 30 липня, я є в милім положенню заявити Вам ось що: Як тільки почала ся наша послїдна офензива в східній Галичині, зволів Його ц. і к. Величність приказати, що би супроти населеня відбитих областей поводити ся приязно. Дня 30 липня підчас подорожи Цісаря до Галичини вислано таку депешу до начальної команди армії: „Його ц. і к. Величність зволів найласкавіше зарядити, що в добутих назад областях Галичини і Буковини не вільно видавати вироків і засудів на основі воєнного права без судового переслухання, та що людність й поза тим має бути збережена перед незаконними насильствами і треба поводити ся з нею зичливо. На найвищий приказ всі присуди смерти, видані армією в полі, мають бути на будуче предложені начальній команді армії до затвердження. — Директор кабінетової канцелярії Польцер.“

Президія У. П. Р. у гр. Черніна.

Відень, 6. серпня 1917.

Президія У. П. Р. вібуде нині вечером конференцію з міністром заграничних справ гр. Черніном.

Мілюков проти Українців.

Льованна, 27. липня 1917.

Українське пресове бюро доносить:

О скільки ймити віру льондонському кореспондентови „Corriere della Sera“ мав Мілюков висловити ся перед англійським соціалістом Томсоном, що Українська Центральна Рада ніким не вибрана і тому за нею не може бути ніякого авторитету. Дальше мав сказати Мілюков, що члени Української Ради є іменовані під впливом якого то Скорописа, одного з прихильників Леніна, комітетами і агітаторами, які не мають ніякої відповідальности. Також мав Мілюков видвигнути проти українського руху важке обжалованє, заявляючи, що той рух викликаний Німеччиною. Тоді, коли Мілюков належав до опозиції, він говорив зовсім инакше.

Новий російський кабінет.

ПЕТРОГРАД. Керенський президент міністрів, а разом міністер маринарки й війни. Савінков управитель міністерства війни. Лебедев управитель міністерства маринарки. Некрасов міністер маринарки, а рівночасно заступник президента міністрів в часі його неприсутности. Управитель міністерства скарбу професор Бернацький, Аксентієв міністер внутрішних справ, Терещенко міністер заграничних справ, Чер-

нов міністер рільництва, Скобелев міністер праці, Пешеходов міністер апровізації. — Нікітін міністер почт і телеграфів, член академії Ольденбург міністер просвіти, Зарудний міністер справедливости, Ефремів міністер публичної опіки, Кокошкін державний контролёр, Воронов міністер публичних робіт, Карташев прокуратор святого синоду.

Звіт російського делегата з конференції у Стокгольмі.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.) На засіданні ради робітників і жовнів відчитав член виконуючого відділу Разанов звіт про свою подорож за границю, в яку удав ся разом з товаришами, щоби переговорювати р-зом з міжнародною соціалістичною конференцією. В тім звіті сказано: Грунт для міжнародної соціалістичної конференції був корисний. Всі були переконані, що конференція наблизить хвилю мира. Меншість німецьких соціалістичних демократів прийняла програму російських соціалістичних демократів в цілості. Більшість не була до того склонною, але мимо того заявила, що піддасть ся рішенням конференції і прийняла рівнож російську програму. Голандсько-скандинавський делегат бажав собі зразу, щоби ухвали конференції, о скільки розходиться о їх практичне переведення не вважали. Вкінці однак комітет відступив від того жадання і прийняв також російську програму. Всі змагання російських делегатів дійти до порозуміння з бернською комісією, яка держить ся швейцарської програми, були безуспішні. Англійська народна партія і більшість англійських соціалістів відмовилися взяти участь в конференції. День 8. вересня запропоновано як речення зібрання конференції.

Поводжене конференції є зависиме від наших англійських і французьких товаришів, а також від нас самих, бо події подібні як в днях 13. і 18. липня підколюють повагу робітничо-жовнівської ради не лиш в Росії, але також і за границею. Тому мусимо старати ся всіми силами усунути господарський розклад і привернути мілітарну силу.

Послідні вісти про воєнне положення.

Відень, 7. серпня 1917

З воєнної пресої квартири доносять: На тирольським фронті живіша діяльність артилерії і летунів. Австро угорські летуни зістріли в воздушній боротьбі над Арсєро два неприятельські літаки. Ці к. Артилерія заплала магазини амуніції на Монте Маїо і розігнала огнем неприятельський курінь, що наступав на південь від Кавалесе.

В Ромуні наші союзники, посуваючись через Фокшані, перейшли місцевости Чюшлен, Стреску, веліз. стачію Пунта Селка й Іванчешті. Вони стоять при виході Серету з гір в долину Дунаю.

Союзні війська зробили поступи в завзятих

боротьбах над горішнім бігом Серету та над притоками Бистриці, Молдави й Сучави.

В Альбанії австро-уг. летун приневолив не приятельського летуна осісти на півд. захід від устя Воюси.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: На сході Росії ставлять завзятий опір між Дністром і Прутом. На Буковині поступають союзники дальше вперед по обох боках Сучави. Сильний російський опір на північ від Молдави зломано і взято приступом узгір'я на північний схід від Фрасіну і горб 868 на північний схід від Вами. Над Бистрицею обсаджено Лунгені і зисунено лінії союзників аж до Борка.

Радославов про положення в Болгарії.

СОФІЯ 7. серпня. Президент міністрів Радославов заявив представителям болгарської преси про положення, що слідує:

Наша національна єдність загварантована трактатами, яких наші союзники боронять, як річі святої й ненарушимої. Мирова формула що до анексії цілком не означає зменшення прав Болгарії до посідання освободжених областей. Наші союзники дали нам формальне заповнення прав. Не боремо ся о імперіалістичні добути, але о здійсненні національної єдності. Болгарія з'єдинить части, які до тепер були відірвані від її національного стану посідання і в той спосіб направить ся безправний букарештський договір. Господарське положення краю дуже побре. Відносини до союзників знамениті. Центральні держави все готові заключити почесний мир.

Подорож Царя на фронт

Чернівці, 7. серпня 1917.

Цісар прибув 5. с. м. до Боднарова, а звідси автом до Коломиї, де вислухав звіту ген. полк. Крітека. В дорозі до Чернівців уладжені були триумфальні брами. Вийти вийшли з хлібом і солюю. Коло Шіпені населене окружило автомобіль, усі хотіли побачити і повитати монарха. Управитель краю Ендорф здав Цісареві на границі краю звіт про організацію помочи для краю. О 9 год. перед пол. прибув Цісар до Чернівців. Ту Цісар відобрав звіт від ген. Кевеша й іменував його пільним маршалком. Ген. Фабієви припняв Цісар ордер Леопольда I. кл. Відтак удав ся на богослуження до римокат. костела. На ринку були уставлені депутати військ. В ратуші промовив до Цісаря бурмістр. Опісля пішов Цісар до румунської церкви. По дорозі були уставлені офіцери і жовніри, які втекли з полону. Після їх оповідань, Росіяни впевняли, що не вернуть вже більше до Чернівців, бо хотять бути в дома при поділлі ґрунтів.

По богослуженню вислухав цісар в будинку крайового правительства звіт командантів груп про військове положення. З Чернівців вернув

цісар до Боднарова і відіхав до Відня, де прибув сьогодні пополудни.

Цісарські телеграми.

ВІДЕНЬ. Дня 6. с. м. післяв цісар з нагоди освободження Буковини телеграму в бажаннями до німецького цісаря. Німецький цісар відповів сердечною дещою.

Український Народний Університет.

Київ 12. липня 1917.

Дня 2 липня відбуло ся засідання членів Товариства „Праці“ разом з представниками від Наукового Товариства, Товариства Шкільної Освіти та Товариства Просвіти для спільного обговорення заснованя з осени сього р. Українського Народного Університету. Головою зборів вибрано проф. Павлуцького, представника від Наукового Товариства, за секретаря О. Грушевського. Заступник голови Товариства „Праці“ проф. Левинський розповів про стан загально пресвітних курсів Товариства „Праці“, та про плян з огляду на успіх сих курсів вважувати з осени Народний Український Університет. Після доклада був обмін гадок про плян будучого Університету, умови його діяльності та програм викладів. При сьому обговоренню виявилось, що існує ріжниця в поглядях на завдання Українського Народного Університету. Через те порішено вибрати комісію для розроблення детального пляну діяльності університету і доручити їй приготувати на слідуєче засідання доклад про завдання народного університету. Комісія складена з представників Ради Товариства „Праці“, з лекторів курсів, з представників Наукового Товариства, Просвіти Шкільної Освіти, та Просвітнього Відділу Партіі Укр. С. Д. Р. П. Комісія має право координувати членів. Раді Товариства „Праці“ доручено підготувати як найскорше слідуєче засідання комісії.

Про се засідання Комісії 19. червня доложено Раді Товариства „Праці“ в засіданні 23. червня. Рада Товариства „Праці“ призначила слідуєче засідання комісії на 4. липня, доручила виготовити доклади про завдання народного університету О. Грушевському а про плян діяльності на осінь д. Свенціцькому. Окрім того доручено О. Грушевському прочитати на курсах Товариства „Праці“ лекцію про Народний Університет, окрім того порішено було зробити анкету між слухачами вечірніх курсів.

(Нар. Воля.)

Пам'ятайте про жертви	
10.500	на фонд укр. журналістів ім. Яросл. Весоловського
4.000	на пам'ятник бл. п. Яросл. Весоловському
„ДНІСТЕР“	
„Зем. Гіп. Банк“	

Л. ОРЛЕНКО.

1

НЕСПОДІВАННИЙ ШЛЮБ.

Бувалящина.*)

Смутна й невесела встала вранці першого дня мясниці 1760 р. полтавська козачка Ганка Хвостичка, що мала власну хатину й невеличку оселю на самім шпилі замкової гори, за соборною церквою. Витопила вона піч, погодувала свинку, порала ся по господарстві, а якась невиразна нудьга точила її серце, не давала їй спокою. Кинула Ганка роботу, сіла на ганку трохи одпочати, тай задивилась на чудовий краєвид, що стелив ся перед її очима. Сонце вже височенько підбило ся на синьому небі і нестерпучим для очей сияєвом заливало безкраю просторинь, укриту снігом. Он білою стаяксю повилась річка Ворскла, а за нею темніють густі бори. Якись люди ворущать ся на льоду; то замкова челядь возить кригу для полковничої ледівні. Ліворуч на високій горі серед лісу, блищать на сонці верхи монастирської церкви і чути як там дзвонять до Божої служби, та вже не в звичайний, а в так званий „постовий“ дзвін, що ледви теленькає. Бач, у людей ще мясниця, а в ченців почав ся вже піст, бо і відправа у них вже постова.

Оттак задивившись і замислившись, Ганка трохи заспокоїлась і пригадала химерний сон, що сеї ночі приснив ся їй. Певно се він нагнав оту нудьгу, що цілий ранок гнобила її серце.

*) „Степ“ (Одесса 1916).

Снило ся їй, немов вона йде заміж, свашки та світки ведуть її в сірїчках та в квітках до Божого дому і грає троїста музика. Коли се не взяв ся старий протопоп Отафій Могилянський, став на дорозі, сварили ся з пастирем та й каже: „Не ведіть її, люди добрі, до Божого дому, а ведіть до дзвіниці та прикуйте в куню на сміх та на глум хрещеному мирови, бо йде заміж від живого мужа.“ І ось вона стоїть прикована за праву руку до дзвіниці та за сльозами й світу не бачить, а люди на неї пальцями показують та глузують. Аж тут підходить до неї її ж таки чоловік Максим, дає копійку та й каже: „Записала мене в грамотку то наж тобі ще й на подзвіння.“ І тут усе зникло, а вона прокинула ся, облита сльозами.

І після чого їй приверзлась отака нісенітниця. Хіба може після того, що була вона вчора на учті у свогож таки рідного брата Йосифа Павленка, а там зібрав ся увесь їх рід, та й знялась про неї розмова, що як то вона бідна горює на світі, ні вдова, ні заміжна. Ось вже осьмий рік минає, як її Максим подав ся на Запоріжжя та й закрив ся очима й плечима, ні слуху ні вістки не подає. Пова торік якийсь переказував через санджарівського козака Івана Сачавця, що „я вже, — каже, — до неї і до смерти не верну ся.“ За що то так? Чим вона проти його провинила ся? Не вже вона така йому брідка та осоружна, що він і знати про неї не хоче? Може, иншу собі найшов, красшу? Там того дива багато.

Тепер не те і в Січи, що було колись, як от і в пісні співають, що побачив запорожець чаплю на болоті та й каже: „Ого, братя, дівка,

я з нею кохав ся“. Тепер де були зимовники, то стали вже справжні хутори та слободи, і туди багато народу найшло, і дівок і жінок, що чоловіків покидали; та так, либонь і живуть безшлюбю хто кому до вподоби, як та невіра. Сміють ся люди, кажуть: незабаром і старі баби поплентають ся на Запорозькі слободи, бо там і вони потрібні. Що ж, коли й справді Максим з иншою зійшов ся, то повинен би й жінці дати розпуст, а не вважати її даремно світ, бо вона ще молода людина, їй і тридцяти нема, то можеб й найшлась і за-для неї пара. А то в неї ні чоловіка ні дитини. Живе як билина в полі. Заробляє той насущний то крамом то поденщиною, а й сама не знає за для кого й для чого бідкаєть ся.

Оттак вона розмавляла з родиною та трохи й спланила: жалко стало, що так запакувала свій вік молодий. Аж ось увійшов в хату її дивір Василь Хвостик, поздоровкав ся тай каже до неї:

— А що, небого, уже й до тебе чутка дійшла, що плачеш?

— Яка чутка? — спитала його.

— Що брат Максим помер. А то чого ж вона плаче?

— Та ні — вмішались брати Ганчині — то вона так собі плаче на свою гірку долю нарікаючи. А ти-ж від кого чув, що Максим помер?

— Мені про се Максим Пищадка казав; він позавчора вернув ся з Запорожжя.

КІНО-НОВОСТИ

від 4. с. м.

висвітлює

вул. Кароля Людовика ч. 5.

77 1-2

архивір кінематографічної штуки

КАРТУЗИ

драмат з часів французької революції у нас незнаний. — Авторство фільми після писателя бар. Йосифа EÖTVÖSA.

Реорганізація Української Центральної Ради.

На „тимчасовий краєвий парламент“.

Київ, 14. липня 1917.

Вечірнє засідання Української Центральної Ради дня 12. липня розпочалося о 7 год. вечером під проводом проф. Грушевського.

На засіданні вислухано доклади комісій. Від комісії по реорганізації складу Центральної Ради д. Огородний склав два доклади: 1) про реорганізацію національного складу, 2) проєкт поповнення національного складу Центральної Ради, представниками народів, що живуть на Україні в меншості. Обидва доклади з поправками були ухвалені зборами.

Проєкт реорганізації національного складу У. Ц. Ради.

1) У. Ц. Р., як орган Української революційної демократії, складається з головним чином з рад селянських, робітничих та військових депутатів.

2) Доповнюється такий склад У. Ц. Р. територіальним представництвом від губерній, великих міст, та колоній по постанові Національного З'їзду.

3) Комісія признає бажаним усилити партійне представництво, давши порівну по 5 місць партіям (с. д., с. р., р. д., трудова партія).

4) Комісія пропонує затвердити представництво просвітних, економічних, професійних організацій.

5) Щоби не було подвійного представництва, комісія пропонує скасувати представництво від: а) Селянської Спільки 5, б) військових частин 12—15.

І. Остаточний національний склад У. Ц. Р. має бути такий: 1) Рада Селянських Депутатів 212, 2) Рада Військових Депутатів 132, 3) Майбутня Рада Робітничих Депутатів 100, 4) Військовий Генеральний Комітет 27.

ІІ. Територіальне представництво: а) від губерній 52, б) від великих міст 21, в) від колоній 6.

ІІІ. Представництво партійних та політичних організацій: а) соц. демократи 5, б) соц. революціонери 5, в) трудова партія 5, г) рад. демократи 5.

ІV. Представництво професійних, просвітних та економічних організацій: а) учительська

спілка 5, б) кооперативи 5, в) студентство 5, г) духовенство 1. Всього 586 душ.

Проєкт поповнення національного складу У. Ц. Р. представниками народів, що живуть на Україні в меншості.

1) Необхідність перетворення Національної Української Центральної Ради в Краєву Раду — тимчасовий краєвий парламент передбачалась ще на Всеукраїнському Національному з'їзді.

Позаяк українська революційна демократія майже вся представлена в складі У. Ц. Р.

Позаяк по деяких містах порозуміння з революційною не українською демократією вже налагоджується.

Позаяк інші обставини політичного життя сприяють тому, що У. Ц. Р. установить ся політичним центром на Україні.

Комісія пропонує Ц. Раді визнати необхідність зараз же починати процес перетворення Національної Української Ради в тимчасовий Краєвий Парламент.

2) Комісія пропонує зборам Ц. Ради до речити сю справу Генеральному Секретаріатові У. Ц. Р.

3) Найбільш відповідаючим інтересам діла засобом поповнення національного складу У. Ц. Р. Комісія пропонує визнати Пропорційне Представництво.

На підставі цього принципу національним меншостям дасть ся число депутатських місць в складі У. Ц. Р. згідно з численністю населення цих національних меншостей на Україні.

4) Комісія пропонує додержувати ся таких умов що до розподілення цих мандатів:

Переважно представництво від неукраїнської людності повинно бути від організованої революційної демократії, себ то від рад робітничих та солдатських депутатів і соціалістичних партій.

Тільки тим національностям, котрі не виділили в себе соціалістичних партій, мандати передаються через загальні національні організації.

Гр. Шептицький папським нунцієм?

Львів 7. серпня 1917.

Віденські дневники доносять:

Граф Шептицький має бути установлений постійним папським нунцієм(?). Папа хоче таким чином признати самостійність України.

Українські с. стрільці в Києві.

Львів 28 липня 1917.

(Укр. прес. бюро). Українське бюро в Стокгольмі доносить:

Саме наспіди до Києва австрійські полонені в числі 2000 людей; між ними є багато українців, серед яких деякі вирізняються своїми товаришів тим, що на своїх шапках мають відзнаку з українським гербом.

Людність Києва уладила своїм закордонним братам сердечне прийняття.

Українська конституанта?

„Oesterr. Morgenzeitung“ доносить в депеші із Стокгольму:

На Україні відбуваються вступні наради задля скликання української конституанти. Національним меншостям признано в Центральній Раді 25% всіх місць. Жиди дістануть з того найбільше представників. Бесарабські Румуни заключили з Українцями умову в цілі спільної праці для досягнення автономії Бесарабії.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

НОВИНКИ.

Львів, 7. серпня 1917.

— Жовіри на монумент-пам'ятник Івана Франка. Н книжочку вкладкову Краєвого Союзу Кредитового ч. 4.000 зложили в коронах: 2. пуг 10 комп. 13'50, Басараб Микола 4. Цибух 1. 2, Яворовський 2, Сарновський 2, Качала 2, Кепич 1, Чорний 1, Березовський 1, Волошук 1, Гайовий 1, Емерлінг 1, Виспянський 1. Зембронь 1, Кріг 1, Кіт 1, Лалак 1'50, Маланчин 1, Рудик 1, Орнат Федір 1, Петрина 1, Плянєр 1, Пунько 1, Шульчан 1, Шкіра 1, Хомяк 1—разом 46 к.

— На повитане Ексц. Митроп. А. Шептицького вислав до Стокгольму п. д. р. С. Федак як голова „Комітету привітання“ таку телеграму: Наш намір повитати Вашу Ексцеленцію майже по 3 літній неволи, під час повороту вже в Берлін унеможливила подорож до Риму. Тому нехай нам буде вільно висказати Вашій Ексцеленції сею дорогою в імені українського населення Галичини слова найсердечнішого поздоровлення та найщирішого привітання. На сю телеграму наспіла письмenna відповідь: „За висказані слова сердечно сердечно горячо дякую і Вам і всім, в яких імени Ви телеграфували, — дякую за такий милый привіт, за засноване „Комітету привітання“ і його наміри. Притім мушу висказати жаль, що не можу їхати прямо на Львів, хоч як прикро мені відкладати хвили повороту о кілька тижнів. Дуже бажаюби я закінчити мандрівку по світі. Сердечний привіт всім. До милого побачення Бог з вами! — Андрій“.

— З Рогатинщини нам пишуть: Кільканадцять громад, положених між Гнилою Липою і Нараївкою одержало наказ звозити збіжжя з поля до столів, бо треба чекати аж прийде молотильня і та буде на вигоні громадським молотити. Збіжжя відразу зареєструється, а дотичним мешканцям видасть ся на проживу і насіння. Депутація тих громад їздила до Quartiermeisterabі. до Стрия, а там її відправили з нічим, бо таке заряджене видала

дотична Армекоманда, а не знати котра, бо сусідні зараз села сего заказу не мають і своє збіжжя возять домір.

Запитуємо, чи ми живемо в виїмкових умовах, чи таке заряджене виїшло для цілої Австрії, а наших послів просимо зараз сею справою зайняти ся, бо інакше кількадесят громад лишиться без хліба, бо все погниє. — М. К.

— Український Національний Театр у Києві. Київська Українська Театральна Рада, в склад якої входять представники всіх українських політичних партій, культурно-просвітних й професійно-нальних організацій города Києва, на засіданні з 30 н. ст. червня висказалась принципово за основанем у Києві Українського Національного ідейного театру, одиноким приїщенням для якого задля браку власного будинку може бути лиш Троїцький Народний Дім. Тому Українська Городська Рада звертається до київської городської Думи з проханням дати Троїцький Народний Дім в розпорядок Українському Національному Театрові, на чолі якого стоїть Комітет Українського Національного Театру при Центральній Раді.

— Українська прив. гімназія з правом прилюдности в Долині потребувати ме на рік шкільний 1917/18 нових шість учительських сил, — так до предметів фізико-математичних, як і реальних. Платня після норм учителів державних, — з тим, що всі дорожні додатки є о 10% вищі, чим в державних заведеннях. Учителі на державнім етапі дістають ще і особний додаток (діети), а се сталі 100 к., — а суплєнти 50 к. місячно. Подання просить ся вносити найданіше до 15. серпня с. р. на тимчасову адресу дирекції: Подляси п. п. Кенти коло Балої. — Дирекція.

— Урожай на Україні. „Новое Время“ з 13 го н. ст. липня доносить із Києва: На Україні під впливом останніх дощів стан яркого збіжжя, який вже викликав тривогу — помітно поправив ся. Жито — гарне, сіножаті й луки — пестрі, городина — помітно поправилась.

— Американці у Києві. „Утро России“ з 11 го н. ст. липня доносить із Києва: Спеціальна комісія, вислана американським правительством в Росію для розсліду російських залізниць приїхала у Київ. Американці відвідали Дирекцію Полуднево-Западних залізниць, де головні інтересувались службами руху й транспорту, були на двірці й оглянули всі заведення київського вузла.

Німецькі колоністи на Волині. „Новое Время“ з 10-го н. ст. липня доносить: В останнім часі німецькі колоністи знов зачали вертати ся на Волинь. Та з уваги на умовини воєнної області генерал Брусілов рішив, що колоністам на Волинь вертати не вільно. Тіж із них, що прибули перше — тепер знов мусять вертати назад у внутрішні губернії.

— Реституція наміницької й мінської римокатолицьких єпархій. „Вістник Тимчасового Правительства“ з 5 го н. ст. липня с. р. оголошує правительствений розпорядок про знесення іменних найвищих указів з 5-го червня 1866 го й з 15 го липня 1869 рр., на основі яких були знесені римо католицькі єпархії каменецька й мінська.

— Головна Рада Краєвого Товариства господарського Сільськогосподарського у Львові відбуде пленарне засідання в понеділок, 13. серпня с. р. о год. 10 й рані в льокалі Товариства при вул. Зіморевича 20.

— Відзначене. П. Зиновій Решетилів, ц. і. к. акцесист (Verpflegsakzessist), котрий від довшого часу тут стаціонаваний, відзначений золотим хрестом заслуги на стязі медаль хоробрости.

— Жалібні вісті з Тернополя. В часі наїзду російського померла в маю 1916 р. в Тернополі в 23. році життя пані Ева в Лінинських Герасимовичева, жена професора учительського семинара. Покійна була дуже доброю жінкою і матерю, веселою і дуже приємною вдачею, визначувала ся гарними прикметами товаришескими і громадянськими, та була вельми люблена в широких кругах знайомих wraz з своїм мужем, звисним аранжером всіх першорядних вечерниць і вистав на Поділю, Вп. п. Романом Герасимовичем, котрого знає кожний, хто хоч раз був на Поділю, як веселого товариша і щирого охотника при кожній народній роботі. — Крім того ще і другу болючу втрату під час під час війни поніс п. Герасимович, бо в недовзі потім помер також півторалітній синок, котрого він навіть не бачив, покликаний зараз з початком мобілізації до війська. Що йно вільний від війська — як інвалід, по відбитю Тернополя, став думати про довгождану можливість по-

вороту домів — до жени і дітей, а тимчасом тепер так якби вже й не мав до кого! Нехай бодай сердечне співчуття зі сторони тих всіх знайомих і приятелів Вл. П. Герасимовича, що люблять його за незрівняне золоте серце, стане йому певною відрадою і потіхою в горю! — К.

— Гімназійних учителів і учительських нанди датів, що хотіли би обняти посаду в рогатинській гімназії У. П. Т. просимо зголошувати ся прямо до Головної Управи Українського педагогічного Товариства у Львові, вул. Мохнацького ч. 12. 2—2

— В справі обнови української гімназії в Рогатині просить Вп. отців, учителів, начальників громад і всіх щирих прихильників нашого шкільництва в рогатинській і сумежних повітах подати відворотно число учеників (імя і прізвище), які наміряли би вписати ся до укр. гімназії в Рогатині, подаючи також до котрої кляси. Здібну дітвору належить підчас ферій ко нечно приготувати до вступного іспиту до гімназії і так само про се звістити. Всі письма просить слати на адресу: о. Павло Кудрик, парох в Рогатині. 2—3

Слїдом українських номадів.

Гутірка з дороги.

Weitra, 29. липня.

На мочарах Гмінду стоїть ще удушлива мряка, якісь стовпи та доски, повязані загадочно, чорніють над гнилими ровами як шибениці, і хвилями оглядаєш ся, чи гурмою не надлітає гайвороня. Сонце від нехочу встає над кладбищем, позолочує вершечки чахлих, мов сажено притрушених смerek, аж здаєть ся, немов за сими лісами сховало ся в стрілах огню око Господне зі спущеною повікою.

— Звідки ви дядьку? — питаю мого візника.

— З Тернопільщини, з Чернигова. Давно-о-о вже з дому!

Раз зачиплений не зараз покине розмову. У нього два сини в войску, бугая Росіяни украли, на корови взяв квіт, але гроший не брав, жінку куля в ямі убила, а телятко скапарило ся на Гвінті. Та він господарем був, і через те бу де, ще його, славити Бога, стати ще раз побити бляхою хату, а черепицею будинки. Його і пан Білінський любить, за господаря має, бо він один на Гвінті коло власних коний ходить. З гордістю позирає на карого і очима гладить сиву — обое вони як слимачки гладкі, війни на них не видко, йно що вівса не дістають і хода у них принява.

На стрічу нам попадають ся Німці, бриті, з кустками на ший, у синих квартирах. Ведуть кудись волів. Один з Німців виймає в пероході люльку з рота, торкає пужалом коня і каже мойому візникові:

— Kaufen?

— А тьфу на тебе, ти мурло дурне! кидає за ним хлоп, сплюнувши з силою!

— Видиш ти, який охочий! Малосьте на пили ся нашої кервавиці? Аби вас!... заскреготав зубами.

Ідемо хвилю мовчки. Поля каменисті, сірі, як покриті опока лежать до сонця. Тут стерне, там ще никлі зелені вівси мерехтять ніжними рефlekсами, аж до голубого, картопляні квітки вилискують ся мягким фіолетом, ген далеко жнуть ячмена самі жінки, сірі, маленькі як перепелиці.

Мій візник махнув іронічно головою, сплюнув крізь зуби і каже з досадою:

— Ого раз! Косами косять хліб! О, які там стирти стріпихаті, яке то воно знівечене, скапарене, Боже наш! Та як тут годні що до ладу зробити, коли виходять на роботу на години, від другої до восьмої, щоб ні обіду, ні вечери женчикам не дати. У нас, як коні у вечір дістануть оброку, на зорі їх позапрягаєть ся, господині наварить яєць миску, дасть колачів, молока, то до полудня такий — о! шмат поля обожнемо! А от, переорює якийсь хлопець стерню під озимину. Та що йому, дурному, та земля вродить? У нас як на весну зроблять підкид, а по другій Магці перегін, то земля чистісінька, а така мягечка, як шовк! Ходить ся коло неї по людськи, то й родить, тільки її загадати... Порядний господар до Чесного Хреста всю роботу має скінчену. А я!

Торкнув сіру батогом — віз чвалом покотив ся.

Минаємо Dielmaus, Eichberg. Unser Frau — в золоті стерни мріють покидані оstonорні сїл кладовища, з їх геометрією і бездушністю, чи тільки нудьгою. Дешеве золото різьб, демон, зелізо, бурян... Мимохіть пригадує цвинтар на Гуцульщині. Бачу мого, пристроєні в пера птичі, в звивчаші палерові квіткє, в блискучі делітки... Кільки душі, кільки натяків

про радість смерті, кільки глибокої філософії, художнього відчуття в такому гуцульському кладовищі! Тут нічого: безлюдє піль, бурян, а далі мовчанє, що не виражає собою нічого... — Вію карий! — Ляск батого, віз жене.

Минаємо Alt-Weitra з його мавзолеом ляндграфів, опертий об старинний костел, з кру глястими, муршавими бойницями, як твердиня. Вікна за ґратою, малі, приземні, як в тюрем нім льоху. Двері отверті: з пазутин видно якісь надуті, екстатичні святці та ангелята. Липи си плять цвіт на стежки, зарослі травою.

А жара сильна, липнева. Ідемо все в гору, непомітно, білими дорогами в пилі, тіни нїде. Травичка не колишеть ся, комашня спить і та кий безрух кругом, як колиб отсей простір був скамянілиною під позлотистим склом, кож да мушка на квітці нерухома, наче замкнена слезою бурштину. Гарна, широка дорога зву жуєть ся несподівано, віз пропадає у сутолоці зелені, цвітів, будинків — минає аристокра тичний цвцитар, щільно закинений мармарами, — ми у Вайтрі, старинній садибі ляндграфів Фірстенбергів. Коні гостро тупотять по дріб нім бруку, перед нами кругла, широченна бра ма, над нею лицарські герби, два архангели з мечами, в одію римських легіоністів — на їх сторожі...

Впадаємо з грюкотом в лабіринт вузких вуличок з причілками над ворітьми домів, де гніздять ся голуби; в масивних, широко в низу осаджених мурами, безлічю веранд об сипаних цвітот, заулків, темних як ніч. Пер стрі городи, доми, що получують фронтів стіни у спінених філях гірської ріки, все не сподіване, случайне і таке безконечно чуже! Подивляю се і друге, згадую рисунки з Alt Wien, замічаю подекуди фрагменти з „Dachau-ського“ мистецтва, та струни моєї душі мовчать.

Минаю панські садиби виноградників, з ворітьми, що дають міру перевоженного туди набору, низькі аркади хоромів, побудованих під готик, подвіря просторі, понурі, діловиті, звідки як казка про красу і радість з життя мелькне в перелеті полумінна низка гераній, що ними об ставлено високі, хмарні вікна. Читаю вивіски на дорозі і виджу, як повставала ся оселя, да леко від світла, серед вогких та камянистих піль Долішньої Австрії, на скелі, що не уступає тим, на яких побудовані рейські орлині гнізда. Звід ки взяла ся тут ся стрімка, камянна збіч, і звідки ся іділя кинена у ніг старого урочища, долина „Gabriele“? Місто мовчазни, — на ули ци зявлять ся лиш деколи дитя і зникне, в під скоках майне коза, або кішлява старуха на взір тої лісової, з „Hansl und Gretel“ вихилить з вікна голову в крохмальнім, старосвітським очіпкє.

Вайтра жие поза часом, по лінії старовіч них ляндграфських законів чи химер, зберегла по хатах ориґинальну обстанову епохи „Бідер майр“ і сантимент Германів та Доротей, паху чий як мошус, або всохлі листки рожі в комо дах, повних холодного і трохи вогкого від дов гої темряви біля прабабок.

(Конєць буде.)

Натря Гриневичева

О П О В І С Т К И.

Середа, 8. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: Ермолая — римо-кат.: Ки рияка.

Завтра: греко-кат.: Пантелеймона — римо-кат.: Романа.

КРІВАВОГО РОКУ ілюстрований альманах на 1917 рік

ЗЛАДИВ

ЯРОСЛАВ ВЕСОЛОВСЬКИЙ.

230 сторін

55 ілюстрацій.

Між иншим:

Більша новеля „МАРІЯ“ Василя Стефаника.
З посмертної теки „ДВІ ЧЕТИ“ Івана Франка.
Полоненого Українця „ПОЕЗІЯ“ Кобця О.

ЦІНА з КОРОНИ — порто 20 сот. — поручено 55 сот.

Замовляти: „НАРОДНА КАНЦЕЛЯРІЯ“ Wien VIII., Josefstädterstrasse 43. I/8.

Висилати оборотно — тільки за готівку.

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Csave“, пакет за 1-20 К. На провінцію висилає тільки за попереднім надісланем валежитости 1 40 с. на порто. — Одиноке заступство S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7. 70 3-30

Українка з ук'нченням в добрим поступом, однок'рннм курсом гандлевим, зі стєн графією і німецькою кореспонденцією, пошукує посади у Львові від 1. вересня с. р. Оголошеня під: о. Ганіі Микола, парох в Берез-дівцях. 73 2-5

Інструктора потрібно, котрий би приготував учення III. гімн. до здавання на півроці (в лютім 1918) матеріалу в другого курсу III. кл. гімн. і першого курсу IV. кл. гімн. О. Карло Фацєвич в Стріпських нових, пошта в місці, повіт Бібрка (вузш воєня. озр.). 74 2-5

Пошуую інструктора-академіка на цілий рік 1917/18 до двох дітей з I. кл. гімназ. і хлопця з IV. кл. нормальної. Услія письменно до о. Олексі Гоцького гр. кат. пароха в Двірцях п. Мости великі. 76 2-2

Потрібна учителька в священничім домі в ук'нченнм семінарем або ліцеум, для приготування 2 дівчат до 5 кляси. Услія письменно під адресою: Паславська — Вязовиця коло Ярослава п. Іосо 78 2-3

Фортеп'ян козотий, майже новий — до продажу окаяно. — Набеляка ч. 30. партер. 80 1-3

Оженить ся

кавалер літ 32, інтелігентний, — brunet, о синих очах, здоровий, на державнім становиску, вільний від війська не інвалід. Першенство мають панни або молоді вдовиці бездітні. Посаг і фотографія пожадані. Слати на адресу: Львів, Адміністрація „Діла“, „Час то гроші“. Аноніми до коша. 79 1-2

На відбитій території

положені господарськє торговельні спілки і флії Т-ва „Сільський Господар“ мають:

- 1) зголоситись безтроволично в місцевих старостах, щоби обняти викупно збіжжє і барабєль та заосмотрє повіта средствами поживи.
- 2) вислати сейчас до Львова свого делегата за інструкціями в господарських справах, дозвіл на подорож дає місцева етапна команда.

Всіх ідучих через ті місцевости просимо отсе число часописи доручити інтересованим інституціям і людям. VI 1-5

КРАВЕВИЙ СОЮЗ

Господарськє-Торговельних Спілок

Львів, вул. Зіморевича ч. 20

Ученики

знайдуть приміщенє в хаті урядника укр. інституції в середмісті.

Родительська опіка і догляд.

— Часть заплати за станцію в натураліях.

Зголошеня до Адміністрації „Діла“ під В. Н. 3-2

АДРЕСА: Hauptkassє der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VIII. LEDERER GASSE 20

ЧЕКОВЕ-КОМТО: 12250-44

ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ

СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ

НА СТРЕЛЬЦЬКІ ЦІЛИ.

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18., II. пов.

Кonto почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно 10-
піврічно 20-
цілорічно 40-

у Львові (без доставки):
місячно 3-
чвертьрічно 9-
піврічно 18-
цілорічно 36-

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20- М.
цілорічно 40-

За зміну адреси
платиться 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1:50.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: д-р Василь Паньків.

Російська офензива в Семигороді.

В Галичині супокійно.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 8. серпня.

Німецькі війська, котрі борються на північ від Фокшані, при сильнім ворожій протиділанню розширили зроблені вчора успіхи.

Російська офензива, котра розпочала ся для злєкшення проти Семигороду знов виявляла ся в численних, безуспішних, коротких випадках над Путною і Кашіном.

На північ від Тельдеш наші війська заволоділи численними горами, які ворог завзято боронив.

У Буковині і Східній Галичині перейшов учорашний день супокійно.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 8 серпня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварського: Не було ніяких значніших боєвих ділань.

Фронт арх. Йосифа: В лісних Карпатах арстро угорські полки приступом заволоділи кількома завзято бороненими гірськими верхами. На південь від Магура Кашинулуй і на північ від Монастиря Лелса відперто нові румунські наступи.

Фронт Макензена. В місці заняття нашими військами неприязельських ліній бито ся завзято. Наш успіх ми поширили.

Фронт македонський. Нема нічого до оголошення.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престоло Рупрехта: На фронті битви у Фляндрії огнева боротьба вчора вечером знов досягла великої сили. У відтинку над берегом Англії вночі після огня беззастановно посунули ся наперед значними силами Ніеурон на північ і північний схід. Їх підперто в боротьбі з близька. В Артезії значна боєва діяльність між каналом Лябассе і Скарпою.

Група військ німецького наступника престоло: У вечірних годинах огонь вздовж Шмен де Дам віджив. На східнім березі Мози зміла виправа баденських відділів пробоевих, які вдерли ся до сильно укріпленого ліса Saucieres дала нам певне число бранців.

З італійського фронту.

ВІДЕНЬ, 8. серпня (Ткб). З воєнної пресою кватири доносять: На фронті над Сочею вечером скріпив ся вогонь ворожих гармат, а коли потемніло, втих. Лише на Красі також вночі панувала значна огнева діяльність. Ворожі летничі ескадри двічі кинули вчора бомби на кілька місцевостей високорівні коло Баязіца. Шкода незначна. На Тирольському фронті лиш в провалі Ролде гармагна діяльність була значніша.

Відень, 8. серпня 1917.

Відповідь, яку вислав іменованій новим цісарем директор кабінетової канцелярії д-р Польцер на телеграму президії У. П. Р. в справі охорони української людности відбитих областей Поділля, є одною з познак, що настають нові часи також у сій державі, а в її границях навіть для української Східної Галичини — тої найбільш упродженної давним режимом австрійської області. З національного українського й чисто людського становища треба привитати постанову монарха покласти край дотеперішньому поведенню властей з українською людністю.

Завдяки великодушному рішенню молодого цісаря повинен настати тепер кінець сьому періодови мучеництва нашого народу. Сповістило українську суспільність про се подане нами вчора письмо директора цісарської канцелярії кабінетової, письмо, яке перейде до історії як рідкий документ людности в сих страшних, нелюдських часах.

Та письмо се говорить тільки про охорону життя і здоров'я людности, а мовчить про охорону добре набутих національних прав українського населення, о яку теж звернуло ся українське заступництво з прошенем до цісаря. А охорони такої треба і то як найскорше. Ось що прим. пише нам очевидець, котрий мав нагоду тепер переїхати по відбитім українським Поділлям:

„Бою ся, що до кількох днів цвитує Поділля замінить ся на таку виснажену країну, як багато інших наших областей. Вже зачинають зникати всюди українські на писи. Усувають вибрані за рос. часів українські ради громадські а привертають давних хрунів і жидів. Сьому можна зарадити лише сим способом, що до етапної служби покликано би. Українців і до кожної дивізії приділено б офіцера Українця (до інтендантури), який переводив би реквізиції, не нарушуючи вимог людської і національної справедливости; се дасть ся досягнути, бо з початку війни німецька армія так робила і всюди були бодай наші підофіцери поприділювані як мужі довіря чи товмачі. У нас товмачами самі жиди. Стрільців повинні рішучо ужити в цілі оборони населення пред надужитями“...

Українське громадянство жде заради лихови.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок шадничої 4.000.

На галицько-буковинським фронті.

БЕРЛІН 8. серпня (Б. Вольфа). На галицько-російській границі, а також у східній Буковині стан незмінений. Під натиском австро-угорських військ російський фронт в Карпатах заломлюється ся далше. На південь від Бистриці здобуто приступом гори: Теяра, Шпеге, Чешул і Ля Сомарнік. Дня 7. с. м. ворог виконав сильний наступ на північ від долини Касину, однак наступ той зломано, причім ворог поніс нечувано тяжкі кроваві втрати. Так само не вдали ся сильні протинаступи на північ від Фокшані, де союзники посувають ся вперед на західному березі Серету.

Звіт російського ген. штабу

з 6 серпня.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Західний фронт: На захід від Бродів ми відперли незначні ворожі наступи. На північний схід від Чернівців в околиці сіл Толорівців і Раранча наші відділи перейшли до офензиви, здобули кілька горбів та виперли ворога в напрямі названих сіл. Один наш відділ знаменитим наступом заняв батарею, зложену з 4 ох гармат та скорострілів. Відтак великі ворожі сили приневолили наші війська завернути на головні становища. Тому, що годі нам було забрати гармати, знищено їх. На південь від Чернівців неприязель далше веде свою офензиву, головно в околиці долин Серету й Сучави, де наші війська виперто. Села: Глібока, Камінка, Вовчинець і Гадікфальва та місто Радівці в руках неприязель. Проби повздержання ворожого походу на північний захід від Радівців не повелись.

Буковинський фронт: В напрямі Кімполонга неприязель далше посувається вперед. З приводу непевности кількох формаций ми приневолені були податись децю на схід. Неприязель перейшов Бистрицю коло Брештені.

з 7. серпня.

Західний фронт. На південний захід від Бродів в околиці села Дубе і Жарки сильний неприязельський огонь артилерії. На південь від Грималова російські передні сторожі виперли неприязельські полеві сторожі. В околиці на захід від Збруча неприязельські війська підпріяли сильніші наступи. Над долішним бігом Серету, а особливо над Сучавою неприязель далше випирає наші війська. Обсадив він села Вашківці, Сагульмаре, Бурле і Гліт.

Ромунський фронт. В сторону Кімполонга неприязель по боротьбі обсадив с-горби на північ від стації Ноліт. Над Бистрицею два полки одної з наших дивізій самовільно опустили свої становища і подали ся в зад, що викликало відворот наших військ в тій околиці на кілька верств на схід.

Балтійське море. В днях 4. і 5. с. м. неприязельські літаки поробили ряд наступів над побережем і над островами Ригського заливу. В останнім часі завважено значну видну діяльність.

Нове російське правительство при роботі.

ПЕТРОГРАД, 7 серпня (ПТА). Нині відбуло ся перше засідане нового тимчасового правительства під проводом Керенського. В своїй промові Керенський заявив, що кабінет мусить посвятити всю увагу обороні народу і справі організації головно фінансового й го сподарського життя. Апелював до членів правительства, щоби подвоїти зусилля в цілі зорганізованя себе самих та збільшеня вислуду праці на різних полях. По нім говорив міністер за граничним справ Терещенко, виявляючи намір

подорожі до головної кватири. Правительством ухвалили знести становище старшого прокуратора св. Синоду та утворити міністерство віросповідань. Становище се одержить старший прокуратор св. Синоду Карташев.

Уряд народної оборони в Росії.

ПЕТРОГРАД (ПТА). Правительство задумує утворити окремий уряд як найвищу інстанцію у всіх справах народної оборони. Останній уступ промови президента міністрів з дня 4. с. м. м'стив натяк на той уряд. Тоді Керенський вказав на змогу скріплення відвічальності президента міністрів на полі найвищої державної адміністрації.

Міністер Терещенко в головній квартирі.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.) Міністер заграничних справ Терещенко виїхав до головної квартири. Того самого дня удав ся туди також румунський посол Діаманді.

Керенський проти анексії й контрибуції.

БЕРНО. (Ткб.) „Berner Tagblatt“ доносить зі Стокгольму: Керенський бажає собі, щоби конференція коаліції устійнила воєнні цілі без анексії і без контрибуції. Та конференція для ревізії воєнних цілей має відбутися в Лондоні з кінцем серпня.

Реактивоване галицьких цивільних судів.

ВІДЕНЬ, 8. серпня (Ткб.). В доповненню звіту з засідання правничої комісії треба донести, що комісія одностайно ухвалила внесення п. Штайнгауза з візванем правительства, щоби без провокації реактивувало всі цивільні суди в округах: тернопільським, бережанським, чортківським і волоківським. Управитель міністерства справедливости Шавер приобіцяв зараз видати відповідне заряджене й рівночасно заявив, що зверне ся до начальної команди армії з запитом, чи львівський краєвий суд можна перенести з Оломунця до Львова.

Міністерська рада.

ВІДЕНЬ 8. серпня. (Ткб.) Нині відбула ся міністерська рада під проводом президента міністрів Зайдлера. Учасниками були всі члени кабінету.

Послухання у цісаря.

ВІДЕНЬ 8. серпня. (Ткб.) Цісар прийняв нині на окремій послуханню міністра війни Ште

гер-Штайнера, міністра Гефера, управителя міністерства рільництва шефа секції Ертіля та управителя спільного прожиткового уряду ген. майора Ляндвера.

Канцлер Міхаеліс в головній квартирі.

БЕРЛІН 8. серпня. (Б. Вольфа.) Канцлер Міхаеліс в товаристві секретаря стану уряду заграничних справ Кільмана та підсекретаря стану Штума виїхав до великої головної квартири, куди удав ся також секретар стану Гельферіх.

З Народного Комітету.

Момунікат секретаріату.

Дня 4. серпня 1917 відбуло ся під проводом голови д-ра Костя Левицького чергове засідання Народного Комітету з дневним порядком: 1) теперішнє політичне положення, 2) наша внутрішня організація, 3) біжучі справи.

Першу точку реферував д-р Кость Левицький. Свій реферат розпочав від подій, які попередили отворення теперішньої сесії Ради Державної. Цісар Карло I. перед отворенням парламенту запросив до себе до Ляксембурга представників поодиноких парламентарних партій. На день 21. мая запросив представників Української Парламентарної Репрезентації послів: Романчука, д-ра Костя Левицького, д-ра Петрушевича, д-ра Евгена Левицького і д-ра Льва Бачинського. В розмові з українськими послами підкреснув цісар з натиском, що парламент є потрібний в інтересі заграничної і внутрішньої політики.

Дня 28. мая с. р. відбула ся конференція відпоручників Української Парламентарної Репрезентації і Союзу українських парламентарних і соймових послів Буковини з тодішнім президентом міністрів гр. Клям Мартініцом. В конференції взяли участь послі: Романчук, д-р Кость Левицький, д-р Петрушевич, д-р Евген Левицький, Василько, Лукашевич і член палати панів гофрат д-р Горбачевський. Гр. Клям Мартініц заявив тоді, що Австрія не думає відступити Росії Східну Галичину і Буковину; підкреснував, що австрійський патріотизм українського населення в Австрії стверджено в війні понад всякий сумнів і то у найвищих чинників, що в тім напрямі заслужили ся дуже українські організації, що австрійське правительство заспокоїть оправдані домагання українського народу, вкінці, що уладнане правно державних відносин в Австрії слідує доперва по війні. Се прийнято до відомости і з нашої сторони піднесено тоді в відповіді президентови міністрів справу поділу Галичини і утворення окремої української провінції в Австрії, як найважнішої для нас справи, до того в хвилі, коли Поляки бажали би прилучити і Східну Галичину до польської держави. Гр. Клям-Мартініц сказав на се, що так далеко ідучої реформи годі тепер перевести і що розв'язка сего питання, як взагалі національного питання в Австрії, наступить аж по війні.

Опісля зреферував д-р Кость Левицький події і політичні заяви та правительственні проекти (головно справу регуляміну Палати послів) в теперішній сесії парламенту. Звернуло увагу в політичній світі се, що цісар перед виголошенням престольної промови не зложив присяги на конституцію, застерігаючи собі зложити присяги на пізнішше. В політичних кругах пояснюють собі сей факт тим, що цісар не хоче бути особисто зв'язаний теперішньою конституцією і що бажає перевести далеко ідучі правно державні реформи в Австрії, до переведення яких хоче мати на всякий случай свободні руки і совість. Теперішній регулямін нарад Палати послів в'яже дуже менші групи і робить обструкцію неможливою. Тим треба пояснити, що виступи Української Парламентарної Репрезентації не були — бо не могли бути такі часті і різкі, як сего по воєнних терпіннях нашого народу сподівала ся українська суспільність в краю. В політичній заяві Українці станули в парламенті на тім, що домагали ся утворення з українських етнографічних земель Галичини і Буковини окремої української провінції; Чехи і Поляки, а по часті і полудневі Славяни станули на точці державної самостійности своїх областей, при чім Чехи і Поляки застерегли рішення сеї справи мировій конференції. Проби Клям-Мартініца сотворити так зване коаліційне правительство з всіх австрійських народів — не вдали ся, як не вдають ся і його наслідникови д-рови Зайдлерови. Під певними умовами Українці згодились би взяти участь в коаліційнім правительстві, але тільки тоді, коли би усунено цілком теперішнє беззглядне польське пановане в Східній Галичині. Змагане правительства д-ра Зайдлера рішити національне питання в Австрії конституційною дорогою — за чим є і цісар — по всякій людській правдоподібности не вдасть ся і се питання буде тоді рішене дорогою октройованя. Українське питання в Австрії набирає ваги в міру того, як за кордоном творене української державности прибирає що раз тривкіші життєві форми. Не без корисного значіння для нас в Австрії є відзискане Східної Галичини і Буковини.

Переходячи до наших внутрішніх справ, згадав д-р Кость Левицький про проект президента Романчука спільної одноцільної організації всіх українських послів і членів Палати панів з Галичини і Буковини. Сей проект не вдержав ся. Тоді д-р Кость Левицький і д-р Евген Левицький виступили з проектом утворення Союзу українських парламентарних груп з Галичини і Буковини. Сей проект є тепер предметом обміркованя. Переведено зміну організаційного статута Української Парламентарної Репрезентації в тім напрямі, що виєліміновано з неї членів Палати панів і бувших послів галицького союму.

Над звітом розвинула ся ширша дискусія.

Секретар Народного Комітету д-р Стефан Баран, обговорюючи політичну заяву Укр. Парл. Репрезентації, зложену на початку теперішньої сесії іменем Укр. Парл. Репрезентації послом д-ром Петрушевичем, до котрої опісля прилучили ся буковинські українські послі — зазначає,

Нема

Л. ОРЛЕНКО

2

НЕСПОДІВАННИЙ ШЛЮБ.

— Та чи правду каже твій Пищалка, чи може бреше?

Оттаке! Задля чогоб він мав брехати! Стрів мене вчора, йдучи до церкви тай каже: „А що, Василю, поставиш доброго могорича, коли я таке скажу, що тобі не треба ділити ся з братовою батьківським двором?“ — Поставлю, кажу; а щож ти скажеш? — „А те, каже, що твого брата Максима не має на світі — помер хай в небі царствує! Про се, каже, я до статочко звів, бо вчора тільки повернув ся з Січи. Так я зараз же таки подав на часточку за спокій душі покійника, а після служби дав дякови копійку, щоб Максима у грамотку записав. Тепер уже так, Ганко, йди собі заміж за кого Бог приведе, а дворище вже мені буде.“

А Ганка за слюзами й світу не бачить; то була нарікала на Максима, смерті йому бажала, а як почув, що справді помер, то такий жаль ухопив за серце! Все-ж таки мужем їй доводив ся. Брати її розважають, що може ще й неправда сьому, а вона мало й вчуває що їй кажуть. Та вже братова Палажка, мовчала, мовчала, а потім як почала їй вичитувати та так гостро ніби з серцем:

— Дурна еси, Ганко та ще й пришелепутовата. Бог тобі щастя подає, талан вертає, а ти он оймсаєш, немов справжня мужня жона, що є повіка поховала. Та який же він був то-

бі муж, отой Максим? Аджеш він з тобою не пожив, а подав ся на Запороже.

А чого, спитатиб, подав ся? На легкий хліб: там бач, не треба ні орати, ні сіяти, а знай — лови рибку та вари юшку, ще й горілкою запий. А про те ні га ки, як там жінка дома горює! Чи варто ж плакати за таким ледащом, прости Господи! Яб на твоєму місці ударила лихом об землю та зараз же таки заміж пішла. Годі вже тобі самотою бідувати! От настане незабаром святий піст, відпоминаєш свою нетягу, а після свят і на рушник ставай. А тепер покинь і гадку про Максима не смуткуй моєй бесіді, бо я не на те добрих людей закликала, щоб твою заброду поминати.

Тут усі в один голос:

— А так, так! Свята правда! Вже-ж, звично не вік самотою жити. Живий, про живе й гадає.

Один Василь Хвостик хотів був заступитись за честь брата небіжчика, що який, мовляв, він ледащо й нетяга, але йому не дали говорити, бо господар підніс чарку і став до його перепивати. Василь не став перечитись і взяв чарку.

Дійшла чарка й до Ганки. Вона почала була одмовлятись, але її присилювали були випити одну й другу, а за третю вона вже й сама взяла. А потім почались співи, хлопці привели музик, Ганка не чулась як і в танець пішла. Пізю вже з гостей виряджалась, та й то, спасибі кума Одарка Ковалиха взялась провести, бо її дворище було поруч із Ганчиним.

Ідуть вони з кумою, тихо розмавляючи. А місяць був саме в повні, то так було видно, хоч голки збирай.

Тільки дійшли до ратуша, аж чують — хтось у бандуру грає. Ковалиха й каже:

— Се, певно, наші дяки від буймистра вертають ся, бо він сьогодні хрестини справляв. Там, либонь і вїйт був і пан полковник і инша старшина; прохано й панотця протопопа, так він учора до Києва поїхав.

І справді, то були соборні дяки зі школярами. Ідуть і тихенько який кант наспівують, та так же гарно, що не наслухав ся-б. А молодий дяк Андрій у бандуру грає, ще й пританцює, а струни під його пальцями здають ся от, от словами заговорять. Уже такого бандуриста й на всю Полтаву нема, як Андрій дяк. І чудний же він який: худий, високий, незграбний, лице бліде, ніс довгий, тільки очі гарні, карі та блескучі і погляд такий добрий, як у малої дитини. Оце поки тверезий, то такий він тихий, неслилий та соромливий: чи зустрине кого, зніме шапку, низенько вклонить ся, оддасть на добрийдень та похнюпившись далі чимчикує, немов тікає; на підсипку, то зразу стає говіркий навіть пащекуватий, усякого зачепить, тільки звичайно не лихим словом, а таке почне верзти, що проста людина й йе второпав, тобто по вченому, чи що. От і тепер запримітивши молодича, що з ляку крились попід тинами, він перекинув бандуру через плече, зняв руки в гору й закликав:

— Але дивного видіння, його же зрю во-схищени очима!

в іде вітеньські відноси и т. й зрозуміє що таке підлож не концерту означало би було відсунене його що найменше на осінь, а може і на пізнішу пору. А один концерт для жовнів треба було дати таки перед фєрїям! Коли о. д. р. Застиряць не м в ніього проги згаданого концерту, то чом гооизв лихою нотою з обичаїв одинїкї учениї семінаря, яка брала участь в концерті, а вінди вступив в д свєї погрози тільки п д пєсєю инших членів учительського збору? Зізначу щє, що концерт був призначений вислїчно для рєних жовнів (безплатно), які задовїли цілу салю, тому твердженє о д. р. Застиряця, що „сала світила пустками“, є зовсім невірне. Що інтелїгенці на сїм концерті не було, се цілком зрозуміле, бо він не був призначений для неї. — І Н.

— Демонстраційний страйк з приводу арештованя Піас-дєського „Oziennik lubelski“ доносить, що його видавництво не могло появити ся дня 27. липня, бо складачі взяли участь в загальнім страйку з приводу арештованя Пілсудського.

— Ц. і н. Відділ реконвалесцентів ч. 41 у Львові, при вул. Замарстинівській ч. 7 потребує для свого ортопедичного закладу 5 фахово вишколених жіночих помічних сил, в то: 1 учительку руханки, 2 масажистки і 2 доглядачки хорих. Близьких пояснєнь удїляє шеф-лікар д. р. Тавякевич. 1—2

— В справі обнови української гімназії в Рогатині просять Вп. отців, учителів, начальників громад і всіх щирих прихильників нашого шкільництва в рогатинськїм і сумежних повітєх подати відворотно число учеників (імя і прїзвище), які наміряли би вписати ся до укр. гімназії в Рогатині, подаючи також до котрої класи. Здїбну дїтвору належить підчас фєрїї конечно приготувати до вступного спиту до гімназії і так самє про се звєстити. Всї письма просять слати на адресу: о. Пазло Кудрик, парох в Рогатині. 3—3

— Поясненє 3 Відня нам пишуть: У 168 ч. „Дїла“ з д. 20. липня с. р. поміщено допис із Відня, яка інформує читачів про учительські збори, що відбули ся 15. липня с. р. у Відні, і подає ухвалені тими зборами резолюції. До сєї дописи прошу зазначити, що заголовок і слова поміщені перед резолюціями: „на адресу президії „Загално Укр. Культ. Ради“ в особах пп. Романчука і От. Колесси“ не походять від секретаріату зборів. — Омелян Цїсик, секретар зборів.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ

„Литковська система“

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим довозити і важливії для української справи, конечні як найкоршї і найобильнішї жертви

Надїр Виктор Петрикевич п. почта 358. зложив 10 К. — Катря Николайчук Відень 5 К.: Лілія Ковалівну Відень, Боглана Лепкого Salzwedel, Ізана Коваль, Стрий, д. р. А. Марічка Відень, Оліна Телішчака УСС. Ярослав. — Цимбалістий Павло, мед. поручник пол. шпиталю 308 10 К.: Марусю Тулівну, Марусю Бабачівну і Александра Гавояка з Тустанович, Стефію Осецьку і Мар. Осецьку з Борислава. — Ірена Вертипорох 10 К.: Стефу Глодзінську Руда Сїлецька п. Камінка стр., Левку Біликівну Камінка стр., Владимира Кузьмова учит. Горожанна мала п. Николаїв (над Дністром), о. Онуфрія Сеньчука Сїлець Бенків, Павла Согечка підхорунж. I. R. IV/24. Володимира Муровича УСС. Ausbildungsgruppe етап. почта 445.

О ПОВІСТКІ.

Четвер, 9. серпня 1917
Нинї: греко-кат.: Пентадєйжона — римо-кат.: Роман
Зантра: греко-кат.: Прохора і Ап. — римо-кат.: Лаврентія.
На „Памятник бл. п. Ярослава Вєсєловського“ зложили на ч. кн. 4000 в Земельнім Банку Гіпотечнім д. р. Гр. Гарматій 10 К., надп. Лєо польд Балицький 5 К.
З Краєвого Союзу Рєвізійного у Львові. Всїх членів Дирекцій, Надзїрних Рад і Комісій контрольних, а колиби їх на місци не було, то всїх членів наших союзних стоваришенєв, просимо безпроволочно подати відомости короткі а докладні про стан їх стоваришенєв, про стан книг, документв, реальностей, інвентаря та про готівки з поданєм хто опікуєть ся стоваришенєм, під адресою: Союз рєвізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Сєєвич. 75 3—10

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ
веде канцелярію у Львові
при вулиці Краєвїцїна ч. 6. 13—2

Оголошення.

ПОЧЕНЄ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Savon“, пакет за 1.20 К.
На провізцію висилаю тільки за попереднім надїсланєм належностї і 40 с. на порто. — Одиноке заступство
S. FEDER, — Львів, Сикотусьна ч. 7. 70 4 30

Льоси на рати продаємо з привєм григо зложеною першої рати. На льоси удїлюємо позичок платних і місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всїх транзакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 коп. за 5 льосів газом.
БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦ І ХАСС
у Львові, пл. Марійська 7. VIII 13—2

Українка з укінченням однорічного торговельним курсом в добрім поступом, зі стєн графією і німецькою кореспонденцією, покупує посади у Львові від 1. вересня с. р. Оголошенє під: о. Микола Гавїй, парох в Берездівцях. 73 3—5

Інструктора потрібно, котрий би приготував ученика III. і мн. до здаваня на вірєці (в лютїм 1918) матеріалу з другого курсу III. кл. гімна. і першого курсу IV. кл. гімна. О. Кирило Фадєєвич в Стріпїсках нових, почта в місци, поїст Бібрка (вулш воєнн. о. р.). 74 3—5

Пошукую Інструктора-академіка на цїлий рік 1917/18 до двх дїтей з I. кл. гімназ. і хлопця з IV. кл. нормальнє. Услївє письменно до о. Олексї Іодкого гр. кат. парола в Двірцях п. Моста великі. 76 3—2

Потрібна учителька в священнїчїм домі з укінченою семінарією або ліцеєм, для приготування 2 дївчат до 5 класи. Услївє письменно під адресою: Паславська — Вязовицїна коло Ярослава п. Іосо 78 3—3

Фортепья короткїй, майже новий — до продажу оказийно. — Набєляка ч. 30. партер. 80 2—3

Філія товариства асекураційного шукає кон. тористин з укінченою торговельною школою і знанєм українського языка. З практикою мають першенство. Зголошенє під „Пильність“ до бюрєднєвників Бріка. Львів, вул. Костюшки. XVI 1—1

Оженить ся кавалєр лїт 32, інтелїгентний, брутєт, з синими очима, здоровий, на державнім становищи, вільний від війська не інвалід. Першенство мають панни або молодї вдовиці бездїтні. Посаг і фотографя пожадані. Слати на адресу: Львів, Адміністрація „Дїла“, „Час то гроші“. Аноніми до коша. 79 2 2

— З НОВІЙШОЇ ЛІТЕРАТУРИ

придбала

КНИГАРНЯ ІМ. ШЕВЧЕНКА

для своїх читачів отсї добірні і прєгарні „Твори новїтної Бібліотеки“:

Гавтман: Перед сходом сонця (соп. яльна драма)	1—
Гю де Мопсан: Історія одної дїчини з Ферми, вибїр з новел	—80
Андрєєв: Чорні маски, драма	—80
Якїв М.: Adagio consolante, (новелі)	1—
Нєромський: Табу і инші оповіданя	—80
Едгар По: Етєнора і инші оповіданя	—80
Орицїн М.: Тяжка заповідь	—60
Лютєнберг: Як я то бачу (вибїр начерків)	1—
Бирчан: 1,000,000 оповіданя	—80
Франс А.: Цєзар Боражія і инші нариси	—60
Гомфмєн: Дожа і д. гарєсса, оповіданя	—80
Якїв Михайло: Смерть бога, новелі	1—
Павловський В.: Ладї і Марєпї терновий сгонь мїй, лїр. драма	2—
Голубець М.: Мойсей безумний (збїрка поезій)	1—
Д-р Бале С.: З психологїї творчостї Шевченка	2—
Гавтман: Затоплєний давнї, німецька драма казка	2—
Якїв М.: Танець тїня, роман I. ч.	1.80
Чарнєцький: В годїні задуми (сєго місяця вийшла)	1.0

ЗАМОВЛЯТИ в Книгарні ім. ШЕВЧЕНКА у Львові, Ринок 10

за попереднім надїсланєм грошей так на книжки як і на порто. IV. 1 2

Ученики

знайдуть приміщенє в катї урядника укр. інституції в середмістю. Родигельська опіка і догляд. — Часть заплаги за станцію в натуралїях. — Зголошенє до Адміністрації „Дїла“ під В. К. 4—2

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшки ч. 3.

Принймає і виплачує шадничї вклади щодєно в годїнах урядових. Вклады опрєдєтовує на 4% починаючи вже від слїдуючого дня по днї зложеня аж до послїдного дня перед днєм відобраня.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадницї“ можна складати особнєто в катї товариства, почтовим переказами, грошевиими листами, чеками почтової Шадницї, які Дирекція Шадницї на жаданє безплатно достарчає. І в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Шадницї“.

Удїляє позичок: а) гіпотєчних платних піврічними амортизаційними ратами на протяг лїт 10—45 п. сл. набору позичаючого; б) на льємбар ефектів, й на есконт векслів. Справи позичок полагодуєсь можливо скоро.

Посєрєдничить у вїєднуваню позичок з Гал. Воєнним Зівєдєно кредатовім в Кракові.

Вєських інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Шадницї“ вул. Косцюшки, Народний Дім. І пов. щ. дївно безкорисно в годїнах урядових від 9—1 год. крім недїлї і укр. аїських сят.

Після §. 14 устава „Руської Шадницї“, затвердженєго через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Шадниця“ в Перемислї надають ся до льєкації пупїлярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Шадниця“ пупїлярну обезпєку. III. 61—2

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечєнь на житє і рєнт: II. „КАРПАТІЯ“ 31—1

Почєсний прєзидент його Ексцєлєнції австр. полит. граф Шєптицький.

Товариство опертє на взаїмностї, а через сє зиски припадають самим членам.

Ручить вже по трєх лїтах неоспоримість і льєпалість обезпечєня.

Празнає по трєх лїтах право викупу, а тємєр вже по трєх лїтах удїлює позички на пєвнє відсотки.

У всїх справах звертати ся на адресу: ЛЬВІВ. — вулиця Руська ч. 19. Години урядові: від 8. до 2.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ

ул. Руська ч. 20

Тєлєф. 788.

заснованє при Товаристві взаїмних обезпечєнь „ДНІСТЕР“ з р. 1895 на підставі закона о стоваришенєх з р. 1873

Одвїчальність члєнєв обезпечєна ємєм двїйної висоти удїлу.

Цїлю Товариства є удїлюванє кредиту своїм члєнам рїзньоза обезпечєнням „Дністр“ від бїльшє аїт.

Відсотки від вкладов 3½, прїм.

без вєтрученя рентового податку.

ВКЛАДКИ

принймає і виплачує Каса Товариства ємєм двїх годїнах від 8. до 2. і поєудєвє

Кошто в Почтовій Шадницї 13.827

Жирове кошто в Австро-угорському Банку.

Шадничї вклади К 5,327.450

Власний маєток 686.383

Удїлені позички 4,233.603

Канцелярія Товариства отворєна ємєм коуднєм.

I. 16

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
цілорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
цілорічно . . . . . 36.—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20.— М.
цілорічно . . . . . 40.—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Памейко

В Карпатах і над Серетом.

Битва у Фляндрії.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 9. серпня.

Група військ генерала маршала пол. Макензена. Проби Румунів відплатити сильними наступами успіхи досягнені Німцями, на північ від Фокшані цілковито не вдалися. Противник втратив до вчорашнього вечора в браннях 50 офіцерів і 3.300 жовнірів, а крім того 17 гармат і звиш 50 скорострілів та метавок мін.

Фронт ген. полк. архикн. Иосифа: В області армії генерала полк. бар. Рора, що бореться на східній угорській границі, прийшло вчора майже на всіх відтинках до боїв, які випали для нас успішно. В тих боях зробили ми здобутки. Завзяті наступи противника кроваво відкинуто. В південній Буковині по кількадезних завзятих змаганнях наша кавалерія видерла Росіянам коло Вами два становища положені одно за одним на сугорбах. Вона посувається вперед на Гурагумору. Дальше на північ не було в положеню зміни.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не стало ся нічого нового.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 9 серпня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В Карпатах Лісних і в граничних горах зах. Молдавії виявляли ся успішні діла на с. б. ділани. В кількох місцях ми посунули лінію нашу вперед і відперли сильні протинаступи ворога.

В групі Макензена положене корисно розвинуло ся. Росіяни і Румуни повели в масових наступках великі сили в огонь, аби відобрати нашим військам здобутки в терені, зроблені на північ від Фокшані і вчора значно ще розширені. Всі наступи відкинуто. Противники потерпіли криваві втрати. Число полонених зросло на 50 офіцерів і 3.300 мужви, добича на 17 гармат і звиш 50 скорострілів.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

У Фляндрії артил. боротьба зросла ввечером тай осталась протягом ночі сильною, а в кількох відтинках, особливо на побережю і від Біхшоте до Голбека дійшла до найбільшої завзятости. Піхота не наступала.

В Артезії огонь по обох сторонах Лян зріс. Насильні звиди ворога остали ся там без успіху.

Безнадійність мирових зусиль.

БЕРН (Таб) Париська преса доносить, що Вільзон через сенатора Левіса заявив, що те пер усі мирові зусилля безвиглядні та що він буде перший, котрий зробить потрібні кроки, коли тільки можна буде замістити повнаки тривкого мира.

Два мільйони Американців.

ВАШІНГТОН (Таб). Урядово оголошують, що армія З'єдинених Держав має числити 2 мільйони жовнірів.

Сплата селянських довгів.

Львів, 9. серпня 1917.

Найблизше число „Свободи“ принесе ось яку статтю д-ра В. Безпалька на пекучу для нас сього селянства тему:

Прийшла війна з спустошеннями цілих сіл, з нещастем та горем. Але рівночасно та сама війна стала причиною величезної дорожнечі все, що було предметом купна — продажі, а в першій мірі споживних артикулів, отже того, що витворює і має на продаж наш селянин та мішанин. Коли до того по увільненню більшої часті Галичини підняли урядоване на ново австрійські влади, — почали вони виплачувати нашому населеню і військовій причинці. В слід за сим знайшли ся наші селяни і мішани в посіданню значнійшої готівки. Не рідко уживано сеї готівки на річі непожиточні, а навіть злишні. Се було на щасте лиш з початку. З часом завдяки діяльності, розпочатій зі сторони нашої преси і інтелігенції, орудуване грошем приборало здоровий напрям. Почато в першій мірі сплачувати довги так табулярні, як і весклеві. Се діяло ся однак в тих лиш случаях, коли віритель взивав довжника до сплати довгу, або в найліпшій разі, коли вправді такого напіння не було, але вірителя можна було легко відшукати. Звичайно було воно инакше. Знаємо, що найбільша частя Жидів, а вони найчастійше були вірителями, — вивтікали перед ворожою інвазією, а всі кредитові стоварищення позамикано. По повороті наших військ і властей лиш мала частина Жидів вернула до своїх осель; вони воліли лишити ся в західних австрійських краях і там при доставках робити знамениті інтереси. До того в тіснійшу воєнну область годі було дістатися навіть при добрій волі. Рівнож з тих самих причин не відкрито на ново по наших містах і містечках тих дрібних жидівських кас, яких тьма тьменна на нашій землі. І коли у нас сього селянина чи мішанина знайшла ся готівка, якою міг би сплатити всі свої довги, так їн, не моучи віднайти всіх своїх вірителів, обмежував ся до заспокоєння лиш тих, котрі були на місци, або ніс гроші до тих кас, які були відчинені. Через те велика частина всіх довгів нашого селянства і мішанства остала і на дальше несплаченою. З того виходять значні втрати для довжників, бо проценти від несплачених довгів враз з відсотками провозлоки ростуть дальше. А знаємо, які то високі проценти му сіло наше населене платити перед війною, — по 10—20% від ста. Втрати ті не дадуть ся вирівнати і тоді, коли хтось вкладає зайвий капітал у воєнні позички. бо ті останні дають лиш 5—6%, так, що довжникови, котрий замість платити довги, підписує позички воєнні, приходить ся на тім інтересі стратити до 6% від ста.

Щоби охоронити ся від подібних некорисних наслідків, та мотги позбути ся довгу і обов'язку дальшого плачення лихварських процентів, слід поступити так: Коли хто хоче сплатити свій довг, а вірителя відшукати не може, чи дядого, що він виїхав, і теперішнє місце його побуту не знає, чи тому, що певна каза не провадить своїх чинностей — повинен весь довжний капітал враз з докладно обчисленими відсотками зложити до судового депозиту. З днем зложення перестають рости від довжного капіталу дальші відсотки.

На тім однак не кінець. По найбільшій часті довги є заінтабульовані або так, що вже скрипт довжний чи запис кавційний був заінтабульований, або так, що через провозлоку в плаченню довгу ціла претенсія була заскаржена до суду і опісля в дорозі екзекуції враз з процентами і коштами заінтабульована. В обох случаях довжникови буде залежати на тім, щоби довг вичеркнено з ґрунтових книг. Само зложене однак до судового депозиту такого значіння не має. Тут треба процесу. Прийдець ся постратись о судове установлене куратора для не-присутнього вірителя або замкненої каси, а опісля дорогого процесу з тим куратором виеднати

право до вичеркнення з ґрунтових книг заінтабульованого довгу. Належить зазначити, що процес той є легкий і певний до виграня і не на-ражує довжника на жадні страти, бо всі кошти, які він понесе в процесі, стягне собі в дорозі екзекуції з квоти, яку сам зложив до судового депозиту. Вигране однак процесу залежить в тім випадку в високій мірі від доброго і належи-того уложеня і написаня pozwu. А позов той є досить трудний і не напише його ні наш селянин, ні навіть покутний писар. З такою спра-вою повинно ся піти все до адвоката, розумі-ється, нашого чоловіка; а адвокат зі своєї сто-рони дуже радо підйметь ся такої справи, бо, як я вже сказав, справа є певна і ясна, та не на-ражує клієнта на страти. Потім, як одержить ся вдоволюючий судовий присуд, належить по його правосильности внести до екзекуційного суду подане, щоби він вичеркнув оспорений довг з ґрунтових книг. Через таке постуловане очиститься значно табуля наших людей і наші мішани і селяни позбудуть ся того неприємного почування, що над їх ґрунтом чи хатою висить ще, мов яка змора, лихварський довг. Ще од-но: належить раз на все вибити собі з голови, що через війну, евентуальне відступлене при ми-рових переговорах певних територій чужим дер-жавам, через смерть вірителя, через се, що каса якась замкнена, — що через то всьо не треба буде платити довгів по війні. Такий байці не належить ніколи вірити!

Наконець ще кілька уваг, яких належить при-держувати ся при сплаті довгів. Коли хто хоче сплатити довг вексельний, нехай не платить так довго, доки віритель не видасть йому векселя, навіть хоч би той віритель зепевняв, що за кілька днів вексель зверне. Не хоче віритель видати векселя, то належить гроші для вірителя зложити до судового депозиту. Таке неосто-рожне плачене без рівночасного відбору векселя провадить дуже часто до того, що бідний довжник мусить той сам довг платити другий раз. Коли хто має платити довг зі скрипту довжного, то і в тім случаю повинен жадати видачі скрипту і посвідчення, що довг зі скрипту сплачено. Належить при тім платити довг до рук того, у кого позичило ся гроші, на чие імя виставлений скрипт, згідно кого в скрипті вка-зано, як уповаженного до відбору заплати. Не належить тому довгу, зятягнутого у чоловіка, платити до рук його жінки, бо то провадить може до непотрібних процесів і подвійного пла-чення довгу.

Послідні вісти про воєнне положене.

Відень, 9. серпня 1917.

З воєнної пресової кватири доносять:

На фронті в Тироли і над Сочею діяль-ність артилерії була знов більше оживлена. Ко-ло Альбсрейо (?) кричали Італійці: Італійська офензива вже зачала ся. В наших руках є уже 11.500 бранців. Італійці додавали до того, що австро угор. війська повинні піддати ся. Та іта-лійська покуса до зломаня вірности кидає яс-краве світло на духа італійських жовнірів, які очевидно вже в таких вістках бачуть причину підносити руки в гору.

В Румунії пішли наші успіхи дальше, мимо сильних протинаступів. По обох боках провалу Ойтош завдяки хоробрости австро угорських військ здобули ми кілька важних сугорбів. Про-би Румунів видерти їх нам знов були даремні. Також на північ від провалу Тельгеш посунули ми наші лінії. Дальше на північ зближаємо ся до Гурагумори. Незвичайно сильний є росій-ський опір коло міста Серету.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: На схід-нім фронті від Риги аж до Збруча день 6. серп-ня перейшов без важнійших подій, поминувши переходове змінене воєнне коло Сморгоня. Над Збручем, особливо коло Гусятина і при вході ріки до Дністра та коло Тернополя віджила мі-

сцями огнева діяльність. Між Дністром і Серетом положене незмінне. Відкинено російський наступ на північ від місцевості Серет. На північ від місцевості Солька зломали ми завзятий опір російський і здобули північний беріг ріки Сольки. Коло Арбора Росіяни намагалися сильними наступами відискати відверті і становища. Відкинено їх всюди, причім потерпіли вони великі втрати. Дальше на південь серед боїв ми посунулися вперед по обох берегах Молдави аж до лінії сугорб Богдака сугорб 868 на північ від Вами, Батріано. Також по обох берегах Бистриці аж до провалу Тельгеш поробили ми поступи. Дальше на південь в Карпатах боротьби для нас успішні. Противник потерпів криваві втрати в своїх поновних наступках коло Касінулуй, Радгонілуй, Зболна Неагре та в наступках на сугорби на північ від Монастиря Лепса. На північ від Фокшані наші війська в успішних боєвотях дали доказ офензивного духа.

Італійські підвирія.

В італійській пресі появляються статі, видно інспіровані, які в дивний спосіб стараються очистити Керенського з кривавої вини, яку в'язав на себе принукою до офензиви, що так сумно скінчилася для Росії. Дневник „La Nazione“ як також „Il Nuovo Giornale“ впевають, що Австро-Угорщина і Німеччина свою протів-офензиву, яка тепер є в ході, приготували здавна, щоби покарати Росію за те, що не заклучила окремого мира. Центральні держави представили свою акцію тільки як удар у відплату за офензиву Брусілова. Стара облудна гра в піжмурки! Тепер бажать звалити на центральні держави вини за те, що коаліція жене російського мужа, якому досить війни, бичем Керенського і Брусілова на нову різню. З певністю не може противник супроти противника поступити собі оглядніше, якто зробила Австро-Угорщина й Німеччина супроти Росії. Цілими місяцями стояли з крісом „до стопи“ й не робили найменшої проби скористати з замішання в Росії в цілі наступу, який прецінь віщував їм досить великі успіхи. А тепер представляти поражене російського війська як здавна приготований зрадливий наступ Австро-Угорщини й Німеччини, є підприняттям, яке ганебно не вдається навіть італійській штучці перекручування. Світ давно вже виробив собі думку про причини російської офензиви.

Господарська конференція союзників у Відні.

Відень, 9-го серпня 1917.

В міністерстві заграничних справ розпочалося сьогодні о 10. годині перед полуднем перше засідання конференції запрошеної в справі приготування господарських умов. Міністер заграничних справ, який бажав особисто отворити конференцію, не міг того вчинити з служ-

бових причин. З припоручення міністра заграничних справ привітав конференцію перший шеф секції в міністерстві заграничних справ амбасадор бар. Мілер. В імені зібраних представників союзних держав подякував за привіт болгарський посол у Відні Тошев. По отворенню засідання обняв провід шеф торговельно-політичної секції в міністерстві заграничних справ Іппен. Розпочалися мериторичні наради, які потревають кілька днів.

Подорож гр. Черніна.

ВІДЕНЬ 9. серпня. (Тбб.) Міністер заграничних справ гр. Чернін відіхав вчора в товаристві легатійного секретаря гр. Вальтеркірхнера до німецької головної квартири, звідки удасться до Берліна, щоби зревізитувати німецького канцлера д-ра Міхаеліса.

Російське правительство переносить ся в Москву.

АМСТЕРДАМ. (Тбб.) „Allgemeen Handelsblad“ доносить: Генеральний губернатор Фінляндії, який повернувся з Петрограду, доносить, що російське правительство ухвалило перенести ся в Москву.

Виділ оборони в Петрограді

ФРАНКФУРТ. (Тбб.) „Frankfurter Ztg.“ подає за „Daily Tel.“, що в Петрограді буде створений спеціальний виділ оборони в роді англійського воєнного кабінету. Виділ той, який буде створений в лоні правительства, складатиметься з Керенського, Некрасова, Терещенка й Савінкова.

Демонстраційний візд козаків до Гельзінгфорсу.

СТОКГОЛЬМ. (Тбб.) „Русская Воля“ доносить про прибуте козаків з панцирними самоходами до Гельзінгфорсу. „Новое Время“ доносить, що демонстраційний візд козаків викликав намірене вражіння.

Той самий дневник доносить, що групи фінського союму ухвалили з'явитися в іншій місті і продовжувати працю фінського союму.

СКЛАДАЙТЕ
НА ФОНД ім. МИТРА А. ШЕПТИЦЬКОГО
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ!

Як живуть ся полоненим Українцям в Росії.

Лист полонених в Перемишлі 1915 р. — поміч української Центральної Ради.

Жовнірам австро-угорської армії, які попали в російський полон жилося в ілюзіях: зтопавав в лихі відносини тому була гірка невгода, кому пощастило піти на рілльничі роботи, тому було краще.

Жовнірі Українці, яких взято в полон 1915 р., примішено в однім з таборів для полонених далеко в північній Росії і призначено їх до тяжких робіт. Доля їх була незавидна і тому вони після російської революції довідавши ся, що в Києві повстала Українська Рада, звернули ся до її членів, як брати до своїх братів з листом, в якому просять о поміч. Лист сей передаємо в цілості дослівно так, як він був написаний. Ось він:

„Високоповажані Панове. Ми полонені Українці 28 роб. бат. Нас в баталіоні є три роти, 2, 3, 4. Взяті сьомо всі з Перемишля, старші люди, сам цвіт українського народу. Робимо на казенній роботі 22 місяці без жадного відпочинку, ночами і днями у воді, голі, обдерті, більша половина стравила здоров'я, а рематизм кожний має, сліпоту всі мають, кожний зморений ледви ходить. Бачили нашу нужду 35 українського полку делегати. Брати Українці, пишемо до вас з розпуків і просимо вас взяти нас на українські губернії, на господарські роботи.

Не дайте нам загинати в руках московських тиранів; як так далі піде, то всі загинемо“.

Лист сей, як доносять українські газети київські, взяла до податкування Українська Рада і вона подбає про те, щоби облекшити долю жовнів Українців з австро-угорської армії, які досі терпіли в неволі.

До Української Ради звернули ся також о поміч українські січові стрільці, які були в полоні в далекій Росії. Вони просили Раду, щоби їм було позволено перебувати на Україні а не чужій російській землі, та щоби на Україні могли помагати своєю працею своїм братам-Українцям. Українська Центральна Рада зажадала від російських воєнних властей, щоби полонених українських стрільців переселено на Україну і ті власти на те домагане згодилися. Тепер українські січові стрільці, що попали в російський полон, живуть на українській землі, працюючи на користь свого народу.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

Л. ОРЛЕНКО.

3

НЕСПОДІВАННИЙ ШЛЮБ.

Се нікий богомуарі жени вслід мене течаху. Ріште, благоліпний чело ради угру глибоку зрю ви на столпах града, а не в храминах ваших?

Ганка не знала що йому й сказати, тільки сміялась, рукавом заступляючись, а Ковалиха — то була смілива людина — таки знайшла, що відказати:

— Які же ми „жени“? Я давно вдовою, як самі здорові знаєте, а в Ганки теж отсе чоловік помер, то й вона тепер до нашого полку належить.

Андрія від тих слів мов варом обдало; здається й хміль з голови вилетів. Але він не покинув пустувати і знову повів:

— О, кую горестную і купно сладостную вість рекла єси, жено! Молю тя велеліпная, рци паки і паки: аще воістину Агафія сотвори ся Наїнською вдовоцею?

— Про те вже я не відаю, чи „Наїнською“, чи якою там ще, а що вдовицею стала, се усім відомо. От розпитайте, коли хочете, Семена Пищальку: він передучора повернувся з Січі й достаточо знає про Максимове скончання. А Василь Хвостик уже брата в граматиці записав.

Андрій на те не сказав уже нічого. Він мовчки пішов за молодими, бо школа, де він жив, стояла біля соборної церкви. Працюючи коло Ганчиних воріт, він теж і слова не промовив, тільки низенько вклонився та так глибоко зазирнув їй в очі, що Ганку наче мороз переняв і тихим ходом похнюпившись пішов до свого убогого мешкання, перебираючи на бандури; а трохи зідійшовши, чуло та смутно почав

співати думу про Федора Безрідного, що як то сей бездольний козак, „безрідний, над Дніпровою сагою постріляний, порубаний, на рани смертельні змагає“. Ганка, криючись за ворітьми, слухала той спів сумний і слюзи мимохіть лились з її очей; але їй невимовно жаль було не того бездольного козака, що колись — то лежав посічений в лузі Базавлузі, а самого співця, теж безрідного і безплемінного сироту, що коротав свій вік молодий, як от і вона, в гіркій самоті.

II.

Дяк Андрій і справді був подібний до бідлашного козака Федора Безрідного, бо в цім світі не знав собі ні роду, ні плуку. Колись то, казали люди, зайшла в Полтаву на площу до монастиря якась убога жінка з малим хлопчатком та й занедужала. Її взяли до шпиталю, поки подужає, а вона замість подужати, другого дня й очі замкнула, а потім і вмерла; так її й не встигли розпитати хто вона таке, звідки і де її рід. Небіжку поховали, а хлопчик Андрійко лишив ся в шпиталі.

В давні часи люди на Україні, поки сами порядкували громадянськими справами, мали велике милосердя для убогих та нещасних: в кожній селі, а в городах, мало не в кожній парадії були так звані „шпиталі“, себто двори й доми, де удержувались на кошті парафіян старці, каліки і всякий немогутний люд, що не мав собі пристановища і нездатний був власною працею прохарчуватись. Той добрий звичай ратувати немощних на убогих Українці перейняли ще в давні часи у інших європейських народів, бо і саме слово „шпиталь“ є перекручене латинське hospitalium і те слово перекручене є ще і в ляхів (szpital), з чого можна догадувати ся, що шпиталі зайшли на Україну через

Польщу. Але то було дуже давно, мабуть ще в XV. в., бо принайменше в XVI. в. шпиталі були вже в старій Україні, себто на Волині, Поділі та в Галичині, а з початку XVII. в., коли на цілій Україні стали розповсюджуватись переконні братства, разом з ними трохи не в кожній селі почали заводитись, бо ними частіше усього опікувались братчики. Так стало потім і в новій Україні, себто в Полтавщині та Слобожанщині, що заселились уже в XVII. в. Пріміром візьмо саму Полтаву. Вона почала заселятись не пізніше 1630 р., а через яких сорок літ тут находимо вже чотири церкви, не рахуючи монастиря (Пречистої, Спаса, Воскресення і Стрітеня) і при кожній так званій „братерській дімі“, шпиталь і школу. В шпиталі разом з дітьми та старцями жили й такі сироти, як от Андрійко, а в школі діти, що служили при церкві і разом учили дітей. Братчики збирали в миру й доставляли до шпиталю паливо, харч, одіж, але й самі шпитальні не байдкували: обробляли огорода, прали і ткали усякі виробы, били канати, стругали на продаж ложки і зв'язали хто що вмів, те й робив. Були тут і шевці і кравці й шапували, й ковалі і інші ремісники, а хто був зовсім немогутний, нездатний ні до якої роботи, тих посиляли під церкву, або на базар, чи на ярмарок за милостинею. І все, що немогутні спрошували, а робочі заробляли, йшло в гурт на загальний ужиток шпиталю. Крім того шпитальні чим могли usługували й громаді, з чого теж мали деякий дохід: діти стерегли церков, дзвонили на службу, чи по душі померших, копали для них ями; баби обряжали й доглядали мерців, до дев'ятого дня стерегли в домі їх „душечку“, школярі читали над ними псалтир і таке інше. До такоїж помочи кликали шпитальних і тоді коли пріміром в чім до-

Майбутнє уступлене кардинала Гаспарі

ЛЮГАННО (Ткб) „Corriere della Sera“ доносить у формі поголоски про недалеке уступлене кардинала секретаря стану о. Гаспарі. В даним разі як наслідників його вчислюють бувашого нунція кард. Скапінеллі та дотеперішнього заступника секретаря стану мсн. Тодескіні.

ПРОСИМО

при змін адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведення зміни — —
- 2) подати побіч нової і стару адресу. — —

Адміністрація „ДІЛА“.

НОВИНКИ.

Львів, 9 серпня 1917.

— Поверот пос. Окуневського з Росії. Після заняття Городенки австро-угорськими і німецькими військами пос. Окуневський, який перебував там під ту пору, приїхав до Відня. Про свій побут в Росії оповідав пос. Окуневський ось що: Коли Росіяни заняли Городенку, я оставав через якийсь час в спокою на місці. Що йно кілька тижнів пізніше, коли я станув в обороні одного з горожа, якого жовніри били кольбами, мене поставлено під політичний дозор, а опісля як заложника вивезено до Заліщик, відти до Чорткова. Тут мене на інтервенцію одного із знайомих офіцерів увільнено під тою умовою, що я виїду до Львова, чому я повинувався. Та зі Львова неможливо було мені дістатися до Відня і тому я виїхав до Києва, відки сподівався скорше вернути домі. Однак замість дозволу, на виїзд за границю я одержав приказ виїхати у волзьку область. Завдяки зичливості моїх приятелів мені удалось заховати ся в Києві. Щоби заробити на удержане своє і родини я працював спершу як книгсводчик, побираючи місячно 85 рублів платні а опісля, скінчивши молочарський курс, став працювати в робітні масла за 150 рублів місячно. Після революції в Києві місто стало українізувати ся з кожним днем що раз більше. Спершу на українських вічах зажко приходило ся бесідни кам говорити по українськи, опісля вже і в трамваях прислуга стала говорити виключно по українськи. На Україні повстали два напрями: один репрезентований проф. Грушевським, який заявляє ся за федерацією і злукою України з Росією, другий з Антоновичем на чолі, який є за аматійністю України. Після вибуху революції я покористувався першою нагодою, щоби вернути до Городенки, що мені повело ся. Тут урядовав повітовий комісар Українець; в уряді

мі був хорий, а доглядати його гаразд не було кому і в інших нещасливих випадках.

Так просто і недорогим коштом стара Україна зуміла вирішити трудне й для наших часів питане про громадський догляд калік, не мощних та сиріт в одно злучивши дім мило серця, робочу артілі і школу.

Хоч малий Андрійко й не зазнав в шпиталю ні холоду ні голоду, а проте тяжко було сироті серед чужих неприязних людей. Річ відома, що каліки здебільшого — народ мало милосерний. Окривджені лихою долею, вони й байдужі на чуже лихо і нездатні пожаліти й мало го сироту; дежкі навіть раді, коли є над кимсь пімстити за власне нещасте. Богато перетерпів усякого знущання і Андрійко, богато пролив гірких дитячих сліз, поки доля послала йому милосерного заступника.

Якось вступив до полтавського шпиталю сліпий запорожець Хома Заброна. Був він років з десяток у турецькій неволі, де йому випечено очи за те, що втікав, але нарешті січовики таки визволили товариша і привезли до Полтави, звідки він був родом й мав колись тут жінку й дитину, яких теж забрали Татари. Се був огрядний і кремезний дід, на вигляд сказатиб військовий старшина. — бо таким і був колись на Запорожжю — і може через те він зразу заняв у шпиталі поважне становище; його всі бояли ся і слухали. А проте під суровим обличчям у Хоми билось добре, горяче, милостиве серце і він зараз приголубив, приголубив до себе малого Андрійка і взяв його під свій батьківський захист. Бідне хлопятко заклопане та затуркане, так і прилипло до ласкавого діда. Де Хома, там і Андрійко. Іде Хома під церкву чи на базар за милостинею, а Андрійко слухить йому за провідника.

і в школі панувала українська мова. Підчас російського відвороту я схоронив ся до церкви; коли вернув до своєї хати не застав там нічого крім хатної обстанови. Маю тільки те, що на собі; та тішу ся, що вкінці я між своїми друзями і здоров.

— Українці в Товмачі підчас інвазії. Інформатор „Kurjer-a lwowski“ оповідає про відносини в Товмачі підчас побуту там Росіян між иншим ось що. З огляду на те, що цивільну управу краю обняв Українець Дорошенко, то по повітах установлено комісарів Українців. В Товмачі був комісарем Корчинський. За його, здається, радою Українці з повіту зїхали ся і вибрали нову повітову Раду; маршалком вибрано одного пароха Українця з повіту. Давнійша повітова Рада з маршалком кс. Табачковським внесла проти того протест. Такий сам протест внесено проти наміру Українців уладити в будинку Ради повітової українську захоронку. По громадах відбували ся нові вибори громадських рад і виїтів, при яких переважно вибрано ті самі особи.

— Віднова господарських організацій в відбитих повітах. До всіх інтелігентів і свідомих міщан та селян в відбитих повітах. Війна принесла багато нових форм життя і наложила нові обовязки на населення та дала йому нові права, про які перед війною ніхто не знав, а навіть не перечував. Середна Галичина мала вже час навчитися того всего. Ново відбиті повіти не мали нагоди довідати ся про права і обовязки цивільного населення в часі війни. Краєве Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові, ул. Зіморевича ч. 20, бажає прийти населенню з допомогою в ново відбитих повітах в тім напрямі, щоби уділити йому потрібних інформацій про воєнні господарські закони і воєнні господарські організації. Щоби мати список одиниць, що займали ся перед війною господарськими справами, а котрим можливи вистати потрібні інформації, просить Товариство „Сільський Господар“ всіх інтелігентів, міщан і селян подати йому список членів Рад фільяльних „Сільського Господаря“ і Кружків, що є на місці, і список всіх інтелігентів, свідомих міщан і селян в повіті. Такий список повинен обніматися всі одиниці, що можуть займатися господарськими справами. Особенно список голов і членів фільяльних Рад і Кружків є конечно потрібні. Просимо надіслати нам всіма можливиими способами відомості про згадані одиниці, де вони є. Найкраще виділювати відпоручника флії до Львова і тут дати потрібні інформації про одиниці в повіті, що займають ся відбудовою господарського життя, та засягнути інформації про се, як вести справи відбудови в повіті. — Краєве Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові, ул. Зіморевича ч. 20. І. пов.

— Двомаркові монети мають бути на основі розпорядка німецького правительства стягнені з обороту. Від 7. січня 1918 р. вони не будуть приймаються більше. Від того часу ніхто, з виїмком кас, уповажнених до стягнення згаданих монет, не буде обовязаний приймати двомаркові монети.

— Технічні сили для відбудови краю. Просимо всіх інженірів, архітектів і будівничих, котрі служать при війську, подати нам сейчасімя і назвище, рік і місце уродження, принадлежности і замешкане, повний титул і характер свого звания і цивільного заняття, дату асентеровання, відділ, при яким служать, військову шаржу, військовою класифікацію і точну свою адресу. Так само зволять подати нам свої адреси інженіри і будівничі не військові, що бажають знайти заняття при відбудові краю. — Краєве товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові, вул. Зіморевича ч. 20. І. пов.

— Жнива в зайнятій Румунії. „Lokal Anzeiger“ доносить: В зайнятій осередними державами Румунії відбувається ся молотба, пшеницю зібрано без ніяких перешкод. Збірка є що найменше мірна. Кукурудза дасть добрі висліди. Найкращі, місцями рекордові жнива є в наддунайським низу. Винниці заповідають гарні вина. Овочі знищені дуже овадами.

— Горкий в гідозрію. З російських дневників появила ся в послідних часах чутка, що один з найвизначніших російських письменників, який до недавна проживав за границею, є вмішаний в різні протидержавні інтриги. Виразне обжаловане підніс в тій справі відомий революціонер Бурцев, який написав про те в „Биржевих Вѣдомостях“. Горкий через довгий час не відповідав на обжаловане Бурцева, що йно минулого тижня помістив в своїм органі „Новая Жизнь“ кілька слів протесту. На те Бурцев знов на шпальтах „Биржевих Вѣдомостей“ відказав, що тільки повага хвилі і важкий біль, яким зломана тепер ціла суспільність російська здержують його від оголошення всіх доказів, які обтяжують Горкого. На одним з міністерських засідань обговорювано справу Горкого і рішено його арештувати, чого однак не вико-

нано в наслідок заходів робітницько жовнірської ради.

— Під Польщу. З Люблина доносять до польської преси, що небагом буде передане польським властям Польського Королівства шкільництво занятих українських областей Холмщини. В тій справі відбудуть ся конференції у Варшаві, на яку з Люблина виїжджають польські відпоручники гр. Тарновський і голова „Macierz-i Szkoln-oj“ Карський.

— Ц. і к. Відділ реконвалесцентів ч. 41 у Львові, при вул. Замарстинівській ч. 7 потребує для свого ортопедичного закладу 5 фахово вишколених жіночих помічних сил, в то: 1 учительку руханки, 2 масажистки і 2 доглядачки хорих. Близтих пояснень уділяє шеф-лікар д-р Танячківч. 2—2

Нові книжки і видання.

Всесвітня бібліотека ч. 4—6. Александр Пушкин: Драматичні твори, в перекладі, з передмовою і поясненнями дра І. Франка. Львів, 1917. Ст. 246+37+2. Ціна 3 К. В сій випуску того хосенного видавництва є житєпись Пушкіна і сім його творів: 1) Борис Годунов (з оцінкою), 2) Фрагмент з „Фавста“, 3) Скупий рицар, 4) Моцарт і Салєрі, 5) Кам'яний гість, 6) Бенкет в часі чуми, 7) Русалка. — Переклади сї належать до останних праць покійного Франка. Се видане Пушкіна інтересне головно для студіювання останних днів великого укр. питаня і того, як його ум змагав ся до останка з поступаючою хворобою. — О. Н.

Вид. Тов. „Вернигора“, Київ, 1917. Видавництвото дуже рухливого товариства, що печатають ся в 100 000 прим., наспіли вчера до Львова, в малій кількості, згадаємо тут поки що отсі: 1) М. Грушевський: Звідки пішло українство і до чого воно йде? Ціна 15 коп. 2) Той сам: Вільна Україна (статі з марта і квітня 1917). Вид. третє. Ц. 25 к. 3) Історія українського народу (анонімна). 4) Сучасна війна в поезії австро-угор. України І. 5) О. Маковей: Подорож до Києва. 6) В. Пачовський: Гетьман П. Дорошенко. 7) Катехізм Українця.

Воєнна читанка. — Ч. 7. Б. 3. Житє українського народу, маленька геогр-фія України, II. частина з 13 образками. I. Випуск. — Українське будівництво: хата, село, містечко, приватні й громадські будови, церква, український стиль і орнамент. Ціна 40 сот. Відень, 1917. Видавництво укр. учительства у Гмінді.

Пам'ятайте про жертви		у Львові.
10.500	на фонд укр. жур-налістів ім. Яросл. Весоловського	
4.000	на пам'ятник - бл. п. Яросл. Весоловському	
		„ДНІСТЕР“ „Зем. Гіп. Банк“

Слѣдом українських номадів.

Гутірна з дороги.

Weltra, 29 липня.

(Конець.)

Іду тепер дорогою поза старим трухлим муром міста, у низу високі смєреки, звір темний, пахучий вілем, розхолітаний шумливою водою, що відбиває небо, сама як lapis lazuli темна і глибока в тоні. Придорожні липи сиплють цвіт, згадують ся знечевя музичні стихи Тетмаєра а потім — потім серце стає гостро непокоїти ся. Се тоска. Деж ти мій краю рідний? О якаж далеч!

Хтось сніває остеронь, у низу, лунає ритмічно об мое ухо, часом прогложує її на секундн, хвилі бурливий клекіт ріки. Кладу знагду руку на рамени візника: чоловіче, стій! Наслухую пильно, серце лопоче...

А в низу щебече щось, наче хор невидних оку жайворонків:

Ой встань, встань, Подоляночко,
Обмий личко, як ту скляночку,
Возьми ся в боки, заведи скоки,
Підскочи до раю, візьми дівча а краю...

І знов:

Ой встань, встань Подоляночко...

Зсїдаю поквально, біжу за слухом.

Ай ай! таж тут город, а там площа, на огорожі висять суконки, а діти, тів сотки дїтій в одних сорочечках завели таночок, гагілок співають... Добрий день, любі, добрий день! „Гомін зняв ся по діброві...“ Запити, відповіді, оклики, пестощі... Ог і Катруся, Івась Набрідний, Мариня Мишка, голенька Магда з гіпсо-вим панциром вздовж тіла і нерухомою ніжкою, що опираєть ся на зелізім трикутнім костилі... Ог Василько Чепига і Павлуно Лїтос і Олена

Діло

Виходить що-дня ране
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно 10-
піврічно 20-
цілорічно 40-

у Львові (без доставки):
місячно 3-
чвертьрічно 9-
піврічно 18-
цілорічно 36-

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20- М.
цілорічно 40-

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1-50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошена за окремою
умовою.

Одн. примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Офензива на Заході і в Румунії.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 10 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

У Фляндрії при змінливих умовах обсервації змінювала ся також сила боротьби артилерії. Нині рано вона дійшла між Ізерою і Лі до напруження найсильнішого ураганного огня. На широких поясах розпочали ся потім сильні наступи ворожої піхоти. В Артезії Англії наступали густими масами на просторі від дороги в Монші до шляху з Арра до Камбре. Наш руйнуючий огонь вдавив у місця, де вони ставали до наступу і зробив спустошене Филі, котрі пішли приступом, потерпіли найтяжші втрати від нашого оборонного огня тай рукопашній боротьбі. Відкинуто їх скрізь.

Між Соасон і Ренс в зах. Шампанії і по обох берегах Мози огонь зростає хвилями до значної сили.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Оживляється діяльність боева коло Дзінска, на південь від Сморгоня і коло Бродів. Підприємство союзних військ придбало нам 200 полонених.

На північний схід від Черновець ішла завзята боротьба. Наші війська вдерли ся в кількох точках до граничного становища Росії. Також в низині Серету над Солькою по відвертю ворожих протинаступів ми посунули ся вперед. Між Трогушем і Путною союзні війська мимо завзятого опору забрали Ромунам кілька становищ на горах. За два останні дні на відтинку Ойтош полонено звиш 1.400 бранців і здобуто 30 скорострілів.

В групі Макензена по обох сторонах залізниць з Фокшан до Аджудульну німецькі дивізії здобули на широкому фронті перехід через Шушиту. Ворог даром силкував ся здержати наш похід завзятими протинаступами, кидаючи в бій численні маси.

Всі їх наступи на наші крила не вдали ся, а вони потерпіли найтяжші втрати.

Боротися за волю України...

БЕРН. „Русское Слово“ доносить, що український міністер війни Петлюра приказав заявити всім українським військам і жовнірам, що німецько-австрійський похід грозить знищенням України, її свободі і революції та візав їх, щоб боролися на російському фронті за волю України.

Бонар Ляв про події в Росії.

БЕРНО. Лондонський дневник „Times“ доносить, що Бонар Ляв в палаті громад сказав: знаходимо ся серед дуже небезпечної кризи. В наслідок подій в Росії наступила велика зміна в положенню. Всі народи, котрі беруть участь у війні задрожали під тим ударом.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки шадниці 4.000.

Львів, 10. серпня 1917

Польське гошштапелерство невмирує! Засіяна його вицвітами історія пок. Річипосполитої; насаджена ним сумна історія польського володіння над австрійською де поміне провінцією Галичини, розвернулось воно широко — од моржа до моржа. Жити понад стан — особисто і національно, вдавати з себе щось більше й важніше ніж ним є Поляк і Польща в дійсности, присвоювати собі право говорити чужим іменем — все те належить до суцільних прикмет одиничної і збірної душі сього любого племені.

Не вилічила Поляків і Польщі від гошштапелерства навіть трагедія сеї великої різни-пожежі, яка раз на все стерла з обличчя землі чимало застарілих ілюзій багатьох людей і народів Європи. Для наших симпатичних сусідів дотеперішних досвідів очевидно замало. Мабуть прийдесть ся нам і їм ще ждати тої хвилі, коли — як пророкує один з визначних віденських професорів права державного, котрий вглибив ся в суть минулих і сьогочасних польських політичних претензій — польське гошштапелерство стріне та сама доля, котра вже стрінула — гошштапелерство сербське.

П. д-р Білінський є бувшим презесом кола польського. Можливо, що в сій своїй „був-шій“ ролі він і має право говорити щось іменем Поляків. Але говорити іменем Українців? І серед того перевороту в політичних відносинах, яке дається від української революції в Росії? Ні! — на щось таке може наважити ся хіба політичний гошштапелер, якому гошштапелерський рак перегриз м'ясо й кости. Отже п. д-р Білінський, вірний своїй вдачі і вдачі свого народу, телеграфує до монарха подяку за визволене Східної — історично і етнічно української Галичини — іменем також „руського“ населення. Не видержав сарака і таки поважив ся виступити в депеші наче щось більше, ніж те, до чого мав право: наче якийсь куратор чи опікун також українського населення. І перед тим п. Білінський рішив ся піти отсе знов за голосом своєї одідиленої крові? Перед тим самим молодим монархом, котрий навчив ся глядіти так на річи, якими вони є, незалежно від старанно береженого зверхного бліхтру і від сполнялого покрову традиційних привілеїв, — котрий отже й бачить і знає, які права п. Білінському прислугують, а які не прислугують. Тай котрий уже прийняв був у своїм часі вислів почувань правного господаря відбитої землі: вислан іменем українського народу депешу У. П. Р., тай котрий на ту депешу великодушно відповів!

Але п. Білінський не був би справдішним Поляком, якби був обмежив ся самим тільки присвоєнням собі права говорити іменем української людности. Він не міг обминути такої знаменитої нагоди, щоб не висловити ще й другого типічно польського „штадпункту“. Полягає сей „штадпункт“ на ненависті до назви „український“. Подібно, як орган д-ра Бобжинського, краківський „Czas“ ніяк не може освоїтись з думкою, що тепер раз на все настав кінець самообманови з трактуванням української людности й землі наче інвентаря „воеводства руського“ у фікційній Річипосполитій від моря до моря тай кінець швідлерському жонглюванню термінами „руський“ і „російський“, — так і п. Білінський телеграфує по німецьки: *des ruthenischen Volkes*, і думає, що Бог знає, яку політичну штуку вшварив. Однак тріюмф був дуже короткий, а скартане настало швидко.

Подібно, як свого часу на телеграму сенатівського університету, узурпаторською метою перехрещеного Поляками на університет „Яна Казімержа“, прийшла з цісарської канцелярії ласкава відповідь... на адресу університету ім. Франца І, — так тепер знайшли ся у відповіді цісаря Карла п. Білінському слова *ukrainische Nationalität*.

Хто знає, як пильно важить ся у віденських кабінетових канцеляріях кожне слово і

кожний термін, якого має ужити монарх перед широким загальом, той не буде мати сумнівів що до значіння того супротиставлення польській фразі про „*ruthenisches Volk*“ цісарських слів про „*ukrainische Nationalität*“. П. Білінський старий дворяк, то й певно зрозуміє лекцію.

Закордонна Україна і поділ Галичини.

В „Новій Раді“ з дня 16. липня с. р. знайшли ми статтю про галицькі справи, яку вважаємо пестрібним подати нашим читачам. З огляду на те, що становище „Діла“ до питань, порушених в київській українській газеті, добре відоме нашій суспільности, подаємо статтю сю без окремих уваг.

Пише „Нова Рада“:

В газетах знов появились звістки про переговори австрійського правительства з Українцями. За „Буковиною“ наводять навіть пункти порозуміння, на які пристає правительство. З тих пунктів маємо важніші такі: засноване ще до кінця війни українського університету у Львові, українізація адміністрації в східній Галичині, вимагання від урядників, щоби вони шанували національні права Українців, забезпечені конституцією.

Очевидно, скільки в тім всім правди і скільки комбінацій невідповідальних кругів — сказати тепер трудно.

Але, вибираючи, треба справу ставити принципно, на всю ширину, не розмінюючи її на хоч і корисні, але всеж часткові домагання. Нема що казати, як багато важив би сам факт засновання українського університету для Галичини, а до останнього часу важив і для нас — проте, домагаючись того, не треба забувати того ширшого домагання, яке ра у раз займало, з самого 1848 року почавши, передне місце в усіх українських програмах у Галичині, — се домагання повної еманіпації українського народу, практично можливе тільки в формі поділу Галичини на підставі етнографічного розмежування. Станесть ся те — буде і свій університет і своя адміністрація і пошана до національних

прав. Не буде сего, то університет і все инше будуть тільки новими латками на старій системі національної боротьби та ворожнечі.

На жаль галицька політика раз у раз грішила браком принципіальності й нахильністю до опортунізму та тою хазяйською думкою, що волить синицю в руках журавлеві в небі. Тимчасом бувають моменти, коли треба оглядатися й на того журавля, коли він так само може бути в руках, аби тільки прикдасти до того напружене і нам здається, що такий момент настав і для наших галицьких земляків і пройтись поруч нього з звичайними буденними вимганнями було б дуже необачно.

ПРОСИМО

при зміні адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведення зміни — —
- 2) подати побіч нової і стару адресу. — —

Адміністрація „ДІА“.

Послідні вісти про воєнне положення.

ВІДЕНЬ. Пресова квартира 10. серпня. В боротьбах на північ від Фокшані від 6. серпня беруть участь також австро-угорські війська. І так вчора австро-угорські війська відперли сильний криволінійний наступ і в завзятій боротьбі дійшли до гостинця Д. С. Тішита Балтарету. Узгірє Масаная здобуто приступом. В долині Молдави і над Серетом сильний неприязельський опір. Між Серетом і Прутом неприязель силкував ся сильними протинастудами опізнити нам похід. В напрямі села Правортко (?) йшов 8 разів до приступу. Російська кіннота гнала вперед піхоту. Під Бродами взяли австро-угорські війська в полон 8 офіцерів і 205 жовнів та здобули 8 скорострільів і 1 метавку мін. В відбитій частині Буковини добрі вигляди жнив. Росіяни, уступаючи знищили вправді стан худоби, мости і деякі місцевості, але не всюди. Чернівці не багато потерпіли. Населення з одушевленням витало цесаря, який в 3 дні потім, як австро-угорські війська ввійшли до Черновців відвідав те місто.

На фронті над Сочою австро-угорські літаки обкидали бомбами неприязельський табір в долині Вальони і військові заклади в Монфальконе. В долині Адижі взято в полон 1 офіцера аспіранта і 51 жовнів.

БЕРЛІН. (Тбк.) На сході між Прутом і Сучавою докладали Росіяни 9 серпня найбільше зусиль, щоби відперти союзників назад. Всі їх зусилья були безуспішні. Всі хоробрі наступи відкинені, причім неприязель поніс великі втрати. Та сама доля стрінула протинаступи Росіян по обох берегах Молдави і довж Бистриці. По

проломанню завзятого опору союзники посувають ся дальше вперед. На північ від Монте Клея та на схід від фабрики скла, що знаходиться на північ від Касіну забрано неприязель на горах кілька становищ. Наступи протиники на північній березі Ойтош відперто. В області Фокшані по сильнім приступі наших військ в відтинку Шушті перейшли ми через до рогу, що веде на північ. Всі зусилья неприязеля сильними наступами, які місцями мали по 15 філь, відобрати втрачені становища розбили ся цілковито в огні німецьких скорострільів. Втрачено неприязеля дуже тяжкі. Цілі філь, що йшли приступом лягли.

БЕРЛІН. (Вольф). Нові успіхи підводних човнів на Атлантичським океані і на Північнім морю 21.000 тон бруто.

ЛЮГАН. (Тбк.) Після донесення „Corriere della Sera“ з Парижа кілька французьких часописів признає, що на схід від Кімполонга і в цілій околиці на південь від того міста може потягнути за собою цгані наслідки. Ромульське військо може втратити охорону, а в случаю дальшого походу австро-угорських і німецьких військ може бути загрожене на правім крилі. В додатку від кількох днів зазначається зміцнення діяльності Макензена, загрожуюча також лівому крилові, так що ромульське військо могло би бути приневолене подати ся взад, щоби уникнути окрилення. Надіють ся нових вістей, які би вменшили ті обави. Ромульський король в телеграмі до Поанкарого явно виявляє невдоволення ізза злого положення ромульських військ з незалежних від нього причин.

Протест проти війни без кінця.

ЛОНДОН. (Райтер.) „Daily Telegraph“ поміщує меморіал виконуючого виділу робітничої партії, котрий має бути предложений збираючій ся нині конференції представників партії, як основа мирової пропозиції англійської робітничої партії. Меморіал має бути предложений також особній конференції, яка збереть ся 21. с. м. в Лондоні, а опісля буде представлений соціалістичній конференції союзників і міжнародній соціалістичній конференції. Меморіал передовсім затверджує заяву, прийняту однодушно 14. лютого на конференції соціалістичних робітничих партій союзників, в якій оповіщено постулат відбудови Польщі і право самоозначення всіх поневолених народів від Альзасії й Лютарингії аж до Балкану. В меморіалі сказано, що конференція витяє російську формулу „без анексії й контрибуції“, домагається ся зараз утворення союзу народів і міжнародного законодавства. Конференція протестує проти провадження війни без кінця. Найважнішим успіхом миру є відбудова й винагорода Бельгії Німцями.

Конференція домагається ся дальше територіальної відбудови Сербії й Чорногори, бажає розв'язати балканське питання при помочи конференції представників балканських народів або авторитетною міжнародною комісією. Дальше

домагається ся віддачі Франції Альзасії і Лютарингії, висказує горячу симпатію італійській ірреденті і признає konieczність забезпечення управлених інтересів Італії над Адриатиком та Егейським морем. Дальше домагається меморіал рівноуправлення жидів у всіх краях і бажає, щоби Палестина стала вільною жидівською державою. Вірменська земля, Мезопотамія й Арабія не повинні бути віддані Туреччині, але подібно як колонії в підзворотниковій Африці мають бути адміністровані комісією союзу народів. Константинополь має стати вільним нейтральним портом. Всі європейські колонії в Африці мають бути віддані союзом народів і заряджувати безпартійною комісією, як независима нейтральна держава. Меморіал заявляє ся проти всякої господарської війни по закінченню миру. З виїмком Бельгії, спустошення, які повстали внаслідок війни, мають бути направлені з міжнародних фондів, до котрих всі краї, що провадять війну мають причинити ся в міру своєї відвічальності за пороблені шкоди.

Конференція Некрасова з У. Ц. Р. в справі границь України.

БЕРН. Париська преса пише, що в громадських виборах в Росії всюди побідили республіканські сторони, головні соціальні революціонери. — Міністер фінансів Некрасов прийняв делегацію Української Центральної Ради і обговорював з нею подробиці границь будучої України. „Русская Воля“ доносить, що представники Українців домагаються провинцій: київської, полтавської, подільської, волинської, чернігівської, харківської, катеринославської, таврійської і бесарабської. Там де населення мішане, справа має бути рішена голосуванням народу. — В Петрограді військові заведення та заведення оборони народу піддано під контроль військових властей.

Австрійський соціаліст Отто Бавер в Петрограді.

ЛЮГАН. До „Messagero“ доносять з Петрограду: Звісного австрійського соціаліста Оттона Бавера, який був в полоні, увільнено на просьбу виконуючого виділу ради робітників і жовнів. Він прибув до Петрограду, де Мартос представив його членам виділу. Міністри Скобелев і Церетелі повитали його.

Пам'ятайте про жертви		У Львові.
на фонд укр. журналістів ім. Яросл. Весоловського	10.500	
на пам'ятник - бл. п. Яросл. Весоловському	4.000	„ДНІСТЕР“ „Зем. Гіп. Банк“

Л. ОРЛЕНКО.

НЕСПОДІВАНІЙ ШЛЮБ.

Грає Хома на бандурі, або співає яку старовинну думку козацьку, а Андрійка й палицею від него не віджене; так і впеть ся оцнєгати в діда і вже тоді хоч стріляй йому над вухом — не почує. Так і зріс хлопець під захистом діда, не зазнавши лиха, бо нехай було хто хоч словом зачепить, то Хома як не гримне:

— Не обижайте алого: се мій джура, то я за нього кождому горлянку перерву!

Ось вже Андрійко почав і до школи ходити. Трудною йому здавалась початкова наука, оті „осі“, „осіо“, „варі“, та дивовижні „іришра“, „твердооно“ і т. п. Приблизить було до діда тай плаче, що дяк нахвалив ся „субіткового“ дати. А дід його ласкаво потішає:

— Не жури ся синку. То воно з початку немов трудно, а як переможеш початок, то далі піде вже легше. Наука виведе тебе на широкий світ. Колись такий, як і ти, убогий сирота Петрик зріс у наших шпиталях і вчив ся в тій самій школі, де й ти, та через науку і добрий розум дослужив ся того, що став трохи не генеральним писарем за гетьмана Мазепи. Он до якої високости часом виходить наука бідного чоловіка!

Як казав Хома, так і сталося: переміг Андрійко перші труднощі і через рік читав дещо на крилосі. А до співу він з роду був здатний, його давній голосок давно вже лунав по церкві підчас служби Божої. Ще легше переняв він дідову науку — вивчив ся грати на бандурі і знав вже все, що Хома виспівував: козацькі думи, псалми і т. п.

Раз якось на Пречисту братчики справляли звичайний „канун“, ситили меду, варили пиво і інші нашої і в ятках коло церкви продавали хрещеному мирови. Народу на такі „кануни“ завжди збиралась така сила. З далеких околиць зїзджалися люди побачитись з родичами і разом з ними побенкетувати, бо се власне було громадське бенкетування на користь братству і його благодійним справам; сучасні селянські „храми“ — се бліда пам'ятка про стародавні „кануни“. Шпитальні діди помагали продавати напої, а баби й жінки тут-же варили, смажили, шкварили всяке печиво і варево на заїдку. Клекіт, гомін, співи, музики — як на справжнім ярмарку. Під найкрасшою яткою сидить пан полковник зі старшиною, престолоп в духовенством, вїт з бурмістрами і райцями; в другій ятці чубаті Запорожці в кармазинах голосно чоткають ся й перепивають один до другого; а тут збились сивоусі цехмістри та всякі ремісники, частують ся й виспівують:

Нехай же нас Бог ратує,
Що наш батько не статкує...

А далі грає троїста музика і молодіж танцями збиває чималу куряву. А се-ж що за ятка, в яку молодик закликає публіку? Се дяки зі школярами за гроші співають якусь „інтермедію“. Звідси чуно якийсь побожний кант, до якого уважно прислухується нарід, а се раптом стрибнув звідти висмаруваний саджею молодик з рогами, колесом прокотив ся перед народом і зник. Регіт зняв ся невгамований.

Шпитальні старці та бандуристи співали і грали з ранку до вечера. Був тут і Хома Заброба, а коло його присів на хвилину й Андрій, тепер вже молодик. Співали вони в двох відому псалму про те, що:

Нема в світі правди, правди не зискати;
Тільки в світі й правди, що рідная мати.

У старого був ще добрий голос, густий та виразний, а другий, молодий, ніжний голос так і заплітав ся круг його, як зелений зміє круг міцного дуба. Пісня що далі набирала все більшої сили й чулості і прямо такі хватала за серце. Велика юрба народу мов скаменіла, слухаючи чудовий спів. Жінки й дівчата утирали сльози, чоловіки тяжко зітхали. Коли спів скінчив ся, всі дякували, кидали в шапку гроші, а одна дівчина нахилилась і поцілувала діда в руку, а молодого в голову. Се незвичайна ласка зворушеної дівочої душі мов огнем опекла юнака. Його ще й з роду не поцілували жіночі уста, хіба материні, як був він ще малим. Андрій став шукати очима ту дівчину, але вона зникла серед натовпу.

З того часу трохи не що-ночі снів ся йому чудовий сон, либонь заплакана дівчина ніжно схиляється над ним і цілує його; в солодкій нестямі він простягає до неї руки, але вона десь зникає. Андрій добре пам'ятав її обличчя і все придивляв ся, чи не побачить її часом між дівчатами. Аж ось через якийсь час в соборній церкві вінчали Максима Хвостика, що його двориче було в межу з братерським двоєм. Глянув Андрій на молоду — та й заляк: се була вона, та сама дівчина, що так ненароком порушила його юнацький спокій. Андрій враз з іншими дяками закликало було й на ін весіле.

За українську Холмщину.

Київ, 2. липня 1917.

„Нова Рада“ в ч. 66 подає такий, кому нікат:

Ми низше підписані втікачі Холмської губернії, проживаючи в Полтаві та її найблизших селах, зібрали ся в кількості 55 чоловік, обговорили своє сучасне становище і справу національного самовизначення в вільній демократичній Росії, і одностайно постановили:

1) Всіма дозволеними засобами домагати ся від тимчасового російського уряду, щоби наша Холмщина, як частина колишнього Галицько-Волинського князівства, яке складало колись частину єдиної матері України, як земля з українським народом, котрий не вважаючи на те, що на протязі кількох століть багато терпів кривд спершу від своїх сусідів Поляків, а потім від цілої системи русифікаторських заходів представників бувшого російського уряду, всеж таки зумів зберегти своє національне українське обличчя, по скінченій війні була прилучена до рідної нам по мові, звичаям, вірі України, щоби ні в яким разі не залишати її під чужою нам по культурі Польщею: тільки в сполученні з Україною, тільки в супроводі за Київською Центральною Радою і в межах держави Російської ми збудуємо своє майбутнє життя, майбутнє щастя.

2) В праці ліквідаційної комісії по справах Царства Польського повинні брати участь представники Холмщини; вибираємо для сього п. Вітошинського, який зараз проживає в Москві в Комітеті по ділах Холмщини.

3) До Установчих Зборів також повинні бути допущені представники від населення холмської губернії.

4) По скінченій війні всім холмським лю-

дям повинно дати змогу вернути ся на старі місця і відновити свої зруйновані господарства.

5) Землю в Холмщині треба передати працюючому корінному населенню без ріжниць віри на умовах, які вироблять Установчі Збори.

Перед утворенням дефінітивного кабінету.

Львів, 10. серпня 1917.

Віденські днівники, обговорюючи послідні ухвали польського кола, яке відказало ся від участі в парламентарнім кабінеті, а своє становище супроти правительствозна признало зависимим від сповнення польських бажань, уважають акцію д-ра Зайдлера задля утворення парламентарного кабінету, розбитого.

До безуспішности тих заходів президента міністрів причинила ся також резолюція південних Славян, які заявили, що могли би поперти тільки парламентарний кабінет, який приймив би до своєї програми завдане утворення південно-славянської держави в звязку монархії. Про таке рішене повідомив д-ра Зайдлера 8. с. м. пос. Корошець, про становище Поляків тож самого дня пос. Гломбінський. Вже того дня правительственні круги рішили ся на утворення урядничого кабінету, який був би зложений ще перед кінцем того тижня.

З теперішнього кабінету уступлять управителі: міністерства справедливости, робіт публичних і землі. Міністерство робіт публичних мав би знов обняти Трнка. Деякі польські днівники вказують також на гр. Пінінського (!) як на кандидата до міністерського портфелю в будучім кабінеті.

НОВИНКИ.

Львів, 10. серпня 1917.

— Товариство взаїмних обов'язань „Дністер“ просить своїх делегатів, Всч. со. духовних і взагалі своїх прихильників у відбитій тепер частині Галичини і Буковини, щоби, по можности, як найскорше повідомили товариство про стан агенцій і агенційних актів, як і про те, чи агент є на місці, а коли його нема, якого лишив заступника, згідно, надавав би ся на заступника агента, а вкінці, котрий найблизший почтовий уряд є реактивований. Всіх П. Т. агентів, які остали в місті осідку своєї агенції, взиває ся, щоби безпровадно повідомили про те товариство.

— Намісник гр. Гуйн приїхав дня 9. с. м. до Львова в товаристві: д'ютаанта гр. Шафготша і повітового комісара д-ра Гелушка. Відси виїжджає намісник в подорож самоходом до відбитих місцевостей. В тій подорожі супроводжати будуть намісника управитель Централі для відбудови Герберг і управитель будівельної секції тої ж Централі радник дв. Інгарден.

— Заходом „Української Бесіди“ в Жовкві відбув ся — як нам пишуть — величавий концерт в честь Т. Шевченка дня 29. липня 1917. Салю відступили оо. Василяки в своїй новій печатні і вже се впливало дуже додатно на весь настрій, що не тиняли ся ми „попід чужі плоти“, що не кланяли ся чужим богам, а бодай раз почувли, що ми в гостині у своїх. На естраді серед повени цвітів пишав ся і всміхав ся батько Тарас, немов припрошував до себе на гостину усіх без розбору: і своїх і чужих, старих і молодих, цивільних і військових, селян і інтелігенцію, аж сая стала повна по береги. А сая велика, простора, гарно електрикою освічена, Українська повітова громада вже тріумфує, бо додає, яка у неї сила, як би так лиш зібрати її в одно. Чужинці — Чехи і Німці — теж подивляють і дивують ся, бо їм все здавало ся, що в Галичині Українців так як би не було. Зрештою, яка там у них сила, яка інтелігенція? — а тут бач, одно море і то все з одного лиш повіту. Е, таке воно щось значить! Концерт заініціював своєю совісно обробленою і добре до хвилі приладженою, по мужеськи виголошеною промовою о. проф. Стефан Білинський, катехит п. к. гімназії в Жовкві. Сю прегарну промову нагороджено бурною оплескою. Під диригентурою п. суді Ярослава Пачовського виступив три рази міш. хор. Відспівано в супр. фортеп'яну 1) Д. Січинського: Лічу в невоцї, 2) Дм. Бортиянського: Концерт № КХХІІ. „Скажи ми Господи, кончину мою“, 3) Ф. Колесса: „Вулиця“ вязанка народних пісень. Коли мога про хори, то треба з великим признанем піднести, що хор з цілого повіту зібрав і звучив п. суді. Пачовський, щоб тим чином концерт відбув ся при участі виключно сил повіту. І в тім як раз лежить вся ідейна вага і значіння концерту, як що возьметь ся під увагу, що і соля всі переймали на себе 1) солю сопр. п. О. Пясецька, що серед невмовкаючих о. лєсків відконтрертовала своїм соловейковим голосом: а) М. Лисенка: „Тебе моя любко єдина“, б) Ch. Gounod: „Ave Maria“, в) Д. Січинського: „Із сліз моїх“ з наддатками, дальше о. Гр. Хрущ, звісний із семинарицьких, недавних ще часів, те нор, що рівнож віддав нотну крецію а) М. Лисенка: „Ой люлі, люлі“, б) О. Ніжанковського: „Ах, деж той цвіт“ з наддатками на настійне бажане аудиторії, в кінці солю форт. п. Е. Утрисківна, що дуже вправно вілограла Е. Ueiga: Poetische Tonbilder 1—3—6. Тай як жмуктєм квіту з українського степу зірваного надгородила ще за оплески солюм-думкою на фортеп'яні з правдивим чутем відграною. Дуже гарно віддеклямувала в час дібрану і з розумінєм виразно виголошену свою „Хустину“ 9-літня п. О. Банахівна з Глинська. Менше щасливо зате дібрана була декл. мужеська „Думи мої“, хоч бездоганно віддеклямував сю поему чи там заспів п. Гусаковський. Інмєм „Ше не вмерла“ закінчено отсей справді прегарний концерт, за уряджене якого горяча подяка належить ся в першій мірі аранжерови п. суді. Пачовському, а так само велике „спаси Біг“ усім хористам, христинкам, солістам і солісткам, що на проби з повіту мільями їздили і не жалували ні часу, ні видатків, ні здоров'я, ні труду. Дай Боже, щоб так само удав ся проєктований — як зачуваємо — концерт в Жовкві в честь митрополита графа Андр. Шептицького, який плянуєт ся чи не на осінь. Показало ся, що много перемаємо, як лиш викресемо із себе огонь завзята і пориву. Тай моральна надгорода не мала, бо перед чужинцями виказуємо, що не хочемо гинути, а хочемо жити, цілим серцем жити! — Учасник.

— З Овенціями нам пишуть: Звук великого дзвона із софійської вежі у Києві пробудив і загналих сюди на далеку чужину заточених Українців і вони, з'організувавшись в читальни „Про-

Офензива Брусилова і Україна.

В перших днях останньої офензиви Брусилова на Східну Галичину, на першу чутку про— тодішні — успіхи тої офензиви „Нова Рада“ виступила зі вступною статєю, яка висловлює становище зак. українства до війни. Читаємо:

На фронті, на найблизшому до нас участку його, знов заговорили гармати. Фронт ожив. Почались криваві жнива. По кількох місяцях розпаду й прострації, яку потягли за собою величезні внутрішні перемиї, військо народів Росії рушило вперед і перші звістки про се луною розкотили ся по всій Росії, викликаючи здебільшого радість і надії.

З неоднакових причин виходить ся радість. Одні голублять чисто імперіалістичні надії, сподіваючись, що нова фаза війни принесе повну перемогу над німецькими державами й збогаче не на нові землі й води аж до тих принайдних і тепер для де-кого проток з Чорного моря. Другі бачать у ініціативі військової сили Росії перемогу революції, власне її організаційних сил, над силами розпаду й анархії. Інших тішить, що таким способом зліквідують ся наразі ті непорозуміння між Росією й державами-спільниками, що завдавали стільки клопоту й тривоги останніми часами. Ще іншим вбачає ся, що слідом за активними подіями на фронті приїде кінець війні і сподівана згода між народами. Горожани без політичної закрайки, намучені тривогами останніх часів, просто чекають чогось невідомого, але в усьому разі кращого. Усі ті й інші думки й вивторили тої піднесеній настрої, що охопив людність з першими ж звістками про початок нових операцій на фронті.

Українці, певна річ, не можуть лишитись з боку в тих подіях, що наближають ся й відкривають може нову сторінку в історії великої війни. За старого ладу наше відношене до сеї захватної й „визвольної“ війни опиралось на тих тенденціях, що вона з російського боку виявила з перших же днів. Для нас буде ясно те, чого не бачила і навіть часто не хотіла бачити російська демократія, а саме, що царське правительство разом з іншими запалило криваву пожежу тільки на те, щоб підсилити реакцію в державі і зробити край українству. Прислужники старого режиму з сим ані трохи не крили ся й цинічно заявляли, що тепер — кінець України, а надто коли російське військо посіло східну Галичину. Дальші події тільки довели, що ми в оцінці війни не помилили ся, як не помилили ся і в тактиці що до правительств: революція була відповіддю на те, до чого ми не переставали відкидати навіть під найважчий час задушливої реакції. Але революція змінила й наш погляд на війну та її наслідки.

Тепер ми вже не можемо байдужно до тих наслідків ставитись, бо ворогами народної, демократичної Росії ми ніколи не були і навпаки з нею звязували й своє національне оновлене.

Розгром Росії тепер був би величезним нещастям, страшним лихом і для України; здобутки революції кинуто-б на таку спробу, яку, хто знає, чи вдержали б вони. І бувши принципіальними ворогами всякої війни, стоячи за найшвидше замиренє, ми витали всі ті заходи, що робила для сього російська демократія. Клич мира без анексії і контрибуцій на основі найширшого самозначення народів для нас тим лекше прийняти, що ми на цій позиції й до революції стояли. Але, видимо, ще не час приступати до мирової, ще військовий чад не розвіяв ся, і благородні оклики російської демократії пролунали в порожніх просторах. Ентузіазм народних мас не зломав правительств держав, що воюють, і знов ми стали перед старим питанням: що робити з війською?

Виходу нема. Нас приневслено воювати. І від сього примусового обов'язку ми звичайно відмовитись не можемо і не повинні. Здобувати згоду мусимо збройною силою, сподіваючись, що може аж по перебитих чварах злине на о. кривавлену землю ясний ангел вселюдської згоди. Але приймаючи з мусу сю війну ми з тим тяжшим серцем ставимо ся до неї. Ми не можемо забути, що знов починаєт ся руїна культури й знищення людського життя і що ареною сього знов робить ся наша земля і нашому народови в першу чергу доводиться відпокутувати ту страшну вину правительств, що запалили невчасну пожежу ворожнечі. Знов у військових повідомленнях замінюють такі знайомі і до роги місця, як Галич, Красне, то-що і ми розуміємо, що для українського селянства тих місць означає той початок операцій на фронті.

Руйновища і знищення ми витати не можемо. Ми тільки приймаємо їх як непереможний факт, як неодхильне лихо і віримо, що озброєний український народ усе зробить, щоб не побільшувати того стихійного лиха, що йде слідом за війською, та наближити час, коли йна здавати меть ся тільки страшним сном. І з сього погляду ми повинні закликати наших воєків до виконання своєї повинности перед рідним краєм та людськістю. Через кров і трупи, коли іншої дороги нема, підемо до вселюдської згоди і всесвітнього братання...

Похід на Одесу?

Львів, 10. липня 1917.

До „Times a“ доносять з Одеси: Тут побито міри проти нападів німецьких летунів. Думають тут, що Одеса цілком німецького походу. Жнива в сій родючій околиці готові і тому ворог буде сидкувати ся дістати їх у свої руки. Здогадують ся, що Бессарабія буде головним видовищем війни на східнім фронті.

Повідомляю Поважану Клієнтелю, що я приготувала великий вибір мужеських і жіночих футрів, як також гарнітури. — Прошу всіх, які мають намір дещо закупити, нехай оскоро с. зроблять, бо опісля не буде вибору. — Моделізую і перераблюю старі футри на модні фасони, міняю за старі нові, різнож купую старі і не гарбовані шкери лисів, тхорів і плачу високі ціни. — 82 1-2

З поважанем А. КНОПФ, вул. Кілінського ч. 1. (біля Уніон Банку).

світі", поспішили перш усього віддати поклін тому, що пламенним своїм словом запалив любов у наших серцях до України. І справді голосний сей звук, коли деякі заточенці вже тут більш 20 літ пробувають, та до сього року многи не знали взаємно про себе, що вони земляки, та і не обмінялись своїм рідним словом — тільки літ! Аж ось в короткім часі найшлись майже всі в читальні "Просвіти", та і на диво чужинцям, уладили свято в честь Тараса Шевченка. На святі зібрались тутешні Українці з родинами, та пробуваючі тут наші воєнні виселенці. Відчит пані Мравецької дав нагоду пізнати декому може у перше хто такий Шевченко, та чим він для нас. З повним зрозумінням та незвичайною енергією виголосила 9 лігна Одарця Сіаківна "Холодний яр" і "Залісвіт", що піднесло настрій у присутніх. Ніжно, з ліризмом виголошена "Тополя" панною Гардецькою, та "Думи" паном Фадусевичем захопили аудиторію, бо многим у перше нагодилося чути прегарні сі поезії. За гарну гру на скрипці нагороджувано п. Цуприка гучними оплеками, та приневолено до надпрограмових точок. Хор мішаний під управою п. Сіака виконав дуже удачно Воробкевича "Думи мої" і Колесси "Вулицю". Кульмінаційною точкою вечера було кінцеве слово, виголошене нашим організатором п. Сіаком з Бучача, який змалював нам коротко нашу минувшину, вплив Шевченка на наше відродження, та найновіші події у нашій національній життю. Палкі його слова, та влучні цитати із творів Шевченка підняли духа у присутніх, а з усіх грудий залунав могутній гимн "Ще не вмерла України". Опісля відбув ся комерс, на котрім за ініціативою хорунжого п. Гардецького зібрано 40 к. на "волинські школи". От і прегарний час пережили ми, забулось, що ми на чужині, здавалось, ми у себе на Україні — підбадьорились ми до нового життя. Перед закінченням комерсу голова читальні "Просвіти" п. А. Саган подякував учасникам за щирю працю, та закликав до частих зібрань в читальні для дальшого ведення початого діла.

— **Masierz szkolna на Волині.** Окупційні власти загвердили вже статут товариства "Masierz szkolna на Wołyniu". Організаційні збори нової "placówki oświatowej" відбудуть ся небагом.

— **Пабір нафти.** Управа міста подає до відома що всі легітимації на пабір нафти, видані бюром у виїмкових случаях, треба по думці виданого розпорядку реалізувати в складах П. Піляцінського при вул. Сапіги ч. 79, С ядецьких ч. 9, Городецьких ч. 149 і Шептицьких ч. 25.

— **Беруть ся до каміня.** III. Kurjer codzienny пише: "Один з наших читачів доносить, що на цілім Підкарпатті ухваляють ся дуже меткі агенти фірми Г. Гоцлер в Шлеска пруського і роблять помри камінних зломів і гр., які мають багато камня. Невдомі річі селяни уважають скалу за неужиток і жадають не раз смішно низького чиншу аренди, так, що він не раз не виносить навіть кількадесяти корон річно за гору, яку можна би виарендувати що найменше за кількасот корон". Наше населення не повинно дозволити, щоби його після до-теперішних втрат і знищень ще й використовувало.

— **Огні.** Дня 25. мая с. р. повстав в Дідушицах малих, пов. Стрий страшний огонь, який спричинили малі діти, полишені без ніякого догляду. Жертвою його упало 48 селянських за город, з яких 38 було обезпечених в "Дністрі", 5 в Товаристві краківським, а прочі не були обезпечені. Задля браку людей і пожарних прирядів ратунок був неможливий, і коли-би не те, що майже всі селяни були обезпечені, були би погорільці остали круглими жебраками. Саме Товариство "Дністер" виплатило 36 відшкодовань на 33.495 К., а тільки двом погорільцям, які не заплатили премії, виплату відшкодовань відмовило. Се ще один доказ, що Товариства обезпечень і в часі війни виплачують відшкодованя за нормальні шкоди, коли лиш обезпеченці заплатили премію, натомість не платять і не можуть платити відшкодовань тим, що премій не хотять платити. В теперішнім часі, коли задля браку мушин ціла оставша на селі людність занята роботами на полях, треба класти велику вагу на те, щоби малі діти не оставали без догляду, і в тім згляді повинні наші свідомі громадяни закладати по селах заоронки, які мали би за задачу під доглядом одної або двох старших, а неспосібних до тяжких робіт жінок, гуртувати оставші без догляду діти в ціли спільних розривок і забав.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

"Пяткова система".

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожчі і важливіші для української справи, конче як найскоріше і найобильніші жертви.

О. Матай Хомань душпастир полевий в Люблині 50 К.: о. Івана Плавюка полевого душпастира 58 п. в Люблині, П. Варивода надпоборучника в Пйотркові, Стефановича окружного інженіра в Пйотркові, о. Метеля совітника в Люблині, о. Паславського Михайла душпастира полевого. — Осип Крамар Mähr Neustadt 5 К.: Свободу Гната хорунжого при Lst. Bez. Kmdo 35 в Mähr Neustadt, Онуляка Ореста хорунжого при Mii Kmdo в Mähr. Ostrau, Зеліка Осипа хорунжого I, к. 95 в Mähr. Schönberg, Гасмана Івана хорунжого і Содомору Миколу підхорунжого оба при I. R. 40.

Герчанівський Ярослав 2 К.: Бобяківну Стефію в Куровичах, Бучманюка Юська чегара УСС. етап. поч. 445, Скогнянну Юльцю учит. в Погорільцях, Гірнаківну Нусю учит. сем. в Станиславові, Пасіку Стефана в Станімірі. — Котль Стисловський, учен. VIII. кл. гімн. в Перемишлі 2 К.: Г. Левицьку, М. Кобринську, Р. Гарасимчука, Д. Миколаєвича, всі в Перемишлі (на довільну квоту) — Іван Чайковський, Kdt Asp. поч. пол. 517 5 кор.: Емілію Унятицьку, Коростів, Мирославу Літинську, Биків, Михайлину Літинську, Биків, Е. Ортинського, Fhng. Яюслав, Валя Ортинського, Пруси. — Люня Девоссер 10 К.: Муня Лукашевича зі Львова, Николу Саєвича, чегара У. С. С., Грицька Труха, чегара У. С. С., Василя Оробля, судію, Влодзя Семчину, медика. —

О ПОВІСТКИ.

Пятниця, 11. серпня 1917.

Ніяв: греко-кат.: Калынка мч. — римо-кат.: Зузанн д.
Застра: греко-кат.: 10 Н. по С. — римо-кат.: 11 Н. по З.

Український Народний Тئاتр Т-ва "Басіда" у Львові під управою К. Рубчакової. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

Неділя дня 12 серпня 1917 р. "Запорожець за Дунаєм" народна оперета в 3 діях Арг.мовського. В ролі Караса виступить перший раз по трох роках війни, знаний вже львівській публіці, знаменитий бас Іван Рубча к артист тогож театру. Роль Караса є його коронною ролею. Думаєм, що наша суспільність поспішить послухати та привитати так дорогого нам артиста і гостя, по так довгий не присутності. — В К.

З Краєвго Союзу Ревізіонного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзірних Рад і Комісій контрольних, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних стоваришень, просимо безпovolочно подати відомости короткі а докладні про стан їх стоваришень, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівки з поданем хто опікуєть ся стоваришенням, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 75А 3-20

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

486 при вулиці Краєвцких ч. 6. 14-7

Оголошення.

— ПОЧЕНЕ НГ —

усуває певно спеціальний пудер "Сава", пакет за 1-20 К. На провізцію всилаю тільки за попереднім надісланем належності і 40 с. на порто. — Одиноке заступство S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7. 70 6-30

Українка з укінченням однорічним торговельним курсом з добрим поступом, зі стей графією і німецькою кореспонденцією, пошукує посади у Львові від 1. вересня с. р. Оголошення під: о. Микола Гапій, парох в Берездівцях. 73 5-5

Пошукую соліцитатора

адвокатського, зглядю мунданта.

Зголошеня приймає: Д-р Ардан, адвокат в Любачеві. 83 1-3

В. Кочило, парох Лукового. п. Ліско, потребує О. учителя (к) до учеників II і III кл школи нормальної на цілий рік. 84 1-6

Дяна, українця, котрийби провадив хор, безжениого, Дімі бі і тут пристати — глядаю сейчас. — о. Ст. Соковський, парох Криве ад Сян. I. р. Хрест 85 1-3

Фіцир

в стані союзанку, літ 28, з річною пенсією около 4.000 корон, бажав навязати ся снви в ціли матримоніальний з інтелігентною Українкою в літах від 18 до 28, з нхилом до наукової роботи, е-еятуально музикальної. Річ трактує ся поважно. Фотографія пожадана. Дискреція застерега. На аноніми не відповідає ся.

Ласкаві письма слати на адресу: "Fiat", poste rest., Турка ад Стрий. 81 1-2

Панночка з гарним письмом і вправою писання на машині в мовах українській, польській і німецькій, може мати занятя в канцелярії "Народної Торговлі" у Львові. Першенство мають ті, що укінчили торговельну школу або ті, що виажують ся довшим занятям в бюрах. Власноручно писані і лично предложені зголошеня з до-лученем свідостів приймає Дирекція. XIX 1-3

На відбитій території

положені господарсько торговельні спілки і філії Т-ва "Сільський Господар" мають:

- 1) зголоситись безтроволично в місцевих старостах, щоби снвати викупно збіжа і бварь боль та заосмотрене повіта средствами поживи.
- 2) вислати сейчас до Львова свого делегата за інструкціями в господарських справах, дозвіл на подорож дає місцева етапна компанія.

Всіх ідучих через ті місцевости просимо отже число часописи доручити інтересованим інституціям і людям. VI 3-5

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок

Львів, вул. Зморозича ч. 20

Ученики

знають приміщене в хаті урядника укр. інституції в середмістю. Родительська опіка і догляд. —

— Часть заплати за станцію в натураліях. —

Зголошеня до Адміністрації "Діла" під В. Н. 6-7

АДРЕСА:

Hauptkasse der Zentralleitung der Ukrainischen Legion

WIEN, VII. LEODERERGAASSE 20

ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12250

ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ

СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ

НА СТІЛЕЦЬКІ ЦІЛИ.

39-7

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

(ул. Підвале 7.)

Акційний капітал К 1,364,000

Резерви К 336,000

Власний маєток К 1,700,000

На основі Найвишого уповажнення — міністерство внутрішніх справ в порозуміню з міністерством скарбу і справедливости затвердило рескриптом в 25. мая 1917. поширене діяльності Банку.

На тім основі Земельний Банк Гіпотечний Уділює гіпотечні позички до сплати в дрібних ратах; векселів позички (есконт векслів) та позички на підклад цінних паперів;

Купує і продає всякі вартні папери, дав на них вачета і сталі кредити;

Приймає вкладки і опростовує їх від слідуочого будного дня по аложеню до дня виплати; валт можна довершувати без коштів чesам, які Банк розсилає на бажане;

Міняє заграничні гроші, банкноти і виплачує всякі купони;

Посередничує в купні і продажі, т. в. на а-мовленя купує і на припору-чене продає комісово всякі ефекти, внаряди, машини, товари та земельні посілості;

Осноує і заводить хліборобські, промислові і інші підприємства (також спілки);

Приймає в перехован вартні папери і дороговціноста та завідує ними.

Всякі банкові припору-чення переводять під найкращими умовами.

728 37-7

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
цілорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двохпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1-50.

Некрологія стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: д-р Василь Панейко.

ПОХІД МАКЕНЗЕНА.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 12. серпня.

На північ від Фокшан Росіяни і Румуни робили завязті масові наступи, котрі місцями були впорядковані в 20 рядах один по однім. Німецькі дивізії в побідній обороні відперли ворога. Бої у провалі Ойтош розвивають ся успішно. Союзні сили, забіраючи оборонцям рів за ровом, доби́ли ся на гори на південь і захід від Охни.

Далі на північ положене без зміни.
Над Сочєю артилерійська боротьба знов віджила.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 12 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслідника престолоа Руппрехта: Англії-ські наступи вчора рано виконало кілька дивізій. На ширині більше чим 8 клм. між Франценсберг і Гольсбене вирушив неприятель вперед. Мимо великих сил не мав успіхів. Вправді зразу удало ся противникам в нашу боєву лінію, однак відкинув його меткий наступ стоячого на поготівлю війська. Коло Вестген-вигинено неприятеля аж по довшім завязті змаганню. Вечером огнева боротьба на побережжю від Меракен до Варнетон зросла знов до великої нагальності, а також нині рано була на багатьох точках незвичайно сильна. Нічні вивідні наступи Англіїців коло Нікурт не удали ся, як також частинні сильні наступи рано в ранці по обох боках зал. шляху з Beseughe до Langeteek. На північ від St. Quentin виконали кілька разів наступ на здобуті нами коло Fayet рови, які з виїмком малих частин ми задержали.

Група військ німецького наступника престолоа: В лорах Рап зведено тільки місцеві боротьби піхоти коло фарми Rouge, які не змінили положення. Коло Cerny пробував неприятель без сильнішого артилерійського огневого приготування вдерти ся в наші становища. Скорий протинаступ залогів ровів відкинув його. На Гохберг в зах. Шампанії часті чесько-насацького полку видерла Французам важні часті рови і вдержали їх мимо сильних проб неприятеля віданкати їх. Тут взято більшую кількість бранців. Також на південь від Corbay, на північ від Reims і на зах. березі Мози натиск наших степж увінчав ся успіхом. Зістрілено: 19 літаків та два балони на припоні. Більшу часті тих літаків зістрілено в воздушних боротьбах, яких особливо у Фландрії зведено дуже багато.

Заступник офіцера вшефельдвель Міллер відніс в воздушній боротьбі 20. і 21. побіду.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварського: Не зайшло нічого нового.

Фронт арх. Йосифа: В граничних горах Молдавії австро-уг. і німецькі війська відкинули в долинах Слоне й Ойтош, ставляючого сильний опір, неприятеля в східнім напрямі. Рівнож на Монте Клея й Магура Касинулуй прогнано Румунів з дотичних горбів.

Фронт Макензена. Росіяни й Румуни, висилаючи до боротьби багато військ, які зо 7 разів робили наступ на нами здобуті становища Шушіти, пробували розпучливими наступами відискати втрачену область. Кождий наступ зломив ся на фронті наших хоробрих військ. День коштував неприятелів дуже тяжкі кроваві жертви, але користи ніякої не приніс.

Фронт македонський. Не було важніших подій.

Львів, 11. серпня 1917

Всі відомості, які приходять із незанятої часті Румунії, стверджують, що країна ся наслідком воєнних і політичних подій опинила ся в несказано сумних відносинах. Масова пошесть і масовий голод забирають кождого дня свою пайку жертв. Аби ратувати те, що ще можна б виратувати вже нетільки з політичних дїбр, а просто з людського „матеріалу“, звернули ся румунські патріоти з прошенем помоги до західних союзників. Та тут виявило ся, як тяжко добути навіть чисто гуманітарну поміч народова і країні, котрі заздальгид не подбали за те, щоби відозвільними шляхами придбати собі інтерес і прихильність широкої європейської публіки. Оповідає в однім з недавніх чисел „N. Zürcher Ztg“ румунський співробітник сеї часописи, що високому румунському урядникови, котрий приїхав до Парижа просити помоги для нещасної країни, президент французької посольської палати Дешанель відповів ось що: „Мусите подбати, щоб за границя більше чула про Вас і про Ваші потреби, бо без того можна би Вас легко переочити“.

Словами сими досвідний французький політик, котрий розуміє дещо з механіки політичних впливів, влучив у саму суть питання — нетільки у відношенню до Румунії, а рівно й у відношенню до України, в значній часті залежна від тої міри знання і спочування, яку вспів він собі витворити в публічній „опінії“ Європи. Зокрема треба в повнім розмірі усвідомити собі, що прийде пора — вона вже може недалеко, а може вона вже нині прийшла? — коли ліпший або гірший уклад будучности нашої вітчизни залежатиме від того степеня усвідомлення про наш нарід, нашу землю і наші політичні можливости в крузі європейської і світової політики, який українська справа вполіє досягнути серед суспільностей Європи й Америки, серед горожан обох воюючих сторін, як і серед горожан країв нейтральних. Вложений в пропаганду своєї справи капітал праці і розуму з лихварськими процентами вернеть ся нам у своїм часі. Нерозуміне справи, не зручність у веденню її тай недбалість тяжко відібувають ся на нас самих і на дальших поколіннях нашого народу.

Не можна сказати, що вже й тепер українською справою не „цікавлять ся“ народи Європи. Навпаки! Цікавлять ся навіть дуже. З приватного листа, який одержали ми зі Швайцарії, дізнаємось, що французька преса повна статей і уваг про Україну, і то в особах своїх найвишайших і найважливіших. Дізнаємось теж, що англійська преса дуже ворожо говорить про українську справу, добачуючи в ній — на наш погляд несправедливо — чинник абсолютно ворожий британським політичним замислам. На всякий спосіб цікавість до справи існує, тільки не має з нашої сторони потрібної кермуючої руки, щоби ту цікавість відповідно нашим потребам заспокоїти і щоби витворити для нашої справи засіб освідомлености і симпатії, якими ми могли би в потребі покористати ся.

Річ не легка. І не тільки в матеріальних засобах лежить трудність, а може ще більше в моральних і розумових. В сій області наша не внайомість Європи, її мов і духа її суспільностей становлять для нас перешкоду важку.

Наша часопись нині не вперше звертає ся до покликанних наших кругів, відповідальних за нашу політику, щоби сповнили свій національний обовязок також у сій області. Високим претенсіям до абсолютного й невідлягаючого критици „репрезентована“ української національної політики, які так буйно розвивили ся в наших політичних сферах, не відповідає, на жаль, їх політична активність ні своєю інтензивністю в глибину, ні своєю далекоглядністю в ширину. Також і в справі освідомлювання заграниці про українство був наш голос голосом вопіючого в пустині. Єдиним відгомном на нього було за-

сноване — на папері (в буквальному значінню) — „пресової комісії“ У. П. Р. та традиційні грубі лайки на наш деньник і — очевидно — на особи наших співробітників.

Коби то цілій нашій суспільности не прийшло ся колись болючо відчутти сі сумні занедбаня важних житєвих задач!

Нове заряджене що-до відпустки.

ВІДЕНЬ (Ткб). Як звісно відручне письмо Цісаря з 21. мая 1917 зарядило, щоби особи уроджені в роках 1865 і 1866, забрані до служби в загальнім ополченню, о скільки самі не просять, щоби їх оставити в чинній службі, були відіслані на відпустку з виїмком гажистів в стані спочинку або поза службовім відношенню і т. д. Відручне письмо з 7. серпня 1917 доповнює повисший приказ тим, що також члени всіх обовязаних до служби загального ополчення корпорацій, отже головно стрільці (Sjandschützen) та ті, що належать до добровільних формацій, утворених на час війни, думці постанови (§ 19, числє б) військового закона вступили до спільного війська, зглядно воєнної маринарки або краєвої оборони, уроджені о рр. 1865 і 1866 або попередніх роках, о скільки самі не просять о дальше пошлене їх в чинній військовій службі, були негайно, однак найпізнійше до дня 15. вересня, відіслані на відпустку.

Поанкаре хоче уступити.

БЕРН. (Ткб) „Berne Tagblatt“ довідуєть ся з Парижа, що президент Поанкаре повідомив президента міністрів Рібота, що намірає уступити. Президент міністрів Рібот, спитавши міністерських товаришів про ту справу, просив Поанкаре, щоби її відложив до хвилі, коли збереть ся палата.

Димісія Гендерсона.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) Урядово потверджують уступлена Гендерсона.

СЛАДАЙТЕ
НА ФОНД ім. МИТРА А. ШЕПТИЦЬКОГО
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ!

Послідні вісти про воєнне во- ложенє.

Відень, 11. серпня 1917.

З воєнної пресової квартири доносять: Між Серетом і Карпами даремно силкував ся неприятель відискати утрачену область завязтими по 7 разів повторюваними наступами. В долині Ойтош дійшли союзники до Граценті, а на півночі до місцевости Сланіц. Румуни ставлять дуже завязтий опір і уступають тільки крок за кроком. Коло Арбора відперто наступ двох рос. курнів, мимо сильного артилерійського приготування. Коло св. Онуфрія артилерія зістрілила рос. баллон.

ВСІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ до народних і середніх шкіл

— має на —
— складі —

Книгарня

— Наук. Тов. ім. Шевченка —
у Львові, Ринок ч. 10.

ІВВ 2-7

Буковинське населення дуже лояльно підпирає війська й жандармерію, зазвжди їх в поживу та дуже інтересується подіями, що відносяться до вступлення на престол цесаря і короля Карла, бо під рос. панованем не допускали про те майже ніяких вістей.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить дня 11. серпня вечером: Крім боїв, які велися рано у Фляндрії не сталося на заході нічого важного. На сході поступили над долиною Тротушу і на північ від Фокшані.

БЕРЛІН (Вольф). 10. серпня не було на східнім фронті від Балтійського моря по Сучаву важніших подій. В долині Сольки й Молдави пороблено поступи. Неприятелі видерто кілька становищ по обох боках долини Тротуш, Сильні протинаступи коло Касінулуй та Розгулуй відперто кроваво. В відтинку Шушті побільшили Росіяни й Румуни свої кроваві втрати попередніх днів.

Добича Німеччини.

БЕРЛІН. (Б. Вольфа.) До дня 26. липня 1917 відставлено до Німеччини, як воєнну добичу: 12.156 гармат, 4.931.056 набоїв, 10.640 муніційних і інших возів, 3.216 метавок, 1.655.808 крісів, 155.829 пістолів і револьверів, 8.352 скорострілів, 186 бальонів на пристані, 3 воздушні бальони до кермованя. Крім того ужито араз проти неприятеля близько необчислену кількість здобутих гармат і скорострілів.

Відроджене Росії.

БЕРН. (Ткб.) Петроградський кореспондент „Morning Post“, якого звіти про положення в Росії були в останніх часах крайно песимістичні, надіслав 2. серпня звіт повний надії, що Росія по тяжкій кризі знов двинеться. Ту зм'яну приписує він твердій руці Корнілова. Він прогнав з фронту політичних бесідників, які підкопували моральність жовнірів та брутальністю завів дисципліну. Корнілов привернув назад кару смерті. Командант корпусу гвардії Маєвський засуджений воєнним судом на кару смерті за непослух приказови Корнілова.

Кореспондент віщує, що Росія буде мати небавом знов зоюючу армію та спосібну до боротьби флоту. На великім конгресі в Москві соціалістичні живла не будуть домінувати. В народах возьмуть участь усі члени думи а також посли попередніх дум. Кадети, здається, готові до співпраці з правительством. Є надія, що прийшов час для людей діла.

Подавайте стару адресу!

Майже щоденно містимо отсю просьбу у „Ділі“, а проте коли хто з Вп. Передплатників змінює місце побуту, то звичайно не подає попередньої адреси. Передовсім Передплатники з полевих почт (Фельдпост-ів) майже ніколи не дають при зміні адреси посліднього фельдпосту. А ми при найліпшій волі не можемо доти перевести зміни, доки не маємо докладної попередньої адреси. У нас „картотека“ є удожена після почт, а не навшищ передплатників. Щоб уминати нарікань просимо при зміні на НОВУ, подавати і попередню (стару адресу).

або

залучити опасну і написати рівночасно нову адресу.

В переписці з нами все прошу подавати ч и с л о, яке є видруковане на опасці.

Адміністрація „ДІЛА“.

„Політична орієнтація Галичан“.

Львів, 11. липня 1917.

На сю тему ведеться в „Новій Раді“ дискусія, в котрій забирають голос наші земляки з сього і того боку кордону. Основи і цілі міродатної для австрійських Українців у воєнній добі орієнтації представив у довшій статті п. Микола Стадник. Знов же в числі з 18. м. м. знайшли ми статтю, написану Українцем закордонним, б. офіцером російської армії, котрий з німецького полону дістався до Києва. В статті сій п. М. Гладкий пише між инь:

„Вже кілька літ перед початком війни страшенні утиски й переслідування всего українського в царській Росії привели галицьких Українців до яскраво австрійської орієнтації і то не зважаючи на всю ту запеклу боротьбу, яку весь час їм доводилось провадити з ненажерливими апетитами галицьких Поляків.“

„На весні 1913 р., себто перед самою війною, у Львові відбувся великий зблиз українських „Січів“, на яким около 50 тисяч добре вимуштрованих, свідомих і здорових молодих людей, демонстрували силу й готовість відбити ворога з боку маленької, але кріпкої духом і досвідом Галичини.“

„Ученики сего здвигу, Січовики розказували мені, що під ту пору в Австрії вже кружляли досить певні сподівання війни, було відомо, що самодержавна Росія зазіхає на український Піємонт — Галичину, ба навіть покладає надії, що „галицькі руські“ самі кинуться в братські обійми „Освободительниці Славян“.“

„І відповідаючи на ті замисли Росії, Галичина демонструвала свою національну організованість.“

„Перші звістки про війну з Росією Українці в Галичині зустріли з ентузіазмом. Тільки тепер, коли близько три роки воюємо в центральних державах, ми можемо зрозуміти, як вірили Галичани в перемогу центральних держав над Росією й її спільниками під той час, коли по нашій стороні ще не було ні Італії, ні Японії, ні Румунії, ні Португалії, ні Америки.“

„Так, Галичани вірили в те, що Росія та „тюрма народів“, буде розбита, а на руїнах її встане вільна, самостійна українська держава. І через те, як тільки оголошено війну, Українці зверх набору почали скликати охочих для організації українського національного війська. І скоро в Коломиї зібралися тисячі, які горіли бажанем „визволити братів Українців з московських кайдан“.“

„Добровольцям було наказано вернути ся до дому, а замість українського війська було дозволено організувати в Галичині один полк „Українських Січових Стрільців“, та на Буковині під орудою посла М. Василька склався відділ Гуцулів. „Така була, кажучи фактами, політична орієнтація Галичан на початку війни“...“

Тут автор оповідає добре нам відому історію Талергофу і її подібні історії.

Таким висновком кінчить ся стаття М. Гладкого. Не потребуємо тут окремо зазначувати, що міродатною для галицьких українських політиків була і є орієнтація австрійська, як се дуже горячо і вимовно ствердили в часі останньої парламентарної сесії провідники Української Парламентарної Репрезентації пп. Романчук, Трильовський і Петрушевич, стаючи сям в один ряд з провідником буковинських Українців п. Васильком, котрий своєю гаявою (правда, з поважним застереженням) орієнтацію, стверджену провідниками УПР, признав також орієнтацією буковинців.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочек щадничої 4.000.

З трагедії українських виселенців.

Львів, 11. серпня 1917.

В міру поступу офензиви австро угорських і німецьких військ на Поділля і Покуття австрійські влади почали видускати з таборів виселену людність, переважно Українців. Переважна частина визволених виселенців вертала з Гмінду. Про них пише кореспондент „Illustr. Kurjer a Codziennego“, який бачив їх в Кальварії минулого місяця, ось що:

1. Місто Кальварія приняло вже давніше значну громаду виселенців і не має тепер де примістити нових.

2. Проте сюди привезено около 300 осіб, виселених з повітів: зборівського, золочівського, бережанського, брідського, тернопільського і коломийського. Всі вони майже без виімку Українці, серед них 124 дітий, кількох старців і калік, н. пр. сліпих на обоє очей.

3. Ті з приїзжих (около 100), які як зеліничники побирають платню, помагають собі як-так, пречі є майже без сотика, причина державного їм не виплачено, а як поживу на 300 людей на 3 тижні визначено їм 300 кг. кукурудзяного грисіку, 300 кг. хлібової муки і 60 кг. солонини. Мука хлібова має служити до приправлювання страв і до випіканя хліба рівночасно.

4. З огляду на недостачу приміщення виселенців приміщено в салі місцевого „Сокола“, будинку вохків, з грибом, в часті без підлоги і без всяких уладжень до спання. Вся отже та людська громада, серед неї найнещасливіша дрібна дітвора — не бракує і кількатижневих немовлят — міститься на голій підлозі без солом.

5. Серед приїзжих, сториілих від всякої музи, є хорі, горячуючі діти, із скірними викидами, до того два случаї епідемічних недуг: червінки і їмовірно черевного тифу.

6. Виселенців з Гмінду позбавлено худоби, яка була їх власністю, а за молочні корови виставлено їм квіти по 300 К.

7. Значна частина виселенців, се були власителі кількаморгових господарств, всі вони виселені примусово із своєї батьківщини. В бараках мушин забрано до війська; осталися жінки, діти, каліки і старці.

8. Частина виселенців, викиненіх на вулицю в Кальварії, має належито виівлені документи на подорож н. пр. до Перемішля, Яворова і Ярославля. Невідомо, на чий заряджені вони опинилися в Кальварії, де їм дають від них заплати за цілий білет, не хотіли признати легітимациі на безплатну їзду. Ні один з виселенців не має на стільки грошевих засобів, щоб міг собі купити залізничний білет.

9. Всі виселенці просять о змилювані і розміщені їх в сумежних селах, де хотять наймити ся до якоїсь роботи, щоб не бути нікому тя-

ПОЗИТИ ВАННЕ! вже вийшов українсько-німецький **САМОУЧОК** укладу проф. Онурія Солтиса (4 те побільшене видане). Книгарська ціна у Львові і на провінції **Н 2.—**, з поштовою пересилкою на поштові почти **Н 2.20**, на звичайні поручено **Н 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланим готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за К 1.—. Перли, шутки та вигадки, ціна К 1.20. — Замовлення і гроші належить надсилати: А. Опіш, Львів, Мадельна 5. 86 1—29

гарем. Мимо страшної нужди і фізичної та моральної муки не натручують ся нікому і з якимсь нечувано страждучим спокоєм зносять свою долю.

Місцевий комітет в Кальварії дав виселенням в фондів краківського єпископського комітету підмогу в квоті 500 К., а ведена тим комі-

тетом воянна кухня почала видавати їм теплу страву. Займив ся теж виселенцями пос. Банась і кс. Стояновський, які поробили заходи о виплату виселенцям причинків і про відослане їх в родимі сторони.

Як згадано висше, всіх виселенців виселили примусово державні влади.

Конференція української соціальної демократії

Відень 9. серпня 1917.

Дня 5. і 6 с. м. відбула ся тут конференція української соціальної демократії Австрії. Конференція прийняла звіт відпоручника партії на стокгольмський з'їзд п. Володимира Темницького і одобрила його становище. Відпоручниками на будучу конференцію в Стокгольмі вибрано ул. Миколу Ганкевича і Володимира Темницького.

НОВИНКИ.

Львів, 11 серпня 1917.

— Горний проти анексії Галичини. В органі Горкого „Новая Жизнь“ поміщена стаття, присвячена побідному походowi російських військ в Галичині. В статті тій пише ся між иншим: „Не повинно бути місця для сумніву, чи окупація не є прелюдією до анексії „відвічно російських“ Галича, Львова і т. д. Російська демократія повинна домагатися що до того виразних зобов'язань зі сторони правительства. Се тим важливіше, що успішна окупація у Східній Галичині оживить надію буржуазних націоналістів польських і українських, які готові доложити всяких старань, щоби приневолити народи Росії до проливу крови за єдинення народів українського і польського. Не без причини проблема формовання полків українських і польських станула так остро. Є реальна небезпека, що міністерство війни уляже покусі і буде поспирати творення тих або інших полків, як сили особливо раді бити ся в Галичині. Тим самим будуть зроблені політичні зобов'язання супроти тих, що творять ті армії для цілий націоналістично анексійних. Уважаємо необхідним, щоби військам вступаючим до неприязельських областей товариши делегати соціалістичного пролетаріату українського, польського і жидівського“.

— Як „польщизня“ Волинь. Кореспондент „Głos y Narodu“, один з священиків-Поляків на Волині, пише про теперішні національні відносини на Волині, що вони укладають ся що раз більше на користь Поляків. В липні 1915 р. перед приходом австро-угорських військ адміністратор лущко-жртомірської лат. дієцезії вислав обіж-ник до лат. священиків, щоби вони лишили ся на місці і не опускали своїх парохій перед приходом австро-угорських і німецьких військ. Успіх того зазиву був такий, що ні один з лат. священиків не виїхав, за те православні священики з виїмком двох всі опустили свої становища. Також масово виїмгувала православна українська людність, за те польська людність майже не рушила ся з місця. Костели по давньому переповнені народом. Суперіор IV. армії і командант польського легіону ще делегували священиків до помочи місцевому духовенству в „душпастирській праці“. Пише вкінці згаданий кореспондент: „Церкви стоять пусті. Етапні команди повивозили з них останки незабраної церковної посуду. Деякі церкви перероблені на шпиталі, інші на склади воєнних матеріалів, або навіть на кузні. Раз в рік обїздив тих опущених православних Українців буковинський піп православний, як польовий курат. Ві ношене польського населення з давних 10% зросло до 40%“. — Успішна суга апітагум для польської і української людности.

— Відносини в Городенці Нам пишуть: Приїхав до Відня д-р Т. Окуневський з Городенки. Після революції сповняв обов'язки маршала повітового і разом з директором української гімназії Антоном Крушельницьким, якого іменовано бурмістром (посадником) Городенки, організував повіт.

В протягу двох місяців по революції під впливом подій на Україні в окупованих полосах український нарід також з'організував ся. В Городенці українська інтелігенція реститувала українську гімназію (8 клас), Українці завели кооперативи по селах, взяли судівництво, раду повітову і раду громадську в свої руки, так що повияло новим житим. Директор Крушельницький остав ся в Городенці.

— Військовий перегляд на Волині. В містах на Волині влади оповістили т. зв. „Musterung“. Тому розпорядкови підлягає вся мужеська людність від 16—50 літ, яка обов'язана ставити ся до робітничих відділів, що будуть ужиті „при ладованю“. Вилучені є: учителі, антикарі, біль-

Проект автономії і самоуправи України.

На з'їзді радикально-демократичної партії.

Київ, 14 липня 1917.

На конференції української радикально-демократичної партії предложив нач. редактор „Нової Ради“ А. Ніковський проект автономії й самоуправи України. Ось його текст:

1) Всеросійська Установча Рада рішає й законодатним актом потверджує загальні основи автономії України.

2) Всеросійська Установча Рада приймає докладний статут автономії України.

3) Україна існує як неподільна автономна частина держави Російської і в своїх внутрішніх справах сама порядкує спеціальними установами на підставі своїх місцевих законів.

4) Для внутрішнього законодавства та урядованя встановлюють ся:

а) Сойм (Українська Народна Рада), у який на три роки вибирають ся певне число послів, віком не молодше 20 років, все одно якої віри, національності, полу, на основі вселюдного, рівного, безпосереднього виборчого права з тайним голосуванням.

б) Рєферендум — всенародне голосування в справах, що торкають ся найближше всіх громадян.

в) Законодавча ініціатива — право домагати ся від уряду України завести новий або скасувати або переробити старий закон, зібравши під заявою про те певне число голосів.

г) Рада міністрів.

5) До внутрішнього урядованя України не належать: 1) справи чужоземні, 2) справи військового та морського відомства, 3) справи загальнодержавних позичок і грошових повинностей („обязательств“), 4) справи митні й монетні, 5) справи шляхів, пошти, телеграфів о скільки вони мають вседержавне значіння й б) карне законодавство в справах про зраду державу, порушення постанов про військову повинність, підроблюване монети або цінних паперів і знаків, про порушене карантинних, митних, поштових, телеграфних статутів, о скільки порушення ці знов же належать до справ, що торкають ся цілої держави.

6) До компетенції Союму належать: 1) Законодавство на всіх ділах урядованя, виключивши ті, що установляє пункт третій сього статута, 2) Запроваджене всяких податків і оплат, виключивши митні оплати, 3) розгляд і санкціонуване бюджету України на кожний рік, а також і звітномлене, як бюджетовий роспис виконано й 4) найвищий нагляд за законністю роботи адміністрації України.

7) Всеросійська Федеральна Рада може накласти вето на постанови Українського Союму тільки тоді, коли вони суперечать основним законам, виробленим для всієї держави.

8) Порядок виборів до Союму, час коли йому збиратись, хто має формальне право скликати і закрити сесії Союму має виробити Українська Установча Рада.

Сойм засідає в Києві.

9) Статут Союму може міняти сам Сойм трьома четвертинами свого складу.

10) Виконавча власть на Україні належить Раді Міністрів.

Голова Союму доручає одному з членів соймової більшости класти Раді міністрів і бути в ній провідником.

Члени Ради.

1. Державного Скарбу.
  2. Шляхів і торгівлі та промислу.
  3. Сільського господарства й хліборобства.
  4. Справедливости.
  5. Культурних справ.
  6. Праці.
  7. Охорони й порядку.
- Голова Ради міністрів та всі її члени відповідають перед Соймом.

Порядок, межі влади й діяльності Ради міністрів визначає Установча Рада України.

11) Справами, що перечислені в § 3 сього статута, завідують люди, яких вибирає або призначає місцева влада.

12) В і постанови Союму доводять ся негайно до відома Федеральної Ради.

Коли протягом двох тижнів Федеральна

Рада не покладе свого вето, постанова має законну силу.

13. Рівний для всіх, прилюдний, виборний суд з широкою компетенцією суда присяжних. Інститут умовного засудження.

Всі безвинно обвинувачені чи засуджені мають право на відшкодування.

Склад і лад судових установ на Україні та органів громадського (міського і земського) самоврядування визначає Сойм.

14. В державну казну України збирають ся всі податки, мито, акцизи та інші оплати.

Транзитні, митні прибутки передають ся через казну України в казну загальнодержавну.

15. Пропорціонально числовому відношенню людности України до людности решти держави, яке визначають ся на кожне десятилітє наперед по даним, вселюдного перепису, казна України бере участь у таких державних видатках: 1) на оплачуване органів центральної власти і 2) на виплату державних боргів і позичок та процентів по їм, виключаючи борги й позички, які не обслуговують інтересів України.

16. Усе рухоме й не рухоме майно, яке те пер належить казні в межах України в тим числі казенні закладення, капітали й права військового та морського відомства переходять у власність до казни України.

17. Усі суперечки між властями України та Центральними в справах фінансових, адміністративних та законодавчих, розв'язують ся в комісії, куди трьох членів вибирає найвища вседержавна судова інституція, трьох висша судово українська, а одного, голову, самі шестеро вибраних.

18. Православна церква в межах України автокефальна.

Всі церкви й обряди на Україні удержують ся власним коштом.

19. Усе діловодство законодавчих, судових та адміністративних установ і казенних шкіл України так само й наука по сих школах відбувають ся українською мовою. Зносини всіх місцевих установ України з центральними властями й установами, відбувають ся українською й російською мовою.

20. Права, мова і розвиток національної культури не української людности гарантовано:

1) пропорціональним заступництвом у Соїмі, 2) повною волею зживати своєї мови у всіх приватних товариствах і школах,

3) повною волею засновувати товариства культурні й об'єднувати ся в національно-культурні спілки.

4) правом неукраїнської людности по тих районах, де вона числить не менше, як на одну п'яту частину всієї людности, обертати ся до урядових осіб й властей та відбирати від них відповідь на своїй рідній мові,

5) заснованям казенних шкіл, низших і середних, з наукою на рідній мові для неукраїнської людности в такому числі, на яке вистарчить коштів, що відходять на сю потребу, пропорціонально до числового відношення людности, з загальних коштів України, призначених на удержуване низших та середних шкіл,

6) тратами засобів на інші, крім шкільних, національно культурні завдання неукраїнської людности, знов у тій же таки пропорції з коштів, призначених на культурні завдання України взагалі.

Члени конференції поробили свої уваги до сього проекту, з тим, щоби їх прийняла на увагу комісія, що буде остаточно розробляти програму.

Пам'ятайте про жертову	
10.500	на фонд укр. жур-налістів ім. Яросл. Весолюського
4.000	на пам'ятник - бл. п. Яросл. Весолюському
„ДНІСТЕР“	
„Зем. Гіп. Банк“	

Повідомляю Поважану Клієнтелю, що я приготувала великий вибір мужеських і жіночих футрів, як також гарнігурів. — Прошу всіх, які мають намір дещо закупити, нехай скоро сз роблять, бо опісля не буде вибору. — Моделізую і перераблюю старі футра на модні фасони, міняю за старі нові, рівнож купую старі і не гарбовані ширі лисів, тхорів і плачу високі ціни. — 82 2-2

З поважанем **А. КНОПФ**, вул. Кіліньського ч. 1. (біля Union Банку).

ші купці і т. д. Покликані до робіт мають одержувати по 1 К денно та „удержанє“, а родини їх по 30 К. місячної заповоги. Як написано в оповіщенню, з днем 1. жовтня покликані до робіт мають бути увільнені.

— П. Ростислав Заклинський просить нас зазначити в „Ділі“, що подана недавно вістка, буцім-то в н став писарем Центральної Управи У. С. С., є о стільки неправдива, що зараз по одержанню відомости про вибір до Центральної Управи п. Заклинський зрезигнував з вибору і негайно повідомив про се Управу.

ПОМЕРЛИ:

Софрон Недільський, директор гімназії в Коломиї, шкільний радник, помер — як нам нині телеграфують — 8. с. в. в Бялій. Похорон нині, в суботу. Діяльності Покійного присвяtimo окрему згадку. В. Й. п.

В обороні людности.

Відень, дня 8 червня 1917.

На просьбу виборців рогатинського повіту виїс посол д р Кость Левицький дня 30 липня до президента міністрів, до міністерства внутрішніх справ, до міністерства виживленя і до намісника отсе представлене:

Ц. і к. етапна команда в Бабухові (повіт Рогатин) приказала громадам, положеним на схід від Гнилої Липи, звозити збіже прямо з поля на збірні місця, де його будуть молотити машинами і відтак доперва розділювати. Під загрозою кари заборонено везти збіже домів, навіть в такій кількості, яка конечна для власних потреб, не зважаючи на се, що населене терпить від давна голод. Такого рода розпорядки ц. і к. етапних команд, які не числять ся з потребами населеня, некорисно впливають на живиза і відбудову господарських будівель, бо збіже, нагромаджене під голим небом, не мачим прихрити і все може зігнати, коли настають дощі. Селяни збирають збіже не рівночасно а в протягу кількох тижнів, так що грозить тим більша небезпека. Дальшою важною обставиною являеть ся поручена ц. і к. етапною командою міра, що збіже має молотити ся машинами (молотильнями) а відомо чейже, що після того солми не надаєть ся до покриття будинків. Отсе слідувало би тим більше мати на увазі, що соломяні дахи більшої части будинків наслідком заквартированя ушкоджені або зірвані, а не ма иншого матеріалу до покриття знищених будівель.

З огляду на те, що наведений висше розпорядок етапної команди в Бабухові грозить многим громадам катастрофою і приносить діймаю у шоду при господарській відбудові краю, підписаний просить о знесенє розпорядку в телеграфічній дорозі.

На се представленє відповіз намісник граф Гуйц, що передав порішенє отсей справи на чальному квартирунковому відділові німецької полудневої армії (Quartiermeisterabteilung der deutschen Südarmee), який являеть ся одніюком компетентною властю. Намісник надієть ся, що справа отся буде корисно полагоджена і запевняє у воім письмі до посла д ра Костя Левицького, що зробить все, що від нього зависить, щоби оборонити українське населене Галичини перед дальшими втратами.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

Фединський Омель 5 К: Онищука Антона, Боднара Василя пол. шпит. 411 пол. поч. 380 дес. У. С. С. Мокрого Михайла етап. поч. 276 округ Ковель 9 Р.; — Антонія Савич учит. у Володимирі Вол. 5 К (Дн.); учит. Савину Сидорова в Володимирі, учит. Теодору Ліщинську у Володимирі, хор нж У. С. С. А. Дідику в Утилузі на Волині, десяти. У. С. С. М. Мокрого в Згорянах на Волині, хорунж. У. С. С. Романкова у Львові, — збірка учасників комерсу по Шевченчовім святі, уладженім читальнею „Просвіти“ в Освенцімі д. 5. серпня 1917 — 40 К. — Волод. Волянський учитель ц. к. учит. семінарії в Самборі 10 К.

ОПОВІСТКИ.

Неділя, 12. серпня 1917.
Нині: греко-кат.: 10 Н. по С. — римо-кат.: 11 Н. по З.

КРІВАВОГО РОКУ

ілюстрований альманах на 1917 рік

ЗЛАДИВ

ЯРОСЛАВ ВЕСОЛОВСЬКИЙ.

230 сторін

55 ілюстрацій.

Між иншим:

Більша новела „МАРІЯ“ Василя Стефаника.
З посмертної теки „ДВІ ЧЕТИ“ Івана Франка.
Полоненого Українця „ПОЕЗИ“ Кобця О.

ЦІНА з корони — порто 20 сот. — поручено 55 сот.

Замовляти: „НАРОДНА КАНЦЕЛЯРІЯ“ Wien VIII., Josefstädterstrasse 43. I/8.

Висилаємо оборотно — тільки за готівку.

Завтра: греко-кат.: Бвдокії. — римо-кат.: Іполіта мв.

Позавтра: греко-кат.: П. Ч. К. — римо-кат.: Евзевія ісп.

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки конечно подбаги про те, щоби готівка у людей без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вклади, виплачувати вклади в рамках мораторі (по 100 К на одну книжечку на один місяць) зглядно після спроможности, стягати уділені позички покряючи в першій мірі відсотки, які тепер передаються в часі п'ять і пів року. Стопу процентозу від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Краєвого Союзу кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Савевич. 75-Б.

Виси учениць до дівочої гімназії СС. Васильянок відбудуть ся 2. і 3. вересня від 9—12 і 4—6. Вступні іспити до I. класу дня 4. вересня від 8. г., а до класу II—VIII між 5. а 10. вересня. — Іспити поправчі дня 2. вересня. Шкільний рік розтіньєть ся 4 вересня спільним Богослуженєм о 8. г., на яким мають явити ся усі учениць. — Дирекція. 87 1-3

Комітет для привитаня митрополита Шептицького одержав дотепер 798 всенних світлин, з яких 543 призначено до памятника для Архипастира а прочі для воєнного музею. В збірці найліпше з бражено жате Українців переселенців, У. С. Стрільців і відроджене Волині з малими недостатками. За те Галичина та Буковина вимагають ще більшого доповнення. Комітет просить тому о дальшу присилку світлин таког змісту: картини з часів найзду, розвалини міст, сіл, церков та домів, побоевища, тимчасові каплиці і схоронища людські, житя виселенців, воєнні обходи, богослуженя, свята-здвиґи, витаня достойників, українські воєнні комітети, захисти, жовнірські кладовища, з житя україн. полків та взагалі все, що дотикає Українців а виче ся з війною. Знимки ненаклеєні, з означенєм змсту й дати слати до 20. серпня с. р. на руки п. Мирона Федусевича у Львові. Листопада 20. І Проволоку висилки просимо зголосити. — Також знимки приймаєть ся й для воєнного музею. Виказ осіб, що жертвували знимки. подамо разом по замкненню збірки.

Оголошення.

ПОЧЕНЄ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Сауве“, пакет за 1-20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланєм належитости і 40 с. на порто. — Одиноке заступство **S. FEDER**, — Львів, Синотуська ч. 7. 70 7-30

Інститут дентистично технічний Файнтуха, амер. след. 3. Мая і. отворений і приймає особисто Зуби без віднебія, без болю і виниманя коріння. Ціни приступні. Незаможних і військових угляднюєть ся. XVI 1-1

Пошукую рутинизованої учительни, евентуально учителя на цілий рік до науки трьох дівчат I, II і V кл. народної. Дам ціле удержані і добрий гонорар після умови. о. Махайло Шарінович, парох, Буще, почта і стація велізів. 88 1-5

Льоси на рати продаємо з правом гри по вложенню першої рати. На льоси уділюємо позичок платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦ І ХАЕС

у Львові, пл. Марійська 7. VIII 4-7

Пошукую соліцитатора

адвокатського, зглядно мунданта.

Зголошенє приймає: Д-р Ардан, адвокат в Любчеві. 83 2-3

В. Кочило, парох Лукового. п. Ліско, потребує учителя (ки) до учеників II. і III. кл. школи нормальної на цілий рік. 84 2-6

Діка, українця, котрийби провадив хор, безжонного, міг би і тут пристати — глядію сейчас. — о. Ст. Соколовський, парох Криве ад Сян. I. р. Хрест. 85 2-3

Офіцир

в стані спочинку, літ 28, з річною пенсією около 4000 корон, бажає навязати ви сини в цілі матрімоніяльнй і з ітелігентною Українкою в літах від 18 до 28, з нжилом до наук в і роботи, е-евтуально музикальної. Річ трактує ся поважно. Фотографія пожадана. Дискреція за евнеча. На аноніми не відповідає ся.

Ласкаві письма слати на адресу: „Fiat“, poste rest. Турка ад Стрий. 81 2-2

Ученики

знають приміщенє в хаті урядника укр. інституції в середмістю. Родигельска опіка і догляд. —

— Часть заплати за станцію в натураліях. —

Зголошеня до Адміністрації „Діла“ від В. Н. 7-2

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вклади щ-денно в годивах урядових. Вклади опрорентовує на 4% починаючи вже від слідуєчого дня по дни зложеня аж до послідного дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в ка:ї товариства, почтовими переказами, грошовими листами, чеками поштової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадіне безлатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, й на ес-онт векслів. Справи позичок полагоджуєть можливо скоро.

Посередничить у ввєднуванню позичок з Гал. Воєнім Заведенню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярі „Руської Щадниці“ вул. Косцюшки. Народний Дім, і пов щоденно безкорисно в годивах урядових від 9—1 год. кромі неділі і українських свят.

Після §. 14 устава „Руської Щадниці“, ватвердженого через п. к. міністерство внутрішніх справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлі надають ся до льокації пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпеку. III. 62-2

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадв. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно 10-
піврічно 20-
цілорічно 40-

у Львові (без доставки):
місячно 3-
чвертьрічно 9-
піврічно 18-
цілорічно 36-

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20- М.
цілорічно 40-

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
внчання і заручини 1-80.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою
умовою. . . . .

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“

Начальник редакції: р. д. в. Василь Пачеба

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 13. серпня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт Макензена. На північний захід від Фокшані німецькі війська здобули втерперто боронене Панчію. На південний захід від тої місцевості наші війська викинули ворога з його становищ. Ворожі протинаступи на захід від коліна Дунаю, під Галачем і на північ від Фокшані були без успіху.

Фронт архик. Йосифа: Наші сили стоять в борбі по обох берегах довшнього бігу потоку Сяніці перед становищами мостового причілка Окна. Неприятель виконує завзяті протинаступи.

Фронт князя Леопольда баварського: Над Збручем і над Гнилою Росіяни висували вперед сильніші вивідні ріддлі. Відперто їх.

Італійський фронт: Діяльність ворожих легунів над Сочею триває далі.

Балканський фронт: Ніщо до оголошення.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 13 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На фронті битви у Фландрії після розірвання супокійного дня боева діяльність у вечірніх годинах знов зросла до значної сили.

Здовж Шіен де Дам і в Шампанії боева діяльність значно зросла.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда Баварського: Значніший огонь тільки на південь від Смороча, на захід від Луцка, коло Тернополя над Збручем. У кількох місцях вивязалися також сутички піддзівів.

Фронт генерала полковника архикн. Йосифа: В західній Молдавії при дуже завзятих ворожих опорах, котрий виявився в багатьох сильних наступах, ми далі розширили наш виск у терені на південь від Тростуша.

Група військ Макензена. Ми взяли приступом завзято боронену місцевість Панчію. Наступи Росіяні в Румунії на сусідні відтинки, ведені задля злещення фронту, не вдалися. Над доп. Серетом боева діяльність оставала значна. Відперто кілька ворожих наступів між устем Бузею і Дунаєм.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). У Фландрії й коло Вердун жива боротьба артилерії. В Румунії нові успіхи наших військ.

Галицьке губернаторство.

СТОКГОЛЬМ (Тбк.) З Петрограду доносять, що правительство перенесло осідок галицького губернаторства до Києва.

Всенародне голосоване в справі України.

БЕРН (Тбк.) „Темпс“ доносить, що французські соціалісти у своїй відповіді на анкету голандсько-скандинавську жадають всенародного голосовання про Ельзас-Лотарингію, Трентіно, Триєст, Литву, Фінляндію, Україну, Вірменію і Балканські краї.

Львів, 13. серпня 1917

З кінцем липня і з початком серпня с. р. принесло „Діло“ дві надіслані статі про завдане учителства і економічну роботу, які з двох противних точок розглядали ці справи. Нині містимо ще одну надіслану нам до сеї статі статію і на ній дискусію замикаємо.

Пише нам автор, котрого стаття перша була викликала дискусію: Дискусія є добра й konieczна річ, але лише тоді, коли вона річеє, коли на аргументи даєть ся дійсні контраргументи, коли вона не виглядає на боротьбу з вітраками. Бо годі договорити ся з тими людьми, які поминають дані зацеди, а творять собі інші, не існуючі у противника, а відтак їх з тріумфом збивають.

Щось таке є в статі поміщеній в „Ділі“ ч. 183, яка є відповіддю на мою статію в „Ділі“ ч. 175. Замість держати ся моїх уваг і їх опорювати автор „відповіді“ говорить про різні річи, яких я цілком не торкав ся. При чім тут н. пр. справа якоїсь спілки, скрита боротьба між якимись провідниками і тим подібні легенди, то Бог святий знає! Автор кружляє коло моїх уваг та неначе боїть ся їх доторкнути ся, а коли до них зближить ся, то переверне їх на свій лад і тоді з ними гей вітраками воює.

І так автор дає поучення, щоб позбутися пороку та творити народне добро. Тимчасом моя статія була чисто засаднича, оперта на обсервації мої власні та інших людей — обсервації громадського життя в різних місцевостях. А головний зміст статі був такий: педагоги повинні пильнувати головно своїх обовязків і не ангажувати ся в економічній роботі (мій опонент перекинує слово „ангажувати ся“ на „брати ся“ мабуть тому, що не хоче розуміти різниці між тими словами), а далі щоб не збирати посади по різних економічних інституціях в одних руках, а допустити як найбільше людей до їх управи. Се ті два непростимі гріхи.

Що ж мій опонент на се? А каже, що то лише зависть подкинула мені висше згадану статію, зависть, що, мовляв, Х на купецтві вишзєть ся а я ні, — ну і як можна догадати ся, зависть, що Х заробляє а я ні. Ні, добродію! Не о купецтво і не о зарібки мені ходять! Як би мені о се ходило, то я не лише що був би взяв пропонувані мені посади, але був би сам вистарав ся о них. Але я волю пристати на скромній платні й скромно жити без побічних платних занять, а зате сповняти свої обовязки по можності совісно (очевидно в моїм розумі), а вільний час посвятити не урядовій роботі а конечній, до якої люди не беруть ся, бо вона неплатна, зате вимагає доволі часу а то й видатків, а приносить, поминувши мое моральне вдоволене, неласкаве око ворогів та неприємности. А як лишити ся вільний час, то може би прочитати якусь книжку, щоб не цілком відстати від життя на полі штуки й науки! Але опонент є іншої гадки. На ніби мою увагу, що педагог, віддавши ся економічній роботі, не має часу приготувати ся до школи, зауважує автор: „хоча він цілими роками приготував ся“. Отже хто відбув університетські студії, в часі яких учив ся або й ні, повинен книжки винести на під і більше нічого не вчити ся й не читати. А в наслідках: учити історії української літератури лише „до Шевченка“, всесвітньої історії н. пр. до битви під Седаном, чи як там і т. д. А що в новіших часах стало ся, що кожний рік а то й день приносить, то для сего педагога найновішого типу має бути terra ignota. Аж тоді буде рай в українських школах! Цікавий я, чому то правники, навіть старі, адвокати, радники студіюють новелі законів, носять ся з кодексами, коментарями! Та ж вони також того вчили ся і поздавали різні іспити та з практики знають багато. Може би дали сему спокій?

Коли я зауважив, що економістів кваліфікує сприт, помисловість, то автор „відповіді“ зазначає, що по моїй гадці учитель має бути

нездарний і непомисловий. Ні, добродію! але сприт і помисловість в науковій чи педагогічній праці є трохи інші як при торгівлі маслом чи чого там.

Для мого опонента не існує мабуть ніяка інша робота, як лиш економічна. Коли я радив педагогам до економічної роботи не ангажувати ся (а не—брати ся!), то опонент кличе: вже такі були, які радили, щоб кожний пильнував лиш своїх станових обовязків. Так неначе би поза економічною роботою не було роботи педагогічної, організаційної, просвітної! Тут поле педагогам допису! А економічну роботу лишім радше духовенству, яке силою факту є в таке жите врягнене. А далі! Чому ж урядники празники не беруть ся до економічної роботи, яким вона ближша? Чому від них сего не вимагаєть ся, лиш від учителів? Або чому не постарати ся о людей, які є без заняття і радо взяли би ся до такої роботи? В кінці треба погодити ся з тим, що ми мусимо собі виховувати економістів фаховців, лиш треба хотіти таких виховувати; а далі коли вони є, то хотіти їх прийняти, а не обвантажувати одиниць різним крамом, з яким вони не можуть собі дати ради. І на сея биз у свої статі: допустіть людей до роботи, не дусіть життя в кількох руках, але дайте йому най розвинеті ся! Далі каже автор, що рухливий педагог і своє робить і на друге час найде. Так є лиш в теорії. Бо ті педагоги показують свою рухливість головно в економічних справах, де ся рухливість має більше примінене як у педагогічній роботі. І здаєть ся надмірна рухливість каже кождому легковажити своє заняття, а брати ся до нішого. Що так є—се не моя вина. Fasta legimus, а факти є чимсь сильнішим від плавання мого опонента по воздушї. І коли автор хоче порівняти педагога з господарем, то до своїх слів: добрий господар своє поле обробить і другому поможе — нехай додасть: добрий педагог сповнить свої шкільні обовязки та возьметь ся ще до ведення різних курсів опіки над молодіжю, просвітної роботи і т. д. В противнім разі, як автор хоче порівняти доброго господаря з педагогом економістом, то так мусить сказати: добрий господар і своє поле обробить і сусідови поставити хату, або зробити чоботи. А чи се правда?!

Автор оминає мої уваги та їх навіть не стараєть ся опроркидувати. Бо що ж може на се сказати, що на економічних зборах педагоги (а було їх більше як 4) брали живішу участь в дискусії, як на фахових зборах УПТ! Адже ж прецінь ми цілком не стоїмо світло на педагогічній полі: педагогічна література майже ніяка, підручники здебільш переклади, до роботи УПУ н. пр. у Львові окрім 2—3 людей інші педагоги не беруть ся і т. д. А добрий майстер не покине свого ремесла, як має роботу, щоб віддати ся другому, лиш кепський!

Ще зверну увагу на мої слова: педагогам не ангажувати ся в економічній роботі. Сюди не може підходити виділовство філії чи кружка С. Г. або поїздка на село в цілі основання кружка С. Г., чи виголошення реферату про причинки і т. д. Я мав головно на гадці роботу по торговельно-промислових спілках, які вимагають багато часу й сили. А на конець запит до автора відповіді: коли педагоги мають віддавати ся економічній роботі, то хто буде працювати над нашою молодіжю в школі і поза школою? Хто навчить мови, літератури, історії? Хто заопікуєть ся вихованими інституціями? Або просвітною роботою, до якої беруть ся часто люди, що дають населенню замість зерна голоду. Тут би попрацювати педагогам! А створене педагогічної літератури до кого має належати? Чи може звернемо ся з тим до правників, або медиків?...

На зазив автора: покиньмо поганий гріх зависти, скажемо: у нас того гріха нема, а за те другим порадимо: покиньте поганий гріх користолюбія! Україна буде велика й багата, як ми будемо більше принципіальні і совісні в виконанню своїх обовязків.

Завзятий опір російських і румунських військ триває далі.

ВІДЕНЬ, 13. серпня. З воєнної пресової квартири доносять: Офензива союзників вже від кількох днів витворила положення, яке в дальшій розвою могло довести до поважних консеквенцій для російських і румунських сил у східних Карпатах та на Передкарпатті. Управа російсько-румунських військ зібрала всі сили, які мала до розпоряджості, в цілі могутньої офензиві. Мимо великого ажитованого матеріалу й амуніції, мимо безоглядного кидання масами Росіяни і Румуни не віднесли ніякого успіху і не могли також повздержати офензивної діяльності союз. військ в обл. на північ від Фокшані. Дороги, що ведуть в обл. долини Путні і долини Сушіти є вже замкнені, а напір наших сил в долині Тротус триває без перерви дальше. Операційна ситуація ворожих сил, що клином вбили в долину Путні, в найкоротшій часі мусить розв'язатись. На Буковині без труду відперто слабші наступи ворога. Над Збручем Росіяни готують наступ до оборони та висилають вивідні відділи.

Причина замкнення французької границі.

БЕРНО. „Berger Tagblatt“ пише про події у Франції: Причина цілковитого замкнення французької границі не є ще докладно відома. Можуть тут входити в рахунок військові, як і політичні згляди, або також оба згляди разом.

Фактом є, що політичне напружене поспішних днів звернуло виразно вістрі проти особи президента Поанкаре, що імовірно спричинило його намір уступлення. Належить пригадати, що Клемансо своїми острыми виступами проти міністра внутрішніх справ Мальвія, в дійсності ціляв до президента Поанкаре. Димісія міністра маринирки і міністра бльокади скріпила опозицію проти Поанкаре яка групується около особи Суйлоуха, що належить до республіканської ліги, а з другої сторони між соціалістами. Велике значіння має приступлене до опозиції Терье (?) з його органом і Dhuurgu ого з дзвезником „Eveil“.

Не треба також забувати, що та сама група металевого промислу, яка свого часу поперла Поанкаре, вимусила тепер димісію міністра маринирки Lucase, який з огляду на досвід, вчинений з підводними суднами, не хотів промовляти за жаданим маталюргістами кредитом на будову дорогих великих воєнних кораблів.

Всі ті важкі потрясення спричинили кризу в президентурі республіки. Замкнене границі утруднює тепер провірення відомостей, які в послідних часах сюди надійшли.

Творча діяльність на Україні.

БЕРН. Українське пресове бюро доносить: Організація Українського державного банку поступав не звичайно скоро. Тепер тимчасове правительство носить ся з наміром видати в Києві українські банкноти.

В Києві виходить тепер великий український дневник „Конфедераліст“, якого політичною програмою є вільний союз незалежних держав України, Фінляндії, Кавказу, Сибіру і т. д. Один з членів японської амбасади в Петрограді зложив офіційно візиту Українській Народній Раді (мабуть У. Ц. Раді — Ред.).

Послідні вісти про воєнне положення.

БЕРЛІН 13. серпня. Бюро Вольфа доносить: В західній Молдавії Росіяни і Румуни роблять великі зусилля, щоб виперти в зад союзників. Поновляють вони беззастанно наступи на кровю пересяклі стоки гори Касінудуй. Рівнож завзяті й безупинні були їх наступи на захід від устя потоку Слянці коло фабрики скла і на північ від монастиря Лепса. Всі ті наступи не здержали посування вперед союзників, які поробили дальші поступи в кути між ріками Ойтош і Тротус та заняли приступом горбок, пануючий над долиною Тротус на південь від Тіргул Окна. Також на північ від Фокшані наступ поступав вперед. Союзники взяли приступом Кліпещісті між Сушітою і Окна та заняли ряд сіл на північній березі Сушіти, що улежує в значній мірі оборону, а саме місцевости Валені, Панчію і Круцеа. Всякі проби повздержання походу вперед союзників через великий наступ, виконаний в Марешті в полудневій і західній напрямі, не удали ся та принесли ворогові великі втрати. На основі зізнань бран-

ців стверджено, що в тім наступі брадо участь не менше 10 ти полків. Так само відперто наступи між Бузев і Дунаєм, яких цілю було принести полешу.

БЕРЛІН Бюро Вольфа доносить: Вчора о 8 год. вечером кинув неприятельський летун 5 бомб на Фрікфурт н. М. Забитих є 2 мушин, 1 жінка і 1 дитина. Ранених є 12 осіб переважно тяжко. Військової шкоди нема. Самолет в поворотній дорозі зістрілено двома нашими летунами коло Saargebüende. Французів, що на нім їхали, взято в неволю.

ВІДЕНЬ З Воєнної пресової квартири доносять: В послідних днях значно змогла ся діяльність ворожих летунів на італійським терені війни. Наші летуни, зводять що дня борби в воздуху з італійськими летунами. В воздухних борбах в днях 10. і 11. с. м. зістрілено 5 італійських летунів.

Українська Центральна Рада й американські Українці.

Сердечний привіт і 100.000 руб. на українські жертви війни.

Відень, 10. серпня 1917

„Кіевская Мысль“ з 8. н. ст. липня доносить: На руки Центральної Української Ради прийшла від американських Українців слідуєча телеграма:

Задачі Українського Генерального Секретаріату.

Автентичний коментар.

Відень, 10 серпня 1917.

В „Кіевській Мыслі“ з 10 го н. ст. липня читаємо: На вчорашнім засіданні Центральної Української Ради В. К. Винниченко оголосив від імени Генерального Секретаріату таку заяву:

Основи нової влади.

На Центральну Українську Раду прийшла в її національно політичній діяльності хвиля важкої відповідальності. Із виконавчого комітету об'єднаних партійних й суспільних груп, яким була Рада на початку революції, вона стала тепер не лише висшим виконавчим, але й закондатним органом всього зорганізованого українського народу.

Ми в нашій лиці, в лиці Центральної Української Ради представляємо картину формовання влади, та влади цілком нової, сучасної, опираючої ся на зовсім інших й нових основах чим стара європейська, а головню дореволюційна власть. Не фізичне або економічне насильство, не темнота, відсталість й економічна зависимість угнетених класів, — не залякування й не гіпнотизоване релігією, не нацьковуване одних на других, не такі способи дали нам, всім тут зібраним, право й силу до порішування й устанавлювання норм життя, обов'язуючих для кожного, хто себе признає Українцем.

Отже право коренить ся й виростає лише із одного довіря, чистого й не підданого жадним законним чи незаконним насильством. А Центральна Рада, що прийняла на себе отсю волю й довіря народу, стала неподільною, органічно злученою частию сеї великої цілості.

Кожний день поширює й поглиблює отсю сконцентровану волю. Ріжні формації української демократії вливають у спільний резервуар нові сили, самі ж вони рівночасно черпають сили для себе із його.

В теперішню хвилю ми як раз находимо ся в дуже важкій й при тім може найкритичнійшій полосі нашого формовання. Ми вступили в сю область, в якій сходять ся границі двох властей — моральної й публично правової. Ми вже не в силі сказати, на котрій із згаданих половин ми стоїмо більше чи менше. Обем сил нашої моральної влади розріс ся на стільки, що вони вамі собою під тиском логічного ходу подій, без волі й заворушень перетворюють ся в справжнє народоправство.

Відносини до Петрограду.

Народ у своїх почуваннях найліпше розуміє ідею справжнього народоправства, ідею демократичної влади. Українська демократія зосередила свою волю в Центральній Раді, в ній поклала найлучшу оборону своїх прав й тому вона може її вірити. А звідси витікає вже цілком логічний вивід: те довіря, то довіря до кінця, в усіх сферах так національного, як й економічного, політичного чи державного життя. Тут нема ворожого настрою до Петрограду, а є повна відсутність до нього, бо ж українська демократія має свою власну власть, яку сама собі сотворила й якій вона вповні довіряє.

„Об'єднані в американським Союзі Українці й українські товариства пересилають борцям за свободу й славу України, що зібрали ся у Кієві щирий й сердечний привіт. Не переставайте борити ся, аж поки над Україною не зійде сонце свободи й на волі не помолоть ся невольницькі діти. На українські жертви війни пересилаємо телеграфічно сто тисяч рублів“.

Замкнене французької границі Швайцарією.

БЕРН. (Тбк.) Швайцарська телегр. агенція доносить під датою 11. с. м.: Французьку границю замкнено нині о півночі зовсім.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

Перетворення влади. — Генеральний Секретаріат.

Здобути собі довіря легше, чим оправдати покладавані другими надії в нім. А ще зосібна тоді, як отсе довіря в часті опирається на інтересах цілості. Бо ми покищо, представники довіря не всієї цілості, а лише звисної його частини. Ми знаємо, що ся частина більша й ми знаємо, що друга частина силою природного ходу життя дуже скоро прийде до того самого. Та поки вона ще не прийшла, поки отсі части не злили ся в одну цілість, ясно, що процес нашої перебудови ще не закінчив ся. Тому також ще не закінчив ся процес перетворення влади з моральної в суспільно правну, повновластну, ві всіми причасними її компетенціями, функціями й апаратами.

Тому задачею Центральної Ради є — в сей критичний перехідний момент прискорити сей процес й пособити йому.

Генеральний Секретаріат, як виконавчий орган Центральної Ради, котрому вона в своїй сфері передає повну власть, лише в такий спосіб розуміє своє іменоване.

До звисного часу головною задачею Центральної Ради було об'єднуванє демократії єдиної на основі національно політичних домагань.

Та жите поширило поступенно отсі вузькі рамки. За мало одних національно політичних домагань; жите видвигає о много пирші постулати: народ бажає об'єднати ся для корисного порішення тих всіх питань, які насувають йому економічні й політичні обставини. З уваги на те Центральна Рада мусить поширити свою платформу, вона мусить стати національним соймом, в яким мають бути освітлювані та порішувані всі питання, які лише видвигає жите.

Так отже сотворенє Генерального Секретаріату сталося необхідним ступенем розвитку нашого представницького органу. Тай тому інституція Генерального Секретаріату повинна обхопити всі потреби українського народу, перше-ж усього ті із них, які голоснійше від других кочають про своє існуванє.

Тому з уваги на отсі потреби, працю розділено між слідуєчими поодинокими секретарями: для внутрішніх справ, для справ фінансів, правосуддя, середників псжики, земельних, міжнародних, трудових, дорожніх, військових, торговельних й промислових й для справ народної освіти.

Внутрішні справи України.

Першою перепонсю є недостаточна політика, соціальна й національна свідомість й незорганізованість народних мас. В отсім й скрита найбільша небезпека — як для дальших здобутків революції, так й для організації автономного устрою на Україні, що являєть ся саме найлучшим заборолом згаданих революційних здобутків. Отсим божом життя нашого народу має заняти ся Генеральний Секретаріат для внутрішніх справ. В його компетенції має лежати вся справа агітації, організації й пропаганди. В Секретаріаті для внутрішніх справ будуть ско-

ПОЗІРІ ВАЖНЕ! вже вийшов українсько-німецький **САМОУЧОК** укладу прсф. Онуфрія Солтиса (4 те побільшене виданє). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2** —, з поштовою пересилкою на пошті **К 2.20**, на звичайні поручення **К 2.50**. [5 шт. **К 10** —, 10 шт. **К 18** —, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланем готівки, за псслплатою о 70 с. дорожше. — Висилку також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за **К 1** —. Перли, шутки та вигадки, ціна **К 1.20** — Замовлення і гроші належить надсилати: А. Опіш, Львів, Надецька 5. 86 2-20

ментровані найрізноманітніші, до нині виворені українською демократією суспільно-адміністративні апарати. Вони працювали досі й існують один побіч другого, не об'єднані жадним спільним планом, спільною системою. Від нині се буде один апарат, під кермою Генерального Секретаря для внутрішніх справ.

Організація й освідомлене мас являєть ся отже першою необхідною й найголовнішою основою дальшої перебудови. Другим же степенем сеї перебудови, основаної на свідомості й організації являєть ся перебудова місцевої й загальної краю адміністративної влади.

Сільські, містечкові, волосні адміністративні організації, земські управи, повітові комісарі, городські думи, губернські комісарі, — словом, вся організація влади може перейти в органічну зв'язь з Центральною Радою лиш тоді, як вибираючи отсі інституції демократія, також стане в тісну зв'язь з Центральною Радою.

І ще має Генеральний Секретаріат для внутрішніх справ одну задачу Се принаровлюване цілого адміністративного організму для потреб зорганізованої, свідомої демократії й підготовлене при помочи сього апарату й дальшого степеня організації єдинї обласної автономної влади, в порозумінню з демократіями других націй на Україні.

Фінанси.

З уваги на те, що прийняте Центральною Радою рішення являєть ся рішенням про новий устрій політичного життя на Україні враз з всіма наслідками, які із сього випливають, Генеральний Секретаріат для справ фінансів вважає необхідним розробити основ фінансової політики на Україні.

Очевидно, що фінансові справи ми не в силі поставити відразу на власній державній основі, а мусимо поки що обмежити ся на середниках, основаних виключно морального характеру. Та проте ми маємо намір рівночасно вести приготівлюючі праці так, аби в фінансових справах Україна в момент, як її прийде ся улаштовувати їх, як автономній державі, могла стати на повні державну основу.

Суд.

Задачею Генерального Секретаріату для юридичних справ має бути приготівлене судових інституцій на Україні до тих форм і до того стану, які вони будуть мати в автономній Україні. Ся робота буде розділена на приготівлене української й демократизації суду та вирацьоване отсих законопроектів в судовій справі, які мають намітити ті форми суду, що будуть найліпше підходячі для автономного устрою України.

Відносини до інших народів.

Секретаріат для міжнародних справ ставить собі за ціль об'єднати роботу всіх націй для боротьби за територіально-федеративний устрій Росії й для злуки українців на тих основах з іншими націями. Одною з перших задач Секретаріату буде отже скликанє з'їзду представників народів й областей Росії й приготівлене матеріалу для сего з'їзду. Другою задачею являєть ся питанє, як можна перевести по змозі найскоршу злуку в демократіями національних меншостей на Україні.

Народна освіта.

В справі народної освіти Секретаріат ставить собі за ціль — зібрати в своїх руках керму цілої шкільної освіти на Україні, і так: надзір над переведенням української школи на місці, організація видавництва підручників, вишукуванє й приготівлюванє учительських сил для шкіл та поміч в організації учительства в станіві союзу.

В справі позашкільної освіти Секретаріат вважає своєю ціллю безпеку культурних товариств. Щоби свої цілі перевести в життя, Секретаріат постараеть ся покликати до життя Всеукраїнську Шкільну Раду якій буде приданий територіальний характер. Поки що однак Секретаріат покористуеть ся вже існуючою організацією властей: шкільним округом або суспільними інституціями, з якими зв'язе як найтіснішій ші зносини. Для тим красшої зв'язи й постійної контролі на місці Секретаріат має намір понастановлювати своїх власних комісарів для шкільної освіти.

Земельна справа.

Секретаріат для земельних справ буде перш усього дбати про правильну організацію волосних, повітових й губернських комітетів на Україні й про організацію Рад селянських депутатів; діяльність названих організацій буде Секретаріат наводити на шлях громадської управи — й то не лиш що до самої земельної власности, але

й що до сільсько-господарського інвентаря. Тому отже, щоби діяльність земельних комітетів можна було об'єднати в одно русло, секретар для земельних справ постараеть ся про покликанє до життя Українського Областного Земельного Комітету. Разом з тим він постараеть ся ще й про основанє українських кооперативних центрів.

Проект земельного закону.

Для приготівленя розвязки земельного питання на Установчих Зборах (конституанті, секретар має обов'язок уложити на основі постанов Селянського Конгресу проект земельного закону.

Справа харчів.

В справі середників поживи, Секретаріат ставить собі за ціль об'єднати роботу органів суспільного прокормлення на Україні й ввести в сю роботу певну плановість, якої їй досі не доставало. Основною задачею Секретаріату буде покликанє до життя Всеукраїнського Центрального Комітету для справ середників поживи, який забезпечить Україну, що всю в названих справах дасть спробою роздобути для потреб українських земельних власників всіх необхідних для них продуктів.

Українська армія.

Задачею Секретаріату для військових справ є українизація військ на задах, як і по змозі на фронті; принаровлене воєнних округів України враз з їх органами до вимогів українизації армії.

Фунції Генерального Секретаря.

Керма праці цілого Генерального Секретаріату в висше поданих границях вимагає покликаня до життя відповідної канцелярії, отже тому в склад Генерального Секретаріату увійшов ще Генеральний Секретар, головною задачею якого є завідуванє справами цілого Генерального Секретаріату. Він буде звеном злуки між поодинокими Генеральними Секретарями в внутрішніх організаційних справах Секретаріату й займатися буде поставленям справи інформованя про діяльність Генерального Секретаріату. Між іншими, також й через періодичний орган Генерального Секретаріату.

Пристаючи до великої відповідальності, в надії по піддержку й довіря зі сторони Центральної Ради, Генеральний Секретар приложити всі свої сили, аби виконати свою задачу для відродження українського народу й тих національних меншостей, що враз з ним живуть на Україні.

Оборона незалежної України.

Ві наші зусилля ми звернемо на те, аби не допустити до розбиття України, до її деворганізації й до анархії. Нехай отже гносьть отсю дезорганізацію між нас хто хоче — будь темні протиревольційні сили, будь анархістичні елементи із нутра самого українства, будь наконєць похибки й вороже відношенє зі сторони Тимчасового Центрального Правительства, все одно, — ми з тими дезорганізуючими силами будемо безнашадно бороти ся й нікому не дамо погубити справу будучого нового життя нашої країни.

Конференція української с.-д. Австрії.

Відень, 9. серпня 1917.

В днях 5 і 6 с. м. відбула ся у Відні конференція української соціальної демократії Австрії, в якій взяли участь представники партійних організацій та ті активні члени партії, яким воєнна служба згідно теперішнє воєнне положенє, дозволило явити ся на сей час у Відні.

По полагоді внутрішніх організаційних справ посвячено дальші наради мировій конференції в Стокгольмі та справам, що стоять у зв'язи з нею. Звіт делегата партії на сю конференцію Володимира Темницького про його переговори з голандсько-скандинавським комітетом та присутніми в Стокгольмі представниками соціалістичних партій, конференція прийняла до відома і в цілости одобрила становище делегата, як що до політичних домагань так і що до заступства української соціальної демократії на інтернаціональних конгресах і в интернаціональній соціалістичній Бюрі.

На интернаціональній соціалістичній мировій конгрес, скликаний на початок вересня с. р. до Стокгольму конференція прийняла вислати п. р. Володимира Темницького і Миколу Ганкевича.

Вкінї обговорено справу партійної преси та ухвалено дотичні внески референта.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

ЗВІДОМЛЕНЄ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 12. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На північній захід від Фокшані наші союзники дальше відперли Росіян і Румунів. Всякі зусилля наприятелів, щоби об'єкшити тей фронт масовими приступами, остали без успіху. В області Ойтош на південь від Грошені, наприятель також на тупав великими силами. Місцями виконав він аж 12 таких наступів, які однак всі лягли перед нашими лініями. Шопронський полк піхоти гоневдів ч. 18. визначив ся особливо. Грошені і Сляніц добуто. Наші війська наближають ся до долини Тротуша. На північний схід від Вамн на Буковині зломано кілька російських наступів на наші становища на горах.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Над Сочею наші летуни з успіхом побороували наприятельські воздушні стежі. Стручено 5 італійських літаків.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Нічого не змінило ся.

Пам'ятайте про жертви		у Львові.
10.500	на фонд укр. журналістів ім. Яросл. Весоловського	
4.000	на пам'ятник бл. п. Яросл. Весоловському	
		„ДНІСТЕР” „Зем. Гіп. Банк”

В справі повороту виселенців.

Львів, 9. серпня 1917.

В повіднім часі відбували делегати У. П. Р. і У. Запом. Комітету головні табори українських виселенців, щоби придивити ся положенню серед якого проживають наші виселенці. І так

В таборі Гмінд відбули ся 31. липня заходом жіночої Читальні великі збори, на яких учасники, між якими переважало жіноцтво, висловлювали серед масового риданя свій біль і жалє з причини нестерпного положення та своєю тугу до рідного краю. Делегат давав потрібні поясненя та прирік доложити зусиль, щоби приспішити репатріацію виселенців.

Пос. Лев Левницький сконстатував крайню невідрадєне положенє волинських виселенців в Гредіг, де виживленє є низше всякого мінімуму.

Так само крайню невідрадєне положенє сконстатовано в таборі виселенців Хоцен.

Психічний настрій збігців, здержуваних на сильно в таборах, є під тепершню хвилю тим більше болючий, коли вони знають, що майже ціла українська територія Галичини і Буковини увільнена від наїзду.

Щоби приспішити необхідно потрібну репатріацію виселенців, звернули ся посли Лев Левницький і Колесса до мінстра справ внутрішніх граф Тогенбурга і відбули з ним дня 2. серпня довшу, поверх 1½ год. конференцію. Міністер прирік поробити далеко йдучі зарядженя в цілі репатріації, звертав однак увагу на значні технічні і інші труднощі.

Щоби ті труднощі усунути, виїхала делегация під проводом віцепрез. п. Романчука до осідку верховної команди армії (А. О. К.), де основно обговорено справу репатріації так Галичан і Буковинців, як і Волинців, а при тій нагоді й інші актуальні справи. Представник верховної команди армії дав запоруку, що так з причин господарських, як і з огляду на положенє населеня воєнна Управа є за прискоренєм репатріації в ширших розмірах, мусять однак перед тим бути упорядковані відносини в відзисканих територіях та усунені всілякі технічні труднощі.

Окрім того відбув делегат У. П. Р. дня 6. серпня довшу конференцію з референтами в міністерстві справ внутрішніх; відьдано вже тепер значні зарядженя в справі повороту виселенців до краю. Заряджено, що поворот: Раварська, Жовква, Львів (повіт), Турка, Сколе, Долина, Городок, Мостиска, Перемишль, Ліско і Сокаль на захід від Буга, є вільні до повороту.

Збігці дістануть в часі повороту до краю підмогу ще протягом двох місяців; крім сего заряджено, що виселенці, розкинені по пооди-

Дирекція Земельного Банку Гіпотечного спілки акційної у Львові (ул. Підвале ч. 7),

подає до відома, що на основі рішення Загальних Зборів акціонерів Банку з дня 12 цвітня 1913. — відклично до першого уступу § 10. статуту, — яким постановлено побільшити акційний капітал Банку до висоти

3,000.000 К (трьох мільйонів корон),

приймає далі зголошення субскрипції на акції.

Емісія акцій відбувається по номінальній вартості, то є по 400 корон за акцію.

Крім субскрипційної квоти належить надіслати ще 5% відс. від підписаної суми за р. 1917, коли акціонер бажає брати участь в зиску за біжучий рік.

Замовляти можна довільну скількість акцій. Згідно з постановами статуту половину емітованих акцій видається на імена акціонерів (поіменні акції), а половину на оказателя (безіменні акції). В зголошенню може замовляючий зазначити, кілько акцій бажає мати на імя, а кілько на оказателя.

Рентний податок від акцій буде оплачувати Банк без потручування Вл. акціонерам.

Належитість за стемпель і порга побере Банк при дорученню акцій.

89 1-2

ноких громадах, не будуть потребувати вертати до табору та вичікувати на спільні транспорти, лиш дістануть паспорт в дотичнім старстві, вільні карти і гроші на дорогу

Дальш зарядження будуть видані, як прий дуть подрібні інформації із ново відзисканих повітів в краю.

Окрім того видало міністерство зарядження, щоби ті збіглі і евакуовані, які опутили свої осідки в часі послідної російської офензиви, ді стали безпроволочно дозвіл вернути до сво їх сіл.

НОВИНКИ.

Львів, 13 серпня 1917.

— Упорядковане могили Т. Шевченка „Кіев- ская Мысль“ повідомляє: Київська губерн. зем- ська управа постановила взяти на себе почин зібрання засобів на упорядковане могили Т. Шевченка. Управа асигнувала на се з фондів губ. земства 15 тисяч руб. й повідомила про се земства України, просячи їх також узяти у часті у розходах для упорядкованя могили. З асигнованої управою суми 14 тисяч передано до розпорядимости канівської земської управи для приведення в порядок могили. На пристані у Каневі приладжено 25 кімнат для нічлігу па ломників на могили.

— Виплата підвишених військових причинків. Пресове бюро ц. к. намісництва оголошує: Вже від 16. серпня с. р. будуть каси виплачувати військові причинки у підвишеним вимірі: жінкам і правешнім дітям покликаних до військової служби без виїмку, а иншим особам, які мають право жадати підвишених причинки, коли вика- жуться, що безпосередно перед відходом по- кликаного до війська жили з ним у спільнім го- сподарстві домашнім. Буде се однак тільки тим- часовий вимір, після якого наступить остаточ- ний; при теперішнім однак вимірі каси, які самі будуть переводити відповідні обчислення на о- снові своїх документів і записок, будуть потре- бувати платничих аркушів. Тому звертається увагу сторін, які побирають причинки через пов- новласників, через громади, або почту, щоби платничі аркуші у своїм власнім інтересі дору- чили касі особисто, чи через громаду, або поч- ту. На ті аркуші одержать сторони окремі по- свідки, які треба старанно переховати і в дни виплати принести з собою до каси, бо тільки за зворотом згаданих посвідок будуть каси звертати платничі аркуші і виплачувати при- чинки.

— Вісти з Тернопільщини. Священик з від- битого Поділля пише у своїм листі до о. сов. Даміана Лопатинського між иншим: Не знаю, що чувати з українськими справами в Ав- стрії. До нас доходили тільки сумні вісти. До часу революції було з українством в Росії лихо. Після революції поплило національне жите ши- роко. Одна біда була: що можна було втрати- ти голову з рук простого салдата. По краю від- бувалися скрізь народні концерти в честь Шев- ченка і Франка; на концертах в Тернополі і Ми- куліничках мені довелося промовляти. Поляки

поводилися з нами за царського режиму страш- но; за нозого змовкли, тільки грозили, що за- платять нам під Австрією. Доноси вже почали ся. У себе в селі маю 42 сиріт на удержанню і за давного режиму учив я їх по українськи. За примитив я, що Росіяни шанують того, хто се- бе шанує. В 1914 р. через два місяці і від 7. вересня 1915 до кінця мая 1917 р. моя парохія була діцезією; я обслуговував до 15 парохій. Читав я вільно російські і українські часописи, майже всі. Україна імонує! Уніятська церк- ков була у Росіян везь час у високім поважа- ню. Вони могла би мати великий вплив на Укра- їну, як би наше священство поступало розваж- но, не обиджувало релігійних почувань у пра- вославних та не говорило до них немов ex ca- thedra. Іменоване о. Болна генеральним вікарієм викликало невдоволене серед духовенства, пе- редовсім на російській Україні. Зміна календаря викликала у нас велике обурення...

— Реституція римо католицької діцезії на У- країні. Російський „Вѣстникъ временнаго прави- тельства“ з 5. липня оловує розпорядок в справі знесеня царських указів з 5. червня 1866 р. і з 15. липня 1869 р., якими внесено римо- католицькі діцезії в Камениці подільській і Минську. Польські часописи з того приводу ра- діють що в обох тих діцезіях „polski zywioł“ зискає багато на життєвій силі.

— В справі прийняття кандидатів до духовної семінарії у Львові. Кандидати духовного стану архидіцезії львівської, котрі стараються о при- няте до духовної семінарії у Львові, мають вче- сти подане з всіми залучниками до митроп. консисторії протягом місяця серпня с. р. З о- гляду на се, що в день приїзду на елекційний іспит може бути утруднена комунікація, вказа- ним є, щоби кандидати явилися в ректораті духовної семінарії сейчас по внесенню поданя.

— Вписи до школи вирав, учиг. семінарії і ви- ділової У. П. Т. у Львові (вул. Мухоманського ч. 12) будуть відбувати ся дня 31. серпня, 1. і 3. вересня в д. 9—12 і 3—6. Богослуження і вступ- ний іспит на перший рік семінарії 4. вересня, поправки і приватні іспити 5. вересня. Тогож дня зачнесться й правильна наука в всіх класах.

О П О В І С Т К И.

Второк, 14. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: П. Ч. К. — римо-кат.: Евзе- вія ісп. Завтра: греко-кат.: Пер. мощ. с. Ст. — римо-кат.: Усп. Пр. Д.

З Краєвого Союзу Ревізіонного у Львові. Всіх членів Дирекцій, Надзірних Рад і Комісій кон- трольних, а колиби їх на місци не було, то всіх членів наших союзних стоваришень, просимо безпроволочно подати відомости короткі а до- кладні про стан їх стоваришень, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про го- тівки з поданем хто опікується стоваришенням, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Доміні- канська 11. — Омелян Саєвич. 75А 4—20

Радичі, що хочать примістити свої доні в інституті СС. Васильянок у Львові, звольте зго- лосити їх найдальше до 25 серпня, бо в про- тивнім случаю може лучити ся, що забракне

місця. Се відносить ся також і до учениць, що були в інституті в минулім році. Услівля приня- ття вишле зряд на жадане відвортною поч- тою. Заряд. 87 „Б“ 1-3

Оголошення.

— **ПОЧЕНЕ Н Г** —
усуває певно спеціальний пудер „Csave“, пакет за 1-20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланим залежностями і 40 с. на порто. Одиноке заступство S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7. 70 8-30

Жито і пшеницю

під озими засіви можна замовляти

в **КРАЄВІМ СОЮЗІ**
Господарсько-торговельних Співко- у Львові, Зіморевича 20.

Приймається ся дише збігні замовлення разом з цілої громади на приписаних друках, які Союз висилає на жадане враз з поясненнями. VI 7—12

Пошукою рутинизованої учительки, есентуально уч- теля на цілий рік до науки трьох дівчат І, II і V кл. народної, дам ціле удержання і добрий господар після умови. о. Махалю Шаріневич, парох, Буще, почта і станція веліан. 88 2-5

Інструктора потрібно, котрий би приготував ученика III. гімна. до здавання на пірроці (в лютім 1918) матеріалу з другого курсу III. кл. гімна. і першого курсу IV. кл. гімна. О. Карло Фадієвич в Стрілісках нових, почта в містці, повіт Бібрка (вузш. вояка. о.р.). 74 5-3

В Кочило, парох Лукового, п. Ліско, потребує о. учителя (ки) до учеників II. і III. кл. школи нормаль- ної на цілий рік 84 3-6

Діма, українець, котрий би провадив хор, безжениого, міг би і тут пристати — глядаю сейчас. — о. Ст. Со- роковський, парох Криве ад Сян. І. р. Хрєст. 85 3-3

Ученики знайдуть приміщене в хаті уряд- ника укр. інституції в середмістю. Родительська опіка і догляд. —

— Часть заплати за станцію в натураліях. —
Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. К. 8-7

Патентовані **„ІДЕАЛЬ“** Золівки - гнучкі - дерев'яні - Еластичні! Імпрегновані! Пегні! Не огинають! Легке прикріплення! Трева! Дешав! Пара з нор! Пробний панет 20 пар 55 нор! В цілі випробування їх підзельовуємо для зав'язень, фабрик, ковалень, консулів, шкіл, бур і т. п. прислашу нам обузу в найкоротшій ча- сі по власних цінах та уділяємо вказівок в справі зало- женя власних варстатів для своїх робітників згд. членів. Пошукуємо відпродавців. Генеральне заступство для Галичини Перемишль, Водна 12. Просимо о вв- тате і перехована адреси! 65 3-7

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Кonto почт. шадв. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно 10-
піврічно 20-
цілорічно 40-

у Львові (без доставки):
місячно 3-
чвертьрічно 9-
піврічно 18-
цілорічно 36-

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20- М.
цілорічно 40-

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім об.
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1-50.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою
умовою.

Одн. примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“

Начальний редактор: Д-р Василь Панчио

Початок великої битви на Заході.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 14. серпня.

На захід Панчию війська наші знов у наступі посунулися вперед. На південь від долини Ойгош і на захід від Окни ворог даремно силкувався протинаступами довести до зміни в положенню.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 14 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Союзні противники готують сильні наступи.

Група військ баварського наслідника престолоа Руппрехта: Сила огневої боротьби у Фляндрії була значива і вчером дійшли знов до великої завзятості. Насильні зводи ворога зломалися перед нашою оборонною стрелою. На півд. захід від Вестгек ми викинули Англіїців з кількох куснів ліса. В Артезії боєва діяльність загально зросла.

Група військ німецького наступника престолоа: На фронті Ени і в зах. Шампанії замінено значний зріст артилерійського огня. Французи наступали двічі безуспішно наші становища, здобули 10. с. м.

На півн. фронті Вердену цілий день з малими перервами артилерія великою остротою брала участь у боротьбі, завзятість якої постійно росте. В сїм відтинку Французи зібрали знов великі сили, головню артилерію.

Група кн Альбрехта: Між Мозою і Мозелем відперто ворожі наступи. На льотаринській низині була огнева діяльність живіша ніж звичайно.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварського: Не було більшої боєвої діяльності.

Фронт арх. Йосифа: На північ від відтинку Тротуш ворог сильними протинаступами силкувався відобрати наші добути в терені. Виконав він також завзяті наступи на південь від долини Ойгош і Кашіау, котрі всі відперго.

Фронт Макензена: Коло Панчию прийшло до нових боїв, у котрих ворог у безуспішних напустах потерпів найтяжші втрати. Між долинами Шуміти і Путни війська наші виперли ворога, котрий зажерто боронив ся, в півн. зах. напрямі у гори. Здовж долишного Серету бої перед становищами проминули для нас успішно. В області устя Дунаю знов віджила огнева діяльність.

Звіт російського ген. штабу з 12. серпня.

Західний фронт: Значна діяльність неприятельської артилерії в околиці Збаража і в напрямі Волочиск. В околиці Гусятина наші стегі черейшли Збруч і вдерли ся до т. зв. австрійського Гусятина, де по боротьбі на ручні гранати піймали 21 Німців і здобули 2 скоростріли. На решті фронті крісовий огонь.

Виховане по війні.

Велика війна змобілізувала не тільки війська, але також душі, значно глибше, значно ширше, як се було можливе в часах мира. Господарські питання, філософія, літературна критика — все те розвивається під свіжими подивами війни. Найбільший рух в Німеччині слідно на полі виховання. Вимовним свідомством сього є ряд викладів, які видав Центральний інститут для виховання і науки в Берліні, основане Виділу для виховання і науки, що має бути вільною радою виховання, великі збірні видання на педагогічні теми, Як Норренберга, Гоці Гай немана і ин. Одним з таких творів на тему виховання по війні є книжочка Вільгельма Райна, професора педагогіки в університеті в Єні, — найвизначнішого може теоретика виховання в Німеччині. В своїм викладі порушує автор цілий ряд теоретичних питань (обов'язки держави, свобода образования, виховане учителів, обов'язок воєнної служби і ин.) і різні практичні справи. Оглянемо тут деякі реальні проекти реформ, які пропонує автор.

Цілий розвиток народа іде серед постійних організаційних перемін. Організація виховання як частина національного розвитку бере участь у тім процесі, і се в сильно утвердженій вірі, що з розвитком є зв'язаний поступ. В теперішній переломовий час переміни в життю народів є ще сильніші, як колинебудь передтим. Се, що було давніше, не буде усунене, але мусить перетворити ся і прийняти нові форми. Приходить питання: що має лишити ся, що перемінити? Питане важне і для школи.

Автор входить у саму справу. Шкільництво ділиться на дві великі групи: школи виховуючі і школи фахові; кождої групу треба поділити на три степені: нижшій, середній і вищій. Головною хвилюючою теперішньої організації є се, що нема у ній одноцілности, яка є конечною потрібною, щоби виховане творило єдину цілість. Се розбите шкільництво можна бачити напр. у тім, що з одного роду шкіл до другого перехід є дуже тяжкий (навіть з гімназії до реальної школи і навідворот). Так само між народною школою і вищими степенями нема зв'язу. Найліпше про се свідчить факт, що учительський стан є різко поділений на дві часті: народне і вище. Не можна сього уважати нормальним явищем, бо всі одиниці, що мають за ціль виховання молодіжи, повинні почувати ся членами одного суцільного учительського стану.

Увага шкільної політики звертаєть ся нині більше як коли на се, щоби наблизити до себе різні заведення, що жили дотепер окремо від себе. Са справа тим більше пекуча, що війна позбавила нас багатьох молодечих сил і треба в зручний спосіб заповнити прогалини й улекшити наплив нових сил до тих професій, які найбільше потерпіли на війні.

Розпочати треба від організації найнижшої школи і усунути хиба, які були у ній. Автор проектує реформу сього рода, щоби 1) народна школа всюди була рівна і 2) щоби наука в ній тривала не чотири, а шість літ. Са найнижша, основна наука має буде ведена так, щоби по 6 роках педагогіи могли перевірити спосібности дитини і потім вказати шлях, до якого образования вона годить ся, — до низшого, середнього, чи вищого.

Низша група се продовжене народної школи (2 роки науки), середня се заведення в роді ліцей (4 роки), вища — гімназії і реальні школи (6 літ науки).

Замітне се, що Райн прихильєть ся до тзв. Франкфуртської системи, яка скорочує науку в гімназії з 8 на 6 років (латину вчить ся 6 років, греку 4 роки).

Скінчивши ті школи, ученики кождої групи знаходять до дальшого образования: доповнюючу науку (2 роки) і перша група має низші фахові школи (ремісничі, ліборобські — 4 роки), друга група переходить до висших фахових

шкіл (торговельні, лісничі, гірничі), третя група до висших шкіл — учительської семінарії, академії, університету і т. д. У тих двох групах наука триває 4 роки.

Разом маємо таку систему:

I. Загальна народна школа 6 р.		
II. 1. Висша нар. школа 2 р.	2. Ліцей нивша реальна шк. 4 р.	3. Висша реальна гімназія 6 р.
III. Доповнюючі і низші хові школи (ремісничі, ліборобські) 6 р.	Середні фахові школи (торговельна, лісничі) 4 р.	Висші фахові школи семінар, університет) 4 р.

По 14 роках науки кождий молодий чоловік переходить в 22 році життя до війська; потім ще може продовжати освіту в напрямі, якого сам бажає.

У плані науки мусить також прийти зміни. Головною ціллю виховання має бути вироблене громадянських почувань і характеру. Спільною ниткою, яка вяже всі роди шкіл, стає наука релігії, історії, рідної мови і географії, — се ті предмети, що можуть дати загальне громадянське й етичне виховане. Наука релігії у протестантській Німеччині все реформуєть ся і уліпшуєть ся. Про погляди автора на науку історії поговоримо окремо. Наука рідної мови і літератури має показати молодій душі всі тайни духового життя народу; вона має затерти сю прогалину, яка є між тзв інтелігенцією і широкими верствами народу. Географія доповняє історію, поглиблює знане відносив рідної землі. Поза тим велику вагу прив'язує автор до фізичного виховання, яке треба згармонізувати з властивою наукою.

„Геройським ділам війни мають відповідати великі діла мира“, кінчить автор. Планозим способом, невсипушою працею має бути переведене велике діло реорганізації школи.

І К.

Творена дальших українських полків

Нідень, 13 серпня 1917.

З Петрограду доносять до тутешних денників:

Міністер війни дозволив на творене українських військових союзів в московських окрузі військовим.

Блокада Кронштаду.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) До „Algemeen Handelsblad“ доносять з Стокгольму, що 20.000 моряків і жовнірів, які стоять по стороні большевиків, обсадило Кронштад. Правительство блокує те місто і надієть ся зайняти його за 4 до 5 тижнів.

Евакуація Камінця Подільського.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.). До денника „Русское Слово“ доносять з Камінця Подільського, що державні і публичні заведення видалили ся з міста. Богато склепів замкнено.

Послідні вісти про воєнне во- ложене

БЕРЛІН (Б. Вольфа вечером). У Фляндрії і над Мозою гарматна боротьба зі змінною силою. В Румунії неприятель під напором нашого наступу зачинає уступати в гірсьім закутку між долинами рік Тротуш, Путна і Серет.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). На східнім фронті тільки в деяких відтинках була більш оживлена діяльність артилерії. На Буковині і в Молдавії Росіяни і Румуни вичерпували свої сили даль-

ше в даремних протинаступах. І так на південь від Сучави відперто сильний наступ Росій, причім вони понесли великі втрати. Так само не удав ся російсько-ромунський наступ на захід від долини Дюфана, як також між долинами Тротуш і Кашину. На схід від Фокшан і на захід від впаду Бузев криваві втрати неприятеля були ще більші. На північ від монастиря Лепса відійди союзних військ вдерли ся до ромунських ровів і вернули, взявши в полон 5 офіцерів і 56 жовнів, та здобули багато оружя. В Добруджі обосторонна діяльність артилерії була місцями незвичайно сильна.

ЛОНДОН (Райтер). Після певних звітів підчас останнього воздушного наступу на South Hend згинуло 32 особи, а 43 були ранені.

ВІДЕНЬ (Ткб.). З нагоди 30 річниці вступлення на престол болгарського короля відбуло ся в місці осіаку начальної команди армії в присутності цісаря торжественне богослуження.

ВІДЕНЬ (Ткб.). Пресова квартира: Сього дня в загальнім військовім положенню не було важної зміни. Неприятельська боева діяльність в області на північ від Фокшан ослабла. На захід від Панчю німецькі війська досягли нові успіхи. В області Тіргул Окна улерті завзяті наступи неприятеля не принесли йому успіхів. На Буковині і над Збручем гарматний огонь середної сили. Дальше на північ сильніший огонь артилерії.

ВІДЕНЬ (Ткб.). Прес.-кват.: Під панованем Росій на Буковині не вільно було населенню відправляти за упокійних богослужень за цісаря і короля Франца Йосифа І. Дня 13. с. м. відбуло ся в церквах перше богослуження за упокій цісаря в присутності четаря архив. Альбрехта, військових достойників та численної публіки.

ПРИСТРАСНА ДИСКУСІЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ПАЛАТІ ГРОМАД.

АМСТЕРДАМ (Тбк.). Лондонський звітник дневника „Allgemeen Handelsblad“ доносить: Розправа між Льюїсом Джорджем і Гендерсоном на вчорашнім засіданню палати громад була дуже привра. Льюїс Джордж клав великий натиск на те, що в Росії зайшла рішуча зміна. Дуже знаменнню режелією в дискусії була заява Гендерсона, що в п'ятницю довідав ся на Downing Street, що правительство за посередництвом французької амбасди одержало телеграму, в якій було сказано, що Керенський скинув ся з стокгольмської конференції.

Та телеграма Керенського і телеграма російського правительства надійшли до Лондону дорогою на російську амбасаду в Лондоні, як також письмо з близькими поясненнями, відіграли в цілій справі головну роль і тепер дають причину до різних здогадів.

Парламентарний звітник „Daily News“ пише: Гендерсон вважає тепер, що в наслідок заяви правительства, що 4 краї коаліції є противні стокгольмській конференції, псложене змінило ся. Він не має наміру вносити в край не-

порозуміння, бо противить ся його переконанням, що війну треба допровадити до доброго висліду.

Телеграми посла Василька до військових командантів.

Відень 14. серпня 1917.

Посол Василько вислав в імені союзу у країнських послів до державної ради і сойму з Буковини з нагоди відбиття Буковини телеграми до військових командантів, в яких висказує подяку українського населення за осводжене їх вітчизни з під зненавидженого московського пановання та заявляє, що занятє краю неприятелем ні на хвилику не відіпхнуло душі українського населення від цісарського дому.

Українці все почували себе сторожею монархії на східних окраїнах.

Команданти відповіли сердечною подякою за переслані телеграми. Маршалок Кезеш між ин. заявляє, що ентузіастичне прийняте монарха в Чернівцях дня 6. с. м. є найкращим доказом настрою населення.

Маршалок кн. Леопольд баварський в своїй відповіді каже: Найкращою пальмою перемоги для союзних військ є свідомість, що буковинському населенню, так тяжко діткненому і так вірно триваючому при цісарському престолі, повернено благословенє мирної праці.

З історії пересправ про автономію України.

Роль поодиноких міністрів.

В „Новій Раді“ з 2. ст. ст. липня знаходимо кілька цікавих подробиць про пересправи, які попередили розпорядок в справі української автономії. Читаємо там (дати подані після старого стилю):

На нарадах, які велись цілих два дні (29. і 30. червня) між російськими міністрами — Терещенком (заграничних справ), Церетелі (почти і телеграфу) і Керенським (військовий) з Українськими Генеральними Секретарями та президією Центральної Ради вироблена була подрібно умова, в якій означувались межі компетенції реорганізованої Центральної Ради і її відносин до російського правительства.

З початку переговорів Церетелі почав був виставляти ті самі умови порозуміння між Центральною Радою та неукраїнськими організаціями на Україні, які виставляють і представники тих організацій, себто — щоб в реорганізовану Центральну Раду допущена була ціла половина „національних меншостей“ і таке инше. Але коли Генеральні Секретарі дали зрозуміти міністрови, що на таким ґрунті справа порозуміння не буде далі посувати ся, то він заявив, що він при таких домаганнях не обстоює, а висловлює лиш бажання місцевих українських організацій.

Терещенко тримав ся на досить невтраль-

Ген.-полк. Бем Ермолі в своїй телеграмі каже: В наслідок успіхів в Галичині також гарну Буковину з її вірним цісареві і львівському населенню можна було увільнити з під неприятельського гнету, що ген. полковника наповняє особливою радістю.

Ген.-полк. архикнязь Йосиф відповів: Почувая ся щасливим, що мені судило ся на чолі хоробрих військ в побіднім поході відвискати для вітчизни й її улюбленого цісаря Буковину. На урадуванні лиці Українців бачив я слези радости, я бачив, що люди підносили руки, кличучи: Богу дякувати, що ви ту знов! Нехай власне факт, що угорські полки завдали рішучий удар під Чернівцями, буде символом найтіснішої приязни і братерства обох народів.

Жаданє білоруських соціалістів.

ЦІРІХ. (Ткб.). „Neue Zürcher Ztg.“ доносить з Петрограду: Соціална демократія Білої Руси предложила правительству жаданє губерній виленської, ковенської і гродненської, щоб ті губернії були получені з автономічною Білою Русю.

СКЛАДАЙТЕ НА ФОНД ІМ. МИТРА А. ШЕПТИЦЬКОГО ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІРІТ!

нім становищи і намагав ся помирити противні погляди. Богато бесіди було про Генеральний Військовий Комітет. Українці хотіли, щоб міністри офіційно затвердили його, а ті останні всіма способами ухиляли ся від ясної відповіді і казали, що, на їх думку, затвердити Генеральний Комітет повинна Центральна Рада, яко представниця краюї влади.

Коли остаточно були вироблені точки трактату між тимчасовим правительством та Центральною Радою, то міністри з Києва вислали телеграфом проєкт трактату до Петрограду і запитали, чи згідна решта міністрів на нього пристати. Але не дивлячись на те, що проєкт трактату, як відомо, дуже обмежував ініціативу Центральної Ради і віддавав її під зверхність російського правительства, міністри-кадети не дали ясної відповіді ні в той бік, ні в инший, а вівзвали Терещенка і Церетелі до Петрограду.

Цілу ніч з 30. червня на 1. липня в палаті знов велась нарада київських неукраїнських комітетів та партій, на якій були також Терещенко і Церетелі, бо Керенський ще за дня вніхав на фронт. Запрошений був на нараду і В. Винниченко, як офіційний представник Центральної Ради, але між членами Ради не було згоди

Л. ОРЛЕНКО.

5

НЕСПОДІВАННИЙ ШЛЮБ.

З того часу минуло вісім літ. Старого Хому давно поховали, в спадщину дістала ся Андрієви його бандура. Сам Андрій тепер уже дякує й пише ся: „дяк школи соборної Андрій Бандуристий“ бо власне його батьківське прозвище лишило ся невідомим. Його знає ціла Полтава як доброго співця й музику. До нього ниніколи залицяють ся дівчата й молодіці, але він сумний та понурий, нічого того не помічає, і тільки нишком, крадькома задивляється на сусідку Ганку, а зустрівшись з нею, низенько вклонить ся, віддасть на „добридень“ та й тікає, а зацепити не посміє.

Тепер, несподівано, почувши, що Ганка лишилася удовою, Андрій вернув ся до свого вбогого мешкання, так, як сів за стіл, захопивши голову в руки та й просидів так, поки й на світ благословило ся.

В ранці його розбудили: канцелярист Голобородько запрошує пана дяка, щоб у вечері прийшов до нього „грати у бандуру“.

III.

Хата міщанки Артемихи стояла на самому шпилі гори Панянки, недалеко від Сласької церкви. На одній половині була пекарня з ванкиром, де й жила сама Артемиха, а другу половину через сіни, світлицю з кімнатою наймав у неї канцелярист полкової канцелярії Архит Пилипович Голобородько, самотний молодик. Сьогодні були його іменни, так Артемиха з

наймичкою ще вчора трохи не до півночі вчиняла тісто та смажила усякі присмаки, а ранком збігала на базар та й запросила цілу юрбу і сватів і кумів і інших родичів та приятелів.

— Приходьте, кумоньки, приходьте рідні, до мене у вечері; мій квартирант справляє бенкет, бо сьогодні ж св. Архита, та я й надумала за одним заходом вшанувати й своїх гостей. Там будуть соборні дяки, будуть співні й музики, то вже й ми хоч через сіни послухаємо.

А сам іменник ранком пішов до церкви, замовив відслужити молебень св. Архитови і запрохав до себе дяків на учту і священника. Він був убогий молодик, учив ся раніш в дяківській школі, дуже любив церковні і всякі співи, сам був не аби який співець і не цурав ся дяківської компанії, бо й покійний батько його був дяком.

У вечері разом з дяками прийшов і „полковий капелян“ о. Олексій Новицький, що служив ранком молебень. За тих часів кожний козакий полк мав свою переносну церкву, з якою ходив у походи, а при таких церквах були особливі священники, що звали ся „полковими капелянами“; отаким капеляном в полтавській полку був о. Олексій. Поки не було походу, полкова церква була схована десь в обози, а о. Олексієви призначено було служити при соборі як звичайному вікарному священникови. Коли то він мав на селі парафію і мав ся добре, але поховавши жінку, зазнав великого лиха. Тоді була така установа, занесена в XVIII ст. з Великоросії, що вдовий священник повинен був що року випрошувати у місцевого протопопа і у значніших парохіян свідцтво про своє „незаворное житіє і благоповеденіє“ і з ним їздити до Києва, щоби одержати від митрополита так звану „епатріхіяльну грамоту“, без якої не

мав права служити в церкві. Отсей щорічний клопіт, приправлений консисторським здирством, так набрид о. Олексієви, що він був зважив ся йти в чернці, та подумав, що задля його живої, веселої вдачі не лицює чернечий каптур і пішов у капеляни. Так і проминув його вік між козацтвом. Тепер він був уже добре підтоптаний діл, а проте бадьорий, балакучий, меткий на вигадки.

Дяки проспівали „Днесь благодать св. Духа нас собора“, о. Олексій благословив „яствіє“, і гості сіли за вечерю. Тричі вставали, співали іменникови „многая літа“ і знов трапезували. Артемиха подавала й приймала страву, а Ганка Хвостичка помагала тітці. У дяка Андрія помічували ся очі, як у вовка і він частіше чим инші хващав за чарку. Уже він грав на бандурі, співав думку про Хведора Безридного, а господар одно обходив гостей та підливав чарки. Почав ся гуртовий спів. Зараз заспівали тоді улюблену дяківську пісню:

На Сіонській горі, пресвітнім соборі,
Святі ся зібрали, всі празникували...
А дяки з попами там ся пошарили,
За квартиру горілки і трохи ся не били.
А школярік вхопивши глек,
Та до шинку по горілку...
На печі Кулина, як мала дитина,
Мило поглядає, словами віщає:
„Пийте гості, випивайте те,
Та і мене не минайте...“

в тім пункті і В. Винниченко брав участь в на раді не офіційно.

На нараді обмірковувалась справа реорганізації Центральної Ради і її умови, на яких в її склад мають ввійти представники національних меншостей на Україні. Після довгої дискусії, в якій було зазначено головні точки цієї реорганізації, обрано комісію, котра має виробити докладний проект.

Церетелі висловлював на нараді певність, що Тимчасовий Уряд освідомившись про українську справу так, як вона є на ділі, порішить ту справу згідно з тими умовами, на які пристали уже Терещенко, Церетелі та Керенський.

Д. 1 липня о год. 8 рано Терещенко і Церетелі виїхали в самоходах до Петрограду.

„Все живий акт“.

Львів, 14. серпня 1917

Резолюція польського кола з 28. мая с. р. була обернена своїм змістом проти осередних держав. В ній виставило коло домагане незалежності і єдиної Польщі, як політичну програму для своєї діяльності в межах Німеччини і Австро-Угорщини. Резолюцію ухвалено одностайно і за нею мали піти діла. Їх успіх здається не особливий коли в польських політичних кругах помітний мінорний настрій і домагане ревізії маєвих рішень.

„Кілька місяців тому — пише „Czas“ — панував в Галичині, а у ще більшім степені в Королівстві безмірний оптимізм що до дальшого розвитку польської справи. Без ніякої пересяди можна ствердити, що у великій кількості мозків польських представляв ся образ міжнародної ситуації в чертах дуже простих. Все ж держави осередні признали незалежність Польщі, опісля проголосив її президент З'єдинених Держав, опісля прийшов акт революційного правління російського, за ним заяви західних держав і Італії. Всі ті акти додають ся до себе і маємо Польщу в границях 1772 р.“

З усіх тих актів признає „Czas“ міродатним для реальної польської політики тільки акт з 5 падолиста, бо осередні держави мають у своїх руках територію, до якої сей акт відноситься і тому до него треба приміняти ся полякам. Заяви інших держав, се політичні акти „in partibus“.

Від майського сну повертає польська політична думка до тверезих міркувань про дійсність і її потреби. Здається, що польські надії на поміч антанту завели. Інформації, які привіз пос. Дашанський зі Стокгольму про положене польської справи у міжнародній політичній кон'юктурі, були мабуть не дуже вдоволяючі. Тому то останні рішення польського кола на краківській засіданні в часті обслонено тайною, в часті виповнено їх „провізоричним“, нічого не означуючим змістом, який можна виповнити різними „ключами“ відповідно до потреб хвилі. Наведені нами міркування „Czasu“ вказували би на те, що польські політики з консервативного табору уважають потрібним оживити знову політичну програму в акті з 5. падолиста, оставляючи на боці польські максимальні змагання. В акті з 5. падолиста є два розділи, його авторами з собою пов'язані: один про Польське Королівство, другий про Галичину. Польські політики навертаються до першого з них без сумніву влучають до своїх найблизших політичних завдань і другий. Про се треба тямити і заходам польського кола в найблизшій будучності присвятити особливу увагу.

Насильне усуване української мови з громадських урядів.

На днях видало ц. к. староство в Мостисках, тепер в Судовій Вишні до всіх погорівших громад мостиського повіту приказ, щоби дотичні зверхности громадські предложили виказ всіх бездомних мешканців, котрим опісля має бути виплачений даток на заплату чиншу.

Такий приказ одержав також і начальник громади п. Іван Федевич з Черневи і зараз він готовив список всіх бездомних мешканців в українській мові, так як українська громада Черневи до всіх властей від найдавніших часів все кореспондує лише по українськи. П. Іван Федевич як найсвідоміший ввійт в повіті інакше ніколи з властями не урядував і не урядуватиме, як тільки в українській мові.

Ц. к. староство звернуло однак дотичний виказ і зажадало від зверхности громадської в Черневі вжити до виказу погорільців і бездомних „w języku urzędowym“. Дословний відпис сего протизаконного рішення слідує:

L. 14 344. Sądowa Wisznia 7. 8. 1917.
Zwierzczości gminnej w Czerniawie.
Zwracam z poleceniem sporządzenia i przedłożenia odwołań pocztą przyległego wykazu w języku polskim t. j. w języku urzędowym.

w tym, przyczem zauważam, że w przyezłości należy wszystkie sprawy urzędowe załatwiać w języku polskim gdyż w przeciwnym razie byłbym zmuszony pociągnąć P. Naczelnika gminy do surowej odpowiedzialności karnej.

C. k. Starosta Dr Trembaliowicz wr.

Пан староства Трембалович видаючи таке протизаконне рішення, думає очевидно, що мостиський повіт належить вже до Польщі, а він сам є вже урядником польської держави, де не узнають іншої мови крім польської. Коли б ми не були в Галичині, то за такий указ — як висше наведений, усунено би сейчас раз на все такого староства з державної служби.

Подаючи сей факт грубого надужиття за горілого польського урядника до публічної відомості, звертаємо ся до експедіції п. намісника гр. Гуйна з домаганем, щоби він потягнув до строгої відпачальності д-ра Трембаловича і примірно його поучив, що доси не скасовано в усіх прав української мови в Галичині і що урядові громадам в українській громаді вільно урядувати в українській мові з всіми державними властями та що ніхто — навіть галицький староства — не сміє накинати українській громаді польського урядованя.

Рівночасно просимо Українську Парляментарну Репрезентацію, щоби заняла ся особою д-ра Трембаловича, постарала ся о усунені

з політичної державної служби в східній Галичині, використовуючи безпробовочно в міністерстві внутрішніх справ поданий отсе факт.

Український день в Тернополі.

В часі російської окупації.

Як на цілій Україні, так і в занятих російською армією областях Галичини уладжено на зазив Укр. Центр. Ради „дні Національного Фонду“. Як відбув ся такий день у Тернополі, про се оповідає депіс з цього міста, поміщений в „Новій Раді“ з початку липня.

Дня 21 ст. ст. червня — читаємо там — „Український Військовий Клуб“ улаштував День Національного Фонду в м. Тернополі.

В день на вулицях ушорядкували приладжово блакитних стрічок, українських листівок, відозв. брошур і т. н. День видав ся на прощуд гарний, теплий і ясний.

Солдати-Українці, — а їх тут найбільше, — з великою охотою чіпляли на себе стрічки, щоб показати, що й вони згодні зі всім поступим українським рухом.

Лепта, жертва їх хоч не була велика, але була щира і давалась з любов'ю. Вага її не стільки матеріальна, як моральна. Загомоніло у салдату під сірою шинелею шире українське, вільнолюбиве серце і показало йому тепер правдивий шлях в новому житті.

Ввечері в помешканю т. в. „Міщанське Братство“ була улаштована вистава заходами Клубу.

Саля театру була повнісенська. Прибрана вона була по святошньому. Тут було погруддя Т. Г. Шевченка, вквітчане прапорами; портрет його на стіні прибраний рушником; прапорці розміщені скрізь по стінах. Все се разом з зеленню, бев котрої ніде не обходиться на Україні в Зелені Свята, надавало салі справді святошнього вигляду.

Попереду всього була сказана промова про значіння для нас Українців, Національного Фонду.

Ділі було виставлено „На перші гулі“, а потім — концерт. Хор клубу гарно виконав деякі твори наших славних музиків. Між іншим — „Наш отаман Гамалія“, „Не пора“. Декламатори дали на вечері тирок програму дум, вірш, псем.

Весь чистий прибуток за цей день 1120 карб. відослано в Київ на Національний Фонд. Крім сього збирають ся ще гроші по підписних листах, які будуть надіслані пізніше.

Рада Клубу просить рахувати сю жертву на наші національні потреби від м. Тернополя і його мешканців незалежно від національності.

НОВИНКИ.

Львів, 14 серпня 1917.

— В пам'ять Івана Франка. На книжочку вкладкову Кр. Сокола кредитового у Львові ч. 4000 на монумент портрет Франка зложили далі: Народна Торговля у Львові 100 К, Народний Дім в Рудках 10 К, о. дек. Л. Ковальський з Новосілок гост. 4 К, о. Симеон Кульчицький з Вошаневь 4 К, о. Кел. Кульчицький з Підгайчик 4 К, Лев Кульчицький судія у Львові 4 К, о. Юрій Кміть в Чайкович 4 К, п. Левицька Наталія з Рудок 2 К, директор Шадниць в Перемишлі Олексій Ярема 50 К, д-р Осип Гор-

дійчук з Ярослава 10 К, Повітове Товариство кредитове в Сокалі 20 К, професор Василь Білешський 25 К, надпоручник д-р Омелян Палій пол. поч. 26 10 К, Народна Гостиниця 10 К, о. Іван Степанів в Княжмі 20 К, о. Євген Омелянський в Бутині 10 К, Микола Басараб, цугс-фрер пол. поч. 637, 46 К, Селянська каса в Пакости 40 К, Іван Макар пол. поч. 559, 10 К, Абрагам Воліфран пол. поч. 529, 7 К, о. Іван Кипрян 10 К, Олена Алексевич в Перемишлі 5 К, Олекса Дорош поручник 4 п. п. в Перемишлі 5 К, д-р Роман Чайковський, радник висшого суду краєвого в Оломунці, 10 К.

— Заняті бараболі збору 1917. Урядово оголошують, що бараболі з австрійського збору 1917, зібрані до дня 1. серпня с. р., остануть заняті в хосен держави з хвилею відлучення їх від ґрунту. Договори, силою яких збірку тих бараболі закуплено за якусь ціну, є заборонені, з виїмком затверджених ц. к. Урядом для живихлення у Відні умов о управу або поставу, заключених за призволенем тогож Уряду в першій половині сього року. Посідачі занятих бараболі обов'язані старати ся о їх відповідне удержуване і повинні їх аж до хвилі віддання старанно пережовувати. Занихтих бараболі не вільно ані перерабляти ані віддавати на корму ані також добровільно чи примусово продавати, крім виїмків передвиджених в отсім розпорядку або в спеціальних постановках. Мимо занятих вільно бараболі: 1. яких продуцент потребує на викормлене членів свого домашнього і рільного господарства включно з робітниками, — споживати в кількостях, які будуть вказані пізнішим розпорядком; 2. уживати до садженя в кількостях, які будуть пізніше означені; 3. уживати на корму для звірат під вказаними пізнішим услїями; 4. відствлювати на основі затверджених договорів; 5. перероблювати після низше поданих вказівок. Призволена рація спожиття, найвища кількість, яка може бути полишена на саджене також дозволено до ужиття на корму, — будуть означені окремо, безпосередно по покінченню збірки, ц. к. Урядом живихлення населення, який видасть всякі дальші постанови що до спожиткованя бараболі.

— Залізничний рух в східній Галичині. Роботи біля знищеної підчас російського відвороту залізничної сіти в східній Галичині поступають швидко на перед. Тепер покінчено вже працю на головних лініях до Станиславова і Тернополя, а поїзди туди ходять вже від кількох днів. Особовий рух до тих місцевостей ще поки що здержаний, але набагато він буде отворений.

— 3 тайн „хліба“. Хемік проф. д-р Адольф Йодлес пише у віденській „Zeit“ про ту масу, яку ми їдаємо, називаючи її хлібом, ось що: „При сурогатах, уживаних до випіканя хліба, треба розрізнити дві групи. До першої належить ячмінь, кукурудза, овес і бараболя — самі отже поживні часті. Та трудно сказати се про другу групу, в склад якої входять: бураки, ісландський мох, мелена солома і сіно, трочине з дерева. Найбільшою хибодою тих частий хліба є те, що ми не привикли до їх смаку. А се відчувается тим прикрійше, що часто додавало ся маловартісні і зіпсовані сурогати муки. Посередне місце між поживними частями а обтяжуючими займає конюшина, яка є тільки мало стравна“.

— Листки полевій почти. Урядово оповіщено: Наслідком розпорядку міністерства торгівлі вільно від 1. серпня с. р. уживати в обороті до армії в поли лиш нові полеві почтвкі зладжені з сірого паперу. Полеві почтівки приватного накладу допущені лиш під услївом, коли що до краски паперу, як і що до написи відповідають вповні полевим почтівкам урядового накладу. Уживане інших почтових карт, пр.: відівок, карток з репродукціями образів, почтових, купецьких карток і т. п. є дальше дозволене. В обороті від армії в поли, вільно дальше уживати полевих почтївок рожевої краски.

— 3 висшого музичного Інститута ім. М. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича 5. Рік шкільний 1917/18 розпочнеть ся з початком вересня. Вписи відбудуть ся в днях 31. серпня і 1. і 2. вересня від год. 3—6. Правильна наука розпочнеть ся з днем 3 ого вересня. Плян науковий обіймати буде слідуєчі предмети: Науку: 1) гри на фортеп'яні; 2) гри на скрипці; 3) гри на чельо; 4) гри на дутих інструментах, як флет, кларнет і т. н.; 5) сольового співу і 6) науки теоретичної. Іяк теорія, гармонія, контрапункт і т. н. Звертається ся особливу увагу на ту обставину, що в теперішних оркестрах дається відчувати спричинений війною великий брак граючих на дутих інструментах та що обставина в тім на прями може неодному запевнити будучність. Те саме відноситься і до науки гри на чельо і скрипці. Особливо у нас могло би се бути початком завязання власної оркестри, без якої наше культурне та музичне жите в будучності не обійдеться ся. Збір учительський той сам, що і в попереднім році (фортеп'ян: В. Барвінський,

О. Волошинова, М. Криницька, скрипка: М. Зина, Е. Перфецький, чело: А. Вольфсталь, со-
льо спів: О. Міски Олеска, теорія елементарна:
Н. Барвінська, теорія і гармонія: В. Барвінський),
допознений учителями гри на дугих інструмен-
тах. Подаєть ся рівнож до відома, що в відділі
фортелянові об'їме знов науку пані Дор'я Ста-
росольська, яка попередній рік перебувала поза
Львовом на відпустці. Близші пояснення дає кан-
целяр'я музичного Товариства ім. М. Лисенка,
вул. Шашкевича ч. 5. III. пов. що-дня в годи-
нах пополудневих. 1-2

— Відзначене. Пор. 9. п. п. Василь Періг зі-
став відзначений „Signum laudis“ з мечами, а
хор. Николай Горещкий з 41. п. п., приділений
до 9. п. п., срібною медаллю хоробрости II. кл.

— Головна управа У. П. Т. подає отрим до
відома, що при мужеській школі ім. Б. Грін-
ченка у Львові є опорожнене місце управителя.
Подання вносити до 31 серпня с. р. Школа має
право прилюдности. Від петента вимагають
кваліфікації до виділових шкіл або бодай до
мійських шкіл. Платня після умови. 1-3

— Українське краєве Товариство для опі-и ді-
тий і молодіжи відбуде загальні збори дня 15.
с. м. о год. 4 пополудни в комнатах „Дністра“.

ЛЯГЛИ ГОЛОВАТИ

Роман Бодяньський, студент філософії, одно-
річний охотник, поцілений ворожим гранатом
ручним при наступі під Комюхами, після дозвіл
недуги у військовій шпиталі у Львові помер 11
с. м. Похорон відбув ся 12 с. м. Покійник, ідей-
на і талановита людина, всім люблений, по-
клаз свою голову у вірі, що паде за красшу
будучність народу.

Пам'ятайте про жертви
на фонд укр. жур-
налістів ім. Яросл.
Весоловського
10.500
— на пам'ятник —
бл. п. Яросл.
Весоловському
4.000
„ДНІСТЕР“
„Зем. Гіп. Банк“
у Львові.

О ПОВІСТАМ.

Середа, 15. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: Пер. мош. с. Ст. — римо-
кат.: Усп. Пр. П.
Завтра: греко-кат.: Ісакія і Дав. — римо-кат.:
Ядка і Роха.

Всім, що з причини смерті Найдорожшо-
го Сина Романа Бодяньського заявили нам спо-
ваче і взяли участь в похороннім обряді, скла-
дає сердечне „Спасибі“. Родина. 95

— В усіх учениць до дівочої гімназії СС. Ва-
сильянок відбудуть ся 2. і 3. вересня від 9—12
і 4—6. Вступні іспити до I. класу дня 4. ве-
ресня від 8. г., а до класу II—VIII між 5. а 10.
вересня. — Іспити потравчі дня 2. вересня.
Шкільний рік розпочнеть ся 4. вересня спільним
Богослуженням о 8. г., на яким мають явити ся
усі учениці. — Дирекція. 87 2-3

— До наших Союзних Спілок Взиваємо всі
союзні спілки конетно подбати про те, щоби
готівка у людей без проценту не марнувала
ся; треба стягати до себе вкладки, виплачува-
ти вкладки в рамках мораторі (по 100 К на од-
ну книжечку на один місяць) зглядно після
спроможности, стягати уділені позички покри-
ваючи в першій мрі відсотки, які тепер пере-
дають ся в часі п'ять і пів року. Стопу про-
центозу від вкладок треба зараз обнизити низ-
ше чотири процент а зайву готівку відсилати
до своєї сількової централі, до Краєвого Сою-
за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За
Краєвий Союз ревізійний Омелян Савєвич.
75-Б. 3-10

— Замість віця на домовину бл. п. Романа
Бодяньського зложив в адміністрації нашого днєв-
ника п. на іради Маріян Онишкевич квоту 20 К.
на фонд сиріт ім. митрополита Шептицького.

АДРЕСА: Hauptkasse der Zentralstelle
der Ukrainischen Legion
WIEN, VIII, LEDERER GASSE 20
ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12.259
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРИЖІНЦІ ШІЛІ.

НАДІСЛАНЕ.

Красвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

24 при вулиці Красоїцких ч. 6. 15-7

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Денис Олтиник, респіцієнт сторожи скарб. з Шидло-
зець, по. Густин тепер Вольбром Польська, пошу-
кує же-и своєї Йосифа з дітьми Ольгою і Славоком.
Хтоби знав про місце побуту їх, просить ся о ласкаве
звідомлене. 10 1 5

Федик Александер, грім писар з Богатківце, пов.
Підгаці, тепер при К. и. k. Gebirgsbäckerei 122 Etap
Feldpost 277 пошукує своєї жєни Марії, ур. К'юц котру
перед покл-карем п-лиши в грім. Юзефіка воло На-
стасюга, по. Тернопіль. Від мість про побут жєни прошу
ласкаво подати на мою адресу. 92 1-5

Хто знаєи тедершну адресу мого мужа Івана Мар-
тиновича з Батькова, пов. Зборів, звелить ласкаво
мене повідомити Анна Мартинович, Gmünd, N. O.
K u k Barackenlager Nr. 7. 91 1-1

Марія Гуменик, евакуована з Перепельник, пов. Збо-
рів, тепер замешкала в Великом полі, почта Янів,
шуває свого чоловіка Василя Гуменика, котрий служив
при Lst. Inf. R. 22. Хто знає про нєго звелить подати
Марії Гуменик. 18 1-1

Оголошення.

— ПОЧЕНЕ НІГ —

усуває певно спеціальний пудер „Сава“, пакет за 120 К.
На провізцію висилаю тільки за попереднім надісланем
валожности 140 с. на porto. — Одинокі заступство
S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7.
70 9 30

Пошуую рутинозаної учительни, есентуально уча-
теля на цілий рік до науки трьох дівчат I, II і V кл.
народної, дам ціле удержані і добрий говорар після
умови. о. Михайло Шарінович, парох, Буше, почта
і стація зєлїв. 88 3 5

О. В. Коцило, парох Лукового, п. Ліско, потребує
о. учителя (ки) до учениць II. і III. кл. школи нормаль-
ної на цілий рік. 84 4 6

Панночка з гарним письменням і вправною писання на
машині в мовах українській, польській і німецькій,
може мати занятя в канцелярії „Народної Торговлі“ у
Львові. Першенство мають ті, що укінчили торговельну
шк-лу аб-ті, що викажуть ся довшим занятєм в бюрж.
Власноручно писані і личчо предложені зголошення з до-
лученем свідств приймає Дирекція. XIX 2-3

Інструктора до 3-ох дітгий: учениці
I. р. сем. учит і учеників
V. і I. кл. гімн. на цілий рік пошукують Михай-
ловичі в Буянові, п. Журавно. 91 1-3

Ученика в інтелігентного дому, найрадше
св-щенічного прийме св-щенник
у Львові на **отажію**. Оліка, есент паміт в
науці. Зголошення під „Педагог“ до „Діла“.
100 1-2

Інструктора на село до св-щен. дому до 2
учеників гімназ. (кл. III і V.) —
глядаю сей час. Услівя листовно. Зголошення
до Адм. „Діла“ під: Інструктор 2 „Б“. 1-7

Особа, поважна і від нікого незалежна, знюча ся до-
бре на господарстві сільським і домашнім, пошукує міс-
ця господарів. Зголошення вул. Бежа ч. 16. у п. Бірман,
Львів. 49 1-2

Молода, дуже посажна, пристійна, інтелігентна, панна,
баже з браку накомости назвати переписку з мо-
лодим мужчиною, на відповіднім становищі, в цілі матри-
моніальній. Фотографія конечна. Річ трактує ся поважно.
На ананімі без фотографії не відповідає ся. Зголоше-
ня прошу слати вайдайте до 1. жовтня, під „Чайка“ до
Адміністрації „Діла“. 97 1-2

Молодець, 30-літній, бр нет, на державнім становищі,
посідає малу земельку посілість, баже назвати пер-
писку з панночкою або вдвою від 10 : 20 літ, з до-
брої родина з відповідним маєтком. — Зголошення до 10.
вересня с. р. на адресу Poste restante A. D. Jaroslaw.

Пошуую соліцитатора

адвокатського, зглядно мунданта.

Зголошені приймає: Д-р Ардан, адвокат в Любачеві.
83 3-3

Ученики зчайдуть приміщене в хаті уряд-
ника укр. інституції в середмістю.
Родигельска опіка і догляд. —

— Часть заплати за станцію в натураліях. —
Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. К.
9-7

КОНКУРС.

Тов. „Український Інститут для дівчат“ в
Перемишлі отвирав з новим роком шкільним
1917/18 жіночу 8 класову реальну гімназію. Се-
го року буде вже I. і II. класа. Приготовляючу
класу отворить ся, як зголозить ся відповідне
число учениць. Вписове до гімназії на цілий
рік 200 К, яку то суму можна буде сплачувати
місячними ратами.

Побіж клас гімназіальних будуть існувати
також класи ліцеальні, а се класи III—VI. Впи-
сове до ліцеальних клас виносить 160 К річно,
яку то оплату можна буде розложити собі на
місячні рати.

Рівночасно розписуєть конкурс на прийня-
те учениць до пенсіонату. Мсячна оплата за удер-
жане виносить 100—120 К з чого до 40% має
зачисити ся в натураліях. Точнійші інформації
подані в проспекті, який всім інтересованим на
бажане вишлеться даром.

Учениці, доходячі до шкіл, мають також
зголосити ся до Виділу письменно.

Виділ тов. „Український Інститут для дів-
чат“ в Перемишлі, вул. Татарська 4. 94 1-1

Одинокі українськє

Тов. взаїмних обезпечень на житє

п. „КАРПАТІЯ“ 32

Почесний президент Його Ексциденції
полит граф Шептицький

Товариство оперте на взаїмности, в керва на у-
зиски припадають самим членам

Ручить вже по трех літах неоспоримість і вай-
палість обезпечєня.

Правнає по трех літах право викупу з уагою
аже по трех літах уділює позички на члєн-
відсотки

У всіх справах звертати ся на адресу
Львів, — вулиця Руська ч. 20

Години урядові від 8 до 2

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Шадитці ч. 25261.

Жирове конто в Австро-Угорським Банку

приймає до обезпечєня від огню буди-
ки, хатні і господарські, движимости, ме-
блі, одежу і білизну, збіжє в снопах і
в зерні, худобу і т. п.

Кождий Українець повинен асеку-
вати ся від огню, щоби на случай по-
жежі не понести страти, бо достаток о-
диниці, то добробит цілого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН
АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВА-
РИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“.

Нема жадного нишого українського
Товариства асекураційного від огню, —
тільки один

„ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдешевші о-
плати за обезпечєня селянських бу-
дінків

„Дністер“ звертає кождорічний
чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оїнїює та виплачує
шкоди по огні скоро і совісно, а не
членів оїнїкової комісії запрошує все
двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги україн-
ським школам і бурсам, де вихо-
вують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ мо-
жуть дістати позичку у всіх великих
банках і в Товаристві взаїмного кредиту
„Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносить з
кінцем 1916 року 8,613 829 — корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від
крадежи з вломом движимости всякого
рода, а Товариства кредитові готівку,
цінні папери і векслї за дешевою опла-
тою премії. 1A 16 7

Адреса „Дністра“: Товариство взаїм-
них обезпечєнь „ДНІСТЕР“ у Львові, ул.
Руська ч. 20. — Адреса для телеграм:
„Дністер“ — Львів. — Канцелярії ТОВА-
РИСТВА отворені що дня від 8—2 перед пол.

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
цілорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталі оголошення за окремою
умовою.

Одн. примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор Д-р Василь Панейко

Коло Тернополя і в сх. Румунії. Битва на Заході.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 15. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Атак на північ від Фокшані з успіхом про-
ваджено даліше. Наші союзники заволоділи
примістком Бальтареу і селом Страоні коло
Панчію, бороненим з великим завзяттям. Похід
наших сил приневолив дивізії російсько-румун-
ській, які стояли на захід від лінії Нагрілешті—
Совея до уступлення в своїх становищах, добытих
ними перед кількома тижнями за ціну великих
жертв. Йдемо погонею за відступаючим неприя-
телем. Під Окною нові атаківі філії розбили
ся супроти опору наших військ. Під Фокшані і
в боротьбах в області Тротуша знов забрано
більше, як 3000 бранців і добыто кілька гармат.
На південний схід від Тернополя наступ Росіян
при супроводі панцирних самоходів остав ся
без успіху.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Над Сочею вчора в богах воздушних
боротьбах стурчено 5 неприятельських летунів.

ПОДІЇ НА МОРИ.

У відповіді на послідні воздушні атаки
на Полю дия 14. с. м. значнійше число гидро-
пляннів виконало виправу проти морського ар-
сеналу у Венеції з дуже добрим успіхом.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 15 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського на-
ступника престоло Рупрехта: Під-
несена відпорна діяльність нашої артилерії у
Фляндрії присилувала ворожий руйнуючий огонь
в одній частині вчорашнього дня трохи заспоко-
ти ся. Аж під вечір ворог знов усіма силами
розпочав огневу битву, котра тривала з вели-
кою силою цілу ніч. Відперто завзяті частинні
наступи Англіїців на південь від Франценсбер-
гу і по обох сторонах Роогі.

Група військ німецького наступ-
ника престоло: По обох сторонах Мози
далі йде збільшена діяльність артилерії. В бо-
гах місцях були напади огневі, переведені з
найбільшим напруженням.

Група кн. Альбрехта: В Сундгав
збільшене обосторонного огня тривало також
протягом ночі.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між пів. Серетом і Збручем збільшила ся
огнева діяльність. На півд. схід від Терно-
поля зломано перед нашими становищами
російський наступ, ведений з помічю панцирних
самоходів.

Фронт арх. Ібсифа: На південь від
долини Тротуш ворог сильними протинасту-
пами веденими для злекшення, силкував ся за-
слонити відворот внутрішнього круга 2 ої армії
румунської і 4 ої російської. Всі наступи від-
перто. Війська наші підійшли за ворогом до
Совеї.

Фронт Макензена: За ворогом, ко-
трий в гірській країні по обох сторонах Путни
уступає на півн. схід, ідуть наші війська. На краю
тір занято Страгані. Наше побідне військо зло-
мало сильні протинаступи ворога. В низині Се-
рету ми здобули примісток Бальтареу, поло-
жений на західній березі ріки, завзято бороне-
ний ворогом. Крім великих кривавих втрат Ро-
сіян і Румунів втратили 3000 бранців, кілька
гармат і чимало скорострілів.

Львів, 15. серпня 1917.

Поляк ц. к. староста, орган австрійської
державної адміністрації на українській землі,
грозиць „острою карою“ начальникови україн-
ської громади за те, що він, виконуючи своє
найсвятіше право і свій найсвятіший обяза-
зок, уживає в зносінах з ц. к. державною вла-
стю своєї рідної мови, мови української, мови
своєї громади, мови переважаючої більшости,
можна сказати: загалу населення повіту.

Таке діється в ясний день, кожного дня,

Кажемо: майже в усіх повітах, бо поданий
нами вчора указ мостиського пана Трембало-
вича є тільки одним з многих указів,

Ще й грозять „острими карами“ за ужи-
ване української мови — тої найосновнішої
признаки української національності!

Таке в 1917 році — сім історичним році,
від якого датувати-меть ся нова епоха в житю
народів Східної Європи, епоха національних
свобід, епоха пошани національних прав! В ро-
ці, в котрім під кличем пошани національних
прав вступила у війну Америка, — в котрім на-
роди Росії раз на все зломали пута національ-
ного безправства, — в котрім доконала ся най-
більша в тій добі подія: воскресенє України.

В сім незабутнім році такий

Полячок грозиць „острими карами“ за ужи-
ване української мови.

„Острі“ погрози! За вживанє української
мови українським громадянином, начальником
української автономічної й самоуправної грома-
ди! „Острі“ — слухайте, народи! — карі!

Невже не знайдець ся в Австрії сила, яка
вкінці раз зломить-б карк традиційному поль-
ському безправству супроти української люд-
ности?!

Говорилось недавно богато, а незабаром
мабуть ще більше буде говорити ся про ідею
коаліційного, всі народи обіймаючого міністер-

ства в Австрії, ідею, здійсненє якої було би ве-
ликим, неоціненим атутом в користь Австрії пе-
ред цілою заграцією. В міністерстві сім та-
кож українському представникови застережено
певне місце — так бодай говорено. Та одну річ
автори сеї ідеї випустили з ока: Що про участь
української сторони в коаліційнім міністерстві
в Австрії так довго не може бути мови, поки
шляхом усунення ворожої польської адміністра-
ції з української землі не будуть сотворені пе-
редумови нашої участі в австрійським прави-
тельстві.

Послідні вісти про воєнне по- ложенє.

Відень, 15. серпня 1917.

(Ткб). З воєнної пресової кватири доно-
сять: Витревалість союзних військ, що стоять
напроти Росіян в горішній долині Путни, які
відперли всі наступи, була заложенєм успіхів в
області на північ від Фокшані. Наступ викона-
ний Німцями на мостовий причілок Бальтарешту
цілковито удав ся. Тут, як також в окрузі на
захід від Панчію по обох берегах Путни, не-
приятель у відвороті. Також союзні війська, які
досі хоробро боронили своїх становищ в го-
рішній долині Путни, тепер переслідують усту-
паючого неприятеля. Число бранців виносить
дотепер звиш 3000, а добыча кільканайцять гар-
мат і багато скорострілів. В околиці на захід
від Тіргуд Окна неприятель знов кількакратно
завзято наступав. Всі його зусилля спринити
в тій області зміну були даремні. Здаєть ся,
що вороги, уживаючи на сім місци всіх сил, які
мають до розпорядимости старають ся крити
й улекшити відворот військ в області на північ
від Фокшані і Панчію.

На Буковині неприятель силкуєть ся по-
правити свої становища. Даліше на північ при
проминаючим оживленю огневої діяльності не-
приятеля, підприємця стеж випали для нас ко-
рисно. В останніх днях зросла й на сім фронті
діяльність летунів.

БЕРЛІН (Ткб). Бюро Вольфа доносить:
На сході від Балтійського моря аж по Тротуш
не було важнійших подій. Боева діяльність кон-
центруєть ся в південно східній Молдавії. Тут
російсько-румунська офензива стала незвичайно
завзятою. Ті наступи ведуть ся даліше навіть
і тепер, коли по дальших успіхах пролому, дс-
конаного Німцями коло Золочева, загальне по-
ложенє змінило ся.

В приступах звернення передовісім на Ка-
шину посвячено цвіт нововиставленого й ново-
зорганізованого румунського війська. Аж тепер
під напором військ Макензена, що пруть з пів-
ночі від Фокшані Росіяни й Румуни розпочали
відворот між ріками Кашину й Путною. Союз-
ники сильно напірають на них і посунули ся
вже поза Совею. Група військ Макензена посту-
пає даліше вперед між Серетом і горами.
Внаслідок обсаження Бальтарешту залізничий
шлях на східній березі Серету, від стації Теку-
чію є тепер цілком в руках союзників і через
те замкнено Росіянам і Румунам в південній
Молдавії найважнійші получення, що ведуть
взад. Ліве крило посуваєть ся наперед в горах
і через висші верхи окружує рівнож Росіян і
Румунів, що стоять ще в долині. Над Путною
обсажено село Сербешті, а на північ від Су-
шіти, Трачені.

БЕРЛІН. (Ткб). Бюро Вольфа 15. серпня
вечером: Боротьба артилерії у Фляндрії в Ар-
тезії над Еною і коло Верден. Боротьби піхоти

ведуться досі тільки на північ від Lens і на схід Серпу в Laonnais.

В Румунії добрі постипи в погоні в горах і в наступках на захід від Серету.

Мир прийде по політичних боротьбах.

СТОКГОЛЬМ. (Тіб.) Голландський посол Троельстра заявив в розмові з представником кореспондентського бюро, що мимо зажаду держав коаліції, який для нього не був несподіванкою, не тратить надії. Вже перед півтора року передкавав він, що мир не прийде сам без політичних боротьб, які тепер зачалися в Англії і Франції.

В демократичний край не можна владіти примусом. У Франції, в краю волі і в Америці завішено дивизії меншості. Інтернаціонал тепер зростає. Стокгольм остає далі магнетом для всіх приятелів мира.

Закінчене конференції

БЕРЛІН. „Norddeutsche Allg. Zeitung“ доносить: Конференція державного канцлера з австро-угорським міністром закордонних справ гр. Черніном відбувалися нині далі і закінчилися. О 2 год. по пол. австро-угорські гості були враз з членами німецького правління на сніданню у державного канцлера й його жінки. На сніданні діставили запрошене турецький амбасадор і болгарський посол. По полудні відбулося в честь гр. Черніна прийняття у заступника державного канцлера Гельфферіха. Гр. Чернін відіхав о 7 годині вечером.

З Росії.

БЕРН (Тіб.) Російський співробітник Бунду доносить: Збори представників 1½ мільйона Греків, що живуть в Росії, постановили поділити усі грецькі колонії в Росії на 10 округів, які мають бути адміністровані спеціальними радами. Збори постановили домагатися окремого грецького архієпископа.

Російські дивізії доносять, що друге голонне племя Фінів Каролії постановили домагатися для себе автономії.

Ревізія будови залізниць Батум-Трапезунт, розпочатої 1916 року Миколаєм Миколаєвичем виказала, що досі кошти будови вносять суму 80 мільйонів рублів, а не вибудовано ще ні одної верстви залізничної. Московський деньник „Утро Росії“ називає ці спроневерія правдивим скандалом панамським.

Замкнене російської границі.

СТОКГОЛЬМ. „Svenska Dagbladet“ доносить з Гапаранди: Після вістий, які ту прийшли, замкнене російської границі продовжено о 10 днів.

Л. ОРЛЕНКО.

6

НЕСПОДІВАНІЙ ШЛЮБ.

Співали й школярської жартовливої:

Ой ти школо, будь весела!
Вкрали хліба, вкрадеш соли,
Міх гороху і квасолі,
Ще й коробку бараболі...

Через сіни теж доносився гуртовий спів, там співали міщанської:

Ой дай же нам Господи, що ми зібрались,
Що ми собі трішечки понапивались...

Отець Олексій засміявся тай каже:

— Видко, що й Артимішині гості чепурно ходять коло чарок. А що оце я надумав, пане господарю і ви, братя! Чого ми ріжнимось, мов грішні з праведниками на тім світі, що овії одесну, а овії отую. Адже і в письмі сказано: не добро чоловікові бути іменникові. Чи не закликає сюди Артемиху з її гостями, бо в гурті ж, кажуть, добре й батька бити?

Усі радо на се згодились, і через яку хвилину Голобородько привів цілу юрбу нових гостей. Тут були й брати Ганчини з жінками, у яких вона вчора гостювала на їх заторі під Полтавою і кума її Ковалиха і багато інших. Зразу знявся веселий гомін, сміх і жіноче щебетання і всім стало весело. Артемиху принесла з собою фляшку „алтанівки“ і стала „перепивати“ кожного з гостей. Насамперед вона піднесла чарку на срібній таці іменникові, низенько вклонилась і стала припрошувати, а всі гуртом співали:

На засіданню 28. ст. ст. червня Українська Центральна Рада ухвалила ось-які вироблені окремою комісією постанови у фінансових справах:

1) Ніякий податок не має вже бути устновлений без затвердження пленарним зібранням Центральної Української Ради;

2) ніякі видатки та розходи не можуть бути виплачені без затвердження бюджету пленарним зібранням Центральної Ради, або з дозволу сего зібрання, об'єднаним засіданням Комітету Ради та Генерального Секретаріату;

3) Генеральному Секретаріатові дозволяється робити грошові позички для задоволення потреб Ради, при чім позички на протяз більше одного року можуть бути зроблені тільки з дозволу пленарного зібрання Ради, а позички на речинець не більше року — по постанові об'єднаного засідання Комітету та Генерального Секретаріату;

4) Генеральний Секретаріат має право погодитися з якоюсь банковою установою, щоб вона взяла на себе обов'язки обслуговувати потреби Центральної Ради;

5) всі доходи і видатки контролюються ревізійною комісією, яка вибирається за загальним зібранням Центральної Ради і про свої ревізії дає Центральної Раді справоздання;

6) устновлюється на 1917 рік український прогресивно-доходовий податок в розмірі чвертини ставок загально-російського доходного податку і сей український податок платиться Центральної Раді. Сей український доходний податок має платити незалежно від платні російській державі кожда особа, установа та

підприємство, котрі обтяжені загально-державним доходним податком;

7) устновлюється український поземельний податок, яким оподатковуються на 1917 рік всякі землі: селянські, приватних власників, церковні, монастирські і ті казенні, які здаються в аренду, — по десять копійок з десятини: за казенні землі, які здаються в аренду, платять арендарі.

Примітка: Сільськими земельними власниками вважаються ті, що мають землі польової, усадебної або лісової взагалі не менше, як 1 десятину;

8) устновлюється на 1917 рік одноразовий заробітний податок, і всі кола населення сільського, містечкового і городського, а також всі установи і підприємства, які не підлягають доходному податку, мають в якийсь певний день, призначений Генеральним Секретаріатом, віддати Українській Центральній Раді четверту частину свого денного заробітку.

Примітка: Хто в призначений Секретаріатом день не матиме грошового заробітку, той має віддати Раді ¼ грошового заробітку першого за призначенням Секретаріатом заробіткового дня.

9) позаяк вище наведені податки признаються на будову автономного ладу на Україні, то податкам сим підлягає все населення України, а також ті Українці, які живуть поза межами України;

10) платня поземельного податку починається негайно, а платня доходного з першого серпня, коли починається платня і державного доходного податку. Розуміється, що податки на потреби Центральної Ради морально обов'язкові для населення.

Руїна українського Калуша.

Лист п. д-ра Івана Нурівця.

Криворівня, 1. серпня 1917.

Хв. Редакціє! Подаю на разі короткий нарис про катастрофу, яка навістила 18 і 18 липня сего року Калуш і околицю.

Дня 11. липня о годині 7-ій зрана заявилися в місті Калуші на вулицях патріотичні козацькі (чеченці і інші) з „диких дивізій“ і салдати добровольці з різних полків піхоти. Почалася жорстока боротьба на вулицях і городах з австрійськими і німецькими піхотинцями, боротьба чоловіка проти чоловіка, крісами і скорострілами в акомпаніменті дуже численної артилерії, розставленої на всіх узгір'ях коло Калуша і на вулицях Калуша.

Настала покольна боротьба.

Наші війська під напором величезних мас завернулися в напрямі до Мостищ і Сівки і Угарсталю; стрілянина не устала, коло 12 години в полудне заявилися на вулицях знов наші і німецькі війська, знов боротьба вулична і

по горбах; російські війська подалися взад в напрямі Лимниці. Коло 4 ої години з полудня дістали Росіяни великі скріплення, а наші війська знова завернулися в напрямі Мостищ і Сівки. Боротьба кипіла далі цілий час, але вже артилерійська.

Дикі боротьби з рижим щастям тривали аж до 16 го липня.

Вечером коло 11 ої год. 11. липня почалися рабунки, морди і підпали, насилування жінок, дівчат, в чім вкотре становив перешкоди. Насилували по звирські діти і старі баби. То все робили ксаки і салдати через цілий час від 11—16-го, хоча в місті був дивізіонер, командант міста (полковник) і губерньський комісар з Тернополя, котрі поставили пости на вулицях. Мимо постів горіло місто, дім за домом, підпалюване козацтвом і салдатами. До горючих домів кидано бомби і інші експлодуючі матеріали, котрі розсаджували мури. Рабовано днем і нічю весь час, мордуючи мешканців Калуша особливо Жидів і Українців. Зрабовано цілковито дім о. сов. Володимира Петрушевича, якого брата, емеритованого судю

Він сидів нерухомо і не знав, що чинити. Деякі даки глузували:

— А що, попавсь в лабеті наш журавель! Доскакав ся до біди.

Але тут за Андрія горяче заступилась Ковалиха:

— Бійтеся Бога добрі люди! Зашо чіпляєте йому колодку? Він її не заслужив. Хіба по своїй волі він парубкує? Шож, коли його суджена була до сього часу за іншим і тільки вчора довідалась, що тепер вільна. Даруйте час, а я певна, що після Великодних свят ми погуляємо на Андрійовому весіллі. Я знаю те, що знаю.

Отся загадкова річ немов роздразнила присутніх. Посипались запитання:

— Що? Як? На кого то натякаєш? Кажі прямо, що ти знаєш?

Ганка стояла ні жива, ні мертва і переляканими очима дивилась на Ковалиху, але на ту немов щось насіло.

— Ет! — рішучо промовила вона. — Чого справді мовчати? Хай наші вороги мовчать! Хібаж не знаєте, що дяк Андрій вже кілька років пропадає за моєю кумою. Та шож, коли її чоловік сім років тинявся сдесь на Запорожжю, а її розпусту не давав! А тепер виявилось, що його на світі вже немає.

Ганка скрикнула й кинулась до дверей, але Ковалиха вхопила її за руку.

— Не тікай, кумою, й не соромся. Се річ світова. Усім відомо, що дяк Андрій закоханий в тебе, а я знаю, що й тобі він до мислі. Так чогож таїться? Поберіть ся, тай годі. Доки вам обом самотою побиватись?

І почали вязати в колодку Андрієві ноги.

Україно-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видане). Квигарська ціна у Львові і на провінції **Н 2—**, з поштовою пересилкою на поштові **Н 2-20**, на звичайні поручення **Н 2-50**. [5 шт. К 10—, 10 шт. К 18—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за К 1—. Перли, шутки та вигадки, ціна К 1-20. — Замовлення і гроші належить надсилати на адресу: А. Окпиш, Львів, Кадецька 4. 86 3-20

68-літнього Івана Петрушевича кількома вистрілами тяжко зранено. Збито в немилосердний спосіб кольбами і нагайками мене і жінку. Нас витягнули з ліжок усталили в ряд, набили кріси, а від смерті виратувала нас патруля, яка в тій хвили заявила ся.

Те саме повторило ся другої днини. Серед стрілів удало ся мені утечи до дому с. сов. Петрушевича, де був на квартирі сотник козаків Татарин Шакар з іншими офіцерами Турками і два Українці офіцери, приділені до служби ко манданта міста Калуша. Вони уратували жите мені, жінці і обом студенткам університету уч телькам на Волині пп. Волянським, які перебу вали на феріях в Калуші. Згадані офіцери по старали ся о підводу і ми вечером поїхали че рез боеву лінію до Станиславова, звідки на Чер нівці до Криворівні коло Жаба.

Так довело ся дожити тяжких хвиль,

втрати дітий, страшного знищення повіту, міста, всіх українських інституцій, як „На родний Дім“, „Хлопський Союз“, „Повітова Торговельна Спілька“, зруйнована хата, всего майна і без чобіг, в одній сорочці і без тепло го накриття мандрувати в світ і жити на ласка вім хлібі. До пізної осені мушу сидіти на селі в горах і лічити ся з тяжкої невилічимої серце вої хороби. Дивити ся на похорон цілої кіль ка десятилітньої народної роботи—страшно, а тим більше, що до тої страшної злочинної роботи на мавляли шумовину калуського мішанства і на кликувала польська шумовина.

Про все, що діяло ся в Калуші за сей час напишу пізнійше, бо я також хорий і лежу в ліжку. Здоровлю всіх панів з Редакції і п. Ва silica Весоловського. Даруйте, що пишу недба ло, але я дуже хорий.

Д-р Іван Куровець.

Автокефалія української церкви.

Домагане українського духовенства.

Православний священик Українець о. Со коловський помістив у „Новій Раді“ з 2. липня ось яку статтю під наг. „Видатний ювілей“:

В 1915 році Київська Духовна Академія і Братський монастир мали справляти свій трьох-сотлітній ювілей. Алеж через війну те сято відкладено до красшого часу.

Здається, що такий час тепер приспів: Україна вертає собі історичні права на свою на ціональну волю, а тут і академія, до річи зга дати, що і вона триста років назад, разом з Братським монастирем, народилась як раз для боротьби за самостійність української народно сти та її віри.

І після ще довго-довго доля сеї школи й Братства тісно єднались з діяльністю славних борців за вільну Україну.

Ось перед нашими очима встає гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний: зо всім війском запорожським записує ся він в братчики; на папері його ім'я, а в Братстві його душа: він щирій титань монастиря, він будує тут першу дерев'яну церкву (1620 р.). А як польський ко роль Жигмунд III привернув у латинську віру мало не всіх наших архиєрів, Сагайдачний бла гає подорожного Єрусалимського патріярха Фе офана поставити православних єпископів для нашого краю. І ось пізно вночі козаки обсту пають Братський монастир для охорони, а па тріях тишенько ставити нам архиєрів. Не дар ма ж і прах сего великого чоловіка — гетьма ма Сагайдачного і досі покоїть ся на цвинтарі Братського монастиря, а в ризниці є подарова ний від нього хрест із срібла з написом.

Потім славний гетьман Богдан Хмельниць кий, дарує Братству землі (1651 р.), „бо в сім монастирі, щоденно за нас і за все військо за порошське віддаєть ся хвала Божа“.

А хтож се поставив теперішню кам'яну цер кву й старий корпус для Академії? Та той же

сїромаха, котрого ім'я стало страшним, кого по всіх соборах проклинали як зрадника і бунтаря, то б то гетьман Іван Мазепа (1693 р.), — „стро ітель і благодітель святої обители сея...“

Отже, коли висша духовна школа — Ака демія, монастирське Братство й український на рід так зв'язані в своїй долі, то чогож досі „своя своїх не пізнають“, чого Академія, Брат ство з монастирем не простягнуть руку наро дови для спільної роботи?

Щож вони тепер можуть зробити? А ось що:

1. Треба зеднати свято трьох-отліття Ака демії і Братського монастиря з відродженням У країни.

2. Вчена колегія професорів Академії по винна взяти вирішення питання про автокефа лію української церкви, про україні зацію духовних шкіл і наук, організа цію всеукраїнського церковного візду, — сло вом принципіальне кермування перебудовою нашої церкви.

3. Поруч з тим треба організувати духов но студентську українську спілку, котра буде ве сти такі самі гуртування по всіх духовних шко лах краю.

4. Боговласенське Братство повинно від крити по всій Україні свої відділи, справляти, друкувати й розсилати народні книжки і листки для політичної, національної й релігійно мо ральної просвіти народа, учиняти збирання гро ший в національний фонд, правити практично діяльністю духовенства.

5. Братський монастир, куди широку при ходять маси прочан, мусить справляти всеня родні богомоленья, хрестні ходи, церковні про мови і роздачу народу книжок і листків.

6. Четверту школу прапорщиків, що тепер займає помешкання Академії, укомплектувати самими тільки Українцями.

Священник Н. Соколовський.

Упорядковане могили Шевченка

Читаємо в „Нсвій Раді“:

Канівське повітове земське вібрание, скли кане на широких демократичних під'алинах ще 10. цвітня с. р., як уже повідомлялось в нашій часописі, асигнувало 1000 карб. на упорядкова не могили Т. Г. Шевченка.

Вибрана нова управа і зараз взяла ся до роботи. Був зладжений приблизний обрахунок втрат, який зразу виказав, що тих грошей, які асигнувало земство, не вистарчить. Через те прийшло звернутись за допомогою до приватних осіб та інституцій. На заклик земства від гукнулись: київська стара громада, яка надісла ла управі 500 карб. грішми, та передала купле ні раніше для драбини на могилу 37 гранітних сходів і 4 бочки цементу. Серед земських спів робітників зібрано 307 карб., взято 119 карб. 85 коп. з грошей, які виасигнувало губернське зем ство.

Чимало допомогли в справі упорядкування могили підурядники залізничі, яка йде через Ка нів, Гришино Рівне, добродії М. Г. Гаркавенко, та Барабаш, які більшу частину втрат на май стрів та робітників прийняли на себе, а також дали з будівлі потрібний матеріал.

Зараз по упорядкованню могили робота за кінчена. Від низу з берега, аж на саму гору тяг нуть ся попід горою гарненько усташлені сходи, які ведуть на гору в садочок, що біля могили. Пройшовши через садочок, починаєть ся стеж ка до хреста, виложена гранітом. Крім того на вкруг могили земство в посліднім часі вирівна

ло яри та проваля і понасаджувало по боках ліс, а внизу зробило лотки, по яких вода спа дає аж до Дніпра. Як на могилі, так і навколо заведено порядок і догляд. Піклуючись за для мандрівників, які почали відвідувати могилу ще з вчасної весни, земська управа купила на кошт Губернського Земства чудесні двоповерхну бу дову-дачу на плавнях, яку поставлено на воді біля могили. В домі містить ся 20 окремих кі мнат та кухні, з яких можуть користати всі, що приїждять на могилу. Маєть ся на меті зла дити невеличкий Шевченківський музей, читаль ню та книгозбірню, а також кіоск для продажу українських книжок. Там же зараз приймають ся жертви на Національний фонд, та передплата на українські часописі.

НОВИНКИ.

Львів, 15 серпня 1917.

— Симптоматично. Видавану в німецькій оку паці на Підляшю, під німецькою військовою і політичною цензурою українську часопись „Рідне Слово“ заборонено поширюва ти в Австрії. Часопись ся, як відомо, була сілю в оці польським газетам, і польським по літикам, котрі манять себе нашією, що українське Підляшє, українська Волинь і українська Холмщина остануть ся й по війні до розпо рядимости польській кольонізації. Побачимо!

— Поляки хотять польської автономії на Укра їні До польських дневників доносять із Сток гольму: Бажають польської єуспільности на Укра їні не сповнено. Українська Центральна Рада не порозуміла ся в справі признання мандатів меншостям національним з тими меншостями. Справу розділу мандатів для меншостей пере дала Українська Рада російському виконуючому комітету в Києві, який репрезентує тільки мі ські партійні круги, і який, не признаючи заса ди представництва національних меншостей, розділює мандати між не-українські політичні партії, позбавляючи (?) в той спосіб польський загал представництва в самоуправних місцевих інституціях. Тому польський комітет польських зборів „на Rusi“ протестує проти того і ствер джує, що нарід польський на зборах в червні 1917 р., вибравши згаданий комітет, утворив сам внутрішню автономію. Дальше заявляє польський виконуючий-комітет, що польський нарід „на Rusi“ мусить супроти того заховати всі матеріальні і моральні сили на власні ви ключно потреби, доки права Поляків не будуть забезпечені, і буде боронити внутрішню авто номію, яка Поляками на Україні „належить ся“.

— Жарти і співомовки. „Kurjer Lwowski“ з 15 серпня привносить на визначнім місци статтю п. з. „Ukraincy“. Її автор п. Wiercieński, мусить лю биги „małoruski“ спів і танець і до того три вітчини польські: „Polskę, Ruś i Litwę“. Своїми думками лине п. Wiercieński до тих часів, коли Володимир Антонович був і Поляком і добрим католиком і коли то польська молодіж попира ла „патріотизм małoruski“ в жертволюбивий спосіб, братала ся з „ludem małoruskim“ і при несла йому не менше і не більше, тільки ви зволене. Коли те „визволене“ відбуло ся і як, про те автор вже ближше не згадує. Але очевидно „ruska ni-wdżęczn-ść“, в полученю з східним (ро зумієть ся) візантинізмом, є стара як світ. Бо małoruska молодіж не полюбила подьського народу, так як він її любив і не взяла участі в польським повстанню. „Сам Антонович — ломить руки п. Wiercieński — під впливом окруження приймає православє і переходить до антипольського табору. „Сонсєдзі“ (певно Тур ки?) поспували давні добрі відносини між По ляками і Малорусами. І автор зітхає до давних, добрих часів приспівуючи собі тужачо невідому на жаль арію „wykolej przez obóz małoruski pio senki“:

Idna dumka, idna sprawa
Stojęcieju bud' Warszawa.

Ту славну співанку передаємо в дослівній транскрипції за її співачком п. Герцінським, який упоминає вкінці Малорусів, щоби не віддавали ся на службу чужих інтересів (автор думає: російських), і щоби „малоруський нарід не йшов за підшептом, фальшивих діячів, заправ леним їдо ненависти“. Бо „алу прислугу ро блять своему народови wygodzeni z małorusów Ukraincy, які заціплюють в нім незгоду і во рожі почування до Поляків“. Так проповідує „малоруському народови“ польський танцю рист п. Верцєнський, а ми ту проповідь з о гляду на сумні теперішні часи переказуємо на шим читачам в незміннім короткім змісті—для розради.

— Максимальні ціни бараболі сьогорічного збо ру. Урядово оголошено: Як максимальні ціни уваждєть ся постановлені розпорядком ц. к. Уряду виживлення населеня з дня 8. марта 1917 р., себто почавши від дня 6. вересня — 15 К., зглядно відповідно до віддаленя від залізничої стації 16 і 17 К. за 100 кг. Одначе за бараболі, віддані Воєнному Заведенню обороту збіжем до 20. серпня 1917 р., підвисуєть ся максимальна ціна о 25 К., а від 21. серпня до 5 вересня 1917 р. 10 К. на кождім метричнім сотнари. Отсі ціни мають приміненє при всяких купнах Воєнного Заведеня збороту збіжем і будуть виплачувані готівкою при відборі. При примусовій реквізи ції виносить відборча ціна лиш 80%, висше на ведених цін, крім того посідач поносить кошти примусового відбору Ціни, по яких Воєнне За веденє збіжем буде продавати бараболі, поста новить ц. к. Уряд виживлення населеня. Подріб ні ціни постановить ц. к. Намісництво по ви слуханю Центральної Комісії для розвільджува ния цін у Відні. Бараболі, спроваджені із загра ниці (з Угорщини і т. д.), вільно продавати лиш по тих самих цінах як краєві бараболі, о скіль ко ц. к. Уряд виживлення населеня не призволить виімку.

— Збільшенє пайки хліба. Вістник державних законів оголошує розпорядок уряду для вижив лєня людности про нові прописи в справі спо живаня муки. Тим розпорядком заведено від 16. серпня с. р. давні пайки хліба, які були при писані перед часом с. р. Отже для тяжко пра цуючих 300 грамів муки, дря рільників 300 гра мів збіжа, для тяжко працюючих рільничих ро бітничів 366 грамів збіжа, для прочої людности 200 грамів мук на голову. Під услівями, які

Дирекція Земельного Банку Гіпотечного

спілки акційної у Львові (ул. Підвалє ч. 7),

подав до відома, що на основі рішення Загальних Зборів акціонерів Банку з дня 12. цвітня 1913. — відклично до першого уступу § 10. статуту, — яким постановлено побільшити акційний капітал Банку до висоти

3,000.000 К (трьох мільйонів корон),

приймає далі зголошення субскрипції на акції.

Емісія акцій відбувається ся по номінальній вартості, то є по 400 корон за акцію.

Крім субскрипційної квоти належить надіслати ще 5% відс. від підписаної суми за р. 1917, коли акціонер бажає брати участь в зиску за біжучей рік.

Замовляти можна довільну кількість акцій. Згідно з постановами статуту половину емітованих акцій видається ся ва імена акціонерів (поіменні акції), а половину на оказателя (безіменні акції). В зголошенню може замовляючий зазначити, кілько акцій бажає мати на імя, а кілько на оказателя.

Рентний податок від акцій буде оплачувати Банк без потручування Ва. акціонерам.

Належитість за стемпель і порга побере Банк при дорученню акцій.

89 2-2

означать політичні влади краєві, можуть тяжко хорі діставати ліпшу муку, а діти низше 3 літ одержать пшеничний грисік або вісяну муку. Новий розпорядок заводить для дозволених скількостий консуції доатки, які маєть ся видавати тижнево у найвисшій скількості $\frac{1}{4}$ кильо грама, а саме з грисіку, ячміня, грису і виробів з тіста. Розділюване доатків розпічнеть ся з початком жовтня с. р. Вагітні жінки одержать від 3 місяця вагітності, а кормлячі матері до кінця 10 місяця житя дитини право побору тих доатків по $\frac{1}{2}$ кильограма тижнево, однак тільки по більших містах і центрах промислових. Розпорядок установляє окремі карти до подорожі на хліб і муку.

О П О В І С Т К И.

Четвер, 16. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: Ісакія і Дам. — римо-кат.: Янка і Роха.

Завтра: греко-кат.: Сімох мід. — римо-кат.: Анастасія.

Родичі, що хотять примістити свої доні в інституті СС. Василянук у Львові, звольте згоди їх найдалше до 25 серпня, бо в противнім случаю може лучити ся, що забракне місця. Се відносить ся також і до учениць, що були в інституті в минулім році. Услівя принята вишле зряд на жадане відворотною поштою. Зарял. 87 „Б“ 2-3

З Краєвого Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзирних Рад і Комісій контрольних, а колиби їх на місци не було, то всіх членів наших союзних стоваришень, просимо безпроволочно подати відомости короткі а докладні про стан їх стоваришень, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівки з поданім хто опікуєть ся стоваришенням, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 75А 5-20

З Кружка правників, Львів, Панська ч. 11а. Подаєть ся до відома всім тов. правникам, що би завчасу постарались о потрібні документа до впису на рік 1917/18. О інформації в справах впису, іспитів, ригорозів і полишених перед війною ще індексів і документів, просимо звертатись просто до Кружка. — І. Попель, голова, В. Сендецький, писар.

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

24 при вулиці Краєвцких ч. 6. 16-7

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Денис Олтин, респіцієнт сторожн скарб з Шедло зець, пор. Гусятин тепер Вольбром Польська, пошукує жєні своєї Ілсифа а дітьми Ольгою і Славком. — Хтоби знав про місце побуту їх, просить ся о ласкаве звідомлене. 40 2 5

Федик Александер, гром. пасар з Богатковець, пов. Підгайці, тепер при К. u. k. Gebirgsbäckerei 122 Elap Feldpost 277 пошукує своєї жєні Марії, ур. Кілоц, котору перед покляканем полишив в гром. Юзефівка коло Настасова, пор. Тернопіль. Відомість про побут жєні прошу ласкаво подати на мою адресу. 92 2-5

Оголошення.

Льоси на рати Яко генеральний заступник Банку Allg. Verkehrsbank у Берні поручаю льоси на рати по найприступнійших цінах. Метких заступників шукає **Н. Бернфельд** львів, синстусна 1 б. 104 1-10

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Сзаве“, пакет за 1.20 К. На провізцію висилаю тільки за попереднім надісланем належитости і 40 с. на порто. — Одиноке заступство **S. FEDER, — Львів, Синотусна ч. 7.** 70 10 30

В. Коцило, парох Луковго, п. Ліско, потребує 0. учителя (ки) до учеників II. і III. кл. школи нормальної на цілий рік. 84 5-6

Панночка з гарним письмом і вправою писання на машині в мовах українській, польській і німецькій, може мати занятя в канцелярії „Народної Торговлі“ у Львові. Першенство мають ті, що укінчили торговельну школу аб. ті, що покажуть ся довшим занятєм в бюрах. Власноручно писані і лично предложені зголошення з долученем свідочств приймає Дирекція. XIX 3-3

Інструктора до 3-ох дігій: учениці I. р. сем. учит. і учеників V. і I. кл. гімн. на цілий рік пошукують Михайловичі в Буянові, п. Журавно. 91 2-3

Інструктора на село до священ. дому до 2 учеників гімназ. (кл. III. і V.) — глядаю сейчас. Услівя листовно. Зголошення до Адм. „Діла“ під: Інструктор 2 „Б“. 2-7

Особа, поважна і від нікого незалежна, зяюча ся добре на господарстві сільським і домашнім, пошукує місця господній. Зголошення вул. Бежа ч. 16. у п. Біркман, Львів. 49 2-2

Молода, дуже госажна, пристійна, інтелігентна панна, бажає з браку знакомости навязати переписку з молодим мушиною, на відповіднім становищі, в цілі матри моніальній. Фотографія конечна. Річ трактує ся поважно. На аноніми без фотографії не відповідає ся. Зголошення прошу слати найдалше до 1. жовтня, під „Чайка“ до Адміністрації „Діла“. 97 2-2

Молодець, 30-літній, бронет, на державнім становищі, посідає малу земельну посілість, бажає навязати переписку з панночкою або вд-вою від 20 до 30 літ, з доброї родина з відповідним маєтком. — Зголошення до 10. вересня с. р. на адресу Poste restante A. D. Jaroslaw.

Ученики знайдуть приміщенє в хаті урядника укр. інституції в середмістю. Родительська опіка і догляд. — Часть заплати за станцію в натураліях. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. Н. 9-7

Замовляйте і купуйте худобу ці годівлю!

Краєвий Союз для збуту худоби

у Львові, вул. Зіморевича ч. 20.

переводить закупно годівляної і ужиткової худоби.

Просить ся Хв. Спілки для збуту худоби і кружки Сільського Господаря, аби в своїм окрузі негайно повідомили о сім місцеве населенє, прийняли зголошенє та всі замовлення з докладним заподаєм рефлексантів, місцевости і рода худоби як найскорше переслали Краєвому Союзови.

К О Н К У Р С.

Виділ тов. „Український Інститут для дівчат“ в Перемишлі розписує отсим конкурс а) на посаду настоятельки пансіонату, б) на посаду двох учительок музики (гри на фортеп'яні) і в) на посаду адміністраційної управительки Інститута, г) на посаду двох надзирательок.

Настоятелька пансіонату попри нагляд і домашнє веденє пансіонаток має бути рівночасно помічницю директора ліцея в справах виховання, виказуючись повною учительською кваліфікацією і досвідом у педагогічній веденю жіночої монодіжи.

До адміністраційної управительки належить веденє домашнього господарства в Інституті.

Настоятелька і управителька будуть мати повне удержанє в Інституті і платню після умови; те саме відносить ся і до учительок музики, коли будуть мешкати в Інституті.

Повисше згадані посади будуть обсажені з вереснем 1917.

Виділ тов. „Український Інститут для дівчат“ в Перемишлі, вул. Татарська 4. 1-2 94Б

Пошукую Інструктора до ученика з II кл. гімназ. на цілий рік. Платня після умови. Анна Савчакова, учителька в Пристані коло Мостів великих. 103 1-2

Байцу Діпія

в пачках по 83 сот. на зправу 100 кг. збіжа проти сніги просимо замовляти, щоби уникнути опізньєнь в висилці, прямо в нашій філії в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5. Разом з замовленєм просимо надсилати задаток.

Краєвий Союз господ-торговельних Спілок

у Львові, Зіморевича 20.

VI. 1-4 п. ч.

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**

Львів, Ринок 10., II. пов.

Ковто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
цілорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двохпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1-50.

Некрологія стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою
умовою.

Одн. примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор Д-р Василь Павлик.

ДРУГА БИТВА У ФЛАНДРІЇ. Велика добича над Серетом.

**ЗВІДОМЛЕНЄ Ц. І Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 16. серпня.**

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група Макензена. На схід від Марсешті німецькі полки виперли неприятеля за Серет. Вони полонили при тім більше, як 3500 бранців і добули 16 гармат та більш як 50 машинних карабінів.

Під Стракані сильні неприятельські атаки, підкріплені значними підмогами, остали без успіху.

Фронт арх. Йосифа: Над горішню Сущітою неприятель відступив на горби на захід від Равказа, на схід від Совей. Полки гонведів забрали Ресочюлю.

Фронт князя Леопольда баварського: Не стало ся нічого особливого.

**ЗВІДОМЛЕНЄ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 16 серпня.**

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

У Фландрії розгоріла ся друга велика битва.

Нині рано після довгого барабанного огня англійська піхота вийшла до наступу на ширині 18 км. фронту між Біксшоте і Вічаєте.

В Артоа Англіїці вчора рано 4 канадійськими дивізіями вдерли ся в наше перше становище і силкували ся скріпленнями поглибити місце свого влому під Лью.

В цілоденній зажатій боротьбі наші війська виперли протинаступами ворога аж поза третю лінію нашого першого становища. Зиск Англіїців незначний. В нових наступках, котрі повторювали по 11 разів, ворог знов пробував шастя. Серед великих втрат скрізь його відперто.

Коло С. Кантен Французи розвинули по полудни особливо сильний огонь. Від огня запалила ся катедрна в місті.

В середній часті Шмен де Дам була цілий день жива діяльність артилерій. Вечером прийшли сильні французькі наступи і боротьба тривала цілу ніч. Ми остали ся в посіданні всіх наших становищ.

На північній фронті Вердену артилерійська боротьба перед полуднем розвинула ся до великої сили.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт ген. полк. архикн. Йосифа: В сутячках, ведених в погоні, союзні війська многократно зломали опір ворожих задних сторіжій в горах на південь від Тротуша.

Група військ генерала маршала пол. Макензена. На північ від Стракані і Панчю виперли пруські і баварські полки у спільно численні наступи Румунів і свіжо спроваджених російських сил. Над Серетом відкинено сильним наступом наших військ неприятеля, який держав ся ще на західній березі ріки. 54 офіцерів, притім також французькі, 3500 жовнірів, 16 гармат і понад 50 машинних карабінів остало ся в наших руках.

Македонський фронт: Нічого до оголошення.

Львів, 16 серпня 1917

Завтра, коли се число буде в руках наших читачів, обходить цісар Карло свої уродини — перші від хвилі вступлення на престол сеї монархії.

Чого в сей день можна — поза самозрозумілими, чисто людськими бажаннями здоров'я і віку — побажати новому держителю престолу старої держави?

Зміст бажань диктують нашому громадянину самі відносини.

Ми глядимо на все те, що кожного дня дієть ся в сій державі з нашим народом на його рідній, прагдній землі, — що дієть ся з його мовою, з його національними правами. Глядимо на сю „нашу не-свою“ землю, стежимо за плянами, які що до політичної й національної будучности сеї землі мріють ся в замислах історичного недруга нашого — тай із здавлених болем і негодованем грудий видираєть ся нам могоча жадоба:

Визволити себе і свою землю! Зажити свободним національним житєм у своїй країні!

Коли отже цісареві Карлови український громадянин Східної Галичини має що бажати в дні уродин, то почуване се висловлюєть ся в бажанню, щоб молодий цісар знайшов у собі міць і рішучість, аби покласти край дотеперішнім відносинам у нашій країні тай щоб від володіння цісаря Карла датувала ся епоха Нової Австрії — держави вільних народів.

Нехай подув свободи дихне в замертвілу під польським самовладством українську Східну Галичину! Нехай український коронний край знайде місце в сімі всіх ниших національних країв коронних!

Таке найширніше бажанє мільонів українських горожан Австрії в дні свята цісарських уродин.

Л. ОРЛЕНКО.

НЕСПОДІВАННИЙ ШЛЮБ.

Тут всі загомоніли. Дехто ще не чув про смерть Максимову і хотів дізнатись, чи дійсно він помер, але жіноцтво так і наступилося:

— А як же не дійсно? От, поспитайте Семена Пицалку: той власними очима бачив, як його й ховали. І в поминальну граматку Максима вже вписано. А брат Максимів Василь вже відбирає в Ганки свою батьківщину.

— Ну, коли так, то нехай дяк сватає Ганку, та й край, — присудили й скептики.

Тут виявилось, що тайна Андрієва не була такою скритою, як він гадав.

— Ми вже давно помічаємо — сміялись дяки — що наш товариш підчас служби Божої все кудись зазирає зза ірмолая в той бік, де жіноцтво стоїть, а часом, як вийде серед церкви читати апостола, то й горгань у його мов пересохне.

— Оттака ловись! — вишав ся о. Олексій. — А ще недавно хвалив ся мені, що хоче податись у Січ дякувати, чи воювати. Признавай ся ж по правді, пане дяче, чи до вподоби тобі Ганка, то ми тебе зараз і посватаємо.

Всі так і впились очима в Андрія. А на його жалко було й дивитись: він то червонів, то полотнів і хоч був добре підпитий, а проте почував, що прийшов рішучий момент в його житю. Помовчавши, він тихо відповів:

На ратунок!

Львів, 16. серпня 1917

Пишуть нам з провінції: На основі листів від вояків і не вояків з відбитих околиць можна собі зобразити страшний стан Східної Галичини по відвороті Росіян. Ось що прим. читаємо:

„Ми відбули похід з під Бережан аж над Збруч під міточку Скалу. Міста майже всі знищені, лиш один Чортків лишив ся цілий. Села декотрі також повалені. Взагалі ціла Східна Галичина представляє одне велике згаріще. Цілий простір від Золотої Липи аж по Серет представляєть ся, як один величезний степ, порослий бур'янами та будяками, так що годі зорієнтувати ся, де колись стояло село. Не видно нічого лиш цвинтарища, а з бур'янів блищать ся пащі російських тяжких гармат, яких Росіяни при утечі не могли забрати. По дорогах за нашим військом видно бідних селян, які вертають до своїх осель, однак їх уже ніколи не побачать, хіба купу румовища“.

Зі Зборівщини:

„В село годі дістати ся: стежки в село нема, от навіть не знати, де воно було та деяке обійсте стояло. Всюди бур'яни як ліс тай рови, шанці, дрти й глибокі вирви. Хотів би дістати ся в село та небезпечно тамтуди ходити, бо всюди лежать гранати та шрапнелі“.

З Гуцульщини:

„Всі місцевости, через які я перекодив, повалені та колюсально запущені; людий мало“.

„Страхиття про калуські сторони, описувані в часописах, на жаль правдиві, я бачив Калущ в переході. Страх! По селах також погуляли страшно, але все то робили дикі козаки“.

Припустімо навіть, що краски у сих малюнках за темні, що у них пересада, однак все таки безперечно у них багато вірного. Дрож і страх проймають нас при читанні таких листів. З тривогою глядимо в будучність, що станеть ся з недобитками нашого народу, власника тої зруйнованої землі. Вертають ся страшні часи Руїни з другої половини 17. століття. Але чи се кінець? Хоч тільки жертв уже поніс наш нарід, а проте се лиш їх частина. Ми не знаємо, кілько ще жертв призначено

— А ще настоятель вопрошаєть, не утаю ся; уявлен єсьм от юности моєя, но не понегах, зане велеліпная Агафія сочета ся инному.

— Ну, а тепер того „инного“ лизень зливав, то як же далі буде?

Андрій важко дихав, піт заливав йому очи. Нарешті він ще тихше промовив:

— Не достоїн єсьм... Но аще будет сонзволєніє Агафії...

— Ну, так-би прямо й казав — перебив о. Алексій. — А тепер розсудимо, що каже Ганка.

А Ганку вже оточили жінки і щось їй втолювали. Вона плакала і видимо відмовлялась. Тоді виступила її братова Палажка Павленчиха та й каже:

— Слухай, Ганко! Казала я тобі вчора, що милосерний Бог талан тобі вертає, а сьогодні бачу, що й пару посилає, та ще й яку. Чого ж ти кометиш ся? Ось тобі жених — пан Андрій. Будеш дячихою, мати-меш завше кусень хліба й жити-меш в спокою. А що кажеш — треба поперед відпомянати Максима, так тебе ж не поведуть зараз до вінця. Настане святий піст, то й відпоминаєш свою заброду, а після великодня справиш і весіле. Подай тільки зараз при добрих яюдах слово пану Андрієви, то не треба буде справляти ні сватаня, ні заручин.

— А так, так! — затакало жіноцтво. — Слухай ся, Ганко братової: вона тобі лихо не порадить.

Ганка все ще вагалась і звернулась до брата Йосифа:

нашому народови зложити на жертвеннику мо-
лохови війни. Ог в недалекій будучині збли-
жаючи ся зима певно не мало пірве стзців та
дітій, заставши їх на зруйнованій землі без
даху й хліба. Так що ж нам діяти?

Сказав Гете: Habe verloren — etwas ver-
loren; Mut verloren — alles verloren. І дійно: Май-
но люди стратили, але можуть його знов на-
бути, відзискати. Одначе тут є шось важнійшо-
го, чим майно. Розходить ся о се, щоби в сих
прикрих хвилях знищення й опустіння рідної зе-
млі нарід не стратив відваги до житя, о-
хоти бороти ся з житейськими противностями,
щоби не попав в отупінє та не став ся іграш-
кою в руках сильних краю сего. Тоді була би
для нас як народу велика страта. І сего мусимо
стерегти ся! Зібравши свої сили, йдімо в поміч
бездомним братам своїм!

Не знаю, з якою програмою заберуть ся
до відбудови національного й економічного жи-
тя освободжених просторів наші провідники.
Але, як би там не було, нехай і мені вільно
буде подати декілька гадок під розвагу нашим
керманічам.

Щоби відбудова знищених околиць посту-
пала скоро та була успішно ведена, належить
нам домагати ся окремої східно галицької „Цен-
тралі для відбудови краю“, бо тут робота бу-
де мусіла іншою дорогою піти, як при відбу-
дові прочих частий краю з огляду на найбіль-
ше знищенє та на недалеку зиму. Централя ся
повинна бути під управою України, який давав
би запоруку, що відбудову переведе відповід-
но, скоро і справедливо, маючи на оці нести
ратунок народови, а не інші інтереси станів,
партійні чи які там.

Дальше, військові власти повинні очистити
поля з різних воєнних реквізитів, як дровів,
шрапнелів і т. д., нехай нарід при управі поля
не калічить ся та не тратить житя. Не будемо
тут говорити про такі самозрозумілі домагання,
як поміч різних чинників при управі поля та
відбудові будинків. Всіх зусиль повинні доло-
жити наші послы, щоби переводжено в жи-
ттю заборону в часі війни у схід-
ній Галичині продавати або купу-
вати селянські ґрунти та реальности. Сим
способом унеможливить ся темним духам
ловити рибу в каламутній воді, себто korzysta-
ючи з руїни селян, скуповувати ґрунти за що-
то й колонізувати нашу землю.

Гадаю, що в напрямі відбудови нашого
краю ми повинні звернути як найбільше уваги,
втягнути в се як найбільше сил та не дати ги-
нути останкам народу, памятаючи, що, як хтось
сказав: стільки України, скільки Українців. з.

Б. цар вивезений.

ПЕТРОГРАД (Райтер.) Бувший цар і цар-
ська родина в ночі 14. с. м. в повній тишині
вивезені в невідоме місце, котре пізнійше буде
подане до прилюдного відом'я. Доконало ся се
на підставі рішення тимч. правительства. Ради
жовн. робітн. не питано про думку.

Робітничо жовнірська Рада в Петрограді і
в Харкові не брала у вивезенню ніякої участі.
Перевезення докрано в найбільшій тайні.

— А ти ж, братику, чого мовчиш? Що ти
мені порадиш? Я тебе шаную, як батенька, то
як ти скажеш, так і буде.

— А що ж я пораджу, сестро? Благосло-
вляю тобі подати слово пану Андрієви, тай го-
ді. Певний, що жалкувати погім не будеш.

— Як що так, то нехай буде по вашому—
промовила Ганка.

— Амінь! — закінчив о. Алексій. — Тепер,
Артемихо, пошукай якої хустки молодому, а ви,
дяки, співайте „Многая літа!“ зарученим, та не-
хай вони нас почастують.

Артемиха метнулася і через хвилину де не
вродилась і червона хустка і срібні перстні руш-
ники. Ганка соромлячись, почіпила Андрієви
хустку, а дяків повязала рушниками і в парі з
женихом почала частувати гостей варенухою.
Дяки аж тричі проспівали „Многая літа!“, а
гості поздоровляли молодих. І знов почав ся
звичайний „перепій“.

Після третьої чарки розходив ся, старий о.
Олексій зірвав ся з місця та й гукнув:

— А послушайте, добрі люди, що я заду-
мав. На якого хріна будемо відкладати шлюб
аж напісля свят? За вісім тижнів богато води
втече, ще й наш молодий, може чкурне на За-
пороже. Моя думка така: коли зробили добре
діло, то доведім його до краю, давайте отже
зараз звінчаємо молодих, та й край!

Надзвичайна конференція дер- жавна в Росії.

З огляду на вагу нинішних подій.

ПЕТРОГРАД (Аг.) Тимч. правительство по-
становило з огляду на надзвичайні події
теперішні і на ціль спілки правительства з усі-
ми зорганізованими силами Росії скликати на
час від 25 до 28 с. м. до Москви державну кон-
ференцію, в котрій брати муть участь представ-
ники публичних організацій демократичних, на-
ціональних, господарських, торговельних, про-
мислових, кермуючі органи армії, наукових за-
ведень, університетів і члени чотирох дум дер-
жавних. Конференцію відкриє Керенський від-
читанєм програми правительства. З черги пред-
ставники окремих галузей адміністрації і дер-
жавної господарки представлять свій погляд на
положенє. Учасників буде 1000.

Російське правительство про стокгольмську конференцію.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.) Тимчасове прави-
тельство є погляду, що розвязка питання про
мир і війну належить виключно до него і пра-
вительства союзних держав. Правительство було
все далеке від думки відмовлення пашпортів до
Стокгольму російським соціалістам, однак не за-
перечуючи ваги соціалістичної конференції, скли-
каній там, ніколи не може признати ухвалям
того з'їзду такого характеру, який може при-
слугувати тільки рішенню союзних правительств.

Ромунське правительство пере- носить ся в Росію.

ЛЮБНО. (Тбк.) Після російського звідо-
млення „Corriere della Sera“ румунське правитель-
ство ладить ся до переносин в полудневу Ро-
сію. Здаєть ся, що найслабшою частю росій-
сько-румунського фронту є часть на північ від
Піатра в північній Молдавії, де брак лінії опер-
тя на задах.

Втрати воєнні в липни.

БЕРЛІН. Вольф). В липни наші противни-
ки втратили на всіх фронтах 236 літаків і 34
бальонів на припоні. Ми втратили 50 літаків,
зате ані одного бальона.

Звіт російського ген. штабу з 13. серпня.

З румунського фронту: В напрямі Фокшан
ні Німці дня 12 с. м. завзято наступали на за-
хід від лінії залізничної з Фокшан до Ад'юд, ви-
силаючи до борби свіжі війська. Наші війська

хоробро боронили своїх становищ, підпринма-
ючи місцями протинаступи. Під вечір наші вій-
ска під сильним напором ворога уступили ся з
лінії Страшкі-Доскеці.

Війна з Китаєм.

ПЕКІН. Донесене Бюра Райтера. Підписана
президентом і всіми міністрами проклямація за-
являє, що від дня 14. серпня год. 10. рано між
Китаєм і Німеччиною та між Китаєм і Австро-
Угорщиною існує воєнний стан. Проклямація
пригадує протест Китаю проти війни підводни-
ми суднами, виготовлений дня 9. лютого під
адресою Німеччини і про зірване зносин в дни
4. марта наслідком безуспішности того протесту.
Опіку над інтересами, які заступало австро угор-
ське посольство, обняло посольство голандське.

Послідні вісти про воєнне положенє

ВІДЕНЬ. 16. серпня. З воєнної пресою
квартири доносять: Західний беріг Серету аж по
місце на схід від Морацешті очищено від не-
приятеля. Між 54 офіцерами, яких вчора вв'язо-
в в полон крім 3500 жовнірів, є двох командан-
тів полку і один французський майор. Неприя-
тель, якого сильно попірала артилерія, дарем-
но пробував переломити наші лінії коло Стра-
шані Сербешті. Коло Панчю дістав ся в руки
союзників чисельний табор неприятельського
війська Неприягель, уступаючи по обох сторо-
нах долини Сушити, ставив знов опір на схід
від Советі. При заобутю, гори Розбоюлуй в на-
ші руки крім бранців дістали ся 3 скоростріли.

На фронті над Сочею діяльність ворожої
артилерії була вчора знов оживлена. В Карин-
тії з причини мраки діяльність була слаба. В
Тироли під тяжким огнем ворожої артилерії
були части узгір'я по обох сторонах провалу
Тонале, а відтак також область від Ріви по Ро-
верето.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: Дня 16.
серпня вечером:

Ворожий наступ у Фляндрії, який збільшив
ся до ширини 30 км., не вдав ся серед тяжких
втрат. Тільки над каналом Ізери і коло Lange-
marsk мав неприятель місцеві успіхи. Тут іде
борба ще дальше. Від Saint Quentin на північ від
Іперн аж по Варнетон над Лі ворога всюди
відперто. В Артевії і коло Верден сильні огневі
борби.

Відзначеня.

ВІДЕНЬ (Тбк.) Цісар іменував міністра за-
граничних справ гр. Черніна і австро угорсько-
го амбасатора в Берліні кн. Готфріда Гогенло-
ге-Шіллінгсфірст лицарями ордера Золотого Руна.

ГАЛИЧАНИ В РОСТОВІ НАД ДОНОМ.

В „Новій Раді“ з 23. липня подає Г. Сморг-
новецький цікаві подробиці про жите галицької
колонії в Ростові над Доном.

Читаємо там:

Галичан в Ростові, котрими опікував ся Ду-
дикевич, буде до чотирьох тисяч. Тут згурту-
вав ся весь цвіт москвофільства: священники, ад-
вокати, учителі—вся політична „Прикарпатская
Русь“, на чолі з самим Дудикевичем.

В „землю обітовану“ сей „мойсей“ за-
провадив за собою, крім штабу свого, учеників,
дітвору шкільного віку і много простого наро-
ду: ремісників і селян—хліборобів, з родинами,
з малими дітьми.

Як опікував ся „дітьми“ своїми „папаша“
—про те знає вже вся Росія.

Коли впав старий режим, а за ним слідом
—і „Совѣтъ Прикарпатской Руси“ в Ростові,
—помічники Дудикевича скликали загальні збори,
щоб обрати новий „Совѣтъ“ на „демократиче-
ських началах“. В часі виборів председателя тих
зборів, вперто залунали голоси:

— Не треба нам докторів! дайте нам ро-
бітників праці!

З розмов між простим народом чути було,
що лиш „отсей пан (відомий агітатор д-р Глу-
шкевич) доступний: з ним можна говорити“.

Нарід опинив ся — наче жиди в пустині
Арабській. Ропче на „Мойсея“, тужить за „Е-
гиптом“ австрійським і дожидає часу, коли б
скорше вернути назад. „Земля обітована“ так
ім не до вподоби, що спокійно говорити про
неї не можуть: і люди гірші і жити не вміють
і земля пустокою виглядає—все кругом гірше від
тамтого.

— Колиб ми знали, що нам через ту по-
літику доведеть ся так набідувати, то нехай ми
були би її не знали,—на що вона здала ся нам
—так говорять селяни—та „жертва політики“.

Вся москвофільська інтелігенція, за допо-
могою „Совѣта Прикарпатской Руси“, розмісти-
ла ся по службах, мають добрі посади; ремі-
сники також найшли собі роботу. Але „богато-
таких (дрібної інтелігенції, учеників і селянства)
з дітвором, по части — і духовенства“, що му-
сять гірко бідувати. Справа з підмогою від пра-
вительства запутала ся, допомогою організації
ні з відки нема, уряд коштів не признає, —
два місяці сидять люди без „пайків“. Зачувати,
що уряд знов має передати справу за допомогою
галичанам до рук москвофілів. Але люди своїм
„вождам“ недовіряють. Ог сегодня, після уні-
ятського богослуження, священник москвофіл, за-
кликаючи молящих ся заложити товариство „са-
мопомочи“, сказав під адресу дудикевичів:

КІНО-НОВОСТІЙ

від 16. с. м.

ВІСЬВІТЛЮЄ

вул. Нароля Людвіна ч. 5.

авторський фільм в 4. частях

Великий процес зізнання Ольги Оргінеської

ПІМПЕЛЬМАЕР

гонить за судженою.
Новітня комедія в трьох частях

108
1-2

— Нам не треба ніяких „комітетів“, бо вони марнують гроші на політичні цілі, — і все одне нічого тут не вдіють, як і там не вдіяли (себе в Галичині). Нам та політика добре даєся в знаки: будемо пам'ятати! Ми останемо таким народом, яким і були. Нам аби пережити сей трудний час і вернути ся назад до Галичини. Тепер ми від нікого не маємо порятунку. Тутешні люди не виказують до нас ніякого почуття людини; ми опинили ся наче між дикунами. Гірше! Бо навіть дикуни більше чутя виявили би.

От таку „чорну неблагодарність“ посилають бувші — можна сказати — москвофіли тим, хто оманом затулював їх дома в ту „політику“. Однак багато ще з них мусить мовчати з огляду на „пайки“, на котрі мають ще надію.

Не одні лиш москвофіли опинили ся в Ростові: багато є ту і Українців, котрі з примусу мусіли виїхати з Галичини. За старого режиму вони мусіли в більшості своїй таїти ся: бо хто з них був необережний і признавав ся, тих (що на думку „Совіта“ були більше небезпечними мазепинцями) Дудикевич вислав на Сибір, а менше небезпечних — або позбавив „пайків“, або давав тільки „на воду“, — аби слава була, що дає.

Отже, як настала свобода і опіку Дудикевича над Галичанами йому віднято — Українці свідомі зразу виявили себе і об'єднали ся в свій „комітет“. Доси записало ся до 200 людей.

Велику поміч несуть вони в роботі місцевій українській громаді. Любо видіти на їх волені облича, полні надії на кращу долю України; вони й на хвилину не мають зневіри, сумніву в славній близькій будучині України. Віра їх запалює серця, ширить і уміцнює надії, веселить душу тубильців. Нас приємно вражає непохитність патріотизму, широкої національної самосвідомості і енергична діяльність Галичанок.

Багато з Галичан Українців мріють перенести ся в осередок України і роблять заходи через „Бюро“ при „Центральній Раді“. Матеріальне становище деяких з Українців надто скрутне і вимагає негайної помочи з боку нашого громадянства. Біда ширить ся й зростає ще й від того, що по постанові організації російських робітників, заводи і майстерні стали увільняти ремісників і робітників Галичан, „що би дати місце своїм“. Комітет Галичан при „Українській Просвіті“ у Ростові нині звертає ся до всіх українських інституцій на Україні о грошеву поміч, посилаючи разом інформаційні списки для відшукування їм на Україні посад і роботи.

Поміч грошева потрібна як найскорше хоч на перший прожиток і на — дорогу з Ростова — коли пощастить ся кому одержати заклик на посаду чи роботу.

Новий причинок до рівноправності.

Як творено прибічну раду в Уряді для виживлення людності? — 9 на 42 — „Взято під прихильну розвагу“. — Застереження Українців.

В Галичині утворено новий уряд, який тим разом не зовсім центральний, а Урядом для виживлення населення. Правлячі круги уважали вказаним установити для того уряду прибічну Раду, а до неї покликати також Українців. Та про ті свої наміри згадані круги зберігали строгую тайну і зовсім несподівано в дні 21. липня прислано кільком Українцям депеші, щоби вони як члени прибічної ради при Уряді виживлення явили ся в Кракові. Покликані таким зазивом наші громадяни явили ся в Кракові дня 23. липня (відповідно до зазиву) і тут дізнали ся, що прибічна Рада, якої членами вони стали, вже в цілості зложена і що до неї покликано 9 Українців і 33 Поляків.

Проти такого способу творення нової інституції і проти чисельного відношення в ній членів Українців до членів Поляків в заперестували члени Українці і зажадали справедливого розділу мандатів між обома національностями. Гр. Лямезан і проф. Новак пообіцяли „взяти ту справу під розвагу“ і наслідком того вибрані поодинокі секції не уконституували ся, бо після „розваги“ мали бути секції і їх президентів доповнені Українцями. Однак „прихильна розвага“ не покінчила ся й досі, бо от на 13. с. м. дістали знов наші члени прибічної Ради телеграфічні покликання до Кракова на засідання і тут застали Раду і її секції в незмінній складі. З огляду на те іменем українських членів прибічної Ради при Уряді для виживлення зложив п. директор д-р Федак осьню заяву:

„Тому що майже ціла Східна Галичина є вільна від російських військ а її господарське знищене таке велике, що вимагає особливих за-

ходів задля її відмінних господарських інтересів, домагаємо ся утворення окремого Уряду господарського для Східної Галичини з осідком у Львові. До того Уряду мають бути покликані Українці в процентівім відношенні до числа населення Східної Галичини, а членів Українців мають предложити українські господарські організації. Управа Уряду має спочивати в руках Українців.

„Як довго се не наступить, не бачимо ніякої користі для нашого народу з нашої участі в прибічній Раді з огляду на її склад та її теперішню управу і тому застерігаємо собі що до дальшого нашого поведіння вільну руку, не беручи на себе супроти нашого народу ні держави ніякої в двічальності за діяльність теперішнього краевого Уряду господарського“.

Управа Уряду для виживлення очевидно заявила, що відповіді на те застереження не може дати і передасть його до порішення намісництву і центральному правительству, розумієть ся, також для прихильного розгляду.

„До високих властей в справі польської колонізації Холмщини“

До „Ill. Kurjer-a Codziennego“ пише якийсь ziemianin з Холмщини:

„До відома пп. Українців подаємо, що православна людність в утвореній Москалями холмській губернії представляє тепер по західній стороні Буга число дуже скромне, щось о коло 8200 душ. Мільйони тягнуть ся тут чорноземні лани, порослі бур'янами. Москалі спалили і зрабували польські двори, дома православної людності виратували ся. Чи не було би вказано в ті порожні дома впровадити евакуовану людність з над Стрипи, Золотої Липи і Нараївки.

„Коли ходить о певний елемент то Поляки з Нараївки і взагалі селянська шляхта із східної Галичини є під тим самим зглядом чинником перворядним. Той польський хлоп з традицією минулих часів, благословив би хвилию перенесення його на часовий побут в ті польські сторони.

„Подіємо тих кілька уваг високим властям до розгляду.“

Чи Полякам ще мало дотеперішньої діяльності високих властей на Волині і Холмщині?

Почта і політика.

Нам пишуть: Крім нових постулатів багатого винно-правительств в несповненню належних нашому народові управнень до виповнення яких обов'язане законом, але і багато хоч здавалося дрібних наших управнень переочуємо ми самі. Не ходить тут о ментерство, але відома річ, що будівничий, який будуючи велику будівлю забуває про дрібні хиби в викінченню тратить добру опінію, а сама будівля через недомаганя тратить на вартості. Так і з національною будівлею, яка чейже повинна бути будована тривко і в кожній дрібниці точно, а причинитись до неї повинна ціла суспільність. Між іншими областями суспільного життя не маловажну роль відіграє почта, з якою стикають ся найширші круги людності. Не диво, що у кого власть, стараєть ся як найбільше приборати до рук сей середник комунікації, та надати йому свою закраску, а тимсамим зробити його знярядом своїх цілей. У нас саме так дієть ся. Хоч почта може більше як інші інституції зависати прямо від центральних властей, то бачимо, що не лиш із сторони поштової дирекції нехтуєть ся наші права, але всякий аспірант, чи аспірантка стають сильніші від закону чи припису.

Нарікання в часописях не доведуть до цілі, тож ціла суспільність повинна стати до боротьби з ворожою нахабністю на сій області.

До того треба би ознайомлення з правильними приписами, на підставі яких міністерство змусить функціонарів до сповнюваня обов'язку перед нашою суспільністю. Поки що належало-б звернути увагу на занедбані наших прав в писаню адрес, що особливо тепер впадає в очі, коли багато наших людей живе в чужих сторонах, та послушать ся при писаню адрес латинською азбукою.

Міністерство торгівлі, видаючи в р. 1906 поштовий лексикон (спис всіх місцевостей в Австрії), кермуючи ся засадою рівноуправлення всіх законно признаних мов, не поминуло і назв наших місцевостей, та всі вони виписані

там згідно з корінними нашими назвами, мають додані в скобках переіменованя на польське чи німецьке. І так пр. Lwów (Lemberg Lwów), Złoczów (Złoczów), Szczyrzec (Szczerzec) і т. д. — буквально всі найменші присілки. З сього майже ніхто не користує, та коли пр. з Відня пишеть ся лист до Львова, то нікому з наших і не в голову написати Lwów, тільки Lemberg, а те саме дієть ся і туг в Галичині, де для „певності“, коли вже пишеть ся українську адресу, додаєть ся перекручену польську або німецьку назву.

Після приписів кожний урядник в окрузі львівській дирекції пошт обов'язаний знати українську мову в слові і письмі, чи він в Бялій, чи в Гусятині, а уряди в яносинах з українськими сторонами обов'язані до вживаня нашої мови. Урядники інших австрійських провінцій не обов'язані до знання нашої мови, але на підставі згаданого лексикону обов'язані знати, що Lwów то те саме що Lemberg, а Zarywinci то Żurawince, Teresbowa то Trembowa і т. д. Коли в р. 1906 видано згаданий лексикон, безпідписно бились, та псували собі кров людні із Słowa polskie, що ось то мовляв з гори іде рутенізація „polskich miast i włości“, бо ми так як би самі не хотіли, щоби хто знав, що Львів се город Льва, а не якась там „глиняна гора“.

Зачнімо на сій області, хоч би від сеї дрібнички, та ідімо консеквентно далше.

Пам'ятайте про жертви	
10.500	на фонд укр. жур-налістів ім. Яросл. Веселовського
4.000	на пам'ятник бл. п. Яросл. Веселовському
„ДНІСТЕР“	
„Зем. Гіп. Банк“	

НОВИНКИ.

Львів, 16 серпня 1917

— Реклямації хліборобів. Нам пишуть з Відня: Посол д-р Кость Левицький звернув ся в дорожній телеграфічній до міністерства краевої оборони в справі рільників і осіб, зайятих в рільничих організаціях. Многим рільникам, які мають бути реклямовані від війська для господарських цілей і яким уділений реченець впливає, не були покликані і через те інтереси господарства не були наражені на шкоду. Не відомо отже, що з ними станеть ся, і для того в тій справі конче потрібне вяснене. На отсе запитане дістав посол д-р Кость Левицький від політичної секції міністерства краевої оборони ось таку відповідь: Хоча дотичні поданя о реклямване доси не полагожені, всеж таки рільники і особи, заняті в рільничих організаціях, дістають автоматичне продовжене визначеного їм реченця аж до 30. вересня с. р., а то на основі розпорядку міністерства краевої оборони, відділ XIV, ч. 1224 з дня 20. серпня 1917.

— Київська почта і українські листи. Читаємо в „Н. Раді“: В неділю ранком 2. липня один робітник Українець, який служить при київській головній конторі, приніс до Генерального Військового Комітету велику пачку листів (штук зі 600), котрі порозмокали і були в болоті. Адресовані були ті листи Українцям воякам переважно першого козацького імени Богдана Хмельницького полку та козакам в Груш-а). Робітник розказав, що листи він витягнув з каналізаційної ями в дворі дому н-р 3 на Думській площі, де містять ся головна київська поштова контора, і що листи з українськими адресами викидались в яму мало не що дня. Перше сих листів сторож багато палив, а тепер літом, коли в грубах не палить ся, то їх стали викидати в каналізацію. На думку робітника, який приніс листи, в почтамті є ціла організація поштових служачих, котрі раз у раз нищать листи з українськими адресами. Перше таких листів було не дуже багато, але в останній час, коли в Києві сформувались українські полки, то „товарищи“ — поштовики напевне уже знають, що коли лист до українського полку, значить його треба відправити в яму, і відправляли — цілими десятками що дня. З сього приводу до Генерального Комітету закликано було участкового комісара міліції, котрий списав про все те докладний протокол. Справа передаєть ся в суд.

— При тов. Українська Річниця в Самборі утворено дня 15. серпня 1917-р. паперовий відділ, багато заосмотрений у всі шкільні та канцелярські прибори. Ціни можливо найнижчі. Належить надіти ся, що Вп. учительство, урядні парохіяльні та адвокатські канцелярії схочуть зі своїми запотребованнями звертати ся ви-

ключно до своєї інституції і переведуть на ділі клич: свій до свого! — Дирекція. 109 1—3

— Збірна пос. Васильна на фонд інвалідів 13. полку уланів, заснований архикнязем Вільгельмом, принесла суму 27.500 К. Зложили ся на неї пп. Бернард Вейлер, член палати панів 5000 К, Роттер, генеральний директор Ländebank у 3000 К, проф. Ляндесбергер за Англьобанк 3000 К, дир. Красни за Еконтоте Товариство 3000 К, Натан Айлінгер 2500 К, ген. директор Кестранек 1000 К, комерц радник Ангвах 1000 К, ген. директор Томоля 1000 К, член палати панів Філіп Гомпері 3000 К, барон Ротшільд 3000 К, Микола Василько 1000 К, Австрійське Кредитове Заведення у Відні 3000 К.

— На днях — як нам пишуть з міста — розісла до друки міське бюро роздачі хлібових карт у Львові так властителям реально-ти, як і поодиноким родинам до виповнення, владжені ви ключні в мові польській. Не знаємо, о скільки хто з поодиноких мешканців України запропонував супроги такого „wyodrębnienia G. l. su“ міським бюро роздачі хлібових карт, але чи запротестували бодай наші інституції, як „Дністер“, „Земельний Банк“ і інші проти такого „wyodrębnienia“.

— „Вільна праця“. Під такою назвою у Смілі на Київщині вийшла у день Шевченківського Свята, 22. червня, місцева російська соц. дем. газета „Свободный Труд“ (ч. 15) Редактор її, Жид А. Г. Фельдштейн, сам запропонував випустити свою газету у день українського Свята українською мовою. І справді газету „українізовано“ цілком від назви до фірми друкарської включно. Се було перше на Черкащині число української газети. Зміст його, складаний до річи. Зміст такий: „Панове Громадо!“ (Передмова про Т. Шевченка). Поезії Шевченка: „Заповіт“, „Сестри“, „Я не здужаю“, „Хоча лежачого й не б'ють“, „Молитва“, „І тут й всюди“. Статі: 1) Чи бути Росії федеративною республікою? — Ез. Малого; 2) Л. Г. Дейч та В. О. Посе про українську справу — Євгена Вирового; 3) Братям Українцям — А. Г. фельдштейна. Поезії: „Ще не вмерла Україна“, стяг: Похоронний марш.

— Головна управа У. П. Т. подає отсим до відома, що при мужеській школі ім. Б. Грінченка у Львові є опорожнене місце управителя. Подання вносити до 31 серпня с. р. Школа має право прилюдности. Від петиції вимагають кваліфікації до виділових шкіл або бодай до міських шкіл. Платня після умови. 2—3

— Іспит зрілості в ц. к. жіночій учительській семінарії у Львові зачнуть ся 3. вересня с. р. о год. 8 рано. Абтурієнтки являть ся безумовно в означені реченні; спізнені з'явлення не можуть бути увгладнені. Вписи на семінаріальні курси і до школи вправ відбудуть ся 31. серпня і 1. вересня с. р.

— Українське педагогічне Товариство видало сими днями власним накладом всі шкільні друки для народних шкіл, як: дневник лекційний, виказ науки, виказ класифікаційний, шкільне повідомлення і т. д. Повідомляючи про се, просить згадане Товариство всі Хвальні Управи шкіл Вп. Українське Учительство, щоби при надходячій шкільній році замовляли і купували потрібні шкільні друки лише в канцелярії сего Товариства у Львові при вул. Мохнацького ч. 12.

— В Угнові. Зеходами Комітету і Секції Живого Пам'ятника відбуде ся в неділю, дня 26. серпня с. р. величавий фестин в Угнові, в ліску „Річне“, з богатою програмою.

— Відзначене. Надпоручник провіантовий п. Мирон Гаврисевич відзначений золотим хрестом з короною на стяжці хоробрости.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

О ПОВІСТКИ.

П'ятниця, 17. серпня 1917.

Ниві: греко-кат.: Сімох мол. — римо-кат.: Анастасія.

Завтра: греко-кат.: Евсінія муч. — римо-кат.: Блея кор.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою Н. Рубчачової. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В п'ятницю дня 17. серпня 1917 з нагоди

уродин Іх Величества Цісаря Карла „Мартин Боруля“ комедія в 5 діях Карпенка Карого. — В ролі Мартина Борулі виступить М. Бенцаль. Дюхид призначений на Червоний Хрест.

В неділю дня 19. серпня 1917 „20 днів тюрми“ фарса в 3 діях Геннекіна.

Білету раніше набути можна в „Народний Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечером. 1—2

Вписи учениць до дівочої гімназії СС. Васильянок відбудуть ся 2. і 3. вересня від 9—12 і 4—6. Вступні іспити до I. класу дня 4. вересня від 8. г., а до класу II—VIII між 5. а 10. вересня. — Іспити поправчі дня 2. вересня. Шкільний рік розліньеть ся 4. вересня спільним Богослуженням о 8. г., на яким мають явити ся усі учениці. — Дирекція. 87 3—3

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки конечно подбати про те, щоби готівка у людей без проценту не марнувала ся; треба старати до себе вклачки виплачувати вклачки в рамках мораторі (п. 100 К на одну книжечку на один місяць) зглядно після спроможности, стягати уділені позики покряючи в першій мірі висотки, які тепер передаються ся в часі п'ять і пів року. Стопу проценту від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Краєвого Союзу за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Савенч. 75—Б. 4—20

ЖЕРТВИ.

На школу Кружна ім. кор. Данила у Львові зложили (з коронах) в червні і липні Вп. пп: Др В. Пежанський Львів з пушки в Кр. Союз Кред 35-22, Вербенек Александрович (Сербія) 40, Петро Олінець Бяла 11, Альфред Будзиновський Бяла 1, Аркадій Малецький Бяла 1, Павло Бабин Бяла 2, Оліп Істеревич Бяла 2, Галя Радий Самбір 5, о. Ст. Стеблецький 1, Ол. Гошовський Бяла 3. За всі ласкаві датки складає Кружок школи щиро подяку Вп. жертводавцям і поручаєть ся дальшій опіці нашої патріотичної суспільности. Осіона подяка належить ся Вп. дру Пежанському, котрий в сім році кілька разів придбав наші школі значніші датки. Ласкаві жертви прошу слати на адресу Ст. Гошовська, скарбничка, Львів Театинська 7. XIII

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Денис Олітний, респіцієнт сторожа скарб. з Шадло-зець, пом. Гусятин тепер Вальбром Польська, пошукує жєн своєї Йсифа і дїтєв Ольгою і Славком. — Хтоб знав про місце побуту їх, просить ся о ласкаве відомлене. 50 3 5

Федик Александер, гром. пасар з Богатковець, пов. Підгайці, тепер при К. и. k. Gebirgsbäckerei 122 пошукує своєї жєни Марії, ур. Кьбц, котру перед покляканєм полишив в гром. Юзефіака, коло Настасога, пов. Тернопіль. Відомість про побут жєни прошу ласкаво подати на мою адресу. 92 3—5

Прошу о адресу мужа Антона Пісторана, літ 52, з Підберезця, пов. Зборів: Maria Piwtorak, Matzelsdorf Nr. 3. Post Harmanndorf bei Eggenburg N. Oe. 105A 1—1

Хто знає число полевой почти регементу 19. зводит ласкаво повідомити Марійку Демчукину, учит в Пча-нах п. Жидачів. 105B 1—1

Оголошення.

Панночки на станцію приймає Варвара Олейніч — Львів, Пекарська 51. 96 1—2

Передплачуйте український

журнал

в німецькій мові

„Ukrainische Korrespondenz“

Видавець:

Президент З. У. Ради Др Кость Левицький.

Відвічальний редактор: 7—?

Посол Володимир Сінгалевич.

Виходять чотири рази на місяць. Рік видання 4. Річна передплата вносить 12 К, піврічна 6 К, ціна поодинокого числа 30 сот. Адреса редакції і адміністрації: Wien, VIII. Josefstädterstrasse 43/8.

ПОЧЕНЕ НІГ

ушуває певно спеціальний пудер „Savon“, цукет на 1/20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланням належистости і 40 с. на porto. — Одиноке виступство S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7. 70 11 30

В. Коичило, парох Лукового, п. Ліско, потребує 0. учителя (кн) до учеників II. і III кл школи нормаль-ної на цілий рік 84 6—6

Інструктора до 3-ох дітей: учениці I. р. сем. учит і ученика V. і I. кл. гімн. на цілий рік пошукують Михайловичі в Буянові, п. Журазно. 91 3 3

Інструктора на село до священ. дому до 2 учеників гімназ (кл. III і V.) — глядаю сей час. Услівя лигзовно. Зголошення до Адм. „Діла“ під: Інструктор 2 „Б“. 3—9

Пошукую Інструктора до ученика з II кл. гімназ. на цілий рік. Платня після умови. Анна Савчакова, учителька в Пристани коло Мостів великих. 103 2—2

Ученики знайдуть приміщене в хаті урядника укр. інституції в середнєстю. Родительська опіка і догляд. —

— Часть заплаги за станцію в-натураліях. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. Н. 10—9

Молодаць, 30-літній, бр нет, на державнім ставовищі, посідає малу земельну посілість, бажє навязати переписку з панночкою або вдівю від 20—30 літ, з доброї родини з відповідним маєтком. — Зголошення до 10. вересня с. р. на адресу Poste restante A. D. Jaroslaw.

Пошукую рутинизованої учительни, есентуально учителя на цілий рік до науки трьох дічат I, II і V кл. народної, дам ціле удержані і добрий гонорар після умови. о. Михайло Шаріневич, парох, Буше, почта і стація зеліан. 88 4—5

Ученика з інтелігентного дому, найрадше священничого, прийме священник у Львові на отанцію. Опіка, есент поміч в науці. Зголошення під „Педагог“ до „Діла“. 100 2—2

На відбитій території

положені господарські торговельні спілки (флії Т-ва „Сільський Господар“ мають:

- 1) зголоситись безтроволично в місцевих старостах, щоби зняти викупно збіжа і бараболь та заосмотрене повіта ссєдєтєми поживи.
- 2) вислати сейчас до Львова свого делегата за інструкціями в господарських справах, дозвіл на подорож дає місцева етапна команда.

Всіх ідучих через ті місцевости просимо отсе число часописи доручити інтересованим інституціям і людям. VI 4—5

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. 3 моровича ч. 20

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вклачки щоденно в годьнах урядових. Вклачки опрорентовує на 4% починаючи вже від слідуючого дня по дни зложеня аж до послідного дня перед днем відобрава.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає. і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами на протяз літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, в на есонт векслів. Справи позичок полагодижувєь можливо скоро.

Посередничать у введнуваню позичок з Гал. Военнім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшки. Народний Дім, і пов щоденно безкорисно в годьнах урядових від 9—1 год кромі неділі і укаїнських с-ят.

Після §. 14 устава „Руської Щадниці“, затвердженго через ц. к. міністерство внутрішних справ вклачки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлі надають ся до льокації аупіляционих, фондацийних і т. п. капіталів, мав отже „Руська Щадниця“ аупілярну обезпеку. III. 63—?

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10, II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20— М.
цілорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Початок редакції: д-р Василь Пашкевич.

Добича військ Макензена.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 17. серпня

В Румунії нема зміни. Загальна добича
боїв на північ від Фокшані виносить 200 поло-
нених офіцерів, над 11.000 мужви, 118 скоро-
стрілів і 53 гармат.

На південь від Гроцещі гонведи і спільна
кіннота в хоробрім наступі дальше відкинули
ворога. Забрано при тім 45 офіцерів і 1609
мужви, 18 скорострілів і одну гармату.

На горах на північ від Гольди над Бистри-
цею гонведські відділи побили наступаючий
російський батальйон і забрали чимало воєнного
зброя.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 17. серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслі-
дника престоло Руппрехта: Другий
день великої битви у Флядрії рішив ся на на-
шу користь, дякуючи хоробрости військ всх ро-
дів оружя, дякуючи ніколи не заводячий силі
наступу німецької піхоти. По ооногодиннім ба-
рабаннім огни пішов у бій цвіт англійського
війська, якому на лівім криці товаришили фран-
цузькі війська, уставлені в глибоких пробоевих
кольонох. На фронті ширини 30 клм. від Ізери
по Лі шаліла битва через цілий день. Непри-
ятель перебіг через становище висуненої впе-
ред сторож-над каналом Ізери і виборів та-
кож поле перед боевою позицією в Matjewaart
на північний схід від Birchoote, з якого наші
забезпечуючі відділи крок за кроком уступили.
Англійці перебили наші лінії коло Langemarck
і посунули ся наперед висилаючи поміч аж до
Foscarpelle. Ту зробили на них наступ наші бо-
єві резерви. Могучим пробоем покрано перед
ні часті неприятельського війська а часті непри-
ятельського війська, що йшли в задних лавах
пробоевих кольон, відкинено. Вечером по за-
взятім змаганню також і Langemarck було в на-
ших руках а втрачене становище відзискано.
Також і в St. Julien і на ріжних місцях дальше
на південь аж по Warneton, вдер ся неприятель,
якого побиті пробоеві війська були що раз на
ново доповнювані свіжими силами, в нашу
боеву область. Піхота відперла всюди нагальні
наступи та відкинула неприятеля при стислім
співділанню артилерії і летунів. На дорогах, які
ведуть з Roulers і Menin до Урєн наша піхота
з удачнім наступі посунула ся наперед поза
наше давнє становище. На всіх інших відтин-
ках просторого поля битви зложив ся англій-
ський пробій перед нашими перешкодами. Ми-
мо найтяжших жертв не досягнули Англійці ні-
чого. В обороні віднесли ми повну перемогу.
Твердо та в піднесенім настрою стоїть наш
фронт готов до нових боїв. В Артезії під ве-
чір Англійці знов нагально наступали. Їх місце-
вий успіх вирівнано сильними протинаступами.
На St. Quentin звертав ся знов огонь тяжкої
французької артилерії. Криша катедрі завалила
ся а нутро історичної будівлі згоріло.

Група військ німецького наступ-
ника престоло: Над Aisnoю не вдали
ся частинні наступи Французів. На схід від
Сєрри і коло Verdun в полудне боротьба арти-
лерії дійшла знов до найбільшого напруження.
Досі неприятель не настував. На східнім березі
Мози випробовані в битвах баденські полки
вдерли ся несподівао в лїс Saargeres, і знищив-
ши приготівані праці неприятеля до наступу

вернули, ведучи звиш 600 бранців, які належа-
ли до трьох французьких дивізій.

Зістрілено 16 французьких літаків. Бар.
Ріхтгофен побідив у воздушній боротьбі 58
раз, поручник Дестлер 25 раз.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда Баварсько-
го: Не було значнійшої боевої діяльності. На
богатових місцях відживає діяльність артилерії.
Боротьби на полі перед позиціями.

Фронт архик. Йосифа: На північ
від Голди над Бистрицею і на південь від до-
лини Тротуш зведено частинні боротьби, які
випали в нашу користь.

Фронт Макензена. Російсько румун-
ські наступи на північ від Фокшані і над до-
линою Серетом не удали ся, причім неприятель
поніс втрати.

Фронт македонський: Не було ні-
чого нового.

Представники національностей в Українській Центральній Раді й Укр. Генер. Секретаріаті.

На 57 членів Комітету У. Ц. Р. — 11 не Українців.
На 12 членів У. Г. С. — 4 не Українці (портфелі:
торговлі й промислу, виживлення, судівництва й
почт.)

Відень, 14. серпня 1917.

„Новое Время“ з 21. липня доносить:

Угода з Тимчасовим Правительством в тій
формі, в якій вона була принята представника-
ми Ради й трьома міністрами на дводневних
переговорах, зустрілась з опозицією значної ча-
сти Ради й була принята тільки незначною біль-
шістю голосів; багато членів Ради здержалось
від голосування. Представники не-українських су-
спільних організацій, які брали участь в нара-
дах, домагали ся від представників Ради, щоби
ті дали не Українцям половину місць в Раді. Їх
піддержував Церетелі. Але представники Ради
дали зрозуміти, що на такій основі угода з пра-
вительством немислима, й Церетелі відказав ся
від домагання половини місць. Подаючи до ві-
дома Україні про довершену угоду з правитель-
ством, Грушевський вчора на засіданню Ради за-
явив, що ся угода являєть ся найліпшою наго-
родою за всі нанесені труди. Рада привітала
перших українських міністрів й устроїла шумну
овацію провідникам українського руху: Грушев-
ському, Винниченкови й Петлюрі.

„Русское Слово“ з 22. липня доносить:
Як ми вже писали, після відїзду з Києва міні-
стрів І. Г. Церетелі й М. І. Терещенка покли-
кано до життя особну комісію, цілю якої є кон-
кретне виясненє форм угоди, яку з міністрами
намічено тільки в загальних лініях. Нині робота
комісії доходить до кінця. Кардинальне питанє
про процентове відношенє не-українського пред-
ставництва в будучім краєвім органі рішенє:
Не-Українцям віддано 30% місць. Так отже в
Комітеті Центральної Ради із 57 місць не Укра-
їнці дістають 17 місць. В Генеральнім Секрета-
ріаті не Українці дістають на 12 місць — для
себе 4. При тім вони мають дістати міністер-
ства торговлі й промислу, виживлення, міністер-
ство юстиції й почт, але під умовою, що за-
ступниками їх мають бути українські діячі.

Поки-що рішено, заки зїдуть ся на нара-
ди організації й партії, доповнити склад Комі-
тету Центральної Ради представниками отсих
організацій: від виконавчого комітету — 1, від
с. д. меншевиків — 2, від с. р. — 2, від боль-
шевиків — 1, від К. д. — 1, від польських со-
ціалістів — 1, від „Бунду“ — 1, від жидівських
соціалістів — 1, від сіоністів — 1, від „Поалей
Ціон“ — 1, від жидівської групи „Об'єднаніє“ — 1.

Амнестія.

З нагоди цісарських уродин.

Відень, 17. серпня 1917.

(Ткб.) „Wiener Ztg“ оголошує рескрипт,
яким цісар заряджує, щоби усім особам вій-
сковим, засудженим військовими судами перед
днем 17 с. м. на карі на свободі і котрим до-
зволено на перерване відбутя карі, — дарова-
но сі карі, коли по засуді поводитись вони
тах хоробро супроти ворога, а й потім теж
добре вели-я, що сим можна вважати вину за
счеркнену.

Відносить ся се також до всіх осіб,
котрих перед днем 17 с. м. один з військових
судів правосильно засудив за провиню або пе-
реступство. Виняті з сього є засуджені за
підбиванє цін і лихву.

Рівночасно даруєть ся сим робом на-
слідки кар.

Міністерство війни одержало у-
поважене предложити внесенє до ласки у ви-
падках, які заслугують на поставленє
внесеня на ласку.

Мирові услівя папи.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Нота папи до цісаря ще
не надійшла. Прийде вона в найблизших днях.
Папа пропонує мир на ось таких услівях, які
правительства самі мають ближше очеркнути і
доповнити: насамперед поручує папа умову
що-до рівночасного закінченя зоружень і що-
до роземного суду та в справі знесеня всяких
сграничень свободи моря.

Дальше поручує папа взаїм-у резигнацію
з воєнних відшкодовань, але від тої основи
в спеціальних случаях можуть бути виїмки.
Надто пропонує віддачу всіх окупованих обла-
стей. Що до спірних квестій між Австро-Угор-
щиною й Італією та Німеччиною і Францією
територіальної натурі папа не подає ніякого
конкретного способу розв'язки, але висказує
тільки надїю що спірні сторони розслідать ті
квестії і узгляднять аспірації народів о скільки
то відповідає їх власним інтересам та інтересам
людської суспільности.

Вкінці папа думає, що всі інші квестії
територіальні і політичні будуть розсліджені в
душі слушности і справедливости.

Послідні вісти про війну.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить дня 17.
серпня вечером: У Флядрії і коло Верден тіль-
ки боротьба артилерії змінчивої сили. В Ст. Кен-
тін доми положені в найблизшій окруженю ка-
тедрі стоять ще в огни. Огонь франц. артиле-
рії підсичує пожежі.

ВІДЕНЬ. З воєнної пресової кватири до-
носять:

I. Південнозахідний фронт: Коло
Кри висадили Італійці вчора міну, якої вибух
знищив головчо тільки італійські рови. Наступ
італ. піхоти відперто ручними гранатами. Непри-
ятельська артилерія над Сочею відзивала ся
місцями частійше. Дві ескадри летунів кинули
бомби на плоскогірє Красу і коло Десоля,
однак не зробили більшої шкоди. Двох італ.
летунів зістрілено.

II. Східний фронт: На боевім фронті
на північ від Фокшані тільки артилерія була
більше діяльною. Наступів піхоти не було.
В Карпатах неприятель місцями ставить ще за-
взятий опір та виконує протинаступи. В області
Гусятина вчора була оживлена діяльність непри-
ятельської артилерії.

Вісти з Коломиї

Зміна нашого положення. — Максимальні ціни. — Реквізиції. — Польський посол в Коломиї. — Запис до наших послів

Від нашого кореспондента одержали ми отсю допис з датою: Коломиї 12 серпня:

В місті прийшла до влади стара здекомплетована громадська Рада з магістратом, де нема ні одного нашого представника. Сей магістрат в порозумінню з ц. і к. етапною Командою видав максимальну тарифу, після якої продукти рілльничі назначено дуже низькими цінами: так прим. 1 яйце 8 сот. (платить ся звичайно по 16—20 сот.) так, що населене рілльниче страшно покривджено. Наслідок такий, що люди здержались з вільною продажою і міське населене наражене на брак сих продуктів, натомість військові мають можливість реквізувати сї продукти по низьких цінах,

Реквізиції, хоч спорадичні, але ведуть ся всюди так в місті як і по селах, при чім трапляють ся дуже часто надужитя прим. без уповваження команд реквірують поодинокі військові відділи, чи навіть одиниці, всі плоди і платять дуже низькі ціни. В скуповуванню рублів діють ся також надужитя. Курс оголошений магістратом і ц. і к. етап. Командою (урядовий) є 2 К 54 сот., однак приватно можна дістати по 2 К 58 сот., а навіть більше. По селах вештають ся невідомі люди часто у військових осягах, які скуповують рублі по 2 К і то не раз удають урядовий характер.

Супроти того-всього уважаємо, що присутність, зібране дотичного матеріалу і евентуальна інтервенція котрого з наших послів є просто к о н е ч н і, тимбільше, що коло польське вже прислало сюди Вельовейського. Значаємо, що ніхто з нас не чує себе в можності що-небудь зробити, бо не маємо ні мандату ні уповваження ні відповідних легітимаций військових; впрочім при таких режімі хіба один посол може що-небудь зробити.

Присимо дуже делегувати котрого з послів хоч би лиш на якийсь час, тимбільше, що населене огічене, нарікає на своїх, до того починають ся вже різні доноси. Говорить ся і навіть робить ся щось в справі відбудови Галичини східної. Чи не ліпше оборонити населене перед визиском і комплетним знищенням, ніж опісля відбудовувати.

„Новое Время" і український рух.

СТОКГОЛЬМ (12 серпня 1917) Українське бюро доносить:

Воднім з послідних чисел обговорює „Новое Время" найновіші події на Україні і вкінці ставить відливе питання: Ми радї ж тепер тільки внаї, хто буде іменованій українським послом в Петрограді? Той самі днешник обговорює статтю про Дарданелі, що свого часу появилася

була в льозанській „L'Ukraine", і згідно з українським журналом підчеркає, що питанє дарданельського проливу є передовсім українською справою.

„Daily Telegraph" доносить з Петрограду: Правительство приступає тепер до погодження фінляндського і українського питаня, які тепер мають бути зведені до раціональних границь Фінляндії прийняли спокійно розв'язане союму. Тепер будуть могли відбутися свободно переговори про біжучі питаня.

З українською справою полібне діло. Українські провідники прибули до Петрограду в цілі переговорів і значно змінили свої домаганя. Виявило ся, що поняте про силу Української Ради було за велике (!) та що договір, який з Українцями заключили Терещенко, Церетелі і Некрасов, був за скорим і не відповідальним кроком. Претенціональний політиці Ради спротивили ся численні Українці, а погрози німецького походу на Україну вменшила розмах української агітації.

Розв'язане союму в Фінляндії.

СТОКГОЛЬМ (Ткб) Фінляндський сойм по протестуючій маніфестації та по виданню прокламації до народу з поводу нарушеня права буде знов замкнений. Рада соціалістичного стороництва в Фінляндії ухвалила в маніфестації піднести, що розв'язане союму є незаконне і не-обов'язуюче. Одначе в нових виборах стороництво возьме участь. Думку про виборчий і генеральний страйк відкинено. Після одного днешника сойм збереть ся ще в сім тижни.

У. Ц. Рада домагаєть ся звільнення від війська своїх урядників.

Відень 14. серпня 1917.

„Русское Слово" з 22-го липня доносить: Центральна Рада звернула ся до міністра війни з домаганєм, щоби він офіційно повідомив всі підчинені собі військові команди й власти про те, що військові начальники повинні звільнити від чинної служби і дозволити на виїзд до дому всім губернським, повітовим і волосним урядникам Ради після ліста, які Рада в тій цілі міністрови передасть.

Крім того Рада просить, щоби їй дати право звертати ся до військових начальників з домаганями, на основі яких в розпорядк Ради й Секретаріату можуть бути віддані всі особи, що їх Рада жадає й то без уваги на те, в якій часті або на яким становищі вони знаходять ся.

НОВА КНИЖКА!

Ю. Стрижавський: „Під крилами церков".

Ціна 1.50 н.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). Другий день генеральної офензи на заході закінчив ся повною німецькою перемогою. У Фляндрії, де був планований головний удар, англійські наступи катастрофально зломали ся. Також в другій битві о підставу підводних суден у Фляндрії нім. оруже побідило. Битва розіграла ся в двох фазах. Зразу Англійцям удало ся посунутись поза знищені німецькі становища на південь від залізничної лінії до Foscappelle. Тут розпочав ся німецький протинаступ і приневолив Англійців подати ся взад крок за кроком. Пополудни всі давні німецькі становища були відзискані, з виїмком висунених наперед становищ на півн. схід від Віхшооте. На південь від St. Julien кетільки відзискано давні становища, але крім того виперто Англійців даліше. До вечера на лінії Френценбург і на півн. захід від Вестгек відбито давні лінії з дня 31. липня.

Втрати Англійців незвичайно тяжкі. Наступ в Артуа заломив ся також. На фронті Ени Французи 16. с. м. не могли підприняти більших наступів.

На фронті Вердену наступ ще не зачав ся. Борьба артилерії дішла до крайнього напруження.

На східнім фронті молдавським заломали ся рос. румунські протинаступи в наших снігах. Наступ союзників перобив на південь від долини Тротуш поступи і доприведив між Гропешті і фабрикою скла до виходу з ліса. Союзники взяли 20 сфідирів, 1600 жовнів, 1 гармату і 18 скорострілів.

В Македонії в луку Черни великий обоз муніції неприятеля вилетів у воздух.

З публичного життя на Україні.

Українізоване адміністратив. — Усуване українського б. в. — Домаганє прихильного й справедливого відношення до Українців.

Відень 14. серпня 1917.

В „Новім Времени" з 21. липня читаємо: „Кієвляни" друкує деякі факти із діяльності Українців в останній часі:

Київське губернське земство бере на службу лиш самих політично свідомих Українців.

В Чернігівській губернії український з'їзд усуває губернського комісара Іскрицького з його уряду тому, що він не виявив спеціального співчуття для ідеї федеративного перестрою Росії й не захотів підслідувати київського губернського комісара, знаного Українця Суковина.

Уманська Рада селянських депутатів домагаєть ся усуненя з Київщини члена Агітюза Футуріна тому, що він посмів висказати ся проти федерації.

Вкінці Товариство „Просвіта" в копальнях Ауербаха грозить катеринославській газеті „Придніпровський Край", що коли вона не змінить свого становища до української справи, Товариство відбере їй друкарню, а український соц. орган „Робітничая Газета" друкує вістку про сей факт під значущим заголовком: „Домаганє прихильного й справедливого відношення до Українців".

Д. ОРЛЕНКО
НЕСПОДІВАНІЙ ШЛЮБ.

Дяки радо обізнались:

— Святу правду кажете, панотче! На що зволікати справу? Та й чого нам бракує? Адже церква — своя, панотець свій, дяки свої. Рушаймо зараз всі до церкви та й зв'яжемо руки молодим, а завтра погуляємо на весіллі.

— Милуйте, панотче! — змішав ся Йосиф Павленко — чи воно ж до ладу буде? Тепер глуха ніч, швидко вже треті півні заспівають: якось не зипадає в таку добу правити шлюб. Та й у молоді нема ні сваток, ні дружок, ні жадного начиня, яке потрібне до вінця.

— Яка там ніч? — заперечив о. Алексій. — Глянь у вікно: адже видко, як в день, а в церкві свічки запалимо. А що до начиня, то й сю справу легко владнати: а нуте, жіночки, мегніть ся лиш та здобудьте все, чого бракує молодим, а я йду до церкви, щоби і там що слід зготувати.

Жіноцтво радо шатнулось і через пів години ввійшла Ганка в новім убранні, як личить молодій, а з нею дружки, сестилки і вся весільна челядь. Андрій, сточений боярами, був убраний як слід до вінця, а в сіння бринькала й троїста музика. Зняли з стіни образи, за батька сів Йосиф Павленко, а за матір Артемиха. Поблагословили молодих і всі разом рушили до Божого дому.

А там уже свічки палили і о. Алексій в убогій зустріч молодих на порозі. Дяки голосно співали. Голобородко прочитав апостола, і вся відправа пройшла як слід, коли не рахувати того, що панотець і молодий трохи мотикались, як обходили вкруги, наложу.

З церкви всі вернулись до Артемихи, знов пили „перший" за здоров'я молодих і тільки на свитанку відвезли їх до Ганчиного дому. Вели з весільними співами, грала музика, грав і сам молодий, хоч на його бандурі чимало струн було вже обірвано.

1.

Тихий весняний ранок. Сонце тільки що підбилося на блакитнім небі й залило теплим, прозорим сявом чудовий краєвид. Ворскла зірвала вже кригу, затопила піски й луги і розлилась як море, серед якого денеде бованіли верби та осокорі, мов рибаки, що розбрелись з розкиданням неводом. Ще й Теплопо Олексія не було, а вже з степів подихав сильний вітрець, і під його животворним подихом парувала сира земля, соком наливались бруньки на деревах, жовкли верби, червоніли шелюги. З монастирської гори доносились целенькания постового дзвона; в недосажній висоті тихо курлюкали журавлі, що вертались з вирею.

Вийшла на свій ганок Ганка й задивилась на Божий світ. Постояла кілька хвилин, потім усміхнулась, мабуть щось згадала і побігла в хату.

— А знаєш, Андрійку, який сьогодні день? — запитала вона чоловіка.

Той сидів за столом над трійдою і розшукував щось в „Маркових главах" про порядок церковної служби.

— Знаю, — відповів він: вівторок, тринадцятого марта св. муч. Христини.

— Та ні, я не про те питаю: за для нас який сьогодні день?

— За-для нас? Знаю: голодний, бо ти полінувалась збігати на базар, не купила риби, тай будемо їсти хрін з редькою.

— Неправда милий: у мене ще соленої риби трохи лишилось, то зварю борщ, спечу пироги з вурдою, тай не будеш голодувати. Але я не про те питаю. Ну, який же ти забудько! Згадай, що було три тижні назад?

— Ага, зрозумів; ти згадала, що сьогодні минули якраз три тижні, як ми пібрались. Невжеж справді три тижні? А мені здаєть ся, немов чи вже рік живемо в купі.

— Бачу, який ти недобрый, уже й призначив ся! А мені навпаки здаєть ся, що те було неначе вчора, і якось чудно подумати, що так недавненько відклялась я самотою, а тепер є в мене чоловік любий з довгими вусами, за які я можу скубити, коли хочу. От і зараз поскубу за те, що забув, який сьогодні день.

— Не пустуй, серце і не перебаранчай: швидко, надісь, до церкви задзвонять, а мені ще треба минею переглянути.

— Геть набік оту менею. Краще пригорни мене до себе, бо мені чогось сумно. Не йде з пам'яті отсей дивний сон, що просив ся мені перед тим, як ми побрались. Адже так усе стало, як снилось і тогож таки дня ішла я до Божого дому вінчатись, вели мене дружки та сестилки, грала мені троїста музика—те все було. Аже-ж той протопоп з патерицею, ота страшна куна, Максим з копійкою на подзвінне—тогож, хвалити Бога, не було. На що ж воно таке снилось? Як ти гадаєш? Чи не має чого про ще в отсих шкурятиних книгах?

Андрій відсунув церковні книги, пригорнув до себе стурбовану жінку і став її розважати.

КІНО-НОВОСТИЙ

від 16. с. м.

висьвітлює

вул. Кароля Людвіка ч. 5.

авторський фільм в 4. частях

Великий процес зізнання Ольги Оргінеської

ПІМПЕЛЬМАЄР

108
2-2

гонить за судженою.

Новітня комедія в трьох частях

Проти угоди тимчас. правительства з У. Ц. Радою.

Професор бар. Нольде відомий читачам „Діла“ із друкованого в нас перед кількома роками перекладу його правно державної аналізи переяславського договору. Тепер звертає на себе увагу його стаття п. 8. „Договір з Радою“, поміщена в „Річч“ з 20 липня. Петербургський професор і б. товариш міністра загр. справ за Мілюкова пише:

„Ні з сього ні з того правительство з енергічним кн. Г. Львовим на чолі направило помилку царя Олексія Михайловича й Петра Великого: наскоро, між двома поїздами, три російські міністри та проф. Грушевський порозуміли ся в справі утворення української держави. Яко історик України проф. Грушевський убрав договір у давні історичні форми, які, треба думати, мало оцінили призначені до дещо якобінської манери нинішнього Петрограду його три контрагенти. Коли московське, а потім і петроградське правительство в XVII—XVIII віках порозумівало ся з гетьманами, воно також давало Україні „статі“ про вільності, а Україна обіщувала йому лишати ся в складі Росії „навіки не відступно“. Ріжниця в порівнянні з нинішнім договором тільки в тім, що делегати, котрих посилає Москва на українську раду, дуже бачно й уважливо читали й обговорювали тексти, які вони підписували, а сим-разом три міністри привезли документ, юридичне значіння котрого правдоподібно незовсім уявили собі.

Я хочу яко юрист зробити пробу здати собі справу з того, що зайшло.

Ні України ні її Ради в російським праві до поїздки трьох міністрів не було. Говорять, що й їх фактичне існування представляло ся дуже сумнівним, але на сім не варто тепер настоювати. Договір, заключений трьома міністрами й убраний у форму декларації тимчасового правительства з 15. липня (н. ст.) і універсалу Ради з 16 липня (н. ст.), нетільки накинув (?) Раду України, але й Україну Росії. Розмах політичної творчості вийшов величезний. Неозначеному числу російських горожан, що живуть на неозначеній території, наказано підчинити ся державній організації, якої вони не вибирали й у власті якої їх тепер віддали без жадних якихсь серйозних застережень. Російське правительство не знає навіть кого воно передало в підданство новому політичному творю. Чейже про територію України є різні думки й австрійсько українська публіцистика, з якою, треба думати, близько знайомі діячі Ради й міг би познайомити ся один із трьох контрагентів проф. Грушевського по свому урядови міністра заграничних справ, як відомо, відрізує українську землю Росію від Чорного моря.

Над тими мільонами російських горожан і над тими найбагатшими областями російської державної території договір трьох міністрів поставив владу, внутрішній устрій і компетенція котрої викликають повне здивування. Російські юристи привикли по перевероті читати багато правових актів, які в першій хвилі вражають їх своєю новістю і сміливістю. Але такого акту, як „декларація“ з „універсалом“, їм не приходило ся ще читати. Тут уже не новіть і не сміливість революційної думки, а безсумнівний односторонній акт державно правного обману (?), в котрім з одного боку відчуває ся досвідна рука старого європейського політичного борця, вихованого в школі тонких політичних формул і складної політичної боротьби, а з другого не досвідний і нічим невправлений „революційний ентузіазм“.

Як устроєна нова українська влада по договору трьох міністрів? На чолі краю поставлена — під юридичним оглядом саме договором утворена — „Центральна Українська Рада“. Рада лишаєт ся і по договорі групою діячів, яка зажадала присвоїти собі згадану назву, й договір не робить найменшої проби вилічити її від самозванства (?). Є тільки застереження, що Рада буде „доповнена на справедливих основах представниками інших народностей, що живуть на Україні“, через їх демократичні організації“. Судячи „справедливості“ доповнень лишаєт ся сама Рада. Віддаючи своїх горожан неукраїнської народності під владу нової організації, російське правительство не подбало навіть про те, щоб проконтролювати, як ці горожан будуть притягнені до участі в Раді. А між тим досить природно приходить до голови думка, що доповнені, переведені самою Радою, може показати ся бодай „тенденційним“. Рада „з поміж себе“ вибирає „відповідальний перед нею“ Генеральний Секретаріат, котрий затверджуєт ся тимчасовим правительством і буде уважатися „представником (носителем) найвищої крайової влади тимчасового правительства“.

Так описує організацію української влади „універсал“, текст якого установлено по порозумінню з тимчасовим правительством. Декларація останнього робить пробу дещо затемнити змісл організації, правдоподібно наслідком почуття деякого остраху перед сміливістю переміни, представляє справу так: „назначити яконайширший орган управи крайовими справами на Україні окремий орган — Генеральний Секретаріат, склад котрого буде означений правительством по порозумінню з Центральною Українською Радою...“ Але якби ні маскувати зміслу договору в справі утворення місцевої влади, зовсім ясно, що власть передана Раді та її органу — Секретаріатові, а за російським правительством збережене тільки „підум ітс“ (голе право) затвердження сього Секретаріату й фікція, що Секретаріат представляє на Україні „власть тимчасового правительства“. Крім фікції російське правительство за собою нічого не зберігає в справі устроєня місцевої влади.

При означенню обсягу влади сих нових органів над Україною нема навіть фікції: договір трьох міністрів просто признає, що Україною управляти ме Рада та її Секретаріат так, як самі знають муть. „Через означений орган здійснити муть ся заходи, що торкають ся життя краю і його самуправи“, — говорить декларація; „в сім органі будуть зосереджені всі права й засоби (?), знак запитання автора), щоб він як представник демократії на цілій Україні й разом з тим як найвищий крайній орган управи міг виконати складну роботу організації й устроєня життя усього краю в порозумінню з усею революційною Росією“, — говорить універсал. Я питаю себе, де права Росії на Україну; і чи в наведених реченнях не міститься безумовна передача Раді всім державно правовим повноваженням, бодай у внутрішніх справах? Можна догадувати ся, що на звір фінляндського сойму Рада висловить готовність зберігти спільність з Росією заграничних справ і військової управи: але який правовий аргумент проти ставить тимчасове правительство українській влади, коли остання, покладаючи ся на договір, зажадає передачі їй почти або телеграфу або сплати податку, як вона уладить земство по свому, як вона на своїй „морській межі“ — бо все можливе при неозначеності договору та слабості тимчасового правительства — заведе свої тамошні. Зрештою навіть військо стоїть під деяким сумнівом, бо Раді обіцяно „без порушення боевої здатності армії“ комплектуване окремих частин виключно Українцями.

Такий змісл „договору“. Розділ влади між Росією і Україною намічений на зовсім нечуваних основах повної ліквідації повноважень Росії, Правда, в апеляція до Установчих Зборів, яким тимчасове правительство радо позиваєт ся в спадку есконтовані ним і реесконтовані векселі. Та треба порадити вести деякий обрахунок їх, бо інакше Установчим Збором не легко буде, підсумовуючи політичну творчість російської тимчасової влади, звести кінці з кінцями“.

Над свіжою могилою.

Пращальне слово д-ра Івана Копача над гробом бл. п. Софрона Недільського в Бялій дн. 11. серпня 1917 р.

Мені, Дорогий Друже, припала отсе велика сумна честь, сказати Тобі стут нині — іменем Твоїх товаришів заточенців і разом вже й Твоїх товаришів званих, а тим самим вже й іменем цілої, так широко знаючої Тебе, української суспільності — послідне „Пращай!“ Ultimum vale — як казали так добре знані Тобі із Твоїх фахових студій старі Римляни.

Правда, Тобі самому воно тепер властиво зовсім байдуже; бо Ти й так уже, сповнивши свою чашу туземного горя аж до дна, переселив ся своєю благодушно, безсмертною душею у далеку — далеку, безмежну вічність — „идеї же бѣсть болѣзни ни печали, но жизнь безконечная“, — як каже псалмопівець. Але нам, що лишаємо ся й на дельше тут на землі серед людського моря сліз і журби, навіть отсе послідне наше пращанє з Тобою може при Твоїй добрій помочи скріпити наші серця — до борби з безнастанно новою і все та все на ново противною нам злобою дня.

І так ми просимо Тебе стут нині, Друже: Передовсім моли там у вічності в горі Всемогучого Творця о красшу долю для нашого так дуже бідного і стільки століть уже приниженого, народа — щоби Він ободив нас і просвітв і не дав нас на вічну погалу гордим, жорстоким ворогам. Сам жеж, скільки можеж, лі-

тай жичливо добрим Ангелом Хранителем не лише над своїми власними, найдорожшими Тобі, сердечними сиротами, але також і над усіми іншими нашими, так дуже нині численними і бідними дітьми і вдовами. — А нам старшим при роботі світи все і все, як і доси, ясным своїм приміром тої твердої, безумовної, саможертвенної точності й обовязковості, без яких серед безоглядної загальної конкуренції на сім світі, нема нині нікому з нас виходу в гору, на світло сонця і життя в великій історії людства...

Колись, ще малим гімназістом у Дрогобичі, я чув про Тебе як шасливого і дорогоцінного учителя й друга молодіжи від моїх тодішніх станиславських товаришів. А великого сїява додавала все Твоєму імені також визначна співучасть при виданню — одинокого у нас тоді — „Словаря“ Желехівського. Потім в р. 1892 Ти прийняв на себе переважний обовязок, вивести в люди третю з ряду українську газету — в Коломиї. Бо й не було їй тоді більше у цілім світі для звиш 30 міснєвого народу. А й ті, що були — одна у Львові, друга в Перемишлі — були радше, так сказати би, що йно виставлені на позорище світа пробою. І я розумію, Друже, дуже добре і може навіть більше, чим хто небудь другий, як трудно приходило би Тобі видержувати ту пробу — в убогій, причіпленій до сусідської пишної палати, марній сфінксі... А прещінь Ти не зневірив ся і не охляв і не виставив свого народу на сміх і наругу. Ні, Ти як той грецький тріагоніст — за першим Василем Ільницьким у Львові і другим Григорієм Цеглинським у Перемишлі — словив знов у Коломиї вірно і достойно свою претяжку задачу. Ти сикормив і вигодував слабосилу народну ростинку теплою кровю свого серця. І від р. 1900 Ти вже як дійсний директор тої воломийської української гімназії випустив із свого Покутя цілі сотки, ба й тисячі освідмленої, вишколеної, тямущої молодіжи на хвалу і пожиток придонтої доси рідної ниви.

І бачиш? Вона вже й прокидаєт ся. І туйтуй вже може й процвіте і зазеленіє, моя йорданові святі дуги, зелені береги...

Але Ти, втомивши ся такою своєю майже 40 літньою працею, на самім періоді великого свята ляг еси спочити. І будеш спати оттут на стїм горбку разом з іншими потомленими і відликаними до вічності Богом...

Правда, на чужині, далеко від своєї милої Коломиї. Але сумно може Тобі й тут так дуже не буде. Прещінь від жерел Прута з високої Чорногори Карпатами аж сюди будуть прилітати до Тебе веселі пташки наші і будуть Тобі нашебетувати тут все і все свіжих новин від Твоїх Найдорожших Тобі там, із зелених лугів Покутя. А високі хмари знад Чорного моря будуть знов зрошувати Тобі тут у головах западні цвіти і будуть упокувати Тебе що весни подихом рідної землі. А степовий вітер знад Дністра принесе Тобі знов сердечне поздоровленє із Києва і Канева. І Ти, хоч ту, а таки разом з нами бу еш стрічати колись так дуже сподіваний великий наш празник обнови рідної нам всім України...

Так: Пращай! Пращай, Друже! Пером Тобі отся земля!

НОВИНКИ.

Львів, 17 серпня 1917.

— З Борщівщини. О Дмитро Курдик, що перебув російську інвазію, пише у своїм листі про свої переживаня ось що: До Борщівщини увійшли Росіяни дн. 3 вересня 1914 р. Начальником повіту став в січні Бондарук і правив повітом до часу революції. В 1915 р. підчас російського відвороту з часті Галичини серед російських військ кинули ся пошесні недуги, тиф і холера, які в Борщеві і Озернях лютували і серед цивільного населення. Наслідком недостаті робучих сил і тягла (селян часто потягали на підводи) багато поля неуправленого. У мене н. пр. стоїть через три роки 40 моргів не ораних і не обсіваних. Після революції управа повіту стала ліберальніша. Послідний відворот Росіяни пройшов над нашими головами як одна страшна буря. Скрізь відступаючі війська рабували. До мене на приходісто прийшло 15 зоружених салдатів і зажадали коний. Коли я їм ключів не дав, змїрили ся до мене стріляти. Я з родиною сховав ся в хаті і тоді наступаючі салдати вивели зі стайні 2 пари коний а оп сля дїбравши ся до хати, вивели відтам ще сховані 2 коні. В хаті розбили вертгаймівську касу і забрали відти всю готівку. Порозбивали також всі бюрка, шафи. Збіже стоїть на полі і нема його у мене чим звести. Всей шкоди, зробленої Росіянами, маю на 14 до 16 тисяч корон.

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видані): Квигарська ціна у Львові і на провінції **К 2.—**, з поштовою пересилкою на поштові листи **К 2.20**, на звичайні поручення **К 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за посліплатою о. 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси на К 1.—. Перли, шутки та вигадки, ціна К 1.20. — Замовлення і гроші належить надсилати на адресу: А. Опіш, Львів, Надецька 4. 86 3-29

— Жнива на Україні. „Утро Росії“ з 22. липня доносить: Жнива на Україні в повнім розгарі. Винагорода селянської праці за десятний сніп підвищена на шестий сніп.

— Підвищене пайки хліба. Управа громади м. Львова оголошує: Наслідком телеграфічного зарядження ц. к. Намісництва в Кракові з дня 14 серпня с. р. подається до відома інтересованих, що почавши від 16 с. м. підвищено пайку збіжжя на виживлене осіб, котрі заосматрюють ся з власних засобів, на 300 гр. для звичайних, а 366 гр. збіжжя денно для тяжко працюючих, котрі заосматрюють ся з власних засобів.

— Чинш на мешкане для бездомних. Центральна для відбудови краю видала отсі зарядження в справі виплати чиншу найму для бездомних, яких хати, згідно мешканя, є знищені: Виплату чиншу мають від дня 1. липня с. р. переводити будівельні Експозитури (а не староства, як досі) до рук самих бездомних квартално з гори, а саме по селах по 18 корон квартално, для голови родини по 12 корон, а для кожного дорослого члена родини, мешкаючого спільно і по 6 корон для дитини нижше 8 літ. По містах буде той чинш кварталний о 12 корон (для дорослих), згідно о 6 корон (для дітей нижше 8 літ) висий як чинш по селах. Нехай же всі ті, що опинили ся без власного даху над головою і мешкають тепер у наймлених хатах, допомагають ся в будівельних Експозитурах виплати належного їм чиншу на мешкане.

— При тов. Українська Ризниця в Самборі отворено дня 15. серпня 1917 р. паперовий відділ, багато заосматрений у всі шкільні та канцелярські прибори. Ціни можливо найнижші. Належить надіти ся, що Вп. учительство, уряди парохіяльні та адвокатські канцелярії сховають зі своїми запотребованнями звертати ся виключно до своєї інституції і переведуть на ділі клич: свій до свого! — Дирекція. 109 2-3

— Головна управа У. П. Т. подає отсим до відома, що при мужеській школі ім. Б. Грінченка у Львові є опорожнене місце управителя. Подання вносити до 31 серпня с. р. Школа має право прилюдности. Віз пететта вимагають кваліфікації до виділових шкіл або бодай до міських шкіл. Платня після умови. 3-3

О П О В І С Т К И.

Субота. 18. серпня 1917.

Нині: греко-кат.; Евсигія муч. — римокат. Єлеви кор.

Завтра: греко-кат.: 11 Н. п. С. Пр. Г. — римокат.: 12 Н. по 3.

Жертви на ранених українських жовнів кожний свідомий український громадянин зложить свої неділі біля кожної гр. нат. церкни.

Ві. Членів „Покріплюючої Станції“ повідомляємо, що засідане буде 20. VIII. 1917 о 5 год. вечером вул. Бляхарська ч. 11/1 п. О численну участь просить ся. — Виділ.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчаків. Салю Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В п'ятницю дня 17. серпня 1917 з нагоди уродин Іх Величества Царя Карла „Мартин Боруля“ комедія в 5 діях Карпенка Карого. — В ролі Мартини Борулі виступить М. Бенцаль. Додік призначений на Червоний Хрест.

В неділю дня 19. серпня 1917 „20 днів тюрми“ фарса в 3 діях Геннекіна.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7 1/2 вечером. 2-2

Родичі, що хотять примістити свої доні в інституті СС. Василянок у Львові, звольте зголосити їх найдалше до 25 серпня, бо в противнім случаю може лучити ся, що забракне місця. Се відноситься також і до учениць, що були в інституті в минулі році. Услівя прийняття вишле заряд на жадане відворотною поштою. Заряд. 87 „Б“ 3-3

З Краєвого Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзірних Рад і Комісій контролю, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних стоваришень, просимо безпозоволно подати відомости короткі а докладні про стан їх стоваришень, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівки з поданням хто опікується стоваришенням, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 75А 6-20

НАДІСЛАНЕ.

Красивий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

24 при вулиці Красіцьких ч. 6. 17-2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Денис Олійник, респіцієнт сторожа скарб. з Шадло-зець, по- Густин тепер Вальбром Польська, пошукує же н своєї Ісифа з дитини Ольгою і Славком. — Хтоби знав про місце побуту їх, просить ся о ласкаве відомство. 50 4 5

Федик Александер, гром писар з Богатковець, пов. Підгайці, тепер при К. и. k. Gebirgsbäckerei 122. пошукує своєї жени Марії, ур. К.лоц, котру перед покл-канем подавляв в гром. Юзефіка коло Настасова, пов. Тернопіль. Відомість про побут жени прошу ласкаво подати на мою адресу. 92 4-5

Хто знає де знаходять ся малолітні Володимир і Гринь Підлучні, діти Петра Підлучного зі села Рибники, пов. Бережани, най дасть знати до гр. кат. уряду парох. в Бахорі п. Іосо. 112 1-2

Андрій Осадця, син Федя з Хомяківки і Андрій Голадрига, його зять, оба з повіта чортківського, подають своїм і знакомим до відома, що тепер они перебувають в таборі виселенців в Імвіді. Їх адреса є: K. k. Barackenlager, Otmund (N. Oe.) Bar. 117. 114 1-2

Пошукую моєї жени Ефрозини Оробчук з п'ятьма дітьми і моїм татом Дмитром Оробчуком з села Хмельова, пов. Заліщики. Вони були евакуовані до Пеніжини, звідки послідну вістку я мав в липні 1916 р. Хтоби мав близші відомости прошу писати на адрес: Василь Оробчук, I. R. 80, 1 Feldkomp. 115 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

найдешевше жерело

тоалетових миль, перфум, парфумних вод до уст і волосся, крему до зубів і шкіри, як також різнородних средств тоалетових.

Й. ХОМИШ & О. ПУТТЕР

Львів, Синьстуська 2.

110 1-5

Льоси на рати Яко генеральний заступник Банку Allg. Verkersbank у Берні поручаю льоси на рати по найприступніших цінах. Метких заступників шукає **Н. Бернфельд** львів, синьстуська 1 б. 104 2-10

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Саване“, пакет за 1.20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланням належності і 40 с. на порто. — Одиноке заступство **S. FEDER**, — Львів, Синьстуська ч. 7. 70 9-30

Льоси на рати продаємо з правом гри по зложеною першої рати. На льоси уділюємо позичок платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом. **БАНКОВИЙ ДІМ ШІЦ І ХАЕС** у Львові, пл. Марійська 7. VIII 55-7

Пошукую рутинизованої учительки, есентуально учителя на цілий рік до науки трьох дівчат I, II і V кл. народної, дам ціле удержання і добрий голорар після умови. о. Михайло Шаріневич, парох, Буше, пошта і станція Зелів. 88 5-5

Неміччик УСС, народний учитель, глядає лекції з народних шкіл, також може уділяти лекції музики на скрипцях — на селі в гірській околиці. Адреса: Стасик Михайло уч. народний в Рихничках п. Дрогобич. 116 1-1

Лекцію на селі до шкіл народних або гімназійних прийму. — Левицька Львів, Тереси 2. б. 107 1-3

АДРЕСА: Hauptkasse der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VII. LEODERER GASSE 20
ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12.250
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРИМЕНЬКІ ЦІЛИ.

Ученики

знайдуть приміщене в хаті урядника укр. інституції в середмісті Родительська опіка і догляд.

— Часть заплати за станцію в натураліях. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. Н. 11-7

Інструктора на село до священ. дому до 2 учеників гімназ (кл. III і V.) — глядаю сей час. Услівя ли: товно. Зголошення до Адм. „Діла“ під: Інструктор 2 „Б“ 4-7

Пошукую учителя для трьох дітей (I, II і кл. гімн.) на цілий рік. Услівя після умови. о. Іван Худик в Жабчи, п. Острів коло Сокаля. 114 1-3

Приймуть ся сеччасо:

1. інелігентну панночку до веленя паперового склепу;
2. здібного ривьбара.

Зголошення під адресою:

УКРАЇНЬКА РИЗНИЦЯ

109Б 1-2

в Самборі.

Куплю дивани, перські, також ушкоджені. Прошу написати і означити час, зголошу ся точно. С. Вольска, Ягайлонська 4. 102 1-2

Замовляйте і купуйте худобу на годівлю!

Краєвий Союз для збуту худоби

у Львові, вул. Зіморевича ч. 20.

переводить закупно годівляної і ужиткової худоби. 113 2-3

Просить ся Хв. Спілки для збуту худоби і кружки Сільського Господаря, аби в своїм окрузі негайно повідомили о сім місцеве на е. е. е. прийняли зголошене та всі замовлення з докладним залоданем рефлектантів, місцевости і рода худоби як най скорше перешлали Краєвому Союзови.

ЗЕМЕЛЬНИЙ

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

(ул. Підвале 7)

Акційний капітал К 1,364,000
Резерви К 336,000

Власний маюток К 1,701,000

На основі Найвищого уповажнення — міністерство внутрішніх справ в порозуміню з міністерствами скарбу і справедливости затвердило рескриптом з 25. мая 1917. пошачене діяльности Банку.

На тій основі Земельний Банк Гіпотечний уділює гіпотечні позички до сплати в дрібних ратах; векселеві позички (есконт векслів) та позички на підклад цінних паперів;

Купує і продає всякі цінні папери, дав на них вачета і сталі кредити;

Приймає вкладки і опроцентує їх від слідуючого будного дня по зложено до дня виплати; вклат можна довершувати без коштів чечами, які Банк розсилає на бажане;

Міння заграничні гроші, банкноти і виплачує всякі купони;

Посередничить в купні і продажі, т. е. в замовленні купує і на припоручене продаж комісово всякі ефекта, внаряди, машини, товари та земельні посілості;

Основає і заводить хліборобські, промислові і інші підприємства (також спілки);

Приймає в перехован вартні папери і дороговціности та завідує ними.

Всякі банкові припоручення переводять під найкращими умовами. 728 38-2

Жито і пшеницю

під озими засіви можна замовляти

в **КРАЄВІМ СОЮЗІ**

Господарсько-торговельних Співок

у Львові, Зіморевича 20.

Приймає ся лише збігні замовлення разом з цілою громади на приписаних друках, які Союз висилає на жадане враз з поясненнями. VI 8-12

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Рикон 18, II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
цілорічно . . . . . 40.—

у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3.— К.
чвертьрічно . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
цілорічно . . . . . 36.—

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20.— М.
цілорічно . . . . . 40.—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1.50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Одн. примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Битва над Сочею.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 18. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Не сталося нічого особливого.

Від дня 17. липня, себто від дня побіди
під Зборовом, союзники забрали в полон 655
офіцерів і 41 300 мужви. Добича виносить 257
гармат, 546 скорострілів, 191 метавок мін, 50.000
крісів, великі припаси муніції, 25.000 газових
масок, 14 панцирних самоходів, 2 панцирні по-
їзди, 6 навантажених поїздів залізничних, 26 льо-
комотив, 918 вагонів, кілька літаків і значні
припаси поживи.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Вчора в полудне на фронті над Сочею
розпочалися тяжкі артилерійські бої,
котрі нині рано захопили весь фронт між Мрзні
верх і морем. Огонь італійських гармат і мета-
вок мін сягає далеко за нашу стрілецьку лінію.
Наші батареї відповідають і стріляють проти
зборищ військ за італійським фронтом. В Ка-
ринтії і на тирольській границі не сталося ні-
чого важного.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 18 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського на-
ступника престоло Рупрехта: На
полі битви у Фляндрії зюглась боротьба арти-
лерії на побережжю й на північний схід від Іпер-
знов до найбільшої нагальності. На інших міс-
цях був огонь менший, чим попередніми дня-
ми. По обох сторонах залізничної лінії в Безінг-
до Штаден виконав неприятель пополудни не
надійно сильний частинний наступ, протягом
котрого по завзятій боротьбі втрачено Лянге-
марк. Занимаємо становище, що перебігає пло-
ским луком поуз села. В Артезії під ослоною
сильного огня артилерії усталились в поготивлю
англійські наступаючі війська. Наш несучий зни-
щений огонь не дозволив розвинути наступови.
Вночі відперто слабший напір неприятеля.

Група військ німецького на-
ступника престоло: На Шіен де Дам оживле-
на діяльність артилерії коло Черни. В західній
Шампанії, особливо в Кайльбергу, на південний
захід від Мароквіль на північній фронті Верде-
ну огнева боротьба знов розпочала ся в по-
лудне зі всею силою; набравши сили, тривала
аж до пізньої ночі. Летуні й обронні гармати
струглили 26 неприятельських літаків і 4 бальони
на припоні, які серед полуміни опали. Поруч-
ник Достлер зістрілив 26, вступник офіцера
Міллер 22, а поручник Контерман (23 і 14 ба-
льон на припоні) 29 і 30 противника у воздуш-
ній боротьбі.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між Балтійським і Чорним морем велась
дрібніша борби на полі перед позиціями, огонь
був по більшій часті уміркований. Положене
незмінене.

Конець на стор. 2.

Подорож митр. Шептицького.

Берн (Шв.) 18. серпня.

(Тбк.) Гр. кат. архієпископ львівський гр.
Шептицький виїзав із Фрібурга до Риму.

Українське шкільництво на Волині.

Серед руїни — матеріальної і моральної —
що наслідком світової закрутки спала на нашу
любну й красну „незабутню Волинь, країну
словутню“, одно відрядне ясне явище можемо
з великою втіхою й радістю зазначити — се наше
рідне, українське шкільництво, що мов пишній
оаз серед дикої, неприкрашеної пустині вабить зір
і тішить душу кожного Українця.

Вже в самих початках окупації зроблено
заходи зорганізувати рідну школу в занятих
українських областях. Сею справою дуже живо
займався „Союз визволення України“, звертаючи
ся і сам і спільно з „Загальною Українською
Радою“ до мірдатних чинників з відповідними
представленнями. Але, на жаль, широкий програ-
мі діяльності, зачеркнений сими організаціями,
не судило ся справдити ся з незалежних від них
причин. Зі сторони компетентних властей не
знайшли вони не лиш похвату, а навіть зрозумін-
ня для сеї справи, такої важної не лиш для
Українців, але й для самої Наддунайської імпе-
рії. Всі найкращі, найоправданіші жадання
Українців стрічали дивний, неумотивований опір,
мов би Бог знав, яке „politiem“. Одиноким вислі-
дом сих заходів було вислане на займанщину
двох партій Українських Січових Стрільців, з
яких зтворено комісаріат у Володимирі Вол-
і Ковелі. Присутність у місті живих україн-
ських сил одначе допняла свого. Завдяки Стріль-
цям кінець кінців прийшло до заложення кілька
найкращих шкіл, у котрих здебільшого вчили сам.
Стрільці, а недовзі й спеціально спроваджені
з Галичини кваліфіковані учительки Українки й
пара місцевих наших людей. Тоді ж зорганізо-
вано у Львові за починком „Союза визволення
України“ спеціальне „Бюро культурної помочи
для українського населення окупованих земель“,
задачею котрого є опікувати ся шкільною спра-
вою — збирати гроші на ведення її, вишукувати
учителів, спроваджувати книжки й прилади і та-
ке інше.

З кінцем минулого шкільного року було
на Волині (в Ковельщині й Володимирщині) за-
галом 26 українських шкіл (24 початкових, дві
двокласові — у Матіїві й Устїлузі й одна 4 класо-
ва у Володимирі Волинським), через котрі пе-
рейшло коло 2 тисячі дітей. Деякі школи ви-
значали ся як на теперішні обставини дуже ве-
ликою фреквенцією, напр. через володимирську
школу перейшло 346 дітей, через устїлузьку
158, через матіївську 135 і т. д. Діти вчать ся
дуже охоче й учителі ними не нахвалять ся. Не
вважаючи на віддалене (ходять і з сусідніх сіл),
брак одіня й обуви, негodu, потребу в дома,
рууть ся вони до рідної школи. Учителських
сил було 31, з того 13 Стрільців, 10 Українок з
Галичини, 7 місцевих (5 учительок й 2 учителі)
і 1 учитель з австрійської армії. З того лиш три
школи, зглядно учительські сили тих шкіл були
на удержанню правительствених комісаріатів (у
Ковелі, Любоніві й Матіїві). Решта, поза стрі-
лецькими, була на удержанню „Бюра культурної
помочи“, котре підпомагало книжками й прила-
дами і інші школи. Крім шкіл подекуди про-
вадили ся курси неграмотних для дорослих, кур-
си німецької мови, а школярам треба було да-
вати убрание, черевики, а також їсти. (Недовзі
вийде з друку дуже гарне і докладне і. звідо-
млене найбільшої школи — володимирської ім.
Шевченка. Радимо всім набути се цікаве зві-
домлене).

Громадська ініціатива й організація скрізь
і завсіді річ спасення, тим більше в наших об-
ставинах, де поза нею нікому властиво займати
ся потребами й інтересами української людно-
сти займанщини. Де инде може виручити дер-
жавна організація, але, на жаль, на чолі австро-
угорської адміністрації нашої займанщини нема
Українців, що могли би „via facili“, силою своєї
присутности, по-

вести українську роботу. Навпаки, діється щось
цілком протилежне: всі окружні команди, а також
шкільні інспектори обсажені Поляками, про
відношене котрих до нашої справи — нема що
довго розводити ся.

Тому нема чого дивувати ся, що замість
православних священників Українців маємо Руму-
нів, що інспектор силує дітей Українців римо-
католицького обряду з української школи заби-
рати до польської, що з укр. школи інспектор
усяває мапу України, накидає польські друксор-
ти й біблії і т. д. Нема чого дивувати ся, що
власти не дозволили на відчинення у Володимирі
укр. гімназії, мимо того, що до того є всі у-
мови, і протримавши подане більше як рік, від-
повіли цілком на знаний галицький спосіб, по-
даючи як причини відмови: близький фронт, не-
спокійний час, недостачу кваліфікованих сил і
гарантії покриття коштів, невідповідність бу-
динку і т. д. Оскільки річеві є мотиви, зва-
жить кождий, взявши на увагу, що мало ся від-
крити лиш 1—2 класи. Ну, та супроти того, що
окружні інспектори й шкільні референти при
командах армій самі Поляки, мотивів може
знайти ся й більше й сильніших!

Ся обставина погіршуєть ся в значній мірі
ще тим, що завдяки російській евакуації Волинь
майже цілком остала ся без нашої інтелігенції,
без людей впливових і заможних, котрі могли б
піднести авторитетний голос в місцевих справах
перед військовою зверхністю. Правда, подекуди
полишили ся православні священники, але їх від-
разу відтранспортовано як підозрілих „russische
Rore“ до відповідних „інтернатів“, хоч уже той
факт, що вони не втекли, а лишили ся, міг би,
здаєть ся, добре про них свідчити. Латинських
ксьондзів, очевидно, не займано, хоч про їх
„орієнтацію“ можна би — неудо сказати.

Отже довело ся нести цілий тягар удерж-
ня й заосмотрення шкіл самому громадянству й
без того обтяженому різними невідкличними
потребами. І на сїм місци годить ся з подякою
ствердити, що наше громадянство охоче відгук-
нуло ся на заклик „Бюра Культурної Помочи“
й дало своїми жертвами змогу досі щасливо
поборювати матеріальні труднощі. В своїм часі
„Бюро К. П.“ оголосило в „Ділі“ докладне зві-
домлене з своїм приходом і видатків за час від
1. лютого 1916 до 1. січня 1917. За сей час ви-
дано на потреби волинського шкільництва по-
над 32 000. Охочі можуть дістати з Бюра К. П.
осібну відбитку свого звідомлення та надісланім
потрібної почтової оплати. З кінцем року Бюро
подаєть до прилюдної відомости звідомлене за
сей рік. Одначе в останнім часі потреби значно
перевисають ті фонди, якими розпоряджає
Бюро, а жертви тимчасом впливають в дуже
незначній кількості.

При сїй нагоді слід звернути увагу бога-
тьом особам, що вони даремно гнівають ся за
непоміщене відряду їх чесних імен в „Ділі“ в
рубриці жертводавців. Газета прецінь не може
заповняти ся тільки сею рубрикою й містити її
по стільки, по скільки є місце. Думаємо, що
амбіція побачити своє назвище в друку
повинна уступити на задній плян перед цілю,
на яку призначена жертва. В своїм часі одначе
всі жертви знайдуть ся в згаданій рубриці. Звер-
таємо також увагу, що оголошуване жертв
не безплатне. Друкарня цілком природно му-
сить за се брати оплату і Бюро хоч зі знач-
ним опустом платить за кождий рядок уміщу-
ваних виказів.

В касі Бюра тепер, з початком нового
шкільного року є всього 21.500 кор. (зложени
на книжочці вкладковій „Дністра“ ч. 9888), яких
абсолютно замало для вдержання шкільництва
навіть в дотеперішних мінімальних границях.
Супроти такого стану каси про розвиток уже
заложених шкіл і заснованя нових нема що й
думати, хоч з Волині й домагають ся від Бюра

К. П. саме розширення шкільної сіти з огляду на пробуджену у наших земляків охоту до рідної науки. А тут ще Бюро К. П. стоїть перед сумним фактом звинення стрільських шкіл з огляду на скасоване комісаріатів і відкликане — мимо заходів начальних українських організацій (Укр. Парл. Представництва і Союзу Визв. Укр.) не допустити до цього — учителів. Стрільців, удержане котрих нічого не коштувало Бюро. Треба би на місце їх дати цивільні сили, але на їх оплату нема грошей. А крім учительських сил треба ще й підручників, різних приладів, книжок до читання як шкільній дівчорі, так і старшим, бо люди, знищені війною, позабавлені найонечнішого, не в силі за все се заплатити.

Тож мусимо ми всі знову складати ся на добру, святу справу рідної освіти наших братів. Се наш обов'язок, наша повинність перед цілою соборною Україною! Щоб не закинули нам наші брати, що полишили ми Волинь в найтруднішій хвилі, серед руїн і знищення, в тій хвилі, коли наші національні противники всі сил докладають, щоб довести, що Волинь властиво не наша, а їх! Аджеж усі ми читали, що Поляки зложили чималий фонд для по ираня свого шкільництва на Волині (500.000 кор.), що інспектори стягають вже для цих шкіл учителів, що у Володимирі з дозволу властей повстала „Mascier Pol-ka“, а як доведемо ся, уже постарали ся Поляки для волинських шкіл о військових учителів Мазурів, котрі мають б.ти по українських селах. Супроти всього того годі нам сидіти за лежачи руи і спокійно правдивляти ся чужою нещадній робітні на нашій — не своїй землі, потішаючи себе тим, що однакво се не вдержить ся. Не хочеть ся вірити, щоби наші люди і наші інституції, котрі прецінь отрафили зібрати показний фонд ім. митрополита Шептицького, до справи не менше важної, правда неосвяченої блискучим іменем, не змогли зібрати бодай по ловини того фонду. Чейже збираємо не для особи, а для діла а діло духового життя прибитого, знищеного й опущеного населення, здається, так само заслугоє на наше найгорячіше спочуте і як найкоршу поміч! Сповнімо ж свою повинність, збираймо гроші на рідну волинську школу! Нехай наші інституції фінансові відгукнуть ся на се так, як відгукують ся на інші народні цілі, нехай наше духовенство по містах і особливо селах зарядить зборки по церквах на сю ціль, нехай всі наші люди принесуть свою лепту відповідно до своєї спроможности — і наше шкільництво на Волині й в наступаючій шкільній році успішно сповнить своє велике завдання, будучи свідомість національну й огріваючи прибитий наш народ світлом рідної науки!

Жертвуй мож на українські школи на Волині!

Адреса Бюро: Львів, ул. Чарнецького 24, куди й треба звертати ся в усіх шкільних справах. Грошеві жертви посылати на вкладкову книжочку „Дністра“ ч. 9838, а всякі інші — оджею для дітей, книжками (бажані особливо популярні книжки для дітей і народу), на імя завідателя Бюро Вол. Дорошенка, ул. Чарнецького ч. 24.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ

з 18. серпня.

Початок 21. стор. 1.

На фронті архикн. Йосифа дня 16. серпня наступ австро-угорських військ на південь від Гроцешті мав повний успіх. Приступом викинено неприятеля з укріплених становищ. Крім кровавих втрат забрано неприятелеви понад 1600 бранців і 18 скоростріль.

Від початку операцій на Сході, т. є від д. 19. липня полонили союзні війська у Східній Галичині, на Буковині і в Молдавії 655 офіцерів і 41.300 жовнів та здобули 257 гармат, 546 скоростріль, 191 метавск мін і 50.000 крисів. З воєнних матеріалів добуто: великі припаси амуніції, 25.000 газових масок, 14 панцирних самоходів, 15 тягарових самоходів, 2 панцирні поїзди, 6 навантажених залізничних поїздів, а крім того 26 льокомотивів і 218 залізничних вагонів, кілька літаків, велику кількість возів і великі припаси поживи.

З особливим признанєм треба піднести, що в часі останніх боїв амуніційні колюми, трени, війська залізничні і автомобілів, мимо великих трудів, під кожним зглядом сповнили свою так важну для ведення боїв задачу удержання комунікацій на фронті і з фронту. Дякуючи мудрим зарядженням, вірному сповнюванню обов'язків офіцерами, урядниками й жовнірами, можна було планоно перевести всякі пересування військ і на час заосмотрити війська в борбі в кожній порі потрібними доповненнями амуніції, живоности й иншого воєнного матеріалу. Доконано того на Заході, мимо неприятельського огня, що сягав через кілька становищ далеко в область за фронтом, на Сході мимо всяких перешкод, які насували відносини терену, погода і великі знищення.

Віднова російської армії?

Петроград 18. серпня.

(Тбк.) Нач. вожа Корнілов в розмові з дзєвнягарами висловив надію, що з зарядження, які він саме предложив до затвердження правительству, доведуть до повної віднови армії. Сказав також, що слід числити ся з військовими операціями на велику міру на румунському фронті і на інших фронтах, особливо на північній. Можлива також скомбінована акція сил сухопутних і морських. Зимово кампанія неминуха.

Відозва У. Ц. Р. до населення Волині і Поділя.

БЕРН, 18. серпня. Українське пресове Бюро доносить з Києва під датою 15. с. м.: Українська Центральна Рада видала до населення Волині і Поділя відозву, щоби в разі окупації

не опускала місць замешкання. Рада запевняє, що пожалування гідні виборки, які трапляли ся в часі останнього відвороту російської армії, не повторять ся, бо захоплено ся всяких середників, щоб унеможливити непотрібне й самовільне нищення та після спроби удержати порядок.

Вісті про митрополита гр. Шептицького

Перепони в подорожжю митроп. Шептицького до Риму?

ЦІРІХ. (Тбк.) „Zuercher Nachrichten“ доносять з Фрайберга, що Італія відмовила митрополитови Шептицькому дозволу переступити італійську границю.

БЕРНО. (Тбк.) „Gazette de Lozanne“ доносить, що митрополит гр. Шептицький не їде до Риму, але до Ейнзідельн.

Місія митрополита Шептицького.

БЕРН (Тбк.). В часі свого побуту в Фрайбергу архиеп. Шептицький уділив розмови співробітникам „Journal de Geneve“. Архиепископ заявив, що похибкою є лучити його подорож з політичними намірами, бо політика, се не його річ, так само, як не до него належать мирові задечі. Він займається виключно справою зближення церкви Заходу з церквою Сходу, яка лежить йому на серці; се задача, яку він собі визначив, не одержавши в тім ділі місії від нікого. Не ограничується се лиш до питання церкви Українців і Білорусинів в тих областях Росії, де уніятська церква гноблять російські владки, але обнимає також ідею з'єднання всіх християнських церков, а головно приближення церкви римо католицької і православної. Се послідна, яка переходить під сю пору поважне пересиле, не, не відноситься ся до уніятської церкви ворожо. Уніятська церква, хоч мала і слаба, дякуючи своєму відрубному становищу, надаєть ся до dokonання діла з'єднання.

Приняте в честь митроп. Шептицького

Граф Тишкевич видав в Львові в честь митрополита Шептицького принате, на яке прибуло кількох Українців, Поляків і Литовців.

Приготованя до соціалістичної конференції в Стокгольмі.

СТОКГОЛЬМ. (Тбк.) Організаційний комітет робить ревні приготованя до конференції. Подана свого часу вістка, що конференцію отворить Чхеїдзе, в сути річи потверджується. Брантінг і Троелстра будуть кермувати нарадами. На конференції буде 150 учасників, наколи будуть усунені паспортні перепони. Наряди вести муть ся в мові німецькій, французькій, англійській та російській. Комітет наїєть ся, що англійські і французькі соціалісти возмуть участь в конференції.

НЕСПОДІВАННИЙ ШЛЮБ.

— Бачиш, любко, про сні є дещо в святих книгах тільки не в тих, а в інших. Бувають сні від Бога і від нечистого. Оге, що то бі снілось про змійже, те, може, й від Бога, бо ти й дійсно в той день несподівано повинчалась, а про куну — то від нечистого і ти забудь про сю нїсенїтницю. А що Максим давав тобі гроші на подзвіня, те значить, що його грішна душа молитов просить. Так тиж віднесла до церкви кухлик меду, то будуть його поминати цілий піст, от йому й на тім світлі полекшає. А ти облиш про його й думати.

— Я вже думаю не про його, а про тебе, що який ти в мене вчений та розумний. От як би й мені навчитись письма! Як ти гадаєш, змогла б я стати письменною?

— А чому ж ні? Хочеш, я буду тебе вчити?

— А не вийдеж у нас така наука, як у тій пісні:

Учив мене письма д,
Та й не вивчив ніяк:
Каже мені: Буки-аз,
А я йому: „Цілуй раз!“
Каже мені: „Єр ери,
А я йому: „Пригорни“.

— Як будеш пустувати, то я навколїшки тебе поставлю на гречку, а то й „субітково“ дам.

— Так би я тобі й корилась! Ні, серце, не про те я вже думаю, а про инше: де ми подїнемось, як дївир Василь хату одбере? Зу-

стрів мене вчора на базари тай каже: „Тепер ти, Ганко, маєш чоловіка, то йди до його жити, а братове дворище — моє, я й позиватись за його буду“. Ну, де ми подїнемось голубе?

— Ой маємо про що журитись! — засміяв ся Андрій. — Наймемо у когось хатину, пски зберемось на свою власну; будемо обое заробляти, то й не будемо нужди знати. Аби ти мене вірно любила, а про решту мені байдуже! Але слухай на кого то собака бреше?

Ганка схопилась до вікна, та й каже: — Се їде до нас крамар Дем'ян Запорожець, що рибою прасолує. По якій же се потрібі?

Рипнули сіневі двері і в хату ввійшов огрядний чоловік в міщанським убранню, підпезаний червоним поясом.

Він довагом зняв шапку, поставив у куток між кочергами товстий ціпок та тоді вклонив ся й промовив:

— Здорова була Ганко Павлівна й ти пане дяде. Поздоровляю вас з святим постом. Та вас так треба ще й чесним шлюбом поздоровити. Ну, щастя вам Боже на все добре.

— Спасибі, — відповіли господарі. — Сідайте будь ласка, милим гостем будете.

— Навряд, чи буду я вам милим гостем промовив Дем'ян, — а тільки вибачайте, я в тому не винен; кажуть, як на осла, що навантажать, те він і везе. Ось яке діло; кланяєть ся тобі, Ганко, твій чоловік, чи як тепер він тобі приходить ся, Максим і передає через мене гостинеш.

— Який Максим? — з жахом крикнула Ганка

— Хіба він живий? Адже ж казали...

— Живісінький, (як) от так, як ми з тобою. Та от я тобі краще порядку розповім. На

всеїдній були ми з нашим же полтавським крамарем Кирилом Мощенком в Січи по нашому промислу, їздили вяленої риби купувати то-що, а під той час коли приїхав Максим з Папушиного зїмовника, де він давно уже оселив ся. Він телер справжній січовик, бо приписав ся до Урманського куреня. Почувши, що приїхали полтавські крамарі, він у пушальну неділю прийшов до нас з хлібом та й питаєть ся: „А як там проживає моя жінка Ганка?“ А я жартуючи й кажу: „Що ж, пішла чутка, либонь ти вмер, так Ганка замуж лагодить ся“. Він на се нічого не сказав і почав розпитувати про свого брата Василя та про інших родичів. Недовго й посидів, спитав, коли ми думаємо вертатись до дому і поїхав до свого зїмовника. А в вівторок на масниці вдруге до нас навідав ся, поклав на стіл гроші та й каже мені: „Поклонись від мене моїй жінці Ганці Павловній і на знак того передай їй отсі гроші дві копійки на колачі; а ще поспитай, чи відбрала вона сукно на портище, що я переслав їй через людей? Як що відбрала то нехай мене сповістить і пришле мені сорочку й рушник“. Отсе й тільки моєї повісти. Ось і ті гроші, що Максим передав тобі. А по сій мові будьте здорові. Прощайте!

Дем'ян витяг з кишені дві копійки, поклав їх на стіл і не хапаючись взяв ціпок, надів шапку і вийшов з хати.

А в хаті лишили ся господарі, німі й не рухомі, більше подібні до кам'яних статуй, ніж до живих людей.

Стали давонити до Служби, та Андрій навряд чи й тямив, що то дзвонили в його церкві.

ВСІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ до народних і середніх шкіл

- має на
- складі -

Книгарня

— Наук. Тов. ім. Шевченка —
у ЛЬВОВІ Ринок ч. 10.

IVB 3 ?

Послідні вісти про війну.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа дня 18 серпня ве-
дє: Борьба артилерії у Фландрії в Артоа, над
Еною і коло Вердену.

На Сході нічого нового.

ВІДЕНЬ. (Тбк.) З воєнної пресової квати-
ри доносять: Південно західний фронт: Від вче-
ра по пол. в ході борба артилерії над Сочею.
Змагала ся вона сильно над вечір.

Італійці острілювали головню область мо-
стового причілка Тольмен включно до Монте
Санто. Також в ночі їх артилерія не спочивала.
Нині сильний огонь неприятельської артилерії
(звертає ся вже на 60 км. фронту від Мрзлі
Врх до моря) і метавок мін. Є се повільний,
плянний огонь знищення, який звертає ся го-
ловню на найпереднійшій лінії проти мнимих об-
ластей військових зборищ, становищ батарей і
місць команд. Італійці пробували кількома на-
воротами також наступу газами.

Східний фронт. На румунським фрон-
ті союзники легко відперли слабі частинні на-
ступи між долиною Сушіти і Тротуш. Неприя-
тельська артилерія відзивала ся зі змінною си-
лою. Слабий нічний наступ в долині Ойтов від-
перто зовсім. Німецька батарея цілним вистрі-
лом повздержала поїзд на північ від Галача
В Карпатах безнастанно паде дощ.

Цісарський приказ

ВІДЕНЬ (Тбк.) Цісар видав ось такий пи-
сьменний приказ: Богато з моїх хоробрих жов-
нів опустило боєвий фронт, понісши рани,
заки мали ше нагоду заслужити собі на відзна-
чене за хоробру поставу. В подібнім положенню
є також і ті, що з причини воєнних срудів захо-
рували, понесли на своїм здоров'ю тривалі шко-
ди, а тепер мусять оставати далеко від бороть-
би. Моїм бажанєм є, щоби ті хоробрі одержали
зовнішню відзнаку. Поручаю шефовой генераль-
ного штабу, Моїм військовим міністрам і коман-
дантам маринарки, щоби вони поробили пропо-
зиції, що до переведення Мосей волі

Замкнене французької границі.

БЕРН. (Тбк.) Після дневників замкнене
французької границі триває даліше. Перепуска-
єть ся тільки дипломатичних кур'єрів. Рівно-
часно замкнено також границу французько
швейцарську. Те вказує на перепроваджуване
військових заряджень.

4. ки счеда.	Пам'ятайте про жертви	у Львові.
	на фонд укр. жур- налістів ім. Яросл. Весоловського 10.500	
4. ки счеда.	на пам'ятник - бл. п. Яросл. Весоловському 4.000	у Львові.

НОВИНКИ.

Львів, 18 серпня 1917.

— Чи буде у Львові яна бурса? Нам пишуть:
Убогі родичі, які при помочи львівських бурс
мали давнійше змогу псислати діти свої до
середніх шкіл, мають великий жал до дотич-
них кругів, що від двох літ не побав ніхто о
отворені у Львові бодай одної бурси. Дирек-
тор перемиської гімназії, якому залежить на
фреквенції і здоров'ю молодіжи, потрапив
отворити аж три роди бурс, від найдешевшої
до найдорожшої, крім сего отворив дешеву
кухню для учеників, так що навіть крайній бі-
дак має змогу післати свою здібну дитину
до школи; тимчасом у Львові нема кому заня-
ти ся тими справами, мимо того, що є там
близько 50 професорів середніх шкіл! Не по-
може заслонюватись тяжкими відносинами,
апровізаційними трудностями, то що, бо такі
самі трудності мали польські бурси, а таки бу-
ли чинні, впрочім і у нас існували деякі інсти-
туту, сирітські захисти, захоронки, навіть вака-
ційні оселі, які поборили всі трудності і дали
удержане своїм вихованкам. Але се коштує до-
волі клопоту, праці і личного пожертвованя
кількох одиниць, — а чейже між кількома де-
сятками „заводових педагогів“, яким добро мо-
лодіжи повинно би лежати на серці, найде ся
кількох, що здобудуть ся на таку жертву. Мо-
же би президія „Учительської Громади“ зволила
вплинути на дотичні чинники і промовила їм

до амбіції, нехайби зробили щось бодай для
своїї молодіжи. Час короткий, серпень кін-
чить ся.

— Відносини в „нашій“ шкільництві. Нам пи-
шуть: В одній підльвівській повіті є громада М.
У ній мурована, одноповерхова, прегарна шко-
ла з українською викладовою мовою. До річи
сказавши, ся школа повинна бути 4-класова,
бож стація в місци, до пов. міста п'ять мінут
їзди, а до столиці краю три милі. Та лишім се
на боці. В селі є управитель школи з роду Ру-
син, але з його українського роду він стидаеть
ся і відхрещуєть ся як чорт від свяченої води,
на Українців як найбільший ворог уїдає, з се-
лянами поводить ся брутально, немилосердно та
тероризує і то лиш тому, бо нині в громаді
всю власть в руках цушко тримає і нею з ніким
не поділить ся. В громаді він є: підвійтом, пи-
сарем, асесором, лиш не учителем. Школу здав
на другу силу, панночку Польку без найменшої
енергії, так що та школа через цілий рік Божій
світить пустою. Бож і самі селяни кажуть, по-
що нам дітий до такої школи еислати. І так
там, у тій школі дитина нічого не навчить ся,
бо п. професор волить пересидіти кілька годин
в коршмі, як у школі. Се факт! В другім селі
також не инакше. Є дві учительки, обі Польки.
Вони зовсім без церемонії говорять, що учить
ім таки не хочеть ся. По що? І так „wojnal“
Зрештою сам п. інспектор говорить, що „oby-
watelskie sprawy“ (розумій: громадська писарка
то що) перші, а школа?.. По що українському
селянинові і українській дитині школа? На що
книжка і провіта?.. Коли найкраще буде, як
жителю, господар української землі, буде тем-
ним „руським Іваном“ до суду-віку. Переїдьте
ся по українських повітах у східній Галичині, а
таких квіток на нашій шкільній, безпросвітній
ниві знайдете без ліку. Питаємо: Чи по інших
провінціях Австрії, а хочби і в зах. Галичині па-
нує таке царство тьми, чи ми одні і що до сего
становища і становити мем дальше в цілій ав-
стрійській державі виімок?..

— Інтелігентна хруніда. Нам пишуть з міста:
Перед війною появлялись бувало під сим со-
ромним заголовком вісти, що сей або той ін-
телігентний громадянин не шанує своєї рідної
мови і на лад хрунів послуґуєть чужою в при-
людних виступах. На щасте такі случаи бували
чим раз рідші, а вже тепер, де нарід наш пе-
рейшов в часі війни таку гірку школу життя, де
навіть найзгідливішим зачали ствиратись очи,
здавало ся, що ніхто з інтелігенції не допустить
ся такого грубого промаху, щоби на своїй рід-
ній землі стизав ся своєї рідної мови. На жаль,
того рода випадки ше таки лучають ся і то
між священиками, які повинні бути взором для
других. До занотованя маємо покищо два ви-
падки в Старо Самбіршині, де ks. Piotr Kni-
azyński, gr.-kat proboszcz w Tysowicy і ks. Leon
Szumski, administrator w Strzykach, стидають ся
своїї рідної мови і в переписці з будівельною
експозитурою в Ст. Самборі послуґують ся чу-
жою. Чому, не знаги. Експозитура приймає без
найменшої трудності українські письма, виста-
вляє українські квіти, послуґуєть ся українськи
ми сторонами українською мовою, на таблиці є
поміщена також українська напись, а в торже-
ственні дни повіває на ній також українська хо-
ругов. Причина отже лежить в самих згаданих
księżach. Можна догадувати ся, що ks. Piotr
Kniazyński, декорований недавно золотим хре-
стом хоче тим способом мати марку „go-za-
dnego“ при стараню ся о парохію цісарського
надання. Але щоби молоденький, що йно почат-
куючий саяшеник, як ось ks. Leon Szumski, не
мав національної амбіції і вже пускав ся на ли-
зунство, се дуже замітне, такий чоловік готов
зайти дуже далеко. Найсумнійше однак те, що
він навіть не узнє свого промаху, є вдоволе-
ний з себе і каже, що добре на т м вийшов,
бо за се вибудували йому стодолу! Отже за
стодолу проміняв рідну мову, а як би так були
добудували ше який хлівець, то певно був би
готов виречи ся і рідної мами! Гарна етика.
Але ми сего терпіти не будемо; коли домага-
ємо ся характерности від міщанина і селянина,
то маємо право вимагати в першій мірі від про-
відника народа, длятого кожде таке лизунство
будемо безпощадно п'ятувати, нехай всі зна-
ють, з ким маємо до діла. Про других, що та-
кож не шанують своєї мови в переписці з вла-
стями, напишемо другим разом.

— В справі бібліотеки для молодіжи. До пору-
шеної п. д. ром Чайковським справи хоч доки
нути кілька уваг про річ, котра в житю нашої
молодіжи відіграла визначну ролю. На два ро-
ки перед війною розпочалась поширювати у нас
вельми хосенна організація „пласт“. Головно в
польських гімназіях мала вона чимале значіне

для нашої молодіжи; крім того дала вона дещо
знання для світової бурі потрібного. Організація
росла скоро серед мужеської і жіночої молоді-
жи, чого доказом були з'їзди пластових відпо-
ручників у Львові в днях 1. і 2. лютого 1913 і
здвиґ у Львові. В страшних часах теперішньої
завірухи організація не зникла, хоча і не роз-
виваєть ся вже як слід. Тут і там існують пла-
стові гуртки. Але так для духового життя пла-
стунів, як і для самого розвою організації по-
трібні конче відповідні кружки, а головню ча-
сопись. Теми є вельми ржнородні. Коли оми-
немо вже розвідки про сугь самої організації,
то для пластунів потрібні також короткі жите-
писи наших великих людей, про котрих іменах
називають ся куріні, статі про алкоголь, пер-
шу поміч самаританську, розвідки із природо-
знавства, та на всі інші теми, як пр. суспільні.
Матеріалу отже досить, а поки що зроблено в
тім напрямі дуже мало. Вийшла брошурка д. ра-
Тисовського „Пласі“, котра є лиш докладним
поясненім статута організації і П. Франка: „За-
бави і гри“; крім того час від часу находили
ми коротенькі статі в нашій пресі. А все те ше
перед війною. Були також прсби видаваня не-
періодичної часописи, але не доведено до ціли.
Пластові гуртки по фєріях поширять ся певно
дальше. Видаванє часописи стає справою пеку-
чою тим більше, щоби надати організації на-
лежний напрям. Бо в противнім разі, хто зна,
чи вона не вихнеть ся і зійде на бездоріжжє.
Постанови декотрих пластових організацій сьо-
вязують кожного члена передплачувати свою
часопись. Се можна би також у нас примінити.
Очевидно, ціна мусить бути дуже мала, а ви-
давництво поперти повинні дорогою пресового
фонду учительські круги і ті, що пластовим ру-
хом интересують ся. А часопись, хочби виходи-
ла лиш раз на місяць, виповнила би велику
програму для нашої молодіжи. Крім того з
огляду на таку ржнородність тем могла би по-
давати духовий корм і для не пластунів, а ви-
давці мали би працю дуже вдалу. Над сєю
справою треба конче застановити ся, бо вона
є дуже важна і о кількох можности вже з по-
чатком нового шкільного року видавництво по-
чати. — М. Явеський.

— Здвиґ польських соколів в Берліні. На пло-
щі переґоновій відбув ся в Берліні минулого
тижня 17. здвиґ V. ссюза польських соколів на
Німеччину. Польські часописи доносять, що
здвиґ відбув ся серед великого ентузіазму, який
виявив ся особливо підчас вправ ксиснерів, оді-
тих в селянські строї ржнних околиць Польщі.

— Пробні стріляння під Львовом. Команда мі-
ста оголошує: В понеділок 20. с. м. буде між
12 і 1 год. в полудне пробне стрілянє. Повідо-
мляєть ся людність, що стріли будуть іти з
горба Вісньовського до ліса в Брюховичах.

— Особисті вісти. Капітан аудитор Йосиф
Бурачинський іменованій військовим прокурато-
ром у Львові.

— При тов. Українська Ризниця в Самборі о-
творено дня 15. серпня 1917 р. паперовий від-
діл, багато заосмотрений у всі шкільні та кан-
целярійні прибори. Ціни можливо найнижші.
Належить надіяти ся, що Вп. учительство, уря-
ди парохіяльні та адвокатські канцелярії scho-
чуть зі своїми запотребованями звертати ся ви-
ключно до своєї інституції і переведуть на ділі
клич: свій до свого! — Дирекція. 109 3—3

Нові книжки і виданя.

В. Левинський: „Царская Россия и украин-
ский вопрос“. Женева, 1917, ст. VII + 104 + (4),
ціна 1 фр. 50 сент.

Брошура В. Левинського має інформацій-
ний характер і написана з цілю, як се зазначає
сам автор у передмові, „прийти на поміч бажан-
ню багатьох російських соціалістів, котрі часто-
густо всі недостачі (?) у відно-инах великорусь-
кого громадянства до українства поясняли ви-
ключно незнайомістю його з українським пита-
нем“. Очевидно що се лиш викрут панів Росі-
ян, котрі досі нічого не хотіли знати про нас,
бо „malovazhili nas як „quantité negligible“. І з
сього погляду всі стараня В. Левинського про-
світити темних російських товаришів, розумієть
ся, не осягнули би ціли. Кілько то вже було на-
писано Українцями брошур про український
рух, виходить навіть спеціальна часопись „Укра-
инская Жизнь“; однак все надаремно — мимо
всього панове Росіяни, від ескеків почавши, а
скінчивши на лібералах, закривали ся незнайо-
містю. Дієть ся тут так само, як з нашими спро-
бами просвітити австрійських політиків. Мимо

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видан.). Квигарська ціна у Львові і на провінції **К 2** —, з поштовою персилкою на поштові почти **К 2.20**, на звичайні поручення **К 2.50**. [5 шт. К 10 —, 10 шт. К 18 —, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за **К 1** —. Перли, шутки та вигадки, ціна **К 1.20**. — Замовлення і гроші належить надсилати на адресу: А. Окпиш, Львів, Кадецька 4 86 4 20

цілої повени мекоріялів, брошур, книжок і газет всякі „міродатні чинники“ в д урядовця міністерства до „амого“ товариша Адлера чомусь завсіди непоінформовані, або поінф. рмовані цілком на відвороті,

Але не зважаючи на се, мусимо писати й ширити літературу про свою справу, хоч-би нераз головним споживачем її було таки само наше громадянство; все ж може хтось просвітить ся, або бодай не закине, що не може звідки поінформувати ся. Тепер, коли український рух так могоучо пішов вперед на російській Україні, що з ним мимоволі мусять числитися всі Росіяни, брошура В. Лезинського готова сповнити покладані на неї автором надії і в добрий час, бо брошура незла і її можна сміло поручити задля сього.

Складається вона з шести розділів: 1) Історична боротьба Росії й Польщі за пановане над Україною; 2) Українська народність в рамках російської державності; 3) „Довершене діла“ великого князя Івана Калити; 4) Велико-руське громадянство й українська справа; 5) Вплив російської державності на українську національну думку і 6) Закінчене, в котрім автор розправляє ся з всіми дотеперішними орієнтаціями України.

З огляду на свіжість матеріалу брошура В. Лезинського може бути добрим доповненням до своїх попередниць. Деякі розділи, спеціально 4-ий і 5-ий не без користі прочитає й кожний український читач. Дуже цікаві ті сторінки, де автор цитує погляди Леніна на українську справу, котрий дуже енергійно виступає проти душителей України, або енергійні слова Винниченка з приводу словутньої балаканки російських радикалів різної масти про „непогрібність“ національного питання (ст. 55—59). На жаль, через брак місця годі їх нам туг навести.

Написана брошура гарячо, але безпретенсіонально й зі знан.м річи. Зауважили ми тільки дві помилки: В. Лезинський помшав старого критика і публіциста 70 рр. А Мількова, з котрим полемізував Драгоманів, з теперішнім провідником кадетів істориком П. Мільковим (дор. ст. 49); невріне також твердження, немов би то стаття Драгоманова „Пропавший час“ написана перед смертю (ст. 86) — аджеж Драгоманів хотів її умістити в „Громаді“ і вже був видрукував, але не пустив в світ.

Вол. Дорошенко

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

Пяткова Система.

Григорій Дзюбанський і 40 К: Євгенію Филиповичеву в Бориславі, Євгенію і Касю Гавриляківну в Волянці, Максимиліана Шевчука в Тернополі, Петра Богатюка ц. к. стражника скарбового в Сергії водній. — Софрон Добрянський конципіст дирекції почт 20 К: кличе всіх товаришів, що здали іспит зрілості 1907 р. в українській гімназії в Коломиї, — Гробельський Осип поручник 20 К: над поручника Шашкевича 58 п. Люблин, надпоручника Глуховського 58 п. Люблин, поручника Зіпсела Дольха 58 п. поручника Липчука Дмитра Закопане, Лукаша Матія 37 Н. I. D. Komdo

О П О В І С Т К И.

Неділя, 19. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: 11 Н. п. С. Пр. Г. — римокат.: 12 Н. по З.

Завтра: греко-кат.: Д. мета. — римокат.: Стефана к.

Позавтра: греко-кат.: Ємліяна еп. — римокат.: Іоанни Фр.

Михайло Терлецький і Марійка Львівна складають місто повідомлень про своє вінчане, яке відбуло ся 16. серпня у Львові, 250 кор. на „Волинські школи“.

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі роювні спілки конечно подбати про те, щоби готівка у людий без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вклади, виплачувати вклади в рамках мораторі (по 100 К на одну книжечку на один місяць) зглядно після спроможности, стягати уділені позички покриваючи в першій мірі відсотки, які тепер передаються ся в часі п'ять і пів року. Стопу процентова від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї стілкової централі, до Краєвого Союзу за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Саєвич. 75—В.

5—20

Під Крилами Церков

Є се літературна ластівка, яка залетіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (ганок).

Подяка. Українська Культурна Рада у Відні вислала даром для українських шкільних курсів в ц. к. таборі виселенців в Гмінді Д. Ав. на нагороду пильности окопо 200 примірників книжок вланого накладу: Союза визволення, причім кількадесят мап оглядових українських земель і 3500 штук шкільних повідомлень для управи школи. За се підписаний складає отсий публично подяку. За управу українських шкільних курсів в ц. к. таборі виселенців Гмінді Д. А. 12. серпня 1915. — Гарматій Лука, управитель курсів.

Вісипи в приватній українській гімназії в Яворові дня 1. і 2. вересня; вступний іспит до I-го кл. 1. вересня о 9-ій рані; вступні іспити до II—VIII кл. від 5—10. вересня, Рік шкільний починає ся 3. вересня.

Для учеників гімназії буде отворена бурса і дешева кухня. Зголошення до бурси належить вносити до кінця серпня на руки дирекції.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Андрій Осадців, син Федя з Хомяківки і Андрій Голадрига, його вяті, оба з повіта чортківського, подають своїм і знакомим до відома, що тепер они перебувають в таборі виселенців в Гмінді Іх адреса є: K. k. Barackenlager, Gmünd (N. Oe.) Bar. 117. 114 2—2

Денис Олійник, респіцієнт сторожн скарб. з Шияло-зець, пов. Густяга тепер Вольбром Кор. Польське, пошукує своєї же-ни й сифа з дїтьми Ольгою і Славком. Хтоб знав про Іх місце побуту, аволють ласкаво донести на повисшу адресу. 117 1 3

Оголошення.

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО

тоалетових мид, перфум, заграєничних вод до уст і волося, крему до зубів і шкіри, як також різнородних средств тоалетових.

Й ХОМИШ & О. ПУТТЕР

Львів, Сикотуська 2.

110 2—5

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Savon“, пакет за 1.20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланням належитости і 40 с. на порто. — Одиноке заступство S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7. 70 10—30

Глядаю Інструктора на цілий рік до науки трох дітей в III і I кл. — Зголошення з поданем услів'я слати на адресу: о. А. Адриєвич, Деревня, п. Турванка коло Жовкви. 118 1—1

ЮЛІАН ДОМБРОВСЬКИЙ у Львові - Академічна 2. від ми гах літ шарокзівний одинокій в Галичній „Магазин годинникарсько-ювілерський“ получений з двома робітнями. Купує: брильянти, перли, золото, срібло і инче, різнож міняє старі дорожчіяности на нові. 120 1—5

Інструктора на село до священ. дому до 2 учеників гімназ. (кл. III і V.) — глядаю сей час. Услів'я листовно. Зголошення до Адм. „Діла“ під: Інструктор 2 „В“. 5—?

Панночки на станцію приймає Варвара Олейніц — Львів, Пекарська 51. 96 2—2

Ученики знайдуть приміщене в хаті урядника укр. інституції в середмісті. Родительська опіка і догляд. —

— Часть заплати за станцію в натураліях. —

Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. Н. 11—?

Пошукую учителя для трьох дітей (I II і кл. гімн.) на цілий рік. Услів'я після умови. о. Іван Худик в Жабчи, п. Острів коло Сокаля. 111 2—3

Приймуть ся оейчаю:

1. інелігентну панночку до веденя паперового склепу;
2. здібного рів'ябара.

Зголошення під адресою:

УКРАЇНСЬКА РИЗНИЦЯ

1095 2—2

в Самборі.

Куплю дивани, перські, також ушкоджені. Прошу написати і означити час, зголошу ся точно. С. Вольска, Ягайлонська 4. 102 2—2

КАВАЛЕР на оядовім становищі, літ 31. здоровий, від війска звільнений, не інвалд, оженившись з панною або вдовою. Посаг і фотографія пожадає. Аноніми до коша. Зголошення до 1. вересня с. р. до Адм-ністрації „Діла“ під „Легідний“. 122 1—3

Вправного інструктора

до приваисти VII-ої кл. гімназіальної глядає Уряд парохіяльний в Підлубах, пп. Прилбичі. 121 1—4

Семинаристка шукає пенсії на селі до шкільних народних на цілий рік. — Ласкаві письма слати на адресу „Семинаристка“ poste restante Рогатин. 123 1—1

Замовляйте і купуйте худобу на годівлю!

Краєвий Союз для збуту худоби

у Львові, вул. Зморозича ч. 20.

переводить закупно годівляної і ужиткової худоби. 113 3—3

Просить ся Хв. Спілки для збуту худоби і кружки Сільського Господаря, аби в своїм окрузі негайно повідомили о сім місцеве населене, прийняли зголошене та всі замовлення з докладним залоданем рефлектантів, місцевости і рода худоби як найскорше переслали Краєвому Союзови.

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вклади щ денно в годинах урядових. Вклади опрощеноу на 4% починаючи вже від слідуючого дня по дни зложеня аж до послідного дня перед днем відобрава.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в каті товариства, почтовий переказами, грошевими листами, чеками поштової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадає безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, й на есконт векслів. Справи позичок поладжуєсь можливо скоро.

Посередничать у виедчуваню позичок з Гал. Военнім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшки. Народний Дім, I пов. щаденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділей і українських с'ят.

Після §. 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вклади в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлі надають ся до льокації пушляних, фондційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пушляну обов'язку. III. 64—?

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Рикон 10., II. пов.

Конто пошт. шадн. 26.726.

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20— М.
цілорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 150.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Вдає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Одинайцята битва над Сочсю. Битва під Верденом.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 20. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Коло Морацешті німецькі війська в нинішніх боротьбах взяли зеш 2000 бранців. Коло Гроцшті над Ойтоз і на захід від Окни австро-угорські і німецькі війська знов відперли Росіян і Румунів. Дальше на північ не було ніяких особливих подій.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Наша хоробра армія Сочі вела вчора завзятий бій з значно численнішим неприятелем. Успіхи дня належать до нас. Коли між Тольмайн і Кри неприятель вдоволів ся частинними ударами на поодиноких місцях, від Ауца аж до Побережа ударили на наші позиції пробоеві флі масових італійських наступів. Повисше Канале Італійці при підмозі найсильнішого огня артилерії дійшли аж до височини Врх. Ту герої з Гебу кинули ся на неприятеля і виперли його на стоки. Коло Доселя і Водіце на Монте Санто і Монте Сан Габріеле, на горбковатім терені на схід і на північ від Гориці, ведено боротьбу всюди з найбильшою завзятістю, причім Італійцям не вдало ся взяти ні кусня землі. Хоробрі жовніри віденського загального ополчення і австрійського загального ополчення ч. 51 мали ту знов обильні нагоди дати доказ своєї випробованої нераз боевої справності. Між Віппах і Фаїті Гріб неприятельські пробоеві колонии розбили ся об залізний опір досвідчених в битвах полків альпійських стрільців. Каринтійські гірські стрільці хоробро заслонювали свою рідну землю. Також на високорівні Красу боротьба шаліла з найбільшою нагальністю. О скільки на південний захід від Костаневіці боротьба важить ся ще на середпілью першої позиції, то впрочім викинено всюди неприятеля цілком поза першу лінію. День 19. серпня приніс нам звш 3000 бранців. Криваві втрати Італійців є великі.

Неприятельські монітори острілювали отверте місто Триєст. Забито бильше число мешканців. На високорівні Сім Громад, де Італійці в червні робили сильні, але безуспішні наступи, неприятель передвчора на північ від Ассаджіо опорожнив свої позиції на ширині 15 клм, положені на італійській землі, а також в долині Сугана подав ся трохи в зад.

Балканський терен війни. Не було зміни.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 20 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На фляндрийськй боевищі після невдачі ранішних наступів англійських була на північ від Лянгемарк огнева боротьба значно слабша ніж попереднього дня. В Артоа була артил. діяльність сильна тільки на півн. захід від Лян. Відперто численні англ. звідні відділи.

Битва під Верденом розпочала ся нині рано на обох берегах Мози на фронті 23 клм. сильними наступами Французів. Після надзвичайно сильного барабанного огня Французи без боротьби обсадили хребет Талю на схід Мози. Наші пости пляново уступили. На всіх інших місцях боротьба у повнім розгарі.

Конець на стор. 2.

Господарські домагання і потреби українського рільництва.

I.

На конференції „Сільського Господаря“ з президентом „Краєвої Централі для господарської відбудови Галичини“ інж. Артуром Гербстом при співучасті шефа рільничої Секції проф. д-ра Юліана Новака, відбутій дня 2. с. м., представлено з української сторони на основі господарського реферату інж. Юліана Павликовського ряд господарських домагань українського рільництва.

Ті самі господарські домагання представила Президія „Сільського Господаря“ також п. на місникви гр. Гуйнови на конференції у Львові дня 15. с. р. і одержала запевнене основного прихильного розваження з його сторони.

Основні точки загальних домагань такі: З огляду на розміри шкід воєнних в Галичині і з причини розширення терену, який потребує відбудови, при освободженню Східної Галичини, є кончею річю, щоби Президія Централі відбудови поробила енергійні старання у Центрального Правительства на виеднане бильших фондів на господарську відбудову краю, бо до теперішній бюджет Централі відбудови являється недостаточним навіть на відбудову теренів, ним обнятих.

Президія Централі повинна поробити заходи у компетентних чинників, щоби до переведея відбудови рільництва похликані були головні рільничі корпорації краю, а зокрема Краєве Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові.

Відбудова рільничої продукції є одиноко тоді можлива, коли відбудовані будуть як найскорше селянські загорода, як кончеї приналежности рільної господарки. З огляду на се є кончею річю, щоби будівельна Секція Централі прихильно відносила ся до ініціативи пошкодованого населення при відбудові і попіралася само-відбудову пошкодованих, уділяючи їй безперепон повних субвенцій до висоти дійсно на відбудову виложених коштів і доставляла їй будівельних матеріалів в натурі, лишаючи собі технічну поміч. Стверджується, що будівельна Секція заощадить коштів відбудови прихильним і горожанським підпиранием самовідбудови та приспішить значно повну відбудову краю. Як що будівельні Експозитури у власнім заряді відбудовують селянські загорода, то повинні уважлядиювати при їх будові кліматичні господарські умовини даної околиці і в тій цілі у згляднювати бажання місцевого населення, оперті на многолітній господарській практиці.

З огляду на освободжене Східної Галичини є можлива й для скорого загосподарованя краю кончею як найскорша доцільна репатріація евакуованого населення в цілі привернення Східній Галичині її рільничого населення і збереження його перед загибеллю в бараках західних країв. Тому Президія Централі відбудови повинна виеднати у компетентних чинників скорий перевіз людей до їх селитьб, зглядно до громад приналежности, щоби дати евакуованому населенню можливість вскорі занятися відбудовою господарств і постарати ся, щоби людей перевезено добре одітих і обутих з забезпеченем поживи як на час перевозу, так і на-перший час побуту в їх громаді, та доставити їм кончею потрібну готівку у формі одноразової відправи при вношенню евакуаційного додатку.

Скорому загосподарованню краю пособить звільнюване самостійних господарів від військової служби, бодай тих, які не є здібні до служби на фронті, і всіх тих, котрих господарства, знищені війною, вимагають відбудови зглядно упорядкованя господарських відносин на місци.

Підкріпостні терени, знищені задля стратегічних цілей, а також терени безпосередних операцій воєнних, повинні найти в Централі відбудови спеціальну поміч, що до господарської їх відбудови, а зокрема що до комасації, регуляції і самої технічної відбудови загород.

Що-до відбудови рільництва поставлено такі домагання:

В цілі віднови мертвого господарського інвентаря повинна Президія Централі, узгляднивши, що бильша посільсть в минувших літах покори-стала ся фондом висше 10,000 000 К. на віднову рільничих машин і бильших знарядів господарських, звернути теперішні фонди на сю ціль призначені в бюджеті рільничої секції (4,300 000 К. і 2,800 000 К.) на віднову мертвого інвентаря селян, а також поручити будівельним Експозитурам, щоби з рубрики бюджетової 5,000 000 К., призначених на обнову хатної обстанови, домашних статків і дрібного господарського знаряду прихильно трактували селян в їх змаганнях до віднови мертвого інвентаря. Віднова мертвого інвентаря селянських господарств, знищених війною, має наступити по думці ухвал пленарного засідання Прибійної Ради Централі відбудови вповні безплатно.

Президія Централі відбудови повинна поробити заходи у компетентних чинників, щоби до ліцитацій, уряджуваних військовими властями, на річч, які можуть мати примінене в селянськй господарстві, допускачі були виключно рільники з усуненем спекулянтів.

Президія Централі повинна в дусі предложень „Сільського Господаря“ усунути нерівномірність в розділі контингенту штучних погноїв та забезпечити українському рільництву справедливе партициповане в галицькй контингенті. Дотеперішнє партициповане в томасівні у висоті 90% не стоїть в ніякім відношенню до запотребованя українського рільництва.

„Сільський Господар“ констатує, що заходи його в цілі позисканя приділу насіння наших рости (з виімком конюшини) і насіння на зелені погної не увінчались успіхом; насіння сї приділено прочим рільничим корпораціям в краю і ц. і к. Районовим Командам, що спричинило, що українське хліборобство не могло в повні з них скористати. З огляду на те, що в сегоріднім бюджеті на закупно сих насіння поставлена квота 1,000 000 К, повинна Президія Централі признати „Сільському Господареві“ відповідну квоту на закупно сих насіння прямо, або приділити йому відповідну скількість закуплених Централєю відбудови насіння в натурі на основі порозуміння з Товариством.

З огляду на се, що на фабрику штучних погноїв (азотану амону) в Борах одержала Централі відбудови дальший мілтон з публичних фондів, повинна Президія Централі відбудови зберігти для української корпорації рільничої „Сільський Господар“ місце в дирекції сї фабрики і в порозумінню з „Сільським Господарем“ усталити ключ побору, випродукованого в ній амонового азотану для сього Товариства.

Дотеперішній триділ потягів худоби (конний закуплених на Угорщині, вибраних військових коней зі шпиталів і потягових волів) майже не дотикає українських рільників. Передача приділу потягової худоби ц. і к. Районовим Командам вкорочує права рільничих корпорацій і є некорисною для селянської посільости, так як Районові Команди займають ся в першій мірі великою власністю. Видаваний матеріал виходить нераз з військових шпиталів невилічений з пошесних недуг (сверб). В цілі рівномірного розділу тягла повинна Превидія подбати щоби всі згадані категорії потягових звірят, а зокрема воли, маючі бути закуплені в Сербії, передано галицьким господарствам після ключа передвоенного стану посіданя потягових звірят (селяни працюють виключно звірятами, бильша власність переважно моторами) через зглядно при співучасті головних рільничих корпорацій.

В цілі запевнення достаточної скількості робочих рук кончею є обильніші відпустки рільників на час управних і жнивних робіт і тут являється кончею розпорядок ц. к. намісництва до ц. к. старост, щоби поданя, внесені

урядами громадськими о відпустки, староства трактували прихильно без проволочки.

Дотеперішні ціни різних робіт по повітах є староствами доволіно і дуже нерівномірно наложені. З покликом на конференції „Сільського Господаря“ з п. Намісником в дні 26. марта 1917 р. і на ухвалу Прибічної Ради Централі відбудови „Сільський Господар“ домагається, щоби Президія Централі в ціли охорони рільничого населення перед визиском, зарядила без проволочно провірене повітових цінників на рільні роботи окремою комісією, зложеною з членів Прибічної Ради рільничої Секції Централі відбудови.

Урядово ствердженням фактом є, що комісіонери Всенного Заведення для обороту збіжжя допускали ся надужити при доставі насінного збіжжя селянам, числячи за нього надмірно високі ціни, які перевищали з правила ціни збіжжя оригінального. Щоби сьому запобігти, конечно річю є, уможливити головним рільничим корпораціям набути від Воєнного Заведення для обороту збіжжя відповідну скількість насіння збіжжя до безпосереднього розділу його між потребуючих селян. В сім напрямі введено відповідні представлення зі сторони „Сільського Господаря“ до Воєнного Заведення для обороту збіжжя Філії в Кракові і п. к. Уряду господарського (реферат Вп. радника намісництва Івана Машковського). До усунення недомогань при доставці насіння причинило би ся повне заступлення приватних комісіонерів закупки збіжжя рільничими корпораціями і їх підорганізаціями з застереженням для кожної організації терену її діланя.

Векерле наслідником Естергазія?

БУДАПЕШТ (Ткб.) Після донесення днівників є дуже правдоподібне покликання Александра Векерле на становище президента міністрів. Векерле конференсував з ріжними членами кабінету, яких просив, щоби остали ся в кабінеті.

Місце побуту вивезеного царя.

ПЕТРОГРАД (Пет. аг.) Провізоричне правительство отолшує: З огляду на лад в державі порішило тимчасове правительство перевести бувшого царя і царичю, яких держить ся під сторожею, до иншого місця побуту. За резиденцію вибрано місто Тобольск. З бувшим царем і царичею удали ся в власної волі їх діти та кілька осіб з їх окруження

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ

в 20. серпня.

Початок гл. стор. 1.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Союзні війська відкинули сильним напором по обох сторонах долини Ойгоша Румунів, ко-

трі ставили твердий опір. Забрано звиш 1500 бранців, 30 скорострілів.

На зах. березі Серета розвинули ся завзяті бої під двірцем Марушешті, при чім ми взяли звиш 2200 полонених. На південь від устя Римики розбили ся сильні російські наступи перед нашими становищами.

Послідні вісти про війну.

Відень, 20. серпня вечером

З воєнної пресової кватири доносять:

Одинайцята битва над Сочемо ведеть ся ся дальше з незміненою силою; особливо коло Врх і на південний захід від Костаневіци кипить боротьба. Дотеперішній її перебіг добрий.

ВІДЕНЬ. З воєнної пресової кватири доносять: Південно західний фронт. Боротьби піхоти тривали вчера цілий день; вони були для нас цілком успішні. По сильнім огни артилерії Італійці двічі заатакували у відтинку Кін. Наш огонь випер уже їх. На Мрзлі Врх виперто неприятели протинаступом з вузького кусня фронту, в який удало ся йому вдертись. На мостовий причілок Тольмайн звертаєть ся сильний огонь артилерії. На північ від Канале сильний протинаступ перешкодив неприятели вдерти ся в нашу лінію. Відперто дальше кілька неприятельських приступів коло Брітоф та на становища від Водіце по Монте Сан Габріеле. Неприятель поніс при тім значні втрати. Так само зломив наш огонь кількакратні наступи Італійців на наші лінії на південний схід від Горичії. Найбільших зусиль докладав неприятели, щоби проложити наші лінії між долиною Віппах і Костаневіцею. Неприятельські маси, що йшли до наступу розігнав наш огонь. Криваві втрати Італійців дуже тяжкі. Крім того взяли ми в полон 300 бранців, які належать до 33 бригад. Вчора вечером неприятельські монітори дали 7 стрілів на Триєст. П'ять стрілів упало на приватні дома, а два на улиці. Було 6 забитих, а саме: 1 мушина, 1 жінка і 4 дітей; крім того одна жінка й одна дитина тяжко ранені. Мостовий стріл одною з наших батарей приневолив один неприятельський монітор здержати вогонь. Рівнож наші літаки брали вчора визначну участь в боротьбі. Вони обстрілювали бомбами неприятельські батареї при владі Стоббі, а відтак монітори які острілювали Триєст. Мимо сильного вогня неприятельських гармат всі літаки вернули.

БЕРН (Ткб.) „Neue Zürcher Zeitung“ доносить з Яс під дагою 12 с. м.: Псложене в столиці і в краю є незвичайно псважне. Приготованя, щоби опустити резиденцію, покінчені у всіх подробицях. З великим напруженням ждуть на вісти з фронту. Панує переконанє, що боротьби, які ведуть ся тепер в долинах Карпат, є найнагальніші з боїв, що розіграли ся на румунським фронті.

Довкола папської ноти

БЕРН. (Ткб.) Всі днівники обговорюючи ноту папи, підчеркають глибоке моральне вражінє, яке у всіх народів викликала мирового діяльність подиктована найчистішими зглядами людськості. Німецькі днівники висказують супроти становища днівників сприяючих коаліції обаву, що ініціатива не буде мати на разі безпосередного успіху.

Романські днівники, які виходять в Швайцарії промовляють цілком в дусі антанті, що мирові переговори розпочаті в теперішній хвилі на підставі мирової ноти папи, служили би тільки інтересам осередних держав.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Обговорюючи ноту папи „Новое Время“ пише:

Апостольська столиця, яка є вправді позбавлена політичного впливу, яка однак заховала моральний вплив, була би віддала людськості величезну й нечувану прислугу, як би була напаятувала тих, що завинили світову катастрофу. „Рѣчь“ пише: Ініціатива папи, котрий остав ще одинокий посередник, що входить в рахубу, не має більшої вартости, від усіх инших проєктів посередництва. „Бирж. Вѣдом.“ думають, що проповіді папи треба уважати проповідями осередних держав. То рука неприятели, витягнена через Ватикан. „Русская Воля“ думає, що ужите напою мрачної форми висказуваня не становить конкретних проповідей. Днівник закидає Ватиканови надго велику обережність в kwestії зєдинення Польщі. Натомість нота є дуже рішуча там, де розходить ся о зворот німецьких колоній. „Н. Жизнь“ пише: Папа ніколи не був би заризиковав висилки ноти, якби не уважав обставин корисними. Католицизм усе мріяв про те, щоби людськості подати оливу галузку. Тої нагоди не міг папа полишити найгіршим неприятели Ватикану — соціалістам. Апостольська столиця переконана, що правительство маючи вибір в тій справі, дало би першенство Ватиканови перед Столгольмом.

Новий кабінет на Угорщині.

БУДАПЕШТ. (Ткб.) Угорське кор. бюро доносить: Цар прийняв нині о год. 2:30 по пол. на спеціальнім послуханю в Замку гр. Юлія Андрашія. Гр. Андраші удав си з Замку до президії міністерства, де відвідав гр. Естергазія.

БУДАПЕШТ. (Уг. к. б.) Цісар іменував тайного радника і бувшого президента міністрів д-ра Александра Векерле президентом міністрів. Д-р Векерле прибув о 4. год. на Замок і зложив присягу.

БУДАПЕШТ. (Ткб.) Нині перед обідом зложили присягу міністри: міністер без теки Фельдеш, міністер справедливости Грошак і міністер Хорватії Ункельгавзер.

Л. ОРЛЕНКО.

10

НЕСПОДІВАННИЙ ШЛЮБ.

V.

В братерськїм домі засідає полтавське „духовне правління“: протопоп Остафій Могилянський з місцевими священниками судять полкового капеляна Олексія Новицького.

— Велика твоя провинна, отче — каже йому протопоп, — чи мало церковних рекул порушив ти необачно: повинчав дяка з жінкою, не розвідавши як слід, чи дійсно помер у неї чоловік; не стребував від молодого „квіту“, що він заплатив за „вічну пам'ять“; повинчав не в „указний час“ — на м'ясиці, та ще о півночі, коли „Правила св. отець“ вінчати забороняють.

О. Олексій виправляв ся так:

— Вінчав я дяка з Ганкою Хвостичкою, поклавшись на свідочтво братів молоді, Павленків і инших людей, яким про смерть Максима Хвостика переказав Семен Пишалка, що тоді недавно повернув ся з Запорожя та і в поминальну грамотку, Максим був уже вписаний як померлий. Не стребував „квіту“, бо ви отче протопопе, їздили під його час до Київа і була така думка, що коли ви повернетесь, то дяк Андрій або заплатити що слід за „вічну пам'ять“, або ж випросить у вас сей платіж ради свого убожества. Вінчав я не о півночі, а з півночі перед світом, гадаючи, що коли у всяку пору можна хрестити дітей, причащати хворих, то чом не можна й вінчати, бо шлюб — такий же сакрамент; як і инші; а що „Правила св. отець“ забороняють давати шлюб на м'ясиці, про се я не знав, бо тих „Правил“ у себе не маю і ніколи їх не читав.

Покликали братів Павленків і инших свідків, на яких покликав ся капелян. Ті готові були й записатись, що чули від Семена Пишалки про смерть Максимову, широко повірили йому і в тім ручились перед о. Олексієм.

Покликали й самого Пишалку й запитали: — З якого приводу ти розпускав чутку про смерть Хвостика і з чого ти сам упевнився, либонь він помер.

— А то так було, милостиві панотці — виправляв ся Пишалка. — Швидко по водохрещав, був я у Січи по своєму ділу і зайшов до шинку Корсунського атамана Івана Швидкого, а там сидів козак Урианського куреня, — тільки я не спитав, як його називають — і пив мед. Розбалакались ми з ним і коли він дізнав ся, що я з Полтави, то зараз і запитав, чи не знаю я Йосифа та Грицька Павленків і їх сестру Ганку і чи вони ще живі. — „Чом, — кажу, — не знати? Добре знаю і коли я виїздив з дому, то, хвалити Бога, усі вони були живі й здорові.“ — „То віддайже їм, — каже — поклон, що їх зять, а Ганчин чоловік, Максим Хвостик, уже вмер.“ А де той Хвостик помер і коли, не об'явив а я його не розпитував, бо се мене мало й обходило. А повернувшись до Полтави, я і Павленкам і Василеві Хвостикові і иншим так само й переказував як мені той Запорожець казав. А чи дійсно той Максим помер, чи ні, про се достатно не відаю.

Питали й Демяна Запорожця і той про зустріч з Максимом Хвостиком в Січи розповів так само, як і Ганці.

На кінці засідання закликали дяка з Ганкою і взяли з них „підписку“, щоб вони „дорішення двосовокупно не жили“; а протокол засідання закінчили так: „Понеже сіє діло кь собственому разсмотрѣнію високой власти о.

митрополита подлежить, для того духовное правленіє о вышесписанномъ его преосвященствѣ представляеть.“

Минуло пів року, а з Київа про сараву ні слуху, ні духу. Іздив туди й сам о. Олексій, був у митрополита, виправляв ся перед ним, укліно просив благословити йому служити службу Богу, бо сам він зважитись не сміє і одержав коротку відповідь: „Жди указу“.

А дяк Андрій таки здійснив давню свою гадку: як тільки розпочалась справа про його шлюб і його розлучили з Ганкою, він зараз же покинув Полтаву й подав ся на Запорожжє, де його прийняли до Січової дяківської школи.

А через пів року Січковий фононах повідомив полтавського протопопа, що „отчий дяк Андрій Бандурьистий волею Божею умирє“. З чого і як умер — було з'яснено. Видно, його квела натура не знесла жорстокого кепкування щербатої долі, що на хвилину помила його несподіваним щастєм і враз так нагло, глумливо знівечила його. Соборні дяки „велиім перепоєм“ помянули нещасного товариша та Ганка нйшком в своїй хатині виплакала за ним свої карі очі, бо прилюдно плакати не сміла.

О. Олексій подумав, що може, смерть Андрієва прискорить рішенець його справи і послав у Київ плачливе проханє: широко спокутує він свій гріх, сам наложив на себе епитимію, другий рік „не литургичаєть і дерзнуть того по възбраняющей совѣсти безъ архипастырскаго разрѣшенія не смѣть“, а тепер „при старости лѣтъ и при слабости здоровья, еженденно сподѣваєть ся смерти“ і слізно просить благословити йому хоч коли не коли правити Службу Богу. Але й на се „слізно-ридательне“ проханє не було відповіди.

Мирова програма франц, ських соціялістів.

Львів 19 серпня 1917.

"Vossische Zeitung" доносить з Женев: Мирова програма французьких соціялістів вже вироблена і обіймає отсі точки:

1. Голосоване в справі Ельзаса і Лютарингії в рік після привернення нормальних відносин.
2. Опорожнене занятих областей.
3. Відшкодоване для Бельгії і Люксембурга.
4. Відбудова незалежної польської держави, зложеної в усіх областях, яких людність в більшості заявить ся за приналежністю до тої держави.

5. Плебісцит в північній Шлезвігу.
6. Плебісцит в італійських частях Австрії.
7. Литва, Фінляндія, Армения, Україна та всі національності Австрії і балканських держав одержать право самоозначення та утворення або федеративної держави, або самостійних країв.

8. Правна і культурна свобода для жидів.
9. Внутрішня автономія в тих колоніях, в яких людність досягнула вже деякий ступінь цивілізації.

10. Мировий договір буде підписаний всіми народами світа і запоручений союзом народів.

Звертає увагу в сій заяві, що справа віддачі німецьких колоній не вважається перешкодою до заключення мира.

Проти одностороннього зривання угоди.

Львів, 19. серпня 1917.

До "Vossische Zeitung" пишуть із Стокгольму:

"Новсе Время" доносить: Українська Рада заявила, що російське правительство не має права пероводити яку небудь зміну в устрою України.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок шадничої 4.000.

НОВИНКИ.

Львів, 20 серпня 1917

— П. д-р Іван Куровець приїхав до Львова, щоби тут у санаторії піддати ся ліченню в наслідок нападу російських салдатів на його дім і особу в Калуші.

— Поворот галицьких виселенців. На основі окремого розпорядку властей дозволено галицьким виселенцям на поворот до деяких галицьких громад. Тим розпорядком визвано виселенців, які перед війною мешкали в означених розпорядком громадах, щоби вертали до своїх місць замешканя. В тій цілі одержать вільні карти залізничні та дозвіл на безплатний перевіз клунків з місця, в яким побирали підмоги. Час повороту обмежений до 20. вересня с. р. Виселенці, які в означенім реченні не скористають з дозволених полекший, тратять опісля право до дальшого псбору державних підмог. Дозволено на поворот до отсих громад в дальшій війсьній області: Городок, Перемишль і Мостиска. З горлицького повіту до громад: Стружівка, Рушне і Незнарова Мшанка. З цілого повіту ліського з виїмком громад: Балигород, Лютовиска і Устрики долішні До повітів політичних Львів, околиця і Турка (з виїмком міста Турки), та до повітів Жокква і Рава руська. З політичного повіту Сокаль з отсих громад, положених на захід від Буга: Белзень, Бежеїв, Бояниця, Боратин, Цебрів, Будинин, Хлопятин, Хорсбрів, Теляж, Довжино, Добрачин, Глухів, Гора, Гатовичі, Городловичі, Городище, Гульче, Клусіє, Конотопи, Костяшин, Кристинопіль, Куличків, Лешків, Ліски, Лівче, Любів, Махнівков, Модярки, Миновичі, Мошків, Миців, Немичі, Опільсько, Осердіє, Острів, Пархач, Печигори, Пивовшин, Прусинів, Перемишлів, Переводів, Тушків, Уринів, Ульвовок, Ванів, Верч, Вістечків, Варяж-село, Варяж, Винники, Вовків, Войславичі, Вишнів, Жабче, Завишня, Жужель. Крім того в тісній війсьній області отворені для повороту виселенців цілі повіти: Долина і Сколе.

— Протест з полону. Ми одержали таку картку: Росія—Астрахань дня 8/5 н. п. 1917 р. Ви сокоповажана Редакціє! Підписані нижче присилаємо до Редакції "Діла" з далекої чужини з неволі, з заслання, де вже мучимо ся 3ий рік

(бо від осени 1914 р.) отсей протест: Рішучо протестуємо проти польської галицької краєвої автономії, яку польські верховоди галицькі хотіли би тепер там ввести. Автономією сею хотіли би вони знов на цілі віки поневолити наш галицький український народ — таж се ясне як сонце. Від теперішньої війни всі народи хоч би найменші надіжть ся свободи і волі, а тільки ми галицькі Українці мали би на даліше остатись в польській неволі! На шож здали ся всі ті жертви, які галицькі Українці понесли в сій війні! Гр. кат. священники України галицькі: о. Гр. Паньчишин, о. Іван Бачинський.

— Quousque tandem? Нам пишуть: Вчора, в неділю опорожнили військові влади Полякам знов одну гімназію — IV побіч техніки і віддадуть її до ужитку для школи. Українці мають у Львові одну свою власну гімназію, котру військові влади заняли на резерв. шпиталь. Ще в маю на конференції учительській збір відніс ся до Шкільної Ради, щоби подбала о віддане будинку при вул. Сапиги для школи, і підкреснув, що в Народнім Домі з оглядів гігієнічних, на ука неможлива, однак доси не дістав відповіді. Ми просимо Ексцеленцію намісника піти і подивити ся, де і в яким будинку заставлені учить ся українські діти, заставлені свої сили зуживати українські професори: класи, брудні, світла ніде нема, про воздух нема й мови; до того є на і поверсі кухня обивательська, вся пара, весь сморід несеть ся і нести ся мусить на гору, де знаходить вся українська гімназія. Часто густо доводило ся мені на сходах до кухні стрічати рештки їди, а то й людські відпадки. Під час своєї праці в минулому році я нераз в школі не міг говорити, так мене брак воздуха, порох і пара забивали. Невже не знайдеть ся яка сила, котра возьме рішучо в оборону і молодіж і учительство? Впрочім і лучене філії з головним заведенем, нащо нині знов заносить ся, є з педагогічних оглядів дуже невідповідне. Один директор, хоч би і як він був би "спренжистий", не може і не в силі є дати раду двом таким заведеням. Зачала ся в нас дискусія на тему, щоби філію змінити на реальну школу і тим раз на все запобігти лученню прозоду заведень в одній руці та полеміка з'їхала на просту сварню, яка не помогла хіба цілій справі. Апелюємо щераз до публичної опінії та просимо не збувати сеї справи самим лишень перчитанем апеляції та висловами співчути! — Ус.

— Курси укр. учительської семинарії у Відні будуть від 15. вересня даліше у Відні існувати. Звертають ся увагу на сю школу де усі ученики і учениці отримали сего року свідоцтва державних семинарів, де відбувають ся іспити зрілості та де повстав т. зв. український "Mädchenseheim", в яким є постійною Українка учителька. До Відня можуть усі ті ученики (ці) прибути до семинарії і бути прийняті до "Heim-ів" та отримувати державні підмоги з "Централу", котрі донебуть і доси чи в Галичині чи на чужині такі підмоги побирають. Інформації уділяє P. Dr. Zastlyez Wien XVIII. Türkenschanzstrasse N-o 4. Türe 8, коли залучить ся заадресовану і оплачену (офранковану) коверту або кореспонденційну карту.

— Влиси до I. і II. кл. реальної гімназії укр. Інститута для дівчат в Перемишлі і до III. і IV. кл. ліцея будуть 4. вересня рано і по полудни. Вступний іспит до I. кл. того ж дня о год. 3 по полудни. Вступні іспити до вищих класів і поправки між 6. і 15 вересня. Шкільний рік зачинається 5. вересня Богослуженем в шкіль. каплиці о год. 8 рано. Подання о прийняте вносьть ся до виділу українського Інститута для дівчат.

— Полеза почта. Приватні пакети вільно висилати від тепер лиш до отсих полевих почт, згідно етапових означених числами: 2, 11, 39, 51, 55, 76, 95, 115, 136, 138, 142, 147, 167, 168, 172, 176, 178, 180, 185, 188, 190, 193, 196, 197, 199, 203, 211, 218, 220, 221, 223, 224, 230, 238, 239, 243, 244, 245, 247, 248, 250, 252, 255, 257, 258, 259, 261, 263, 264, 267, 274, 276, 277, 282, 287, 288, 289, 291, 292, 294, 295, 299, 307, 316, 324, 335, 338, 340, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 349, 354, 364, 366, 369, 372, 376, 384, 385, 386, 390, 392, 393, 394, 395, 399, 400, 401, 403, 404, 405, 407, 409, 410, 411, 412, 417, 426, 428, 432, 437, 438, 441, 442, 444, 445, 447, 448, 449, 454, 456, 457, 458, 461, 500, 510, 511, 512, 514, 516, 517, 519, 520, 522, 523, 524, 526, 527, 600, 605, 608, 611, 612, 613, 622, 623, 624, 625, 627, 637, 639, 641, 645 і почти полевой для маринарки в Полі. В руху приватних полевих пакетів до етапових урядів почтових в окупованій області, названих після місцевостей, в його дотеперішнім розмірі не заходить жадна зміна.

† ДИОНІЗІЙ ГЕРАСИМОВИЧ

емерит. старший інспектор ветеринарний ч. н. Намісництва, почесний член Гал. Тов. лікарів ветеринарних, кавалер ордера Франц Йосифа заосмотрений св. Тайнами, помер в Бозі по тяжких терпіннях дня 18. серпня 1917 р. переживши 71 літ.

Похорон відбув ся в понеділок дня 20. серпня 1917 р. о год. 2. по полудни з дому жалоби ул. Глинянська ч. 18. на цмнтар Личаківський до гробовця родинного.

Львів дня 20. серпня 1917.

127 1-1

Від Президії Заг. Укр. Культурної Ради.

Номуїнат.

З волі перебуваючих на еміграції у Відні представників, здекомплетованих в ту пору і до нормальної діяльності неспосібних наших культурно-просвітних товариств, основано з початком 1915 р. Загальну Українську Культурну Раду, покликуючи її в першій мірі до опіки над культурно-просвітними та шкільними справами воєнних виселенців.

Се завдане стерала ся З. У. К. Рада сповнити по иайліпшій волі та найшршій програмі, ділаючи спершу у повнім складі, а згодом — по виїзді більшости членів Головної Управи та Секції з Відня — через свою Президію.

З огляду на змінені обставини національного життя по увільненню нашого краю, коли розпочинаєть ся на більшій розмірі вплив воєнних виселенців до рідних осель, що позинен скінчити ся повною ліквідацією виселення та інституцій, які заспокоювали потреби виселенців, в часі, коли наступила потреба ізросла можливість відбудови нашого культурного життя в краю, рішила Президія З. У. К. Ради на засіданню в дни 9. с. м. оповістити ті, від довшого часу розважувані наміри, що до найбливших задач З. У. К. Ради.

З. У. К. Рада стоїть перед закінченем своєї діяльності у досі веденій формі та обсягу, тому уважає вказаним чим скорше по виготовленню конечних, докладних звідомлень скликати збір членів основателів З. У. К. Ради, який мав би заняти становище до плану реорганізації З. У. К. Ради і уложити проєкт форм її до будучої діяльності. Приняті збором членів основателів рішення дотично реорганізації З. У. К. Ради стали би підставою до конечних рішень наради ширшого Збору відпоручників всіх наших культурно-просвітних краєвих інституцій у Львові.

Не випереджуючи рішень в тім напрямі, висказує Президія З. У. К. Ради пересвідче-є, що існування одної об'єднуючої культурно-просвітної організації в краю, зложеної з представників всіх наших інтересованих інституцій було б підсю так важну пору завданем необхідно потрібним для сконцентровання і одноцільного уплянованя великої акції в наших національно-просвітних справах.

Від Президії Заг. Україн. Культурної Ради: Ю. Романчук. Ол. Колесса.

О П О В І С Т К И.

Второк, 21. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: Емліяна еп. — римокат.: Йоганн Фр.

Завтра: греко-кат.: Матія ап. — римокат.: Тимотея.

І З Краєвого Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзірних Рад і Комісій контрольних, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних товариств, просимо безпроволочно подати відомости короткі а докладні про стан їх стоваришеня, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівки з поданем хто опікуєть ся стоваришенем, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 75А 7-20

І П. Ілю Чича, б професора в Ряшеві, про шу о ласкаве подане мені адреси. — о. Александер Стефанович, Львів, вул. Чарнецького ч. 26.

І Пані Галя Приймова з Дуліб жертвує 40 К на фонд митрополита Шептицького за відступлене нот О. К. 124 1-1

І Ліцитація коний. Дня 2. вересня б. р. відбудеть ся ліцитація коний в кінській шпиталі в Ярославі (Annakaserne). Початок ліцитації о годині 8 рано. 129 1-2

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видане). Книгарська ціна у Львові і на провінції **Н 2** —, з поштовою пересилкою на поштові листи **Н 2-20**, на звичайні поручення **Н 2-50**. [5 шт. К 10 —, 10 шт. К 18 —, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за К 1 —. Перли, шутки та вигадки, ціна К 1-20. — Замовлення і гроші надіслати на адресу: А. Окліш, Львів, Кадоцька 4. 86 5-20

Битва над Сочею.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 19. серпня.

Італійці йдуть над Сочею знов наступами на Побережжя, яке від давніх кіл належить до Австро-Угорщини. Після півторадневного найсильнішого приготування артилерійського, по яким наступило вчора кілька степних випадків, виступила нині рано між Мразлі Верх і морем до бою італійська піхота. Битва шаліє з найбільшим зав'язом майже на всіх відтинках фронту ширини 60 км. коло Тольмайн, на північ від Канале, між Десоле і Монте Сан Габреле, на південь від Гориції, на височині Красу. Відомості, які досі наспіли, являють ся, зовсім добрими.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Паткова система“.

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожчі і важливіші для української справи, хочуть як найскорше і найобильніші жертви

І. Потурай

9 п. п. 10 К: д-р Е. Шуровського пер. УСС., А. Навида пол. поч. 434, А. Кіндія укінченого богослова в Пісочні, А. Панчака укінченого богослова в Наддніпрян, Т. Лукомського укінченого богослова в Черниці пошта всіх трьох по слідних Пісочна ад Стрий. — Василько Симчук 5 К: Дмитра Паладиця підсуддя в Люблині, Василя Цалинюка підсуд. в Люблині, Василя Захаровського підсуд. в Люблині, Володимира Криуни підсуддя в Люблині. — д-р Роман Корнич Ясеницький Відень 10 К (Дн.): Гедемін Лисинецький ц. к. радник суду краєвого у Відні, д-р Николай Гозора Дрогомирецький кандидат нотаріальний і правитель-ствений комісар у Вишніці над Черем. (Буковина), о. Євген Павлюк ц. і ц. військовий курат у Відні, — Франц Тузак інженер в Кракові 5 К, — Лев Гузар ц. к. нотар з Галича, тепер в Кракові 5 К: Володимира Гузара ц. к. надрадника суду, Романа Гузара ц. к. судію, Євгена Гузара інженера — всіх в Карльсруте на Шлеску, д-ра Володимира Гузара ц. і к. полкового лікаря в місті постою, о. Євгена Гузара прала та в Вольфсберзі.

АДРЕСА:

Hauptkasse der Zentralleitung
der Ukrainischen Legion
WIEN, VII, LEODERER GASSE 20

ЧЕКОВЕ-КОМТО: 12.250
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРЕЛЬЦЬКІ ЦДЛ.

42-7

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

24 при вулиці Крайовицькій ч. 6. 18-7

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Денис Олтин, респіцієнт сторожи скарб. з Шваб-зець, пов. Гусятин тепер Вольбром Кор. Польське, пошукує своєї жєни Йосифа з дїтьми Ольгою і Славком. Хтоби знав про їх місце побуту, звольте ласкаво донести на повисшу адресу. 117 2-3

Хто знав би що про Ярослава Гуглевича або Івану в Білківцях Гуглевичеву зволить ласкаво дати вістку під адресою: Лев Шепарович, Leutenant Feldpost 117/II. 135 1-3

Хто знає де знаходять ся малолітні Володимир і Гринь Підлужні, діти Петра Підлужного зі села Рибники, пов. Бережан, най дасть знати до гр. кат. уряду парох. в Бахорі п. Іоса. 112 2-2

Федик Александер, грим. писар з Богатковець, пов. Підгайці, тепер при К. п. к. Gebirgsbäckerei 122. пошукує своєї жєни Марії, ур. Кьод, котру перед покланем полишив в грим. Юзефівка коло На-стасова, пов. Тернопіль. Відомість про побут жєни прошу ласкаво подати на мою адресу. 92 5-5

Оголошення.

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО

тоалетових мил, перфум, заграничних вод до уст і волосся, крему до зубів і шкіри, як також різ-нородних средств тоалетових.

Й. ХОМИШ & О. ПУТТЕР

Львів, Сикстуська 2.

110 3-5

Льоси на рати. Яко генеральний за-ступник Банку Allg. Verkersbank у Берні поручаю льоси на рати по най-приступніших цінах. Метких заступників шукає Н. Бернфельд, Львів, Сикстуська 1 б. 104 3-10

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Саван“, пакет за 1-20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланням належності і 40 с. на порто. — Одинокі заступство S. FEDER, — Львів, Сикстуська ч. 7. 70 11-30

Лекцію на селі до шкіл народних або гімназійальних приймаю. — Левницька Львів. Тереси 2. б. 107 2-3

Глядаю інструктора на цілий рік до науки трох дітей в III і I кл. — Зголошення з поданням умов слати на адресу: о. А. Адрианович, Деревня, п. Туринка коло Жовкви. 118 2-1

Одиорічний курс мїтури семінаріяльної і школа виді-лової для панночок буде вести фаховий професор. Інформації: П. Горбачевська, Йосафата 8. Львів. 1251-3

Панночки, що ходять до гімназії Василянко у Львові, знайдуть приміщенє. Інформації Р. Цьвяхова, Потоць-кого 112. 126 1-3

Учительна рутинювана знайде занятє з донькою під-писаного, если прийме обовязок учити в VII кл. шко-ли народної. Ближні дані письменно: Гр. Макар, гр. кат. парох в Угерцях, п. Ольшаниця к. Устрик. 133 1-3

Інструктора на село від 1. вересня 1917 до двох дітей з I. кл. гімн. пошукує О. Е-ген-ний Хоминський в Вороблях у королівській — пошта Во-роблик шляхотський. Зголошення з умовами листовно. 120 1-3

Пошукою учительки на цілий рік до науки двох уче-ниць в II кл. народної і I кл. виділової можливо з фор-тецяном. Говорар після умов. Зголошення слати на адре-су: о. Петро Юрчак в Ярославі, а від 15. вересня с. р.: о. Петро Юрчак, парох, Ляшки коло Воробля ад Ярослава. 134 6.

Листувач спільно торговельних, об'єднаних кооперативною і вільний від військової служби, знайде зараз занятє в „Народній Торговлі“ у Львові. Письменні зголошення з підписом свідомств відбуті студії і дотепер-ішого заняття, евентуально й інших референцій, прий-має дирекція до 15. вересня 1917. Плата після умови. Військові інваліди пра повній кваліфікації і способні до повнея служби мають першенство. — Дирекція. XIX 1-3

Юліян ДОМБРОВСЬКИЙ у Львові - Академічна 2. від мн. глх літ широкозвісний одинокий в Галичині „Ма-газин годянкарсько-ювелерський“ — отримав з двома ро-бітнями. Купує: брильянти, перли, золото, срібло і инче, рівнож міняє старі дорогі цінності на нові. 120 2-5

Інструктора на село до священ. дому до 2 учеників гімназ. (кл. III і V) — глядаю сей час. Умови листовно. Зголошення до Адм. „Діла“ під: Інструктор 2 „Б“. 6-7

Ученики знайдуть приміщенє в хаті уряд-ника укр. інституції в середмістю. Родительська опіка і догляд. — Часть заплати за станцію в натураліях. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. Н. 12-7

КАВАЛЕР на рядовім становищі, літ 34, здоровий, від війська звільнений, не інвалід, оженив ся з панною або вдовою. Посаг і фото-графія пожадає. Аноніми до коша. Зголошення до 1. ве-ресня с. р. до Адміністрації „Діла“ під „Легітний“. 122 2-3

Вп. п. Учителів, Академіків та взагалі енергічних інтелігентів, які хочуть заняті ся зорганізованим до-бром а дешевої нараву сбуви (підсальовування) по селах та містечках. заробляючи при тм до кількості корон місячно, просимо о поданє адрес. 6561 3

Спілька „Ідеаль“ Перемишль, Водна 12.

Вправного інструктора

до приватисти VII ої кл. гімназійальної глядає Уряд парохіальний в Підлубах, пп. Прилбичі. 121 2-4

Пошукою учителя для трьох дітей (I, II і кл. гімн.) на цілий рік. Умови після умови. о. Іван Худик в Жабчи, п. Острів коло Сокаля. 111 3-3

На відбитій території

положені господарсько-торговельні спілки і філії Т-ва „Сільський Господар“ мають:

- 1) зголоситись безароволочно в місцевих ста-ростах, щоби обняти викупно збіжжя і бара-боль та заосмотрене повіта сродствами поживи.
- 2) вислати сейчас до Львова свого делегата за інструкціями в господарських справах, дозвіл на подорож дає місцева етатна команда.

Всіх ідучих через ті місцевости просимо от:є число часописи доручити інтересованим інституціям і людям. VI 5-5

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. 3 моравича ч. 20

Учитель народний Українець

прийме лекцію в українськїм домі в Кракові. — Відомість у Івана Онуфрика, ул. Раковіцка 23. Краків. 131 1-1

ДЯКА — рпийме зараз — парохія ЛИСЯТИЧІ.

132 1-3

Бездітна родина прийме дві панночки з ліп-шого дому на станцію. — Опіка добра і всякі вигоди. Оплата в натура-ліях. Зголошення. ул. Набеляка ч. 30. партер. Близько гім. Василянко і інших шкіл. 128 1-3

КОНКУРС.

Українська Бурса ім. св. Онуфрія
В ЯРОСЛАВІ

розписує отсим конкурс на принятє 10 учеників до бурси на мешканє і харч за 80 К місячно доплати, з чого половина має бути заплачена в натураліях. Членська вклатка 6 К, на інвентар 10 К річно. Кождий питомець мусить привезти зі собою: 6 пар бля, 6 хусточок, ковору, коц, сінник і два простирала.

Поданє слати на адресу: Впр. о. Кипріан Хотинецький, парох і декан в Ярославі. 134 А. ВИДІЛ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Тов-а „Народна Гостинниця“
У ЛЬВОВІ

відбудуть ся в суботу дня 8 вересня с. р. о год. 5. пополудни в комнатах Товариства при ул. Костюшка ч. 1. з слїдуючим порядком денним:

1. Відхрїте зборів.
2. Відчитанє протоколу з послїдних загальних зборів.
3. Справозданє Дирекції з діяльності Товариства за р. адм. 1916 з маєтковим білянсом.
4. Справозданє і внесенє контрольної Комісії.
5. Вибір чотирох членів Надзірної Ради (1 члена на 2 роки, 1 чл. на 3 роки і 2 чл. на 5 літ).
6. Вибір 3 членів кон-трольної Комісії.
7. Означенє висоти марки пре-зенційної для членів Надзірної Ради.
8. Внески і запити членів.

За Надзірчу Раду: Василь Нагірний, през-сідатель; д-р Ярослав Олесницький, член Ради. XX 1-1

В ціли спопуляризованя в Галичині патентов-них золівок „ІДЕАЛЬ“

підзелюємо даром одну пару черевиків

кождому, хто:

1. абере від знакомих 10 пар обуви і по 9 К — та при-шле їх нам разом зі своєю одинайцатою. На комді парі наліпши карточку з призвищем власителя.
2. Пришле переказом вібраних 90 К.
3. Подасть спис власителів черевиків листовно, натіл-люючи в листі купон

(Ціна від пари: підшви 5 К, обциси 1.50 К, порто 0.80 К, кавця на евант. додатки шкіри 1.70 К, разом 9.00 К. О скільки шкіри не буде потреба, звернеть ся кавця). Патентовані золівки дерев „ІДЕАЛЬ“ суть глущі, ім-прегновані, тревалі, елегантні, хід без шумоту — востім мов на шкіряних, які взагалі ідеально заступают. Генер. склад для Галичини „Ідеаль“ Перемишль, Водна 12.

КУПОН „ІДЕАЛЬ“
„ДІЛО“

Важний до кінця вересня 1917. — Прошу витяги і ле-ховати, бо оголошенє не повторять ся!

65 а 1-1

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. шад. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно 10-
піврічно 20-
цілорічно 40-

у Львові (без доставки):
місячно 3-
чвертьрічно 9-
піврічно 18-
цілорічно 36-

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20- М.
цілорічно 40-

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зінчання і заручини 1-50.
Некрологів стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Ваоміль Панейко.

Найвисша власть на Україні передана Генеральному Се- кретаріатови.

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.) Тимчасове прави-
тельство затвердило статут Українського Гене-
рального Секретаріату, який до скликання кон-
ституанти, що має рішення про ціле питання ав-
тономії України, буде найвисшим адміністра-
ційним органом Малоросії. Члени Генерального
Секретаріату будуть іменовані тимчасовим пра-
вительством на основі предложень Центральної
Ради України.

Секретаріат буде управляти п'ятьма провін-
ціями: київською, волинською, подільською,
полтавською і чернігівською. Він буде зложе-
ний з генеральних секретарів для справ: скар-
бу, рільництва, просвіти, торгівлі і промислу,
внутрішніх справ і національних справ. Секре-
таріат буде обмірковувати проекти законів про
життя в краю і його управу, буде їх виробляти
і передавати до затвердження тимчасовому пра-
вительству.

Задля розв'язки всіх тих біжучих питань
управи згаданих областей місцеві влади будуть
звертати ся до Секретаріату, який після відбра-
ня вказівок тимчасового правительства пере-
давати-ме його прикази та інструкції місцевим
виконуючим органам.

Одинайцята битва над Сочєю.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 21. серпня.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Одинайцята битва над Сочєю є в повнім
ході. Ворог робить усе, щоби зломити силу на-
шої оборони, котра побідно вийшла з десяти
кривавих битв. Не вдало ся се ні в одній точці
боявища, що сягає від Альп юлійських по
Адрію. На північній крилі боевої лінії довжини
70 км., в області Врсіч і Кон італійський атак
відповідно до умов гористого терену, розді-
лив ся на поодинокі удари, які всі без виімку
відверто. На південь від Ауцци і на схід від
Канале вспів неприятели, посилаючи до бою
нові сили, трохи відперти фронт. Атак італій-
ський коло Врх відбито, причім поодинокі від-
діли видержали на своїх місцях майже до пов-
ного оточення а опісля промостили собі доро-
гу в зад через ряди атакуючих.

Між Десоля і Віппах в боях, що тривали
днем і ночью, розбили ся італійські приступи од-
ин по другім об лінії, по геройськи баронені.
Крім полку стрільців ч. 7 визначила ся знова
особливо славна перша бригада загального о-
полчення, якої жовніри походять з Австрії го-
рішної і долішної. Так само з успіхом бороли
ся випробовані оборонці височини Красу. До-
буте знищеного села Сельо є одиноким місце-
вим успіхом, який міг тут вибороти неприятели,
посвячуючи тисячі жовнів. В часі двох днів
битви остало ся в наших руках більше як 5600
бранців і 30 машинних карабінів. На північній
захід від Арсієро привели відділи тирольських
стрільців і стежа другого полку 4 офіцерів і 90
жовнів та один машинний карабін з італій-
ських ровів.

ВІЙНА НА СХОДІ І НА БАЛКАНІ.

Не було ніякої зміни.

Господарські домагання і потреби українського рільництва.

II.

З огляду на лихий вислід жнив вибране
контингенту збіжжя на вивіз з Галичини являєть-
ся загрозою краю апровізації. Пересуване
випродукованого збіжжя в границях самої Гали-
чини повинно оперти ся на одноразовій реква-
зиції тим більше, що на основі переведеної те-
пер ц. к. Урадом виживлена статистики рільни-
чої продукції, означене надвишок в поодиноких
громадах буде можна відразу усталити. Реквази-
ції насінного збіжжя, заряджені тамтого року,
унеможливають повну управу рілі, родять вне-
охоту до продукції і потягають що раз нові
трудности апровізації.

Аналогічно до акції піднесення управи кар-
тофель в Галичині, заініційованої Централєю від-
будови уділанем ц. к. Товариству рільничому в
Кракові субвенції на закупю оригінальних сорт
картофель, виплеканих в заведеню Генриха Дол-
ковського і Сина в Новім селі, і на перепродаж
сих картофель по знижених цінах галицьким
рільникам, „Сільський Господар“ домагаєть ся,
щоби Президія Централі уділила йому субвен-
ції що-найменше в тій самій висоті на закупю
оригінальних насін жита і пшениці у годівель-
ників в Галичині і в краях Судетських, в цілі
дальшого ведення передвоенної акції „Сільсько-
го Господаря“ в напрямі поширення ліпших від-
мін збіжж між галицьким селянством.

„Сільський Господар“ домагаєть ся, щоби
Президія зарядила приділ субвенціонованих Цен-
тралєю відбудови насін, пашних ростин, як
вики, сераделі і т. д., а також волокнистих, як
конопель і лену для Товариства на рівні з ин-
шими корпораціями краю. В минулій кампанії
не одержав „Сільський Господар“ від Централі
відбудови ніякого приділу.

„Сільський Господар“ стверджує, що при-
значених на відбудову садівництва і городництва
500.000 К. не відповідає зовсім потребам, ви-
кликаним воєнним знищенням, і не покриваєть ся
зі сумою на цілі Прибічної Ради Централі ухва-
леною (500.000 К. супроти 1.500.000 К. подібно
як квота 2.800.000 К. на менші рільничі маши-
ни і знаряддя супроти ухвали 6.000.000 К.).
„Сільський Господар“ вимагає, щоби Президія
Централі прискорила прихильне полагоджене
предложень його, обнятих меморіалом про від-
будову городництва і садівництва, внесеного до
Централі в марті сего року і зарядила виасгно-
вану Товариству фондів на сю цілі потрібних.

Задля піднесення управи волокнистих ростин
просить „Сільський Господар“ о виділене з фон-
дів на сю цілі призначених квоти 100.000 К. до
розпорядимости Товариства в цілі дальшого
ведення пропаганди управи волокнистих ростин,
яку до тепер вело Товариство з власних фондів,
і на введене в жите сіллок для управи і випра-
ви лену, поки що такої спілки в Дрогобичи. Де-
тальнішу програму ужиття сих фондів предложить
Товариство в найближшій часі.

Президія Централі повинна подбати, щоби
з фонду, призначеного на відбудову (закульти-
воване) лісів, закультивовані були рівнож гро-
мадські і ерекціональні ліси.

З огляду на се, що домашні звірята ста-
новили головний добуток селянських госпо-
дарств в Галичині, а з'окрема українського се-
лянства Східної Галичини і з огляду на се, що
західне галицьке селянство є вже в посіданю
рогатої худоби в численім стані, рівним стано-
ви з перед війни, а селянство Східної Галичини
поносить до тепер головні шкоди в годівельнім
господарстві, слушно річу є, щоби фонди,
призначені на релекорацию краю, звернені були
головно і в першій мірі на відбудову селян-
ського годівельного господарства в східній Га-
личині. „Сільський Господар“, ведучи дотепер
з припорушення Центрального Правительства ак-
цію підготовку до годівлі (ветеринарній курси,
популярні видавництва з области годівлі худоб-
и, досвідові поля з управою пашних ростин,

популярні виклади, основуване і фаховий про-
від годівельних спілок рогатої худоби, спілок
для контролі молодности, стацій бугаїв і кну-
рів, зародових хлівень з власних фондів і бу-
дову взірцевих стаєн під своїм технічним про-
водом і матеріальній помочи) готове є при по-
мочи своїх фахових секцій і цілої організації
взяти участь в акції відбудови годівлі худоби,
веденої Централєю відбудови.

Що до проєктованого Централєю відбудо-
ви імпорту голандських коров, то з огляду на
трудности акліматизації сеї раси в Галичині за-
являє „Сільський Господар“, що акції сеї не
можна уважати за акцію віднови годівлі рога-
тої худоби в краю, а з'окрема селянської годі-
влі, і, о скільки вона мала би бути ведена, вно-
сить, щоби ведено її з фондів окремих, евен-
туально-при помочи кредитів Галицького Воєн-
ного Заведення кредитового, а не з фондів Цен-
тралі відбудови в бюджеті на ту цілі признаних.

В цілі введення акції годівлі рогатої худо-
би в Галичині на раціональний шлях, являєть-
ся конечною фахова ревизія дотеперішної годі-
вельної програми, прийнятої Краєвим Виділом
що до рогатої худоби з рівночасним забезпе-
чєнєм участі в годівельній акції у східній Галичи-
ні для краєвого Товариства господарського
„Сільський Господар“ у Львові на рівні з ц. к.
Гал. Товариством господарським.

Участь українського хліборобства в стані
посідання головних домашних звірят, котра то
участь повинна буги основою участі україн-
ського хліборобства у фондах на релекорацию
призначених, а Товариству „Сільський Госпо-
дар“, як головної корпорації українського ріль-
ництва, в акціях, які Централія відбудови на о-
снові сих фондів буде вести, представляєть ся
ось як на основі статистики з р. 1910

А) Рогатої худоби мали українські хлібо-
роби у східній Галичині 82,5 проц., польське се-
лянство около 5 проц., а більша власність 12,5
проц. отже українське селянство східної Галичи-
ни мало майже в п'ятеро тільки рогаті худоби,
які більша власність разом з польською селян-
ською меншістю і посідачами інших народно-
стей.

Б) Що до коний, то процентний уділ ве-
ликої власности в загальній стані коний східної
Галичини виносив округло 14,6 проценту, уділ
дрібної посілости 85,4 проц., иншими словами
східно галицьке селянство плекало около 6/7,
більша власність 1/7 зі загального числа коний
східної Галичини.

В) Безрог плекала більша власність 5,14
проц., або 1/20 часті скількості безрог годован-
них у східній Галичині, так що на селянську по-
сілість припадало 94,86 проц., або 19/30. З се-
го треба відчислити около 10 проц. як власність
малої селянської польської посілости.

Г) У східній Галичині посідала більша вла-
сність 2,77 проц. овець або кругло 1/36 часті,
так що 35/36 плекало східно-галицьке селянство
і то головно українське населенє східно-галиць-
ких гірських повітів.

Д) Східно галицька більша посілість посі-
дала 5,12 проц. кіз плеканих у східній Галичині
або зниз 1/20 часті. Решту кіз плекали пере-
важно робітничі і міщанські господарства і се-
лянство.

Е) Що-до домашної птиці, то і ся була
плекана головно в українських повітах східної
Галичини при малій участі великої посілости.

До 300.000 штук дробу плекають повіти
Рогатин і Бучач, зниз 250.000 штук Тернопіль
і Товмач, а зниз 300.000 штук повіти Коломия,
Станиславів, Львів, Бережани, Підгайці, Борщів,
Голоденка і Снятин.

У західній Галичині лиш один повіт Рашів
має більше як 200.000 штук дробу.

Є) З кінцем 1910 р. посідала східна Гали-
чина 7 разів більше пнів ніж західна.

Велика посілість східної Галичини посіда-

ла 5:24 прсц, або около 1/19 загального числа пнів східної Галичини, а галицьке селянство 13/19.

Що до годівлі коней Галичина оставши з 905.000 штук наслідком воєнних реквізицій при 1:5 000 штук найгіршого матеріалу, не має ніякого селекційного матеріалу для годівлі. Сільський Господар констатує, що приділ жеребних класичних військових на приховок лошає для українського хліборобства мінімальний. Лошата з абірних кінських станиць закуповують західно-австрійські краї. Центральна відбудова повинна поробити заходи у компетентних чинників, щоби у всякім приділі військових коней партиципувала Галичина, а з окрема українське селянство, в процентівім відношенню до числа коней відданих до військового ужитку, а при демобілізації у відношенню до страт в стані коней, які понесла Галичина, а з окрема українське селянство в наслідок воєнних шкід.

В цілі попирання існуючих селянських годівельних спілок, стацій бугаїв і кнурів і зародових хлівень Сільський Господар домагає ся, щоби Президія Централі з квоти 1.000.000 кор., призначеної на закупно ядерних паш для розплодових звірят виділити на таку ціль половину сеї квоти і обернути її на сю ціль при участі Сільського Господаря.

В справі худоби евакуованих:

а) З огляду на увільнене східної Галичини належить надіяти ся, що в найкоротшім часі наступить повна репатріація евакуованого населення. Сільський Господар просить, щоби рівночасно з репатріацією населення був переведений також перевіз худоби евакуованої, як остачий в посіданню самої людности, так і остачий в переходанню в рамена правительств.

б) Часть евакуованого селянства, яка в наслідок евакуації з яких небудь, від неї независимих, причин худобу стратила, повинна одержати худобу in patria в місце худоби пропавшої (як худоби „нічної“ зареєстрованої військом, згинувшої в часі транспорту) так щоби евакуоване населення могло вернути на свої господарства з худобою, бо обнова рільного господарства без живого, потягового і доходного інвентаря є немислима.

в) Згідно з заaproбованим міністерством бюджетом Централі відбудови Центральна повинна перевезти як найскорше для властителей виплати за передержане худоби на евакуації (повні кошти зимівлі худоби і кошти найму пасовища), так як з сього бюджету заплата вже висіла наведені кошти Центральна відбудови сим господарям, які передержували чужу худобу.

Сільський Господар домагає ся, щоби репараційні варстати для машин і знарядів рільничих були закладані також в східній Галичині і то при вижикюванню місцевих ремісничих сил, які повинні бути на взір машиністів павшально звільнені від військової служби на час конечних репаратур.

Сільський Господар домагає ся, щоби з фонду, призначеного на відбудову горалень, виділити відповідно високу квоту на зорганізоване селянського рільничого промислу, опертого на переробі землеродів, бо односторонне попиране горальняного промислу не лежить в ін-

тересі розвою прочих залузий рільничих промислів. Ужите сеї вилученої квоти зволить Центральна перевести при участі Сільського Господаря.

Сільський Господар констатує, що квота, признана на віднову молочарень, не стоїть в ніякім відношенню до зниження молочарського промислу в краю і просить, щоби Президія Централі ввєднала більшій фонд, особливо на відбудову селянських молочарських спілок, які в окрема у східній часті краю улягли великому зниженню. Поки що Сільський Господар домагає ся виділення з признаної вже квоти відповідних фондів на відбудову українських селянських спілок молочарських, обєднаних в краєвм Союзі господарсько молочарських Спілок в Стрию після внесення сегож Союзу.

Сільський Господар піддержує в цілій основі внесення Краєвого Союзу господарсько-торговельних Спілок, предложени Централі відбудови що до попирання організації господарсько-торговельних і щодо будови магазинів для сих організації відповідно до рубрих бюджетових § 3, буква г і г.

Терещенко довів до російсько-української угоди.

Стокгольм 18. серпня 1917.

(Укр. бюро). Київський кореспондент Укр. Бюро депешує:

Порозуміне між Українською Центральною Радою і тимчасовим правительством треба в першій мрі приписати заходам Терещенка, який підчас засідання повної Ради виразно станув по її боді. В присутності всіх інших російських міністрів заявив Терещенко, що він, як Українець, найглибше переконаний про слушність у країнських домагань.

Митрополит гр. Шептицький не їде до Риму.

БЕРН (Ткб). „N. Zürcher Ztg.“ одержала з доброго жерела таке письмо про подорож митр. гр. Шептицького: Ціль плянованої подорожі митрополита до Риму була чисто церковна. Впливає се вже з обставин, серед яких подорож мала відбутися. Несправедливо приписували сій подорожі з многих сторін політичні цілі. Супроти такого зображення справи вирінала поважна небезпека, що присутність митрополита в Римі могла би для його особи і для апост. Столиці спричинити немілі наслідки. Щоб не збільшити трудностей, серед яких папа в сїм важкім часі виконує свій високий уряд, митрополит рішив ся в важкім серцем зрєкти ся з подорожі до Риму.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 21 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ

Фронт кн. Рупрехта: Поминувши хвилиний руйнуючий огонь на кількох відтин

ках фляндрийського фронту і коло Арра, не було більш військових ділань.

Фронт німецького наступника престолу: Перший день битви під Верденом мав для Французів такий самий вислід, як і великий англійський наступ у Фляндрії в днях 31 липня та 16. серпня. Перевага матеріалу та безоглядне висилане людей у бій не могли зломити німецької боевої сили. Скупому вискови тєрену належить протиставити невдалий наступ на більше ніж 20 км. широкім фронті. Дня 11. серпня розпочалося нагальне артилерійське приготування великого удару яке виконало вчера французьке військо на зазвв Англії. Від ліса Авокур аж по східний край ліса Корієр діланем артилерії, яке дійшло в послїдних годинах перед наступом до найбільшого напруження, замінено наші становища в широке, пусте поле лісок. Дня 20. серпня раннім ранком рушила французька піхота до наступу глибоко уложеними атаківими фїліями під охороною гарматного огня. На многих місцях вдерлись білі і чорні Французи в нашу оборонну полосу, в якій кожний крок вперед мусїв бути в борбі з нашими військами окуплений крївавими жертвами. В завзятих рукопашних боях та сильними протинаступами відкинено неприятели майже всюди. Нагальна боротьба перекиляла ся теревсь день то в одну, то в другу сторону. На західнім березі Мози в руках Французів лишилась тільки гора Мертвого Чоловіка і південний край Крукового Ліса. Наші становища находять ся тут на північнім склоні гір. На східнім березі боева лінія пересунулась ще менше. Лише на сугорбі 304 і на південній захід від Semogues та в лісі Фос зискав неприятели дещо на терені. Зарядження управи знаменито доказали своєю стійністю. Крім піхоти, яка боролась із відривною витривалістю, належить ся також повне признание артилерії, якої руйнуюча діяльність завдала ворогові ділаючи шкоди в часі підготовчих праць та в часі уставлення до наступу, а яка брала також визначну участь в успішній обороні. Інші роди зброї, особливо піоніри і летуні причинились дуже до доброго вислїду дня. Втрати французької піхоти відповідають масовому висиланню її у бій та є незвичайно високі. Битва під Верденом ще не закінчилась. Нині рано на многих місцях фронту розгоріли ся нові боротьби. Зістрілено 26 неприятельських летунів. Ми втратили 5 літаків.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Від Двини по Дунай положене без зміни. МАКЕДОНСЬКИЙ ФРОНТ.

Не стало ся нічого нового.

Німецьчина про мирову ноту папи.

БЕРЛІН (Ткб). В головній комісії німецького Союму промовляв нині канцлер Німецьчини д-р Міхаеліс. (Промова канцлера ще не надїшла до Відня. Оголосити ся її ще нині).

По промові канцлера комісія постановила передовім заняті становище до мирової маніфестації папи, а про інші питання заграничної політики вести наради пізніше.

VI.

Нічого того не знала Ганка.

Після всього, що стрїнуло її в останні роки, настало задля неї жите такє гірке та прикре, що не дивились би її очі й на світ Божий. Оплакала вона неща нею Андрія, оплакала шасливе та занадто вже недовге жите з ним і тепер тяжко нарікала на свою лиху долю, що так жорстоко немов пожартувала з нею. Не знала вона щастя за молоду, думала, що й до віку його не буде, аж тут воно прийшло несподіване, мов з неба впало тихим сенагом запалило їй серце, загірло самотню душу — і враз зникло мов той болотяний вогник, що на темілі світить, щоб завести людину в безодні нетри. Трїфляється ся і з людьми нещастє; буває що чоловік, або жінка, не нажившись з любово дружиною, справляє її на той світ. Що й казати — тяжке горе; але смерть — то Божа воля, якій людина мусить коритись; їй стрїнуло горе ще тяжче, що страшнїше, бо такого ніким і не бувало. Розлучила її з любово дружиною не смерть, а лихі люди; вони ніби на жарт авели їх, жартуючи й розлучили, знищили її тихий рай, оганьбили чесний шлюб, удаючи, либонь то був не шлюб, а тяжкий, непрошений грїх, який треба їй з Андрїєм покутувати міле жите.

Л. ОРЛЕНКО.

11

НЕСПОДІВАННИЙ ШЛЮБ.

Минув ще рік і по весні 1763 року капелян знова рушив до Київa, везучи лист від полтавського полковника Андрія Горленка, який причиняв ся за ним перед митрополитом і прохав зглянутись на його старість і шире каяття. Може сей лист найбільше став до помочи, бо в червні тогож року консисторія спромоглась таки вирішити справу і декретувала їй так: що о. капелян повинчав на мясницї та ще й о півночі, бо не знав, що „Правилами св. отець“ заборонено, то се можна йому й пробачити, бо требники в яких ті „Правила надруковані, мало де при церквах київської єпархії находять ся, а за те, що повинчав безвинно“, та ще (як потім виявилось) й жінку від живого мужа, заслати його на пів року до монастиря.

Митрополит Арсеній на сїм декреті написав довгу резолюцію, в якій зазначив, що консисторія не звернула уваги ще й на інші провини підсудного. Нерозважно повіривши пустому базіканю про смерть Ганчиного мужа, капелян все таки не смїв їй винчати, дєбре знаючи, що вона не прожила року удовою, як того вимагає церковне право. По друге вінчав він молодих „ядших і пивших“, а може й паних, а в книзі „Кормчий“ на листку 524 надруковано: „Да не дерзаеть никоже же іерей подѣ грѣхом смертнѣмъ никогоже вѣнчати по обѣдѣ, ниже въ вечерѣ, но по рану, ничежеже ядших иноже пившихъ, аби по Божественнѣй литургїи, предустовленнѣхъ и уже исповѣданнѣхъ да вѣнчаєть“. Та в тїй же „кормчий“ наказано: перед вінчанєм трїчі під ряд що неділі оголошувати в церкві

молитих, чи не віда хто про яку правну герешкоду їй шлюбу; а капелян про тає оголошуванє й не думав. І за всі його провини шід би було його зовсім скинути з свящєства, але зглянувши на його старість, каяння і на те, що він почувуючи своє злочинство, сам на себе поклав єпитемію і присягаєть ся до смерти замлювати свій тяжкий грїх, митрополит згодив ся з гадкою консисторії і звелїв заслати капеляна в Полтавський монастир під начало ігумена і коли він там „окажеть свєчесєсе і благоговѣйное житїє і опредѣленное ему послушанїє исправить благопокорливо“, то увільнити його на попередню службу.

Консисторія судила одного о. Олексія, а митрополит признав, що в справі є й друга особа, яку теж як слід покарати та ще й тяжше: се була нещасна Ганка. Чим же вона так провинилась? На думку митрополита, Ганка, почувши про смерть мужа, повинна була добути від Сїчової старшини свідцтво на письмі, „клятвою перед євангелїєм утвержденное“, що муж єї дійсно помер, а потім цілий рік пробути удовою та тоді тільки думати про друге замуже. А що вона сього не зробила, то їй треба вважати „прелюбодѣйною“, бо в „Кормчий“ так і написано: „Мужеви безвѣсти бывшу, и не убѣдѣвши о нем, жена его идетъ до иного, прелюбы сотворитъ“. А в „Правилах св. Василія Великого постановлена кара „прелюбодѣям“: відлучити їх від св. Причастїа на 15 років і покутувати їм свій грїх так: 4 роки „плакатись“, себто підчас Служби Божої, кожного „входящого в церковь“ молити со слезами припадаючи, да молити ся за него; 5 років слухати Службу стоячи „при дверяхъ церковныхъ“; 4 роки „припадати“, себто стояти в бабинцї і коли дїкон возгласить: „Оглашенїи ивидїте“ виходити з

Жертвуйте на Волинські школи!

Соціально демократична фракція зложила заяву, що вистає крок папи як зближене до ми-
ра. Партия очікує добрих вислідів виступу папи.
Поступова партия заявила, що солідаризу-
ється з заявою канцлера та його симпатичним
осудом папської маніфестації. Партия прилучу-
ється до висновків канцлера.

Фракція центру прилучила ся рівнож до
заяви канцлера держави про мирову маніфеста-
цію папи. Фракція бачить в заяві апостольської
столиці, якої безсторонність явна супроти ціло-
го світа, незвичайно цінне поперте пожаданого
діла мира і бажає, щоб ся історична маніфе-
стація, подиктована найшляхетнішою думкою,
увінчалася повним успіхом.

Фракція народних лібералів заявила, що не
може поки що вдатись в матеріальний зміст
папської маніфестації, однак застерігає собі
заняти становище. Зате може прилучити ся до
висновків канцлера.

Провідники консервативів заявили в тім
самім дусі, застерігаючи собі заняти становище
при головній дискусії.

Німецька фракція заявила, що папська ма-
ніфестація для неї більше симпатична, як попе-
редна проба посередництва, доконана прези-
дентом Вільсоном.

Один з членів групи незалежних соціаль-
них демократів висказався, що попередні
бесіди виявили лише загальних слів
свої симпатії, а не вдали ся в обговорення пап-
ської маніфестації. Є се річ самозрозуміла, що
до всякої мирової маніфестації відносимо ся
прихильно. Німецький сейм не може зреагува-
вати із свого впливу на спосіб відповіді на
ноту.

Член соціально демократичної партії від-
повів на те, що тут не розходить ся о рези-
гнацію із впливу, а лише о відложено на кіль-
ка днів, доки не скінчить ся порозуміння з со-
юзниками.

На сім засіданні замкнено. На нинішнім за-
сіданні буде в ході дискусія над справами за-
граничної політики.

Чисельний стан російської армії — незвісний.

СТОКГОЛЬМ (Ткб). „Русская Воля“ доно-
сить про нечувану річ, яка виявилась на засі-
данні комітету оборони краю. Підчас нарад над
доставками всяких артикулів для російської армії,
представитель військ мусів признати, що не
знає чисельного стану російської армії, бо від-
трюх літ не роблено ніяких звіставлень числа
війск, які в до розпорядимости.

Події в Фінляндії.

СТОКГОЛЬМ (Ткб). Як доносять днєвни-
ки, наміряли соціальні демократи прокламувати
в Фінляндії генеральний страйк, щоб вимусити
уведення в жите знаних украл фінляндського
сойму. Преса міщанських сторонників поборює
ту думку тому, що страйк не лише звернув ся
би проти тимчасового правительства, але крім
того викликав би поважні конфлікти.

Війна з Китаєм.

ВІДЕНЬ (Ткб), дня 21. серпня. Китайський
посол у Відні прибув нині до міністерства за-
граничних справ і з поручення свого правитель-

ства вручив відповіджене Китаєм війни ав-стро
угорській монархії. Китайський посол одержить
паспорти.

Не кажи гоп!...

Львів, 31. серпня 1917.

Польська радість з приводу того, що у
країнське Поділля й Покуте після сфензиви со-
юзних війск вернуло на „доно бувшої Річипо-
сполитої“, не знає границь. Виявляєть ся вона
різними способами: отже раз старопольською
вітхою, инший раз так добре всім відомими
доносами, то знов лайками — на українство.
Контреланс польського весілля розпочав з „wieku
i ugędu“ п. Білінський, бо його серце, одно з
перших польських сердець, забилося живою
радістю з приводу „визволення руського наро-
ду“. За презесом почали менші польські до-
стгійники, всякі краєві і повітові „представники
людности“, вилізати словесні струї радости, а за
тим вся польська преса вдарилася в один голо-
сний акорд безпритомного захвату і тріумфу.
Тріумфу — супроти українства. І тут весільні
співи польських щасливих людей стають вже
густо мережані лайками.

Разом з тою безжурною польською ві-
хою вернулася Полякам дьвєна польська бун-
дючність і те, що по польськи так влучно нази-
вають ся: „zuchwalstwo“. Поляки почувають, що
вертають зовати часи їх безкарного і безкрай-
ного володіння в українській Галичині над зні-
веченим війською, безчасним українським насе-
лєнем. Відомо, що у воєнний час така власть
куди сильніша і з різних причин ще більш
приманчива і „вдачна“, як в часі мира. Тому по-
чуванню дає нестримний упуст польська преса.

Одну цвтку, що правда, неграмотну в тої
шарини польської творчости днєвникарської на
ходимо в „Gazet i Wieszczn-ij“. Якийсь постій-
ний знавець „spraw iuskich“ пише там, навя-
зуючи до поміщеної в нашім днєвнику статі
про безправство Трембаловича, ось що:

„Се похваляю, що „Діло“ відносить ся з
видимою резервою до так фантастичної ідеї,
якою є евентуальний український портфель в
коаліційнім кабінеті. Бо коли би той напавду
трудний до подумання міністер (письменник з
„Gazet i Wieszczn-ij“, „думає міністра“) колиш-
настав і хотів при тім по думці зазивів „Діла“
говорити про „зломане карку польському па-
нованю“ — то мусів би бідака скоро дізнати
на собі правдивість польської приповідки: „Не
роби другому, що тобі не мило“ (?).

Той сам польський письменник згіршений
дуже „психозою ненависти, в яку попали Укра-
їнці, на думку, що до визволених областей wro-
ci polski starosta i komisarz, polski burmistrz i ma-
gistrat. Тепер — пише далше — не криють ся
Українці з тим, що волили найтвердшу руку
царських урядників. А вже з тугою згадують
часи, коли то по вулицях Тернополя ходив
було ексц. (?) Керенський і перед усіми обіщю-
вав вільну Україну“. І вкінці журить ся нами
публіцист з „Wieszczn-ij“, що для нас „буде
тяжко приминити ся до немилосерної дійсно-
сти“, та що „заведене нормальних відносин
буде зустрічати ся з опором“. А ми відкажемо
польському Г-ортанови, який так любить при-
повідки, теж приповідкою: „Не кажи гоп, до-
ки не перескочиш!“

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий
Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок
щадничої 4.000.

Організоване української армії.

Відень, 18. серпня 1917.

Українські гвардійські баталіони.

(Ф. К.) „Новое Время“ з дня 29. н. ст. лип-
ня повідомляє:

Приказом головнокомандуючого військами
петроградського воєнного округу дозволено
при переформуванні резервних баталіонів гвар-
дійських піхотних полків у гвардійські резерво-
ві полки виділяти Українців в окремі роти й ба-
таліони.

Врученє прапора від У. Ц. Р. 2-му україн-
ському козацькому полкови ім. гетьмана
Павла Полуботка.

„Кієв. Мысль“ з дня 24. н. ст. липня пові-
домляє:

Вчора у Святошині на залізничній стації

член Українського Генерального Військового Ко-
мітету І. Гореміка-Крупчинський вручив першо-
му ешельонові, який відходить з Грушок на
фронт, прапор з написом: „2-му українському
козацькому полкови ім. гетьмана Павла Полу-
ботка — від Української Центральної Ради“. Е-
шельон сей буде супроводжати на фронт п.
Павловський.

Перший гайдамацький курінь.

„Кієв. Мысль“ з дня 17. н. ст. липня пові-
домляє:

2. (15) липня виїхав на місце формування
в Одесу „1-й гайдамацький курінь“ — перший
партизанський український відділ. Разом із
Київа виїхало звиш 200 людей. Відділ перед-
від'їздом прийшов зі своєю прапором до памят-
ника Богдана Хмельницького.

НОВИНКИ.

Львів, 21 серпня 1917

— Поверот з неволі. Пос. Михайло Петриць-
кий після дволітньої неволі вернув до Відня.

— Почтовий рух до Станиславова — як дові-
дуємо ся — отворено з днем 20. с. м.

— Народні стипендії і запомаги. Нам пишуть:
На засіданні комітету поміч для української
шкільної молодіжи в Празі в місяню маю,
червни і серпни, признано стипендії для: Сте-
фана Мидляка, студента політехніки у Відні
200 К, Стефанії Лісковацької, учениці 3 р. учи-
тельської семінарії у Відні 200 К, Миколи Сен-
дєцького, студента філософії у Відні 200 К,
Віктора Левицького, студента філософії у Відні
150, Наталки Целевичівної, учениці 2. класи
гімн. у Відні 150 К, для Анни і Ольги Утіс-
ківної, учениць 2 р. учительської семінарії у
Відні по 150 К. На початку серпня вислав ко-
мітет запомагу для закарпатської оселі шкільної
української молодіжи у Львові квоту 367 К. На
ту квоту вложили: комітет 200 К, Євгеній Ко-
вар свою ремунерацію за управу української
бурси в Празі 100 К, радник суду Гедемин Ли-
сенєвський 10 К, Лев Ясінчук з дружиною 10 К,
Льоня Гарасимович 3 К, Омелья Брандєль 1 К,
Павля Янош 5 К, Марія Щербанович 3 К, Тору-
шанський 5 К, Анна Волошук 1 К, Євгеній Ко-
вердович 2 К, Олена Ріппель 2 К, Ольга Мі-
ська 5 К і д р Пулюй 20 К — разом 367 К. Да-
но ще запомагу 150 К Миколі Дячуковсьи, умі-
ченому ученикови гімназії в Жовкві.

— Закінченє шкільного року в Гміндській гім-
назії. Нам пишуть: У гміндських бараках ведено
правильний курс гімназійний від 5 лютого до
15 серпня с. р. під управою д р Конрада, ка-
тихита з Тернополя. Крім управителя працюва-
ло на курсах ще 5 сил, було клас 4 і пєтгото-
вляюча. Уся гімназійна молодіж була примішена
в бурсі під управу члена учит. збору Слобо-
дяника, а наука відбувала ся в народній школі
в сусіднім селі Unt. Vilauz. Мимо тої перепони
протягом 6 місяців досягнули ученики витревалю
пильністю такі успіхи, що іспитова комісія під
проводом п. Ю. Левицького, директора гімн.
курсів у Відні, майже всіх признала здібними
до висшої класи. На 107 учеників було 15 ви-
значно здібних, 71 здібних, 8 взагалі здібних,
10 нездібних, 1 поправка, 2 відступили від іспи-
ту. Нездібні зголосили ся до іспиту по фєрїях,
користаючи з виданої на час війни полєкші.
З радости і для зохоти хлопців відсвятковано
закінченє шкільного року імпровізованим обхо-
дом, на який зложили ся співи і деклямації уче-
ників і учениць. До молодіжи, якій роздано
книжечки, промовили: голова іспит. комісії п.
Левицький, правит. комісар бараків д р Білін-
ський і управ. курсу о. д р Конрад. На літний
віддих відіуть ученики на діточу оселю в Кірх-
бергу. — д. л.

— „Українська Громада“ в Трапезунді (М. Азія).
„Утро Росії“ з дня 19. н. ст. липня повідомляє:
Нам пишуть із Трапезунда, що там іде остра
боротьба між представниками централістичних
і федералістичних організацій. Рада Р. С. і К.
Д. відмовила предсідателеви місцевої Україн-
ської Громади Хименкови друкувати відозву в
українській мові. — (Ф. К.).

— Залізнична катастрофа. В ночі з 19. на 20.
с. м. на стації Рекавінкель найхав оссбовий поїзд
з Відня до Зальцбурга на готовий до від'їзду
поїзд льокальний. Наслідком наглого удару
розбили ся два послідні вози льокального по-
їзду. Убитий один жовнір і дві цивільні особи,
а 59 осіб віднесло рани, з того 20 тяжкі. При-
чиною було полсованє гальми в однім з по-
їздів.

— Відзначенє. Поручник Богдан Грабовень-
ський, судовий авскультант, родом із Самбора,
був в короткім часі за незвичайно хоробре
поведенє перед ворогом чотирікратно визна-
чений — в посліднє великою медалєю хоро-
брости і кляси.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пітьковська система“.

На необхідну потребу удержання 25 україн-
ських шкіл на Волині, які супроти останніх
подій тим дорожчі і важливіші для української
справи, конечні як найскорш і найбільшійш
жертви.

В. Серєдович, хор. 50 К. (Дністер):
о. Стефана Шурка, Миколу Серєдовича, Ми-
хайла Родича, всіх в Свидниці, і Стефана Се-

редовича в Боровій Горі. — Др Кметь, Краків 10 К. (Діло): д-ра Миколу Терлецького з Тусанович, надінспектора Миколу Худика в Кракові, д-ра Михайла Гладія, хірурга в Кракові. — Іван Луцкейко, учитель в Любичі Королівській 10 К: Гната Юхима Ім Р. 89, Михайла Галава В. К. К. Перемишль, Андрія Вовка, Res. Off. Schule in Kaza, Олексу Ванчашовича, Lit. 36. і Андрія Бучинського з Гайковець. —

О П О В І С Т К И.

Середа, 22. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: Матія ап. — римо-кат. Тимотея.

Завтра: греко-кат.: Лаврентія мч. — римо-кат.: Фаліпа.

Вписи до народної школи СС. Василянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95. відбудуться 3 і 4 вересня від 1—12 і від 4—6. Початок року 4. вересня. — Дирекція. 87 В 1—3

Замість вінця на домовину бл. п. Софрона Недільського, свого першого і найліпшого директора гімназії в Коломиї, переїлаю 30 К на Волинській школи. — Адам Миколаєвич, учит. гімназ. Rastatt (in Baden), Німеччина.

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки конечно подбати про те, щоби готівка у людей без проценту не марнувалася; треба стягати до себе вкладки. виплачувати вкладки в рамках мораторії (по 100 К на одну книжечку на один місяць) згідно після спроможности, стягати уділені позички покрити в першій мірі відсотки, які тепер передаються в часі п'ять і пів року. Стопу проценту від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Краєвого Союзу за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Савич. 75—Б. 7—10

Ліцитація коний. Дня 2. вересня б. р. відбудеться ліцитація коний в кінській шпиталі в Ярославі (Appakaserne). Початок ліцитації о годині 8 рано. 129 2—2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Денис Олтиний, респіцієнт сторожи скерб. в Шнеловець, пов. Гусятин тепер Вольбром Кор. Польське, пошукує свої жерні Йосифа з дітьми Ольгою і Славком. Хтоби знав про їх місце побуту, зважить ласкаво донести на повисшу адресу. 117 3 3

Хто знав би що про Ярослава Гуглевича або Івану в Бланкевич Гуглевичу зважить ласкаво дати вістку під адресою: Лев Шепарович, Lieutenant Feldpost 117/11. 135 2—3

Дурбак Зося і Юрко і Омелян Винавський подадуть мені ласкаво свою адресу. Маю лист від Родичів і гроші. 16 1—2

О. Д-р Волод. Пеллїх, Львів, вул. Дрогошч. ч. 21.

Оголошення.

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО

тоалетових миль, перфум, заграничних вод до уст і волосся, крему до зубів і шкіри, як також різнонародних средств тоалетових.

Й. ХОМИШ & О. ПУТТЕР

Львів, Сикотуська 2. 110 4—5

ПОЧЕНЕ НІГ

всуває певно спеціальний пудер „Сваве“, пакет за 1-20 К. На провінцію висилає тільки за попереднім надісланем належності і 40 с. на порто. — Одиноке заступство S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7. 70 12—30

Вдова по священнику — в старшій віці, але кріпка і здорова, обняла господарку домашню у відвіди священника. Не вимагає грошової платні, лише щирою честю трактування. Порозуміне під іменем „Марія“ через Адміністрацію „Діла“. 139 1—5

На цілий рік інструктора до хлопця з І. кл. гімн. пошукує Антін Скіра, упр. школи, Селища п. Хоросниці, к. Судової Вишні. Ціле удержане і платня після умови. 138 1—3

Однорічний курс мітури семінаріальної і школи виділової для вивчення буде вести фаховий професор. Інформації: П. Горбачевська, Йосафата 8. Львів. 125 2—3

Панночки, що ходять до гімназії Василянок у Львові, знайдуть приміщене. Інформації Р. Цвяхова, Потоцького 102. 126 2—3

Учителька рутиніана знайде в доньку підписаного, если прийме обов'язок учити в ІІІ кл. школи народної. Ближні дані письменно Гр. Макар, гр. кат. парох в Угерцях, п. Ольшаниця к. Устрик. 133 2—3

Лекцію на селі до шкіл народних або гімназійних прийму. — Левацька Львів. Тереса 2. б. 107 2—3

Інструктора на село від 1. вересня 1917 до двох днів з І. кл. гімн. пошукує О. Євгеній Хоминський в Воробляку королівській — почта Воробляк шляхотський. Зголошення з усіма листами. 150 2—3

Ілюстратор спілок торговельних, обавоакмений кооперативної і вільний від військової служби, знайде зарплату в „Народній Торговлі“ у Львові. Письменні зголошення з підписом свідомств відбуті студій і дотеперішнього баняря, есентуально й інших референцій, приймає дирекція до 15. вересня 1917. Плата після умови. Військові інваліди при повній кваліфікації і спосібні до повнення служби мають першество. — Дирекція. XIX 2—3

Юліан Домбровський у Львові — Академічна 2. від мн. гих літ широківісний одинокий в Галачині „Матанія годинарсько-ювілейський“ — пошуканий з двома робітниками. Купує: брильянти, перли, золото, срібло і інше, різнож ліній старі дорожчівності на нові. 120 3—5

Інструктора на село до священ. дому до 2 учеників гімназ. (кл. III і V.) — глядаю сейчас. Уліва листами. Зголошення до Адм. „Діла“ під: Інструктор 2 „Б“. 7—?

КАВАЛЕР на рядовім становищі, літ 34, здоровий, від війська звільнений, не інвалід, оженив ся з панною або вдовою. Посаг і фотографія пожадана. Аноніми до коша. Зголошення до 1. вересня с. р. до Адміністрації „Діла“ під „Лагідний“. 122 3—3

Вп. П. Учителів, Академіків та взагалі енергічних інтелігентів, які хочуть зайняти ся зорганізованим добром а дешевий направи побути (відвезлування) по селах та містечках, заробляючи при тім до кількох сот корон місячно, просимо о поданні адрес. 656 2 3

Спілка „Ідеаль“ Перемишль, Водна 12.

Вправного інструктора

до приватисти VII ої кл. гімназійної глядає Уряд парохіальний в Підлубах, пп. Прилбичі. 121 3—4

Бездітна родина прийме дві панночки в діпшого дому на станцію. — Оліка добра і всякі вигоди. Оплата в натурі ліях. Зголошення. ул. Набеляка ч. 30. партер. Близько гім. Василянок і інших шкіл. 128 2—3

Байцу Діпія

в пачках по 83 сот на з праву 100 кг. збіжа проти сніги просимо замовляти, щоби уникнути опізненя в висилці, прямо в нашій філії в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5. Разом з замовленем просимо надіслати задаток.

Краєвий Союз господ.-торговельних Спілок

у Львові, Зіморозича 20.

VI. 2—4 п. ч.

Одиноке українське

Тов. взаїмних обезпечень на життє і ренти п. „КАРПАТІЯ“ 33—1

Почесний президент Його Ексцелленції митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се ті зиски припадають самим членам

Ручить вже по трох літах неоспоримість і велику палість обезпеченя.

Правнає по трох літах право викупу, а також вже по трох літах уділює позички на вибути відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу:

Львів, — вулиця Руська ч. 16

Години урядові: від 8 до 2.

Жито і пшеницю

під озимі засіви можна замовляти

в КРАЄВІМ СОЮЗІ

Господарсько-торговельних Спілок у Львові, Зіморозича 20.

Приймаєть ся лише збірні замовлення разом з цілою громади на приписаних друках, які Союз висилає на жадане враз з поясненнями. VI 9—12

Льоси на рати продаємо з правом гра по зложенню першої оати. На льоси уділюємо пожичок платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансацій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ

ШІЦ І ХАВС

у Львові, пл. Маріївська 7. VIII 6—7

ДЯКА — рпийме зараз — парохія ЛИСЯТИЧІ

132 2 3

— 3 НОВІЙШОЇ ЛІТЕРАТУРИ

придбала

КНИГАРНЯ ІМ. ШЕВЧЕНКА

для своїх читачів отсі добірні і прогарні „Твори новітної Бібліотеки“:

Гавлтан: Перед сходом сонця, (соц. яльна драма) 1—

Гю де Мопсан: Історія одної дівчини в Ферми, вибір з новель —80

Андреев: Черні маски, драма —80

Янїв М.: Adagio consolante, (новелі) 1—

Меромський: Табу і інші оповідання —80

Едгар по: Елеонора і інші оповідання —80

Оришн М.: Тяжка заповідь —60

Лютенберг: Як я то бачу (вибір начерків) 1—

Бирчак: 1,000,000 оповідання —80

Фланс А.: Цезар Борджія і інші париси —60

Госман: Дога і д. гаресса, оповідання —80

Янїв М.: Смерть бога, новелі 1—

Пачовський В.: Лаї і Марелі терновий огонь мїє, лір. драма 2—

Голубець М.: Мойсей безумний (збірка поезій) 1—

Д-р Бала С.: З психології творчости Шевченка 2—

Гавлтан: Затоплений дзвін, німецька драма кавка 2—

Янїв М.: Танень тінь, роман І. ч. 1—80

Чарієцький: В годині задуми (сего місяця вийшла) 1—10

ЗАМОВЛЯТИ в Книгарні ім. ШЕВЧЕНКА

у Львові, Ринок 10.

за попереднім надісланем грошей так на книжки як і на порто. IV. 2 2

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадниці ч. 25261.

Жирове конто в Австро-Угорським Банку

приймає до обезпеченя від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблі, одягу і білизну, збіже в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кожний Українець повинен асекувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці, то добробит цілого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“.

Нема жадного нишого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один „ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдешевші е-плати за обезпеченя селянських будинків.

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1916 року 8,613 829— корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадени з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою оплатою премії. ІА 17—?

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, ул. Руська ч. 20. — Адреса для телеграм: „Дністер“ — Львів. — Канцелярії Товариства отворені що дня від 8—2 перед пол.

II-гий ЛИСТОК „ЗОЛОТОЇ КНИГИ“

ЖЕРТВ НА ФОНД

ІМ. МИТРОПОЛИТА ГР. АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

— ДЛЯ —

УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ.

Дари від дня 22. мая по день 2. серпня 6. р. (зкладкова книжочка „Дністра“ ч. 10.300)

Зложили в коронах і сотиках:

Agnesłowice: И. Сливинська евак. 5.—
Бабинці: о. Т. Рудко 164.— Баличі под.:
о. І. Алишкевич від парохіян 50.— А. Музичка
10.— Бандрів: Уряд парох. 52.— Барані:
В. Жугаєвич 100.— Баранчичі: Уряд парох.
106 08. Бахір: о. А. Трешневський від родини
20.— збірка в церквах в Бахорі і Динові 180.—
Башня дол.: І. Давидович 20 70 і 10.— Баян-
ка: Е. Шмід 106.— Безбруди: Д. Глухий
10.— В. Романишин 2.— Белзець: о. В. Під-
сонський 173.— о. І. Логінський (збірка) 56.—
Береги: о. І. Мельник 290.— Береги дол.:
о. М. Зубрицький 50.— Берездівці: о. Н. Га-
пій від себе 20.— збірка 190.— Берлош: Гро-
мада (збірка) 24 10. Беч: В. Кішак (збірка між
висел.) 9 90. Биличі: Церков на руки о. канон.
Чапельського 44.— Бібрка: о. Т. Цегельський
(за бльочки) 200.— Т і О. Машаки 10.— Біла:
о. І. Кошель 3.— Більче: о. М. Городицький
(збірка) 102 58. Бітла: о. І. Шик 150.— Біще
і Поручин Парохії (збірка) 140.— Блажків:
о. Н. Ідницький (збірка) 140.— Вітама: І. Го-
рачек (за бльоч) 50.— Бобятин: Уряд парох.
314.— Болехів: Ю. Русин (дохід з концерту
в честь У. С. С.) 1 000.— В. Грцей 333.— Бо-
ляновичі: Т. Федорець 10.— Бонарівка:
о. Мудрий 200.— В. Качмарський 2.— Бора-
тичі: Громада через о. Е. Теслю 92.— Бори-
ничі: о. Ст. Донорович (збірка) 406 72. Бори-
ня: Уряд парох. 271 30. Борислав: о. І. Лі-
шинський (збірка в Богиславі і Мразні) 500.—
Боршевичі: Уряд парох. 33.— Бортятин:
А. Кишакевич (збірка) 90.— Босня: о. Ол. Ба-
зюк, апост. адміністратор від себе і вірних
2 056 50. Бошня: Дм. Марко 10.— Братківці:
Громада 101.— Бродки: о. І. Погорельський
від себе 25.— зі збірки в церкві 200.— Брони-
ця: о. М. Юзьяк 200.— Бруско: о. М. Посі-
кира від себе і парох. 50.— Брыза, Камінка
і Сукіль Парохії (зб. на св. Мавіки) 100.— Бу-
бни: о. П. Чужак 60.— Бунів: о. Кулинич 2.—
Н. Кулинич 2.— Букова: І. Паска 5 40. Буш-
ковичи: о. Гоцька 10.— Бяла: П. Д. видовський
50.— Вадовиці: Ст. Пашковський (за бльоч.)
24.— Вахівка: Уряд парох. 100.— Ванько-
ва: о. В. Мисик від себе 25.— від громади заць-
кова 91 89. Ропенька 94 11. Васючин: Шкільна
молодіж 15.— Л. Чепіль управ. школи 10.— Н.
Воевідка учит. 5.— Вацовичі: о. Н. Іванусів
(збірка в церквах в Вацовичах, Рихтичах і Сня-
гинці) 131 95. Вербилівці: Ст. Городецький
12.— Вербиця: о. Ю. Жук 300.— о. Мих.
Твердохліб 10.— Вербів: І. Петрицький 1 000.—
Вербіж: о. П. Процько (збірка) 40.—, скарбона
церк. 60.— від себе 50.— Верхолявичі: М.
Щурко 2.— Верхомля вел.: Мих. і Кат. Ру-
синак по 5.— Ст. Шалаш, Іван і Анна Проць по
2.— Верхрата: о. В. Матківський 304.— Ви-
коти: о. Дм. Бордун 40.— Викторів: Ю. Са-
лига нач. гром. 100.— Вислок ниж: Уряд па-
рох. 39 20. Висова: Уряд парох. 103.— Ви-
соцько: Громада 80.— о. Бр. Гоцький (за бльоч.)
48.— Вишенка мала: о. В. Стрільбицький
100.— Вишнівчик: Уряд парох. 88.— Ві-
день: Ген. аудитор Зах. Пазлюх 100.— М. Ліс-
кевич 100.— Leut. М. Дишкант (збір. між аудито-
рами в суді дивіз.) 30.— о. Н. Боклашук 20.—
Олена Залізник 20.— О. і А. Дольницькі 16.—
М. Керницький (збірка в комітеті) 10.— А. Марі-
чак 5.— М. Рудкевич 5.— Н. Вовкевич 2.—
Вілька кун: Зверхність громад 152 40. Уряд
парох. 26 74. Вілька мазов: Н. Черевко 11.—
Вістова: П. Должанський 20.— Волиця:
о. А. Очабрук 100.— Волиця бар.: Ю. Дани-
люк 30.— І. Мотовилс 10.— Волиця-вечор-
ки: Д. Мармош 10.— Вол. комар: о. І. Ка-
линський 270.— Волків: о. Н. Кравців 170.—
Völlerödorf: І. Сенік 8 10. Володимир-
ці: о. І. Логинський (збірка) 124 10. Волост-
ків: Уряд парох. 65.— Волосанка вел.: о. А.
Добрянський 40.— Волоща: К. Малик 2.—
Wolfsberg: В. Кабаровський (збірка учителів)
16.— Волче: В. Яремкевич 19 60. Воля арл.
о. В. Ільницький від парохіян 50.— Воля кобл.:
о. Яр. Пасичинський за Уряд парох. 78.— Во-
ля ршк.: о. Калимон 166.— зі збірки в Жалалові
127.— Воля суха: о. І. Грабовецький 109 78.
Воля якуб.: о. Н. Баранецький (збірка) 122.—
Ст. Кулиняк 216.— Воля ясл.: Уряд парох.
100.— Волянка: Ст. Бориславський 5.— Во-
роблевиці: Уряд парох. 400.— Воробчик
жорол. і шлях: о. Е. Хоминський (збірка)

200.— Вороців: о. Михайлів (з акаф.) 26 46.—
Гаї: о. В. Крдасевич від парохіян з Гаїв ниж.
317 71, з Гаїв вижних 130.— з Деляви 71 24. Га-
личани: о. Я. Ваши 40.— Ганцова: о. І.
Титар 15.— Гільче: о. В. Кречковський від ко-
мітет. в Жнятині 28.— і 120.— Глиняни: Тс-
вариство задаткове 250.— Глиняни-Заста-
ве: о. П. Бачинський від себе 26.— від парохіян
74 18. Глудно: Церков 20.— Громада 11.—
Глуковичі: І. Голод від громади 32.— Глу-
шів: о. П. Войгович від парохіян 114.— Гни-
ла: о. М. Сірецький 137 28 і 30.— Гозіїв: о.
Т. Білінкевич (збірка і за бльоч.) 94.— Голдо-
вичі: о. О. Кравчик від себе і парохіян 136.—
Голе равське: о. М. Грняк від Н. Н. 50.—
Голінь: о. Т. Богачевський 340 70. Голого-
ри: Уряд парох. 170.— Горбачі: Громада
158.— Гординя: о. Л. Мацуський 335 29. Го-
ринь: о. М. Стецишин 200.— Городисла-
вичі: о. І. Дяків 180.— Городок: о. В. Ли-
сик 1 000. Городище: І. Васишин 25.— Го-
рожанна мала: о. К. Строцький 220.— Го-
рушко: о. І. Сендзік від комітету (збірка в Го-
рушці і Раделичах) 754 37. Гошани: о. І. Косо-
нога 50.— Гошів: о. Т. Горникевич (збірка і за
бльоч.) 555.— Граб: громада від евакуов. з лав.
Бучач 48.— І. Решетар 2.— Грабівка: П. По-
сацький 2.— Грабовець: Гр. Диман 2.— Гри-
бовичі: Уряд парох. 300.— Каса Райфайзен
200.— Грубянів: І. Яворський 20.— Гру-
шів: о. П. Андрейчик (збірка) 240.— Дм. Смо-
лиць 5.— Гуменець: о. О. Вахнянин 50.—
Гмінд: Товариство „Просвіта“ 300.— о. З. Ки-
рилович 5 40. Дамівці: о. Е. Сприс 107 12.
Дверник: о. Н. Була 100.— Двірці: о. Гоць-
кий (збірка) 104 81. Десятир: о. В. Гойдиш від
парохіян 230.— Дембіця: М. Сіак 10.— Дем-
бно: церков св. Николая 27.— Деревляни:
о. Е. Чубатий від себе і збірка 37.— від церков
в Деревлянах 25.— в Спасі 50.— Демеика
лісна: Гр. Федак 20.— Демянів: Уряд гром.
10.— Диків ст.: Громада 200.— Диниска к.
Угнова 114.— Дібринів: о. Е. Рудницький (від
парохіян) 464 50. Дідушиці малі: Уряд парох.
110 70. Дмитровичі: о. Т. Савула (збірка)
190.— Дмитро: о. А. Рудницький (збірка) 100.—
Добра: Уряд парох. 260.— Добра шлях:
Уряд парох. 324.— Добрачин: Як. Ганікевич
10.— Добриляни і Загіречко через о. М.
Волинця 521 25. Доброгостів: Уряд парох.
300.— о. А. Хтей (за бльоч.) 150.— і 20.— До-
б्रोшани: о. Іг. Плешкевич зі збірки в церк-
вах: в Доброшанах 117.— в Воли добр. 26 30.
в Каміноброді 47.— Добрянці: о. П. Стернюк
115.— і 100.— Довге: І. Михаць (збірка) 23 50.
Довганостиска: Уряд парох. 236.— Дов-
жнів: о. В. Фарух (збірка в церкві) 108 18. До-
лина: Уряд парох. 160.— Домажир: Уряд
парох. 186.— і 70.— Дошниця: о. І. Пляцко
(збірка) 160.— Дрогобич: М. Сасик 50.— Гр.
Федаш, М. Дорундяк і І. Кобельник по 10. Ст.
Шпундер 1.— Дроговичі: Громада через о.
Ст. Д. наровича 132 20. Дроздовичі: о. І. Бі-
лик від парохіян: Дроздовичі 144 10. Міжинець
195 56. Дубляни: о. Ю. Плятек від парохіян
Дублян. О. Іммин і від себе 220.— Дубно: о. Н.
Булик 150.— Дубравка: о. А. Гривач (збірка)
160.— Дуліби: о. Т. Прайма 380.— Еберс-
dorf: Т. Баран 2 30. Егер: Т. Маєр 10.— Жд-
ня: Народна шк. 5 57. Жегестів: о. П. Да-
восир (збірка) 108 82.— Жегоціна: І. Балабаш
4.— Желдець: о. К. Бардин від себе 24.— від
парохіян 200.— Живец: А. Нецкарева 3.— Жи-
равка: Яр. Яворська (збірка) 70.— і (за бльоч.)
10.— Жовква: о. Ст. Білинський 20.— А. Дем-
чина 2 70. Жолобок: о. М. Столяр і парохіян
16.— Жужеля і Цеблева 80.— і від себе 40.— Жу-
ків: о. І. Малиновський (збірка пань М. Малино-
вської і А. Сухинської в Жукові і Кропивні) 410.—
А. Сухинська від шкільної дівчорі 3 40. Жура-
чів: о. Е. Федоршин 10.— Забава: П. Орен-
чук 5.— Завадка: В. Лесик 10.— Завадів:
о. В. Жук (збірка) 700.— Завадиче: Ю. Смола
20.— Загірє: о. Н. Мазар (з акаф.) 20.— За-
гутинь: о. Ст. Гаук (збірка) 19.— Задвіре:
о. М. Осадца (за бльоч.) 280.— і 80.— Зако-
лоть: о. Я. Яхно (збірка) 100.— Закопане:
Таньшак 10.— Залесці: Уряд парох. 350.—
Залісе: о. І. Камінський від себе і родини 150.—
від парохіян 478.— Залузе: Уряд парох. 20.—
Залувка: Ів. Блашкевич (збірка при відкритю

щита) 123 84. Заміхів: о. А. Наконечний (збір-
ка) 112 10. Замость: І. Васишин 10.— Запи-
тів Уряд парох. 150.— Зарайско село через
о. Ф. Рабія 190.— Зарудці: о. М. Клык 100.—
збірка в церкві 200.— Злоцке, Шавники і
Ястрибик збірка Уряду парох. 250.— Золо-
чів: о. І. Кравчук (збірка) 154.— і 138 75. (за
бльоч.) 58.— Івоніч: Гр. Арантуяне 2 70. Із-
би: Ст. Гуцалюкова 5.— Іздебки: о. О. Калу-
жняцький від себе 50.— від парохіян в Іздебках
100.— в Яблоніці рускій 120.— Іnsbruck:
Оберл. Др. А. Тартер 20.— Кавско: Уряд па-
рох. 55.— Кальників: З. Дзюбинська 10.—
Камінка лісна: о. А. Артимишин від парохі-
ян з Камінки лісн. 200.— з Лаврикова 133.— о.
Ал. і Окс. Артимишин 50.— Камінь: о. Ю.
Проскурницький 24 70. Квятон: о. І. Микитик
140.— Керлівці: Я. Трач (збірка) 10.— Клим-
ківка: О. Равлюк 12.— Кліцко: Уряд парох.
78.— Тарнавська (учит.) 10.— Кніселло: І. Гір-
няк 5.— Княже: Уряд парох. 100.— Княжо-
лука: о. Л. Лонкевич (збірка в церкві) 171.—
Комарно: Товариство задаткове 500.— о. Гр.
Кліш від комітету 251 20 і 146 84. Конотоп:
І. Книш с. Матвія 3.— Конюшки кор.: о. В.
Дубицький і село 132.— Королів вол.: о. М.
Фуглевич 152 60. Коропець: Уряд парох. 374 42.
Корчин: Т. Мельник 5.— Корчмин: о. І.
Черевко 100.— Н. Черевко (з прозрод. зошитів)
12 64. Краків: І. Кивелюк 200.— Др. А. Гови-
кович 100.— В. Ігнат 60.— Ів. Заяць (збірка У-
країнців при Іst. Е. В. 239 І. комп.) 36.— А. Оні-
сько 20.— М. Крук 10.— Лев Гузар нотар в Га-
личах 5.— М. Плешкан 2.— Крамарівка. У-
ряд парох. 100.— Красне: Уряд пррх. 45.—
Криве: Уряд парох. (збірка) 50.— Криве ад
Радехів: Комітет для збирання жертв 206.— Кро-
пивник: о. П. Смик 310.— і 175 54. Кросно:
А. Кос 5.— Куликів: Ст. Порожд (за бльоч.)
60.— Купновичі ст.: о. Ст. Онішкевич 100.—
Курники: Уряд парох. 41 54. Куряни: о. Т.
Кордуба (збірка в церквах: в Куряні і на Вуль-
ці) 45.— і 45.— Кути: о. В. Цебровський (збірка)
175.— І. Домарадзький (збірка між функц. велізн.)
15.— Куткір: о. Езг. Чубатий від себе і зі
збірки в церквах в Куткорі, Безбрудах і Русиліві)
200.— Кшешовіце: М. Новосельський 78.—
Лабова: о. Е. Возняк (збірка) 58.— Лавоч-
не: о. І. Кузьмович 500.— П. Чупляк 5.— Ла-
годів: о. Т. Сахно від себе і парох. 28.— Ла-
данці: Уряд парох. 269 65. Ланьцут: О. Се-
кунда 5.— за бльочки 100.— Лежайск: о. І.
Карпевич (збірка) 228.— Летня: о. П. Малець-
кий (збірка) 212 61. Липе: о. Ю. Присташ з
акаф. 35 61, від церкви 20.— Евг. Присташова
10.— Лівча: о. А. Савчин від себе 10.— від
церков в Лівчи, Плазові і Гуті ст. 100.— від гро-
мади Лівчи 150.— збірки при виплаті причинків
40.— Лівче: Уряд громад. 40.— Ліманова:
о. Лис від виселенців з Касіні вел. 5.— Лімна:
М. Тимчишин 25.— Лінина вел.: о. П. Мазяр
(збірка) 35.— Ліски: Уряд парох. 50.— Ліс-
ковате: о. І. Сорокевич 28.— 24.— 14.— 10.—
і 6.— Лісневичі: Комітет дівчат 155.— Ліс-
ники: о. Ю. Левинський (збірка) 150.— Лі-
сок мият: Громада 30 75. Лішава гор.: о.
М. Заворотак (збірка) 70.— Лішовате: о. Е.
Михальчук (збірка) 152 60 і 4.— М. Дзоржак учнт.
100.— Лобозва: о. А. Лунів і М. Смик (збір-
ка) 134.— Лолин: о. Т. Мурович 35.— Лом-
ніц: З. Кайдан 4.— Лопінка: о. М. Гапак
(скарб. церк.) 100.— Лопушанка: Громада
141.— Лужок дол. С. Чижович 120.— Лука:
о. В. Янович від себе 20.— від громади Лука
47 88. Цвігозі 53.— Лукавиця ниж.: о. П.
Гедз (з акаф.) 43 86. Лучинці: о. Яворський
107.— Любачів: В. Михальчин за комітет
716.— Любича: М. Лун в 2.— Любичі: Уряд
парох. 50.— Люблін: о. М. Хомань (через ко-
мітет в Ярославі) 50.— Др. А. Грабовський 10.—
Люблинець: о. С. Метелля (з акаф.) 60.— Лю-
ховичі под.: о. А. Кухта 109.— Ляшки госп.:
Вол. Рибачевська 100.— Ляшки дол.: о. В. Ан-
друсів 500 70. Львів: Товар. „Дністер“ 100 000.—
„Просвіта“ 1 000.— „Достава“ 1 000.— Др. Лесь
Кульчицький 500.— Уряд парох. церкви Преобр.
350.— Тов. Марійське Пань 300.— Учениці жін.
гімназії С. С. В. 245.— Питомці духовн. семинара
з нагоди відчиту Др. А. Федака 100.— О. Кучкуда
богослов (за бльочки) 100.— і 10.— Народна Го-
стиниця 100.— Др. М. Волошин сотник У. С. С.
100.— о. Т. Лежогубський 100.— Иос. Онішке-

вич нотар 100.—, о. Ю. Дзерович (за блоч.) 64-70, М. Чубатий від І. Царевича 62.—, Абітурієнти гол. акад. гімназії 60.—, о. пралат Із. Дольницький 60.—, Збірка пп. Е. Макарушкової і Б. Баранової на відчиті о. шамб. Дра Юрика 58.—, Др. К. Студинський (на рах. деклярованих 500 —), 50.—, 50.— і 50.—, Яр. Мар. Колтунюки 50.—, Дм. Ласійчук У. С. С. з нагоди віччання 50.—, Инж. А. Корнелля 50.—, Н. Петрів з Клепарова 50.—, В. Дора 40.—, Е. Вергановська (за блоч.) 35.—, Судові функціонари С. І. на руки п. І. Ігната за липень 34-73, Гнат Кухтин з Переволоки (збірка) 32.—, о. В. Лиско (за блоч.) 32.—, Збір учит. школи ім. Шашкевича 31.—, Ір. Каранович (за блоч.) 28.—, В. Гнатишак 25.—, Дирекція акад. гімназії (збірка учен.) 23-10, О. Левицька через о. сов. Лициняка 20.—, Проф. В. Масляк 20.—, А. Здеркорська 10.—, Лев Стефанович 10.—, В. Іваніцький 10.—, І. Бродович 10.—, А. Іванович (за блоч.) 10.—, Т-во Петра Могили 8.—, О. Гнатишак, Ем. Желехівська, о. Ст. Шпитковський, Якимів Н., Вол. Кривокульський, Ольга Кривокульська і К. Паньків по 5.—, Ученики ІV. А. школи Шашкевича 4.—, М. Мриглоцький, Р. Юзюків, Ст. Медвідь, Др. Фаєрберг, Тиховський проф. семінара і учениці ІІБ. школи Шашкевича по 2.—, Темні жовніри: О. Угринчук 2.—, А. Найда 1.—, Д. Пасічник 1.—, Mähr.-Neustadt: Україн. жовніри Lst. B. K-o 356 через п. Бол. Літинського 19.—, Mähr.-Schönberg: о. І. Есен 5.—, Mähr. Frubau: С. Мико 10.—, Магерів: о. Р. Фіцалогич 103-60, Маковиска: о. Грончук парох 40.—, Малнів: о. В. Попель 28.—, Мальчиці: о. Е. Дугкевич 12.—, Manus worth: Мих. Білецький (збірка) 14.—, Маркова: А. Филипович 3.—, Мартинів: о. М. Раковський від парохіян Мартинова і Тенетник 64.—, Мацина вел.: о. Гн. Зяць (збірка) 60.—, Мацишин: Уряд парох. (збірка) 30.—, Мациковичі: Уряд парох. 36.—, Мегі (Угорці) А. Романів 3.—, Медвеж: о. А. Яців 50.—, Меджичі: о. Т. Німилонич 300.—, Миколаїв: о. А. Гуглевич 300.—, Милошовичі: П. Винар (збірка) 67.—, Милошовичі: Комітет дівчат 26.—, Мисленіце: М. Дакура 4.—, Михалевичі: о. А. Слонський 200.—, Михновичі: о. І. Присташ від парохіян 55.—, Мізунь нов.: І. Марцінків 5.—, Міроцін: Уряд парох. 66-56, Містки львів.: Парохіяни 120.—, Müglitz: В. Домбровський 10.—, М. Ostrau: Д. Кондрацький 2.—, Ал. Слїш 2.—, Монастирський: о. С. Добрянський (збірка парохіа і дівчат) 260.—, О. Гринківський 10.—, Мостище: Гр. Пукаш (збірка між селянами) 224.—, Мохначка ниж.: Уряд парох. 50.—, Мошків: Громада 119.—, Мразинія: Р. Левицький (з пушки уряду гр.) 50.—, М. Sziget: О. Мацків 85-22, Мужиловичі: І. Літинський (збірка) 326.—, Мукачев.: Співка ошадн. і позичк 200.—, Нагачів: о. М. Кручковський від себе і парохії в Нагачеві 290.—, від парохії в Семиріччі 110.—, Наконечне: Уряд парох. 470.—, Нараїв: о. І. Дидик 200.—, Негрибка: о. З. Ковачик від парох. з Негрибки 195-60, від пар. з Пихулич 200.—, від парох. в Ольчі 58-82, Незнаєва: Із. Леось учитель 2.—, Немирів: о. І. Киприян 246-60 і 30-70, М. Пюрко (за блоч.) 48.—, Нестаничі: о. К. Гуляй 195.—, Нінів дол і гор.: о. М. Шуровський від себе і збірка 137.—, Нова весь: Збірка в церкві 110.—, Nowigra: І. Питлик 1-50, Новосілки: І. Врхола 10.—, Новосілки-Гневош: о. І. Лушпинський (з пушки церков.) 75.—, Новосельці: о. І. Лушпинський (за каф.) 200.—, Об. Hollabrunn: І. Шанобро 2.—, Оглядів: о. Р. Березинський 229.—, Odeberg: К. Хоркавий 150, Одрехова: Уряд парох. 38.—, Ожидів: Уряд парох. 50.—, О. Гринцишинівна учит. (збірка) 50.—, Ожомля: о. А. Телп 250.— і 35-50, Озимина: А. Індишевська 3.—, Олеско: о. А. Левицький 800.— і 55.—, Ір. Мандюк 10.—, Ольшаняк: о. Ю. Бачинський 66.—, Опака: о. Ст. Кишк 20.— і 10.—, Шкільна молодіж 16.—, Оларівка: о. М. Симко 200.—, Опільско: о. І. Бирка 186-09, Орава: Уряд парох. 40.—, Орове: о. Ер. Моравський (збірка при виплаті причинки) 200.—, Осердів: Уряд парох. 60.—, о. І. Гоїчек від себе 10.—, від парохії 22.—, Остаповичі: о. І. Пінковський (збірка) 200.—, Острів: Громада 40.—, Осьвенцім: Філія „Просвіти“ (за блоч.) 102.—, Огиневиці: о. Д. Телішук (збірка) 531-70, Павлів: о. М. Попович (збірка) 476-80, Павлокома: о. І. Лебедович від парохіян 100.—, Ператин: о. І. Купчинський (збірка) 207-40, Перевозень: о. І. Палів (від себе і збірка) 102.—, Перегінсько: М. Кропович нач. гром. (збірка) 733.—, Дм. Ганушак (збірка на Осмолоді між офіцерами і робітн.) 286.—, И. Сальц 100.—, Передільниця: Уряд парох. 168.—, Перемишль: Руська Шадниця 500.—, Гр. кат. Ел. консісторія 158.—, 46.— і 50.—, о. А. Зубрицький 100.—, 100.— і за блоч. 108.—, О. Ярема проф. 100.—, о. Др. В. Левицький за блоч. 75.— і 50.—, Уряд парох. (збірка в церкві) 74.—, Грицьк. Дамян (збірка) 50.—, Др. В. Лаврівський 50.—, о. Н. Чабан 30.—, В. Антошишин 5.—, Печенія: Г. Ганасова ж. святи, зі збірки в Вишняках 176-52, в Печені 140.—, Пивнічна: Кир. Богонович 5.—, Дм. Григоряк 5.—, Пикуличі: І. Гринишин 2.—, Пйотрків: Яр. Стефанович 10.—, Підберезці: о. Евг. Шухевич (збірка) 1.250.—, Вол. Шухевич за Вася Герасимовича 100.—, Підгірці к. Золоч.: Збірка 100.—, І. Цибик 10.—, Підгороді: о. Т. Кудрик (збірка) 165.—, Підгородці: Н. Н. 3.—, Піддністри: о. А. Оджинський за уряд пар. 115-66,

Піддубці к. Угн.: Парохія 188-10, Підліски: А. Мартиняк (збірка) 130-56, Підлужи Брухналь: Уряд парох. 500.—, Підмихайле: о. І. Павлусевич 200.—, Підсонів: о. А. Гуглевич (за блоч.) 76-40, Пільзано: Е. Лельо 10.—, А. Кульчицький 6.—, Пісочна: Церков 43.—, Плаве: о. Н. Левицький (збірка) 150.—, Поздимир: М. Касечний 2.—, Полева Почта: о. Н. Гентиш (Feldkurat) 700.— і 800.—, о. М. Іжак від У. С. С. 730.—, від кантини У. С. С. 100.—, Ltn. Мар. риц. р. Явеський 650.—, Мих. Войтсвич (збірка ІV. бат. 80 п. п.) 180.—, Fng. В. Сохаський 93-84, Ltn. Б. Білінкевич 61.—, о. Ем. Горчинський (Feldkurat) 50.—, В. Підгайний 40.—, Семків І. Jäg. Rgmt 4.—, 33.—, А. Мельничук 30.—, Фр. Ортинський 30.—, О. Гілевич (збірка жовн.) 27.—, Ст. Сеньків 25.—, Доповн. компанія У. С. С. через П. Яценовича 25.—, Думницький 25.—, о. Т. Чайківський, Е. Гушак, Др. Коцовський, Яр. Гаврил в, П. Іванів, Т. Годованський, Ст. Шах і Л. Налуковий по 20.—, Т. Смотрич 13.—, В. Гемаль, І. Лещинський, О. Пиндус, Сим. Лукашевич, І. Вовк, Нестор Вороніч, В. Левицький, М. Москва, Гр. Клим і І. Дорундяк по 10.—, Т. Сабатюк 8.—, А. Полулях (збірка) 6.—, Стиченюк 6.—, Гр. Процьковский 5-40, О. Оренчук, М. Научук, С. Василяк, С. Ребеч, О. Саврук, А. Бабій і В. Мизюк по 5.—, І. Вербяний (збірка укр. дітей на Волині) 401, М. Подсуктевич, Дм. Мандз к, Ст. Малешкий, В. Моравський по 4.—, А. Вандяк і І. Говещук 4.—, Гр. Рудий 3.—, М. Флиста 3.—, І. Бойко і П. Назаревич по 2-70, Ю. Павлюх 2-40, І. Миронюк, І. Ткач, С. Дрегубак, Лев Атаманчук, Н. Ріпак, І. Шуплат і Гр. Терпич по 2.—, Ст. Мишак і Подлужний 2.—, І. Вербяний (збірка в школі на Волині) 1-10, Дацьків 1.—, Полкіні: Уряд парох. (збірка) 328.—, Поля: М. Ващик 10.—, Поповичі: Громада через о. Е. Теслю 73.—, Порохники: о. Д. Бодревич 244-95, уряд деканальний 116.—, Посада риб.: о. В. Данилів 57-20, Постолів: о. Ю. Левицький (збірка) 140.—, Потелич: Діти укр. школи 14.—, о. С. Іванусик 11.—, Прага: Ст. Березюк 180, Пралківці: Уряд парох. 105.—, Прахатиц: виселенці О. Сліпецька 22.—, А. Старневська, О. Гладій і М. Шгайден по 1.—, Присліп: Церков 21-80, І. Калей 20.—, Пронднік черв.: І. Бутинський 5.—, Прусик: Уряд парох. 100.—, Пулави: Оберл. Н. Гутникевич 100.—, Пустомити: Комітет дівчат 172.—, Пчани: Мар. Мемчківна учит. (за блоч.) 120.—, Пяновичі: о. І. Саєвич 150.—, Радехів: о. А. Стельмах (збірка) 250.—, А. Бучкевич 42.—, Радимно: А. Литвин 4.—, Радичі: о. В. Ясеницький (збірка) 100.—, Радомішль: В. Онуферко 5.—, Радохинці: о. О. Білінкевич 72.—, Раків: Уряд парох. 121.—, Ракова: Уряд парох. 187-90, Rauchersdorf: П. Голлова 2.—, Ременів: о. І. Іванець (збірка) 39.—, Рогатин: С. Ленів 2.—, Рогізн.: М. Телп (збірка) 150.—, Розвадів: Ф. Федюк Никунь і Пиндюк 4.—, Ст. Качалуба і П. Кацуляк 4.—, Розворяни: В. Кебало 20.—, Розточки: П. Селянович 6.—, Рокитно: о. І. Адамі парох. 50.—, Ролів: Уряд парох. 200.—, Ан. і Мик. Кравців 20.—, Романів: М. Маповець 4.—, Росохач: о. А. Кордасевич (збірка) 25-76, Росток вел.: Збірка в церкві 20.—, Рудавка: Громада на руки о. В. Ціховляза 90.—, Руданці: о. П. Мусій (збірка) 100.—, Ряшів: Іл. Чиж 10.—, І. Тихозський і К. Троць 8.—, Савчин і Мошків: Громади 133-20, Самбір: о. Фр. Рабій 606.—, Каса „Нар. Дім“ 1426-34, Др. О. Ріпечкий з нагоди промоції 100.—, о. І. Савицький проф. від учеників І гімн. 74-50, від учениць жін. гімназії 12.—, С. Гніцький 20.—, М. Шявірко 5.—, І. Охнич 5.—, І. Туркевич 3.—, Самбір старий: о. А. Бенцій (збірка) 100.—, Ст. Бенцінівна (за блоч.) 50.— і 50.—, Санчнов.: Українці 41.—, Schloss-Rosenau: Гн. Прискорко 3.—, Себечів: о. В. Вітович 25.—, Селиска: о. Т. Савойка 50.—, Середне вел.: о. В. Полянський (збірка) 226.— і 13.—, Середопільці: о. М. Паук від церкви в Середоп. і Муканю 200.—, Синявка: Ю. Дигдалевич 50.—, Сілець белз.: о. В. Смудка 350.—, Сінява: Ст. Захарків 2.—, Скнилів: Уряд парох. 105-70, П. Погорілець монах-жовнір 20.—, Скопів: Уряд парох. 75.—, Славск.: о. Е. Камарський від себе 100.—, від церкви 130.—, від церкв. Торговлі 140.—, зі збірки між парох. 230.—, від громади 200.—, Сливки: о. Коменда і пар. 70.—, Словица: Половина доходу з представлення дітей україн. школи 120.—, Смілянці: о. П. Стукач від себе 25.—, від церкви і зі збірки 100.—, скарбона церк. 90.—, Смолин: о. Е. Гриневецкий (збірка) 250.—, Снятинка: І. Романяк 20.—, Сокаль: Уряд парохіальний 260.—, Повітове Товариство кредитове (збірка) 30.—, Соколики: Парохіяни 330.—, Соколя: І. Гуміняк управ. школи 90.—, Сороки львів.: Мар. Михалюк 100.—, Кат. Лаба господиня 100.—, П. Мизюк господ. 100.—, Станиславчик: о. І. Фенчинський від парох. 320.—, Станківці: о. А. Навроцький 280.—, Уряд парох. 20.—, Стара сіль: о. Е. Лапичак 225.—, Steyer: Дм. Рудяк 6.—, Стецьків: о. Б. Калужняцький 25.—, збірка 106.—, Стібно: о. В. Вербенеч збірка в Стубенці 108-16, в Баричу 30.—, в складі сільнім 22.— і збірка 75.—, Стінка: о. Я. Кекиш (збірка) 130.—, Стоянів: о. І. Каранович декан збірка в Стоянові 300.—, в Миколаєві 100.—, Стрий: Яр. Сінгалевич 50.—, Стріліска нові: К. Горинь 2.—, Стрільбиці: Уряд парох. 115.—, Струтин в.: о. Т. Дурбак 340.—, Суботів: Я. Трач 97-68 і 36-05, Суд. Вишня: о. В. Кондрацький 133.—, за блоч. 103.—, М. Дигдаль 2.—, Сулимів: Збірка комітету 66.—, Суха: Ю. Зу-

бьяк 5.—, Сушно: о. Мих. Кордуба 254-40, Сх. дниця: М. Бобешко 80.—, Сянік: І. Павтанюк (збірка на пращанню ком. п. Ом. Германа) 72.—, Івась і Оля Монастирські міст. дарунку на іменини Татка 20.—, Сьвяте: о. М. Дурделло 50.—, Парохіяни 60.—, Тарнава: о. В. Венгрінович 50.—, Тарнава нижня: Парохіяни 230.—, Парохіяни з Тарнави вижн. 260.—, О. Марків 10.—, Тарнава виж.: О. Марчакова 10.—, Тарнів: В. Остапчук 50.—, Тенетники: А. Трач 60.—, Terplitz: З. Вербенеч 10.—, Тершів: о. І. Шпиталь 20.—, Тетевчиці і Синьків громади на руки о. І. Купчинського 243.—, Тетевчиці: О. Боячук 3.—, Тинів: Уряд парох. 54.—, Тичин: Д. Балакич 50.—, % від льокації 5-50, Тишковичі громада через о. Е. Теслю 52.—, Тісна: о. А. Федорак (збірка) 110.—, Товші: о. Ф. Пелех від парохіян в Товшові 105.—, в Селисках 56.—, в Підтеміні 11-40, за блочки 120.— і 10.—, Томашівці: Мар. Рибчаківна 5.—, Топорів: о. М. Дзерович від пар. в Трійці 80.—, Торки: о. М. Миколайчук (зб.) 280.—, о. А. Менцінський від пар. в Торках з фід. 40.—, в Рожнітові 10.—, М. Мейський 2.—, Трійця добром.: Уряд парох. 60.—, Тростянець: Уряд парох. (збірка) 100.—, Трускавець: о. С. Круцько від себе, родини, церкви, брацтва і парох. 1.000.—, Турдковичі: Уряд парох. 60.—, Туре: о. Е. Шмериковський (збірка) 136.—, Тура вел.: о. М. Р. Цурковський 197-65, А. Цурковська 10.—, Турстановичі: о. Адріанович (збірка) 604-30, А. Дашкевич 50.—, Ст. Сілецька 20.—, М. Гудичак 5.—, В. Хликевич 4.—, Тухолька: Уряд парох. (збірка) 120-30, Тучапи: о. Фіцалогич (збірка) 40.—, Угнів: Н. Титович 1.100.—, Улянів: Н. Вовчук 6.—, Н. Кисілевський 2.—, І. Бараник 2.—, Угринів: о. І. Кашубинський 200.—, Ст. Байтала 5.—, о. Т. Ковальський 20.—, Угринів сер.: о. І. Тимків 98-50, Улично: В. Виприк 10.—, Устеруске: о. І. Микитик за гр. кат. Цер. 260.—, Усгрики дол.: о. Ю. Гранківський (збірка) 100.—, Falkenstein: М. Голій (збірка між виселенцями села Ішків) 13.—, Ферлях: З. Чубатий 2.—, Фирлеїв: о. Т. Глібовицький від себе 50.—, від М. Якимова 40.—, від церкви 30.—, зі збірки в церкві 83-60, Frankstadt: М. Голіньський 6.—, Хашів: Е. Білінська учит. від себе 2.—, від дітей 1.—, Хідновичі: Громада через о. Е. Теслю 100.—, Н. Н. 20.—, Хлібовичі сьвір.: о. Гр. Бойко від парохії Хлібов. сьвір. 100.—, від парохії Сьвірж 81-50, від парохії Неділіска 48-50, Ходорів: М. Петришак і І. Тустановський 10.—, В. Кобринський 5.—, О. Камарський 3.—, Хотинець: о. І. Калимон 72.—, Хотинь: о. Н. Янович (за блоч.) 71.—, Хоробів: о. Е. Трешновський від себе 40.—, від громадян 460.—, Храпличі: Громада через о. Е. Теслю 72.—, Хугар: Уряд парох. 500.—, Церперів: Уряд парох. 103-20, Чарторія: В. Баран 108.—, Чернів.: Дм. Яцентий господар 100.—, о. І. Гарасевич від себе 10-30, збірка в церкві 51-70, Чертеж: о. В. Бабій від себе і з акаф. 100.—, Черхава: о. А. Березницький (збірка в Черхаві, Лукавиці і Лопушній) 150-68, Черче: о. Т. Кудрик від парох. 351.—, Чесники: о. Н. Любінецький 250.—, Чехи: бірка в селі на руки о. В. Цевровського в Кутах 302.—, Чистогорб: Ю. Назаревич 20.—, Чорна: о. І. Тука 71.— і 11-80, Ір. Лашко (збірка на руки о. І. Тука) 30.—, Чорнокінци: М. Заваликут від жовнірів 7.—, Чорнушовичі: Збірка Вас. Дядиги і Стефи Теслюк 100.—, Чукив: Уряд парох. 100.—, Шляхтова: о. Геля 70.—, Шпитків: громада 107.—, Ширець к. Львова: Уряд парох. зі збірки дівчат в Ланах 200.—, в Остроми 154.—, в Пісках 115.—, в Середиці 69.—, дрібні жертви 2.—, Ширець: о. М. Баричко (збірка в церкві) 32-10 і 78.—, о. І. Крук 10.—, Шутків: о. І. Лисяк від себе 200.—, від парохіян 300.—, Юськовичі: П. Особа 2.—, Яворів: о. І. Левицький (збірка і за блоч.) 1.300.—, за блоч. 1901 і 60-93, Ю. Питлик 2.—, Яворник: Дм. Нагірний 317, Явче: о. І. Каратинський 126-60, Яжів нов.: о. Ю. Дуткевич з Дубя 100.—, 200.— і 100.—, Якторів: о. Л. Абрисовський 1.000.—, Ялина: Уряд парох. (збірка в Ялні, Пакошівці і Грабівці) 210.—, Ярослав о. К. Хотинецкий від комітету 811-08 і 24-30, Яструбці: о. І. Матвійс від себе 150.

Спростоване ошибок друкарських, в І. листку: Львів: Б. Ковальський, М. Марків і А. Іванович по 5.—, Радруж: о. В. Добряський 406.—, Холам: В. Дошковський 370, Чагрів: дрібні датки 208.—

Подаємо до відомсти, що окремих посвідок на прислані гроші не висилає ся, задля великих видатків на порто і друк. Також непоміщає ся в часописах особних списів поодиноких жертвадаців, але оскільки назбибає ся матеріалу на заповненне двох сторін друку окремого виказжертв (Листки Золотої Книги), то такий виказ долучаємо до „Дла“. В тім виказі подаємо однак дрібних збірок тільки загальну суму, яку прислали з даної місцевости.

Просимо отже Вл. особи, які займають ся збірками, щоби в свої місцевости на відповідній місци (в церкві або читальни) подали до загальної відомости, яку суму кожний зложив і яку зробить загальну суму.

Зібрану готівку просимо посилати лише на адресу: Тов. Дністер Львів кн. ч. 10 300 з на руки приватних осіб. — На жадане висилає „Тов. Дністер“ потрібні чеки.

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 19, II. пов.

Конто почт. шадя. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно 10-
піврічно 20-
цілорічно 40-

у Львові (без доставки):
місячно 3-
чвертьрічно 9-
піврічно 18-
цілорічно 36-

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20- М.
цілорічно 40-

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 150.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Одинайцята битва над Сочемо.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 22. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Коло Совей, коло Окни й на захід від
Сутти підпринимав неприятель сильні але да-
ремі наступи. Поза сим не стало ся нічо важ-
ного.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

День 21. серпня став одним з найгорячі-
ших днів боїв в історії армії над Сочемо. На
схід від Канале мусіло ся полишити село Врх
неприятелю. Всі зусилля Італійців попровадити
удари дальше через сугорби на південь тої
місцевости були безуспішні. Рівнож не удали
ся кількакратні наступи неприятеля, виконані
значними силами на південь від Десоля. В сих
боротьбах відзначив ся особливо моґавський
полк піхоти ч. 25. Побідники, як попередних
днів, хоробрі оборонці вдержали свої найбільш
наперед висунені рови на схід від Гориції і ко-
ло Біглії, супроти безнастанних приступів. Тяж-
кі втрати і цілковите вичерпанне привелили
неприятеля перервати пополудни боротьбу на
плато Крассу. Підношаючи свій наступ
дуже сильним гарматним огнем, посилав не-
приятель від раннього ранку до пізнього вече-
ра дивізію за дивізією на наші становища.
Найбільш напрасний удар був спрямований на
оба крила та на область Фаїті Гріб і Костане-
віца, де угорські полки ч. 39 і 46 добули собі
своїх слави — та проти Медеацца і Сан Джіо-
вані. Вислід двя відповідав величавій поставі
війск та їх вождів. Як що прийшло до малих
хитань, яких причиною суть оборонної такти-
ки, то прецінь успіх безперечно по наших боці.
Нині від досвіта італійські маси атакують на
ново наші становища на Крассі. В області гру-
пи війск пільн. маршалка, бар. Конрада в кіль-
кох місцях боева діяльність була сильніша.
В долині Сугани наші вивідні відділи привели
70 бранців. В часі підприємств на північ від
Арсієро, про які донесено вчора, остало в на-
ших руках 2 офіцерів і 150 жовнів та 3 ско-
ростріли. На захід від озера Гарда наші війська
по завзятих боротьбах заволоділи неприятель-
ською точкою опертя.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 22 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

У Фляндрії артил. боротьба на побереж-
у дійшла вечером знов до великої сили. Вчора
рано відперто сильний наступ Англіїців на півн.
схід від Іперн. Нині рано розвинули ся нові
бої між дорогами зі Стаден і Менін в напрямі
Іперн. Місцеві вломи вирівняно протинаступом.
Копальня вугла на захід від знищеного Лян є
ще в руках Англіїців.

На поли битви коло Вердену Французи вчо-
ра далі вели свій наступ. По кількох безуспішних
приступах ворог усадовив ся у східній часті ліса
Авокур і на горі на схід від ліса. Французи
вдерли ся до південної часті Самонь. Поза-
сим відбито криваво їх густі маси. Втрати воро-
жої піхоти тяжкі.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Коло Риги, Двинска, Тернополя і над
Збручем віджила боева діяльність.

На південь від Тротуша Румуни післали до
наступу численні сили, щоб нам видерти доби-
чу по обох боках Грошешті і на північний схід
від Совей. Відперто всі, при чім ворог потерпів
втрати.

Львів 22. серпня 1917.

Пять осередних губерній українських: Ки-
ївщина, Волинь, Поділе, Полтавщина і Харків-
щина, в просгорм більшим від австрійської
держави перейшло вже під володінє і управу
українського правительства в особі Генерально-
го Секретаріату — затвердженого тимчасовим пра-
вительством виконуючого органу Української
Центральної Ради. За сими п'ятьма осередними
губерніями без сумніву підуть дальші українські
губернії, як се передбачує постанова тимч. пра-
вительства, подана в комунікаті Петроградської
Агенції телеграфічної, в якій говорить ся, що
власть Українського Секретаріату обніматиме
крім поіменно наведених п'яти губерній „також
і інші, коли їх земства сього зажада-
ють“. Значить, рішене що-до остаточного устій-
нення границь самоуправної України залежить від
згоди і волі органів місцевої самоуправи —
земств. Найближші часи безсумнівно принесуть
нам змаганя в сім напрямі, ведені на областях
Харківщини, Катеринославщини й Херсонщини,
а імовірно також в кількох дальших сумежних
областях.

Угода між тимч. правительством кн. Льво-
ва і Українською Центральною Радою в справі
автономії і самоуправи України переводить ся
тепер в жите новим правительством Керенсько-
го — правительством, у якім мають без порівнян-
ня сильніше ніж передтим становище кадети — ті
самі кадети, котрі якраз із опозиції проти „над-
мірних“ уступок, пороблених Українцям прави-
тельством кн. Львова, уступили були з того
правительства. Нині ті самі кадети, партія імпе-
ріалістичних російсько-московських національних
лібералів, по волі чи неволі мусіли змінити своє
принципіальне становище і піти по лінії волі
Української Центральної Ради, яка висловлює
волю українського народу. Очевидна річ, що
повага і сила зорганізованого українства вияви-
ла ся більшою ніж видавало ся петроградським
кадетським централістам, і вони з заціпненими
губами мусіли згодити ся на відокремлене Укра-
їни з під володіння і управи російського цен-
трального правительства.

Так само нинішню не здали ся протести
українських „общеросів“ типу Шульгина і „Ки-
євлянина“, котрі вже готовили ся буди відграти
ролю українського „Ульстера“ супроти укра-
їнського „гомруля“. Також інтриги і протести
націоналістичного крила українських Полаків на
спілку з українськими Москалями проти само-
управної України — не дали ніяких бажаних поль-
сько-московськими союзниками овочів. Авто-
номна Україна нині факт доконаний, а з
фактом сим доконав ся могутий, може навіть
рішачий крок вперед до перебудови Росії на
федерацію автономно-самоуправних державно-
стей: української, великоруської, білоруської,
литовської, сибірської і інших.

Стала ся подія європейського й всесвітньо-
го значіння, подія, яка в дальших своїх наслід-
ках мусить змінити політично національне об-
личчє не тільки європейського Сходу, а й цілої
безконечної російської Азії від Уралу до Тихо-
го Океану. Доконала ся подія, яка до гори
дном вивертає ті поняття і принципи, якими ру-
ководилась європейська політика супроти пи-
тання українського і взагалі східно європейсько-
го,

Ті зухвальства і наруги, супроти україн-
ської мови і чести національної, які нині ще
приходить ся терпіти нашому народови на кож-
дін кроці, то — наші вороги знають се ще
ліпше ніж ми самі — останні судороги
зависти і ненависти, яким крила вже
підрізані.

Ще хвилину терпеливості, а вони ляжуть
на землю!

Послідні вісти про воєнне положенє.

БЕРЛІН (Вольф). Нові успіхи підводних
лодок. В Каналі, на Атлантійськм океані і на
Північнім морю затоплено 5 пароплавів, 3 ві-
трильники і 1 рибачке судно.

АМСТЕРДАМ (Ткб). „Handels Blad“ до-
відує ся в Лондону: Загальне число війск,
що беруть участь в битві над Сочемо, по обох
боках фронту, обчислюють на мільон жовнів і в
передній лінії і стількиж резерв. Усі корес-
понденти згідно доносять, що то найбільша
битава, в якій колинебудь брали участь Італійці.

АМСТЕРДАМ (Ткб). Петроградський ко-
респондент „Times“ і „ib“, який вернув з південно-
західного фронту, доносить, що генералови
Корнілову удає ся повернути сильну кар-
нізу в армії, а лише резерви ще здеморалізо-
вані. Зелізняки не можуть словити заздання.

БЕРЛІН. Б. Вольфа доносить: Дня 22.
серпня вечером:

У Фляндрії англійські наступи, що розпо-
чали ся рано на схід від Іперн, розширили ся
та заняли фронт довжини 15 км. Не вдали ся
вони серед тяжких втрат неприятеля.

Перед Верденом до сеї пори боротьба пі-
хоти спочивала. Вогонь на схід від Мози був
і дальше сильний. Наступи наших летунів на
укріплені місцевости над англійським бере-
жем були успішні. На сході нічо важного.

ВІДЕНЬ. З воєнної пресової кватири до-
носять:

Італійський терен війни. На фрон-
ті Сочі від Ромбону через Крі і Мрзлі Врх аж
по тольмайський мостовий причілок не було
вчора важніших подій. За те дуже завзяті бо-
ротьби розгоріли ся на високорівні Каль. Без-
настанно звертав ся вогонь артилерії і міноме-
тів на тамошні наші становища. Переставав він
тільки тоді, коли треба було зробити місце на-
ступам італійської піхоти. Неприятель заняв се-
ло Врх. По найтяжшій барабанній огни зроби-
ли Італійці наступ також на південь від Десоля.
25 полк піхоти відкинув їх протинаступом. Між
Водіце і Монте Сан Габрієле вчора був тільки
слабий огонь артилерії, наступів піхоти там не
було. Натомість знов звертав ся найтяжший о-
гонь на область між Сальдано і Віппах, по якім
слідувало кілька дуже завзятих наступів. Най-
більші зусилля підприняв неприятель між Сан
Петро і Біглія. До вчора по полудни італійська
піхота не пробувала там більше наступів. На
високорівні Крассу тревали вчора нагальні бої
аж до півночі. Філі неприятельської піхоти
розпадали ся одна по одній в наших крісовім
огни. Смілим наступом відкинули наші герої не-
приятеля з місць, до яких вдер ся. Сьогодні
досвіта заатакували літаки маринарки бомбами
з добрим успіхом неприятельські батареї в око-
лиці впаду Стоббі.

Східний терен війни. Неприятель
даремно силкував ся видерти нам здобуті су-
горби на північний схід від Совей. Понад мі-
сцевостю Петра звели воздушну боротьбу об-
серватор резервовий четар Гірзі і летун фельд-

вебель Бубелік з двома неприязельськими літаками. Четар Гірзі, мимо того, що був ранений пострілом в рамя, зістрілив одного з летунів, а другого приневолив осісти.

Дві треті Солуня знищені

АТЕНИ. (Райтер.) Міністер комунікації потверджує, що дві треті частини Солуня знищила пожежа. Сто тисяч людей, втім 42.000 жидів без даху.

Опіка над австро-угорськими підданими в Китаю.

ВІДЕНЬ 22. с. м. (Тбк.) Тому що Китай виповів монархії війну, обняло голандське посольство в Пекіні опіку над австро-угорськими підданими та їх інтересами в Китаю. Опіку китайських інтересів в монархії обняло данське посольство.

Напад на норвежський конз, лят.

СТОКГОЛЬМ 22. серпня. (Тбк.) Представник кореспонденційного бюро доносить: На норвежський конзулат в Улеборгу виконано напад і вибито шиби. Російські жовніри змушували над сином конзуля та кроваво поранили його. Жовніри побили також духовника, який в рясах поспішив на поміч просто в церкви, а рясини подерли.

Виїзд намісника

КРАКІВ. (Тбк.) Намісник Галичини гр. Гуйн виїхав до Відня і верне аж з початком слідуючого тижня.

„Хочемо в довірем вступити в останній рік війни“

БЕРЛІН. (Тбк.) Головна комісія німецького союму радила нині даліше над справами заграничної політики. Секретар уряду заграничних справ Кільман зазначив, що найважливішим завданням заграничної політики є бережене відношення до союзників і нейтральних держав, коначности яких мусить ся узгляднювати, щоб їх число не зменшувало ся.

Політику треба оперти на силі і праві. Хочемо з цілим довірем вступити в останній рік війни. Представник народних лібералів прилучив ся до заяви Кільмана. Один з соціальних демократів звернув ся проти політики всенімців.

Бесідник центру повитав слова державного секретаря про останній рік війни. Сим взяв секретар зобов'язане в четвертій році допровадити війну до щасливого кінця.

Бесідник займав ся також згідливою резолюцією німецького союму, яку привитала також преса австро-угорська та союзних держав.

Л. ОРЛЕНКО.

12

НЕСПОДІВАНІЙ ШЛЮБ.

Бідний Андрій незніс такої наруги, пішов в світ за очі та незабаром і вмер. Протопоп каже, що його Бог скарав, а незабаром і її скарав, коли не вимолить собі опрошення. Але Ганка не почувала себе грішною: втім, що вона з Андрієм побралась за життя Максимового, не було гріха ніякого, бо Максим давно її покинув, переказував через людей, що вже ніколи до неї не вернеть ся і вона сім літ жила все одно як удова, або розвідка. Зашо ж їй каратись? Та й якої ще треба кари над ту, яку вона терпить? Яке їй тепер становище: чи вона удова, чи мужня жона, чи якась покидка? Люди хоч і жаліють її, якось хитають головами з приводу її незвичайного становища; тим вона і ховається від них в своїй хатині. Одна тільки кума Ковалиха й відвідує й розважає. Колиб не брати та невістки, кинулаб вона домівку й пішлаб в світ за очі.

Була неділя. Ганка раненько прибралась і як тільки почула дзвін, рушила до церкви, маючи на думці подати на частоску за упокій Андрія, як се вона звичайно робила. Аж тут виїшла з свого двору й Одарка Ковалиха, то вони й пішли в купі. Зацзвонили в усі дзвони.

— Се ж — каже Одарка — о. протопоп виїшли з дому, то зараз і служба почнеть ся. Треба нам поспішити.

Вона поправила також настрої в нейтральних державах. Канцлер Міхаеліс давав опісля довірчі пояснення в справах заграничної політики.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

Скандал в ц. к. бюро кореспонденційним.

Укратиським послан п'д увагу.

Львів, 22. серпня 1917.

Як легковажно трактує українські справи віденське к. к. бюро кореспонденційне, а властиво його польський орган, котрий вибирає і пересилає телеграми сього бюро з віденської централі до львівської філії — до цієї скандальної історії маємо нині знов два сумні причинки.

В неділю або понеділок рано одержало віденське к. к. бюро кор. депешу петроградської агенції телеграфічної про затверджене статута Українського Генерального Секретаріату тай подає депешу сю віденським газетам, котрі й принесли її в своїх понеділкових пополудневих виданнях. До Львова урядник Поляк віденського бюро сей депеші не переслав. Він признав її нецікавою, чи неважною, чи іншою якоюсь — або ми знаємо? — і вбійкотував депешу, зміст якої має не тільки для львівських і галицьких Українців, а й для політичних відносин цілої Європи значіне першорядне. Подаючи в „Ділі“ вістку про названу подію, ми мусили поновити користуватись спізнено наспівшими сюди віденськими часописами. За те буде нас Полячок з віденського бюро засипувати довгими депешами про те, коди і як котрийсь там польський „дзялчак“ в Любліні або Варшаві зволив пчихнути.

Одначе мало сього!

Сей ночі, з дня 21. на 22. серпня, одержала наша редакція з ц. к. бюро кореспонденційного ось яку телеграму з Києва дорогою через швейцарський Берн (подаємо сей спеціал в польським оригіналі):

Prezydent ukraińskiej rady Winniczenko przesłał w drodze telegraficznej tymczasowej radzie stanu tekst nowej konstytucji ukraińskiej. W konsyliu y tej powiadzianej jest ukraiński sekretaryat generalny wybrany przez radę i odpowiedzialny przed tą radą jest jedyną powagą rządową na Ukrainie. Temu podlega wyłącznie cała administracja kraju. Wszyscy urzędnicy z wyjątkiem wybieranych będą mianowani przez generalny sekretaryat. Wszyskie ustawy rządu tymczasowego na Ukrainie wejda w życie dopiero, skoro ogłoszą je sekretaryat generalny w oficjalnym ukraińskim dzienniku.

Як вам подобаєть ся се знамените донесення? Замість подати свіжу відомість про довшене затверджене статута українського Генер. Секретаріату, ц. к. бюро кор. подає нам давно вже перестарілу вістку про переслане предло-

ження сього статута з Києва до Петрограду! Одначе мало й сього. Бо в змісті сей телеграфічної „новини“ іменовано Винниченка президентом української „ради національної“ (нейстнуючої — бо існує тільки „Центральна Українська Рада“, головою котрої є проф. Грушевський), — тай відкрито у Петрограді якусь там нікому невідому „тимчасову раду стану“?

Очевидна річ, що наш нічний співробітник, маючи перед собою о 3-ій годині в ночі таку нісенітницю з ласки ц. к. бюро кореспонденційного, кинув таку депешу до коша, не хотючи компрометувати часописи і дурити читачів.

Свого часу одержали ми з сього бюро скарикатурований зміст історичної угоди між тимчасовим правительством і Укр. Центр. Радою — нині воно нас поблагословило новими скандалами. Чи не знайдесть ся врешті хтось у Відні, хто погорив би у відповідних місцях про ті скандальні практики півофіційної інституції?

Всеукраїнський робітничий з'їзд у Києві.

Усунене Поляна.

Відень, 19. серпня 1917.

„Кіев. Мысль“ з дня 24. н. ст. липня повідомляє: Скликаний по ініціативі київської Ради робітничих депутатів всеукраїнський робітничий з'їзд відкритий ся сьогодні о 11 год. зрана у поміщенню 2-го городського театру. На порядку дня з'їзду стоять справи: 1) Сучасний момент в українським життю й українські робітники. 2) Найближчі завдання українських робітників. 3) Питання організації. 4) Біжучі справи. У з'їзді в характері делегатів беруть участь українські робітничі організації: політичні, культурно-просвітні, професіональні, кооперативні й ин., а також українські фракції Рад робітничих депутатів, професіональних спілок, фабрик, заводів і робітень. Кожда з сих організацій чи груп має право посилати на з'їзд свого представника. Організації, які мають звиш 100 членів, делегують на кожних 200 членів ще одного представника — (Ф. К.)

Новий київський губерняський інспектор міліції.

Відень, дня 18 серпня 1917.

„Кіев. Мысль“ з дня 22. н. ст. липня повідомляє: На уряд київського губерняського інспектора міліції іменовано заст. председателя Української Центральної Ради Ф. Крижановського.

(Як відомо, попереднього інспектора Поляка Лепарського, ворога Українців, недавно українські жовніри були арештували, після чого його усунено зовсім з сего важного становища. — Ф. К.)

Ганка ступила вже на ганок церковний, аж чує за собою голос:

— Стій, Ганко, стій!

Оглянувшись, О. протопоп поспішає за нею, махає потерпцю і кричить:

— Не входи до Божого дому, бо ти недостойна. Я зараз одібрав указ про тебе в консисторії: 15 років ти нести меш тяжку епитимію — не буде тобі святого причастя, не приймати муть твої молитви і не буде тобі входу в церкву. Ставай отут коло ганку, лий слюзи і уклінно прохай кожного, щоби помолитись за тебе, бо твоїх власних молитов не приймає Бог. І так ти повинна робити щонеділі підчас служби Божої.

Ганка біла, як полотно, так і звалилась в ніг, і коли би Одарка та інші жінки не підхопили її, певно упала би в ганку. Жак обняв присутних. Де хто запитав протопопа:

— За що ж то, пан отче, така її нечужна кара?

— А за те, що вона пішла за між від свого мужа. Сей учинок, по церковному праву, прирівнюєть ся до мерзеної розпусти і от її покарано як „прелюбодійцю“ — пояснив о. протопоп і вступив до церкви.

Ганка ревно плакала в обіймах Одарки. Жінки її розважали.

Нарід усе прибував та не йшов у церкву, а обступив ганок, злизований тим, що бачив. Тодішнім людям було не вдивовижу бачити подібну сцену, що якусь людину підчас відправи заковували в „кут“ на глум і поворіжжя, — так карались в присуду церковних братч

безсоромні розпусники, або ж дівки та жінки, що губили байстрат, та й то тільки тоді, коли їх за сей злочин не тягли до суду карного; а коли вияснилось, що Ганка так покарана консисторським судом за те, що пішла за між, не дізнавшись гаразд про смерть мужа, всі нарікали на неправдивий присуд. Більш за всіх була обурена Ковалиха і помітивши, що присутні цілком її співчують, дала повну волю своєму обуренню й голосила:

— За що така нечужна кара? За що такий глум? Хіба вона кого вбила або отруїла, вдала ся в розпусту, чи дитину привела та задушила? Ми всі знаємо її чесне житє! Молодиця вісім років прожила, покинена чоловіком, а хто чув про її нестатечність? А що за між пішла, так уся ж Полтава поїняла тоді вірні Пищальці, що пустив поголоску, либонь Максим помер. Ну й карати-би Пищальку, що людей брехнею звів, та ще того цапа, що паний поклавив ся вінчати о півночі. Так бач, свій за свою руку тягне: попа тільки на пів року заслали до ченців мукі сіяти, а неповинну молодцю присудили на 15 років якусь „епитимію“, лишатись без сповіді й св. Причастя, не впускають до Божого дому, мов яку невіру. Неправдивий присуд, неправдивий!

— А так, так! — говорили в натовпі. — Се якась новина, давнійше сього не чувано. В давнину від Максима стрибували би розлучний лист: коли ти покинув жінку, то не вяжи її світу, нехай йде за иншого. А то, бач, яка правда: він там на Запорожжю давно мабуть знайшов собі пару, а тут жінка бідує, а за те, що

ПРАВДИВІ
ЛІТУРГІЧНІ
ПРИРОДНІ

ВИНА Самороднер
Самороднер старий

К 6:70 за 1 л. льоко Стрий
К 7:50 можна вже замовляти
-- в посередничню --

Народної Торговлі Львів

Половина
належитості
при замовленню
решта побране. XIX

Нове рішення польської справи?

Персональна унія Польщі з Австрією. — Забезпечення німецьких границь. — Порозуміння між Німеччиною і Австро-Угорщиною.

Познанська „Gazeta Narodowa“ в кореспонденції з Відня, датованій 14 серпня, приносить важні інформації в справі вирішення центральними державами польського питання. Кореспонденція писана безпосередньо перед приїздом гр. Черніна в німецької головної квартири із Берліна з історії важних політичних нарад. Ті політичні наради мали доторкати польської справи, про яку гр. Чернін інформувався перед з'їздом польського кола, ще заки виїхав з Відня.

Кореспондент згаданої газети догадується, що кермуючі австро-угорські і німецькі політики згодилися на первісну концепцію в польській справі, яку означити можна як тріалізм Австрії, Угорщини і Польщі під володінням Габсбургів. Той проект вирішився ще перед 5 листопада 1916 р. і був предметом поважних міркувань. В склад тріалістичної монархії мала би бути увійти ціла Галичина і Польське Королівство, як польська держава. Проти того однак застерегла се рішучо Угорщина, яка обставала при дуалістичній системі. Німеччина від себе поставила одно услів'я: закінчення і забезпечення по всяк час військового і торговельного договору з новою тріалістичною державою. Те забезпечення проти можливості збройного виступу Австро-Угорщини — Польщі мало бути передане шляхом прилучення певної частини польської території до Німеччини, а саме кріпосної лінії над Нарвою і західного королівства по Варту.

На таке пропозицію не згодила ся Австро-Угорщина і з тої причини та з огляду на опір самої Угорщини проти тріалізму, рішено ся на іншу концепцію, яка висловила ся актом 5 листопада 1916.

Однак — пише далі кореспондент „Gazeta Narodowa“ — деякі віденські круги не понесли первісної думки про персональну унію з династією габсбурзькою. Управа австро-угорської окупації, а ще більше іменоване генерал-губернатором гр. Шептицького поспішили пропаганди тих кругів. І мала би знов на думку згаданого кореспондента стати актуальною — а може й рішучою — справа прилучення до Австро-Угорщини третьої, польської держави, що мала би бути утворена з Польського Королівства й цілої Галичини. Народи між гр. Черніном і німецьким канцлером про те мали довести до певної згоди.

НОВИНКИ.

Львів, 22 серпня 1917.

„Ratujcie Podlasie!“ Під таким заголовком краківське „Ognisko pauczyielskie“ видало свою відозву до поляків, в якій говорить ся про залив чужинцями польської землі Підляшя. Бо отсе „Rusini i Żydzi“ заходять ся там коло за-

помилково її звінчали з іншими, он тяжку кару несе! Се не порядок.

З церкви вийшов паламар, висланий протопопом вгамувати людський гомін. Люди втихомирили ся і вступили до церкви; лишили ся тільки деякі жінки.

— Знаєш що, кумко — рішучо звернулася Ковалиха до Ганки — чого ми тут будемо стирчати? Ходім до дому. Коли не впускають до церкви, то ми й дома помолимося.

Жінки те-ж саме радили. Знесилена плачем, Ганка не противилась. Спираючись на плече вірної подруги, вона тихо йшла і немов неспритомча шепотіла:

— Все збулось достойно: Максим копіюку прислав, протопоп до церкви не впустив, на глум виставив... Так: сон справдив ся до кінця!

Другої неділі даремно паламар виглядав з церкви, чи прийшла Ганка „плакатись“. Її не було. Виявилось, що Ганка із Полтави зникла. Казали сусіди, либонь вона покинула домівку й перебралась на хутір до братів Павленків, а ті кудись завезли її — не то на Запорожжя до Максима, не то кудись на слободи.

О, протопоп не став її розшукувати, а тільки написав до консисторії, що „она“ Агафія вийшла з Полтави невідомо кудись, і такою оном її виходом какове она, будучи в епітимії, оказовати буде покаяння, наглядати ні по чому.“

(Ковець.)

ложень власних шкіл, „якісь невідомі близше тусу емісгусзе агітують на річ школи і війська українського, находячи на жаль численних прихильників між темним людом підляським. Для оборони перед винародовленням в влодавським повіті повстає поки що 8 шкіл польських в окрузі Андриїв“. Так кличе помочи для підляської землі „Ognisko pauczyielskie w Krakowie“, перелякавши ся української освідомлюючої праці.

— Від голови риба... Нам пишуть: Читачі може пригадують собі недавно поміщену новинку про порядки при виплаті причинків в ц. к. Галицькій скарбовій касі. Подібно діють ся в ц. к. податковим Уряді з Ходорові. Урядови немилі а втастиво... недогадливі сторони вичікують цілими днями не раз на виплату військових причинків. Натомість вершенство мають звичайно ті сторони, котрим „не зроблять ріжниць“ 2 корони або котрі зложать принесені до уряду натуралія в спілці, котрої головними акціонерами є податковий асистент і возний. А часом сторона із заліквідованим квіттом мусить принорувитись до негумору нетверезого пана поборця. А скільки секатур, а скільки разів „нема асигнації...“ Про все те знає дуже добре ц. к. старство в Бірці і його податковий відділ, де що знає навіть ц. к. галицька Дирекція скарбу, та не знає сього, вдасть ся, ще Прокуратурія держави, бо ті ганове даліше урядують і хотять переслідувати тих, що жалували ся... Цікаво було би також знати, скільки в дійсності жертв від ц. к. податкового уряду в Ходорові дістав Червоний Хрест.

— Д-р Станислав Дієтрянський, посол до Ради Державної, вложив посольський звіт в не ділю 26. серпня в Домажири, янівського округу, і у вівторок 28. серпня в Ясворі.

— Асентерунки у відбитих повітах Східної Галичини. Галицьке намісництво перобило заходи в ц. к. міністерстві крайової оборони в справі увільнення рільників і інших необхідно потрібних осіб від військової служби в цілі вдержання при істнованні рільничих господарств, урядів державних, крайових і громадських, шпиталів, аптек, банків і т. д. у відбитих повітах Галичини. Намісництво заявило ся також за відложенням асентерунків в тих повітах до часу, коли повернуть там старостів і буде переведений спис населення. Даліше прокладає, щоби покликане асентерованих відложено на якийсь час.

— Вписи на однорічний, торговельний курс жіночий Мечислава Хрестофа, проф. ц. к. Академії торговельної у Львові, вул. Коперника ч. 21. II. п., починають ся по вакаціях 28. серпня і будуть в міру вільного місяця до 3. вересня. Рік шкільний розпочнеть ся 3. вересня богослуженням в костелі со. Єзуїтів. Чесне 10 К. Х. Звіт шкільний і проспект можна дістати в канцелярії заведення шоденно від год. 10—12 перед пол. і від 4—6 попол. з виїском неділі і свят, почавши від 24. серпня. 143 1—4

ПОМЕРЛИ.

Омелья Бородевич, емер. управитель школи в Денисові, пов. тернопільського, помер в Станиславові дня 2 жовтня 1916 р. в 73 році життя. Покійний, поличивши ся на емеритурі в Денисові, займав ся рідно громадянськими справами як член громадської ради, так політичними, як просвітними, а головною економічними. Взірцева Спілкова Крамниця, з власною хатою, се його діло, якому посвятив останні літа свого життя. Був дорадником своїх співгромадян у всяких справах. Належав до перших пасічників Поділля. Земля йому пером!

О ПОВІСТКИ.

Четвер, 2. серпня 1917.

Няні: греко-кат.: Лаврентія мч. — риме клт: Филипа.

Завтра: греко-кат.: Євпла арх. — риме-кат.: Вартоломея.

Сенція живого пам'ятника просить Ви. Пані і Панночки, щоб зійшлись в сю п'ятницю о год. 5-й в салі Старої і розібрали пушки, візнаки та легітиміції на збірку, яка відбудеть ся в неділю д. 26. го коло наших церков з нагоди 25-літнього ювілею священства Митрополита о. Шептицького.

Товариство „Українська Захоронна“ уряджує дня 2-го вересня збірку при церквах і тому просить другі Товариства, щоби здержали ся зі збіркою того дня. XVII 1—1

З Крайового Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекцій, Надвірних Рад і Комісій кон

трольних, а колиби їх на місци не було, то всіх членів наших союзних товаришень, просимо безпременно подати відомости короткі а докладні про стан їх товаришень, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівки з подан:м хто опікуєть ся товаришенням, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 75A 8—20

Перед білим терором в Росії?

ПЕТРОГРАД (Пет. аг.) Тимчасове правительство постановило уповновласнити міністра війни з міністром внутрішніх справ, щоб:

1) зловити особи, котрих діяльність представляє небезпеку для оборони і внутрішнього безпеченства держави і для досягнених революцією свобод,

2) вівзати ті особи, щоби протягом означеного часу кинули границі Росії, а в разі відмови увязнити їх.

Поворот збігців.

Відень 19. серпня 1917.

Нині появиля ся на мурах Відня оповістка, що галицьким збігцям можна вертати ся в повіти: Городок, Львів, Перемишль, Мостиска, Ліско (крім Балигорода, Лютовиск, Устрик дол.), Турка (крім міста Турки), Жовква і Рава рус., Долина, Сколе, Сокаль, але тільки в села на захід від ріки Буга.

Протягом короткого часу мали би знов отворити кілька повітів у т. зв. середній Галичині. Таку обітницю дало міністерство внутрішніх справ. Але д-р К. Левицький і п. Василько зажадали рішучо основного впорядкування справи тих мучеників над мучениками: галицьких виселенців. П. Василько має підпору з боку крайового президента Буксвини гр. Еддорфа, тому міністерство внутрішніх справ видало 17. с. м. засадничий розпорядок, що самостійні господарі, здібні до праці, можуть виїздити до увільнених від наїзду повітів Буковини за згодою військових властей. Тепер управи бараків мають порозуміти ся з буковинським правительством, котрі повіти є отверті і вислати папшпорти до військових властей задля видачі пропусток на їзду.

Відмінно представляєть ся справа в Галичині. Д-р К. Левицький не має підпори з боку політичних властей. Мимо того всім він переконали міністрів: внутрішніх справ, рільництва і крайової оборони, що крайня пора розв'язати бараки збігців і вислати людей у рідний край на ріллі і під батьківську стріху, в кого вона є. Всі три згадані міністри і президент міністрів прирекли протягом місяця сповнити домагане д-ра К. Левицького.

Тай справді крайня пора, ратувати

накинем режимом заголуканих наших людей з Гмінду, Оберголябрун, Гредігу, Хоцену і т. д. Страшна цифра смертності промовить сама, бо від початку 1915 до кінця липня с. р. померло в Гмінді 6.911 душ, не рахуючи Словінців, які тут прибули цією року (1915/16). Особливо мруть і сухотами заражують ся діти. Всякі зусилля д-ра Ціпановського, вся прихильність до людей і справи д-ра Білинського не усунуть лиха. Люди хочуть домі, кожний молить Бога, щоби міг померти на рідній землі, а тих кількості інтелігентів, які тиняють ся між ними також повинні вертати на свої становища в краю і працювати, не лишати їх чужим. (С. Ч.)

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

Соломон Віддер поручник 10 п. п. 10 К. — Зоня Гаґах в Незнанові 5 К. — Ксеню Мириневич Львів, Богдана Сітницького Львів, Стефію Корубівну Чернівці, Мирона Сполітакевича Дарахів, Влодзя Олійника Сушно. — Дора Марківна Оломунець 4 К. — проф. Василья Винара в Бучачі, Юлію Маркову в Рожнятові, Семена Кухтина С. Ф. Аніл. 30/II.

А. Колянковський 3 К. Д. Красножон, П. Белей, Ц. Збудовський по 2 кор. і А. Жуковський 1 К. — Надп. д-р Маковей Осип і Ольга Маковей 50 К., хорунж. Микола Сітницький 30 К., хорунж. Іван Бречко 5 К. — Франц Сіледьки емер. учитель 5 К.

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видане). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2—**, з поштовою пересилкою на полевій почті **К 2-20**, на звичайні поручено **К 2-50**. [5 шт. К 10—, 10 шт. К 18—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк, Співаник з нотами на 4 голоси на К 1—. Перли, шутки та вигадки, ціна К 1-20. — Замовлення і гроші надіслати на адресу: **А. Оклиш, Львів, Кадецька 4.** 86 6-20

АДРЕСА: Hauptkass der Zentralbank der Ukrainischen Legion WIEN, VIII. LEONERBASS 22
ЧЕКОВЕ-КОМТО: 12.250
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТІЛЕЦЬКІ ЦІЛИ.

43-2

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат
Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ
 веде канцелярію у Львові
 при вулиці Краюїцких ч. 6. 19-2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знав би що про Ярослава Гуглевича або Івану з Білинкевичів Гуглевичеву аволить ласкаво дати вістку під адресою: Лев Шепарович, Leutenant Feldpost 117/II. 135 3-3

Дурбак Зосі і Юрко і Омелян Винницький подають мені ласкаво свою адресу. Маю лист від Родичів і гроші.

О. Д-р Волод. Пеллх.
 Львів, вул. Длугоша ч. 21. 136 2-2

Федик Александер, гром. писар з Богатківце, пов. Підгайці, тепер при К. и. к. Gebirgsbäckerei 122 пошукує своєї жени Марії, ур. Кьвоц, котру перед покліканням полишив в гром. Юзефіка коло Настасова, пов. Тернопіль. Відомість про побут жени прошу ласкаво подати на мою адресу. 92 5-5

Денис Олтанни, респіцієнт сторожа скрб. з Шазлозець, пом. Гусятин тепер Вольбром Кор. Польське, пошукує своєї жени Йосифа з дітьми Ольгою і Славком. Хотби знав про їх місце побуту, зволить ласкаво донести на повисшу адресу. 117 3 3

Хто знає де знаходять ся малолітні Володимир і Гринь Підлужні, діти Петра Підлужного зі села Рибники, пов. Бережани, най дасть знати до гр. кат. уряду парох. в Бахорі п. Іосо. 112 2-2

Оголошення.

Льоси на рати Як генеральний заступник Банку Allg. Verkehrsbank у Берні поручаю льоси на рати по найприступніших цінах. Метких заступників шукає **Н. Бернфельд** **Львів, Синстусна ч. 7.** 104 5-10

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Сзаве“, пакет за 1-20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланням належитості 1 40 с. на зорто. — Одиноке вступство **S. FEDER, - Львів, Синотусна ч. 7.** 70 13-30

Особа поважна і совісна і від нікого не зависима, знаюча ся д. бре на господарстві сільським і домашнім, глядає місця господні. — Львів, вул. Бема ч. 16 у п. Біркман. 141 1-1

Повітова Канцелярія Філії „Сільського Господаря“ в Жовні

пошукує урядника, який би з початку при теперішнім еї управителі, а втак самостійно провадив еї агенди. Платня після умови. Посада до обнятя зараз. Особи обізнані в господарським справами, а маючи до сего і певну практику канцелярйну, мають першество. Письменні зголошення, найдальше до 25/VIII с. р., слати на подану адресу. 142 1-3

Голова Філії **о. Йосиф Маринович.**

Приймає ся передплата на

„Вістник Союзу Визволення України“

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторі великого формату, з ілюстраціями рік видання IV. Річна передплата вносить 15 кор. (15 марок, 6 рублів, 3 доларів), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублі), чв. р. тальна 4 кор 50 сот. (4 мар 50 фен., 1 руб. 75 коп.). Ціна подиючих чисел 40 сот (40 фен., 15 коп.). Вістник Союзу Визволення України в часописуюбезпартійною і стоїть на становищі самостійницьким, всеукраїнським.

Крім статей на теми біжучого політичного життя і богатої хроніки з життя Росії, російської України і зайнятих областей російської України, Вістник богато місця уділяє творам красеного письменства, справам Українських Січових Стрілців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів чужої преси та реферувать ся книжкові видання про українську справу а також постійні огляди воєнних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часопису: **Wien VIII. Josefstädterstr. 79. Tür 6.** Конто поштової щадниці 107090. 10-1

Вдова по священнику — в старшій віку, але кріпка і здорова, обнялаб господарку домашню, у вдівця священника. Не вимагає грошевої платні, лише почестного трактовання. Порозуміне під іменем „Марія“ через Адміністрацію „Діла“. 139 2-5

Глядаю Інструктора на цілий рік до науки трох дітей з III і IV кл. — Зголошення з поданням услівій слати на адресу: о. А. Адринович, Деревня, п. Туринка коло Жовкви. 118 2-1

Учительна рутинчана знайде занятя з донькою підписаного, если прийме обовязок учти еї VII кл. школи народної. Блишні дані письменні: Гр. Макар, гр. кат. парох в Угерцях, п. Ошаниця к. Устрик. 133 2-3

Пошукую учителя для трьох дітей (I II і III кл. гімн.) на цілий рік. Услівя після умови. о. Іван Худик в Жабчин, п. Острів коло Сокаля. 111 3-3

На цілий рік інструктора до хлопця з I кл. гімн. пошукує Антін Скіра, упр. школи, Селиска п. Хоросниця, к. Судової Вишні. Ціле удержане і платня після умови. 1 8 2-3

Ученики знайдуть приміщене в хаті урядника укр. інституції в середмістю. Родительська опіка і догляд. —

— Часть заплати за станцію в натураліях. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. Н. 13-7

Інструктора на село від 1. вересня 1917 до двох дітей з I кл. гімн. пошукує О. Евгений Хоминський в Воробяну королівським — почта Воробиник шляхотський. Зголошення з услівями листовно. 130 3-3

Юліян Домбровський у Львові - Академічна 2. від мн. гах літ шароківський одиниць в Галачині „Магазин годинникарський ювілейський“ — почта Воробиник шляхотський. Зголошення з услівями листовно. 120 4-5

Інструктора на село до священ. дому до 2 учеників гімназ. (кл. III і V.) — глядаю сейчас. Услівя листовно. Зголошення до Адм. „Діла“ під: Інструктор 2 „Б“. 8-2

Міський Уряд господарський.

Ч. 88801/17 У Львові, дня 16/VIII 1917 XVII

Оповіщене конкурсу.

В цілі належного виконування постанов цїс. розп. з дня 24. III. с. р. В. з. д. ч. 131, на міських торгах і взагалі скріплення торгового надзору. Управа міста розписує отсим конкурс на 30 тимчасових посад торгових контролорок.

Заняте на визначеній торговлиці від год. 7-11 перед пол.

Винагорода 2 К денно.

Кандидатки мають вказати ся сзідомством покінченої 3 класи вишньої школи; перед розпочатом обовязків відбудуть семидневний курс у м. торговім Уряді.

Подання треба вносити до дня 15 вересня с. р. до міського Уряду господарського (Деп. XVII М. Ратуш II пов.)

Управа громади кор. прест. м. Львова. 144 1-1

КОНКУРС.

Тов. „Український Інститут для дівчат“ в Перемишлі отвірає з новим роком шкільним 1917/18 жіночу 8 класову реальну гімназію. Се го року буде вже I і II. класа. Приготовляючи класу отворить ся, як зголошеть ся відповідне число учениць. Вписове до гімназії на цілий рік 200 К, яку то суму можна буде сплачувати місячними ратами.

Побіч клас гімназійських будуть існувати також класи ліцеальні, а се класи III—VI. Вписове до ліцеальних клас вносить 160 К річно, яку то оплату можна буде розложити собі на місячні рати.

Рівночасно розписуєть конкурс на прийняте учениць до пансіонату. Місячна оплата за удержане вносить 100—120 К. з чого до 40% має зложити ся в натураліях. Точніші інформації подані в проспекті, який всім інтересованим на бажане вишлеть даром.

Учениць, доходячі до шкіл, мають також зголосити ся до Виділу письменно.

Виділ тов. „Український Інститут для дівчат“ в Перемишлі, вул. Татарська 4. 94 А 2 2

КАВАЛЕР на рядовім становищі, літ 34 здоровий, від війська звільнений, не інвалід, оженить ся з панною або здовсю. Посаг і фотографія пожадана. Аноніми до коша. Зголошення до 1. вересня с. р. до Адміністрації „Діла“ під „Легіоніст“ 122 3-3

Вправного інструктора

до приватисти VII ої кл. гімназійальної глядає **Уряд парохіальний в Підлубах, пп. Прилбичі.** 121 4-4

Бездітна родина прийме дві панночки з ліпшого дому на станцію. — Опіка добра і всякі вигоди. Оплата в натураліях Зголошення. ул. Набеляка ч. 30. партер. Близько гім. Василянко і інших шкіл. 128 3-3

Жито і пшеницю

під озимі засіви можна замовляти

в **КРАЄВІМ СОЮЗІ**

Господарсько-торговельних Спільнот

у Львові, Зіжорівська 20.

Приймаєть ся лише збіжні замовлення разом з цілою громадою на приписаних друках, які Союз висилає на жадане враз з поясненнями. VI 10-12

ДЯКА — прийме зараз — парохія **ЛИСЯТИЧІ** 132 3 3

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадниці вкладки щ денно в годнах урядових. Вкладки опрощовує на 4% починаючи вже від слідуемого дня по дни зложення аж до послідного дня перед днем відобрания **ВКЛАДКИ** в „Руській Щадниці“ можна складати особного к. к. товариства, поштовими переказами, грошовими листами, чеками поштової Щадниці які Дирекція Щадниці на жадане безплатно доставляє і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платнях піврічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 п. вибору позичачого; б) на лямбард ефектів, в) на есонт векслів. С рави позичок по лагоджуєть можлива скоро.

Посередничать у введнуваню позичок в Гал. Воєннім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшки. Народний Дім, і пов. щадне безкорисно в годнах урядових від 9-1 год крім неділей і укр. свята.

Після §. 14 устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішніх справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлі надають ся до локації пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну безпеку. III. 65-2

КОНКУРС.

Виділ тов. „Український Інститут для дівчат“ в Перемишлі розписує отсим конкурс а) на посаду настоятельки пансіонату, б) на посаду двох учительок музики (гри на фортеп'яні) і в) на посаду адміністраційної управительки Інститута, г) на посаду двох надзирательок.

Настоятелька пансіонату поли нагляд і домашнє веденє пансіонаток має бути рівночасно помічницю директора ліцея в справах вихованя, виказуючись повною учительською кваліфікацією і довідом у педагогічнім веденю жіночої монодії.

До адміністраційної управительки належить еєденє домашнього господарства в Інституті.

Настоятелька і управителька будуть мати повне удержанє в Інституті і платню після умови; те саме відносить ся і до учительок музики, коли будуть мешкати в Інституті.

Повисше згадані посади будуть обсаджєні з вереснем 1917.

Виділ тов. „Український Інститут для дівчат“ в Перемишлі, вул. Татарська 4. 2-2 94Б

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 16., II. пов.

Конто почт. шадв. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
цілорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платиться 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зміну і заручини 1.50.

Некрологія стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремим
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 23. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На схід від Совеї, по обох сторонах Шу-
шії і на південь від Окни ворог повторив
свої напади. Його скрізь відперто і він потер-
пів тяжкі втрати.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Наступи 2-ої і 3-ої італ. армії над Сочею
далі тривають з великою завзятістю. Наймен-
ше 40 ворожих дивізій протягом 4 днів насту-
пає на наші лінії.

Коли між Водіцею і Вертойбою, в середи-
ні боевого фронту, приходила до слова голов-
на артилерія, вела ся на крилах битва з тим біль-
шим завзяттям.

Під Авцою ворог многократно насту-
пав на наші війська його відкинуто. Натомість вда-
ло ся йому на височині Врх своєю переважаю-
чою чисельною силою посунути ся вперед в на-
прямі півдня. За кожний крок землі йшла тяж-
ка і вперта боротьба.

Так само йшла битва по обох сторонах
долини Віп'яхи, особливо ж на височині Кра-
су, де його Величність Цісар і Король пере-
бував серед своїх військ. Раз за разом насту-
пали італійські маси на споживий вал оборон-
ців. Многократно вже наша сторожка артилерія
розбивала наступ. Коли ворогові де й потала-
нило ся вдерти ся в наші рови, то резерви ви-
кидали його назад.

Всі становища на Красі є сильно в наших
руках.

Жертви італійців доходять до міри жертв
найкривавіших битв над Сочею.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 23 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група кн. Рупрехта: По безуспіш-
них наступах останніх днів перейшли Англіїці
вчора між Langemarck і Hollebecke знова до
одностайного наступу. Їх наступи тривали цілий
день до пізньої ночі і довели до тяжких боїв.
На кількох місцях Англіїці висилаючи нові сили
по шість разів, та за кожним разом відкинули
їх наші хоробрі війська. З виїмкою двох місць,
на схід від Saint Julien і на дорозі з Іперн до
Менен вдержали ми в цілості наші найдальше
висунені рови на ширині 15 км фронту битви.
По короткім барабаннім огни відперто неприя-
тельські відділи, які атакували в напрямі Lens.
Дальші бої там ведуть ся.

Група військ німецького наступ-
ника престолу: В завзятім бою під Верде-
ном наступила вчора в день павза, що йно ко-
ло вечера діяльність артилерії по обох сторо-
нах шляху з Macheauville до Beaumont. В тяж-
кім бою повело ся Французам усадити ся
тільки на захід від шляху на вузькім фронті в
наших найбільше наперед висунених ровах.
Впротім відперто їх всюди.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда Баварсько-
го: Росіяни, спаливши села, опорожнили свої
становища на схід від Аа до лінії Одінг Бігави.
Опорожнену область ми обсадили без бою.

Фронт архик. Йосифа: Між Пру-
том і Молдавою боева діяльність була місцями

більше оживлена. На північ від Гроцешті, в до-
лині Сушії і коло Совеї були безуспішні не-
приятельські наступи, виконані кількакратно по
сильнім приготуванню артилерійським.

Група військ Макензена. Положення
не змінило ся.

Фронт македонський: Тільки в лу-
ці Черни відживав хвилями огонь артилерій-
ський.

Комісія для провінційального перестрою Росії.

Українець представителем.

Відень, 21 серпня 1917.

(Ф. К.) „Нове Время“ з д. 25 н. ст. лип-
ня повідомляє:

Тимчасове правительство постановило по-
кликати до життя спеціальну комісію для роз-
роблення провінційальної (обласної) реформи в
цілі предложення її Установчим Зборам.

Предсідателем комісії іменований журналіст
М. Славинський.

„Річ“ з дня 26. н. ст. VII. у передовиц-
атакує Тимч. Правительство за покликане до
життя сеї комісії, а также за іменоване її пред-
сідателем Українця.

Звідомлення італійського ген. штабу

з 23. серпня.

Четвертого дня битви на Юлійським фрон-
ті мали ми знов значні успіхи на північній кри-
лі боевої лінії на південнім крилі на Красі. Бри-
гада Палаянца видерла неприятели могуте ста-
новище на південній схід від Досси Файті та в
геройською витривалістю удержала його в бо-
ротьбах, що тривали 3 дні. Число зараних до
вчора бранців винісєть менше більше 350 офі-
церів і 16 000 жовнів.

Послідні вісти про війну.

Відень 21. серпня 1917.

З воєнної пресої квартири доносєть:

Італійський фронт: Фронт на Красі
є невіддільний, мимо італійських беззастанних
наступів. Тяжкі боротьби між Градо ді Мерна і
Костаневицею, які тривали аж до ночі, закінчи-
ли ся на нашу користь. Без результату остали
також зусилля неприятели в області між Коста-
невицею і Сельо та проти наших становищ пе-
ред Гармадою. На схід від Гориції і дальше по
за Монте Сан Габрієле аж по Водіце неприятели
вчора не наступав.

На височині Баїнзіцца вдало ся йому роз-
ширити дещо свій попередний успіх. Наші ле-
туни брали знов участь в боротьбі. Два непри-
ятельські летуни впали жертвою.

В крузі ділання неприятелиського огня ці-
сар Карло слідив з обсерваційної точки від ра-
на до пізнього вечера перебіг завзятих боїв. Бра-
вурна постава військ кількакратно знайшла при-
знане найвищого вождя.

Східний фронт: Вчора по полудні і
вечером неприятели по сильнім артилерійським
приготуванню виконав на сугорб на північний
схід від Совеї і на ліво звідти на наші стано-
вища по обох боках долини Шушії кілька силь-
них, але цілком безуспішних наступів. Прийшло
кількакратно до завзятих боїв з близька. Міся-
ця, до яких вдер ся неприятели, скоро очищено про-
тинаступом. Неприятель бив ся добре. Росіяни
дали вчора около 80 стрілів на історичний за-
мок в Підгірцях, не зробивши великої шкоди.

Балканський фронт: Коло Кута над
Воюзою в Альбанії відперто неприятелиські
стежні відділи. Летуни переконали ся, що по-
жежа в Солуни устала.

Відень 23. серпня вечером.

Битва над Сочею сьогодні ослабла.

ЛЮГАН. (Тбк.) Петроградські вісти „Cor-
riere della Sera“ кажуть надіятись російської о-
фензиви на північній фронті.

ЛЮГАН. (Тбк.) Кореспонденти італійських
дневників з фронту заявляють, що італ. офен-
зива находить ся доперва в початковій стадії і

що треба числити ся з тим, що її стремлінням буде проломити австро-угорський фронт або інші рішучі результати.

БЕРЛІН. (Тбк.) На захід від Гібральтарського проливу наші підводні човни успішно робили шкоди ворожому перевозовому рухови. Вони затопили 6 пароплавів поємності 20 000 тон, на яких було 24 000 тон вугля, призначеного для Італії. На Середземній морю затоплено значне число пароплавів і вітрильників загальною поємності 43 000 тон.

Наступи літаків на Англію.

ЛОНДОН. (Тбк.) Урядове англійське повідомлення доносить про воздушний наступ останньої ночі на побережжя Йоркшир. Один з найвищих 2 воздушні наступу пустилися в глибину краю. Кинули 12 бомб сильно вибухаючих і 13 бомб запалюючих, на три села близько побережжя. Одна церква знищена і кілька ушкоджених домів. Один чоловік ранений.

З Росії.

ПЕТРОГРАД (Тбк.) Центральний комітет робітничо-жовнірської Ради заявив ся за зібранням Установчих Зборів на день 1 вересня.

СТОКГОЛЬМ (Тбк.) Поширена вістка в кругах большевиків, що російське тимчасове правительство відмовило Аксел-родови пашпорту на подорож до Стокгольму, показала ся не правдивою. Аксельрод прибуде сюди завтра, П'ятницю.

АМСТЕРДАМ (Тбк.) Після *Allgemeen Handelsblad* румунський король купує для себе і румунського двора добра на херсонських півострові.

СТОКГОЛЬМ (Тбк.) В противенстві до попередніх ухвал оповіщує тепер Українська Центральна Рада заяву, яка відкидає прилучення Бессарабії до автономної України. Пояснюють ся се як об'яв угодного становища супроти тимчасового правительства.

ГЕЛЬЗІНГФОРС (Тбк.) Один з днешників доносить, що соймові провідники узгадали скликати сойм на день 29 серпня в Гельзінгфорсі.

Російський командант східного фронту.

ПЕТРОГРАД (Тбк.) Генерал Лешинський іменований в місте Клембовського начальним командантом армій на східнім фронті.

Япанське військо в Росії.

БЕРН. (Тбк.) Дневники доносять з Парижа: За угодою петроградського кабінету япанські війська мають замінити російські гарнізони

на Сибірі, щоби в той спосіб значні російські війська могли бути ужиті в області армії. Нічо не стоїть на перешкоді, щоби япанські відділи слівділали на російським воєнним терені і були своєю хоробрістю та солідністю приміром російським жовнірам, занепокоєним пропагандою большевиків і здетермінованим.

Домагане Персів.

БЕРН. (Тбк.) Перська конституційна партія оповіщує відтепер до міжнародного соціалістичного конгресу в Стокгольмі, в якій вказує на наглість і важність розв'язання перської справи.

Управління конгруї.

ВІДЕНЬ. (Тбк.) *Korrespondenz Austria* доносить, що президент міністрів заявив депутатам, яка прибула під проводом д-ра Стояна, що дорожничий додаток для свистячків буде від тепер виплачуваний в більшій квоті. Президент міністрів заповів внесення пропозиції в справі управління конгруї в державній раді та об'явив, що буде то пропозити рішучо підпирати.

Чутки про уступлене намісника Чех.

ВІДЕНЬ (Тбк.) В останніх днях кружляла чутка про уступлене намісника Чех. Між іншими коментарями говорено також, начеби між намісником Куденгове і правительством були противенства. Супроти того треба ствердити, що ті чутки враз з коментарями неправдиві.

В справі знищених війною церков.

Ми одержали такий запис: Сумні вісти надходять з освободженого Піділля. Тяжкою жертвою впало наше народне майно, не одно місто, не одно село вже не існує. Страшенна руїна не ошадилася нічого. З хатами і домами людськими пішли в огонь і доми Божі, найбільші святості нашого народу, найцінніші скарбниці нашої минувшини, культури і штуки. В декотрих околицях цілі десятки їх лягли вершиками, а були між ними і найдорожші з-поміж всіх у нас, якими пишали ся не лиш громади, але і ціла суспільність наша. Жалібним звісткам кінця нема. Що раз дізнаємо ся про нові втрати, нові жертви, так, що і годі зорієнтувати ся в їх розмірах, в їх величезнім числі. Ми потерпіли втрату не лиш в матеріяльній добрі, але не менш і в ідеальній — громади лишили ся без церков, а ми всі без дорогих памяток рідної минувшини. Втратили ми їх, заки змогли пізнати їх вартість, показали їм свою пошану. Нині вже подекуди за пізно, але по змозі вирівняймо цю криваву, заподіяну їм нашою недбалістю.

Постараймо ся бодай дізнати ся, що ми втратили.

Діло се можливе і до здійснення лиш з помічю цілої суспільності, а передовсім нашого духовенства і учительства, до котрих отримуватимемо ся з прошенем о поміч. Маючи намір опрацювати точно прецизну лісту наших втрат в області історичних памяток, а передовсім деревляних і мурованих церков, звертаємо ся до всіх, що зрозуміють вагу подібного підняття, щоби зволіли донести нам про всі можливі случаи зруйнованія отсих памяток в півній Галичині. Для улекшення цього завдання питаємо, на які потребували би ми відповіді, за якими звертаємо ся не лиш до отців парохів даної церкви, але і до всіх, що точно знають про зруйновані будівлі.

1) Місцевість і повіт? 2) Якого рода будівля (церква, звінниця, костел, біжниця, каплиця, фігура, пам'ятник, замок і т. п.)? 3) Деревляна церква, чи мурована? 4) Рік побудована, повний після відродження жерел? 5) Якого типу церква (однобанна, трохбанна, з одною або більш вежами, у виді грецького хреста, двох або трох діляна, з пресвітерією квадратною або вісьмокутною закінченням і т. п.)? 6) Яку втрату, в яких обставинах і котра часть церкви потерпіла? 7) Які памятки і що з церковного майна було знищено? 8) Кілько звонів, якої ваги і з яких часів забрали? 9) На яку суму грошей обчислюється ся приблизно втрата? 10) Всі інші вмітки що до знищених будівель, а по змозі фотографічні знімки або видові картки?

На підставі відповіді на ті питання опрацюється ціловид наших втрат, що потрібне буде з огляду на претенсії до воєнного відшкодування, про яке ми самі передовсім подбати мусимо, щоби пізніше не було вже за пізно. Для того справу сю кладемо горячо на серці всім інтересованим, а інформації просимо присипати на адресу: Д-р Василь Карпович — Львів, Редакція „Діла“ — Ринок 1. 10.

Всі українські часописи просимо повторити сю відозву.

Телеграма українського генерального секретаря для справ військових з нагоди контр-офензивної центральної держав.

Стокгольм, 16. серпня 1917.

„Кієвская Мысль“ з дня 24. н. ст. липня повідомляє:

Український Військовий Комітет розіслав на імя всіх штабів армій отсю телеграму:

„В найближчих днях Генеральний Секретаріат Центральної Ради, доповнений національними меншостями, затверджує ся правительством і переймає в свої руки найвищу адміністративну власть на Україні. Ся радісна, однак заравом тяжка й відповідна ролля зійшла ся що до часу з грізними подіями на фронті. Нашій Україні, нашій свободі й революції за-

Археологічне в джирте Січових Стрільців

Повело ся Стрільцям Січового коша отамана Н. Гирняка доконати відкриття, що має не багато собі рівних за весь час наших археологічних дослідів. П. ирадок хотів, що гнали вони на слід памятки, яка є в силі кинути нове світло на темряву передісторичних часів Підкарпаття, а в кождім разі представляє не аби яку наукову вартість. Сим способом до вісця воєнної слави вплели вони і гарну цвітку зростання культурної вартості памяток минувшини — а се певно запише їм будучність на загальний рахунок заслуг і славних подвигів. З великим при знаменем повинні ми прийняти до відсма сей новий успіх з обсягу — так здавалось би чужого воєнним цілям.

Не може бути всім звісне, про що іде якраз діло, для того коротко розкажемо справу, об'ясняючи з наукового боку її далекодистість і значіння — на скільки позволять скупі на разі звістки. Про все дізнали ми ся зі статі О. Н. у „Вістнику Союзу Визволення України“ (1917 стр. 425—6), куди і відсилаємо всіх цікавих. На сім місці вискажемо лиш свої здогади з приводу пояснення значіння відкритої памятки.

Січовий кіш згаданого отамана, розложений на великій ставищі між Рогатином і його передмістям Підгородом, довідав ся про відкриття на об'їзді одного господаря камінної якоїсь фігури. Щоби ближше познакомоти ся з нею, уладили люди прогулку на місце, вказане їм рогатинськими пресфесорами. Місцевий священик, освічена людина, заняв ся дуже тою нашкодою, а був навіть намір перевести камінь до Рогатина і устатити перед гімназійним будинком. Війна станула сему на перешкоді і аж тепер знова прийшла справа на чергу.

З оповідання селян виходить, що „заклятий камінь“ стояв віддавна в огороді господаря Бойкевича, звернений фронтом до шляху, що веде з Рогатина до Львова. Кругом того каміня був цвітник, бо шанували його здавна і накривали оборогом, аби не мок. Коли похилив ся, почав властитель копати під ним, щоби усунути його на землю, аби не убив коли дитини. Жінка його спротивилася тому, але він таки підкопав камінь і поклав його на об'їзду. Тоді жінці відняло силу в руках і ногах і вона померла, ще не стара літами. При відкопуванні відкрили під ним, від заходу, при дорозі, кости, а між ними шок барана.

Стрільці описують, що під плотом лежить велика кам'яна плита темно-сірої краски з невідомими слідами якогось оброблення, або й „природними“ зарисами. Ширина її єносить 4½ пядей, довжина майже 11 пядей. Вона трохи ширша в підставі і має в противній стороні такий вигляд, що в сумерку, або здалека, може робити вражіння великої голови. На підставі є вглублення, що можуть бути виконані примітивним зовсім знарядом. Менше більше на середині є якісь знаки, виконані напевне людською рукою. З виду пригадують вони вужа. Щоби ліпше оглянути загадочний камінь, устатили його Стрільці, фотографували, а маляр Курилас відрисовував його точно.

На тему справді інтересного каменя розвів автор статі фантастичні міркування, що не мають претенсії до наукової стійкості, а навіть охрестив його іменем бога Велеса. Полишаючи однак фантазії на боці, варто розглянути ся в питаннях, які насувають ся з причини відкриття сеї цінної передісторичної памятки.

Реляція автора статі не дає нам жаль спростовані опроверганя точними даними і конче треба, щоби хтось з фахових людей заняв ся

дослідженням каменя, але на разі і на сій підставі можна поспробувати розв'язати деяких важніших питань. З опису виходить, що се величезний камінь, з грубіша нагадуючий людину, з якимись загадочними знаками вужевого виду і взагалі зі слідами оброблення якимсь примітивним знарядом. Незвичайно важна є обставина, виразно назначена автором статі у „Вістнику“, що при відкопуванні каменя найшли ся кости барана. Не байдуже також, що місце, де він стоїть, було колись ставищем, якби виходило з наведеного в горі опису.

На підставі сих даних спробуємо розяснити дещо темряву, що закриває загадочну фігуру. Оглянемо ся передовсім за аналогіями на нашій землі. Не далеко мусимо шукати, бо ось в 1904 р. відкрили величезний якийсь камінь на ниві „Шляхотчина“, на степі Панталіхи, в селі Задздрости, тербовельського повіта. Камінь сей дослідив, описав і з рисунками знаків отодослав Б. Януш, а потім заняв ся ним і д-р Володимир Деметрикевич. З дослідів їх виходить, що на камені сім слідні є три досить великі знаки в виді колісчат або вужів. Камінь довгий 5½ м., широкий більш 1 м. Два знаки є видні зверху, а один з боку. При відкопуванні каменя з давнього багнища найшли ся черепи глиняної посудини з кістками, які по розслідженню в лабораторії порівняної анатомії проф. Гоера в Кракові показали ся останками двох баранів. Всі ті обставини пояснили, що камінь з Задздрости належить до групи т. зв. камінних „баб“, яких багато розсіяних було колись в південній східній Європі, а також в середній Азії.

Відкриття в глибині середньої Азії величезних гробниць з численними фігурами і написами над Орхоном в Монголії кинуло багато світла на питаня походження „камінних баб“. Простір, зайнятий такими „бабами“ починає ся в Азії на по-

Жертвуйте на Волинські школи!

грожує катастрофа. Неприятель наступає на нашу рідну землю й грозить внести спустошення й руїну Україні й революція погірше, коли ми всі не оборонимо її. Предкладаю вам негайно підняти заходи для широкого об'єднання українців на фронті, що в сьому грізному хвилині всі наші сили мусять обернути ся на оборону вітчизни.

Треба конче всіми способами, яких вимагають всі обставини, підтримати розпорядки військового начальства. Вишліть, куди треба, представників для вияснення положення й переконання відділів про konieczність оборони рідної землі й свободи, здобутої революцією. Нехай кождий українець, громада чи відділ, на яким би вони не були фронті, пам'ятають, що боронячи інтереси фронту й боевого випакування, вони боронять революцію й свободу України й що на українцях, як на незломній силі, може оперти ся в сьому грізному хвилині наше спільне змагання оборонити свободи революції й України. Про пороблені заходи негайно телеграфуйте.

Підписаний: Генеральний Секретар для військових справ Петлюра

НОВИНКИ.

Львів, 23 серпня 1917.

— Катедри українознавства в київських університеті. «Київ. Мисль» з дня 17. н. ст. липня повідомляє: На університеті св. Володимира від наступного академічного року засновують ся слідуєчі чотири катедри українознавства: на історично-філологічному факультеті — катедра української мови, катедра української літератури й катедра української історії; на юридичному факультеті — катедра історії українського права. — (Ф. К.).

— Полонені галицькі українці в Росії. «Київ. Мисль» з дня 24. н. ст. липня повідомляє: До Генерального Секретаріату і до Української Центральної Ради надійшов цілий ряд прошень від полонених українців Галичан повернути їх з різних місцевостей на Україну. У зв'язку з тим постановлено вислати у Петроград для вияснення свого питання депутацію. — (Ф. К.).

— «За польський характер Львова». Під таким заголовком містить «Kurjer Lwowski» з 23 с. м. отсе письмо: «З огляду на актуальні тепер, безосновні претенсії, піднесені тепер українцями щодо польського характеру міста Львова, прошу ввічливо о поміщенні в хроніці «Kurjer'a» отсей нотатки: Перед кількома днями був в моїм ресторані і торгівлі вин військовий курат о. Василевич, який при рахунку зажадав оштенційно піднесення голосом від платничої, що би говорила по українськи, бо інакше не заплатити, а на її увагу, що вона ту мову розуміє, однак нею не говорить, вийшов розсерджений не заплативши рахунку, заявляючи, що власти

тель льокалю, до якого заходять також українці, об'язаний мати прислугу тої самої народности. По певній часі вернув о. курат і заплатив за обід, однак заповів оголошене тої події в часописах, що дійсно зробив, накликаючи до бойкоту моєї торгівлі. Бажаючи таким подіям на будуче запобігти, заявляю публічно, що моя торгівля була і є польською і такою остане й такою буде прислуга, а української не заведу, бо Львів є містом корінно польським, в яким на загальне число мешканців складається на ледь 15 проц. українців і с. куратови оштовпують зовсім доволі заходити виключно до українських льокалів з українською прислугою. З поважанем Ян Людвіг, виставитель торгівлі вин і ресторану.

— Я им правом? Пишуть нам: В мостиських повіті (отже українським) абирають від наших людей при виплаті військових причинків ц. к. податковим урядом великі гроші на польський легіон. Про одну з тих збірок оголошено навіть в «N. Reform-i»: «На фонд вдів і сиріт зібрав Валенти Дзедзіц 1000 К у ц. к. податковим Уряді при виплаті причинків.» Другою оповісткою в тій самій газеті звіщає д. 31. липня с. р., п. Валенти Дзедзіц, що зібрав на туж саму ціль 350 К.

— А що про воєнні уряди. Нам пишуть з провінції: Серед всяких воєнних урядів галицької адміністрації тяжко визнати ся. Куди лише повернеш ся в селі, то мусиш стрінути якогось «уряника», коли не начальника, чи секретара громади, то певно якогось «комісара» чи то від жнива, чи цукру, чи мила і т. п., або жовніра з Anbaudition і кождий з них прибирає супроти тебе грізну постаю. А вже острах збирає, як побачиш самого пана Gemeindevorwaltera. Такого пана мають многі громади, а як де його нема, то над тою громадою має «власть» Gemeindevorwalter з сусідньої громади. Такому панови підлягають всі «комісари», а властиво він перебирає в свої руки всі громадські агенди і його власти та впливам позавидував би певно диктатор російської армії. Так бодай є в Добровілях коло Ходорова бобрещького повіту, де «Gemeindevorwalter om» є вахмайстер Грицай родом з Бібрки. Сей панок є паном життя і смерті всіх мешканців підданних собі громад. Начальства і ради громадської не признає і сам орудує громадським майном. Всякі громадські доходи, численні і високі, бо сягають денно і до 30 К, кари та несплачувані громадянам Quartiergeld обертає він на громадську адміністрацію, хоч мешканці оплачують що річно громадські додатки. Він орудує навіть чужим майном: при виплаті військових причинків стягає гроші на всякі можливі цілі. Є «патріотом», а свій «патріотизм» оказав так дуже, що взяв в свої руки перепродажне живн, дарма, що в його пляні є узгляднений лише обшар двірський. Признати треба, що є він дуже здібний, бо взяв ся навіть до торгівлі: доставив реставраторови в Ходорові 19 сотна

рів бульби (його приятелі кажуть, що виселенці... зрезигнували з призначеної їм бульби в користь сего реставратора), а пані Грицаєвій в Бібрці доставив кілька фір муки... Його широка всестороння діяльність знана є в ц. к. старостві в Бібрці і в Quartiermeisterabteilung ч. 9, а жандармерія в Бортниках переслухувала вже в тій справі багато сторін. Так що з того? Він є видно комусь дуже потрібний а висша власть знов пришле низший «do sprawozdania». — нн.

— Український гімназійний курс у Відні III. Radetzkystrasse 2. Вписи на шкільний рік 1917/18 будуть відбавати ся в днях 10, 11, і 12. вересня від год. 3—5 пополудни в канцелярії Управи (Radetzkystrasse 2. II. пов.). Можна також зголошувати ся письменно. Поправні і доповнюючі іспити будуть дня 13., а вступний іспит до I. класи дня 15. вересня о год. 3. пополудни. Шкільний рік розпочнеть ся торжественним богослуженням дня 18. вересня, а правильна наука дня 19. вересня. — Юліан Левицький, управитель.

— Реченець вписів і вступних іспитів в роґатинській гімназії буде небагом оповіщений у часописах. Початок шкільного року мусить бути пересунений, як у всіх оновлених ссід. гал. гімназіях. Ученики нехай зголошують ся листовно до о. пар. Кудрика в Роґатині, учителі до УПТ. Мохнацького 12.

— В ц. к. поштовім уряді у Величці — як нам доносять — урядники не приймають листів, а пресованих по українськи. Ц. к. Дирекцію пошті просимо о поясненні, чи се діється по приписам і по яким.

— Причинки для виселенців. На основі рескрипту міністерства справ внутрішніх з дня 23. липня 1917 р. ч. 45249 підвищено причинки для виселенців денно на особу на 2, зглядно на 4 К., о скільки ходить о особи зовсім нездібні до праці. Надто заряджено тим рескриптом, що всякі вйскові додатки, як н. пр. пенсія інваліда, долаток з приводу зганення, причинок на удержане по мисли закона з 1912 р. не мають бути більше погруднені з причинки для виселенців. Ти постанови обов'язують від дня 21. липня 1917 р. Львівська дирекція поліції звертає увагу, що виселенці, які вже побирають причинок, не потребують вносити прошень о підвищенні їх причинків, бо таку підвищенку переведеть ся з уряду.

— Дезій на привіз бараболі. Міський уряд апровізаційний буде видавати, починаючи від 25. серпня, сертифікати з дозволом на закупню і привіз вчасних барабол з львівського повіту по 1 кг. на родину. Бараболю можна буде спроваджувати тільки дорогою колісною. Сертифікати ті будуть видавані тільки за оказанем легітимації на побір муки і виключно тим особам, які виразно вкажуть, в якій місцевості львівського повіту бараболю закупили. Членам консумів сертифікати не будуть видавані, а відби

лудне від Балканського озера в північній Китаю і тягнеть ся поясом через середину Азії до Кавказу, а потім в Європі доходить аж до Віртемберґії. На тім просторі можна відрізнити вісім значніших відмінних фігур, з яких майже кожда має властивий собі обсяг, на як м поставила, або більше розвинула ся. Чотири з сих відмін припадають на Азію, а чотири на Європу. В Азії всі роди цих фігур зображають переважно мушину і мають доказану зв'язь з гробницями. В Європі доси лиш при декотрих відмінах «баб» переконали ся, що стояли вони при гробах. Гроби, при котрих такі фігури уставлювали в Азії, мали вигляд круглих або чотирибожних насипів, частіше камінних, як земних. Ти насипи обставлені були инколи по краях прямими камінцями в один або кілька рядів. Посеред такого насипу, або при однім його краю уставляли довгий камінь, що з початку був звичайним собою каменем, а пізніше доперва почали його окривати ріжними знаками, передовсім т. зв. «тамга», турко татарськими знаками власности, подібними до рунічних букв. Пізніше покривали його зображеннями звірят, людського лиця, а вкінці надавали загальну силвету, що раз більше зближену до людської фігури, менше або більше викінченої.

Плоти з самими такими знаками зв'язні були доси лиш з глибини Азії. Що йно відкрите камінь в Задрості доказало, що находили ся вони колись і під Карпатами. Одиноким сього приміром був донедавна лиш сей камінь, але недовзі насипили вістки і про инші у нас камінні «баби». В 1911 р. дослідив Волод. Щербаківський в селі Лопушній, роґатинського повіта, фрагмент камінної фігури, яку видобули в 1850 році з ріки Липиці і на жаль розбили. Статуя ся, названа Світовидом, зображувала фігуру з чотирма лицами і стільки ж ногами. Місцевий

парох велів її розбити для того, що була поганською пам'яткою, а на збережених нсгах устатити хрест. В такому стані можна бачити сьогі фігуру і ниві ще в селі Лопушній. Показує вона деякі аналогії до зв'язного «Світовид» з Личківців над Збручем, який зберігає ся в музею краківської Академії. «Світовид» в львівському музею Любомірських не є оригіналом, а гіпсовим відливом. Фігуру ту, видобуту зі Збруча в 1851 р., вважає ся тепер вже за галіно в науці оригінальною, а не фальсифікатом. Подібного «Світовид» відкрили і знищили в 1875 р. коло Гусятина на російським Поділію.

Послідню каміну «бабу» врешті відкрив пок. Волод. Гребеняк з товаришем своїм Волод. Антоневичем в 1910 р. в Звенигороді під Львовом. З ниви «Підкамін» перевіз камінь сей о. Білінкевич перед церкву. По оповданні селян камінь сей мав колись чародійну силу, коли перекидали його на другу сторону. Має він зовсім видні зариси людської фігури, виоти 2 метрів, з вглубленнями в місці очей, носа і рота. На висоті більше-менше грудий і пояса видно десять рис, що яки зображувати мали пальці. Позатим видно, що камінь сей був з грубого оброблений, що кваліфікує його до всім до групи «баб». На думку д-ра Деметрикевича походять вони з IX—XI в. по Христі — в часі, коли Славяни стили під впливом турко-татарських племен Азії.

В освітленю цих аналогій виступає виразніше значіння каміння з Підгорода. Найближшу з ним аналогію виказує передовсім величезний камінь з Задрості, який має на собі також знаки вужевого виду, викопаний був разом з кістками баранів і стояв колись також на багнистім місці. Близький їм є також камінь зі Звенигороду. Фігура з Лопушні, Гусятина росій

ського і зі Збруча належать вже до більш о-бразованої групи, мабуть молодшої. У всіх разом вдарє, що найшли ся вони в найближшій околиці Теревовлі, Звенигорода, Роґатина і Гусятина, отже в найдавніших центрах культурних прикарпатської України. І се також доказує їх відвічну давнину. З огляду на знаки-письма найінтересніший є камінь баба з Задрості і якраз відкритий в Підгороді. Знаки першого зв'язні є вже з публікованих рисунків — конче треба дослідити їх ще на каміні в Підгороді. Тільки тоді буде можна щось певніше сказати про нього, бо все, що ми тут навели, має підставу лиш під сим услівем, коли наведені дані справді так представляють ся, як се читаємо в «Вістнику», де долучена є ще фотографічна знимка, на жаль зроблена з менш характерного боку фігури. Найліпше було би при добрій фотографічній знімці опублікувати й точні рисункові знимки, передовсім згаданих знаків. Здійснення сього ждемо нетерпеливо.

Література:

- О. Н. Гей, на Ізана, гей, на Кушала. Вістник Союзу звизволення України. Відень 1917. стр. 425 — 6 (з ілюстр.)
Б. Януш, Камінь з загадочними знаками в с. Задрості (з рис.) Записки Наук. Тов. ім. III. 1917. Том 80.
Idem. Badania ich. w r. 1911. Na ziemi naszej 1911 г. 12, 23.
Idem. Kultura prae-historyczna Podola galic. Przewodnik nauk-liter. 1915. VI.
Dr. Wł. Deme-trykie-wicz. Figury kamienne t. zw. «bab» w Azji i Europie i stosunek ich do mitologii słowiańskiej. Spraw. Wydz. filolog. Akad. 1910 (w'db.)
В. Щербаківський. Записки Наук. Тов. ім. III. 1910. Том 98 (ілюстр.)
Wł. Antoniewicz. Figura z Łopusznej Ziemi. Warszawa 1912. ч. 35.
Idem. «Baba kamienna» w Dźwinogrodzie. Wiadomości num.-zm.-arch. 1916. ч. 2. (ілюстр.)

рати їх треба від 25. серпня щодня від 9—12 години в школі Кордецького ч. 11 А. I. поверх. З 20 вересня устане видаване сертифікатів на привіз, а видані до того дня стратять тоді свою важність.

— І так далше... Міністер скарбу затвердив ухвалу завідувачої Ради галицького воєнного Заведення кредитового, якою іменовано д-ра Юліана Ружицького заступником директора, а д-ра Мечислава Щепка прокурором Заведення.

Нові книжки і видання.

О Гавриїл Костельник: У відповідь професорови Станіславови Смильці з нагоди його книжки „Die reussische Welt“. Передрук з „Ниви“. Львів, 1917. Стор 63.

ПОШЕРЛИ.

Ілія Горошко, поруч. 19 пол. обор. краєв. відзначений срібн. медаллю по довгій та тяжкій недужі упокоївся заосмотрений св. Тайнами дня 13 VII. 1917 в Res. Sp. 3. в Будапешті. Покійник сільська дитина доборовся хліба, скінчив політехніку та через грудну недугу якої набавився в часі війни умер заки ще міг вигідніше захити. Брав діяльну участь в житті політех укр. молодіжи, був виділовим членом „Основи“ у Львові і т. д. В. Й. п.!

Яків Похотило. У. С. Стрілець з будівельної сотні, ур. 1899 в Рожжалові, пов. Сокаль помер дня 2. серпня с. р. по довгій побуті (від 24 марта с. р.) в резерв. шпиталі ч. 2. в Перемишлі на сухоти. В. Й. п.!

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова система“.

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим довозити і важніші для української справи, конечні як найскорші і найобильніші жертви

Полевий курат Михайло Паславський ет. почта 167 50 К. (Діло): о. декана А. Чайковського з Передільниці, о. Стефана Макара з Нового міста, полєв. курата Ніколу Гентіш пп. 15, пол. кур. Юрія Менціцького, пол. кур. Омеляна Гнатківського Sap. Kol -6. — Данило Миколаєвич уч. VIII. кл. 2 К.: Ст. Терлецького уч. VIII кл зі Львова, Юр. Солтикевича і Мр. Колтунюка уч. VIII кл. з Перемишля — Теофіл Шухевич УСС. 5 К. (Діло): о. Ніколя Руденського Гвоздець старий, о. Костя Балицького Чернівці, о. Дмитра Юга на Майдан, п. у Ірину Арсеничівну Пістинь, поруч. авд. Евгена Величковського Чорногора. — Фалька Любінецька 2 уч. III. кл. гімн. Чесники 2 К. — Модест Всеволод Стельмах з Радехова 5 К. — Д-р Старосольський 10 К.: д-ра Николая Срібного ц. к. судію в Дрогобичі і д-ра Ів. Мельницького, хор. I. R. Nr. 9. Пор. Гринів Василь Вайскірхер 10 К.: Катрусь Николайчук Відень, поручника Гарголинського Миколу, поручника Божейка Маріяна, хорунжого Блавацького Василя, хорунжого Никифоряка Савку. Всі з 36 полку стрільців. — Гнат Свобода 5 К. (Дн.): Саламон Парес, хорунжий при Ldst. Bez. Kmdo. 35. in Mährisch-Neustadt, Корнель Рибюк, хорунжий, Галон, хорунжий, Дмитро Попадюк, хорунжий, всі при Ldst. Bez. Kmdo 19 in Müglitz, Рудольф Свобода, хорунжий в Кракові.

О ПОВІСТКИ.

П'ятниця, 24. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: Евла арх. — римо-кат. Вартоломея.
Завтра: греко-кат.: Фотія і Ам. — римо-кат.: Люд і кор.

Вписи до чотирокласової школи ім. Короля Данила вул. Жовківська 62 відбудуться 30, і 31. серпня і 1 вересня від год. 9—12 перед пол. і 4—6 по полудни. Шкільний рік починається 3. вересня спільним богослуженням о год. 8. рано. XIII 1—2

Повітова Канцелярія правної і госп. порад в Самборі прийме сейчас помічнику бюрову силу під корисними умовами; вимагане гарне письмо і знане німецької мови. Зголошення приймає д-р Олекса Ріпецький Самбір. 145 1—2

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки кончею подбати про те, щоб готівка у людей без проценту не марнувалася; треба стягати до себе вклади, виплачувати вклади в рамках мораторі (по 100 К на одну книжечку на один місяць) згідно після спроможности, стягати уділені позички покряваючи в першій мірі відсотки, які тепер передавнюють ся в часі п'ять і пів року. Стопу проценту від вкладок треба зараз обнизити нижче чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Краєвого Союзу за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Саєвич. 75—Б. 8—20

Лист з Бялої.

Нам пишуть:

Від часу оселення в Бялій майже всіх краєвих, державних і автономних властей, зростає безнастанно число інтелігентних українських заоченців урядників так, що скількість їх виносить тепер вже поверх сто родин. Як до тепер, то крім приватних сходин не було слідно серед тутешньої української громади якоїсь потреби гуртування. Аж поклик лівівських Українців до творення місцевих комітетів для привитання митрополита гр. Шептицького спонукав Українців Бельска, Бялої і цілої окресности до того, що на запросини радника д-ра І. Копача і д. О. Гошовського зійшли ся перший раз від побуту в Бялій на загальні збори в цілі вибрання комітету для привитання митрополита і для збирання складок на сирітську фундацію його імені. В склад комітету увійшли о. пралат І. Редкевич як голова, радник д-р Копач як заступник голови, О. Гошовський як секретар і скарбник, а надто пп. дир. І. Голюка, учителька О. Данилюкова, радники Нападівич, Пежанський і Русин, начальник судової канцелярії М. Слободяні і староста Буковини д-р Л. Бх. Вибраний комітет взяв ся зараз до діла і завдяки його заходам, а головню завдяки невтомній праці п. Гошовського зібрано в дуже короткім часі значну, бо близько 1000 корон сягаючу суму на згаданий уже захист для сиріт. На інтенцію приїзду митрополита відправили оо. крилошанин І. Редкевич, гімназійний катихит в Коломиї А. Войтиховський та тамошний катихит народних шкіл Т. Блонський торжественну службу Богу, під час якої співав хор під управою диригента п. Т. Кулчинського. Каплія монахинь „Божої Любови у св. Гільдегарди“ була повна місцевих Українців та делегацій з Живця, Кент, Вадовиць і других окресних місць. Крім того видно було багато гостей Німців та місцевих Поляків. Гарний обряд поважні ризи священників, визичені ввічливо нашим парохом з Кракова, сольова гра на скрипцях п. Слободяна в супроводі органів та спів хору викликали велике вражіння.

Збірка, переведена п. радником Копачевою в товаристві п. Гошовського зараз по дуже гарній проповіді о. крилошанина Редкевича принесла поверх 300 К, а крім того пп. Ценкне рівни в товаристві д. Оліція зібрали перед капліцею з розпродажи брошури 90 К. а з відзнак зі шитом Екс. Митрополита поверх 120 К.

Наша суспільність понесла не легку до заступлення втрату через смерть директора укр. гімназії в Коломиї бл. п. Софрона Недільського. Помершому на чужині віддала тутешня українська громада послідну прислугу відведенем його тілїни останків на цвинтар в супроводі хору. Кондукт провадив в товаристві місцевого лат. пароха о. пралат Редкевич. Промову над гробом виголосив радник д-р Копач. Мимо рясного дощу ніхто не відійшов, заки не прогомніло послідне, сердечне слово бесідника та заки не втих послідний тон надгробної пісні! Так смерть одного зі своїх злучила серця всіх присутних земляків.

В цілі тим тіснішій злуки заточенців задумали тутешні Українці заложити своє казино „Укр. Б'єзу“, де могли би взаємно сходити ся, разом перебувати, спільно сумувати й разом радити. Статути, опрацьовані п. д. Альфредом Будзиновським, внесено до намісництва ще в лютім с. р. Та від сего часу намісництво безуспішно жде опінії від староства, чи така „Б'єзда“ є потрібна чи злишня. Видно староство жде на відокремлене Галичини. І ми ждемо... Бн.

Оголошення.

Учительна рутині-ана знайде-заняте в донькою підписаного, коли прийме обов'язок учити II VII кл. школи народної. Близькі дані письменно Гр. Макар, гр. кат. парох в Угерцях, п. Ольшаниця к. Устрик. 133 4—3

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО

тоалетових мил, перфум, заграничних вод до уст, і волося, крему до зубів і шкіри, як також різні народних средств тоалетових.

Й. ХОМИШ & О. ПУТТЕР

Львів, Сикотуська 2.

110 5—5

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Саав“, пакет за 1.20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланням належності і 40 с. на порто. — Одиноке заступство S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7. 70 14—30

Повітова Канцелярія філії „Сільського Господаря“ в Жовні

пошукує урядника, який би з початку при теперішній управителі, а в так самоостійно провадив її агенду. Платня після умови. Посада до обняття вара. Особи об'явані в господарськими справами, а мають до сего і певну практику канцелярську, мають першество. Письменні зголошення, найдалше до 25/VIII с. р., слати на подану адресу. 142 2—3 Голова Філії о Йосиф Маринювич.

Віова по священнику — в старшій віці, але кріпка і здорова, об'являла господарку домашню у відця священика. Не вимагав грошової платні, лише почестного трактування. Пор. жузіне під ім'ем „Марія“ через Адміністрацію „Діла“. 139 3—5

Інструктора на село від 1. вересня 1917 до двох днів з 1. кл. гімн. пошукує О. Е-генний Хоминський в Воробин у королівській — почта Воробин шляхотський. Зголошення з умовами листовно. 140 2—3

ДЯКА — прийме зараз — парохія ЛИСЯТИЧ 132 4—3

Байцу Діпія

в пачках по 83 срт. на з праву 100 кг. збіжа проти сніги просимо замовляти, щоб уникнути опізнень в висилці, прямо в нашій філії в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5. Разом з замовленням просимо надсилати задаток.

Краєвий Союз господарств торговельних Спілок

у Львові, Зіморівича 20.

VI. 2—4 п. ч.

На цілий рік інструктора до хлопців з 1. кл. гімн. пошукує Антін Скіра, упр. школи, Селиска п. Х-рошниця, к. Судової Вишні. Ціле удержане і платня після умови. 189 3

Загальні Збори

ТОВАРИСТВА КРЕДИТОВОГО

„ВІРА“

в Судовій Вишні

відбудуть ся дня 22. вересня 1917 о год. 3. по полудни в льокалі Тов. з таким порядком денним:

1. Відчитане протоколу з попередних Загальних Зборів.
2. Звіт Дирекції з діяльності Тов. за р. 1914/16.
3. Звіт комісії контрольної.
4. Закне рахунків за рік 1914/16.
5. Розділ зиску за рк 1914/16

146 1—1

Рада Надзираюча.

Передплачуйте український

журнал

в німецькій мові

„Ukrainische Korrespondenz“

Видавець:

Президент З. У. Ради Д-р Кость Лавицький.

Відвічальний редактор:

8—7

Посол Володимир Сінгалевич.

Виходить чотири рази на місяць. Рік видання 4. Річна передплата вносить 12 К, піврічна 6 К, ціна поодинокого числа 20 сот. Адреса редакції і адміністрації: Wien, VIII. Josefstadtstrasse 43/8.

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринки 18., II. пов.

Конто почт. ш. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно 10-
піврічно 20-
цілорічно 40-

у Львові (без доставки):
місячно 3-
чвертьрічно 9-
піврічно 18-
цілорічно 36-

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20- М.
цілорічно 40-

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1-50.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталі оголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 24. серпня

ВІЙНА НА СХОДІ.

Коло Советів і на півн. від Шушії ворог знов безуспішно наступав.

В останніх боях над Шушитою і коло Окни наші летуни здобули собі найвище признание в заходах проти числом переважаючого ворога.

На північ від Дністра Росіяни висували вперед сильні з'їзди відділи. Зрештою нічого важного.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

11-а битва над Сочою далі триває. Після розмірно сувокийного передполудня розгорілись пополудні нові бої.

На височині Байніца-Гайлігенгайст Італійці вели щораз новими скріпленнями наступи проти наших ліній на південь від Верху. Ніде не мали успіху. Наші хоробрі війська, а між ними стоячі від днів у найтяжшій битві 106 див. піх. і 44 п. п. вдержали свої становища.

З особливою силою знов наступила 3 італ. армія між Віспахою і морем. Після многогодинного артил. огню пішла о 4. год попол. ворожа піхота до одностайного масового наступу. Коли ворожі сили на північній крилі знищено вже нашими батареями, то між Костане-віцею і берегом моря прийшло до довгої боротьби з близька. Завдяки висшій над усіма похвали хоробрості наших оборонців Красу побідно відперто всі наступи противника, веде ні переважаючими силами. В незрівняній єдності мають сини всіх частий монархії і Боснії участь у гордих успіхах. Коли вчора особливу славу здобули пп. 11, 47, 61, 62 і 63, то завтра підуть їх слідами інші. Поле перед нашими становищами встелене італійськими трупами.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 24 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслідника престоло Рупрехта: У Фландрії ослабла нагальна діяльність артилерії в боєвм відтинку між Longemarck і Hollebecque та тільки проминаючи на деяких місцях доходила до сили барабанного огню, але досі не було більших наступів. Тільки коло Westhoek Англії виконали частинний наступ, який остав без наслідку. Нині раннім ранком на лізден від дороги Уреп Менпн видерли ми неприятелів зиск виборений ним тут в останніх боротьбах. Утрачений рів відбито і задержано. В безуспішних наступках дня 22. с. м. Англії втратили 21 панцирних самоходів, які розбиті стрілами лежать перед нашим фронтом. Оставшу при житю част залоги виймано. Канадійські війська силкували ся знов вдерти ся до Lens і до наших сумежних позицій. В упертих боротьбах з близька задержали ми в цілості досьогочасні лінії. Також над зел. шляхом з Arras до Douai розбив ся англійський наступ.

Група військ німецького наступника престоло: З обох боків Мози боротьба артилерії в лісі Avocourt на горбі 304, коло Vimont, в лісі Fosses на ново знов змогла ся до знаменної сили. На горбі 304, який ми вночі з дня 21 на 22 с. м. пляново опорожнили, полишаючи там слабі залоги, Французи розпочали нині сильний наступ. Приняв їх огонь нашої артилерії. На північ від Lovetom неприятельські війська, що стояли в поготівлю, не вийшли з ровів ізза нашого руйнуючого вогня.

Конець на стор. 2.

Неімовірно та правдиве.

До відома Експ. п. Намісника.

Річ як надто добре знана, що повітові причинкові комісії в східній Галичині з правила інтерпретують, в противенстві до практики причинкових комісій в західних краях Австрії, постанови причинкового закону все на некористь сторін. Доказом сего є хоч-би численні оречення адміністраційного трибуналу, які зносять рішення причинкових комісій, та даліше практика східно галицьких причинкових комісій, які прихильні для сторін оречення адміністраційного трибуналу приміняють лиш в однім конкретнім случаю, а неприхильні для сторін оречення приміняють рег аналогіам і в інших подібних случаях. Та не лиш інтерпретують східно-галицькі причинкові комісії постанови причинкового закону з правила на некористь сторін, чого доказом є між ин. численні оречення адміністраційного трибуналу, які зносять рішення причинкових комісій, але що є річю далеко гіршою і гідною напаятнювання, що дуже часто відмовляють причинкові комісії родинам покликаних військового причинка з причини цілковитого незнання причинкового закону зі сторони відповідних референтів причинкових комісій.

Маємо під рукою багато матеріалу, та обмежимо ся лиш до кількох фактів.

Перше місце належить сп. II. повітовій причинковій комісії для міста Львова. Не улагає сумнівови, що референти сей комісії, які дані причинкові справи полагоджують, і предають комісії, який ті „еляборати“ підписує, цілковито не грішать знанєм причинкових аконів та розпоряджень.

Обмежимо ся на двох примірах та думемо, що вони цілковито вистарчать.

Війсковий причинок не удержане для родини покликаного складав ся, як звісно, з двох частин: з причинка на удержане і з причинка на мешкане. До дня 1. цвітня 1917 р. причинок на мешкане належав ся на підставі причинкового закону з дня 26. грудня 1912 В. з. д. ч. 237 лиш тим членам родини покликаного, котрі дійсно платили чинш найму за по мешкане, а від того дня належить ся причинок на мешкане на підставі цісарського розпорядку з дня 30. марта 1917 В. з. д. з. 139 також тим членам родин покликаного, котрі мешкають у власній хаті і не платять чиншу найму, одначе під тим услівем, що їх власний дім згладно дім покликаного, в яким вони мешкають, є так обтяжений гіпотечними довгами, що річні відсотки від тих довгів є більші від чиншу найму, який вони може побирають від евентуальних льокаторів за винаймлені мешканя, і який вони самі платили-би за мешкане, що його займають у своїм домі.

Дослідно звучить згаданий розпорядок ось як:

§. 2. „Der Mietzinsbetrag gebührt auch jenen anspruchsberechtigten Angehörigen, die auf die Wohnungsmiete nicht angewiesen sind, wenn sie ein Ihnen oder zur aktiven Dienstleistung Herangezogenen gehöriges, mit Hypotheken belastetes Haus bewohnen und die von diesem Hause zu entrichtende Jahresschuldigkeit an Zinsen nach Abrechnung eines etwa erzielten Mietbetrages dem orts üblichen Mietzinse für die ausschliesslich von Ihnen benützten Räume zumindest gleichkommt.“

А у виконуючім розпорядку міністерства оборони краєвої з дня 30. марта 1917 р. В. з. д. ч. 140 до згаданого в горі цісарського розпорядку пояснено близше постанову зачитованого § 2 в сей спосіб:

„Der Anspruch auf den Mietzinsbetrag wird dadurch nicht ausgeschlossen dass der von dem betreffenden Hause erzielte Mietbetrag sich aus Mietzinsen mehrerer Mietparteien zusammen setzt oder dass die dem anspruchsberechtigten angehörigen benützten Räume zugleich von anderen zu ihrem Haushalte gehörenden Personen unentgeltlich mitbenützt werden.“

Тенор розпорядку є такий, що не полишає жадних найменших сумнівів, як його належить розуміти, признає він виразно під певними в горі згаданими услівями причинок на мешкане тим членам родини покликаного, котрі, мешкаючи у власнім домі або в домі, який становить власність покликаного, не платять чиншу найму.

З початком червня 1917 року внесла за посередництвом Краєвої Канцелярії правної поради Товариства „Просвіта“ і „Сільський Господар“ у Львові, покликуючись на постанови згаданого цісарського розпорядку, А. Ш. зі Львова до ч. арк. плат. 31097/66 прошене до II. повітової комісії причинкової для міста Львова о признание для неї і її дітки причинка на мешкане, виказуючи, що їй який властительці так високо обтяженої гіпотечно реальности, що проценти від довгу перевищають евентуальний чинш найму помешканя, яке вона сама займає, і яке займає її льокаторка, належить ся військовий причинок на мешкане.

На пршене се сдержала вона від II. повітової комісії причинкової для міста Львова відмовне рішення з дня 12. червня 1917 р. ч. 44199/66, а яко мотив відмови подано, що їй причинок на мешкане не належить ся для того, бо „вона, будучи властителькою реальности, не є обовязана платити чиншу найму, як рівнож для того, що вона не оплачує відсотків від гіпотечних довгів, якими та реальність є обтяжена.“

Значить відмова ся опираєть ся по перше на тім цілком противним виразній постанові законна мотиві, що підписана, як властителька реальности не обовязана платити чиншу, а по друге, що підписана не оплачує відсотків від довгу.

Як би хтось хотів знайти більше противний льогічно постановам згаданого розпорядку мотив відмови, як сей, то рішучо навіть по нійдовшій надумі не міг би найти. Щоби впасті на такий мотив відмови, на так противне виразним постановам розпорядку аргументован, треба вже дійсно мати хіба вироблене в тім напрямі. А від дня видання розпорядку до дня, в котрім комісія видала се своє рішення, минуло більше, як два місяці, і був вже час перестудювати згаданий цісарський розпорядок.

Не видержує рівнож найменшої критики другий мотив відмови причинка, а саме що підписана тепер не оплачує відсотків від довгу, бо згаданий цісарський розпорядок сего не вимагає, а можна власне вносити, що він признає причинок на мешкане також для того, щоби уможливити оплату процентів від довгів, щоби сторони не прийшлось по війні платити відразу більшої квоти титулом процентів.

Та на сім не конець. В другій половині липня 1917 р. внесла А. М. зі Львова до ч. 3207/66 за посередництвом рівнож Краєвої Канцелярії правної поради Товариства „Просвіта“ і „Сільський Господар“ у Львові, покликуючись на згаданий цісарський розпорядок, просьбу до II. повітової Комісії причинкової для міста Львова о признание для неї і її дочки причинка на мешкане, виказуючи рівнож, що їй як властительці так високо обтяженої гіпотечно реальности, що проценти від довгу перевищають евентуальний чинш найму мешканя, яке вона сама займає і яке займає її льокаторка, належить ся військовий причинок на мешкане.

На своє прошене одержала вона від II. повітової Комісії причинкової для міста Львова відмовне рішення з дня 14. серпня 1917 р. ч. 47967/66, а яко мотив відмови подано, що їй причинок на мешкане не належить ся для того, бо як з уряду розсліджено, вона, посідаючи власну реальність, не є обовязана платити чиншу найму.

Горендальне! По перше причинковій комісії треба було на се аж урядових доходжень, щоби переконатись, що факт, який підписана подає в своїм прошеню, а якого комісія причинкова в супереч постановам закону уживає як мотив відмови, а саме, що сторона є

власницькою реальності і яко така не є обов'язана платити чиншу, є правдивий. На справджене стану річній, якому ніхто не перечить, треба було аж урядових доходжень. По друге. Знов мимо того, що від часу видання розпорядка минуло більше як чотири (!) місяці, від мовляє причинкова комісія асупереч виразним постановам закона причинка на мешкане для того, що підписана як власницька реальності не є обов'язана платити чинш. За 4 місяці не мав часу референт комісії прочитати собі наведений в прошенні згаданої А. М. цісарський розпорядок.

В тм случаю вже не могла причинкова комісія ужити собі в своїй ігноранції закона ще більше, бо підписана відсотки від довгів оплачує, обмежила ся отже лиш на капітальнім мотиві відмови, що підписана не є обов'язана платити чиншу.

Отже відмова опирається в тм случаю на одиницім, про то зносачім постанови згаданого цісарського розпорядку мотиви, що підписана як власницька реальності не є обов'язана платити чинш.

Дійсно не знаи, що більше подивляти, чи незнане закона, чи може злобу, чи може одно і друге. В обох сих справах внесено відповідні представлення та зажалення до вищих властей.

Знаємо щ: інші факти відмови військового причинка, які може оправдати хіба грубе незнане закона, та на разі обмежимо ся лиш до тих двох.

Можна би хіба згадати ще одно відмовне рішене II причинкової Комісії для міста Львова з дня 9. липня 1917 р. до ч. 45155, яким ся Комісія відмовила М. Н. тещі покликаною військового причинку на удержане за зятя, мотивуючи свою відмову тим, що теща не належить до ряду кривних, яким після закона причинок належить ся. Тимчасом вже в § 2 прич. закона з д. 26. грудня 1912 р. виразно вчислено між членами родини покликаною управненими до побору причинка також тещу, а вже навіть на друку на причинкове зголошене се зазначено.

Думаємо, що сього доволі, щоби компетентні власті постарали ся о се, щоби референтами і представителями комісії були люди, які знали б причинковий закон та незнанем причинкових законів не наражували сторін на болючі матеріальні шкоди.

Рівнож мусимо згадати на сім місци і те, що згадана II. Комісія причинкова для львівського пошта з правила відповідає на українські причинкові зголошення та подання, по польськи і мимо численних жалоб і ургенсіз зі сторони поодиноких сторін та Краєвої Канцелярії правної поради Товариства „Просвіта“ і „Сільський Господар“ у Львові до Краєвої комісії причинкової в Бялій і до ц. к. Намісництва, годі діждатись, щоби причинкові комісії прийшли вже раз до пар конаня, що Галичина ще не „відрембьона“ і що також причинкові комісії обов'язані шанувати запоручені законами права української мови.

Коли урядник Краєвої Канцелярії правної поради кілька разів жадав в II. повітовій Комісії причинкової для міста Львова українсько-

польських друків на причинкові зголошеня, то все діставав відповідь, що таких друків нема, раз з тої причини, що вони вже вийшли, а иншим разом для того, що такі друки ще не прийшли з Краєвої Комісії причинкової з Бялої. Чи з тих, чи з инших причин українсько-польських друків на причинкові зголошеня в згаданій причиновій комісії ніколи не можна дістати. Не потребуємо хіба додавати, що на питання в українській мові дають урядники комісії все відповідь по польськи.

Край-а пора, щоби сею комісією заняло ся ц. к. Намісництво та инші компетентні власті, а також і наші послы, та подбали про се, щоби референтами та начальником комісії були люди, якіб знали причинковий закон, та виїли шанувати права української мови. Бо дійсно: est modus in rebus.

Можна собі в приближенню уявити, як урядують галицькі комісії причинкові на провінції, коли так урядую одна з галицьких властей в столиці краю.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ

з 24. серпня.

Початок гл. стор. 1.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварського: На побережжя наші війська в кількох місцях досягли ріки Аа. Коло озера Дрисвіти, коло Бродів, над Серетом і над Збручем боєва діяльність хвилями відживала.

Фронт кн. Йосифа: Наші позиції коло Совеї і в долині Шушті були знов цілком даремних неприятельських ударів.

Фронт Макензена: На захід від Корбур над Серетом успішні підприємств атак вих військ дали нам бранців і добучу.

Фронт Македонський: Супроти постійних спек тільки місцями огонь.

Безцільна війна.

МАДРИТ, 22. серпня. (Ткб.) Спеціальний кореспондент дневника „А. В. С.“ доносить з Мозого Йорку, що північно-американська військова комісія, вислана на європейський західний фронт, заявила, що становища Німців є не до здобуття і могли би бути здобуті тільки при величезних зусиллях північної Америки. Німецькі резерви в людській матеріалі невичерпані. Війна в тих услівях могла би тривати й 10 літ а ні одна з сторін не була би поконана. Кореспондент доносить далі, що по вислуханню опінії тої військової комісії американський наряд ставить собі питає чи не надійшов відповідний час, щоби північна Америка приступила до союзників з просьбою, а як що то буде потрібне з візванем, щоби поробити кроки до скликання конференції, яка мала би приготувати мир. Як воюючі сторони по 10 або 15 літах далі не

будуть мати виглядів на побіду, то чому не приймуть усі давної формули Вільсона: Війна без побіди. Або чому не приймуть виведеної з тої формули російську формулу: Мир без анексії і без відшкодованя. Кореспондент кінчить: Так думають в північній Америці.

Послідні вісти про війну.

Відень 24. серпня 1917.

З воєнної пресової кватири доносять:

Фронт над Сочою. На Красі та на південь від Гармади вчора до 3 год. по полпанував спокій, потім зачав ся знов найсильніший міновий огонь на тамошні становища і тяжкий огонь артилерії на дороги та на місця збірок. По кількох наступах розпочав ся о 4 год. одностайний наступ на цілі становища на сугорбах. Уживаючи всяких боєвих середників силкував ся неприятель за всяку ціну вимусити наслідок, але даремно. На височині Байніща відперто усі ворожі наступи. Ворог поніс великі втрати. Один з летунів, що належить до ескадри, кинув взор на становища батарей над Стоббою 27 бомб 20 кг. Поручник Бруновський зістрілив знов одного ворожого летуна.

Східний фронт. На наші становища між Прутом і Серетом зертв ся звилево-сильний огонь ворожої артилерії.

БЕРЛІН. Вольф доносить: Генеральна офензива антанту 23. серпня дещо ослабла на фландрійським фронті і на російсько-румунським. Тільки на італійським фронті зела ся боротьба далі з завзятістю попередніх днів.

У Фландрії перешкоджували по часті діяльності артилерії лихі услівя обсервації та тумани пороку. Ворожий огонь зміг ся аж поплудни і вечером до великої сили. На становищах коло Іперн відперто кровавий наступ Англіїв. Три панцирні вози, що хотіли поверти той наступ, в короткім часі стали неспосібними до боротьби. Рухи ворожої піхоти поборювано з очевидним успіхом. Коло години 7:30 вечером розбито огнем ворожі поготівля коло St. Julien. Успішний огонь очистив ліс Herenchage.

Із знижених стрілами 21 неприятельський самоходів взято живцем в полон тільки 2 офіцерів і 10 жовнірів. Також 23 серпня кидали безглядно Канадійці на наші становища в Артезі. Іх втрати величезні. Дальший наступ неприятеля на північ від Скарпн відперто. Місто Ст. Кентен знов острілювано.

В Шампанії кілька неприятельських кольтон посунуло ся вперед на наші становища на північ і північний захід від Суен. Ті відділи в часті полягли, в часті відступили. Так само й Французи 23 серпня не встигли кинути до сильнішого наступу під Верденом своїх проріджених дивізій. Найсильніший французський наступ на сугорб 304 зложив ся серед великих втрат. На східнім березі Мози, де неприятельський огонь від полудня змагав ся що раз більше

Дзвін Кирило.

На найвеличавішій львівській вежі висить дзвін, що має не багато рівних собі. Серед українсько-львівського населення овіяний дзвін сей переказами і легендами. Душею він був українського львівського населення і то тим дійснійшою, чим більше завидували його співгромадяни інших віроповідань. Усі затії на свободу його могучих срібних звуків відпирала львівська Україна під проводом неутомимого ставропільського Братства. Цілі боротьби зводила з невідомими та зависними сусідами Домініканцями, оперла ся сенатови і львівському „людом“, перед суд пізвала за образу величності сплижевого велита!

Кирило мучів полишити ся неподільною власністю в першій ряді східної церкви, далі церковного Братства, а тільки виїмкою, за гріш не аби який, міг прещати вчерлих на вічний супочинск.

Вродив ся з грецької фундації, у волоській мешкає церкві, а від віків називається „великим руським дзвоном“, або давніше „право-славним“.

Ще й нині кружляє про нього чимало легенд серед львівського люду, і не багато знайдеть ся таква, що чуло його на власні уши, бо — як говорить львівський народець — раз тільки в рік гомонить він, а саме в часі воскресної утрені. Ще і тоді мусять дошками забивати голосниці та вікна на вежі, щоби могучі звуки не заглушували міста, а потрясена у підвалинах вежа не завалила ся. Майже неслідомо переходили ся правдиві перекази про початок і долю монументальної вежі та і її сплижевого велита. І варто пригадати їх та не забувати!

Тепер шно церков Успінія Пресвятої Діви випередили дві будівлі, одна дерев'яна, друга мурована, якої мури нарушив страшний пожар міста в 1527 р. до того степеня, що грозили розваленем. На її розвалинах розпочало ставропільське Братство будувати в 1591 р. нинішню святиню. Сю будівлю півпомагали визначними фондами волоські господарі, звідки церков і одержала назву волоської. Будівлю довершено в 1627 р., посвящено в 1631. Ще перед початком будівлі оглядало ся ставропільське Братство за могучими покровителями і на початок знайшло щедрого ктитора в особі молдавського господаря Олександра, котрий письмом з 26 серпня 1558 р. повідомив його, що писав до польського короля, щоби поручив міським урядам не відмовляти цегли та що король дозволив йому особним письмом без мита закупити в Польщі 100 канторів сплижу на дзвони до церкви.

З огляду на те жадав від членів Братства, щоби розпитували між купцями про матеріал, виторгували та його повідомили а він приїхав потрібні гроші. Братчики знайшли сплиж і виторгували по 4 з. п. сотнар, але всевода уважав сю ціну за високу. Одначе він щось погодив ся, бо ще того самого р. поручив Олександр замовити на свій рахунок два дзвони, один для львівської церкви, другий для сучавської. Знається, що дзвін до сучавської церкви відлили вперед і то у Львові, бо в письмі з дня 23 лютого 1559 р. поручив всевода вилити і дзвін до нової церкви, але під услівем що буде вилитий на подоби першого та що на нім помістять ся його імя „Александр“ і то „словами нашими християнськими і латинськими“. Неча сумніву, що братство пристало дуже радо на се услівя і сим способом прийшло в посідане цінного дару.

Колиж братство прийшло вже в посідане двона, мусіло подумати і про дзвіницю. На разі мгли дзвони висіти на дзвіниці, якою були „4 нужденні стовпи“, як се було по „Urządowej wizji cerkwi i monasteru św. Jerzego we Lwowie r. 1765“ в церкві св. Юра. Та се відай не відповідало задушевним бажанням вірних, бо пішли знов просити у воеводи Олександра підмоги на задуману мурвану дзвіницю. Та сим разом одержали відповідь, що великодушний добродій не може дати бажаної підмоги, бо має на примітю инше діло. Але від деякої помочі не відказував ся. Та в сім вирузив його львівський горожанин, Давид Русин, що належав до найбогатіших львівських купців, а серед українського населення займав вельми визначне становище. Торгував рибами, а що ціле життя водив ся по судах, задумав при кінці життя зробити щось і для Божої слави. Тимто почав булувати при тодішній міській церкві вежу. В 1568 р. згодив будівничого Петра Красовського до будови вежі, яку вже будівничий Фелікс довів до третього руштування. Фундаменти вежі були широкі на 6 ліктів. Красовський був тільки технічним управителем, а матеріал і робітників давав сам Давид Русин. В часі будови показали ся в мурах щілини, бо Фелікс положив лихі фундаменти, про що не міг знати Красовський. Крім сього мав Давид доставляти дуже лихий матеріал та ще й скупко, а одного з мулярів навіть відправив з роботи за те, що занадто „хляпав“ валном. Тому і не дивота, що вежа з 1570 р. завалила ся і розсипала ся в кусні, ще заки довели її до верха.

Прибитий сею невдачею скупий фундатор, почував себе наче Каїн, котрого жертвний дим не хотів якось здіймати ся до неба. Та все таки своїм звичаєм виточив процес Красовському, котрий з поміж фахових будівничих боронив-

наш сконцентрований огонь не позволив розвинути ся ворожим наступам.

Дня 24 серпня перед 6. годиною рано розпочав ся найтяжчий огонь на наші становища в лісі Авохур аж по околиці сугорба Мертвого Чоловіка.

На східнім фронті відперто різні наступи Росіян і Румунів.

Звідомлене італійського генштабу

з 24. серпня.

Боротьба триває далі. Ми відобрали ворогів його становища і зломали його сильні протинаступи та взяли багато бранців. Дості забрано загалом 500 офіцерів і 20.000 жовнів, яких відтранспортовано з боевого фронту. Ми здобули 60 гармат здебільшого середнього калібру, багато мінометів, скорострілів, та обильний всенний матеріал. Наші летуни наступали безнастанно на ворожі маси і нищили їх дороги відвороту, кидаючи 15 тон бомб. На фронті в Трентіно, де ворог обставив при своїх пробах диверсії, ми відперли всі стежі в Юді

карі, на Зугна, в долині Лягаріна і на Зайкофель (Monte Croce і Comelico)

Кошти подорожі жовнів знятих в етапі.

ВІДЕНЬ. З воєнної пресової кватири доносять: Щоби запобігти неторозумінням, подається до відома, що особи, які належать до збройної сили, а зняті в області етапу, мають право відбавати подорож на відпустку на кошт держави. На подорожних документах буде зазначене місце, де починається подорож і її ціль.

Збачення від тої дороги мають ся покрити на власний кошт. Як отже гажист-стаціонарний в Цетинії їде на відпустку до Лінцу, то тоді держава поносить кошта його подорожі; як що однак він хоче поїхати ще до Будапешту, Інсбрука або Праги, то мусить сам кошта тої подорожі заплатити.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові. — число книжочек щадничої 4.000.

Картини із стихійного руху.

Радше в парижським діалекті як по московськи. — Несподіване внесення і рішення.

"Новое Время" містить отсі інтересні о бразки про стихійний зріст українства. Ось перший з них:

У нас тут так мало звертають уваги на український рух. немов думають собі: хахли дуріють і не варто з тим числити ся.

А серед того український рух, саме в теперішню хвилю являється політичним фактором перворядного значіння. Не в тім змислі, що Україна відорветь ся, чи не відорветь ся від Росії: Бог дасть, Установчі Збори будуть в силі рішити і се болюче питане. На український рух в теперішню пору треба дивити ся, як на ярку форму виявлення націоналізму. Стихійного націоналізму, що перед нічим не здержується. В одну з київських редакцій представителю Полуботкового війська приніс якусь декларацію, написану в українській мові. Секретар редакції попросив його перевести декларацію на руский язык. Бравий заложенець відповів, що він "по московськи" не розуміє. Секретар взяв перо і став переводити сам. На однім слові він здержав ся: що се таке? Запорожець сейчас і дуже вчливо перевів йому. Та як? На московський язык? Наївні горожани Петрограда. В найчистішій парижським діалекті пояснив він значіння неясного малоросійського слова.

Чому се важно?

У нас столиця в руках інтернаціоналів, себ то людей, яким тісно жити в межах росій-

ськой держави, людей, які вважають, що Європа вже дозріла для знесення всяких державних границь так, щоби міжнародний пролетар міг у всякім місці Європи почувати себе у себе вдома. Так думають наші міністри. А в Києві в той час з горячковою скоростю будують ся рогацьки, якими буде окружена Україна: на Україні появляються ся люди, яким навіть російська держава видається трохи за велика; вони бажать замкнути ся у своїх хуторах; вони навіть в Москві почувують себе чужими.

Чи чуєте, що на Україні росте суспільний рух, рух широко демократичний — того запевнити не можна — і в ту саму пору, діємо трально противний урядовому, інтернаціоналізму?"

Другий:

"В Києві на обласнім селянсько господарським з'їзді лучила ся характеристична історія. Предсідатель губерньського комітету для справ поживи Черниш в позачерговій заяві подає до відома членів радісну вістку про успіхи початої офензиви.

Несподівано виступає інструктор Центральної Української Ради Федорко і предкладає в справі послужки телеграм спитати про думку Центральної Ради, без якої недопустимі ніякі зносини з центральним правительством.

Піднімається шум, оклики обурення. Члени зїзду схвильовані вискакують із своїх місць. Справу ставлять під голосоване.

Більшістю 110 проти 67 ухвалено вислати привітні телеграми через Центральну Рад у".

Опозиція У. П. Р. проти правительства?

Львів, 24. серпня 1917.

"Nowa Reforma" доносить під датою 23. серпня с. р. з Відня:

У вівторок і середу радила у Відні парламентарна комісія українського клубу. Обради були строго довірочні.

Однак кореспондент "Nowa Reforma" довідує ся, що під вражієм звітів послів, які вернули із східної Галичини, всі бесідники промовляли в душі крайню опозиційним. Підношено жалі з приводу привернення польської адміністрації у відбитих областях, способу виконання реквізицій в східній Галичині і покривдження східної Галичини в справі відбудови.

Ухвалено ті жалі представити міродатним чинникам, а в случаю безуспішности того кроку, вступити в парламенті на дорозу різкої опозиції проти правительства.

Независимість У. Ц. Р. від російського правительства

Відень, 23 серпня 1917.

Стокгольмський кореспондент дневника "Allgemeen Handelsblad" довідує ся з російського жерела, що Українська Рада є дійсно зовсім независима від російського правительства. Рада розспряджає понад 1½ мільоном вій-

ска і має своїх заступників у інших народів. Тільки заграничні справи полагодує само російське дотичне міністерство.

НОВИНКИ.

Львів, 24 серпня 1917

— Зміна адміністраційного поділу на Волині. Від 20. липня с. р. в окупованій часті Волині перестали існувати т. зв. окружні команди, яких було дві: ковельська і володимирська, за те власти установили т. зв. повітові команди, які мають управляти меншими областями, а яких буде 11.

— Адміністрація "Вільного Слова" подає до відома всім шановним читачам "Діла", що, по незалежним від нас причинам, "Вільне Слово" цивільним особам висилати ся не може.

— Карти на побір тютюну в Австрії. Віденські дневники доносять, що в жовтні с. р. буде заведена в Австрії карта на побір тютюну. Приготовлення вже почали ся. Жінки не одержать карт на побір тютюну. Тижнева пайка виносити буде 10 цигар або 25 папіросів, а хлопці нияше 18 літ одержать половину того.

— Вивіз барабол з краю. Як нам доносять з Відня, вибирають ся віти до Галичини представники Центрального Уряду апровізаційного в справі організації вивозу барабол для Відня. Поки що має бути вивезених 15 тисяч вагонів, крім кількадесяти тисяч вагонів які згаданий Уряд має в краю вибрати для інших потреб. Коли взяти до того під увагу, що армія в полі і гарнізони військові зарекуврують для себе значну кількість барабол, то для місцевого населення остане дуже мало.

— Вписи хлопців для I, II і III класів ім. Тараса Шевченка у Львові на стрийській дільниці при вул. Длугоша ч. 17 будуть відбувати ся в дні: 29., 30. і 31. серпня і 1. вересня 1917 в школі при вул. Длугоша ч. 17 (партер) кожного дня від години 9—12 перед полуднем і від 4—6 пополудні. Обов'язком кожного Українця є посылати дітей лише до української школи. 1—2

— 3 нагоди 25-літнього юзилею священства його Ексцеленції Митрополита Андрея гр. Шептицького відправить ся в архикафедральній церкві св. Юра в неділю дня 26. серпня с. р. о год. 9½ в його намірене торжественна понтифікальна Служба Божа.

— Вписи до прив. укр. гімназії з правом прилюдности в Долині відбудуть ся в трьох послідних дніх серпня с. р. Іспити еступні до I. кл. дня 1. вересня с. р. Початок о год. 9 рано. Іспити еступні до висших класів гімн. від 1. до 5. вересня.

— Вписи на однорічний, торговельний курс жіночий Мечислава Хрістофа, проф. ц. к. Академії торговельної у Львові, вул. Коперника ч. 21. II. п., починають ся по вакаціях 28. серпня і будуть в міру вільного місця до 3. вересня. Рік шкільний розпочне ся 3. вересня богослуженням в костелі оо Єзуїтів. Чесне 10 К. Х. Звіт шкільний і проспект можна дістати в канцелярії заведення щоденно від год. 10—12 перед пол. і від 4—6 попол. з виїмком неділь і свят, почавши від 24. серпня. 143 2—4

ПОМЕРЛИ.

Йосиф Кучма, урядник Товариства взаїмних обезпечень "Дністер" помер, проживши 43 літ. Похоронний обряд відбудеть ся в суботу дня 25. серпня 1917 р. о год. 5 по пол з каплиці анатомії при вул. Пекарській на Личаківське кладовище. на який запрошує П. Т. членів і урядників Товариства, та усіх знайомих покійного Дирекція Товариства взаїмних обезпечень "Дністер".

ОПОВІСТКИ.

Субота, 25. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: Фотія і Ан. — римо-кат.: Люд. і кор.

Завтра: греко-кат.: 12 Н. но С. — римо-кат.: 13 Н. і 3.

Український Народний Театр Т-ва "Бесіда" у Льві під управою К. Рубчакової. Саля Т-ва ім. Л. анка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 26. серпня 1917 "Запорожський театр" нар. комічна оперета в 3 діях Ванченка.

Відати раніше набути можна в "Народній Торговлі", в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечером. 1—2

І З Краєвого Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзірних Рад і Комісій контрольних, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних товаришень, просимо безпосередно подати відомости короткі а до-

ся жертва князя Корецького як і перед тим давін воеводи з огляду на заищене вежі, мусіли ждати на достойне для себе приміщене. Та не довго прийшло ся їм ждати. В. Н.

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене виданє). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2.—**, з поштовою пересилкою на поштові почти **К 2.20**, на звичайні поручення **К 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за пошлатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк. Співаник в нотах на 4 голоси за К 1.—. Перли, шутки та вигадки, ціна К 1.20. — Замовлення і гроші належить надсилати на адресу: А. Окпш, Львів, Кадецька 4. 86 7-20

кладні про стан їх стоваришеня, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівки з поданням хто опікується стоваришенем, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 75А 9-20

Повітова Канцелярія правної і госп. поради в Самборі приймає сейчас помічника, бюрову силу під корисними умовами; вимагане гарне письмо і знанє німецької мови. Зголошення приймає д-р Олекса Ріпецький Самбір. 145 2-2

Від „Центральної Управи Українських Січових Стрільців“ у Відні.

Наша суспільність цікавить ся живо українським стрільцтвом, його трудами, зобов'язками і успіхами. Се вичувають ся з розмов. листів і з часописних вісток. Суспільність купує стрілецькі видавництва, книжки, листівки, відзнаки, музикалія, щоби в сей спосіб збільшити фонди на стрілецькі цілі і шле датки на фонди для стрільців, висуздів і немічників.

Нині предкладає Центральна Управа звіт за рік 1916 і за I. піврік 1917 з грошового обороту.

Рік 1916.

ДОХОДИ.	
1. Сальдо з року 1915	К. 13.861 66
2. Датки на стрілецькі цілі	34.923 81
3. Датки на немічників	1.44 12
4. Датки на вдови і сироти	2.000 —
5. Датки з Галичини на лубистки	27.85 30
6. Датки віденських банків на стрілецькі цілі і лубистки, заходом посла М. Василька	15.700 —
7. Позичка від Бб	6.000 —
8. Переходовий рахунок	25.500 —
9. Дохід з кіна	735 75
10. Видавничий фонд даток п. Гж.	2.000 —
11. На працане II-ої віденської сотні посол М. Василько	2.000 —
12. Продаж видавництва	41.678 61
Сума доходів в р. 1916	К. 172.729 25

ВИДАТКИ.	
1. Стрілецький улад (організація)	К. 23.784 08
2. Підмоги для стрільців	15.951 40
3. Видавництва	35.602 13
4. Музей (дописи, малюнки, світлин)	20 499 99
5. Музика	1.431 60
6. Бібліотека	1.285 16
7. Вистава воєнна 1916	22.250 04
8. Подарунки для віденської сотні, Коша, Вишесла, Поля	28 475 96
9. Переходовий рахунок	11.293 04
10. Чекове діловодство	40 89
Сума видатків в р. 1916	К. 161.476 59

По відтягненню видатків від доходів лишається сальдо на рік 1916 в квоті К. 11.252 66.

Рік 1917.

(Від 1. січня до 30. червня).

ДОХОДИ.	
1. Сальдо з року 1916	К. 11.252 66
2. Датки на стрілецькі цілі і на немічників	16.398 78
3. Датки віденських банків заходом посла М. Василька	3.000 —
4. Продаж видавництва	27 932 12
5. Даток посла М. Василька на стрілецьку виставу	10.000 —
6. Переходовий рахунок	116 —
Сума доходів в I півроці 1917	К. 68.724 56

ВИДАТКИ.	
1. Стрілецький улад (організація)	К. 9.733 35
2. Підмоги для стрільців	5.982 53
3. Видавництва	22.769 21
4. Музей (дописи, малюнки, світлин)	9.171 29
5. Вистава воєнна 1917	10.441 56
6. Розпорядчий фонд станиці у Відні і Львові	2.500 —
7. Переходовий рахунок	1.916 —
Сума видатків в I півроці 1917	К. 61.953 94

По відтягненню видатків від доходів лишається сальдо на 30. червня 1917 на II. піврік сальдо К. 10.378 14.

Стрільці зголошують ся до іспитів в гімназії, семінарії, університеті і потребують підмоги на книжки, на шкільні оплати, на харч. Дорожня зростає, але молодіж хоче мимо тої перешкоди поступати в своїх студіях. Стрільці хотять зістати даліше і по війні військом, що бореть ся за нарід не машинним крісом але інтелігентним умом.

Хорі і ранені стрільці в шпиталях просять о грошеві причинки, щоби могли поправити стан здоров'я. Як можна лічити ся на нежит легкх коли нема відповідно о харчу?

Немічники з ушкодженими руками, ногами, очима, бажають вчити ся на університеті, на техніці, або агрономічній чи торговельній академії, щоби ще придати ся суспільности своєю роботою а не стати її тягарем.

Конечні є також видатки, получені з веденням переписки і подагоджуванем біжучих справ.

Центральна управа У.С.С. звертає тому увагу на свої видавництва і просить о їх закуплю, тому що дохід з них йде на стрілецькі цілі. Хто купує листівку, відзнаку, книжку, видані на кладом „Центральної Управи У.С.С.“, той починає ся до збільшення фондів на стрілецькі цілі, помагає оплатити стрільцями шкільну таксу до іспиту, ратує стрільця хорого на легкі від смерти, помагає немічкови стати незалежним трудівником, починає ся до уладження стрілецького музею а через ревну опіку над українським легіоном до піднесення поваги українського народу в очах других народів.

Управа просить, слати датки на стрілецькі цілі. В кожній місцевості повинен оснувати ся „Стрілецький Комітет“ і помочи „Управі“ в розпродажі видавництва та збиранню датків на стрільців.

Просимо всі Громадські Уряди при укладанню бюджету на найближшій рік вставити також якусь суму на „Українських Січових Стрільців“, на хорих, ранених, немічників стрільців, на вдови і сироти по стрільцях, на стрілецький улад.

Просимо парохіальні Уряди і шкільні Заряди подбати, щоби в крузі їх діяльності пилили датки на „Українських Січових Стрільців“, а також, щоби розходили ся стрілецькі видавництва „Центральної Управи“.

Позвалямо собі пригадати торговцям і особам, які переняли в розпродаж стрілецькі видавництва, щоби не отягали ся — як се на жалє дієть ся — з прихильною сум, які належать ся до „Скарбу Центральної Управи У.С.С.“ за видавництва, отримані в розпродаж.

Дякуємо всім Українкам і Українцям, що причинили ся помічно в роботі і опіці над стрілецьтвом, яке самостійним виступом в всесвітній війні ставить до Європи домагання українського народу а своєю відвагою і погордою смерти приносить своєму народови значіне і славу.

З подякою за дотеперішню поміч лучимо просьбу о дальшу ширшу опіку над українським стрілецьтвом.

Просимо слати листи і датки на адресу „Центральної Управи У.С.С.“ у Відні, яка всі датки виказує в часописах.

За „Центральну Управу Українських Січових Стрільців“ : Д-р Стефан Смаль Стоцький, голова. Д-р Стефан Рудницький, писар. Іван Боберський, скарбник.

Відень, 17. VIII 1917. Адреса: Zentralleitung der Ukrainischen Legion Wien VIII. Lederergasse 20.

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЄВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

24 при вулиці Краюїцкиа ч. 6. 20-7

Оголошення.

Льоси на рати Яко генеральний заступник Банку Allg. Verkehrsbank у Берні поручаю льоси на рати по найприступніших цінах. Метких заступників шукає **Н. Бернфельд** контора виміни львів, синтуса 1 б. 104 6-10

ПОЧЕНЕ НІГ

ушував певно спеціальний пудер „Сава“, пакет за 1.20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланням належності і 40 с. на porto. — Одиноке заступство **S. FEDER**, — Львів, Синотуська ч. 7. 70 15-30

По бандажі на пропуклину або руптуру треба звертати ся до фірми **М. Л. ПОЛЯЧЕН, Самбір 21.** — Ціанки даром. 150 1-7

Повітова Канцелярія Філії „Сільського Господаря“ в Жовні пошукує урядника, який би з початку при теперішнім аї управителі, а вдтак самостійно провадив аї агенди. Платня після умови. Посада до обнятя зарав. Особи обізнані з господарськими справами, а маючі до сего і певну практику канцелярію, мають першество. Письменні зголошення, найдалше до 25/VIII с. р., слати на подану адресу. 142 3-3 Голова Філії **о. Йосиф Мариневич.**

КОМІСІОНЕРІВ

для викупна сіна і соломи прийме

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок

Львів, вул. Зіморовича ч. 20

Вимагана вільність від війська, знанє торговельного і селомою і кавціа К 10.000.

Зголошення устні в урядових годинах.

VI 1 2

На село інструктора, шукаю, який учив би дітей, а то хлопці з гімназії I, II, III. і двоє дівчат з нормальних шкіл. Даю 100 К місячно і ціле удержанє. Зголошувати ся на адресу Дмитро Крайківський, в Рівдєвах, п. п. Мартянів-новий, коло Рогатина. 148 1-3

Вдова по священнику — в старшій віку, але кріпка і здорова, обнялаб господарку домашню у вдівця священника. Не вимагав грошевої оплати, лашеь почесного трактованя. Порозуміне під іменем „Марія“ через Адміністрацію „Діла“. 139 4-5

Інструктора на село від 1. вересня 1917 до двох дітей з I. кл гімн. пошукує О. Євгеній Хоминський в Воробняну королівським — почта Воробник шляхотський. Зголошення в умовах листовно. 130 3-3

На цілий рік інструктора до хлопця з I. кл гімн. пошукує Антін Скіра упр. школи, Селиска п. Харонія, к. Судової Вишні. Ціле удержанє і платня після умови. 183-3

КАВАРНА „Sans-Souci“

вул. Шайноги — ріг Сикстуської

Щоденно КОНЦЕРТ

137 1-3

Однорічний курс матори семінаріальної і школи виділової для сани чок буде вести фаховий професор. Інформації: П. Горбачевська, Йосафата 8. Львів. 253 3

ЮЛІАН ДІМБРОВСЬКИЙ у Львові — Академічна 2 від мн гэх літ ширковівський одинокий в Галичині „Магазин годинкарської ювілерської“ полученний з двома робітнями. купує: брилянти, перли, золото, срібло і паче, різноє і няє старі дороготіаюстя на нові. 120 5-5

АДРЕСА:

Hauptkassє der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VIII. LEADERGASSE 20

ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12.250

ПРОСИМО НА ЦЮ АДРЕСУ

СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ НА СТІЛЕЦЬКІ ЦІЛІ.

44 7

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові
(ул. Підвале 7.)

Акційний капітал	К 1.364.000
Резерви	К 336.000
Власний мастрок К 1.700.000	

На основі Найвищого уповажнення — міністерства внутрішніх справ в порозуміню з міністерствами скарбу і справедливості затвердило рескриптом з 25. маі 1917. пошанєне діяльності Банку.

На тій основі Земельний Банк Гіпотечний Уділює гіпотечні позички до сплати в дрібних ратах; векселі п. значки (есконт векселі) та позички на підклад цінних паперів;

Купує і продає всякі вартні папери, дає на них зачети і сталі кредити;

Приймає вкладки і опростовує їх від слідуючого будного дня по вложеню до дня виплати; вдат можна довершувати без коштів чекми, які Банк розсилає на бажанє;

Міняє заграничні гроші, банкноти і видачує всякі купони;

Посередничує в купні і продажі, т. є. на замовленє купує і на продажу продає комісово всякі ефекти, знаряддя, машини, товари та земельні посілости;

Основає і заводить хліборобські, промислові і інші підприємства (також спілки);

Приймає в перехованні вартні папери і дороготіаюстя та завідує ними.

Всякі банкові притруєня переводять під найкориснішими умовами. 728 39-7

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18., II. пов.

Конто почт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
щорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
щорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.

щорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вистави і заручки 1-30.

Некрологів стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коншту
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейно.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 25. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На кількох відтинках оживила ся боротьба артилерії. Коло Бродів відперто російські стежні відділи.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На височині Красу і коло Гориці крім безуспішних ударів коло Коріто, вчорашній день минав відносно спокійно. Італійські атаки звертали ся передовсім на Монте Сан Габріеле. Бригада з Палермо ураз з іншими частями італійських військ полишила на стегах безчисленну скількість жовнівів заритих і ранених, а не доказала того, щоби захитати опір хоробрих оборонців. Відважні Стираїці 9. курія стрільців особливо відзначили ся в часі оборони. На височині Байзіца-Гайлігенгайт урядили ми нашу оборону нової лінії, числячи ся з положенням витворенням внаслідок боїв на Врх. Неприятель вчора по нагальнім гарматнім огни пішов в кількох відтинках наступом на давні нами опущені і сильно остіювані нашими батареями становища і просуваючись вперед ударив на порожнє місце. Аж коло вечера наступила в кількох місцях боева стичність. Число бранців від початку битви до 23. с. м. виносять 250 офіцерів і 8 000 жовнівів.

Діяльність летунів є також в 11. битві над Сочою дуже оживлена. В наслідок англійської і французької помочи можуть італ. летуни на усіх точках виступати в многократній перевазі проти наших летунів. Наші легуни сміливою підприємчивістю та жертвенною хоробрістю при кожній нагоді на стежах і в боротьбі врівнюють чисельні браки. Так від 18. до 23. с. м. струтили ми 12 ворожих летунів, з яких 6 припадає на стежний відділ сотника Брумовського, який побідно вийшов уже з 18 боїв. Наші втрати в тім самім часі виносять один літак.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 25 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В звязи з боями піхоти розвинули ся під Іперн знов живі артилерійські бої. На захід від С. Жіліан стрів ся наш відділ, висланий вперд, з наступом Англіїців. Відкинувши противника наш відділ виконав свою задачу успішно.

По обох сторонах шляху Іперн Менен Англіїці силкувались вдерти ся в наше становище; на півн. захід краю ліса в Герентаг вони відступили наші лінії трохи взад, зрештою відперто їх з втратами.

Під Лян у важертій рукопашні відбої сильні відділи противника.

На південь від Вандгій вдерли ми Англіїцям хутір Жіймон.

По сильнім арт. підготовленню наступили Французи на наше оборонне становище на півд. фронті міста С. Кантен. По тяжкій боротьбі ворога зовсім відперто.

Під Верденом боева діяльність по обох сторонах Мози знов зроста. На зах. березі Французи рано і вечером великими силами наступали на наші становища. Всі їх наступи відперто з великими їх втратами. Так само не вдало ся їм на правім березі посунути ся з горба 344 в південнім напрямі.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Здовж Двини, коло Сморгоня, Луцка і Тернополя, між Прутом і Молдавою тай в долині Ойтоша часово відживала артил. боротьба. Випади рос. ловецьких команд коло Бродів не вдали ся.

Наради над українізацією судівництва

З'їзд мирових судів нинішнього судового округу.

Відень, 23 серпня 1917.

В Києві відбув ся з кінцем липня з'їзд мирових судів київського судового округу. Зіхалось понад 80 людей. Председателем з'їзду вибрано председателя київського з'їзду мирових судів В. А. Угриновича. Почесним президентом вибрано старшого председателя київської судової палати Д. Н. Григоровича Барського, для запросин якого на з'їзд вислано особну делегацію. Крім сього рішено попросити до участі в нарадах з'їзду ще прокуратора судової палати С. М. Чебакова й члена Українського Генерального Секретаріату для судових справ Садовського. Наради над першою точкою програми з'їзду про питане українізації інституту мирових судів присутні відкладають аж до хвилі прибуття секретаря Ради.

Перший із запрошених прибув на з'їзд Садовський, який привітав вібраних від імені Центральної Української Ради, бажаючи їм успіхів в праці для добра України й Росії.

Д. Н. Григорович Барський вказує на важну роль, яку повинен відграти інститут мирових судів в момент загальної перебудови устрою держави. Мирові судії повинні головно дбати про удержане ладу й спокою на місці. Після міністерства війни й морин рик, тепер міністерство правосуддя важніше від всіх других.

Потім приходить до слова Садовський, який відповідає на інтереляції дотично середників, якими Центральна Рада хоче перевести українізацію місцевого судівництва. Він перш усього заявляє, що органами краєвої влади Рада й Генеральний Секретаріат стануть що йно тоді, як їх склад буде доповнений представниками національних меншостей на Україні. Тому говорити вже тепер про програму Генерального Секретаріату в судових справах ще передчасно й можна що найбільше говорити про сю програму, яку виробив ще незорганізований Генеральний Секретаріат, й яка ва для приведених причин являєть ся тимчасовою. Основні принципи сеї програми — зближене суду до населення й поступенна його організація. Ми ніколи не думали, що українізація суду може бути переведена відразу й ми дивимо ся на неї, як на поступенний процес. Страх, який видно у деяких людей, що — мовляв — Рада усуне всіх дотеперішних судових діячів схоплена з воздуха сплетня. Такого наміру Центральна Рада ніколи не мала. Очевидно, треба, щоби судії поступенно познайомились з українською мовою, — мовою більшости населення. Остаточну програму в судових справах виробить Секретаріат по своїм переустрою й дасть її до перегляду й затвердження Тимчасовому Правительству.

Председатель тарашанського з'їзду мирових судів Н. Н. Синькевич підносить, що більшість мирових судів й тепер послуговуєть ся вже в зносинах з населенем українською мовою, та все таки ся мова, а мова, про яку думає Центральна Рада, не одно й те саме. Рада має на думці літературну українську мову, якої мирові судії Великоросси мимо її подібности до великоруської літературної мови не знають. Огже тому, як би було поставлене питане про перехід до української мови, як до мови урядової, на якій треба писати судові вироки враз з мотивами, се було-би для більшости дотеперішних судів неможливим й вони мусіли би відказати ся ставляти свої кандидатури при наближаючих ся виборах до зреформованих земствами мирових судів. Зі згаданих причин нам було-би приємно почути заяву представника Центральної Ради про поступенну українізацію суду, — кінчить бесідник.

Д. Н. Григорович Барський: Для нового переходу до української урядової мови в судах правительство мусить покласти певний довгий

речинець. Поки-що нема н. пр. офіційного видання в їх державних законів на українській мові а се-ж прецьнє головна умова урядованя в суді. Все ж таки мирові судії повинні послуговуватись в зносинах з населенем по змові тільки українською мовою.

В дальшій часті загальної дискусії Садовський, відповідачи на різні запити, заявляє, що діловодство в судах буде вести ся не на розговорній, а на літературній українській мові. Тому заки до того прийде, судії можуть послуговувати ся власними перекладами при помочи спеціальних словарів.

На тім замикаєть ся дискусія про питане українізації інституту мирових судів.

Послідні вісти про війну.

Відень, 25-го серпня 1917.

Щоби війскам армії над Сочою, воюючим на північ від Гориці дати ліпші боеві услівя, посунено їх взад. В четвер ще на старім становищі прийшло до завзятих боїв. Наші війска відперли ворога на півд. схід від Врх і в області Водіче. Слїдуноюю ночі без перешкод подали ся ми взад. Ворог в п'ятницю рано отворив сильний огонь артилерії і мінометів, а о 10. годині пішов до наступу. Наші артилерія взяла під огонь Італійців, як і вдерли ся в опущені становища.

В полудне ворожі відділи увійшли до гори на півд. схід від Врх. Пополудни стежні відділи посували ся осторожно в східну сторону. Відперто їх на захід від Цаль і Подлесец. В п'ятницю перед полуднем зробив ворог наступ на Монте Сан Габріеле. 5 наступів бригади з Палерма, за-якими в ночі наступило дальших 12, розбили ся. Пробч ворога вдерти ся в наші становища коло Катеріна не вдали ся. На високорівні Красу вчорашній день був спокійніший; так само на мостовім причілку Тольмайн і на північ звідти.

На галицькім фронті в четвер вечером російські відділи заатакували наші полеві сторожі на захід від Бродів. Під огнем наших скорострільів ворог подав ся взад, лишаючи вбитих. Так само легко відперто стежі, які висунули ся за Збруч.

БЕРЛІН (Вольф). Дня 25. серпня. У Фляндрії коло Лян і на східнім березі Мози огонь артилерії змінчивої сили. На північ від Ст. Кентен корисні боротьби на поли між позиціями.

На сході нічо важного.

Довкола мира.

БЕРН. (Тбб.) Дневники доносять з Лондону. В низшій палаті заявив Бонар Лян, що президент міністрів одержав подане заосмотрене 221.617 підписами, звизаюче правительство, щоби розпочало мирові переговори. То повідомлене прийнято до відома.

ЛОНДОН. (Тбб.) „Exchange Telegraph“ доносить, що льондонські дисиденти вислали петицію заосмотрену великою скількістю підписів до папи з просьбою о скликане міжнародної конференції християн усіх обрядів для устійнення услівій, під якими можна би досягнути справедливого і тривалого мир,

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочки щадничої 4.000.

Жертвуйте на Волинські школи!

Невдоволені українських делегатів.

БЕРН (Ткб). „Neue Zürcher Zeitung“ доносить з Петрограду. Постанови тимчасового правительства, які компетенції У. Ц. Р. піддають тільки 5 провінцій а не 9, як того домогалися представники України, викликали серед українських делегатів велике невдоволення. Делегати невдоволені різнож тим, що Генеральний Секретаріат України, який мав складатися з 14 міністрів, буде мати тільки 9 відділів. Тимчасове правительство відмовило також українським владам призначення законодавчої влади.

Резолюції У. Ц. Р.

ПЕТРОГРАД (ПТА) По прийнятті звіту Українського Генерального Секретаріату про переговори з тимчасовим правительством з справі організації того ж Секретаріату, як також що-до інструкцій наданих йому дня 17. с. м. тимчасовим правительством, прийняла У. Ц. Р. ухвалу, в якій між иншим каже: Виходячи з точки погляду, що є кончею річю, щоби звернути увагу тимчасового правительства з цілою рішучістю на те, що його інструкції з 17. серпня протидіють ся порозумінню між тимчасовим правительством і У. Ц. Р., порозумінню, яке єдине може служити підставою для приготування української автономії, українських установчих зборів і установчих зборів цілої Росії, даліше бажаючи, щоби запровадити на Україні без печенства і порядок і щоби зміцнити добутки революції, уважає У. Ц. Р. своїм обов'язком: запропонувати членам Генерального Секретаріату нову інструкцію в цілі затвердження її тимчасовим правительством даліше поручити виконуючому відділові У. Ц. Р., як також Генеральному Секретаріату випрацювати статут, який урегулює би відношення між Радою і Секретаріатом, переказати тому останньому випрацювати ряд проєктів законів, а саме в kwestіях: робітничих, аграрних, заосмотреня в харчі, публичного навчання; віззати правительство, щоби заняло ся питанням „війна або мир“ і питанням кари смерті, щоби приступило зараз до приготування праць в цілі скликання української конституанти і конституанти для цілої Росії і звернути увагу всіх народностей на Україні на браки в інструкціях, щоби післати відозву до робітничих мас України, аби зорганізували боротьбу за свої інтереси і згуртували ся коло Української Центральної Ради.

Переговори в справі висилки японських військ до Росії.

БЕРН (Ткб). Після донесень париских днівників ведуть ся дійсно переговори в справі висилки японських військ до Росії. Супроти великих трудностей такої есенедії не запало дотепер ще ніяке рішення.

500 мільонів шкоди.

БЕРН. Пресова агенція доносить з Атен. Шкоду спричинену пожежою в Солуні обчислюють на 500 мільонів.

Димісія Винниченка?

Львів, 25. серпня 1917.

„Neue Fr. Presse“ доносить: Після телеграфічної відомості, яку одержав пос. Микола Василько з Києва через Стокгольм відбуло ся в Києві дуже бурливе засідання Української Центральної Ради.

На тм засіданні представники українських соціальних демократів і національних меншостей (Поляків, Жидів) поставили внесення, щоби лісту членів українського міністерства предложити тимчасовому правительству в Петрограді до затвердження. Проти того заявили ся рішучо українські соціаліст-революціонери, які взагалі відкидали всякий компроміс з тимчасовим правительством в Петрограді.

Більшість Центральної Ради заявила ся проти внесення соціальних демократів а за оточизніним становищем соціаліст-революціонерів і з тої причини президент українських міністрів Винниченко вніс свою димісію.

Генеральний секретар України уступив

ПЕТРОГРАД (П. Т. А.) Українська Центральна Рада відмовила взяти участь в конгресі в Москві. Генеральний секретар України з причини ріжничі думок з правительством уступив. Він буде урядувати до хвилі іменованя наслідника.

Реформа австрійської адміністрації.

Самоправні округи.

Львів, 25. серпня 1917.

Від коли почало ся говорити і писати про державну перебудову Австрії, стали виринати з ріжних сторін ріжні проєкти правно державних і адміністраційних реформ. Недавно тому обійшла всю віднеску пресу вістка, що міродатні круги рішили ся на заведення адміністраційної системи національних округів. Про організацію тих округів і правно державне становище поодиноких національностей не писало ся тоді нічого. Здається, що на думку рішаючих чинників округи мали стати посередними органами між загально-краєвими властями і найнижшими адміністраційними урядами, нинішними старостами.

За ідеєю самоуправних округів побивається сьогодні найбільше німецька соціальна демократія, якої віденський орган „Arbeiter Zeitung“ від певного часу обговорює ту справу чи не в кождім числі. Але заведемо адміністраційних о-

кругів розуміє згаданий дневник яовсім инакше, як урядові круги і буржуазні німецькі партії.

Округи — на його погляд — мали би бути зорганізовані з одностайних по можності національних областей на взір швейцарських кантонів. Національна меншість була би боронена окремими постановами. Округи ті не були би органами II інстанції серед адміністраційних властей, тільки найнижшими органами місцевої самоуправи. Управу їх вели би виборні заступники округні, які для тої цілі іменовали би постійних урядників. Дуалізм державних і автономних повітових і краєвих властей був би знесений. Виборні управителі округів, що знатимуть найкраще національні, культурні і господарські інтереси своїх областей, і беруть у своїх руках всю повноту властей теперішніх державних і автономічних, дорого оплачувачих урядів.

Такий в головному нарис реформи, видвинений німецькою соціальною демократією Австрії. Сей проєкт вважає всна незмінним і домагає ся його негайного переведеня в діло.

Поворот митрополита А. Шептицького.

Львів 25 серпня 1917.

„Neue Lemberger Zeitung“ доносить: Митрополит гр. Андрій Шептицький, котрий понехав свою подорож до Риму, щоби не перешкодити мировій війні Ватикану, прибуває в неділю о год. 535 рано на західний дворець у Відні, де його повитають українські організації. Н неділю обіцяють митрополит ювілей свого 25 літнього священства.

Вплати для Української Центральної Ради.

Відень, 23. серпня 1917.

Київські часовики з 26. липня доносять: До Генерального Українського Секретаріату для фінансових справ приходять вістки, що на адтесу деяких державних скарбових урядів на Україні напливають ріжні більші й менші грошеві вклати з тим, що в них мають бути призначені на річ Центральної Української Ради. Тимчасом уряди записують їх на загальний державний разунк. Тому Секретаріат звертає ся до всіх предідателів скарбових палат на Україні з домаганем, щоби вони видали своїм підчиєним органам відповідні поручення й звідомити їх, що всякі датки на річ Центральної Української Ради від громадянських організацій й приватних осіб не сміють бути вписувані до рубрик, а переілані негайно до київської філії державного банку з запискою, що призначені вони для Української Центральної Ради.

Записуйте молодіж до нашої торговельної школи

Нам пишуть: Зріст нашого економічного життя викликав потребу заснованя української фахової школи. яка би для сесті наших крамниць, господарських, промислових і торго-

Дзвін Кирило.

Константин Корніяк допровадив до кінця „руську вежу“, подібну до піраміди на йонський вид, чиналим коштом, а ще до того і прославив спіжевим давонем.

В 1572 р. розпочав названий Корніяк, Грек з Кандії, член ставропільського братства, багатий купець, державець „руських мит“, а вкінці нобілітований магнат, будову величавої вежі. Роботу коло неї поручив Петрови ді Варбана і Павлови Домініці, Римлянам, значить ся людам, з яких іменами вжуть ся найкращі львівські будівлі. Будова тривала вісім літ і вийшла гідною щедрого вклатора. В. Лозинський каже, що вежа при волоській церкві є одним з найвеличавіших пам'ятників старинної архітектури у Львові, і хто зна, чи не найкращою ренесансовою вежею „на землях давньої Польщі“. І дійсно. З чимсь таким величавим можна стрінути ся хіба у вітчині італійських її творців. Спершу бракувало їй ще найвищого поверха, добудованого що йно з кінцем XVIII в., а і сама вона була закінчена иншим дахом т. з. наметовим. Але вже і тоді зображала вона тупову італійську кампанілю.

Щедрий фундатор не поперестав на самім тільки побудованню вежі. Він записав рівночасно і чималу суму на евітуальну її віднову та великим коштом виляти дзвін, що був би гідний такої дзвіниці. Коли вежа вже була побудована і дзвін готовий, почали міські влади

ставити братству якісь перепони. Незражений сий Корніяк звернувся у сій справі до короля Стефана Баторія, який письмом з дня 28. мая 1850 р. позволив: „campanas in campanili iam aedificato collocare et sine quovs impedimento vel contradictione frui“. З огляду на те витягнули волами велитенський дзвін на верх вежі і з того часу починаєть ся його панювання над львівськими дзвонами. Справді гідним показав ся він свого пречудного приміщення, але за те і разом з ним мусів ділити його судбу долю.

Та не відразу став він королем львівських дзвонів. Що йно з літами добував він собі широку славу, а припадок хотів, що прийшло ся йому змагати ся з дзвонами у сусідних Домініканців. Славні то були дзвони, бо вийшли з доброї львівської роботи, але де їм було рівнати ся з новим суперником. Кілька літ по тм, як дзвін завис на Корніяквській вежі, десь в 1587 р починають ся завзяті спори Братства з Домініканцями, які звертаючи ся до магістрату о інтервенцію, ждали, щоби магістрат заборонив дзвонити у волоській церкві тоді, коли у них відправляється ся богослуження. Міські влади рішили, що не вільно дзвонити в церкві, коли в костелі голосить ся протозвідь, а Братство не лишало ся ніщо инше, як з кончності піддати ся приказови. І Братство піддало ся, але не без внутрішнього почуття враженої амбіції.

Кілько дотинів, невмислих жартів та шикан мусіли витерпіти братчики, а з ними і ціле українське населене міста Львова від тих, що впадали в люті, кілька разів почули могуті срібні звуки „руського“ велита? Літ іх та

устні перекази згадують не про одну таку подію, а всі вони доказують, що в людці, а може навіть і цілі верстви суспільности та народи, що кожду чужу річ, хочби і найвеличавішу старають ся пілитим, а часом навіть не конче пристійним дотепом висміяти і оплюгавити тому тільки, що вона не їхня. Але Кирило не бо-гато робив собі з їх злоби. Мешкаючи в найкрасшій палаті, славно звісний своїм могутим голосом, панував неподільно над усіми меншими своїми львівськими братами.

Лучало ся, що Ставропігія дочікувала ся також деякої відплати за нарушене маєстату її дзвона. Але на таку нагоду мусіла ждати де-сятки літ, а саме майже сто літ по справі з Домініканцями. В тім часі, із нагоди смерті міського радника Томицького, зажадав магістрат, щоби в Успенській церкві в разі смерті кождого львівського радника з уряду били у всі дзвони. У відповідь на се жадане рішило Братство: „Jeżeli by IMP. Magistrat, Bractwo Nasze do tego zwołania dekretem swym przyniewolić za pańszczyzną jakowś miał, by ci P.P. Bractwa, którzy są od Magistratu na Ratusz Civitat's apelowali od takowego dekretu do K.J.M. Pana Miłościwego, jako niesłusznie ciemiężliwej sprawie Działo się na gruncie Cerkiewnym w Sesję zwykłą A. 1684. die 27. Februar“. Не звісно, як рішив король сей спір. Коли король рішив справу по справедливості, то Братство могло справді мати бо-лей деяку відплату за рішене спору з сусідними Домініканцями.

Тимчасом о ласку Кирила треба було заходити ся і на дальші безуспішно. В. Н.

ПРАВДИВІ
ЛІТУРГІЧНІ
ПРИРОДНІ

ВИНА Самороднер
Самороднер старий

К 6:70 за 1 л. львоко Стрий
можна вже замовляти
К 7:50 --- в посередниченню ---

Народної Торговлі Львів

Половина
належитості
при замовленню
решта побране.

вельних спілок та приватних підприємств підготувувала фахово освітану молодіж. Ідучи на зустріч тій народній потребі головний відділ Тов. Просвіта у Львові заснував в 1911 р. першу і до н. д. єдиною на галицькій Україні торговельну школу. Її метою є подати своїм ученикам крім загального фахового освітнього, потрібне до торгівлі і інших фінансових підприємств.

Школу засновано спершу як двокласову, а з новим шкільним роком вводиться ще і приготівлю класу, якої задачею буде підготувати до торговельної школи сю молодіж яка не має відповідного шкільного підготовки, а має талант і охоту до науки.

До приготівлю класу буде ся отже приймати хлопців і дівчат з 15. роком життя, укінченою школою народною, по зложенню вступного іспиту з української мови і рахунків. Успішним прийняти на перший рік в 14 рік життя, з класу виділеної, чи середньої школи, або вступний іспит з української, німецької мови, рахунків і природописних наук.

В обсяг науки цієї школи входять крім загальнообов'язуючих предметів: релігії, української, німецької мови, географії, природописних наук і науки про устрій монархії, фахові предмети: бухгалтерія, купецькі рахунки, наука про торгівлю і векселі, кореспонденція, конторні праці, товарознавство, а кінці каліграфія, стенографія, писане на машині і спільництво.

Крім сего устроюють ся при школі окремі пополудневі і вечірні курси для практикуючих вже в інституціях та в загальній охочих зазнати кочити ся в торговельних науках.

Науку ведуть люди з висшим загальним і фаховим освітнім: укінченим філософським і правничим відділом університету, технікою, або торговельною академією та практикою в середніх школах, касовим і купецьким зв'язом. Школа заоснована в усякій науковій середині, з новим шкільним роком приміщена в дуже гарній і відповідній цілі мешканню в середмісті при записній площі Дембровського (бічна Хоружина) ч. 7.

Укінчення торговельної школи заступає після закону і міністерського розпорядку трилітню торговельну практику, звільняє від доповнючої науки, кваліфікує на урядову касу, спілки, книгсводця при більшій господарстві, та в загальній при всякій приватній, чи публичній грошовій підприємстві. Одним словом торговельна школа дає крім загального освітнього скоро певний, добрий та незалежний хліб.

Немаловажною користю з укінчення школи торговельної є можливість узнання права однорічної військової служби.

Д. Норенець.

Успішність

папського посередництва

АМСТЕРДАМ (Таб.) Прийшла сюди з Лондону депеша Льюарда Куртнея, який висказує переконання, що мирова нота папи буде мати добрий успіх в справі мира. Богато, дивлячись англійських обговорює мирові змагання папи богато прихильніше, як се можна було читати в телеграмах Райтера.

8-ого ВЕРЕСНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів. 25 серпня 1917

— Офіційний характер переписки Центральної Української Ради. Голова Генерального Секретаріату Центральної Української Ради В. К. Винниченко звернувся до міністра пошти і телеграфів з запискою в справі безплатної поштівки кореспонденції. Вказуючи на момент, що доповнене Центральної Української Ради представниками національних меншостей краю вже порушене питання й що від хвилі цієї угоди вступає в силу постановою Тимчасового Правління, на основі якої Центральна Рада, Генераль-

ний Секретаріат й його органи набирають прерогатив державних краєвих властей і органів — Винниченко домагається признати Центральної Раді й її органам право безплатної пересилки офіційної переписки й телеграм.

— Український кооперативний банк у Києві. Як повідомляє „Кіев. Мысль“, Український Центральний Кооперативний Комітет одержав із міністерства фінансів потверджений статут Українського Кооперативного Банку. — (Ф. К.).

— З кругів У. С. Стрілецьтва пишуть нам: Від двох літ вдержується у Львові Захист для недужих У. С. С. Заходами Команди Станції і д-ра Б. Озарського, як ординуючого лікаря, агаданний Захист вивінувало всякими улагодженнями, потрібними для лічення і опіки недужих стрільців. Через Захист пройшло досі понад 1000 хорих, які завдяки лікарській опіці і печальності Команди Станції нині знов здорові і дужі. Чимало з них мало нагоду дозволити або покінчити свою шкільну чи університетську науку. Та ця гарна інституція дотепер не буде могла відповісти своїм завданням з огляду на недостатку грошових фондів, які вичапати ся мимо вірцевої адміністрації. Київ а в останні місяці Захист живе з приватних фондів одного — двох добродіїв, які не мають зайвих грошей, а жертвували на ту ціль часті своїх місячних платень, доки могли. На дню не стане і сеї допомоги. Сусильно-хосенному ділу: збереженню здоров'я молодого стрільця, його вихованню і науці нехай посидить спільність, посилюючи свої жертви на книжочку Земельного Банку гіпотечного у Львові, Підвале ч. 7. з допискою: на Захист У. С. С.

— В справі продовження шкільних ферій. Нам пишуть: Шкільна молодіж, яка в мин. році мала до опанування матеріал з 2 класу, а сего року в наслідок збісних тяжких апропізаційних відносин прямо голодувала і лиш завдяки вогнищам кухням видержала до кінця шкільного року, піднепала дуже поважно на здоров'я. Ученики з бідайших сфер виглядали на весні мов тіни, а на віт дати з заможніших домів-вимізерили не до пізнання і часто хорували. Мої оба сини, котрі давніше не отускали в році свої години, занедужали сего року кількома наворотами, а з інфлюенци не могли піднятися через цілих 8 днів. По такій форсованій праці зачала молодіж фізичний і духовий відпочинок властиво доверва в серпні, коли через відсутність фронту від Львова щезла зморз грозового наїзду. Дякото вже з сеї причини було би річю вельми пожаданою, щоби шкільна молодіж могла сего року відпочати грох довші і сяк так скріпити свої дуже слабкі сили до дальшої праці. Крім того є ще друга важна причина, а се та обставина, що принайменше три четвєрти нашої молодіжи помагає на селі при рільних роботах; через припізнену весну починають ся в деяких околицях доперва тепер жнива, отже поміж шкільної молодіжи є при загальнім браку робітника прямо необхідна, а майже всюди 14—17 літні ученики держать дома на своїй голові ціле господарство, бо мати не годна з дрібними дітьми дати собі ради, а батько на фронті, або помер. З сих двох причин уважаємо річю дуже на часі, щоби Рада шкільна краєва, узглядаючи теперішні виїмкові відносини, зарадила відсунення початку шкільного року 1917/18 коли вже не до кінця, то принайменше до половини вересня. Сего вимагає і стан здоров'я молодіжи і добре використане жнив, від яких буде залежати, чи і доки видержимо. Один з батьків.

— З Народної Торговлі, як Союзу господарсько-торговельних спілок. Виваємо всі Спілки торговельні, щоби віднесли ся безплатно до місцевих ц. к. старост з прошенем о приділ воєнної мішанки кавової до продажу, бо ціле запотребоване повіту приділене до розділу ц. к. старостам. Котра Спілка ще до тепер не має приділу цукру до розділу поміж населенням, нехай внесе безплатно прошене до ц. к. старост, щоби ц. к. староство поручило повтовім розділ'ям цукровим приділити відповідну кількість цукру догичній Спілці до продажу поміж населенням на споживні картки цукрові.

— Ліцитації коний, котрих реченні подані в оголошеннях нинішнього числа, відбудуть ся в околиці перемиської команди військової між 2—10 вересня с. р. 149 „а“ 1—2

— З вишнього музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича 5. Рік шкільний 1917/18 розпочнеть ся з початком вересня. Вписи відбудуть ся в дні 31. серпня і 1. і 2. вересня від год. 3—6. Правильна наука розпочнеть ся з днем 3-ого вересня. План науковий обіймати буде слідуєчі предмети: Науку: 1) гри на фортеп'яні; 2) гри на скрипці; 3) гри на чельо;

4) гри на дутих інструментах, як флет, кларнет і т. и.; 5) сольового співу і 6) науки теоретичної, як теорія, гармонія, контрапункт і т. и. Звертає ся особливу увагу на ту обставину, що в теперішніх оркестрах дасть ся відчувати спричинений айною великий брак граючих на дутих інструментах та що освітлене в тім напрямі може неодному забезпечити будучність. Те саме відноситься і до науки гри на чельо і скрипці. Особливо у нас могло би се бути початком завязання власної оркестри, без якої наше культурне та музичне життя в будучності не обійдеться ся. Збір учительський той сам, що і в попереднім році (фортеп'яні: В. Барвінський, О. Волошинова, М. Криницька, скрипка: М. Зубина, Е. Перфецький, чельо: А. Вольфсталь, сольовий спів: О. Міські Олеска, теорія елементарна: Н. Барвінська, теорія і гармонія: В. Барвінський), доповнений учителями гри на дутих інструментах. Подаєть ся рівнож до відомо, що в відділі фортеп'янових обіймезнов науку пані Д. рія Старосольська, яка попередній рік перебувала поза Львовом на відпусті. Близші погляди дає концелярія музичного Товариства ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5. III. пов. що-дня в годинах пополудневих. 2—2

— Вписи хлопців для I, II і III класу ім. Тараса Шевченка у Львові на стрийській дільниці при вул. Длугоша ч. 17 будуть відбудувати ся в дні: 29, 30, і 31. серпня і 1. вересня 1917 в школі при вул. Длугоша ч. 17 (партер) кожного дня від години 9—12 перед пополуднем і від 4—6 пополудни. Обов'язком кожного Українця є посилати дітей лише до української школи. 2—2

ПОМЕРЛИ.

Іосиф Петрушевич, ем. управитель шкільної властитель реальності в Новиці під Калушем помер в середині липня с. р., поражений в час шаліючої там битви гранатом, в 87 р. життя. Покійний брав в молодім віці як офіцер участь в австрійсько-італійській війні 1859 р., а відтак поселятив ся учительству і осів на стало в Новиці. Тихої і смирної вдачі, а при тим ширій, характерний і інтелігентний позискав собі найповніше довіру у народа доокрестних сіл і був через довгі роки вихователем і правдивим отцем. Його слово і ради були для тамошних людей святі. Заразом був покійний спеціалітом в огорожництві удержував в своїм городі школу добірних шеп і ярин, а дістаючи за свою працю много признань з ріжних вистав, причинив ся до поширення ліпшого садівництва в своїй стороні і до піднесення її добробиту. Так зійшов зі світа праведник, що ніколи не висував ся вперед, а за те тихо і тим ревнишій трудив ся для своїх. Хоч час, в котрім Покійний покінчив своє життя, був для села страшний, однак вся громада зібрала ся на похорон і з ширим жалем віддала послідну прислугу.

З ЖОВКІВЩИНИ.

Нам прислали таку відозву: З новим шкільним роком хотілиб ми прийти з помічю для нашої шкільної молодіжи з повіту. Тому задумуємо відчинити в Жовкві українську бурсу. Хоч як ризиковний се крок в нинішніх часах нечуваної дорожнї — до того у нас нема власної хати, тай з давнього майна бурси не лишило ся ніщо ні з інвентаря ні з бібліотеки — ми не відстрашуємо ся, бо числимо на певну і горячу підмогу цілого повіту, числимо на співучасть всього його патріотичного громадянства, яке до часу вибуху війни все так щиро бурсою нашою інтересувало ся.

Переконувати, як потрібною є нині така бурса в повітовім місті, Жовкві, не станемо. Усякий бачить, що нині наш народ в огни, значить, що виратуємо, то буде наше.

Тому подаючи до загальної відомости цілого повіту і всього його патріотичного громадянства, які наші заміри, просимо не для себе і не в своїм імені, щоб українську бурсу в Жовкві признано нині народною потребою і щоб вона як народна пекуча, не ідіклична і несобідна інституція була твором цілого повіту, а не єдиної, так що до свого почину, як і що до свого будучого розвою.

Щож маємо робити? На те відповісь така: 1) Всю нашу молодіж з повіту віддати до української бурси, щоб та молодіж не марнувала ся по невідповідних станціях. 2) По наших патріотичних громадах уряджувати час в д часу грошеві складки на будову бурси в Жовкві, так само головню тепер, осенню, зібрати і достави ласкаво з наших громад для бурси

ВСІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ до народних і середніх шкіл

все, чого ми в місті за ніякі гроші не дістанемо, а то: бульб, калусів, гороху, бузаків, круп, то що. Втім тим, що такою збіркою по громадах займають ся, стократно Господь нехай надгородить, а від нас їм сердечне українське „спаси-Біг“. 3) Закладати скрізь по громадах Українські Педагогічні Кружки для тим успішнішого і реалістичного підпомагання нашої бурси в Жовкві, бо лиш в єдині ти і гармонійні сила. Де є ідейних і охочих 10 членів в громаді, там вже може повстати такий кружок. До такого кружка належати можуть також наші господи і наші дівчата. Вкладки на цілий рік лиш 2 кор. Що значить лиш 2 кор. всі се добре знаємо, але громада та все великий чоловік. Нитка по нитці бідному сорочка...

Тому, ще раз повторюємо: З новим шкільним роком задумуємо відчинити українську бурсу в Жовкві. Кому лежить на серці добро рідного українського народу та доля його молоді, хто бажає тому народови кращої будучності, той нехай перейме на себе патріотичний і християнський обов'язок чим небудь і як небудь прислужити ся нашої бурсі і прийти нам в поміч, тої нехай десятого і сотного сусіда заохотить до підмоги нашої бурси, одним словом, той нехай стане приятелем нашої бурси і другом-добродієм нашої української шкільної молоді.

Старшина Українського Кружка ім. Т. Шевченка, Жовква, дня 22 серпня 1917. р. Ст. Білицький, голова. О. Пеленський, секретар.

Пам'ятайте про жетви

10.500 на фонд укр. журналу „ДНІСТЕР“
4.000 на пам'ятник „Зем. Гіп. Банк“

Ч. 111 с. 10. 10.500 на фонд укр. журналу „ДНІСТЕР“
4.000 на пам'ятник „Зем. Гіп. Банк“

О П О В І С Т А Н

Неділя, 26. серпня 1917
Нвч: греко-кат. 12 Н. во С. — римокат.
13 Н. по З.
Завтра: греко-кат. Михей прор. — римокат.
Йосифа К.
Повечеря: греко-кат.: Ус. Пр. Д. М. — римокат.: Августина.

Ві Пані М. Пенасова Неоніа Терлецька з Дрогобича зложила в нашій адміністрації 50 корон, а то 25 кор. на фонд укр. журн. ім. Я. Вesoловського а 25 кор. на пам'ятник Я. Вesoловського

Український Народний Театр Т. ва „Бесіда“ в Львові під управою К. Рубчакової Салі Т. ва ім. Лисенка при вул. Шашевича ч. 5.

В неділю дня 26 серпня 1917 „Запорожський клад“ нар. комічна оперета в 3 діях Ванченка.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5 п. п. Початок о год. 7½ вечером. 2-2

Дирекція ц. к. академічної гімназії (так гогольового заведення, як і філії) подче отрим до відома, що: 1) втиси учеників вбудуть ся в дні: 29, 30 і 31 серпня 1917; 2) вступний іспит до I кл. вбудеть ся о 9 год раню; 3) поправчі і доповнючі іспити вбудуть ся: 1. вересня, а 4) вступні іспити до II—VIII кл. в дні 4—15 вересня.

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки коженно подбати про те, щоби готівка у людей без проценту не марнувалася; треба стягати до себе вклади, а плачувати вклади в рамках маторії (п. 100 К на одну книжечку на один місяць) згідно після спроможности, стягати уділені позички покриваючи в першій мірі відсотки, які тепер передаються ся в часі п'ять і шість років. Стопу процентозу від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової касси, до Краєвого Союзу за кредитового у Львові (Ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Саєвич. 75-Б.

НАДІСЛАНО.

Окуліста Д-р Освальд Ціон

поверну.

Мешкає вул. Крашевського ч. 5.

XVI

має на
складі

Книгарня

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Саван“, пакет за 1-20 К. На провінцію вистилаю тільки за попереднім надісланим належності і 40 с. на порто. — Одноке заступство S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7. 70 16-30

Льоси на рати продаємо з правом гри по зложенню першої рати. На льоси уділюємо позичок платних в місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.
БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦІ ХАБС
у Львові, пл. Марійська 7. VII 57-7

На село інструктора, шукаю, який учив би п'ятеро дітей, а то хлопці з гімназії I, II, III і двоє дівчат з нормальних шкіл. Даю 100 К місячно і ціле удержане. Зголошувати ся на адресу Дмитро Крайківський, в Рівдвях, п. п. Мартинів-новий, коло Рогатина. 148 2-3

Бездітна родина прийме дві панночки в ліпше го дому на станцію. — Опіка добра і всякі вигоди. Оплата в натураліях. Зголошення: ул. Набеляка ч. 30. партер Білизько гім. Василіянок і інших шкіл. 118 3-3

ПОРТРЕТИ МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ ГРАФА ШЕПТИЦЬКОГО

в гарні рамах в шклом по К 8 або К 14 — висплав;
ІВАН ПАВЛИК, Львів, Ринок 10. (Просвіта)

На опакowanie і порто долучати К 250; замовляючи 10 штук на разі не платять опакowania і порто. Потій самій ціні портрети: Шевченка, Франка, Хмельницького і т. п. за післяплатою не висилають ся. 151 1-10

В юва по священнику — в старшій віці, але кріпка і здорова обичає господарку домашню у відання священика. Не вимагає готівки, лише почестного трактовання. (Портрет під ім'ям „Марія“ через Адама страцію „Діла“ 139 5-5

На цілий рік інструктора до хлопця з I кл. гім. п. шукає Актін Скіра ул. Селища п. Хр. р. н. к Судової Вишні. Ціле удержане і платня після умови. 18 3-3

Старшого хлопця

до експедиції прийме сейчас V 1-3
на „целярія Тов. „Просвіта“ Львів, Ринок ч. 10.

Ученики

знають приміщене в хаті урядника укр. інституції в безробітстві Родигельська опіка і догляд. — Частя заплата за станцію в натураліях. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. Н. 11-2

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІШЛІ,

вулиця Косцюшка ч. 3.

Приймає і виплачує щадниці вклади щ денно в годинах урядових. Вклади опророчтовує на 4% починаючи вже від сліду. ого дня по дні зложення аж до останнього дня перед днем відобрання

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в кассу товариства чи через перекази, гро. еними листами, чеками поштової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно доставляє і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Удільня позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами на протяз літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів і на есонт векселів. Стрива позичок полагоджуюсь можливу скоро.

Посередничать у вклядуванню позичок в Гал. Воєвній Заведенню кредитовому в Кракові.

Всяких інформацій і друзіх удільня канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшка Народний Дім, і пов щоденно безкорисно в годинах урядових від 9-1 год. крім неділі і українських свят.

Після §. 14 устава „Руської Щадниці“, затвердженого через д. к. міністерство внутрішніх справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемішлі надають ся до локації купільних, фондційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ популярну обезпечку. III 66-7

Наук. Тов. ім. Шевченка
у Львові Ринок ч. 10

Люстратора спілок

Краєвий Союз господарсько-торговельних Спілок

ул. Зіморовича ч. 20.

Вимагані висші торговельні студії і практика в люстраціях, або в завідуванню торговельною спілкою. — Платня після умови. VI 1-2

По бандажі

на пропусклину або рупгую треба звертати ся до фірми: **М. Л. ПОЛЯЧЕН, Самбір 21.** — Цінники даром. 150 2-2

Ліцитація коний.

В окрузі переписної команди військової відбудуть ся ліцитації коний між 2—10. вересня.

Дня 2. вересня б. р. о годині 8 рано в кінських шпитали в Ярославі (Апукаверге).

Дня 5. вересня б. р. о годині 8 рано в кінських шпитали в Судовій Вишні.

Дня 8 вересня б. р. о годині 7 рано в кінським в Ряшові, касарні кавалерії „Глубока“.

Дня 9 вересня б. р. о годині 9½ рано в кінським шпитали в Черенанах коло Городка Ягайл.

Дня 10. вересня б. р. о годині 8 рано в кінським шпитали в Максимовичах коло Самбора.

Участь в ліцитації можуть брати лише ті рільники, котрі викажуть ся легітимаціями своєї політичної власті або реїонової команди. 149 6 1-2

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Штандарт ч. 25261.

Жирове конто в Австро-Угорським Банку

приймає до обезпечення від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблі, одягу і білизну, збіжжя в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кожний Українець повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці, то добробит цілого народу.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“.

Нема жадного нишого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один „ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпечення селянських будинків

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять: кінцем 1916 року 8,613 829 — корон.

В „Дністрі“ можна обезпечити від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою оплатою премії. LA 17-2

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, ул. Руська ч. 20 — Адреса для телеграм: „Дністер“ — Львів. — Канцелярія Товариства отворені щодня від 8—2 перед пол.

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 16., II. пов.

Конто почт. ш. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
піврічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
піврічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
піврічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платиться 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1-50.
Некрологів стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 27. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Німецькі війська фронту арх. Йосифа здо-
були приступом вороже становище коло Совей
і удержали його проти завзятих наступів.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Одинадцята битва над Сочею триває далі.
Ворожі наступи звертали ся знов проти наших
ліній на високорівні Байніца-Гайлігенгайт і на
північ від Гориції. Наші війська успішно висту-
пили проти ворога на схід від Авци тай на
Монте Сан Габріеле, за котру то гору ведуть
ся гарячі бої. На обох місцях ішла битва з най-
більшою завзятістю. Хоробрі оборонці вдер-
жали ся проти всіх наступів. На височині Красу
тільки сутички полевих сторожів.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 27 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслід-
ника престоло Руппрехта: У Флан-
дрі на побережжя між Ізером і Лі підніс ся ве-
чером значно гарматний огонь і удержав ся та-
кож і вночі. Нині рано в кількох місцях посу-
нули ся наші лінії сильні англійські стежні від-
діли. Всі до одного відперто. Між каналом Ля-
бас і Лян сильний огонь артилерії попередив
нагальні англійські наступи, що розпочали ся
на північ від Лян зараз смерком та не вдали ся
серед втрат неприятеля. Боротьби на поли пе-
ред нашими позиціями на захід від Ле Кателе
тривали хитаючись цілий день. Коло хутора
Малаякоф і Кольонь відніс неприятель місцеві
користи. Зусилля розширити той зиск серед
втрат не вдали ся.

Група військ німецького наступ-
ника престоло: На Шмен де Дам і в за-
хідній Шампанії час від часу більш оживлена
боротьба артилерії. На південь від Ель частині
наступи Французів в наслідок діланя нашого
оборонного огня не вдали ся наблизити ся до
наших перешкод. Перед Верден на захід від
Мози панував на загал спокій. На східнім бе-
резі до пізної ночі завзяті бої. Наступи Фран-
цузів, які слідували по барабаннім огни коло
Бомон в лісі Фос і Шон виперли нас зразу
з Бомон і з части ліса. Протинаступом відзи-
скано село і часть ліса та взято кілька сот
бранців. Вечером пішло французьке військо
знов до наступу, який довів до досі триваю-
чих боїв за Бомон. Між долиною Мози і го-
стинцем з Бомон до Вашровіль не повели ся
усі французські наступи.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварсько-
го: На північний захід від Якобштату Росіяни
опустили кілька становищ на півд. березі Дви-
ни, ми обсадили. Коло Баранович та на півд.
захід від Ліска поновив ся огонь разом з на-
шими успішними вивідними наступами. Коло
Гусятина наша артилерія розбила російську
пробу наступу.

Фронт кн. Йосифа: Німецькі війська
видерли Румунам приступом кілька становищ
на горбах на півн. захід від Совей. Завзяті про-
тинаступи неприятеля не вдали ся серед його
великих втрат.

В області Макензена і на балканських
фронти не було ніяких важніших подій.

НА ПОДІЛЮ.

Львів 26 серпня 1917.

З Поділля одержали ми від особи вповні
достовірної лист із зображенням відносин у сій
частині нашої землі. Оповідає наш муж довіря
речи по части відрадні, тай менше відрадні. Пу-
бликуємо одні і другі — з свідомістю, що най-
краще сповняє свій горожанський обов'язок не
тільки той, хто віддає позову і признание лю-
дям і річам, які заслугоують на признание, а й
рівно той, хто допомагає усунути явища недо-
ладні.

Великодушна постанова цісаря—читаємо в
листі—заощадити нещасному населенню увільне-
ного Поділля бодай в частині тих страшних тер-
пінь і кривд, які приносить зі собою війна, від-
чули ми також і в околицях при фронті, — пе-
редовсім у формі загальних приказів усіх ви-
сших команд, щоби військо поводити ся з насе-
ленем людяно та уникало надзвичайних, а військові
суди, щоби предклали пенсії смерті перед
виконанням найвищої команди до затвердження.
Приказів противних: що війна — мовляв — ро-
бити населенню кривди і до тепер ніколи не бу-
ло, а мимо того ціле море сльоз проляло ся з
причини самоволі різних органів, тому і тепе-
рішні загальні прикази — на жаль — не багато
помагають. Щоби традиційну систему змінити,
треба завести деякі зміни в самій дотичній вій-
ськовій організації.

Тепер приміром про волю Монарха, ви-
словлену в найвищій приказі нічогісько
не знає само населення, о якого охорону
ходить. Дотичні прикази повинні отже бути опо-
віщені в українській мові самому населенню по
селах і містах. Далі населення не знає куди, до
кого удати ся зі скаргою в разі заподіяної крив-
ди. Поминувши неспівісність наших людей супро-
ти військових властей взагалі—навіть найсмілі-
ші тут безрадіні бо в дійсності не знати, яка
власть є компетентна такі справи полагоджува-
ти і звичайно кожний каже, що се до него не
належить, тай відсилає до другого. Другий ро-
бить то само і покривджений селянин чи його
жінка вертає в плачем до хати, тай з резигна-
цією каже:

— Нехай вже все беруть, коби лиш душу
живу лишили!

Повинен отже при кожній дивізії бути рі-
шучо один офіцер як посередник між
військовими властями і населенням, який говори-
в би мовою населення і з одної сторони посеред-
ничив би при всякого рода реквізиціях і інших
воєнних чинностях населення, а відтак при вся-
кого рода зажаленнях населення з причини наду-
жить зі сторони війська Назвище і мешканці та-
кого офіцера повинні бути на області даної
дивізії оповіщено населенню. Таким офіцером у
східній Галичині повинен бути Українець.

Як того всего не буде, то хочби і найліп-
ші наміри найвищих команд остануть лиш на
мірамі.

А діють ся дійсно важкі річи на Поділлю.
Зелізниця ще не всюди доходить, отже довіз
живності і паші дуже утруднений, тому ціла
армія живе з населення. Населення дуже огірчене
і потім не дивниця, що влади говорять про „не-
прихильне“ відношене населення до армії. Тут
Треба рішучо і скоро зарадних мір. Населення,
яке привикло до достатків, не так легко при-
викне до голоду, котрий йому грозить, а те все
разом готово мати і наслідки, яких собі легко
важати наші політики не повинні.

Другою пекучою справою, яку принесла
офензива, є доля евакуованих здовж
Збруча. Ними ніхто не опікуєт ся. Хліб їх мар-
но пропадає на поли і вони безрадіні чекають—
зими і голоду.

На окреме обговорене заслугоє також спра-
ва Українського Легіону взагалі і то також в
зв'язи з офензивою. Увільнені повіти можуть
дати тисячі нових добровольців. З другої сто-
рони політична сторона Легіону стає з огляду
на події за кордоном, виринати щораз вираз-

ніше і влади починають на нас з того боку
дивити ся. На наше нещасте як раз в таку по-
ру нема у нас ні одної людини, яка розуміла
би вагу справи—противно є всі дані до як най-
далше ідучих компромісів. Команди Легіону
нема—а на таким ґрунті легко родять ся дівачь-
кі амбіції „відіграти роль“ в легіоні і бути „вож-
дом“ Українського Легіону.

Поворот митрополита Шептицького.

ВІДЕНЬ 25. серпня (прив. тел.). Митропо-
лит Шептицький прибуває до Відня в неділю
1/8 рано і висяде на західнім дворці, де відбу-
деть ся сьвяточне привитане.

ВІДЕНЬ 25 серпня (Укр. бюро). Коли із
Швейцарії прийшла відомість, що митрополит
поки що понехав свою подорож до Риму, ста-
ла знов актуальною справа його повороту до
краю. Тому гр. кат епископ Перемиський д-р Ко-
циловський звернув ся до гр. Тишкевича в Льо-
занні, у якого перебував митрополит, з телегра-
фічним запитом, що задумує митрополит те-
пер робити. На те відповів сам митрополит, що
він приїде небагом до Відня.

Гр. Андрій Шептицький, якому від Ін-
брука віддано до розпорядимости окремий ві-
сальоновий, прибуває в неділю о год. 7:25 рано
на віденський західний дворець. В дворцкм са-
льоні дворця уладять йому віденські Українці
сьвяточне принятє, на яке будуть запрошені дер-
жавні найвищі уряди. Повітні промови виго-
лосять пп.: посол д-р Евген Олесницький, Ю-
лій Романчук і радник висшого суду кр. Ясе-
ницький.

Після привитання митрополит удасть ся
до церкви св. Варвари де відправить Службу
Божу і поблагословить вірних. Особливий слу-
чає, що день приїзду сходиться з 25-тнім
ювілеєм священства митрополита.

Відомий у віденських кругах різьбар Тере-
щук зладив з нагоди приїзду митрополита пля-
кету, виконану з золота, яка буде вручена ми-
трополитови підчас привитання.

ВІДЕНЬ 27. серпня (Ткб). Понеділкові
днівники доносять, що митрополит гр. Шеп-
тицький прибув вчера рано до Відня. На заліз-
ничім дворці повитали його сьвяточно віденські
Українці, українські послы парламентарні, гр.
кат. духовенство і депутація У. С. С. Пос. Ро-
манчук радник висшого Суду краєвого Ясе-
ницький, пос. Олесницький і пос. Сінгалевич ви-
голосили довгі промови до митрополита, на які
він відповів глибоко зворушений. Генерал-майор
Павлюх вручив митрополитови золоту плякету,
виконану різьбарем Терещуком. Серед згуків
українського гимну всіх митрополит, обидува-
ний цвітами, в товаристві пос. Романчука і пе-
ремиського епископа Коциловського до само-
ходу і удав ся до церкви св. Варвари, де відпра-
вив богослуженє, на яким між иншими був при-
сутний управитель міністерства просвіти Ці-
клінський.

Державна конференція в Москві.

МОСКВА (Ткб). Керенський отворив кон-
ференцію державну привітною промовою. Сю
промову почав Керенський від заяви, що пра-
вительство покликало горожан до Москви не
на політичні дебати, тільки щоби ясно і отвер-
то сказати, чого потребує вітчизна і як дуже во-
на тепер терпить. Кожда проба — говорив Ке-
ренський — вихиснування конференції для атако-
вання революційної влади, яку виконує тимча-
сове правительство, буде здавлена огнем і мечем.

МОСКВА. (Ткб.) Обговорюючи в дальшій
часті своєї промови національні спра-
ви, Керенський заявив, що Тимч. Правитель-
ство всі обітницї додержить.

Домагання італійських соціалістів.

ЛЮГАНО (Ткб.) Соціально демократична фракція італійської палати послів постановила домагатися від правительства, щоби воно зараз скликало палату в цілі перепроведення дискусії над усіма проблемами внутрішньої і зовнішньої політики а також вислідів офензивної коаліції на різних фронтах. Видимим попертом того домагання є масові маніфестації, але цензура не дозволяє днямикам поміщувати звіти про ті маніфестації.

Републіканський рух у Греції.

АТЕНИ (Авс.) Палата послів радила над відповіддю на престольну промову. Посол Бусіос заявив, що не признає зміни на престолі. То ви кликало таку лють серед послів прихильників Венізелоса, що зіпхнули його з трибуни. Венізелос висказав жаль з причини тої події. Пос. Касондаріс заявив, що не мож вичеркнути Грецію з мапи Європи. Більшість прийняла на разі королівство, однак має право домагатися помочи републіканському ухви до побіди. У відповіді на промову Бусіоса заявив Венізелос, що революційний рух є єдиним способом вимусити на королеви признає волі народа. Ми мо сього правительство уважає своїм обовязком пробувати ще з королівством.

Послідні вісти про війну.

Відень, 27-го серпня 1917.

Італійський терен війни. Монте Сан Габріеле було вчора знов предметом неприятельських наступів. Герсйські оборонці відтерли 15 неприятельських приступів. 200 бранців дісталося в наші руки. Нині звертається на ту гору тяжкий огонь гармат і мінометів. Також на схід від Авци відперто 8 наступів піхоти. На високорівні Красу лише боротьби передних сторожів.

Східний терен війни. Німецькі війська здобули приступом неприятельські становища і взяли 110 бранців та здобули 4 скоростріли і 1 міномет. Між Серетом і Дністром відживав огонь артилерії. Також на Гусятин спрямували Росіяни сильний огонь артилерії усіх калібрів. Коли австро угерська артилерія отворила сильний огонь артилерії на неприятельські рови, ворожа артилерія зараз замовкла. Дальше на північ незначна боєва діяльність. На північній схід від Чернівців направлено позиції.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить дня 27. серпня вечером: У Фляндрії розбився є рано сильний англійський наступ на схід від Іперн. По полудни була сильна боротьба артилерії на північній схід від міста. Перед Верден в ранішних боротьбах остало Бомон у наших руках.

На російським фронті приступом здобуто важні становища на схід від Чернівців. До те пер здобуто звиш 1000 бранців і 6 гармат.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові. — число книжочки щадничої 4.000.

Дзвін Кирило.

Під 1606 р. згадують записки Братства про видаток 8 зл. п. „на відливане оловяної бляхи до поправи дзвіниці“. Вежа побудована тому 25 літ, погребувала напавок в покритю, яке від самого початку було оловяне. При нагоді поправок заложено нові шнурки до дзвонів та поправлено старі, ще не вовсім зужиті. Се коштувало поверх 40 грошів, як се дуже подрібно виказує книга видатків. В кілька літ по тім (в 1616 р.) подибуємо значнійшу позицію 20 зл. п., які виплачено за „поправу великого дзвона“. Записка не подає точнійше, яка се була поправка, але найімовірніше не ходило тут о сам дзвін, а радше о його горішню деревляну оправу, з якою Братство нераз мало клопоти.

Звичайна язва тодішних часів, часті огні, навістила в 1616 р. і корнійківську вежу. Стопився оловяний дах і згоріло руштоване даху, яке в 1617 р. заступлено зовсім новим. В 1632 р. зайшла потреба поправи великого дзвона, як про се згадує записка: „Двом теслям і ковалеві Стасеві з напаву великого дзвона, котрий вже лежав од чим боком, дав я в його на всьо го 8 зл. п. кресу і заліза.“

Та всі ті гравки були дрібничею в порівнянню з нешаєм, яке навістило вежу у пам'ятні роки облоги Львова Турками в 1672 р. Про се згадує записка: „Księdze plania cyjn-ij“: „Tenże (ворот) Lwów terrarum Russiae Decus circumcludendo oppressit, wielkimi machina-“

Митрополит Шептицький на авдієнції у цесаря.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Цесар прийняв нині на спеціальній авдієнції греко католицького митрополита зі Львова графа Шептицького.

Розправа проти Сухомлінова

ПЕТРОГРАД (П. А. Т. 24. серпня). Цілу лу нинішню розправу проти Сухомлінова і його жінки виповнило відчитане дуже довгого акту обжалованя, обнимаючого 100 сторінок битого письма. Бувший міністер війни обжалований о державну зраду і спроневеренє а його жінка о співучаст в тих злочинах. Обжаловані заявили, що не почувують ся до вини.

ПЕТРОГРАД (П. А. Т. 27. серпня). Генерал Янушкевич переслуханий в процесі Сухомлінова представив страшне положенє російської армії, яка нагло знайшла ся без муніції та крісів. Уже перед війною Росія ізва малої продукційної спосібности варстатів і фабрик та ізва браку грошей не могла витворювати потрібної кількості муніції в такій кількості як інші європейські держави, а з вибухом війни той стан ще погіршив ся. Сотки просьб о муніцію напливали до головної кватири, яка з свого боку натискала на Сухомлінова, щоби підвисив продукцію муніції і примінив приватні фабрики до виробу воєнного запотребованя. Міністер на всі телеграми відповідав успокоюючим тоном, але нічого не робив, щоби поправити відносини. Наслідки того були страшні. Жовніри гинули масами або уїкали в глибину краю, бо фізично неможливо було для них ставити опір неприятели. Німці, які добре знали, що Росіяни не мають чим стріляти, спроваджували часто своєю артилерією аж під самі російські становища та робили страшні спустошеня в російських рядах.

На звання Янушкевича запримітив Сухомлінов, що Німці 40 літ приготувляли ся до війни, а Росія в тій справі нічого не підприняла.

Товариш румунського міністра скарбу — злодій.

БЕРН (Ткб.) Російський співробітник бернського „Bund u“ доносить: Бувшого товариша румунського міністра скарбу і члена румунської палати послів Філеті, який перед занятєм Букарешту украв був 6½ мільона державних грошей та жив під фальшивим навином в Петрограді, російські власти видали румунським властям.

Картки на мило.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Міністр. розпорядженє запродажує картки на мило й управильное виріб і оборот милом, порешком до праня та матеріялами до праня і шурованя.

Український протест.

Проти святкованя на Україні роковин полтавської побіди.

Відень, 25 серпня 1917.

(Ф. К.) У „Кіев. Мысли“ читаємо: З нагоди святкованя частиною місцевого громадянства (обрусителів — Ф. К.) роковин полтавської битви, управа полтавської Української військової Громади на своїм зібраню в день роковин прийняла таку узвалу:

„Пощанувати повстанєм пам'ять Козаків Запорожців, представників працюючих мас тих часів, які під проводом кошового Гордієнка аложили під Полтавою свої голови за волю України у боротьбі з російським царизмом. Призначаючи історичну похибку тих кращих синів нашого народу, котрі думали оборонити волю України при помочи інших держав, ми одночасно найбільш рішучим способом протестуєм проти святкованя на нашій землі „полтавської побіди“ російського царизму, який пролив тоді на Україні море сліз і крови.“

Ухвала кінчить ся покликом, зверненим до не українських народностей, — не воскрешати, в ім'я братерства і згоди народів, кривавих тіней і подібними „св'ятами“ не обиджувати демократії України.

Постанови про поворот виселенців.

Віденська ц. к. Дирекція поліції оповіщує: Ц. к. міністерство внутрішніх справ рескриптом з д. б. серпня 1917 р. ч. 48 635 отворило отсі повіти для повороту виселенців:

Городок, Перемишль, Мостиска, Львів, Жовква, Рава руська, Долина, Сколе, Ліско з виїмком громад Балигород, Лютовиска і Устрики долішні, Турка з виїмком міста Турки, дальше всі громади сокальського повіту, положені на захід від Буга і замкнені доси для повороту громади повіту горлицького: Стражівку, Лужну, Незнаєву і Мшанку.

Визається всіх тих виселенців, які в хвили вибуху війни мешкали постійно в однім з вищелених повітів а не є невдібні до праці і не мають зарібків ні засобів до удержаня, щоби вернули до своїх давних осідків.

Для повороту до тих повітів обовязують отсі постанови:

I. Кождий виселенець із згаданих повітів, о скільки що до його особи не заходять перешкоди поліційні, одержить у дотичних властей: у Відні: в ц. к. Дирекції поліції, потрібний до подорожі паспорт, о скільки при тій подорожі мають бути переступлені границі тіснійшої воєнної області.

II. Особи, що побирають підмогу для виселенців одержать після повороту до сасго давного осідку ту підмогу ще через два місяці в своїм старостві, зглядно власти поліційній, за предложенєм потвердження, що вони доси таку підмогу побирали.

III. Особи, що побирають підмогу для виселенців, або особи зовсім убогі одержать полекшу безплатної їзди залізницею і безплатного перевозу свого майна на основі виставлено

від гребляного і корчемного цла висланців: Ставропії, що везли через Київщину в Україну на продаж олово із ушкодженої в 1672 р. вежі. Сі висланці мали закупити 80 сотнарів нової бляхи на покритє дзвіниці — „wiozą blachę starej kopuły, które sprzedawszy albo zamieniąwszy — z blachą na pobicie nowej kopuły, powracając, mają wolno być przepuszczeni na mostach i mytach groblowych, karczemnych...“ Нова бляха, як слідно із записок, була мідяна, а покрито нею в'язане, викичене ще в 1693 р., за що: „cieśom, co około bani na dzwonicy naprawiali, wiązanie robili, ze wszystkim, co opatrzyli, okło zapłaciło się t. 36 gr. 6...“

Турецька стрілянина мусіла надрушити також і великий дзвін. бо із книги п. з. „Rejestr Cassy Brackiej i Wydatków różnych na restaurację wierzka Dzwonicy Naszej Lwowski-j Miejskiej także i dzwonu wielkiego, z którego wielka szluta z brzegu wypadła, jak wiele kosztuje, obracając cne go in A. D m 1695 Die 9 Martii“ — довидаємо ся, що його напавка коштувала 291 зл. п. 50 гр. Ся сума, як на ті часи, була дуже значна, із чого належить вносити, що в тім році перелая великий дзвін, на що наводять також і замітка, що з криси відпав великий кусень. Сего рода шкоди у тих часах не мали би навіть інакше направити, як тільки через перелите і тому можна прийняти зовсім певно, що великий дзвін, заки його перелали в 1786 р., був перелитий перший раз багато літ перед тим, а саме в 1695 р.

В. Н.

mi i hucznym ustawicznym przez kilka n'edziel codziennie i nocnie s rzelaniem, podkopami, szurmami, Intra viscera samego miasta dobywając się, extremum prawie Satanae virus (sic!) suum efundendo, intrepidni jednak, nec mutantes ob ezeni ludzie w mieście tym Lwowie zostając, coelum suspicantes też, jako mogli resistebant.“ Се завзяте острілюване не могло оминути найвищої вежі в місті, яка вельми потерпіла. Однак на відбудову мусіла ждати повних 23 роки. На разі поправлено її тільки за час. Доперва на сесії в 17. мая 1695 р. рішило Братство направити дзвіницю і своє рішенє записало отсими словами: „Widząc i dobrze znając znaczną ruinę sławnej wieży Korkatowej która od nieprzjaciela krzyża św. podczas obsidum Porhy Otomński-j ustawicznym strzela niem z dział wojech jest skotłana i prawie ostate nia przegraża ruinę, której wcześniej obviando subseqatur maius detrimentum — z-szczęzając się przytkm osobliwszą łaską i klementą Najj śniej-zego Jana III. Pana Naszego Miłościwego, nam szczęśliwie panującego, który za suplikę naszą po korną na reparatję tejże Wieży z lasów swoich dzie dzicznych wyciąć rozkazał, ten mając znacznej łaski króla JGM. oczywisty pochop i dokument, te raz zgodny i nieodmienny, zapisujemy konsens, pozwalając wszyscy zgodnie i nieodmiennie, ażeby też wieży nową zacząć reparatję i podług Abrisu, wydanego przez P. Budowniczego JKMcі nam podanego wystawiać z-walamy u zalecamy...“

Щоби се рішенє перевести ділом, звернуло ся Братство до В. кор. підскарбника і до київського каштеляна з просьбою, щоби увільнили

го дирекцією поліції поручення на вільну їзду і вільний перевіз річий.

Безплатний поворот і перевіз річий і дальшу виплату підмог одержать виселенці лише під тим умовом, коли всі члени родини, які живуть разом, оскільки походять із наведених в горі повітів і були спільно приміщені, вернуть рівночасно і спільно домів, і коли найдалше в четвер дня 20 вересня 1917 р. розпочнуть подорож, або найдалше дня 27 вересня 1917 р. зголосять ся в старостві свого постійного осідку, що вернули домів.

Вертаючі виселенці мусять виказати ся, що були щеплені на віспу.

Ближші пояснення що до вільної їзди і вільного перевозу річий одержать виселенці в Дирекції поліції, в бюрі для виселенців.

Виселенці, які перед вибухом війни мешкали в одному з числених на вступі повітів а в означенім реченні не повинують ся сему вїзванню до повороту, тратять для пізнішого повороту право вільної їзди і вільного перевозу річий а крім того дальшу державну підмогу.

Отворене дальших повітів Галичини і Буковини для повороту виселенців буде в своїм часі оголошене.

Ограничене паперу.

ВІДЕНЬ. В наслідок малих припасів ротаційного паперу зарядив управитель міністерства торговлі, що ограничення вуживання дневниками ротаційного паперу визначені на серпень мають обовязувати і на місяць вересень.

Японські війська для Росії.

ПАРИЖ (Ткб.) „Jeune" доносить, що з Японією ведуть ся переговори про японську інтервенцію в Європі. Японське правительство здаєть ся, не опираєть ся в тій справі. Японія почуває себе що раз більше солідарною з державами на заході, з якими заключила союз.

Переговори про організацію польської держави.

Львів, 27. серпня 1917.

Німецькі дневники доносять, що будшого австро угорського амбасадора гр. Тарновського вислано до Стокгольму, щоби він там провадив переговори що-до організації польської держави. В його товаристві виїхав туди гр. Гадік, який доси віз переговори в польській справі між Віднем і Будапештом.

Херсон і румунська королівська родина.

ЛОНДОН (Ткб.) Креспондент „Times-a" доносить з Одесси, що роб-жовнірські ради в провінціальних містах оказують велику неохоту супроти плану прийняти румунську корол. родину і рум. правительство в одному з рос. провінціальних міст. Прихильники усіх революційних організацій в Херсоні заявили ся проти видачі міста до диспозиції рум. правительства. Роб. жовнірська рада в Петрограді й Одесі візвала роб. жовнірську раду в Херсоні, щоби заняла менше відпорне становище. Надіють ся, що таки буде можливе визначити Херсон на осідок румунських властей.

8-ого ВЕРЕСНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без вїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНА

Львів, 27 серпня 1917.

— З'їзд українських залізничників у Харкові. „Кієв. Мысль" повідомляє з Харкова: На з'їзді залізничників-Українців було присутних 300 представників від 200.000 Українців залізничників. Читане „Універсалу" вислухано стоячи. З'їзд по-

ділив ся на три комісії: для вияснення відносин українських залізничних організацій до загально-російського Залізничного Союзу, для скликання у Київі всеукраїнського залізничного з'їзду і для розроблення принципів і метод всеукраїнських залізничних організацій. Вибрано 10 делегатів на загально-російський з'їзд залізничників у Москві. Делегатам поручено йти рука в руку зі всіми залізничниками у справах професійних, а по плянам політичним — обстоювати автономію України. Постановлено по всіх залізницях України перевести слідууючу організацію: по всіх існуючих залізничних організаціях мають бути утворені українські фракції; на кожній залізничній творять ся паралельно з існуючими організаціями чисто українські курії — районні ради й рада делегатських з'їздів; українські організації користують ся всіми правами й привілеями, які мають інші організації. Для завершення всеукраїнської залізничної організації ухвалено скликати до Києва всеукраїнський з'їзд залізничників для переведення в жите постанов з'їзду. Для зносив в міністерством комунікацій вибрано бюро, місцем побуту якого визначено Київ. З'їзд висловив ся проти поділу українських залізниць на дві часті. — (Ф. К.)

— Обмежене залізничного руху. Міністерство залізниць наміряє загати обмеження руху поїздів з огляду на нестачу вугля. При заведенню обмеженого руху можна би заощадити місячно 200.000 метричних сотнарів вугля і дати їх до розпорядимости населенню. В случаю таких обмежень задержано би на головних лініях, а саме між: Віднем і Німеччиною, Угорщиною, Галичиною, крім альянськими і судетськими одну, а найвище дві пари поїздів. Поза тим рух на більше віддалене був би обмежений до од-бох поїздів.

— Українські марки. Українське пресове бюро в Львові доносить з Києва: Небагом Українці будуть мати свої листові марки. Як виконане буде дуже гарне; по середині буде напис українська: „На український національний фонд". Поки що ті марки буде наділяти ся біля російських, а дохід з них буде виключно служити збільшенню українського національного фонду.

— Виплата належностей за евіденційні коні. Урядово оповіщено: Управленні до побору належностей за евіденційні коні, доставлені для війська ще в році 1914 з повітів недавно відзисканих, повинні в цілі уникання виплати тих належностей предклатати, чим скорше поданем без стемпля безпосередно до краєві Дирекції скарбу в Бялій сині евіденційні картки, вручені поборовсю комісією або касові потвердження, видані податковим урядом в місце там зложені евіденційних карт. В поданнях належить подати докладний теперішній адрес управненого. Коли управненні є несприятні а виплати належностей домагали ся будуть члени їх родин, повинні до подань долучати повновласти, засмотрені підписами управнених, нотаріально або судово легалізованими, згідно бодай звершеною військовою командою несприятного удостовереними, або судові ухвали курателлярні управління до підняття належностей. Коли віддасть коня відступив належність, має особа, уважаюча ся тепер за управнену, долучувати також документи, вказуючі своє управнене. Виплату буде заряджувати ся з цілим поспіхом в міру, як се буде можливо, через поштову Касу ошадности грошевиими листами або також асигнатами в податкових урядах. Виказуєм свою ідентичність або предкладаючим наведені документи, будеть ся крім сего виплачувати належності готівкою в Бялій.

— Рада надзираюча і Дирекція Товариства взаїмного кредиту „Хлопський Союз" в Калуші повідомляють, що „Хлопський Союз" значне на ново своє урядоване від 1. вересня 1917 в домі д-ра Івана Курівця при вул. Салінарній. Години урядові від год. 9. рано до 2. пополудни. — За Раду надзираючу сов. о. Володимир Петрушевич. За Дирекцію д-р Іван Куровець, о. Нікола Янович. 157 1—2

— Вписи хлопців і дівчат до першої, другої і третьої класи народної школи імени кн. Льва у Львові на Личакові вул. Клушинська ч. 5 (бічна, вул. Личаківської між вул. Гловінського і Гавзнера) будуть відбувати ся в днях: 28., 29., 30., 31. серпня і 1. вересня 1917 р. в школі при вул. Клушинській ч. 5 (перший поверх), кожного дня від години 9—12 перед полуднем і від год. 4—7 по полудни. Українці! Пам'ятайте на се, що Вашим святом і народним обовязком є, посилати лише до своєї рідної, до української школи. Лиш в рідній школі наша будучність! Лиш своя рідна школа дасть Вашим дітям як найліпше виховане і найліпшу науку. — Управа школи.

— Вписи на однорічний, торговельний курс жіночий Мечислава Хрестофа, проф. ц. к. Академії торговельної у Львові, вул. Коперника ч. 21. П. п., зачинають ся по вакаціях 28. серпня і будуть в міру вільного місця до 3. вересня. Р.к. шкільний розпочнеть ся 3. вересня богослу-

женем в костелі оо. Єзуїтів. Чесне 10 К. Х. Звіт шкільний і проспект можна дістати в канцелярії заведення шоденно від год. 10—12 перед пол. і від 4—6 попол. з вїмком неділь і свят, почавши від 24. серпня. 143 3—4

— Надане шляхотства. Цісар надав полевому маршало-поручникови Маркилову Лаврівському, командантові одної дивізії піхоти, шляхотство з увільненем від такси.

— Спростоване. В ч. 194 при справозданню гімназії в Гмінді зайшла помилка в тім, що у-правителем курсів був о. Микола Конрад, а не о. д-р Конрад.

— Відзначене. О. Михайло Юзвяк, курат полевий 51. полку ополченя краєв., відзначений духовним хрестом заслуги на біло червоній стязці з мечами, за хоробре і повне пожертвованя поведене перед ворогом.

Нові книжки і видання.

Др М. Лозинський, Іван Франко. Вид. „Союзу визв. України". Відень 1917, ст. 52, ціна 1 кор.

Він же, Михайло Павлик. Те саме вид. Відень, 1917, ст. 23, ц. 40 сот.

Легко і прозоро написані житєписні на-черки, котрі р-до поручаємо ширшим кругам нашої громади. До кожної біографії додано портрет.

Український православний календар для Волині на звичайний рік 1917. коштом і заводом Комісаріату Укр. Січ. Стрільців у Володимирі Вол. Ст. 50, ц. 1 кор.

Коротенький календар для нарооу. Містить пару статей: 1) Найважніші річі з укр. історії, 2) Старі городи на Волині, 3) Укр. Січові Стрільці, 4) Про рідну мову і рідну школу, 5) Найважніші приписи (для населення окупційних областей) і 6) Товариство „Просвіта". Вкінці вірш Франка „Не пора".

Календар сей виходить аж тепер з нева-лежних від видавців причин. Цензура гримала його аж до липня в своїх пазурах. Про зміст, очевидно, не можна багато розводити ся. Вдарєє тільки брак статей про „Союз визв. України", котрий чейже щось більше зробив для Волині, аби згадувати його принагідно в статі про Стрільців. Варто-б взагалі було більше сказати про українські організації.

Записки Наукового Товариства імени Шевченка. Том СХІХ—СХХ. Львів, 1917, ст. 365. Показний том присвячений в цілости великому Кобзареві і містить девять більших і менших статей і розвідок про нього. Збірник мав вийти в ювілейнім 1914 році, але через воєнні об-стави появиляеть ся аж тепер, що очевидно не зменшає його вартости. Зподіваючи ся виедов-зі присвятити сій просторій книзі ширшу оцін-ку, подаємо тимчасом зміст: 1) І. Стещенко: Жи-те і твори Шевченка; 2) К. Широцький: Доку-менти про Шевченка з архива Спб. Академії Художеств; 3) М. Яшовський: Спожин про Шевченка 1959 р.; 4) Д. Лукіянович: Культ Шевчен-ка на Буковині; 5) І. Брик: Шевченкова поема „Іван Гус"; 6) Я. Гординський: Шевченко і Кра-їнський; 7) В. Щурат: Основи Шевченкових звязків з Поляками; 8) І. Франко: Шевченкова „Марія"; 9) С. Чілінгіров: Шевченко по болгар-ськи.

ПОМЕРЛИ.

Зиновія Восоловська, вдила по бл. п. Оме-лянї, гр. кат. пароху в Озерянах коло Бучача, умерла 23 серпня в Станиславові осиротивши четверо дітей, з яких найстарший як УСС. під-сю пору є в російській неволи.

Сяня Коритовська, одинока донька Ірини і Тараса Коритовських, померла 23 серпня в Ка-луші.

Іполит Левицький, ур. в 1843 р., народ-ний учитель, опісля управитель школи в Пістїни пов. Косів. Покійний належав до найкрас-ших сил нашого народного учительства, був одним з тих педагогів старшої генерації, що то серцем і душею рвались в народ, за що не раз прийшлось йому опісля відпокутувати. Коли ц. к. краєва шкільна Рада почала польонізувати народне шкільництво, заводячи всюди поль-ську мову, покійний Іполит Левицький не до-зволів на те в своїй школі. За те шкільний інспектор Барановський переносив його в дис-циплінарній дорозі по найгірших посадах, де він стратив здоров'я та наслідком того мусів іти на емеритуру за 52 кор. місячно. Процес-іза того з шк. Радою на ніщо не здає ся. Покійний, як горячий український патріот, бу-дучи вже емеритом, брав дальшу визначну участь в громадському життю і так само в па-тріотичнім українським дусі виховав свої діти. Помер в часі російської інвазії у дочки в Вер-біжї під Коломиєю дня 3. червня 1917. Лишив

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто потт. шадн. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
цілорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1-50.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Одн. примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 28. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Коло Совеї треба було опустити здобутий горб супроти наступу переважаючих сил. В області армії ген. полк. Крітека австро угорські і німецькі полки вдерли Росіянам по звязатій боротьбі село Боян і становища на Должку. Взято звиш 1000 бранців, 6 гармат і багато скорострілів.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Італійці, одержавши нові сили, роблять, що можуть на високорівні Байнзіцца Гайлігенгайт, щоби розширити здобутки на початку одинадцяті битви над Сочею великими жертвами області. Майже на всіх частях сього фронту наступав неприятель на наші війська. В звязатій боротьбі на ручні гранати і багнети змірила ся незломана по 10 днівній битві відторність наших війовників з італ. перевагою. Хоробрі оборонці вийшли побідно на цілій лінії. Неприятеля всюди викинено, а в деяких місцях утік він в цілковитій розпачі. Різном на схід від Горичі не удав ся Італійцям значними силами підпринятий наступ. В області Штільфсернох наше підприємство виконане серед значних труднощів гірського терену повело ся цілком. Цісарські стрільці зловили несподівано серед ледів і снігів італійський постерунок і вернули з 2 офіцерами і 20 Альпініями як бранцями та 1 скорострілом і рефлексором.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 28 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

У Фляндрії не здав ся нині рано сильний англ. наступ, при чім ворог потерпів втрати. По полудні розпочав ся найсильніший ураганний огонь на простір між Лангенмарк і залізничною лінією з Руер до Іперн. Спільно з численними автомобілями панцирними і літаючими низько літаками виступила англ. піхота до приступу. Наші війська відкинули ворога, котрий вводячи щораз нові резерви, хотів дати своєму наступови сили тривкого напору. По новім зрості огня прийшов вечером другий одностайний наступ. З виїмком малого заглублення на півн. захід від Франценсберг удержали ми всі без виїмку наші становища. Англіїці потерпіли тяжке поразення. На захід від Кателе не вдали ся нові наступи Французів.

Під Верденом цілий день була діяльність боєва незначна по завершенню бою за відбите нами село Бомон. Вечером артил. боротьба по обох сторонах Мози зросла знов до великої завзятости.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварського: Від Двини до Дністра була боєва діяльність в небогатих місцях. На півн. березі Прута союзні полки приступом здобули сильно укріплене російське становище на Должку і село Боян. По звязатій боротьбі зломано вечером завзятий опір Росіянам на горбах на півн. схід від Должка. Ми взяли звиш 1000 бранців, 6 гармат і багато скорострілів. Втрати ворога, котрого відкинено за відтинок Рокітні, дуже тяжкі.

Фронт архик. Йосифа: На північ від Совеї в долині Шушіти ворожий наступ, виконаний переважаючими силами, зіпхнув наші обезпечуючі відділи із здобутих недавно становищ.

Фронт Макензена: На кількох місцях оживлена діяльність артилерії.

Фронт Македонський: Між Пресбою і Дойраном кількакратно відживав огонь. На захід від Вардара коло Люмини болгарські пости відперли наступаючі ворожі відділи.

Львів, 28. серпня 1917.

Останні вісті з української держави говорять про нову кризу в українсько-російських відносинах, як також про викликану сею кризою кризу в українським правительстві.

На основі цих вістей на кризу зложили ся отсі моменти:

Перше все означене російським тимчасовим правительством границь території, на якій має творити ся українська державність. Справді: чому тільки 5 українських губерній (київська, волинська, подільська, чернігівська і полтавська, разом 267.000 кв. км. простору і 18,720.000 населення) має творити українську державу? Чому губернії: харківська, катеринославська і херсонська (разом 188.000 кв. км. простору і 9,760.009 населення) не ввійшли в д-разу в область творення української держави і мають як заявляти через земства свою волю? Чому цілий ряд пограничних губерній, які царське правительтво утворило не на основі етнографічних границь, не розділено тепер відразу на етнографічній основі, приділюючи їх українські частини до української держави? Се була-би щира, чесна і тривка угода між Україною й Росією. За те постановою тимчасового російського правительства призначити для творення української держави тільки 5 українських губерній, а за решту української території оставити отвергою боротьбу між Україною й Росією (боротьбу поки що в формі агітації за і проти прилучення до території української держави). — така постанова не могла дати тривкої основи до українсько-російського порозуміння що до границь між Україною й Росією.

Дальшою причиною кризи є означене складу і компетенції українського правительства російським тимчасовим правительством. На основі ухвали Української Центральної Ради Генеральний Секретаріат України мав складатися з 14 членів, — російське тимчасове правительтво означило його склад на 9 членів. А що до компетенції українського правительства — Українська Центральна Рада стверджує в цілому рішучо, що інструкції російського тимчасового правительства противлять ся порозумінню між сим правительством і Українською Центральною Радою; значить, російське тимчасове правительство допустило ся просто частинного зломання заключеної угоди. Тому Українська Центральна Рада не прийняла згададої інструкції, тільки поручила Генеральному Секретаріатови виробити нову інструкцію, яка була-би предложена російському тимчасовому правительству до затвердження.

Висловом відношення української Центральної Ради до Росії є також її рішене не брати участі в російським державнім конгресі, який саме тепер відбуваєть ся в Москві. Думаємо, що в основу сього рішення лягла принципіальна державно-правна думка: що Україна не є звичайною частю російської держави, тільки окремою державною одиницею, і тому не Україна має йти до Петрограду чи Москви для обговорення спільних справ, тільки спільне правительство має прийти до Києва. Так Будапешт береже своєї самостійности супроти Відня.

Ся криза між українським і російським правительством викликала також кризу в українським правительстві. Українські соціальні демократи і національні меншости в Українській Центральної Раді, які виявили більш компромісовий супроти російського тимчасового правительства настрої, показали ся в меншости Секретаріату, соціальний демократ Винниченко, витягнув консеквенцію і зголосив свою димісію. Як полагоджено сю внутрішню кризу, себто який новий склад Генерального Секретаріату, про се ще не маємо вістей. Та можна мати певність, що Українська Центральна Рада є організацією такою сильною, що почуте відповідальности всіх українських партій, — які входять в її склад, є таке велике, що сю внутрішню кризу перемаже вона щасливо, без шкоди для справи творення української держави.

Взагалі ж весь зміст кризи може бути тільки доказом, що Українська Центральна Рада почуваєть ся досить сильною, щоби від самого початку творення української держави обстоювати в цілій повноті права України перед очевидним змаганем тимчасового російського правительства ставити творенню української держави всякі можливі перешкоди і спинювати процес сього творення. Так, Українська Центральна Рада почуває свою силу і тому так рішуче виступає проти тих змагань російського тимчасового правительства.

Відзначення митрополита.

ВІДЕНЬ (Ткб.) „Die Zeit“ доносить, що цісар надав митрополитови Шептицькому великий хрест ордену Леопольда.

Гр. Шептицький був сьогодні на послуханню у матери цісаря арх. Марії Йосифи.

„Послідна надія вратувати державу“.

МОСКВА (Ткб.). „Новое Время“ вітає московську конференцію як последню надію вратування держави. Дієвник сей представляє образ страшного положення, в яким остає держава, вказує на події на російським фронті, на повстанні у Фінляндії, на заяву Винниченка, на обставину, що у фінляндській раді центральній засідають чотири прихильники Німеччини. „Новое Время“ кінчить словами: „Держава представляє страшний образ розпаду“.

МОСКВА (Ткб.) 27. серпня. Начальний командант Корнілов прибув по полудні до Москви, де його вітає начальник міста та ряд особистостей військових і цивільних, між иншими аташе Cailloux. На промову начальника міста і посла Родічева відповів Корнілов, що почуваєть ся щасливим, що може подати армії до відома, що в Москві кличем не є інтернаціоналізм але охорона втчини і війна аж до побідного закінчення. Велика товпа народу зробила Корнілову ентузіастичну овацію.

В московській конференції бере участь 2500 делегатів, між ними: 488 членів думи, 110 представників селян, 229 представників роб. жовн. рад з цілої Росії, 147 делегатів городських репрезентацій союзу земств і городів, 150 представників промислових союзів і банків, 313 предст. стоваришень, 176 предст. заводських союзів. Народи конференції розпочнуть ся завтра. Речинець нарад конференції буде продовжний, щоби усі, записані в числі 90, бесідники могли прийти до слова.

ЛЬОДОН. „Times“ доносить: Промова Керенського на московській конференції викликала велике розчароване. Думають, що Керенський занедбав знамениту нагоду викликати сильне вражене на тих, що справді відчували по російськи. Конференція відбуваєть ся в малій і наслідком того переповнений театральний салі. Підчас промови Керенського тільки тут і там відзивали ся оплески. Раз тільки показав ся ентузіазм, коли Керенський сказав, говорячи про Фінляндію, що не стерпить сепаратизму.

Перед конференцією московська роб. жовн. рада заявила ся 346 голосами проти 304 проти всяких демонстраційних страйків та проти всякого занепокоювання нарад конференції. Жовнірі мають намір поперти більшість, але мимо того скрайні живла бажали би унеможливити конференцію, подібно як у Петрограді. Городські залізничні, арсенал, прядільні і фабрики здержали працю. Навіть кельнери в ресторанах застрайкували. Після пізніх звітів страйк скінчив ся.

ПЕТРОГРАД (ПТА). На засіданню моск. конференції посол до першої думи Жабоков заявив іменем послів до тої думи, що край бажав відвернути на бік всякі партійні махінації

ПРАВДИВІ
ЛІТУРГІЧНІ
ПРИРОДНІ**ВИНА**Самороднер
Самороднер старийK 6-70
K 7-50за 1 л. льоко Стрий
можна вже замовляти
- в посередництво -**Народної Торговлі Львів**Половина
належитости
при замовленю
решта побране. XIX

коли би галицький сойм ділав на шкоду держави, то він тратить свої права; 6) мовою зносин галицьких властей в центральним правительством є німецька мова; 7) Українці і Німці в Галичині одержать відповідне число мандатів, їх язикові, національні, культурні і господарські домагання будуть відповідно забезпечені; 8) місто Бяла і околиця мають бути вилучені в Галичині і прилучені до Шлезка, як німецького коронного краю.

8-ого ВЕРЕСНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмки всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ

Львів, 28 серпня 1917.

— Українська виділова школа у Львові. В справі української виділової школи у Львові подає отрим до відома управа народної школи ім. М. Шашкевича слідуючий розпорядок п. к. шкільної окружної Ради в дати 28. серпня 1917 ч. 3910. „Вп. пан президент міста Львова дозволив на оголошене вислів до першої виділової класи мужеської і жіночої в отім шкільнім році.“ Так отже на основі сего рішення відчиняється з початком отсего шкільного року перші дві публичні українські виділові школи у Львові, в яких наша молодь буде мотти побирати науку в рідній мові. Ся подія повинна вважатися безперечно на збільшеня фреквенції передовсім в сій школі, тим більше, що відкрите виділових клас повинно залежати від приписаного шкільним законом числа молодіжи (по 30 дітей до кожної класи). Істнуванє і розвиток нових шкіл будуть отже, зависимі від самої української суспільности.

— Під увагу осередним державам. Читаємо у віденським „Вістнику Союзу Визволення України“ з 26 с. м.: Домагаючи ся від центрального російського правительства чим скоршого закінчення війни, навіть проти волі союзників, Українці разом з тим постановили за всяку ціну боронити свій край від наступу військ осередних держав. Міністер президент вільної, автономної тепер України Винниченко, явивши ся на всеукраїнським робітничим з'їзді, так пояснив се порішене боронити Україну: „Ранійш ми — говорив Винниченко — не були дуже схильні до оборони, говорили, що не треба наступати, але тепер постановили боронитись активно. Коли Німці дійдуть до Києва, то се буде кінець війни, але який кінець? Україна розпадеться на правобережну й лівобережну. В занятій не приятелем часті польські аграрії не дадуть ні республіканського ладу, ні землі народові. Дякуючи необхідна активна оборона краю“.

— „Свободи“ ч. 34 з 25 с. р. приносить чимало інтересного і для читачів тої популярної часописі потрібного матеріалу. Між иншим замітні статі: про нові події на Україні, про воєнні чинитиби і винагороду за них п. Володимира Целевича і про потребу фахових студій ремісничих, промислових і торговельних. З огляду на вагу інформацій про винагороду за воєнні чинитиби, серед яких подані також взори відповідних подань, згадане число „Свободи“ повинно бути масово поширене серед ншого селянства особливо у відбитих областях. Слідуюче число сєї популярної часописі принесе статю проф. Грушевського про будучий лад автономної України.

— Знесене військових судів для цивільних осіб. Урядово пишуть: Наслідком ухвали Палати послів з 6. червня с. р. втратили правну силу цісарські розпорядки про військове судівництво. Найвищий трибунал займав ся справою, що має ся стати зі слідствами, які ведуть на основі тих розпорядків військові суди, і оріє, що слідства, розпочаті у військових судах на основі цісарських розпорядків з 25. червня і з 4. листопада 1914 р., а які ще не покінчені, мають перейти знов під компетенцію цивільних судів карних.

— Рада надзираюча і Дирекція Товариства взаємного кредиту „Хлопський Союз“ в Калуші повідомляють, що „Хлопський Союз“ значне на

ново своє урядованє від 1. вересня 1917 в домі д-ра Івана Курівця при вул. Салінарній. Години урядові від год. 9. рано до 2. пополудни. — За Раду надзираючу сов. о. Володимир Петрушевич. За Дирекцію д-р Іван Куровець, о. Никола Янович.

— Відзначеня. Придїлений до І. Д. (російсько румунський фронт) січовий стрілець десятник, одн. охотн. п. Федір Турчин відзначений срібною медаллю хоробрости II. кл. 6 се перше відзначене в сій дивізії. — Д-р Іван Бартошевський, довголітній професор ватирського богослов'я в львівських ц. к. університеті, отримав ордер залізної корони III. класи.

Неволя і освободженє.

Стрий, 20. серпня 1917.

Мене і моїх товаришів зі Стрия (інж. Левандовського, інсп. поліції Райфа, вахмістра пол. Римара, властителей реальности Шіффа і Шорра), арештовано дня 14 мая 1915 і етапами завезено до Львова, уміщено в Бригідках, а дня 28 мая гнане нас пхотою до Лашок, де нас всаджено як оселдів до товарних вагонів і вивезено до Берестя Литовського. Там сиділи ми в тюрмі wraz з засудженими злочинцями 6 неділь, а потім перевезено нас стрийських заложників до Києва, а ввартських (дир. Прийм., д-ра Боцюркова, о. Кап. Чайківського і инших) до Полтави Заложники в Самбора (ради. суду Гарасимович, д-р Бігальтс, д-р Бравн і инші, лишили ся ще в Бересті Литовським.

Заложники зі Львова і місцевостий на схід від Стрия і Яасрова, арештовані в місяць, а то й в півтора місяця по нм, були щасливіші від нас, бо їх везено просто в Київ з малими відпочинками по тюрмах. по дорозі, аж в Києві мусіли вже сидіти в тюрмах. Найщасливіші були заложники зі Львова бо ті зовсім в тюрмах не сиділи, по приїзді в Київ забрали їх до сего арештного дєму польський комітет. В-Київі посаджено нас в арештах поліційних в різних поліційних „участках“. Арешт в бібіковським участку, в яким нас стрийських посаджено і тримано 2 місяці, був без порівняня тяжчий, як властива тюрма. В арештах їсти нам не давали, а в плачували щоденно по 11 копійок; за ті гроші можна собі було купувати рано і вечером через городового (поліція) в міста всякого „продовольствія“, при чім зазначую, що рос. фунт (40 дека) чорного хліба коштував 5 коп., білого 6 коп., булки 7, 8 і 9 коп.

В Києві вишукували нас по арештах і тюрмах члени комітетів українського (Комітет Юга Росії), польського і жидівського і передавали нам цукор, гербату, хліб, дещо з виробів масарських і біле. — Коли командант „Юго-западного фронта“ видав розпорядженє, що заложники можуть бути освободжені з арештів за порукую тамошних горожан, комітети вишукували відповідних людей, ті підписували ся в поліції як наші ручителі і нас повели освободжувати. Ми були і далше під надзором поліції, мусіли що дня зголошувати ся в поліції.

Коли я вийшов на волю в полівні вересня 1915 р. майже всі були вже свободні. з виїмкою самбірських, яких перевезено у Бересте Литовське значно пізнійше, посаджено в губернську тюрму і тут про них забуто; освободжено їх в другій половині жовтня.

Біднійші з нас, що не мали з собою грошей ані значніших замог, помістили ся в домах, комітетами для нас пригатовлених, а инші наймали собі приватні мешканя. Львівські заложники мали і мають доси значну запомогу з каси міста Львова вивезеної до Києва — по 120 руб. місячно. Заступство консуляту американського, а тепер данського виплачувало нам з початку по 15 руб. а потім по 10 р. місячно.

Деякі в нас вишукували собі роботу, професори лекції, селяни добре платну роботу фізичну, як рубанє дров, роботу сокирою, то що.

Ще в осени 1915 р. вислано жидів заложників до Новгорода (в Києві остали лиш самбірські і деякі львівські). Коли настала в Росії свобода, обіщано нам, що нас як взагалі всіх арештованих і вивезених пустять до дому, та відтак показало ся, що нас таки пустити не хотять. Натомість люди повивожені в Сибір могли вергати в європейську Росію, в Україну, а навіть в окуповану російською армією часть Галичини.

Так почали за спеціальним дозволом нового комісара (губернатора) для Галичини і Буковини Дорошенка і за пропуском видаваним штабом київського воєнного округу а то і без того виїздити в окуповану часть Галичини переважно люди, які в тій часті жили а навіть і такі, що їх житла були по австрійській стороні,

сі останні в наші, що може їм пощастись ся якимсь способом дістати ся до своїх.

До сих належав і я; дня 7. липня 1917 виїхав я з Києва, 8 липня вечером приїхав в Тернопіль, перебув тут 3 дни, а відтак удав ся я залізницею до Копичинець, а звідси трохи на машині, трохи піхотою добив ся до Іванкова в борщівським повіті, поселив ся у свого брата, тамошного господаря Івана Гарасимова і там дочекав ся пересуненя лінії боевої аж на Збруч — себто освободженя з неволі. До Стрия прибув я дня 14. серпня 1917 р.

Коли я виїздив у Київ дня 7. серпня 1917 року, жили тоді і лишили ся в домі укр. комітету отсі заложники: пп. Іван Вертопорох з Сільця, д-р Евген Гришак з Синькова, Андрій Балтарович з Глинян, Мартин Дибайло, Григорій Семенюк і Михайло Лисовид з Радехова (сей послідний на кілька днів перед тим вийхав на село десь в житомирський повіт), Микола Левандовський, Григорій Римар зі Стрия, Степан Галай і Юліан Дуліба з Полтав, Климент Олійника Гануґина, Іван Мудрик і Михайло Харків з Добровора, Стефан Цахух і Михайло Филиппів із Стрентова, Петро Пахлюк з Виткова, Кіндрат Казанівський з Нивиць, Йосиф Галушак з Тетевич, Іван Журбида з Подолова, Іван Вілюра із Стоянова, Григорій Малиник в Чаниша, Кость Петришин з Цаблово, Ілля Романчук з Безуєва, Степан Продзвон, Евген Вайнаровський, Тома Ковальський з Бавра, Андрій Мостенський і Дмитро Журавель з Пеленського, Стефан Батюк із Стоянова, Василь Душенчук і Данило Роговський із Зборова, Атанас Скобельський з Золочева і отсі арештовані і евакуовані: Іван Лесючок зі Стеятиня, Василь Савчин з повіту Долина, Алексій Тонік з Борислава, Михайло Турок і Стефан Турок з Глинян. Крім названих, живуть в Києві наші виджені люди будьто заложники, бугато значні арештовані в приватних, через себе облучуваних кватирах, бо займисть погари, які дають їм такий дохід, що можуть собі на се дозволити.

Згадаю тут лише людей, з якими я бдивше жив, от як пп.: д-р Андрій Кос з Калуші, Роман Сосновський і Н. Бяньковський зі Львова, Михайло Мельничук з Крилоса, о. Шпанюк зі Львова, о. Цегельський з Камірки, о. Зикевич, о. Постригач, Іван Лисенко з Любінця, Іван Гарасимович з Самбора і инші.

Пп. Балтаровичеві з Глинян, Гарасимовичеві з Самбора і Скобельському з Золочева обіцяв я на випадок, як що мені пощастить дістати ся до своїх, відвідати особисто їх рідних та живим словом передати їм вісти про жите дорозги їм заточенців. Мої задушевні бажаня, думка дістати ся до своїх за що би то не було, сповнили ся; я у своїх, але труди подорожи, страшна хуртовина боева, яка понад мою голову пересувала лінію боеву поза мене, в послідній хвилі звірські рабунки козацькі моего села, моєї рідні і мене самого, змогли мене, я хорий, мушу по трохи бодай відпочити, поки буду мотти сповнити обіцянки — пота bene, як тільки не стануть на перешкоді паспортіві трудности.

Всі много в отсім письмі названі люди, були з хвилею моего виїзду з Києва, здорові, мали заевнене удержанє а хоча у кожного сверлила мозок думка, що там дієть ся вдова, язвсю — якої на хвилю навіть не можна позбутися — стала ся туга за родиною, потішала надія, що чейже незадовго скінчать ся терпіння, недалекий вже кінець тої страшної воєнної руїни, та підбадьорувало наших людей почуте широкої волі що як жиготворна роса скріпила духа і додала сили перенести ще ті імовірно вже короткі хвилі розлуки.

(Прошу инші часописи о ласкавий перепечат сего письма).

Д-р Антін Гарасимів.

О П О В І С Т К И.

Середа, 29. серпня 1917.

Наяві: греко-кат.: Пер. Обр. Г. — римо-кат.: Усіх. г. І. Кр.

Завтра: греко-кат.: Мврона мч. — римо-кат.: Йоакима.

Вписи до народної школи СС. Василянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95. відбудуть ся 3 і 4 вересня від 1—12 і від 4—6. Понеділок року 4. вересня. — Дирекція. 87 в 3—3

Вписи до чотирокласової школи ім. Короля Данила вул. Жовківська 62 відбудуть ся 30, і 31. серпня і 1. вересня від год. 9—12 перед пол. і 4—6 по полудни. Шкільний рік зачинаєть ся 3. вересня спільним богослуженєм о год. 8. рано. XIII 2—2

Вч. членів Надз. Ради Т. за „Вз. П. Учт.“ запрошуємо на засідання, яке відбудеться в суботу дня 8 н. ст. вересня о год. 10 рано в домі У. П. Т. вул. Мухоматського ч. 12 (сая на І поверсі). Предметом наради будуть вельми важні справи. Тому, що Надз. Рада дуже здекомплетована, просимо кожного(у) з Вч. членів, який зможе на сей день приїхати до Львова, взяти участь в сій нараді. Зі звисних причин не висилаємо поіменних записок. — Дирекція Вз. П. Учт. Ів. Стронський, М. Мороз. 2-2

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки конечно подбати про те, щоб готівка у людей без проценту не марнувалася; треба стягати до себе вкладки, виплачувати вкладки в рамках мораторії (по 100 К на одну книжечку на один місяць) згідно після спроможности, стягати уділені позички покрити в першій мірі відсотки, які тепер передаються в часі п'ять і пів року. Стопу проценту від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Краєвого Союзу за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Саєвич. 75-Б. 10-20

Нові господарські уряди.

„Сільський Господар“ подає до відома: Для переведення рівномірного поділу і раціонального зужиття средств поживи і паші основано при ц. к. намісництві — Краєвий Господарський Уряд. Є він краєвим урядом для проживлення населення і об'єднує всі уряди, які є інтересовані в розділі прожиткових средств та інших артикулів запотребованя. Організація низших стеленів сего уряду представляється як слідує: При кождім старостві має бути оснований Повітовий Господарський Уряд. Староство має приділити до того уряду одного концептowego урядника в характері референта, який має одержати широкі повноваження, щоб міг без перешкод і скоро ділати; у всіх пильних справах має він телефонічно порозумівати ся з Краєвим Господарським Урядом в Кракові. Йому до помочи мають бути приділені сили з ц. к. Дирекції скарбу, що мають на вні сповняти його зарядження у прожиткових справах. Такі уряди мають бути основані також при магістратах міст: Львова і Кракова як політичних властях і на стої. Коже староство має на своїй області оснувати Громадські Уряди Господарські по містах і фабричних місцевостях. Сільські громади не є об'няті тим обов'язком; у них справами прожитковими має зайняти ся так як й досі — громадська зверхність під надзором староства, жнивних комісій і нового уряду: мужів довіря.

Господарським урядом будуть всюди додані як дорадні органи „Господарські Ради“. Склад їх рад: Повітові госп. ради (при староствах) мають складати ся з 6-12 членів, громадські госп. ради (по містах і фабрич. місц.) з 6-10 чл., а у Львові та Кракові по 24 чл. Членів повітових і громадських рад іменують староства, лиш у Львові і Кракові половину з них вибирають громадські ради, а другу половину іменує Краєвий Господарський Уряд на внесені магістратів сих міст. У всіх тих радах мають бути заступлені передовсім консументи, а особливо консументи робітники і проче незаможне населення а також жінки. В повітових госп. радах мусять (найменше в 1/3 а найбільше в 1/2) а в міських і громадських може бути узначлене також заступництво продуцентів, оскільки вони є на тій області в більшім числі. Члени госп. рад сповняють свої функції безплатно; питане еwent. діет і звороту дійсних коштів дороги буде пізніше полагоджене. Господарські ради вибирають споміж себе предсідателя, заступника і секретаря, яких для громад. рад затверджують староства, а для повітових рад, а також для Львова та Кракова затверджує Краєвий Господ. Уряд.

Задача господарських рад така: Заходити ся коло продукції, піднесення продукції та зібрання як найбільшої кількості средств поживи, інших артикулів запотребованя та паші для худоби, старати ся о робочі сили, переводити поділ продуктів, виконувати нагляд над торговлю ними поучати населення про уживане сурогатів і розумно переховуване поживи.

Засідання госп. ради скликає її предсідатель найменше раз в місяць з почину власного, го господарського уряду, згідно політичної власті.

Рільничою продукцією мають опікувати ся Повітові Рільничі Ради, основані при районних рільничих централах, а де їх нема — при ц. к. староствах. Вони покликані також до видавання свого осуду що до заряджень, які мають видавати рільничі централі та подавати способи, як маєть ся переводити зарядження

висших властей. До кождої такої ради входить по двох відпоручників „Сільського Господаря“ та тіснійший виділ філії ц. к. рільничого зглядно ц. к. господарського Товариства, однак не більше як шість членів, з чого двох припадає на Кружки рільничі. Коли філія ц. к. товариства обіймає більше повітів, то замість тіснійшого виділу висилає воно до рільничої ради стільки відпоручників, скільки членів має в своїм тіснійшій виділі, однак не більше як шість членів.

Рада має вибрати президію, яку затверджує намісництво, краєвий госп. уряд в Кракові (ул. Чиста, ч. 16). Рада, що сповняє свої функції безплатно, має вибрати з поміж себе одного відпоручника до районної рільничої централі, що має постійно урядувати, за що буде діставати діети і зворот коштів подорожи. До него належить: ставити внесення по думці рішень своєї повітової рільничої ради, видавати свій фаховий осуд на жадане рільничої район. централі. Засідання рільничої ради скликає найменше раз в місяць предсідатель на жадане рільничої район. централі.

Споміж членів Рільничих Рад мають староства покликати до господарських рад тільки членів, кілько припадає на представників продукції. Для сіл будуть установляти рільничі централі мужів довіря, що мають заступати їм господарські і рільничі ради.

Кождий повіт буде їм мати коло 10 (1 на 10.000—15.000 гект. поля і сіножаті). Мужі довіря мають вивідувати ся про потреби населення в області виживлення і в області рільничих потреб. Тому мають вони оставати в тісній зв'язі з населенням, громадськими зверхностями та жнивними комісіями, які в кождій громаді мають бути оживлені.

Філії „Сільського Господаря“ повідомляють, що староства зглядно рільничі районні централі мають що до організації го-подарських і рільничих рад порозуміти ся з ними і до 15. липня с. р. подати ц. к. намісництву, Краєвому господарському Урядові в Кракові свої предложення.

Українська Парламентарна Репрезентація і економічні організації роблять заходи: 1) щоб для східної Галичини основано окремий Краєвий Господарський Уряд у Львові, яким управив би Українець, 2) щоб в місті ріжних „рад“ при староствах, районних командах і проч. — основано всюди по одній господарській раді з відповідними секціями: технічної відбудови, господарського, збіжжового та картофляного інспекторату, а тровізаційного комісаріату і ин.

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Саав“, пакет за 1.20 К. На провізцію висилаю тільки за попереднім надісланем належності і 40 с. на порто. — Одноразове заступство S. FEDER, — Львів, Сикотуська ч. 7. 70 18-30

Інструкторки абсолютки ліцея або матуристки для III. кл. III. кл. норм і IV. ліцеальної пошукує Уряд парохіальний в Беньовій п. Сянки. 155 2-1

Вправного інструктора до двох учеників VII. і V. кл. Академічної гімназії від вересня с. р. глґдає Уряд парох. в Романові коло Бібрки. пп. в місці. Пожаданий вправний математик. Устіва листові. 116 2-5

Передплачуйте український

журнал

в німецькій мові

„Ukrainische Korrespondenz“

Видаєць:

Президент З. У. Ради Д-р Кость Левицький.

Відвічальний редактор: 8-2

Посол Володимир Сінґалевич.

Виходить чотири рази на місяць. Рік видання 4. Річна передплата вносить 12 К, піврічна 6 К, ціна поодинокого члена 20 сот. Адреса редакції і адміністрації: Wien, VIII. Josefstadtstrasse 43/8.

КОМІСІОНЕРІВ

для викупна сіна і соломи прийме

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок

Львів, вул. Зіморозича ч. 20

Вимагана вільність від війська, знане торгівлі сіном і соломою і кавція К 10.000.

Зголошення устні в урядових годинах.

VI 2-2

Пошукую учительки

на цілий рік до 2 дітєч з II кл. народної. Виздр. рождене листовно після умови. — о. Йосиф Газяк, Лопіна ч. Балігород. 154 2-3

Старшого хлопця

до експедиції прийме сейчас

V 3-3

Канцелярія Тов. „Просвіта“ Львів, Ринок ч. 10.

ЗАКЛАД ФОТОГРАФІЧНИЙ

ГРОТГЕР

152 2-2

при вул. Академічній ч. 5.

поручає ся ПТ. Публіці по знижених цінах.

По бандажі

на пропуклину або руптуру треба звертати ся до фірми: М. Л. ПОЛЯЧЕН, Самбір 21. — Ціники даром. 150 4-7

Жито і пшеницю

під озимі засіви можна замовляти

в КРАЄВИМ СОЮЗІ

Господарсько-торговельних Спілок

у Львові, Зіморозича 20.

Приймаєть ся лише збіжні замовлення разом з цілою громадою на приписаних друках, які Союз висилає на жадане враз з поясненнями. VI 12-12

Ученики

знають приміщене в каті урядника укр. інституції в середмісті. Родительська опіка і догляд.

— Часть заплати за стандарту в натураліях.

Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. М. 16

Найкрасші оповідання.

сміховинки та співомовки.

Десять книжочок за кор. 4-16

ціна

- 1) Оповідання і сміховинки Олексі Стожовенка 44 с.
- 2) Нові часи, опов. О. Маковця 44 „
- 3) Кармелюк, опов. М. Вовчка 44 „
- 4) Оповідання Федьковича: 1) Три як рідні брати, 2) Опришок 44 „
- 5) Приказки і байки Ст. Руданського 44 „
- 6) Співомовки 44 „
- 7) Оповідання М. Вовчка 1) Козачка 2) Чумака 3) Свекруха 44 „
- 8) Оповідання М. Вовчка 1) Се стра 2) Сон 44 „
- 9) Перекотиполе — оповідане Квітки-Основ'яненка 44 „
- 10) П. Куліш: Оріся, Давне горе Степса могила 20 „

Замовлення і різночасно гроші вислати до

Канцелярії Товариства „ПРОСВІТА“

у Львові, Ринок ч. 10.

На порто звичайне треба додати при замовленні всіх книжок 30 сот., а на поручене 65 сот. V с 1-7

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10, II. пош.

Конт. пошт. ш. 24.728

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
цілорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платиться 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зачинення і заручини 150.
Некрологів стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 29. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Фронт Макензена: Наші союзни-
ки, які боролися коло Фокшан, здобули вчера
приступом село Мунчелуй та відкинули непри-
ятеля поза гори на північ від тої місцевості.
Добича виносить понад 1000 бранців, 3 гармати
і 50 скорострілів.

Фронт військ архикн. Йосифа:
В долинах Сушіти і Путни Румуни без успіху
висувалися вперед. На південь від Окни ав-
стро угорські та німецькі війська відбили непри-
ятеля з сугорб. Взятю 600 полонених. Проти-
наступи відперто.

Фронт військ бав. князя Лео-
польда: Не було важливіших подій.

ВІЙНА В ІТАЛІЇ

Борьби одинадцяті битви над Сочео
дійшли вчера до особливого напруження. Ска-
женість італійського наступу була ще нагаль-
ніша як попередніх днів. Успіх припав без-
перечно нашому оружию. На високорівні Блі-
віна Гайлігенгайст напрасний ворожий удар,
попертий батареями всіх родів, які стріляли
мортиарними, звернений був передовим проти
області Каль і Подлесец. В тяжких боях, які
тривали цілими годинами, наші хоробрі війська
мали цілковиту перевагу над масами непри-
ятеля, скріплюваними безнастанно новими від-
ділами. Пізно вночі відперто останній іта-
лійський приступ.

Незвичайно нагальний бій шалів знов о
носіданні Монте Сан Габріеле, о яку від днів
ведуться гарячі боротьби. Коли вечером удало
ся одній з боєвих італійських груп війти до на-
шого становища на північній стороні, спав на
ню протинаступ відділів полків піхоти новоса-
денського ч. 20 кошицького ч. 34 і цілійського
ч. 87 та розвідки. В наших руках отава штабо-
вий італійський офіцер з 200 офіцерами. Наш
огонь позалив дальший наступ, який зачався о
півночі без артилерійського приготування на
північній схід від Монте Сан Габріеле. Могуча
наступаюча філя італійська мала промостити
дорогу на схід від Горичі та на північ від до-
лини Вппах. По шестигдинній артил. підгото-
ванню рушила коло полудня італійська піхота
на наші лінії. Визначна діяльність артилерії, я-
кій загалом припадає обильна участь в успіхах
вчорашнього дня, привела до втечі непри-
ятеля, що находився на двинтарі в Горичі і
коло Гараціна. Зате на Сан Марко можна було
відкинути неприятеля по завзятій боротьбі з
близька, причім особливо визначилися жовніри
другого пізнично чеського батальйону стрільців
та хорватського полку піхоти ч. 96. На вузкій
престорі боротьби взяли ми тут полонених, які
походять з сімох італійських полків. На високо-
рівні Красу не було більшої боєвої діяльності.
Неприятельські летуни навідали поновно Трієст.
Кинені на місто бомби не вчинили шкоди, яка
заслужувала би на згадку.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 29 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслід-
дника престолу Рупрехта: На цілім
фронті отававала огнева діяльність в помірков-
аних межах. Наші звідні придбали нам полоне-
них і добичу.

У Фландрії вечером віджила артил. бо-
ротьба. Наш протинаступ викинув Англіїців з
їх влому під Фразенбергом.

Група військ італійського наступ-
ника престолу: Під Верденом сильніша
артил. боротьба тільки на східн. березі Мози.

Група кн. Альбрехта: У відплату
за острілюване Тіокюра ми взяли під огонь дві
французькі місцевості.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварсько-
го: Ніяких більших боєвих діяльностей.

Фронт архикн. Йосифа: По обох сто-
ронах провалу Ойтоша союзні війська зняли
приступом верхи і відперли на північ від Гро-
сешті сильні протинаступи. Більше, як 600
бранців полонено. Проти гористого фронту між
Касіну і долиною Путни наступили Румуни в
кількох місцях без успіху.

Група військ генерала-маршала
Макензена. На східній гір середнього Серета
взяли пруські, баварські, саксонські і меклем-
бурські батальйони у вуличній боротьбі село
Мунчелуй. Побиті противники перли за ними
неприятеля через кілька становищ по обох сто-
ронах долини Сушіти на північній схід. Росій-
сько румунські протинаступи розбилися об хо-
робрість атакувачів. Неприятель втратив понад
1000 бранців, 3 гармати і 50 машинних кара-
бінів.

На схід від залізничі Фокшані—Аджудуль-
ну оживлена діяльність артилерії.

Фронт македонський: Огнева ді-
яльність була багато живіша як в останній
часі, особливо між Дойраном. Бої перед стано-
вищем на стоках Снідзе—Плянїна були успішні
для Болгарів.

Українському правительству до відомості.

Львів, 29. серпня 1917.

Варварства, яких допускали ся російські
війська підчас останньої російської офензиви й
відвороту в українській Галичині, зокрема в о-
станній місцевості, до якої дійшла та офензи-
ва, в місті Калуші, на стільки голосні, що за-
говорила про них і російська преса. В сій спра-
ві подаємо українському правительству до відо-
мості ось що:

У нас в Галичині говорять, що російський
президент міністрів Керенський підчас свого
побуту перед офензивою на галицьким фронті,
не могучи ніяким способом одушевити правиль-
них російських військ до офензиви, казав післати
до офензиви різні дикі племена, даючи їм
вільну руку погуляти, як самі хотять. Що вони справді погуляли, се факт. Чи справ-
ді за дозволом Керенського, се повинно роз-
слідити українське правительство, бо ж ті ди-
карі гуляли на українській землі, вбиваючи й
рабуючи українське населення та руйнуючи укра-
їнське національне добро.

Се факт, що при тім гулянню російське
військо мало на особливий увазі українські інсти-
туції й українських діячів.

В Калуші рим. кат. костел, рим. кат. па-
рох, польські інституції, польські діячі виїшли
нерушені. За те всі українські інституції зруйно-
вано, гр. кат. парох обрабований, довголітній
провідник українського населення калуського по-
віту д-р Іван Куровець ледви чудом уратував ся
від смерті з рук гуляючих салдатів.

В Жабю й околиці рим. кат. каплиці, поль-
ські інституції, дами скарбівської фундації не-
рушені. За те вілла голови Української Цен-
тральної Ради проф. М. Грушевського в Криво-
рівні до тла зруйнована.

Сі і їм подібні факти свідчать, що серед
російського війська була очевидна тенденція руй-
нувати все українське. Чи се робили самі себе
салдати російської й польської народности з не-
нависти до всего українського, чи може навіть

був на се якийсь приказ з тори, не знаємо. Але
факт особливого нищення всего українського при-
шанованю польських інституцій такий яркий, що
що подаємо його до відомості українського
правительства, яке повинно його розслідити й
потягнути винних до відповідальности.

В звязку з сим подаємо також факт, що
польська преса в дописях з міст української
Галичини й Буковини, які були до недавня під
російською властю, нарікаючи на підпіране У-
країнців українським генерал губернатором Доро-
шенком (ми тут в Галичині сі польські нарікання
на „несправедливість“ дуже добре розуміємо!),
зазначає як вдрачну появу, що російський еле-
мент в тих містах, як цивільний так і військо-
вий, виразно симпатизував з Поляками, проти
Українців. Сі польсько російські симпатії на га-
лицько українським ґрунті, звернені проти укра-
їнського населення і його слухних праг, нехай
послужать українському правительству для о-
рієнтації в його відношенню супроти Росіян і
Поляків.

Димісія цілого українського правительства.

„Oest reichische Morgenzeitung“ доносить
в приватній депеші із Стокгольму під датою
28. с. м.:

Український Генеральний Секретар'ят по-
дав ся в повнім складі до димісії в приво-
дуючи становища петроградського правительства. Го-
ловою української держави вибрано соціаліста
революціонера Рябцева, який рішучо стоїть на
становищі української самостійности.

Україна і антант.

Сконфісрована заява Винниченка.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) „Русская Воля“ жа-
лується на цензуру, яка не передпустила заяви
українського провідника Винниченка, поміщеної
в париській днівнику „Intransigeant“, і сконфіску-
вала депешу, яка доносила про ту заяву. Вин-
ниченко домагає ся сповнення догагань Україн-
ців перед кінцем війни та утворення окремої
армії української в силі трьох мільйонів жовні-
рів, яка мала би служити тільки до оборони
українського фронту. Винниченко закидає ко-
аліції повну байдужність супроти Українців і
домагає ся, що Франція і Англія заporučили
Українцям політичну автономію. Дальше від-
пирає він закид, немов би український рух був
укержуваний за німецькі гроші. Українці не по-
требують німецьких грошей. Вони самі жертву-
вали більше мільона рублів на свої цілі.
Чим більше російське правительство противить
ся догаганям Українців, тим більше звертаєть
ся їх погляд на Німеччину і Австро-Угорщину,
які мають багато приятелів в Раді. Винничен-
ко домагає ся вкінці паспортів для окремих
представників Українців на конференції в Сток-
гольмі. В случаю відмови попросять вони га-
лицьких Українців про заступлене їх.

Последні вісти про війну.

Відень, 29-го серпня 1917.

З воєнної пресової квартири доносять:
Бої на високорівні Гайлігенгайст і коло Гори-
ції тривають дальше. Неприятель ніде не мав
успіху. Ескадра французьких летунів нині о 9.
год. рано поновно обкинула бомбами Трієст.
В середину міста впало около 20 бомб, які
чинили значну шкоду в матеріалі. Двох меш-
канців убитих, а кількох ранених.

ВІДЕНЬ (Тбк.) Незвичайно завзяті бої велися вчора на високорівні Баїніца і в околиці на схід від Гориці. Неприятель зібрав на всіх дорогах масові помічні сили. Зборища, які спостерігли наші летуни, взято під руйнівний огонь артилерії. Завважено, як Італійці утікали в паніці зі збірних місць. На схід від Подлесець розбилося п'ять могутніх неприятельських приступів під дією нашої артилерії і ручних гранат. Подібна судба спінула Італійців на схід від Бреґ. Також в області Каль наступав неприятель густими формациями. Під нашим огнем вони розбилися. На Монте Сан Габріеле боротьба тривала до пізньої ночі. Неприятель вийшов у вузький оврамок в північній частині. Три тяжкі мовдівські бомби понесли смерть і загрозу між тих, які туди вийшли. Наша артилерія дрібного й середнього калібру зараз замкнула огнем обшар, до якого неприятель вийшов. Геройські сини Угорщини, Сирії і Галичини розпочали протинаступ. Неприятеля рознесено. Також на схід від Гориці велися завзяті бої.

На сучасній Сан Марко Італійці зораз то наново наступали. Чехи з північних Чех і Хорвати боронили гора та нанесли неприятелеві важкі втрати. Неприятельські летуни навідали вчора двома наворотами окреме місто Трест. 8 бомб, які впали на місто, спричинили тільки незначні шкоди. Нині знов 8 ворожих літаків навідало місто. Кинули вони 18 бомб на зовнішню частину міста, роблячи шкоду в приватних домах. Досі начислено двох убитих і 5 раних.

АМСТЕРДАМ (Тбк.) Численні основні обговорюють італійську офензиву. Вони згодні в тім, що здобуття Монте Санто досягнути Італійці лиш за допомогою успіху та що в теперішній офензиві остаточне рішення не наступить.

З'їзд православної церкви в Москві.

ПЕТРОГРАД (Тбк.) Нині рано відкрито в Москві з'їзд православної церкви, в якій бере участь 400 репрезентантів з цілої Росії. Торжественне "Тебе Бога хвалим" відправив в катедрі митрополит з Володимира в оточенні 60 єпископів. Прибуваючі з різних церков процесії злучилися на площі перед катедрою в одну могутню процесію, в якій брало участь разом 100.000 людей.

З державної конференції в Москві.

МОСКВА (Тбк.) На державній конференції промовляв бувший міністер війн Гучков. Сказав він про війну таке: Ми гели війну але. Все веде до поразки. Бесідник представив образ кризи на всіх полях, головне на полі достатку муніції і заосмотрення в споживні предмети.

Керенський відчитав телеграму Вільсона з висказом симпатії для конференції. Се прийнято оплесками.

Посол до четвертої Думи Маклаков висказав подив для тимчасового правительства, але разом і сумнів, чи встигне воно перевести свою програму, тому, що не має воно свободи діляння.

Церетелі представив іменем робітничо-жовнірської Ради важну організаційну роллю, яку в часі революції відіграли демократичні організації.

ПЕТРОГРАД (Тбк.) Дневники висказують невдоволення з бесіди Керенського, яку він виступив на державній конференції в Москві. Зробила вона як найгірше враження, не досягнувши наміреної цілі. Дневники очікують, що конференція відслюнить відносини в державі і в армії, які не дадуться удержати.

ПЕТРОГРАД (Тбк.) Дневники висказують невдоволення з бесіди Керенського, яку він виступив на державній конференції в Москві. Зробила вона як найгірше враження, не досягнувши наміреної цілі. Дневники очікують, що конференція відслюнить відносини в державі і в армії, які не дадуться удержати.

Посол Брайтер в Києві.

ВІДЕНЬ (Тбк.) Президент міністрів д-р Зайдлер виготовив до президента посольської палати письмо, в якому подає до відома, що посол Брайтер, який перебуває в Росії як закладник, після донесення, одержаного міністерством загр. справ за посередництва данського посольства в Петрограді — здоров і живе в Києві. Адреса його така: Велика Володимирська вул., готель Прага.

Відвідини митрополита Шептицького.

ВІДЕНЬ 29. серпня. (Тбк.) Митрополит гр. Шептицький відвідав вчора президента міністрів Зайдлера і міністра заграничних справ гр. Черніна, та управителя міністерства просвіти Цвіклінського.

Перед новою сесією парламенту

Відень, 27. серпня 1917.

В палаті послів почали вже свої праці господарські комісії. Нині рада комісія для воєнної господарки і комісія для справ виживлення а в найближчих днях будуть скликані чотири інші комісії.

В парламентарних кругах багато говориться про утворення нового кабінету. В тій справі урядові круги зберігають доси обережну мовчальність. Тільки на основі тих інформацій, які дав д-р Зайдлер провідникам поодиноких клубів після невдачі спарляментаризованія міністерства, міркують, що теперішній кабінет перетворить ся в дефінітивний після переведення в нім незначних змін особистих. Се перетворення з огляду на недалеку вже сесію парламенту було би довершене вже в найближшій будучности. Після того д-р Зайдлер предложив би провідникам партій програму парламентарної праці, яка обнімала би тільки справи фінансові господарські.

Подорож міністрів до Галичини

ВІДЕНЬ (Тбк.) "Зейт" доносить: З кінцем сего тижня виберуть ся в подорож інспекційну до Галичини: управитель міністерства публичних робіт Гоман, міністерства рільництва Ерґль і управитель міністерства для Галичини Твардовський.

Погрози Керенського.

Львів, 29. серпня 1917.

Промова Керенського на державній конференції в Москві подана була кореспонденційним бюро в дечім невірному, в дечім недокладно. Що йно на основі тих німецьких часописів, які наспіли до нас нині, можемо її доповнити тими заявами Керенського, що доторкають національного питання в Росії.

Керенський перш усього виступив різко проти тих, що бажали би підкопати власть революційного правительства, і заявив, що він знайде спосіб, щоби їх покорити своїм силі. Процес дезорганізації тим більший, що він обхопив теж деякі національності, які шукають свого добра не в злучі в Росію, а в сепаратистичних змаганнях.

"Та мимо того — говорив Керенський — що деякі національності відносять ся мало приязно до Росії, демократія російська все-таки дасть їм все, що їм пообіщала через тимчасове правительство та що їм ще признати скохуть установчі збори. Але там, де би боротьба ся переступила межі всього допустимого, де би схетили вихиснувати наші труднощі до того, щоби стіснити свободну волю Росії, там ми кликнемо: руки проч."

Опісля займав ся Керенський фінляндською справою і заявив, що правительство не допустить силою до відкриття розв'язаного фінляндського союму і висловив надію, що цілий край похвалить таке рішення правительства.

Збори робітників і соціалістів коаліції.

ЛЬОНДОН. (Райтер.) Збори представників робітників і соціалістів з країв коаліції розпочали ся нині у Вестмінстері. Проводить Гендерсон. Народи відбувають ся з виключенням явності, але по полудні має бути виданий звіт про їх перебіг.

Зрабване музею.

ПЕТРОГРАД. (Райтер.) Злодії зруйнували історичний музей бувшого великого князя Михайла Миколаєвича. Зрабували вони предмети штуки вартости 5 мільонів рублів. М. и. зрабували також образ Сорґегі-а вартости пів мільона рублів. Зраз заряджено ревізію в 150 домах в Петрограді але без успіху.

Авдієнції у цесаря.

ВІДЕНЬ (Тбк.) Цісар прийняв вівторок на послуханню міністра загр. справ гр. Черніна, амбасадора кн. Гогенлоґе і председателя спільного прожиткового віділу ген. майора Ляндвера.

Дзвін Кирило.

Слідуюча постанова рішила, що члени Ставропілі мають складати замість подвізного і з. п. на братську школу, на яку йшла вавсідди половина доходів за Кирила. Сей дохід вивозив від 11 вересня 1692 р. до 13. січня 1693 р. з. п. 38, від 13. січня до 28. грудня 1694 р. з. п. 43, а від 28. грудня до 29. січня 1695 р. з. п. 38. Пересічно вивозив річно 60—70 з. п., з чого половина йшла на учеників, що помагали при дзвоненні, а друга до братської каси.

Майже 85 літ розливав Кирило свої могутні стрійні звуки і то від часу, як його переляли, майже без усяких препон і пригод, аж хотіло нешасте, що дня 22. цвітня 1779 р. о 9 годині вночі в часі бурі ударив грім в сам вершок вежі. В одній хвилі обхопило полум'я цілий дах, а від страшного огню стояв ся і нещасний Кирило.

Треба було подумати про відбудову вежі. На разі покрили її на час, а тільки пізніше оцержала вона покриття подібне до покриття, фундованого в 1695 р., яке і пишеть ся до нинішнього дня. Напис на горішнім фронті вежі вказує рік 1795, себто дату відбудови.

Стоплений дзвін перелили ще перед тим та завісили наново ще в р. 1786. З того часу висить він на вежі по нинішній день.

У теперішнім виді мірять Кирило два метри в промірі і тількиж у висоту. Його красить три написи і три горішки, а саме образ Розп'яття, Архангела Михайла і якогось святого в пальмою мученика в руці.

Головна напись в латинській мові подає, що в 1783 р. за понтифікату папи Пія VI., а за панованія цесаря Йосифа II. відновлено вежу із дзвонами, будинки і церков, які впали були жертвою случайного вогню, далше, що дзвін під покровом св. Михайла вилято заходами і коштом ставропільського Братства та що він важить 300 камінів. Опісля є вчислених 19 назвищ ктиторів і добродіїв.

Ціла ся вельми довга напись є цікавим причиною до історії міста Львова, а в літературі доси невідома, тому подаємо її в цілости, а то тим паче, що її відчитане на дзвоні є вельми трудним.

"Anno Domini 1683 sub beatiss. Pio VI. pontifice regnante felicissimo augustissimo Iosepho II Romanorum imperatore etc. etc. olim igne casuali turris cum campana aedificata et ecclesia haec Ni Ni olim radacta extitissent. Comparata est haec campana sub patrocinio s. Michaelis archangeli cura et impensa confraternitatis sauripigianae Leopoliensis ritus graeco catholici: ponderis lapidum 300 Deo in trinitate uni et glorioso. In caelum assumptae Dei parae. Voventibus Mich. Slonski Dapif. Smol. praeside Gr. Uranowicz asses. fis. caes. reg. vicepraeside lac Arlinski Appel. Advocato secretario Ant. Deyma Const Papaga Dapif, Constantino Pohorecki. Asses. iisc. caes. reg. Alexan. Sierzewski Cons. Leop. Anast. Manowarda. Petro Horodyski advoc. Trib. Mich. Garbaczewski syndic. urbis Iacob Bereznicki adv. tribun. Theod. Filimonowicz cass. cir. Leo Paulo Urbanowski cal. culat. caesp. Luca Bielostocki. Eust. Bielawski. I. Pohorecki ensif. ovr. Ioan. Lucki vicesec. Premislo, Manowarda cass. Leopoli. Ioanne Popiel collatoribus et patronis".

Друга напись по противній стороні дзвона говорить про його посвячене:

"Benedixit illustrissimis reverendiss. Petrus de Bielanski Eppus Leopole. Halicie et Samenecensis A. C. 1876 Die 17 Men Augusti".

Горішня напись довкола дзвона свідчить, що дзвін виляти у львівській робітні Теодора Полянського:

"Leopoli arte Theodori Polanski qd viri deritue dem."

Цікава річ, що патреном дзвона є названий св. Михайло, хоч в дійсности дзвін називається ся Кирилом і є звисний тільки під тим іменем. Се обставина велить пригадати ся ще і з сього згляду, що в грамотах дзвін сей ніколи не приходить під іменем Кирила, а все під назвою "великий дзвін", що наводило би на здогад, що імя Кирило не є хресним іменем, а тільки народним.

Воно бувало нераз, що хресне імя дзвона не виписувало ся на нім, а переходувало ся в пам'яті тільки дорогою переданія. Не виключене, що подібно маєть ся річ і в нашім случаю.

На корняківській вежі висить разом п'ять дзвонів. Першим по величині є Кирило, другим згаданий вище дзвін князя Коренького з 1571 року, перелитий в 1855 р. Сей називається ся Іваном. Прочі три, не більші як пів метра в промірі, не мають ніяких написів і не є зовсім старі. Найбільший в них походить, здається, з робітні Т. Полянського.

В. Н.

ШКІЛЬНІ ДРУКИ

в Укр.

Купуйте П. П. Учителі (льки)
Педаг. Товаристві — Львів, Мохнацького ч. 12.

8-ого ВЕРЕСНЯ 1917.

вдержуємо висилку „Діла“ без
віймки всім тим, що до того ча-
су не надішлиють передплати.

НОВИНКИ

Львів, 29 серпня 1917

— П. посол Романчук по 3 літнім безперерв-
нім пробуванню в Відні виїжджає звідтам на
довший час, отже писемна і посилки, які вис-
лають ся під його адресою чи то до Запомо-
гового Комітету, чи до Культурної Ради, чи до
Парламентарної Репрезентації, чи таки до нього
самого в економічних, культурних, політичних
або інших таких справах, треба посилати під
адресою дотичних організацій або поодиноких
інших людей у Відні.

— Висилка польського легіону на фронт. З Вар-
шави доносять до польських дневників, що всі
літнові відділи відходять на фронт. Після від-
мови від присяги осталося їх небагато. Зогсім
уступили зі складу легіону: цілий піхотний полк
1., полк 4., полк 5., одна компанія полку 3., полк
6., полк 1. уланів, 2 швадрони 2. полку уланів,
майже цілий полк артилерії. Ладоване до зелі-
зничних військових частин, що відходять на фронт,
вже почалося. До Перемишля прибув квати-
рунковий відділ, щоби приготувати квартири для
8000 легіонерів.

— Побір трьох наймолодших річників. Війско-
вий перегляд ополченців, уроджених в рр. 1899,
1898 і 1897 з міста Львова відбується в дні
від 3. до 12. вересня с. р. Ополченці обов'язані
ставити ся перед комісією в тім часі при вул.
Яблонівських ч. 21 в передпопудневих годи-
нах. Комісії поборів для львівського повіту
будуть урядувати від 13. до 18. вересня, для
сokalського повіту від 20. до 22. вересня, а
для жовківського від 18. до 22. вересня.

— Димісія Винниченка. В реченні про димісію
Винниченка в учорашній передовиці пропущено
кілька слів, що затемнює зміст речення; воно по-
винно звучати: „Українські соціальні демократи
і національні меншости в Українській Централь-
ній Раді, які виявили більш компромісовий су-
проти російського тимчасового правління
настрій, показали ся в меншості, з чого прези-
дент Генерального Секретаріату, соціальний де-
мократ Винниченко, витягнув консеквенцію і зго-
лосив свою димісію“.

— Кругок У. П. Т. ім. Ганни Барвінок подає
отрим до відома, що: 1) до тепер прийняті до
Інституту св. Ольги всі ті, що внесли подання;
2) можуть ще бути прийняті і без подання також
і ті, що зголосять ся особисто; 3) декларації
не будуть ся висилати до підпису почтою, яка
тепер часто не домагає, лиш мають вони бути
підписані тут, у Львові; 4) кожда з інституток
має зараз привезти: а) як найбільше (що най-
менше за половину місячної оплати) різних
харчів, потрібних на час, доки управа Інститута
не поладить всіх мильдункових формально-
стей, щоби дістати харчеві картки; б) котра
лиш може, також велізне ліжко, сінник і соло-
му до сінника.

— Привернене поштового руху на Поділю. Поч-
тове пошук в Тернополі вже привернено.
Почтові уряди в Тернополі, Козові, Гусятині,
Тисмениці, Підгайцях вже відновлені.

— Збірка Українців в Закопанім на портрет Ів.
Франка. На сю сіль прислав п. д-р Михайло
Фільц квоту 107 корон, на яку зложили ся: п.
Михайлина Говикович 10 К, д-р Мiron Віто-
шинський 10 К, поручник Дмитро Липчук 10 К,
хорунжий Іван Яремич 10 К, ветеринар Андрій
Федак 5 К, п. Емілія Чапельська 10 К, д-р Во-
лодимир Безпалко 5 К, о. Іван Савицький 10 К,
п. Іван Телиховська 10 К, судія Стефан Гла-
дишовський 10 К, Ю. Гадзінський 2 К, І. М.
5 К і д-р М. Фільц 10 К.

— З дирекції ц. к. української гімназії в Пере-
мишлі: Вписи будуть відбувати ся в дні 30. і
31. серпня і 1. вересня, вступні іспити до при-
готовляючої і до першої класи 1. вересня а по-
правчі іспити 30. і 31. серпня. Шкільний рік за-
чнеть ся 3. вересня торжественним богослуж-
ням о год. 8-ій, шкільна наука розпочнеть ся 4.
вересня. Нові і чужі ученики мусять предложити
метрику, останнє шкільне свідоцтво і посвідку

шіпленої віспи. Вступні іспити до висших клас
будуть відбувати ся від 5—15. вересня. Прийняті
питомці бурс, Інститута і Дешевої кухні, мають
привезти по змозі як найбільше віктуалів. —
Директор Алиськевич.

— Знищене село. З Новіцї нам пишуть: Лип-
нева офензива й протифензива обернула цілу
майже східну Галичину в руїну. Наше село Но-
виця, так часто згадуване в звіті генерального
штабу, потерпіло страшенно. Спалено 275 хат,
148 stodil і 237 стаєн, а дуже багато розбили
й понижили гранати. Підчас битв, які шаліли
в самім селі, лягло мешканців 41 душ, а 49 тяж-
ко ранених. Шкода на полі не дасть ся обчи-
слити. Доспіле вже збіже змішане гранатами з
землею, а по полі тільки ями й білі хрестики
похилились. Де давніше мешкали господарі,
там тепер на згарищах тільки чорний комин
глядить на спалене добро. В одній хаті мешка-
ють три—чотири родини — решта перенеслась
до околичних сел, а деякі мешкають під голим
небом. Шкоди в худобі, в знарядях господар-
ських, дробі і т. п. — годі подати, як рівнож
і—їх причини... До зими вже недалекий час, а
люди переважно женшини не мають ані буді-
вляного матеріалу ані підмети, щоби могли злі-
пити на зиму якусь хату й захистити бодай най-
конечніші господарські знаряди. Всіх стортає
тільки переполох і безрадість. Нашого найліп-
шого дорадника в таких хенях і неструлюючого
робітника для свого повіту д-ра Івана Курієва
діткнула рівнож тяжко гроза війни й він, зни-
щений й зграблений, мусить озустити дорогий
йому повіт, в котрім лишив стільки праці для
свого народу. Повіт лишив ся на визиск всім
непокликаним. З українських послів до нас до-
си не заглянув ніхто.

— Відзначення. Вп. інженер Лев Шепарович,
тепер резервовий поручник при бездротнім те-
леграфі, відзначений німецьким залізним хрестом
II. кл. — Осип Юркевич, поручник 80. полку піх.,
одержав „Signum laudis“ з мечами за хоробре
поведення перед ворогом. Крім сего ще відзна-
чений срібною медалею II. кл. — Стефан Куш-
нір, підхорунжий 55. полку піх., зібрав відзнач-
ний срібною медалею хоробрости II. кл. за 10.
офензиву на фронті Італійським — Денис Ми-
рон Ключа, вет. хорунжий відзначений золотим
хрестом заслуги на стязі медаль хоробрости
в признанню за знамените сповнюванє обов'язків
перед ворогом. — Д-р Юрій Давид, поручник
24. п. п. на італійським фронті, відзначений сріб-
ною медалею I. кл. і „Signum laudis“; вгаданий
офіцер, Українець, відзначений ще в 1914 р.
золотою медалею, попав в російський полон,
звідки по році неволі дістав ся через Персію,
Багдад, Царгород назад до Австрії і повніть
тепер службу під Сочемо.

Українська Імперія

Антоніна з Савичів Стрільбицька, вдова по
бл. п. о. Івані Стрільбицькій, пароху в Скори-
ках, померла у Відні 22. серпня 1917 р. в 76
році життя; мати Йосифи, жени о. Йосифа Кра-
снопері, пароха в Скориках, Теодора, старшо-
го виділового учителя в Збаражї і Одени, же-
ни Семена Сидорака, гімназійного професора
в Тернополі. 165 1-1

З останніх днів
бл. п. С. Недільського.

Від особи, що була при пок. директорі
Софроні Недільським від хвилі перевезення його
до шпиталю в Бялій аж до похорону, одержали
ми лист, який містимо як доповненє поміщеної
в „Ділі“ намогильної промови п. радника д-ра
Копача:

Покійний директор української гімназії в
Коломї, радник правительствениий Софрон Неді-
льський мусів в червні 1916 р. на приказ ста-
роства розстати ся з родиною і виїхати до Бя-
лої. Хто знав привязанє покійного до родини,
сей зрозумів його пригнобленє ізза розлуки з
дорогою для него родиною (жінкою і 3 дітьми)
тим більше, що вже два старші сини з першо-
го подружжя служать у війську, а молодший з них
живє в італійській неволі.

Від падолістї 1916 обняв покійний функції
красового інспектора для учительських семінарій
і народних шкіл в заступстві вивезеного радни-
ка двору І. Матієва (за місячною ремунерацією
сто (100) К). Хто знає совісність і педантичну
точність Покійного сей зрозуміє, що та праця
бюрова на мало для него звисній області, в
якій наш нарід найбільше покривджений, не мо-

гла йому дати спокою і осолоди, противно йо-
го ще більше гнобила і дратувала.

Вже в січні і лютім жалував ся Покійний
в листах до синів і до своїх многих учителів і
учеників на лихий стан здоров'я, але не думав
на правду про ліченє, відпустку, та перехід на
пенсію, про що говорено в його найближшій
родині від р. 1911, від коли вислужив свої літа.
Покійний тужив за родиною, писав дуже много
карток до жінки і слав їх через різні загранич-
ні бюро та давив в собі біль і тугу, не находя-
чи нігде розради.

В червні післано Покійного до Львова і
Стрия як председателя при іспитах зрілости і з
них вернув він в такім пригнобленю, що всі
побачили в него велику зміну на гірше. З кін-
цем липня (27. і 28.) реферував ще на засіданях
своїєї секції, але не міг вже прямо говорити, а
30. липня упав два рази на вулиці. Від 31. ли-
пня лежав на пів притомний. Лікарі сконстату-
вали у Покійного сильну артеріосклерозу. Мене
як швагра Покійного (наші жінки собі тіточні
сестри) вівано 2. серпня і 3. рано був я вже в
Бялій. По полудни привезли ми його до шпи-
талю. Тут повторили ся атаки на мозок і ім уляг
сильний організм вночі з 7. на 8. серпня. Вдо-
ва прибула на основі урядової депеші президії
намісництва, висланої з шпиталю 6. а син (од-
корінний охотник) всиг прибути 8. рано, але
не застав батька живим. Всі члени Ради Шк.
Кр. шанували високо Покійного, поспішили ро-
дині радою і помічю, та взяли участь в похо-
роні. Президент Цоль прибув в Закопаного на
похорон і явив ся сейчас у вдови з кондолен-
цією о год. 9. вечером 11. серпня.

На похороні співав хор, зложений нахо-
ди наших немногих урядників (головно Копчи-
ського і Будановського) і виявляв ся зі своєї
задачі мимо сильного дощу дуже добре. Похо-
рон провадив пралат зі Станиславова о. Редке-
вич і місцевий латинський парох кс. Рихлік. Гар-
ну промову мав Іван Копач. На похорон прибув
в Відні професор коломиїської гімназії Ники-
фор Даниш, привязаний до Покійного так як
всі члени його збору, та многие ученики і зна-
комі.

Найбільше завданує родина радникови про-
ру Стефановичеві, а передовсім інспектору
Копачеві. Всі три підтримували Покійного по
перших атаках аж до його приїзду, а й вєні
йшли в кождім ділі на руку, тому щира подя-
ка належить ся їм від родини і многих почита-
телів Покійного, чоловіка доброго і шляхотно-
го, людяного і сердечного. Навіть Німка, у ко-
трої Покійний в останніх місяцях мешкав, не
невівала його инакше як: „ein guter, anspruchs-
loser Mann“, тай шла за його домовиною зі
словами в очах, даючи вираз своїй глибокій
пошані і привязаню.

Тіло Покійного поховано в Бялій прові-
зорично. Родина спровадить його в спокійних
часах до Коломиї, котру любив і в котрій пра-
цював від 1894 р. Як управитель рівнорядних
клас в української викладовою мовою (1894—
1900) оставав Покійний під постійною контро-
лею директора польської гімназії, так як се за-
повідав декрет з міністерства і Ради Шк. Кр.,
перебув отже много прикромі і журби зі сво-
їми класами, уміщеними в найгіршій часті бу-
динку. Пізнійше мусів Покійний бороти ся з за-
тїями Дудикевича, що закидував сіти на його
молодіж, та вербував між нею своїх приклон-
ників і агітаторів. Невсипуща праця Покійного
в гімназії і в шкільних інституціях видавала як
найгарнійші овочі і зусилля Дудикевича не могли
увінчати ся успіхами.

Покійний лишив по собі памятку батька
молодіжї і збору, а численна кореспонденція з
днів перебутих на чужині дають найліпший до-
каз привязаня до него дуже многих учеників і
учителів.

ОПОВІСТКИ.

Четвер, 30. серпня 1917.

Няні: греко-кат.: Марона мч. — рим.-кат. Йо.
ахіма.
Завтра: греко-кат.: Фльора і Лав. — рим.-кат.:
Раймунда.

Вправи німецькі для III. класи середних шкіл,
уложені А. Алиськевичем і Р. Гамчикевичем,
вийдуть друком з початком шкільного року.
Апробата Ради Шкільної Краєвої вже уділена.
Поки що вийде текст і буде стояти 2 К. 40 сот.
Словарець вийде протягом 2—3 місяців і буде
стояти також 2 К. 40 сот. — Набувати можна сей
підручник в книгарні ім. Шевченка у Львові.

Німецька граматики (I. часть) тих самих ав-
торів в вже в уживаню від 1916 р. Часть II.
вийде імовірно в лютім 1918 р.

Іван і Пелагія з Грабовичів Онуцьні повідо-
мляють своїх і знайомих, що живуть в Під-

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видане). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2.—**, з поштовою пересилкою на пошті **К 2.20**, на звичайні порушено **К 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланем готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Царк. Співаник з нотами на 4 голоси на К 1.—. Перли, шутки та вигадки, ціна К 1.20. — Замовлення і гроші надіслати на адресу: А. Оклиш, Львів, Надецька 4. 86 9-20

вербцях п. п. Назвиска пов. Городенка і про-
сать о листи. 163 1-2

Вчленів організаційної секції комітету для
позитання митр. Шептицького просить ся явити в
комплеті в четвер (30. серпня с. р.) о год. 6
вечером в малій са и тов а Лисенка на нараду
в справі повероту митрополита. — Голова се-
кції И. Дрималик.

З Краєвого Союзу Ревізійного у Львові. Всіх
членів Дирекції, Надзирних Рад і Комісії кон-
трольних, а колиби їх на місци не було, то всіх
членів наших союзних стоваришень, просимо
безплатно подати відомости короткі а до-
кладні про стан їх стоваришень, про стан книг,
документів, реальностей, інвентаря та про го-
тівки з поданням хто опікується я стоваришем,
від адресою: Союз ревізійний, Львів, Доміні-
канська 11. — Омелян Саввич. 75А 11-20

Управа інтернату СС. Василюк в Переми-
шлі прийме на рік шк 1917-18 більше число.
учениць семінарії учительської, шкіл виділових,
народних і приватисток за оплатою по 100 К.
місячно. Оплату можна складати і в натураліях.
3-3

Клопоти з тютюном.

З кругів „Союзного Базару“ у Львові нам
пишуть: В передвоєнних часах лиш деякі оди-
ниці кулували постійно тютюном в трафіці Союз-
ного Базару. Загал кулував правильно в кожній
іншій трафіці, лиш не в Базарі, бо — як казали
— тютюн не добрий, терпкий сухий і т. п. Бути
може, що мали в тім рацію, алеж виробни по-
ходили з того самого магазину, а трафіка не
винна, що запас в одного побору стояв нераз
місяцями. В теперішній воєнний час, коли запо-
ребован тютюну збільшило ся, а запас на-
сильком упав, продукції в східній Галичині і
знищення чотирок фабрик та магазинів значно
зменшило ся, трафіканти не побирають довіль-
ної скількості і якості тютюну, а дістають з
уряду приділ в пропорції до скількості поби-
раної перед війною, і з того роду виробів, які
є в магазині. З сего виходить, що навіть не всі
давні гості, а бодай не в давній скількості мо-
жуть нині дістати в трафіках тютюн.

Побір трафіки в Базарі відбувається те-
пер раз на тиждень; через 6 днів в тиждень не
було фасунок. Одноразовий побір пересічно
виносить: 10—20 пачок тютюну, 200—400
папіросів, 100 цигар, часом лише папіроси, ча-
сом лише цигари а часом — ніщо. Дирекція
База у робота старанія о більший приділ осо-
бистими представленнями у дотичних властей, а
потім через властительку трафіки внесла пи-
сьмне зажаданє, на яке прийшла на днях відпо-
відь, що ся трафіка своєю пайку в пропорції
до давних поборів в цілості зі складу дістає.

Від часу, коли при трафіках появили ся
хвостики, „курці в середмісті“ раптом пригада-
ли собі клич „зай до свого“ і виступають з
ріжними претензіями до Базару, бо „деж
стануть як не у свого?“ Та чи знайдеть ся ма-
тематик, котрий так розділив би поданий за-
пас, щоби щодня „був фасунок“ і всі курці в
середмісті були вдоволені?

Не слід забувати, що поза сими своїми но-
вими курцями Базар має ще своїх членів,
нів, членів управи, директорів інституцій і шкіл,
яким завдаче в значній мірі свій розвиток, пер-
сонал, листословів і т. п. Коли тепер навіть го-
ловні трафіки ведуть реєстри своїх гостей і тим
дають першенство а для решти дають по 2
штуки папіросів, то дирекція Базару бодай
від часу до часу мусить дати першенство своїм.

Найбільше незадоволене проти Базару ока-
зують ті курці, які з Базаром ніколи нічого
спільного не мали і не мають. Запропонуйте
йому вступити в члени товариства або заперну-
мерувати яку часопись — де там! Йому лише
о тютюн ходити і то: кілька пачок для себе,
потім для молочарки, на село, щоби міг що ку-
пити і т. д. Інакше гравить „комісарем“.

І були дійсно доноси. Сміємо вірити, що
вони заходять з того самого жерела. Колиж
контрольний орган с вердив порядок, взяти ся
іншого способу.

Тимчасом персонал продає в скленісе, що
має з претензіями сторін та жалями відсилає
зовсім слухно до дирекції. Де і коли урядують
директори, се інітересовані знають, впрочім мо-
жуть запитати персонал.

Під Крилами Церков

Все літературна ластівка, яка залетіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (ґанок).

НАДІСЛАНЕ.

Красий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

24 при вулиці Краєвщини ч. 6. 20-7

КНИЖКИ ШКІЛЬНІ

продає і міняє, примірники вичерпані шле на
провінцію оборотною поштою під корисними
умовами книгарні і антикварія Арнольда Бардаха,
Львів, вул. Краєвська ч. 1. ріг вул. Трибунальської.
162 1-2

Оголошення

ПОЧЕНЕ Н Г

услуга дешево спеціальні пудри „Сяве“, пакет за 1.20 К.
На провінцію висилає тільки за попереднім надісланем
заплати по 1.40 с. на пошту. — Одинице заступає
S. FEDER, — Львів, Омелюська ч. 7.
70 19-30

Вписи учеників гон на фертелят і цитрі в знаній
Від 25 літ концесіонований школі музичай Й. Павла
Вигнанського розпочинають ся в дном 28 серпня що дня,
Від 8-1 год. перед полуднем і від 2-7 год. по полудню.
о тих самих годинах можна вписувати ся на історію, те-
рію і гермонію музики. Наука розпочинає ся дня 2.
Вересня в львові Ринок ч. 34. 164 1-2

Д-р Віктор Янковський

ДЕНТИСТ

159 1 4 вернув і ординує як давнійше
при ул. Германський ч. 10. Год. орд. 9-1 і 3-6.

Пошукую учительки

на шкільний рік до 2 дічат з II кл. народної. Звадгиро-
джене листовно після умови. — о. Йосиф Гаяк, Лодішка
п. Балигород. 154 3-3

АДРЕСА:

Hauptkassette der Zentralleitung
der Ukrainischen Legion
WIEN, VII. LEODERER GASSE 20
ЧЕКОСЛОВАКІЯ: 10.000 400
ПРОСИМО НА ЦЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛІСТІ І ПАТКИ
НА ПІДПИСАНИЙ ШЛЯХ.

46-7

Приймаєть ся передплата на

„Вістник Союзу Визволення України“

Виходить що тиждень в неділю, в розмірі 16 сторіч
великого формату, з ілюстраціями рік видання IV.

Річна передплата виносить 15 кор. (15 марок, 6 ру-
блів, 3 долари), піврічна 8 кор. (8 марок, 1 рубль), ква-
ртална 4 кор. 50 сот. (4 мар. 50 фен., 1 руб. 75 коп.).

Ціна поодиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.).
Вістник Союзу Визволення України є часописом без-
партійною і стоїть на становищі самостійницьким, все-
українським.

Крім статей на теми біжучого політичного життя
багатої хроніки з життя Росії, російської України і зай-
нятих областей російської України, Вістник багато місця
уділяє творам класного письменства, справам Україн-
ських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голов-
ної преси та реферувать ся книжкові видання про укра-
їнську справу а також достійні огляди воєнних і полі-
тичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часопису: **Віст-
ник. Josefstädterstr. 79. Tür 6.**
Конто поштової шадниць 107390. 10-4

До продажу машин рільничих

пошукує фаховця VI 1-3

КРАВИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок

Львів, вул. Зморозича ч. 20.

Платня після умови, вголошення устні або пи-
сьменні, найдалше до 15. вересня 1917.

Вправного інструктора до двох учеників
VII. і V. кл. Ака-
демичної гімназії від вересня с. р. глядає Уряд парох.
в Романові коло Бібрки. пп. в місця. Пожадний вправний
математик. Усмія листови. 1:6 3-5

Дентист Д-р Михайло Віктор

площа Марійська ч. 7. над наварію
„Авент“.
158 1-5

Вдова по священику прийме панночки на помешканє
з довозом: Лодішка, ул. Тереси 2 б. (коло св. Юра).
161 1 3

По бандажі на прокуличу або
рупуру треба звер-
тати ся до фран. **М. Л. ПОЛЯЧЕК, Самбір**
21. — Ціники дзром. 150 5-7

Ученики

знай уть розміщене в заті уря-
дній укр. інституції в середмісті
Родитель ка опіка і догляд.
— Часті заплати за станцію в натураліях.
Зголошена до Адміністрації „Діла“ під 8. Н.
17-3

Бездітна родина прийме дві панночки з лі-
т. ш. до дому на станцію. —
Опіка добра і всякі негоди. Оплата в натур-
ліях. Зголошення: ул. Набеляка ч. 30. протв.
Базилько гім. Василянко і інших шкіл. 158 3-3

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшка ч. 3.

Приймає і вкладає шадниць вкладки щоден-
но в годинах урядових. Вкладки опрощують на
4% починаючи вже від слідуемого дня по дня зго-
дження аж до послідного дня перед днем відобра-
ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можна скла-
дати особного і ка? господарства поштовою пере-
казами, грошовими листами, чеками поштової Ша-
дниць, які Дирекція Шадниць на жадіне безплатно
доставляє, і в філіях банку австро-угорського ва-
рахунок „Руської Шадниць“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платити під
річними амортизаційними ратами на протяг літ
10—45 після вибору позичачого; б) на льомбард
ефектів, в) на есонт векслів. Справи позичок по-
лагоджує можлимо скоро.

Посередничить у видідуванню позичок в Гал-
Вовнім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія
„Руської Шадниць“ вул. Косцюшка, Народний Дім.
І пов щоденно безкорисно в годинах урядових
від 9 год. крамї неділі і українських с-яг.

Після К. 14 устава „Руської Шадниць“, за-
твердженого через ч. к. міністерство внутрішніх
справ, вкладки в товаристві „Руська Шадниця“ в Пе-
ремишлі надають ся до львовації нушляючих, фон-
даційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Ша-
дниця“ нушлярну обезпеку. III 67-7

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10, II. пом.

Конт. почт. відд. 26.726.

Адреса теле. «Діло—Львів».

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цілорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цілорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
цілорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
випадки і заручки 1.50.
Некрологів стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Ваоиль Панейко.

ВІДОМЛЕННЯ Ц. І Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 30. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Німецькі полки зробили тривалими свої останні успіхи на північ від Фокшан через вчорашнє здобуте місцевості Ірешті, в якій удержали ся проти численних наступів. На південь від Окни розбили ся неприятельські удари. Дальше на північ на численних відтинках східного фронту змогла ся боєва діяльність.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Бой над Сочею вчора також вели ся з найбільшою силою. Оборонні побіди видержали найбільші удари. В області на північ від Каль в поранних годинах не поведись два італійські наступи. В області Подлясь, Мздомі і Брітоф неприятель через цілий день аж до пізньої ночі без успіху кидав нові маси на наші становища. Всі удари розбили ся об непохитну витривалість наших хоробрих військ. Між многими середниками, при помочи яких неприятель стараєть ся поконати наш опір, виступив вчора новий, на сім терені майже несподіваний. На схід від Брітоф італійська кавалерія кинулась на наші окопи. Приняли її скоростріли і знищили. Нашим борцям на Монте Сан Габріеле день 29. серпня приніс поновно горькі години. Неприятель безастанно чинив приступи на укріплення. Під вечір удало ся йому вдерти ся в наші рови на північній стощі. Коли стало темно, наші війська серед важкої непогоди перейшли до проти наступу. Нова боротьба закінчила ся безладною втечею італійців. Також на схід від Гориції напір неприятельських військ ще не зменшив ся. Коли перед полуднем відперто лише поодинокі наступи, пополудни неприятель, по кількогодиннім барабанним огни, виконав масовий наступ широким розміром. Область Сан Марко найшла ся знов в огнищі боротьби. Тут, подібно як на всіх точках між Сан Катеріна і Вертойба, багнетами та ручними гранатами вдержали ми наші лінії. Коло Костаневіци наш фронт по успішнім нападі на неприятеля посунув ся дещо вперед. Побіч інших військ в останніх боях також відділи полку ч. 10 (Перемишль) і ч. 48 (Надь Каніча) найшли нагоду особливо відзначити ся. Криваві втрати неприятеля незвичайно важкі. Число бранців, полонених від початку битви над Сочею, перевищає 10.000. Неприятельські летуни бомбардували вчора Трієст вдруге, а нині втретє протягом 48 годни. Жертвою була російська артилерія діяльніша ніж звичайно. Число бранців, полонених від початку битви над Сочею, перевищає 10.000. Неприятельські летуни бомбардували вчора Трієст вдруге, а нині втретє протягом 48 годни. Жертвою була російська артилерія діяльніша ніж звичайно.

ВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 30 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Боєва діяльність у Фляндрії обмежувала ся також вчора до сильного огня на кількох відтинках коло Іперн. Ранком Англії виконали завязтий наступ, котрий відперто, завдаючи ворогові втрати.

Під Верденом артил. боротьба зросла знов до значної сили. Діяльності піхоти не було.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда Баварського: Коло Двинська і Сморгоня значно віджила огнева діяльність. Також на південний захід від Луцка, коло Тернополь і над Збручем була російська артилерія діяльніша ніж звичайно.

Фронт архик. Йосифа: На південь від Тирджул Окна відперто румунські наступи.

Фронт Макензена. Успіх битви з 28 с. м. в горах на півн. захід від Фокшані вчора розширено. Сильний удар випробованих атакуючих військ викинув ворога з Ірешті і випер його через гори на північ від села до долини Шушті. Полонено коло 300 бранців і здобуто чимало скорострілів і возів. Завязтий наступи во-

рога, ведені задля злепшення і без огляду на втрати на здобуті нами ліній на схід і північ від Мунчеул, були безуспішні і без впливу на наші руки атаківі на захід від Шушті. Над Серетом і над дол. Дунаєм зросла діяльність артилерії. Фронт македонський: Скріплена огнева діяльність на півд. захід від Дойрану. Коло Тума і Айцах Мале Болгари виконали успішні підзди. Огнем відогнано кілька ворожих компаній, котрі наступали.

Львів 30. серпня 1917.

З приводу подій у Варшаві: повної невдачі в агоренім польської армії, димісії Ради Державної і взагалі безуспішності й безвиглядності творення польської держави по плянам осередних держав з огляду на опір польської суспільності Королівства — німецька преса осередних держав снує повні розчарованія думки про нерозум і невдячність, з якими зустріла ся добра воля осередних держав у Королівстві.

Одначе чи не властивіше було би тут заговорити про власну коротковорість та односторонність у польській справі, через яку осередні держави і їх політичний світ, замість вести в польській справі реальну політику, понали в якусь манію купувати собі Поляків за всяку ціну, лічущи ся що раз більше in plus з антантом, кладучи на жертвенник польської справи все, чого тільки Поляки забажали, і про що тільки можна було допускати, що воно повинно Полякам подобати ся.

Та манія осередних держав у польській політиці датуєть ся не від нині. В Австрії має вона за собою вже пів століття, а підчас війни пішла тою дорогою також Німеччина. Відчуваємо сю манію найбільше ми, Українці, бо власне нами, українськими національними інтересами жертвувала до війни Австрія, а підчас війни обі осередні держави, щоби догодити Полякам.

В коротковорім, одностороннім позбавленім — як вказала війна — всякої основи переконанню, що власне галицькі Поляки і тільки вони можуть бути для Австрії охоронним валом проти Росії, утворила Австрія для них в 1860-их роках коронний край Галичину, суррогат польської держави, в якій віддала їм — національній меншості в краю — повноту влади над рівним чисельно польському українським народом й иншими племенними групами краю. Пانونанем над українським народом, який — по словам пос. Дашинського — оплачував цілу польську культуру Східної Галичини — Поляки росли й вирости понад голову цілій Австрії, так, що кожодчасне австрійське правительство — як се на ново показав упадок кабінету гр. Клям-Мартініца — знаходить ся в повній залежності від Поляків.

А що за те дали Поляки Австрії? В часі мира давали льояльні фрази. Коли ж прийшла війна, час проби, тут можемо зробити павзу, бо австрійські державні мужі самі дуже добре знають, як випала та проба для Поляків.

Поляки по сім боці гріли ся далі в сонці влади, а по тім боці на занятях Росією австрійських областях відносили ся до Росії зовсім инакше ніж польське населене завязятих осередних державами російських областей. На чію користь виходила та різниця, державні мужі осередних держав добре знають.

Щоби переіменити сей настрій Поляків, проголошено акти 4. листопада 1916. Дали їм сими актами осередні держави все, що тільки могли дати: утворене з Королівства польської держави, якої границі обіцяли розширити як найдалі на схід, на українські землі, утворене польської державності в відокремленій Галичи-

ні, в якій український нарід мав стати підданцем тої державності.

Східна Галичина мала стати частю відокремленої Галичини, Холмщина ввійшла в склад польського Королівства, на Волині заведено галицько-польську адміністрацію.

А щож на все те Поляки? Брали, що їм давали, записували на рахунок свого „стану посідання“, який вже ніколи не сміє бути нарушений, а тільки мусить бути збільшений, тріюмфували, що ось і осередні держави і антант признають їх право на відбудоване Польщі.

Але того, чого від них жадали і мусіли жадати осередні держави: запоруки, що будована ними польська держава не звернесть ся проти них, не піде з антантом, — такої запоруки вони не давали й не дають.

Се польське становище спричинило найновішій події в Варшаві, в приводу яких німецька преса осередних держав — як сказано нарікає на „нерозум і невдячність“ Поляків.

А одначе все те можна було передвидіти і ми від початку війни вказували, що осередні держави в їх польській політиці ждуть тільки розчарованя.

„Огнем і мечем“.

Львів, 30. серпня 1917.

„Arbeiter Zeitung“, обговорюючи промову Керенського на державній конференції в Москві, пише між иншим:

„Керенський своїми погрозами звертаєть ся проти національностей, проти „чужих народів“, як каже Великорос; коли би вони у своїх домаганнях переступили межі, навзначені тимчасовим правительством, Керенський готов би проти них обернути всю силу караючої Росії. Та найсильніші і найздібніші до оборони народи, Фінляндці і Українці, вже приладили ся до оборони. Українська Рада обстає при своїх домаганнях, які значно переходять межі того, на що згодив ся би Керенський. А на знак і доказ своєї рішучої постанови Рада відмовила запросинам, висланим їй, щоби взяти участь в московській конгресі. Москва і Київ, — розростаюча чужими добутками та прикажуча Московщина і відьна Україна стають проти себе, повторюючи свої давні історичні ролі.“

Корнілов проти Українців.

Львів, 29. серпня 1917.

Віденська „Zeit“ одержала з Женеві з дати 28 с. м. таку приватну телеграму:

„L'Information“ доносить, що Корнілов взяв ся за драконські міри для здавлення українського сепаратизму.

Всіх членів українських рад робітничих і салдатських, не виключаючи навіть нездатних до військової служби, він покликав під оруже.

ПРАВДИВІ
ЛІТУРГІЧНІ
ПРИРОДНІ

ВИНА Самороднер
Самороднер старий

К 6'70
К 7'50

за 1 л. льоко Стрий
можна вже замовляти
-- в посередниченю --

Народної Торговлі Львів

Половина
належитості
при замовленю
решта поборане.

Українець членом австрійського кабінету.

(Ткб.) Вчорашні нічні телеграми принесли з Відня вісті про покликання цісарем нового кабінету, в якого склад вийде також один Українець, а саме проф. д-р Іван Горбачевський. Ресортом його буде міністерство здоров'я, яке має невдовзі повстати. Новий кабінет поки що буде чисто урядничим.

Докладні вісті подамо завтра.

Українська Центральна Рада і Поляки.

БЕРНО. Українське бюро доносить: Рада застергла 20 місць для польської парламентарної фракції на Україні, з того 11 для соціалістів і два для центру. Польський виконуючий комітет запротестував проти того поділу, заявляючи, що поділ є недостаточний і не відповідає дійсному політичному відношенню польських сил.

З московської державної конференції.

МОСКВА (Ткб.) На вчорашньому засіданні державної конференції була присутня й ні Брешковська, яка серед живого зацікавлення зібраних виголосила промову. Брешковська закінчила апелем, щоб вже раз приступити від слів до діла, та щоб допомогти до того, аби армія вернула на розумну дорогу.

Кн. Кротова виголосив велику політичну промову, в якій взивав армію, щоб перешкодила перемогі Німеччини. Закінчив бажанням, щоб Росія проклямована федеративною республікою.

Плеханов протестував проти переконання, начеб російські революціонери були готові до окремого миру з Німеччиною. До такої гавби не були би вони ніколи спосібні, бо се булоб зрадою великої французької й англійської демократії.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Лондонські й паризькі дзвенники неприхильно сцінують промову Керенського. Вісті про події в Москві спричинили сильний упадок курсу рубля, який вчора (середі) осягнув найнижчий курс, а саме 240 рублів за 10 фунтів, коли нормальний курс вивисив 100 рублів за 10 фунтів.

З Фінляндії.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Супроти заповідженого поновного скликання фінляндського союму, російські війська обсадили соймовий будинок в Гельсінфорсі. В місті панує спокій. Робітничо-жовнірська Рада зарядила поготівле залог на воєнних кораблях.

Нота Вільсона в справі мира.

ГАГА. (Тбг.) „Holland sch Nieuwa Bureau“ доносить з Вашингтону: Ноту з відповіді Вільсона на ноту папи нині вислано. Текст її буде нині оголошений. Телеграми доносять: Після „Times a“ Вільзон в своїй ноті заявляє, що не може здавати ся в мирові переговори, поки Німеччина не згодить ся на засаду роззброєння, яка відбере їй спроможу приготувати ся до слідувочій війни. Кореспондент „Times a“ додає, що Вільзон переконаний в тім, що Німеччина не може прийняти пропонування папою гваранцій проти будучих воєн без залишення середноєвропейської політики. Америка знає о тім, що німецькі військові вожди переконані, що можуть осягнути свою ціль, коли Німеччина, Австро-Угорщина, Туреччина і Болгарія будуть мати свободу zorganizувати ся у військову силу. Вашингтонське правительство оптимістично дивить ся на військову злуку, особливо, коли підводні судна не могли перешкодити висадженню на беріг американської армії у Франції.

Соціалістична конференція коаліції

ЛОНДОН (Ткб.) Соціалістична конференція держав коаліції відкинула 55 голосами проти 4 внесені, яке заявлялось проти всякої дискусії з неприхильними делегатами, доки Німеччина не опорожнисть об'єднаних областей.

Отворене парламенту.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Супроти депутатів репрезентатів аграріїв та всіх інших сторонників

заявив президент міністрів Зайдлер, що пленарне засідання Палати збереть ся дня 19. вересня.

Последні вісти про війну.

Відень, 30-го серпня 1917.

З воєнної пресової квартири доносять: Пополудни Італійці даремно наступали на високорівню Байвіцца і Монте Сан Габріеле.

БЕРЛІН. Бюро Волафа доносить дня 30. серпня вечером:

Не було важніших подій.

Всеукраїнський робітничий з'їзд у Київі.

Відень, 26 серпня 1917.

(Ф. К.) Київські часописи з д. 25—28 липня містять просторе справоздане з Всеукраїнського робітничого з'їзду, який відбув ся у Київі, в д. 24—27 н. ст. липня з порядком, відомим уже читачам „Діла“. Зі справоздань сих виймаємо найважливіше.

Перший день.

Вчера (24. н. ст. липня) — читаємо там — о 12 год. в другім городським театрі відкрив ся Всеукраїнський з'їзд. З'їхало ся около 300 людей. Приблизно половина учасників з'їзду українські соц. демократи, половина соц. революціонери, решта — безпартійні. З'їзд відкрив член української фракції київської Ради робітничих депутатів п. Паламарчук. На його пропозицію відспівано „Вічну пам'ять борцям, що впали за волю України“ й проголошено „Слава“ сучасним дітям на народній ниві.

До президії вибрано оті особи: Винниченка, Веселовського, Порша, Паламарчука, Антоновича, Еремєва, Петренка, Жидатиського, Теренюка, Соколова, Коробчанського, Вирву, Фудровського, Ковенка, Гудина, Сиренка й Бондаренка.

Підчас дневного засідання вислухано трьох рефератів по питанням, поставленим на порядку дня: „Сучасний момент в українським життю й українські робітники“ й „Автономія й федерація“.

Найбільший інтерес представляє реферат по першому питанню, який виголосив В. Винниченка.

Реферат В. Винниченка: Сучасний момент в українським життю й українські робітники.

Предсідатель Українського Генерального Секретаріату В. Винниченка у своїм дуже змістовім рефераті характеризує сучасний політичний момент і говорить про відношене до нього українських робітників.

Сучасний момент, на думку референта, важний не тільки для України і Росії, але і для історії цілої Європи. У с'м моменті дві сторони — загально російська й українська. Перша сторона моменту, який переживаємо, характеризується лінією перелому. Під теперішню хвилину ми стоїмо на переломі. Нам здасть ся, що ми можемо впасти у пропасть, однак сила революції, неначе магнет, удержує нас. Комплікація сучасного моменту збільшується ще й тим, що край ослаб від війни. Не агітація большевистів робить се, що ми бачимо, але агітація самого життя: Кожному з нас тяжко вести страшну війну, група большевистів, бути може, тільки більш нервово відчуває страхітливості війни. Я говорю тільки про часних большевистів, заявляє В. Винниченка. Однак є середина, яку займають люди з політичною мудрістю і горячим серцем. Соціалістам, які взяли правительственну владу у свої руки, прийдесть ся вести боротьбу як з горячими серцями, так і з ворогами революції. На українським питанню з'ударили ся соціалісти і кадети. Кадети цілий час поступають провокаційно, бажано дискредитувати революцію. Вони стають ся показати, що соціалісти не спосібні справити ся з властю. Коли вони віддають свої портфелі соціалістам, то тут очевидна провокація. Відразу поправити господарський апарат неможливе. І от міністри не соціалісти, знаючи се, користують ся всякою нагодою для кріпів влади. Так було і з українським питанням, яке довело до кризи.

Переходячи до положення України у сучасний момент, В. Винниченка переповідає історію покликання до життя Центральної Ради, її перебудову в національно-революційний парламент, основане Генерального Секретаріату й зупиняє ся на порозумінню з правительством.

БЕРЛІН. (Вольф.) Боева павза в генеральнім наступі антанту тривала також через день 29. с. м. В Артоа зовсім угасли англійські наступи.

На східнім фронті діяльність артилерії була живіша, ніж попередніми днями.

Авдієнції у цісаря.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Цісар прийняв нині (четвер) на окремих послуханнях архикн. Губерта Сальватора, пруського ген. майора Крамона, маршала пілн. пор. Лянгера і члена палати панів гр. Сільва Тарука.

Тепер ми приступили до організації демократичної влади на Україні. Ми в кращім положенні, ніж Тимчасове Правительство й Совіт роб. і салд. депутатів. Рада з'організована ліпше і повнішче. Генеральний Секретаріат більш відвічальний перед Центральною Радою, ніж Тимчасове Правительство перед Совітом роб. і салд. депутатів. Там буржуазні міністри не відвічальні перед Совітом, а тут усі відвічальні перед Радою. При творенню нового ладу в нас остається старий клич нашої партії — автономія, засновки якої ми вже маємо. Головна можливість переведення її — Генеральний Секретаріат з функціями міністерства.

Наша робота, — говорить даліше референт — скопалікувала ся проявами на фронті. Руїна грозить передовім українським полям. Тому у всіх нас являється бажане боронити ся. Наша фракція в Центральної Раді передіше не особливо була схильна до активної оборони, говорила, що не треба офензиви. Але в даний момент соц. дем. фракція Центральної Ради, комітет Центральної Ради і Генеральний Секретаріат постановили боронити ся активно. Мотиви, якими ми руководили ся, такі: Коли вже офензива довела до такої біди, то нам не зильно оставати байдужими. Коли Німці дійдуть до Київа і займуть його, то се буде кінець війни, але якої? Україна розпадесть ся на лівобережну і правобережну. В занятій часті польські аграрії не дадуть ні республіканського устрою, ні землі народова. Тому конечна активна оборона в інтересах краю.

Кінчить свій реферат Винниченко покликом до робітників взяти як найбільш активну участь у будові українського політичного життя, маючи перед собою ціль — соціалізацію державного устрою у будучині.

Реферати пп. Антоновича і Ткаченка були посвячені питанню про відношене до всеросійських Установчих Зборів, які повинні попередити українські Установчі Збори, й вииснено не об'єднаності й суті автономії України у федеративній російській республіці.

Вечірнє засідане з'їзду дня 24. і ранішнє дня 25. липня були посвячені

дискусії

над рефератом В. Винниченка про відношене українських робітників до переживаного моменту.

Другий день.

З різкою критикою телеграми Тимчасового Правительства, якою завершено порозуміння між ним і Центральною Радою, а також другого „Універсалу“ Центральної Ради до українського народу виступив соц. рев. Маєвський. На думку бесідника правительствених телеграм є не переданем, а відібранем прав Української Центральної Ради.

Зупинившись над воєнним положенням, Маєвський упереджає небезпеку для нашого краю, звязану з демобілізацією, в момент закінчення перемиря. Через Україну підуть маси військ і знищать її. Аби цього не було, конечна територіяльна українська армія. Се питання не теорії, а питання „шкіри“, питання спасення рідної землі. Увійшовши до Центральної Ради, українські робітники зобов'язані тому добивати ся територіяльної армії.

Після відповіді й пояснень В. Винниченка рідним бесідникам з'їзд вислухав привіт від київської Ради робітничих депутатів, від Союзу помічників лікарів і від українських соціал-демократів в Америці. Від американських соціал-демократів України виголосив довгий привіт п. Кулик, що прибув з Нью Йорку.

На вечірнім засіданню дня 25. липня мали місце оживлені дебати про відношене до війни у зв'язку з переживаним моментом.

ШКІЛЬНІ ДРУКИ

в Укр. Педаг. Товаристві — Львів, Мохнацького ч. 12.

160 2-3

Після дискусії з'їзд приймає дві резолюції про відношене до моменту і до війни. Обі резолюції приймає більшість з'їзду, зложена зі с. д. фракції. Фракція с. рев. адержуєть ся від голосування.

Резолюція про відношене до сучасного моменту.

Признаючи:

а) що революцію в Росії викликало заострене на ґрунті війни незадоволення економічних, культурних, політичних і національних потреб широких народних мас;

б) що укріплене завойовань революції, поглиблене й розширене її соціально економічного змісту можливі тільки при помочі з'організованого й планового побудовання нових форм громадсько політичного і національного життя й задоволення соціальних й економічних потреб працюючих клас населення; в) що виконати ці задачі революції в Росії може тільки тверда революційна власть, основана на довірі революційної демократії;

г) що повне національне визволення українського народу, укріплене й розширене революції на Україні можливе тільки при створенні єдиної революційно демократичної крайової влади на Україні;

д) що буржуазні класи в Росії діяли й діють ще сильніше мусять виявляти свій анти революційний характер;

е) що таку тверду революційну власть як у Росії, так і на Україні може створити тільки революційна демократія,

перший всеукраїнський робітничий з'їзд признає необхідним:

1) щоби всі українські робітники піддержували всіми силами і з цілою енергією як Українську Центральну Раду, так і її Генеральний Секретаріат, ці органи революційної влади на Україні, яка опираєть ся на сили всієї революційної демократії, робітників, селян і війська;

2) що представництво українського пролетаріату в Українській Центральній Раді, ставлячи своєю цілю здійснене завдань і цілий революції, як у Росії, так і на Україні, повинно зматати до сього в тісній злучі з робітниками інших націй і в згоді зі всею революційною демократією як українською, так і не українською, займати самостійну класову позицію.

Резолюція про відношене до війни.

Признаючи:

а) що наслідком війни всі здобутки революції, в тім числі й автономія України, нахочать ся на краю загрозли;

б) що економічний заколот, який росте з дня на день, довів до повної руйни краю;

в) що се грозить великою бідю передовім пролетаріату й цілому працюючому народові,

З'їзд ухвалює:

1) війну треба закінчити у найкоротшій часі, а для сього Тимчасове Правительство повинно в рішучій формі зажадати від Англії, Франції й інших союзників приступити зараз же разом з Росією до мирових переговорів з центральними державами, а на випадок відмови союзників поробити дальші кроки, щоби зупинити війну;

2) признаючи, що перемога противника на фронті під теперішню хвилю загрожує українській землі поділом території України на дві половини, який зломить і зупинить розв'язок українського пролетаріату і що заняті Україною неприятелем знищать на занятій частині нашої землі демократично республіканський устрій, здобутий загальною російською революцією, — визнає всю революційну демократію України й цілої Росії до активного енергійного відпору наступаючому противникові на фронті і до піддержання всіми способами армії зі сторони краю.

Звідомлене з третього дня нарад (п'ятне земельне, автономії України, пресвіти і ин.) подамо завтра. — Ред.

За українізацію церкви.

Відень 30. серпня 1917.

(Ф. К.) „Кієвская Мысль“ з дня 25. н. ст. липня у телеграмі з Катеринослава повідомляє:

Губернський єпархіальний з'їзд прийняв постанову про необхідність українізації обрядової сторони церкви, богослуження, проповіді, місії і церковної школи всіх ступенів — все те поступенно, без противоріччя св. писму. Бажає реставрації українсько-церковної архитек-

тури, народних церковних налізів і покликання до життя українського релігійно-морального виховання книжок.

Соціалістичний конгрес в Петрограді про автономію України.

Львів, 30. серпня 1917.

„Frankfurter Zeitung“ доносить на основі звідомлення паризького „Temps“, що в Петрограді відбув ся перший конгрес національних партій Росії. Своїх відпоручників вислало 12 соціалістичних партій Росії, між ними Українці, Литовці, Вірменці, Могометани і Жиди. Між иншим ухвалено, що великим національностям Росії має бути привнана адміністраційна автономія; інтернаціональну соціалістичну організацію має ся візвати, щоби в її склад увійшли не тільки представники поодиноких держав, але і народів.

8-ого вересня 1917.

вдержуємо висилку „Діла“ без виімку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 30 серпня 1917.

— Митрополит гр. Шептицький у Відні. З Відня нам пишуть: В четвер, 30. с. м. о год. 7. вечером улажує віденський український комітет в честь Митрополита товариські сходини зі спільною вечерою в салі рестаурації Гопфнера. На сходини запрошені видніші члени української громади у Відні і посли. — Звістку сю вибирає редакція з листа, висланого з Відня в понеділок. Хоча лист був експресовий, то наспів він до редакції що йно в середу пізнім вечером, коли запізно було післати зміст його до цензури, щоби можна було подати його в инійшій числі. Таким чином в ласки ц. к. почти втратили суароти вимог щоденної газети актуальність прислани в сім листі привітні промови. Невже ніколи не діждемо ся привернення правильних порядків на ц. к. почтах?

— Товариство „Українська Захоронка“ відновляє по вакаційнім віддиху знов свою діяльність. Товариство сповняє від 15 літ, т. є від часу свого основання високо ідейну цілю. Захоронка пригорнула в чотирох льокалах (при вул. Руський ч. 3, Длугоша ч. 17, Городецький ч. 95 і Жовківський ч. 62) дві сотки, маленьких, бо ще в передшкільнім віці дитини, в більшій частині чужих для нашого обряду і нашої народности. Захоронка давала їм моральну і педагогічну опіку та виховувала їх національно. Наше товариство удержувало ся виключно жертвами української суспільности а успіх праці віділу зависимий і дальше від моральної і матеріальної помочи цілого загалу. Віділ має повну надію, що і в четвертій році страшної війни вайде многих і прихильних добродіїв. Під сю пору важнішими чим грошеві датки є жертви в натураліях, тому просимо особливо о бараболі, капусту і иншу ярицу. Для улекшення перевозу споживних артикулів в провінції до Львова, віділ буде висилати на жадане адресата „сертифікат на привіз“. Простягаємо не жєбручу руку о милостиню, а відкликаємо ся до патріотичних почувань української суспільности о сповненні її горожанського обовязку. Просимо присилати грошеві датки на адресу Вп. пані М. Федякової, вул. Сикстуска ч. 14, жертви в натураліях до котрої не будь захоронки, а всякі письма на руки Вп. П. Гриньовської, вул. Глубока, ч. 21. Для пояснення пригадуємо, що український захист займаєть ся воєнними сиротами, а українські захоронки опікують ся дитворою міста Львова. — Віділ Української Захоронки.

— Жертва на захист У. С. С. Вп. о. конс. радн. Симеон Чичилович зложив на руки командану Станиці У. С. С. дра М. Волошина квоту 100 (сто) корон на захист хорих і раєних У. С. С. у Львові. „Vivent sequentes“.

— В справі повороту народних учителів до відбитих повітів Рада шкільна оголошує: Дкми

учителі не одержать візване до повороту зі своєї Ради шкільної скружної або Ради шкільної крайової, так довго не має ніякого обовязку до повороту. Учителі, який виїжджає без такого урядового зазиву, виставляє себе на кшті, ріжні перешкоди в дорозі, а може й розчароване, бо доїхавши з трудом на місце, не застає своєї школи, в якій учив, будинну, в якій мешкав, річній, які там полишив, а не раз і оселі, в якій жив. Проте Рада шкільна крайова бажає відновити всюди, де тільки можна, шкільну науку і видає вже зарядження, щоби окружні інспектори обяли урядоване і перевірили на місци, які школи можуть бути покликані до життя та поробили потрібні заходи в ціли їх відновлення. Учителі, візвані до повороту, одержать так звані „Поучення“ з подрібним списком способу поступовання. Під якими услів'ями учителі народних шкіл можуть старати ся о підмоги в ціли закупки втрачених з приводу воєнних подій домашніх і господарських уладжень та одіжи, — про те видаєть Рада шкільна окремих обіжників.

— Учителі середніх шкіл будуть одержувати зазиви до повороту разом з поученнями про услів'я повороту з Дирекції шкіл, до яких належать. Поучення ті будуть видані що йно пізніше, коли Рада шкільна крайова одержить деякі уповажнення від центральних властей.

— З Долини нам пишуть: Повітові довірчі Збори 40 відпоручників громадян повіту 23. серпня вибрали Виділ повітової Української Ради (змінено назву Комітет на Раду), який має зайняти ся зорганізованием українського життя на всякім полі і поробити приготування на З'їзд повної Української повітової Ради в Долині, зложеної з представників всіх сіл повіту. Виділ, зложеної з 14 членів, займаєть ся поки-що відновлюю бущих товариств, та економічними справами, як також справою гімназії, бурси і Сирітського Захисту. В українській приватній гімназії з правом прилюдности сего року відчиняєть ся вже VI. класа на левно. Повітова торговельно промислова Спілка переймила Торговлю мішаних товарів від „Сільського Господаря“. — Др М. Пачовський, голова повітового Виділу.

— З російського пелону. Нам пишуть: Просимо помістити в своїй ВІС. часописі на адресу Стефана Лукіяновича стсе: Брат його Володимир Лукіянович з жінкою і дітьми вроживає в Вишніччї і просить о вістку про себе на наше подану адресу: Гриць Вояк, воєнний бранець в Новониколаєвску Томської губ.

— Іменованя. Др Володимир Кульчицький радник суду крайового у Львові, іменований віцепрезидентом окружного суду в Стрию. Се одинокий аванс Українця судовика на десятки рівночасно авансованих Поляків...

— Ліцитації коний, котрих реченні подані в оголошеннях нинішнього числа, відбудуть ся в окрузі перемиської команди військової між 2—10 вересня с. р. 149 „а“ 2—2

ОПОВІСТКИ.

П'ятниця, 31. серпня 1917.

Нині: греко-кат.: Фльора і Лав. — римо-кат. Раймунда.

Завтра: греко-кат.: Андрія — римо-кат. Іди, Егідія.

і Український Народний Театр Т-ва „Босіда“ у Львові під управою М. Рубчакової. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 2. вересня 1917 „Кума Марта“ народна драма зі слівми і танцями в 5 діях А. Шатковського.

Приготовляєть ся до вистави „У рідній сім'ї“ драма в 4 діях Судермана.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечером. 1—2

Виділ Укр. Захоронки повідомляє отсим, що заповіджена збірка дня 2. вересня не відбудеть ся в причини, що ц. к. намісництво заважало всякі збірки по день 15. вересня. Збірка відбудеть ся 7. жовтня 1917.

Вписи до прилюдної народної IV. кл. школи ім. Б. Гринченка у Львові відбудуть ся 3, 4 і 5 вересня 1917 р. (понеділок, второк і середа) в годинах: 8—12 рано і 3—6 пополудни, в будинку шк. на Городецький ч. 95. Коли не зайде ніяка перешкода, то наука розпочиньєть ся б. IX. 1917 (з четвер) по богослуженню рано о год. 7. Тому, що подбано о всілякі можливі угодження в сій школі, як празо прилюдности, поділ школи на хлопачу і дівочу, та инші упорядкованя з класх, то святим обовязком є для родичів Українців сеї дільниці, всі свої діти вписати до сеї рідної школи. — М. Сіяс. XI. 1—3

Жертвуйте на Волинські школи!

Іван і Пелія з Грабовичів Онуцькі повідомляють своїх і знайомих, що живуть в Підвербцях п. п. Назвиска пов. Городенка і просять о листи. 163 2-2

До наших Союзних Спілок. Вживаємо всі союзні спілки конечно подбати про те, щоб готівка у людей без проценту не марнувалася; треба стягати до себе вкладки, виплачувати вкладки в рамках мораторії (по 100 К на одну книжечку на один місяць) згідно після спроможности, стягати уділені позички покриваючи в першій мірі відсотки, які тепер передаються в часі п'яти і пів року. Стопу процентову від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Кризового Союзу за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз релігійний Омелян Савич. 75-Б. 11-20

Кілька слів про „Фонд ім. митр. Шептицького для укр. сиріт“.

Нам пишуть: „Укр. Комітет несея помощи вдовам і сиротам, жертвам війни“ у Львові о творив, як звісно, 12. грудня 1915 (замість желань митрополитови, тоді вживав в Курську, в день Імени) краєвий захист ім. митроп. А. гр. Шептицького для сиріт, принавши до него на перший раз 6 сиріток. Комітет мав тоді в касі всего 600 кор., а такі відважився на сей смілий крок, бо не міг довше дивитись на те, що діялось з нашими сиротами взагалі в краю, а у Львові в окрема. Удержанем нової інституції Комітет не журився, бо вірив, що наша суспільність не позволить своїм сиротам голодувати. В кілька місяців опісля зачало однок і правительство акцію ратования воєнних сиріт, дало почин до заснування окремих національних Комітетів опіки над воєнними сиротами і забезпичило їм державну поміч (для воєнної сироти, по міщеній в захисті, 1-50 К. денно, а для сиріт, поміщених в приватній опіці, по 10-15 К. місячно). Тому, що у Львові була вже готова того рода організація, приняв Комітет несея помощи жертвам війни нову назву, а се: „Укр. епархіяльний комітет опіки над воєнними сиротами“, а тим самим одержав право до державних підмог для сиріт в захисті і в приватній опіці.

Але се державна підмога має тривати лиш до кінця війни, а в найліпш м разі ще рік по війні, для того щоб і по закінченю мира забезпечити існування новій сирітській інституції, відкликався був львівський Комітет в цвітні 1916 р. до української суспільности з зазивом до складання жертв на сталий краєвий захист для сиріт; що се інституція мала носити імя митрополита Андрея гр. Шептицького, сего тоді в ві дозві нарочно не означувало, щоб такою рекламою не погіршувати Є. Е. митрополитови й так вже неіснуючого положення в неволі.

На оголошену відозву зачали впливати о билінь жертви, але російська офензива в червні 1916 і паніка, яку вона викликала, подсувала на якийсь час зачатє діло.

Аж з весною 1917 р. принесла російська революція поневоленім народам тої імперії надію на свободу, а нашому дорогому Вязневи в Суздалі дозволило тимчасове правительство не тільки вийти на волю, але й вернути на свій митрополитичий престол до Львова. Яка радість запанувала з сего приводу між цілою нашою суспільністю, знаємо дуже добре. У Львові повстав зараз окремий „Комітет для привитання митрополита Андрея гр. Шептицького“, а за його почином такі самі комітети по провінції, щобі гідно привитати Того, котрий своєю 25 літню працю для церкви і укр. народа завершив 2 1/2 літню неволю, повною фізичних і душевних терпінь, понижень та недостатку, а навіть готов був і життя своє принести в жертву! Випадало привитати сего князя церкви і найкрасшого сина України якимсь почетним даром, але таким, який би був не тільки висловом наших почувань, але й милим його серцю, котре роздуровувало між убогих, мододіж, сиріт і інші добродійні цілі все, що мало, а деколи навіть більше, чим само мало.

І саме та загально звісна добродійність Митрополита була для Комітету вказівкою, що з поміж різних проектів найвідповіднішим способом пошани особи Митрополита буде здвигненя йому живого пам'ятника, себто вибранє такого фонду, щобі з його процентів можна було по вічні часи удержати заклад для тих українських сиріт, яких доля позбавить родичів і остануть без всякої опіки*). Запало отже рішенє, щобі український нарід зложив як найскорше мільоновий „Фонд ім. митрополита Андрея гр. Шептицького для українських сиріт“

і приніс його як почетний дар своему позертаючому в неволі князеві церкви і першому громадянинові. Отсе рішенє оголошенє в цвітні с. р. в наших газетах, відбилося живим відгомном в серцях цілої без виімку нашої суспільности; протягом несповна чотирох місяців вплинуло на сирітський фонд вже понад чверть мільона корон і безнастанно впливають дальші жертви. Де тільки є якась свідомість і доброї волі одиниця, що пояснить людям цілі і значінє сего фонду, там нарід складає не тільки дуже радо, але й надсподівано великі жертви (н. пр. селянки-вдовиці жертвують по 100 К). Можна сміло сказати, що такої з різних зглядів і для всіх симпатичної цілі у нас ще не було, для того є оправдана надія, що сей фонд osiąгне недовідану висоту одного мільона. Було би вельми пожадним, щобі також з увільнених місцевостях східної Галичини позстали окремі комітети (зложені особливо з жєнщин), які би зняли ся збіркою жертв на сю цілі. Збрану готівку належить висилати виключно на адресу: Тов. „Дністер“ у Львові, вкл. кн. ч. 10.300, звідки на жаданє можна дістати чеки. Близших інформацій уділює (а також висилає на жаданє бланки по 1 К. і по 10 с. до збирання жертв, і відзнаки): „Комітет для привитання митрополита А. гр. Шептицького, — Секція живого пам'ятника“ у Львові, ул. Домініканська 11. — В заст. о. В. Лицняк.

*) Дотепер не було у нас такої інституції; наші круглі сироти опинювались або в заведеню гр. Скарка в Дроговижі, або в міській заведеню у Львові, де попадали очевидно для свого народа на завігдє. В послідних літах перед війною отворив вправді таке укр. заведенє о. митрат Гордієвський в Станиславові для дізчат тамошньої епархії, однак се дуже впрочім благородна і гарно подумана акція не могла ані взяти в опіку всіх сиріт в краю, ані не мала потрібного матеріяльного забезпеченя.

НАДІСЛАНО.

КНИЖКИ ШКІЛЬНІ

продає і міняє, примірники вичерпані шле на провінцію оборотною поштою під корисними услівями книгарня і антикварня Арнольда Бардаха, Львів, вул. Крайівська ч. 1. ріг вул. Трибунальської. 162 2-2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

радник скарбу Фридрих Гохман в Перемишлі благає милосердних людей о вістни про маму Рахелю Гохманову, яка в серпні 1914 з Теребовлі перенесла ся до Будзанова і там перебула інвазію. 168 1-1

Оголошення.

Льоси на рати Яко генеральний заступник Банку Allg. Verkersbank у Берні поручає льоси на рати по найпристунійших цінах. Метких заступників шукає **Н. Бернофельд** львів, синкстусна 16. 104 7-10

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Саван“, пакет за 1-20 К. На провінцію висилає тільки за попереднім надісланєм належностє і 40 с. на порто. — Оданске заступство **S. FEDER, — Львів, Синкстусна ч. 7.** 70 20-30

Вдова по священнику приймає панночки на помещанє в довоз. Лотоцька, ул. Тереса 2 б. (коло св. Юра). 161 2-3

Вправного інструктора до двох учеників VII. і V. кл. Академічної гімназії від вересня с. р. глядає Уряд парох. в Романові коло Бібрки, пп. в жєдн. Пожадний вирваний математик. Успіва ластови. 116 4-5

Спеціаліст хоріб венеричних і скріпих **Д-р ФРІШ** Валога ч. 11. 166 1-3

Товариство Господарсько-кредитово „Надія“ в Болехові пошукує **фахового купця** до веденя відділу торговельного за кавцією. — Платня після умови. 167 1-5

Дентист Д-р Михайло Віктор площа Марійська ч. 7. над наварнею „Авент“. 158 2-5

Вп. П. Учителів, Академіків та взагалі енергічних інтелігентів, які хочуть заняти ся zorganizованєм доброї а дешевой направи обуви (підзельовуваня) по селах та містечках, ааробляючи при тім до кількості корон місячно, просямо о поданє адрес. 65 63-3

Спілка „Ідеаль“ Перемишль, Водна 12.

По бандані на пропуклину або руптуру треба звертати ся до фірми: **м. л. ПОЛЯЧЕН, Самбір 21.** — Цінники даром. 150 6 7

Вписи учеників гри на фортеп'янт і цитрі в знаний від 25 літ концесіонованій школі музичній Й. Павла Виганського розпочинають ся в днєм 28 серпня що днє, від 8-1 год. перед полуднем і від 2-7 год. по полудні. В тих самих годинах можна вписувати ся на історію, теорію і гармонію музики. Наука розпочинаєтє ся днєм 2. вересня в львівн Ринок ч. 34. 164 2-2

ПОРТРЕТИ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ГРАФА ШЕПТИЦЬКОГО

в гарних рамках зі шклом по К 8 або К 14 — висилає: **ІВАН ПАВЛИК, Львів, Ринок 10, (Просвіта).**

На опакowane і порто долучати К 250; замовляючи 10 штук на раз не платять опакowania і порто. По тій самій ціні в портрети: Шевченка, Франка, Хмельницького і ин. За післяплатою не виславєтє ся. 151 3-10

Ліцитація коний.

В окрузі переписної команди військової відбудуть ся ліцитації коний між 2-10. вересня.

Дня 2. вересня 6. р. о годині 8 рано в кінській шпиталі в Ярославі (Апшакерне).

Дня 5. вересня 6. р. о годині 8 рано в кінській шпиталі в Судовій Вишні.

Дня 8. вересня 6. р. о годині 7 рано в кінській в Рашові, касарні кавалерії „Глубока“.

Дня 9 вересня 6. р. о годині 9 1/2 рано в кінській шпиталі в Черенанах коло Городна Ягайл.

Дня 10. вересня 6. р. о годині 8 рано в кінській шпиталі в Максимовичах коло Самбора.

Участь в ліцитації можуть брати лише то-ті рідники, котрі викажуть ся легітимними своєї політичної властї або рейонової команди. 149 6 2-2

Конкурс.

Видл муз. Тов. ім. Лисенка у Львові

оголошує отрим на рік шкільний 1917/18 конкурс на стипендію ім. Олександра Мишуги в річних 1000 К. Рефлектуючі на ту стипендію мають виказати, що посвячують ся фаховому артистичному образованню в співі, згідно музичі, що є української народности, а надто виказати ся свідомством компетентних знавців, що проявляють визначний музикально-вокальний талант.

Першенство до стипендії мають члєни родини Вп. Олекс. Мишуги.

Поданя належить вносити до виділу муз. Тов-а ім. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича ч. 5 до включно 31. вересня, де мож залягнути близших інформацій. 59/А 3-3

Ученики знайдуть приміщенє в хаті урядника укр. інституції в середмістї. Родигельська опіка і догляд. —

— Часть заплати за станцію в натураліях. —

Зголошеня до Адміністрації „Діла“ під В. К. 18-7

КОНКУРС.

Виділ муз. Тов-а ім. М. Лисенка у Львові,

оголошує отрим на рік шкільний 1917/18. конкурс на 2. стипендії, а то:

- 1) імени Анатоля Вахнянина в річних 200 кор.
- 2) імени д-ра Петра Сушкевича в річних 200 кор.

Рефлектуючі на ті стипендії мають виказати, що є елєвами Вис. Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові, та що покінчили там рік шкільний 1916/17 з поступом дуже добрим, в кінці долучити свідомство убожества.

Поданя належить вносити до виділу муз. Тов-а ім. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича 5, до включно 31/8 1917, де можна засягнути та кож близших інформацій. 59 Б 3-3

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**

Львів, Ринок 18, II. пог.

Конто почт. шлям. 26.728.

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно 10-
піврічно 20-
щорічно 40-

у Львові (без доставки):

місячно 3-
чвертьрічно 9-
піврічно 18-
щорічно 36-

в Німеччині:

піврічно 20-
щорічно 40-

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітоа, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
віснана і заручини 1 бб.

Некрологія стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Одні примірники коштують
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 31. серпня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Коло Скали в східній Галичині наші війська з успіхом доконали впаду в неприятельські рови.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Неприятельські летуни наступили вчора по раз четвертий на Трієст. Не було шкоди, гідної уваги.

На високорівні Красу був відносний спокій. В області Красу обильне в жертви поранжене привело до Італійців перервату бою, що наші використали, щоб змести кілька неприятельських гнізд, які ще остали. Рівнож на північ від Кам по ранній невдачі кількох відокремлених ворожих наступів, не було через день більшої боевої діяльності. Тим нагальніше кинулись Італійські дивізії на фронт, що розтягався між названими відтинками, на наші становища коло Подлесець, Мадоні, Брітоф і на Монте Сан Габрієле, яке від 7 днів знаходиться в осередній точці боїв над Сочею. Знов завдячити треба хоробрості і видержимості військових відділів зі всіх частин Австрії й Угорщини, що в битві, яка хитала ся то в ту, то в другу сторону, всі становища побідно удержано. Ожиданні завжди свіжим духом наступу, наші відділи — коли сила ворожого наступу дещо змаліла — привели вечером 2 офіцерів і 110 жовнів як бранців та 2 скоростріли з ворожих ровів коло Брітоф. Так отже і 14 день бутви був для наших військ днем успіху. В Каринтії не було важніших подій. На південно тирольській границі на захід від Безецца видерли ми неприятели точку опертя. Ті з між італійських жовнів, які не згнули в боротьбі, попали в неволю.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 31 серпня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

У Фляндрії зроста над вечером боева діяльність союзників над побережем між Лі і Ізерою. В Артеві розвинули ся на північ від Лян місцеві бої, котрі тривали аж до приходу темряви. На півн. захід від Катле ми видерли Французам останок їх останнього зиску. Приведено чимало бранців.

Під Верденом огонь по обох берегах Мози під вечір знов перейшов у сильну артил діяльність. Доси не прийшло до наступів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: На північ від Дзінска, коло Ілукшт російські підізди пішли під охороною огня вперед. Залога наших ровів віддерла ворога. Також даремні були російські підприємця над Нордою.

Коло Скали кілька наших компаній переправило ся через Збруч, вдерло ся в російські лінії і вернули ся знищивши російські рови, приводячи бранців і добичу.

Між Дністром і Дунаєм положене незмінене.

Фронт Македонський: Серед великої спеки далі гриває збільшена боева діяльність. На Доброполі відперто сербські відділи, а на південний захід від озера Дойран англійські батальони і завдано їм важкі втрати.

На шляху до самостійности України.

БЕРН (Тб.) Як доносить Українське Бюро, на конгресі політичних українських сторонників, який саме покінчив свої наради в Києві, взяла верх тенденція в користь абсолютної незалежності України.

Львів, 31. серпня 1917.

Нове правительство д-ра Зайдлера, яке з нинішнім днем вступає в уряд, привносить українській суспільности в Австрії рівночасно два виключаючі себе взаємно факти національно-політичного значіння. Се: задержане уряду галицького міністерства, відданого в руки Поляка, і рівночасне іменоване першого за весь час приналежности нашої до Австрії міністра Українця, призначеного стати міністром ресортовим.

Збережене інституції Поляка-міністра для Галичини є ствердженням, що керманічі Австрії не зірвали з тою політикою, яка від півстоліття трактує Галичину цілу, отже й українську її часть, наче польську правно-політичну одиницю, яку в раді корони репрезентують тільки Поляки і яка є запереченням права українського народу стати в правно-політичній області в один ряд з усіма іншими народами держави.

Без згоди Поляка-міністра „для Галичини“ не може бути іменованій ні один новий української народности; без згоди сього міністерства не може український горожанин Австрії виконувати признаних собі теоретично горожанських прав до уряду, просвіти, господарського життя, на скільки лише області сі входять в круг державної діяльності. Коли український нарід в Галичині позбавлений нині майже зовсім своєї адміністраційної бюрократії, то се явище є тільки одним з многих наслідків доцільної й свідомої політики галицько-польського міністерства,

Річ самозрозуміла, що при збереженню дальшого існування галицького міністерства,

не може ніколи бути мови про те, щоб українське парламентарне представництво згодило ся вислати свого члена або мужа довіря в склад правительства, в яким знайшло ся місце для польського міністра для Галичини. Поки панове Твардовські репрезентують перед короною цілість Галичини і поки під їх омофором панове Трембаловичі репрезентують перед українською людністю Австрію, її правительство і систему її політики супроти українського народу, — немає для українського представництва можливости инакшого становища супроти правительства, як тільки становища негативного, опозиційного. Очевидна річ, що степені негатиї і міра опозиційности мусять бути залежні від цілого ряду обставин — одначе сама суть відносин між правительством і нами все остається незмінена

і та сама. Не зміняє її навіть така безперечно важна, подекуди може навіть історична подія, як покликане першого Українця до ради корони. Подія ся означає перелім у традиційній практиці держання українського елементу поза скобками управи держави. Цісар Карло вчорашнім своїм актом зірвав з тою практикою і іменованем проф. д-ра Івана Горбачевського зробив перший крок в напрямі до перетворення австрійської держави із самого тільки знаряду володіння над нашим народом у державу — співвласність також нашого народу. Якби до сього кроку було долучило ся скасоване галицького міністерства і зірване з системою польської адміністрації в українській часті Галичини, то український нарід уже нині мігби радісно відіхнути

А так — навіть замітний і відрадний сам у собі факт іменованя загально в українським громадянстві поважаного фаховця з області публичної гігієни сам собою не переступає межі значіння першого і зовсім недостаточного натяку чи завдатку на те, що також в Австрії дійсно, не тільки теоретично, існує можливість визволення української народности і землі з під чужого нечужого володарства, можливість здійснення рівноправности українського народу в Габсбурзькій монархії, можливість справдішного признання сеї держави також нашою державою.

Зміна границь тіснійшої воєнної області.

ВІДЕНЬ (Тб.) Урядово оголошено розпорядок про зміну границь північної області воєнної в Австрії. Винято з тіснійшої воєнної області політичні повіті: Перемишляни, Бібрку, Жидачів, Рогатин, Стрий, Сколе, Долину, Калущ, Станіславів, Богородчани і Надвірну від 1. вересня с. р. І втягнуто їх до ширшої воєнної області.

Відручне цісарське письмо до митрополита гр. Шептицького.

ВІДЕНЬ (Тб.) „Wiener Zeitung“ оголошує отсе відручне письмо цісаря до митрополита гр. Шептицького:

Любий Архиепископе гр. Шептицький!

В часі важкого досвіду, який спав на Ваш вузкий родинний край через прихід неприятели, Ви неустрашимо і мужно доховали вірности, слюбованої Церкві, Цісарези і Державі та з підданем себе знесли Ви також утрату свободи.

Ваш поворот до вітчизни дає Мені милу нагоду у вдячній признанню згадати про Ваше готове до посвяти й патріотичне захопане, як зверхний знак котрого надаю Вам великий хрест Мого ордеру Леопольда з воєнною декорацією.

Райхенау, дня 27. серпня.

Карло в. р.

Відповідь Вільзона на мирову ноту папи.

ЛЮГАН (Тб.) 31. серпня. Американський посол вручив вчора по полудні в папським се-

кретаріяті стану відповідь на мирову відозву папи. Відповідь підписана державним секретарем Лянзінгом. Дослівний текст тої відповіді оголошують нині італійські часописи у формі телеграми в Вашингтон. Відповідь не є так остро відмовна, як би се можна було вносити з оголошеного вчора витягу. Сказано в ній накінці: „Слова теперішнього правительства Німеччини не можна уважати тривалою заперкою, хіба, що те слово буде виразно скріплене того рода рішучою пробою волі і намірів самого німецького народу, яку інші народи світа можуть слушно прийняти. Мусимо заждати — сказано в останнім реченні відповіді — на нові проби намірів великих народів осередних держав. Дав би Бог, щоби вони невдовзі були дані і в такий спосіб, щоб привернули довіре всіх народів в добру віру і тамтих народів та в можливість мирного порозуміння“. Італійські часописи, які роблять настрій за війною, враз з часописами, які імовірно не поступають без порозуміння з італійським правительством, підкреслюють у відповіді Вільсона момент відмови та додають, що те відкинене не може обидити папи, ані також відмовити признання для його доброї волі.

Директоріят в Петрограді.

БЕРН (Ткб.) Часописи доносять з Петрограду: В політичних кругах Петрограду уперто кружить поголоска, що теперішнє правительтво має заступити директоріят, вложений в 5 членів, який буде виконувати власть аж до хвилі зібрання конституанти.

Послідні вісти про війну.

Відень, 31-го серпня 1917.

З воєнної пресової квартири доносять дня 31. серпня вечором:

Над Сочею по двох тижнях безперервних боїв, наступив вчора день, в котрім боева діяльність була менша.

ВІДЕНЬ (Ткб.) З воєнної пресової квартири доносять: Також 14 день шалючої тепер битви над Сочею кінчив ся на всіх відтинках фронту повним успіхом наших військ.

В відтинку Тольмайн вели ся лиш боротьби артилерії, зате наші оборонні лінії на високорівні Балніца аж по Монте Сан Габріеле були поновно метою неприятельських наступів. Мимо величезних кривавих втрат, які Італійці тут понесли, вели вони вчора дальше свої завазяті наступи на наші становища. На північ від Каль і коло Подлесець по части вже огнем артилерії приневолено італійські баталіони до відвороту, по части відперто їх в борбі з близька і ручними гранатами. Чотирикратно зривав ся неприятель до наступу коло Мадоні.

При п'ятім наступі війшов він до части нашого рову. Кріпкий протинаступ наших військ викинув Італійців. В області Брітов неприятель мимо того, що збирав заєдно нові сили до наступу, не міг досягнути найменшого успіху. Найбільші зусилля неприятели звертали ся також вчора проти Монте Сан Габріеле, яким хотів завладіти, йдучи нечислими приступами. Герейські оборонці в борбах з близька поконали перевагу неприятели. В тих важких боях війська, вложені в усіх народів монархії, знов боролись знаменито. Також артилерії належить ся похвала за її діла протягом вчорашнього дня. Кількома наворотами приневолила вона неприятели замикаючим огнем відступити, заки ще зблизив ся до наших становищ. Наші протинаступи находили у артилерії заєдно попере.

В області Гориції і на високорівні Красу неприятель заховував ся спокійніше. Величезні втрати приневолили його до тої павзи. Вечером ослабла ворожа діяльність також і на наших відтинках фронту. Тепер показала ся моральна перевага наших військ в цілій своїй вартості. Хоч від самого ранку находились вони в найтяжших боях, проте завдали неприятели діймаючі втрати. Піанім вечором впали наступаючі відділи до ворожих становищ. Поконавши офіцерську полевую сторожу, наші війська неперездержані кинулись до італійських ровів, де часть залоги занесли, почім вернули з 3 офіцерами, 110 жовнірами і 2 скорострілами.

На тирольським фронті по завзятих боях здобули ми неприятельську точку опертя. Велику часть залоги убито, прочих як полонених відведено поза наші лінії. Мимо двотижневих боїв наша піхота в смілих атаківих підпринятках складає докази своєї незломної сили. Жовнірам загального ополчення, як і жовнірам війська, належить ся рівна похвала. Вчорашню побіду завдячуємо основному військовому вишколенню кожного жовніра.

Нове міністерство Зайдлера.

ВІДЕНЬ (Ткб.) „Wiener Zeitung“ столує відручне письмо цісарське, яким іменовано новий австрійський кабінет під проводом д-ра Зайдлера а саме: д-ра Людвіка Цвіклінського, дотеперішного управителя міністерства просвіти, міністром просвіти, д-ра Карла бар. Банганса, дотеперішного управителя міністерства земліниць міністром земліниць, Гугона Шауера дотеперішного управителя міністерства справедливости міністром справедливости, Еміля Гома на управителя міністерства публичних робіт міністром публичних робіт, д-ра Фердинанда бар. Віммера управителя міністерства скарбу міністром скарбу, управителя міністерства краювої оборони полевого маршала поручника Карла Чаппа міністром краювої оборони, професора університету, радника двора д-ра Фридриха бар. Візера міністром торгівлі, властителя більшої посілости тайного радника Ернста гр. Сільва-Тарука міністром рільництва, дальше міністрами: дотеперішного управителя міністерства торгівлі, президента центральної статистичної комісії, д-ра Віктора Матаю, секційного шефа д-ра Івана Жольгера, секційного шефа д-ра Юлія Твардовського і професора університету радника двора д-ра Івана Горбачевського.

Міністри Матай і Горбачевський будуть кермувати приготівними працями для утворення міністерства суспільної опіки з одної сторони і міністерства публичного здоровля з другої сторони, які будуть основані після їх предложень.

Особливим завданням міністра д-ра Жольгера буде відлучаю долучаю на бажане ради міністрів без нарушеня компетенції різних центральних властей і інших адміністративних інституцій звияти ся одностайним приготівленням таких адміністративних справ австрійського правительства, звязаних з війною, які доторкають круга діланя більшого числа міністерств, щоби облекшити реферат або виготовлене таких справ для рішеня на раді міністрів.

Перший міністер Українець.

Д-р Іван Горбачевський.

іменованій саме міністром, уродив ся в р. 1854 в Зарубинцях коло Тернополя. До гімназії ходив в Тернополі, медичні студії покінчив у Відні, де й досягнув степеня доктора всіх наук лікарських. В часі університетських студій працював під проводом професорів Шнайдера, Брікке і Ледвіга. В 1875 р. іменовано його демонстратором а опісля асистентом в інституті проф. Людвіга у віденському університеті. В жовтні 1883 покликано його як надзвичайного професора лікарської хемії на ново утворений медичний факультет чеського університету в Празі. В грудні 1884 р. іменовано його звичайним професором. В шкільних роках 1889/90 і 1894/5 був деканом медичного факультету, а доси оста-

вав управителем медично-хемічного університетського інституту. Від 1898 р. належить проф. Горбачевський до краювої санітарної Ради в Празі а від 1906 р. до найвисшої санітарної Ради. В р. 1909 став за наукові заслуги членом Палаю послів. Проф. Горбачевський, як автор численних праць наукових і дослідник в області медичної хемії, заживає слави світового ученого.

З нагоди іменування д-ра Івана Горбачевського міністром Народний Комітет вислав нині до него слідууючу телеграму:

Міністер д-р Іван Горбачевський у Відні, президія ради міністрів.

Український Народний Комітет у Львові найсердечніше вітає Вас як першого українського міністра в Австрії в надії, що Ви, як вірний син тяжко навіщеного українського народу в сю історичну хвилю візьмете його в оборону в австрійській коронній раді і допоможете йому до здійсненя його національних постулатів в Австрії. — Д-р Степан Баран, секретар.

Програма нового правительства.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Півурядово оголошують:

В поважну пору стає нове правительтво перед суспільністю. З огляду на те, що політичні партії не вважали відповідною теперішній хвилі для утвореня парламентарного кабінету, до якого мало бути переходом теперішнє провізоричне правительтво, знайдено дефінітивну розвязку в ишим напрямі. Нове правительтво утворено з урядників і фахових людей. Його річева програма не може бути инша, як та, яку мусіло би здійснити кожде правительтво на основі конечних винок теперішньої доби. Загальний курс дізнає зміни. І на дальше правительтво числить на дотеперішні підпори парламентарного життя, та склад кабінету має улекшити доси остаючим на боці політичним і національним чинникам їх прихильність для того курсу і співучасть в позитивній праці.

Нове правительтво передовсім хоче скріпити внутрішнє господарство, поліпшити заосмотрене всіх і кожного зокрема, заспокоїти потреби війни, звести жертви населеня до найменшої міри та сотаорити передумови для переходу в воєнної господарки до нормальних відносин.

Під оглядом політичним нове правительство буде змагати до того в першій мірі, щоби серед співпраці з парламентом наблизити до здійсненя вже заповіджену програму будови нашого устрою при збереженю потреб загалу і в змислі національної автономії, відповідаючої рівноправности народів. Новий кабінет хоче виступати як правительтво точного сповнюваня всіх державних обовязків, успішного виконаня воєнних завдань, як і правительство інтензивної господарської, соціально-політичної і фінансової праці, національної безсторонности та вирівнаня противенств на конституційній основі.

Всеукраїнський робітничий з'їзд у Київі.

Відень, 26. серпня 1917.

Третій день.

Дня 26. липня на ранішнім засіданню з'їзду був предложений реферат про відношене українських робітниць до аграрного питання. Докладний реферат на сю тему, підтверджений фактичними даними, виголосив генеральний секретар для земельних справ Б. Мартос (с. д.).

У своїм рефераті Б. Мартос доказує, що інтереси робітників і селян в аграрнім питанню тісно звязані, тому робітникам треба чутко прислухувати ся до сього, як під теперішню хвилю українські селяни виступають в обороні своїх прав. Референт аналізує резолюцію по земельному питанню, ухвалену всеукраїнським селянським з'їздом, і робить замітки до поодиноких точок сей резолюції. Б. Мартос уважає прии, що длятого, щоби конфіската землі без викупу не була несправедливістю у відношеню до тих, хто вложив у землю свій капітал, треба конче установити прогресивний дохідний податок на капітали, не вложені в землю. Відмітивши точку схожости робітників зі селянами у земельнім питанню, Б. Мартос зупиняєть ся на точці розхожости, якою є небажаний для селян спосіб переходу великих господарств не до ряду окремих селян, а до сільсько-господарських товариств. Дрібні господарства при гіршій управі землі дадуть менший урожай, хліба буде менше, він буде дорожчим, а від сього потерплять

робітники, а не селяни. Тому конче спільне оброблюване більших господарств без їх дроблення. Сільсько-господарські товариства стануть огнищами будучого соціалістичного устрою. Переходячи до сучасного положеня земельного питання на Україні, автор реферату заявляє, що Центральна Рада розроблює проєкт реформи для українських Установчих Зборів, які се питає порішати. Загально російські Установчі Збори мають тільки намітити основні земельної реформи для цілої Росії й України а окрема. Земельні комітети вже й тепер роблять кроки для урегулюваня земельних справ, стараючись прии. про зібране у свій час урожаю й ни.

Другий реферат — про

політику українських робітників

виголосив генеральний секретар юстиції В. Садовський.

Садовський ставить і в позитивнім змислі рішає питанє: чи можлива окрема політика українських робітників? Російські товариші вважають, що українські соціал демократи як інтер-націоналісти не можуть мати своєї окремої політики. В. Садовський доказує, що українська робітничая класа має свої особливости, які впливають з факту національного гнету. Сей гнет зроби українського робітника менше культурним і менше свідомим, чим робітники инших народів. Низша культурність примушує українського робітника займати менш вигідне еконо-

ШКІЛЬНІ ДРУКИ

в Укр. Педаг. Товаристві — Львів, Мохнацького ч. 12.

Купуйте П. П. Учителі (льки)

мічне положення. Отже українським соц. демократам, як партії реальної політики, треба конче числити ся з тими особливостями, себ-то мати свою окрему політику. Політику свою робітники можуть проявляти в трьох формах робітничих організацій: професійних, культурно-просвітних і кооперативних. Зупинючись подробицею на кожній із цих форм організацій, референт намічує дороги й можливості для українських робітників у кожній із них переводити свою національну політику. А найголовнішою формою організації, яка єбедною всіх робітників й установлює єдність їх політики, є приналежність до української соц. демократичної робітничої партії.

Вислухавши рефератів, з'їзд приступав до вибору комісії, які мають підготувати матеріал загальних зборів і тою дорогою прискорити роботи всього з'їзду. До кожної комісії вибрані представники обох фракцій з'їзду — соц. демократів і соц. революціонерів у рівній кількості. Ухвалено безпартійних до комісії не вибирати; з цієї причини безпартійні на знак протесту покидають з'їзд.

Вечер 26. липня посвячений роботі окремих комісій.

З'їзд прийняв резолюцію, яка впливає з рефератів пп. Антоновича і Ткачука про автономію, федерацію й Установчі Збори.

Резолюція про автономію України.

Виставляючи старий-клич українського пролетаріату — автономію України, яка конче має бути установлена на українських Установчих Зборах, признаючи, що викликані війною зміни економічних і політичних взаємних відносин України і Росії вимагають федеративної зв'язи суверенної автономної України з Росією:

1) З'їзд закликає пролетаріат України взяти як найдіяльнішу участь у початку уже будованню автономії України, щоби забезпечити як найповнішу демократичність сего устрою в інтересах пролетаріату й найширших мас населення і постаратися взяти ініціативу в сій роботі;

2) З'їзд признає, що в основу автономного устрою треба конче покласти як найближшу участь самого народу в справах управи, для чого всі органи влади повинні бути, по змові, виборними, не одноособовими й вести справу управи у постійній згоді чи безпосередньо з населенням, яке їх вибрало, чи його представництвом".

Четвертий день.

Д. 27. липня на ранішнім засіданні з'їзду вислухано рефератів С. Велесовського про

економічну політику українських робітників й Генерального Секретаря для справ просвіти на Україні Ів. Стешенка про

просвіту на Україні.

Перший референт, констатуєчи факт все більше зростаючого економічного заколоту, взиває робітників співділати з новими формами продукції й поширення продуктів промислу, бо ці нові форми мають остаточно усунути форми старі, капіталістичні.

І. Стешенко в другім рефераті викладає план націоналізації просвіти на Україні з послідовним переведенням його від низшої до висшої школи.

Безпартійні члени з'їзду, які вчора на знак протесту покинули були з'їзд, заявляють про свій поворот, уважаючи, що сепаратизм порушує спокійний хід праці з'їзду.

З'їзд приступав до голосування над виробленою комісією резолюцією по земельному питанню. Голосоване над паршию точкою резолюції, яка у редакції соц. демократів говорить про виключення землі з товарообігу, а не про записання приватної власності, як пропонує фракція соц. революціонерів, яка прилучається до резолюції всеукраїнського селянського з'їзду, — викидає інцидент. За редакцією фракції с. р. 94 голосів, проти 140. Таким чином 1. точка прийнята в редакції с. д. Фракція соц. рев. протестує. Ціла фракція серед галасу демонстративно виходить зі сали. Уступають з президії всі соц. революціонери. Предсідатель не в силі повернути порядок і заряджує перерву. В часі перерви соц. революціонери передають президії таку заяву:

„Супроти того, що з'їзд в особі його соц. демократів відмовився прийняти резолюцію, яку ухвалив український селянський з'їзд, а яка ухвалив український селянський з'їзд, а яка містить домагане скасування приватної власності на землю, фракція українських соц. революціонерів не вважає можливим брати участь в голосуванні над резолюцією по аграрному питанню

й покидає на час голосування над сего резолюцією сали засідання“.

Прийнята з'їздом резолюція в аграрнім питанні така:

Резолюція в аграрному питанню.

В інтересах розвитку на Україні продукційних сил народного господарства взагалі й сільськогосподарства в окрема, перший всеукраїнський робітничий з'їзд постановив:

1) Вся земля виключається з товарообігу.

2) Всі землі на Україні: приватні, церковні, монастирські, княжі, удільні й скарбові переходять до українського земельного фонду без ніякого викупу. Сим фондом розпоряджається український Союз, повітові й волостні земельні комітети, вибрані на основі загального, рівного, безпосереднього й тайного виборчого права; ся постановка має бути затверджена всеросійськими Установчими Зборами.

3) Користуване землею з українського земельного фонду має бути з'організоване в інтересах цілого працюючого народу.

4) Користуване землею з українського земельного фонду працюючим селянством має бути з'організоване на основі установленої земельної норми не менш консумційної й не більш трудової.

5) Маючи на увазі, що велике сільське господарство економічно вигідніше, чим господарство дрібне, в інтересах розвитку продукційних сил треба конче великі зразкові господарства зберігти, з'організувавши ведення їх на правдиво демократичних громадянських принципах.

6) Український Союз й органи місцевої самоуправи повинні розвивати широку поміч сільськогосподарській кооперації у всіх формах.

Після прийняття з'їздом наведеної резолюції фракція соц. рев. знов вертає на свої місця.

Пропонується резолюція про політику українських робітників, яка виходить із реферату В. Садовського. Резолюція викликає ряд замітків і поправок і вкінці приймається з тим, що передається для остаточної редакції у комісію.

Резолюція про політику українських робітників.

Найбільш інтересними точками сего обширної резолюції є отсі:

Про промислові робітничі організації в резолюції говорить ся: „Українські робітники повинні поробити всі кроки для організації всіх робітників на Україні на ґрунті промислу, в якім вони працюють. Цією промислових організацій є поліпшення економічного положення робітників, зменшення годин денної праці й технічне підготування переведення в жите соціалізації середників продукції.“

Про відношення українських робітників до селянства резолюція говорить: „Селянство, на скільки воно живе власною працею, й робітників, з'їзд признає спорідненими класами працюючого народу, тому українські робітники повинні, на скільки се можливе, йти навіть у своїй економічній боротьбі у згоді з нашим на пів експлуатованим селянством, памятаючи, що здійснене соціалізації господарства можливе тільки при господарстві всіх економічно угнетених“.

Вкінці з'їзд приймає ще резолюцію Донченка про небажаність під теперішню хвилю страйків і про утворення генерального секретаря праці.

На вечірнім засіданні четвертого дня з'їзду вибрано Українську Раду робітничих депутатів у складі 100 членів, в тім 70 соц.-дем. і 30 соц. рев., яка в цілості увійде у склад Української Центральної Ради.

НОВИНКИ.

Львів, 31 серпня 1917.

— Др Володимир Охримович в Києві. Українське Бюро в Стокгольмі доносить, що вивезений російськими властями зі Львова директор „Дністра“ др В. Охримович вернувся з Сибіру до Києва. Ся звістка знайде радісний відгук в широких кругах нашого громадянства, в якім др Охримович звісний як визначний діяч, який, почавши від 1890-их років, брав участь в усіх важливіших подіях нашого національного життя: як провідник радикальної молодіжної в 1890-их роках, як один з організаторів національно-демократичної партії в 1899 р., як адвокат, організатор і посол Заліщицьчини (вибраний в 1909 року він швидко зложив мандат), як редактор, а ошліся голова Видавничої Спільки „Діла“, як

директор „Дністра“, як публіцист і науковий дослідник на полі етнографії і статистики. Наша редакція, в якій др Охримович оставив як найліпші спомини, висловляє йому отсю дорогу свою радість і свій привіт з приводу вивезення з Сибіру.

— Митрополит ґр. Шептицький виїхав — як нам доносять з Відня — до таборів українських вивселенців у Гімніді і Гредігу. По повероті задержити ся коротко у Відні. До Львова приїде в половині найближшого тижня.

— Платні посади рілничих секретарів і управителів канцелярій правної поради при філіях „Сільського Господаря“, положених в несе-відбитій часті східної Галичини, можуть одержати наші інтелігентні люди і академики, емеритовані урядники, священики, які поки що є ще без посади, народні учителі і всі інші інтелігентні одиниці, які розпоряджають вільним часом і хотіли би помочи нашому сільському населенню при відбудові спалених осель, при віднові господарського життя, привіднові промислу і торгівлі, і взагалі давати помічованим раду і поміч у всіх тих правно-адміністративних справах, які викликає війна. Зголошувати ся належить як найскорше під адресою „Сільського Господаря“ у Львові, вул. Зіморівна ч. 20. І. поверх, предкладаючи відписи свідчень відбукти студій і докладний опис життя з завіткою, котрий повіє до точному кандидату добре знайний, і де схотів би він працювати. Посади до обняти зараз. Надає їх Головна Управа Товариства в порозумінню з точним Філією і на основі окремої умови. В зголошенню треба подати вигоди що до винагородження. Коли згодиться ся достаточне число кандидатів, Управа Товариства уладить для них інформаційний курс, на якім будуть могли вони бодай загально познакомити ся з сими всіми агендами, які будуть відтак вести на становищах рілничих секретарів і управителів канцелярій наших Філій. Першенство мають ті кандидати, які коли небудь працювали в нашій Товаристві і знають його організацію, що в зголошенню належить окремо замітити. — Президія „Сільського Господаря“ у Львові.

— Де відома ц. к. дирекції залізниць у Львові. Нам вишуть: Дня 26 серпня зайшов на станції заліз. у Рудках такий факт: Начальник станції — людина, як видно на скрізь культурна а ще більше жартівлива — хотів здасть ся забавитись і людьми, які чекали перед виходом із перону ватровив псом. Пес кинув ся і ранив одну панну, котра на прикре здивоване пана начальника була Українкою, не пізнала ся на делікатнім жарті і заявила, що із сього факту зробить ужиток. П. начальник налякався, та не погрози дівчині, тільки можливість, що пес може не дорівняти в „гуманності“ своїйому панови прикликав його до себе, а пошкодознай пани сказав із насмішкою викривляючи українську мову: „муй пес ни куса“. Хвальна ц. к. дирекція заліз. певно поचित свого підзладного, як має із людьми обходити ся.

— Відзнаки на приїзд Ексц. Митрополита можна від суботи, дня 1. вересня дістати за зложенням добровільного датку на фонд ім. А. Шептицького в склепах „Достави“, „Народної Торговлі“ і „Наук. тов. ім. Шевченка“. По вулицях продавати їх не будуть.

ОПОВІСТКИ.

Субота 1 вересня 1917.

Нині: греко-кат.: Андрія — рим.-кат. Іди, Хіди.

Завтра: греко-кат.: 3. Н. ко С. — рим.-кат. 14. Н. по 3.

В справі привітання митрополита А. ґр. Шептицького просимо відпоручників всіх українських краєвих і місцевих товариств та комітетів у Львові, академічної молодіжї, учительських зборів українських гімназій та шкіл ремісничих, робітничих організацій та церковних братств, щоби явили ся в неділю 2. вересня с. р. на нараду в малій салі муз. тов. ім. Лисенка вул. Шашкевича 5, III. пов. о год. 6 веч. Впорядчики подадуть до відома на черк розставки учасників при повитанню.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою Н. Рубчакавої. Салія Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 2. вересня 1917 „Кума Марта“ народна драма зі співами і танцями в 5 діях А. Шатковського.

Приготовляється до вистави „У рідній сім'ї“ драма в 4 діях Судермана.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. р. н. Початок о год. 7 1/2 вечером. 2—2

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видане). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2.—**, з поштовою пересилкою на поштові листи **К 2.20**, на заочній поручено **К 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Цірк. Співаник з нотами на 4 голоси за **К 1.—**. Перли, шутки та вигадки, ціна **К 1.20**. — Замовлення і гроші належить надсилати на адресу: **А. Оклиш, Львів, Кадецьна 4.** 86 10—20

Союз „Українок“ подає отрим до відома своїм членам, що відзнаки товариства можна набувати щоденно у М. Саламанчуківної „Дністер“ і поверх та що дня 1. вересня о год. 6 вечір відбудуться загальні сходи, на які просити ся також.

Управа школи ім. М. Шашкевича у Львові подає до відома, що вписи до чотирьох класів школи народної і до першої відділової для дівчат будуть відбуватися щодня аж до відкликання. При тім пригадується, що в сім шкільнім році наука у всіх класах обох шкіл: мужської і дівочої відбуватиметься лише перед полуднем а се: для хлопців при вул. Скав'ювській ч. 26, для дівчат при вул. Вірменській ч. 23. Зважається увагу, що хлопці і дівчата, котрі записалися були перед відпочинком до 1 класу відділової, мають тепер ще вписати ся до тої класи. — Танчаковський. 172 1—1

Записуйте молодіж до торговельної школи! Одинок українська торговельна школа Т-ва „Прогрес“ прийме учеників і учениць під отими умовами: 1. До приготування класи: 13 рік життя, укінчена народна школа і вступний іспит з української мови та рахунків. 2. На перший рік: 14 рік життя, укінчена III. кл. відділової, чи середня або вступний іспит з українського, німецького, рахунків і природописних наук. 3. На другий рік: укінчене першого року, або вступний іспит з його матеріалу. Ученики в добрім голосом і слухом можуть бути прийняті безплатно до старопитівської бурси. Укінчені торговельної школи заступає після міністерського розпорядку науку в торговельній промисл. де право до платної посади в торговлі, касі, спілці та в загальні при всякій приватній чи публичній грошовій підприємстві, а для мужської молодіжі крім сего право на однорічну військову службу. Усні і письмові зголошення приймають ся від 1—5 вересня 1917 перед полуднем. Іспити відбудуть ся дня 6. вересня 1917 р. о год. 9. перед полуднем. До іспиту треба принести останнє свідоцтво і метрику. — Управа торговельної школи Т-ва „Прогрес“ у Львові, пп. Домбровського (бічна Хоружини) ч. 7. I. поверх. 173 1—6

Вписи до прилюдної народної IV. кл. школи ім. Б. Гринченка у Львові відбудуть ся 3 і 4 і 5 вересня 1917 р. (понеділок, вівторок і середа) в годинах: 8—12 рано і 3—6 пополудни, в будинку шк. на Городецькій ч. 95. Коли не зайде ніяка перешкода, то наука розпочнеть ся о. IX. 1917 (в четвер) по богослуженню рано о год. 7. Тому, що подбано о всілякі можливі угодження в сій школі, як право прилюдности, поділ школи на хлопчу і дівочу, та інші у-порядкування в класах, то святым обов'язком є для родичів Українців сеї діляниці, всі свої діти вписати до сеї рідної школи. Взивається старшину Кружка, шоби являла ласкаво прибутти на засіданя, когорта відбудеть ся в суботу дня 1. вересня о год. 6 вечером. — М. Сіях. XI. 2—3

З Краєвого Союзу Розвізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надвірних Рад і Комісій контролю, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних товаришень, просимо безпосередньо подати відомости короткі а докладні про стан їх товаришень, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівки з поданням хто опікується товаришенем, під адресою: Союз розвізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелія Саєвич. 75A 12-20

Пам'ятайте про жертви
10.500 на фонд укр. жур-налістів ім. Яросл. Весолавського „ДНІСТЕР“
4.000 на паяти - бл. п. Яросл. Весолавському „Зем. Гіп. Банк“

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат
Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ
веде канцелярію у Львові
при вулиці Краєвщини ч. 6. 21—?

Панну Зеню Рудайчук прошу о поданні тевершньої еї адреси. Лист висланий „express-remcomandit“ ще 16. с. м., дотепер жадної відповіді. — „Даскредіа“. 170 1—3

Адвокат і оборонець в справах кримінальних
Д-р ЕДВАРД ГОЛЕНДЕР
отворив канцелярію у Львові при вул. Костюшки 6. XVI 1—1

Під Крилами Церков

Все літературна ластівка, яка залетіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (Ганок).

Спеціаліст хоріб уха, носа, горла

Д-р Й. РАЙНГОЛЬД

вернусь

171 1—9

і ордавує при вул. Сикстуській ч. 29. від 2—4.

Д-р МИРОСЛАВ ЯКОВИЧ

краєвий адвокат

отворив канцелярію

169 1—1

Львів, Куркова 5.

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ

уважає певно спеціальний пудер „Сава“, пакег за 1.20 К. На прохання засадаю тільки за попереднім надісланням залежності і 40 с. на порто. — Одинок заступство **Б. FEDER**, — Львів, Сикстуська ч. 7. 70 21—30

Вдова по священнику прийме панночки на помешканя в довоз. Литоцька, ул. Тереси 2 б. (коло св. Юра). 161 3—3

Товариство взаємних обезпачень „Дністер“ прийме сейчас 3 нових або старших хлопців до послуги. Зголошуватись належить в ранішніх годинах в бюрі Товариства при ул. Руській ч. 20. I. 1—?

Важна оповістка

в справі нового шкільного року.

Всі шкільні книжки, в найновіших виданнях, як також переводи класиків грецьких і римських (т. ав. „Брига“) продає по цінах найдешевших знає антикварія. Замовлення з провінції поладую оборотно і найшвидше. XVI 1—3

ЯКІВ ГЕЛЬЦЕЛЬ, Книгарня і Антикварія
Львів, Ринок 29 і Рутавського 12 (пасаж Андролього).

Ученика з інтелігентного дому найрадеше свя-щенникого прийме священник на меш-канє і харч. Педагогічний нагляд і опіка. — До „Діла“ під „Педагог“. 100 1—1

Вправного інструктора до двох учеників VII. і V. кл. Ака-демичної гімназії від вересня с. р. гландає Уряд парох. в Романові коло Бірки. пп. в місці. Пожадані вправний математик. Успіва листови. 1:6 5—5

Товариство Господарсько-кредитово „Надія“ в Болехові пошукує фахового купця до ведення відділу торговельного за кавією. — Платня після умови. 167 2—5

Дентист Д-р Михайло Віктор
площа Марійська ч. 7. над каварнею „Авент“. 158 3—5

Замовляйте і купуйте худобу на годівлю!

Краєвий Союз для збуту худоби

у Львові, вул. Зіморевича ч. 20.

переводить закупно годівляної і ужиткової худоби. 174 1—1

Просить ся Хв. Спілки для збуту худоби і кружки Сільського Господаря, аби в своїм окрузі негайно повідомили о сїм місце-ве населенє, прийняли зголошенє та всі за-мовлення в докладним заподанєм рефlekтантів, місцевости і рода худоби як най-скоріше переслати Краєвому Союзови.

Людстратора спілок

Краєвий Союз господарсько-торговельних Спілок

ул. Зіморевича ч. 20.

Вимагані висші торговельні студії і практика в людстраціях, або в завідуваню торговельною спілкою. — Платня після умови. VI 2—3

По бандажі на пропуклину або руптуру треба звер-тати ся до фірми: **М. Л. ПОЛЯЧЕН, Самбір 21.** — Цінники даром. 150 7—7

Ученики знайдуть приміщенє в хаті уряд-ника укр. інституції в середмісті. Родительська опіка і догляд. — Часть заплаці за станцію в натураліях. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. К. 19—?

АДРЕСА: Hauptkass der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VII. LEONER GASSE

ЧЕКОВЕ-КОДТО: 12250

ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ

СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ

НА СТРЕЛЬЦЬКІ ЦІЛИ.

47—7

КАВАРНЯ „Sans-Souci“

вул. Шайноги — ріг Сикстуської

Щоденно КОНЦЕРТ. 157 2—3

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

(ул. Підвала 2.)

Акційний капітал . . . . . К 1,364,000

Резерви . . . . . К 336,000

Власний маєток К 1,700,000

На основі Найвишшого уповажнення — міністер-ства внутрішніх справ в порозуміню з міністерствами скарбу і справедливости затвердило рескриптом з 25. мая 1917. поширене діяльності Банку.

На тій основі Земельний Банк Гіпотечний Уділов гіпотечні позички до силати в дрібних ратах; векселів пазички (есконт векселів) та позички на підклад підклад паперів;

Купує і продає всякі цінні папери, дає на них ва-чети і сталі кредити;

Приймає вклади і опрочентовує їх від слідуемого будного дня по зложеню до дня виплати; вдат можна довершувати без коштів чека-ми, які Банк розсилає на бажанє;

Міняє заграничні гроші, банкноти і виплачує всякі купони;

Посередничить в купні і продажі, т. є. на замовленє купує і на продажу ене продає гомісово всякі ефекти, знаряди, машини, товари та земельні посілости;

Основає і заводить хліборобські, промислові і інші підприємства (також спілки);

Приймає в переховані цінні папери і дороговціно-сти та завідує ними.

Всякі банкові припоруєня переводять під найкорис-нішніми умовами. 728 40—?

ДІЛО

Виходить щодня ране
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 15, II. пав.

Конто почт. шл. 26.726.

Адреса тел. „Діло—Львів“

Число телефону 261.

Рукописи
редакції не зберігає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
квартально 10-
піврічно 20-
річно 40-

у Львові (без коштав):
місячно 3-
квартально 9-
піврічно 18-
річно 36-

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20- М.
річно 40-

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка патітова, двохпаль-
това 48, в надісланій 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
визначення заручки 1 К.
Некрологів стрічка 1 К.
Сталого оголошення за окремою
умовою.

Одні примірники коштують
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 1. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Па північний захід від Фокшані німецькі війська відерли неприязель на ново боронене завзято становище на горі. Коло Гусятина і Тернополя відперто російські сторожі.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Вчора передполуднем не було над Сочемо більших боєвих ділань. Пополудни розгоріла ся на ново битва на численних місцях між Тольмайн і Віппах. На північ від Каль коло Мадоні і Брітов відперто сильні наступи неприязель. Як попередних днів також і вчора було Монте Сан Габреле тереном завзятої боротьби. З півночі і з заходу напирали на нашу хоробру залогу наступаючі переважуючі значно що до числа. Точка ваги цілої битви находила ся на північній стоці гори. Наша піхота висша понад всяку похвалу відперла всі приступи, виконуючи кількакратно протинаступи. В Горичі і в долині Віппах після нагаєчних атак огневих наступило кілька атаків піхоти, які всі без ваймку відерто. Наші відділи атаків здобувши на схід від Горичі часті італійського рова прехваля б офіцерів і 140 жовнів як бранців та добули 4 машинні карабіни. Триест знова був цілком неприязельських легунів. Епископська палата ушкоджена.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 1 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслідника престоло Руппрехта: У Фляндрії в області пісків тривала даліше сильна боротьба огнева. По обох боках Іверні крім боротьби на полі перед позиціями не було ділань піхоти. В Артезії після спокійного дня віджив огонь на просторі каналу Labasse аж по околиці на південь від Скарпи.

Група військ німецького наступника престоло: Коло хутора Hunebise на Chemin des Dames заатакували Французи великими силами. Початковий зиск неприязель на області вирівнено протинаступом. За кілька частий розів ведено цілу ніч завзяту боротьбу. В наших руках остало трохи бранців. Наступи неприязель на Зимовій Горі на південь від Corbenu не удали ся, причім неприязель поніс втрати. Перед Верденом боротьба в день спочивала. Вечером знов піднесла ся значно діяльність артилерії на кількох відтинках.

Група кн. Альбрехта: Підприємство баварських пробосвих відділів над каналом Рей-Марне вловні повело ся. Крім кровавих втрат Французи втратили також бранців.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група кн. Леопольда: Над Двиною, особливо коло Ілукшти, а даліше коло Смергоня і Баранович була вчора мимо непогоди боєва діяльність живійша як звичайно. На північ від залізничного шляху з Ковля до Луцька переконали ся наші стежі про добре ділане огня мінометів і артилерії в неприязельських ровах та привели звідти бранців. Коло Гусятина і Тернополя прогнано по боротьбі з близька російські підїзди.

Конець на стор. 2

Львів 1. вересня 1917.

Та часть промови російського президента міністрів на державнім конгресі в Москві, яка відносила ся до справи поневоленних народів російської держави, проголошеною методом правління нічим не ріжнила ся від царського режиму. Се треба визначити з як найбільшим натиском. Правда, скількість управнень, яку обіцяє російське тимчасове правительство поневоленним народам Росії, инша, ніж при царським режимі, але якість відношення така сама. Царське правительсто стояло на тім, що пануючим народом у російській державі є нарід російський, а всі „инородці“ мусять вдовольняти ся тими управненнями, які їм визначить пануючий російський нарід (а данім випадку в його імени царське правительство), — вдовольняти ся і бути вдячними, бо в противім разі впаде на них караюча рука пануючого російського народу.

Питаємо, чим ріжнить ся від того становища царського правительства заява Керенського? Нічим! Російська демократія дасть їм усе, що їм пообіцяла через тимчасове правительство та що їм ще схочуть признати установчі збори. Але там, де ся боротьба переступила би межі всего допустимого, де вони схотіли би використати наші труднощі до того, щоб стіснити свободну волю Росії, там ми кликнемо: руки проч!

Отже російська демократія (а замість винятку в її імени тепер тимчасове правительство, а опісля установчі збори, де вона буде мати реїтивну більшість, при помочи якої, вигравучи одні народи проти інших, може панувати як абсолютна більшість) і тільки вона має право означати межі управнень поневоленних народів Росії. Воля тих народів не береть ся в рахунок. Коли вони вдовольнять ся тим, що їм буде ласкава дати російська демократія, то добре. Коли ж вони захотять проявити свою волю і та їх воля мала би піти в розрив з волею російської демократії, значить, переступити — на думку російської демократії — „межі всего допустимого“, тоді Керенський грозить репресіями.

Просто дивно, — щоб не сказати більше, що Керенський, виступаючи з такою заявою, ще має лице жаліти ся, що поневолені народи переносять своє недовіре до царизму на тимчасове правительство. Чи се недовіре не є зовсім оправдане, коли тимчасове правительство зараз по обняттю влади заявило, що вважає своїм обовязком зберегти цілість (як знішну, так і внутрішню) царської імперії, а тепер отсе заявляє, що горе тим, хто ту цілість хотів би нарушити? Таким чином тимчасове правительство в відношенню до поневоленних народів Росії проголосило себе сторожем спадщини царизму, отже не диво, що до сього сторожа ті народи не можуть мати довіри.

При тім навіть з тим виміром управнень, які тимчасове правительство вважає допустимим, воно не спійнить ся, і коли в чім уступає, то тільки під натиском. Чи мали би ми бути хоч би ті заяви в українській справі, які зложило доси тимчасове правительство, як би не натиск Української Центральної Ради?

Як царське правительство на всі домагання реформ заявляло: „Найперше успокоєне, а потім реформи“, — так і тимчасове правительство говорить: „Найперше має сконсолідувати ся „свобідна Росія“, очевидно, як держава російського народу, а потім вона дасть те, що обіцяла, і те, що ще захоче, иншим народам.

Так говорять, дійшовши до влади, політики, на яких прапори виписана свобода всіх народів! Всіх, — тільки не тих, над якими вигідно російському народові панувати.

Коли Керенський і тов. хотіли мати довіре поневоленних народів, то не тою дорогою треба було здобувати їх довіре. Предтечі теперішнього революційного правительства, Бакунін, Герцен і ин., говорили инакше. Вони казали: „Як тільки впаде царське правительство, розпадуть ся ті окови, якими сковані були разом усі народи Росії. Ми хотіли би остати з

ними далі в союзі. Але вони мають право відділити ся від нас, і коли захотять скористати з того права, нехай відділяють ся, ми не маємо права перешкаджати їм. Ми, Великоруси, досить сильні, щоб остати ся самими“.

Так говорили предтечі теперішнього тимчасового правительства і тільки та дорога оставала для нього, коли воно справді хотіло звискати довіре поневоленних царизмом народів, зробити їх союзниками російського народу. Та воно вибрало иншу дорогу. Найперше проголосило себе сторожем цілости царської спадщини, а тепер отсе грозить репресіями, коли б поневолені народи, скинувши з себе кайдани російського царизму, не хотіли схилити голови під ярмо російської демократії.

І не тільки грозить, але переходить від слів до діл. В Фінляндії розв'язанем союму вже розпочато еру репресій, а найновіша (що правда, ще не провірена звістка) звістка говорить про репресії російського начального вождя супроти України.

Та правительство Керенського забуває одно: ту основну ріжницю, яка лежить між ним і царським правительством. Царське правительство мало міцну владу, укріплену і ками, — а одначе і та влада упала. А тепер, коли з поневоленних народів упали вікові кайдани, коли вони почули ся свободними, коли взяли свою долю в свої руки, — невже Керенський і Корнілов думають, що їм владу ся так легко здійснити те, чим вони грозять?

Заява Керенського на державнім конгресі в Москві є проголошенем війни поневоленним народам Росії в імени російської демократії, — і війну Керенський може мати. Але чи її вислід буде корисний для російського народу і для цілости Росії, се дуже сумнівне. Українська програма подавала для збереження цілости Росії далеко певнішу дорогу: федерація свободних народів. Коли ж російська демократія вибирає дорогу репресій, то хто знає, чи ся дорога не покажеть ся дорогою до повного розпаду теперішньої Росії на її природні складові часті.

І тому і на погрози Керенського і навіть на проби неревести їх в діло можемо дивити ся спокійно, як на проби оживити те, що засуджене на смерть. Український нарід проявив у російській революції таку надзвичайну живучість і силу, що зуміє насильству тимчасового правительства протиставити оборону свого права на вільне існуванє.

У. П. Р. про іменованє проф. Горбачевського

„Neue Freie Presse“ з 31. серпня доносить:

Нині відбуло ся засіданє парламентарної комісії Української Парляментарної Репрезентації, на якій прийнято прихильно до відома іменованє проф. Горбачевського. До нового міністра вислано сердечну привітну депешу.

В покликанню визначного Українця до коронної ради бачить У. П. Р. признанє українського народу в Австрії як рівноправного чинника політичного. У. П. Р. сподієть ся, що по кликанє заступників подинних австрійських народів до найвищої державної екекутиви буде мати корисний вплив на розв'язку трудних конституційних питань в напрямі національної автономії та на скріпленє держави в нутрі і зовні.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочек щадничої 4.000.

Жертвуйте на Волинські школи!

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ

з 1. вересня.

Початок гл. стор. 1.

Група військ генерала маршала Макензена. В горах на північний захід від Фокшані викинули німецькі війська Румунів з уперто обороненого гірського становища. Коло Максимів над долиною Серетом німецькі й болгарські пробовали відійти вдерли ся в російські становища, поборили залогу та вернули з великою кількістю бранців.

Фронт македонський: В луку Черни заатакував італійський курінь коло Пральова. Наші війська відкинули неприятеля та забрали йому бранців. На Доброволі не вдали ся кілька сербських наступів. На захід від Вардари розбили ся французькі наступи перед становищами Болгарів.

Рівноправність жінок у Росії

ПЕТРОГРАД (ПТА). Правительство доустило жінок до всіх галузей державної служби.

Гр.-кат. єпископ для Луцка

(Телеграма Українського Бюро в Відні.)

Відень, 31. серпня 1917.

О. д. р. Болян, ректор гр.-кат. духовної семінарії у Львові, призначений на єпископа в Луцку.

Заприсяжені нових міністрів.

ВІДЕНЬ. (Тбк.) Цісар заприсягнув сьогодні новоіменованих міністрів, а відтак прийняв міністрів на спеціальній послушанню.

Посол Василько до міністра Горбачевського

ВІДЕНЬ (Тбк.) Одна з тутешніх кореспонденцій доносить: Президент союзу українських послів з Буковини Микола Василько вислав до міністра Горбачевського з нагоди його іменования таку телеграму: Союз українських послів до державної ради та буковинського союму з радісним вдоволенням привітає до відома покликане Вашої Ексцеленції до коронної ради. В тім, що особистість так стійких переконань, яка в так високій мірі тішить ся неограниченою почесною українського народу, вступила до теперішнього кабінету, бачимо заперуку зміни системи, приміюваної досі австрійськими правительствами до України, зміни, яку завдячуємо зрілому рішенню монарха. Ваша Ексцеленція зволить побіж наших вітань прийняти також задоволення, що з довірою будемо поспирати діяльність Вашої Ексцеленції.

Д-р Кільман у цісаря.

ВІДЕНЬ (Тбк.) Цісар прийняв нині на послухання німецького секретаря державного д-ра Кільмана. Д-р Кільман, посол Берген, який прибув разом з державним секретарем до Відня, німецький амбасадор гр. Ведель, німецький повновласник військовий генерал Крамон дістали запрошене на свідання у цісаря.

ВІДЕНЬ. (Тбк.) Д-р Кільман відіхав вчором до Берліна.

Відповідь коаліції на ноту папи.

АМСТЕРДАМ (Тбк.) „Daily Tel.“ доносить з Медіолану під датою дня 30. с. м. Між правительствами коаліції панує цілковита згідність думки, що до відповіді на ноту папи. Відповідь та буде одначе доручена пізніше. Передостім коаліція чекає з відповіддю до хвилі повороту кардинала Гаспаріо, секретаря папи. Відповідь буде доручена в Ватикані тою самою дорогою, якою папа доручив свою ноту коаліції.

Ув'язнення пацифіста.

ЛОНДОН. (Райтер.) Знаного пацифіста Едмунда Мореля ув'язнено за те, що старав ся перевести брошури до Стокгольму.

Американська головна квартира на новім місці

БЕРН. (Тбк.) „Petit Parisien“ доносить: Урядово подано до відома, що більша частина відділів американської головної квартири удала ся на нове місце призначення.

Пожежа в Казані.

БЕРН (Тбк.) Паризькі днівники доносять з Петрограду про пожежу в Казані: Дня 27. серпня експлодував на залізничній дорозі в Казані віз з муніцип. Величезна пожежа, яка повстала в наслідок того вибуху, обняла небагато головний магазин муніцип. Наступив ряд сильних вибухів. Земля дрожала як в часі землетрясення. Богато будинків понесло шкоду. На місто падав дощ відломків гранатів та шрапнелів. Населення і части гарнизону втекла в поле. В місті тимчасом запала товпа грабити доми і склади. Мусило інтервенювати військо. Великий нафтовий резервуар, в яким було 2000 пудів нафти, вибух, спричинюючи дальші вибухи. Вечером було місто осядене густим димом. На вулицях лежать забиті і ранені. Військовий генерал губернатор генерал Линицький тяжко ранений. Пожежа шаліла в місті через 36 годин. Шкода не дасть ся на разі оцінити.

Затоплено

БЕРЛІН (Тбк.) Підводні лодки німецькі і союзників затопили на Середземнім морю між зміщеного неартилерійського протиділяння знов 12 пароплавів, 14 більших і 10 менших втримували разом 46.000 тон. 22. серпня затоплено на південь від Корфу швидкохідний французький помічний кружак Гольо II, на якого покладі було 200 моряків з ескадри, що робить служби коло Корфу та кількох офіцерів. Взято в полон чотирох сербських полковників, між ними одного команданта дивізії.

СКЛАДАЙТЕ

НА ФОНД ім. МИТРО. А. ШЕНТИЦЬКОГО
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ!

Вісти з Українського Педагогічного Товариства.

Головна Управа У. П. Т. відбула дня 30. серпня своє перше щорічне засідання. На денний порядок стояли дві важні справи: справа наших приватних гімназій та справа народного шкільництва у Львові. Тому що, як відомо, Краєвий Союз Шкільний не відновив до тепер своєї діяльності, У. П. Т. силою обставин перейшло на себе за посередництвом своїх кружків ведення наших приватних середніх шкіл. В 1916—17 р. були отворені 2 приватні гімназії, а се в Долині і в Яворові. Прийнято до відома, що вписи до цих гімназій на новий шкільний рік вже відбуваються. Освобожене від російської окупації значної частини Східної Галичини та відсунене боевої лінії дальше на схід привело тепер Товариство поробити заходи в справі відновлення нашого шкільництва у відбитій частині краю. В першій мірі предметом наради Головної Управи було реактивоване приватної гімназії в Рогатині. На основі звіту о. пароха Кудрика з Рогатина, з якою слідує, що гімназійний будинок лишив ся ненарушеним, а тільки внутрішня обстановка та уряджене знищені, ухвалено гімназію в Рогатині отворити в як найкоротшім часі, та прийнято до відома, що проф. д-р Лукіанович, який був в минулім році ректорований з війська в цілі обняти управу гімназії в Рогатині, виїхав тепер до Рогатина, щоб там на місці провірити обстановку. Що до інших гімназій, які існували давніше на недавно відбитій території, Товариство поки що жде на поправу комунікаційних відносин і на інформації та ініціативу зі сторони місцевих чинників.

В справі нашого народного шкільництва у Львові Головна Управа констатувала з вдоволенням дуже гарний розвиток наших народних шкіл у Львові за час війни. Хоч школи ці не користують ся ніякої підмоги зі сторони держави ані краю, а управа міста признає на 4 поодинокими кружками У. П. Т. удержувані школи всего на все разом 2.000 К., то все таки школи ті удержувані з нестатку суспільності розви-

3 останніх днів побуту митроп. гр. Шенцицького у Львові

Дня 2. вересня 1914 р. був Львів уже евакуований з адміністративних властей. Надія, що австро-угорським військам удасть ся перед Львовом відперти наступуючі російські війська, упала серед людности цілковито — усі сподівали ся, що хвиля входу побіжних неприятельських військ уже близька. У Львові настала атмосфера не до виждання. Особливо Українці очікували цієї хвилі з жвавим, знаючи добре, що їх жде.

Ідучи поври будинок жандармерії вулицею Льва Сапига, зустрів я о. Дзержича, котрий просив іменем митрополита, щоб його знакоми не забували про него в хвили, коли він почуває ся опущеним. Я скерував кроки на право і зайшов до митрополитичної палати, де застав в сали прийняти значне число львівських Українців, котрі очевидно в хвили тривоги удали ся до свого пастиря; се мене дуже приємно вразило, бо тоді кождий був зайнятий власною особою та своїми найближчими. Ще більше здивував мене настрій, який панував серед зібраних, а був він наскрізь багаторий. Про причину цього надзвичайного явища довідав ся я зараз від Експ. митрополита, котрий привіз від команданта Кольошарія відомість, що місто не буде бомбардоване, а російські війська увійдуть у Львів мирно завтра, значить ся 3. вересня. Ся відомість була тим відрадніша, що по усуненню

поліції з міста могла наступати у Львові в кождій хвили анархія, дуже небезпечна передостім для Українців. По короткій балаканині із моєю співучастю виїхав нас кількох по заході сонця на балюкон, відки оглядали Львів та глядали в даль, чи не будуть де заміти відходять відділи російських військ. Не побачили нічого — за те помітили ми над Львовом російські літаки, а незадовго потім почули експлозії кинених з гори бомб і гриміт карабінових куль. Була се остання перепалка в околиці Львова передньої сторожі російських військ із задньою сторожою уступаючої армії.

Пів години не заході сонця залинував над містом сувокий. Піді поїзди своїм руслом...

Депутатів України Львови, які з'явили ся в перших днях російської інвазії у полковника Шереметієва в цілі змислення охорони українських інституцій, відновив тимчасовий військовий представник російської власти, що він супроти України буде кермувати ся гуманітарними оглядами. Своєю приречення він в значній частині додержав — в кождім разі не переслідував української людности у Львові. Його поведінка відповідала впрямім знози сьогодні уже дості знятим тайним розпорядкам російського правительства, призначеним для армії. Систематичні і на широку скалю ведені переслідування Українців радше зачали ся аж тоді, коли у Львові утвердилася цивільна адміністрація під кермою гр. Бобринського. Ся обставина не від-

няла — річ природна — певного ефекту а ештовано зараз в перших днях Експ. митрополита, за котрим наступило в короткім часі арештоване з в'язниці на арешт чотирьох місяців рад. Ліскавського. Експ. митрополита, по неслуханню і по незгоді досі розмови з російськими військовими властями генерального штабу у Бібрці, вимушене на свободу. Не застрашений неприємним випадком, як гідний репрезентант католицької церкви, від Експ. митрополит своєю діяльністю дальше, не боячи ся прилюдно з проповідництвом, і та в присутності російських офіцерів, відносити виспівати католицької віри над православною. Росіяни уважали се за провокацію, судячи такий виступ з вищою становища, та зарядили над „упорстувачим“ митрополитом поліцейський нагляд. Наведений факт, як і найдене в убітках митрополитичних деяких документів спричинили немовже арештоване, а сим разом і вивезене Експ. митрополита до Росії.

Захочений о. Дзержичем відвідати Експ. митрополита, який в останніх часах свого побуту у Львові дуже хотів видіти у себе знайомих, відвідав я його в другім чи третім дні по вимушеному на свободу зараз по першій арештованню, про яке я власне згадував.

Експ. митрополита застав я тоді у звичайнім гарнімі, багаторий настрою. З розмови, яку ми вели, можна було бачити виразно, що уже погодив ся з прикрою судьбою жити під російською управою, а як людина витривала і

**ПРАВДИВІ
АТУРГІЧНІ
ПРИРОДНІ**

ВИНА Самороднер
Самороднер старий

К 6:70 за 1 л. льоко Стрий
К 7:50 можна вже замовляти
-- в посередниченю --

Народної Торговлі Львів

Половина
належності
при замовленю
решта побране.

явають ся дуже гарно, зискують з кожним днем на фреквенції, та здобули собі симпатію і признание лівських Українців. Школа ім. Грінченка є приєднована сего року з огляду на переповнене перемістити ся на дві окремі школи — мужеську і жіночу. Школа ся одержала вже право прилюдности. Школа ім. Кор. Данила отаєраєть ся на біжучий шкільний рік вже вдруге як повна 4-класова школа та очікує подальшого подання о призначенні їй права прилюдности. Школи ім. Шевченка, та ім. князя Льва отаєрають в сім році вже третю класу. Головна Управа по порозумінню зі старшинами кружків іменуєвала управителями шкіл: мужеської ім. Б. Грінченка (по резигнації вельми заслуженого п. Михайла Сіяка) п. Стефана Петрова, жіночої ім. Б. Грінченка п. Софію Олесківну, а школи ім. Шевченка п. Іванну Ярославичну. Як нові сили учительські іменовано п. Ольгу Герасимівну та п. Стефанію Тишківну (привізовичку). Щоби дати змогу некваліфікованим силам учительським, занятим в приватних школах у Львові, зискати право адавання кваліфікаційного іспиту, рішено на будуче приділяти їм по змові до тих шкіл, що мають право прилюдности.

З інших справ належить згадати, що Головна Управа признала Товариству вакаційних осель підмогу в квоті 250 К. Внесєня проф. Якевича о отворенє фребльського курсу Головна Управа покищо не порішила з огляду на недостачу потрібного льокалю.

В. П.

Принятє української віденської кольонії в честь митрополита Шептицького.

(Телеграма Українського Бюро в Відні.)

Відень, 31. серпня 1917.

В четвер, 30. с. м., у троїла українська віденська кольонія в реставрації Голфнера принята в честь митр. Шептицького. Від української віденської кольонії промовляв радник двора Каранович, від парламентарних послів д-р Петрушевич, від УСС. Косак, від середних шкіл директор д-р Сабат, від народних шкіл директор Кабаровський. Митрополит відповідав два рази.

Організованє українського правительства.

Українська конституція.

КИВ (Укр. бюро). На основі нової української конституції всі закони, розпорядки і рішення Центральної Ради мають бути оповіщені в українській мові, а крім того мають бути видані в російській, жидівській і польській мові. Небавом буде аходити „Вістник України“ орган Генерального Секретаріату.

Центральне правительство українське має складати ся з 14 генеральних секретарів. Утворені будуть отсі секретаріати: для справ внутрішніх, скарбу, війни, виживленя, рільництва, справедливости, просвіти, торговлі,

цілком віддана свому духовному покликанню, продумав уже і плян на будуче. Як артистови о повідав мені Ексц. митрополит свої вражіння з до роги до Бібрки, на які складали ся вічні і ранні ефекти серед незвичайно мальовничого і різноманітного окруженя російської армії, завначаючи при тім, що в Бібрі дехто із Галичан за час відносити ся до нього, арештованого, в меншою пошаною ніж давніше. Вражінє робили на Ексц. митрополита в Бібрі вірні в церкві при миряданю, де богато із них відносило не сміло, але з великою пошаною для його есо би очі в гору з тихим шепотом: „Ох, ми уже пропали“. По оповіданню про се та по балаці на подібні теми аризадумав ся Ексц. митрополит на хвилячку і сказав до мене: „Від тепер я уже не буду ніде експонувати ся в українських справах“, — та допросив мене законунувати сю його постанову нашої громаді, що я й за раз на другий день зробив.

Незадовго по моїй візиті зачали ся грізні хвилі для Ексц. митрополита, які закінчили ся майже цілковитим ізолюванєм його особи від мешканців Львова, а війни иступило вивезенє. Прощаючи ся із дорогим собі „Святим Юром“, мав Ексц. митрополит з шлюсти ще раз глянути на дорожє собі місце, на який мені відомо, без надії повернути сюди коли небудь..

Іван Труш.

промислу, національностей, пошт і телеграфів, праці і комунікацій. Крім того в центральнім правительстві будуть утворені ще два уряди: генерального контролера і генерального писаря канцелярії.

Конституція має 21 параграфів.

Справи просвіти.

СТОКГОЛЬМ (Укр. бюро). Київський кореспондент Українського Бюро доносить: Генеральний Секретаріат іменуєвав вже перших комісарів для організації шкільництва на провінції. Всі комісари української народности.

Добровільні батальони для „ви- зволення України“.

СТОКГОЛЬМ (Укр. бюро). В Києві заходять ся неспинучо біля організації більшого числа батальонів, зложених з добровольців, які мають називати ся батальонами „для визволення України“. Два батальони творять ся в Києві, один в Чернігові, а один в Ромадані полтавської губернії.

8-ого ВЕРЕСНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без
випмку всім тим, що до того ча-
су не надішлють передплати.

НОВИНИ.

2-ого вересня 1917.

— Приїзд митр. Шептицького до Львова. Комітет для привитання митр. Шептицького у Львові повідомляє, що митрополит відіждєть з Відня в неділю 9 с. м. в год. 9:45 вечєром і прибудє до Львова в понеділок 10. с. м. о год. 1:45 по полудни.

— Поворот всіх виселенців. Віденський дневник „Acht Uhr Blatt“ доносить, що супроти відбитя східної Галичини, правительство задумує відослати в родинні сторони виселенців з відбитих околиць. В той спосіб правительство бажає позбути ся жури за проживленє великих таборів для виселенців в німецьких і чеських краях.

— Педагогічна нарада. В середу 5. вересня с. р. о год. 5 по пол. відбудеть ся в школі У. П. Т. вул. Мохначького ч. 12 на і. поверсі велика нарада наших учительських і педагогічних кругів в справі збільшеня, унормованя і зреюнованя фреквенції нашої шкільної молодіжи для українських лівських шкіл, особливо в справі забезпєненя достаточної фреквенції для першої класи виділової, окремо мужеської, а окремо жіночої при школі ім. Маркіяна Шашкевича. На сю нараду просить Головна Управа Українського Педагогічного Товариства в імє національної карности точно дати ся всім нашим управителям шкіл, катихитів, усіх приятелів і добродієв нашої молодіжи, родичів і дітей і жіночі товариства „Союз Українок“, „Українську Захоронку“ і „Вакаційні Оселі“.

— 264.838-82 К. виносив „фонд ім. митроп. Андрея гр. Шептицького для укр. сиріт“ в дні 31. серпня с. р. Просимо дуже всіх земляків, що займають ся збіркою жертв на сю ціль, щоб згодили надіслати на адресу тов. „Дістєр“ у Львові (вклад. книж. ч. 10.300) відворотню всю готівку, яку до тепер прибирали; ходить о те, щоб сю суму заокруглити ще перед приїздом п. Е. митрополита бєдай до 300.000 К. — За Секцію живого памятника: в заст. о. Вас. Лициняк.

— Український Жіночий Комітет помочи раних жовнів у Відні складає отсим Вп. послові Миколі Васильови щиро подяку за дар 300 К. на цілі Товариства. — За комітет: Наталка Ярошівська, О. Стефановичева.

— Управу кращєго суду кариго у Львові обняв цілє уступленя радника двора Кіліана радник висшого суду кращєго п. Тадей Рибіцький.

— Поворот з полону. Одержуємо таку депешу з Відня: Олена Степанівна виїжджає з Ляйтмеріц до Коша У. С. С.

— С. ростованє Комітет для вшанованя пам'ятки в Ужєві простує похьбу, яка зейшла в другім листку „Золотої книги“ (податок до „Діла“ ч. 196, з дня 22 серпня 1917 р.), що суму 1.100 К. на фонд сиріт вислав Комітет, а не о. Н. Тисович, в котрім то Комітеті о. Н. Тисович є лиш касієром. Суму сю для сиріт придбав Комітет, а о. Тисович лиш її перенєв. — За Комітет: Стефанія Доросинська.

НА ПОЛІТИЧНІ ШКОЛИ.

„Литвея система“.

На народнєму востребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій лиш доповні і важливі для української спадки, кинені як набажєрші і набажєрніші карти.

— Мужва і офіцери. Н. ої компанії 9 полку в Журавинях 35 К (Діло) — Володимир Цегельський 10 К: поручника Михайла Шумейла Ailg. Krankenhaus, поручника д-ра Яйсельсбарга Відень IX Lasarettg. 14 поручника Миколи Соколовського пол. поч. 638, поручника Осипа Ольшанецького в Городку Ягелл. — Володимир Дорошенко Львів 10 К. — Гарасимович Роман уч. VIII. кл. гім. в Мливах 5 К: Масюківну Юлію уч. VIII. кл. гім. в Яворові, Кохановську Ізясю уч. VIII. кл. гім. в Краківці, Шпильку Теодора уч. Богос. в Дмитровичах, Телєпа Івася уч. VIII. кл. гім. в Рогіні, Коляся Василя оди. ок. 89 п. п. в Рамєві. — Теофіль Татарський пол. поч. 645, 12 К. 50 с: Володимира Татарського поруч. 10 полк.

Вікту Бахман Дрогобич, Юлія Пелітиского канд. нотар. Дрогобич, Юлію Бєч Улично, Осипа Татарського Відень XX. — Кароліна Яцівна Старий Самбір 2 К: Анастасію Овадову, Нусю Добрянську, Ольгєву Карутівну, Владю Плитичєну, Міню Волосянську всіх зі Старого Самбора.

О ФРЕКВЕНЦІИ.

Нед'ля, 2. вересня 1917.

Няві: греко-кат.: 3. Н. по С. — римо-кат. 14. Н. по З.

Заєтра: греко-кат.: Тадея ап. — римо-кат. Бреніслава.

Позавтра: греко-кат.: Атаніка м. — римо-кат.: Ровалі діє.

— В справі привитання митрополита А. гр. Шептицького просимо відпоручників всіх українських краєвих і місцевих тєвиріств та комітетів у Львові, академічної молодіжи, учительських зборів українських гімназій та шкіл ремісничих і робітничих організацій та церковних братств, щоб явили ся в сю неділю 2. вересня с. р. на нараду в малій салі муз. тов. ім. М. Лисєнка, вул. Шашкевича ч. 5. III. пов. о 6 год. вечєром. Впорядчки подадуть до відомо начєрк розставки учасників при повитанню.

— В рогаїнській гімназії вєиси і іспити відбудуть ся між 15. і 20. вересня.

— 1000 К. на „Фонд ім. митроп. А. гр. Шептицького для укр. сиріт“ зложив о. Вас. Мисик, парох в Ваньковій, як подяку Богу за те, що серед воєнної хуртовини укороння його від тої долі, яку довелось перебути тисячам з поміж нашого народа; сю квоту згощадив за час війни і весь сей доробок жертвував великодушно на ратованє українських сиріт. — За Секцію живого памятника у Львові: в заст. о. В. Лициняк.

— Вп. членів „Покріп'явчої Станції“ повідомляємо, що засіданє відбудє ся дня 3. IX. 1917 р. о 5 год. вечєром вул. Бляхарська ч. 11/1 п. Справи наглі, о численну участь просить Видіє.

— Українці! Маємо від шкільних властей дозвіл на отворенє двох українських виділових міських шкіл: одної для хлопців, а одної для дівчат — в получєнню з народними школами ім. М. Шашкевича при вул. Скарбківській ч. 26. В біжучім шкільнім році повстають обі ці класи виділові. Вписи до всіх 4-ох клас народних і до ішої виділової так для хлопців, як і для дівчат вдобувають ся аж до відкликаня. Українці всім станів! Не вагайте ся записати своїх синів і доньок до своєї рідної школи, де вони найдуть взірцеву науку, ширю опіку і теплі серця учительського Збору, а в разі потреби і матеріяльну підмогу. Хто лиш ях і чим може, причинить ся конєчно до піднесеня фреквенції в згаданих школах, особливо в класах дівочих. Доля і будучність тих шкіл зависить лиш від фре-

Всі шкільні книжки до народних і середніх шкіл

квенції, яка до тепер зовсім не дописує. Як не використаємо теперішньої хвилі і не підтримаємо українських міських шкіл ім. М. Шашкевича заповненням клас (особливо висших) шкільною матерією, то їх утратимо. Тоді крім невідомої школи і сорому спаде тяжка вина так на одиниці, як і на загал, бо управа школи і шкільні влади своє зробили. 1-3

Записуйте молодіж до торговельної школи! Одинок українська торговельна школа Т-ва „Просвіта“ прийме учеників і учениць під отими умовами: 1. До приготування класу: 13 рік життя, укінчена народна школа і вступний іспит з української мови та рахунків. 2. На перший рік: 14 рік життя, укінчена III кл. ви ділова, чи середня або вступний іспит з українського, німецького, рахунків і природописних наук. 3. На другий рік: укінчене першого року, або вступний іспит з його матеріалу. Ученики з добрим голосом і слухом можуть бути прийняті безплатно до ставропільської бурси. Укінчене торговельної школи заступає після міністерського розпорядку науку в торговельній промислі, дає право до платної посади в торговлі, касі, спілці та в загалі при всякім приватнім чи публичнім грошовім підприємстві, а для мужеської молодіж крім сего право на однорічну військову службу. Усні і письмовні зголошення приймають ся від 1-5 вересня 1917 перед полуднем. Іспити відбудуть ся дня 6. вересня 1917 р. о год. 9. перед полуднем. До вступу треба принести посвідчення і метрику. — Управа торговельної школи Т-ва „Просвіта“ у Львові, пн. Домбровського (бічна Хоружини) ч. 7. I. поверх. 173 2-6

Власи до прилюдної народної IV. кл. школи ім. Б. Гринченка у Львові відбудуть ся 3 4 і 5 вересня 1917 р. (понеділок, вівторок і середа) в годинах: 8—12 рзно і 3—6 пополудни, в будинку шк. на Городецькім ч. 95. Коли не зайде ніяка перешкода, то наука розпочнеть ся о. IX. 1917 (з четвер) по богослуженню рано о год. 7. Тому, що подбано о всілякі можливі угоди в сій школі, як празо прилюдности, поділ школи на хлопчу і дівочу, та інші у порядкуваня в класах, то святым обовязком є для родичів Українців сеї діляниці, всі свої діти вписати до сеї рідної школи. — М. Сіян. XI. 3-3

Власи на однорічний, торговельний курс жіночий Метислава Христфа, прсф. ц. к. Ака демії торговельної у Львові, вул. Коварника ч. 21. II. п., зачинаєть ся по ваканціях 28. серпня і будуть в міру вільного місяця до 3. вересня. Рік шкільний розпочнеть ся 3. вересня богослуженням в костелі св. Єзуїтів. Чесне 10 К. X. Звіт шкільний і проспект можна дістати в канцелярії заведеня шоденно від год. 10—12 перед пол. і від 4—6 попол. з внімком неділь і свят, по чавши від 24. серпня. 143 4-4

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки конечно подбати про те, щоб готівка у людей без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вклади, виплачувати вклади в рамках мораторії (по 100 К на одну книжечку на один місяць) зглядно після спроможности, стягати уділені позички покрити ваючи в першій мірі відсотки, які тепер передаються ся в часі п'ять і пів року. Стопу проценту від вкладок треба зараз обнизити низ ше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Краєвого Сою за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Саввич. 75-В. 12-20

ПОДЯНА.

Огнем маємо честь зложити найсердечнішу подяку за ласкаву участь в похороні невідомо-ваної бл. п. Николая Савицького:

Виресод. ОО. Проф. Сав. Лежогубському, Бодяському, рин. кат. І. Г. кат. ка. елянам кр-евого шпеталя, Дир. Вад. Краєв. Вп. Пйотровському, Вп. п. Урядникам Вад. краєв., П. Т. Ваділови читальні „Просвіти“ і всім, котрі так численно віддали останню прислугу помершому, — Вп. Івася. Вілківському за висказані гарячі слова потім над могилкою, а Вп. Др. Фаєрштайнові за його пильно посвяченя ваняте ся хорім підчас недуги.

Жалібно Богослуження за упокій душі св. п. Николая Савицького відбуде ся в вівторок дня 4 вересня о годні 7. рано в церкві св. Юра, на котре маємо честь запросити всіх кривних, знайомих та приятелів. РОДИНА.

Львів, дня 1. вересня 1917.

- має на -
- складі -

Книгарня

— Наук. Тов. ім. Шевченка —
у ЛЬВОВІ РИНОК ч. 10

IVB 5-1

Під Крилами Церков

Все літературна ластівка, яка залетіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1 50, з пересилкою 1 60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (ганок).

НАДІСЛАНО.

Панну Зеню Рудайчун прошу о подане теперішньої єї адреси. Лист висланий „express-recommandé“ ще 16. с. м., дотепер жадної відповіди. — „Дискредітація“ 170 2-3

Оголошення.

услугам пасно спеціальний пудер „Савон“, пакет за 1 20 м. На провадіння каси тільки за попереднім надісланим належності і 40 с. на дорго. — Одявоке заступство

S. FEDER, — Львів, Сикстусова ч. 7. 70 22-30

Спеціаліст хоріб венеричних і скріпах Д-р ФРІШ Валога ч. 11. 166 2-3

На село потрібний інструктор для двох хлопців і кат. гімназ. і I. народ. Ласкаві зголошеня Уряд парох. в Головеку п. п. Ясіка масова коло Турки над Стр. 180 1-2

Учениці або ученики знайдуть приміщеня в хаті урядника. Опіка і есентуальна поміч. Відомість в книгарні ім. Шевченка. 178 1-1

Оголошення.

Ц. к. Заряд бараків табору виселенців в Гмінді Низша Австрія, взиває отсих всіх низше поданих людей, щоби безпозволично подали свої докладні адреси в справі цінних паперів IV. воєнної позички. Кореспондентку треба адресувати так: K. k. Barackenverwaltung, Gmünd N. Ö. Гмінд, дня 11. серпня 1917.

За ц. к. управу бараків Д-р БІЛИНСЬКИЙ.

Повіт Зборів.

- 1) Пушкар Анастасія, село Івачів.
- 2) Рукавель Федь, „Вовчиці“
- 3) Пігань Анна

Повіт Бучач.

- 1) Сабадаш Спіридіон, село Дубонка.
- 2) Сабадаш Францішка, „ „
- 3) Барціхоєська Анна, „ „
- 4) Станбеш Федь, „ „
- 5) Демчишин Йосиф, „ „

Повіт Товмач.

- 1) Тереса Левицька, село Озерани.
- 2) Хромей Пасьяна, „ „

Повіт Зборів.

- 1) Думанська Анна, село Івачів.
- 2) Михайловська Параска, „Вовчиці“.
- 3) Коцинин Онуфрій, „ „
- 4) Пігань Йосиф, „ „
- 5) Мазукович Тека, „Кабарівці“.
- 6) Салюк Марія (Василя), „Батьків“.
- 7) Сямра Наталія, „ „
- 8) Ковальська Анна, „ „
- 9) Старик Полягія, „ „
- 10) Бугайський Іван, „Кабарівці“.
- 11) Скибик Генка, „Ярославці“.
- 12) Заборська Катерина, „ „
- 13) Цуп Ядоса (Гната), „ „
- 14) Бартник Параска (Василя), „ „
- 15) Капелів Яким, „ „
- 16) Рак Ваввара, „ „
- 17) Рак Анна, „ „
- 18) Лисак Олена, „Ярославці“.
- 19) Маланчук Яцко, „Кабарівці“.

179 1-3

Українська Кравчиня — Львів, вул. Гродзіцких 9. I. поз. — виконує сукні дамські по уміркованих цінах. 17-2

До продажу машин рільничих

пошукує фаховця VI 2-3

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок

Львів, вул. Зіморевича ч. 20.

Платня після умови, зголошеня усні або письмовні, найдальше до 15. вересня 1917.

Надворний технік-дентист

Його кор. виск. князя Яіме з Мадриту

Б. БЕРГЕР

173 1-2

Львів, Карла Людвіка ч. 7. II. п.

„ELITE“ журнал пієрічний за 5 К, з пересилкою — порученою 5 К 55 сот. — поручає —

Р. ЛЯНДАН

Львів, вул. Чарнецького ч. 3.

Заступство „SCHÖNE WIENERIN“.

Тамже можна набути КІРІОІ. XVI. 1-4

Товариство Господарсько кредитов „Надія“ в Болехові пошукує фахового купця до веденя відділу торговельного за кавцією. — Платня після умови. 167 3-5

Дентист Д-р Михайло Віктор

площа Марійська ч. 7. над каварнем „Авент“ 158 4-5

Ученики знайдуть приміщеня в хаті урядника укр. інституції в середмістю Родигельська опіка і догляд. —

Часть заплати за станцію в натураліях. — Зголошеня до Адміністрації „Діла“ під В. К. 20-7

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшка ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вклади щоденно в годинах урядових. Вклади опростовує на 4% починаючи вже від слідуючого дня по дні зголошеня аж до останнього дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в касі товариства, поштовими переказами, грошовими листами, чеками поштової Щадниці як Дирекція Щадниці на жадане безплатно доставляє, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних пієрічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, в на ес-онт векслів. Справи позичок по лагоджувсь можливе скоро.

Посередничить у вивадуванню позичок в Гал. Воєнній Заведенню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друзів уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшка. Народний Дім, I. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім ісіділь і українських свят.

Після §. 14 устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вклади в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемислі надають ся до льокації пупілярних, фовдаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпечу. III 18-2

ДІЛО

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 15, II. пог.

Конто почт. шлюх. 26.726.

Адреса теле. „Діло—Львів“.

Число телефону 251

Руководств
редакції не звертат.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . 10-
піврічно . . . 20-
річно . . . 40-

у Львові (без доставки):
місячно . . . 3-
чвертьрічно . . . 9-
піврічно . . . 18-
річно . . . 36-

в Німеччині:
піврічно . . . 20-
річно . . . 40-

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохшля-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с. в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
визначення заручки 150.
Накреслення стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Ваонль Панейко.

Німецька офензива коло Риги.

Рига занята.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доно-
сить дня 3. вересня вечером:
Рига занята.

ВІДОМЛЕНЕ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 3. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На північний захід від Фокшан і на пів-
день від Окни Росіяни й Румуни знов наступа-
ли, але без успіху.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На Монте Сан Габріеле підприємця наших
війск, виконані досвіти, довели до оживлених
боїв, які мали для нас корисний хід. По по-
лудні і вечером розбили ся на північній стоці
гори сильні італійські наступи. Також на схід
від Гориці і коло Яміано даремні були насту-
пи неприятеля. Італійські летуни обкинули бом-
бами кілька місцевостей на західній бережку
Істрії. Ескадру неприятельських кораблів, яка
наближала ся до Трієсту, прогнали наші гідро-
платни перед досягненням ціли.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Над Воюзою відперто неприятельські ви-
відні відділи.

ВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 3 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При бурі й дощі боротьба артилерії в о-
кремих частях фландрійського фронту була
сильна, в області інших армій і над Мозою
загалом мала. На дорозі з Камбре до Арра не
здав ся сильний англійський наступ. Коло хуто-
ра Hurbise територіальний зиск Французів по
боротьбі в ровах значно обмежено.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда Баварсько-
го: По стараннім підготовленню німецькі диві-
зії 1. с. м. рано переправили ся через Двину по
обох сторонах Іксиль. Перехід піхоти через рі-
ку попередила сильна діяльність артилерії і ме-
тавок мін. Піхота по короткій боротьбі усадо-
вила ся на північній березі ріки. Там, де Росія-
ни ставили опір, сильні наступи відкинули їх.
Рухи наших війск є в ході й відбувають ся
планово. Під впливом нашого посунання наперед
покинув неприятель свої становища на захід від
Двини. Також і там наші дивізії йдуть наперед
серед боїв з задними сторожами неприятеля.
Густі коломни всякого рода прямують чим
швидше на північ по дорогах, які ведуть до
Риги. Горючі села й хутори значать дорогу у-
ступаючого західного крила 12 ої російської армії.

Фронт архик. Йосифа: В долинах
рік на північній стоці Карпат відживає боева
діяльність. На південь від долини Тротуш не
вдали ся нічні румунські наступи на гору Косна
коло Грозешті.

Фронт Макензена. В горах між до-
линою Сушті й Путни наше військо відперло
сильні російсько-румунські наступи

Разом з 200 полоненими тут підвисшило
ся число полонених в сім місцях битви від 28.
серпня на 20 офіцерів і 1650 жовнів, добича
на 6 гармат разом з пращами і 60 машинових
карабінів, а крім того здобуто численні метавки
мін і самолети. Також коло Марачешті Румуни
наступали даром.

Македонський фронт: Нині рано
не вдали ся французькі наступи коло Братін-
доль на північний захід від Монастира, при чім
неприятель поніс значні втрати. Сербі віднесли
на Доброполью знов дімаюче поражене.

КОНСТИТУЦІЯ І ПРАВИТЕЛЬСТВО УКРАЇНИ.

Статут і склад Генерального Секретаріату *).

Статут Генерального Секретаріату.

Відень, 1. вересня 1917.

(Ф. К.) Київські часописи доносять:

Дня 29. липня (н. ст.) після двох-днєвого
обговорення Малою Радою остаточно прийнято
статут Генерального Секретаріату, який устано-
вляє взаємні відносини між сим новим найви-
щим органом на Україні й Центральною Радою
з одного боку та Секретаріатом і тимчасовим
правительством з другого боку.

Сей статут звучить:

На підставі згоди з тимчасовим правитель-
ством дня 16. липня (н. ст.) 1917 р., — орган
революційної демократії всіх народів України —
Українська Центральна Рада, що має підготу-
вати Україну до остаточного здійснення автоно-
много ладу й довести її до Українських Устано-
чих всенародних Зборів і російського Устано-
чого Зібрання, — утворює Генеральний Секрета-
ріат, який являється найвищим органом уп-
рави на Україні.

Діяльність Генерального Секретаріату за-
значається тимчасово такими головними пунк-
тами:

§ 1. Найвищим краєвим органом уп-
рави на Україні є Генеральний Секретаріат Україн-
ської Центральної Ради, який формується Цен-
тральною Радою, відповідає перед нею і за-
тверджується сим тимчасовим правительством.

§ 2. Формування Генерального Секретаріату
Центральна Рада здійснює через свій Комітет.

§ 3. Центральна Рада затверджує Гене-
ральний Секретаріат в цілості, висловлюючи
йому довіру.

§ 4. В склад Генерального Секретаріату
входить 14 генеральних секретарів, а саме се-
кретарі: в справах внутрішніх, фінансових, вій-
скових, харчових, земельних, юстиції, освіти,
національних, торговельних, промислових, пошти
й телеграфу, праці, доріг, генеральний контро-
льор і генеральний писар.

Додаток. При секретарю в національ-
них справах назначається трьох товаришів се-
кретаря — від Великоросів, Жидів і Поляків. То-
вариші секретаря по ділам своєї нації мають
право реферату й рішачого голосу в сих спра-
вах в Генеральнім Секретаріаті. Товариші сек-
ретаря в національних справах затверджують ся
Комітетом Ради.

§ 5. Свою власть Генеральний Секретаріат
здійснює через всі урядові органи на Україні.

§ 6. Всі урядові органи на Україні підля-
гають власті Генерального Секретаріату.

Додаток. Генеральний Секретаріат уста-
новляє, які органи, в яких межах і в яких ви-
падках мають зносити ся безпосередно з тим-
часовим правительством.

§ 7. Всі урядові посади на Україні, коли
вони не виборні, заміщаються Генеральним Се-
кретаріатом або підледадними йому органами.

§ 8. При тимчасовім правительстві має бу-
ти статс-секретар для справ України, якого при-
значає тимчасове правительтво по згоді з Цен-
тральною Радою.

§ 9. Статс секретар має пильнувати інтере-
сів України у всій роботі тимчасового прави-
тельства й в разі потреби переслати законопро-
екти через Генеральний Секретаріат на розгляд
Центральної Ради.

*) Хоч сі інформації наслідком димсії кабінету
Винниченка втратили депо своєї актуальности, однаке
подаємо їх як історичні документи про творення україн-
ської держави. — Ред.

§ 10. Генеральний Секретаріат передає на
санкцію тимчасового правительства ті законо-
проекти, які розглянула й ухвалила Центральна
Рада.

§ 11. Генеральний Секретаріат передає на
затвердження тимчасового правительства тимча-
сові фінансові обрахунки видатків на потреби
України, які розглянула й ухвалила Центральна
Рада.

§ 12. Тими коштами, які надходять на ра-
хунок Центральної Ради, розпоряджується Ге-
неральний Секретаріат після бюджету, ухвалено-
го Центральною Радою.

§ 13. Генеральний Секретаріат ті справи,
які він вважає найважливішими, передає на роз-
гляд Центральної Ради.

§ 14. Діяльність Генерального Секретаріа-
ту, відповідального перед Центральною Ра-
дою, контролюється нею шляхом запитань по
всім справам.

Додаток: Порядок запитань має бути за-
значений окремим наказом.

§ 15. В перервах поміж сесіями Централь-
ної Ради Генеральний Секретаріат відповідає
перед Комітет Центральної Ради, який вико-
нує всі її функції окрім визначеної в § 3 ім.

§ 16. Коли Генеральний Секретаріат не
згоджується з постановою Комітету в якій
небудь справі, остання переноситься на роз-
гляд Центральної Ради, яка скликається ся не-
гайно.

§ 17. Коли Центральна Рада висловлює
недовіру Генеральному Секретаріатові, він
подається у відставку.

§ 18. Всі акти Центральної Ради й Комі-
тету контрасигнують ся Генеральним Секрета-
ріатом.

§ 19. Всі закони тимчасового правитель-
ства мають силу на Україні від дня проголо-
шення їх в Краєвім Урядовім Вістнику на укра-
їнській мові.

Додаток: В надзвичайних випадках Гене-
ральний Секретаріат проголошує їх иншим спо-
собом.

§ 20. Всі закони, адміністративні приписи
й постанови, проголошені українською мовою,
публікують ся також і на мовах: російській,
жидівській і польській.

§ 21. В справах внутрішнього розпорядку
роботи Генеральний Секретаріат виробляє свій
наказ.

Склад Генерального Секретаріату. — Дер- жавний секретар України при Тимчасовім Правительстві.

(Ф. К.) Київські часописи в 29. н. ст. липня
повідомляють:

Вчорашнє засідане Комітету Української
Центральної Ради, доповненого представниками
не української революційної демократії, було
присвячене виборам генеральних секретарів. Про-
водив проф. М. Грушевський.

Після голосовання вибрані:

Предсідателем Секретаріату й секретарем
ви. справ В. Винниченко (укр. соц. дем.),
секр. рільництва Б. Матрос (укр. соц. дем.),
секр. фінансів Х. Барановський (укр. соц.
рев.), секр. правосуддя В. Садовський (укр.
соц.-дем.), секр. народної освіти К. Сте-
шенко (укр. соц. дем.), секр. виживлення М.
Стасюк (укр. соц. дем.), секр. війни С. Пе-
тлюра (укр. соц. дем.), секр. комунікацій Г.
Голубович, секр. пошт і телеграфів А. Зару-
бин (рос. соц. рев.), секр. контролі М. Рафес
(„Бунд“), секр. міжнародних справ А. Шуль-
гин (укр. соц.-фед.) (замість С. Ефремова, який
перед тим ще зрезигнував). Товаришами секре-

таря міжнародних справ вибрані: від Жидів Зільберфарб, від Поляків В. Міцкевич. Лишають ся поки що необсадженими місця секретаря праці і секретаря торгівлі і промислу.

Що тикається генерального писаря П. Христюка, то його уряд у склад секретаріату не включений.

Дальше на засіданні було підняте питання про кандидатуру державного секретаря (статсекретаря) при Тимчасовім Правительстві, т. є. про краєвого представника України. Особу сю затверджує Тимчасове Правительство у порозумінні з Центральною Радою.

В. Винниченко заявив, що Секретаріат на уряд державного секретаря намічає кандидатуру Стебницького.

А. Шульгин повідомляє, що по своїм переконанням Стебницький належить до партії соціалістів-федералістів. В літературі він відомий під псевдонімом С. Смутюк й є одним із визначних діячів петроградського Українського Благодійного Товариства.

М. Грушевський подає до відома Комітету, що Стебницький фунтує вже при Тимчасовім Правительстві в характері представника від петроградської Ради.

Комітет Ради після голосування намічає кандидатуру Стебницького на державного секретаря для справ України.

У. П. Р. до міністра Горбачевського.

ВІДЕНЬ (Вл. тем.) З приводу іменования проф. д-ра Горбачевського міністром вислала Українська Парламентарна Репрезентація до нього наступуючу гратуляційну депешу:

Його Ексцеленція Міністер здоровля Д-р Горбачевський в Празі.

Українська Парламентарна Репрезентація пересилає отрим Вашій Ексцеленції ширій і радісний привіт як першому заступникови українського народу в австрійській коронній Раді. Покликана як раз Вашою достойною особою на се переважне становище дає нам запоруку, що інтереси українського народу знайдуть в коронній Раді широго і ревного заступника і обопоння. — Президія.

Стокгольмська конференція відложена.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) З огляду на те, що переговори на льондонській конференції з країв антанту не дають виглядів безпосереднього поладження справи паспортів, організаційний комітет рішив не скликати конференції на 9. вересня, тільки назначити новий реченець скликання конференції, який буде поданий до відомости партій, як тільки російська організаційна делегация поверне з Лондону.

Сухомлінов завинив відворот зпід Горлиць.

Свідцтво голови Думи Родзянко.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) В процесі Сухомлінова голова Державної Думи Родзянко обвинив Сухомлінова, що він усе ставив ся поперець змагань Думи, а також, що він своєю небалістю і нездарністю в організаційній області дуже погіршив положення армії, так, що вел. кн. Микола Миколаевич сказав, що в таких умовах дальше ведення війни є неможливе. Тоді Родзянко поїхав сам до Галичини, де набрав страшної певности, що відповідальність за величезні втрати підчас відвороту зпід Горлиць паде на Сухомлінова. Комісія зараз ствердила його вину і цар його прогнав.

Послідні вісти про війну.

ВІДЕНЬ. З воєнної пресової кватири доносять:

Італійський терен війни. Також і вчера не було боїв в області Мрзіл Врх і Кри. На деякі місця тої області і поза тою областю звертав ся огонь артилерії. На високорівні Байнзіца наші стейли кілька успішних боїв. Моґте Сан Габріеле все ще в день і в ночі знаходять ся під тяжким огнем артилерії. Відперто там наступ, причім неприятель поніс тяжкі втрати. В окрузі Горлиць неприятель кількакратно пробував виконати наступ, одначе під огнем нашої артилерії не міг розвинути ся до наступу і відніс за кожним разом криваві втрати. На високорівні Красу звичайний гарматний огонь.

На каринтійськїм фронті мрака і непогода перешкоджувала боєвій діяльності. Коло Шіо наша артилерія вістрілила ворожий літак типу Капроніого, який перевернувшись кілька разів у воздуху впав.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: У Фляндрії частинні англійські наступи поновлювані в останних днях здержали ся. Англійська артилерія розпочала знов огневу боротьбу. Розпочало ся нове змагане обосторонних артилерій за огневу перевагу. В Артезії німецькі війська вдерли ся на ширині 300 м. а глубини 200 м. в англійські становища. На фронті Аїсп і відібрано Французам більшу часть їх незначного висту на терені. Від часу наступів в Нуртебісе здержала ся французська офензива коло Верден. Підчас коли генеральна офензива антанту на заході досі не досягла ніякого позитивного результату, виконаний з успіхом німецький наступ на сході доказав, що антант не досягнув навіть своєї другої цілі, а саме звязати оружні німецькі сили й облекшити Росію. Хоть і Росіяні від довшого часу числили ся з німецькими підприємцями коло Риги, на що вказувало те, що російські становища в околиці ріки Аа подали ся взад; мимо сильного обсадження неприятелем східного берега ріки Двини, удало ся вповні трудне підприємце переправи через широкую ріку.

ЗВІДОМЛЕНЕ РОСІЙСЬКОГО ШТАБУ

з дня 2. вересня.

Західний фронт. По сильнім артилерійським приготуванню переправили ся Німці дня 1. вересня в околиці Іксіль на півд. схід від Риги через Двину й обсадили Кулфергамер. В напрямі Ковля в околиці Клохатів в ночі на 1. вересня неприятель випустив газові хмари, причім зробив великими силами наступ. Поміч, яка прийшла на наш боєвий фронт, виперла не приятеля. Відтак Німці випустили знов газові хмари, не виконуючи однак наступів піхоти. В напрямі Володимира Волинського неприятель розпочав офензиву в околиці Дубильна. Удало ся йому вдерти ся в наші рови на південь від того села, одначе протиприступом виперли ми його.

Наслідки ділання підводних лодок.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) Після донесень з Австралії наслідки ділання підводних лодок дають ся відчувати що раз більше.

З Росії.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) „Aften Posten“ приносить петроградську вістку париських днєвників, що російське правительство перед зібранєм конституанти має бути зрекоструоване. Нове правительство має бути зложено тільки з 5 членів, серед яких буде також Керенський, Церетелі, Чхеїдзе. Власть того правительства буде диктаторською.

Великі реформи внутр краю натрафляють на трудности. Правдоподібно конечним буде понехати наміреного поділу ґрунтів. Шляхотські титули і привілеї мають бути знесені.

Брак угля триває дальше. Путильські заведення ізза браку угля мали відправити 10.000 робітників.

Організоване української армії.

Нові українські корпуси. — Дивізія української кавалерії. — Дві українські школи прапорщиків у Києві. — Підготовка школи прапорщиків при 1-шій укр. полку ім. гетьмана Б. Хмельницького. — Українці-новобранці остануть на Україні. — Українські військові комітети зрівнані з загально-російськими. — Ген. Корнілов про українські полки.

Відень, 31. вересня 1917.

(Ф. К.) „Кієвская Мысль“ з д. 31. н. ст. липня повідомляє:

Вчера вернув ся у Київ з головної кватири український генеральний секретар для воєнних справ С. Петлюра і вчера ж таки зложив в Українці-новобранці остануть на Україні. — Українські військові комітети зрівнані з загально-російськими.

С. Петлюра мав двогодинну розмову з найвисшим головним командантом.

У бесіді найвисший головний командант заявив, що Київську офензиву ворожих війск не загрожую.

На питанє С. Петлюри дотично долі населення прифронтових місцевостей найвисший го-

ловний командант просив Українську Центральну Раду й Генеральний Секретаріат поробити всі кроки, щоби населене лишило ся на своїх місцях. Сього вимагають обставини воєнного часу й інтереси самого населеня.

Дотично повороту з армії народних учителів найвисший головний командант сказав, що від 1. вересня всі учителі вернуть назад.

Що тикається українзації війська, найвисший головний командант обіцяв видати розпорядок, щоби у всіх частях на всіх фронтах не робили ся ніякі перешкоди діяльності культурно-просвітних українських товариств і комітетів; широко розширити в армії другий Універсал Української Центральної Ради й декларацию Тимчасового Правительства з нагоди угоди з Українською Центральною Радою.

До призначених передше на українизацию корпусів найвисший головний командант згодив ся додати ще кілька корпусів, а також дивізію кавалерії.

Найвисший головний командант дав обіцянку відкрити у Києві дві українські школи прапорщиків і підготовчу школу прапорщиків при українськїм запаснім полку.

Крім того заявив згоду, щоби білобілятники, реконвалесценти і новобранці не висилали ся до чужих губерній, але оставали ся на Україні, а також щоби всі українські військові комітети були признані і затверджені на тих самих основах, що і загально-російські.

„Кієвская Мысль“ з д. 4. н. ст. серпня повідомляє:

Член Українського Військового Комітету ген. Коидратович, який прибув з фронту, переказує, що у розмові з ним про Українців жовнірів ген. Корнілов заявив: „Українці бють ся гарно, дуже гарно, а деякі части, — славно (доблестно)“. При сїм ген. Корнілов назвав сі части.

Н. К. Н. і польське соймове коло.

Польський „Naczelny Komitet Narodowy“ відбув 31. м. м. в Кракові повне засіданє, на яким про своє дальше існуванє ухвалив резолюцію, в якій говорить ся: „Дня 29. січня 1917 виконуючий виділ Н. К. Н. ухвалив, що „Н. К. Н.“ з хвилею обняв всі українські військові Ради вичерпає свою основну задачу і як такий перестане існувати. Коли ж передвиджені в тій ухвалі умови не здійснили ся, Державна Рада розв'язала ся, а більша часть легіонів як польський помічний корпус має перейти на боєвий фронт, виконуючий виділ Н. К. Н. думає, що по думці наведеної ухвали Н. К. Н. повинен далі повнити свої задачі.“

Дня 2. с. м. радило в Кракові над справою дальшого існування Н. К. Н. польське соймове коло. Пос. Вітос (людовець) поставив внесєне, щоби президія кола назначила ліквідаційну комісію для Н. К. Н., та щоби від голосування над сим внесєнем виключити членів налати панів. Над сим внесєнем вивязала ся бурлива дебата. Заяву ґр. Тарновського, який в імени консервативів жадав задержання Н. К. Н. та протестував проти нового польського курсу, який в королівстві не допускає до утвореня польської держави й армії, а в Галичині звертає ся проти дотеперішної успішної польської політики, переривано великим галасом. По дальшій дебаті людовці, ссціальні демократи, вшехполяки і члени національного з'єдиненя опустили сядло. Пополудневі наради, на яких крім консервативів і демократів мало хто явив ся, замкнуто без висліду.

8-ого ВЕРЕСНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передилати.

НОВИНКИ.

Львів, 3 вересня 1917.

— В справі Укр. Січових Стрільців. По втрахах, які понесли У. С. Стрільці під Конюхами в липни с. р., де вони трупами та раненими застелили поле, а значна часть з командантом і з многими офіцерами окружена попала в полон, виявилась конечність доновнити стрілецькі недобитки, відновити формуцію легіону і подбати про відповідного команданта. З рамени обновленої Центральної Управи УЕС.

інтерв'ювали в тих справах голова Ц. У. УСС. посол д-р Смаль-Стоцький і заст. голови д-р Вол. Загайкевич 18 серпня в А. О. К. у шефа генерального штабу генерала Арца і в дотичного референта генерального штабу Відтак, оглянувши всі стрілецькі формації в Розвадові і в Пісочній в дні 20 і 21 серпня, та засягнувши на місці серед Стрільців докладних інформаций про стрілецькі справи і потреби, інтерв'ювали д-р Смаль-Стоцький і посол д-р Загайкевич 22 серпня у німецького архикнязя Оскара в Д. котрий в з'язи з цим царсько-німецької полудневої армії, в склад якої входять підчинені йому корпусови Укр. С. Стрільці, інспектором вишкопу всіх груп корпусу. Вкінці 24. серпня інтерв'ювали названі відпоручники Ц. У. УСС. у команданта корпусу ексц. Гофмана і його заступника, інформуючи їх про важливі справи УСС. і предкладаючи конкретні домагання. Є надія, що всі порушені справи будуть полагожені по думці жадань Ц. У. УСС.

— **Особисті вісти.** Начальний редактор „Діла“ д-р Василь Панейко виїхав зі Львова на кілька тижнів відпустки.

— **Пос. д-р Євген Олесницький** — як нам пишуть з Відня — вернувшись з літнього лічення назад до Відня, почуваєть ся на стільки на силах, що міг особисто взяти участь в привітанні митр. Шептицького на двірці в Відні. Одначе відомість, немовто він промовляв на двірці, попала в звітмовлення з того привітання помилково. Стан здоров'я д-ра Олесницького вимагає старанного береження і на такі публичні виступи не дозволяє. Тому невласливо поступають ті, що звертають ся до д-ра Олесницького, — як за тих часів, коли він був зовсім здоровий, — просячи о полагожене преріжних справ, які вимагають особистих заходів. Здоров'я чоловіка тої міри, що д-р Олесницький, вимагає береження також зі сторони громадянства і воно не повинно тепер вимагати від нього діяльності, на яку не дозволяє його здоров'я. При сій нагоді поділимо ся з нашим громадянством важною звісткою, що д-р Олесницький, від коли підняв ся в своїй недугі, весь час працює в області історії нашої політики в Австрії. По за сею переважною працею, яку він сам собі вибрав, наше громадянство не повинно тепер жадати від нього ніякої іншої діяльності, аж він не прийде вповні до здоров'я, що є найгорячішим бажанням всего нашого загалу.

— **Архиви. Вільгельм** — як нам доносять з Відня — прибув перед кількома днями зі східного фронту до Відня і був 31. серпня прийнятий на особливий авдієнції у цісаря.

— **Митрополит Шептицький в Гмнді.** Дня 1. вересня відвідав митрополит Шептицький табір виселенців в Гмнді. Після торжественного архиєрейського благословення митрополит приймав різні депутати української інтелігенції і оглядав шпиталі, захоронки і інші заведення, всюди потішаючи і благословляючи вірних. Вечером митрополит відправив в церкві вечірню і до пізнього вечера відбував сповідь. Дня 2. вересня відправив митрополит в церкві табору богослуження і виголосив проповідь.

— **Подорож міністрів до східної Галичини.** Дня 1. вересня виїхали: міністер для публичних робіт Гоман і міністер Твардовський разом з радником двора з міністерства рільництва Вікулем і радником міністерства інженіром Новотним до Львова, щоб відітати ся в подорож по східній Галичині і сумежній області Буковини та порозуміти ся там з місцевими чинниками в справі відбудови краю. Подорож буде відбуватися зі Львова через Бережани, Монастирська, Станіславів, Калуш, Снятин, Заліщики, Бузач, Тернопіль назад до Львова, та імовірно тривати ме кілька днів.

— **Українська приватна гімназія в Городенці** була отворена від 1. грудня 1915 до 10. червня 1916 і мала шість клас. Потім від 5. жовтня 1916 до 3 липня 1917. В році 1916/17 було з кінцем шкільного року в I. кл. 21, в II. кл. 18, в III. кл. 15, в IV. кл. 11, в V. кл. 10, в VI. кл. 10, в VII. кл. 15, в VIII. кл. 9. Іспит зрілості під проводом проф. коломийської гімназії Прокопа Мостовича здали 3. липня 1917: з відзначенням: Сохацький Стефан, одноступово, Боярська Марія, Боярський Кость, Гусак Стефан, Левицький Мирон, Румак Григорій, Француз Василь; більшістю голосів: Крижановський Олександр, Соневицький Володимир. Директор гімназії А. Крушельницький поробив заходи в справі признання важним в Австрії сего іспиту зрілості. В біжучім шкільнім році гімназія буде мати 8 клас.

— **Справа військових реклямацій.** З Відня доносять: На основі рішення секції міністерства крайової оборони для реклямацій рішачим моментом для реклямованих аж до 37 року життя є виключно степен військової здібности. Тому всі реклямовані з тих річників, байдуже чи вони в приватній чи державній службі, о скільки їх реклямація буде внесена перед 30. вересня, будуть в осени піддані провіренню їх здібности перед

військово-лікарською комісією. Оречене тої комісії буде рішаче для дальшої реклямації. Тільки признані за нездібних до фронтової служби будуть на дальший час увільнені і то імовірно на весь час війни. Всі інші будуть покликані під оруже. Для реклямованих зі старших річників побіч степену здібности буде рішачою також потреба і конечність реклямацій. Для деяких інституцій, н. пр. банків, будуть ужиті жіночі сили.

— **З Угнова нам пишуть:** Величавий фестинський відбув ся в дні 26. серпня с. р. в Угнові, дав Угнівщині не лиш нагоду до розривки, але приніс угнівській організації повну моральну сатисфакцію, а українським сиротам значну матеріальну поміч. Богата програма, гарне переведене фестину будить у наших „приятелів“ другої народности зависть, чому як раз се Українці в Угнові, а не вони так гарно і сильно з'організовані. Коли в околиці Угнова устроюють всякого рода забави на дохід воєнних і патріотичних цілей як-раз Поляки, в Угнові роблять се Українці, і сего не можуть собі вони дарувати! Заслуга тут головню організації „Комітет для встановлення повертуту Ексц. митрополита з Секцією живого пам'ятника“, котра стремить ріжними благодійними средствами до збільшення фонду сиріт. Енергії кількох молодих одиниць в комітеті належить приписати, що фонд сиріт збільшив ся в червні с. р. о 1100 К, а тепер знов. Та не малою заслугою тут і старших членів комітету, головню місцевого адмістратора парохії, котрий своєю здоров'ю, розумною, з практики в справах організаційних походною критикою, в нічим неперемірюючи — *post factum* — оживляє жите угнівських організацій, а його жертволюбність для сиріт в сумі 1100 К, як вказує другий листок „Золотої книги“, доказом його ідейности. Кінцевий результат се збільшене фонду сиріт о суму до 2000 К, як чистий дохід з фестину.

— **Друкарня Пачайвської Лаври** передана Українській Раді, як повідомляє „Н. Время“ в д. 5. н. ст. серпня. — (Ф. К.)

— **З днем 26 серпня с. р.** здержано висилку товарних прибоїв до полевих почт ч. 3, 145, 192, 212, 293, 296, 304, 356, 361, 373, 374, 382, 391, 398, 415, 420, 430, 431, 439, 440, 518, 521, 525, 529, 617, 628, 629, 636, 637, 643, 646, 647.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І. Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 2. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Неприятель даремно силкував ся протинаступами відобрати нашим союзникам користи, добуті біля Фокшан.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Отворене місто Триєст навістили вчера неприятельські летуни, які разом кинули 70 бомб. Над Сочею не було вчера більших боїв. Італійські наступи частинні на височині Байнвіцця—Гайлігенгайст, біля Горичі і Ямано розбили ся і стрінули ся з успішною відповіддю наших атаківих військ. В області Монте Габріеле наші гармати здержали неприятельські маси. Вночі з 1. на 2. вересня остало ся в руках хоробрих оборонців 10 офіцерів і 315 жовнірів з шести італійських полків.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 2. вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престоло Рупрехта: Сильний артилерійський бій проти середини фландрійського фронту тривав день і ніч. Бої перед становищами були для нас успішні. Біля Ст. Кентені Оас огнева діяльність збільшилась. Стежний наступ на захід від Ля Пер дав нам полонених.

Група військ німецького наступника престоло: Біля Аллеман, на північний схід від Соассон завдано неприятелеві підчас стежного наступу криваві втрати і взято бранців.

На хребті Шмен де Дам при кінці боїв біля фільварку Hurlbise остала ся в руках Французів обмежена часть нашої найбільше вперед висушеної лінії.

Під Верденом що йно вечером ожила огнева боротьба і стихла знова вночі.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварського: Вдовж Двини, під Сморгонем і Барановичами скріпила ся огнева діяльність. На півден-

ний схід від Риги під Фрідріхштат і Ілукштію наші підприняття були успішні.

На захід від Луцка наступ наших військ дав нам полонених і добух.

Фронт архик. Иосифа: Між Прутом і Сучавою огонь для перешкоди рухів і сутички перед становищами.

Фронт Макензена: В горах на північний захід від Фокшан старали ся Росіяни і Румуни відбити добух нашими військами області. Завзяті протинаступи неприятеля розбили ся серед великих втрат перед нашими лініями.

Фронт македонський: Під Монастирем наступали Французи великими силами. Неприятеля, який вдер ся вздовж шляху до Прілепа вибито або взято в полон. Наступ в бої від шляху відкинули всюди болгарські війська. Біля Доброполя зломано нові наступи Сербів.

ОПОВІСТКИ.

Второк, 4. вересня 1917.

Ний: греко-кат.: Агатоніа м. — римо-кат.: Роваллі дів.

Завтра: греко-кат.: Луна муч. Ір. — римо-кат.: Лаврентія б.

В вісторак 4. IX. в год. 4. відбудуть ся сходни членів „Акад. Громади“ в справі привітання Митр. гр. Шептицького. — Видід.

Вп. Членів Українського жіночого комітету помочи для ранених просить ся явити в компеті в середу (5. 9. с. р.) о год. 6. вичером вул. Руська ч. 3. — Голога Софія Олесницька, секр. Марія Олесницька.

Українців в Рівні повідомляємо, що наша Служба Божа відбуваєть ся що дня в год. 7 в костелі парохіальнім а в неділю в год. 8 в костелі гімназіальнім. Місце побіч престола. — о. Лев Вань, ц. і к. пол. курат.

Подяка. В Колоденці, пов. Жовква, вибух 29. серпня с. р. о г. 4. по полудні грізний пожеж, який знищив 6 мешкальних домів і господарські будинки, позбавляючи людий хліба і даху над головою. Нещасте було би ще більше, ще, коли б не скоро і успішна поміч п. п. 29. маршкомпанії 2 серії, котра під проводом п. капітана Людвіковського занялась ратуноком. Пп. офіцери на рівні з жовнірами працювали ревню. Іменем громади дякую сердечно за поміч Вп. п. капітанови Людвіковському і поручикуви Ципперови, котрий з нараженням здоров'я знайшов ся всюди, де лиш поміч була найпотрбійша. В Колоденці 30. серпня 1917. Николай Кушко, начальник громади.

Вписи до української приватної гімназії в Городенці відбувають ся в дні від 1—5 вересня, однак приймаєть ся ще учеників цілий вересень. Початок шкільного року 6. вересня. Шкільна оплата 150 кор. річно, вписове 10 корон. Приймаєть ся учеників(ниць) від I—VIII класи. 1—10

Дирекція української гімназії в Городенці потребує на біжучий шкільний рік учителів: україніста, філльога (латина, грека), історика, географа і математика. Історик, філльога і математик можуть їхати просто до Городенки. Інші мусять порозуміти ся з директором. Реклямуєть тільки тих учителів, які ще не служать у війську.

Українці! Маємо від шкільних властей дозвіл на отворене двох українських виділових міських шкіл: одної для хлопців, а одної для дівчат — в полученю з народними школами ім. М. Шашкевича при вул. Скарбківській ч. 26. В біжучім шкільнім році повстають обі іші класи виділові. Вписи до всіх 4-ох клас народних і до ішої виділової так для хлопців, як і для дівчат відбувають ся аж до відкликания. Українці всіх станів! Не вагайте ся записати своїх синів і доньок до своєї рідної школи, де вони найдуть звірцеву науку, ширшу опіку і теплі серця учительського Збору, а в разі потреби і матеріальну підмогу. Хто лиш як і чим може, причинить ся конечно до піднесення фреквенції в зазначених школах, особливо в класах дівочих. Доля і будучність тих шкіл зависить лиш від фреквенції, яка до тепер зовсім не дописує. Як не використаємо теперішньої хвилі і не підтримаємо українських міських шкіл ім. М. Шашкевича заповненням клас (особливо висших) шкільною молодіжю, то їх утратимо. Тоді крім невідомої шкоди і сорому спаде тяжка вина так на одиниці, як і на загал, бо управа школи і шкільні власті своє зробили. 2—3

Записуйте молодіж до торговельної школи! Одинок українська торговельна школа Т. ва „Просвіта“ приймає учеників і учениць під отсими усливами: 1. До приготавляючої класи: 13. рік життя, укінчена народна школа і вступний іспит з української мови та рахунків. 2. На перший рік: 14. рік життя, укінчена III. кл. виділової, чи середня або вступний іспит з українського, німецького, рахунків і природописних наук. 3. На другий рік: укінчене першого року, або вступний іспит з його матеріалу. Ученики в добрим голосом і слухом можуть бути при-

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видане). Кавгарська ціна у Львові і на провінції **К 2.—**, з поштовою пересилкою на пошті почти **К 2.20**, на звичайні поручення **К 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за **К 1.—**. Перли, шутки та вигадки, ціна **К 1.20**. — Замовлення і гроші надіслати на адресу: А. Окиш, Львів, Кадецька 4. 86 11—20

няті безплатно до ставропільської бурси. Укінчене торговельної школи заступає після міністерського розпорядку науку в торговельній промислі, дає право до платної посади в торговлі, касі, спілці та в загальній при всякій приватній чи публичній грошевої підприємстві, а для мужеської молодіжки крім сього право на одморічну військову службу. Усні і письмовні зголошення приймають ся від 1—5 вересня 1917 перед полуднем. Испити відбудуть ся дня 6. вересня 1917 р. о год. 9. перед полуднем. До вису треба принести посліднє свідоцтво і метрику. — Управа торговельної школи Т-ва „Просвіта“ у Львові, пн. Домбровського (бічна Хоружини) ч. 7. І. посерх. 173 3—6

З Красного Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надвірних Рад і Комісій контролю, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних стоваришень, просимо безпрозочно подати відомости короткі а докладні про стан їх стоваришень, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівки з поданням хто опікуєть ся стоваришенням, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Саввич. 75А 13-20

НАДІСЛАНЕ.

Панну Зоню Рудайчун прошу о поданні теперішньої її адреси. Лист аншаний „express-recommandé“ ще 16. с. м., дотепер жадної відповіди. — „Дискреція“. 170 3—3

Красний адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ
веде канцелярію у Львові
24 при вулиці Краєвської ч. 6. 22—?

АДВОКАТ КРАСВИЙ

Д-р Д. ФРУХТЕРМАН
отворив канцелярію в Калуші.
184 1—2

Окуліста Д-р Освальд Ціон

повернув.
Мешкає вул. Крашевського ч. 5. XVI

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Хто знає би теперішню адресу мого сина Михайла Войтовича з Настасова поз. Тернопіль асольте ласкаво мене повідомити. Анна Войтович, Omand N. O. k. u. k. Barackenlager N o 20. 181 1—1

Оголошення.

Льоси на рати Яко генеральний заступник Банку Allg. Verkersbank у Берні поручаю льоси на рати по найприступніших цінах. Метких заступників шукає **Н. Бернфельд** контора виміни Львів, Синіуська 1 б. 104 8—10

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Савен“, пакет за 1.20 К. На провадженію висилаю тільки за попереднім надісланням палежності і 40 с. на порто. — Однорічне заступство **S. FEDER**, — Львів, Синіуська ч. 7. 70 23—30

Спеціаліст хоріб венеричних і шкірних **Д-р ФРІШ** Валова ч. 11. 166 3—3

Д-р Віктор Янковський
ДЕНТИСТ
вернув і ординує як давніше
при ул. Гетманській ч. 10. Год. орд. 9—1 і 3—6.

ПОРТРЕТИ МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ ГРАФА **ШЕПТИЦЬКОГО**
в гарних рамках зі шклом по К 8 або К 14 — висилає: **ІВАН ПАВЛИК**, Львів, Ринок 10, (Просвіта).

На опакowane і порто долучати К 2.50; замовляючи 10 штук на раз не платять опакowania і порто. Потім самій ціні є портрети: Шевченка, Франка, Хмельницького і ин. За післяплатою не висилает ся. 151 4—10

Під Крилами Церков

6 се літературна ластівка, яка залетіла до нас із закардонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (ганок).

АДРЕСА:

Hauptkassse der Zentralbank
der Ukrainischen Legion
WIEN, VI. LEOPOLDGASSE

ЧЕКОВЕ-КОНТО: 12.230.444
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРЕЛЕНІ ІХІМ.

48—7

На село потрібний інструктор для двох хлопців і кл. гімназ. і 1. народ. Ласкаві зголошення Уряд парох. в Головську п. п. Ясіка масова коло Турки над Стр. 180 2—2

ДЯКА потрібно сейчас. Зголошення до уряду парохіального в Ляшках завязаних, почти в місци, повіт Рудки. 182 1—3

Інструктора (ки) пошукую зараз до 3 учеників народної школи. Гонорар, ціле удержане і кількадесят корон місячно. Петро Бартошко, Neugasse 53. bei Olmütz. 186 1—3

Адвокат д-р В. Загайкевич

в Перемишлі,
пошукує рутинозаного кліпента і рутин. мунданта або мундантаку — Зголошуючі ся заподадуть свої услія. 185 1—3

Книжки і шкільні прибори

продав найдешевше

ШИМОН ВОГЕН

Ринок 24 (давніше ул. Синіуська 2). XVI 1—5

Загальні Збори

Народного Базару

товариства з обмеж. порукою в Перемишлі відбудуть ся дня 14. вересня о 6. зглядно о 7. год. вечером в комнатах „Мішанської Каси“ з слідуочим дневним порядком:

1. Відчитане протоколу попередних Загальних Зборів.
2. Білянсові звіти Дирекції за літа 1913/14, 1914/15, 1915/16, 1916/17.
3. Звіт контрольного комітету і уділене абсолюторії.
4. Розділ чистих зисків.
5. Вибір 6 членів Надзир. Ради і 3 заступників.
6. Затвержене трьох членів Дирекції і трьох заступників.
7. Вибір трьох членів Контрольного Комітету. 187 1—1

Ліцитація коний.

В окрузі перемиської команди військової відбудуть ся ліцитації коний 6. і 7. вересня с. р.

6. вересня с. р. о годині 8 рано в касарнях кавалерії (Reit. Schutz. Rgt. N-o 3) в Дембці.

7. вересня с. р. о год. 8 рано в касарнях (Schwarzische Kaserne) при „кінській резерві“ команди перемиської в Перемишлі.

Уділ в ліцитаціях можуть брати лише ті рільники а зглядно властители дібр, котрі викажуть ся легітимацією своєї влади політичної або команди районowej. 177 1—1

Байцу Діпія

в пачках по 83 сот. на з праву 100 кг. збжж проти сніти просимо замовляти, щоби уникнути опізньєнь в висилці, прямо в нашій філії в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5. Разом з вимовленем просимо надсилати задаток.

Краєвий Союз господарств торговельних Спілок

у Львові, Зіморозича 20.

VI. 3—4 в. в.

Надворний технік-дентист

Його кор. висок. князя Яліме з Мадригу

Б. БЕРІЕР

175 2—3

Львів, Карла Людвіка ч. 7. II п.

Товариство Господарсько-кредитово „Надія“ в Болехові пошукує **фажового купця** до ведення відділу торговельного за кавією. — Платня після умови. 187 4—3

Дентист Д-р Михайло Віктор

площа Марійська ч. 7. над каварнею „Авент“ 158 5—5

Ученики

знайдуть приміщенє в хаті урядника укр. інституції в середмісті. Родительська опіка і догляд. — Часть заплати за станцію в натураліях. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під В. М. 21.

Великий український співаник

НАША ДУМА

Зладив Антін Галяк.

(Друге видане, справлене і побільшене).

182 пісень. 200 коломийок.

Пісні поділені на шість груп:

- I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
- II. Історичні (19 пісень).
- III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
- IV. Січові, сокільські, стрілецькі (25 пісень).
- V. Любовні (54 пісень).
- VI. Коломийки (200 пісень).

Ціна співаника „Наша дума“ К 2.30.

(оправлений в голотно К 4.50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частинами, а іменнє часть перша п. 3.

НАША СЛАВА

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі. Співаник НАША СЛАВА коштує К 1.40.

Часть друга п. 3.

НАША ПІСНЯ

містить пісні любовні і коломийки. Співаник НАША ПІСНЯ коштує К 1.40.

На звичайну пересилку поштову треба додати 30 сот. а на поручену 65 сот. Замовлення і рішучасно гроші треба висилати під адресою Канцелярія Тов. „Просвіта“ Львів, Ринок 10.

ДІЛО

Виходить щодня ране
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринки 19, II. п. н.

Конто почт. н.м.к. 26.728

Адреса теле: „Діло—Львів“.

Число телефону 291.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
кільорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
кільорічно . . . . . 36—

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20— М.
кільорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістях 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
визначення заручки 1.40.
Некрологів стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Одні примірники коштують
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Ваомль Панейко.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 4. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На північний захід від Фокшан не здали ся два наступи Росіян і Румунів. На відведений схід від Чернівців наші війська по завзятій боротьбі здобули сильно укріплений горб.

Німецькі корпуси побідним приступом здобули Ригу.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Вчорашній день минув без більших боїв піхоти. Вночі відперли ми італійські наступи коло Каль і Мадоні. Віднині рано наші війська на північній столиці Монте Сан Габріеле ведуть знов завзяту боротьбу. Неприятельські летуни атакували знов Трієст.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 4 вересня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт військ бав. князя Леопольда: По двадневній битві здобула вчора VII. армія під проводом генерала піхоти Гушіра від заходу і південного сходу Ригу, яка горить у многих місцях. Наші випробовані у боях війська зломали всюди опір неприятеля і в неадекватним поході вперед поклали всі перепони, які представляли багна і ліси. Росіяни опорожнились в найбільшій посіпці свій примісток на захід від Двини, Ригу. Наші дивізії стоять перед устям Двини. В напрямі північного сходу товчуть ся машируючи днем і нічю густі безладні маси військ. На південь від великої дороги до Венден, по обох сторонах потоку б'єть кинули ся проти наших військ великі російські сили, виконуючи розлучливі кроваві наступи, щоби хоронити відворот побитої XII. російської армії. В завзятій боротьбі улягли вони нашому наступови. Наші дивізії дійшли в многих місцях до великої дороги. Полонено кілька тисяч Росіян, здобуто більше ніж 150 гармат і незчислимий военний матеріал. Битва під Ригою є новою картою слави німецької армії.

Фронт архієп. Йосифа: На північний схід від Чернівців видерли австро угорські війська Росіянам завзято боронене становище на горбку. Між Серетом і Молдавою триває далі оживлена боева діяльність.

Фронт Макензена: Коло Munceul на північний захід від Фокшані не повело ся кілька російських наступів, причім неприятель потерпів втрати.

Фронт Македонський: Війська неприятельських держав не повторили вчора своїх наступів.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престоло Рупрехта: У Фландрії між Лянтемарк і Варнетон дійшла поплудня боева діяльність артилерії до значної сили. В Луку Іперн розвивають ся дрібні бої на полі перед позиціями. Полонено при тім трохи Англіїців. Вночі наступив ворог на північній захід від Лен і вдер ся хвилево до наших ліній, звідки ми його зараз викинули протинаступом.

Група військ німецького наступника престоло: В Шампанії наступили Французи після барабанного огня на дорозі Somme Py Sausin. Наш протинаступ викинув їх з ровів, які ми були опорожнили. Огнева боротьба під Верден дійшла до значної сили. На східній березі Мози була діяльна артилерія також і вночі.

Група військ князя Альбрехта: На захід від Мозелі приведено з завзятого вивіду коло Remenauville французьких полонених. Вночі з 2. на 3. вересня обкинули наші летуни бомбами Кале й Дункерку. Пожежі, які повстали, можна було обсервувати цілий день. Вчора обкинули наші літаки бомбами Довр, а внічнійночі Chatean Sherness і Ramsgate. Вчора вістрілено 19 ворожих літаків і два балони на припоні.

Львів, 4. вересня 1917.

Недавно ствердили ми на основі фактів, про які нам донесено, що підчас останньої російської офензиви й відвороту в українській Галичині була серед російського війська очевидна тенденція руйнувати все українське. Чи се писали ми тоді — робили самі з себе салдати російської і польської народности з ненависти до всего українського, чи може навіть був на се якийсь приказ з гори, не знаємо. Але факт особливого нищення всего українського при шанованню польських інституцій такий яркий, що подаємо його до відомости українського правительства, яке повинно його розслідити й потягнути винних до відповідальности.

Сі слова викликали в польській пресі настрій, що знайшов вислів у полеміці, яку ще дуже делікатно буде назвати виливанем помий. Та що така полеміка польської преси в українських справах є нормальним явищем, то ми вже давно перестали їй дивувати ся. На що кого стати!

Дістало ся в тій полеміці й українському правительству, якого увагу ми звертали на факт особливого руйнування всего українського російською армією. Пише його польська преса на знак легковаження і в знаках наведення і називає „самозванчим ржондом“, обурюючи ся разом з духом пок. Заглови, що Україна посміла виломити ся з-під „правовітєй владви“, хоч-би й російської. Та се можемо польській пресі дарувати. Факт повстання української держави власними силами українського народу впав на польську голову мов цегла з будови на прохожого, отже не дивниця, що вони не можуть так швидко з тим фактом помирити ся.

Та коли польська преса кидаєть ся на нас, що ми посміли те руйнування всего українського приписати також російським салдатам польської народности, то ми на се можемо спокійно відповісти, що зробили ми се на основі фактів, про які нам доносять не з одної місцевости, а з різних сторін української Галичини.

В Калуші руйновано „Народний Дім“ таким способом, що салдати обступили його тісним колом, щоби ніхто не міг приступити й ратувати. Обступивши так, кидали туди різні вибухові й запальні матеріали і так пильнували, аж доки будинку не знищили до тла. Ті, що припадково проходили близько тої руйнуючої оргії, говорили, що салдати розмовляли між собою по польськи.

З села Карлева снятинського повіту доносять нам знов, що там російські салдати польської народности зруйнували українську читальню і бюст Шевченка кинули до гною.

Кидаючи ся на нас, польська преса з певним тріумфом заявляє, що ми подаємо факти, на які не маємо і не можемо мати свідків. Коли хтось, кому закидають сповнене якогось вчинку, боронить ся тільки тим, що на те нема і не може бути свідків, то се ще не є доказ його невинности, а хіба тільки його певности, що його при сповненню того вчинку ніхто не бачив ані не зловив за руку.

Може бути, що так собі думає і польська преса, що се прецінь военний час і на те, що діяло ся в такім часі, певного доказу перевести не можна. Адже винні по тім боці боевої лінії той хто їх знайде в салдатській масі, а пошкодовані і свідки — що з ними стало ся тай чи вони можуть мати повні докази на свої помічєня!

Тим більше, що польська преса сама стверджує в цілім ряді дописів з міст української Галичини, що там скрізь замітне було зближене між Поляками й Росіянами на тлі спільного інтересу проти Українців, зближене, яке особливо виявляло ся від часу, як в занятій українській Галичині й Буковині обняв правліне український генерал губернатор Дорошенко.

Що те зближене могло довести салдатів російської і польської народности до спільних виступів проти українських інституцій, се не є ніщо неможливе, особливо в світлі фактів, про які — стверджуємо се ще раз — дістаємо відомости з різних сторін.

Становище Народного Комітету супроти нового правительства.

В суботу 1. с. м. відбуло ся перше повакаційне засіданє Народного Комітету під проводом посла д-ра Голубовича.

Послідні політичні події реферував секретар Народного Комітету д-р Стефан Баран, обговорюючи політичне внутрішнє положенє в Австрії в звязи з іменованєм першого українського міністра та стверджуючи, що се іменованє не повинно змінити наших відносин до правительства, котре мимо іменованя України міністром оставило як видимий знак польського панованя над нами в Східній Галичині так зване міністерство для Галичини, обсаджуючи його в додатку чоловіком з вищепольського табору. Нема отже ніякої причини до радости, коли в Східній Галичині остала дальше в цілості дотеперішня польська самоволя. Супроти того становище наших послів в парламенті повинно бути і на будуче опозиційне, аж до хвилі, коли державна управа в Східній Галичині не перейде в руки українського народу.

Дальше обговорив референт послідні події в польським таборі і справу польських легіонів.

переносять ся тепер до Східної Галичини. Сей факт перенесеня кадри польських легіонів на українську етнографічну область зробив на українську суспільність некорисне враженє, бо вона слушно може се вважати як піддержанє польських національно політичних стремлінь до заволодіння західними українськими областями, тим більше, що до приміщення кадри польських легіонів було доволі місця в західній Галичині або в одній з західних австрійських провінцій.

Наконець поставив д-р Баран слідуючі резолюції:

І. В справі нашої тактики супроти нового правительства.

Народний Комітет, вважаючи покликанє першого в історії України до керми в австрійським правительстві за факт сам по собі політично додатний, не бачить причини до зміни опозиційного становища українських послів в австрійським парламенті проти нового правительства, а то з уваги, що в Східній Галичині остєе дальше в ненарушеній повноті дотеперішнє польське панованє над українським народом. Народний Комітет протестує рівночасно як найрішучіше проти обсади і дальшого

Жертвуйте на Волинські школи!

існування так званого міністерства для Галичини, котрого існування нехтує засаду конституційної рівноправності українського народу і його державної безпосередності.

II. В справі приміщення польських легіонів на українських областях.

Народний Комітет протестує як найрішучіше проти приміщення кадрів польських легіонів в східній Галичині і проти есентуального ужиття польських легіонів на українських етнографічних областях. До сего спонукують Народний Комітет причини національно політичної натури і узагальнене дотеперішню історією побороване, що есентуально ново окуповані при співучасті польських легіонів українські землі готові поділити сумну національно політичну долю Воляки,

Над постановленими резолюціями відбула ся ширша дискусія, в котрій забирали голос посол д-р Сидір Голубович, о. посол Степан Онискевич, о. совітник Александер Стефанович, лп Юліян Сичинський, д-р Степан Федак, д-р Василь Шурат, д-р Лесь Кульчицький і референт д-р Баран. Всі бесідники однодушно ствердили, що фактично нема ніякої зміни в поступованню правительства суароти Українців в східній Галичині,

з фактами урядового усування навіть української мови з українських громад, як се зробив недавно мостиський староста д-р Тремболович в українською громадою Чернева. Треба усунути зі східної Галичини польську у праву і польських урядників шовіністів, як се свого часу зроблено в покликанім першого польського міністра, усуваючи тоді рівночасно німецьких урядників з Галичини.

Обі висше наведені резолюції прийнято одноголосно.

Іменованя в східно-галицькій судівництві.

Наконець обговорив д-р Степан Баран послідні іменованя в східно-галицькій судівництві, стверджуючи, що президент львівської апеляції п. Червінський продовжує дальше іменоване москвофілів на видні становища в судівництві мимом сумних політичних досвідів, які австрійська держава зробила з польськими пупілями в роді Куриловича, Павлюкова з Самбора, Лукавського з Тернополя і много інших, що опинили ся в австрійській вязниці, або в Ростові над Доном. При послідних іменованях поминено всіх свідомих Українців (ся практика стремить до деморалізованя українських урядників), іменовано або явних москвофілів, або людей невіразних зі шкодою заслужених в судівництві Українців. Треба отже побоювати ся, що при іменованях президентів і віцепрезидентів окружних судів (а також і начальників повітових судів, де на околом 130 осіб було всего кількох Українців) в східній Галичині давня практика продовжить ся дальше. Справа дуже пильна, бо вакує більшість президентур і віцепрезидентур і багато повітових судів. Укр. Парляментарна Репрезентация повинна в тій справі поставити відповідне домагане у міністра д-ра Шауера.

Прийнято одноголосно слідуочу резолюцію поставлену д-ром Бараном:

Народний Комітет стверджує, що при послідних іменованях в окролі львівського висшого суду крайового поминено зовсім свідомих судовиків Українців, що іменовано матомість москвофілів або людей національно невіразних зі шкодою судовиків України. З сего нагоди Народний Комітет визнає Укр. Парляментарну Репрезентацию, щоби безпровоочно предложила міністром судівництва відповідний протест з домаганем, щоби на початковій становища в східно-галицькій судівництві при нагоді найближших іменовань покликано до керми судами окружними і повітовими відповідне число Українців, так, щоби в президії кожного окружного суду в східній Галичині як неменше і в президії висшого суду крайового у Львові засідав безсудібно судовик Українець та щоби начальства повітових судів обсядувано рвнож судовиками Українцями.

Републіканський центр в Росії.

СТОКГОЛЬМ. (Тбк.) „Svenska Dagbladet“ доносить з Гапаранди, що в Росії утворив ся в звязку в московською конференцією новий союз під назвою републіканського центра. Нова

група домагається заведеня ладу, сильної власти державної, привернення карності в армії, веденя війни до побідного кінця і скликаня конституанти.

Нове українське правительство.

Дорошенко президентом мініотрім.

Відень 4. вересня 1917.

(Тбк.) Українське Бюро в Австрії доносить із Стокгольму: Нове українське правительство вже уконституовало ся. Президентом міністрів став Дмитро Дорошенко бувший генеральний губернатор Галичини. Дотеперішній президент міністрів Винниченко обняв міністерство праці.

Перед новою нотою папи.

АМСТЕРДАМ (Тбк.) „Allgemeen Handelsblad“ повторяє вашінгтонське донесене „Daily News“, що папа має в найближшій ноті зробити такі пропозиції: Привернене самостійности Бельгії; Німеччина одержує підставу в Антверпії; Льотарингія одержує автономію; Німеччина задержує Ельзас; Триєст стає вільним портом; Балканське питане має бути управильнене на мировій конференції.

Російське тимчасове правительство і льондонський договір.

СТОКГОЛЬМ. (Тбк.) „Stokholms Telegram Byran“ доносить, що петроградське тимчасове правительство приступило іменем революційної Росії офіційно до льондонського договору з дня 5. вересня 1914.

Комісія для справ виселенців.

ВІДНЬ. (Тбк.) Комісія палати послів для справ виселенців вибрала ся 4. с. м. від проводом посла Гальбана і в присутности міністра внутрішних справ Тогербурга на засідане, на яким обговорювано передосім справу репартиції виселенців, особливо в звязку з новими евакуаціями. Ухвалено резолюцію, яка визнає правительство, щоби перевело репартиоване селянських виселенців ще протягом місяця вересня, та щоби порозуміло ся з урядом виживленя в справі заосмотреня, щоби в справі повороту і реченців виплати причинків узгляднено місцеві зарібкові відносини, щоби поробило кроки проти нових евакуацій, о скілько не є вони рішучо конечні, щоби виселенцям, що вертають домів, привизало вільну їзду і двомісячний причинок. Далі висказує комісія бажане як найскоршого скликаня делегації, щоб там можна було порушити події при евакуаціях і реквізиціях.

Смерть Штірмера.

ПЕТРОГРАД. (Тбк.) Бувший президент російських міністрів міністер Штірмер помер, переживши 77 літ.

Російське довесене про німецьку офензиву.

ПЕТРОГРАД. (Тбк.) Пет. тел. агенція доносить: Німецька офензива на фронті Риги розпочала ся д. 1. вересня в поранних годинах наступом на становище коло Іскіля. Наступ попередило кільканайцятьгодинне ділане артилерії. Російські війська, які боронили Двину, завернули. Німцям увало ся перекинути понад ріку коло Іскіля два мости і станути на східній березі Двини. Російська піхота мило надзвичайної діяльності артилерії, яка знищила один з німецьких мостів, не могла повдержати походу Німців. Неприятель використовує се й побільшує скоро свій успіх. Почав він несувати ся в північнім напрямі. Російські протинаступи остали без успіху.

3 Росії.

БЕРН (Т. к. б.) Російський співробітник „Винд у“ доносить з Петрограду: Розпорядже-

не тимчасового правительства допускає цивільні шлюби в Росії.

СТОКГОЛЬМ (Тбк.) „Svenska Dagbladet“ доносить з Гапаранди: Таму що деякі відділи російського війська на румунським фронті опустили на власну руку свої становища, просив головний командант в дорозі телеграфічний президента міністрів, щоби як найкорше перевіз зарядження, запропоновані на конференції в Москві.

КОПЕНГАГЕН (Тбк.) „Berlingske Tidende“ доносить, що поголоски, які розійшли ся дня 1. вересня, мовби фінляндський сойм зібрав ся дня 1. вересня, не є правдиві. Члени фінляндського сойму на першій засіданню, відбутім в старім соймовім будинку, повернули домів. Через цілий день панував в місті спокій, а генерал губернатор видав до населеня прилюдну подяку за спокійне поведене.

Політична криза у Франції.

У Франції уступив міністер внутрішних справ Мальві, який оставав на тім своїм становищі від початку війни. Наслідком його уступленя має бути захитане становище цілого кабінету Рібо. Знов під ударами розторощуючої критики Клеменсо паде ціле міністерство.

У своїм прошенню про димісію пише Мальві, що він уступає з приводу неоправданих закидів проти своєї особи, щоби не ослабити коначної єдності Франції. Уступаючи я маю спокійну совість — кінчить своє лисьмо міністер Мальві. Слова ті вказують на те, що закиди, які видавнено проти особи воєнного міністра внутрішних справ, мусіли глибоко вражати почуванє його особистої честі і доторкати його доброї слави в громадянстві.

Міністер Мальві оставав в кабінеті Рібо і у всіх попередних міністерствах воєнних як представник крайної лівиці. З того приводу і з приводу свого жидівського походження був він нелюбий правим партіям Франції. Ще давно перед його уступленем обжалювано Мальві за те, що він за мало рішуче поводив ся супроти французьких пацифістів а в окрема, що потурав діяльності різних політично непевних осіб й не примінював до них всего апарату воєнного режиму, починаючи від інтерновань, арештів, то що. Серед неприхильних настроїв, які творила і піддержувала права преса проти міністра такими і подібними виступами, виростало і вдержувало ся недовіре до його особи у французькій суспільности, що бажав Франції воєнної побіди. Аж ось поставлено Мальві перед новим обжалюванем, яке від давних було багато тяжше і яке спричинило його димісію.

Недавно тому французьке правительство впало на слід постійних зносин кількох французьких журналістів з німецькими мужами довіря у Швайцарії. Туди саме виїздив часто французький публіцист Альмерейда і там стрічав ся він з німецьким ба-киром з Мангайму Марксом і иншими Німцями.

В товаристві Альмерейди бували там часто й інші французькі діячі: Діазель і Шек. Між ними французькими і німецькими подорожними вели ся у Швайцарії довгі розмови, наради, переговори, яких зміст — як впрочім ціла афера Альмерейди — сповитий досі непроглядною тайною. Безпосередним їх наслідком було арештованє Альмерейди, якому мали кавати щоби поповнив самовбійство у вязниці. В сю тежну справу мав бути змішаний і міністер Мальві, як пишуть французькі днешники, і се та провинна, яка мала спричинити його димісію. Йому теж закидають ся, немов-то для звіщення доказів він допустив до того, що Альмерейда міг поповнити самовбійство. До тих закидів знайдено й інші: а саме що Мальві дозволяв свободно вештати ся по краю всяким горожанам ворожб держав, що він не приарештував ніби то берлінського а в дійсности австрійського мільонового спекулянта Маркулеса, який в Німці удержував просте кляхий дір і мав широкі зв'язини з неприязельською заграницею, що Мальві винен відвічалний за мирову пропаганду, яку ведено на залізничних двірках серед жовнів, вертаючих з фронту.

З огляду на те, що Мальві репрезентував в кабінеті поважну групу лівих, з приводу його уступленя загрожено стаїннє цілого кабінету Рібо. Як покінчить ся ся політична криза у Франції, нині на те нема заадатків. По донесенні німецьких днешників не виключене, що до керми прийде кабінет лівих політичних партій.

ПРАВДИВІ
ДУРТУРГІЧНІ
ПРИРОДНІ**ВИНА**Самороднер
Самороднер старийK 6:70
K 7:50за 1 л. льоко Стрий
можна вже замовляти
-- в посередниченю --**Народної Торговлі Львів**Половина
належності
при замовленні
решта поборане. XIX 5-5**Українська справа
на з'їзді кадетів.**

В Петрограді відбувався в днях 5—7 н. ст. сесія з'їзду конституційно-демократичної партії, який рвався також над національним питанням згадати і з окрема над українською справою.

Реферат про національне питання мав проф. Нольде, який, як відомо, виступив дуже різко в "Росії" проти угоди російського тимчасового правительства з Українською Центральною Радою.

Національне питання — говорив Нольде — може бути розв'язане двома шляхами: територіальним розмежуванням національностей згідно з етнографічною картою тої чи іншої області або рівноправністю заселяючих державу національностей і їхорною їх національним правам незалежно від територіального розселення. Засада територіального поділу має в собі багато негативних сторін, н. пр. небезпеку поневолення одним народом, чисельно переважаючим в даній місцевості, другого, меншого числом народу на тій самій території. Державно-історичний досвід на боці другої системи, яка провадить незрозуміло до об'єднання. Потрібно, щоб кожна національність дістала припадаючу їй рівну участь в громадських і державних справах. Для того Нольде, уважаючи неможливим поділити Росію на національні області, щоб не утворювати неприв'язаних національностей на рахунок неупривілежаних національних меншостей, пропонує для Росії таке розв'язання національної справи, щоб права національностей були забезпечені їм в характері особистих екстериторіальних груп. А пропорційна система виборів забезпечує кожній нації відповідно її чисельності справедливий участь в державних справах і в органах самоуправовання. Державна повинна зматати до забезпечення культури заселяючих її національностей, до повної рівноправності мов у справах державної управи та в самоуправованні, але при збереженні прав російської мови в характері загальнодержавної і міжнаціональної мови. Кожний повинен знати, що не тільки на означеній території, але в цілій державі його рідна мова буде признана. За національностями повинно бути признане право творити спільні національні союзи для здійснення завдань управи в культурних справах у відношенні до осіб, які признають ся до даної національності. Для того центральний комітет партії народної свободи постановив вибрати не дорогу територіального поділу, дуже небезпечну для утримання окремих частин держави, а дорогу будови політично-правових національних союзів. Ся-засада тим справедливійша, що в Росії є народності, які не мають своєї території, прим. Жиди.

В дискусії над рефератом Нольде київський делегат Д. Григорович-Барський підніс, що зміст реферату може бути прийнятий так, начеб партія цілком касує і не признає автономії України. Виходить, начеб російська державність ніколи не признавала й не допускала автономії. А між тим така автономія у нас була і є, прим. у Фінляндії. Григорович Барський запитав, що зробив центральний комітет партії з вложенням на нього на попереднім з'їзді обов'язком приготувати справу автономії України.

Голова з'їзду Вінавер пояснив, що справа автономії України буде предметом особливого реферату Мілюкова, потім забрав голос в дискусії по національному питанню та запропонував з'їздові прийняти такі додатки до партійної програми по національному питанню:

До § 11 зробити додаток: Державна може передати національностям як нетериторіальним публічним союзам здійснення означених законом завдань управи в культурних справах (просвітних, релігійних, добродійних, економічних і ин.) у відношенні до всіх осіб, які признають свою приналежність до сих національностей. Організація сих національних союзів, предмет їх компетенції і обсяг влади, розміри запови для них з державних засобів і умови ододраткованія учасників, а так само відношене союзів до держави означують ся загальнодержавним законодавством.

§ 12 уложити так: Російська мова як загальнодержавна повинна бути мовою центральних державних інституцій, армії і фльоти. В місцевих державних і громадських інституціях, та в наукових заведеннях, удержуваних на засоби держави або органів місцевого самоуправовання і автономії, повинно бути установлене право уживання місцевих мов відповідно до національного складу населення, з забезпеченням загальнодержавним законодавством рівних прав російської мови як мови нетільки загальнодержавній, а також міжнаціональній, та мовам національних меншостей. Населенню кожної місцевості повин-

но бути забезпечене побирання початкової, а по можності й дальшої освіти в рідній мові.

В рефераті про українську справу Мілюков сказав, що самочинне відокремлене України від Росії до Установчих Зборів не може уважатися правильним розв'язанням національного питання. Та хоч занята Україною позиція викликала протести партії народної свободи, однак вимоги життя заставили центральний комітет партії піти дещо далі своєї загальної національної програми. Вимоги життя заставили комітет висунути питання про краву автономію України. Центральний комітет постановив сформувати особливу комісію для розроблення до часу скликання Установчих Зборів проекту закона про автономію України.

Нольде запропонував нстім, аби члени з'їзду не дискутували над українською справою з уваги на серйозність сего питання, та запропонував усім делегатам з України, щоб зібрали ся на другий день для попереднього обговорення сего питання.

Чи ся окрема нарада делегатів з України була та чи дискутовано над українською справою на пленум з'їзду, в тих звідомленнях про з'їзд, які до нас надішли, нема згадки.

Взагалі ж про становище кадетів тай цілої Росії до української справи треба сказати одно: Треба українському народови утворювати такі аимоти життя, які примушували би Росію мирити ся з самостійністю України.

**На привитане
Митрополита Шептицького.**

Відома львівського Комітету для привитання Митрополита Андр. гр. Шептицького.

Князь Церкви і Громадянин України, митрополит гр. Шептицький вертає після трилітньої майже неволі на свій престол до рідного краю. Дня 10. вересня, в понеділок, о год. 1:45 по полудни прибуде наш Князь Церкви до Львова.

Від границь Галичини, де тільки живуть Українці, уставлять ся на поручене перемиської і львівської консисторії біля залізної дороги, або на двірцях процесії з духовенством, громадянами і громадянками та шкільною молоддю.

В Перемішли повітають Ексцеленцію Митрополита гр. кат. Капітула, духовенство і відпоручники тамошних українських товариств. На стрічу Князеві Церкви віде до Перемішли трьох членів львівського Комітету, які будуть супроводити його до Львова.

Тут повітають Ексц. Митрополита митр. Капітула, духовенство, військові, державні і автономічні влади та Комітет, почім відбудеть ся торжественний візд до церкви св. Юра.

Біля залізничного двірця і по дорозі уставлять ся Українські Січові Стрільці з оркестром, процесії, українські товариства, шкільна молодіж і громадянство.

Нехай же українська суспільність подбає, щоби подорож нашого Митрополита і Громадянина та візд до Львова були триумфальним походом, достойним Особи Андрея гр. Шептицького!

За працю, за літа неволі, за грозу смерті, що висіла над його головою, відплатім глибокою пошаною!

А за серце, за його щедрість для нашого народу і для української молодіж принесім дари серця, киньмо жертви для цвіту нашого відродження, для українських сиріт, що бездомні блукають по світі!

Витаємо нашу Гордість і Славу. Нехай же народний дар для українських сиріт відповість почуттю нашої гордості та достоїнству Особи, якої імя вічний фонд буде існувати.

Подвѣім жертви! Хто їх зложив, нехай зложить в друге! Хто свого народного обов'язку не сповнив, нехай шле беззаволючно дарок на вічний "Фонд ім. митр. Андрея Шептицького" (вкл. книжочка "Дністра" ч. 10300).

Нехай наші серця ударять сильно і могутчо. Нехай вістка про паворот нашого Князя Церкви дрібним перепелом перейде через українські поля, білим лебедем переплыве наші ріки, сизим орлом верелетить в воздуху до кожної хати, до стрілецьких ровів, до жовнірських шпиталів і всюди всюди, де тільки бе ще українське серце, гомонить українське слово і дума.

Князь Церкви і Громадянин України несе нам вісти про відроджене великої української Сімі, яке бачив власними очима. З його уст будемо черпати одушевлене для дальшої праці, та силу для дальшої боротьби на славу і шасте України, яка не вмерла, але вже воскресла.

У Львові, дня 3. вересня 1917 р.

За Комітет для привитання Митрополита Андрея гр. Шептицького: Др Стефан Федак, голова. — Др Кирило Студинский, Осип Дри-малюк, о. Василь Лидишак, члени Президії.

Комітет для привитання Митр. Шептицького у Львові оголошує:

I. Вся. Отців з підльвівських парохій просить ся прибути до Львова на повітання його Ексцеленції Митрополита Шептицького з процесіями в понеділок, дня 10 вересня до 11 год. в полудне. Місце збору площа св. Юра.

II. Місцеві комітети для повітання Митрополита Шептицького здовж залізничної лінії Відень-Львів повідомляють ся, що Митрополит виїжджає з Відня дня 9 вересня поїздом, що виходить в год. 9:45 вечером, а приходить до Львова в понеділок дня 10. вересня в год. 1:45 по полудни.

8-ого ВЕРЕСНЯ 1917.

здержуємо висилку „Діла“ без
виймку всім тим, що до того ча-
су не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 4 вересня 1917.

— Українська преса за кордоном. З числа 3. (за май 1917 р.) українського місячника „Шлях“ (Москва) довідуємо ся між ин. що про ті українські часописи за кордоном: 1) „Наше життя“, орган Петроградського Комітету У. С. Д. Р. П. Виходить двічі на тиждень. 2) „Громадянин“. Виходить що тиждень. Видає Волинська Українська Рада в Житомирі. 3) Вістник Товариства „Українська Хата“. 4) „Вільна Україна“. Виходить що тиждень. Видає Союз українських автономістів федералістів в Умані. 5) „Степ“, періодичне видане українського Товариства „Пресвіта“ у Павлограді. 6) „Вісти Української Громади у місті Трапезунді“, орган інформаційно безпартійний. Видає і редагує Українська Громада у Трапезунді. Виходить двічі на тиждень. 7) „Українські Вісти Закавказ'я“, орган інформаційно-безпартійний. Видає і редагує Українська Громада в Тифлісі. Виходить двічі на тиждень. 8) „Молоде Житє“, часопис української молодіж київської VIII. гімназії. — Ф. К.

— Заберена українського духовного конгресу. Невтральні часописи доносять, що прокуратор св. Синода заборонив відбутти конгрес українського духовенства, який скликала Українська Центральна Рада до Києва.

— Невий епископ луцької дієцезії. На днях донесли ми про іменоване о. д-ра Боцяна епископом для Луцька. Про те іменоване пише віденська „Reichspress“: Митрополит Шептицький висвятив ще в Росії д-ра Боцяна на епископа для Луцька і мав намір в Римі звістити папському престолови про довершений той факт. Тимчасове правительство російське, в якого волею діюю остає ще саме місто Луцьк, коли більша часть епископської консисторії занята союзними військами, прийняло до відома іменоване д-ра Боцяна і рішило не ставити ніяких труднощій церковній діяльності нового епископа на російській області. У Відні повідомив митрополит своїх земляків про іменоване д-ра Боцяна, отже можна догадувати ся, що наша одобрило діло митрополита.

— Саксонський король у Львові. Нині передполуднем прибув до Львова саксонський король Август і задержуєт ся тут кілька годин, щоби оглянути місто. У коменданта міста відбуло ся снідане, на яке запрошені представники військових і цивільних властей. Пополудни виїжджає король в дальшу дорогу.

— Міністри у Львові. Дня 3 с. м. о год. 2. пополудни прибули до Львова міністри: Гоман і Твардовський. Міністри в товаристві ректора університету Твардовського оглянули будинки університетські при вул. Пекарській ч. 52, де примічене заведенне теоретичної медицини, щоби переконаати ся про шкоди, спричинені в заведенню воєнними подіями. Дня 4. с. м. виїхали міністри самоходами в подорож до знищених околиць краю, яка тривати ме 4 дні, а опісля поїдуть через Львів до Кракова, де в вятницю

КОМУ ПРОПАЛИ ГРОШІ

з цієї причини, що не знав приписів про військові пенсії і заосмотрення родичів військових, той який купив собі книжку, написану Володимиром Целевичем, яку видає Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар“ з. 2.

„Військові причини і заосмотрення родичів осіб військових“.

Один примірник коштує 2 кор. На поручення поштової пересилки треба додати 65 сот. Всього тільки за готівку.

Канцелярія Краєвого Господарського Тов. „Сільський Господар“ — Львів, вул. Зіморозича ч. 20. Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка — Львів, Ринок ч. 10. VII 1-5

при співучасті намісника відбудеться конференція в Централі відбудови Галичини.

— Центральна добродійність у Львові. З управи міста Львова доноситься нам: Намісництво дозволило на засноване товариства п. н. „Центральна християнської добродійності приватної і публичної у Львові“. В цілі вибору 18 членів виділу, з яких по думці § 6 статута 12 вибирають делегати добродійних товариств, а прочих, себто 6 членів товариства, які не є делегатами добродійних товариств, — запрошує управа м. Львова на день 22. вересня 1917 в суботу на годину 9 вечером до ратушевої сали всі християнські товариства і приватні особи, що займаються добродійними і гуманітарними справами, на збори з наступним денним порядком: 1) Приступлення християнських товариств і приватних осіб членів „Централі“. 2) Вибір виділу „Централі“. Запрошується ся, що по думці § 8 статута при виборі 12 членів виділу, голосують лиш делегати добродійних товариств, а при виборі прочих 6 членів приватні особи, які не є делегатами тих товариств. Добродійні товариства повинні отже вислати на отсі збори своїх делегатів, заосмотрених вже в легітимацию, уповноважую до голосування в їх імені. Зголошене приступлення так добродійних товариств, як і приватних осіб членів „Централі“, будуть приймати ся вже тепер в XI. департаменті магістрату площа Галицька ч. 10 (палата Бєсядецьких) щоденно в урядових годинах від год. 9 рано до 1 по полудни.

ОПОВІСТКИ.

Середа, 5. вересня 1917.

Намісник греко-кат. Лупа муч. Ір. — римо-кат. Лаврентія б. Захара: греко-кат. Бєтхих свм. — римо-кат. Захара пр.

Вписи до української приватної гімназії в Городенці відбуваються в дні від 1—5 вересня, однак приймається ся ще учеників цілий вересень. Початок шкільного року 6. вересня. Шкільна оплата 150 кор. річно, вписове 10 корон. Приймається ся учеників(ниць) від I—VIII класи. 2—10

Українці! Маємо від шкільних властей дозвіл на отворення двох українських виділових міських шкіл: одної для хлопців, а одної для дівчат — в отворенню з народними школами ім. М. Шашкевича при вул. Скарбківській ч. 26. В біжучім шкільнім році повстають обі іші класи виділові. Вписи до всіх 4-ох клас народних і до ішої виділової так для хлопців, як і для дівчат відбуваються аж до відкриття. Українці всіх станів! Не вагайте ся записати своїх синів і доньок до своєї рідної школи, де вони найдуть вірну науку, ширшу опіку і теплі серця учительського Збору, а в разі потреби і матеріальну підмогу. Хто лиш як і чим може, причинить ся конечно до піднесення фреквенції в наших школах, особливо в класах дівочих. Доля і будучність тих шкіл зависить лиш від фреквенції, яка до тепер зовсім не дописує. Як не використаємо теперішньої хвилі і не підтримаємо українських міських шкіл ім. М. Шашкевича заповненням клас (особливо вищих) шкільною молодіжю, то їх утратимо. Тоді крім невідомої школи і сорому спаде тяжка вина так на одиниці, як і на загал, бо управа школи і шкільні влади своє зробили. 3—3

Записуйте молодіж до торговельної школи! Одинок українська торговельна школа Т-ва „Просвіта“ приймає учеників і учениць під отсими услівями: 1. До приготавляючої класи: 13. рік життя, укінчена народна школа і вступний іспит з української мови та рахунків. 2. На перший рік: 14. рік життя, укінчена III. кл. виділова, чи середна або вступний іспит з українського, німецького, рахунків і природописних наук. 3. На другий рік: укінчене першого року, або вступний іспит з його матеріалу. Ученики з добрим голосом і слухом можуть бути прийняті безплатно до ставропільської бурси. Укінчене торговельної школи заступає після міністерського розпорядку науку в торговельнім промислі, дає право до платної посади в торговлі, касі, спілці та в загалі при всякім приватнім чи публичнім грошовім підприємстві, а для мужеської молодіжі крім сего право на однорічну військову службу. Устні і письмєнні зголошення приймаються ся від 1—5 вересня 1917 перед полуднем. Іспити відбудуть ся дня 6. вересня 1917 р. о год. 9. перед полуднем. До впису треба принести посліднє свідоцтво і метрику. — Управа торговельної школи Т-ва „Просвіта“ у Львові, пл. Домбровського (бічна Хоружини) ч. 7. I. поверх. 173 4—6

Під Крилами Церков

Все літературна ластівка, яка залетіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (Ганон).

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки конечно подбати про те, щоб готівка у людей без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вкладки, виплачувати вкладки в рамках мораторії (по 100 К на одну книжечку на один місяць) згідно після спроможности, стягати уділені позички покрити ваючи в першій мірі відсотки, які тепер передаються ся в часі п'ять і лів року. Стопу проценту від вкладок треба зараз обнизити нижче чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Краєвого Союзу за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Саєвич. 75—Б. 13—20

За упокій душі бл. п.
Д-ра Ярослава Кулачковського
Директора Товариства „Дністер“
відравають ся
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в п'ятницю дня 7. вересня 1917 р. о год. 8. рано в церкві Успенія Пресвятої Богородиці, на котге запрошує
Дирекція Товариства „Дністер“.

НАДІСЛАНО.

АДВОКАТ КРАЄВИЙ
Д-р Д. ФРУХТЕРМАН
отворив канцелярію в Калуші.
184 2—2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Андрій Стахів з Чарнів коло Збаража, тепер фельдбель при к. к. Schützen Rgmt N-о 35. III. Ers. Komp. Sternberg (Mähren), запитує сего дорогою, чи не знає хто про місце побуту і взагалі про судбу його жінки і рідних рідай.
188 1—3

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ
успіває певно спеціальний пудер „Саван“, пакет за 1-20 К. На провінцію висилаю тільки на попереднім надісланім належності і 40 с. на порто. — Одинок заступство
S. FEDER, — Львів, Синотуєвська ч. 7.
70 24—30

Льоси на рати продаємо в правом гри по вложеному першій рати. На льоси уділюємо пожичок платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.
БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦ І ХАЕС
у Львові, пл. Маріївська 7. VIII 58—7

Інструктора (ки) пошукую зараз до 3 учеників народної школи. Гонорар, ціле удержане і кількадесят корон місячно. Петро Бартошко, Neugasse 53. bei Oimütz.
186 2—3

До продажу машин рільничих

пошукує фаховця VI 3—3

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. Зіморозича ч. 20.

Платня після умови, зголошення, устні або письмєнні, найдавшє до 15. вересня 1917.

Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ приймає сейчас 3 возвах або старших хлопців до послуги. Зголошуватись належить в ранішних годинах в бюро Товариства при ул. Руській ч. 20. I. 2—3

ВАННА ОПОВІСТКА
в справі нового шкільного року. ВСІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ, в найновіших виданнях, як також переклади з грецьких і римських (т. зв. „бріки“) продає по цінах найдешевших знає антикварія. Замовлення в провінції полагатимуться оборотно і найшвидше.
XVI 2—3

ЯКІВ ГЕЛЬЦЕЛЬ, Книгарня і Антикварія
Львів, Ринок 29 і Рутівського 12 (підсад Андрієвського).

ДЯКА потрібно сейчас. Зголошення до уряду парохіального в Лашках заважаних, почта в місци, повіт Рудки.
182 2—3

Надворний технік-дентист

Його кор. висок. князя Яіме в Мадригу

Б. БЕРІЕР

175 3 3

Львів, Карла Людвіга ч. 7. II. п.

Товариство Господарсько-кредитово „Надія“ в Болехові пошукує **фахового купця** до ведення відділу торговельного за кавцією. — Платня після умови.
167 5—3

Найкрасші оповідання, сміховинки та співомовки.

Десять книжочок за кор. 4-16.

	ціна
1) Оповідання і сміховинки Олексі Стороженка	44 с.
2) Нові часи, опов. О. Маковей	44 „
3) Кармелюк, оповід. М. Вовчка	44 „
4) Оповідання Федьковича: 1) Три як рідні брати, 2) Опришок	44 „
5) Приказки і байки Ст. Руданського	44 „
6) Співомовки	44 „
7) Оповідання М. Вовчка 1) Козачка 2) Чумак 3) Свєкруха	44 „
8) Оповідання М. Вовчка 1) Сєгра 2) Сон	44 „
9) Перекотиполо — оповідане Квітки-Основ'яненка	44 „
10) П. Куліш: Оріся, Давне горе Степєва могила	20 „

Замовлення і рівночасно гроші висилати до

Канцелярії Товариства „ПРОСВІТА“ у Львові, Ринок ч. 10.

На порто заичайне треба додати при замовленню всіх книжок 30 сот., а на поручене 65 сот.
V 2—2

діло

Виходить щодня ране
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринки 18, II. поз.

Конто почт. ш. 26.728.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакції не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.40 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
річно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
річно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
річно . . . . . 40—
За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двоцифрова
40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зміни і заручини 180.

Некрологія стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремим
умовою.

Одн. прикріпник констат
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Ваоміль Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 5. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В області австро-угорських військ не було
важких подій.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Дев'ятнадцятий день одинадцяті битви над
Сочею виповнили важкі бої. Коло Могені наші
атакувальні війська, просуваючи ся наперед, зустріли
глибоко уставлений італійський наступ і спини-
ли його. Чотири дальші наступи відперто.
Монте Сан Габріеле знаходиться від вчора ра-
но знов в центрі боїв, які зросли до найбільш-
шого завзяття. Неприятель все на ново насту-
пає на склистий ґрунт, який кілька разів ді-
ставав ся в його руки, але за кожним разом
наша слава піхота його відбивала. Бої ведуть
ся до сей хвилі з незменшеною силою. Коло
Горичі зробив неприятель кілька безуспішних
наступів. Підприємств, розпочате коло Сольо і
Моденца в цілі поправки становища наших
військ, довело до зав'язання боїв на цілім Красі.
Всі наступи неприятеля зломали ся о хоробру
поставу оборонців Красу. Сто італійських офі-
церів і понад 4.000 жовнів дістало ся в наші
руки. Число полонених від початку битви ви-
носить 15.000.

Італійські летуни знов 2 рази заатакували
Трієст.

ПОДІЇ НА МОРИ.

Вночі з 3. на 4. с. м. більша кількість
неприятельських самолетів кинула на Полю ко-
ло 100 бомб, які зробили в місті деяку при-
ятну шкоду. Запалив ся малий склад солом
за містом. Військові будинки понесли тільки не-
значну шкоду. Життя ніхто не втратив.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 5 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського на-
ступника престоло Рупрехта: В Флян-
дрії зросла що-до розмірів і плянності сили бо-
ротьба артилерії на побережжі між лісом Mont-
boulster і Deule. Доси не було діяльності піхоти.

Група військ німецького насту-
пника престоло: Перед Верденом на схід-
нім березі Мози боротьба артилерії також зро-
сла і вела ся також вночі. Летуни були також
діяльні і кинули багато бомб. Здалека обки-
нено з успіхом бомбами Довер, Кале і Бульонь.
Зістрілено 22 неприятельських летунів. Поруч-
ник Фосс скинув свого 39 ого противника з воз-
душної боротьби.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група князя Леопольда Бавар-
ського: Наші операції на схід від Риги роз-
вивали ся далі згідно з намірами. Взяті Усте
Двини. В наші руки дістали ся в неушкодженім
стані найтяжші бережні гармати (аж до ка-
лібру 30.5 см.) На північний захід від Риги дій-
шли ми до Балтійського моря і перейшли від-
тнок ліфляндської Аа. Російські задні сторожі,
які держали ся на південь від ріки, знищено.
Неприятель уступає далі на північний схід.

Пова тим від Двини до Дунаю не було
більшої боевої діяльності.

Фронт македонський: Не було важ-
ніших подій.

Львів, 5. вересня 1917.

В німецькій пресі починають появляти ся
голоси, які свідчать, що німецькі політичні кру-
ги починають розуміти, що була се дуже наївна
політика думати, немов акт 5. листопада 1916 зро-
бить Поляків на віки вірними союзниками Ні-
меччини.

Так недільна „Vossische Zeitung“ пише в пе-
редовиці, що досвіди, зроблені з політикою,
яку осередні держави заініціювали актами 5. па-
долиста 1916, показали, що та політика не є
добра. Польська держава, подумана як підпора
для Німеччини, стала вже нині, делікатно гово-
рячи, для Німеччини важким тягаром. Попішки
ся на Польщі, „Voss. Zig.“ остерігає, щоби не
робити таких самих досвідів з Україною, Фін-
ляндією Литвою і т. д. Політика висування „ино-
родців“ проти російської держави була би від-
чута Росією як акт неприязни зі сторони Німеч-
чини, а тимчасом будуче відношене між Німеч-
чиною й Росією позинно оперти ся на приязни
обох держав. Так отже Німеччина не може йти
з „инородцями“ проти Росії, тільки з Росією.

В подібнім дусі пише в недільнім „Berliner
Tagblatt“ ки. Ліхновски. Вказує він на те, що
від віденського конгресу аж до часу, коли Ні-
меччина в інтересі Австро-Угорщини почала мі-
шати ся до балканської політики, підставою ні-
мецько-російської приязни була однакова полі-
тика в польській справі.

Що-до будучини автор ставить отсі ви-
гляди: Самостійна польська держава, як її ду-
мають утворити осередні держави, не може бу-
ти союзницею Німеччини, бо Поляки, як кожда
нація, не можуть зректи ся ідеї національного
з'єднання, отже польська держава не може
зректи ся устя Висли, Познаня і Гнезна, Крако-
ва. Заповіджене антантом з'єднене польських
земель значно зменшило вартість визволення
Польщі осередними державами і дає Полякам
ліпші перспективи самостійного розвитку. Поділ
Польщі між Німеччиною й Австро-Угорщиною уне-
можливив би Німеччині примирення з Росією, а
також викликав би для Німеччини внутрішні
трудности через включене більшої кількості
польського елементу. Прилучене цілого Коро-
лівства до Австрії зробило би з неї славянський
державний союз і накинуло би їй великополь-
ську програму, що не вплинуло би корисно на
австро-німецькі відносини. „Польське питанє —
выводить автор — творить для нас найважніше
питанє війни і мира, багато важніше ніж доля
Бельгії або Альбанії. З ним стоїть і паде ве-
лико-державне становище Прусії, а з ним і Ні-
меччини“.

Як полагодити польське питанє, автор ка-
же читачеві здогадатися, бо сам не хотів би
ще висловити ся в сій справі. Треба здогадувати
ся, що він думає так само, як і „Voss. Zig.“: не
проти Росії, тільки з Росією.

Виводам ки. Ліхновського признає „Berl.
Tagbl.“ в редакційній увазі багато слушности,
але заявляє, що історії не можна відвернути
і польське питанє тепер може звучати тільки
так: чи самостійну польську державу задержати
в сфері впливів Німеччини, чи оставити Росії.

Суперечні вісти приносять польська преса
з нарад головної комісії німецького парламенту
про польську справу, на яких мало запасти рі-
шене утворення в Королівстві польського прави-
тельства з певнотою власті. І так „Kurj. lw.“
доносить, що в справі східної границі Королів-
ства канцлер мав заявити безінтересовність пра-
вительства, а комісія ухвалила обмежити терен
польської держави до теперішніх границь обох
генерал-губернаторств (заршавського і люблин-
ського). Натомість пйотрківський „Dziennik Na-
rodowy“ має інформацію, що комісія полишила
ще отворенням питанє прилучення Білої Руси, Ли-
тви й Курляндії до Польщі й готова на таке
прилучення згодити ся під умовою, що ті краї
своє відношене до Польщі обговорять в будучи-
ности з польським правительством. Котра ін-
формація правдива, трудно сказати.

Наведені погляди в польській справі свід-

чать, що німецька політична думка починає ви-
лічувати ся з ілюзій, в які попала була що-до
польської справи підчас війни, і починає думати
про сю справу на реальних основах.

А що, попішки ся на Польщі, прикладає
таку саму міру прим. до України, се нас не грі-
вожить. Бо, оцінюючи річи реально, побачить,
що не до всіх політичних проблем можна при-
кладати шаблону одну міру. А найважнішим,
що українська держава повстає на руїнах ца-
ризму власними силами українського народу.

Хто завинив?

БЕРЛІН (Ткб). Канцлер д-р Міхаеліс при-
няв директора бюро Вольфа Ментлера в роз-
мові, в якій вказав передовсім, що зізнання в
процесі проти Сухомлінова можуть супроти пу-
блічної опії спростувати погляд про Німеччи-
ну і розвіяти зовсім казку про те, що Німеч-
чина завинила в війні. Канцлер представив олі-
сля агітацію за війною, ведену російською во-
єнною партією. Слово чести генерала Янушке-
вича буде жити в історії. Прислана саме депе-
ша бувшого військового аташе в Петрограді ви-
яснює, що слово чести генерала Янушкеви-
ча відносило ся також і до того, неможто
д. 29. липня 1914 ще не був виданий мобіліза-
ційний приказ. Німеччина мала бути в облуд-
ний спосіб збаламучена пропозиціями що до
мирового суду в Гаазі, коли неприятелі горя-
ково зоружували ся. Ні правительству ні нарід
німецький ні до тоді ні коли иноді не бажали
добичий. Нічого иншого, як тільки злочинна
воля неприятельських агітаторів за війною ві-
гнала нас в криваву оборонну війну за жите і
свободу. Німецькі жовніри бють ся за ненару-
шимість німецької області, за свободу і запо-
руку дальшого розвитку.

Процес Сухомлінова.

ПЕТРОГРАД (Ткб). В процесі проти Су-
хомлінова зізнав переслуханий як свідок гене-
рал Малиновський, б. підсекретар в міністерстві
війни, а в часі вибуху війни командант Крон-
штаду, що нестача муніції була така велика,
що на приказ начального вождя почато з при-
пасів кріпостий видавати великі скількості му-
ніції в формі зачету, який мала армія звернути.
В сей спосіб зменшено боеву силу кріпостий.
Є се вина Сухомлінова, що не зрозумів ні зна-
чіння ні також давно доказаного технічного ха-
рактеру війни. Многі свідки зізнавали далі про
домашнє жите Сухомлінова, яке пожирало ве-
ликі суми.

Німецько-швайцарський госпо- дарський договір.

БЕРНО. (Ткб). Німецько-швайцарський го-
сподарський договір оба правительства вже ра-
тифікували. Договір є важний до 30. цвітня 1918,
але кожда із сторін може виповісти його в ре-
ценції двомісячним. Найважнішою справою для
Швайцарії було заосмотрене в вуголь, залізо і
сталь. Полагоджено справу в сей спосіб, що
Німеччина зізволела на вивіз 200.000 тон вуг-
ля, 19.000 тон заліза і стали в місяці. Крім
сього зізволела Німеччина на вивіз до Швай-
царії штучних навозів і деякої скількості цукру
як компензату за цукор, який дістаєть ся з
Швайцарії до Німеччини в кондензованім моло-
ці і овочевих консервах. Як достави з Швайца-
рії є передвиджені молочні вироби, чоколяди,
овочеві консерви, овочеє вино і т. д. Крім
сього уділила Швайцарія зізволена на вивіз
10.000 штук худоби й кіз.

Пресові бюро в Німеччині.

БЕРЛІН (Ткб). „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ доносить: Державний канцлер зарядив утворення пресового бюро при кожній центральній державній власті в мілі у діювання пресі кожного часу виясненні про прамі, які мають значіння для широких кругів населення та у діювання пресі матеріалу для офіційних праць і заряджень центральних властей. В державній канцелярії утворить ся рівночасно інстанція, яка з уряду буде займатися загальними потребами та інтересами преси і особами, що належать з наводу до преси і в данім випадку буде виступати на їх користь. Ця інституція має значіння публічне й державне. В новій Німеччині політики світової і внутрішньої будови преса буде мати куди більше значіння, ніж досі.

З Росії.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Після приватної телеграми петроградської „Рѣчь“ шкільна рада святого синоду згідно з зарядженням тимчасового правительтва зарядила безплатно передати міністерству освіти всіх монастирських і церковних шкіл.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Дневники доносять, що в зв'язку з викритим протиревольційним заговором зарядило тимчасове правительтво, що вел. князі Михайло і Павло Олександровичі мають бути в своїх мешканцях ув'язнені.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Управитель міністерства війни Саванков задержуючи свій уряд об'являє управу міністерства маринарки по Лебедєві, якому припоручено організацію спеціальних охотничих корпусів в глибині Росії.

Протест Болгарії

СОФІЯ. (Ткб.) Болг. тел. агенція доносить, що болгарське правительтво вислало до союзних і нейтральних правительств ноту, в якій вдріг протестує проти варварського поведіння в Болгарію, яких Ромуни вивезли з Добруджі в глибину Румунії. Колиб сим вивезенням не зволено на поворот до їх родин, буде болгарське правительтво приневолене до інтернування відповідного числа Румунів з області зайнятої болгарськими військами.

Зміни в німецькій адміралії.

БЕРЛІН (Ткб.) Шефа дивізії Середземного моря вицеадмірал Souchoy а відкликано до вітчизни в цілях ужиття на іншій становищі. Адмірал Souchoy провадив близько чотири роки оружними морськими силами на Середземному морі, а в часі війни також оружними турецькими силами.

Підвищені адвокатської тарифи.

ВІДЕНЬ (Ткб.) 5. вересня. „Wiener Zeitung“ оголошує розпорядження міністерства справедливості з д. 4. с. м., після якого позиції тарифи заводового гонорара (з виїмкою належностей за переховане), далі позиції, що відносять ся до винагородження після часу підвищують ся округло 25%, позиції за віддалення о 30% (позиції на прокормлене з виїмкою позиції на нічліг), позиції маніпуляційних належностей кругло о 50%. При спірних справах до 100 К лишаются в силі дотеперішні позиції тарифи. Інші позиції тарифи остають незмінні.

Д-р Лаварський уступає.

КРАКІВ (Ткб.) Презес польського кола д-р Лаварський вислав до віцепрезидентів кола мисмо, в яким зазначає, що супроти довершеня в останніх днях утворення партій в колі та супроти потреби зміни в принципах і особах бажаючи оставити членам кола вільну руку свобідного вибору, складає гідність презеса кола. Засідане кола в сій справі відбудеть ся дня 15. с. м.

По розвитку польського соймового кола.

За розвиток польського соймового кола на нарадах 2. с. м. обі побороючі себе групи приписують вину одна другій. Консерватисти і демократи кажуть, що противна сторона тому не явила ся на пополудневім засіданні й розбила наради, бо при голосованні була би остала в меншості. Навпаки вшехполяки, Національне З'єдинення, людовці і соціальні демократи приписують вину консерватистам, яким

закидають, що не хотять піддати ся волі більшості кола.

Вичислені партії, які називають себе партіями національної більшості, по розвитку нарад соймового кола відбули в двох групах власні наради над дальшою тактикою. В одній групі радили разом вшехполяки, Національне З'єдинення і людовці, в другій соціальні демократи. На сих нарадах вибрано міжпартійну комісію в цілі зорганізованя спільної політичної й національної акції як в краю так і на парламентарній терені.

Далі обі групи прийняли ухвали, в яких означують своє становище з огляду на розвиток кола.

В соц. дем. ухвалі вину за розвиток приписуєть ся консерватистам, „які від 28. мая с. р. не числячи ся з національним інтересом, старають ся вести боротьбу проти ухвал з 28. мая“. Далі ухвала стверджує, що делегати соц. дем. партії усунули ся з Н. К. Н. та що за всі виступи Н. К. Н. відповідає тепер п. Яворський. В кінці соц. дем. заявляє, що домагаєть ся як найшвидшого утворення польського правительтва, якому повинні бути в цілості віддані легіони.

Ухвали інших груп національної більшості ще не оголошені.

З Білої Руси.

За автономію Білої Руси.

Відень, 2. вересня 1917.

(Ф. К.) „Рѣчь“ з 9. серпня доносить: До Петрограду приїхала депутація Вітебського Білоруського Національного Союзу й привезла для передачі тимчасовому правительству вироблений Союзом проєкт про основи автономії Білої Руси.

Вважаючи необхідним задержати як найтісніший зв'язок з центром Росії й обмежуючи круг діяльності краю Білоруської самоуправи лише до питань соціального й місцевого характеру, Союз пропонує покликати до життя як найвищий адміністративний орган в краю окрему „Раду Білої Руси“, вибрану на основі пропорціонального представництва народів Білої Руси й загального, безпосереднього, рівного й тавного права голосованя з забезпеченням прав представництва для меншостей.

Привіт білоруського в'їзду Українській Центральній Раді.

„Кіевська Мысль“ з 31 го липня доносить: Комітет Центральної Української Ради дістав стсей привіт від білоруського в'їзду:

„З'їзд делегатів білоруських організацій й партій в Мінську щиро вітає Центральну Українську Раду й бажає їй успішної праці для добра рідного краю й народу. З'їзд вважає, що Україна й її сестра Біла Русь в великій сім'ї слаянських народів повинні йти одним шляхом для добуття щастя народу на ґрунті автономії й федерації. Нехай жива вільна Україна й красуєть ся між павитими вільними краями!“

Битва за Ригу.

Про битву під Ригу пише урядове бюро Вольфа:

Німецький наступ проти фронту під Ригу не був для Росії несподіванкою. Однак вони почували себе безпечними з огляду на просторі багн та широке русло ріки Двини, які хоронили місто. До того на той фронт стягнуто значні російські сили; тільки на однім примістку на західнім березі ріки стояло 15 міхотних дивізій і одна дивізія кінноти.

Ще 31. серпня в Ризі до нізнього вечера було зовсім спокійно. В театрі відбувало ся представлення, як звичайно. Серед публіки було багато офіцерів, між ними і сам командант армії.

Ранком 1 вересня сильний артилерійський огонь приготував російські становища до піхотного приступу. Під його охороною німецька піхота між Борковичами і Дінагофом почала переправу через ріку. Будову мостів переведено під неприязельським огнем. Небагом збудовано 3 мости над Двиною, широкою тут до 300 метрів, по яких численні німецькі відділи перейшли на лівий берег ріки і тут усадовили ся.

Росіяни сейчас перейшли до протинаступу. Завзяті наступи полків, безоглядно висиланих в огонь, пішли один по другім. Мило всіх кривавих жертв не повело ся Росіянам викинути німецькі війська з зайнятих становищ.

Дня 2 вересня пішли Німці дальше вперед а 3. вересня острілювали вони вже успішним огнем дорогу з Риги до Вендена. В безтямній переляку Росіяни почали втікати на північний

схід, коли їх задні сторожі бороли ся ще між озерами і багнами.

Та судба Риги була вже занежата. Дня 3 вересня о год. 11 перед полуднем Німці з південного сходу і заходу увійшли до міста. Ще правда, залізничні мости на Двині були висаджені, а деревляні всі спалені, горіли теж двірці залізничні і фабрики по обох берегах ріки, але Росіяни наслідком швидкого походу усяке помяте німецького походу не мали часу для нової знищити міста. Добича, яка попала в німецькі руки, не дасть ся поки що обчислити.

Місто Рига є головним містом ліфляндської губернії і після Петрограду являєть ся вона найбільшим торговельним і промисловим центром над Балтійським морем. Тут мала свій осідок команда 20. російського корпусу, протестантська краєва консисторія і римо католицький епископ. З початком війни жило в місті понад 400.000 мешканців, тепер буде їх там до 250.000. Місто положене серед піскового низу, по обох берегах Двини, у віддаленні 15 кілометрів устаї ріки до моря. Воно має багато гарних будівель, з яких численні прикрашені вежами. Переважає тут числом неросійське населення а саме: німецьке, литовське й естонське.

Рільничо-господарські Відділи при ц. і к. армії.

Скільки разів приходиться нам чути нарікання нашого сільського населення на більш або менші прикрати зі сторони армії, то дуже часто ті нарікання звернені проти одної галузі військової організації, яку витворила що йно теперішня війна і на яку ми досі майже не звертали уваги. Маємо на думці т. зв. рільничо-господарські відділи (Landwirtschaftliche Abteilungen) та рільничо-господарських референтів, які є зорганізовані при командах оперуючої армії, при відділах кватирункових (Q. Abt.), при етапних командах, а також по задах армії рівнобіжно з цивільними адміністративними властями. Командантами таких рільничо-господарських відділів є звичайно низші офіцери, які мають до помочи кількох підофіцерів і мужу, звичайно старших ополченців.

Завданням тих рільничо-господарських відділів є дбати, щоби в придільній їм області вся земля була як найліпше управлена і засіяна, плоди в час зібрання і точно ведені в евіденції. В тій цілі є команданти таких відділів наділені дуже широкою властю і компетенцією також у відношенні до цивільного населення.

Ціла східна Галичина є поділена на області, які є підчинені таким рільничо-господарським відділам. Кожде село, згідно 2—3 сел разом з дворськими общарами, належать до одного рільничо-господарського офіцера. Такий офіцер розпоряджає всіми рільничо-господарськими засобами в своїй області, а саме всіми людськими робучими силами, худобою та машинами. Він має право за посередництвом місцевої цивільної влади приказувати населенню, котрі ґрунти, коли і як мають бути управлені та відповідно до того диспонує він місцевими робучими силами.

Крім того має такий рільничо-господарський офіцер до розпорядимости звичайно ще й військові засоби, як цілі відділи возів, коней, волів, відтак машини, млини, віяни насіння, штучні навози і т. и., якими має помагати населенню при обробленні землі. Той самий рільничо-господарський офіцер опінує збір в своїй області, визначає пайки на виживлене для населення і підзасів, а проте реєструє для армії та виставляє за се посвідки. Він ставить також пропозиції ще до мін за рільничі продукти і взагалі предкладає своїм військовим командам звіти про стан рільничого господарства в своїй області.

З того короткого представлення бачимо, як незвичайно важною є ся галузь військової адміністрації і як близько вона доторкає наш нарід в Галичині і на Буковині.

Коли зважимо, що журба за хліб таї взагалі поживу є тепер найважнішою справою не тільки для приватного господарства але взагалі найтруднішою проблемою державного господарства, а з другої сторони компетенція цивільних властей в тих якраз справах особливо на военній області є дуже обмежена, — то бачимо наглядно, як незвичайно важний вплив на господарське життя краю мають згадані рільничо-господарські відділи при ц. і к. армії. Про се найліпше знає само населення, а передовсім наші селяни. Вони знають, як о ласку такого рільничо-господарського офіцера забігають дітичі, посесори і взагалі всі господарі, які хочуть мати оброблене поле, зібране

живо та собі з того жнива як найбільше диним.

Наші жінки на селі знають, як то вони самі мусять в найгорячіший робочий час, в найкращу погоду йти з худобою на панський лан робити.

А тепер пригляньмося, ким ті рільничогосподарські відділи обсажені, як вони відносять ся до нашого населення, а відтак які старання ми в тім напрямі поробили, зглядно що ва-недбали.

Треба передовсім не забувати, що ту нову війскову інституцію втворила воєнна потреба, як много інших воєнних інституцій (всіх централі, різні районні комісії і т. и.) і що її організація ще тепер є в стадії розвитку; вона не зорганізована після одностайної системи, але в кожній армії, при кожній команді в дечім инакше. Є вона наслідком тенденції захопити всю рільничу продукцію у війскові руки, щоби зробити її як найбільше видатною.

Рільничогосподарські відділи почала творити Начальна Команда армії ще в 1915 році від часу офензив під Горлицями. Тоді то остало в Галичині много господарств опущених, бо владистелі виїхали до Росії, треба було отже комусь зайняти ся скорим збором обильних тоді плодів.

Відкомендеровано в тій цілі до таких сіл по кількох воєнків з підфіцерами і жандармами, які спільно з цивільним населенням зібрали скоро вбіже, і таке заряджене виявило ся дуже практичним. Воно наведено на думку ужити війскових людей також до дальших рільничогосподарських робіт, як орання і засівів під зиму, відтак до весняних робіт і таким чином втворили ся нинішні постійні рільничогосподарські відділи при ц. і к. армії. Виявила ся потреба великої кількості офіцерів на командантів таких відділів, які би розуміли ся на рільничій господарстві. Тій потребі зараджене в той спосіб, що появили ся по всіх полках армії на фронті і в етапах приказ Начальної Команди, щоби предложити виказ всіх офіцерів, які розуміють ся на рільничій господарстві, себто, які або самі є рільниками, або в рільничих господарствах працювали. Розуміють ся, що до того рода служби найшли ся компетентні багато, так що при обсадуванню мусіли рішати різні моменти. Виїшло таке, що в цілій Східній Галичині рільничогосподарськими офіцерами стали

звичайно владистелі, арендарі, або управителі більших посіlostей, але є між ними навіть дуже багато таких „фаховців“, як малярі, співаки, учителі різних ліцеїв в Відні і т. п. і вони то мають у своїй власті ціле рільничогосподарське житє в Галичині тай приказують нашому селянинові, як він має свою землю управляти. Знаємо факти, що такий „господар“ грозив начальникови громади карами за те, що люди в селі не засадили в осени на зиму бараболі та не посіяли гречки. Такий стан річий був би смішний, якби він не був одночасно болючою трагедією для нашого пригнобленого військово селянства.

В ту справу повинні вглянути всі наші компетентні чинники, від рільничих організацій почавши, а на парламентарній репрезентації скінчивши. З другої сторони всі наші інтелігенти, які служать при війську, а мають кваліфікації до рільничої господарки, повинні службовою дорогою робити всі старання, щоби їх приділено до рільничогосподарських відділів на нашій землі.

В інтересі армії та взагалі самої справи лежить, щоби при піднесенні видатности рільничої господарки краю співділали з населенням люди, які тому населенню найблизші, знають спеціальні відносини краю і які для населення будуть дійсною помічю при так важній і патріотичній роботі, як хліборобство.

У відбитій недавно часті східної Галичини і в Буковині такі рільничогосподарські відділи саме тепер організують ся і маємо повну надію, що при відповіднім представленню справи у війскових властей зі сторони наших рільничих організацій (Сільський Господар) та парламентарної репрезентації з одної сторони, а рівночасних заходах зі сторони наших офіцерів в армії, які на рільничій господарстві розуміють ся (господарські сини) з другої сторони, відносини на так важній області військової адміністрації змінять ся в нашу користь.

Ін. Ц.

8-ого ВЕРЕСНЯ 1917.

вдержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 5 вересня 1917.

— 3 побуту санеонського короля у Львові. Після свого приїзду до Львова дня 4. с. м. саксонський король в товаристві своєї дружини відвідав церков св. Юра, де його дожидав в оточенню духовенства о. міртат Білецький, щоби опісля поінформувати гостя про історію митрополичої катедрі, та про її історичні пам'ятки. Відси поїхав король до військового захисту для німецьких жовнірів, а опісля на повиставову площу, де оглянув раплавницьку панораму. О годині 1 по полудні відбуло ся в честь короля у команданта міста генерала Навотного сніданє. Около год. 3. по полудні король з дружиною відвідав німецького генерального конзуля Гайнца в його мешканню приватним, де представлено гостеві родину конзуля, урядників німецького конзуляту, та численних німецьких офіцерів, стаціонованих у Львові. Король остав ся у генерального конзуля на чаю і опісля удав ся на дворець, відки дворським поїздом відїхав перед 5. годинною.

— 3 привіду приїзду митроп. Шептицького львівський „Боян“ оголошує: Проби мшаного хору до кантати в честь митроп. Шептицького зачнуть ся в п'ятницю 7. с. м. точно о год. 7. вечером в малій салі Музичного Товариства ім. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5. III. пов. Просить ся всіх членів і інших співаків з огляду на дуже короткий час числення і точно язляти ся на пробах.

— Заходи о комісаря в Городенці. На засіданню рільничої комісії в присутности бурмістра дра Босаковського голова комісії дир. А. Крушельницький підніс справу усунення здекомплетованої громадської ради і надання комісаря в прибічною радою, зложеною в положенні з членів обох націй. Др Босаковський признав слушним се жаданє, бо громадська рада дійсно здекомплетована. Рівнож зрозумів бурмістр, що населенє не може бути вдоволене останками ради, вибраної не згідно з волею населення. Справа заховіла о наданє комісаря в ході. Ся акція, як заявив дир. Крушельницький, не звернена проти особи бурмістра, лише проти останків ради, до якої (з виїмками) не можна мати довіря, головно в таких тяжких часах як досі. Українці в інших містах повинні робити такі самі заходи.

— Депутація кримських Музулман в Українській Центральній Раді. Як доносить „Річч“ з 8. н. ст. серпня, Українську Центральну Раду відвідала спеціальна депутація Музулман, які звертають ся з просьбою піддержати їх змагання до установлення автономії у Криму. Музулмани висловлюють бажанє, щоби Крим у територіальнім відношенню був прилучений до України. Музулмани предложили Раді меморіал, основні точки котрого жадать сконцентровання всеї служби і Музулман-жовнірів у Криму й утворення з них окремого війська при штабі скруга. Також має бути музулманський комісаріат. Склад поодиноких відділів, а також лікарський персонал у лічних закладах має бути музулманський. Командантів полків має вибирати музулманський виконувчий комітет. — Ф. К.

— В справі апровізації. Виконуючи ухвалу апровізаційної комісії „Сільського Господаря“ з дня 24. серпня с. р., просимо всі львівські українські товариства і підприємства, як рівнож редакції наших часописів о предложенє нам точних списів свого персоналу з місцем замешкання і з поданєм, до котрого консуму хто з них належить, а також консуми з поданєм, де член є занятий, дальше всі бурєм, захоронки і ин. з поданєм, скільки осіб до виживленя і де потрібні товари побирають ся. Зіставленє се мусить бути відданє до 6 днів від дати сего оголошеня в дирекції „Народної Торговлі“ у Львові, Ринок 36.

— Побір нафти в зимовім сезоні. Одержуємо отсю сповістку: З початком вересня 1917 розпочинаєть ся зимовий сезон приділу нафти, в якій мешканці міста будуть побирати нафту до освітлення в районних склепах нафтових за окремими легітимациями, подібню як в минулім зимовім сезоні. З причини надмірно малого контингенту нафти, признаного нашому місту нафтовою Централєю у Відні, одержить кожде домашнє господарство, обмеженє виключно на

нафтове освітленє, в місяци вересні і слідуєтьх 2 (дві) літри нафти місячно, владистелі домів, освітлюєтьх сходові клітки і коридори виключно нафтою, по 2 (дві) літри місячно, як також купці, освітлюєтьх свої склепи виключно нафтою, акінци ремісники, виконують свій промисл виключно при нафтовім освітленю, по 4 (чотири) літри нафти місячно. Уряди, заведеня і інституції обмежені виключно до нафтового освітлення, мають виказати своє найконе́чнійше запотребованє на місяць вересня і слідуєтьх місяці найдальше до дня 15. вересня 1917 в Ц. М. Бюрі карт спожитя (вул. Пекарська 11) нафтовий відділ, де одержать карти побору на признану їм в кождім случаю скількість нафти. О нафту на цілі освітлення більших промислових заведенє мають їх владистелі внести на руки магістрату поданє до ц. к. Міністерства торгівлі, опісля нафтова Централня приділить їм відповідну скількість просто в рафінерії. До технічних цілей нафта взагалі не може бути видавана. Виїмкове позволенє може уділити ц. к. Міністерство торгівлі на основі основно умотивованого Магістратом затвердженого поданя. Легітимация на побір нафти, можуть бути виставлені і доручені що-йно около половини вересня с. р., почім можуть бути безпроволочно зреалізовані у вказаних районних склепах нафтових за цілий місяць. Рівночасно оголосить Ц. М. Бюро карт спожитя виказ районних склепів, які будуть продавати нафту в зимовім сезоні, як також приділ мешканцїв до кождого склепу після уличь, подібню як минушого року. Повідомляючи о тім П. Т. мешканцїв, Управа міста додає, що робить дальше заходи о значну підвишку контингенту нафти на слідуєтьх місяці, аби могли бути щонайменше задоволені потреби ремісників і купців тай осіб умово працюєтьх. — Управа громади кор. прест. міста Львова.

— Відзначенє. Ілько Райлян, поручник 18. бат. полєвих стрільців, відзначений „Signum laudis“ з мечами. Воєнну службу відбуваєть він від самого початку війни.

О П О В І С Т И.

Четвер, 6. вересня 1917.

Нині: греко-кат.: Батика свм. — римо-кат.: Захарій пр.

Завтра: греко-кат.: Вартоломея — римо-кат.: Рерін мч.

І Філія Сільського Господаря в Яворові виказє всіх ремісників яворівського повіту, щоби прибули на нараду в справі відшкодованя за утрачені ремісничі знаряди, що відбудеть ся в „Українській Бесіді“ в неділю 9. вересня с. р. о 7-ій год. 192 1—3

І Вписи до української приватної гімназії в Городенці відбувають ся в днях від 1—5 вересня, однак приймаєть ся ще учеників цілий вересень. Початок шкільного року 6. вересня. Шкільна оплата 150 кор. річно, вписове 10 корон. Приймаєть ся учеників(ниць) від I—VIII класи. 2—10

І Записуйте молодіж до торговельної школи! Одинока українська торговельна школа Т-ва „Просвіта“ приймає учеників і учениць під отсими услівями: 1. До приготівляючої класи: 13. рік житя, укінчена народна школа і вступний іспит з української мови та рахунків. 2. На перший рік: 14. рік житя, укінчена III. кл. виділова, чи середна або вступний іспит з українського, німецького, рахунків і природописних наук. 3. На другий рік: укінченє першого року, або вступний іспит з його матеріалу. Ученики з добрим голосом і слухом можуть бути приняті безплатно до ставропільської бурєи. Укінченє торговельної школи заступає після міністеріального розпорядку науку в торговельнім промислі, дає право до платної посади в торгівлі, касі, спілці та в загалі при всякім приватнім чи публичнім грошевім підприємстві, а для мужеської молодіжї крім сего право на однорічну війскову службу. Устні і письмєнні зголошеня приймають ся від 1—5 вересня 1917 перед полуднем. Іспити відбудуть ся дня 6. вересня 1917 р. о год. 9. перед полуднем. До впису треба принести посліднє свідоцтво і метрику. — Управа торговельної школи Т-ва „Просвіта“ у Львові, пл. Дембровського (бічна Хорушини) ч. 7. I. поверх. 173 4—6

І З Красєго Союза Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзірних Рад і Комісій контрольних, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних стоваришенє, просимо безпроволочно подати відомости короткі а докладні про стан їх стоваришеня, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та гро готівки з поданєм хто опікуєть ся стоваришенєм, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Савєич. 76А 13-20

Україно-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Сютиса (4-те побільшене видане). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2.—**, з поштовою пересилкою на поштові листи **К 2.20**, на звичайні поручення **К 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за **К 1.—**. Перли, шутки та вигадки, ціна **К 1.20**. — Замовлення і гроші належить надсилати на адресу: А. Окиш, Львів, Кадоцька 4. 85 12-20

НАДІСЛАНО.

Красивий адвокат

Д-р ЄВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

при вулиці Красіцьких ч. 6. 23-?

Спеціаліст хоріб уха, носа, горла

Д-р Й. РАЙНГОЛЬД

вернув

171 2-3

і ординує при вул. Сикстуській ч. 29. від 2-4.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Андрій Стахів з Чагарів коло Збаража, тепер фельдфебель при к. к. Schützen Regt N-о 35. III Ers. Komp. Sternberg (Mähren), запитує сею дорогою, чи не знає хто про місце побуту і взагалі про судбу його жінки і дітей. 188 2-3

В. Павлусевич, учитель гімназії, зволить подати свою адресу Дирекції гімназії в Яворові. 191 2-3

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ

угував певно спеціальний пудер „Савон“, пакет за 1.20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланням належності і 40 с. на порто. — Одиноке заступство

S. FEDER, — Львів, Сикстуська ч. 7. 70 25-30

Інструктора (ки) пошукую зараз до 3

учеників народної школи. Гонорар, ціле удержане і кількадесять корон місячно. Петро Бартошко, Neugasse 53. bei Oimütz. 186 3-3

Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ приймає сейчас 3 нових або старших хлопців до послуги. Зголошуватись належить в ранішніх годинах в бюрі Товариства при ул. Руській ч. 20. 1. 3-?

Важна оповістка

в справі нового шкільного року.

Всі шкільні книжки, в найновіших виданнях, як також переводи алясків грецьких і римських (т. зв. „брики“) продає по цінах найдешевших знята антикварія. Замовлення в провінції полагатимуться оборотно і найшвидше. XVI 3-3

Яків Гельцель, Книгарня і Антикварія

Львів, Ринок 29 і Рутівського 12 (пасаж Андролього).

ДЯКА потрібно сейчас. Зголошення до уряду парохіяльного в Лещках завязаних, почта в місци, повіт Рудки. 182 3-3

Бюро і адвокатська шафа оквіти до спродажу. Відомість: Львів, Королевої Ядвиги ч. 35. I. поверх, двері ч. 5. 190 2-3

„ELITE“ журнал піврічний за 5 К, в пересилкою — порученою 5 К 55 сот. — коручає —

Р. ЛЯНДАВ

Львів, вул. Чарнецького ч. 3.

Заступство „SCHÖNE WIENERIN“.

Також можна набути **КРОЇ**. XVI 2-4

Адвокат д-р В. Загайкович

в Перемишлі,

пошукує рутинованого конципента і рутин. мунданта або мундантку. — Зголошувачі ся заподадуть свої услуги. 185 2-3

Книжки і шкільні прибори

продає найдешевше

ІІІ МОН ВОГЕН

Ринок 24 (давнійше ул. Сикстуська 2).

XVI 2-5

Д-р Віктор Янковський

ДЕНТИСТ

вернув і ординує як давнійше при ул. Гетманській ч. 10. Год. орд. 9-1 і 3-6.

Дентист

Д-р ЯКІВ ОФФЕ

ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНА РОБІТНЯ

ул. Галицька 21, дім під золотим когутом

д-ра Баппабана. 189 1-10

Під Крилами Церков

Є се літературна ластівка, яка залетіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (ганок).

Українська кравчина — Львів, вул. Гредіцьких 9. I. поз. — виконує сукні дамські по уміркованих цінах. 18-?

Оголошення.

Ц. к. Заряд бараків табору виселенців в Гмнді Низша Австрія, вимагає отсих всіх низше поданих людей, щоби безплатно подали свої докладні адреси в справі цінних паперів IV. воєнної позички. Кореспондентку треба адресувати так: К. к. Barackenverwaltung, Gmünd N. O.

Гмнд, дня 11. серпня 1917.

За ц. к. управу бараків Д-р БІЛИНСЬКИЙ.

Повіт Зборів.

- 1) Пушкар Анастасія, село Ізачів.
- 2) Рукавць Фодь, „Вовчівці“.
- 3) Пігань Анна „ „

Повіт Бучач.

- 1) Сабадаш Спірідон, село Дубенка.
- 2) Сабадаш Францішка, „ „
- 3) Барціховська Анна „ „
- 4) Станбреш Фодь „ „
- 5) Демчишан Йосиф „ „

Повіт Товмач.

- 1) Тереса Левицька, село Озерни.
- 2) Хромей Пасьяна, „ „

Повіт Зборів.

1) Думанська Анна	село Ізачів.
2) Михайловська Параска	„ Вовчівці.
3) Кацинни Онуфрій	„ „
4) Піган Йосиф	„ „
5) Мазуркевич Тоня	„ Кабарівці.
6) Салюк Марія (Василь)	„ Батьків.
7) Сямра Наталія	„ „
8) Ковальська Анна	„ „
9) Старик Полягія	„ „
10) Бугайський Іван	„ Кабарівці.
11) Скибик Ганка	„ Ярославичі.
12) Заборська Катерина	„ „
13) Цуп Явдох (Гната)	„ „
14) Бартник Параска (Василь)	„ „
15) Капеч Яким	„ „
16) Рак Варвара	„ „
17) Рак Анна	„ „
18) Лисак Олена	„ Ярославичі.
19) Маланчук Яцко	„ Кабарівці.

179 2-3

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшка ч. 3.

Принймає і виплачує щадничі вклади щоденно в годинах урядових. Вклади опроцентують на 4%, починаючи вже від слідуючого дня по дни вложення аж до послідного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в к-ї товариства, поштовими переказами, грошовими листами, чеками поштової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно доставляє, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних піврічних амортизаційними ратами на протязі літ 10-45 після вибору позичачого; б) на льомбард ефектів, я на есконт векслів. Справи позичок полагоджують можливе скоро.

Посередничать у виведенню позичок з Гал. Воєнним Заведенню кредитовим в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшка. Народний Дім, I. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9-1 год. крім веділь і українських свят.

Після §. 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішніх справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлі надають ся до льокації пупілярних, фондційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезаєку. III. 69-?

На відбитій території

положені господарсько торговельні спілки і філії Т-ва „Сільський Господар“ мають:

- 1) зголоситись безплатно в місцевих старостах, щоби обняти викупно збіжжя і браболль та заосмотрене повіта средствами пожнви.
- 2) вислати сейчас до Львова свого делегата за інструкціями в господарських справах, дозволя на подорож дає місцева етапна команда.

Всіх ідучих через ті місцевости просимо отсе число часописи доручити інтересованим інституціям і людям. VI 6-9

КРАСНИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок

Львів, вул. Зіморавича ч. 20.

Надворний технік-дентист

Його кор. висок. князя Яіме в Мадриту

Б. БЕРІЕР

175 3-9

Львів, Карла Людвіна ч. 7. II п.

ЗОШИТИ

до всіх шкіл, та всіля шкільні прибори можна

набувати по найдешевших цінах

в „СОЮЗНИМ ВАРАХ“

у Львові, вул. Руська ч. 20. 153 2-1

Висилка на провінцію оборотною поштою.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ

ул. Руська ч. 20

Телеф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ в р. 1895 на підставі закона о стоварищеннях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до дійсної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділювати кредит своїм членам різними обезпеченнями в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 3% в рік.

без потручення рентного податку.

ВКЛАДКИ

принймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в неділю.

Конто в Почтовій Щадниці 35.827.

Жирова конто в Австро-угорському Банку.

Щадничі вклади К 5,327.450

Власний маєток „ 686.383

Уділені позички „ 4,233.603

Канцелярія Товариства отворені в неділю.

I. IV-1

ДІЛО

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18, II. пов.

Конто пост. ш. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
щорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
щорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
щорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошналь-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
випадки і заручини 1-30.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник конту
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Ваомль Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 6. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На фронті архикн. Йосифа часто жива бо-
єва діяльність.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Вчора минуло дванадцять днів, як Італійці
розпочали великий пляновий наступ на Монте
Сан Габрієле. Могучі маси гармат і мінометів
влучили огонь проти наших гірських станових.
На вузькій просторі йшла день і ніч до приступу
піхота що найменше осьми італійських бригад.
Передучера бої дійшли до найбільшої сили.
Шань гори у змінних боях часто міняв посі-
дача. Але радість неприятеля, який прагнув сен-
заційного успіху, була передчасна.

Жертволюбна витривалість наших військ
віднесла перемогу. Острі протинаступи відкинули
неприятеля й відібрали йому хвилево набутий
teren. Вчора вечером Монте Сан Габрієле була
знов вповні в наших руках. Вечером відбито
кровоаво сильний наступ. Збирання італійських
військ в долині каже ждати дальших боїв.

На схід від Горині відперли ми 4 наступи.
На віденній часті Красу боротьба вела ся ці-
лий день. Італійців викинено з їх передніх ста-
нових і наша хоробра піхота вдержала здобуті
лінії проти всіх проб неприятеля направити свою
невдачу сильними наступами. Число полонених
в сім місцях 4, і 5. с. м. зросло на 160 офіцерів
і над 6 200 жовнів.

Триєст був знов цілю двох італійських воз-
душних нападів.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 6 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Рунрехта: У Фляндрії бу-
ла сильна діяльність артилерії, передовсім між
лісом Houthouster і каналом Ypern Comines. Су-
мерком заатакували Англіїці великими силами
двократно нашу лінію між дорогами, що ведуть
з Ypern до каплиці Roel і Zonnebeke. Оба на-
ступи зломали ся в наших огнях і по боротьбі
з близька серед неприятельських втрат.

Фронт німецького наступника
престола: По обох боках дороги з Laon до
Soissons у східній часті Chemin des Dames бу-
ла хвилями огнева діяльність сильніша. Вече-
ром зробила французька піхота по барабаннім
огням наступ на південний схід від Ragny Pilaip,
але в наслідок нашого оборонного огня не всти-
ла наблизити ся до наших перешкод. Коло
Vauclair і на Зимовій Горі наші вивідні під-
приємства мали успіх. По сильнім огням на північ
від Раймс пішов французький наступ на Bois
Souains. Неприятеля відперто. В Шампанії була
діяльність боева на кількох відтинках більше
оживлена. Перед Верденом триває дальше силь-
на діяльність артилерії, особливо на східнім бе-
резі Мози. Вночі з 4 на 5 вересня заатакува-
ли наші латуні Лондон, Сутенд Маргате. Ствер-
джено ділане наших бомб, спричинюючих по-
жежі. Один з наших літаків не вернув. На кон-
тиненті зістрілено вчора 14 неприятельських ле-
тунів і один бальон на припоні. Четар Фос по-
бідив сорокобий і сорок і перший раз у возду-
шній боротьбі.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт військ бав. князя Лео-
польда: Перед фронтом восьмої армії Росія-
ни продовжали в поспіху свій відворот в пів-
нічній і північно-східній напрямі. Над Двиною
опоронив неприятель свої сильні станових аж
до Фідрішгадт. Число бранців і добіч, яку
підчас нашого скорого походу наперед тіль-
ки нецілком докладно можна було обчислити,

виносив 1200 офіцерів, звиш 7.500 жовнів,
180 гармат і 200 скорострілів, кілька панцирних
самоходів і дуже численний воєнний матеріал
всілякого роду.

Фронт архикн. Йосифа: В північно-
західній Молдавії хвилями оживлений гармат-
ний огонь і боротьби на полі перед позиціями.

Фронт Макензена: В горах на північ-
ний захід від Фокшан не удав ся румунський
наступ коло Мунсеу. З наших наступів приве-
дено бранців.

Фронт Македонський: На захід від
озера Преспа повели ся німецькі вивідні під-
приємства, а на схід від озера Дойран болгар-
ські.

Що їм сниться.

Львів, 6 вересня 1917.

З приводу перенесення польських легіонів
з Королівства на галицький фронт помістила
„Gazeta Poranna“ отсі уваги „знаменитого па-
дагога й історика польської літератури“ д-ра Ка-
зимира Ярецького:

„В хвили, коли загаль остас під впливом
хвилевого пригноблення, викликаного випадками
в Варшаві, хоча дати вчелів відмінним почуттям
радість, що маємо легіони знов серед нас на
нашій землі...“

„Коли Варшава є місцем, де виробляють
ся форми польської державности, то тут в
Східній Галичині є поле для поль-
ських діл, тут дорога, якою йшли Боле-
слав Хоробрий і Болеслав Смілий, Казимир
Великий і Ядвіга для здобуття могутости поль-
ської держави...“

„Коли такі великі, славні або сумні істо-
ричні спомини ваяють ся майже з кожною мі-
сцевістю в сих сторонах, треба пам'ятати про
те, що на сих землях рішала ся з давних да-
вен боротьба між Польщею й Московією, між
Заходом і Сходом, між Європою й азійською
культурою. Як поразене Карла XII. під Полта-
вою мало найважнійший вплив на зріст і пів-
нішшу могутість російської держави, так навпа-
ки перемоги союзних держав в Східній Галичині
потрапляють самими підвалинами Росії й творять
грунт під будучу могутість Середньої Європи.“

„Яким-небудь способом підє справа буду-
чої польської армії, — тут, в Східній Га-
личині, на Поділю і в сумежній У-
країні є передовсім поле, де польські легіони
можуть ділами докзати потребу існування сеї
армії, а рівночасно віддати польській справі
найбільші прислуги.“

Читаючи сі уваги, маєть ся вражінє, що се
польська держава висилає польські легіони на
здобуття „Східної Галичини, Поділя й України“
і тому такі слова випиусє ім польський учений
на дорогу. Коли-б так було, справа була би
ясна: з одного боку завоюницькі наміри
польської держави, з другого — українські
землі, які мусять оборонятися проти завою-
ника. Справа ясна: сила проти сили!

Але так не є. Східна Галичина належить
не до польської держави, яка не існує, тільки
до Австрії; польські легіони висилає на даний
фронт не польська держава, тільки управа ц.
і к. армії, до якої вони належать.

Побіч сього політичного моменту дуже
важний є тут момент чисто річевий. При що-
раз більшій напружені польсько українських
відносин можна собі вже чистим розумованем
уявити, що польські легіони, як часті поль-
ського народу, напоєні польською ідеологією
супроти українського народу, не можуть відно-
сити ся до українського населення так, щоби їх
поведенє викликало прихильність

Польської держави на українській землі
польські легіони не збудують. Ми сього певні
і на всі польські сні про панованє польської
держави на українських землях можемо відпо-
вісти словами Віткевича: „Stopy, bezprawotnie
minione“.

Але появи польських легіонів на україн-
ській землі надає сама польська сторона таке
значінє, що та поява стає україн-
ського народу, а в нїм несе вона для україн-
ського населення цілий ряд прикrostий.

ЗВІДОМЛЕННЯ РОСІЙСЬКОГО ШТАБУ

з дня 3. вересня.

Західний фронт. В напрямі Риги наші вій-
ська опоронили дня 3. вересня перед полуднем
місто Ригу, висадивши передтим у воздух укрі-
пленє і мости на Двіні. Тепер знаходять ся во-
ни у відвороті в північно-східній напрямі здовж
побережя. Неприятельські воєнні кораблі о-
стрілювали надбережні місцевости. Каблікуете
(50 верста на південь від Пернава), Гайнаш,
Коскіль і Піндє. В напрямі Ікскіль Німці знов
розширили дня 3. вересня свій успіх в північ-
нім напрямі Вальденроде-Псков і в напрямі
північно-східнім в напрямі Кранцен, щоби окру-
жити наше становище над Двиною.

Вечером відкинув неприятель наші війська
над потоком Великий Егель і проломив фронт
на ширині 13 км. в околиці Вальденроде, при-
чєм заняв ту місцевість. Наші війська відступають
в північній напрямі. Підприєммаємо зарядженє,
щоби запобігти наслідкам пролому. В області
Мільден Кранцен наші війська не встигли видер-
жати натиску неприятеля і подають ся в зад в
північно-східній напрямі. Розбиті банди жовнів
напливають безнастанно на дорогу до
Пскова й на дорогу з Бідер до Лїмбурга. В на-
прямі Двинська оживлений поєдинок артилерії.

Румунський фронт. В напрямі Чернівців в
області на південь від Слободії відперто на-
ступи неприятеля серед великих втрат для ньо-
го. На решті фронту сутички.

Кавказький фронт. Сутички.

Діяльність підводних лодок.

ЛЬОНДОН (Ткб.) Після звідомлення адмі-
раліції в останнім тижні затоплено 20 кораблів
поємности звиш 1600 тон, а 3 кораблі низше
1600 тон. Три кораблі були безуспішно атако-
вані.

ЛЬОНДОН (Ткб.) Неприятельська підводна
лодка заявила ся вчора на висоті Scarborough.
Віддала вона 30 стрілів, з яких половина впала
на сушу, а половина в море. Три особи забито,
а кілька ранених. Матеріальна шкода мала.

Жертвуйте на Волинські школи!

Американські усливі.

ГАГЕН (Ткб.) „Nieuwe Courant“ доносить з Вашингтону: Державний департамент подав до відома, що Зелінені Держави не жадали усунення династії Гогенцолернів, як усливія мирових переговорів. Америка вдовольнилася тим, як би в Німеччині були перепроведжені політичні реформи, якими були би загwarantовані виступи Німеччини супроти ништя народностей. Однак нема бажання приписувати Німеччині якусь означену форму правління. Америка сама рішда би те, чи реформи впроваджені в Німеччині владують ся і достаточною підставою до мирових переговорів.

Виборча ординація до російської конституанти.

БЕРН (Ткб.) Російська пресова кореспонденція доносить, що проект виборчої ординації до російської конституанти санкціонований тимчасовим правительством опирається на ось таких основах: Конституанта складатиметься з членів вибраних населенням обох полів на основі загального, рівного, безпосереднього і тайного прага голосування при захованню системи пропорційності. Управлені до вибору в російські горожані й горожанки, які покінчили 20 й рік життя. Військові особи є управлені до вибору, як що в дни вибору досягнули вік міродатний при останнім надзвичайнім псборі рекрута. Держити і особи засуджені за деякі злочини втрачть виборче право. Члени династії Романових не мають ні активного ні пасивного виборчого права.

Рішене тимчасового правительств в справі закладників.

БЕРЛІН (Ткб.) Російська пресова кореспонденція доносить з Петрограду: Декрет тимчасового правительств уласкавляє Польків, проти яких свого часу заряджене було судове слідство ізза державної зради. Розходить ся при тім о діла спрямовані на воскресенне незалежності Польщі. Даліше рішило тимчасове правительств всім австро угорським і німецьким підданним, які в часі освободження Галичини російськими військами були забрані як закладники в глибину краю, уможливити виїзд за границю без перешкод. Відноситься ся те також до мешканців конгресової Польщі. Привілей не відноситься ся до обов'язаних до військової служби, та осіб німецької і мадярської народности.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красний Союз Кредитовий у Львові. — число книжочок щадничої 4.000.

Поворот Олени Степанівної.

Відень, 3. вересня 1917.

Несподівано вернула з полону Олена Степанівна. Виміняла її держала за якусь полонену Росіянку і вона приїхала разом з транспортом австрійських тяжко ранених 188 жовнів і 5 офіцерів, який переїхав з Петрограду через Торно, Гапаранду до Швейц. Тут прийняла публіка поїзд сердечний і гостинно цітали і перекускою. По дорозі кількох жовнів умерло. З Швейц переїхав транспорт через Балтійське море до Сасснід в Німеччині, а відти через Дрезно до Австрії до Лютомернці, де приїхав відбувши вісімнадцять карантану.

Дня 2. серпня одержала Степанівна приказ до виїзду з Ташкенту до Петрограду. До Петрограду приїхала 8. серпня, виїхала 13. серпня, до Гапаранди приїхала 17. серпня, до Відня 2. вересня. Подорож з Ташкенту до Відня з полагодженням урядових формальностей тривала точно 1 місяць. Приїхала з рум'яним лицем, урадувана, що вже на волю, не під надзором салдата, що все отураційно поступав за полоненими, які випросили собі дозвіл на виїзд в місто.

В полон попала ся О. Степанівна під Лісовичами 30. мая рано 1915. Перебува боротьом в Карпатах, брала участь в боях коло Острия, під Снієвідської, на Веречках, коло Лавочного, коло Рожанки, на Маківці, на Острів, під Болеховом. За відважне і ретне сподівання служби і ведене патруль отримала в нагодисті 1914 малу срібну медаль хоробрости і отримала степеню хоружого.

В полоні завезено її до Вольска, куди за

Участь морських сил

при здобутті Риги.

БЕРЛІН (Віро Вольфа). При занятті Риги і Устья Двини брали як найбільшу участь морські сили. Підводні човни через російські міни, сіті й інші перешкоди вдерли ся до риського проливу. При енергічній підмозі лизіві для усунення мін острілювали вони з моря Усте Двини і російські війська, які тіхали дорогою до Пернїгеля. Воздушні ескадри острілювали з успіхом задні полученя Росіян, дороги ведучі на схід і залізничні полученя. Російські пароходи, що випливали з Устья Двини, були поцплені з воздуха бомбами і деякі з них обхопив пожар.

Хто стане презесом кола.

Львів, 6. вересня 1917.

Віденські дивенники доносять:

Після теперішнього укладу політичних груп в польських колі Дашинський має найбільше виглядів стати презесом польського кола. Здається ся часта консервативізм, має намір віддати свої голоси Дашинському, щоб в той спосіб виявити єдність польського кола.

Перший Українець

в Раді корони

На таким написом читаємо в „Буковині“ з 1. с. м. про іменоване міністра д-ра Горбачевського:

„Ся вістка блискавкою обійде український загаль. Адже се вперше за весь час приналежності українських земель до Австрії лучається ся, що корона викликає до міністерської ради члена української нації і через се ся подія набирає не аби якого значення в історії української політики в Австрії. Не аби яке значення сего факту і для цілої національної політики держави. Покликаючи до ради корони вперше представника Українців і Словінців, цар Карло положив кінець упередженню про меншеартість сих народів і перечеркнув вузкосердну традицію про право вибраних народів на доставу членів кабінету. Відчувати муть оба згадані народи сей знаменитий акт царської волі, яким проломлюється ся перегорода між старою і новою Австрією, як велику благодать, а передовсім широю дякою оновлюють ся серця українського народу. Коли для кого, то для українського народу сей акт має першорядне засадниче політичне значення. Від дня 30. серпня 1917 польський монополі представляти край Галичину з її народами в раді корони переходить в архів історії. Міністерство Горбачевського не є офіційним

національним українським міністерством, воно міністерство ресортове. Але воно виросте з духа рішення, перебитого противниками, утворити кабінет національностей, для якого серед даних умов знайдено форму урядничого кабінету, доповненого представниками нерепрезентованих доси в раді корони обох більших австрійських націй. Воно виросте з духа обнови Австрії, якому вислів дала онодішня програмова заява правительств про конечність зміни конституції, як також інавгураційна заява нового правительств, яке кладе собі цілю йти по дорозі пригноблення основ державного устрою до умов часу, в амислі урівноправнення народів, національної автономії. Та попри свою величезну вартість для української політики в нутрі держави нескликане Українця до ради корони має ще свою не аби яку вартість з огляду на змагане української нації за кордоном, де рівно цінувати муть сям новим здобутком австрійських Українців їх закордонні земляки. Українці одержали свого першого міністра в урядничім кабінеті. Та д-р Іван Горбачевський не лиш урядник, не лиш професор-фаховець. Д-р Горбачевський, від ряду літ член Палати панів, приходить до кабінету вести свій ресорт і бути речником Українців з великим засобом політичного досвіду. А що найважнійше, д-р Горбачевський приходить до кабінету з чистим як хрусталь характером, з серцем повним молодечого вагаду до національної справи, який подивляти мусить кождий, хто знає сего амбасадора Українців в столиці Чехії, сего українського світоча науки, мужа рідких прикмет духа і — нехай дозволить нам сказати се Його Ексцеленція український міністер — прикмет репрезентативних, які теж немов предистинували Його на його високий уряд.

8-ого ВЕРЕСНЯ 1917.

вдержуємо висилку „Діла“ без виїмку всім тим, що до того часу не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 6 вересня 1917

— Комітет привітання митр. А. Шептицького просить всіх воярджиків походу прибути до салі засідань Ставропінгійського Інститута в п'ятницю дня 7. вересня с. р. о год. 6. вечером. Фотографи аматори будуть могли робити знімки в часі походу тільки за легітимаціями, які

іхала 17. червня 1915. По 3 місяцях переслано її до Оренбурга, але вже по 10 днях дістала ся до табору полонених офіцерів в Ташкенті, де прибула 1. жовтня 1915.

Полонені перебувають в Ташкенті в касарнях, де мешкає їх по 28—30 в одній кімнаті. Можуть вийти лиш на подвір'я або на огорож. На місто лиш за особним дозволом на закупку потрібних річий під доглядом салдата. Страшна нудьга мимо науки ангайської, французької, російської мови. В літі доходить температура до 60°, в зимі до 13° Цельсія. Але в літі ночі є зимні. Місто Ташкент правильно збудоване, вулиці обсажені тополями і заосмотрені ярками на воду, що протікає ними і звогчує землю, щоб дерева могли рости. Доми не мадає в літі, лиш в зимі. Часом падає також сніг. Місто має електричне освітлене, травай, театри, кіно, до котрих однак полоненим не вільно ходити. В садах продають килими з Перзії, шовк з Китаю. Доми низькі, однопартерові з класичними дахами. Місто серед туркестанського степу виглядає немов зелена оаза. Улицями переїзджають вони на двох колесах з запряженим верблюдом. На возі сидить Кіргіз або Сарт, за ним Його чотири жінок з заслоненими лицами, як чотири теплі соли.

Коли прийшли телеграми про революцію, розрухає ся цілий Туркестан і його столиця Ташкент. На прикази з Петрограду заявляла ся особна „Салдатыська і робітничка рада“. Вона переняла владу над містом і таборами полонених і Сераєм. Поліцію і охрану увязнено, а службою безпеченства переняли героюани. Уважно Куропаткина, генерала Туркестану і вислано до Петрограду, щоб оправдав ся за своє поступоване.

Між офіцерами було понад 40 офіцерів Українців. Вістка про події на Україні наповнила їх величезною радістю. З українським рухом Росія числить ся, тому що Українці становлять велике число в державі і в армії. Росіяни хотять українське питання упорядкувати, але намірюють се зробити остаточно по війні, а тепер бажають кочче мира. Дорожня ресте постійна. На чаревників мужеських коштує понад 50 карб., одяг понад 180 карб. Один кавун коштував перед війною до 15 копійок, тепер понад 80 коп. до 1 карб. 20 коп. Муки не можна дістати, цукру також. Такі відносини в Туркестані. По містах відносини гірші, як в селах. Росіяни хотять мира без всяких відшкодовань, але мира загального. Честь їм не можеже заключити мир проти волі своїх союзників.

У своїх ворогів—у центральних держав подивляють змиса до організації і до марьду, що вони меншими засобами потрафлять розвинути більшу силу як держави антанту.

Степанівна почуваєть ся щаслива, що могла вернути між своїх. В Ташкенті мешкала в кімнаті, призначеній лиш для неї самої. Мала права, які прислугують офіцерам в неволі, тужила однак за свободою, як всі, що живуть в полоні.

Відвідала її сестра від австрійського Червоного Хреста Міхальоті в 1915 році і сестра німецького Червоного Хреста графиня Горм в 1916 р. Обі обіцали постарати ся, щоб власті її виміняли. Але се довго тягнуло ся, аж надійшов 2. серпня 1917 р. приказ на їзду до Петрограду.

Тепер запустила дозге волосся і носить курчє як артист маляр, що при стрілецьким одязі екзотично виглядає.

Нореспондент.

КОМУ ПРОПАЛИ ГРОШІ

з тої причини, що не знав приписів про військові приписки і заосмотрення родин осіб військових, той жехай купить собі книжку, написану Володимиром Железничем, яку видає Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар“ п. з.:

„Військові приписки і заосмотрення родин осіб військових“.

Один примірник коштує 2 кор. На поручену поштовою пересилку треба додати 65 сот. Вислає тільки за готівку:

Канцелярія Краєвого Господарського Тов. „Сільський Господар“ — Львів, вул. Зіморівича ч. 20. і Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка — Львів, Ринок ч. 10. VII 2-3

яку представники українського народного учительства, пробуваючого тепер у Відні, відбули з Президією Української Парляментарної Репрезентації дня 2. серпня 1917. В тій цілі просимо і звизаємо всіх Вп. товаришів і товаришок дати нам в найближшій часі відповідь на низше названі точки: 1) Імя і назвище; 2) Теперішня точна адреса; 3) Службавий характер і скількість літ служби; 4) Студії; 5) Теперішня посада та рід школи, при якій працює; 6) Посада і школи перед війною. Завиз сій відносити ся також до тих, що тепер не працюють при ніякій школі, як рівнож і до тих, що служать при війську. Зокрема просимо подати нам деякі дані про тих, що перебувають в полоні. Просимо рівнож о поданні своєї адреси тих Вп. товаришок і Товаришів, які в роках 1914, 1915, 1916 і 1917 зложили іспит зрілості, а посади не мають. Маємо пересвідчене, що в найкоротшім часі одержимо відповіди. Всі письма просимо уклібно слати на адресу: Komitee für ukrain. Volksschullehrer aus Galizien und der Bukowina Wien VIII, Strozsigasse 32/12. — За Учительський Комітет: Андрій Навчук, Антін Гранківський, Іван Крайник. 1-3

Філія Сільського Господаря в Яворові звизає всіх ремісників яворівського повіту, щоби прибули на нараду в справі відшкодовання за утрачені ремісничі знаряди, що відбудеть ся в „Українській Бесіді“ в неділю 9. вересня с. р. о 7-й год. 192 2-3

Вписи до української приватної гімназії в Городищі відбуваються в днях від 1-5 вересня, однак приймається ще учеників цілий вересень. Початок шкільного року 6. вересня. Шкільна оплата 150 кор. річно, висове 10 корон. Приймається учеників(ниць) від I-VIII класи. 4-10

До наших Союзних Спілок. Звизаємо всі союзні спілки конечно подбати про те, щоби готівка у людей без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вкладки, виплачувати вкладки в рамках мораторії (по 100 К на одну книжечку на один місяць) зглядно після спроможности, стягати уділені позички покриваючи в першій мірі відсотки, які тепер передаються ся в часі п'ять і пів року. Стопу процентову від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Краєвого Сою за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Сасевич. 14-20

Записуйте молодіж до торговельної школи! Одинок українська торговельна школа Т-ва „Просвіта“ прийме учеників і учениць під отими умовами: 1. До приготавляючої класи: 18. рік життя, укінчена народна школа і вступний іспит з української мови та рахунків. 2. На перший рік: 14. рік життя, укінчена III. кл. виділова, чи середна або вступний іспит з українського, німецького, рахунків і природописних наук. 3. На другий рік: укінчене першого року, або вступний іспит з його матеріалу. Ученики з добрим голосом і слухом можуть бути прийняті безплатно до ставропільської бурси. Укінчене торговельної школи заступає після міністеріального розпорядку науку в торговельнім промислі, дає право до платної посади в торговлі, касі, спілці та в загалі при всякім приватнім чи публичнім грошовім підприємстві, а для мужеської молодіж крім сего право на одиорічну військову службу. Устні і письменні зголошення приймають ся від 1-5 вересня 1917 перед полуднем. Іспити відбудуть ся дня 6. вересня 1917 р. о год. 9. перед полуднем. До впису треба принести посліднє свідоцтво і метрику. — Управа торговельної школи Т-ва „Просвіта“ у Львові, пл. Домбровського (бічна Хоружини) ч. 7. I. поверх. 173 6-6

Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ просить своїх делегатів, Всч. оо. духовних і загалі своїх прихильників у відбитій тепер часті Галичини і Буковини, щоби по можности, як найкорше повідомили товариство про стан агенцій і агенційних актів як і про те, чи агент є на місці, а коли його нема — якого лишив заступника, зглядно хто надавав би ся на заступника агента, а в кінці, котрий найближший поштовий уряд є реактивований. Всіх П. Т. агентів, які остали в місці сідку своєї агенції, звизає ся, щоби беззпроволочно повідомили про те товариство. I A 2-2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Андрій Стахів в Чарарів коло Збаража, тепер фельдбель при k. k. Schützen Regt N-о 35. III Ers. Komp. Sternberg (Mähren), запитує сею дорогою, чи не знає хто про місце побуту і загалі про судбу його жінки і рідних рідні. 188 3-8

В. Павлусевич, учитель гімназії, звизає подати свою адресу Дирекції гімназії в Яворові. 191 2-3

Яків Яворський в Катюзова п. Підгайці лежить тяжко хорів в львівській шпиталі і просить, хтось знає що про його трьох синів: Николу, Алексея і Йосифа, повідомити А. Черняківну Львів, Зіморівича ч. 22.

Зголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ

услуга певно спеціальний пудер „Селве“, пакет за 1-20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланим належностю і 40 с. на порто. — Одинок заступство

S. FEDER, — Львів, Сикотувська ч. 7. 70 26-30

Бюро і адвокатська шафа оказібно до спродажи. Відомість: Львів, Королевої Ядвиги ч. 35. I. поверх, двері ч. 5. 190 3-8

Інструктора (ри) глядаю до 3 хлопців то є в III і IV надодної і I гімназ. кл. Зголошення: о. Стефан Микар в Новім місті коло Перемішля, пошта і станція жезівнича в місті. 196 1-3

Студент на 3 р. унів. бажає назвизати листовно знакомість з молододу панночкою в інтеліт. кругі, навражде зі Львова або околиці. Дописи до Адміністрації под Р. Р. 197 1-2

Оженить ся учитель на солі літ 36 з панною або вдовою, учителькою в віці до 34 літ. Зголошення слати до „Діла“ під адресою „Господар“. 193 1-2

Надзвичайні Загальні Збори Спілки ОЩАДНОСТІ І ПОЗИЧОК „НАДІЯ“ в Поморянах.

відбудуть ся дня 25 вересня 1917 р. о годині 2. пополудни в льокалі каси, з слідуючим дневним порядком:

1. Отворене зборів.
2. Звіт Контрольної Комісії Ради Надвірної.
3. Звіт Дирекції з замкнення рахунків і білансу за рік 1914 — 1915 — 1916.
4. Розділ вишків за р. 1914 — 1915 — 1916.
5. Вибір цілої Надвірної Ради.
6. Затверджене трьох членів Дирекції.
7. Внесення членів.

Річний звіт, річні рахунки і біланс є вилонжені в льокалі стоваришення до перегляду членів. Колиби в означен м висше часі не явило ся приписане статутами число членів, відбудуть ся о год. 3. пополудни того самого дня з тим самим порядком дневним і в тім самим льокалі другі загальні збори, котрі без зглядну на число присутних членів важно можуть ухвали перевести.

о. Гавришо, председатель Ради Надвірної. Поморяни, 1. 9. 1917. 192 1-1

Передпичають український журнал

журнал

в німецькій мові

„Ukrainische Korrespondenz“

Видавець:

Президент З. У. Ради Д-р Ность Левицький.

Відвічальний редактор: 9-2

Посол Володимир Сінглевич.

Виходить чотири рази на місяць. Рік видання 4. Річна передплата вносить 12 К, піврічна 6 К, ціна поодинокого числа 30 сот. Адреса редакції і адміністрації: Wien, VIII. Josefstadtstrasse 43/8.

Люстратора спілок

Краєвий Союз господарсько-торговельних Спілок

ул. Зіморівича ч. 20.

Вимагані висші торговельні студії і практика в люстраціях, або в завідуванню торговельною спілкою. — Платня після умови. VII 3-3

АДРЕСА:

Neu-Kasse der Zentralbank der Ukrainischen Legion WIEN, VIII. LEODERER GASSE 20
ЧЕКОВЕ-КОМТО: 12.250-400
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРЕЛЬЦЬКІ ЦІЛИ.

49-7

Календарик „Самохотника“

появить ся за два тижні. Се перший і одинокий стрілецький гумористичний календар. Знамениті карикатури! Ціна тільки 70 сот. Замовляти в адміністрації „Самохотника“, Кіш УСВ. Etappenpost 445. Дістане також по всіх українських книгарнях і торговлях. 199 1-3

КОНКУРС.

В виду освободження дальших частий східної Галичини оголошує ся додатковий конкурс на поиняте хлопців до безплатної бурси Ставропільського Інститута.

Хлопці повинні мати скінчену 2. або бодай 1. класу гімназіяльну, або виділову, а рівнож но безуслівно металічний високий сопран, досконалий музикальний слух, та набуту вже вправу в хоральнім спілі.

Дальші услівя: 13 рік життя, гр. кат. вбряд, українська народність, відповідна скількість одежи, біля та обуви, книжки до науки і власни постіль в добрім стані.

Подані питомців при долученню відписи метрики хресту, свідоцтв шкільних і убожества вносити належить до 15. 9. 1917, а по пробігосі і слуху, та огляненню стану здоровля послідую рішене що до прийняті.

Львів, дня 4. вересня 1917.

За Ставропільський Інститут

Д-р Федак, сеніор.

194 1-2

Звичайні Загальні Збори Спілки для збуту худоби „Хлібороб“

В ЯВОРОВІ,

відбудуть ся дня 14. вересня 1917 р. о год. 11. зглядно о год. 12. перед полуднем, коли відпо відне число членів на збори не явить ся.

Порядок дневний:

1. Звіт в діяльности уступаючої Управи.
2. Уділене абсолюторії.
3. Вибір 7 членів Ради надзираючої.
4. Вибір 3 членів дирекції і їх заступників.
5. Вибір 3 членів контрольної комісії.
6. Р-ферат відпоручника Краєвого Союзу для збуту худоби зі Львова.

193 1-1

Від Ради Надвірної.

Одинок українсько

Тов. взаїмних обезпечень на житє і рент. II. „КАРПАТІЯ“ 35-1

Почесний президент Його Ексцеленція граф Шелтицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через сего виски припадають самим членам.

Ручить вже по трех літах неоспоряжисті, а палість обезпечена.

Правнає по трех літах право викупу, а також вже по трех літах уділює позички на унів. відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу ЛЬВІВ, — вулиця РУОНА ч. 15. Години урядові: від 8. до 2.

Діло

Виходить щодня ране
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ

Львів, Ринок 70, п. пом.

Конт. почт. шл. 26.726.

Адреса телегр. „Діло—Львів“.

Число телефону 241.

Рукописів
редакції не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10. —
піврічно . . . . . 20. —
щорічно . . . . . 40. —

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3. — К.
чвертьрічно . . . . . 9. —
піврічно . . . . . 18. —
щорічно . . . . . 36. —

в Німеччині:

піврічно . . . . . 30. — М.
щорічно . . . . . 60. —
За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Спітка пегітова, двохпаль-
това 40, в надісланих 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
виплати і заручини 1-50.
Некрологів стрічка 1 К.

Статі оголошення за окремою
умовою.

Одні армірники коштує
у Львові 12 с.

за провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Ваомль Панейко.

ВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 7. вересня.

Атаки неприятельських летунів на отверте місто Триєст стають ся щоденною подією. Боротьба на південній частині високорівні Красу тривають далі. Даремно салкуєть ся неприятель відобрати нам успіхи останніх днів. Наші війська кількратно здержали його наступи протинаступами, причім він поніс значні втрати. Ще безнастанно іде бій за Монте Сан Габрієле.

Ніжка жертва не є для неприятели за великою. На північній стоці гори розбило ся вчора десять наступів. На західній стоці відверто тяжкий приступ. Від дня 19. серпня взяли ми загальом в полон 500 італійських офіцерів і 18 000 жовнів. Кроваві втрати неприятели в 11. битві над Сочею зовсім не менші як у попередніх битвах. З інших фронтів війни нема що довести.

ПОДІЇ НА МОРИ.

У відплату за наступи італійських летунів на отверте місто Триєст, підчас яких ушкоджено епіскопську площу і ратуш, наші підводники в ніч з 6. на 7. с. н. обстріляли і з добрим успіхом бомбами морський арсенал і військовий урядженя кріпости Венеції. Ствержено безперечно численні влучні мети. Мимо нагального оборонного огня всі літаки вернули в добрім стані.

ВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 7 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Рупрехта: На фляндрийським фронті між Hurtebise і Hollebeke знов сильна артилерійська боротьба. Рано і вечером Англіїці по сильнім барабаннім огни атакували наші становища на північ від Rouers Yreп в ширині чотирох кілометрів. По короткій, важкій боротьбі відкинено їх. Полонені стверджують, що до сього наступу, який коштував неприятели великі втрати, вислав неприятели три дивізії. В сусідніх відтинках по сильнім артилерійським огни наступали англійські вивідні відділи. Вони також не мали успіху. Коло Ленс не вдали ся раннім раном частинні наступи неприятели, при яких поніс він великі втрати.

Фронт німецького наступника престолу: В численних місцях фронту Ени і в Шампанії цілий день була жива боева діяльність. Бої на терені перед становищами були для нас успішні. Артилерійська боротьба на схід від Мози вела ся з малими перервами аж до ночі. Наш нищачий огонь проти розпізнаних становищ атаківих відділів перешкодив у лісі Fosses наступови Французів.

На південь від Бомон вдерли ся віртеберські полки до неприятельських ліній і вбою на ручні гранати прогнали залогу. Баденські атаківі відділи вдерли ся до неприятельських ліній в лісі Корієр і вернули з полоненими.

В воздушнім бою скинено 9 неприятельських літаків, оборонним огнем 5.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда Баварського: Відворот Росіян на північний схід долішної Двини відбував ся також вчора. Наша кавалерія боролася успішно з неприятельськими завізими сторожами на південній захід від Мітави і коло Найкайнен, 60 км. на схід від Риги. Між Лябе і Фідріхсгадт уступаючий неприятели палив місцевости.

Добича в Устю Двини крім военного і стрільного матеріалу виносить 40 гармат, з того 22 більшого калібру понад 12 см.

Зрештою аж до Чорного моря не було більшої боевої діяльності.

Львів, 7. вересня 1917.

Найважливішою — а при тім дуже відрізною — вісткою, яка наспіла в останніх днях в українській державі, є погоджене крізи в українським правительстві, зкликаної уступленем президента Генерального Секретаріату Володимира Винниченка. З тієї вістки довідуємо ся, що Генеральний Секретаріат уконституував ся на ново: президентом Секретаріату став бувший генерал-губернатор Галичини й Буковини Дмитро Дорошенко, а бувший президент Секретаріату Винниченко входить тепер в склад Секретаріату як міністер праці.

Таке погоджене крізи свідчить, що поладжене її не тільки формально, установленем нового правительства, але також органічно, — бо коли Винниченко звійшов в склад нового правительства, то се означає здержане солідарности всіх тих груп, які творять Українську Центральну Раду, й утворили були перший український кабінет. Ся внутрішня єдність українського табору є тепер — в загальнім хаосі в спадщині Миколи II. — в найбільшій справі; вона дає запоруку, що справа будовання української держави має за собою волю й силу цілого українського народу.

Про крізу, яка відбула між російським і українським правительством наслідком того, що російське правительство не виконуючим розпорядку про територіальні границі української держави і склад та компетенцію українського правительства нарушило угоду, заключену в Українською Центральною Радою, не маємо ніяких нових вістей. Виходило-би з того, що та кріза існує далі і напружене російсько-українських відносин з того приводу зростає.

Про те напружене свідчила би між ин. вістка, яка дійшла до нас через неутральні держави — що правда, в дуже загальниковій і недокладній формі, що в Києві мав бути якийсь погром, аранжований російськими елементами проти України.

Посередне потверджене сеї вістки знаходимо в розмові з Винниченком, поданій московським „Русским Словом“, яку за „Dziennik om Kijowskim“ переказує „Nowa Reforma“.

Винниченко — довідуємо ся звідти — мав висловити здивоване, що російське правительство в такій поважній хвили відкладає рішене в українській справі. На Україні панує тепер тривожний настрій. По останніх подіях в Києві, які на думку Винниченка треба приписати інтризі офіційської чорносотенної організації, якої гніздом є полк кірасерів, українські відділи з фронту надсилають до Генерального Секретаріату резолюції, які висловлюють намір піти на поміч Українській Центральній Раді. Однакже Генеральний Секретаріат бореть ся з тими тенденціями і оголосив вже в тім дусі відповідь.

На докладні вісти про події в Києві, про які згадує Винниченко, треба заждати, аж прийде до нас українська і російська преса. Та хоч-би з заяви Винниченка можна вносити, що був се один з проявів реакції, яких тепер у Росії (як в кождім революційнім процесі) чи-мало, що се епізод, який на творене української держави не може мати впливу.

З великою радістю нуте напружене між російським тимчасовим правительством і українським „самозванчим ржондем“ польська преса. Так в „Czas“ з приводу конференції в Москві й осудження нею сепаратистичних змагань читаємо:

„Особливо українські аспірації осуджено як найбільше загрожуючі цілості й могутости держави. Коли п. Грушевський, Винниченко і їх товариші мали се яксь ілюзії що-до поглядів російської суспільности на їх діяльність, то московський конгрес повинен їх зовсім розвіяти. Не признаю там ані т. зв. українського правительства, ані Ради, ані українського війська, яке зрештою існує доси переважно на папері. Національна рівноправність в певних границях і звичайна провінційна автономія, — отсе най-висші уступки, які конгрес уважав за можливі.

Тому російське правительство, приміняючи ся до тієї програми, зараз звузило круг українських аспірацій територіально й політично. „Україну“ зредуковано з 11 губерній до 5, а Раді приказано обмежати ся до шкільних і культуральних справ“.

Як бачимо, „Czas“ в своїй радості перепутав навіть хронологічно події, щоби тільки більше владувати своїх читачів вісткою про „звуження круга українських аспірацій“. Бо розпорядок про територіальні межі України і склад та компетенцію українського правительства виїшов перед конгресом в Москві, а не наслідком ухвал конгресу. Зрештою навіть на основі того розпорядку творене української держави не представляєть ся так чорно, як сього хотів-би „Czas“. Адже крім 5 губерній можуть в її склад вийти інші українські губернії, коли за сам заявлять ся земства. А земства реформують на основі загального, рівного, безпосередного і тайного виборчого права, отже українське населене матиме все таки змогу проявити волю до власної державности. Територіальне обмежене границь української державности поки що до 5 губерній очевидно не може бути вдоволяюче і власне на сім то вибухла російська українська кріза. Але прим. ми в Галичині були-би вдоволені, як-би про утворене українського коронного краю в Австрії могло рішити населене української Галичини й Буковини загальним, рівним, безпосередним і тайним голосуванням.

Далі звернемо увагу „Czas-y“, що „національна рівноправність в певних границях і звичайна провінційна автономія“, се російська схема поладженя національного питання в Росії в загальї, від якої однакже прим. що-до України навіть кадети відступають в користь автономії України.

При тім „Czas“ мабуть не розуміє, що значить „провінційна автономія“. Допустимо, що справді стало ся би так, як сього хотів-би „Czas“ (ми певні, що він заведеть ся в своїх надіях!), і на Україні заведено би тільки „провінційну автономію“. Отже коли прийняли, що такою провінцією була би признана теперішня губернія (се найправдоподібніше!), то се значило би, що скільки є губерній з рішачою перевагою українського населення — а є їх вісім, а крім того кілька в релятивному українською більшістю — стільки повстало би автономних провінцій з українським характером, бо при загальнім, рівнім, безпосереднім і тайнім голосуванню Українці були би в них політично пануючим елементом. Отже навіть на той випадок „Czas“ не має чого тішити ся, бо 8—10 провінційальних одиниць російської держави з українським публично-правним характером не може справити радости польському серцю.

Але такий випадок для української справи в Росії є вже міненою стадією. Не тільки тому, що не лише тимчасове правитель-ство, але й кадети признають автономію України (спір іде о територіальні границі й о державно-правне становище автономної України в російській державі), але передовсім тому, що Україна виявила волю й силу сама будувати свою державність на руїнах царизму. Зорганізоване українство чи — як каже „Czas“ — п. Грушевський, Винниченко і їх товариші фактами доказали свій політичний розум в такій мірі, що не потребують наук „Czas-y“.

Уступлене гр. Черніна?

Львів, 6. вересня 1917.

„A Vilag“ доносить:

Мимо запереченя чуток про захитане становища гр. Черніна вдержують ся вони доси і вже говорять про кн. Гогенльогге, проф. Лямаша і бувшого посла у Вашингтоні гр. Тарновського, як про наслідників теперішнього міністра справ заграничних.

Звідомлене італійського ген. штабу

з дня 7. вересня.

На північний схід від Гориці неприятели, який від кількох днів поніс величезні втрати, ставив напором наших військ, який триває далі, розлучливий опір. Вчора взяли ми в полон 3 офіцерів і 200 жовнів. На Красі по завзятих битвах останніх днів наступили частинні акції, що мають на цілі поправу позицій та сильне бомбардування.

Пригода Людендорфа

БЕРЛІН (Ткб.) дня 7. вересня. В останніх часах кружляли часто погослови про залізничний випадок в Беллі, в часі якого мав бути тяжко ранений генерал квартирмейстер Людендорф. На підставі інформацій з мірлатного місця можна ствердити ось такий стан річ: Коли Людендорф дня 19 серпня вечером о год. 11 йї вертав з поля битви у Фляндриї, на одній з залізничних станцій на південь від Брукселя вїхав на безучий його спеціальний поїзд муніципальний поїзд, який в наслідок хибного устанлення зворотниць приїмав тим самим тором у протвинний напрям. Людендорф і офіцери, які йому товаришили, легко ранені відломками але ніодин з них навіть проминаючи не був неспосібний до служби. Наслідком спізнєння до головної квартири генерал Людендорф не взяв участі в подорожі на фронт. Цісар, який находив ся на східнім фронті, зараз по одержанню вістки переслав Людендорфови бажання, що його живе уратоване для вітчизни.

Димісія президента Рібо

ПАРИЖ. (Азас.) Президент міністрів Рібо вручив президентови Поанкаре пррсьбу міністерства о димісію.

Управильнене обороту консервованими яринами.

Відень, 7 вересня 1917.

Розпоряджене харчевого уряду, яке завтра буде оголошене в Дневнику державних законів і зараз входить в жите, управильне вибір консервованих ярин. Продувуючі яринні консерви, сушені ярини, солені ярини, квашену капусту, квашені бураки і квашені огірки є обовязані по кождоразовій продукції, а найлізнійше кожного десятого, двайцятого й останнього дня в місяці довести про свою цілу продукцію централі ярин і овочів у Відні, жатувати її в разі жаданя доставити. Хто хоче продукувати більшу скількість сушених і консервованих ярин, як то є сказане на початку сього розпорядження, мусить постарати ся в тій цілі о спеціальний дозвіл централі для заосмотрєня в ярини і овочі.

Вигляди жнив.

БЕРЛІН. (Вольф.) Секретар уряду виживленя так висказав ся про вигляди жнив: Заосмотрєне в збіжє на хліб запевнене на цілий рік. Заосмотрєне в бульбу випадє значно ліпше як в минушім господарським році. Тяжші відносини що до паші та пашного зерна. В заосмотрєню в мясо наступить в разі підвищенє порції, удержанє заосмотрєня в молоко і масло буде особливо трудне.

З Росії.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Урядово доносять, що слідство в справі вислідженого протиревольційного заговору велеть ся з цілою рішучістю далі. Стверджено, що декі великі князі, арештованє яких уже заряджено, удержували зносини з деякими личностями з окруженя буюшого царя та з деякими монархічними політиками. Зібрано цілє заговору дуже великі грошеві суми. Слди заговору обнимають не лиш Петроград, але також Москву, Київ і Одесу а навіть Сибір. Арештованя й ревілії тривають далі.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Опороженєм Риги спричинєна зміна фронту посунула Петроград у війскову сферу. Тимчасом постановило правительство, тому що його присутність як і присутність адміністраційних тіл, перешкоджувало би примінюваню військового судівництва в столиці, утворити спеціальну цивільну управу, яка має передовсім удержувати порядок в Петрограді і загварантувати полєкші містови.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Stokholms Tidningen довідуєт ся про подробиці про вражінє, яке зробив упадок Риги в Петрограді. Після тих відомостей та вістка була принята групою жовнів і робітників, які стояли перед будинком одної штабової команди окликаючи: урра. Большевики устроїли маніфестацію, в часі якої співали міжнародну пісню. 4. вересня прийшло вечером до великих згромадженє людий на Невським Проспекті. Чути були оклики: Проч з робітничо жовнівською радою. Інша група ішла містом і кричала: Проч з міністерством. Російські дневники доносять, що кількох членів робітничо жовнівської ради порушує всякі пружини, що би спричинити усунєне Корнілова.

Процес Сухомлінова.

ПЕТРОГРАД. (Ткб.) В процесі Сухомлінова зізнав бувший генераліссімс Алексєєв переслуханий як свідок, що в російській армії від початку війни давав ся відчувати брак стрільного матеріалу. Сухомлінов не відповідав на просьби, з якими до нього в тій справі телеграфічно звертали ся, або давав успокоючі відповіди. Свідок потвердив, що Сухомлінов удержував добрі відносини з якимсь Альтшулером, що був підозрілий о шпіонажу.

Бувший міністер внутрішних справ Марков зізнав, що мусів писати до Сухомлінова урядове письмо в справі шпіона Мясєдова, який був тоді приділений до служби при міністрі війни.

Росіяни палять місцевости.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: На російськїм фронті поступає нестримно погони німецької кавалерії за уступачим неприємелем.

Палєне місцевостей утікаючими Росіянами шкодить тільки населєню краю і позбавляє його даху над головою, натомість не може здержати німецької погоні.

Поляки в українськїм парламєнті.

КИЇВ (Укр. Прес. бюро). Рада призначила польськїй парламентарій фракції на Україні 20 місць. З того 11 місць належать ме соціалістичній партії, два центрови, а решта иншим політичним партіям. Польськїй езекутивний комітет виступив з протестом проти такого розділу на тій основі, що число тих мандатів є недостаточне і не відповідає фактичному відношеню сил між польськими партіями.

Російські секти за добутом Царгороду.

ПЕТРОГРАД (Укр. бюро). Конгрес релігійних сект в Росії, який саме покінчив ся, ухвалив резолюцію, в якій проголошує хрестоносний поїзд на добуте давньої візантійської столиці.

Царгород — говорить ся в резолюції — є не тільки культурним і духовим центром нашої церкви, він є теж осередком цілого південно-славянського світа. Тому мусить російське правительство при помочи наших союзників добути ті святоші нашої релігії і повернути їх в наше володінє. Тільки до російського народу в будучности може належати те святе місце і тільки він сам має його обороняти. Таке саме діло з Трапезунтом, який здавна був центром християнської культури і православія і вже кілька разів був під російським володінєм. Нині він є в нашої власті і мусить під нею остати ся.

До українського народу на Буковині.

Дорогі Братя!

Кождий з Вас мабуть має ще добре в тямі відклик вибраних Вами послів з року 1914, яким ми, ставши рама об рама з нашими галицькими братами, зазивали цілий український нарід з Буковини, виявити своє привязанє до Австрії і її прєславної династії і згуртувати всі фізичні і моральні сили, щоб відперти напад царської Москви, виміренний против Австрії під покривкою охорони сербських скитовбийників.

Між тим помер загально і слушно Вами улюблений старєць, цїсар Франц Йосиф, а на прєстї вступив син його братанка, цїсар Карло І, вкритий славою побідника в безчисленних битвах проти нашого давнього ворога — Москаля. Дорогі брата! Ви сміло можете поглядати ся на висказані нераз слова признаня обох сих монархів, що український нарід на

Буковині сповнив в цїлєсти й радо свої обовязки підчас війни.

Почавши від серпня 1914 року, була швітична часть Буковини майже без перерви колем бою; осїню того самого року наше українське населєне між Прутом і Дністром перше було видане на поталу навалі царських орд; тоді то буковинське населєне, а в першій мірі Українці, доложили всіх зусиль, щоб власними силами визволити ся зпід царської руки: з безпримірною героїською відвагою стануло проти ворога буковинське краєве ополченє, з'організоване на борзі випробованим на війні Фішером і вже на шєстому тижни завзятих боїв встигло коно вирвати столицю краю, Чернівці, з під царської перемоги. Та надто великою була перевага ворожих військ! Місяць пізнійше залили Москалі знов наш бідний край і через чотири довгі місяці держали в своїх кігтях землю від Дністра по Бистрицю. Аж армія генерального полковника Пфлянциера-Бальтіна, що в її рядах доказали чудес незрівнано хоробрі буковинські добровольці, а між ними наші завзяті Гуцули, під проводом полковника Папа — знова освободила наш рідний край в січні 1915 р.

Та коли під Зелєні свята 1916 р. зросла знов перевага ворожих сих і безпощадно жертовано маси царських військ, щоб забрати наш край, наші хоробрі оборонці не могли довше встояти ся. Тоді Буковина від Дністра по Дорну знов перейшла під московське панєванє, яке трєвало майже чотирнацять місяців.

Дорогі брата! Те що перенєли Ви на собі за той час і кілько натерпіла ся отта часть українського населєня, яка покинула край, не відаючи, чи коли зобачить знов рідну землю, те все колись буде написанє в історії золотими буквами як доказ пожертвованя й вірности українського населєня Буковиною цїсарєви й державі.

Колиж Ви нині знов — дасть Бог, на все — зішли ся з тими, яких звалили обдарувати своїм довірем в часі мира, то ми можемо лиш дати вираз нашої невимовної радости з того, що минули ті три роки страшного часу і що наш нарід мушно перенїс той тяжкий допєст.

Згадаймо надто славні оружні подвиги всіх буковинських Українців, що служачи при краєвих полках чи при Сїчових Стрільцях або при гуцульських Добровольцях, а часто навіть втілені поміж чужомовні війскові формації, по словам світлих вождів цїсарської армії, всі своєю героїською відвагою виявили найзнаменитші чесноти жовнівської владі.

Дорогі брата! Українське населєне Буковини через три роки воєнної грози оказало ся вірною сторожою цїсарєви й державі на крайнім сході монархії. Полєві маршали Кєвєш і принц Леопольд Баварський, а так само генеральні полковники архикнязь Йосиф і Бєм Ермєлі, що то їх полководчим чеснотам завдячуємо те, що сьогодні знов стали панями на рідній землі: всі вони звалили на привіт Ваших заступників з нагоди висвободженя Буковини відозвати ся горячими словами похвали до вірного своему цїсарєви буковинського народу.

Через те дані нам, Вашим провідникам, можливість і право: домогати ся для Вас від держави направи всіх нанесених Вам шкід і відбудови Вашого господарського й культурного життя, бо се належить ся Вам і Вашим дітям за Ваше гідне поведєнє перед ворогом і коза боевою лінією підчас ворожого наїзду.

Дорогі брата! Будьте певні, що Вамі заступники вповні свідомі того, яку вагу має теперішня хвиля для Вашого істнованя, для Вашої будучої долі. Ваші заступники в тім щасливім положєню, що можуть утєрдити серед Вас найкрасші надії на таку будучність, бо знають, що на чолі держави стоїть шляхотний молодий цїсар, новєй пориву до великих діл, повєн зрозуміня для потреб широких мас, а при тім перенятий пошаною для питомої нашої нації вірности характеру. Він пізнав Українців в окопях, він знає також, як ставили ся Українці до царської владі і як вони поводили ся на вигнаню, як збідні.

Ми, українські послї, можемо вповні уповати на те, що коли-б правительство і парламент навіт по досвідах сєї війни не прийшли до пізнаня своїх зобовязань супроти української нації в Австрії, що тоді наш знаменитий цїсар Карло дасть нам наші права!

То ж зі спокоєм, дорогі брата, можете виглядати кінця війни!

В злуці зі сильним і вірним союзником — Німєчиною, із споріднєними нам племінє Болгарами і з хоробрими Турками наша славетна армія очистила майже весь австрійський простір від ворога, а надто заняла сотки тисяч квадратних кілометрів ворожої землі.

Але цїсар Карло се мудрий і миролюбивий володар. Він бажав лиш се одного: доказати ворогові, що й найгрізнійша навала ворожих військ не в силі захитати старої прєславної монархії. Йому не бажєсть ся загартати чужої землі; йому далеко до того, аби хотіти скривди-

ти якого сусіда; він і не думає ставати в дорозі новому російському правлінню. Він бажає тільки одного, і то зовсім слушно, а то: щоби ніяка чужа держава не мішала ся до внутрішніх справ Австрії.

Він готов признати народам Австрії, а між ними й Українцям те право самоозначення, яке годиться мати ся з konieczністю вдержати суцільність монархії.

Ось чому всі тямущі серед всіх народів Австрії гуртують ся довкола цісаря! І ся однодушність і рішучість австрійських народів, перенята ширим бажанем мира, оперта на незрівняній хоробрості й витривалості союзних армій, остаточно мусить увінчати ся миром, якого бажає цілий світ.

Дорогі братя! Великі жертви, понесені Вами, є тим засвоєм, який принесе Вашим дітям і внукам цінні плоди й покладе основи їх щасливої будучини.

Ся довго вижидана краща доля прийде тим певніше, що народна свідомість аспіра мимоволі страхить поширити ся, скріпити і поглибити. Наші національні противники не встигли придавити українську справу в тім розгоні, в яким дала пізнати ся світові якраз в часі війни; мов один муж підняли ся наші брати в Росії проти царського гнету і дійсно звергли московське ярмо.

Ніякий чинник не є в силі спрятати зі світа сей відродної для всіх Українців події; вона й стане основою оправданих надій на кращу будучинність усеї української нації.

Дорогі братя! Як вибрані Вами заступники, Ваші послі сповнили за весь час воєнний свій обов'язок, дбаючи про те, щоб не вкорочено Ваших прав і не переорчено Ваших великих діл в користь цісаря й держави; навпаки: ми довершили сего, що вони найшли оцінку і признане.

Коди отже збережете нам, вибраним заступникам, довіре, яким зводили нас обдарувати, ми, остаючи як досі, так і далі Вашими до радниками, провідниками і захистниками, продемонструємо Вас до мира, який, надіємо ся, небавом завитає до нас.

Від Союзу українських меслів до союму і до ради державної в Буковині:

Микола Василько
голова

Микола Свинкул
писар.

НОВИНИ.

Львів, 7 вересня 1917.

— Програма вистави Митр. Шептицького у Львові. Комітет для пригитання митр. Шептицького у Львові оголосив нині на мурах відовву яка починається словами „Український народ!“ і звизає до святкування приїзду Митрополита. Програма вистави Митрополита така: I. Приїзд в понеділок 10. вересня в год. 1-45 по пол. на головний двірний. II. Повитане в рецелійній салі на гол. двірній: а) промова о. митр. Білецького від духовенства, б) промова ради. дв. Філлера від міста, в) промова п. дир. д-ра С. Федака від Комітету. — III. Похід з двірній до церкви св. Юра вулицями: Доїздовою, Городецькою, Льва Сапиги, Шептицьких, Площа св. Юра. Похід уставляється від год. 12-01 до 1-01 в уличі Доїздовій в такім порядку: 1. пластуни, 2. жіноча віділова школа У. П. Т., 3. Захоронка, 4. Захист сиріт, 5. міські народні і віділові школи, 6. народні школи У. П. Т., 9. ученики польських середніх шкіл, 10. українська торговельна школа, 11. філія академічної гімназії, 12. академічна гімназія, 13. школа і гімназія СС. Васильяна, 14. ремісники, робітники і селяни, 15. академічна молодіж, 16. Союз Українок, 17. відпоручники українських товариств і організацій (найменше по чотирох з товариства або організацій), 18. орхестра УСС., 19. чети УСС., 20. Марійське товариство пань, 21. процесія з церкви св. Юра, 22. монахині, 23. теолози, 24. духовенство, 25. Митрополит (в повозі), 26. військовість, 27. комітет і гості, 28. прапорщики товариств з прапорами, 29. Сокіл, 30. зеліничники. — IV. Промова посла д-ра В. Зайгійкевича від українського народу в першій брамі св. Юра. — V. Промова представника парохії при вході до церкви св. Юра. — VI. Малебен в церкві св. Юра і проповідь о. радн. Т. Лежогубського. — VII. О год. 7. веч. святочна вистава в укр. театрі. — Ві втрово, 11. вересня, о 11. год. перед пол. депутатів товариств, інституцій і приватних в митропалаті, В суботу, 15. вересня, в год. 7. веч.

святочна Академія в сали Муз. тов-а ім. Лисенка.

— Український стрілець про події в Росії. Д-р Михайло Волошин, командант збірної станції УСС. у Львові, одержав від хорунжого УСС. Желізка з російського полону отсю картку: Дорогий Пате Товаришу! З нового місця побуту шлю Вам сердечний привіт і поздоровлене від всеї душі. В гарних, великих часах живемо! Наша сорава зарисовується так сильно та стихійно, що збуджує подив і пошану у найбільших навіть противників, Д-р Волод. Охримович, Конст. Малицька, д-р Людкевич і інші наші визначні родимці вже в Київі. З великим заінтересованем читаємо всі вістки з австрійського парламенту. Досі вийшло 33 часописів на українській мові—між иншим укр. часописи виходять у Владивостокі та Іркутську! В Київі 3 українські театри! В багатьох губерніях і повітах адміністрація вже зукраїнізована цілком. Нині з київської „Нової Ради“ я довідався про „Укр. День“ в Америці! Митроп. Шептицький поїде до Київ та Тернополя іде якраз з Москви, де укр. колонія пращала його урочисто, до Петрограду та Швеції. Гарзд! — Іван Зинівий Желізко.

— Польські легіони в Перемишлі. Пишуть нам: До Перемишля сароваджено тепер дуже багато польських легіоністів і ще приїдуть. Має їх бути більше як 12.000. Багато з них розміщено досколичних селах.

— Підмоги для народного учительства. З президії ц. к. Ради шкільної справ одержуємо отсей комунікат: Супроти освободження східної часті краю ц. к. намісництво (Централа для відбудови Галичини) є схильне в значнійшій як досі мірі на основі засад, висловлених свого часу в обіжнику з дня 10. надоліста 1916 ч. 2172/1, учителям і учителькам народних шкіл, емеритам, вдовам і сиротам по народних учителях, які через війну втратили своє майно, дати одноразові безворотні підмоги на закупно одіжи, білія і необхідного домашнього уладженя. Особа, яка бажає одержати підмогу, має внести подане до компетентного ц. к. старства (магістрату міста Кракова, Львова), через Ралу шкільну окружну, якій підлягає або в якій окрузі мешкає. В поданню треба: 1) виказати понесені з приводу воєнних подій дійсні втрати в одіжи, білію, в уладженю домашнім або апаратах господарських та означити громаду і повіт, в якій втрачено ті річі; 2) подати число осіб (членів родини), яких петент удержує і з якими мешкає; 3) постарати ся, щоби на поданню правдивість наведених дат ствердили свідки — сусіди або місцевий душпастир та громадський уряд, в якого окрузі петент мешкає або перед війною мешкав.

— Для виселенців в Чехії. Український запомоговий комітет для збігців в Галичині і Буковині у Відні іменував до обіздки та інспекції виселенців своїм делегатом на Чехію п. Василя Витвицького в Празі. Бувають случаи, що виселенці наші є наражені на втрати і терпіння, де отже поміч негайно потрібна. Кому з П. Т. Земляків в Чехії знані такі случаи, зволить повідомити делегата на адресу: W. Wytywskyj, Praha, Nusle 584.

— Безплатна правна порада для українських жовнів у Відні. Український Жіночий Комітет помочи раненим жовнірам у Відні, оснував по при секції помочи полоненим секцією безплатної правної поради для жовнів і пошкодованих війною. В обсяг діляння тої секції всходять слідуєчі справи: 1) причинки і підмоги евакуаційні, 2) пенсії немічників, додатки за зранене, додатки за медаль хоробрости, 3) відпустки в господарських цілях, 4) належитости за воєнні чиньтби, 5) воєнні шкоди. Управа секції постарала ся о участь фахових сил правничих. Хто хотів би звернути ся о правну пораду, зволить подати як найточнішу інформацію. Письма треба адресувати так: Ukrainisches Damenhilfskomitee für verwundete Soldaten Wien VIII Lange-gasse 5 (Rechtshilfesektion).

Нові книжки і видання.

„Нива“ Ч. 7 і 8. Змість: о. Юліян Дзержич: Вигляди для Унії на Україні; о. д-р Гавриїл Костельник: У відповідь проф. Стан. Смольні в нагоди його книжки „Die deutsche Welt“; о. Яр. Іосефський: Провиді, оголошена в день посвячення „Захисту сиріт“ в Журавні; Всячина; Нові видавництва.

О П О В І С Т К А

Субота, 8. вересня 1917.
Нині: греко-кат.: Адрияна і Н. — римо-кат.: Рожд. П. Д.
Завтра: греко-кат.: 14 Н. по С. П. — римо-кат.: 15 Н. по С.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчакової. Сала Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неаїню дня 9. вересня 1917 „Ой не ходи Грицю та на вечірній“ нар. драма зі світами і танцями в 5 діях М. Старицького.

В понеділок дня 10. вересня 1917 в честь Митрополита гр. Андрея Шептицького „Нерольник“, історичний образ в 5 діях Кропивницького. Дохід на сирітський захист імені Митрополита.

В четвер дня 13. вересня 1917 Премієра „У рідній сім'ї“, драма в 4 діях Зудермана.

Білету ранійше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечером. 2-2

Всіх львівських Українців ремісників і промисловців звизають управи товариств: „Зоря“, „Міщанське Братство“, „Реміснич Бурса“ і „Тов. для попираня ремісла і промислу“ взяти участь в повитаню повертаючого Митроп. гр. Шептицького.

Всі члени „Академічної Громади“ зволить зібратися дня 10. вересня о год. ½/12 в полудне на Громаді, щоби взяти участь в привитаню митрополита гр. Шептицького. — Виділ.

З Сокола Батька. Звизає ся всіх членів Сокола Батька, Сокола II, Сокола III і з Клепарова, які посідають однострой, щоби взяли участь в похолі для привитання Експ. Митрополита Андрея гр. Шептицького і явили ся в понеділок 10. вересня точно о год. 12 в полудне на подвірю домівки Сокола III. вул. Городицька 95. — Управа „СБ“. 1-2

В справі студій на техніці буде давати ся інформації в льокалі „Академічної Громади“ вул. Панська ч. 11а. II. пов. кожного понеділка і четверга від год. 7-8 вечір. Письменні запати (за долученем марки 15 с.) слати на ту саму адресу. — Виділ.

З Краєвого Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзирній Рад і Комісії контролюючих, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних стоваришень, просимо безпробовочно подати відомости короткі в докладні про стан їх стоваришень, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про гатівки з поданням хто опікується ся стоваришенням, від адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 75А 15-20

Вписи до гімназії з укр. викл. мовою в Коломиї зачнуть ся в второк 4. вересня 1917 і будуть відбуватися від год. 9-12 рано і від 4-6 по полудни в домі при вул. Собіського ч. 41. Вступні іспити до I. класу відбудуть ся в понеділок 10. вересня 1917 о год. 8 рано, а вступні іспити до висших класів зачнуть ся в второк 11 вересня. До вписів і зголошень до іспитів треба принести документи: метрику, посвідчення шкільне, посвідчення, посвідчення щиплення віспи і евентуально посвідчення моральности. 204 1-1

Філія Сільського Господаря в Яворові звизає всіх ремісників яворівського повіту, щоби прибули на раду в справі відшкодованя за утрачені ремісничі знаряди, що відбудеть ся в „Українській Бесіді“ в неділю 9. вересня с. р. о 7-й год. 192 3-3

Вписи до української приватної гімназії в Городонці відбуваються в днях від 1-5 вересня, однак приймається ще учеників цілий вересень. Початок шкільного року 6. вересня. Шкільна оплата 150 кор. річно, вписове 10 корон. Приймається учеників(ниць) від I-VII класів. 5-10

До народного учительства. Незнані обставини, серед яких доведеть ся нам в недалекій будучині працювати, заставляють нас мерцелити наші сили та поробити деякі конечні потрібні заходи згідно з вислідом конференції, яку представники українського народного учительства, пробуваючого тепер у Відні, відбули з Президією Української Парламентарної Репрезентації дня 2. серпня 1917. В тій цілі просимо і звизаємо всіх Вп. товаришів і товаришок дати нам в найближшій часі відповідь на нмаше названі точки: 1) Імя і назвище; 2) Теперішня точна адреса; 3) Службовий характер і скількість літ служби; 4) Студії; 5) Теперішня посада та рід школи, при якій працює; 6) Посада і школи перед війною. Зазив сей відноситься також до тих, що тепер не працюють при ніякій школі, як рівнож і до тих, що служать при війську. Зокрема просимо подати нам деякі дані про тих, що перебувають в полоні. Просимо рівнож о подане своєї адреси тих Вп. товаришів і Товаришів, які в роках 1914, 1915, 1916 і 1917 зложили іспит зрілості, а посади не мають. Маємо пересвідчене, що в найкоротшій часі одержимо відповіді. Всі письма просимо уклівно слати на адресу: Komitee für ukrain. Volksschullehrer aus Galizien und der Bukowina

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18, II. пов.

Конто пот. шад. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно 10-
піврічно 20-
річно 40-

у Львові (без доставки):
місячно 3-
чвертьрічно 9-
піврічно 18-
річно 36-

в Німеччині:
місячно 20-
річно 40-

За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двохналь-
това 40, в надісланім 60, в
основітках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зміни і заручки 120.
Некрологія стрічка 1 К.

Стадіоголошення за окремою
умовою.

Один примірник контору
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Участь Архикн. Вільгельма в привітанні Митр. Шептицького у Львові.

Львів, 8. вересня 1917.

Завтра, в неділю, в год. 1-45 по пол., приїздить в Відня до Львова Його Високість Архикнязь Вільгельм, щоби в імені Царя Карла I. повитати в понеділок, 10. с. м., Митрополита Шептицького при його візді до Львова.

Архикнязя привітає завтра на двірці українська депутація.

В понеділок перший привітає Митрополита на двірці Архикнязь.

В понеділок вечером в 7 год. відбудеться в митрополичій палаті загальне привітання для української інтелігенції, на яким Митрополит представить Архикнязеві українську громаду.

Львів, 8. вересня 1917

По тридцятій неприсутності вертає Митрополит Галицький і Архiepіскоп Львівський Андрій гр. Шептицький на свій престол. Вертає з заслання, на яке засудило Його царське правительство, займавши Львів, в тій думці, що сам накладає свою важку руку на Голову греко-католицької церкви, на місце якої хотіло воно насадити православ'я, й одного з провідників австрійської України, яку вона хотіла прилучити до Росії, щоби могли так само тут, як в закордонній Україні, викорінювати українську народність в ім'я „єдиної нероздільної Росії“. Вивезений як в'язень, вертає з тріумфом, — бо впаля та сила, яка ув'язненем Його хотіла заманіфестувати акт ворожий гр.-кат. церкви й українській народності, а її церкві й українській народності, а її урядок приніс не тільки йому визволене й уможливив поворот на Його митрополичий престол, але приніс Україні змогу будувати своє власне державне життя.

Таким поворотом Митрополит може бути справді вдоволений, — такий поворот може стати винагородою за всі фізичні й моральні страждання тридцятиго заслання.

Бо виїшов Він на волю не з ласки царизму, якого був Він в'язнем, але наслідком упадку царизму; бачив своїми очима, як поневолена царизмом Україна пробудилася до нового, вільного життя; найближчі сини визволеної з вікових кайдан царизму України витали Його як визначного українського громадянина, маніфестуючи тим українську національну єдність без огляду на державну приналежність і на віроісповідні ріжнці. Се — по тім боці.

А по сім боці — від хвилі заслання Митрополита почала творити ся кругом Його особа легенда як про мученика за

гр.-кат. віру і українську національну справу. Кожда вістка про нього, а тим більше від нього будила загальне зацікавлення. Фонд, який має цілий український нарід зложити на своїх воєнних сиріт, назвали в його честь його іменем. На його поворот приготували ся вже тоді, коли сам поворот був не певним фактом, а тільки ще далекою надією, щоб його гідно зустріти.

На зустріч йому виїхали за границі держави парламентарні представники і провідники народу, щоб тільки як найшвидше повитати його з свободою і поворотом на престол.

Коли ж у своїм повороті вступив Він у столицю держави, то не тільки Українці м. Відня святочним привітанем його дали вислів пошани і признання, яке має для нього австрійська Україна, але рівночасно сам Монарх удостоїв його високим відзначенням за вірність, збережену Церкві, Цареві й Державі.

Тепер приїздить Він до Львова, на свій престол. Тут же його не тільки величає привітна маніфестація, зготовлена заходами заложеного в сій цілі Комітету, але також нове Найвище призначення: при візді в його митрополичу столицю має його повитати іменем Монарха член Династії Архикнязь Вільгельм.

Очевидно, що Найвище призначення для Митрополита Шептицького в рівночасно признанням для українського народу Габсбурської монархії, заповідю його ліпшої будучности під скиптром Карла I.

Нехай-же сей тріумф, з яким вертає на свій престол Митрополит Галицький і Архiepіскоп Львівський Андрій гр. Шептицький, стане тріумфом для української національної справи! Нехай Церква, яка отсе відзискує свого Голову, ростучи під його проводом в силу і значіння, обертає

ту силу і значіння для зросту нашої політичної сили в сій державі, для визволення сеї часті української землі з під теперішнього чужинського пановання, яке грозить також самій гр.-кат. церкві, для осягнення політичної самостійности, яку повинен мати кожний нарід Габсбурської монархії.

Бо коли особа Митрополита-в'язня почала була ставати легендарною, а поворот Митрополита зустрічає таке привітання, то основним тоном сих почувань є радість, що до ряду наших провідників прибуває Той, кого царське правительство насильно розлучило було з його митрополичим престолом і його народом.

Конференції австрійських і у-горських міністрів у Відні.

ВІДЕНЬ (Ткб.) 6. вересня. Нині відбула ся в міністерстві заграничних справ спільна рада міністерська під проводом спільного міністра скарбу Буріяна, який заступає міністра заграничних справ. Народа відносилася до господарських справ і тривала від години 10. рано до години пів до другої по полудни.

БУДАПЕШТ (Ткб.) „Magyar Tudosito“ доносить з Відня: Спільна міністерська конференція, яка відбула ся нині (6. вересня — Ред.) під проводом спільного міністра скарбу графа Буріяна і при співучасті міністра війни, австрійського превиidenta міністрів та обсторонних міністрів скарбу, торгівлі й рільництва занімала ся справами валюти.

Конференція в справі виживлення.

ВІДЕНЬ (Ткб.) 6. вересня. Конференція яка відбула ся в будинку долішно-австрійського союму в справі виживлення, мала за цілю, як то зазначив президент міністрів, дати правительству можливість пізнати погляди консументів на користи й некористи теперішньої системи організації виживлення населення.

Більшість учасників анкети була тої думки, що тільки загосподароване державою може забезпечити справедливий поділ середників поживи, які є до розпорядности. Державну господарку поручає ся тільки що до тих родів, які не підлягають легко зіпсуттю. Вказувано на те, що браки державної господарки помагають головню на тім, що запізніо приступлено в боротьбах напрямом до примусової системи і не перепроваджено в достаточною енергією. В звязи з тим було домагане переміни харчового уряду на міністерство виживлення. Більшу частку дискусії виповнило обговорення нерівномірности істнующей на тоці заосмотрення в середники поживи головню зорганізованих і незорганізованих консументів, а з другої сторони нерівности, спричинюваної місцевими відносинами, що викликає в широких кругах населення невдоволення. Опісля приступлено до подрібної дискусії і обговорювано господарку поодинокими артикулами а особливо бульбою.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

Всі шкільні книжки до народних і середних шкіл

НОВИНКИ.

Львів, 8 вересня 1917.

— Повідки про переведені реквізиції. Як раз тепер переводять ся по цілій східній Галичині дуже строгі реквізиції збіжжя, паші і п. припасів поживи для людей і для худоби. Цивільному населенню оставляють „мінімум“ а то і низше „мінімум“ на засів і на проживлене їх і худоби. Однак дотичне цивільне населення, у якого переведено вже реквізицію повинно одержати того рода посвідки, що: а) по переведеній дня того а того реквізиції у того а того забрано всі засоби крім припасів конче потрібних на прожиток і на засів, або що: б) по переведеній дня того а того реквізиції виказало ся, що той а той крім припасів потрібних на засів і прожиток не має ніякого злишнього збіжжя, паші ані ніяких інших припасів поживи. Коли господар чи газдиня не мати ме такої посвідки в руках, то за якийсь час (н. пр. за 2 місяці) прийде друга реквізиція, після третя і т. д. Пояснене,

що військові влади другий раз не муля реквізувати не стійне. Ще, коли та сама команда остає довше, то вона ознакомлена із обставинами поступає доволі згладно. Але при змінах і пересуваннях ново прибувші бувають безоглядні! Тому вище наведені посвідки являють ся в таких випадках одинокою дошкою рятунку.

— Помилуване Адлера. Як відомо, оборонець Фридриха Адлера вийс проти вироку жалобу неважності, яку між иншим мотивував тим, що вирок в справі Адлера був виданий вишкочковим судом, в місце якого повинні були судити судді присяжні. Урядоване того вишкочкового суду опирало ся на постанову § 14, якого примінене було порушенням конституційних законів і тому на думку оборонця оспорений вирок був неважний. Найвищий Трибунал відкинув згадану жалобу неважності і вирок став правосильним. Цісар дарував засудженому кару смерті і Найвищий Трибунал присудив його на 18 літ тяжкої в'язниці.

— Невий канал в Росії. До Укр. Бюра докосять з Петрограду: В Росії працюють тепер безнастанно над викінченням візничого каналу, якого будову почато ще за володіння Катерини II. Той канал має дучати Каму, найважливішу ріку, яка вливаєть ся до Волги, через Дніпро і Вишегду з Білим Морем. Тому, що користуване ся пристанню в Архангельську тепер для російських властей трудне, були вони змусовані вернути до давнього проекту царині Катерини II. На початок робіт правительство вже виплатило 300.000 рублів.

— В справі відбудови відбитих областей східної Галичини відбула ся на днях у Відні конференція під проводом міністра Гефера при співучасті відпоручників всіх міністерств, начальрої команди армії і галицького намісника. Рішено, що в всіх відбитих повітах та у всіх инших на задах армії, в яких загосподароване переводить ц. к. намісництво, відлагає збірка і розпоряджуване всякими виробами краєвої продукції політичним властям. В справах державної помоци для згаданих областей зажадав делегат намісництва гр. Лямезан: 1) визначення значнійшої квоти грошової для відбудови, 2) приділу і доставки муки та инших засобів поживи, 3) доведення до ладу обласний, на яких відбували ся бої, 4) доставки засівів і робучих сил, 5) доставки знарядів рілничих, 6) дозволу на поворот всіх виселенців, 7) зачетів на управу рілі поруч грошових підмог. Деякі з тих домагає конференція прийняла.

— Служба чужини, тільки не своєї! Пишуть нам: З кінцем минулого місяця помер в Яворові д-р Маринівський, адвокат, заступник бурми-стра, член польського комітету гімназійального і один з визначніших польських провінціоніальних діячів, яких так добре знає наше населення. Похорон помершого польського діяча відбув ся коштом міста. Та се ще не найгірше лихо. Важнійше те, що на день похорону, себто дня 28. серпня с. р. припадав в Наконеччій і в горішній церкві в Яворові відпуст. Оба священики тих церков відслужили богослуження रामо і по змозозі найкраще так, що о годні 9 (за години) богослуження було скінчене, а наряд, який прийшов пізнійше на відпуст, мусів розійти ся. Воліли, здасть ся, оба згадані священики послужити польському патріотизму, як сновити свій обовязок супроти свого народу. Міщани і передміщани тою подією згоріли і обурені.

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 8. вересня.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Гора Монте Габрієла оставала під огнем тяжкої артилерії. Нічний наступ піхоти Італії ців відперто. Біля Бессека в південнім Тироли заволоділи наші війська неприятельською точкою опертя наступом; взято полонених і машиннові карабіни.

На східнім фронті ніяких особливих подій.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 8 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престоло Рупрехта: Сильна мракка обмежала боеву діяльність в північній часті флявдрійського фронту. Від ліса Houthout до каналу Comines-Uregh огонь зростав часами до великої сили. Англіїці біліше равів пускали ся на звиди; скрізь їх відперто.

Група військ німецького наступника престоло: Артилерійська боротьба перед Верденом вела ся вчора далі. На східнім березі Мози доходила вона частійше до барабанного огню. Перед самою нічю наступив французський атак між Samogneux і дорогою Beaumont-Vacheraville. Завзяли витривалости й силі нашої піхоти й оборонному огню артилерії неприятель не мав успіху. Його атаків ряди, за яких йшли сильні резерви, відперто; де він вдер ся, там його виперто.

Кілька французських компаній знищено і взагалі втрати неприятели важкі. Вночі артилерійський огонь не спинав ся і зріс рано знов до барабанного огню. Від 6 год. рано ідуть нові піхотні бої.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда баварського: Між Морем Балтійським і Двиною наша кіннота аустрила ся на захід від Венден, біля Бендінг, Нітав і Най Гайденгоф з неприємелем, який в тій лінії окопуєть ся. Висунені наперед російські відділи в багатьох місцях відперто в боротьбі. Над Двиною неприятель аж на захід від Кокенгузен опорожнив свої становища. Число гармат, добутих на боєвищі коло Риги зросло до 316.

Фронт архик. Иосифа: Між Прутом і Молдавою та над шляхом до Гімеш і мед Ойтош оживлена боева діяльність.

Фронт македонський: На захід від озера Преспи зідперли турецькі війська російські наступи проти взятих недавно становищ.

О П О В І С Т К И.

Неділя, 9. вересня 1917.

Наші: греко-кат: 14 Н. по С. М. — римо-кат: 15 Н. по С.

Завтра: греко-кат: Мойсей і Авт. — римо-кат: Миколай.

Позавтра: греко-кат: Усіх св. Ів. К. — римо-кат: Ялка і Прота.

— Старшина Кружика У. П. Т. ім. Ганни Барвінскі пошукує учительки до інституту ім. св. Ольги на шкільний рік 1917/18. Обовязки: позіч в науці і педагогічний нагляд над дітьми. Титулом ремунерації дістає учителька ціле удержане (харч, мешкання, світло, услуга) і платню після умови. Зголошувати ся устно або письменно у п. М. Ліщинської в канцелярії шкіл У. П. Т. Мохавського ч. 12 між год. 8 а 12.

— До наших Союзних Спільн. Визнаємо всі союзні спільноти конечно подбати про те, щоб готівка у людей без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вкладки, виплачувати вкладки в рамках державної (не 100 К на одну книжечку на один місяць) згладно після спроможности, стягати уділені позички покрити в першій мірі відсотки, які тепер передаються ся в часі п'ять і пів року. Столу проценту від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спільноті централі, до Краєвого Союзу за кредитового у Львові (різник ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Сасевич. 15—20

— З Сокола Батька. Визнаєть ся всіх членів Сокола Батька, Сокола II, Сокола III і з Клепарова, які посідають одностреї, щоб взяли участь в поході для привитання Експ. Митрополита Андрея гр. Шептицького і явили ся в понеділок 10. вересня точно о год. 12 в полудне

на подвір'ю домівки Сокола III. вул. Горелавка 95. — Управа „СБ“.

— Вписи до української приватної гімназії в Городенці відбувають ся в днях від 1—5 вересня, однак приймаєть ся ще учеників шкільного року 6. вересня. Початок шкільного року 6. вересня. Шкільна оплата 150 кор. річно, вписове 10 корон. Приймаєть ся учеників(ниць) від I—VIII класи.

— До народного учительства. Незнані обставини, серед яких доведеть ся нам в недалекій будуччині працювати, заставляють нас перечислити наші сили та поробити деякі конечно потрібні заходи згідно з вислідом конференції, яку представники українського народного учительства, пробуваючого тепер у Відні, відбули з Президією Української Парламентарної Репрезентації дня 2. серпня 1917. В тій справі просимо і визнаємо всіх Вп. товаришів і товаришок дати нам в найближшій часі відповідь на инше названі точки: 1) Ім'я і назвище; 2) Теперішня точна адреса; 3) Службовий характер і шкільність літ служби; 4) Студії; 5) Теперішня посада та рід школи, при якій працює; 6) Посада і школи перед війною. Залив сей відноситься ся також до тих, що тепер не працюють при ніякій школі, як рівнож і до тих, що служать при війську. Зокрема просимо подати нам деякі дані про тих, що перебувають в полоні. Просимо рівнож о подане своєї адреси тих Вп. товаришок і Товаришів, які в роках 1914, 1915, 1916 і 1917 зложили іспит зрілості, а посади не мають. Маємо пересвідчене, що в найкоротшій часі одержимо відповіді. Всі вписи просимо уклінно слати на адресу: Komitee für ukrain. Volksschullehrer aus Galizien und der Bukowina Wien VIII. Strozzigasse 32/12. — За Учительський Комітет: Андрій Навчук, Антін Гранківський, Іван Крайний.

— Реактивоване ц. н. української гімназії в Станиславові в шк. році 1917/18. З причини konieczних адаптацій і належного відчищення шкільного будинку шкільний рік і правильна наука в ц. н. українській гімназії в Станиславові почнеть ся щойно в жовтні. Буде також отворена пригтовляюча класа для тих учеників, що покінчили 3-ту класу народних шкіл. Точний речинень отворення шкільного року подасть ся пізнійше. Поки що визнаєть ся тих учеників, котрі мають намір вписати ся до станиславської гімназії, щоб для заперення собі місця в гімназії вже тепер безпозволично зголошували ся письменно (кореспонденційними картками) в поданем, до котрої класи зголошують ся і де й кажи покінчили безпосередне иншу класу. Зголошення можна надсилати або престо до Дирекції ц. н. гімназії з українською мовою викладавкою в Станиславові або на руки директора д-ра Н. Сабата у Відні, VIII. Plaristengasse 54/14. Ті ученики, що з кінцем шкільного року 1915/16 були призначені до пов'язаного іспиту з одного предмету або доповняючого з кількох предметів, оскільки тих іспитів не зложили денне протягом шкільного року 1916/17, можуть до них зголошувати ся вже тепер в Дирекції української гімназії в Станиславові. Приватні іспити, згладно вступні до вишньої класи відбудуть ся безпосередно перед отворенням нового шкільного року. — Др. Н. Сабат.

Подавайте стару адресу!

Майже щоденно містимо стем пресбу у „Ділі“, а прето коли хто з Вп. Передплатників зміняє місце перебуту, то звычайно не подає попередньої адреси. Передаємої Передплатники з полоних пошт (Фальдпост-ів) майже ніколи не дають при зміні адреси послідного фальдпосту. А ми при найліпшій волі не можемо доти перевести зміни, доки не маємо докладної попередньої адреси. У нас „картотека“ є уложена після пошт, а не назвищ передплатників. Щоб уминити нарікань просимо при зміні на НОВУ, подавати і попередню (стару адресу).

або залучити епаску і написати різночею нову адресу.

В перепищі з нами все прешу подавати чинило, яке є видруковане на епасці.

Адміністрація „ДІЛА“.

НАДІСЛАНЕ.

Спеціаліст хоріб уха, носа, горла
Д-р Й. РАЙНГОЛЬД
вернув 171 3-3
і ординує при вул. Сикстуська ч. 29. від 2-4.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Яніс Яворський в Котузова п. Підгайці лежить тяжко хорі в львівській шпиталі і просить, щоб знав що про його трьох синів: Ніколу, Алексея і Йосифа, повідомити А. Черняківну Львів, Зіморівча ч. 22.

Хто знав би теперішню адресу мого сина Стефана Пасічника в Богатковець пов. Підгайці, зволить ласкаво мене повідомити. Анна Пасічник Nödersdorf N-o 25. Post Hildesdorf Bez. Horn. 205 2-2

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Сааве“, пакет за 1.20 К. На провінцію висилаю тільки за попереднім надісланем належності і 40 с. на порто. — Одиноке заступство
S. FEDER, — Львів, Сикстуська ч. 7.
70 28-30

Льоси на рати продаємо з правом гри по вложенню першої рати. На льоси уділюємо пожиток платних в місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.
БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦ І ХАСС
у Львові, пл. Маріївська 7. VIII 29-7

П. Ученими знайдуть приміщене при старшій інтелігентній родині з вітком або без. Скарбівська ч. 5. П. п. Покій Фромтовий. 203 1-3

Спеціаліст хоріб венеричних і шкірних
Д-р ФРІШ Валева ч. 11. 166 1-3

До бухгалтерії і німецької переписки приймає зараз помічника (цю) Кенгарія Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. Платня після умови. 209 1-3

Окуліста Д-р Освальд Ціон
повернув.
Мешкає вул. Крашевського ч. 5. XVI.

Парохія не знижена, при гостинні, 58 м. доброго поля, 600 душ, не вимагаючи праці а обильна, 3 км. до стації, до замків. Зголошення приймає до кінця вересня: Уряд парохіяльний Молодичнє, п. Бортовки над Дністром. 210 1-3

Сторож потрібний до Українського Академічного Дому — грамотний, в слюсарством. Довідувати ся: Чарнецького 26, канцелярія друкарні. 212 1-3

Бюро і адвокатська шафа оказібно до продажу. — Відомість: Львів, Королевої Ядвиги ч. 35. I. поверх, двері ч. 5. 190 3-3

Загальні Збори

Тов. господарсько-кредитового
„НАРОДНИЙ ДІМ“

стоваришення зареєстр. з обмеженою порукою
в ДОБРОМИЛИ

відбудуть ся для 24. вересня 1917 р. в льокалі стоваришення о год. 11 перед полуднем із слідуємим денним порядком:

1. Звіт Дирекції в діяльності за рр. 1914, 1915 і 1916.
2. Звіт Ревізійної Комісії Ради надзираючої.
3. Вибір 3 членів Дирекції і 3 заступників тихже.
4. Вибір 7 членів Ради надзираючої.
5. Вибір Ревізійної Комісії.
6. Внесення членів.

Право участі в Загальних Зборах мають лише члени. Легітимацією членів є уділова книжечка. Коли би о 11 год. не айшло ся вимагане статутом число членів, відбудуть ся того самого дня і в тім самім льокалі о год. 12 другі Загальні Збори з правом рішення без огляду на число присутних членів.

Добромилі, дня 5. вересня 1917.

РАДА НАДЗИРАЮЧА.

213 1-1

Під Крилами Церков

Є се літературна лаотівка, яка запетіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

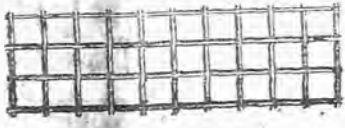
НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (ганок).

Чоловік, літ 30, евакуований, шукає посади. Може провадити крамницю, більшу агенцію, гром. писарку, більшу господарку, бути помічником канцел. або заступати дяка. Ласкаві зголошення: Stefan Pechnyk, ewakuowany, Jordanów p. loco Bystrzówka. 203 2-2

Ситарі! | Млинарі!

Дротини сітки | Шовкова газа
на | і дротяна
решета і сита | на пилі

I. КОНРАД

Львів, ул. Кароля Людвика ч. 35.

ДЯК іспитований, в середнім віці, вірний від війська, шукає посади. Ласкаві зголошення: Jan Sabryga, ewakuowany, Jordanów p. loco. 202 2-2

Дентист
Д-р ЯКІВ ОФФЕ
ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНА РОБІТНЯ
ул. Галицька 21, дім під золотим когутом
д-ра Баллабана. 189 2-10

Календарик „Самохотника“
появиться за два тижні. Се перший і одинокий стрілецький гумористичний календар. Знамениті карикатури! Ціна тільки 70 сот. Замовляти в адміністрації „Самохотника“, Кіш УСВ. Etappenpost 445. Дістане також по всіх українських книгарнях і торговлях. 199 2-3

ФУТРА
мужеські, жіночі, до подорожі, закорпанські, куртки і гарнітури футрані у великим виборі продаю дуже корисно. Купую ношені футра, та сирі лиса, тхірі і куни. **О. Кнофф**, ул. Нілїнського 1, коло Банку Уніон. 201 2-5

Надворний технік-дентист
Його кор. висок. князя Яіме в Мадриту
Б. БЕРІЕР 175 4-3
Львів, Карла Людвика ч. 7. II п.

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ
в ПЕРЕМИШЛІ,
вулиця Косцюшка ч. 3.
Приймає і виплачує щадничі вкладки щоденно в годинах урядових. Вкладки опростовує на 4%, починаючи вже від слідуємого дня по дня вложення аж до послідного дня перед днем відобрання. ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в касі товариства, поштовыми переказами, грошевими листами, чеками поштової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно доставляє, і в філіях банку австро-угорського на разуюнок „Руської Щадниці“. Уділя позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами на протяг літ 10-45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на есконт векслів. Сарани позичок полагоджувєть можливо скоро. Посередничать у введнуванню позичок в Гал. Вовнім Заведенню кредатовім в Кракові. Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшка. Народний Дім, I. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9-1 год. крім неділі і українських свят. Після §. 14. устава „Руської Щадниці“, втвердженого через ц. к. міністерство внутрішніх справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлі надають ся до льокації пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезієку. III. 70-?

На відбитій території

положені господарсько торговельні спілки і філії Т-ва „Сільський Господар“ мають:

- 1) зголоситись безплатно в місцевих старостах, щоби обняти викупно збіжа і бараболь та заосмотрене повіта средствами пожени.
  - 2) вислати сейчас до Львова свого делегата на інструкціями в господарських справах, дозвіл на подорож дає місцева етапна команда.
- Всіх їдучих через ті місцевости просимо отсе число часописи доручити інтересованим інституціям і людям. VI 7-2

КРАЕВИЙ СОЮЗ
Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. Зіморівча ч. 20.

Інструктора (ри) глядаю до 3 хлопців то є в III і IV надодної і I гімн. кл. Зголошення о. Стефан Макар в Новім місті коло Перемішля, пошта і стація желізнична в місці. 196 3-3

„ELITE“ журнал піврічний за 5 К, в пересилкою — порученою 5 К 55 сот. — поручає —
Р. ЛЯНДАВ
Львів, вул. Чарнецького ч. 3.
Заступство „SCHÖNE WIENERIN“.
Тамже можна набути **КРОЇ**. XVI 3-4

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадниці ч. 25261.

Жирове конто в Австро-Угорській Банку

приймає до обезпечення від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблі, одєжу і білизну, збіже в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кожний Українець повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці, то добробит цілого народа.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“.

Нема жадного нишого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один

„ДНІСТЕР“.

„Дніотер“ рахує найдешевші оплати за обезпечення селянських будинків.

„Дніотер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дніотер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двоє господарів.

„Дніотер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять в кінцем 1916 року 8,613 829 — корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою оплатою премії. I.A 18-?

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, ул. Руська ч. 20. — Адреса для телеграм: „Дністер“ — Львів. — Канцелярії Товариства отворені що дня від 8-2 перед пол.

ДІЛО

Виходить щодня рано
ціною по дві копійки.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18, П. п. 18.

Конт. варт. шук. 24.776.

Адреса тел.: „Діло-Львів“.

Число телефонів 241.

Рукописи
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-68 К.
квартально 10-
піврічно 20-
річно 40-

у Львові (без доставки):

місячно 3-
квартально 9-
піврічно 18-
річно 36-

в Німеччині:

місячно 30-
квартально 40-
За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохпала-
това 40, в надісланім 60, в
оплатках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
визначення заручки 1-60.
Некрологи стрічки 1 К.

Стан оголошень за окремим
умовою.

Одні вилучення коштів
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видав: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Приїзд Митрополита Шептицького.

Привітання Архикн. Вільгельма.

Львів, 9. вересня 1917.

Нині, як ми вже донесли в числі з ниніш-
ної дати, прибув з Відня до Львова о год.
1-45 по пол. Архикнязь Вільгельм, щоби в іме-
ні Царя повитати завтра Митрополита Шеп-
тицького з поворотом до його рідного краю
і митрополитської столиці.

Щоб дати вислів своїм почуванням з при-
воду цього надзвичайного акту прихильності
Монарха до українського народу, явила ся на
двірній делегації українських центральних орга-
нізацій, щоби повитати Архикнязя Вільгельма.

В склад делегації входили: секретар На-
родного Комітету д-р Степан Баран, радник
двора Олександр Барвінський, адвокат д-р
Бачинський, о. офіціал Андрій Білецький, епи-
скоп Луцький о. Йосиф Бонч, крилошанин о.
Тит Войнаровський, командант львівської Збір-
ної Станції УСС, отаман д-р Михайло Воло-
шин, радник Ізидор Громницький, адвокат д-р
Віген Гвоздецький, директор „Земельного Гіпо-
течного Банку“ д-р Лесь Кульчицький, голова
Народного Комітету посол д-р Кость Левиць-
кий, о. дир. Теодозій Лежогоубський, о. дир.
Василь Личняк, релактор „Діла“ д-р Михайло
Лозинський, нотар Йосиф Овчаркевич, посол
Володимир Сингалевич, надрадник Юліан Си-
чинський, о. радник Олександр Стефанович,
проф. д-р Кирило Студинський, директор „Дні-
стра“ д-р Стефан Федак, промисловець Софрон
Ференцевич.

На пероні в містечку, де мав спинити ся са-
мий Архикнязь, устали ся на переді коман-
дант міста ген. Новотни з адютантом і дирек-
тор поліції радник двора д-р Райнхендер, а да-
лі півоколом стояла українська делегація.

Коли поїзд спинив ся, Архикнязь, одягну-
тий в полевий мундур з відзнакою УСС, на-
шав, вийшов у товаристві адютантів на пе-
рон. Тут найперше представили ся йому коман-
дант міста і директор поліції, після чого

д-р Кость Левицький

виголосив отсю промову:

(По німецьки.) „Ваша Царська Високо-
сті! Делегація українських центральних орга-
нізацій має честь найвідданіше повитати Вашу
Царську Високість і зложити подяку за ласка-
вий прибуток до нашої столиці. Поворот нашого
князя церкви до рідного краю приніс україн-
ському народови щасливу вість, бо його Ве-
личність наш Цар найласкавіше зарядив, що-
би Ваша Високість в імені його Величності
повитали українського Митрополита з його
столиці. Ми вісміємо сей акт Царської ласки
належно оцінити, не тільки як вислів признання
нашого патріотичного поведіння на-
шого Князя церкви, але також як Найласкаві-
ше признання для певного пожертвування й вір-
ного поведіння українського населення в сім
важний часі.“

(По українськи.) „Ваша Царська Висо-
кості! Тим більше тішить нас ся Найвисша
гостиня, що як-раз Ваша Царська Високість
стала її речником, — бо-ж Ваша Царська Ви-
сокість перебуваючи довгий час в боях рядів
на нашій землі, мала нагоду зацікавитися са-
мим нашим народом, пізнати сей нарід та ви-
розуміти його чисті патріотичні почування. Тому
наш український нарід прийме вість про сю го-
дину з радістю як заповідь ліпшого часу. Він
дакує своєму Цареві за його ласкавість та
визнає з рук свого великодушного Монарха
кращої долі. Відповідаючи сим почуванням на-
шого народу, підносимо оклик: його Велич-
ність наш Цар Карло І. нехай живе! Многая
літа!“

Оклик „Многая літа!“ повторила трикрат-
но ціла делегація.

Його Царська Високість Архикн. Вільгельм
відповів:

(По німецьки.) „Його Величність в цілі но-
вого признання патріотичного поведіння Вашого
Митрополита в своїй ласці поручив мені в Йо-
го імені повитати тут Митрополита. Наповняє
мене вдоволенням, що зможу донести його Ве-
личності, що заступництво українського насе-
лення скористало з сеї нагоди, щоб так часто
доказаний його лояльності знов дати вислів
через свого покликаного речника.“

(По українськи.) „Прошу Вас, Панове, пе-
реказати від мене українському народови мою
сердечну подяку за Ваш привіт та за патріотичні
почування супроти Царя і Монархії.“

Розмова з учасниками делегації.

Тепер речник делегації д-р Кость Левиць-
кий представив Архикнязеві учасників делегації.
Архикнязь з кожним вдавав ся в розмову, ви-
казуючи зацікавленість і знання наших відно-
син. Значну часту учасників делегації — як по-
казало ся з розмови з ними — знає Архикнязь
не тільки з їх публічної діяльності.

Від'їзд з двірця.

По скінченню представлення учасників деле-
гації Архикнязь, відправляючи командантом
міста, директором поліції й делегацією, удав ся
з перону двірськими сходами перед дворець, де
на нього ждав автомобіль, щоб завести його
до готелю Жоржа.

Приїзд Митрополита.

Львів, 10. вересня 1917.

Нинішня подорож Митрополита до Льво-
ва — оповідає нам один з очевидців, який їхав
тим самим поїздом, — була вже від Освенціма
тріумфальним походом. Не тільки на стаціях
ждали товпи народу з процесіями, але здовж
цілого залізничного шляху процесії і нарід. На
більших стаціях витали Митрополита делегації.

В самім Львові

публіка збирала ся в двох місцях. Від
двірця аж до костела Єлисавети сягали учасни-
ки походу, які устали ся в порядок, який уста-
новив комітет, а також непроглядні товпи на-
роду. Крім того величезні товпи народу з чи-
сленими процесіями ждали на площі св. Юра.

На двірці.

Поїзд, який їхав Митрополит, мав прибути
в год. 1-45 по пол.; прибув з кількадесятим
припізненем. Від перону, через сажу прийняті
і двірські сходи, устали ся найвишнійшій
члени нашої громади. Як тільки поїзд спинив
ся, на зустріч Митрополитови вийшов його
Високість Архикнязь Вільгельм в військовій оку-
жені і капітулі всіх трьох обрядів. До Митро-
полита, при його виході на перон, підійшов
Архикнязь і привітав його. Потім Митрополит
привітав ся з членами капітули.

Тепер в товаристві Архикнязя і оточений
членами капітули вийшов Митрополит до сажі
прийняті, де перший промовив до нього в іме-
ні львівської гр.-кат. капітули

о. офіціал Андрій Білецький.

Вивезли Тебе — говорив він — за словенне
обов'язку. Тепер ми прийшли подякувати Тобі
за трілітнє страждання. Далі вказав бесідник на
заслуги Митрополита для церкви і народу з пе-

ред війни; до сих заслуг прилучаєть ся що-йно
перебуток страждань, а також заходи коло при-
вернення сходу для католицької церкви.

Закінчив о. офіціал свою промову бажан-
ням, щоб Митрополит прожив в здоров'ю як
найбільше літ, щоб під його жезлом зродило
ся багато добра на нашій землі та щоби його
молитви причинили ся до наступлення мира, який
має такого речника в особі нашого Монарха.

Митрополит в кількох словах подякував
о. офіціалови і привітав ся з ним.

Тепер промовив від міста Львова

радник двора Фідлер,

витаючи Митрополита з приїздом до столиці
краю і бажуючи йому сил до словення апо-
стольської місії там, де темнота царослав'я о-
повила уми братного народу.

З черги витали Митрополита

в імені Жидів

предсідатель віроісповідної громади д-р Вассер
і рабін д-р Бравде.

Тепер в імені Комітету для привітання Ми-
трополита промовив

д-р Стефан Федак

отсими словами:

Ваша Ексцеленціє! В днях грози ворожого
наїзду Ви, Ексцеленціє, остали як добрий Па-
стир на своїм престолі, щоби нас кріпити у вір-
ності для церкви, українського народу і австрій-
ської держави. Тому ризик ся ворог Вас виве-
зти, щоби міг тим успішнійше знищити нашу
Церкву і здобутки українського життя і культу-
ри. Гадав царський уряд, що зломить Вас, Екс-
целенціє та що потопче ногами нашу кєрваву
працю, на яку складали ся цілі покоління.

Та не діждав ся сего. З царської тюрми
линули Ви духом між тих, яких вивезено, які о-
стали дома, або блукали на чужині, які бороли
ся по побоевних, а що не могли живим сло-
вом, то письмом кріпили їх душі і сталили сер-
ця. А Ваше серце, Ексцеленціє, відчуло як ми
заточенці в Києві на Великдень співали „Христос
Воскрес“ і „Людіє веселіте ся“, що ми леліали
глубоку віру на недалеке воскресення України та
сердечну радість на Ваш поворот до праці на
рідній землі. Не зломив царський уряд ні Вас,
ні нас. Охорона Божої Матері, який Ви пору-
чали свою Церкву і свій нарід та себе, була, як
Ви писали, тою силою, о яку розбила ся люд-
ська злоба і ненависть.

Настала в Росії свобода. Коли ми раніше
при замкнених дверях і заслонених вікнах, як
давні християни в катакомбах, слухали нашого
богослуження, Ви Ексцеленціє діждали ся, що
самі могли відправляти прилюдно по божих
храмах літургію і виголошувати проповіді в у-
країнській мові.

Благословив Вас Бог ще і тим, що могли
побачити в серці України, в золотаверхім Києві
нашу власну українську державну управу, а в
Раді австрійської Корони мужа довіри Українця.
А з великодушної ласки нашого Найяснійшого
Пана зволив прибути його Царська Високість,
щоб звеличити нинішнє свято Вашого прибуття.
Ми живемо, ми ростемо як свободний, рівно-
правний нарід!

Пращали ми Вас, Ексцеленціє, три роки то-
му зі слезами, як в'язня, нині витаємо Вас з ра-
достю, як тріумфатора. Ждуть на Вас, Ексце-
ленціє, тисячі і тисячі Вам сердечно відданих
вірних людей, що хотять побачити дороге ім-
лице та пересвідчити ся, що Ваш поворот се не
сон, але гарна жива дійсність. Витаєте, Ексце-
ленціє, в стариннім городі українських князів, в
столиці галицької України, як Князь, як Грома-
дянин, що не вагав ся віддати душу за свою
стадо і за свою землю. Нехай Бог дасть Вам
до дальшої праці сили і здоров'я, та нехай
благословить кожду Вашу гадку і почин. Прий-
міть, Ексцеленціє, ці щирі слова іменем Комітету,
основаного волею громади для привітання Вашої

достойної Особи. Витайте між нами, наш дорогий Архипастирю і Провіднику.

По сій промові Митрополит, сходячи сходами в діл, витав ся зі знайомими, а коли зійшов на діл,

А-р Коель Левицький

виголосив отсю промову:

Ваша Ексцеленціє! Високопреосвященний Владико!

Вертаєм по трьох реках тяжкої неволі згід російського деспота, що посягав зломити права нашої церкви та здавити самостійне життя українського народу. Вертаєм до своєї митрополії, щоби, засівши знов на своїм престолі, розпочати нову працю для добра церкви і українського народу.

В найтяжшій хвилі життя нашого народу, коли там за кордоном ледви іскра тліла, а тут російська інвазія намагалася знищити весь наш національний добуток тоді Ти станув забором проти ворожих сусідів, що посягали на життя народу. Тебе вивезли царські поспіаки в глибину Росії як злочинця. Але життя живого народу не вбили царські деспоти. Отсе були їх послідні судороги. Бо незабаром розкували ся заковані люди по сім і по тім боці кордону, впало царське правління і встала воля України.

Воля України вертає Тебе, Владико, в рідний край як величну статтю Мученика народного, перед яким з подивом і пошаною стає цілий культурний світ. Дай Боже, щоби Твій поворот на волю став символом визволення українського народу!

Коли Провидіння вислухало нашої соборної молитви і вертає Тебе в рідний край, то наші центральні українські організації, витаючи Твій поворот в отсім святочнім дні радості, висловлюють непохитну надію і кріпко вірають, що в сій тяжкій лихолітній, яке переживає наш нарід, станеш кріпко в перших рядах борців за волю і права самостійного українського народу, що будеш з нами ділити всяку долю і недолю, що будеш відбивати всякі загі суностації, які загрожують вільне життя нашого народу на його прагматичній землі, та з нами не спочинеш, доки разом з народом не вибореш міцнішої долі: воскресення українського народу.

В ім'я сєї праці для добра церкви і гаразду українського народу кличемо: „Наш Митрополит нехай живе многая літа!“

Похід.

Тепер Митрополит, якому дівчатка сипали цвіти під ноги, підійшов в товаристві Архипастира до прикрашеного цвітами повозу, в який всі обо. Тимчасом уже похід рушив. Похід Митрополита посував ся тільки дуже поволі, такий натовп був кругом нього.

На площі св. Юра

жпали тимчасом товпи народа з проносівками Коло входової брами устроєно трибуну, з якої коли Митрополит приїхав сюди, промовив до зібраного народу

пос. д-р Володимир Загайкович

отсими словами:

Великий день! Велика історична хвиля! По трилітній розлуці, по трилітній неволі, муках і нарузі вернув отсе між нас Князь гр. кат. Церкви, найвірніший син, опіку і добродій українського народу, що ту вірність каторжника оплатив засланням. І ось зійшли ся тисячі дітей галицької України, щоби повітати Його, повітати того, що терпів за свою національність і віру, за непохитність характеру, за вірність своїм переконанням—зійшли ся, щоби заспокоїти потребу сердець наших та дати вислів нашій радості, що Він між нами, нашій любові і пошані до нього.

По сім вступі бесідник з гарячих слів малює діяльність Митрополита з вибухом війни і по приході російської інвазії, Його вивезення і заслання, ставлячи Його небіж Полюботка, Кальницького, Шевченка, яких так само царське правління мучило за Україну. На ті карти історії, де записані ті імена, перейде також імя митрополита Шевицького, як документ боротьби України з Росією.

Бесідник витає приїзд Митрополита—в часі, коли нам треба як найбільше сил до праці, коли особливо потрібні люди великого серця й ума. Тепер творить ся історія світа, а разом з тим історія України.

Положене наше особливо важке. Ми все ще мусимо бороти ся за наші права. Від нашого національного тіла відірвано Холмщину; подібне творить ся на Волині. В такім часі нарід жде від Митрополита слів і діл, які стали би на сторожі прав народу.

Бесідник кінчить гарячим привітом в честь Митрополита.

В церкві св. Юра,

куди пішли тепер учасники, відправлено молебень, по яким

о. Теодозій Лежогубський

виголосив на честь Митрополита отсю промову:

Ваша Ексцеленціє! Слава Богу Ісусу Христу!

З отсім християнським і прагматичним привітом українського народу на устах, з великим подивом в душі, з синівською пошаною та діточою любов'ю в серці, складає Вашій Ексцеленції чолобитну ціла галицька провінція церковна в сім катедральнім храмі в хвилі, коли Ваша Ексцеленція по трьох літах неволі за Божою волею вступили в старинний город князя Льва, щоби засісти знов на престолі славних предків та вести своє стадо до Бога, гоїти його глибокі рани, бути його серцем, що відчуває кожний біль, бути його віницею, що добуває всяку небезпеку і глядить в будучність, бути його Батьком, бути „всім для всіх.“

Слава Богу за все, що стало ся, слава і честь „от рода в род.“

Тоді, в сю страшну хвилю, на якій спомин здригнеть ся серце чоловіка ще й за тисячу літ, тоді, коли Ваша Ексцеленція під „штиком салдатів“ опускали свою катедру, тоді ми не були в силі зняти ся духом, не були в силі зрозуміти „знамя“. Аж опісля, коли світові події, серед котрих кується і доля нашої церкви та народу, стали слідувати одна по другій майже зі швидкістю людської думки, аж тоді стали отворати ся нам очі.

І серед бодурів диму та опарів теплої крові, що зносять ся з побоєвищ, серед руїн та згарищ дебачуємо очима нашої віри недосягнимо для людського ума дерегу, якою помагає ся Всемогучому Богу вести нашу церкву та нарід і серед реву гармат та людського стону дослухаємо ся голосу Божого Провидіння: „Іди, яко сосуд ізбран ми єсть сей, пронести імя моє пред явими і царями і синими Ізраїлевими.“

Ми немічні, слабодуші маловіри плакали, коли дізнали ся, що хвилює переможець важив ся піднести руку на Помазанника, бо ми терпіли, мов би хто роздирав наше серце та сипав в нього горячого приску. Ми великим своїм терпінням, про яке віримо, що своєю безмежністю сягнуло аж до небесних воріт, що майже з одчаєм межувало, — ми були подібні до того гуртка перших християн, що ще не просвічені св. Духом, не розуміли слів пророка: „Сей о о нас болізує“, що „являю его ми іспіліхом“.

Та їх „печаль в радість преміни ся!“ Ми плакали, як люблячі діти, а нині дякуємо Богу і Вам, Ваша Ексцеленціє, за Ваші терпіння, як діти католицької церкви, як діти українського народу.

До наших злиднів, нещастя та страждань додав Бог в безконечній своїй премудрості і се, а саме, неволю Вашої Ексцеленції. Може се послідна важка капля у великій чаші терпіння св. Унії та українського народу...

Раділи фарисеї та книжники, що вбили Правду. Раділи і вороги св. Унії та українського народу, бо думали, що людською силою зможуть знівечити Боже діло. Та радість їх не довго тривала. Під тягарем власних злочинів завалила ся величеська будівля, записуючи на послідних листах своєї історії злочин, який, дасть Бог, послідний буде в історії людства, а на її кладовищі розлується широке свої парості найкрасша галузь католицької церкви та зацвіте рісним цвітом християнських чеснот, яким пишала ся в перших віках християнства, а серед вільних народів і український знайде належне йому місце.

Ми дякуємо Вам, Ваша Ексцеленціє, бо Ви не лиш, що своєю неволою промостили дорогу для святого діла там за кордоном, але ще і щитом нам були тут, хоч Вас, Ексцеленціє, ділили від нас брами тюрми, бо без Ваших страждань хто зна? кільки більше прийшло би ся було нам терпіти. Се не пусті слова, се дійсність, яку ми пережили в послідних трьох літах. Така Божа воля! „Да будет імя Его благословенно“.

А коли пів року тому навад на стінах „тюрми народів“ появилася віща напись: „Male Teke! Fates“, коли вістка про се, смершу глуха, а відтак чим раз певніша розійшла ся по світі, у нас живіше забило серце. Та ми бояли ся виявити один перед другим свої задушевні мрії, щоби не почути слів, які вбили-би нашу надію на поверот Вашої Ексцеленції, яку ми як найкрасшу цвітину розраду плекали в своїм серці. Як чоловік, що пробудив ся по страшнім сні цілий в холоднім поті, хоч свідомий, що змерз проминула, одною рукою придержує серце, що мелотом б'ється у груді, а другою робить знак хреста, дякуючи Богу, що страшний сон проминув, так і ми. Ми знали вже, що творчі нового ладу рішили ся звернути Вашій Ексцеленції найбільше добро чоловіка, свободу, та все таки дрежали на гадку, що може зайти щось, що спинить поверот, дрежали, бо події послідних літ навчили нас, що людська злоба вераз краю не знає.

Та Богу дякувати час вицікування, тривоги та несупкою минула, а ми бачимо знов серед нас Того, за яким очі видивлявали, за яким думками слідили з одного постою Його неволі в другий, за якого в серці засіяли молитви.

Не кличемо до Вас, Ваша Ексцеленціє: „Витайте нам!“, бо хіба ж таким словом витають діти батька, що вертає з довгої, небезпечної дороги? Вони кидають ся йому до нг, цілують його руки і крізь сльози жалують ся, що їм було але без батька. Кажуть: „Мама раз-раз плакала по кутах, а на нас сусідські діти кидали камінєм, тривали нас псами, самі шкоду робили, а складали на нас. Казали, що татуньо вже не вернеть, що нам заберуть наші образи з хати, що нас проженуть з обійстя“. А батько серцем відчуває, що дітям не гаразд було без нього і каже: „Я знаю, що вам доскулювали чужі діти, що не було кому обстати за вами, але я мусів їхати. Ви ще малі, не розумієте того. Та я вам гостинця привіз, мої козани. Я богато заробив отсею дорогою. Дасть Бог, не буде у нас через цілий рік передівку, ви не будете мусити ходити у найми, а станете господарями на своїм ріднім обійстю“. Ненька радіє, а очі дітий крізь сльози мов зірки сяють, а батько цілує їх головки, пригортає до своєї груди і робить над ними знак святого хреста. Благословить їх.

І ми, Ексцеленціє, Ваші діти і ми Вас витаємо як Батька. Благословить нас! Ми так довго ждали на Ваше благословення! Його нам так дуже потрібно!

Тепер промовив Митрополит,

говорячи про свої терпіння на славу Богу і визнаючи вірних, щоби в молитвах дякували Богу за Його велику ласку.

По сім вої відспівали йому „Тебе Бога хвалим“.

Архирейське благословення.

З церкви удав ся Митрополит до своєї палати і виїшовши на балкони, поблагословив хрестом зібраних.

Сим свято скінчило ся.

Перед відповіддю Німеччини на ноту папи.

БЕРЛІН (Тіб.) Вільна комісія зібрала ся 10. с. м. під проводом канцлера та покінчила наради над відповіддю Німеччини на ноту папи.

Керенський і Корнілов.

ПЕТРОГРАД (П.Т.А.) Керенський видав слідуєчий маніфест: Дня 8. вересня зголосив ся до мене член Думи Львов і вивав мене в імени генерала Корнілова, щоби я віддав цілу цивільну і військову власть генералови Корнілову, який утворить нове правительство після своєї впади. Автентичність сього візвання Корнілова потвердив мені потім сам генерал Корнілов телефонічно. Тимчасове правительство, яке се візване, зверне до нього, вважає пробою деяких кругів населення використання тяжкого положення в краю в цілім привезення краю до стану, що спротивляється ся революційним здобуткам, признало конечною річю призначити мені ужити конечних в інтересі добра вітчизни і свободи способів в цілім звільненні в самім початку всяких замахів на найвищу власть і на права здобуті громадянами в революції. Тому ужию в цілім вдержанні публичного порядку в краю всіх потрібних зааряджень, які в своїм часі будуть подані до відомости населення. Рівночасно прикажую:

1. Генералови Корнілову, щоби віддав свій уряд начальному командантові армії на північній фронті, які замикають доступ до Петрограду а генералови Клембовському, щоби провізачно обняв службу генералісімуса, при чім має оставати в Пскові.

2. Завішую над містом і над повітом Петроградом воєнний стан. Звертаю ся до всіх горожан з візванням, щоби вдержали спокійний і потрібний для добра армії і флоту та щоби сповнили спокійно й вірно свій обов'язок оборони вітчизни проти внутрішнього ворога.

По упадку Риги.

ПЕТРОГРАД (П.Т.А.) 9. вересня. З міротної сторони доносять: Катастрофа Риги не прийшла несподівано. Корнілов вже на конференції в Москві передбачував її можливість. Після дотеперішних відомостей причиною катастрофи треба вважати могутню акцію Німців і лане їх артилерії. В кожнім разі в часі відвороту з під Риги завважено поодинокі випадки, що

Україно-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Соутиса (4-те побільшене видане). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2.—**, з поштовою пересилкою на поштові листи **К 2.20**, на звичайні поручення **К 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висадка лише за попереднім надісланням готівки, за післяплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за **К 1.—**. Перли, шутки та вигадки, ціна **К 1.20**. — Замовлення і гроші належить надсилати на адресу: А. Опіш, Львів, Нащоцька 4. 86 14—20

ВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 10. вересня.
ВІЙНА НА СХОДІ.

На фронті військ архикн. Йосифа перейшли зчора російські і ромуни батальйони до наступу на наші здобуті недавно становища. Їх відверто без виймка та завдано їм важкі втрати. На решті фронті тільки уміркована боева діяльність.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На фронті Сочі не прийшло до ніяких більших ділань. Тільки гора Монте Сан Габрієла находила ся також зчора під сильним огнем артилерії. На Монте Сан Габрієлі італійці поспішно окопують ся.

На Каринтійським фронті наші наступаючі нагули були діяльні з успіхом на горі Грамуда, де завдали неприятели важкі втрати. На тирольським фронті один з наших підрядів вдер ся до неприятельських ровів, знищив тамовні становища і вернув, полонивши 3 офіцерів і 50 жовнів та здобувши машинові кріси.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На відтинку австро-угорських військ македонського фронту розвиває неприятели більшу бойову діяльність. Французи, Росіяни й Італійці наступили — місцями, в кількаторазній перевазі — на наші передні війська, які завернули до приготіваних ліній.

ВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТЕРИ
з 10 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ бав. наст. прест. Рупрехта: На фландрійським фронті і в Артезі тільки частинно більшала боева діяльність артилерії. В часі вчорашніх боїв на північ від Сан Кентен Англії відверли наші забезпечуючі відділи на малій ширині між Hargicourt і Villamiet. Становища наші на схід від Hargicourt ніби рано знова відобрано.

Група військ німецького наступника престолу: В Шампанії стежні наступу неприятели відверто. На північній фронті перед Верденом були днем бої нікоти. На схід від Lamogne наші відділи вдерли ся до французьких ліній по обох сторонах гори 344, завдали неприятели важкі втрати. І вернули привозячи більше як 100 бранців. Крім того увільнили вони відділ стрільців, який від дня 7. вересня був окружений Французами і по геройськи оборонив ся. Коло ліса Fosses і Chaupе бито ся завзято білим оружжям і ручними гранатами. Французькі наступи не причинили зміни положення.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: В лісній і багнистій області між Рижським заливом і Двиною прийшло до успішних боїв наших відділів забезпечуючих з російськими стежами.

Фронт ген. полк. архикн. Йосифа: Ромуни і Росіяни йшли приступами у великій силі проти наших становищ, виборених нами між долиною Тротуша і долиною Ойтош. Неприятеля відкинуто на всіх точках огнем і в бою з близька, при чім завдано йому тяжкі втрати.

Фронт македонський: На північний захід від озера Малік наші війська, стоячі на переді, відступили перед переважаючим неприятельським натиском на гору, на південний захід від озера Охрида.

В місяці серпня 64 наших летунів не вернуло з левів проти неприятели, а чотири наші бальйони на припоні були зістрілені. Втрати наших неприятели вносять в тім самім часі 37 бальйонів на припоні і що найменше 295 літаків, з яких 129 стручено похл нашим фронтом а 169 по тім боці неприятельського фронту.

НАДІСЛАНЕ.

Красивий адвокат

Д-р ЄВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ
веде канцелярію у Львові
24 при вулиці Красіцких ч. 6. 25—?

Під Крилами Церков

Є се літературна лаотівка, яка залетіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (ганок).

ПОЧЕНЕ НІГ

услуге певно спеціальний пудер „Смаве“, пакет за 1.20 К. На провінцію висулаю тільки за попереднім надісланням належності і 40 с. на порте. — Оданеке зустрітвато

S. FEDER, — Львів, Сикстуська ч. 7.
70 29—30

Ленцію на провінції до шкіл гімназійних або на роднях прийму. — Левіцька, Львів, вул. Тереса 2. с. 211 1—2

П. Ученими знайдуть приладжене при старшій інтелігентній родині з вітвом або без. Скароківська ч. 5. II п. Покій фронтаній. 203 2—3

До бухгалтерії і німецької переписки прийме зарва помічниця (дів) Кенгерія Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок 10, Платня після умов. 209 2—3

Парохія не змінилася, при гостиниці, 58 м. доброго поля, 600 дупл, не вимагаючи праці а обильна, 3 км. до стації, до замків. Згшошена прийме до кінця вересня: Уряд парохіяльний Молодичеве, в Бортиаки над Дністром. 210 2 3

Сторож потрібний до Українського Академічного Дому — грамотний, з слюсарством. Довідувати ся: Чарнецького 26, канцелярія друкарні. 212 2—3

Спеціаліст хоріб венеричних і шкірних

Д-р ФРІШ Валова ч. 11. 166 2—3

ПЕЧІ „АВТОМАТ“ з самоділаючою регуляцією, що гріють безустанно день і ніч, дають одностайну, првятну температуру, щадять 30%, опалу, продає виключно представництво і фабричний склад на Галичину

Володислав Вагнер у Львові, ул. Личаківська ч. 5. (партер). 195 2—4

ЗОШИТИ до всіх шкіл, та всякі шкільні прибори можна набувати по найдешевших цінах

в „СОЮЗНІМ ВАВАРИ“

у Львові, вул. Руська ч. 20. 153 4—1

Висилка на провінцію оборотною поштою.

ПОРТРЕТИ МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ ГРАФА ШЕПТИЦЬКОГО

в гарних рамках зі шклом по К 8 або К 14 — висилає: **ІВАН ПАВЛИК**, Львів, Ринок 10, (Просвіта).

На опаковане і порто долучити К 2.50; замовляючи 10 штук на раз не платять опаковання і порто. По тім самім ділі е портрети: Шевченка, Франка, Хмельницького і ин. За післяплатою не висилаєт ся. 151 5—10

КНИЖКИ І ШКІЛЬНІ ПРИБОРИ

продає найдешевше

ІІІ ІМОН ВОГЕН

Ринок 24 (давнійше ул. Сикстуська 2).

XVI 4—5

Календарик „Самохотника“

появиться за два тижні. Се перший і одинокий стрілецький гумористичний календар. Знамениті карикатури! Ціна тільки 70 сот. Замовляти в адміністрації „Самохотника“, Кіш УСВ. Етаррепрози 445. Цістане також по всіх українських книгарнях і торговлях. 199 3—3

ФУТРА

мужеські, жіночі, до подорож, закованські, куртки і гарятури футрян у великій вибір продаю дуже корисно. Купую ношені футра, та сирі лиса, тхірі і куни. **О. Кнопф**, ул. Мілнського 1, коло Банку Увѣи. 201 3—5

Надворний технік-дентист

Його кор. висок. князя Яіме з Мадриту

Б. БЕРІЕР

175 5—3

Львів, Карла Людвіка ч. 7. II п.

На відбитій території

положені господарсько торговельні спілки і філії Т-ва „Сільський Господар“ мають:

- 1) зголоситись безпозволично в місцевих старостах, щоби обняти викупно збіжжя і барвиль та заосмотрене повіта средствами поживи.
- 2) вислати сейчас до Львова свого делегата за інструкціями в господарських справах, дозвілі на подорож дає місцева етапна команда. Всіх ідучих через ті місцевости просимо отсе число часописи доручити інтересованим інституціям і людям. VI 3—9

КРАСНИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. Зіморевича ч. 20

АДРЕСА:

Hauptkassse der Zeitschriften der Ukrainischen Legion WIEN, VI, LEONERGAASSE

ЧЕКОВІ-КОМТО: 12.250-000

ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ

СЛАТИ ЛІСТІ І ДАЖИ

НА СТРЕЛЬЦЬКІ ШІЛІ

51—2

Одиноке українське

Тво взаїмних обов'язочень на життя

„КАРПАТІЯ“

Почесний президент Його Ексцелленції полит. граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмності, а через те всі члени приналежать самим членам.

Ручить вже по трох літах неоспорності і повної палісти обеклечення.

Правляє по трох літах право викупу, а за тим же по трох літах уділює позички на повну відсотка.

У всіх справах звертати ся на адресу:

Львів, — вулиця Руська ч. 20.
Години урядові: від 8. до 2.

Великий український співаник

НАША ДУМА

Зладив Антін Гапак.

(Друге видане, справлене і побільшене).

182 пісень. 200 коломийок.

Пісні поділені на шість груп:

- I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
- II. Історичні (10 пісень).
- III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
- IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
- V. Любобілі (54 пісень).
- VI. Колемийки (200 пісень).

Ціна співаника „Наша дума“ К 2.50. (оправлений в полотно К 4.50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частями, а іменно часті перша п. 3.

НАША СЛАВА

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі. Співаник НАША СЛАВА коштує К 1.40.

Часть друга п. 3.

НАША ПІСНЯ

містить пісні любовні і коломийки. Співаник НАША ПІСНЯ коштує К 1.40.

На звичайну пересилку поштовою треба додати 30 сот. а на поручену 65 сот. Замовлення і рішучасно гроші треба вислати під адресою Канцелярія Т-ва „Просвіта“ Львів, Ринок 10.

ДІЛО

Виходить щодня ране
крім понедіків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10, II. пав.

Конт. нощ. шпал. 26.720.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 281.

Руководителі
редакції не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячне . . . . . 3.60 К.
чвертьрічне . . . . . 10. —
піврічне . . . . . 20. —
річне . . . . . 40. —

у Львові (без доставки):
місячне . . . . . 3. — К.
чвертьрічне . . . . . 9. —
піврічне . . . . . 18. —
річне . . . . . 36. —

в Німеччині:
піврічне . . . . . 20. — М.
річне . . . . . 40. —

За зміну адреси
платити ся 50. с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надписанні 60, в
оповістках 80 с. в редакційній
частині К. Повідомлення про
випадки і заручки 1.50.
Некрологів стрічка 1 К.

Сталого оголошення за окремою
уговором.

Одні виліпки коштують
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Вацлав Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 11. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Коле Соляки на Буковині російський на-
ступ відіпхнув дещо наші лінії. Над Прутом і
в східній Галичині по обох сторонах оживлена
звідня діяльність.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Перерва в боях над Сочею триває далі.
Без огляду на те, чи Італійці плянують ще якісь
наступи, можна дотеперішній вислід одинайця-
тої битви над Сочею, початої д. 17. серпня
ствердити в сей спосіб, що також і нова проба
сиди неприятели не зуміла ввести ніякої зміни у
воєнний положення на південній заході, та що
битва аж до сеї пори означає без сумніву нову
невдачу Італійців. Заняте села Сельо на Красі,
яке з початку поїз лежало на нашій найбільше
висунай області, творить одинокую користь не-
приятеля. Коли наші вояди та їх генеральні
штаби через безупинне, ґрунтовне введення в ді-
ло штуки ведення війни створили умовини для
побідної оборони, то наші хоробрі війська, а се-
ред них все на переді піхота, здобули собі знов
тривалу славу. Так само повні успіхів були для
нас бої в долині Віппах і коло Горичі, де ні
один, хочби навіть вузький пасок землі, не остав
в руках неприятеля. На горбку Ba nsizza Heil-
genstein малі Італійці початковий успіх, який
спонукав нашу управу взяти наші лінії на про-
сторі 14 км. з 2 до 7 км. взад.

Від сеї пори не повели ся всякі могуті
проби неприятели, щоби наступами на Монте
Сан Габріеле і на відтинку, положений на пів-
нічний схід відтам розвинути користь, добути
за ціну великих жертв в операційний успіх. По-
ді коло Врг і на Ba nsizza в жадній мірі не
вдались на положення над Сочею. Бої, передо-
всім бої о Монте Сан Габріеле, будуть ся все
згадувати, де буде ходити о вказане приміру
найвитриваліших, найславніших оборонних
боїв. Сила ужитих Італійцями в битві над Со-
чею 8 дивізій на області ледви кількakilоме-
тровій не має собі рівної у всіх атаківних боях
світової війни. Втрати Італійців відповідають
своєю спосібом ведення війни. Вносять вони,
не числячи 20.000 полонених, після найдоклад-
нішого числення 230.000 жовнірів, отже майже
чверть мільона. Група військ генерала полковни-
ка фон Боровича може з останніх успіхів чер-
пати сильну надію, що о її побідний опір ро-
збють ся також в будуччині всякі наступи не-
приятеля, який веде війну в ціди грабежи країв.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Неприятель рушив вчора по полудни до
наступу на наші становища в горах на схід від
Петрадеу. Відперто його всюди, на двох мі-
сцях хоробрим наступом австро угорських бата-
льонів. В області на південь від Бераат наші
убезпечуючі відділи відперли неприятельські
міліції. В часі оживлених боїв італійська кора-
бельна ескадра острілювала в околиці на північ
від устя Вуюзи старий, богатий в історичні
згадки, монастир Поаяні, який рівночасно бом-
бардували також дегуни, які вбили кількох
жешканців.

Львів, 11. вересня 1917.

Урядова „Gazeta Lwowska“ з нивіш-
ної дати приносить на вступі реляцію про
подорож міністрів по Східній Галичині.
Реляція містить стверджене загального
звизнення й обіцянку швидкої помочи.

В ствердженю загального звизнення
заслугують на особливу увагу отсі слова:

„В першій лінії потерпіла знаменито
загосподарована велика власність, з чер-
ги міста й місточка, а в кінці мала власність
і села.“

Чому мала власність і села мали по-
терпіти найменше, а велика власність най-
більше? Чи при воєнних операціях особ-
ливо ошаджувано малу власність і села?

Хто не знав-би галицьких відносин, для
того ті слова урядової реляції були-би
справді загадкою.

Але на тлі галицьких відносин ті сло-
ва аж занадто ясні. Ходить о се, щоби
гроші, призначені на відбудову Східної Га-
личини, всадити перше всего в велику
власність, потім у міста й місточка, а се-
лянство оставити на останній місци. Чо-
му? Бо велика власність в Східній Гали-
чині, се „ostoja polskości“, міста і місточ-
ка також, а села — українські. Огже
польський елемент скріпити,

Звертаємо на се увагу усіх наших
покликаних чинників. Нехай ратують наші
нарід від загибелі на своїй власній землі!

Російський замах на українське військо.

Львів, 11. вересня 1917.

Низше подаємо заповіджені вчора доклад-
ніші відомости про напад російського війська
на відділи полку ім. Богдана Хмельницького в
Київ. З сих відомостей довідуємо ся, що ще
перед сим нападом було якесь „усмирюване
повстання українського полку ім. Полуботка“.
Звернемо увагу також на пегрозу Корнілова
спинити українизацію війська. З того всего вид-
но, що напружене між Україною й російським
правительством зростає.

Та треба зазначити, що вісти, які маємо,
походять з-перед місяця. Як пішов розвиток
подій за той час, що ділить нас від тих подій
не знаємо. Можемо тільки здогадувати ся, що
не стало ся нічого, що мало би рішаюче значі-
не, бо про се були би бодай офіційні відомости.

Знаємо тільки, що тимчасом уконституував
ся новий Генеральний Секретаріат, що свідчить
про організованість і солідарність українського
табору.

Знаємо також, що Керенський усунув Кор-
нілова зі становища начального вождя.

Напад на відділи полку ім. Б. Хмельницького.

Генеральний секретар для військових справ
С. Петлюра в своїй реляції до делегації Генераль-
ного Секретаріату в Петрограді так пред-
ставляє напад:

„Два ешелони полку Богдана Хмельницького
вирушили 8. серпня на фронт. Перший еше-
лон виїхав о 9 год. 40 мин. вечером. Одночасно
почули ся вистріли з боку магазину в напрямі
відходячого ешелона. Очевидно се була прово-
каційна стрілянина. Дальше стрілянина в мірі
виїзду ешелона збільшилася з боку залізничних
шляхів від станції Соломенка. В часі переїзду
ешелона попри стацію Київ пасажирський по-
чали стріляти міліціонери. Публика протестувала
проти нічим невикликаних вистрілів, але міліціо-
нери не перестали, поки не відійшов ешелон.
Почало ся замішанє і паніка. Міліціонери й ки-
расіери стали запасати ся патронами. Потім, не-
відомо, на чий розпорядок, часть кирасірів пі-
шла на лінію, що веде з товарної станції, де
засіли кирасіери близько полотна за будинками
й вагонами, готовлячи ся очевидно на стрічу
другого ешелона.“

Другий ешелон мав виїхати в 40 минут по
першій. Його начальник перед відходом ешело-
на категорично заборонив давати салви. Сал-
дати згодили ся. Патронів не видано салдатам.
При відході другого ешелона почули ся з боку

Батієвої гори цоодинокі вистріли, з котрих од-
ним смертно ранено одного богданівця. В міру
відїзду ешелона, як з лівого, так і з правого
боку залізничного шляху підпаз ешелон обстрі-
лювано. Коли ешелон аблизив ся до пасажир-
ського двірця, стрілянина з боку станції збіль-
шилася, не зважаючи на оклики, що почувли ся
з відкритих вагонів: „не стріляти“. При огляди-
нах слідів від куль сконстатовано, що стріляли
в напрямі до ешелона. А слідів куль, які вка-
зували би що ешелон стріляв до публики або
до двірця, або в напрямі шляхів, не стверджено.
В часі дальшої їзди ешелона продовжало ся
його обстрілюване. За кадетським мостом, де
ешелон затримав ся, устала на час стрілянина.
Перевязано ранених, перенесених до особового
вагону. Показало ся, що убитих було 5 людей,
ранених 18 людей.

Ешелон рушив в дальшу дорогу, але коло
Волинського посту на приказ команданта станції
„І-ий пасажирський“ ешелон затримав ся. В той
час з високого насипу знов почувли ся чийсь ви-
стріли до поїзду. Начальник ешелона звелів
згасити світло в вагонах і не виходити з них,
але тим немешше стрілянина продовжала ся і
ешелон почали обстрілювати кирасіери з маши-
нових крісів. Хтось навіть корегував стрілянину,
приказуючи стріляти низше. І кулі стали ціляти
в колеса. У вагонах почувли ся лямент і крики.
З деяких вагонів зроблено поодинокі вистріли
у відповідь на обстрілюване з насипу. Часть
ешелона під впливом паніки й розстрілу стала
розбігати ся. Треба мати на увазі, що вже при
відході ешелона значна його частина роздягла
ся й положила ся спати. Тому в часі обстрі-
лювання коло Волинського посту люди, розбу-
джені вистрілами, розбігали ся в паніці, босі
й роздягнені.

Коли стрілянина устала, ешелон окружили
кирасіри й далі команду: „Виходи з вагону, зо-
ставляй зброю“. Потім стали відправляти бог-
данівців окремими групами на станцію, причім
поводили ся з ними грубо. Людей били при-
кладами рушниць, розбрювно товаришили на-
силством й наруга. При сім чули ся оклики:
„Ми вам покажемо автономію“. Одного з бог-
данівців салдатів убито вже після того, як у
нього відібрали рушницю. Одного роззято ша-
блями по свідомству самих же кирасірів. Лікар
ешелона просив ротмістра зробити перевязку
раненим, але командант ескадрони не позволив
і ранені лишили ся без помочи до рана. Офі-
цирів також роззброєно й вони підпалили на-
ругам і насильством. Ешелон відвели на резерв-
ний шлях. Тоді розграблено офіційські річі. О
4 год. ранком офіцирів відвели до почекальні

СНЛАДАЙТЕ
НА ФОНД ім. МИТРА А. ШЕПТИЦЬКОГО
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРІТІ

на стації й на розпорядок Оберучева відіслали назад до Києва. Убитих солдатів богданівського полку нараховують 16, ранених коло 30. Серед кирасирів є двох ранених. Загальною число жертв ще не усталено, бо багато розбіглося і поодинокі зголошують ся до шпиталів.

Часть другого ешелона відправлено на стацію Боярка, де їх стріли кирасіри й донські козаки, вивели з вагонів на площу й окружили. Окружених тримали під погрозою двох машин нових крісів. На просьбу дати торбинки, щоб дістати що попоїсти, кирасіри відповідали погрозою накормити кровю. Коли мешканці Боярки принесли богданівцям хліба й иншої їди, кирасіри не допустили, заявляючи, що вони покажуть Українцям автономію і скоро заведуть старі порядки. Кирасіри взагалі при виладуванні кидали погрози й наруги на адресу Української Ради та всього українського руху. З деяких посвідчень виходить, що кирасіри ще раніш готовили ся уладити стрічу богданівцям. Є свідчення, що деякі привоювання пробіли ще за дня. 9. серпня коло 3 год. по полудні одного найденного в бараболах солдата, що втік з ешелона, кирасіри порубали шаблею.

Коли розпочало ся слідство, до якого приступили тільки о 2 год. дня 10. серпня, військово-слідчий судія двірцевого участку поручник Васильківський, член Українського Правничого Товариства, був чомусь усунений від слідства. Треба зазначити, що поручник Васильківський як слідчий судія ствердив, що, судячи по характеру напряду й падання куль, вони летіли з боку двірця, а не з боку ешелона. Після того військово-прокуратор заявив поручникові Васильківському, що увільняє його від слідства в його участку. Васильківського замінено иншим слідчим судією поручником Плетньовим. Серед кирасирів є два ранені. Є ранені й серед публіки, але нема даних, які доказували би, що до публіки стріляли з ешелона, котрий був відділений від двірця на шляху його їзди рядом вагонів і високих домів.

З усього ясно, що трагічні проводи богданівців приготувала якась уміла й таємнича рука. Є підозріне на провокацію в цілі викликання неприємностей. Головнокомандуючий південно-західним фронтом звелів утворити спеціальну комісію з генералом Ремером на чолі. У склад комісії входять також два воєнні представники від Центральної Ради, два представники, назначені Оберучевим, військово-слідчий судія і з догідним голосом як генеральний секретар Садовський.

Арештоване ген. Кондратовича і команданта полку ім. Б. Хмельницького Напкана.

„Новое Время“ з 17. н. ст. серпня доносить:]

„На розпорядок верховного головнокомандуючого визначено слідство в справі поступовання члена Військового Комітету Центральної Ради ген. Кондратовича й команданта українського полку ім. Богдана Хмельницького — Напкана, увільненого з посади й арештованого. Обоє обвинувачують у невиконанню приказів начальства, першого при усмирюванню повстання українського полку Полуботка, останнього в часі повстання українського богданівського полку. Одержано розпорядок верховного головнокомандуючого скасувати утворену Центральною Радою комісію для розсліду кривавих подій при відсілі на фронт українського богданівського полку й зосередження цілого слідства в сій справі в руках генерала Ремера, відкомандированого з головної квартири з огляду на вказівки Центральної Ради на провокацію темних сил у сутичці богданівців з кирасірами. На розпорядок ген. Корнілова утворено спеціальну комісію для розсліду сих вказівок Ради“.

Погроза Корнілова.

Як доносить „Робітнича Газета“ з 13. н. ст. серпня, в приводу нападу на полк ім. Б. Хмельницького в Києві прийшов з фронту від верховного команданта армії Корнілова приказ, що як покажуть ся, що в подіях винуваті козаки полку ім. Богдана Хмельницького, то полк скасувати, а українізацію війська зняти.

Загальна мобілізація Японії?

БЕРН. (Ткб.) Дневники доносять з Риму: Agenzia Americana довідуєть ся, що японські влади на американській території одержали поручення в справі недалекого покликання до війська Японців, перебуваючих в Америці, яких має бути там понад мільон.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ в 11 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ бав. наст. прест. Рупрехта: Бої артилерії на побережжю Фляндрії і в луку Іперн доходили хвилями до великої сили. Відперто наступи Англіїців на південний схід від Лянгепарт і на північ від Фреценберг. Коло Вільре на північний захід від Ст. Кантен нині рано счинили ся нові бої, які випали для нас корисно.

Група військ німецького наступника престолу: Ударемнено наступи Французів, виконані по сильнім огневім підготовленню на північний захід від Ренс і в кількох відтинках в Шампанії. На східнім березі Мози наступили вчера рано великі французські сили на просторі між лісом Фоссе і лісом Шан. Неприятеля, який на південний захід від Варвіль вдер ся до нашої оборонної стрефи, виперто проти наступом. На решті фронту французські атаків ряди зломали ся в нашій оборонній огні. Пігнавши ся за неприятелем, посунули ми в кільком місцях наші лінії наперед.

Поручник Фос вістрілив учера три неприятельські самолети, збільшаючи число своїх побід до 45.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт військ бав. князя Леопольда: Від моря до Двини між нашими й російськими становищами численні сутички перерваних військ. Неприятель втратив полонених. Наступи російських підїздів в лісистій околиці на північ від Гусятина і над долішним Збручем відперто.

Фронт військ архикн. Йосифа: В південно-східній частині Буковини перейшли Росіяни до наступу. Осягнули тільки місцеві користи коло Сольки. Між Тротушем і Ойтозом неприятель доси не повторив своїх безуспішних наступів.

Фронт Македонський: В гористій околиці на південний захід від озера Охрида німецькі й австро-угорські війська перешкодили Французам посувати ся вперед.

Поголоски про смерть Керенського.

СТОКГОЛЬМ (Тбк.) 10. вересня. „Afton Bladet“ доносить з повною резервою про поголоску, досі не стверджену, яка ширить ся в Торнес, що Керенського в суботу чи в неділю убито. Тимчасове правительство затаїло сю відомість, яка одначе розширюєть ся як блискавка. В Петрограді панує незвичайне замішання і паніка. Корнілов відмовляєть ся покинути своє становище та стараєть ся здобути собі міщанські і патріотичні круги.

Корнілов і Керенський.

Динісія кабінету? — „Динадивізія“ Корнілова нашірує на Петроград. — Робітничо-жовнірська рада і петроградські козаци проти Корнілова.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) Бюро Райтера доносить з Петрограду, не подаючи дати: Наслідком звизання Корнілова до тимчасового правительства димісіонував цілий кабінет, щоби дати Керенському цілковиту свободу діляня. Всі міністри повнять на разі тимчасово свої функції. Рано було в місті спокійно.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) Райтер доносить з Петрограду під датою 10. вересня: На залізничній лінії з Люби до Петрограду зірвано шини. Перші відділи військ Корнілова мали вже прибути до Люби, що лежить в віддаленю 100 верст від столиці, в котрій находять ся війська вірні правительству. Так звана „дика дивізія“, якою проводив Корнілов, опустила фронт і почала марш в напрямі столиці. Обсадила вона залізничний дворець в Вириці в віддаленю 45 верст від Петрограду, на залізничній лінії з Петрограду до Рибинска, на якій спинено всякий рух.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.) З нагоди відкликания генераліссімуса Корнілова видав адмірал Развозов приказ до балтійської флотії, в якій зазиває її, щоби була приготова на небезпеку, яка грозить їй від неприятеля, щоби оминала незгоди і вивозила зарядження тимчасового правительства.

ПЕТРОГРАД. (ПТА). Центральний комітет ради робітників і жовнірів та комітет селян вистав відозву до армії і до земліничих та почтовик функціонерів, в якій зазиває їх, щоби не сповнювали приказів Корнілова, тільки виключно прикази тимчасового правительства і робітничо-жовнірської ради. Подібне звизання до залізничників видав Керенський. Чотири полки

козаків, що стоять в Петрограді, висказали вірність правительству. Рада робітників і жовнірів в Кронштадті заявила ся по стороні тимчасового правительства. Правительством знесло становище військового команданта петроградської області. Генерала Васильковського, який мав сюгідність, поставлено до диспозиції, а його помічника генерала Косміна іменовано командантом поліції.

Монархістична організація в Петрограді.

БЕРН. (Ткб.) Російський справоздавець Bund-у доносить: В Петрограді викрито монархістичну організацію на широку скалю. Називала ся вона „Святою Росією“, а органом її була завішена недавно часопись „Гроза“, яку розширювано головню між жовнірами на румунським фронті. Одна із статей „Грози“ доказувала, що тільки цар може дати Росії хліб і мир. Англіїці і Французи є неприятелями Росії.

Треба безпробовочно заключити мир. Головними провідниками організації були Бадмаєв, лікар Простопов, Глинка, Янушевський, б. редактор консервативної „Земщини“ і співробітник сього письма Слотников. Всіх арештовано.

Скликане парламенту.

Відень, 11 вересня 1917.

Засідане Палати послів скликане на вівторок 25. вересня. На порядку наряд поставлена бюджетова провізорія.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) На дневнім порядку найближшого засідання палати послів д. 26. вересня о год. 11 перед полуднем находить ся як перша точка звіт комісії справедливости про внесення палати панів, а саме: а) закон, силою якого цивільні особи піддаєть ся військовому судівництву, б) закон про зміну кількох постанов закона з дня 23. мая 1873 в справі творення ліст присяглих, в) закон про нове розслідування засуджених оречення військових судів, виданих на основі розпорядження з дня 26. червня 1914 і 4. падолиста 1914, а се у власнім поступованю зглядно в поступованю перед доразовими судами.

Німеччина згоджуєть ся привернути самостійність Бельгії.

ГАГА. (Прив. тел.) Звичайно добре поінформований берлінський кореспондент часописі „Tijid“ доносить: Можу звістити, що виділ сімох державної союзної ради і парламенту виготовив в п'ятницю відповідь на папську ноту і при тім обговорив питане про віддачу цілої Бельгії, та що в тім зміслі вже навіть справу порішено. В німецькій відповіді на папську ноту має бути звязку з попередніми заявами сказано, що Німеччина в тій оборонній війні, яку веде, не має ніякого приводу постійно займати Бельгію, коли з другої сторони було би заперучено, що Бельгія не заключить ніякого окремого договору про свою самостійність з одною або з кількома державами коаліції. Бельгії має бути дозволено вдержувати лиш стільки війська, скільки треба на вдержане ладу в нутрі держави. Вкінці населеню Бельгії повинно бути признане право самовзначення також що до розділу на основі язикової ріжничі після заведеної вже системи. В иншій часті предложення згаданої комісії висказуєть ся сподіване, що Німеччина не була би тому противна, щоби свіділати при господарській відбудові Бельгії, в чім вона має інтерес як сусідня торговельна держава.

ПРОСИМО

при зміні адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведення зміни — —
- 2) подати небіж нової і стару адресу. — —

Адміністрація „ДІЛА“.

Рібо не утворить міністерства.

Чому соціалісти відмовили співучасти.

ПАРИЖ. (Ткб.) Рібо вів в неділю наради в політиками, яких бажав покликати до свого

Жертвуйте на Волинські школи!

кабінету. Здавалося, що зложене кабінету за певнене, коли ненадійно заступники парламентної соціалістичної групи заявили, що вони не можуть взяти на себе відповідальності за утворення нового правительтва. Міністер для справ муніципії Тома заявив Рібо, що він не може його далі поперати. На тім перервано переговори. Одсіля відбули ся нові наради Рібо з міністерськими кандидатами. Рібо пробував зложити кабінет без соціалістичної групи. Однак міністер війни Пенлев заявив, що він вважає неможливим зречи ся співдіяльності соціалістів. Супроти таких трудностей Рібо побачив, що він не зможе утворити нового правительтва, та зложив в руки Поанкаре дане йому поручення.

Агенція Аваса доносячи про те пояснісе відмову соціалістів тим, що до нового правительтва мали увійти в більшість члени давного правительтва, які не давали запоруки могучого підєму сил задія національної оборони, та широкої демократичної акції.

По повороті митр. Шептицького.

Львів, 11. вересня 1917.

Митрополит і Архикнязь Вільгельм.

Його Високість Архикнязь Вільгельм привітав учора Митрополита на пероні короткою промовою, в якій заявив, що витє його іменем Монарха при повороті до рідного краю й митрополитської столиці. Митрополит подякував за Монарший привіт, заявляючи, що скористає з першої нагоди, щоби особисто подякувати Монархови за його ласкавість.

Митрополит і УСС.

В імені Українських Січових Стрільців привітала учора Митрополита на пероні делегація, зложена з 8 офіцерів і 2 підхорунжих, якої речником був отаман Гр. Косак.

Проповідь Митрополита в церкві св. Юра.

Проповідь, яку виголосив Митрополит учора в церкві св. Юра, звучала:

Дорогі брати, вірні і діти! Коли я тому 3 роки Вас опускав, так я терпів дуже, терпів я не тому, що мене могло ждати щось важкого найтяжшого, бо за віру понести і смерть то річ солодка і пожадана. Хрест, то дерево тверде, хто його однак обніме і візьме на себе, той бачить, як з того статурого дерева чудові цвіти розвиваються. Я терпів тому, що я не міг разом з Вами терпіти. А се биль так великий, що я його глибини передтим не знав. Коли я з часом у вязниці довідував ся про Ваші терпіння, так я знова терпів страшно, бо не міг з Вами терпіти, ні Вам допомогти. Але я вірив, і віра в мені перемогла. Бо розум казав вже не сподівати ся на ніщо, бо нарід просто перестав віддихати, гинув. Та віра побідила. Той поганський безбожний царат розсипав ся в порошок, а нарід, що віками був гнетений, якому відобрали віру і мову, встав, жие і глядить в красшу, ясну будучність.

Та і по сей бік, засвідаєть ся для нас красша будучність. По великих і многих хрестах, які в так потрібні, приходять і для нас красші дні. Се Вам заповідаю, бо знаю про се. І запорукою нам в тім є також, що ми тепер і в Найвишнім Домі маємо своїх приятелів і покровителів. Тому звиваю Вас, мої братя й вірні діти, заспівати зі мною благодарственну пісню „Тебе Бога хвалим“. Не за мій поворот, хоч я за него Богови покійно вдячний і тішусь ним, та кажу, не за мій поворот дякуймо Богови. Бо коли я знов між Вами і до Вас можу промовляти і знов для Вас працювати, то я передовсім перепрошую всіх Вас і кожного з окрема за те, що я може не дав Вам такого доброго і глибокого приміру, як я повинен був дати. Я обіцюю Вам, що від тепер по літах неволі у відзисканій свободі мої жертви і мою працю я лиш поглублю і ще чистішими приносити буду. Ми відспіваймо пісню подяки „Тебе Бога хвалим“ за те, що удержав нас серед тяжких хрестів і що дає нам можливість даліше працювати Йому на славу, а нам на красшу будучність.

Приняте у митрополита.

Вчора вечером відбуло ся в митрополитській палаті святочне прийняте, в якій взяло участь коло 150 запрошених гостей. Устроюючи — коло 150 запрошених гостей — се прийняте, бажав Митрополит побачити теперішню львівську українську громаду і познакомиться з нею Достойного

Гостя Архикнязя Вільгельма, який протягом вчора розмовляв з цілим рядом українських діячів.

Нинішнє прийняте делегацій.

Нині о год. 11 явили ся члени комітету для вшановання Митрополита Шептицького під проводом д-ра Федака; привітну промову від комітету виголосив проф. Студинський. Опісля приймав Митрополит депутації від українських товариств, котрих відпоручники склали Митрополитови желання в нагсди його повороту. Явила ся також депутація селян з Перегінська священики з різних сторін краю.

Від'їзд Архикн. Вільгельма.

Нині о год. 3-10 по пол. Архикн. Вільгельм, котрий від вчора був гостем Митроп. Шептицького і замешкав в його палаті, від'їхав до Відня. На його пращане прибули на перон відпоручники Комітету для звелічення Митроп. Шептицького, Народного Комітету і інших українських організацій, офіцери українських січових стрільців з атаманом Косаком і д-ром Волошином, багато українських пань з китицями цвітів, гурток шкільної дітвори, єпископ Боцян та много нашого духовенства з капітулою на чолі. З представників влади прибули намісник гр. Гуйн, командант міста ген. майор Новотни, директор поліції д-р Райнлендер і и.

Пятнацять хвиль перед від'їздом поїзду приїхав на дворець Архикнязь Вільгельм з Митрополитом Шептицьким. Українські делегації пань і панів усталили ся перед саліоновим возом. Пані вручили Архикнязеви китиці цвітів з синьо жовтими лентами, а так само дівчатка від себе, чим зробили йому очевидну приємність. Опісля розговорював Архикнязь з деякими членами української депутації, а коли всідав до поїзду, дівчатка і пані обкидували його цвітами. Від'їхав пращаний гримками окликами „Слава“.

НОВИНКИ.

Львів, 11 вересня 1917.

— Президент У. П. Р. Юліан Романчук, віцепрезидент палати послів, приїхав на довший побут до Львова.

— Чого сподівають ся Поляки від Митрополита. Україножерний „Kurjer lwowski“, коло якого гуртують ся тепер зшехполяки приносить на привітанє Митрополита статю, відомого ренегата Теофіля Меруновича. Після признання для Митрополита, що він терпів за унію та що завдяки йому здійснить ся може слова Пія IX.: „Per vos Rutheni orientem revertendum esse spero“ — читаємо там: „В кождім случаю уязвине і вивезене Росіянами митрополита буде великої ваги зворотним моментом в його житю. Живемо в часах великих історичних подій. Отже треба би забути про марні суперечки з передвоєнних часів. А саме коли традиційне становище руського („ruskiego“) митрополита у Львові вважаєть ся рівнозначним з моральним проводом руської („ruskiej“) людности в нашім краю і „Rusini“ радо титулюють своїх митрополитів князями своєї церкви національної, — то кождий, кому любий внутрішній мир в краю, хто тому краю хоче щасливі будучности, мусить бажати, щоби поворот о. митрополита Шептицького на його владикий престол у Львові став початком нової ери у співжиттю „Rusini“ з Поляками і Поляків з „Rusini“. Бо вискоє становище, яке займає о. митрополит Шептицький, дає йому силу і власть до того, щоби він повернув руську („ruska“) справу в Галичині на нові шляхи. В місте малодушної братньої межиусобиці, якою обіцували собі користувати ся (тут сконфісована фраза) — панславизм російський, який тепер збанкрутував, українські обожателі гайдамаччини, а перш усього великі політики малих партій галицьких і Бог зна хто ще — нехай настане в „kwęstji ruskiej“ ера спокійної, свободної від зависти дискусії, в стилю гідній традиції нашої історичної минувшини, гідній великих часів, в яких живемо. Історія почисить се за заслугу митрополитови Шептицькому, коли від него вийде клич до того звороту в „ruskiej sprawie“! Той клич не пройде без відгону — певно!“

— Курс для управительок діточих захоронков отворений при ц. к. жіночій семінарії учительській у Львові. Вписи на курс, який відбувати ме ся безплатно, продовжені до 14. с. м. Учениці того курсу одержують державний патент на управительки фребльських огородин і захоронков, які нині так численно закладаєть ся. Українки, які бажали би знайти опісля хосенну

працю і помогти українським сиротам по українських захоронках, яких буде небавом що раз більше, нехай записують ся громадно на згаданий курс.

— Дирекція приватної української гімназії в Долині, не будучи в силі всім листовно відповісти, подає інтересованим отсею дорогою до відома, що вписи до приватної української гімназії відбули ся в трех послідних днях серпня. Наука розрочала ся дня 3. вересня. З біжучім шкільнім роцї отворено класи від I. до VI. Однак мимо того, що наука вже розпочала ся, можуть ще додатково бути ученики прийняті, коли достаточо оправдають спізнєне впису. При гімназії отворено бурсу. Містить ся вона в обширнім, а здоровім льокалі (шість кімнат). В бурсі мешкає з учениками двоє учителів, а руках котрих спочиває нагляд педагогічний. Газдівство домашнє ведуть сестри Служебницькі св. Йосифа. Се все дає повну запоруку, що бурса зновні відповість всім вимогам. Місячна оплата в бурсі виносить 60 кор. Може однак в цілости, або в части бути ввлячена натураліями. В бурсі є ще 10 вільних місць. Виділ Кружка У. П. Т. в Долині робить усильні заходи, щоби в днєм 1. жовтня отворити і нй рік приватного учительського семінаря. Зголошеня приймає Дирекція гімназії.

— З українських гімназійних курсів у Гмїнді. Шкільний рік на українських гімназійних курсах у Гмїнді (Дол. Австрія) розпочнєть ся для 17. вересня. с. р. В сей дєнь відправить ся богослужене о 8 год. рано в таборовій церкві. З днєм 18. вересня починаєть ся вже правильна наука. Вступний іспит до I. кл. гімназійної та й до підготовляючої класи відбудеть ся в суботу дня 15 вересня с. р. Зголошеня до іспиту та й вписи учеників на курс приймають ся дня 14. вересня. Управа курсів звиває отсею дорогою бувших учеників згаданих курсів, щоби найдалше до 16. вересня явили ся в таборовій бурсі. Зголошувати ся на згадані курси можуть також ученики низшої гімназії із сик повітів краю, де нема української середньої школи, або де вона на разі внаслідок воєнних подій не функціонує. Ученики гмїндських курсів дістають повне удержанє (харч, одіж, обузу, книжки та добре приміщенє), педагогічний провід і лікарську опіку в таборовій бурсі даром на державний кошг. В першій мірі повинна користати з сього добродійства молодіж недавно відбитих повітів галицької України. Зголошеня треба слати на адресу підписаної управи. — За управу курсів о. д-р Никола Конрад, Гмїнд (Gmünd, N. O.) Barakenlager.

— Продажа бараболі у Львові. З днєм 10. с. м. почало львівське заведење апровізаційне в касарні Фердинанда при вул. Городецькій дрібну продаж сегорічних бараболі по 60 сот. за 1 кг. Одній особі дозволено набувати найбільше 10 кг. денно. До того бараболі продаєть ся у всіх міських склепах, та в будці при площі Краківській і при площі Галицькій.

ПОМЕРЛИ:

Олена в Раковських Каратницька, жінка о. Івана, пароха Явча, по прийнятю св. Тайн упокоїла ся в Бозі дня 28. серпня в 38 р. життя. Смерть ся — се жертва війни. Три роки в домі парохіальнім неустанно перебували війська — то російські, то австрійські і німецькі. Покійна, що тішила ся рідко кріпким здоровлєм, набавила ся тифу, не могла побороти тяжкої недуги. В покійній тратить муж найвірнійшу подругу, є дитий сиріток найдорожшу матір — старенькі родичі найлюбійшу дитину, а сестра Меланія Пеленська і брат Йосиф найліпшу сестру, наша суспільність щирю робітницю народну, а громадяни Явча своєю улюблену доразницю добродійку. Покійна відзначала ся рідко гарними прикметами душі, теж загально була всіми шанована і люблена. Парохіяни Явча дали правдивий доказ любови своїй добродійці. В часі слабости не відступали від ліжка недужої, а на похорон зібрани ся не лиш всі Явчани, але і селяни і жінки з сусідних сіл Книгинич, Васичина, Загіря. Дорога до гробу була зрошена сльезами всіх учасників сумного обряду похоронного. Похорон провадив о. шамбелян Стефан Городецький. Над могилою виголосив о. шамбелян прегарну похоронну промову, підносячи заслуги і чесноти покійної. — В. і. п.

Марія Банахова, властителька реальности, упокоїла ся в Белзі 6. с. м., проживши 59 літ. Покійна, жінка незвичайних родинних чеснот, полишила синів: Дениса, народного учителя, д-ра Валеріяна, адвоката краю, Володимира,

КОМУ ПРОПАЛИ ГРОШІ

з цієї причини, що не знав приналежності військових дружин і заосмотрення родин осіб військових, той нехай кинуть собі книжку, надану Володимиром Дем'яном, яку видає Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар“ п. 3.

„Військові причинки і заосмотрення родин осіб військових“.

Один крам'ярик: коштів 2 кор. На поручення поштової пересилки треба додати 65 сот. Вислав тільки за готівку.

Канцелярія Краєвого Господарського Тоз. „Сільський Господар“ — Львів, вул. Зіморозича ч. 20. і Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка — Львів, Ринок ч. 10.

студента медицини, Езена, абсолювента гімназії, та медошкіт Богдана і доньку письменниці, Катрію Гриневичезу. Туга за померлим два роки тому, як жертва ворожого наїзду, сином, молоденьким священиком, о. Іваном, загнала її в могилу. — В. І. п.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок шалити 4.000.

ОПОВІСТКИ.

Середа, 12. вересня 1917.

Нині: греко-кат.: Александ., Пав. — римо-кат. Гвидона.
Завтра: греко-кат.: П. п. Пр. Д. — римо-кат.: Ягеніт.

З Краєвого Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзирних Рад і Комісій контролю, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних товариств, просимо безпосередньо подати відомості короткі а докладні про стан їх товариства, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівку з поданням хто опікується товариством, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Сасевич. 75А 16-20

Товариство взаємних обезпечень „Дністер“ просить своїх делегатів, Всх. оо. духовних і взагалі своїх прихильників у відбитій тепер частині Галичини і Буковини, щоби по можливості, як найскорше повідомили товариство про стан агенцій і агенційних актів, як і про те, чи агент є на місці, а коли його нема — якого лишив заступника, згідно з тим, на чому він є на заступника агента, а в кінці, котрий найближчий поштовий уряд є реактивований. Всіх П. Т. агентів, які осідали в місці осідку своєї агенції, вживається, щоби безпосередньо повідомили про те товариство. І А 3-2

Вписи до української приватної гімназії в Городенці відбуваються в дні з 1-5 вересня, однак приймається ще учеників цілий вересень. Початок шкільного року 6. вересня. Шкільна оплата 150 кор. річно, вписове 10 корон. Приймається учеників(ниці) від I-VIII класів. 7-10

Позір Камінецьчина! Український повітовий комітет опіки над війсьними сиротами в Камініці струмилівській уряджує дня 16 вересня 1917 великий концерт з товаришескими забавками в великій залі „Народного Дому“. Буфет у власній варті. Початок о год. 7 вечером. Весь дохід призначений на український захист для війсьних сиріт в Камініці струмилівській. Просить ся о як найкращу участь. 2-2

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Пошукують родичів і правних Юліан Сохевський, Veterinär Fähnrich k. u. k. Pferdefeldspital 17. 218 1-5

Хто знав би, де знаходяться о. Василь Чайковський і Оля зі Свеніцких, парох Миткова п. Більше воліте — подати їх адресу Зимошій Вілас, жінка парох в Либхорі п. Висоцько вживає. 219 1-1

Никола Зігнот Leutnant k. k. Schützen Regt 20. VIII. Feldkompanie 3-й дивізії, порткізівського, подає родичам свою адресу. 210 1-1

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ

услугам певно спеціальний пудер „Селат“, який за 120 К. на провізцію виставляється тільки за попереднім надісланням належності і 40 с. на порто. — Одиноке заступство S. FEDER, — Львів, Синотуська ч. 7. 70 30-30

КАПЕЛЮХИ до перероблювання

приймає салон мод

М. ТОПОЛЬНИЦЬКА

Львів, вул. Коперника ч. 1.

214 (над апікою М.колла). 1-10

Під Крилами Церков

Все літературна ластівка, яка залетіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1'50, з пересилкою 1'60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Блякарська 18. II. пов. (ганок).

Лекцію на провінції до шкіл гімназійних або в родинних прийму. — Левицька, Львів, вул. Тересі 2. с. 211 2-2

Парохія не знає, при гостинці, 58 м. доброго поля, 600 душ, не зважаючи праці а обална, 3 км. до стації, до заміни. Зголошена приймає до кінця вересня: Уряд парохіальний Молодичів, п. Бор. тійки над Дністром. 210 3-3

Сторож потрібний до Українського Академічного Дому — грамотний, з слюсарством. Довідувати ся: Чарнецького 26, канцелярія друкарні. 212 3-3

Дентист

Д-р ЯКІВ ОФФЕ

ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНА РОБІТНЯ

ул. Галицька 21, дім під золотом когутом

д-ра Баллабана. 189 3-10

Жінчина вірна, працююча, добра господарка, знаюча ся добре на господарстві сільським і домашнім, глядає місця у старшого священика. Львів, Клепарівська 9. у п. Певдиків 11 п. 216 1-2

Учительни пошукують на село до трьох дітей, вимагають німецької конзервації і гри на фортеп'яні. Угрома на 60 кор. місячно. Григорій Урбанович, Стрілки. 221 1-2

До бухгалтерії і німецької переписки

приймає зараз помічника (цю)

Книгарня Наук. Товариства ім. Шевченка

у Львові, Ринок 10 — Платня після умови. 209 3-3

ТЕКЛЯ КЛЕМПА о'з. масажистка

у Львові, ул. Брагоровська ч. 6. I. п. виконує усі масажі і гідропатії, ставляє баньки і пиявки після ордації В. П. лікарів. 215 1-2

ФУТРА

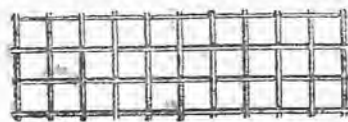
мужеські, жіночі, до подорожі, закарпанські, куртки і гарейтури футрян у великій вибір продаю дуже корисно.

Купую ношені футра, та сирі лиси, тхирі кузи. О. Кнопф,

ул. Митицького 1, коло Банку Уніон.

201 4-5

СИТАРІ І МЛИНАРІ

XVI 1-2

Дротяні сітки на решета і сита | Шовкова газа і дротяна на пилі

І. КОНРАД

Львів, ул. Кароля Людвіка ч. 35.

ШТУЧНІ ЦВІТИ

поручає

Стефанія Погорецька

в Стрию.

27 1-5

До відбудови

Вапно, цемент, гіпс, дахівки, папу, як також усі матеріали будівельні — поручає фірма

Братя Мунд

Львів, ул. Синотуська ч. 23.

XVI 1-2

На відбитій території

положені господарсько торговельні спілки і філії Т-ва „Сільський Господар“ мають:

- 1) зголоситись безпосередньо в місцевих естаблїшментах, щоби обняти викупні збіжки і бараболі та заосмотрене повіта средствами пожнв.
- 2) вислати с'їчас до Львова свого делегата з інструкціями в господарських справах, дозволити на подорож має місцева естаблїшментна команда.

Всіх ідучих через ті місцевості просимо отсе число часописи доручити інтересованим інституціям і людям. VI 9-9

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. Зіморозича ч. 20.

П. Ученики знайдуть приміщення при старшій інтелігентній родині в вікні або без. Старожівка ч. 3. II п. Похій фронгозій. 203 3-3

КОНКУРС.

В виду освободження дальших частин схиленої Галичини оголошується додатковий конкурс на прийняття хлопців до безплатної бурж. Ставропільського Інститута.

Хлопці повинні мати скінчену 2. або бода 1. класу гімназійну, або виділову, а різночасно безуспішно металічний високий сопран, досконалий музикальний слух, та набути вже вправу в хоральній спілі.

Цяльші умови: 13 рік життя, гр. кат. обряд, українська народність, відповідна скількість одяжи, біла та обуви, книжки до науки і власні постіль в добрім стані.

Подана питомість при долученню відписи метрики хресту, свідоцтв шкільних і убожества вносити належить до 15. 9 1917, а по пробі годосу і слуху, та огляненню стану здоров'я послідує рішення що до прийняття.

Львів, дня 4. вересня 1917.

За Ставропільський Інститут

Д-р Федак, сеніор.

194 2-2

Найкрасші оповідання.

сміховинки та співомовки.

Десять книжочок за кор. 4-16.

ціна

- 1) Оповідання і сміховинки Олексі Стовоженка . . . 44 с.
- 2) Нові часи, опов. О. Маковей . . . 44 .
- 3) Кармелюк, оповід. М. Вовчка . . . 44 .
- 4) Оповідання Федьковича: 1) Три як рідні брати, 2) Опришок . . . 44 .
- 5) Приказки і байки Ст. Руданського . . . 44 .
- 6) Співомовки . . . 44 .
- 7) Оповідання М. Вовчка 1) Козачка 2) Чумак 3) Свекруха . . . 44 .
- 8) Оповідання М. Вовчка 1) Се стра 2) Сон . . . 44 .
- 9) Перекопило — оповідане Квітки-Основ'яненка . . . 44 .
- 10) П. Куліш: Оріся, Давне горе Степова могила . . . 20 .

Замовлення і різночасно гроші вислати до

Канцелярії Товариства „ПРОСВІТА“ у Львові, Ринок ч. 10.

На порто звичайне треба додати при замовленню всіх книжок 30 сот., а на поручене 65 сот. V с 3-7

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 12, 2. пош.

Копія пошт. шлюду 26,72х

Адреса тел.: „Діло—Львів“

Число телефону 261

Рукописів
редакція не зберігає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Ахстер-Угорщині:
місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10 —
піврічно . . . . . 20 —
річно . . . . . 40 —
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3 — К.
чвертьрічно . . . . . 9 —
піврічно . . . . . 18 —
річно . . . . . 36 —

в Німеччині:
піврічно . . . . . 30 — К.
річно . . . . . 60 —

За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланні 60, в
оформленні 80 с, в редакційній
часті 1 К. Поміщена про
вісточки і заручини 150.
Некрологи стрічка 1 К.
Статистичні оголошення за окремим
умовою.

Окремі арештні комісії
у Львові 12 с

за провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Вацлав Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 12. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Росіяни й Румуни кілька разів сильно атакували горби на захід від Окни. Їх наступи зламано переважно вже нашим огнем. Раз відперто їх протинаступом.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Протягом вчорашнього дня тільки на стогах Монте Сан Габрієле счинили ся сильніші бої. Були вони для нас успішні.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На південний схід від Берату наші передні сторожі відперли італійські відділи за горішній Озун. Коло Подградец над озером Охріда наші сили уступають під натиском переважаючих сил неприятеля.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 12 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ Баварського наступника престоло Рупрехта: В кількох відтинках фронту в Фляндрії, Артезії і на північ від Ст. Кантан огнева діяльність в вечірніх годинах значно зновила ся. В кількох місцях счинили ся бої піхоти перед становищами.

Група військ німецького наступника престоло: По сильним огнем французькі відділи рушили наперед для форсованих авідів по обох сторонах дороги Somme-Py-Solain в Шампанії. Відперто їх огнем і в бою з близька, в наших руках остали полонені. Під Верденом діяльність артилерії зменшилась.

Скинено 19 неприятельських легунів. Одного з них вістрілив підпор. Фосе, відносячи 46 у побіду.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група князя Леопольда Баварського: В кількох місцях між Балтійським морем і Двиною наші передні сторожі відперли боєм російські стежі. Число полонених з битви під Ригю виносить, як стверджено, 8-900; добука виносить 325 гармат, в тім одна третина тяжких, кілька наладованих поїздів, великі припаси піонерських знарядів, муніції й поживи, багато самоходів і інших військових возів.

Фронт архик. Иосифа: Між Прутом і Молдовою в багатьох місцях значна діяльність артилерії і вивідні перелатки. Росіяни не вели далі наступу під Солькою. На південний захід від Тіргуль Окна неприятель п'ятикратно вдарив на наші лінії. Все його відперто, при чім поніс він значні втрати.

Фронт македонський: Положене на південно-західній березі озера Охріда в суті не змінило ся. В кітловині Монастира огонь був сильніший ніж в останні часі.

Французький кабінет не може утворити ся.

ПАРИЖ (Авас). Пенлев зложив місію утворення кабінету в руки президента республіки, бо не вдало ся йому утворити міністерства національної єдності.

Львів, 12. вересня 1917.

Найновіші вісти з Росії говорять, що революція й її здобутки є поважно загрожені зі сторони дотеперішнього начального вождя Корнілова і відданої йому часті армії. Конфлікт між Корніловим і Керенським, про який приходили вісти від довшого часу, з укритого став нарешті явним: Корнілов зажадав від Керенського віддання йому, Корнілову, диктатури, на що Керенський відповів усуненням Корнілова зі становища начального вождя. Як далі розвинеть ся конфлікт, покажуть найближчі дні. Найневійша звістка говорить, що віддана Корнілову „дика дивізія“ йде на Петроград.

Отже не є виключена можливість, що Корнілов не піддасть ся приказови Керенського, тільки при помочі відданих собі часті армії схоже силою здобути для себе диктаторську власть. В такім випадку Росія ввійшла би в стадію внутрішньої війни між військами, відданими Корнілову, і військами, відданими теперішньому тимчасовому правительству.

Правду сказавши, такий розвиток подій не є нічим дивним; дивніше було, що те, що творить ся тепер, не наступило зараз по усуненню Миколи II. з престоло.

Справді було дивно і незрозуміло, що всі ті Брусілови, Алексєєви, Корнілови і як там уся та російська генералія називаєть ся, не виступили тоді в обороні царизму, тільки перейшли на сторону революції й здержали делі провід над „революційною армією“. Одного другого з них усунено, але загальний остав на своїх становищах.

А ще дивніше й незрозуміліше було, що революційне правительтво оставило провід армії в руках вчорашніх царських слуг, повіряючи їм оборону революції як перед виїшнім так і перед внутрішнім ворогом. Невжеж можна подумати, що ті довголітні царські „слуги“ можуть бути переконаними оборонцями проголошеного революційного республіканського ладу? Що вони, що вирости в поняттях абсолютного монархізму, справді щиро помирили ся з тими, що тепер їх верховною властю, — замість Миколи II, який наділяв їх десятки літ авансами й ордерами — має стати якийсь там адвокат Керенський? Той сам Керенський, який в часі царизму міг бути тільки ополченцем, гарматним мясом! Хто знає психологію тих людей, їх відношене до монарха з одної сторони і до „цивілів“ з другої, той зрозуміє, що вони не могли переміняти Миколу II. на Керенського та що тільки в скреготом зубів могли слухати приказів Керенського, ждучи „слухного часу“, щоб його розстріляти. Просто дивно, як на все те було революційне правительтво неначе сліпе, оставляючи провід армії і тим самим долю революції в таких руках.

І хто знає, чи остання офензива, яка змінила ся в погром Росії, не була провокаційним ділом тих царських слуг, щоби з одної сторони спричинити як найбільші втрати серед революційно настроєної військової маси, а з другої сторони здискредитувати революційне правительтво, збільшити внутрішній хаос і в тім хаосі поспробувати повернути давний лад.

В кождім разі видно, що Корнілов думає, що вже настав той „слухний час“, коли він найперше може сягнути по диктаторську власть, а там — хто знає, чи не після Керенського і тов. на шибеницю і з тріумфом увести назад до Петрограду як не Миколу II, то когось з великих князів. Здаєть ся, се була основна помилка революції, що вона не відбрала царським слугам власти в армії, не зробила їх нешкідливими. Правда, кого було поставити на чолі армії? Адже між революціонерами фахових генералів не було! Тут доходило до другої помилки революції, що вона, замість натиснути на союзників, щоби заключити мир, вдоволити ся теоретичними фразами про потребу мира „без анексії і контрибуцій“, не зробивши нічого для здійснення тих своїх ідей, тільки ведучи далі війну. Бо Росії треба не війни, тільки

мира для спокійної праці при перебудові внутрішнього ладу.

А тепер начальний вождь армії, потерпівши повне поразення на фронті, машерує на Петроград, щоби вирвати революційному правительству власть.

Який не був би дальший розвиток подій, в Росії тільки збільшиться хаос. Як се відібеть ся на Україні? Побіда реакції була би очевидно ударом для України. Та з другої сторони революційне правительтво показало ся супроти України не носителем ідеї свободи народів, тільки сторожем спадщини царизму. І тому чим більший у Росії хаос, тим гірше для України, бо ослаблене Росії означає збільшене шанс у змаганні України до самостійності, — очевидно, коли Україна серед російського хаосу буде представляти свідомий своїй цілі, солідарний табір.

Тернопільщина кличе помочи.

Відень, 9. вересня 1917.

Українське пресове бюро у Відні доносить з Тернополя:

Сейчас після приходу німецьких військ почали ся в повіті арештованія. Майже в кождім селі арештовано пересічно по 12—15 осіб і відставлено до Золочева. Між іншими арештовано в Струсові гр.-кат. священика о. Кулицького наслідком дозволу і уміщено його в золочівській в'язниці. Ув'язненим, яких треба вважати жертвами доносів наших національних противників, закидаєть ся приязне відношене до Росії, — закид, який з огляду на довгий час окупації та з огляду на те, що в повіті були стаціоновані переважно українські полки, являєть ся надто загальним.

Окрему главу творять реквізиції.

Урядники, вдови, жінки жовнірів не одержали доси платні, належної їм від початку війни. Адміністрація, яка за часів російської революції була українською, тепер є польською.

По селах установлено давних начальників громад і писарів, як послушні знаряди в руках польської адміністрації. Військові сторожі не допускають сільського населення з поживою до міста, а управитель староства Фрідріх, який покладав до апробізаційної комісії тільки одного Українця, виявив ся нездібним дати раду поважному положенню. Особливо лихо стоїть справа в шкільництві, яке занедбане вже від трьох років. Шкільні будинки по селах тепер заняті військом.

Одним словом положенне в Тернопільщині під кождим оглядом дуже сумне і населенне просить, щоби високі власти завели зміну в теперішніх відносинах.

Проти польських посягань на українські землі.

Інтервенція У. П. Р. у гр. Черніва.

ВІДЕНЬ (Ткб). „Freundenblatt“ доносить: Вчора явили ся в міністра заграничних справ гр. Черніна послы Петрушевич, Левицький і Трильовський, і в імені У. П. Р. предложили йому ряд домагань в справі занятих українських земель. При тім застерегли ся проти того, що-

би намірене поступення полагожене польської справи яким-небудь способом дотикало українські землі. Міністер прийняв сю заяву до відомости.

Перед домашньою війною в Росії.

Вість про смерть Керенського не potwierджується. — Ріжниця між кадетами й Керенським. — Переполюх в Петрограді. — Большевики проти дальшого ведення війни. — Завіска „Нового Времени“. — Відозва кабінету. — Керенський не зрінає ся аласти. — Нозани посерединами. — Становище коаліції.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Поголоска про смерть Керенського не повторюється далі, однак по-дожене є зовсім неясне. Корнілов опирається на козацьких офіцерів і на буржуазійних „більшостях“. Савінков є також за Корніловим. В Зимовій Палаті панує тяжка атмосфера. Здається, що заносить ся на кабінетову кризу. На кожнім засіданню ради міністрів зазначаються глибоко принципиальні різниці між кадетами і соціалістами, до яких прилучив ся Керенський. Він далі стоїть при програмі коаліційного правління з 21. липня. Некрасов і Терещенко займають становище посереднє.

Петроградські днівники доносять, що населення в переполюху утікає зі столиці. Директори банків рішили вивести архіви, вартісні папери і т. н. Ген. Клембовський potwierдив вістку, що на рижському фронті цілі дивізії опустили фронт і що число дезертирів є дуже велике.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Заповіджені на неділю демонстрації большевиків в Петрограді не відбули ся. Вечірнє „Время“ пише, що положення є дуже грізне, бо большевики мають машинні скоростріли і 25.000 крісів і приготували велику демонстрацію проти дальшого ведення війни. Між Керенським і кадетами панує велике напружене іза уязнення великих князів. „Веч. Время“ пише, що протиреволуційний заговор є легендою. Підчас ревізії найдено тільки приватну кореспонденцію великих князів, в якій вони висказали свою думку про монархістичний устрій. Зносин з б. царем не було. Керенський є за тим, щоб слідство далі ведено.

ПЕТРОГРАД (ПТА.) Правительство завісило днівник „Новое Время“ за те, що маніфест Корнілова оголосив обширно, а відозву Керенського в мороченню.

ПЕТРОГРАД (ПТА.) Правительство видало відозву до всіх правительствених комісій на провінції з поясненем про становище занятя Корніловим та про його марш на Петроград. В відозві Керенського до петроградської армії сказано: Б. начальний вожд, який удавав вірність народови, виявив себе невірним, висилаючи війська на столицю і ослабляючи фронт.

ПЕТРОГРАД (Р'ч) доносить: Мілюков і б. начальний вожд Алексеев відідали Керенського і жертвували йому своє посередництво в цілі спинення починаючої домашньої війни, але Керенський сказав, що не може переговорювати з людьми, які нарушили закон. Не був би однак противний відданню влади в руки нестрального кабінету, який міг би почати переговори з Корніловим. По приватній нараді з міністрами, які уступили, признано думку Керенського найвнійшою дорогою до спинення внутрішніх межиусобиць та визначено Алексеева на евентуального шефа кабінету. В кінці однак Керенський покинув думку віддати власть Алексееву і почав переговори з представниками ради робітників і жовнірів. Думають, що в новім кабінеті соціалісти будуть репрезентовані сильніше і що із несоціалістів тільки Терещенко і Некрасов задержать свої теки.

ПЕТРОГРАД (Райтер). Керенський прийняв депутацію козаків, яка заявила, що вважає своїм обов'язком запобігти домашній війні і бажає співділати в полагоженню конфлікту між Керенським і Корніловим. В сій цілі депутація вибирається до великої головної квартири.

ЦІРІХ (Ткб.) „Neue Zürcher Nachrichten“ пишуть: Доси не є ясне, о скільки коаліція стоїть за Корніловим. Були в останнім часі признаки сього, що в Лондоні і Парижі поріжнено ся з Керенським.

Корнілов — за заключенем мира?

БЕРН (Ткб.) „Berger Tagblatt“ містить під датою 1. с. м. кореспонденцію свого російського кореспондента, який подає отсі інформації про ролю Корнілова:

Корнілов є обурений на щораз більше

розпаношене англійської військової місії як в російській головній квартирі так і в окремих відтинках фронту. Він носить ся вже з думкою стати в імени війська на чолі мирового руху. Ще 1. серпня вислав він до тимчасового правительства меморіал, в яким виказував неможливість і безкорисність дальшого ведення війни, а Керенському закидав зміну поглядів, зраду супроти робітничо-жовнірської Ради і стокгольмської конференції і кокетоване Англії.

Сей меморіал поділав у Петрограді як бомба. Керенський завізав управителя міністерства війни Савінкова, який поділяє погляди Корнілова, щоб зложив свій уряд, однак той сього не зробив, покликуючи ся на Корнілова. Керенський хотів на конференції в Москві полагодити свої рахунки з Корніловим, але справа пішла инакше ніж він сподівався. Корнілов заявив ся на конференції за безпроволочним миром на всіх фронтах. Сю заяву Петроградська Телеграфічна Агенція зовсім счеркнула. Все що говорив Корнілов про неможливість дальшої війни і конечність понехання неприємельських кроків, счеркнуно, а за те сфалшовано нову програму Корнілова в справі воєнних цілей. Переважаюча більшість на сали і демонструючи товпа поза салею прийняли з одушевленем ту заяву Корнілова, славлячи його, як єдиного спасителя Росії.

Кореспондент кінчить: Не вважаючи на всякі практики англійської цензури, світ довідається про докладніші подробиці.

Смерть болгарської цариці.

СОФІЯ. (Ткб.) Цариця Елеонора померла в год. 4. мин. 20 по пол.

Члени клубу Полуботка до австрійських Українців.

Львів, 10. вересня 1917.

Віденська „Reichspost“ приносить лист, писаний черновецьким військовим клубом ім. Полуботка, який оставлено підчас російської евакуації Чернівців у нотаря Дрогомирецького в Чернівцях для пос. Миколи Василяка.

Адреса листа така: До Української Центральної Ради у Відні, до всіх політичних партій австрійської України і всіх українських парламентарних і соймових послів в Австрії.

Починається лист: „Ми заступники великої часті зброженого українського народу на південно-західнім фронті звертаємо ся перед нашим поворотом на Україну до Вас з отсею заявою:

„Ми є членами клубу Полуботка на Україні і все ми стояли в опозиції до Центральної Ради в Києві, яка не поробила в пору відповідних кроків задля утворення української армії, що одна тільки могла зберегти українські інтереси“.

Дальше заявляють автори листа, що вони не вірять, щоб Росія з огляду на політичне і господарське значіння українських земель згодила ся на широку автономію України, та що добра Радюю автономія їх не вдоволяє. Українська справа повинна бути вирішена мировим конгресом.

„Ми рішучо застерігаємо ся — пишуть дальше — проти якого-небудь посягання Польків на споконвічну українську землю Холмщини і Східної Галичини так само, як проти посягань Румунів на українську часть Буковини.“

„Тому, що ми не маємо тепер ніяких заступників перед иншими народами, поручаємо бережене наших національно-політичних інтересів австрійським Українцям і просимо їх переняти в свою опіку справу будучности українських вемель в Росії.“

Рішено в Чернівцях 13. липня 1917.

Голова: В...
Писар: К...

Печатка: „Український
жовнірський Клуб
в Чернівцях.
Братерство.
Рівність.
Свобода“.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

Мирова акція на Угорщині.

Львів, 12. вересня 1917.

„Oest. Mgtg.“ доносить в Будапешту: Численні угорські політики ухвалили на публичних зборах дати вислів своєму переконанню, що прийшла пора на поважні мирові переговори та що папська нота повинна положити край світовій війні. На чолі того руху стоять найвищі достойники католицької церкви на Угорщині та багато політиків з консервативної партії. Перші великі збори в тій справі відбудуть ся дня 23. с. м. в будапештєнськїм національнїм музею. В радї бесідників стануть: князь-примас кардинал Чернох, тайний радник Йосиф Маліяї, гр. Еміль Сечені і член людодової партії д-р Зборай. До співучасті запрошено німецьких і австрійських послів. Свій приїзд заповів відомий німецький посол Брідбергер, який виголошить реферат про мирові вигляди. Ту акцію вважається важною подією тому, що впливові церковні достойники і угорські політики дають почин до поважного мирового руху.

Галицькі москвофіли стоять далі на услугах російської армії.

Львів, 12. вересня 1917.

В зв'язку з нападом на відділи полку ім. Б. Хмельницького київська „Робітничча Газета“ містить ревеліції, з яких виходить, що провідники галицьких москвофілів як працювали в царській, так працюють далі в революційній армії в т. зв. „контр-розвідці“, себто в відділі шпїонажі. В сїм зрештою нема нічого дивного, бо ж провід „революційної армії“ остав далі в руках царських слуг, які тільки ждуть слушного часу, щоб завдати революції смертний удар.

В „Робітниччій Газеті“ з 13. н. ст. серпня читаємо:

„На початку війни привезли мені з Галичини безграмотну відозву в українській мові, друковану в штабі київського округу. Читав я також приказ генерала Іванова до офіційства про шпїонські організації москвофілів у Галичині. Знаємо, як москвофіли в Дудикевичем і Бобринським нищили там українство. Співробітництво сеї погани з військовою властю встановлено. Скільки горя принесено галицьким Українцям, про те відомо всьому світові. Проте, щоб по революції сеї контакт перервано, ми не чули. Навпаки ми читали донесення комісаря Галичини й Буковини Дорошенка, що по вказівкам контр-розвідки військові власті арештували членів українських громадянських організацій, ми читали про арешт Блонського, на решті ми бачимо провокацію Оберучева в справі захвату казначейства, провокацію на виступ пулуботківців і отсей розстріл богданівців“.

Зваживши, що всі отсі виступи направляють ся провокаційною рукою випробованої на україножерстві організації, „Робітничча Газета“ запитує, чи не є се ділом контр-розвідки, в котрій працювали москвофіли, а далі запитує, де поділи ся лицарі „Підяремної Русі“ Бендасюк, Дудикевич, Яворський і инші та чи є правдою, що досі на службі в контр-розвідці є агент і шпїон Миколи ІІ. Геровський?

В „Робітниччій Газеті“ з 14. н. ст. серпня знаходимо звістку, що Яворський знаходить ся далі в контакті з окружним штабом і не недавно брав участь у засіданню комісії при штабі в справі втікачів, що він видає якісь посвідки Галичанам і т. д.

Румунська ірредента в Бессарабії.

Відень, 10. вересня 1917.

Тутешнє Українське Бюро одержує з Стокгольму отсю відомість:

Як доносить „Р'ч“, в цілій російській пресі викликали сензацію ревеліції про бессарабсько-молдаванську національну партію. А саме влучила ся вона в групу аграріїв, яких провідником є трансильванський мільйонер Стросекс і з партією бессарабських соціалних демократів для осягненн автономії Бессарабії. Головні домаганя в сій справі: утворення національної армії, вибір молдаванського єпископа і установлення заступника автономії Бессарабії при російськїм правительстві. Далі плямованє курсу для молдаванських учителів, які мали бути ведені професорами в Румунії. Підручнички для сїх курсів видано в Букарешті і містять вони портрети румунської королівської родини і похвали для чеснот румунського короля.

Захитане становище гр. Куденгове.

Львів, 12. вересня 1917.

"Narodni Listy" доносять про недалеке уступлене намісника Чехії гр. Куденгове, проти якого рішучо виступають всі чеські партії політичні.

Причиною того рішучого виступу чеських політиків є дозвіл теперішнього намісника Чехії на вивіз 10 вагонів овочів до Німеччини а 7 вагонів до Відня. Проти того заарядження заявила ся в різким тоні ціла чеська преса — за дозволом цензури і посли.

Чого то не вивозить ся з Галичини, чого тут не ревіруєть ся...

Протиреволуційний заговор в Києві.

БЕРН (Ткб). Російське пресове бюро доносить:

Після звідомлень київських днівників від був ся в Києві конгрес протиреволуцій, які походять з аристократичних кіл. Одні з учасників конгресу, гардейські офіцери, ждали, щоби заведено військову диктатуру, розв'язано робітничко-ровнірську Раді і Українську Центральну Раді та прибернено монархію. Слідство київських революційних властей виявило, що в однім з першорядних готелів в Києві перебуває 33 гардейських офіцерів, щоби обговорити справу проголошення великого князя Михайла царем.

Міністер Твардовський в Калуші.

Калуш, 6. вересня 1917.

Управитель ц. к. староства п. Струсинський в Калуші зволив ласкаво переказати комісарем Падлевським о. Миколі Яновичеві, заст. голови філії "Сільського Господаря", що дня 4. с. м. будуть міністри в Калуші, щоби поінформували ся на місці про заищене повіту. Хоч як вало було часу, всего один день, всі українські товариства з'організували ся та виготовили два меморіяли: один від просвітних товариств, другий від економічних. У міністра явили ся представники товариств "Сільського Господаря", "Повітової Торговельної Спілки", "Хлопського Союзу", "Просвіти", "Народного Дому", "Українського Педагогічного Товариства", "Власної Помочи", "Тов. св. Петра і Павла. Делегатами мали бути: крилошанин о. Роман Кунцевич, о. Іван Падів, властитель більшої пошлості Александр Глодзінський, управитель школи Осип Нарольський, о. Андрій Бандера, о. Микола Янович, о. Іван Павлусевич, о. Михайло Кіт, Гаврило Скрипський з Підгорок, Гриць Хацевич з Новиці, а з калушського міщанства Филип Гумінілович.

Конференція була заповіджена на годину 9. Тимчасом приймав міністер Твардовський о. год. 1/2. Управитель староства уложив делегації в такім порядку: дідичі, польські товариства, уряди, представники найбільше знищених громад (однаке Лдзяне і Ясені не повідомлено, бо певно "nie było czasu"), а опісля українські товариства. Вже з самого укладу можна наглядно перекопати ся, хто мав інформувати про віабудову в українській Калушині. Найбільше пошкодованих Українців примістив управитель на сам кінець, думаючи, що задля браку часу не будуть на авдієнції. Ціла конференція тривала всього годину, тож усе тільки "перемолело ся". Польські делегати зложили свої бажання "ustnie", та міністер просив, щоби йому надіслали письменно меморіал. З українців делегатів допустив староста тільки трьох: о. Микола Янович промовляв від українських просвітних товариств і вручив меморіал, о. Михайло Кіт від економічних товариств, а о. Андрій Бандера від деканату реферував про спалені церкви. Дальше були у міністра крилошанин о. Кунцевич, який інформував про своє село Новицю і о. Іван Падів про Перевозець.

Прикро і болючо торкнуло присутних у країнів, що дехто збив ся з панталюку і по польськи говорив до міністра Галичини, який чейже повинен знати мову населення, яке у когонній раді заступає. Признаємо важні заслуги і пожертвоване того речника, але всеж таки він не повинен був робити. Наші делегати домагали ся передовсім безпроволочно відбудови "Народного Дому", де були приміщені згадані товариства, читальні і крамниці в цій повіті, шкіль і церков, уділення більшої субвенції "Повітової Торговельної Спілки" як гуртовні, щоби могла наново підняти свою діяльність і заосмтрювати як доси усі сільські крамниці в повіті, підмоги для "Хлопського Союзу" та "Просвіти" на закупно книжок і уладжене чи-

талень, достави для знищених сіл насіння на засіви і тягла, як також знарядів господарських, дальше здержання реквізицій в повіті, заосмтрення в поживу і пашу зруйнованих сіл. Міністер приймив до відома, а дещо позаписував та обіцяв, що сейчас зачне правительство будувати бараки в спалених селах, а саме: в Новиці, Лян-дестрау, Лдзянім, Ясени, Перевізці, як також каплиці де спалені церкви, то є в Новиці, Угрінові старім і Перевізці.

При сій нагоді звернемо ся до наших парламентарних послів і през. Юліана Романчука і д-ра Миколи Лагодінського, щоби припилинували і прискорили сповнене наших домагань, висказаних в меморіялах, які є в руках міністра д-ра Твардовського. Добре було би, щоби посли приїхали оглянути повіт.

В. В.

НОВИНКИ.

Львів, 12 вересня 1917.

— Святочна Академія в честь Митрополита Шептицького відбудеть ся в суботу 15. с. м. у великій сали Муз. Тов. а ім. М. Лисенка (ул. Шашкевича 5) з такою програмою: 1. Кантата. 2. Промови. 3. Деклямація. 4. Хор. 5. Деклямація. 6. Хор (державний гимн). Стрій святочний. Початок точно о 7. год. вечером. Білети продають ся щоденно від 3—6 год. по пол. в канцелярії Муз. Тов. а ім. М. Лисенка.

— Лист Митрополита Шептицького. З Праги пишуть нам: З нагоди приїзду Митрополита до Відня вислав радник двора д-р І. Пулюй привіт від Комітету помочи для української шкільної молодіжи в Празі і від багатьох там перебуваючих виселенців в Галичині і Буковині. На той привіт зволів Митрополит відповісти отсим листом до д-ра Пулюя: "Відень 4. вересня 1917. Високоповажаний Добродію! З серця дякую за Ваш лист і за всі труди, віддані для нашої бідної молодіжи. Щастя Боже в сій красній праці. Зі Львова пришло Вам своєю ленту та по можливості принагідно не залишу поперти справу в правительством. Я Вам дуже вдячний і за ширі Ваші желання і за так цінний і милий Ваш привіт. Дивні часи — з одного боку ствиряєть ся прекрасна широка велика будучність для нас на Україні — з другого тут приходить ся бачити нужду, біду і небувале пригноблене! Я був в Гмінді. Сумно видіти наших вигнанців і велику поміч держави, яка так малий хосен нашим людям приносить. А там в краю знищене — праця потрібна жде, а робітників ніколи не було так мало, як тепер. Прошу прийняти вирази найвищої пошани і ширій привіт від прихильного відданого Вам. — Андрей.

— Красний маршалок до Митрополита. З нагоди приїзду Митрополита вислав йому краєвий маршалок Незабітовський отсю депешу: По польськи: "Вітаю Вашу Ексцеленцію в нашій дорогій столиці і складаю честь трудам і терпінням, понесеним в жертві для віри і Церкви. Ся жертва, пливуча з постійности переконань, з любови засад, які є основами католицької церкви, не підє на марне. Маю надію, що вона знайде повне зрозумінє в широким магах не тільки овечок, повірених опіці Вашої Архиепископської Милости, але і в тім народі, з яким думка Унії повсталала і який для неї так багато жертв умів принести". По українськи: "Мученикови за Унію честь і хвала".

— Поворот виселенців. Ц. к. міністерство внутрішних справ рескриптом з 28 серпня 1917 ч. 51.102 отворило отсі повіти для загального повороту виселенців: Стрий, Жидачів, Бібрка з виїмком громад Ходорів і Стріліска нові, Калуш з виїмком міста Калуша, Богородчани з виїмком містечок: Богородчани, Солотвина, і Лисець та Станиславів з виїмком міста Станиславова. Виселенці, які побирають державну підмогу, а які найдальше до дня 12 жовтня 1917 вернуть до своїх постійних осідків і найдальше в тім дні зголосять ся у старостів своєю осідку, будуть одержувати ще дальше підмогу через два місяці. Отворене дальших повітів наступить небавом.

— Поворот краєвих властей до Львова. Вчєра вечером прибули до Львова віцепрезидент намісництва п. Децикевич і радник намісництва д-р Квятковский. Іх приїзд остає в звязку з переговорами в справі повороту галицького намісництва до Львова. У Львові перебуває теж президент висшого суду краєвого п. Червінський, який приймає на авдієнціях що дня від 12 год. в полудне. — Галицький краєвий Виділ рійшив перенести ся дня 15 жовтня до Львова.

— Про археологічні знахідки пишуть нам з Белзца, золочівського повіту: Читачи в "Ділі" статю п. н. "Археологічне відкритє Українських Січових Стрільців", згадаєть і про своє село, в якого землях криють ся також подібні скарби. Перед війною викопали селяни в глибинах черенки з малих посудин виглядом по-

дібних до урн, які відіслав я на імє одного академіка з нашого села до Наукового Тов. ім. Шевченка. Звідти відповів пок. В. Гребеняк згаданому академікови, що посудини похоняєть з послідної тисячки літ перед Христом. Варта, щоби фаховці займали ся тою околицею, бо місьцевим годі приложити рук до сего діла з причини змінених війною обставин і недостачі образованя в тім напрямі та і з недостачі фондів. які получені з такими пошукуваннями.

— Военні втрати в людях. "Manchester Guardian" обчислює, що теперішня війна спричинила досі втрату 9,850.000 людей в убитих. Коли додасть ся до сего втрату в причини вменшення народин, то число втрат в людях підчас світової війни дійде до 14,250.000.

Нові книжки і виданя.

Про військові причинки і заосмтрене родин осіб військових вишла книжка написана Володимиром Целевичем, видана "Сільським Господарем". В першій часті книжки говорить автор про давні законні постанови в справі військових причинків, в часті другій про державні заповоги, в часті третій про заосмтрене родин офіцерів та тих підофіцерів і жовнірів, які служать у війську добровільно понад приписаний час, в часті четвертій про заосмтрене інвалідів, в пятій про заосмтрене родин померших жовнірів і офіцерів. Вкінці обговорено новий причинковий закон і різниці між його постановами і давними. В додатку поміщені взори письм (подань, представлень, зажалень, відкликів) в справах причинкових і справах заосмтрення, належного родинам жовнірів. З огляду на свою систематіку, зміле і популярне зображенє предмету та чисту літературну мову являєть ся згадана книжка цінним вкладом в нашу науково-популярну літературу, особливо в її правничій області. Кождий, чий близькі і свояки служать при війську, знайде там потрібні відомости про прислугуючі йому права. А вже необхідно конечною являєть ся книжка п. Володимира Целевича для правників, для нашої інтелігенції по селах, для управителів канцелярій правної поради, війтів і писарів, щоби могли прийти з помічю неграмотним селянам і повернути їм ті міліони, які вони втратили ізза незнання дотичних законних постанов. (Р. К.)

ЛІГЛІ ГОЛОВИ

Роман Щирба, ц. і. к. активний поручник 30 полку лезвої артилерії, кількакратно візначений за хоробре поведєне перед ворогом, часово приділений до полку тяжкої артилерії, поляг на однім з горбів праворуч ріки Соці від ворожого стрільна. Там і похоронено його 25 серпня с. р. Покійний походив з містечка Яворова. Скінчив українську гімназію в Перемішлі, а опісля записав ся на медичний факультет у Львові. В. И. П.!

О П О В І С Т К И.

Четвер, 13. вересня 1917.

Нині: греко-кат.: П. п. Пр. Д. — римо-кат.: Євгеній.

Завтра: греко-кат.: Самсона — римо-кат.: Нова. Ч. Кр.

Український Народний Театр Т-ва "Бесіда" у Львові під управою К. Рубчакової. Сала Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В четвер, дня 13. вересня 1917 Премієра "У рідній семі", драма в 4 діях Зудермана.

Білети раніше набути можна в "Народній Торговлі", в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7 1/2 вечером. 2—2

Проби мішаного хєру до кантати в честь митрополита Шептицького відбувають ся щоденно о год. 7. вечером в малій салі Музичного Товариства ім. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5. Просить ся всіх співаків точно і численно являти ся на пробах. — Виділ "Бояна".

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки конечно подбати про те, щоби готівка у людий без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вкладки, виплачувати вкладки в рамках мораторію (по 100 К на одну книжечку на один місяць) зглядно після спроможности, стягати уділені позички покриваючи в першій мірі відсотки, які тепер передавнюють ся в часі п'яті і пів року. Стопу проценту від вкладок треба зараз обнизити на ще чотири процент а зайву готівку відсмакти до своєї спілкової централі, до Краєвого Союзу кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Савєвич. 75—Б.

Віс dat, qui eito dat! Вдова з чотирма дітьми, учениками українських народних і се-

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видане). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2.—**, з поштовою пересилкою на пошті **К 2.20**, на звичайні поручення **К 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за пошлатою о 70 с. дорожнє. — Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси на К 1.—. Перли, шутки та вигадки, ціна К 1.20. — Замовлення і гроші належить надсилати на адресу: А. Опиш, Львів, Надецька 4. 86 15-20

редних шкіл у Львові, якої чоловік — ремісник Українець — як одна в численних жертв війни помер в в'язниці, та в якого справі має бути в найближшій будучині переведена ревізія процесу, знаходить ся разом з дітьми в крайній нужді. Не має з чого жити, не має звідки сироти дітям найкращіших шкільних книжок і приладів. Лиш як найшвидше видатна поміч може уратувати нещасливу родину в страшній положенню. Ласкаві жертви просять ся слати на адресу адміністрації „Діла“ Львів, Ринок ч. 10 для „А. Ф. жертв війни“.

Вписи до української приватної гімназії в Городенці відбуваються в дні від 1-5 вересня, однак приймається ще учеників цілий вересень. Початок шкільного року 6. вересня. Шкільна оплата 150 кор. річно, вписове 10 корон. Приймається учеників(ниці) від I—VIII класи. 8-10

Комітет помочі для української шкільної молодіжи в Празі.

Дальші жертви на стипендії для української молодіжи прислали на руки гофрата д-ра Пулюя в коронах і сотиках: Д-р Карло барон Шкода, член палати панів і генерал директор фірми „Skoda Werke“ у Відні 200.—, Еміль і Фрідріх Ріттер фон Портгайм 500.—, Д-р Віктор Гольдшмідт, унів. проф. в Гайдельбергу 100.—, о. Іван Заяць, парох в Смільниках 100.—, „Дністер“, товариство взаємних забезпечень у Львові 100.—, Шадниці в Празі 200.—, Федь Турів, господар в Тугановичах 100.—, пані Ольга Бачинська від жіночого комітету в Гімні 50.—, о. Іван Паліїв парох 10.—, о. Теодор Савула парох 10.—, о. Миколай Іжак пол. курат укр. легіону 10.—, о. Василь Дуда парох 5.—, Теодор Гоца ц. к. оберл. 10.—, Антоній Кукура 3.—, о. Іван Ковальчик парох 20.—, персонал заліз. станції Кульчиці 10.—, дохід української бурси 45.—, Наталія Моравська Куттенберг 3.20, Д-р Іван Куровець в Калущі 20.—, Максим Викоцький цугсф. 3.—, о. Михайло Зубрицький парох 10.—, Юліан Соневицький ветеринар хорунжий 10.—, Іван Петрицький університетський школи у Вербові 15.60, від школярів у Вербові 1.43, від д-ра Ключмана 4.—, Антін Ульванський проф. гімназ. в Жовкві 10.—, о. Николай Білецький в Пауціковці Винода 40.—, д-р Мiron Кордуба збірка 33.— (д-р Агенор Артимович 10.—, проф. Кмічківський 2.—, проф. Бриндзян 2.—, Андрієвич 1.—, Берул 1.—, Адріан Артимович, Ілія Федорович, д-р Цегельський по 2.—, В. Копачук 1.—, д-р М. Кордуба 10.—), Михайло Москва 10.—, о. Юліан Гриневецкий парох в Смолині 10.—, д-р Володимир Вербанець в Александрові 10.—, Александер Вирста 10.—, дохід укр. бурси 45.—, Осип Гранківський учитель 10.—, о. Іван Боднар і парохіяни в Дмитрові 20.—, Микола Шипайло офіц. аспірант укр. легіону збірка 10.20, о. Іларіон Туна парох 3.—, о. Стефан Онішкевич парох 10.—, Филип Волшун нар. учитель 4.—, о. Іван Бірецький парох 5.—, о. Іван Ослів парох 10.—, М. ф. Меленевський у Відні 10.—, П. Коначко учитель збірка 10.— (Іларій Граматович 5.—, Павло Гевка 4.—, Гірш Ісаков 1.—), д-р Евген Олесницький посол до ради держ. 10.—, о. Миколай Іжак пол. курат укр. легіону 10.—, Августин Муссаковський на бурсу за червень, д-р Григорій Гарматій за червень 20.—, Михайло Балтарович Золочів 20.—, о. Симеон Шпіцер пол. курат 5.—, дохід укр. бурси 210.—, о. Іван Паліїв 10.—, д-р Теодор Гоца ц. к. оберл. 10.—, Іван Петрицький збірка 24.10: (школярів 1.26, Настя Денас 2.—, Мариська Галаш, Петро Галькевич, Іван Дуканич і Феська Івашків по 1.—, Текля Красниці—72, Іван Петрицький 16.12), Йосиф Хомицький Гредіг 10.—, д-р Мiron Кордуба у Відні 36.— збірка: (д-р Аг. Артимович 10.—, проф. Кмічківський, д-р Бриндзян, д-р Цегельський, д-р Коренець по 2.—; Т. Бриндзян, Копачук, Андрієвич, Бекул по 1.—; Андріан Артимович і Іларій Федорович по 2.—, д-р М. Кордуба 10.—). — Малик Кочма укінчений богослов 2.—, дохід української бурси 145.—, Юліан Соневицький ветеринар хорунжий 10.—, Іван Рибчук в Grödig 2.—, о. Стефан Білинський в Маюшині 20.—, Едвар Брукнер ц. к. комерційляр в Празі 20.—, Андрій Яворський в Гредіг 10.—, Михайл Мадєвка директор 5.—, д-р Евген Олесницький 10.—, о. Йосиф Маринювич парох в Любліні 10.—, о. Петро Курчаба 20.—, Іосиф Охримович Велдїж 10.—, дохід української бурси 74.72, Іван Марцінків 10.—, Августин Муссаковський 10.—, д-р Евген Бурачинський 20.—, д-р Гр. Гарматій 10.—, д-р Боднар, ц. і к. підпоручик Ракек 20.—, о. Іван Паліїв 10.—, о.

Під Крилами Церков

Соє літературна лаотівка, яка запотїла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (ганок).

Іван Тарасович Гійче 10.—, д-р Куровець 20.—, дохід української бурси 443.73, д-р Бурачинський 10.—, д-р Гр. Гарматій 10.—, д-р М. Зобків радник верховного суду в Сараєві 20.—, дохід української бурси 20.—, Юліан Соневицький ветеринар хорунжий 10.—, Юліан Петрицький збірка 25.40: (Текля Бай 1.60, Текля Гулька 1.60, Катерина Войтиховська — 60, Ганка Денас — 30, Текля Гевка 1.—, Катерина Кузик 1.20, Анна Пришляк 1.—, Німець-санітет — 70, Школярі 180, Іван Петрицький 15.60, о. Стефан Білинський за червень 20.—, Іван Петрицький збірка 15.50: (Паранька Пригид 1.80, Текля Гевка — 40, Катерина Чепіль — 60, Ганка Бепальок — 30, Ганка Волошук 2.—, Іван Петрицький 10.40. — Разом 2.698 К. 90 с. Дотепер зібрано: 13 228 К. 89 с. Всім Вп. жертводавцям висказує Комітет найсердечнішу подяку.

Із зібраного гроша виплатив Комітет до 15. серпня с. р. 35 стипендій в квоті 6.300 К. Ті стипендії призначено слухачам університету і політехніки і ученикам та ученицям середніх шкіл: гімназій і учительських семінарій, а побирали стипендії українська молодіж з Галичини і з Буковини.

Комітет опікував ся також шкільною дітворою в Празі. В зимі минулого року обдаровано дітвору всіх трох українських шкіл в Празі теплою одежею і обувю. На тую потріб мусів Комітет витрачувати гроші, бачивши, як державна поміч навіть тоді не спішилась до нашої дітвори, як вже строга зима настала.

У вечір св. Миколая обділив Комітет дітвору всіх трох шкіл дарунками, а на Різдво устроїв в Нуслівській школі ялинку та угостив всіх дітей спільною вечерею.

За старанем Комітету давано дітворі шкіл в Нуслях і в Бжезнові через кілька місяців щодня поживку. Потім застановлено в різних причин даване поживки, а замість того діставали родичі дітей муку, бараболі, логазу і інші поживні засоби безплатно, коли удалось Комітету роздобути ті засоби.

Комітет вложив в Нуслях бурсу для хлопців і дівчат і удержував її на власний кошт до кінця червня сего року. Допомогли в тому ділі Добродії бурси своїми місячними датками, за що комітет складає їм найширшу подяку. Та як вже було свого часу сповіщено, удержане бурси у великому місті тепер не тільки дуже коштовне але й завязане в дуже великими турботами. Превелика дорожня а ще більше неможливість роздобути потрібну поживу примусили комітет замкнути бурсу.

Вільний від тих турбот комітет буде міг докласти більше старання, щоб доповнити вичерпаний стипендійний фонд. Кому дорога справа відбудови кадрів нашої інтелігенції, що підчас війни потерпіла так страшні втрати, того просить комітет, допомогти у великому ділі і докинути свою лєтту на стипендійний фонд для української молодіжи. Буде се найкрасніший вжиток жертв для свого народу.

Жертви просимо слати на адресу: Hofrat Dr. I. Puluj in Prag — Smichov Fibichgasse 1268.

За комітет помочі для укр. шкільної молодіжи в Празі.

Секретарка: Голова комітету:

Олена Ріппель. І. Пулюй.

Прага 17 серпня 1917.

НАДІСЛАНЕ.

Красний адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

при вулиці Краєвських ч. 6. 26-2

Спеціаліст хоріб уха, носа, горла

Д-р Й. РАЙНГОЛЬД

вернув

171 4-2

І ординає при вул. Сикстуській ч. 29. від 2-4

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Пошукую речичів і ривних Юліан Соневицький, Veterinär Fähnrich k. u. k. Pferdefeldspital 17. 216 2-5

Оголошення.

Льоси на рати. Яко генеральний заступник Банку Allg. Verkersbank у Берні поручаю льоси на рати по найприступніших цінах. Метких заступників шукаю **КОНТОРА ВІМІНИ** **Н. Бернфельд** львів, сикстуська 1 б. 104 10-10

Женщина вірна, працююча, добра господиня, знаюча ся добре на господарстві сільським і домашнім, гідна місця у старшого священника. Львів, Клепарська 9. у п. Педикової II п. 216 2-2

Учительки пошукую на село до трьох дітей, вимагаю німецької конвєрсації і гри на фортеп'яні. Утримую 1 60 кор. місячно. Григорій Урбанович, Стрілька. 221 2-2

„ELITE“ журнал пірвичний за 5 К, з пересилкою — порученою 5 К 55 сот. — поручає — **Р. ЛЯВЦАВ**

львів, вул. Чарнецького ч. 3.

Заступство „SCHÖNE WIENERIN“.

Також можна набути КРОЇ. XVI 4-4

Спеціаліст хоріб венеричних і шкірних

Д-р ФРІШ Валога ч. 11. 166 3-3

ТЕКЛЯ КЛЕМПА оїз масажистки

у Львові, ул. Брагровська ч. 6. I. п.

виконує усі масажі і гідропатії, ставляє баньки і пакки після ординації В. П. лікарів. 215 2-2

ФУТРА

мужеські, жіночі, до подорожі, зампанські, куртки і гарнітура футурні у великій виборі продаю дуже корисно.

Купую ношені футра, та сирі лиси, тхрі і куни. **О. Клопф**, ул. Нілїнського 1, коло Банку Уніон.

201 5-5

КНИЖКИ І ШКІЛЬНІ ПРИБОРИ

продає найдешевше

ШИМОН ВОГЕН

Ринок 24 (давнійше ул. Сикстуська 2). XVI 5-5

ШТУЧНІ ЦВІТИ

поручає

Стефанія Погорецька

2 7 2-5

в Стрию.

Надворний технік-дентист

Його кор. висок. князя Яіме в Мадриду

Б. БЕРІЕР

175 6-3

Львів, Карла Людвіка ч. 7. II п.

ЗОШИТИ

до всіх шкіл, та всім шкільним приборам можна

набувати по найдешевших цінах

в „СОЮЗНІМ БАЗАРИ“

у Львові, вул. Руська ч. 10. 153 5-1

Висилка на провінцію оборотною поштою.

ДІЛО

Виходить щодня раніше
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 16., II. н. п. н.

Конт. почт. н. п. н. 26.725.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
щорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
щорічно . . . . . 36—

в Німеччині:
місячно . . . . . 20— М.
піврічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохколонна
тов. 40, в надписі 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зміну заручили 1-50.
Некрологи стрічка 1 К.

Сталоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Ваомль Панейко.

ВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 13. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На Буковині і над Збручем значніша діяльність неприятельської артилерії і стеж.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Огонь неприятельської тяжкої артилерії на наших становищах на Монте Сан Габріеле і на схід від Гориці триває далі. На північно-західній стороні Монте Сан Габріеле від вчора рано пімано в завязаних боротьбах 23 офіцерів і 535 жовнірів та здобуто 12 скорострілів. Сильні неприятельські стежі, які вирушили на Подлесьє, відперто. В Тиролі і в Каринті нагальні зливи і бурі перешкоджували боевій діяльності.

В Альбанії не зайшло нічого важного.

ВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 13 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

З причини непогоди боева діяльність також на фронтах битв з виїмком проминаючого зросту огня і сутичок на терені перед становищами остала на загаль малу.

Четар Фос струтив у воздушній боротьбі 47 го з ряду противника.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група князя Леопольда Баварського: На південь від шляху з Риги до Венден наші постерунки кінноти уступили перед сильнішими російськими відділами за гору Маврикія і Най Кайпен. — На північ від Баранович на схід від Тернополя і над Збручем значний огонь, який перешкоджував неприятельським працям та вивідні сутички. Між Дністром і Чорним морем не було більших боевих цілань.

Фронт македонський: На південний захід від озера Охриди тільки слабкі неприятельські відділи вдерли ся в гори.

Звідомлене італійського генер. штабу з 13. вересня.

На північний схід від Гориці неприятель пробував вчора знов виперти нас з Монте Сан Габріеле з більшою як передтим завязістю, виводжуючи в бій ще більші сили. Його диким наступам удало ся зайняти кілька наших висунених наперед становищ, але він мусів стати перед нашою головною лінією. Тої лінії він не захитав ані не обсадив.

Послідні вісти про воєнне положенє.

Відень, 13 вересня 1917.

Італійський терен: Наша акція, розпочата оноді на північно-західній стороні Монте Сан Габріеле вена ся далі. Число бранців, яке подано вчора, подвоїло ся. Ми взяли в полон 23 офіцерів і 535 жовнірів та забрали 12 скорострілів. Італійська артилерія острілювала в день і в ночи гору, за котру ведеться боротьба, та наші становища на схід від Гориці.

Наші батерії своїм руйнуючим огнем успішно острілювали стежі піхоти. Впрочім на цілм фронті над Сочею тільки звичайний огонь, перешкоджаючий діланю неприятеля.

Східний терен: Фронт архикнязя Йосифа: неприятельська артилерія розпочала вчора в полудне де-що сильніший огонь у відтинку південного крила. Відділи, що снлкували ся наблизитись до наших становищ на північ від долини Сланіц, відперто.

Львів, 13. вересня 1917.

„Нинішня „Gazeta Lwowska“ приносить дуже важну для Східної Галичини відомість, а саме про утворене „Намісниківського ратунового Комітету для областей, визволених тепер з під інвазії“. Сей Комітет, утворений намісником, відбув вчора в сали намісництва у Львові перше засіданє і має вже розпочати свою діяльність. „Gaz. Lw.“ приносить про комітет отсі інформації:

Президентом Комітету є сам намісник гр. Гуйн. Заступниками президента краєвий маршалок Незабітовський і митрополит Шептицький. Постійно урядуючим президентом є бувший віцепрезидент краєвої Ради шкільної п. Дембовський. В склад Комітету входять: архієпископ Більчевський, архієп. Теодорович, е. п. Хомишин, кн. Витовт Чарториский, гр. Лев Пінинський, президент вишого краєвого суду Червінський, радник двора Ол. Барвінський, проф. д-р Бек, гр. Бельський, дир. д-р Ст. Федак, Гневош, шеф секції д-р Гербст, надради. Ол. Кмицикевич, д-р Вол. Кобринський, Креховецький, бар. Мойса, дир. Левицький, Найман, командант міста ген. Новотни, ректор політехніки Обмінський, д-р Парнас, проф. Ренцкий, радн. Рибіцький, віцепр. міста Львова Шляйхер, проф. Старжинський, проф. д-р К. Студинський, дир. д-р Стечковський, ректор університету д-р Твардовський.

Протекторат над Комітетом обняв Його Величність Цісар Карло I.

Правительство уділило на потреби Комітету 1 мил. кор.

На вчорашнім засіданю намісник гр. Гуйн подав інформації про організацію Комітету і представив Комітетові постійно урядуючого президента Дембовського, про якого висловив ся при сій нагоді з найвищою похвалою.

Потім промовив президент Дембовський, подаючи нарис програми праць Комітету. Комітет буде мати в намісництві президіяльне Бюро і 6 секцій: фінансову (голова дир. Стечковський), апровізаційну (голова радник Рибіцький), одіжи (голова дир. д-р Федак), санітарну (голова проф. Бек), опіки над дітьми (голова радн. дв. Барвінський) і господарську (голова бар. Мойса).

Поза Львовом буде мати Комітет делегатів, установлених в осідках староств, а в разі потреби і в інших місцевостях, з-поміж людей впливових, діяльних і знаючих місцеві відносини.

Консекрація єпископа д-ра Коциловського.

В неділю, 23. с. м., відбудеть ся в Перемішлі консекрація перемиського єпископа номіната о. д-ра Йосафата Коциловського. Акту консекрації довершить митрополит Шептицький в асисті гр. кат. єпископів: о. д-ра Ніярадія з Крижевців в Хорватії, о. д-ра Боцяна зі Львова і о. д-ра Хомишина зі Станиславова. Після дотеперішного звичаю на акт консекрації запрошено всіх латинських єпископів з Галичини і архієпископів д-ра Більчевського і Теодоровича зі Львова.

Опісля відбудеть ся інсталяція д-ра Коциловського на єпископський престол в Перемішлі, а потім єпископ д-р Коциловський обійме управу своєї єпархії.

Зі світських достойників сподіють ся намісника Гуйна і маршалка краєвого Незабітовського.

Як зачувати, на акт консекрації прибуде також делегація Укр. Парл. Репрезентації.

Внутрішня війна в Росії.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) З доброго жерела доносять, що переворотному рухови, з'організованому Корніловим, а осудженому майже цілою збройною силою на суші і на морю, не ведеть ся. Команданти всіх фронтів, з виїмком фронту південно-західного, в цілковитій згоді з військовими комітетами і демократичними організаціями військ заявили свою вірність правительству. Генерала Денікіна, команданта південно-західного фронту враз з штабом арештовано, але в інтересі оборони краю полишено йому провід військових операцій. Кольони Корнілова здержали дальший марш, втративши стичність з собою. Численні війська з провінції підчеркують духа вірності для правительства.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) В Москві відбули ся збори залози, союзів промисловців, робітників та залізничників. Ухвалено маніфестацію вірності для правительства. Міська Рада Москви видала відозву до населення, в якій сказано: Давна столиця повинна як один чоловік стати до оборони революції. Візвано всі стани, щоби станули довкола тимчасового правительства.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) „Telegraf“ доносить: Петроградський кореспондент дневника „Times“ телеграфує, що передні сторожі Корнілова дійшли вже до Луга Павловск. Корнілов заявив у

проклямації, що одним його бажанням є вивільнити Росію з теперішнього неможливого положення і ушасливити її. Присягає він, що задержить в руках влади до тої хвили, коли збереться конституанта. На приказ тимчасового правительства зірвано залізничні шини, щоб утруднити похід Корнілова.

АМСТЕРДАМ. Бюро Райтера доносить з Петрограду під вчорашню дату: Арештовані відбувають ся даліше. Ув'язнено також бувшого міністра війни Гучкова.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Тимчасове правительство замінувало Керенського головнокомандуючим, а бувшого головнокомандуючого Алексеева шефом генерального штабу.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Соціалістична преса висказує згідно думку, що становище Корнілова рівняється з виповідженням війни буржуазією російській революційній демократії.

ПЕТРОГРАД. (Райтер) В Петрограді, Москві і на провінції панує спокій. Петроградський губернатор генерал Савінков наказав оголошувати проклямації Корнілова. Процес Сухоминова на разі відложено. В робітничих дільницях Петрограду формують ся з поспіхом робітничі відділи для оборони перед Корніловом. Вправляють ся вони в стріляння. Даліше арештують різних офіцерів, між ин предсідателя військової комісії цензури. Військовий губернатор заборонив відбувати політичні збори. Головнокомандуючого Клембовського усунено, а на його місце замінено генерала Борушевича.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) „Svenska Dagbladet“ доносить: Керенський станує на чолі петроградських військ і вирушив проти Корнілова. Думають, що в середу наступить сутичка поза округом столиці.

ПЕТРОГРАД (ПТА) 12. вересня. Новий начальний вождь Керенський видає нині приказ до армії і флоти, в яким сказано: Проба великого бунту армії, організованою б. начальним вождом і горсткою генералів цілковито, не поведла ся. Тих, що провинили, поставлено під військовий суд революції. Закінчене бунту без проливу крові доказує, що, російський наряд є доброго духа. Армія і флота, генерали, адмірали, офіцери, жовніри і моряки, які стоять перед лицем страшного неприятели, о стали першими своїм обов'язком, вглядом вітчини і легального правительства. 6 місяців життя на волі викликало у всіх переконане, що в теперішній хвилі скрайні а нерозважні домагання можуть допровадити тільки до потрясення держави. Тепер усі сили народу треба спрямувати передовсім на оборону перед зовнішнім неприятелем.

Приказ ув'язнення Корнілова.

ПЕТРОГРАД. (Ткб.) В місті і окрузі Москви заведено стан воєнний. Правительство приказало судово виступити проти начального вождя Корнілова, генерала Дейкіного, команданта армії південного заходу, генерала Луського (?), шефа найвищого штабу генерального, генерала Маркова, шефа штабу на південно-західній фронті, генерала Кіліякова, ад'ютанта міністра комунікацій, приділеного до фронту. Всі стоять під обжалованем за бунт.

Переговори з Корніловим.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) До одного з тутешніх днівників доносять з Лондону під датою 11. с. м.:

„Times“ містить з Петрограду сильно сцензувану телеграму, де сказано: Переговори з Корніловим вели ся далі цілу неділю. Корнілов не хотів подати ся до димісії, ані підчинити ся правительству і казав арештувати в головній квартирі правительственного комісара Філоменка. Натомість Керенський казав арештувати посла до Думи ки. Львова.

Затоплено.

БЕРЛІН (Вольф). Одна з наших підводних лодок під команду капітана поручника Терляха затопила на Атлантийським океані 8 пароплавів, і 2 вітрильники потопности 31.000 тон разом.

Новий устрій в Польщі.

ВІДЕНЬ (Ткб.) „Politische Korrespondenz“ пише: Довідуємо ся, що відручні письма цесаря і короля Карла і цесаря Вільгельма до генерал-губернаторів в Любліні і Варшаві в патентами в справі нового устрою державних властей в Польським Королівстві будуть оголошені 15. вересня.

Нарада між Ленсінгом і японським амбасадором.

ЛОНДОН (Ткб.) До днівника „Times“ доносять з Вашингтону, що Ленсінг і японський

амбасадор відбули важну нараду і згодили ся на те, щоб Японія збрала всі свої морські і господарські сили в цілі виробу воєнного матеріалу для Росії і перевозу його до Росії.

Задержане кольтонів услівем мира.

БЕРЛІН. (Ткб.) „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ стверджує супроти „Magdeburgische Zeitung“, що державний секретар кольтонівського уряду вважає конечним мировим услівем те, щоб Німеччина задержала всі свої кольтонів.

Пропаганда за миром.

ЛОНДОН (Райтер). Після автентичних вістий з Вашингтону ясним є, що німецькі впливи є знов діяльні, що порушується услівя мира і робить ся все, що можливе до мирової пропаганди і нахилу Вільсона, щоб поробити кроки в цілі закінчення мира. Американці пізнають ся одначе на цілях того маневру, який з гори є засуджений на безуспішність.

Новий французький кабінет.

ПАРИЖ. (Ткб.) Кабінет утворений ось-так: Президія і війна Painlevé, справедливість Perrot, заграничні справи Ribot, внутрішні справи Steeg, маринарка Chaumet, уоружене Louchet, скарб Klotz, кольтонів Renaud Desnard, публічні роботи Clavelle, просвіта Vincent, праця Renard, торгівля Clementel, рільництво David, зазсмотрене в харчі Long, заграничні місії Bouillon. Державними секретарями і членами воєнного комітету є: Barthelemy, Bougeois, Doumer, і Duruy. Кабінет обнимає 11 підсекретарів. Декретом устанвлено воєнний комітет, зложений з Painlevé, міністрів заграничних справ, скарбу, маринарки, уоруження та визислених чотирьох державних секретарів.

Конференція нейтральних держав в Стокгольмі.

БЕРЛІН (Ткб.) Дневники доносять, що шведське правительство вислало до всіх нейтральних європейських держав запрошене на міністеріальну конференцію нейтральних держав в Стокгольмі.

Мирові переговори ще перед Різдвом?

БЕРЛІН (Прив. тел.) „Lokalanzeiger“ доносить з Гаги, що кореспондент „United Press“ в Римі мав довідати ся в Ватикані, що відповідь осередних держав на папську ноту буде містити означені умови мира. Папа думає, що мирові переговори розпочнуть ся ще перед Різдвом та що з початком 1918 р. мир буде зацвєнений.

Угорський примас Чернох про папську ноту.

„Oest Mgtg.“ доносить з Будапешту: Примас Чернох висловив ся про мирову акцію папи ось як: „Се певне, що нота буде мати свій успіх, хоч би тому, що вона мала великий вплив на воюючі держави, як се видко з ноти Вільсона. Я маю і буду мати надію, що страшне убиване людей скінчить ся перед зимою та що на основі папської ноти розпочнуть ся мирові переговори.“

В справі інтернованих.

Львів, 13. вересня 1917.

На посліднім засіданню конституційної комісії Палати послів пос. Райцес поставив внесенне, щоб правительство виготовило докладний звіт про число осіб конфінованих та інтернованих від початку війни до хвилі видання цесарського розпорядку з червня с. р., яким знесено дотичні приписи. Голосоване над тим внесеннем відбудеть ся на слідуючій засіданню конституційної комісії.

Знесене Уряду для воєнного нагляду.

Львів, 13. вересня 1917.

На засіданню конституційної комісії Палати послів, відбутім дня 11. с. м., міністер внутрішніх справ гр. Тоггенбург повідомив членів комісії, що на основі найвищого розпорядку Уряд воєнного нагляду (Kriegsüberwachungsamt),

який доси існував при міністерстві війни, буде знесений, а на його місце буде утворена з міністерств війни міністеріальна комісія з двома предсідателями: одним генералом, як представником спільних міністерств, та висшим урядником, як представником австрійських центральних властей.

Таким чином уряд, який доси виконував нагляд не тільки над пресою і громадянським життєм, але й над парламентом, перестав існувати. Імовірно, що Палата послів постарасть ся о усуненне нової комісії міністеріальної, покликаної в його місце. На агаданім засіданню конституційної комісії виступив проти тої нової міжміністеріальної інституції пос. Дашинський і поставив внесенне, щоб правительство безпроволочно знесло її. Визвано правительство, щоб подало письменно правні основи існування Уряду для воєнного нагляду, а голосоване над внесеннем пос. Дашинського відложено.

Міністер Горбачевський про свої завдання.

Редакції „Ukrainische Korrespondent“ дав міністер Горбачевський отсі інформації про організацію нового міністерства здоров'я:

Спершу був плян залучити в один ресорт діяльність міністерства опіки публічної і міністерства здоров'я. Утворенням двох окремих міністерств дано їм можливість працювати окремо у взаїмнім порозумінні.

Виготовити вже тепер програму праці було би серед теперішніх відносин незвичайно трудно, хоч би тому, що круг завдань нового міністерства здоров'я з приходу потреб втворених війною що раз то більшає. Досі мали міністерства: справ внутрішніх, залізниць, торгівлі і робіт публічних свої окремі санітарні департаменти. Се розділене діяльності мало не раз такий наслідок, що ніяка акція, закрєплена великі розміри в цілі поправлення санітарних відносин, не могла в час довершити ся. Найближчим завданням нового міністерства є отже завести одностайну управу та агенди департаментів, розмішених по окремих міністерствах, зєдинити в одну систематичну організацію. Очевидно, що передумовою такого зосередження доси окремих відділів мусить бути підчинення новому міністерству також санітарних департаментів, урядуючих в кожній з країв коронних. Також моряський санітарний департамент в Триєсті буде підчинений новій центральній власті.

В справі нового міністерства треба перш усього відмітити, що досі управа санітарних справ оставала переважно в руках юристів. З огляду на велику скількість питань, видвинених війною, в справах публічного здоров'я мусить бути допущений до слова лікар в більшій як доси мірі. Не значить се новім, щоб відкинувано цінну співпрацю правничих кругів. Треба буде тільки допустити лікарів до належного їм впливу, а одночасно перевести розмежоване круга діяльності лікарів від праці юристів.

Одним з найважливіших завдань нового уряду мусить стати поборюванне воєнних пошестних недуг (сифіліса, червінки, туберкульозу), особливо в областях, навішених війною.

Новий міністер задумує покористувати ся тими досвідами, які дорєли в Німеччині до основана державного уряду здоров'я. Як найвисший санітарний уряд буде поділене нове міністерство на кілька департаментів, а саме бактеріологічний, хемічний, серум—лічний та департамент для дослідів в області поживи.

Міністер Горбачевський свідомий свого трудного завдання: сеж діло в тім, щоб покликати до життя новий уряд, який треба утворити що йно і зорганізувати. Та він сподіє ся, що його змагання зустрінуть ся із зрозумінням і поміччю усіх покликанних чинників, тим більше, що ніхто не може тепер заперечити великої ваги, яку мають справи публічного здоров'я. Кожду річеву ініціативу, з якої-би сторони вона не походила, прийме міністер дуже радо.

Нове міністерство буде приміщене в будинок міністерства внутрішніх справ і мебавом розпочне своє урядованя.

Йде до ліпшого.

Нам пишуть:

До відома загалу наших заступників в Раді шкільній краєвій подаю історію дволітних подвигів інспектора шкільного в Березові кс. Dutkiewicza около спольонізованого чисто українського села Грабівки, положеного в повіті березівським.

Після інвазії в 1915 р. прислав кс. Дуткевич до Грабівки учительку п. Подулькову, котра, хоч в дипломі учительським мала ноту з української мови, але як сама заявила, маю

НОВИНКИ.

Львів, 13 вересня 1917.

мови не учить. Відповідно до того учителька зладила шкільний поділ годин, затверджений Радою шкільною окружною, в котрім не було ані години для науки української мови.

З того приводу вислана громадська зверхність і парохіяльний уряд до Ради шкільної краюї отсе писмо: „До президії Високої ц. к. Ради шкільної краюї в Балий. Підписана зверхність громадська і уряд парохіяльний предкладають Високій ц. к. Раді шкільній крайовій слідує зажадати:“

В громаді Грабівка, повіта Березів, котрої населення складається в 80% части з Українців, а 20% части в мешканців польської народности, є школа з викладовою мовою польською, а мова більшости населення, се-то українська, до часу інвазії обов'язувалася як другий язык крайовий, котрому призначувалося число годин, пляном науковим предвиджене. Коли по інвазії реактивовано науку шкільну, ц. к. інспектор шкільний в Березові кс. Дуткевич затвердив поділ годин для школи в Грабівці виключно після пляну для шкільної польської, не углядаючи языка українського. Дотичний поділ годин затвердила Рада шкільна окружна рішенням в дні 29. лютого 1916 ч. 568/16. Особисто візитував кс. інспектор школу в Грабівці дні 11. марта 1916 р., здається, на се тільки, щоби перевірити, чи заряджене на шкоду української мови дійсно виконується, бо підчас тої візитації не перенити дитин з українського языка, ані місце ва учителька аж до кінця сего шкільного року, опираючись на затверджені поділі годин, предмету сего не научала. В наслідок сего протизаконного розпорядку діти наші через цілий рік не побрали науки своєї матерної мови, підчас коли їх батьки і брати, на рівні з прочими народами, в самовідреченні своєму цісареві, своїй державі жертвують своє майно, свою кров. Підписані звертають ся до Високої Ради шкільної краюї з слідуєчим проханням: Висока ц. к. Рада шкільна краюї зволить зняти самовільний і протизаконний розпорядок о. інспектора і привернути стан правний, відповідаючий проценту населення. — Слідує підписи Ради громадської в Грабівці кількох письменних господарів і гр. кат. парохів.

Письмо се вислано дні 30. липня 1916 р. Відповіді на се письмо в Ради шкільної краюї досі нема.

По фєрїях в 1916 р. прийшла друга учителька п. Августа Айнгорн, спольшена Німка. Вона вже дістала поручення від інспектора, вигодувати поділ годин з угляденням української мови. Дістала однак довірчу інструкцію, щоби надмірно не прикладала ся до сього предмету. В предложєнім поділі годин, в котрім на українську мову призначено після пляну 3 год. тижнево, інспектор счеркнув одну годину. Однак учителька вчила по 3 години. Діти радо користали в сїй науці і всі в селі думали, що вже настануть нормальні відносини! Невдоволеними були лиш інспектор і заступник предсідателя Ради шкільної місцевої, який спершу по добродушному впливав на учительку, щоби українського языка не вчила, а коли се не помагало, почав доносити інспекторові, що учителька заприязнилася з гр. кат. священиком, ходить до церкви і учить більше, як давніше, в школі українського. Всі ті відомости дуже дратували інспектора.

Почали кружити чутки, що п. Айнгорн має бути перенесеною. Дня 12. лютого 1917 р. вона явилася у інспектора. „Pani wiesz ruszczy. Za duzo Pani uczy języka ruskiego w szkole. Dlaczego Pani chodzi do cerkwi? Lepiej zostać w domu, jak do cerkwi chodzić!“ — почав греміти о. інспектор до учительки і поставив її таку альтернативу: „Albo zyc w księdzem ruskim i chodzić do cerkwi, albo — przeniesienie z posady“. На кінцеве питанє: „Na czym stoimy?“ — відповіла п. Айнгорн: „Na tem, na czym ty stał.“

Сподіване перенесенє прийшло в кінцє місяця серпня з р. Перенесено п. Айнгорн до Обарима, в повіті березівськєм. Другого дня по отриманню урядового акту, поїхала вона до інспектора, щоби просити його о полишенє її на давній посадї, в огляду на те, що має в городі бараболі і ярину (в теперішніх часах се цінні річи), та о. інспектор не дав ся упростити, повторюючи давні свої обжалованя: „Trudno było mnie, jako inspektorowi, otwarcie powiedzieć: niech Pani ruskiego całkiem nie uczy! Pani wiesz ruszczy! Wszyscy chcą, aby Grabówka była polską! Ze względów politycznych musi Pani iść z Grabówki“.

До села прибула вже нова учителька п. Шеніговська. В розмові признала, що української мови цілком не розуміє. Букви розпізнає, однак читати не потрєфить!

Що маємо робити?

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красний Союз Кредитовий у Львові. — Число книжочек щадничої 4.000.

— Авдієнції у митр. Шептицького. Митрополит уділяє авдієнції лише в понеділок, второк і п'ятницю, в годинах 10—1 перед пол. і 4—6 по полудни.

— Новий осідок буковинського правительства. Буковинське краєве правительство, яке в червні 1916 р. в Дорни Ватри перенесло ся до Праги, буде в найближших днях приміщене в Коломиї. З політичних властей Буковини досі відновлено тільки староство в Заставній, яке обнімає 30 громад.

— Відновленє діяльності судів в східній Галичині. Президія львівського ц. к. висшого краєвого суду хвилево в Оломунці подає до відомости: краєвий кариий суд в Чернівцях, окружні суди в Станіславові і Коломиї, повітові суди в Галичині, Городенці, Калуші, Войниліві, Рожнітові, Кутах, Снятині, Вишніви та Кіямани. Окружні суди в Тернополі і Чорткові як і повітові суди в Тернополі, котрі мимо неприятельського наїзду не залишили урядової діяльності, урядують далі без перерви. Повітові суди в Микудинцях, Підволочисках та Збаражх тепер урядують в Тернополі.

— Гімназія в Бережанах. З кінцєм вересня с. р. отворить ся гімназія в Бережанах; зголошувати ся можна лично або письменно тепер у директора Шафрана. Українська молодіж, котра хоче найти в Бережанах приміщенє в бурсах, або на приватних статцях, нехай сейчас зголосить ся карткою кореспонденційною до проф. гімн. д-ра Василя Ленивського в Бережанах. Ученики, що покінчили на селах школи, можуть мимо незнання, або малого знавєня німецької мови, сейчас зголосити ся. Коли буде більше число, отворить ся ще одномісячний курс перед іспитами до гімназії для тих, що учать ся щодня німецької мови. Рівночасно отворить ся і жіночий семінар. Учениці, що рефлектують на інтернат або приватні мешканя, зволить також сейчас зголосити ся.

— В приватних польських учит. семінаріях в Коломиї і Станіславові признають іспитуючі комісії ученицям (навіть проти їх волі) свідочства зрілости також в українською викладовою мовою, бо вона є у них обов'язковим предметом науки. Що учителі Українці, вхвдючи в склад комісії, мовчать на се безправство, се може мати свою причину в тім, що мусять числитися з своїми роботодавцями, власниками семінаріїв. Але дивує нас, що предсідатели комісії, ц. к. краєвий інспектор п. Матіїв та делегати краюї шк. ради (директори державної семінарії пп. Зубчевський і д-р Нігман) могли давати привілії на таку незаконність.

— Вибори до міських рад на Україні. Після завідомленя російських і польських дневників досі переведено вже в більших містах України вибори до міських рад, які відбували ся на основі пятичленної формули голосованя. О скільки ті донесєня правдиві, то вони виявляють добру організацію польського населєня по українських містах, яке всілє переверсти там вибір своїх кандидатів. Так в Києві на 120 місць 44 одержав блок соціалістів України, блок Росіян 18, кадети добули 10 мандатів, с. д. большевики 7, Поляки 6, Жиди (демократи і соціалісти) 8, українські соціалісти федералісти 1, польська партія соціалістична 1. В Харкові на 116 радних вибрано 54 соціалістів революціонерів (невідомо, чи тільки російських), 16 кандидатів, членів соціалістичного блоку, в тім і Поляків, 13, соціалістів народників 8, українських демократів 2, українських соціалістів 2. В Умані на 56 радних вибрано між иншими 20 соціалістів, 10 Українців, 7 безпартійних, 5 соціалістів, 3 Поляків. Надто вибрано Поляків радних по одному в Севастополі і Новоросійську.

— Невдача надотів. Парижський „Matin“ доносить з Петрограду: Вислід виборів до городської думи в Петрограді був несподіванкою для політичних кругів. Соціалісти революціонери одержали 180 000 голосів, большевики (прихильники Леніна) 80 000, кадети тільки 52 000 голосів.

— Поворот Оттона Бавєра. Відомий соціалістичний письменник д-р Отто Бавєр, який в кінцє 1914 р. попав в російський полон, є в дорозі до Відня, куди прибуде в найближшій тижні.

— Офіцери польського легіону в ц. і н. армії. Польські дневники доносять, що деякі з офіцерів польського легіону, які зголосили перехід до ц. і н. армії, вже відослані до дотичних військових формаций. Так бригадир польського легіону Роя покликаний до 3 полку краюї оборони в характері підпоручника, полковник Риди відосланий до свого полку у військовій степені хорунжого. Посли Бобровський і Лі-

берман увільнені начальною командою в польського легіону без права ношеня однострою.

— Волинські і поліські виселєнці. Нам пишуть: Гарним свідочством діяльності „Українського комітету для воєнних виселєнців“, полишить ся Нідеральм коло Гредігу в Зальцбургу. Щира, інтензивна, національна праця, — праця около культури духової і матеріальної. — Йде, котить ся широкою струєю між російськими Українцями в нідеральмськєм таборі, дивуючи своїх і чужих. Є тут гарно ведєна школа (звш 2.100 дитин у 16 клєсах, в двох відділах), а організована та ведєна нашим учительством із Буковини і Галичини. Організувати 10-тисячну масу виселєнців із чужої держави, народу, прибитого воєнним горем-недолею, ще до сего на роду, що цілі десятиліття слугав і чого тільки не наслухав ся від Віталія і Евлогія, учити їх, управляти самими собою ще й на чужині, за дротом у неволи, се — дійсно не аби яка праця. Взвєз ся за ню Комітет для воєнних виселєнців. Організація, яку заведєно у нідеральмськєм таборі, се жива картина козацьких часів. „Кіш“ у Нідеральмі, „генеральна рада“, „генеральна старшина“, „кошовий атаман“, „кошовий судія“ (д-р Любарський, закордонний Українець), такі установи введєно в таборовій організації. Вони приймають ся між народом. Тепер так й чути у таборі лиш про „виборних“ до генеральної ради, старшини; через сю організацію люди почувли в собі гідність людини. Комітет займаєть ся тепер рішучо і горячо справою репатріації нідеральмського „коша“ як не до рідних місцевостей, то у Холмщині, у ті, виселєні російськими властями, а не знищені оселє на Холмщині, до яких злетіли вже круки і гайворони. Доведєне сєї акції до скорого а щасливого кінця буде найкрасшою нагородою для труду „Українського комітету для воєнних виселєнців“.

— Поворот з Росії. П. Федір Величко, урядник магістрату в Станіславові, арештований 15. лютого 1915 р. разом з иншими свідомими Українцями російською адміністрацією вивезений до Симбірська над Волгу, — коли настала свобода в Росії, дістав ся до Галичини і скрия ся в Угрюнню пов. чортківського. Коли сю місцевість відбито, вернув він до Станіславова. З нагоди щасливого повороту зложив п. Величко до редакції нашої редакції 10 кор., які призначаємо на волинські школи.

— Митрополичий Ординаріат у Львові подає до відомости, що кандидати до рукополагєня можуть уже зголошувати ся.

— Плата візників в Росії. Плати візників в Росії дійшли до казочної висоти. Денний заробок візника вимосить пересїчно по 100 франків. Причиною того є передовім неввичайно дороге удержанє коний; овес, сіно і підкуте каний стали такі дорогі, що візники мусїли підвишити свої жаданя відповідно до того. Коли ще перед війною підкованє коня коштувало 2-50 фр., то тепер ковалі жадують 50 фр. Пуд сіна, який перше коштував 60 сантимів, тепер платить ся по 25 фр.

— Відзначєнє. Поручник Петро Мечник професор української гімназії у Львові, крім воєнного хреста цісаря Карла I. одержав срібну медалю хоробрости першої клєси за хоробрє поведєнє в боях під Надвірною ще в падолистї 1914 р.

СКЛАДАЙТЕ НА ФОНД ІМ. МИТРА А. ШЕПТИЦЬКОГО ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ!

Нові книжки і виданя.

Д-р Гавриїл Костельник. У відповідь проф. Станіславови Смєльці з нагоди його книжки „Die geussische Welt“. (Передрук в „Ниві“. Львів, 1917.

Від давна йдуть наші сусїди спеціально проти гр. кат. духовенства і обряду, уважуючи їх супроти своїх затїй сильною опорою українського народу. В послїднім році вивели проти нас гармату більшого калібру в книжці краківського університетського професора д-ра Станіслава Смєльки, виданій по німецьки і французки і розкиненій по широких світі. В нїй старєть ся автор перекуренними і злобно неправдивими аргументами спонєвїрати український наїрід перед несвідомою чужою публікою, а вже особливо представити наш клир в найчорїшших барвах. Причина і ціль сего виданя ясна. В нинїшній світовій війні почав ширший світ звертати більшу увагу на український наїрід, а даліше на піддержанє гр. кат. української церкви, та бачити в них добру основу для унормованя міжнародних відносин на сходї Європи. Та се занєпокоїло наших сусїдів, котрі від давна йшли тільки на загладу нашого народу і обряду, і радї би на їх руїнах вибудувати своє панованє. Тому і зібрав д-р Смєлька всякі можливі клевети, щоби представити наш наїрід в най-

КОМУ ПРОПАЛИ ГРОШІ

з тої причини, що не знав крипсиса про військові причини і заосмотрення родин осіб військових, той нехай кунить собі книжку, написану Володимиром Делевським, яку видає Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар“ п. з.:

„Військові причини і заосмотрення родин осіб військових“.

Один примірник коштує 2 кор. На поручення поштової пересилки треба додати 65 сот. Вислає тільки за готівку:

Канцелярія Краєвого Господарського Тов. „Сільський Господар“ — Львів, вул. Зіморівича ч. 20. і Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка — Львів, Ринок ч. 10. VII 4-5

гіршим світлі і відняти нам всякі симпатії у чужих народів. І треба сказати, що ця публікація осягла в значній частині свою ціль. Міродатні німецькі католицькі круги, котрі передше прихилились до нас, повірили їй і стали уважати наш клир чи не гіршим від самого московського і окизматичського. Жаліти треба, що з старшого нашого клиру не було через довгий час належної відповіді. Бож протест з Товариства св. Ап. Павла був більше формальним актом і не містив подрібнішого спростовання піднесених закидів. До сего діла забрався д-р Костельник і дав досить основну відповідь, котра появилася вперше в „Ниві“, а опісля вийшла з деякими доповненнями ще в окремій брошурі. Вона відкидає головні закиди проти духовенства і обряду. Автор збиває всякі інвективи, які в польської сторони на наш клир і обряд підносились, нуте також заходи, що йшли від наших домашніх безтямних єзуїтських вихованців, і дає на все те належну відправу. Може бути, що деякі точки далось би ще ширше обговорити, всеж таки відповідь д-ра Костельника є дуже поважна, ґрунтується на добрих основах і виводить декуди зовсім нові, а (супроти неперемінних средств д-ра Смольки) часом й досадні аргументи. Ми вдячні за цю працю і бажали би, щоби подібна публікація вийшла також в німецькій мові, та розкрила не лиш перед своїм, а й перед чужим світом нашу правду і чужу злобу.

З огляду на значне обговорення справи повинна ся книжочка знайти як найбільше розширену. Нічого не значить, що дехто мав її розкинуто в кількох чилах в „Ниві“. Справа є незвичайно важна і вороги наші не сплять, отже повинен кождий мати сю доповнену брошуру окремо і познакомити ся добре як з ватами противників, так і з нашими оборонними аргументами. Ціна книжки 1 кор. Дістати можна в Товаристві св. Ап. Павла (вул. Коперника 36). — Священник.

Стефан Чарнецький. В годині задуми. Поеті. Львів 1917. Стор 46.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Патхена система“.

На необхідну потребу удержання 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожчі і важливіші для української справи, конче як найскорше і найбільшійшій жертви.

З нагоди відходу у поле п. надпор. д-ра Петра Зволінського зібрали панове товариші офіцери третьої сотні п. к. 36 полку стрільців 140 корон. — Пор. Петро Савіцький 50 К (Дя): п. Галю Дидинську, Дарусю Левицьку, Сянїк, Івана Гринишина Пікуличі, о. Осипа Бачинського Перемишль і пор. Андрія Бачинського Краків. — На відпусті в день Успенія Пресвятої Діви дня 28. VIII. в селі Монастири коло Дрогобича вібрав Василько Лободич з панною Антониною Петричка до пушки 55-80 К які пересилаю днес переказом поштовим до Хв. Адміністрації „Діла“. — Дмитро Тащук полков. курат при Q. Abt. 9 AOK. Sud. 50 K: д-ра Панька Кліма в Чернівцях на ту саму квоту. — Гімназія жіноча в Стрию на руки о. Ом. Кордуби 22 K: Семинарію учительську жіночу і філію гімназії в Стрию. — Ярослав Чиж поруч. 30 K: Мануїла Сандула, Івана Галібея, д-ра Гриця Ганкевича, надп. Ів. Костіва. — Міросько Роздільський в Волинській, п. Цеклин 5 K: Павліну Рижкову в Пшедзелью п. Ніско, Юлію Дмитрик в Переросли п. Терновиця Лісна, Любцію Кеслерівну в Переросли п. Терновиця Лісна, Ольгу Дмитрик в Гамерні п. Нова Гребля, Евгена Дмитрика Nagyszombi Угорщина. — Поручник Богдан Грабовенський 10 K. (Дя): поручника Антона Лашкевича і Івана Уасмана п. п. 412, пер. Ів. Ковалева і д-ра Ол. Подолинського. —

ОПОВІСТКИ.

П'ятниця, 14. вересня 1917.

Нині: греко-кат.: Симеона — римо-кат. Возд. ч. Кр.

Завтра: греко-кат.: Маманта і Ів. — римо-кат.: Нікодема.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчакової. Садя Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В четвер дня 13. вересня 1917 Прем'єра „У рідній землі“, драма в 4 діях Зудермана.

Білету раніше набути можна в „Народній

Уживайте „Данія“ до крохмалення біля!

„ДАНІЯ“

найлучший виріб, який заступає КРОХМАЛЬ

назвице і марка охор. правно застер.

ДАНІЯ

Не нищить біля!
Незрівняний в ужитті!
Розпускає ся в воді, не лишає осаду!
Зовсім не шкодить білю!

Конечний в кождім господарстві, в шпиталях, монастирах, військових заведеннях і т. п.

НАБУВАТИ: в пачках оригінальних з описом легкого способу ужиття у всіх дрогеріях, корінних склепах і складах перфумерії і т. п.

Щоби охоронити наш артикул перед покутною продажою, відступаємо його поважнішим купцям у всіх місцевостях Галичини, Буковини і Польщі з відно-відним рабатурою і рекламою. Відповідні запити належить адресовати до:

„ДАНІЯ“ Централь для Галичини, Буковини і Польщі
Краків, Фльоріяньска 28, I. пов.
Ч. телефону 1416. 224-1-3

по 80 с. і X 1-50

Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечером. 2-2

Будьбу продає консум урядників тов. „Дністер“ ул. Руська ч. 20 від год. 9-12 рано і від 5-8 год. вечером. 223 1-2

Вписи до української прив. жін. уч. семінарії (І. II. III. IV. р.) СС. Василянок в Станіславові, а також до виділової школи (І. II. і III. кл.) і до народної школи з правом прилюдности відбудуть ся від 10-18 вересня с. р. в канцелярії заведення при ул. Петра Скарги ч. 21. 1-3

З Красового Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзирних Рад і Комісій контрольних, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних товариств, просимо безпрерочно подати відомости короткі а докладні про стан їх товариства, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівки з поданням хто олікує ся товариством, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домієв-канська 11. — Омелян Савич. 75A 17-20

Вписи до української приватної гімназії в Горішній відбуваються в дніх від 1-5 вересня, однак приймає ся ще учеників цілий вересень. Початок шкільного року 6. вересня. Шкільна оплата 150 кор. річно, вписове 10 корон. Приймає ся учеників(ниці) від I-VIII класи. 9-10

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Пошуную родичів і ривних. Юліан Совецький, Veterinär Fähnrich k. u. k. Pferdefeldspital 17. 218 3-5

Оголошення.

АДРЕСА: Hauptkasse der Zentralbank der Ukrainischen Legion WIEN, VIII. LEOPOLDPLATZ 35
ЧЕКОВЕ-КОМТО: 12230
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРИЛЬЦЬКІ ЦІЛИ.

52-7

КАПЕЛЮХИ до перероблювання
приймає салон мод
М. ТОПОЛЬНИЦЬКА
Львів, вул. Коперника ч. 1.
214 (над алткою Миколая). 2-10

ШТУЧНІ ЦВІТИ

поручає

Стефанія Погорецька
в Стрию.

217 3-5

ПОРТРЕТИ МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ ГРАФА

ШЕПТИЦЬКОГО

в гарних рамках зі шклом по K 8 або K 14 — висилає.

ІВАН ПАВЛИК, Львів, Ринок 10, (Просвіта).

На опакowane і порто долучати K 2.50; замовляючи 10 штук на раз не платять опакowania і порто. Потім самій ціні в портрети: Шевченка, Франка, Хмельницького і ин. За післяплатою не висилає ся. 151 6-10

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшка ч. 3.

Приймає і виплачує щадниці вкладки щоденно в годинах урядових. Вкладки опророчовує на 4%, починаючи вже від слідуєчого дня по дні зложень аж до послідного дня перед днем відображення.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особнею в касі товариства, поштовими переказами, грошовими листами, чеками поштової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно доставляє, і в філіях банку австро-угорського в рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних пірочними амортизаційними ратами на протяз літ 10-45 після вибору позичачого; б) на льомбард ефектів, і на есконт векселів. Справи позичок полагожує ся можливо скоро.

Посередничить у виведуванню позичок в Гал. Военнім Заведенню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшка. Народний Дім, I. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9-1 год. крім неділі і українських свят.

Після §. 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішніх справ вклада в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлі надають ся до локації пупілярних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну безпеку. III. 71-2

Передплачуйте український

журнал

в німецькій мові

„Ukrainische Korrespondenz“

Видаєць:

Президент З. У. Ради д-р Мосьт Левицький.

Відвічальний редактор:

10-7

Посол Володимир Синґелевич.

Виходить чотири рази на місяць. Рік видає 4. Річна передплата вносить 12 K, піврічна 6 K, ціна поодинокого числа 30 сот. Адреса редакції і адміністрації: Wien, VIII. Josefstadtstrasse 43/5.

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 12, II. пов.

Конт. почт. ш. 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно 10-
піврічно 20-
щорічно 40-

у Львові (без доставки):
місячно 3-
чвертьрічно 9-
піврічно 18-
щорічно 36-

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20- М.
щорічно 40-

За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланій 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
визначення заручки 150.
Некрологів стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник копії
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Ваомль Панейко.

ВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 14. вересня.

На північній стоці гори св. Гавриїла від-
перто три сильні наступи Італійців. Впрочім з
з ніякого фронту нема нічого особливого до
оголошення.

ВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 14 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

У Фландрії від полудня між лісом Нонт-
houster і каналом Comines-Ursen зросла нагаль-
на боротьба артилерії а вечером і рано на
північ від Фреценберг перемінилася в барабан-
ний огонь. Англійських наступів не було. В но-
чі з 12. на 13. віртемберські сотні виперли не-
приятеля з кавалка рови на північ від Лянге-
марк. Богато Англійців взято в полон.

В Артезії й на північ від St. Quentin вико-
нали ми кілька стежних виправ. Ми забрали
бранців і добили.

Фронт німецького наступника
престола: На захід від Guignicourt над Als-
пою вестфальські і ганзейські пробоеві вій-
ска вдерли ся до другої французької лінії і в
боротьбі в ровах нанесли неприятелю тяжкі
втрати та вернули з бранцями.

В Шампанії і під Вердею діяльність ар-
тилерії тільки в декотрих відтинках була більша.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між морем Балтійським і Чорним не було
значиміших боевих ділань.

Фронт Македонський: Над озером
Охридю положене не змінило ся.

Може ще одна війна?

БЕРЛІН (Вольф). Державний секретар за-
граничних справ просив нині аргентинське по-
сольство, щоби в телефонічній дорозі пересла-
ло послови гр. Люксбургові до Буенос Айрес
припоручене, щоби прибув до Берліна і устно
здав справу про події викликані оголошенем
телеграм. Упрощено аргентинське правительство
о виставлене залізного листа для посла.

ПАРИЖ (Авас). З Буенос Айрес доносять:
З причини оголошення депеш гр. Люксбурга не-
спокій зростають. Огнева сторожа і поліція
боронить будинків німецького посольства, ні-
мецького консуляту і клубу. Кілька склепів
обработано. Будинок німецького клубу підпа-
лено. На зборах бесідники жадали зрвання зно-
син з Німеччиною. Рада міністрів рішила за-
ждати, який оборот возьме справа в Стокголь-
мі, Берліні і Вашингтоні.

Гр. Люксбург опускає Буенос Айрес.

ЛОНДОН. (Райтер.) „Daily Chronicle“ до
носить з Буенос Айрес: Граф Люксбург одер-
жав 24-годинний речинець до виїзду з краю.
Поїде він до Чиле.

Засідання німецького парламенту.

БЕРЛІН. (Ткб.) Будуче засідання німецького
парламенту назначене на 26. с. м. на 3. годину
по полудни.

Львів, 14. вересня 1917.

Українські політичні чинники: Українська
Парламентарна Репрезентація, яка обнижає по-
слів усіх українських партій Галичини, Союз у-
країнських парламентарних послів Буковини, На-
родний Комітет, преса,— всі вони вже вислови-
ли свій погляд на покликане Українця до тепе-
рішнього кабінету. Мимо ріжниць в розкладаню
світла і тіний (з сього становища енуціяцію
Української Парламентарної Репрезентації і Со-
юзу українських послів Буковини треба би на-
звати „правійшою“, резолюції Народного Комі-
тету „лівійшими“) сей погляд має один і той
сам основний тон: як з одної сторони бачить
ся в факті покликання Українця до кабінету ви-
лім в дотеперішній практиці, так з другої сторо-
ни сей факт не тільки не заводить, але навіть
не віщує тих змін в положеню українського на-
роду в Австрії, які є *conditio sine qua non*, щоб
ми могли вважати себе в сій державі рівноправ-
ним народом, а не племенем, відданим під па-
новане другого народу.

Ми вже зараз по іменованю міністра Гор-
бачевського зазначили, що доки в радї корони
засідає муж довіря польського кола з характе-
ром міністра для Галичини, який на полагодже-
не кожної галицької справи кожного ресорто-
вого міністра може покласти своє „*veto*“, і до-
ки державу на нашій землі, супроти нашого
народу, репрезентують органи польської народ-
ности, доти ми не можемо почувати себе в сій
державі рівноправним народом.

Міністер Горбачевський буде в радї коро-
ни заступати український нарід, представляти й
мотивувати його потреби в справах, які будуть
предметом нарад ради міністрів, — і се є річ,
якої значіння не можна недоцінювати. Але голос
міністра Горбачевського буде мати тільки мо-
ральне значіння; коли його переголосують, спра-
ва, якої він буде боронити, тим самим буде по-
рішена на нашу некористь. Не те міністер По-
ляк з характером міністра для Галичини, якому
кожний ресортовий міністер має обовязок пред-
ложити до оцінки кожну галицьку справу, який
отже має запоручений вплив на рішене всіх га-
лицьких справ з правом „*veto*“.

Се одно. А друге—виконуване власті. Навіть
розпорядки міністра Горбачевського будуть ви-
конувати в Східній Галичині польські власті. За-
кон, розпорядок є мертвою буквою; життя на-
бирають вони аж через виконане. Міністер Гор-
бачевський певне бажати буде як найуспішній-
шого поборювання недуг серед українського на-
селення, як найліпших санітарних відносин. Але
чи ті власті, які будуть виконувати розпорядки
міністра Горбачевського в Східній Галичині, ба-
жати-муть того самого? Адже вони належать
до національности, якої політики тріумфують,
коли статистика виказує менший супроти поль-
ського приріст українського населення, коли від-
ношене між польським і українським елементом
пересуваєть ся в польську користь.

Чи ті власті
мати муть при виконуваню розпорядків міністра
Горбачевського таку саму добру волю супроти
українського населення, як він при видаваню їх?

Ми спинили ся довше над ресортом міні-
стра Горбачевського, щоб унаглядити, що на-
віть найліпшої волі міністер безсильний, коли

не має виконавців, перенятих такою самою до-
брою волею.

Та про кабінет д-ра Зайдлера як цілість не
можемо навіть сказати того, що кажемо про мі-
ністра Горбачевського; не можемо сказати, що
кабінет д-ра Зайдлера знає і розуміє потреби
українського народу і є перенятий супроти ньо-
го доброю волею. А якби навіть і так було, то
добра воля є мертва без відповідаючих їй діл,
а такі діла просто неможливі, доки виконане
остає в руках польських властей.

Чого хотять Поляки в відношеню до Схід-
ної Галичини? Зберегти польський характер сеї
країни під державно правним оглядом. Та в ХХ.
століттю, в часі загальної демократизації дер-
жавного життя, в часі, коли в цілім світі лунає
клич свободи і самоозначення народів, на дов-
гий час є неможливо, щоби національний ха-
рактер краю під державно правним оглядом був
инакший, ніж під оглядом фактичним. І тепер
Поляки свій стан посідання в Східній Галичині
мотивують чисельністю і економічною й куль-
турною висшістю польського елементу в сій
країні. Щоби вдержати польський характер її
під державно-правним оглядом, треба, щоб чи-
сельність польського елементу в Східній Гали-
чині і його економічна й культурна висшість в
порівнаню з українським елементом росли й ро-
сли, так, щоб ся країна й фактично що раз
більше ставала польською.

Для сього треба, щоб чисельність україн-
ського народу зменшувалася, щоби він еконо-
мічно й культурно не тільки не розвивав ся,
але щораз більше нидів.

Але український нарід і доси творить ще
в Східній Галичині 70-процентову більшість.
При рівних умовах розвитку більшість і чисель-
но і економічно і культурно витворює більше
вартостий від меншости, отже меншість не мо-
же досягнути переваги над нею. Щоб досягнути
сю перевагу, треба поставити меншість в осо-
бливо корисні, більшість в особливо некорисні
умови розвитку.

Тому *conditio sine qua non*, щоб ми почув-
вали себе в сій державі не виданими на поталу
Полякам, тільки рівноправним народом: знесе-
не польської власті над нашим народом, вико-
нуване державної власті супроти українського
народу органами власті української народно-
сти. Що має в сій державі Німець, Чех, Поляк,
те мусимо мати й ми: щоби ті, що виконують
у нашій країні державну власть, мали на серці
добро нашого народу.

Утворене українського коронного краю в
Австрії з українською адміністрацією всіх об-
ластей правно-публичного життя — се не є
такимити, тільки мінімум наших національних
змагань, бо без того мінімум наш нарід не
може жити, не може розвивати ся, тільки нидіє

Як мотил чм цвітка серед мартової хурто-
вини не робить весни, — так

іменоване Українця міністром не означає
зміни в тій системі, яку за весь час нашої при-
належности до Австрії (з деякими винятками в
першій сотні літ тої приналежности) приміня-
ють до нас австрійські правительства.

Се — думаємо — будуть мати також на
увазі українські послы в надходячій сесії Дер-
жавної Ради.

Всюди велика туга за миром.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) В розмові з представником дняника „Svenska Dagbladet“ делегат робітничо-жовнірської ради Розанов сказав: Кожний день війни утруднює заосмотрене краю в поживу. Керенський може упорати ся з тим тільки тоді, як опреть ся на демократію, яка стремить до мира. Про свою подорож по Франції, Англії й Італії оповідає Розанов, що всюди панує велика туга за миром, найбільша в Італії. Франція, яка так хоробро беть ся, терпить внаслідок війни. Після особистої гадки Розанова Франція не буде бороти ся до останнього — за Альзацію і Льотарингію. В Англії найменше відчуваєть ся війну. Є добрий хліб по поміркованих цінах. Цілий спосіб життя мимо дорожнечі не багато змінив ся. Робітничка класа в Англії без сумніву з малими виїмками є за швидким покінченням війни.

3 російського хаосу.

Перша битва під Петроградом.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Фінляндські дневники доносять, що після довгої міністерської ради Керенський глибоко зворушений заявив, що нема бесіди про мирову розвязку домашнього спору. Зараз опісля Корнілов попереду 6 магометанських полків розпочав похід на Петроград. Перша стріча відбула ся вночі. Гук гармат, які греміли коло Луги, чути було в Петрограді. Петроградські дневники доносять, що Корнілов має дві дивізії артилерії, дві дивізії піхоти і ще 4 полки, 2 полки козацькі, баталіон призначений до приступів і неповязані відділи військ.

Штаб Корнілова здав ся?

АМСТЕРДАМ (Ткб.) З Петрограду доносять, що дипломатичні представники держав антанту жертвували своє посередництво в теперішній крізі, щоби не допустити до проливу крови. Міністер праці заявив, що план Корнілова остаточно не повів ся і що його головна квартира здала ся.

Капітуляція Корнілова.

РИМ (Стефані). З Лондону доносять: Корнілов предлужив свою капітуляцію, ставляючи деякі умови. Правительство зажадало безумовної здачі. Головна квартира піддала ся.

Арештоване Ради робітників і жовнірів.

ЛОНДОН. Бюро Райтера доносить з Петрограду під датою 13. с. м.: Генерал Каледін казав арештувати всіх членів Ради робітників і жовнірів в Ростові над Доном. Некрасов заявив дневникареви, що руханка буде зараз стлумлена.

Пуришкевич арештований.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) „Aftonbladet“ доносить з Гапаранди: Члена Думи Пуришкевича арештовано в Петрограді.

Від 10. с. м. не прийшов ані один поїзд з Москви до Петрограду.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Один з гельсінгфорських дневників доносить про арештоване Пуришкевича і багатьох інших політичних осіб, а також про арештоване шефа військової академії.

Невдача повстання Корнілова.

ПЕТРОГРАД (ПТА.) Цілковита безуспішність повстання Корнілова проти тимчасового правительства викликала багато ухвал, заяв і резолюцій з цілої Росії, впевняючи в сильнім тоні про вірність демократичних союзів, залог і поодиноких формацій військ супроти правительства. Петроградські дневники заповнені депешами від публичних тіл, які впевняють правительство про свою вірність і домагають ся засудження Корнілова, що доповнює картину невдачі цілого авантюрничого підприємства.

Терещенко про положення.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) „United Press“ доносить з Петрограду: Терещенко сказав представникови „United Press“, що правительство є гадки, що допомогти може тільки залізна рука і, в теперішню хвилю, гармати. Хтонебудь супротивить ся правительству і не буде послухний своєму наставникови, буде засуджений на смерть.

Адмірал Вердеревський міністром моріварни.

ПЕТРОГРАД 13. вересня (П.Т.А.) Бувший шеф балтійської флотії адмірал Вердеревський іменованій міністром моріварни.

Рисну катастрофу викликала зрада командантів.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Перебуває тут тепер кількох соціалістичних провідників, між ними міжнародного Бюра Рубенович, в переїзді з Парижа. Рубенович ще в суботу говорив з Керенським, який сказав йому, що на щось заносить ся. Загально панувало прочуте протиреволуційного замазу буржуазійних елементів. Рубенович аж в дорозі довідав ся про стремління Корнілова до диктаторської влади, але не вірить в успіх. Думає, що симпатії козаків поділені між Керенським і Корніловим. Рисну катастрофу викликала виключно зрада найвищих командантів. Мимо поважних подій виключена є думка про окремий мир. Революція має сильну волю ставити опір Німеччині. Делегат Розанов, який прибув з Риму, Парижа й Лондону, рівнож вірить в перемогу Керенського. Корнілов є представником реакції найчистішої води.

Наміри Корнілова.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) „Бержевіе Вѣдомості“ доносять, що Керенський в суботу довідав ся про план головної квартири проти тимчасового правительства. Зараз потім зголосив ся до нього в наглій справі прокуратор Львов, але Керенський не прийняв його. Коли Львов знов просив дуже о своє прийняття, казав йому прийти о 9 годині вечером до Зимової палати. Розмова тривала коротко. Львов з припоручення Корнілова зажадав уступлення Керенського і віддачі найвищої цивільної і військової влади в руки Корнілова. Львов додав, що ціле тимчасове правительство мусить уступити, але Керенський буде іменованій міністром справедливости, а Савінков міністром війни в новім

тимчасовім правительстві. Керенський смитав: Чи маєте ще які припоручення? Львов відповів: Так. Корнілов припоручив мені заявити, що в противнім разі, опираючись на війську, піде на Петроград і арештує тимчасове правительство. Тоді Керенський перервав розмову, вийшов швидко з салі, а по короткій конференції з кількома членами тимчасового правительства вернув і дав відмовну відповідь. Львов сказав, що удасть ся до головної квартири і завезе Корнілову відповідь, але Керенський заявив йому, що він арештований, почім телефонічно сам повідомив Корнілова про свою постанову.

Хто побіди?

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Один з гельсінгфорських дневників доносить, що часть військ Корнілова перейшла до табору правительства. „Dagens Nyheter“ натовість доносить з Гапаранди, що Корнілов виграв битву під Лугою, бо часть правительственных військ перейшла на його сторону. Корнілов іде в погоні за військами правительства, які подають ся взад. Керенський казав висадити у воздух мости близько Петрограду, щоби здержати погоню. Корнілов припоручив Родзянкови утворити нове тимчасове правительство з місцем осідку в Москві. Подорожні, які прибули до Гапаранди, оповідають, що відіжджаючи з Гапаранди, чули стріли з поза міста. Залізничне получення з Фінляндією має бути перерване.

Правительство побідило.

ЛОНДОН. Бюро Райтера доносить з Петрограду під датою 13. с. м.: Виконуючі комітети робітничо-жовнірських рад і рад селянських відбули збори, щоби обговорити справи заговору Корнілова. Міністер публичних робіт подав до відома, що підприємство Корнілова не вдало ся і що головна квартира піддала ся. Ціла управа армії буде небавом змінена. Правительство ділало і побідило в цілковитій згоді з революційною демократією. Мимо того мусить бути чуйним, бо будуть роблені нові проби протиреволуційні. Є докази про небезпечні підприємства отамана козаків Каледіна. Нове правительство мусить бути очищене з елементів, які в якій небудь вірі стикали ся з Корніловим. Міністер внутрішніх справ сказав, що російський фронт в наслідок бунту Корнілова був через 3 дні позбавлений середників оборони і начального проводу. Корнілов мусить понести тяжку кару. Задачею правительства є поборювати всякі протиреволуційні замахи, боронити свободу і вітчину перед зовнішнім ворогом. Церетелі домагаєть ся як найскоршого розвязання четвертої Думи.

Некрасов уступив.

ПЕТРОГРАД (ПТА.) Міністер скарбу і віцепрезидент ради міністрів, Некрасов, уступив. Міністер заграничних справ, Терещенко, буде віцепрезидентом зміненого кабінету. Правительство вислало до головної квартири комісію в цілі перепроводження слідства в справі бунту Корнілова. Генерал Алексєєв, новий шеф генерального штабу, удав ся до головної квартири.

Нова праця про галицьке церковне будівництво.

Вже від давна звісно було, що професор львівської політехніки, д-р Тадей Обмінський спеціально займав ся нашими деревляними церквами і навіть приладив до друку оброблену свою тему, яке представлено було на засіданні комісії штуки краківської Академії наук. Літа цілі минали, а праця проф. Обмінського не появляла ся, звичайно, як се буває в флегматичній інституції, що все має часу аж за багато. Аж в першім воєннім році, принайменше номінально, найшла ся вона вкінці в руках людей, що інтересують ся деревляним будівництвом. В виді відбитки з „Sprawozdań komisji do badan'a historyi sztuki“ за рік 1914 (шпальта 3—36) вийшла вона під заголовком „Про деревляні церкви в Галичині“, прикрашена 35 рисунками автора. Є се найновіша праця в науковій літературі на тему, яка займає у нас не одного, для того коротко познакомо читачів з її вислідами, не все вправді оригінальними, але переважно науково поданими. Авторами лишили ся незвісні давні вже праці Хв. Вовка, І. Грабара, Б. Януша, В. Гребеняка, В. Щербаківського і інших і для того не одно, що вже з них звісно було, знаходимо як нове в його праці. Вина цього, здаєть ся, в згаданім передержанню через кілька літ рукописи краківською Академією. Мимо цього праця проф. Обмінського не подишена вартости, а в кождім разі є багато соліднішою в порівнянню з фантазіями К. і Т. Мокловських. Принципіально приймає автор, що вже перед ним висказали, що найдавніший дім Божий не ріжнив ся багато від мешкальної хати, а складав ся з одної квадратної кімнати, з вхо-

дом від чола. Коли з часом зайшла потреба відділити вірних від священика, ся одна кімната не вистарчила і для того добудувати треба було нову, лиш для служби божої. Була вона все менших розмірів від першої, а обі злучили ся з часом в одну цілість. Натяком на первісний сей уклад є до нині існуючі іконостаси, що відмежують обі сі частини; подібно маєть ся річ з трапезою, колишнім престолом в одній кімнатній церкві.

Між церквами Галичини такі двохкімнатні церкви находимо переважно на Лемківщині, але також і в інших сторонах краю. Від подібних деревляних костелів різнять ся вони лиш накритем простору в виді колядкового склепіння, або склепіння зі звужених поступенно до середини бічних стін, з пожемо кладених балків. Склепіння сего роду мали би, після автора, походити з країв прикавказьких, і доперва під візантійськими впливами перемінити ся на круглі бані. До аналогічного висліду про генезу бані прийшов перед проф. Обмінським ще Б. Януш („Церкви в околици Львова“. 1912).

Як нинішні, так і найдавніші церкви (кімнати) мали стіни не довші 6 м., а опасане піддержували випусти самих стін, бережених сим способом від вохкості. Деколи закінчене вітаревої частини церкви зображує замість половини квадрата, цоловину вісьмибока. Звичайно толкуєть ся се впливами готичьких або візантійських будівель, але скорше прийняти можна пояснення проф. Обмінського, що в подібній конструкції бачить передовсім ощадність в матеріалі, завважаючи, що в горах, де дерева є досить, подибуєть ся звичайно квадратів закінчення. Зовнішній вигляд своєї конструкції зображує характерний мотив українського деревляного церковного будівництва.

Хори находили ся над головним входом від внутрішньої сторони фронтової стіни в часті, призначеній для народа. Для оглашених, що в найважнішій моменті служби божої мусіли церкву опускати, доставляли перед входом до церкви окрему прибудівку, з якої з часом початок взяв притвор (бабинець), третя частина церкви. Новий сей додаток відповідав зовсім візантійським церквам і як сей, так і він був з початку відділений повною стіною з дверми і доперва з часом зникла перегородка між ним і церквою. До нині ще звісні є церкви де бачити можна виразно сей поділ. Доказом сеї переміни служить також обставина, що в давніших церквах хор поміщений був все в середній частині, коли в новіших будують його над входом, в притворі. В сім тридільнім виді засновані є майже всі українські церкви. Характеристичне є для них, що кімнати є все квадратні; частина передня і вітарева мають боки квадрата менші, а середня, де що більші. В висоті 4—5 м. над кожною з обох кімнат окремо засновані є чотирибічні тарабани бань, переходячі висше в вісьмибоки. Середня баня є звичайно найвища, передня нисша, вітарева найнища. Зі способом розвитку простору відзвучає змінаєть ся і вид зовнішній. В першій случаю бачимо три копули, кожда квадратова в пожемім нарисі, пірамідално степенями звужена до гори. В другім случаю копули сі переходять в квадрату в вісьмибок з такою банею. В третім случаю вежа виступає на зовні лиш в середній часті, коли передня і задня накриті є двошпоровим дахом.

Сей найбільше розвинений тип є найзагальніший на цілій Україні і найімовірніше вже в перших віках християнства у нас був зовсім скінчений.

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видане). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2.—**, з поштовою пересилкою на поштові листи **К 2.20**, на звичайні поручення **К 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за К.1.—. Перли, шутки та вигадки, ціна К 1.20. — Замовлення і гроші належить надсилати на адресу: А. Опиш, Львів, Кадецька 4. 86 16—20

го Й. уч. в Мацастові, Тхора К. уч. в Незнаєві. — Оди. добр. Мриглод Петро 5 К.: вл. дїбр п. Чайківського коло Устрик, п. Турчмановичів у Кракові, п. Дрепка в Волі рейновій, оди. добр. Наконечного пол. п. 312, оди. добр. Балаша пол. п. 408. — Оди. добр. Гоцький Ярослав 5 К.: пор. Чеховича в Перемишлі, пор. Гомраця в Ічіні, п. Дзюсю Гоцьку в Двірцях, оди. дес. Хомінського в Букарешті. — Оди. добр. Сірий Іван 5 К.: пор. Проця пол. п. 408, оди. добр. Петрашківчича Й. в Ст. Даніель. Хорунжий Дамян Охримович 10 К.: Іню Крайчиківну, хорунж. Івана Сокола, Наталку Лешишак, хорунж. Дмитра Гаяця, хорунж. Ілька Посьмітюха. — УСС. дес. Турянський Володимир 10 К (Діло): УСС. хор. Глушка Степана підп. Кузьмича Володимира, дес. Савчака Д., вїст. Бирчака Василя, ст. стр. Коновала Леся. Ружичський Атаназій 10 К. — Володимира Проскурницька жена судії 6 К. — Олена Менцінська 10 К: Ірину Лучечківну у Відні, Атаназія Мидляка підхорунжого УСС., Опоку Миколу, поручника Івана Німчука і д-ра Свідерського Володимира, всі у Відні. — Саломон Рарес ц. і к. хорунжий 3 К.: професора гімназійного Чайківського Йосифа в Коломиї, професора гімназійного Шипайла Михайла в Коломиї, професора гімназійного Даниша Никифора в Коломиї, Фарину Петра і Околіту Павла фельдфеблї при 1. d. st. Kmdo Nr. 35 in Mährisch Neustadt. — Микола Гуменик ц. судія 10 К: Василя Стасева ц. к. поручника 34 п. стр., Льва Кульчицького ц. к. судію у Львові, Теодозія Ріпського ц. к. судію у Львові, Євгенія Сельського ц. к. повітового судію у Львові, Волод. Михалевича ц. к. суд. у Львові —

ОПОВІСТКИ.

Субота, 16. вересня 1917.

Нині: греко-кат.: Маманта і Ів. — римо-кат.: Нікодема.

Завтра: греко-кат.: 15. Н. по С. — римо-кат.: 16. Н. по З.

Святочна Академія в честь Митроп. Шептицького розпочнеться точно о год. 7. Просить ся П. Т. Публику прибути до салї завчасу перед год. 7, бо з хвилиною, коли розпочнеться виконане програми, двері будуть зачинені. Стрій візитовий (не фрак). Білети продають ся в день Академії від год. 3. до 6. при касі.

Бульбу продає консум урядників тов. „Дністер“ ул. Руська ч. 20 від год. 9—12 рано і від 5—8 год. вечером. 223 2 2

Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ просить своїх делегатів, Всч. оо. духовних і взагалі своїх прихильників у відбитій тепер часті Галичини і Буковини, щоби по можності, як найскорше повідомили товариство про стан агенції і агенційних актів, як і про те, чи агент є на місці, а коли його нема — якого лишив заступника, зглядно хто надавав би ся на заступника агента, а в кінці, котрий найближший поштовий уряд є реактивований. Всіх П. Т. агентів, які остали в місци осідку своєї агенції, звизаєть ся, щоби безпроволочно повідомили про те товариство. 1 А 4—?

До наших Союзних Спілок. Звизаємо всі союзні спілки конечно подбати про те, щоби готівка у людей без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вкладки, виплачувати вкладки в рамках мораторії (по 100 К на одну книжечку на один місяць) зглядно після спроможності, стягати уділені позички покрияючи в першій мірі відсотки, які тепер передають ся в часі п'ять і пів року. Столу проценту від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централї, до Краєвого Союзу за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Саєвич, 75—Б. 17—20

Вписи до української прив. жін. уч. семінарії (І. ІІ. ІІІ. ІV. р.) СС. Василянок в Станіславові; а також до виділової школи (І. ІІ. ІІІ. кл.) і до народної школи з правом прилюдности відбудуть ся від 10—18 вересня с. р. в канцелярії заведенї при ул. Петра Скарги ч. 21. 2—3

Вписи до української приватної гімназії в Героденці відбувають ся в днях від 1—5 вересня, однак приймаєть ся ще учеників цілий вересень. Початок шкільного року 6. вересня. Шкільна оплата 150 кор. річно, вписове 10 корон. Приймаєть ся учеників(ниць) від I—VIII класи. 10—10

Уживайте „Данія“ до крохмалення біля!

„ДАНІЯ“

найлучший виріб, який заступає **КРОХМАЛЬ**

А
Н
І
Я

назвище
і марка охор.
правно застер.

Не нищить біля!
Незрівняний в ужиттю!
Розпускає ся в воді, не лишає осаду!
Зовсім не шкодить білю!

Конечний в кождім господарстві, в шпиталях, монастирах, військових заведеннях і т. п.

НАБУВАТИ: в пачках оригінальних з описом легкого способу ужитя у всіх дрогеріях, корінних склепах і складах перфумерії і т. п. **по 80 с. і К 1.50**

Щоби охоронити наш артикул перед покутною продажею, відступаємо його поважнішим купцям у всіх місцевостях Галичини, Буковини і Польщі з відповідним рабатою і рекламою. Відповідні запити належить адресовати до:

„ДАНІЯ“ Централя для Галичини, Буковини і Польщі
Краків, Фльоріяньска 28, I. пов.

Ч. телефону 1416.

224—1—

АДРЕСА: Hauptkasse der Zentralleitung der Ukrainischen Legion WIEN, VIII. LEODERERGASSE 24
ЧЕКОВЕ-КОМТО: 12.250
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТІЛЕЦЬКІ ЦІЛИ.

53—?

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЄВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

при вулиці Красіцкиа ч. 6. 27—?

Спеціаліст хоріб уха, носа, горла

Д-р Й. РАЙНГОЛЬД

вернув

171 5—9

і ординує при вул. Сикстуській ч. 29. від 2—4.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Пошукую родичів і кривих Юліян Соневицький, Veterinär Fähnrich k. u. k. Pferdefeldspital 17. 218 4—5

Оголошення.

МАГАЗИН МОД

СТЕФАНІІ ТОМАШЕВСЬКОЇ

Львів, Анадемича ч. 4.

поручає оригінальні моделі капелюхів вуальових на сезон осінній й зимовий — також приймає до перероблення. 227 1—1

Льоси на рати

продаємо з правом гри по вложенню першої рати. На льоси уділяємо позичок платних в місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ

ШІЦ І ХАЕС

у Львові, пл. Марійська 7. VIII 60—?

ПЕЧІ „АВТОМАТ“ з самоділаючою регуляцією, що гріють безустанно день і ніч, дають одчотайну, приватну температуру, щадять 30% опалу, продає виниклоє представництво і фабричний склад на Галичину

Володислав Вагнер у Львові, ул. Личаківська ч. 5 (партер). 195 3—4

ШТУЧНІ ЦВІТИ

поручає

Стефанія Погорецька

в Стрию.

215 4—5

Ленцію на провінції до шкіл гімназійних або на родних прийму. — Левицька, Львів, вул. Тереспі 2. с. 211 2—2

ЗОШИТИ до всіх шкіл, та всякі шкільні прибори можна набувати по найдешевших цінах

в „СОЮЗНІМ БАЗАРИ“

у Львові, вул. Руська ч. 10. 153 6—1

Висилка на провінцію оборотною поштою.

ЗЕМЕЛЬНИЙ
БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

(ул. Підвале 7.)

Акційний капітал . . . . . К 1,364,000
Резерви . . . . . К 336,000
Власний маєток К 1,700,000

На основі Найвишого уповаження — міністерства внутрішніх справ в порозумінню з міністерствами скарбу і справедливости затверджено рескриптом з 25. мая 1917. поширене діяльності Банку.

На тій основі Земельний Банк Гіпотечний уділяє гіпотечні позички до салати в дрібних ратах; вексельні позички (есконт векслів) та позички на підклад цінних паперів;

Купує і продає всякі варті папери, дав на них зачети і сталі кредити;

Приймає вкладки і опроцентує їх від слідуячого будного дня по вложенню до дня виплати; виплат можна довершувати без коштів чекими, які Банк розсилає на бажане;

Міння заграничні гроші, банкноти і вилачує всякі купони;

Посередничить в купні і продажі, т. в. на замовлення купує і на припоручене продає комісово всякі ефекти, внаряди, машини, товари та земельні посілості;

Основає і заводить хліборобські, промислові і інші підприємства (також спілкові);

Приймає в перехованні варті папери і дороговціности та завідує ними.

Всякі банкові припорученя переводить під найкращими умовами. 728 42—?

Приймаєть ся передплата на

„Вістник Союзу Визволення України“

Виходять що тижня в неділю, в розмірі 16 сторі великого формату, з ілюстраціями рік видання IV.

Річна передплата виносить 15 кор. (15 марок, 6 рублів, 3 доларів), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублі), Кв. тальна 4 кор. 50 сот. (4 мар. 50 фен., 1 руб. 75 коп.).

Ціна послидних чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.). Вістник Союзу Визволення України є часописом безпартійною і стоїть на становищі самостійницьким, всеукраїнським.

Крім статей на теми бжучого політичного життя і богатої хроніки з життя Росії, російської України і залятих областей російської України, Вістник богато місця уділяє творам красного письменства, справам українських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди голосів чужої преси та реферувать ся книжкові видання про українську справу а також постійні огляди воєнних і політичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часопису: **ВІЕН VIII. Josefstädterstr. 79. Tür. 6.** Конто поштової щадниці 107090. 11—1

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18, п. пом.

Конто почт. ш. 26.726

Адреса тел.: „Діло—Львів“

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
щорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
щорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
щорічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двошпаль-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 50 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 150.
Некрологів стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Папайно.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 15. вересня.

На сході і в Альбанії не стало ся нічого
особливого.

На фронті над Сочею боева діяльність мі-
сцями зновлюється. На південь Сельо над Со-
чею не вдало ся кілька наступів Італійців. Гору
св. Гавриїла острілюють з тяжких гармат. Ча-
стинні наступи Італійців відперто.

Число італійських легунів, вістрілених в
сернии, вносить 32. Ми в тім самім часі втра-
тили 11 самолетів.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 15 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського на-
ступника престоло Рупрехта: В дея-
ких відтинках фронту Фляндрії боева діяльність
артилерій знов зросла. По гурагановім огні 14.
с. м. перед полуднем наступив під St. Julien ча-
стинний наступ Англіїців, який однаке проти-
наступом зломано. Полонено Англіїців.

Група військ німецького на-
ступника престоло: на Зимовій горі коло Кра-
он атаків відділи баденського полку підчас
звідів привели полонених з французьких ровів.
На дорозі Somme Py-Sousin Французи два рази
без огнєвого підготовлення наступили на наші
становища. Неприятеля, який вдер ся; зараз ви-
перто протинаступом відділів, які стояли в го-
товости. В наших руках остали полонені
На східнім березі Мози по короткім огне-
вім діланню части випробованої в боях баден-
ської дивізії здобули приступом гору на схід
від ліса в Шом. Неприятель ставив завзятий
опір, який однаке в боротьбі збився зломано.
Полонено понад 300 Французів. Криваві
втрати неприятеля збільшили ся ще наслідком
безуспішних протинаступів.

Підпор. фон Більов вістрілив 20 ого з
черги неприятеля в воздушнім бою.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

При малій боевій діяльності положене не-
змінене.

Фронт Македонський: Не було
значніших боевих операцій.

Затоплено.

БЕРЛІН (Вольф) В області замкненій до-
вкола Англії наші підводні лодки знов знищи-
ли неприятельські торговельні кораблі поєм-
ности 22 000 тон.

Англіїські жінки за миром.

БЕРН (Ткб.) Поліція розв'язала зараз по
отворенню численні збори, скликані міжнарод-
ним мировим союзом жінок 8 с. м. з Манше-
стері. Як доносить „Manchester Guardian“, збори
мали прийняти резолюцію такого змісту: Збори
взивають населене сеї держави, як також демо-
кратів усіх держав, щоби зажадала від своїх
правительств безпρόвольного навязання миро-
вих переговорів на основі російської формули:
„без анексії, без контрибуцій“.

Подібні маніфестації жінок були в бога-
тьох містах.

Львів 15. вересня 1917.

Нані появил ся маніфест і патент о-
бох монархів осередних держав в справі
організації Польського Королівства. Сі ак-
ти подаємо на иншій місци.

Акти обох монархів нічого не гово-
рять про границі твореної польської дер-
жави, отже під сим оглядом остаєть ся
при фактичнім стані, утворенім доси.

Українське становище супроти сього
фактичного стану пригадала міродатним
чинникам і політичному світові осередних
держав Українська Парламентарна Репре-
зентація, яка на засіданню 12. с. м. ухвалила:

Катеринославщина і Харківщина за прилученем до автономної України.

Відень, 12. вересня 1917.

(Ф. К.) Як відомо, російське тимчасове
правительство в своїм розпорядку про терито-
ріальні границі автономної України і компетен-
цію українського правительства включило в гра-
ниці автономної України поки що тільки 5 гу-
берній (київську, волинську, подільську, полтав-
ську і чернігівську), в тим, що инші українські
губернії можуть бути включені в границі авто-
номної України на основі рішення земств. Низше
подаємо відомости, які свідчать про волю кате-
ринославської і харківської губерній.

„Русское Слово“ в телеграмі з Катерино-
слава повідомляє:

Комісія для справи організації областної
губернської управи після горячих дебат поста-
новила приділити катеринославську губернію до
України й покласти в основу реорганізації уго-
ду правительства й Центральної Ради.

Реферат про реорганізацію поручено виро-
бити губернській раді.

„Кіевская Мысль“ у телеграмі з Петрограду
повідомляє:

У Петроград прибули комісарі українських
губерній: київської, харківської, полтавської, ка-
теринославської і чернігівської. Приїзд коміса-
рів попередили їх наради у Києві. Комісарі вза-
галі висловлюють повну солідарність з домага-
нями Української Центральної Ради.

Представники національних меншостей в У. Ц. Р.

„Кіевская Мысль“ повідомляє:
На основі поручення комітету Української
Центральної Ради спеціальна комісія установила
отсей порядок доповнення Центральної Ради (За-
гального Зібрання) представниками національних
меншостей і не-українських резолюційних ор-
ганізацій: Усі не-українські партії й організації ви-
бирають у Центральну Раду 202 дійсних членів
і 51 їх заступників. Порядок вступлення заступ-
ників означає не українська части комітету Укра-
їнської Центральної Ради.

Між не-українськими членами Української
Центральної Ради має бути не менш 60 проц.
представників провінціальних організацій, при-
чім конечно мають бути представлені харків-
ський і одеський райони.

202 місця в Центральній Раді розділюють
ся між поодинокі національності і партії так:
Жиди 50 місць, Рада робітничих депутатів 30,
Рада військових депутатів 20, Поляки 20, росій-
ська соц.дем. робітничя партія 20, Рада грома-
дянських організацій 10, партія народної сво-
боди (к. д.) 10, народні соціалісти 4, Молдавани
4, Німці 3, Татари 3, Греки 1, Чехи 1, Білору-
сини 1, Меноніти 1, Болгари 1 місце і 3 місця
резервові.

З огляду на заповіджену Австро-
Угорщиною й Німеччиною декларацію
про незалежність Польщі, утворене поль-
ського правительства і звесенє дуалізму
обсаджених областей Українська Парля-
ментарна Репрезентація закладає торже-
ственный протест проти того, щоб укра-
їнські части завятих земель, а саме окру-
ги Холм, Грубашів, Томашів, далі Полісе,
Підляше і Волинь були піддані під власть
будучого польського правительства“.

На сім стоїть весь український на-
рід без ріжниць кордонів.

Місця заступників розділені в такій скіль-
кості: Жиди 13, Рада робітничих депутатів 8,
Поляки 6, Рада військових депутатів 6, російська
соц.дем. партія 6, російська партія соц. рев. 6,
Рада громадянських організацій 3, партія народ-
ної свободи 2, народні соціалісти 1.

Українізація шкільництва на Україні.

„Новое Время“ повідомляє:

Земства заняли ся спільною українізацією
школи в Полтавській і Чернігівській губерніях.
З'українізувати середні школи від осени сего
року ще неможливо. Постановили поки що з'укра-
їнізувати початкові школи. Уладжено літні кур-
си для учителів і учительок. У Києві нпр. ула-
джено такі курси для 50 інструкторів україніза-
ції. Є й досвідні викладачі. Уладжено з'їзд на-
родних учительок. Всі вони покінчили російські
жіночі гімназії або епархіяльні школи. Київське
Товариство шкільної освіти заняло ся печата-
нем букварів, граматик і арифметик в українській
мові.

„Кіевская Мысль“ повідомляє:

Педагогічне бюро полтавського губернсько-
го земства приступає до видання букварів, зада-
чників й инших підручників в українській мові,
конечно потрібних для початкових шкіл пол-
тавської губернії. Друж задачників і букварів
уже зачав ся. Для лекшого присвоєня україн-
ської мови постановлено також видати для у-
чителів й учеників початкових шкіл спеціальні
словарчики з термінологією, які будуть поши-
рювати ся у всіх земських школах.

Київська „Стара Громада“.

„Кіевская Мысль“ повідомляє: Перістра-
ційний відділ київського окружного суду заре-
єстрував статут товариства „Стара Громада“.
Товариство ставить собі цілю пособляти розво-
єви української культури взагалі, а спеціально—
науковій й літературній праці для України. Крім
сього товариство бере на себе заходи коло у-
віковічення пам'яті покійних діячів на україн-
ській ниві, охороняючи могили їх, особливо ж
могили Т. Шевченка. Основателями товариства
є В. Науменко, Е. Трегубів і В. Ігнатів. О-
снователі, як сказано в статуті, хотять надати
форму тій першій у Києві українській організа-
ції, яка під назвою „Стара Громада“ працюва-
ла безпереривно у протязі майже 60 літ. У склад
сеї організації входили, крім згаданих трьох о-
снователів, отсі особи: Ів. Нечуй Левицький, К.
Гамалій, І. Новицький, М. Василенко, Е. Чика-
ленко, Г. Квятковський, Е. Кивлицький, А. Чер-
няхівський, А. Шрамченко і П. Холодний. Всі
отсі особи є й тепер дальше членами зареєстро-
ваного товариства „Стара Громада“.

Полтавський губ. комісар.

„Кіев. Мысль“ повідомляє: Українська Центральна Рада одержала повідомлення, що на уряд полтавського губ. комісара місцевий губ. виконуючий комітет вибрав українського с. д. А. Левицького.

Організоване української армії.

„Кіев. Мысль“ у телеграмі з Одеси повідомляє: У штабі одеського округу одержано розпорядок міністра війни про українізацію війська на румунському фронті.

2-ий Український залізничний з'їзд у Києві.

Як повідомляє „Кіев. Мысль“, другий з'їзд представників українських організацій залізниць України і цілої Росії скликаний до Києва в дн. 9—12 вересня с. р.

Всеукраїнський фельчерський з'їзд.

„Кіев. Мысль“ повідомляє: Київське Товариство помічників лікарів скликало всеукраїнський фельчерський з'їзд на 18—23. серпня.

Український національний театр у Києві.

Як повідомляє „День“, У. Ц. Р. дала українському національному театрові у Києві одноразову субвенцію 20.000 карб.

З Української Парляментарної Репрезентації.

Ухвали з 12. вересня 1917.

У. П. Р. на повнім засіданні 12. с. м. крім резолюції про заняті українські землі, яку подаємо в нинішній передовиці, ухвалила ще отсі резолюції:

У. П. Р. приймає вправді з вдовolenенм до відомости покликане Українця до коронної ради, однак не вважає за вказане змінити з тої причини свого опозиційного становища, доки український нарід на своїй національній території є відданий польській адміністрації і доки в коронній раді засідає Поляк як т. зв. міністер для Галичини, що остає в суперечности як з рівноправністю, яка є запоручена конституцією, так і з державною безпосередністю українського народу.

У. П. Р. протестує як найенергічніше проти тенденційної пасивности центрального правительства супроти ярих надужит, яких допускають ся на українським населенню всі галицькі влади. Політична адміністрація в Галичині легковажить собі набуті вже права українського народу, обсаджує державні і автономічні уряди польськими силами, українських урядників задержує на польських областях, на господарським поли позбавлене українське населення належної охорони, а крім того наражує її своїм безпосереднім поступованем просто на господарську руїну.

У. П. Р. звизає центральне правительство безпроволочно усунути сю систему, бо в противнім разі У. П. Р. мусіла би вже в найближшій парламентарній сесії витягнути з того становища правительства як найдаліше йдучі консеквенції.

Зміна в президії У. П. Р.?

В „N. Fr. Presse“ читаємо:

Як доносить Українське Бюро, сеніор українського клубу, пос. Романчук, має в найближшій часі зложити гідність голови У. П. Р. А що д-р Кость Левицький, голова Народного Комітету, не хоче прийняти гідности голови, вибір повинен упасти на теперішнього заступника голови д-ра Євгена Петрушевича.

Граф Люксбургі persona ingrata.

БЕРЛІН (Вольф.) Аргентинський посол вручив нині в уряді заграничних справ ноту, повідомляючи з припоручення аргентинського правительства, що граф Люксбургі з причини своїх телеграм не є persona grata і що видано йому пашпорти. Після заяви аргентинського посла то заряджене звертаєть ся виключно до особи графа Люксенбурга.

Відручне письмо в справі військових осіб.

ВІДЕНЬ (Ткб.). Цісар видав ось таке письмо і Довготривала війна наложива тяжкі обовязки на всіх горожан держави. Щоби найтяжше діткнені родини в міру можливости ухоронити на будуче від нових тягарів, приказую, щоби низше наведені особи військові і боєвих формацій, о скільки не належать до заводового

стану, були уживані на таких службових становищах, системізованих для здатних до служби на фронті, які не є наражені на постійні діляння неприятеля:

1) Оставші одинокі сини родин, з яких 2 або більше синів уже полягло або вмерло від ран, віднесених на війні або від воєнних трудів або від хвороби, набутої в часі сповнюваня воєнної служби;

2) Батьки 6 або більше незаосмотрених дітей, про удержане котрих мають дбати.

Заразом повідомляю про те мого міністра війни, спільного міністра скарбу (з огляду на Боснію і Герцеговину), мого міністра крайової оборони, шефа генерального штабу, мого команданта моеї маринарки і шефа відділу доповнення цілої оружної сили, щоби порозумівши ся взаємно, казали видати дальші зарядження в цілі перепровадження тої справи.

Пільги для старих жовнірів.

ВІДЕНЬ (Ткб.). Міністерство війни зарядило, щоби жовніри пописових літ 1867 і 1868 без ріжничі степеня здатности були уживані від тепер тільки в глибині краю.

Події в Росії.

Зміни генералів.

ПЕТРОГРАД (П. Т. А.) Генерал Рузьський іменованій головним командантом північного фронту на місце генерала Клембовського, якого зложено з уряду. Генерал Драгомйров став головним командантом армії на п'денно-західнім фронті в місце генерала Денікіна, якого арештовано і під закидом державної зради поставлено перед революційний суд.

Арештовані кн. Львова

КОПЕНГАГА (Ткб.). „Berlingske Tidende“ доносить дорогою на Гапаранду з Петрограду, що б. президента міністрів кн. Львова і 80 збли жених до нього політиків арештовано.

РОТТЕРДАМ (Ткб.). До „Daily Telegraph“ доносять з Петрограду: Володимир Львов відіграв, здаєть ся, двозначну ролю як посередник між Корніловом і Керенським. В тім, що він сказав Керенському, посунав ся він далі, ніж йому сказав Корнілов. Навіть є взагалі сумнівне, чи Корнілов давав йому яку повновласть.

Каледін арештований.

ПЕТРОГРАД (ПТА) Після останних звідомлень арештовано коло Ростова генерала Каледіна.

Арештовані заговорники.

АМСТЕРДАМ (Ткб.). „Nieuve Rotterdamse Courant“ доносить: Після інформації „Daily News“ з Петрограду під датою 2. с. м. багато офіцірів в ріжних головних кватир прибуло до Петрограду і робило приготування до виступлення проти тимчасового правительства і виконуючого комітету та замордованя Керенського. Готель Асторія, де заіхали офіції, окружено несподівано моряками під проводом офіцірів в присутности членів виконуючого комітету Ради робітників і жовнірів. Арештовано 14 осіб.

Резолюція боньшевика.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.). Після вістий з Петрограду Рада робітників і жовнірів 279 голосами проти 115 прийняла резолюцію боньшевіка Каменева, яка жадає негайного запронованя демократичного мира і усуненя тайних договорів.

Вірність тимчасовому правительству.

ПЕТРОГРАД (П. Т. А.) Керенський і Алексєєв прийняли депутацію т. зв. дикої дивізії, якої командант вручив їм резолюцію, заявляючи вірність тимчасовому правительству всіх полків дивізії, які є ядром війск Корнілова. Центральний виділ балтійської фльоти вислав до Керенського телеграму, яка подає до його відома одногосну резолюцію за попертем правительства. Рада офіцірів в Москві вислала до цілої залогі відозву в справі оборони вітчизни проти всяких протиреволуційних замахів. Правительство зложило з уряду генерала Каледіна, отамана донських козаків, який хотів оголосити себе диктатором південної Росії та віддано його під суд.

Самовбийство вождя війск Корнілова.

ЛЬОНДОН (Ткб.). Бюро Райтера доносить з Петрограду: Вождь війск Корнілова ген. Крилов прибув до Петрограду, завізавши військо, щоби зложило оруже і піддало ся правительству. Приняв його Керенський. Опісля Крилов удав ся до свого мешканя, де револьвером відібрав собі житє.

Начальний провід російської армії.

РОТТЕРДАМ (Ткб.). „Daily Telegraph“ приносить з Петрограду: про військові операції буде рішати Алексєєв, про справи воєнної політики сам Керенський.

Українці солідарні з тимч. правительством.

АМСТЕРДАМ (Ткб.). „Handelsblad“ доносить з Петрограду під датою 14. с. м.: Корнілов чекає в головній кватирі на прибутє Алексєєва. Він і Жукомський заявили, що готові віддати ся до розпорядимости, як їх честь не буде нарушена. Керенський і його окружене жадають безуслівної здачі генералів, що провинили ся. Гучкова випущено на волю. Управитель міністерства війни Савінков зложений з уряду. Військовий комісар для України повідомив Керенського, що всі українські війська заявили свою солідарність з тимчасовим правительством в справі поборованя Корнілова.

Охорона льокаторів.

ВІДЕНЬ (Ткб.). „Wiener Zeitung“ оголошує, що розпоряджене міністрів справедливости внутрішних справ і публичних робіт з дня 14. грудня про охорону льокаторів має мати приміненє також в Ярославі.

Арештоване небезпечного злочинця.

КРАКІВ (Ткб.). До тутешного арешту гарнізонового сузу відетавлено нині пополудни дезертира 13 полку піхоти Людвика Врескі ого, арештованого в Мерші Вайскірхен, який замордував і зрабував нотаря в Новім Ічині і застрілив в Моравській Остраві двоох поліційних агентів та вахмайстра жандармерії, які силкували ся арештувати його. Злочинця приєздили до Кракова три жандарми і два поліційні агенти.

Загальний страйк в Португалії.

ЛЬОНДОН (Ткб.). „Daily Mail“ довідуєть ся Мадриту, що в Португалії розпочав ся загальний страйк, який обіймає всі фабрики, а також банки і ріжні господарства. Газети не виходять. Заведено стан облоги.

Відбудова східної Галичини.

Відень, 16 вересня 1917.

Підчас нарад парламентарної комісії для відбудови краю зложив міністер Гоман звіт з своєї поїздки у знищені області східної Галичини. Промова міністра викликала велике вражєне. По висказам міністра образу знищення Галичини не можна змалювати ніякими словами.

В комісії раджено передовсім над внесенем пос. Олесницького, поставленим в Палаті послів, щоби при міністерстві робіт публичних утворити прибічну раду для справ відбудови, зложено з 52 членів. Дискусії не покінчено.

На передодні мира?

Львів, 15. вересня 1917.

Католицький орган „Zürcher Neueste Nachrichten“ приносить отсю інспіровану вістку про успіх папської мирової ноти:

Папа вважає, що мир з початком 1918 р. є запевнений. Треба приймати сю відомість з застереженем, але в ній є сама основа правди. Під сю пору поважні чинники працюють над тим, щоби промостити шлях мирови і Богу дякувати, з успіхом. Папська нота приготувала справу.

„Manchester Guardian“ доносить, що марши держав антанту про папську ноту приготувляють дорогу до переговорів з неприятелями.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

ВСІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ до народних і середніх шкіл

- має на -
- складі -

Книгарня

— Наук. Тов. ім. Шевченка —
у ЛЬВОВІ. Ринок ч. 10.

IVB 7-2

Новий акт осередних держав в справі Польського Королівства.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Цісар видав відручне письмо, датоване 12. вересня 1917.

Любий гр. Шептицький!
В повнім порозумінню з достойним моїм союзником цісарем німецьким бажаю вести далі будову польської держави в дусі маніфесту з 5. падолиста, щоби край визволений з вікового російського ярма, вже тепер, оскільки на те дозволяє воєнне положення, міг свої багаті сили державно творчі, культурні і господарські довести до благословенного розвитку.

З огляду на тяжкі часи воєнні, які переживаємо, не є ще можливим, щоби польський король в предавній, окритій славою короні Пястів і Ягайлонів знова засів в столиці краю і щоби представництво народу, оперте на демократичні засади, приступило у Варшаві до праці для добра краю. Але вже тепер згідно з бажанням на роду в місці дотеперішних інституцій мають бути заведені органи Польського Королівства, винесені властю законодавчою і виконавчою так, що від сего часу державна власть в основі буде спочивати в руках національного правительства. Згідно з внесеном мовив довіря краю будуть застережені окупаційним державам тільки ті компетенції, яких вимагає воєнний стан.

Нехайби на сей важний крок на дорозі до покінчення будови польської держави сплило Боже благословення і нехайби той крок причинився до того, щоби будучність свободної Польщі, добровільно злученої з осередними державами, які визволили край з під російського ярма, була щаслива і гідна великої минувшини польського наводу.

В тім дусі уповажнюю Вас до видання додученого патенту в справі державної влади в Польськім Королівстві спільно з цісарським генерал губернатором у Варшаві. Карло в. р.

Однозаучне письмо німецького цісара вилано до німецького генерал-губернатора у Варшаві.

Згаданий патент в справі державної влади в Польськім Королівстві звучить:

Арт. I 1) Найвищу державну власть в Польськім Королівстві до хвилі обняття її королем або регентом, з застереженням становища осередних держав на основі міжнародного права, видається регенційній Раді.

2) Регенційна Рада складеться з 3 членів, введених в урядоване монархами окупаційних держав.

3) Державні акти регенційної Ради вимагають контрасигновання відповідальним прозидентом міністрів.

Арт. II. 1) Законодатну власть виконує регенційна Рада при співучасті державної Ради польського Королівства по думці сього патенту і законів, виданих на тій основі.

2) У всяких справах, яких управа ще не видана в руки польської державної влади, за конодатні внесення можуть бути обмірковувані на державній Раді тільки за згодою окупаційних держав. В тих справах поруч органів польського Королівства, покликаних після букви 1) аж до дальшого зарядження може генерал губернатор видавати розпорядки, але тільки по вислуханню державної Ради; до того може генерал-губернатор в цілі береження важних інтересів воєнних видавати конечні розпорядки та заряджувати їх оповіщення і виконання їх органами польської влади державної. Розпорядки генерал-губернатора можуть бути знесені, або змінені тільки тою самою дорогою, якою їх введено.

3) Закони і розпорядки польської державної влади, якими устанавляється права і обов'язки населення, перед їх виданням мусять бути подані до відома генерал-губернатора тої держави, в якій адміністративній області вони мають обов'язувати, а можуть вони набрати обов'язуючої сили лиш тоді, коли до 14 днів по предложенню їх генерал-губернатор не спротивить їм.

Арт. III. Державна Рада буде утворена після постанов окремого закону, який буде виданий регенційною Радою за згодою окупаційних держав.

Арт. IV. 1) Завдання виміру справедливості і адміністрації, оскільки вони віддані польській власті державній, будуть виконувані польськими судами і властями, впрочім підчас окупації органами окупаційних держав.

при видаванню рішень найвищої інстанції застерегти через свого представника дотичні права або інтереси

Арт. V Міжнародне представництво польського Королівства і право заключати міжнародні договори можуть бути виконувані польською властю державною що йно після покінчення окупації.

Арт. VI Патент входить в жите з хвилею устанавлення регенційної Ради. Гр. Шептицький, Ф. Безелер.

Одночасно ц. і к. генерал губернатор в Любліні гр. Шептицький вилав до урядуючої комісії державної Ради, в якій говорить ся:

Союзні правительства добачують в регенційній Раді спосіб щоби приготувати будучу монархію, бо до хвилі покликання голови держави регенційна Рада являється верховною представительною польської держави з застереженням становища скупачіних на основі міждержавного прага.

Першим завданням регенційної Ради буде покликання президента міністрів. Союзні держави застерігають собі його затвердження. Президент міністрів безпосередно поробить всякі потрібні кроки задля організації державних властей дорогою переговорів з окупаційними властями.

Державна Рада має віджити у збільшенні складі і ві збільшеними правами. Вона являється попередничкою польського сойму. Її завданням буде законодавство. Коли розпорядок з 1. грудня 1916 признає державній Раді тільки дорадний голос, то від тепер буде вона мати рішачий голос. Державну Раду буде скликувати регенційна Рада. Права державної Ради і окупаційних держав очеркнені в патенті.

НОВИНКИ.

Львів, 15 вересня 1917.

— Пресове бюро У. П. Р. у Відні. Побіч недавно заложеного „Українського Бюро в Австрії“ (Ukrainisches Büro in Oesterreich, Wien VIII. Lamngasse 1), яке остає в звязку з Українськими Бюрами в Лозані і Стокгольмі і видає кореспонденцію (Nachrichten des Ukrainischen Büros in Oesterreich) для інформованя преси про українські справи, — розпочало свою діяльність пресове Бюро У. П. Р., яке носить назву „Ukrainisches Pressbüro in Wien“ (VIII. Buchfeldgasse 6) і видає кореспонденцію п. н. Meldungen des Pressbüros der „Ukrainischen Parlamentarischen Vertretung Oesterreichs“ (Ч. 1. вийшло 3. с. м.)

— 3 „Дністра“. Дня 15. н. ст. вересня 1917 минуло 25 літ від хвилі, коли Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ розпочало свою діяльність. З сего приводу відбуло ся в неркві Успеня Пр. Богородиці у Львові в суботу 25. літа істнованя Товариства відложено на день Загальних зборів Товариства в маю 1918, коли то буде предложений звіт з діяльності Товариства за 25 ий рік адміністрації.

— Натант. „Комітет для привитаня Експ. гр. Андрея Шептицького“ зазначає, що на двірці підчас привитаня мали промовляти тільки о. м. ітрат Білецький, віцепрезидент міста, радник двора Фідлер, д. р. Ст. Федак і д. р. Кость Левицький. Колиж промовляв д. р. Вассер, то вчинив се на власну руку і проти виразного застереження зі сторони Комітету, чим спричинив Комітету чимало прикростий.

— Вписи до української жіночої учительської семінарії в Тернополі відбувати муть ся в днях 27., 28. і 29. вересня с. р. в канцелярії заведеня в годинах між 10—1 перед полуднем до всіх курсів семінарії і кляси приготувляючої, яка буде отворена, коли зголосить ся достаточне число учениць. При вписі треба предложити послідне свідоцтво шкільне, а в разі перерви в науці також свідоцтво моральности. Нові учениці мають предложити крім сего свідоцтво уродження. Вписове виносить 10 корон. Вступний іспит на перший курс і приготувляючий курс відбудуть ся 1. жовтня. Місячна оплата буде установлена опісля. Поправчі іспити на висшні роки відбудуть ся з початком шкільного року Для замісцевих дозволене є зголошуване письмнене, але документи мусять бути предложені при появі в заведеню. — За Дирекцію „Укр. жін. учит. семінарії“ Іван Боднар.

— Перенесене висшого Суду краєвого з Оломуна до Львова наступить вже в перших днях жовтня с. р. До Львога повернуть: пре-

вид'я, відділ висшого Суду краєвого, департамент рахунковий і надпрокураторія державна. Судові власти одержать від управи залізниць окремий поїзд, яким приїдуть до Львога всі урядники з родинами в числі 200 осіб. Докладний реченець повороту висшого Суду краєвого буде оголошений в найближших днях.

— Нічого не навчилися. На прошенню Григорія Лабінця з Тарнави добромилського повіту о продовжене військової відпустки виділе таке потвердження гр. кат. парохіального уряду в Тарнаві: „Potwierdza się ze strony gr. kat. urzędu parafialnego w Tarnawie w całej osnowie. Ks. Henryk Polański“. Видко й Талергоф не вилічив кожного з давних гріхів.

— Іменоване Професора д. р. Панька Кліма іменовано краєвим інспектором для шкіл еиселенців в Моравії і приділено до служби в ц. к. моравськім намісництві.

— Відзначене. П. Теодозія Демчишинівна, учителька музики, одержала за працю у віденських шпиталях срібну медаль Червоного Хреста II. кляси з увільненням від такси.

СКЛАДАЙТЕ
НА ФОНД ім. МИТРА А. ШЕПТИЦЬКОГО
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ!

Нові книжки і видання.

Спомини з терневої дороги Преосвященного Митрополита Андрея гр. Шептицького. Львів 1917. Накладом Тов. а с. Апостола Павла. Стор. 64 — На поворот Митрополита Андрія гр. Шептицького дня 10. вересня 1917 (3 бірка). Стор. 16. — В. Масляк: В святочній і р'адісний день повороту з далекого заслання і тяжкої неволі Его Ексселенції Митрополита гр. Андрея Шептицького (вірші). Львів, 1917. Стор. VIII. — О. Іван Заверуха: Привіт народному Мученикови Митрополиту гр. Шептицькому з нагоди щасливого повороту з царської неволі (вірші). Львів 1917. Стор. 7. — Стільки поки що появило ся з приводу повороту Митрополита. Проза дає фактичні інформації, вірші не переходять середньої міри панегірика, при чім у деяких поетів ритміка зводиться боротьбу з мовою (прим. „вна“, „вни“ зам. „вона“, „вони“).

ПРОСИМО

при зміні адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведене зміни —
- 2) подати побіч нової і стару адресу. —

Адміністрація „ДІЛА“.

О П О В І С Т К И.

Неділя, 16. вересня 1917.

Нині: греко-кат.: 15. Н. по С. — римо-кат. 16. Н. по З.

Завтра: греко-кат.: Василя. — римо-кат.: Лямберта.

Позавтра: греко-кат.: Захарії і Єлс. — римо-кат.: Тома і Йос.

І Вп. членів „Покріплюючої Стації“ повідомляємо, що заїдане відбудуть ся 17. 1917 о 5. год. вечером ул. Бляхарська ч. 11/1 п. — Вид 1.

І Головний Виділ „Союза Українок“ повідомляє всіх членів, що в початком сего тижня розпочинають секції знова свою діяльність і будуть відбувати свої засідання в перші чотири дні тижня о год. 5. поп. в слідуємій порядку: в понеділок засідане III. секції, в вівторок IV., в середу II., в четвер I. секції. Засідання Головного Виділу будуть відбуватись о год. 5 поп. в п'ятницю два рази кожного місяця. Рівночасно повідомляє Головний Виділ, що перті повакаційні загальні сходини всіх членів з відчитом відбудуть ся дня 22 с. м. о год. 5 поп. Гостям ради. — Е. Макарушка, М. Саламанчуківна.

І З Клубка Правників, Львів Панська ч. 11а. Пов. Правники військові, які хотілиб вписати ся на університет, мусять вказати ся 6 тижневою відпусткою, або посвідкою від своєї команди зівольюючою їм на впис, коли повнять етапову службу в місті, де є університет. Всі інші тов. не військові, які хотілиб вписати ся на університет через кружок правників зволють прислати

Всі потрібні документи і вступити в члени кружка. — За Виділ: І. Попель, голова, В. Сендецький писар. 1—3

І З Краєвого Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзирних Рад і Комісій контролю, а колиби їх на місці не було, то всіх членів наших союзних стоваришень, просимо безпосередньо подати відомості короткі а докладні про стан їх стоваришень, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про готівки з поданем хто опікується стоваришенням, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 75А 18-20

І Вписи до української прив. жін. уч. семінарії (І. ІІ. ІІІ. ІV. р.) СС. Василянок в Станиславові, а також до виділової школи (І. ІІ. ІІІ. кл.) і до народної школи з правом прилюдности відбудуться від 10—18 вересня с. р. в канцелярії заведення при ул. Петра Скарги ч. 21. 3—3

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Пошукою родичів і кривних Юліан Сеневицький, Veterinär Fähnrich k. u. k. Pferdefeldspital 17. 218 5—5

Оголошення.

Дентист
Д-р Я К І В О Ф Ф Е
ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНА РОБІТНЯ
ул. Галицька 21, дім під золотим когутом
д-ра Баллабана. 189 4—10

МАГАЗИН МОД
СТЕФАНІІ ТОМАШЕВСЬКОЇ
Львів, Академічна ч. 4.

поручає оригінальні моделі капелюхів вуальових на сезон осінній й зимовий — також приймає до перероблення. 227 2—3

Спеціаліст хоріб венеричних і шкірних
Д-р ФРІШ Валога ч. 11. 166 4—2

ШТУЧНІ ЦВІТИ
поручає
Стефанія Погорецька
в Стрию. 215 5—5

Надворний технік-дентист
Його кор. висок, киявця Яіме з Мадригу
Б. БЕРГЕР 175 7—2
Львів, Карла Людвіка ч. 7. ІІ п.

СИТАРІ І МЛИНАРІ

Дротяні сітки | Шовкова газа
на решета і сита | і дротяна на питлі
І. КОНРАД
Львів, ул. Карла Людвіка ч. 35. XVI 2—2

З „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРА“ у Львові.
Подаємо до відома всім нашим Філіям, Кружкам, Канцеляріям Правної Поради і В. Громадянам, що вийшли друком і є в продажі у нас такі взори подань:
1) О відбудову знищених будинків згідно о субвенцію.
2) О субвенцію на відбудову знищених війною будинків.
3) О зворот коштів відбудови знищених війною будинків.
4) О субвенцію на хатну обстановку.
Десять друків кожного рода коштує 40 сот., а поштова пересилка 6 сот.
Просимо замовляти лиш в канцелярії нашого Товариства. Найліпше, коли сі друки будуть замовляти: інституції, громадські, парохіальні чи інші уряди так, щоб замовлення були збірні. VII 1—3

Уживайте „Данія“ до крохмалення біля!

„ДАНІЯ“

найлучший виріб, який заступає
КРОХМАЛЬ

На нщить біля!
Незрівняний в ужитю!
Розпускає ся в воді, не лишає осаду!
Зовсім не шкодить білю!

Конечний в кождім господарстві, в шпиталях, монастирах, військових заведеннях і т. п.

НАБУВАТИ: в пачках оригінальних з описом легкого способу ужитя у всіх дрогеріях, корінних склепах і складах перфумерії і т. п. **по 80 с. і X 1-50**

Щоби охоронити наш артикул перед покутною продажею, відступаємо його поважнішим купцям у всіх місцевостях Галичини, Буковини і Польщі з відповідним рабатом і рекламою. Відповідні запити належить адресувати до:

„ДАНІЯ“ Централя для Галичини, Буковини і Польщі
Краків, Фльоріяньска 28, І. пов.
Ч. телефону 1416. 224—3—3

Ліцитація коний.

В окрузі перемиської команди військової відбудуться ліцитації коний, здібних до робіт полевих між 19—30 вересня.

19. вересня о год. 8. рано в шпиталях кінських в Судовій Вишні.

20. вересня о год. 8. рано в шпиталях кінських в Максимовичах коло Самбора.

21. вересня о год. 8. рано в шпиталях кінських в Ряшові в касарні кав. „Глубока“.

23. вересня о год. 8. рано в шпиталях кінських в Ярославі (Annakaserne).

30. вересня о год. 9½ рано в шпиталях кінських в Черлянах коло Городка Ягайл.

Уділ в ліцитації можуть брати тільки такі рільники, котрі викажуть ся легітимациєю своєї влади політичної або команди реєонові.

Купці і посередники є виключені від купна коний. 228 1—3

До відбудови

Вапно, цемент, гіпс, дахівки, папу, як також уої матеріали будівельні — поручає фірма

Братя Мунд

Львів, ул. Сикстуска ч. 23. XVI 2—2

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшка ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вклади щоденно в годинах урядових. Вкладки опрощують на 4% починаючи вже від слідуєчого дня по дни вложення аж до слідуєчого дня перед днем відобрання. ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в касі товариства, поштовою переказами, грошовими листами, чеками поштової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно доставляє, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних пірничими амортизаційними ратами на протяз літ 10—45 в слл вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, а на есонт неклів. Справи позичок полагоджують можливо скоро.

Посередничать у ввєднуваню позичок в Гал. Вовніім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшка. Народний Дім, і пов щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділі і українських сят.

Після §. 14 устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерства внутрішніх справ вкладами в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишлі надають ся до льокації пупіляцій, фіндаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обовязку. III. 73—2

СІЛЬ ДО ІДИ

німецьку, сніжнобілу, дуже мілку, доставляємо в міру за часу люзом вагонами від 100 до 200 метр. сотнарів, залежно від поємности вагона. Ціна около 35 с. за 1 кг. на німецькій границі, з чого Союз оплачує за відборця 22 сотики за ціло і ліценцію.

Враз зі збірним замовленем одной або кількох громад разом, належить надсилати задаток К 5000 (пять тисяч корон) на вагон 15.000 кг., за надвижку більших вагонів побираємо посліплату. при висилці менших вагонів звертаємо надплачені гроші. VI 1—8

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. З. моровича ч. 20

Фотографічне ателіє „Фльора“

виконує знімки по знижених цінах.
Львів, площа Марійська 6 і 7. 227 Б 1—2

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ

ул. Руська ч. 20

Телеф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних економических „ДНІСТЕР“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришеннях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюванє кредиту своїм членам рільникам обезпеченням в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 3%, прен.

без потручення рентозого податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в пошуден.

Конто в Почтовій Щадниці 35.327.

Жирове конто в Австро-угорському Банку.

Щадничі вклади К 5,327.450

Власний маєток „ 686.383

Уділені позички „ 4,233.603

Канцелярії Товариства отворені поран пошуден.

I. 18—1

на провінції 14 с.

Начальний редактор: Д-р Заюль Панейко.

Не так світло стоїть инше важне діло — шкільництво. Се в поле, на якому не можна перевести змін за короткий час; саме підготовлене учителів і підручників потребує цілих років праці. Але й беручи всі лагодячі обставини, не можна сказати, щоби зроблено все можливе. Відповідальні українські круги зробили мабуть сю похибку, що покладали занадто великі надії на куратора київського округу М. Василенка, який заявляв верховне становище в шкільництві; тимчасом він, хоч Українець, зв'язаний

урядовим становищем з російськими педагогами звів націоналізацію шкільництва на мінімальні межі. Не знайшовся також енергійний чоловік до пропаганди рідної школи в самій суспільності; навіть загальний учительський зїзд в Києві не спонуляв до справи. В У. Ц. Раді довгий час не було референта шкільництва, аж в останній час сю теку віддано Ів. Стешенкові, директору однієї з київських гімназій. Може його праця в новім шкільнім році принесе рішучі зміни.

Так само досить нерішучо укладають ся церковні відносини. Між православним духовенством є напрям, що бажає автономії української церкви, але загал у сій справі ще не виявився. Ріжні секти, про які перед війною говорено як про силу (штундисти), не показують більшої організації.

Головним питанням суспільних відносин в недалекій будучності буде реформа земельної власності. Український селянський зїзд, подібно як такіж зїзди в цілій Росії заявився за знесенням приватної земельної власності. В практиці справа рішиться мабуть так, що велика посілість буде влучена на власність народного земельного фонду, маліж господарства лишаться. Яке се буде мати значіння не тільки для суспільних, але й національних відносин, покаже будучина.

Ся основна реформа каже нам згадати про уклад партійних сил на Україні. Річ характеристична для революційних часів: найбільшу силу мають тепер соціальні демократи (УСДРП.) Під їх впливом крім робітничих товариств є армія і по части селянство.

В Генеральнім Секретаріаті соціаль-демократи мають чотирох представників (Винниченко, Петлюра, Мартос, Садовський). Друге місце побіч них здобула собі партія соціалістів-революціонерів (УСР.) які мають найбільший успіх між селянством, в Генеральнім Секретаріаті мали два голоси (Христюк, Голубович). Більше умірене становище займає українська радикальна демократична партія (УРДП), яка майже покривається з Союзом автономістів-федералістів, давніше Товариством українських поступовців (ТУП.); до сих партій належить переважно інтелігенція, в членів Ген. Комісаріату є тут Єфремов, Д. Дорошенко, А. Шульгин. Українська народна партія, (що відповідає галицькій нац. демократії), не має більшого значіння; перші кроки ставить нова організація, що вийшла з сеї партії: Союз української державности, званий теж самостійниками.

Через се, що при кермі є ліві партії, соціальні питання ставлять ся острійше, натомість національні спори приймають лагідний характер.

В цілості, як вже піднесено з початку, українська політика має характер обережний і поміркований, числиться все з реальними відносинами і ніколи не ставить жадань, яких не може підперти силою. Можемо спокійно вижидати дальшого розвитку подій.

Ів. Крип'якевич.

Офіційний характер переписки Української Центральної Ради й Українського Генерального Секретаріату.

Відень, 15. вересня 1917.

(Ф. К.) „Утро Росії“ з 14. н. ст. серпня в телеграмі з Києва повідомляє:

Центральна Рада й Генеральний Секретаріат зі всіма інституціями одержали право безплатного користування поштою і телеграфом на умовах, установлених для російських державних інституцій.

Сила Зєдинених Держав.

РОТЕРДАМ (Райтер). „Northcliffe“ в телеграмі з Нью-Йорку до „Daily Mail“ представляє образ зброєння в Зєдинених Державах. Після сих донесень Зєдинені Держави мають нині до розпорядимости 1 1/2 мільона жовнів.

Авдієнції у цїсаря.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Цїсар прийняв нині на окремих авдієнціях депутацію хорватського союму, предсїдателя спільного уряду виживлення Ляндвера та амбасадора кн. Гогенльоте.

Росіяни боять ся нового пролому.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Головний вожд на західнім фронті генерал Балувє каже в дневнім приказі до підчиненої йому армії, що неприязель захоплений успіхами коло Риги планує

проломане російського фронту коло Двинська і Пинська. Головний вожд пригадує жорнірам, що колиб ворогові вдало ся побідити, то була би втрачена вітчизна і свобода здобута революцією. Жовніри повинні дбати про карність і боеву силу армії, а всякі внутрішні справи полишити правительству.

Константин грецький в Швайцарії.

БЕРН (Ткб.) Швайцарська Агенція доносить, що Константин грецький прибув по полудни з родиною й дружиною до Ціріха, де замешкає через зиму в наймленій віллі. Між членами дружини знаходиться також б. міністер заграничних справ д-р Штрайт.

По смерті болгарської цариці.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Архикнязь Максиміліян відїхав до Софії, щоби в заступстві Цїсаря взяти участь в похоронах цариці Елеонори. Архикнязєви товаришить амбасадор гр. Найсторф.

В протестантськїм костелі у Відні відбуло ся богослужєнє за царицю, на яким в заступстві Цїсаря був архикнязь Йосиф Фердинанд. Присутний був також архикнязь Франц Сальватор.

Перед міжнародною конференцією в Стокгольмі.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) В заповідженім маніфесті до партій, що належать до інтернаціоналки є скаване, що комітет передовсім рішучо заявляє, що зовсім не закинув наміру скликання до Стокгольму міжнародної соціалістичної конференції та сього наміру не закине. Конференція відбудеть ся, як тільки справа паспортів буде упорядкована. Тоді також означить ся речєньє конференції. Російська делегація мала спрмогу пересвідчити ся в Англії, Франції і в Італії, що робітничка кляса є віддана далі ідеї стокгольмської конференції та що рух в користь спільного ділання для осягненія справедливого та тривалого мира заєдно зростає у всіх кругах. Брутальна відмова паспортів не зможе зразити пролетаріату. Буде річю робітників Італії, Англії, та Зєдинених Держав не допустити до повалєня такої елементарної свободи якою є свобода виміни думок.

Судьба стокгольмської конференції є звязана з російською революцією. Реакція старала ся зробити революцію відповідальною за анархію, в яку царат вкинув Росію. Робітничі круги всіх країв, які з радістю повитали повалєне царату, ставляють опір махінаціям міжнародної реакції. Сподіваємо ся також, що робітники російські, німецькі і австро-угорські сповнять свій соціалістичний обовязок і запротестують енергїчно проти тактики, яка хотїла би зробити Німеччину співвинуватою в протиреволюції.

Виміна полонених між Австро-Угорщиною і Росією.

Невтральна область на російськїм фронті

СТОКГОЛЬМ (Укр. прес. бюро). Відпоручники російського і австро-угорського Червоного Хреста відбули під проводом шведського князя Карла конференцію, в якій порішено, щоби, в околиці Пинська уладити невтральну область в якій вимінювано би воєнних бранців обох держав. Виміна обніматиме буде не тільки хорих на чихотку і тяжко ранених, але й цивільних бранців та заложників. Через уладженє такої невтральної сфери на фронті буде виміна полонених не тільки прискорєна, але стане безпечнішою, бо досі перевозено бранців кораблями, що все було получєне з деякою небезпекою. Австрійські полонені будуть переходити через Бересте Литовське.

Усупільненє землі Росії.

ВІДЕНЬ (Укр. прес. бюро). В Києві відбув ся конгрєс відпоручників соціал демократів, меншевиків з п'яти губерній. В конгрєсі взяло участь понад 100 відпоручників. Що до аграрного питання конгрєс ухвалив отсі рішеня: В переконанню, що усупільненє землі є найкращим способом до скріпленя демократичного принципу, вважає конгрєс найважнішим завданєм установчих зборів знести приватну власність землі і націоналізувати землю. Для усунєня тяжких господарських кріз, мусять бути виплачені всім приватним власникам відшкодованя. Всі ті землі та церковні і монастирські

добра мусять бути передані державному фондови і віддані до розпорядимости всім тим, що ізза недостаткї землі не можуть виїснєвати своєї робучої сили.

Воєнна цензура в Росії.

СТОКГОЛЬМ. Українське пресове бюро доносить з Петрограду: На тайнім засіданню російського правительства обговорювано воєнне положєнє на всіх фронтах та рішено завести військовий нагляд над поштою і телеграфом, щоби не допустити до поширюваня вісток, шкідлих для Росії і її союзників.

Після побіди Керєнського.

Росія рєпубликою

ПЕТРОГРАД. (Ткб.) Заявою тимчасового правительства оголошено Росію рєпубликою.

Ся заява звучить: Бунт Корнілова здавлено. Та значєнє було замішанє, викликанє ним в армії і в краю. Знова вітчизні і її свободі загрожує смертна небезпека. Розваживши, що є конєчним означити політичну форму правління краю та з огляду на однодушну симпатію для рєпубликанської ідеї, тимчасове правительство заявляє, що політичним устроєм Росії є рєпублика, та проголошує Росію рєпубликанською державою. Пильна конєчність хопити ся безпроволочно рішучих мїр, щоби обновити захитану владу державну, спонукала правительство віддати всю владу п'яти міністрам під проводом голови міністерської ради. Тимчасове правительство вважає своїм головним завданєм відбудову держави і обнову боевої сили у війська.

Воно висказує переконанє, що тільки зєдинєнє всіх живучих сил краю вирєє вітчизну з прикрого положєня, в якій вона опинилася. Правительство буде змагати до того, щоби доповнити ся, покликуючи в свій склад заступників всіх інших чинників, які висше ставляють вічні і загальні інтереси вітчизни від случайних приватних чи державних інтерєсів. Тимчасове правительство певнє того, що в найближшій часі йому поведеть ся сповнити зовсім своє завданє.

Дирєкторіє п'яти.

ПЕТРОГРАД. (Райтер). Як доносять, після успішних переговорів утворєно воєнний кабінєт, зложений з п'яти членів: Керєнський, президент міністрів, генерал Сархєвський — війна, адмірал Вордєрєвський — моринарка, Терєшенко — заграничні справи, Нікітін — пошта і телегради.

Південна Росія за Керєнським.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) „Telegraph“ доносить. „Times“ довідуеть ся з Одєси, що всі оружні сухопутні і морські сили в південній Росії є готові підперти тимчасове правительство. В Києві увязнєно много осіб, в Житомирі 3 генералів, в Єлисаветгороді генералів Дєнікіна і Маркова та шефа кавалєрії Явелєва. В Ростові на великих зборах заявили козаки, що остануть вірні тимчасовому правительству.

Про здачу Корнілова доносить „Morning Post“: Правительственні війська облягали Корнілова і його штаб в Гатчині. Вдало ся відтїяти генерала від його головної сили. Гарнізон привабив генерала до міста, після чого місто зараз окружєно. Тимчасом депутація і правительствої армії вдало ся перетягнути на сторону правительства війська Корнілова.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щадничої 4.000.

В справі упорядкованя обороту бульбою.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Щоби запевнити непродуцентам заосмотрєнє в бульбу, а далі, щоби узгладити рівночасно конєчні потреби рільництва, зарядив уряд виживлення, щоби консумції доставлєно можливо як найскорше згладно запевнєно їй 20,000 000 сотнарів бульби. З хвилєю, коли осягнєть ся сю скількість, будуть могти рільники рештою бульби свобідно розпоряджати. Чим скорше наступить відставлєнє бульби, тим скорше наступить знесенє нинішних обмежєнь і поворот до свобідного обороту.

Контингєнти є роздїлені після країв; в по-

одиноким краях краєві правительства будуть розділювати контингент на повіті, після цього, кілька дотичний повіт може доставити. Де тільки досягнуть ся краєвий контингент, там буде привернений свободний оборот бульбою при рівночасній вдержанню максимальних цін. Що би уможливити скоріше покрити запотребованя продуцентів, признасть ся рішником премію за поспіх в доставі по 5 К за кожний сотнар, коли доставка наступить до 30 падолиста 1917. Наслідком цього підвищена буде ціна бульби з 15 К згл. 17 К на 20 К до 22 К. Політичним рахивм властям лишить ся досить значну свободу, щоби ошаджувати малих продуцентів і щоби углянути краєві потреби також середньої і великої посілості.

ПРОСИМО

при зміні адреси **конечно**

1) надіслати 50 с. за переведення зміни — —

2) подати побіч нової і стару адресу. — —

Адміністрація „ДІЛА“.

НОВИНКИ.

Львів, 17 вересня 1917.

— Заведене зимового часу викликало нині рано у Львові деяке замішання. А саме з вчора на нині заведено середню європейський час, то значить, пересунуено годинник о одну годину назад. А що цього офіційно не оголошено, то публіка, вийшовши до міста, переважно дивувалася, що ще така ранна година. Властиво зміна часу повинна була наступити з 15. на 16. с. м., бо так було оголошено на весні при заводженню літнього часу. Притім такі зміни повинні бути попереджувані урядовим оголошенням, щоб не було замішання.

— Святочні вечірні в честь Митрополита А. Шептицького уладжені, дня 15. с. м. в салі Музичного товариства ім. М. Лисенка, згромадили значне число публіки, яка виповнила щільно салью і балкони. Точно о год. 7. явив ся Митрополит, привитаний присутніми повстанем з місця. Митрополит, що пораз перший явив ся в салі, з замітною цікавістю оглядав мальовило уладжене її. Програма вечірниць почала ся кантатою, зложеною в честь Митрополита до слів В. Масляка директором п. В. Барвіським, звіним музиком і композитором. Ся точка, яку виконав мішаний хор товариства „Боян“, викликала серед публіки велике враження, а її фортеп'яновий дострій, що наслідуює звук звонів, надає цілій кантаті поважної, своєрідної закраски. Грімкими оплесками нагородила публіка так композитора як і хор, який виконав кантату бездоганно. Не можна сего, на жаль, сказати про хор богословів. Здемкомплетований та неповний не був і в силі виконати як слід річі, що якраз вимагає сильного хору. Тому гарний псалом Бортнянського: „Сей день Єгоже сотвори Господь“ вийшов мляво а навіть місцями фальшиво. „Привітні промови, як другу точку програми, читали шкільний радник п. д. р. І. Копач і п. Ольга Бачинська П. Радник висказав у своїй промові надію, що в загальнім культурнім змаганні всіх народів й наш український народ займає несподіване місце та буде й на далі все поступати вперед, особливо ж, маючи таких провідників і робітників, як Митрополит. П. О. Бачинська витала Митрополита іменем укр. жіноцтва. П. Переймівна виголосила виразно „Привіт“, стих м. Масляка, а п. Лесь Розлуцький своєю декламацією „В храмі св. Юра“ Б. Лепкого, докінчив програму. Перед відспівуванням народного гимну вручив проф. Студинський Митрополитові альбом фотографій, зладжений проф. Федусевичем. Народний гимн „Вже воскресла Україна“ закінчив свято.

— Витане митрополита Шептицького в львівських школах. Вчора, в неділю, був для учениць гімназії СС. Васильянок відіт номіната-єпископа о. д. р. Бачиня про заслуги Митрополита в салі тов. а ім. Лисенка, нині рано в заведенню богослуження, а по пол. концерт в честь Митрополита. Нині, в понеділок, витала Митрополита академічна гімназія (головне заведення і філія). В салі ім. Лисенка виголосив луцький номінат-єпископ о. д. р. Бачиня про заслуги Митрополита; по богослуженню в церкві св. Юра учительські збори і молодіж представили ся Митрополитові. На промову дир. Кокорудза відіт Митрополит, заохочуючи молодіж до праці для України.

— Поверот краєвого Виділу до Львова. П. радник Іван Кивелюк, що тепер перебуває у Львові, інформує нас, що краєвий Виділ вертає до Львова дня 17. жовтня с. р. Краєвий маршалок Незабитовський видав вже відповідні зарядження.

— Вандализм москвофільського пароху. Загодами свідомих Українців-селян громади Поршна повіт Львів уставлено там на громадській площі побіч школи стрілецький щит лицаря в зброї на пам'ятку побідної битви українських січових стрільців на Маківці в 1915 р. Відкриття щиту довершив тодішній завідаватель парохії о. Йойко в присутності церковної процесії і всіх громадян Поршни; при сій нагоді зібрано кількатори корон на інвалідів українських січових стрільців, котрі здоров'я втратили в борбі. На нещасте громади в серпні с. р. вернув до Поршни по близько трилітнім побуті в Талерсфі місцевий парох о. Николай Олексій, відомий в львівському повіті москвофільський діяч і сейчас рішив ся усунути стрілецький пам'ятник з громади. З огляду однак, що ніхто з громадян не поділяв його думки, о. Олексій взяв ся сам до роботи і дня 10 с. м. сам викопав пам'ятник, понижив таблиці з написами, а пам'ятник зі стовпом забрав до себе, хоча в сій спосіб раз на все усунути з публічного місця українську воєнну пам'ятку. Тим поступком викликав о. Олексій велике обурення в громаді, котра рішила внести проти него до несе не карне до ц. к. державної прокуратури у Львові о злочин публічного насильства через ушкодження чужої власності. Тому, що таке на сильне поступоване москвофільських парохів з Талерсфю не є відокремлене і москвофільські парохі далі не нищать українство, — треба, щоби в сій справу вмішали ся наші ординарії.

— Українська гімназія в Ржищеві. „Утро Росії“ у телеграмі з Києва повідомляє: У Ржищеві, київської губ., відкривається гімназія для дівчат і хлопців з українською викладовою мовою. Приватних засобів зібрано 5000 карб., земство збільшило субвенцію, о яку увійшла просьба, з 10 до 15 000 карб. — Ф. К.

— Про „гаради“ української школи в Ковлі читаємо в „Ріднім Слові“ ч. 11 в дописи з Волині п. з. „По нашому краю“ ось що: З окупацією Волині осередними державами почали тут з'являти ся школи на рідній нашій мові. Розвитком тутешнього шкільництва багато могли комісаріати Українських Січових Стрільців. Але скоро комісаріати були розв'язані, школи в нашій ковельській окрузі опинили ся під владою інспектора-Поляка. „Корисна“ для нас діяльність того інспектора трохи відома українському суспільству з наших часописів. Українська школа в Ковлі дотягла свій вік до шкільного року з великими труднощами. Так нпр в останню чверть шкільного року 74 учнів треба було розмістити на 12 лавках. Лавки в українській школі по наказу інспектора забрано до новозаснованої польської школи. На кожній з лавок могло помістити ся тільки двоє дітей. Розтягнувши завдяки тому науку на цілісний день, одній учительській силі мріяти про збільшене школярів було годі: багатьом дітям через вгадані причини відмовлено. Коли на візитації того інспектора (а він мистець вдавати з себе нашого прихильника!) на його запит, чим він тут міг би допомогти, учителька вказала йому на відсутність у школі лавок, на труднощі одній упоратись із таким числом дітей, на мізерність учительської пенсії в українській школі, кепкуюча відповідь інспектора була така: „Щс-ж, ваші ідеї збулись а для ідеї можна й побудувати“. Доповнюючи чашу гіркої тої тружениці, пан інспектор повідомив комісаріат м. Ковля, щоби з кінцем шкільного року припинити виплату пенсії. Стурбоване немало громадянство вдало ся з відповідним проханням залишити їм ту учительку й на далі. Відповідь на се була, що пан інспектор годять ся на те, щоби та учителька провадила науку в ковельській школі від 1. серпня, а про виплату пенсії за два місяці — ані телень! (ВСВУ).

— Дастава расових кріликів до годівлі. Краєве Товариство господарське „Сільський Господар“ у Львові надієсь, що в найближшій часі буде мати до розпорядимости значну кількість расових кріликів, які віддасть на годівлю охочим господарям по знижених цінах. Взиває тому Хвальні Управи Філії зглядно Кружків і поодиноких господарів членів Товариства, щоби, якщо бажають зайняти ся годівлею расових кріликів, предложили Товариству безплатно свої зголошення, подаючи в них докладну адресу пентів (мечта і стація залізнична), а також скільки бажаного годівельного матеріалу. Зголошення належить слати по день 24. вересня с. р. на адресу Товариства, Львів, ул. Зіморевича ч. 20. I. пов.

— Ц. к. Евіденція ґрунтового податку у Львові подає до відома, що в днях 1, 2. і 3. жовтня 1917 в льокалі евіденційного уряду у Львові буде приймати зголошення що до перемін, які наступили в посіданню ґрунтів, і в цілях інших евіденційних чинностей урядових. Інтересовані зво-

лять в наведенім реченні зголосити ся і предложити документи що до перемін в посіданню їх ґрунтів.

В справі підмог з ц. к. Намісництва Централі відбудови Галичини.

подаєть ся інтересованим до відома:

Секція рілньнича (II.) Централі (Краків, вул. Чиста 16) уділяє субвенцій:

I. У формі опусту після доси ще обов'язуючих норм до висоти 25%, з ціни купна рілньничих знарядів, котрі сторона вибирає собі в довільній фірмі, значить українські рілньники передовсім в Краєвім Союзі господарсько торговельних Спілок, Синдикаті Сільського Господаря у Львові вул. Зіморевича ч. 20. Запас возів закуплених в Тов. акційнім „Мундус“ у Відні на вицерпанню. В будучности приділяти ме Намісництво вози до власної фабрики в Освенцімі, а їх ціна буде виносити около 320 К. від штуки, чи слачи без опусту. При їх фабрикації будуть углядані вимоги краєвих господарів. Уділене субвенції по цілковитім сплаченню ціни купна після рескрипту міністерства рілньництва недопустиме, одначе ся умова до закупна молотілень не відноситься.

Зміна сих норм в тім напрямі, щоб підмог уділяти з правила до 33% ціни купна, а у виїмкових на углядане заслугуючих случаях до 100%, і то при набутку дрібних рілньничих знарядів за посередництвом рілньничих організацій, є проєктована, а коли стане обов'язуючою подасть ся інтересованим до відома. Уділюване на ту ціль субвенції в готівці недопустиме, а подана про се вістка в часописах полягає на ошибі.

Субвенції в готівці до 10.000 К. уділяє Секція на загосподароване більшої посілості головни на побудоване будинків:

II. У формі звороту коштів удержання евакуованої худоби.

IV. У формі готівкової підмоги: а) на закупно живого інвентаря; тпосіб поладження тих справ поки що не означений; б) на кошти відновлення садів; в) на кошти відновлення пасіки і у формі приділення улий.

Подання в кожній з тих справ вносити належить окремо. Усі подання в справі відбудови вільні від стемпля. До признання субвенції на усі згадані висше цілі є конечним стверджене на дотичнім поданню зі сторони ц. к. Староства або ц. к. команди реїонової Централі, що петент потерпів наслідком воєнних подій і просьба його заслугоє на углядане.

Подання о уділене субвенції до висоти 2000 К. беззвотної, а до 5000 К. звотної (при чім кумуляція, значить 2000 К. беззвотної, 3000 К. звотної, допустима) на закупно домашнього урядження, одія, біля, постели і т. п. вносити належить до ц. к. Намісництва Ц. В. Г. Секція IV. в Кракові вул. Дунаєвського, готель Краківський. Опінія покликаних властей і тут для успішности конечна, подання незаосмотрені опінії староства чи команди районової відсилає Намісництво тим властям, що потягає за собою проволоку бодай кількох місяців.

Незалежно від сповнення дальших дезидератів наших організацій є дуже пожаданим, щоби наша суспільність із згаданих підмог користала як найчисленніше. Коли в західній Галичині є повіті, як Ропиці, де в кожній селі ледви чи найдесть ся рілньник, щоб не користав з субвенційованих знарядів рілньничих — у нас поза діяльним Кружком Тов. Сільського Господаря в Глудні (пов. Бжозів) та філією Сільського Господаря в Перемишлі, а в послідних часах в Самборі, не слідно ніякої акції в тім напрямі.

Подання приватних осіб, які доперва в послідних часах зачинають напливати, не відповідають вимогам і спричинюють через се проволоку в поладженню їх справи.

О П О В І С Т К И.

Второк, 16. вересня 1917.

Няні: греко-кат.: Захарії і Єлис. — рим.-кат.: Тим і Йос.

Завтра: греко-кат.: Чудо Арх. Михаила. — рим.-кат.: Януарія еп.

Позавтра: греко-кат.: Савонта мч. — рим.-кат.: Евстахія.

Запрошене. Повне засідане всіх трьох секцій „Комітету для привитання митропол. Андрея гр. Шептицького“ у Львові відбудеть ся в середу, 19 с. м. о год. 4 по пол., в кімнатах Ставропігії (при ул. Бляхарській 11, I пов.) в цілі зв'язу з дотеперішньої діяльності і ухвалення постанов що до дальшої праці. Прошу всіх членів о ласкаву присутність. — Др Ст. Федак.

Загальні збори пасічників з всхідної Галичини відбудуть ся дня 27 вересня о годині 7 вечер в Товаристві Педагогічнім Зіморевича 17.

Оголошене. В церкві Непорочного Зачатія ПДМ. вул. Зиблікевича правити муть ся на бу-

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видане). Квігарська ціна у Львові і на провінції **К 2.—**, з поштовою пересилкою на полевій почті **К 2.20**, на звичайній поручено **К 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Царк. Співаник з нотами на 4 голоси за К 1.—. Перли, шутки та вигадки, ціна К 1.20. — Заовлення і гроші наплатити надіслати на адресу: А. Охлиш, Львів, Кадоцька 4. 86 17—20

дуже богослуження в слідуєчій порядку: 1) В неділі і свята: о год. 1/6. співана Сл. Б. з проповідю, о год. 9. читана Сл. Б., о год. 4 поп. вечірня з проповідю і суплікацією. 2) В будні дни: о год. 6. і 1/4. читані Сл. Б. — о. д-р В. Пелліх, настоятель церкви. 230 1—2

Річні Загальні Збори Філії Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ в Калуші відбудуться дня 23 вересня б. р. о годині 3-ій по полудни в домі Вл. д-ра Курівця.

Жертви в цінних паперах. На фонд ім. митропол. Андрея гр. Шептицького для укр. сиріт зложили в облігаціях державної позички: о. Віктор Соколовський Молотів 400 К., Франц де Гримала Кобилянський, почмайстер в Мошкови 200 К., о. Евг. Федоришин, Журавно 100 К., Филип Вовчук, учитель в Марямополі 100 К., д-р Л. Сафян, Львів 50 К. — За Секцію живого пам'ятника: в заст. о. В. Луциняк.

Вписи до української жіночої учительської семінарії в Тернополі відбувати муться в днях 27., 28. і 29. вересня с. р. в канцелярії заведення в годинах між 10—1 перед полуднем до всіх курсів семінарії і класів приготівляючої, яка буде отворена, коли зголосять ся достаточне число учениць. При вписі треба предложити посліднє свідомство шкільне, а в разі перерви в науці також свідомство моральности. Нові учениці мають предложити крім сего свідомство уродження. Вписове виносити 10 корон. Вступний іспит на перший курс і приготівляючий курс відбудеться 1. жовтня. Місячна оплата буде установлена опісля. Поправчі іспити на висші роки відбудуться з початком шкільного року. Для замісцевих дозволене є зголюване письменно, але документи муть бути предложені при появі в заведенню. — За Дирекцію „Укр. жін. учит. семінарії“ Іван Боднар.

З Круга Правників, Львів Панська ч. 11а. Пов. Правники військові, які хотілиб вписати ся на університет, муть виказати ся 6 тижневою відпусткою, або посвідкою від своєї команди зівольюючою їм на впис, коли повнять етапову службу в місті, де є університет. Всі інші тов. не військові, які хотілиб вписати ся на університет через кругок правників звольють прислати всі потрібні документи і вступити в члени кругка. — За Виділ: І. Попель, голова, В. Сендєцький писар. 2—3

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки конечно подбати про те, щоби готівка у людей без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вкладки, виплачувати вкладки в рамках мораторі (по 100 К на одну книжечку на один місяць) зглядно після спроможности, стягати уділені позички покриваючи в першій мірі відсотки, які тепер передаються ся в часі п'ять і пів року. Стопу проценту від вкладок треба зараз обнизити нижше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Краєвого Союзу за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Савєвич. 18—20 75—Б.

НАДІСЛАНО.

Краєвий адвокат
Д-р **ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ**
веде канцелярію у Львові
при вулиці Краєвських ч. 6. 28—7

Оголошення.

Молода інтелігентна жінчина
вимагає посади до заряду дому у священника вдівця. — Ласкаві зголошення від О. С. у наві Бодьєвої в Перемішлі, вул. Польна ч. 2. 1—8 232

Будівельні майстри і теслярі
най зголосять ся до св. Миколая Кіта, Новиця коло Калуша, зараз. Відбудоване села. Заробок обрив через довгий час. Сільські майстри з околиці пов. Калуш най зараз прийдуць. 1—7 281

Надворний технік-дентист
Його кор. висок. кавка Яіме з Мадригу
Б. БЕРІЕР 175 8—7
Львів, Карла Людовика ч. 7. II п.

Спеціаліст хоріб венеричних і шкірних

Д-р **ФРІШ Валога** ч. 11. 166 5 ?

Вже вийшла з друку книжка п. 3.

Військові причинки і заосмотрення родин осіб військових.

Практичний порадник, заосмотрений 33. зобрами прошесть, представлений, зажалень і відкликів, написав **ВОЛОДИМИР ЦЕЛЕВИЧ**.

Ціна одніго примірника 2 К, зі звичайною пересилкою о 20 с. сільше, з порученою пересилкою о 65 с. більше.

Книжка на часі. Просимо спішати ся з заовленнями, присилаючи рівночасно гроші на адресу:

Краєве Товариство Господарське „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“
у Львові, Зіморівича ч. 20. VII 1 3

ЗОШИТИ до всіх шкіл, та всякі шкільні прибори можна набувати по найдешевших цінах

в „СОЮЗНІМ БАЗАРИ“
у Львові, вул. Руська ч. 10. 153 7—1
Висилка на провінцію оборотною поштою.

ПОРТРЕТИ МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ ГРАФА ШЕПТИЦЬКОГО

в гарних рамках зі шклом по К 8 або К 14 — висилає:
ІВАН ПАВЛИК, Львів, Ринок 10, (Просвіта).

На опаковане і порто долучати К 2 50; заовляючи 10 штук на раз не платять опаковання і порто. Потім самі ціні є портрети: Шевченка, Франка, Хмельницького і ин. За післяплатою не висилаєть ся. 151 7—10

ПЕЧІ „АВТОМАТ“ з самоділаючою регуляцією, що гріють безустанно день і ніч, дають одностайну, приятну температуру, щадять 30%, опалу, продає винятково представництво і фабричний склад на Галичину
Володислав Вагнер у Львові, ул. Личаківська ч. 5 (партер). 195 4—4

Фотографічне ателіє „Фльора“

виконує знімки по знижених цінах.
Львів, площа Марійська 6 і 7. 227 Б 2—2

З „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРА“ у Львові.

Подаємо до відома всім нашим Філіям, Кругам, Канцеляріям Правної Поради і Вл. Громадянам, що вийшли друком і є в продажі у нас такі взори подань:

- 1) О відбудову знищених будинків зглядно о субвенцію.
- 2) О субвенцію на відбудову знищених війною будинків.
- 3) О зворот коштів відбудови знищених війною будинків.
- 4) О субвенцію на хатну обстанову.

Десять друків кожного рода коштують 40 сот., а поштова пересилка 6 сот. Просимо заовляти лиш в канцелярії нашого Товариства. Найліпше, коли ці друки будуть заовляти: інстатуті, громадські, парохіяльні чи інші уряди так, щоби заовлення були збірні. VII 2—3

КАПЕЛЮХИ до перероблювання
приймає сальон мод
М. ТОПОЛЬНИЦЬКА
Львів, вул. Коперника ч. 1.
(над аптекою Миколая). 3—10 214

Одиноко українське
Тов. взаїмних обезпечень на житє і ренті

„КАРПАТІЯ“ 37—1

Мечесний президент Його Ексцеленції митрополит граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмности, а через се усі зиски припадають самим членам.

Ручить вже по трех літах неоспоримість і повна палість обезпечення.

Признає по трех літах право викупу, а також вже по трех літах уділює позички на відсотки.

У всіх справах звертати ся на адресу:
Львів, — вулиця Руська ч. 18
Години урядові: від 8. до 2.

СІЛЬ ДО ІДИ німецьку, сніжнобілу, дуже мілку, доставляемо в міру за асулюом вагоничи від 100 до 200 метр. сетмарів, залежно від можности вагона. Ціна около 35 с. за 1 кг. на німецькій границі, з чого Союз одлачує за відборця 22 сотики за ціло і ліценцію.

Враз зі збірним заовленням одної або кількох громад разом, належить надсилати задог К 5000 (пять тисяч корон) на вагон 15 000 кг., за надвижку більших вагонів побиваємо посліплату, при висилці менших вагонів звертаємо надпачені гроші.

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарське-Торговельних Спілок
Львів, вул. Зіморівича ч. 20

АДРЕСА: Hauptkasse der Zentralbank der Ukrainischen Legionen, VII, LEDEKASSA, 122 50 000
ЧЕКОВЕ-КОМТО: 122 50 000
ПРОСИМО НА АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРЕЛЕЦЬКІ ЦІЛИ.

Ліцитація коний.

В окрузі перемиської команди військової відбудуться ліцитації коний, здібних до робіт полевих між 19—30 вересня.

19. вересня о год. 8. рано в шпиталі кінським в Судовій Вишні.

20. вересня о год. 8. рано в шпиталі кінським в Максимовичах коло Самбора.

21. вересня о год. 8. рано в шпиталі кінським в Ряшові, в касарні кав. „Глубока“.

23. вересня о год. 8. рано в шпиталі кінським в Ярославі (Annakaserne).

30. вересня о год. 9 1/2 рано в шпиталі кінським в Черлянах коло Городка Ягайл.

Уділ в ліцитації можуть брати тільки такі рільняки, котрі викажуть ся лейтенанцією своєї власті політичної або команди реїонової.

Кулці і посередники є виключені від купна коний. 228 2 3

Великий український співаник

НАША ДУМА

Зладив Антін Галяк.

(Друге видане, справлене і побільшене)

182 пісень. 200 коломийок.

Пісні поділені на шість томі:

- I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
- II. Історичні (19 пісень).
- III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) мадярські (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) пришивські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
- IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
- V. Любовні (64 пісень).
- VI. Коліснички (100 пісень).

Ціна співаника „Наша дума“ К 2.80. (оправлений в полотно К 4.50).

Свій великий Співаник можна набути також окремими частями, а іменно часті перша п. 3.

НАША СЛАВА

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі.

Співаник НАША СЛАВА коштує К 1.40.

Часть друга п. 2.

НАША ПІСНЯ

містить пісні любовні і коломийки. Співаник НАША ПІСНЯ коштує К 1.40.

На звичайну пересилку пошту треба платити 30 сот. а на поручену 65 сот. Заовлення і рівночасно гроші треба висилати під адресою: Канцелярія Тов. „Просвіта“ Львів, Ринок 10.

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ

Львів, Ринок 18, II. пош.

Конт. почт. ш. 26.724

Адреса теле. „Діло—Львів“

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . 10—
піврічно . . . 20—
вілорічно . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . 3— К.
чвертьрічно . . . 9—
піврічно . . . 18—
вілорічно . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . 20— М.
вілорічно . . . 40—

За зміну адресу
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохпаль-
това 48, в надписі 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зміни і заручки 1-80.
Некрологи стрічка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.

Один припірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ЯК ТВОРИТЬСЯ УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ.

Статут Українського Генерального Секретаріату, вироблений Українською Центральною Радою. — Переговори в Петрограді. — Статут Українського Генерального Секретаріату, виданий російським правительством.

Львів, 18. вересня 1917.

По заключенню угоди між Українською Центральною Радою й російським тимчасовим правительством в липні с. р. Рада й покликаний нею до життя Генеральний Секретаріат взяли ся до творення основ української державності.

В першій мірі вироблено статут Генерального Секретаріату, який т. зв. „Мала Рада“ прийняла 29. н. ст. липня. Сей статут подали ми в числі з 4. с. м.

З сям статутом делегація Генерального Секретаріату, а саме президент Винниченко і члени Барановський і Рафес виїхали до Петрограду, щоб узискати затверджене статута тимчасовим правительством.

Та тут зачали ся безконечні переговори: тимчасове правительсто не хотіло затвердити привезеного статута, тільки покинути Генеральному Секретаріату свій статут, на що знов делегація Генерального Секретаріату не хотіла згодити ся.

Тимчасом 8. н. ст. серпня в Києві наступив відомий напад на відділи полку ім. Богдана Хмельницького, що спричинило велике розворушене умів.

Делегація Генерального Секретаріату поїхала з Петрограду до Києва що дня телеграфічні інформації про стан переговорів і одержувала від Ради інструкції.

Становище У. Ц. Ради.

Рада стояла на тім, щоби делегація не годилась на ніякі зміни в ухваленім Радою статуті. Як доносить „Русское Слово“ з 9. н. ст. серпня з Києва, Рада прийняла в сій справі більшістю голосів отсю резолюцію:

„Поручаєть ся Генеральному Секретаріату ви повідомити делегованих в Петроград секретарів, що не вважаючи на зміну політичної кон'юнктури, Комітет У. Ц. Ради стоїть на своїм становищі, що статут Генерального Секретаріату повинен бути затверджений тимчасовим правительством без жадних принципіальних змін та що такі зміни можуть наступити тільки за згодою Комітету У. Ц. Ради.“

Сю резолюцію переслано делегації до Петрограду.

Відозва Генерального Секретаріату.

Маючи на увазі напад на полк ім. Богдана Хмельницького й інші прояви протиукраїнської і рівночасно протиреволуційної реакції на Україні, як також проволікане переговорів тимчасовим правительством, Генеральний Секретаріат — як доносить „Утро Росії“ з 17. ст. серпня з Києва — видав відозву, в якій говорить ся:

„Реакційні дії і їх преса зачали кампанію проти революції, не без намісу вибираючи собі за ціль своїх нападів У. Ц. Раду, яка ім — головно від моменту, коли в склад її увійшли представники від не-Українців — дуже не по нутру. В своїй агітації реакціонери не перебирають в способах й пускають свідомо брехливі вістки про зносини з австрійсько-німецькими кругами та про темні фонди. Вважаючи нинішню свою честь опрокидувати свідомо ложні слухи, Генеральний Секретаріат вказує на контр-революційну небезпеку, яка грозить нашому краєви через роспутане національної ворожнечі й боротьби. Вважаючи революційну демократію до боротьби з контрреволюційними силами,

Секретаріат заявляє, що доля революції в Росії звязана з долею революції й на Україні. В-який удар на Раду буде ударом на революцію.“

Розмова з Винниченком.

Перебуваючи в Петрограді для переговорів, Винниченко — як довідуємо ся з „Утра Росії“ з 14. н. ст. серпня — в розмові з представниками преси так схаактеризував положення:

„Бже більше чим два тижні я тут в Петрограді разом з моїми товаришами в Генеральному Секретаріату Барановським й Рафесом. Нас завізвало тимчасове правительсто для сфіналізованя зак'юченої в своїм часі між ним й Українцями згоди. Та тимчасове правительсто тепер під покришкою різних викрутів відкладає підписане договору. Повторяєть ся отже історія з першою делегацією Ради, яка в маю також їздила до Петрограду для переговорів з правительством, тай також нічого не добилаь. Таке неприхильне відношене й повне незрозумінне положення може викликати й різні комплікації й ексцеси. Кожного дня я дістаю сотки телеграм від різних українських організацій й українських військових частий з домаганнями прискореня переговорів. Найбільше заворушене й обурене паує в звязи з останніми сумними київськими подіями серед українських салдатів. Многі військові часті заявили нам, що на перший поклик вони готові піти на поміч Раді. Секретар для воєнних справ Петлюра видав з сього приводу прокламацію, в якій взиває салдатів до супокую й каже терпеливо ждати слідства, яке ізза згаданих подій почало ся. Завдяки неясности положення край дезорганізуєть ся.

Недавно відбулась в Києві нарада комісарів українських губерній: київської, харківської, полтавської, катеринославської, чернігівської, херсонської й таврійської. З уваги на положення, яке витворило ся в прифронтовій Україні й з уваги на далеке віддаленне від центра, всі одноголосно признали необхідність сотвореня на місци твердої правительственої власти. Комісарі чернігівської і катеринославської губерній, які причисляють себе до Великоросів, також заявили ся за ідеєю сотвореня краєвої власти. Комісарі подільської й волинської губерній, хоч були несприятні задля важних робіт біля евакуації населення, примішеня втікачів, ловленя дезертирів й заосмотреня армії продуктами, вже задалегідь признали несбхідність реального об'єднаня Ради. Один тільки комісар бесарабської губернії, хоч й прибув на нараду, відказав ся брати участь в засіданях, заявляючи, що Бессарабія хоче самостійно добивати ся права до самоуправи. Всі комісарі, які були в Києві, тепер прибули до Петрограду й разом з нами відвідали 11. серпня членів тимчасового правительства.“

Відїзд Винниченка з Петрограду.

„Русское Слово“ з 17. н. ст. серпня доносить з Києва: З уваги на останні події в Києві президент Генерального Секретаріату Винниченко й Генеральний Секретар Рафес, не добивши ся згоди з правительством в справі затвердження статута Генерального Секретаріату, виїждять до Києва на відкрите сесії Ради, що зачинаєть ся 18. н. ст. серпня. Для дальших переговорів з правительством в Петрограді остались Секретарі Барановський, Зарубин (Великорос) і Міцкевич (Поляк).

ЗВІДОМЛЕНЕ Ц. І. Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 18. вересня.

На Ваїш'зза відперто відокремлені наступи неприятели, підняті після сильного артилерійського підготування.

Із східного і південно східного терену війни нема нічого до оголошеня.

ЗВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 18 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престоло Рупрехта: У Фландрії Англії і вчора поновили свої сильні наступи на деякі відтинки між лісом Houthouster і рікою Лі. Розіграли ся тільки малі бої піхоти, в яких всюди відперто наступаючі англійські відділи. Наша артилерія приступила з цілою силою до поборюваня ворожих батарей. Між Ля Бассе і Лен та від Сомми до Оїзе боева діяльність була значна.

Група військ німецького наступника престоло: По обох сторонах дороги Ляон Соассон і на правім березі Мози боева діяльність артилерії доходила хвилями до значної сили. В кількох місцях розвинули ся бої в терені перед становищами; були вони для нас успішні.

Група кн. Альбрехта: На захід від Атрмон наступаючі відділи привели з виправи на французькі становища полонених.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

В луку наоколо Луцька, над долішним Збручем і на схід від Козді-Вазаргелі неприятель був більше діяльний, ніж в останнім часі.

В області групи Макензена підняли Ромуни на захід від Серету по сильнім артилерійським підготуванню коло Варліта і Мунцелюль кілька наступів, які не повели ся, причім неприятель мав великі втрати. При устю ріки Рімиці по виправі наших військ добули ми полонених.

Фронт македонський: Не було значнійших боевих діянь.

Перед новим періодом війни підводними суднами.

БЕРН. (Ткб.) Париські днівники доносять урядово, що супроти нового способу діяльності німецьких підводних суден, які тепер оперують ескадрами, треба сподівати ся, що новий період війни підводними суднами буде мати неабиякий поважний характер.

Німецький національний Союз і кабінет Зайдлера.

ВІДЕНЬ (Ткб.) 18. вересня. Днівники доносять, що на нинішнім засіданню президії німецького національного Союзу відбула ся дискусія над становищем Союзу супроти нового кабінету д-ра Зайдлера і загально висказано думку, що Союз повинен далі поводити ся вибірково. Що до намірів уступленя президента Доберінга стверджено, що не мав він ніколи такого заміру, що отже нема президіяльної кризи.

Інструкція тимчасового правительства для Генерального Секретаріату України.

На чім стали переговори при виїзді Винниченка з Петрограду, про се не маємо звісток. Досить, що рівночасно з його виїздом тимчасове правительство оголосило під датою 17. н. ст. серпня свою інструкцію для Генерального Секретаріату, якої зміст подали ми в телеграмі Петроградської Агенції в числі з 22. серпня. Повний текст сеї інструкції беремо з „Рвчи“, яка в числі з 18 н. ст. серпня доносить:

Тимчасове Правительство затвердило отсю провізоричну інструкцію для Секретаріату Тимчасового Правительства на Україні:

1) До хвилі порішення питання про місцеву самоуправу Установчими Зборами, висшим органом Тимчасового Правительства в справах управи Україною являється Генеральний Секретаріат, який іменує на основі предложення У. Ц. Ради Тимчасове Правительство.

2) Повновластні Генерального Секретаріату простягаються на губернії: Київську, Волинську, Подільську, Полтавську й Чернігівську з виїмком повітів Мглинського, Суражського, Стародубського й Новозибківського; вони можуть бути поширені й на інші губернії або часті їх, коли покликані до життя на основі рішень Тимчасового Правительства земські інституції вискажуться, що вони бажають такого поширення.

3) Генеральний Секретаріат складається із Секретарів в справах: а) внутрішніх; б) фінансів; в) рільництва; г) просвіти; д) торгівлі й промислу й е) праці а крім того Секретаря для національних справ та Генерального Писаря. На кінець входить ще в склад Генерального Секретаріату для контролю його діяльності Генеральний Контрольор, який бере участь на засіданнях Генерального Секретаріату з правом рішачого голосу.

Із числа Секретарів має бути установлених найменше чотири із круга осіб, які не причислюють себе до української народності.

При Секретаріаті для національних справ установлюються три уряди товаришів Секретарів, в тим, щоби всі чотири найчисленніші національності України мали кожна свого представника в особі Секретаря або одного із його товаришів.

4) Генеральний Секретаріат розглядає, виробляє й передає до затвердження Тимчасового Правительства предложення, які доторкаються життя краю й його управи. Отсі предложення можуть бути передані Тимчасовому Правительству віддані на вступний розгляд Центральної Ради.

5) Повновластні Тимчасового Правительства в справах місцевої управи, які входять в компетенцію вичислених в 3-ім уступі секретаріатів, переводяться в життя через Генеральних Секретарів. Точніше означені тих справ буде вичислене в особній прилозі.

6) В усіх справах, означених в попереднім уступі, місцеві краєві влади відносять ся до Генерального Секретаріату, який знова порозумівши ся з Тимчасовим Правительством, передає розпорядки й поручення сього останнього місцевим властям.

7) Генеральний Секретаріат предкладає кандидатів на правительственні посади дотично тих урядів, які входять в круг вичислених в 50 уступі справ, а які назначає Тимчасове Правительство.

8) Зносини висших державних властей й поодиноких цивільних урядів зі Секретаріатом або з дотичними фаховими Секретарями, як рівнож

зносини останніх з висшими державними властями й урядами переводять ся через особного комісара для України в Петрограді, якого іменує Тимчасове Правительство; тим самим шляхом йдуть законні предложення та проєкти, що відносять ся лише до місцевих справ України а крім сього: — всякі міри загальнодержавного значіння, які виникли в сфері продинокних ресортів або є обговорювані на міжміністеріальних чи фахових комісіях і вимагають, щоби з уваги на їх особні відносини до України, при остаточнім порішенню були розглянені при участі комісара на тих комісіях.

9) В речинцевих й не терплячих проволочи випадках, висші державні інституції й уряди передають місцевим властям свої рішення безпосередно й рівночасно звідомляють про них Секретаріат.

Президент міністрів Керенський.

Міністер правосуддя Зарудний.

Петроград, 17. серпня 1917.

Що далі?

Про дальший хід подій докладних вістей ще не маємо. Знаємо тільки на основі телеграм, що У. Ц. Рада і Генеральний Секретаріат інструкції тимчасового правительства не прийняли, що цілий Генеральний Секретаріат уступив та що зорганізував ся новий Генеральний Секретаріат під проводом Дмитра Дорошенка, в яким Винниченко обняв теку секретаря праці.

Яке відношене нового Генерального Секретаріату й У. Ц. Ради до тимчасового правительства, — на пояснене сього треба ждати дальших докладних вістей з російської й української преси.

Українські послы у міністра внутрішніх справ.

ВІДЕНЬ (Ткб.). Іменем Української Парламентарної Репрезентації і Українського Комітету ратункового послы Петрушевич і Колесса з дня 15. с. м. відбули конференцію з міністром внутрішніх справ гр. Тоггенбургом в справі виселенців та в справі політичних домагань Українців в Галичині. Послы вручили міністрови меморіал, в яким вискавані ті домаганя. Міністер обіцяв поробити відповідні зарядження і заявив, що в сих днях знова деякі повіти а саме тернопільський, теребовельський і чортківський будуть отворені для повороту виселенців, що в справі повороту мешканців Волині будуть небавом видані окремі розпорядки та що міністерство зарядить, що слід, проти дальших евакуацій та безправних ревізій.

Українське військо.

Відень, 16 вересня 1917.

З приводу статі „Czas y“ п. н. „Koniec armii ukraińskiej“ (ч. 412 з 12. с. м.), в якій польський орган з великою радістю описує напад на полк ім. Б. Хмельницького в Києві, — одим з членів президії „Союзу визволення України“ висловив ся до Вашого кореспондента:

Щоб заспокоїти польську пресу, яка так радіє з „розбиття українського війська“, можете подати в „Ділі“, що крім трьох корпусів на фронті, які українізують ся під оглядом складу як салдатів, так і команди, Українці мають цілком самостійні полки, в часті на фронті, в часті за фронтом: ім. Хмельницького, Полуботка, Гонти, Сагайдачного, Грушевського.

Як пошесні хвороби полові і шкірні, дальше пошесні хвороби як тиф черевний, пиятистий, холера, віспа, червінка і інші острі недуги кормового проводу, дальше екзотичні хвороби, нанесені з півночі як напотиця (sudor-Morbus Anglicanus); вони здєсаткували населенє, а деякі з них як сифіліс і трипер грозять звиродненєм здоровля народних мас на десятки літ.

Крайна пора була утворити спеціальний самостійний уряд народного здоровля, щоби в тім центральному уряді всі агенди санітарні і гігієнічні були сконцентровані і були полагоджувані і виконувані вишколеними фаховими лікарями, а не як доси переважно полагоджувані правниками в різних міністерствах. Треба знати, що доси агенди санітарно гігієнічні були полагоджувані міністерством справ заграничних а деякі агенди санітарні нпр. заведенє лічних, купелєвих і літнєвих міністерств праці, санітарно промислові в міністерстві торгівлі, а ветеринарні в міністерстві рільництва. Міністерство народного здоровля по зорганізованю повинно обнимати всі висше згадані агенди, санітарна служба повинна бути точно зорганізована на німецький взорець, а на службі поодиноких ресортів повинні стояти фахові науково вишколені лікарі, котрі з політикою не повинні мати жадного діла, як се було доси в практиці.

Мирова нота папи і відповідь держав антанту.

ЛОНДОН. (Ткб.) Райтер довідуєт ся, що союзники не хочуть дати відповіді на мирову пропозицію папи, заки не буде вислана до Ватикану відповідь осередних держав. Зрештою англійське становище згоджуєт ся зовсім з відповідю Вільсона.

Після побіди Керенського.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Генерал Калаєдін уступив із становища атамана донських козаків. АМСТЕРДАМ. (Ткб.) Райтер доносить з Петрограду під датою 17. с. м.:

Телеграфують в Могилєва, що Корнілова і 23 генералів та офіцерів, увязнених шефом штабу Алексєєвом, інтерновано в готелі і поставлено під сторожу. Нині покінчить ся переслуханє Корнілова. Могилєвська залага заявила, що не брала участі в бунті і просила о висланє жовнірів на фронт, зглядно до Солуня.

АМСТЕРДАМ (Ткб.). До „Handelsblad“ доносять з Лондону: Керенський найшов ся в тяжкім положеню. Ходило о коаліцію партій. Промислові, запрошені до участі в правительстві, готові були до сього тільки в разі участі кадетів. Керенський деложив старань, щоби стати на добрий стопі з радою робітників і жовнірів, яка в останній крізі зійшла на ліво і нині остає під впливом большевиків. На засіданю петроградської Ради Р. Р. Ж. большевик Камєнев виголосив серед оплесків большевиків пристрастну промову. Ждає безпроводочного утвореня соціалістичного кабінету, безпроводочного проголошеня рєпубліки, безпроводочного скликаня конститунти та знесеня всяких гідностей і титулів.

Партія Чернова старала ся послужити большевиками, але бояла ся, що вони можуть задалеко посунутись. Внесеня большевиків прийнято значною більшістю. Тільки меншевики в групі Церетєля голосували проти них. Більшости депутатів жовнірів не було на сали, бо брали участь в кампанії проти Корнілова. Через кілька годин було річю правдоподібною, що Керенський уступить, а до керми прийде соціалістичний кабінет. По довгих переговорах Керенський найшов тимчасову розвязку через утворенє воєнного кабінету. Міністри, що в нїм засідають, є виключно міністрами адміністраційними.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Вночі з 16. на 17. с. м. президент міністрів Керенський і міністри війни Верховський і маринарки Вердеревський виїхали до головної квартири.

Новий російський кабінет.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Некрасов сказав співробітничови дневника „Известія“, що після довгих переговорів удало ся Керенському утворити кабінет в такім складі: Керенський — прем'єр і головний командуючий, Терещенко заграничні справи і мабуть заступник прем'єра, Кишкин — внутрішні справи, Карташев — віроісповіданє, Бирнацький — скарб, Коновалов — торгівля, Наянтович — справедливість, Архангельський — просвіта, Аксєнтієв — рільництво, ген. Верховський — війна, адмірал Вердеревський — маринарка, Буришкин — контролєр держави, Скобєлев — праця, Єфремов — опіка над убогими, Нікітин — почта й телеграф.

Як лікар, що трицять літ практикував на провінції, дуже докладно знаю всі хиби санітарної служби по повітах і уважаю за свій обовязок подати свої уваги що до санітарно гігієнічних уладжень в Галичині. Всі санітарні агенди по повітах залагоджуют ь ц. к. староства, котрим як самостійні референти є приділені повітові лікарі, які доси мали тільки право ставити внесеня в санітарних справах, а староста часами навіть концептовий практикант або комісар над внесеннями сими переходили до порядку дневного. Повітові лікарі є доси політичними урядниками, котрих, як учить практика, політичні влади уживали дуже часто до ріжнородних цілей найбільш не лікарських, до робленя виборів. Повітовий лікар переважно не має доси в старостів окремого приміщеня і мусть містити ся в одній кімнаті разом з ветеринарем і комісарем. Як може в таких відносинах сповняти лікар свої обовязки, оглядати хворих, підозрілих о ріжні хвороби, і приймати ріжні особи в справах урядових?

Д-р Іван Куровець.

(Кожець буде.)

Санітарні відносини в Східній Галичині.

Уваги з приводу утвореня міністерства народного здоровля.

Новоутворенє міністерства Зайдлера дістало порученє утворити нове самостійне міністерство народного здоровля. Велика світова війна виказала стільки недостачі і хиб в суспільнім устрою, особливо що до справ санітарних і гігієнічних, що міродатні чинники нашої держави признали конєчну потребу вже тепер підчас війни поробити кроки, щоби спинити ті нещастя і руїну, спричинену війною народним масам що до їх здоровля.

В Галичині, особливо в східній, ніколи і перед війною не було ладу в справах санітарних. А вже тепер підчас війни, коли протягом трох літ Східну Галичину перейшли міліонів маси військ центральних держав і військ російських так європейських як і азійських, нанесено народним масам такі величезні шкоди через пошесні недуги і лихе відживленє, що вони ще більше як економічна руїна спустошили населенє, наносячи найріжнорідніші недуги

Фінляндська депутація у Керенського.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Депутація фінляндського союму була у президента міністрів Керенського і подякувала правительству за розширення прав автономії, признаної Фінляндії актом з 12. вересня. Депутація запевнила, що Фінляндія в політичній і господарській життю піде разом з російським народом.

З комісії воєнної господарки.

ВІДЕНЬ (Ткб.) 18. вересня. На нинішній засіданню комісії воєнної господарки подав представитель вислід загальної розправи і ствердив, що бесідники переважно висказали думку, що ціла господарка предметами поживи й сировини потрібними для війська мимо трудностей тяжких до оминення, була конечна і що треба вдержати цю систему також на будуче як довго триває війна. Тільки один з бесідників висказав бажане спинити діяльність централі. Кількох бесідників жаліло ізза сього, що не можна було добути від Мадярів одностайності господарської області, що впливало відємно на успішність многих заряджень з області воєнної господарки.

Комісія приступила до подрібної розправи над першою групою, яка обіймає збже, пашу й бульбу.

Голова воєнного Уряду обороту збіжем Шонка представив устрій і діяльність заведення і представив короткий начерк фінансових вислідів. Біланс за рік 1915/16 виказує надвишку 1.4 мільона при обороті 1.4 мільярда. Період 1916/17 не є ще замкнений, але після тимчасового вислуду доходи й видатки покривають ся.

Правительственный комісар секційний радник Гертнер представив загальний образ внутрішньої і звичайної організації заведення.

Німеччина і Швеція.

БЕРЛІН (Ткб.) „Vossische Ztg.“ доносить: Стокгольмський дневник „Nya Dagligt Allehand“ оголошує заяву німецького правительства, в якій воно висказує жаль, що для шведського правительства повстали неприємності наслідком посередництва в пересиланню телеграмів одного з заграничних німецьких послів до уряду заграничних справ.

Проти шведського правительства.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.) Вчора відбула ся магістратура соціалістів, в якій взяло участь до 15.000 осіб. По промовах Брантінга і 7 інших кандидатів до стокгольмських виборів прийнято резолюцію, в якій домагано ся уступлення правительства.

У воздусі.

БЕРЛІН (Вольф). Наші неприятели підняли дня 16. с. м. кілька злетів і кинули бомби на південну Німеччину. Наступили саме на Штутгарт, Тібінген, Фрайденштадт, Оберндорф, Забрікен і Кольмар. Під Штутгартом зранено легко жовніра. В Фрайденштадті і Кольмарі спричинено шкоди в будівлях. Решта наступів не спричинено ні втрати в людях ні шкід в матеріалі. З ворожі літаки скинено.

Українська конституанта.

Відень, 16. вересня 1917.

(Ф. К.) „Ръч“ з дня 25. н. ст. серпня у телеграмі з Києва повідомляє:

Українська Центральна Рада прийняла резолюцію про як найскорше скликане Установчих Зборів етнографічної України.

Визиск родин жовнірів.

З Товмаччини пишуть нам:

З причини окупації товмачького повіта в червні 1916 р. перестали податкові уряди виплачувати родинам покликаних військові причинки. По 14 місяцях повернули власти. Причинки в Товмачі не підняла вправді своїх чинностей, однак податковий уряд в Товмачі робить приготування до виплати причинків тим родинам, що мають в руках платничі аркуші.

Рівночасно з властями явив ся в Товмачі заступник нотаря п. Вольнік і розпочав польоване на хлопську кишеню. Він їздить по селах, збирає від родин покликаних платничі аркуші і каже собі платити по 10 К. і більше за виставлені квіти і за легалізоване підписи сторони на квіти, Родини не бачили вже 18 місяців грошей за причинки і тому віддають урядовій особі свої квіти і платять, кільки вона жадає, що би лиш дістати гроші. За кілька днів зібрав п. Вольнік кільканайцять тисяч від бідних селян.

По інших повітах зарядили причинкові комісії виплату причинків через повновласників за цілу громаду. Сей спосіб виплати причинків коштує сторону найбільше 20 с. В Товмачі мусів пан нотар набити собі добре кабзу і лупити сторони, що ся влізе. Се скандал, що би такі річи діяли ся під боком властей.

Звертаємо ся до Президії краєвої комісії причинкової в Бялій, а зокрема до п. радника двора Шульциса з домаганням поручити сейчас повітовій комісії причинковій в Товмачі, що би вона зорганізувала виплату причинків через повновласників, а в крайній мірі поручила виготовлене квітів окремому бюро за оплатою 20 с. від штуки; легалізацію підписів на квітах має вярдити суд безплатно.

Дальше звертаємо ся до президента висшого суду краєвого в Оломунці Ексцеленції Червінського з запитом, чи лицює з повагою нотаря їздити по селах і збирати від сторін платничі аркуші та побирати за се великі суми, квіти легалізувати в своїй канцелярії в Товмачі без сторін, а за свідка ідентичності особи, підписуючого квіт, уживати чоловіка, котрий на селі не був, сторони не бачив і в її несприятності посвідчив її тожність особи та підписав її на квіти.

Чекаємо заряджень обох сих властей в сій справі і жадаємо усунення скандального здирства бідних людей.

Сю справу підносимо тому публично, бо від 1915 р. не одержали ми доси ніякої відповіді на зажалення в тій самій справі, предложені властям. — Інтересовані.

Сподіване недалекого мира.

БЕРН. (Ткб.) На надзвичайній сесії Союзних Зборів, отвореній в понеділок, президент національної Ради Білер у вступній промові загадав про мирову ноту папи та висказав надію, що недалекий мир покладе край-вимиранню народів.

НОВИНКИ.

Львів, 18 вересня 1917.

— Вистава „Катерини“ на Захист УСС. В суботу дня 22. с. м. о 1/8 відбудеть ся вистава опери Аркаса „Катерини“ при участі військової оркестри 23 п. п. на „Захист для хорих і ранених УСС“. Помінаючи благородну ціль, на яку йде чистий дохід вистави, львівська публіка мати ме нагоду почути при повній симфонічній оркестрі симпатичний твір Аркаса та налюбувати ся силою і красою голосу п. ні Рубчакової, п. п. Рубчака, Данчака і ин., які разом з сильним, скріпленим хором обіцяють публіці зготовити милий вечір. (д.)

— Військова полешка. Відручним цісарським письмом видано приказ, що би нижше вицислені військові особи приналежні до воєнних відділів, о скільки вони не є активними—були ужиті на таких становищах, призначених для спосібних до фронтової служби при армії в поли, які не є виставлені на постійне ділане неприятели; 1) одиниці полишений при життю син родини, в якій вже двох або більше синів упало, або померло від ран, понесених при сповнюванню воєнної служби, наслідком воєнних трудів, або наслідком недуги, якої набували ся в часі воєнної служби. 2) батько шести або більше незасматрених дітей, на яких удержане він має старати ся.

— Військовий перегляд ополченців з відбитих повітів. У Львові видано оповіщене магістрату з зазивом до військового перегляду всіх тих ополченців, уроджених в рр. 1899—1867, що перебувають у Львові, а походять з відбитих повітів східної Галичини. В згаданих повітах перегляд розпочав ся вже з дня 15. с. м.

— Всеукраїнський педагогічний з'їзд у Києві—як доносить „Кіевская Мысль“—отворено 23. н. ст. серпня в 12 год. в полудне в льокалі Торговельного Інститута. — Ф. К.

— Краєва команда жандармерії вернула з дня 18. вересня с. р. до Львова з Бялої та почала тут своє урядоване.

— В польським легіоні розв'язано 4, 5 і 6 полки піхоти та відділи артилерії; жовнірів тих

полків вже відставляється до дотичних запасних запасних відділів п. і к. армії. Збірні станиці польського легіону, поміщені в Галичині, привернено назад; розв'язано остаточно тільки станиці у Відні, Будапешті і Празі.

— Перші українські курси для дітей від 3—7 літ будуть засновані в початком жовтня та будуть ведені на взір заграничних шкіл фребльовських. Ізза браку відповідного поміщення і тому, що сили учительські заняті рано, наука відбувати ся буде попола, від год. 3—5. Проте буде се немала полешка і поміч в вихованню дітей, які бодай на пару годин щоденно найдуть відповідне для свого віку занятє. Сили учительські обривані фахово на окремих курсах і в заграничних школах. Школа приміщене серед городів, з видом на ціле місто, відповідає вимогам модерної шкільної естетики і гігієни. Особливу увагу звертає ся на вихованя національне, рідну мову і пісню. Окремий відділ німецької конверзації. Крім шкільки засновані будуть також курси німецької і французької мови для старших. Вписи розпочнуть ся дня 20 вересня між 4—5 год. в школі коедукційній при ул. Цитадельній 9 (Бічна Оссолинських) і. поверх і тривати будуть до 25. вересня с. р. — За управу курсів Софія Олесківна.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Пяткова екітета“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожші і важливіші для української справи, конечні як найскорші і найбільшійшій жертви

Ми, полковні офіцери українці табору Гани-Мюндон. з ініціативи місцевої Української Громади пересилаємо до редакції „Діла“ зібрані в квітці чотириста стор. (440) марок — 666 корон 66 сот. гроші на Волинські Школи. Бажане всім працівникам на ниві культури, національної роботи великої енергії і неослабної віри в святе діло. Нехай і наша посильна жертва приснається до загальної справи. Рада Укр. Громади. — Засилаючи разом 64 К на Волинські школи зібрані в таборі виселенців Нідервальм подаю сим імена Вп. жертводавців в цілі оповіщення в часописи. По 2 К: Вітан Косць, Вітан Михайло, Горвацький Каєтан, Гелка Микола, Гургуло-ва Марія, Евстафійевич Денис, Завадович Іван, Іваницький Омелян, Корниляк Володислав, Купчанко Олександр, Омельський Денис, Подар Петро, Рубчук Іван, Романовський Володислав, Синюк Іван, Твердохлібівна Анна, Федоровичева Анна, Яворський Андрій, Яворська Лекадія, Чіневич, Русняк Софія і Русняк Атанасій; Хомицький 4 корон, Данилелич 6 корон а Годовавський Дмитро 10 корон. — Др Олександр Козакевич, Люблін 30 К: д-ра Зіновія Левицького, начальника лікаря в таборі виселенців в Вольфсберзі (Kärnten), д-ра Йосифа Коса, штабового лікаря в Інсбруці. — Петро Радюк однор. добр. 89 п. п. 10 К.: Олю Витковичівну в Яворові, Марусю Світликівну в Дармолівці, Івана Радюка, однор. добр., Василя Свідрика, однор. добр., обох з 89 п. п., Миколу Огородника, однор. добр. 11 п. уланів в Терезієнштаті. — Марійка Данилелич з Перемишля 5 К: д-ра Богдана Чабача в Лавочного, судію Северина Левицького в Старої Соли, Марійку Загаєвич з Яворова, Романа Петрова зі Стрия і о. Омеляна Горчинського, курата військового, поч. пол. 408. — Микола Рогуцький Купновичі Старі 5 К (Дн.): Володимира Пласкача в Бережницях коло Самбора, Максима Кобляцького 11/518 комп. почта етапна в Плевлю Чорногора, Михайла Карчинського рахункового в Шопроні Угорщини, Івана Унятовича рахункового 34/2 п.

Петра Кобзура при воєнних гробах відділі 2 в Турці над. С., Теофіль Татарський ветер хор. пол. поч. 645 12 50 К. (Дн.): Володимира Татарського пор. 10 п. п.

Вікту Бахман Дрогобич, Юліяна Пелчинського канд. нотар. Дрогобич, Юлію Беч Уличного, Осипа Татарського Відень ХХ, — Микола Книш 5 К: Евгена Сельського судію у Львові, Олександра Чарнецького комісара скарбу в Жовкві, Северина Левицького судію в Самборі

ОПОВІСТКИ.

Середа, 17. вересня 1917.

Нині: греко-кат.: Чудо Арх. Михайла. — римокат.: Януарія еп. Завтра: греко-кат.: Сорока мч. — римокат.: Евстахія.

— Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчакової. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В п'ятницю дня 21. вересня 1917 „Панна Штукарка“ комедія в 3 діях Володського.

В суботу дня 22. вересня 1917 на дохід

„Приюта У. С. С.“ при участі військової оркестри „Катерина“ нар. опера в 3 діях Аркаса.

В неділю дня 23. вересня 1917 „Чорноморці“ комічна оперета в 3 діях Старицького, музика Лисенка.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечором.

Готовити ся до вистави прем'єра „Хмара“.

Популярні історичні відчити, коротко на черкнені з великої 8-гомової історії „України“, вианої нашим істориком Михайлом Грушевським, розпочнуть ся вже 23. вересня 1917 (в неділю) і будуть відбувати ся кожної неділі по полудні в годинах від 4—6 в будинку шкільнім ім. Б. Грінченка на Городецькій ч. 95. — М. Сіак. XI. 1-5

В справі збірки на Захист УСС, яка відбуде ся в неділю 23. вересня коло всіх наших церков просимо Вп. Павлі і Панночки прийти в четвер 20 с. м. о год. 4 до Ставропігії по пушки і відзнаки.

Земельний Банк Гіпотечний у Львові зложив на фонд ім. митропол. Андрея гр. Шептицького для укр. сиріт тимчасом як вступну жертву 500 К.

Кредит звязковий передше Банк звязковий в Станиславові, пвдіомляє Вп. п. членів і вкладників товариства, що свою діяльність в справах позичкових і вкладкових розпочав з днем 13 вересня 1917 р. 235

Загальні збори пасічників з Східної Галичини відбудуть ся дня 27 вересня о годині 7 вечор в Товаристві Педагогічнім Зіморевича 17. 229 2-5

Оголошене. В церкві Непорочної Зачатія ПДМ. вул. Зиблікевича правити муть ся на бдуче богослуження в слідуючім порядку: 1) В неділі і свята: о год. ¾, співана Сл. Б. з проповідю, о год. 9. читана Сл. Б., о год. 4 поп. вечірня з проповідю і суплікацією. 2) В будні дни: о год. 6. і ¾. читані Сл. Б. — о. д-р В. Пелліх, настоятель церкви. 230 7-2

З Кружка Правників, Львів Панська ч. 11а. Пов. Правники військові, які хотілиб вписати ся на університет, мусять виказати ся 6 тижневою відпусткою, або посвідкою від своєї команди звільнюючою ім на впис, коли повнять етапову службу в місті, де є університет. Всі інші тов. не військові, які хотілиб вписати ся на університет через кружок правників звольять прислати всі потрібні документи і вступити в члени кружка. — За Виділ: І. Попель, голова, В. Сендецький писар. 3-3

З Краєвого Союзу Ревізійного у Львові. Всіх членів Дирекції, Надзвірних Рад і Комісій контрольних, а колиби їх на місци не було, то всіх членів наших союзних стоваришень, просимо безпроволочно подати відомости короткі а докладні про стан їх стоваришень, про стан книг, документів, реальностей, інвентаря та про го-тівки з поданням хто опікуєть ся стоваришенням, під адресою: Союз ревізійний, Львів, Домініканська 11. — Омелян Саєвич. 75А 19-20

Вписи до української жіночої учительської семінарії в Тернополі відбувати муть ся в днях 27., 28. і 29. вересня с. р. в канцелярії заведення в годинах між 10—1 перед полуднем до всіх курсів семінарії і класи приготівляючої, яка буде отворена, коли зголосить ся достаточне число учениць. При вписі треба предложити посліднє свідоцтво шкільне, а в разі перерви в науці також свідоцтво моральности. Нові учениці мають предложити крім сего свідоцтво уродження. Впосовє виносить 10 корон. Вступний іспит на перший курс і приготівляючий курс відбудеть ся 1. жовтня. Мсачна оплата буде установлена опісля. Поправчі іспити на висші роки відбудуть ся з початком шкільного року. Для замісцевих дозволене є зголошуване письмєнне, але документи мусять бути предложені при появі в заведеню. — За Дирекцію „Укр. жін. учит. семінарії“ Іван Боднар.

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

зложили в коронах:

Вп. Федь Тур з нагоди заручин своєї доч-ки 200.—, Василь Вінярський 6.—, о. Бартків пар. Селиск 10.—, о. Пав. Стукач пар. Сміль-ники 20.—, Сенько Гончарук 6.— і Дмитро Мединський 6.—, разом 248 кор.

За що в імени шкільної дівтори і їх ро-дичів, складаємо ласкавим жертводавцям сим прилюдно сердечну подяку.

Адреса: Скарбник Кружка У. П. Т. ім. Б. Грінченка, Мих. Сіак, вул. Грунвальдська 4. XI 1-1

Під Крилами Церков

Все літературна лаотівка, яка за тєтіла до нас із закордонної України.

Оповіданє дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (ганок).

НАДІСЛАНЕ.

З молодю українською красунею навязе ко ресторанцю в цілях матримоніальних Українець. Листи просить ся слати до „Діла“ під Буй Тур 234 1-3

Оголошеня.

Адвокат Д-р П. БАЧУНСЬКИЙ в Станиславові пошукує конципєнта і соліцитатора. 1-3

Льоси на рати

продаємо в правом гри по вложеню першої рати. На льоси уділюємо позичок платних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦІ ХАЕС

у Львові, пл. Марійська 7. VIII 61-7

Молода інтелігентна жєнщина

гладєє посади до заряду дому у священика відєцї. — Ласкаві зголошеня під 3. у паві Вольової в Пере-2-2 мишли, вул. Польна ч. 2. 2-3

Панна

до писаня на машині системи „Адлер“ знайде зараз місце.

Першенство мають вправні в українській або німецькій стенографії.

Краєвий Союз господ.-торговельних Спілок

у Львові, Зіморевича 20.

VI. 1-2

Вже вийшла з друку книжка п. з.

„Військові причинки і зазмотре-не родин ооїб військових“.

Практичний порадики, зазмотренія 33. взорами прошенє, представлєнь, зажалєнь і відклєвїє,

написав ВОЛОДИМИР ЦЕЛЕВИЧ.

Ціна одного примірника 2 К., зі звичайною пересилкою о 20 с. більше, з порученою пересилкою о 65 с. більше.

Книжка на часі. Просимо спішити ся з замовленнями, присилаючи рівночасно гроші на адресу:

Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар“ у Львові, Зіморевича ч. 20. VII 2 3

Дєнтист

Д-р Я К І В О Ф Ф Е

ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНА РОБІТНЯ

ул. Галицька 21, дім під волотєм когутєм д-ра Вєдєлєва. 189 5-18

З „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРА“ у Львові.

Подаємо до відома всім нашим Філіям, Кружкам, Канцеляріям Правної Поради і Вп. Громадчанам, що вийшли друком і є в продажі у нас такі взори подань:

1) О відбудову знищених будинків зглядно о субвенцію.

2) О субвенцію на відбудову знищених війноу будинків.

3) О зворот коштів відбудови знищених війноу будинків.

4) О субвенцію на хату обстанову.

Десять друків кожного рода коштує 40 сот., а по-чтова пересылка 6 сот.

Просимо замовляти листи в канцелярії нашого Товариства. Найдїлше, коли сї друки будуть замовляти: інстатупії, громадські, изрохляльні чи листи уряди так, щоб замовленє були збірні. VII 3-3

СІЛЬ ДО ІДИ

німецьку, сніжнобілу, дуже мілку, доставляємо в міру за тасу люзом вагонами від 100 до 200 метр. сотнавіє, залежно від щємности вагона. Ціна околє 35 с. за 1 кг. на німецькій границі, з чого Союз оплачує за відборця 22 сотики за ціло і ліценцію.

Враз зі збірним замовленєм одної або кількох громад разом, належить надсилати задаток К 5000 (пять тисяч корон) на вагон 15.000 кг., за надвижку більших вагонів побираємо постплату при висилці менших вагонів звертаємо надплачені гроші. VI 3-3

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. Зіморевича ч. 20

Ліцитація коний.

В окрузі перемиської команди військо-вої відбудуть ся ліцитації коний, здібних до робіт полєвих між 19—30 вересня.

19. вересня о год. 8. рано в шпиталі кінськїм в Судовій Вишні.

20. вересня о год. 8. рано в шпиталі кінськїм в Максимовичах коло Самбора.

21. вересня о год. 8. рано в шпиталі кінськїм в Ряшові в касарні кав. „Глубока“.

23. вересня о год. 8. рано в шпиталі кінськїм в Ярославі (Annakaserne).

30. вересня о год. 9½ рано в шпиталі кінськїм в Черлянах коло Городка Ягайл.

Удїл в ліцитації можуть брати тільки такі рільники, котрі викажуть ся легітимацією своєї власти політичної або команди реїонової.

Кулці і посередники є виключені від купна коний. 228 3 3

Найкрасші оповіданя.

СМІХОВАНКИ ТА СПІВОМОВКИ.

Десят книжочок за кор. 4-16.

ціна

1. Оповіданя і сміховинки Олексі Стожєнка 44 с.
2. Нові часи, оп. в. О. Маковєя 44 с.
3. Кармєлюк, олов. М. Вовчка 44 с.
4. Оповіданя Федьковича: 1) Три як рідні брати, 2) Опришок 44 с.
5. Приказки і байки Ст. Руданського 44 с.
6. Співомовки 44 с.
7. Оповіданя М. Вовчка 1) Ко зачка 2) Чумак 3) Свєкруха 44 с.
8. Оповіданя М. Вовчка 1) Се стра 2) Сєн 44 с.
9. Перекотиполє — оповіданє Квітки-Осмовяненка 44 с.
10. П. Куліш: Оріся, Давнє горє Степєва могила 20 с.

Замовленя і рівночасно гроші висилати до

Канцелярії Товариства „ПРОСВІТА“ у Львові, Ринок ч. 10.

На порто звичайне треба додати при замовленю всіх книжоч 30 сот., а на по-ручєсє 65 сот. V с 4-7

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10, II. пош.

Конт. почт. ш. 26.720.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261

Рукописів
редакція не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
річно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
річно . . . . . 36—

в Німеччині:
піврічно . . . . . 20— М.
річно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошлях-
това 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
візачи і заручки 1-80.

Некрологія стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Одні вимірники коштує
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 19. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

По обох сторонах долини Ойтош відперли
ми сильні румунські наступи. Скорим протина-
ступом виперто цілковито ворога, який вдер ся
був в однім місці. Його втрати є значні.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В області групи військ пол. маршалка граф.
Конрада протинаступ, піднятий в цілі вілвиска-
ня кусня фронту коло Carzano, відданого хви-
лево неприятелеви, довів до цілковитого успіху.
Полонено тут 6 офіцерів і понад 300 жовнів.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не було зміни.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 19 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наслід-
ника престоло Руппрехта: У ф'ян-
рії між лісом Mouthoulster і Лі цілий день була
збільшена боротьба артилерії. Винищуючий
огонь неприятельських батарей вислав знов най-
завзятіші огневі філі на нашу оборонну об-
ласть. Вчора і нині рано неприятель кілька разів
починав барабанний огонь, але наступів
піхоти не було. Під Лен і Сан Кантеа оживле-
на боева діяльність.

Група військ німецького наступ-
ника престоло: На північний захід від
Соассон, над каналом Ена Марна і на захід від
нищини Suippe поборювали себе артилерії зжи-
ваючи много муніції. На схід від Мози по ко-
роткім артилерійським підготовленню, на захід
від дороги Беамон Вашеро наступали Фран-
цузи на ширині 3 км. Перші філі неприятеля
скоро уступили під нашим оборонним огнем,
за ними одначе поступали в глибоких рядах
резерви, які їх пірвали до нового наступу. Але
й сей сильний випад розбив ся в нашім огні
або в бою з близька. Сей день знов коштував
неприятеля великі жертви, а не приніс йому ні-
якої користі.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда бавар-
ського: Під Двинськом і в луку під Луць-
ком збільшила ся значна російська огнева ді-
яльність.

Фронт ген. полк. архикн. Иосифа:
Сильні наступи Румунів звертали ся проти на-
ших становищ на горбах на південь від долини
(імя в телеграмі К. Б. нечитке). Неприятеля,
який з початку вдер ся на південь від Гроцесті,
виперто сильним протинаступом. Інші наступи
відперто вже огнем і завдано неприятелеви
значні втрати та приведено много полонених.

Група Макензена. Під Варпюгою і
Мунцелюль румунські війська повторили насту-
пи, які одначе не повели ся.

Фронт македонський: Коло Мона-
стира і в просміку між озерами Пресба і Охрі-
да збільшила ся діяльність артилерійського
огня. На схід від озера Дойран перепалка сто-
рожий. Болгари зігнали мішані неприятельські
відділи.

Львів, 19. вересня 1917.

Німецька дипломатія знова попала в не-
миле положення. Німецький посол в Аргентині
користував ся шведською поштою дипломатич-
ною, як поштою нейтральної держави на те,
щоби доносити кому треба про рухи торговель-
них кораблів, які випливали з аргентинських
пристаней. Тою дорогою вислало німецьке по-
сольство в Буенос Айрес 64 шифровані депеші.

На слід тої кореспонденції попали Зедине-
ні Держави і Англія. Яким способом, доси не
знати. Досить, що деякі з таких депеш німець-
кого посла в Аргентині опинили ся в руках Зе-
динених Держав північної Америки, які в своїй
пресі звистили про се світови. Німецькі депеші
дипломатичні переловлено отсе втретє. Пер-
ший раз лучило ся се німецькій дипломатії то-
ді, коли вона старала ся через свого амбасад-
ра у Вашингтоні зложити мексикансько-япон-
ський союз проти Зединених Держав. Описав
вийшла на верх в небажану пору справа швай-
царського посередництва (афера Гофман Грім)
для навазання переговорів між Німеччиною і
революційною Росією. А отсе тепер прийшла
черга на тайні інформації німецького посла в
Буенос Айрес, якими він поучував німецьку ад-
міраліцію про морські шляхи коаліційної торго-
вельної флотії, що причалювала до аргентин-
ських берегів. З мексиканської афери відомо,
що тайні шифровані документи німецького ку-
р'єра дипломатичного попали в руки ворожої
дипломатії найпростішою дорогою: перекуп-
лено тоді одного з низших урядників німецької
амбасади у Вашингтоні. Здаєть ся, що такий
сам спосіб пригоди ся і в теперішній, останній
афері.

Ії наслідки нелюбі очевидно німецькому
правительству, та найбільше діймаючи відбили
ся вони на Швеції, якій держави антанту заки-
дають порушене нейтральності в хосен одної
з воюючих сторін. Шведське правительство бо-
ронить ся тим, що воно передавало своєю поч-
тою н. пр. американські депеші до Туреччини,
коли Туреччина ще не воювала із Зединеними
Державами, та посередничило у виміні дипло-
матичної кореспонденції між Німеччиною і Аме-
рикою, коли відносини між тими обома держа-
вами були ще інакші, як сьогодні. Все те до-
бре — відказує преса антанту — але тільки
формально, бо депеші з Америки до Туреччини
і дипломатичні ноти між Німеччиною і Зе-
диненими Державами були відомі своїм змістом
шведському міністерству заграничних справ; не
те з депешами німецького посла в Буенос Ай-
рес, яких зміст в красшім случаю був незнаний
Швеції.

З таким саме замітом виступає проти те-
перішного шведського кабінету соціалістичний
шведський політик Брентінг, який стоїть по
стороні коаліції, і домагаєть ся його уступлення.
Поодинокі держави, підносячи також саме обжа-
ловане, заповіли торговельну блокаду проти
Швеції, Зединені Держави вже заборонили ви-
возити до Швеції які небудь продукти. Такі
обжалованя і такі репресії приходять в най-
менше відповідну пору для шведського прави-
тельства, бо наближають ся саме вибори до
шведського парламенту. Коаліція сподієть ся,
що пригодила ся їй відповідна хвиля до того,
щоби викликати негодоване шведської суспіль-
ности проти теперішного правительства і спри-
чинити заступлене його новим кабінетом, при-
хильним антантови. Сю гру коаліції розу-
міють в Швеції, а зокрема її правительство,
яке стараєть ся підношені проти него за-
міти відперти. На свою оборону заявляє швед-
ський уряд справ заграничних, що в справі пе-
реписки німецького посла в Аргентині не по-
роблено в пору відповідних представлень, які
були би з певністю зичливо прийняті, що по-
дію, яка була відома дипломатії антанту вже
тому два місяці, подано до відома широкого за-
галу аж тепер, якраз перед виборами до шведсько-
го парламенту. Ся оборона адресована радше
до своєї суспільности, як до коаліційної ди-

пломатії і здаєть ся, що вона всіє зберегти
Швецію перед політичною кризою.

Поки що уступило аргентинське правитель-
ство, в Буенос Айрес відбули ся протинімецькі
демонстрації, а тамошний німецький посол гр.
Люксбург одержав вашпорти для свого виїзду
з Аргентини.

Представники У. Ц. Р при російськ. міністерстві війни

Відень, 17 вересня 1917.

(Ф. К.) „Кіевская Мысль“ з дня 23. н. ст.
серпня повідомляє:

Із Петрограду одержано в Києві телегра-
му з головного штабу, в якій Українському Ге-
неральному Військовому Комітетові предложено
прислати трох представників для установлення
зв'язку між міністерством війни і Радою дотично
ріжних питань і розпорядків.

Українці в президії київської Ради жовнів- ських депутатів.

Як доносить „Кіевская Мысль“, відбули ся
вибори нової президії київської Ради жовнів-
ських депутатів. Предсідателем Ради вибраний
український с. р. Н. Григорів, секретарем укра-
їнський с. р. П. Драга, заст. секретаря украї-
нський с. р. М. Коцюба.

М. Родзянко членом антиукраїнської організації.

„Угро Росії“ у телеграмі з Києва повідо-
мляє: У противагу українізаторським тенденціям
у Києві засновуєть ся „Малоросійський союз“
им. Гоголя. Ініціатива виходить від Шульгина.
У числі богатих, які записали ся, є й імя
предсідателя Державної Думи М. В. Родзянка.

Справа українізації київського городського театру.

„Кіевская Мысль“ з дня 22. н. ст. серпня
повідомляє: До київської городської управи у
війшла заява антрепренера городського театру
п. Багрова, в якій він говорить, що виконую-
чий театральний комітет при Українській Цен-
тральній Раді звернув ся до нього з пропози-
цією відступити комітетові городський театр
на остальні два роки його аренди при умові, що
підприємство буде вести ся на тих самих кон-
трактових основах, як і доси. П. Багров про-
сить городську управу дозволити йому передати
контракт на аренду городського театру згаданому
комітетові. Разом з заявою п. Багрова до го-
родської управи вплинуло письмо Генерального
Секретаря (відділ народної просвіти), який зі
своєї сторони просить городську управу згоди-
ти ся на передачу Українській Центральній Раді
контракту на аренду городського театру. Для
розгляду обох заяв предсідатель театральної
комісії А. Кіх скликав спеціальне засідане ко-
місії, одначе се засідане не відбуло ся, після чого
А. Кіх передав обі заяви городській управі для
зреферованя їх думі. Сі заяви будуть зрефери-
вані новому складови городської думи на од-
нім із найближчих засідань.

Страйк корабельних робітників в Америці.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) „Central News“ доно-
сить з Вашингтону: В понеділок застрайкувало
в корабельних заведеннях на берегах Паціфіка
25.000 робітників, се є 15% робітників занятих
при будові воєнних кораблів. Як зачувати, —
прийшло до бурливих подій.

3 Росії.

Коаліція Керенський. — Керенський і соціальні революціонери.

ПЕТРОГРАД (Ткб.). „Биржевыя Вѣдомости“ пишуть, що для коаліції соціалістичний кабінет без Керенського був би кроком до невпевності, бо коаліція вважає Керенського однією порукою вірності Росії. Союзники хочуть тепер приспішити зреалізоване американських обітниць що до уділення З'єдиненими Державами позички 5 мільярдів.

Вчора ширилася чутка, що Керенський виступив з партії соціально-революційної тому, що не годився на ухвалу рсбінничо жовнірської ради зверненої проти вступлення кадетів до кабінету.

Завішене дневника Горького „Новая Жизнь“ викликало серед большевиків та в соціалістичних кругах велике зворушення. Петроградський генерал губернатор Пальчинський завісив „Рабочую Газету“. „Рѣчь“ подає, що робітничая організація поробила кроки в цілі уневажнення сьомого зарядження, проти якого протестує також комітет ради робітників і жовнірів.

Пальчинського приневолено до уступлення. Робітників візвано, щоб не складали зброю і були готові на всякий випадок.

О реорганізацію армії.

ЛОНДОН (Ткб.). Російська амбасада заявляє, що має причину вірити, що Керенський приверне карність армії. Російське правительство повторяє, що є рішення піднести боєву силу армії. Алексєєв має припоручене старати ся негайно о військові операції і о реорганізацію армії.

Димісія міністрів.

ПЕТРОГРАД (Ткб.). Петр. тел. агенція доносить: Правительство приняло димісію міністрів Аксентієва і Скобелева.

ПЕТРОГРАД (ПТА.). Правительство приняло димісію міністра справедливости Зарудного.

В Фінляндії.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.). Як доносять з Гапаранди, вислало правительство нову дивізію козаків до Фінляндії, мабуть із за очікуваних операцій у фінляндським проливі. Всіх Росіян візвано, щоб опустили Фінляндію тому, що фінляндські влади відмовили видання Росіянам поживи.

Донські козани домагають ся увільнення ген. Каледіна.

ПЕТРОГРАД (ПТА.) Супроти обжалованя, піднесеного проти генерала Каледіна, який заініціював рух проти правительства, відбуло ся в Новочеркаску, столиці донських козаків, надзвичайне засідане виконавчих органів донських козаків, на яким заявлено, що поголоски про такий рух походять з непевних жерел.

Візвано правительство, щоб відкликало приказ увязнення Каледіна і візвано команду-

чого московської області, якому припоручено здушити рух козаків, щоб повідомив правительство, що війська над Доном ніколи не зломали вірности супроти правительства. Командант Москви спинив всяку ворожу козакам діяльність.

„Вѣна аж до побѣди“...

ПАРИЖ (Авас). В палаті відчитав Deschanel телеграму Терещенка, що висказує постанову російського народу вести боротьбу аж до побіди.

Французьке правительство про умови мира.

ПАРИЖ (Авас) 19. вересня. В обох палатах відчитано довшу заяву кабінету, в якій піднесено, що є обов'язком правительства, щоб всі моральні й матеріальні сили народу зедили для рішучої хвилі війни. Чим ближше кінець війни, тим більш рішучим чинником побіди стає моральна відпорність народу. Неприятелі подвоюють свої наступи. Є річю правительства подвоїти чуйність проти хитрих кроків і виступити з енергією проти тих, що хочуть підпирати ці кроки. Хто стає співвинуватим з неприятелем повинен відчувати суворість права.

Однак похибки одиниць не зуміють відвести Францію від непохитної постанови, яку подиктували їй високі принципи свободи, принципи, які розповсюдили між народами революція, а які тепер зєдинили цілий культурний світ проти Німеччини.

Франція веде далі війну не з волі добичий або пімсти, але тому, щоб боронити своєї свободи й самостійности разом із свободою й незалежністю світа. Завдання Франції є завданнями справедливости і незалежності від вислідів боїв. Франція голосила їх в р. 1871, коли була побіджена, голосить їх також тепер, коли своїм ворогам дала відчути силу свого зброю.

Відвискане Ельзас і Лютарингії, винагороджене за шкоди і знищення, які спричинив неприятель, заключене мира, але не мира примусового, мира насильства, який не містив би в собі другої війни, але мира справедливого, який не угибав би ніякого народу, ні сильного, ні слабого, мира успішних заборук, які забезпечилиб народи перед замаками одного, — се є високі воєнні цілі Франції.

Як довго не досягнуть ся цих цілей, буде Франція вести війну далі.

Рада міністрів.

ВІДЕНЬ (Ткб.) 19. вересня. Нині по полудні відбула ся під проводом президента міністрів Зайдлера рада міністрів.

Заворушене в Італії.

РИМ (Ткб.). Агенція Стефанія доносить, що Геную, Александрію й Турин признано воєнною областю. Приватні несконтрольовані відомости подають, що заворушення і політичні страйки ширять ся далі.

БЕРН (Ткб.). Після донесень дневників замкнене французької границі було спричинене заворушеннями в Міляно і в Турині. В Міляно в часі заворушень увязнено в ратуши соціалістичних провідників.

Англійське мирове предложене в Берліні.

Львів, 19. вересня 1917.

„Reichspost“ доносить з Берліна, що до Берліна надійшов англійський запит в справі мира та що ся подія не підлягає вже ніякому сумнівови.

Появляють ся рішучі заяви, що Німеччина на запит Англії в справі Бельгії відповість, що вона не має своїх інтересів в тім краю. Рішене німецького правительства в справі Бельгії досі не наступило.

Берлінська „Nationalliberale Korrespondenz“ пише, що папська нота і обставини, серед яких вона появилася, казали що раз виразнійше догадувати ся, що не є се звичайний дипломатичний крок, тільки ходить тут о справжнє підготовлюване мира. З самого початку можна було здогадувати ся, що папа знаходив ся в певнім контакті з Англією.

Мир перед зимою?

Відповідь осередних держав папі.

Львів, 19. вересня 1917.

„Wiener Allgemeine Zeitung“ довідуєть ся, що відповідь Австро-Угорщини папі буде передана віденському нунцієви завтра, в четвер, а текст відповіді буде оголошений в суботу, 22. с. м.

„Oest. Morgenzeitung“ доносить з Амстердаму:

Мілянський кореспондент дневника „Daily Telegraph“ доносить, що австро-німецька відповідь на папську ноту вже доручена у Ватикані. Нота містить зовсім несподівані мирові предложення. У Відні настрої дуже оптимістичні і там сподіють ся мира перед зимою.

Урядові дневники з видимо інспірованою однодушністю пишуть про велику уступчивість Австро-Угорщини і Німеччини задля досягнення скорого мира.

Санітарні відносини в Східній Галичині.

(Ковець.)

Легковажне трактоване санітарних агенцій повітовими властями цілими десятиками років допровадило гігієнічно-санітарні відносини в нашім краю до того, що в більшій половині східної Галичини по повітах, особливо підгірських і гірських в більшій частині громад нема публичних громадських керниць, в містах і містечках нема каналізації, а навіть публичних виходків, а людність свої конечні потреби залагоджує в нагній потребі на публичних місцях. Керниць тих, що є, ніхто й роками не чистить, є вони зле заосмотрені, так, що в разі більшого дощу з вулиці всяка нечистість до них ватікає. Всяка падлина цілими тижнями валяється по вулицях, а санітарну поліцію заступають блукаючі самопас безроги. Іови при гостинцях в місті і селі рідко коли чищені. В селах, містечках і містах повітових нема ізоляційних льокалів на случай пошесних недуг. Се все спричинило, що в Галичині, особливо в східній Галичині пошесні недуги ніколи не вигасають і страшним способом деятькують людий. Як примір можу навести з власного досвіду, що при асентерунках в часі перед війною були громади в калуським повіті, з котрих ставало до асентерунку лиш кілька хлопців замість 60—80, бо решта їх ровесників вигинула вже на пошесні недуги.

Дальше теперішній спосіб поборюваня і лічення хорих на пошесні недуги. Подаю з практики. Перед кільканадцятьма роками був я делегований ц. к. старостом в Калуши до кількох громад поборювати кишковий тиф і дифтерію. За обов'язок мав я раз на 8 днів приїхати до села оглянути хорих і виконати санітарно-полі-

ційні зарядження. В жадній громаді ізоляційних льокалів не було. За 8 днів назбирало ся звичайно 8—10 хорих, з яких, заки я приїхав, половина вже умерла. Хорі лежали переважно на землі на соломі або сіні, в низеньких хатах, з маленькими віконцями, котрі ніколи не відчиняли ся, бо були з заду забиті. В хаті повно диму з комины і задуза, бо попри хорих привязане те ля або безрога. Яким способом лічили тут хорих на тиф, дифтерію і прочі пошесні недуги? Розумієть ся, що в тижневих звітах, які мусів я предкладати через старосту до намісництва, був я приневолений тих, що захорували й померли між моєю одною і другою візитою, виказувати фальшиво яко таких, що захорували і ще живуть, а доперва їх в слідуючим тижни усмерчувати і то поступенно.

Для ще кращої характеристики санітарних відносин розкажу стей дійсний случай: В громаді Ясень (калуського пов.) була перед кільканадцятьма роками велика епідемія дифтерії, котру дістав я поручене в як найкоротшім часі удушити. Помимо моєї великої енергії і приміюваня теперішних санітарних практик ніщо не помогло, діти і молодіж в страшний спосіб гинула. (Умерло 100—130 молодіжи в протягу кількох неділей). При одній в моїх візит кажу до мене начальник громади і „санітарний комісар“, яким був калуський „og'adacz bydia i umar lych“: „Пошто ви, пане доктор, так трудите ся й ходите, от скажіть пану старості, як приїдете до Калуша, щоб замість ліків прислав нам кілька фір тертиць на дозвіни, бо не маємо в чім і за що ховати“. Се мене зразило мене так, що я від того часу на жадній санітарній комісії в цілі лічення і запобіганя удушення пошесних недуг більше не їздив. Та само й інші мої фахові товариші не хотіли приймати тих обов'язків.

Щоб могли поборювати пошесні недуги з певним успіхом, мусять відносини санітарні та гігієнічні основно змінити ся. В тім цілі треба

конечно, щоб ціла суспільність прийшла в поміч, а то сим способом, щоб малі діти вже в народній школі в читанках у вірцевих оповіданнях та в поученнях учителя діставали науку про перші основні гігієни. Тому для народних учителів в семінаріях учительських, а для священників в духовній семінарії повинні бути курси гігієни з наукою про головні засади гігієни, про появу і ширене пошесних недуг і їх нищене. Рівнож товариства просвітні по повітах повинні взяти собі за обов'язок виучувати докладно народні маси в читальнях в тій самій галузі. Ново утворене міністерство повинно енергічно подбати, щоб почавши від народної школи, а дальше в середніх школах був постійний лікарський надзір, щоб особливо в середніх школах заведено постійних шкільних лікарів, котрі би опікували ся молодіжю під оглядом гігієнічно-санітарним, обов'язково учили гігієни і мали голос при вписах до шкіл так народних і висших, що до здоровля фізичного, а також, щоб з огляду на взір і слух і фізичне здоровле мали голос при розміщуваню учеників в класах.

Як уже в початку сказав я, страшна світова війна приневолила кермуючі чинники подумати вже раз на правду про здоровле народу, бож дійсно санітарно-гігієнічні відносини в нашім краю є такі, що грозять загинути і фізичним звиридненем нашого українського народу. При сім мило вражає, що в сій так важній справі, яка так близько обходить наш український нарід, поручено утворене міністерства народного нашому великому ученому і знавцю народно-го здоровля проф. Горбачевському.

Д-р Іван Муровець.

Керенський президентом республіки?

Львів, 19. вересня 1917.

Річчя нотує поголоску, що Керенський має бути проголошений президентом російської республіки. Таким чином одержав би він потрібний авторитет.

Амністія в Росії.

з приводу проголошення республіки.

Львів, 19. вересня 1917.

Вчорашня пополуднева „N. Fr. Presse“ доносить з Берліна:

Як доносять з Стокгольму, тимчасове правительство з приводу проголошення російської республіки рішило оголосити загальну амністію для політичних проступників. Під амністію підійшов би також ген. Корнілов.

Сподівана самостійність Литви.

Львів, 19. вересня 1917.

Німецькі дзєвники доносять:

Посол Ерихбергєр заявив на одних зборах, що швидким кроком наближаємося до справедливого і тривкого мира, який буде побудований на основі мирової резолюції парламенту.

Вєсїдник обговорив опїсля бельгїйську справу, будову польської державности і заявив, що передбачується також утворенє незалежної Литви.

Чеські добровольці в Росії

СТОКГОЛЬМ (Укр. бюро). Як доносить „Новое Время“, в останній часі став помітний великий рух між Чехами і Словаками, які як воєнні бранці живуть на Сибірі, головнє в Петропавловську. В таборях для полонених відбуваються щодня збори, на яких Чехи і Словаки дають вислів своєму обуренню з приводу погубної пропаганди, яка веде ся на фронті і в краю. Чеські і словацькі воєнні бранці заявили свою готовність відійти на фронт та боротися в чесько-словацькій бригаді, яка належить до російської армії. Тепер робиться приготує в тій цілі і зголошені добровольці одержують зоружєнє.

Стапінський вступить до кола?

Львів, 19. вересня 1917.

Польські дзєвники доносять, що Надзірну Радє людовцїв групи Стапінського скликано на повне засіданє дня 29. вересня с. р. На порядку нарад поставлена справа відношеня групи Стапінського до польського кола. На засіданю Ради має бути зголошенє внесенє, щоби група вступила до польського кола.

Клуб Стапінського має чотири послїв, які стоять на основі відомої краківської самостійницької резолюції з 28. мая с. р. В случаю вступленя тих послїв до польського кола лївиця його збільшилась би о чотири голоси, що спричинило би значну зміну у відношеню політичних сил в нутрі кола.

Українські послї у міністра гр. Тогенбурга

Відень, 17 вересня 1917.

Прєсєе Бюро Української Парламентарної Рєпрезєнтації повідомляє:

Іменем Української Парламентарної Рєпрезєнтації і Українського Запємєгового Комітєту рїдбули послї д-р Петрушевич і проф. д-р Колєсса дня 15 с. м. пївторагодинну конференцію з міністром внутрішних справ гр. Тогенбургом з справах виселєнцїв і в справах політичних домагань українського народу в Галичинї. З особливим натиском виступили українські прєдставники проти безправного нехтованя української мови галицькими урядами та польонїзаційного їх походу на нашїй землї. Рівночасно вручено йому в тїм напрямї меморїал Української Парламентарної Рєпрезєнтації.

Міністер прирік видати відповідні зарядження.

При обговорюваню справ виселєнцїв присутні були покликані до сєї конференції міністром рєференти секційний шєф Шрайєр і секційний радник Монтєльї.

По докладнїм обговорєню сїх справ при-

рік міністер у відповідь на домаганя дєлегатїв, що а) дотєперїшнї зарядження в справї рєпатріації будуть безпрєоволочно виконанї, б) в найближших днях будуть дальші повіти створєні до погороту а саме тернопільський, терєбовельський, чортківський, в) в справї повороту Волинцїв будуть виданї вскорї відповідні зарядження, г) проти нових євакуацій і безправних рєквізїцій будуть зробленї міністерством і то сєйчас відповідні кроки.

Як „Czas“ парцелює Україну між Польщу і Росію.

Львів, 19. вересня 1917.

Краківський „Czas“ з приводу патенту з 12. с. м. про державну власть в Польськїм Королївствї пише:

„Польське правительство на основі патенту мусить виробити собі свій круг діяльности, і то в двох напрямках.

„По перше повинно йому ходити о те, щоби справді стати правительством, себ то, щоби одержати екзєкутиву... Правительство мусить мати війско і скарбовість, рекрута і податки, мусить розпоряджати жандармерїєю, а в кінці війском. Все те правительство польської держави мусить собі доперва здобути в окупантїв, а здобути і навїть розумно того жадати не може, коли не дасть повної запоруки, який ужиток зробить з тої екзєкутиви.

„Щє в висшїм стєпени відносить ся се до означєня територїї, на якїй має правити польське правительство. Нинї на основі патенту тою територїєю є прєстїр генєрал-губєрнаторств в Варшавї і в Люблинї, який не сягає поза границї Королївства. Всьєке рєзширєнє сього прєстору на схїд, на заняту нїмєцькими війсками Литву, залежить від того, як польське правительство, а за ним польська суспїльність поставить ся супроти центральных держав. Не може бути про се двох думок, що Росїя царська чи рєпубликанська може манити Полькїв дешєвими обїтницями Познаня і Гданьска, але є на стїльки щїра, що на випадок своєї побїди не обїцює їм Литви, а навїть Львова“.

Як бачимо, добрі апєтити має „Czas“: Литва, українські землї Росїї на схїд від Королївства і навїть Схїдна Галичина повинні належати до польської держави. Так, на думку „Czas у“, повинно польське правительство „поставити ся супроти центральных держав“.

Коли всі українські землї, які знаходять ся по сєй бїк фронту, анектує „Czas“ для будучої польської держави, — що до українських земель по той бїк фронту помає він російським націоналістам уїдати на „фантастичні жаданя“ Українцїв, давати правительству Керєнського поучєня, що він непотрібно уступив у липни перед домаганями Української Центральної Ради, хвалити Корнілова, що він не годить ся з українським курсом політики Керєнського, тішити ся, що інструкція тимчасового правительства для Генєрального Секретарїату України обмежує територїально і що до компетенції автономїї України, радїти з нападу на полк ім. Богдана Хмєльницького в Київї і т. д.

Словом, в відношеню до закордонної України „Czas“ займає становище спадкоємцїв царської політики супроти України, сумує, обурюєть ся і радїє разом з ними. Статї „Koniec armii ukraińskiej“ (ч. з 12. с. м.) і „Kereński i Kornilow“ (ч. з 14. с. м.), не говорючи про дрібні уваги майже в кожнїм числї, є ярким доказом того становища „Czas у“.

НОВИНКИ.

Львів, 19 вересня 1917.

— Телефон рєдакції „Дїла“. З нинїшним днем заводимо в нашїй рєдакції знов телефон, якого число є 565. — Як відомо, по випєртю російської інвазїї зі Львова війсковї власти всі приватні телефони у Львовї знесли, узалежнюючи уживанє приватного телефону від свого дозволу. Тодї знесено і наш передвоєнний телефон (ч. 261). Тепер за дозволєм війсковї власти заводимо на ново телефон, який одержав чи сло 565.

— Консєкрація єпископа Коциловського. Пишуть нам з Перемишля: Обряд консєкрації рєзпїчєть ся в недїлю, 23. с. м., точно о годїні 9. перед полуднем торжєственним процєсїональним походом митрополита і єпископів з єпископської палати до катєдральної церкви. З огляду на се, що цілий акт консєкрації довго триває, єп. Коциловський буде могти приймати дєпутатїї українських перемиських товариств аж слїдуючого дня, себ то в понєдїлок, 24. с. м.

— Не дїйшов... Читаємо в „Linzer Volksblatt“: Одна із сцен, які доводило ся бачити при походї союзних війск в схїднїй Галичинї, заслугоє на те, щоби її присвятити окрему згадку. Один український стрїлец, з рядів того лєгіону, що в сїй війнї виявив скїльки героїства, йшов з своєю сотнею наступом на верх гори. Молєдий герой йшов жваво й радїсно, не вважаючи на ворожі кулї, щоби тільки все вперед, вперед, бо по тїм боцї гори було його родиннє село. Там стоїть його люба рїдна хата, там вєштєть ся його мати, там певно працює його батько із сєстрами на своїм полі. Від часу, як молодий стрїлец в осєні 1914 р. пішов в дєбрєвольцї, щоби зборонити свою вітчину, не мав нїякої вістки від своїх найдорожших. Радїстю забило ся його серце на вид свого рїдного села і ся радїсть прискорювала його кроки. Та коли тільки він як перший вийшов на вершок гори, впав, подїлений смертною кулею. Хвилину тільки бачив свою родинну землїю і в туж мить упав молодий герой. Після битви занесли його товаришї до села, до його родичїв та поховали в добрій рїднїй землї.

— До міської думи в Харковї ввійшли між ин. Українцї проф. Багалїй і письменник Гнат Хотєвич (ВСВУ).

— Український зїзд на Сибірі. В Омську, томської губ., на Сибірі, мав відбутися 12. сєрпня зїзд прєдставників усіх українських організацій Сибіру й Туркєстанського краю. Головна цїль зїзду — утворєнє Центрального Українського Комітєту на Сибір, котрий обєднував би всі українські організації Сибіру й Туркєстану, кермував би житєм тих організацій і дбав про піднесєнє культурно національного й єкономїчного рівня української людности в сїм краю. (ВСВУ.)

— Українська національна сотня. В Харковї організуєть ся українська національна сотня з вихованцїв трьох найвисшїх клас сєредних наукових заведєнь. У сотнї заведєно строгую війскову дисциплїну, обовязкове навчанє військового строю в українській мовї. (ВСВУ.)

— Як „Czas“ цитує. Прєдставляючи положєнє на закордоннїй Україні в як найнекорєснїйшїй для Українцїв свїтлї, „Czas“ не соромить ся навіть фалшованя. Так в ч. з 14. с. м. пише він: W końcu donosi „Dziło“ według „Robotniczej Gazety“ z 13 sierpnia, że „od generała Kornikowa przyszedł rozkaz skasowania pułku im. Bohdana Chmielnickiego i rozwiązania wojska ukraińskiego“. Тимчасом „Дїло“ в ч. з 12. вєрєсєня донєсло: „Як доносить „Робітничє Газєта“ з 13. н. ст. з приводу нападу на полк ім. Богдана Хмєльницького в Київї прийшов з фронту від верховного команданта армії Корнілова приказ, що як покажєть ся, що в подїях винуватї козакї полк ім. Богдана Хмєльницького, то полк скасувати, а українїзацію війська спинити“. — Просимо порівнати нашу звїстку і цитату „Czas у“, а стане ясно, як „Czas“ фалшує, і то ще в знаках наведєня, щоби своєму фалшованю надати більший вид дословного цитованя.

— Підвисєнє поштової оплати в Росії. До укр. бюро доносять, що правительство рїшило підвишити оплату за поштові посилки. Листєва оплата в краю виносить тепер 25 сантимів, те леграми платять ся по 12 сантимів, а гратуляційні дєпєші по 150 франка від слова.

— Відзначєнє. Інж. лїсн. Мирон Крижановський одержав велику срібну медаль за хоробрість перед ворогом. Відзначений брав участь в вєресневих боях 1914 в схїднїй Галичинї, а ранєний під Львовом в обї ноги, дістав ся до неволї, звідки удало ся йому в часї відвороту Росїян зі Львова відзискати свободу та вернути до своїх. Тепер як надпоручник придїлений до етапної команди в характерї рїльничого рєферанта в Отинї.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Краєвий Союз Кредитовий у Львовї, — число книжочок щадничої 4.000.

О П О В І С Т К И.

Четвер, 20. вересня 1917.

Нинї: греко-кат.; Совєта мч. — рїмо-кат.: Евстахїя.

Завтра: греко-кат.; Рожд. П. Д. М. — рїмо-кат.: Матєя єванг.

Вїчанє п. Якова Панусєвича, єм. майора з п. Ігнатїєю Рудницькою відбуло ся вчєра. Нєвозможєно з тої нагоди складають 20 К на народну школу. 236

З театру: В пятницю дня 21 с. м. відбудєть ся в сали Лисєнка при вул. Шашкєвича ч. 5 концерт війсковї орєстри. Початок точно о год. 7 вєч. опїсля вистави „Панни Штукарки“. Бїлєти вступу на „Панну Штукарку“ унєважнюють до вступу на концерт.

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Сюттиса (4-те побільшене видане). Книгарська ціна у Львові і на провінції **К 2.—**, з поштовою пересилкою на поштові листи **К 2.20**, на звичайні поручення **К 2.50**. [5 шт. К 10.—, 10 шт. К 18.—, вже оплачено.] Висилка лише за попереднім надісланням готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Церк. Співаник з нотами на 4 голоси за К 1.—. Перли, шутки та вигадки, ціна К 1.20. — Заовлення і гроші належить надіслати на адресу: **А. Оклиш, Львів, Надецька 4.** 86 18 20

Український Народний Тئاتр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчаків. Салія Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В п'ятницю дня 21. вересня 1917 „Панна Штукарка“ комедія в 3 діях Володського.

В суботу дня 22. вересня 1917 на дохід „Приюта У. С. С.“ при участі військової оркестри „Катерина“ нар. опера в 3 діях Аркаса.

В неділю дня 23. вересня 1917 „Чорноморці“ комічна оперета в 3 діях Старицького, музика Лисенка.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечером.

Готовити ся до вистави прем'єра „Хмара“.

Популярні історичні відчити, коротко на черкнені з великої 8 томової історії „України“, виданої нашим істориком Михайлом Грушевським, розпочнуть ся вже 23. вересня 1917 (в неділю) і будуть відбувати ся кожної неділі по полудні в годинах від 4—6 в будинку шкільним ім. Б. Грінченка на Городецькій ч. 95. — М. Сіак. XI. 2—5

Загальні збори пасічників з Східної Галичини відбудуть ся дня 27 вересня о годині 7 вечер в Товаристві Педагогічнім Зіморівича 17. 229 3 5

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки кончежно подбати про те, щоби готівка у людей без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вклади, виплачувати вклади в рамках мораторі (по 100 К на одну книжечку на один місяць) згідно після спроможности, стягати уділені позички покрити ваючи в першій мірі відсотки, які тепер передаються ся в часі п'ять і пів року. Столу проценту від вкладок треба зараз обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Краєвого Союзу за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Сасевич. 75—Б. 19—50

Перші українські курси для дітей від 3—7 літ будуть засновані з початком жовтня та будуть ведені на візір зграничних шкіль фребелівських. Ізза браку відповідного поміщення і тому, що сили учительські заняті ган., наука відбувати ся буде попол. від год. 3—5. Проте буде се не маля, полекша і поміч в вихованню дітей, які боляй на пару годин щоденно найдуть відповідне для свого віку занятя. Сили учительські сформовані фахово на окремих курсах і в заграничних школах. Школа приміщена серед городів, з видом на ціле місто, відповідає вимогам модерної шкільної естетики і гігієни. Особливу увагу звертає ся на вихована національне, рідну мову і пісню. Окремий відділ німецької конверзації. Крім шкільки заснован будуть також курси німецької і французької мови для старших. Вписи розпочнуть ся дня 20 вересня між 4—5 год. в школі коедукційній при ул. Цитадельній 9 (Бічна Осолінських) і поверх і тривати будуть до 25. вересня с. р. — За управу курсів Софія Олесківна. 233 2—3

Вписи до української жіночої учительської семінарії в Тернополі відбувати муть ся в днях 27., 28. і 29. вересня с. р. в канцелярії заведення в годинах між 10—1 перед полуднем до всіх курсів семінарії і класи приготавляючої, яка буде отворена, коли зголосить ся достаточне число учениць. При вписі треба предложити послідне свідоцтво шкільне, а в разі перерви в науці також свідоцтво моральности. Нові учениці мають предложити крім сего свідоцтво уродження. Впозове виносить 10 корон. Вступний іспит на перший курс і приготавляючий курс відбудеть ся 1. жовтня. Мсячна оплата буде установа оліція. Поправчі іспити на висші роки відбудуть ся з початком шкільного року. Для замісцевих дозволене є зголошуване письменно, але документи мусять бути предложені при появі в заведеню. — За Дирекцію „Укр. жін. учит. семінарії“ Іван Боднар.

ПРОСИМО

при зміні адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведене зміни
- 2) подати побіч нової і стару адресу.

Адміністрація „ДІЛА“.

Під Крилами Церков

Є се літературна лаотівка, яка запотіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (ганон).

НАДІСЛАНО.

З молодю українською красунею навязке кореспонденцію в цілях матримоніальних Українець. Листи просить ся слати до „Діла“ під Буй Тур. 234 2—3

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

при вулиці Краюцьких ч. 6. 29—?

Спеціаліст хоріб уха, носа, горла

Д-р Й. РАЙ-ГОЛЬД

верну

171 6—9

і ордує при вул. Сикстуській ч. 29. від 2—4.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

П. Михайло Мовчин, укінчений матурнет, в Ярчовець, зволить подати свою адресу о. Ленкавському в Фитькові, п. пошта Надвірна, у власнім інтересі. 238 1—3

Вп Марія Прима, бувша настоятелька Інститута в Перемішлі зволить у власнім інтересі подати свій адрес. о. Матей Велигорський, парох в Рошневі, п. Страганці ад Буупіль. 237 1—3

Оголошення.

Адвокат Д-р П. БАЧИСЬКИЙ в Станиславові

пошукє конципієнта і соліцитатора. 2—3

Молода інтелігентна жінчина

глядає посади до заряду дому у священника вдіця. — Ласкаві зголошення під О. З. у пані Бодьової в Перемішлі, вул. Польна ч. 2. 3—3

ЗОШИТИ до всіх шкіл, та всякі шкільні прибори можна

набувати по найдешевших цінах

в „СОЮЗНІМ ВАРАХ“

у Львові, вул. Руська ч. 20. 153 8—?

Висилка на провінцію оборотною поштою.

Спеціаліст хоріб венеричних і шкірних

Д-р ФРІШ Валова ч. 11. 166 6 ?

Надворний технік-дентист

Його кор. висок, князя Яіме в Мадриту

Б. БЕРГЕР

175 9—?

Львів, Карла Людвіка ч. 7. II п.

Вже вийшла з друку книжка п. з.

„Війскові причинки“

і заосмотрене родин осіб військових.

Практичний порадики, заосмотренні 33. взорами прошеня, представлень, зажалень і відкликів,

написав **ВОЛОДИМИР ЦЕЛЕВИЧ.**

Ціна од'го примірника 2 К, зі звичайною пересилкою о 20 с. більше, з порученою пересилкою о 65 с. більше.

Книжка на чгсі. Просимо спішити ся з замовленнями, присилаючи рівночасно гроші на адресу:

Краєве Товариство Господарське „Сільський господар“ у Львові, Зіморівича ч. 20.

VII 3 3

Панна

до писаня на машині системи „Адлер“ знайде зараз місце.

Першенство мають вправні в українській або німецькій стенографії.

Краєвий Союз господ-торговельних Спілок

у Львові, Зіморівича 20. VI. 2—2

АДРЕСА: Hauptkasse der Zentrallegation der Ukrainischen Legion WIEN, VIII. FIEDERER Gasse 12

ЧЕКОВЕ-КОМТО: 122339
ПРОСИМО НА АДРЕСУ
СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТКИ
НА СТРЕЛЬЦЬКІ ЦІЛІ.

55—?

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІШЛІ,

вулиця Косцюшка ч. 3.

Принймає і виплачує щадничі вклади щоденно в годинах урядових. Вклади опротестовує на 4% починаючи вже від слідуочого дня по дня зложеня аж до послідного дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці“ можна складати особисто в касі товариства, поштовими переказами, грошовими листами, чеками поштової Щадниці які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних пірніями амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичачого; б) на льомбард ефектів, і на есонт векслів. Сравни позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Посередничить у виведуванню позичок в Гал. Вовнам Заведеню кредатовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ вул. Косцюшка. Народний Дім, і пов щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і уксайських сят.

Після §. 14 устава „Руської Щадниці“, затверженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вклади в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемішлі надають ся до льокації купільоних, фондацийних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пуілярну обезлеку III. 73—?

Передплачуйте український

журнал

в німецькій мові

„Ukrainische Korrespondenz“

Видавець:

Президент **З. У. Ради Д-р Кость Левицький.**

Відвічає і редактор:

11—?

Посол **Володимир Сінгалевич.**

Виходить чотири рази на місяць. Рік виданя 4. Річна передплата вносить 12 К, піврічна 6 К, ціна поодинокго числа 30 сот. Адреса редакції і адміністрації: Wien, VIII. Josefstadtstrasse 43/8.

Діло

Виходить щодня ране
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18, 2. ет.

Копте почт. шк. 25.128.

Адреса телегр. Діло—Львів.

Число телефонів 261.

Рукописи
редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . 3.60 К.
квартально . . . 10—
піврічно . . . 20—
річно . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . 3— К.
квартально . . . 9—
піврічно . . . 18—
річно . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . 20— М.
річно . . . 40—

За зміну адреси
платить се 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двомовна,
тов. 40, в надісланім 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зміну і гарування 1.80.
Некрологів стрічка 1 К.

Сталого оголошення за окремими
умовами.

Один примірник доплатити
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видас: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Захиль Панейко.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

ВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 20. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Коло Арбора на Буковині пробували Росіяни заатакувати по сильнім огням приготуванню. Наш огонь прогнав пробовів війська і при зеволів їх вернути до ровів, з яких вийшли.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Ми задержали огнем італійський наступ на Монте Сан Габріеле без гарматного приготування. На Кольобріком неприятель силкувався заатакувати, висадивши міни, але вже в часі приготування до наступу звернено на нього успішний огонь. Число бранців взятих коло Карцено побільшило ся на 11 офіцерів і 516 жовнів.

Південносхідний терен. Не було важливіших подій.

ВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 20 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престоло Рупрехта: У Фландрії сильна гарматна боротьба тривала даліше протягом дня між лісом Houthoulster і рікою Луа з незмінною нагальністю. За чергою острілювано як найсильнішим огнем різні відтинки, в яких ми ставили опір. Також ніч не перервала зміщеної діяльності артилерії. По величезнім гарматним огням, який раннім ранком став ураганим огнем, наступили досвіта, як дотепер донесено, сильні англійські наступи на широкім фронті.

Група військ німецького наступника престоло: Під Верденом наступали Французи зчора рано і вечером коло горба 344 на схід від Semogneux, де вже попереднього дня потерпіли сильне поразення. І сям разом їх наступ безуспішний. Зстрілено 20 неприятельських літаків. Віцефельдфебель Том також вчора струтив в боротьбі двох летунів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт князя Леопольда баварського: Під Двинськом, над Стоходом, під Бродами і Тернополем була значна гарматна діяльність.

Фронт генерала подковника артилерії, Іосифа: На Буковині Росіяни пішли до наступу на захід від Арбора. Оборонним огнем відперто їх назад до ровів, з яких огнем скорострілів силкували ся знов грати їх наперед.

Фронт македонський: Тільки в луці Черни значна боєва діяльність.

Справа українського університету.

ВІДЕНЬ (Ткб.) „Neue Fr. Presse“ доносить, що вівторок відбула ся довша нарада президента міністрів з головою Української Народної Ради (? — ред.) К. Левицьким і послом Васильком. Прем'єр представив подрібно своє становище в справі актуальних бажань Українців. Особливо пичерпуючо обговорено справу українського університету та відбудову східної Галичини й Буковини.

Львів, 20. вересня 1917.

Справі покликання проф. д-ра Горбачевського на становище міністра приписується значення не тільки з огляду на внутрішню політику Австрії, але також з огляду на заграничну політику. На думку віденської преси зробить се в Росії особливе враження, що коли там Українці мусять бороти ся за самостійність, в Австрії є можливий міністер Українець; іменоване його розбудить на ново давні українські симпатії до Австро-Угорщини.

Що в Росії, як також скрізь за границею, де тільки цікавлять ся українським питанням, факт іменованя Українця міністром не остане без враження, се певне. Але чи те враження буде таке, якого хотіла би віденська преса і якого — стверджуємо се з особливим натиском — бажали би собі ми, австрійські Українці, се инше питання.

Бо що каже хронологія подій? Найперше революція в Росії, організація українського народу під кличем української держави в російській федеративній республіці, супротивне становище російського правительства, проголошене будованя української державности Українською Центральною Радою без огляду на супротивлення російського правительства, згода російського правительства на творення української державности, новий конфлікт між українським і російським правительством в справі границь української держави і компетенції української влади, — і аж після того все іменоване проф. д-ра Горбачевського міністром здоровля.

Віденська преса має рацію: там боротьба за самостійність, — від себе додамо: успішна боротьба за державну самостійність; тут

покликане Українця, світової слави вченого, на відповідне його вченому фахови становище міністра народного здоровля.

Щоби іменоване д-ра Горбачевського мало такий вплив на закордонних Українців, як сього сподіється віденська преса, на се треба би було, щоб хоч би на таке саме становище ресортового міністра покликано в Австрії Українця перед вибухом революції в Росії.

Ми вже зазначили і повторяємо з особливим натиском: Ми самі найбільше бажали би, щоби положення нашого народу в сій державі було таке, щоби ми могли з гордістю величати ся ним перед нашими закордонними братами і перед цілим світом. Але як цвітка чи хрущ серед мартової сніговини не означає весни, так покликане Українця до ради корони само собою не означає зміни нашого дотеперішного положення, а тим менше аж такої зміни, якою й ми й держава могли б величати ся супроти того, що діється на закордонній Україні. Виставляти се іменоване як щось таке, перед чим мусить збліднути факт успішної боротьби за державну самостійність закордонної України, — як се робить віденська преса — се значить будувати „Патьомкінські села“ і величати ся ними.

Як у війні на ступіні переоцінка всіх вартостей з мирових на воєнні, так чей же колись скінчить ся війна і настане знов

переоцінка всіх вартостей з воєнних — маємо сміливість се сказати: аномальних на мирові, нормальні. Не хвилює враження на неприятелів і нестральних мусить тоді стати цілю внутрішньої політики, але дійсне вдоволення й дійсний добробут усіх горожан — в державі, зложений з народів — усіх народів держави. Вдоволення й добробут мусить досягнути також наш народ в сій державі, який в теперішній війні приніс він більше в жертву ніж кождий инший народ держави, бо скільки разів шаліла воєнна буря, приносяча воєнне щастя сій то тій стороні, все шаліла вона по його землі. Коли миротатні чинники сєї держави хотять зробити враження на наших закордонних братів, нехай стараються, щоби свобода й добробут українського народу в Австрії досягнули найвищої міру того, що може й повинна дати народова держава, яка хоче стати й остояти ся як держава ліпшої будучности.

Довкруги мира.

Відповідь новелції на папську ноту.

Бюро Райтера доносить: О скільки ми знаємо, союзні держави мають намір не відповідати на папську мирову ноту, поки осередні Англійське становище до мирового предложення папи відповідає однак зовсім відповіді Вільсона, висланий ним до папи.

Виміна депеш між Вільсоном і папою.

„Daily Mail“ пише з Риму: Між папою і Вільсоном вела ся довша виміна думок телеграфічною дорогою. Папа вважає її вислід дуже вдоволяючим та піддержує своє окружене у надії, що мають бути пороблені з його сторони нові важні кроки з мировій справі.

Лойд Джордж про мир.

„Manchester Guardian“ доносить, що Лойд Джордж зложив відпоручникам робітничого союзу заяву про передумови початку мирових переговорів. Важна відповідь Лойда Джорджа про питання мира, положена в його ноті до папи, буде небагом оголошеня. Лойд Джордж є тої думки, що мир вже недалекий.

Справа Бельгії не спірна?

Берлінський німецькоязычний „Lokalanzeiger“ пише: О скільки ми повідомлені, недавно тому дійсно в заприязненні місци одержано англійський запит про бельгійську справу. На те вислано також в необов'язуючій формі відповідь, яка займається англійським предложенням, щоби виміняти Бельгію на німецько-африканські колонії.

Перший крок до мира.

„Daily Chronicle“, обговорюючи німецьке донесення про будучність Бельгії, пише, що коли правдива заява Німеччини про те, що вона понежала свої наміри задержати контролю над Бельгією, то зроблено вже перший крок до мира. Тепер черга на держави антанту проголосити мирові умови, щоби спонукати всенімецькі круги до понехання їх замислів.

Німецькі предложення.

„Badische Zeitung“ доносить в депеші свого кореспондента з Берліна дня 19. с. м.: Нині вже знає урядово папа та тим самим Англія про п'ять німецьких точок дотику бельгійського питання:

- 1) Самостійність бельгійської держави і повернене воєнних шкід.
- 2) Обов'язок Бельгії до нестральности при заключуванню договорів.
- 3) Запорука, що Німеччина може бути спокійною перед таким загроженем як в 1914 р.
- 4) Задержане поділу на фламандську і вельонську адміністративну область.
- 5) Свобідне вдержуванне німецького господарського обороту в Бельгії, особливо в Антверпії.

Домагання „Daily News“.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.) „Daily News“ домагають ся, щоби Німеччина подала негайно до відома свої мирові усліва, бо в противнім разі антант за кожний місяць проволоки покарає Німеччину двоїстим виключенем Німеччини з світового торгу.

Страйк робітників.

НЮ ЙОРК (Ткб.) „Central News“ доносять, що 4.000 докових робітників англійських, французьких і голландських Трансатлантичного Товариства парової плавби здержало працю. До страйку має прилучити ся 50.000 людей.

Виїзд посла і конзулів

з Шангаю

ШАНГАЙ. (Райтер.) Австро угорський посол, австро-угорські і німецькі послы враз з персоналом, загалом 56 осіб виїхало звідси на покладі пароплава Ораніе.

Проекты нових законів.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Правительство переслало сьогодні до палати послів проект закона в справі опіки над вихованем, проект карного законодавства для малолітніх і проект закона про уморене в'язнів.

З Росії.

Поголоси про перенесення осідку правительства до Москви неправдиві.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) В правительственных кругах заперечують поголоску про намір перенесення осідку правительства до Москви. В хвилі відвороту в Риги мірковано про сей плян, але правительство з політичних причин було йому противне.

Рішучий зворот на ліво. Бажане мира.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) Стокгольмський кореспондент дневника „Handelsblad“ довідується від російського делегата, який вернув з Лондону, що російське провізоричне правительство розважає 4-ту Думу і буде далі правити з народним представництвом, зложеним з членів робітничо-жовнірських і селянських Рад. Був би се рішучий зворот на ліво.

Російський нарід і армія мають вже досить війни. Делегат думає, що протягом 3—4 місяців правительство предложить осередним державам окремий мир. Положене Керенського є небезпечне не тільки з приходу ослабленого здоров'я, але також з приводу загального бажання мира в державі. Держава й військо вже зовсім вичерпані.

Терещенко заступником президента ради міністрів.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Міністер заграничних справ Терещенко вибраний заступником президента ради міністрів.

Арештовані прихильники давнього правительства.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Богато прихильників давнього правительства, які були прогнані тимчасовим правительством, тепер арештовано на припоручене робітничо-жовнірської Ради в Гельсінгфорсі. Арештовано їх в хвилі, як хотіли удати ся до Швеції. Запроторено їх до в'язниці. Робітничо-жовнірська Рада в Гельсінгфорсі сповнила жадане тимчасового правительства і позволила відставити арештованих до Петрограду.

Керенський і робітничо-жовнірська Рада.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Наперекір приказови Керенського, який зарядив розв'язане виділів публичного добра, зав'язаних з нагоди повстання Корнілова, прийняв великий виділ робітничо-жовнірської Ради резолюцію, в якій стверджує корисну й патріотичну діяльність тих виділів і звизає їх, щоби не розв'язували ся.

Надати супроти конференції, скликаної робітничо-жовнірською Радою.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Головний виділ партії кадетів прийняв резолюцію, яка звизає членів партії, щоби не брали участі в конференції, скликаній робітничо-жовнірською Радою до Петрограду. Як причину подано, що конференція репрезентує тільки одну політичну струю в краї, отже не може бути політичним органом, ані та кож не може принести помочи в тяжкій положенню, в якій знаходиться краї.

Рішні вісти.

СТОКГОЛЬМ. (ПТА.) Після „Р'чи“ генерал Гурко згодосив ся добровільно у команданта Петропавловської кріпости. Арештовано його.

Супроти небезпеки, яка грозить Петрограду, міністерство скарбу рішило перенести ся до Томбова. Евакуовано теж більшу часть фабрик.

Про генерала Каледіна кружляють суперечні вістки. Після „Times a“ мав він прилучити ся до правительства.

Члена першої Думи Алядіна, який мав стати членом кабінету Корнілова, арештовано.

В Москві розв'язано Союз офіцерів армії й маринарки.

Козацький конгрес.

ПЕТРОГРАД. (Ткб.) В Новочеркаську розпочав ся звичайний конгрес військових делегатів козацьких війск. Почесним председателем вибрано генерала Каледіна. Не прийняв він того вибору, покликуючись на те, що його усунуто з його становища.

Конгрес повитав промовою Роговським, вказуючи, що козаки вірні правительству і мають намір вести з ними спільну працю. Заступник гетьмана жалів, що піднято борбу проти стремління козаків до демократичної влади, та що міродатні круги але поінформовані про те, що стало ся над Доном.

Некрасов генерал-губернатором Фінляндії.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) Генерал губернатор Фінляндії уступив з огляду на стан здоров'я. Був ший заступник президента ради міністрів Некрасов іменованій генерал губернатором Фінляндії.

Маніфестація в Одесі.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) З ініціативи робітничо-жовнірської ради відбула ся в Одесі імпонуюча маніфестація революційних сил. Через Площу революції машерували через кільканайцять годин війська й робітники, дефілюючи перед виконавчими виділами демократичних партій. Несено прапори з написами: „Нехай живе тимчасове правительство“, „Геть з Корніловом“, „Нехай живе демократична республіка“.

Ще про Каледіна.

АМСТЕРДАМ. Бюро Райтера доносить з Петрограду: Тимчасове правительство взяло навад приказ арештувати козацького гетьмана Каледіна. Посла до Думи Пуришкевича випущено на волю.

„Лірика“ Керенського.

З промови на московській конференції про Україну.

Львів, 20. вересня 1917.

„Р'чч“ з 26. н. ст. серпня приносить повний текст промови, яку вимовив російський президент міністрів А. Ф. Керенський на недавній державній конференції в Москві. Про Україну Керенський між ин. сказав:

„Я не хочу тикати иншої інтимної і братної распри. Я вірю, що багатоміломові працюючі селянські і робітничі мійські маси наших братів по крові і по спільній долі, Українці, не дивлячи ся на численні сфиди, які, може бути, вийшли з непорозуміння, і на взаїмне розходжене ніколи не підуть дорогою, про яку можна би сказати: „Чому-ж і ти, брате мій, цілуєш мене й хто дав тобі 30 срібняків?“

Керенський забуває, що Росія — не Христос, а Україна — не її апостол, тільки що Росія доси була гнобителем України, а тимчасове правительство з Керенським, замість направити вікові кривди, заподіяні Росією Україні, в переговорах з українським правительством послугує ся дипломатичним крутарством, як колись царські послы супроти козацьких старшин. В таких відносинах ліричний натос Керенського не зробив — думаємо — на наших закордонних братів ніякого вражіння.

Перед дванайцятьою битвою над Сочемо?

Львів, 20. вересня 1917.

Гасгський „Nieuwe Courant“ пише:

Битва на фронті Сочі с'ратила тепер давне своє значіння. Велику вагу треба прив'язувати тепер до нових приготувань Італійців до дванайцятої битви над Сочемо. Кадорна, щоби вдержати свою повагу в Італії і в очах цілої коаліції, не пропустить нагоди до нової офензиви.

В противенстві до того доносить „Daily Chronicle“ з Риму: Нові битви над Сочемо се тільки кінцеві змагання, яких цілю вже не є проломане фронту, тільки забезпеченне добутих успіхів. Велика загальна офензива сегорічна вже минула ся.

Після немилої події дипломатичної.

РОТЕРДАМ. Бюро Райтера доносить: Після звідомлень „Times a“ з Вашингтону в кругах, що стоять близько Вільсона, вдержується переконање, що з'рвання зносин між Зєдненими Державами і Швецією трудно буде обминути. У Вашингтоні сподіють ся заперечення Швеції, немов би існував тайний договір шведсько-німецький що до пересилки шифрованих депеш та що цілу винуюложить Швеція на свого посла в Аргентині. Також висказують там надію, що Швеція дасть Зєдненим Державам повну сатисфакцію, якою одмак вони не вдоволять ся. Вашингтонська дипломатія заступає погляд, що Швеція допустила ся супроти неї воєнного вчянку. Проте Вільзон не бажав собі оружного спору із Швецією і сподіється, що вона усуне ємних міністрів. Однак заки ще се стане ся, Зєднені Держави відкажуть Швеції права пересилати шифровані депеші, вірвуть в нею через заказ вивозу торговельні зносини та зареквірують шведські торговельні кораблі.

„Польщі ще не повискано“.

Львів, 20. вересня 1917.

„Vossische Zeitung“, присвячуючи довшу статю цісарським патентам з 15. вересня с. р. пише між иншим:

„Що до нас стоїмо на становищі, що краще було би рішене в справі Польщі зробити зависимим від висліду мирових переговорів. Крім того так важний крок повинен бути зроблений, по нашій думці, після вислухання парламенту. Правительство, яке сього не зробило, бере на себе всю відвічальність. А до оптимізму правительства в тій справі ми не бачимо причини. Польща є для нас експериментом, якого вислід є дуже сумнівний. Noch ist Polen nicht gewonnen“.

Посольський звіт

д-ра Ст. Дністрянського.

Яворів, у вересні 1917.

На день 28. серпня с. р. о год. 4. по полудни скликала яворівська півітова організація довірочні збори в цілі вислухання звіта посла д-ра Ст. Дністрянського з діяльності української репрезентації і з'окрема сего ж посла в парламенті. Хоч збори заповіджимо в часописях ледви на два чи три дні, а повідомлення і запросини по селах розіслано всего на один день вперед, все-ж таки велика саля „Народного Дому“ заповнилась учасниками в цілості. Прибуло найменше 600 людей, а в тім чимало також священиків і учителів. Кождий, хто лиш довідав ся про збори, спішив послухати, що там діють наші послы в Відні, яка куєсь українському народови доля в Австрії. Спішили виборці розповісти своему послови, в яких то гаряздах живе ся тепер нашому народови. [—]

Зборами проводив о. В. Сологуб, парох в Наконечного, а отворив їх д-р С. Секеда як півітовий організатор. Згадавши про положеня нашого народу в Галичині і про світле воскресє українства на розвалинах царату в Роді, перейшов до обговореня місцевих справ та саме порушив справу [—] по селах в тугешнім повіті, удержавиєннє приватної української гімназії в Яворові, відтак про воєнні відшкодовання, відбудову краю і безнастанні реквізиції.

Слідував з черги звіт посла Дністрянського, котрий говорив понад годину. Передовсім вказав він на воєнне лихоліте, яке навістило наш край і нарід від першої хвилі вибуху війни. Ого коли наші батьки, брати і сини пішли сновити обовязок супроти держави і цісаря, пішли добувати прав і ліпшої долі також для свого народа, найшли ся нікчемні вороги, що кинули на всіх Українців відому черну клевету, хоча в той спосіб звести в лиха землі українство раз на все. [—] Тим то першим завданєм Української Парляментарної Репрезентації була оборона цілого народа перед злобними денунціяціями і переслідуваннями, а на поракунки з того приводу прийде ще слухний час. Та українські послы не перестали також побивати ся, щоби повалити безправний політичний режим Шірка і по трьох дітах остаточно удало ся парляментови відискати право, знов за своїми виборцями обстати і уліпнутись. На разі сесія тривала всего один місяць, але за той короткий час більше здобуло ся і осягнуло ся, чим було в мирних часах в протягу 3 або 4 літ. В першій мірі народний парламент рішив, що тільки воєк належить під військовий суд, а воєнні суди богато кривди і лиха вчинили.

НОВИНКИ.

Львів, 20 вересня 1917.

В частині направи-
дасарська амністія.
Велику поміч і пільгу для народу зробив на-
рлямент через ухвалення нового закону о війско-
вих причинках, а удало ся також ввєднати, що-
би держава виплачувала винагороди за воєнні
чыннїби без квїтів, а по провїренню справи че-
рез свїдків. Не менше заняв ся парламєнт недо-
лею виселєнцїв, що би вистарати ся о догїднїх
жрмїщенє і вїдповїднє удержанє на чужинї, та
добути дозвїл на скорий поворот в рїднї сто-
рони. З окрема поставив бесїдник в парламєнті
внесєнє в справї удержавнєня яворїв-
ської гїмназїї і поробив також потрібнї заходи
в мїністерствї просвїти. На закінченє завзяв
посол, щоб нарїд твердо постояв на кождїм
кроїї за собою і своїми правами, бо з тим лиш
числїть ся, хто сам себе шанує і свого не да-
рує. Нарїд в яворївськїм повіті, що має таких
трудящих провідникїв, як Іван Загаєвич, дав вже
нераз докази, що до борби і жертв все гото-
вий, а бачив також успїхи своєї роботи і захо-
дїв. — [—]

Ось такий короткий зміст промови посла
д-ра Днїстрянського. [—]

Другий мїщанин, Стефан Харамбура, нарі-
кав на зарядженє, що не вільно рїльничови ані
жменї верна змолоти, доки не вїддасть таку са-
му бодаї скїлькїсть збіжа комїсіонерови. Роз-
пука з сєго приводу огортає все рїльничє на-
сєдєнє, бо з браку робїтника нема кому моло-
тити, а як собі вспїв хто втовчи з чвєртку зер-
на, мусїть голодувати або перше комїсіонера
заспокоїти.

Господарку тих рїжних воєнних команд і
районїв схарактеризували дуже влучно мїщани
Іван Загаєвич і Микола Масюк. Перший з них
знаний організатор Яворїщини. [—] Відтак в
часї інвазїї мусїв не одно вїн зїтерпїти за свїї
непохитний і повний посвяти українськїй па-
тріотизм, весь інвєнтар господарськїй Москалі
Йому забрали, а коли по горлицькїм погромї
почали ся арештованя Українцїв, через 6 тиж-
нїв ховав ся вїн по лїсах і дебрах нераз навіть
попїд кулі, аби тїльки не попасти на Сибїр.

З початку війни — го-
ворив вїн — зарєквїровано у нас худобу, під-
води, пашу, тепер і далше все реквїрують і
забирають, а не дають грошїй і не лишають
нїякої помочи. Господарську вїдбудову ведеть ся,
але лиш для двірських обшарїв. Всї дїлчї
дїстають даром конї, вози, рїльничї знаряд-
дї; дїстають їх навіть такі підданки, котрі пе-
ред тим нїколи взагалї нїякого господарського
інвєнтаря не мали. Нема лиш нїякої помочи
для мїщан і сєлян, їх вїдсїлюють вїд одної
власти до другої та на тїм конєць. Микола Ма-
сюк слушно пятнував, що в Галичинї ратуєть
тепер лиш обшарникїв з довгїв, а про дрібних
рїльничїв нїхто не дбає. Двори дїстають в кож-
дїй хвїлї робїтників, а у хлопа чи мїщанина не-
раз пропадає дармо праця з браку робїтника.

[—]

Промовляли ще Сєнько Маяк з Чулянь
про потребу установлєня максимальної цїни на
опалєвє дерево, дїр. Волощак Петро в Яворо-
ва про хвїби і кривдїйний уклад абїжевого ка-
тастру, д-р Секєла про переслїдуванє лиш сє-
лян і мїщан за переступства максимальних цїн
та врештї о. Сологуб про потребу помочи для
рїльничїв на оборотовий капїтал. Остаточнє по-
зажалєнє виселєнцїв, що доси ще декї з них
не дїстають вїйськового причинка, а всїм стяга-
ють сєй причинок з виселєнчої підмоги, ухва-
лено на влєсєнє д-ра Секєли слїдуючі резолю-
цїї: 1) Зібранї на довірочнїй нарадї в Яворовї
делєгати з цїлого новїта: 1) висказують радїсть
з приводу воскресєня українства в Росїї; 2)
[—]; 3) домагають ся негайного удержаня при-
ватної української гїмназїї в Яворовї; 4) [—];
5) вивають УПР. подбати про цїлковите вве-
сєнє реквїзїтїй в схїднїй Галичинї; 6) протєсту-
ють проти примусових рабїт по дворах; 7) до-
магають ся отворєня жмїнїв для рїльничїв не-
залежно вїд достави збіжа кемїсарєви; 8) виска-
зують довірє своєму пословї, але домагають ся,
щоби частїйше навідував ся в свїї виборчїй
округ".

Вїд Редакцїї. Знаки [—] в сїїй депїси озна-
чають прогалини, в якїй зробила в нїїй к. у. к.
Zensurstelle 2, Lemberg, Hauptbahnhof, цензор
ч. 12. Отже ще заки допис дїстала ся до вре-
сової цензури, вже почтова цензура поробила
в нїїй меншї і бїльшї прогалини, витинаючи „не-
цензурнї мїсця“ ножицями так майстерно, що про-
сто подивляти можна, що п. цензор ч. 12 має
час на таку забаву. Чи почтова цензура покли-
кана сповняти функцїї прєсової цензури, се ли-
шаємє до рїшеня вїйськової власти.

— Державна добродїйна акція у Львовї. Із зві-
ту заступника правительствєнного комїсаря для
Львова, д-ра Шляйхєра слїдує, що до дня 15.
вересня с. р. вїдано у Львовї бонїв на хлїб
1,955,033, вартости 586,509 К, бонїв на мясо
1,933,384, вартости 580,015 К, бонїв на цукор
1,002,514, вартости 300,755 К, бонїв на сирї
предмети поживи 4,890,931, вартости 1,467,279
К, бонїв на обїди по 60 сот. вїдано 692,000, по
40 сот. 544,500, 20 сот. 275,010, на обїди без-
платнї 722,093 штук, загалом на предмети по-
живи і обїди вїдано 7,124,534 штук бонїв вар-
тости 2,457,127 К. Кошти уладженя центрально-
го бюра для переведєня акцїї, канцєлярїйнї і ад-
мїністрацїйнї вїдатки та кошти друкїв вїносили
58 725 К 98 сот. З початком акцїї добродїйної
була тїльки одна мїська кухня, тепер їх 15, з
того, 11 „горожанських“, а 4 людовї. З кінцем
чєрвня с. р. з обїду в кухнях користало 10,000
осїб, нинї одержує там обїди 25,000 осїб, а не-
бавом те число збїльшїть ся до 30,000. Щоби
облєкшити закупнє вчасних бараболь для най-
бїднїйших мїсто закупило значну їх скїлькїсть
і первїсну цїну 54 сот. за 1 кг. обнїзило тепер
для купуючих на 20 сот. з тим, що до того 30
сот. доплатує мїсто з державних фондїв до-
бродїйних. Доставка палива для мешканцїв Льво-
ва доси ще не забезпечєна.

— З львівського університету. Вписи на зимо-
вий пїврік 1917/18 розпїчнуть ся 24. с. м. і бу-
дуть тривати до 8 жовтня. В часї вїд 9. до 17.
жовтня 1917 буде можна вписувати ся за до-
зволом профєсорів вїдїлу, на який бажає сту-
дєнт вписати ся, а пїзнїйше тїльки за дозволом
академічного сенату в случаях, якї оправдують
такий дозвїл. Програму викладїв зимового пїв-
року 1917/18 можна одержати у портїєра унї-
верситету.

— В мужєськїй школї ім. Тараса Шевченка в
стрийськїй дїльницї у Львовї отворєно в сїм
шкільнїм році третю класу. Фреквєнцїя ученикїв
така: в першїй класї 50, в другїй 31, в третїй
37. Загалнє число 118. Школа мїстить ся при
вул. Длугоша ч. 17. в чотирох гарних саях.
При школї має дїтворє город і площу до за-
бав в часї перєрв науки. Родичї, якї вже через
два роки посїлали туди свої дїти, не мають
просто сїмє привизаня і подяки за звїрцевє і пе-
дагогїчне ведєнє школи. Хлопцї учать ся пиль-
но і почувують себе в школї неначє дома. На-
ука розпочала ся дня 6. с. м. богослужєнєм в
церквї СС. Василянєк. Управа школи спочиває
руках уквалїфікованїй силї. Нагляд над школою
ведє директор шкїл У. П. Т. д-р Макарушка.
Мїсячнїй вїдаток на школу, особливо в зимо-
вих часах вносить до 500 корон. Просимо ду-
же нашу жєртволюбиву суспїльнїсть, щоби па-
мятала про сю школу, яка виключно її жєртвє
ми удержуєть ся, та при кожнїй нагодї придба-
ла для школи якусь лєнту. Ласкаві жєртви про-
симо слати на руки скарбника Кружка о. д-ра
Ярослава Левицького, вул. Якова Стїшємє ч. 15.—
За Старшину Кружка У. П. Т. ім. Тараса Шев-
ченка: Іван Ігнат голова, Марїя Заячківська се-
крєтарка.

— Товариство „Музей Слобожанщини“ засну-
вав у Харковї артист С. Васильківський. Фунда-
ментом сього музею є дар Його основника, що
дає музеєви бїльше нїж шїстьсот картин вїдїв
України, жанрїв, типїв, старинних будівель в у-
країнськїм життї і ин., свої колекцїї старовинної
зброї, українських історичних костюмїв і т. ин.
Картини, що не вїдносять до України: вїди
Англїї, Францїї, Італїї, Іспанїї, Африки, Криму,
Кавказу і т. ин. С. Васильківський також пере-
дає музеєви з тим, аби сї картини розпродано,
а щоби одержанї грошї пішли на сєй музей.
Крім того С. Васильківський має на думцї в бу-
дучинї дати музеєви деякий капїтал, так, що
мїсту, земствам і українськїм централнїм ор-
ганам лишаєть ся тїльки дати землю і грошї на
будову спеціального будинку. „Южний Краї“
з 7. сєрпня н. ст., що принєсїть сю вїстку, пи-
ше до того: Треба сподївати ся, що з вїдкри-
тїм національного українського музею люди,
що люблять свїїй нарїд, що люблять Україну,
вїдгукнуть ся і допоможуть своїми руками та
спївробїтництвом, а власники окремих творїв
народної штуки або колекцїї, якї ілюструють
українську народну творчїсть або історїю У-
країни та її культуру, зїйдуть з єгоїстичної
точкї погляду й понєсуть свої скарби в народ-
ний музей, де сї дари лишуть добру пам'ять по
жєртводавцям, а краєви принєсуть богатї плоди,
розбуджуючи та збагачуючи душу народу, під-
висшуючи Його творчїсть і радїсть житя. (ВСВУ)

— З команди запасних новобранцїв УСС. ді-
стаємо отсє пояснєнє: Для усунєня непослїдов-
ної та хиткої номенклатури просить підписана
команда о ласкавє помїщенє пояснєня, що на

основї рїшеня всего офіцїрського збору і на
основї лєгіонєвого приказу ч. 258 з 29. грудня
1916 прислугує титул отамана офіцїрам VIII
ранги (майорам), титул сотника офіцїрам IX
ранги (капітанам), а титул поручника офіцїрам
X ранги (Oberleutnant).

— Просьба до УПТ. Пишуть нам: В Коломнї
як також і в инших мїстах, якї були під росїй-
ською інвазїєю, знаходить ся багато ученикїв і
ученикїв семинарїй приватних, якї покинули
IV. рік і тепер можуть їхати до матури. На-
жалє годї довідати ся, коли в якїй мїстї вїдбу-
ваєть ся матура, хоч ми звертали ся з просьбою
з вїдповїдь до рїжних дирекцїй. Звертаємо я
отже з просьбою до УПТ., щоби воно до-
дало ся, коли вїдбувають ся іспити зрїдости в
семинарїях передовсім жіночих у Львовї, Пере-
мишлїй Самборї, і ласкаво помїстило в наших
часописях, чим зробить велике добро нашїй
молодїжї.

— Українські технічні сили до вїдбудови краю.
Головна Рада краєвого Товариства господар-
ського „Сїльськїй Господар“ предлєжила 8. ве-
ресня Краєвїй Централї виказ українських інжи-
нерїв, концєсіонованих і сїльських майстрїв,
котрі зголосились до Технїчної Комїсїї, в цїлї
прїдїленя до працї при вїдбудовї ведєнїй п. к.
Намїсництвом. Пїсля обїжника Централї в 11.
чєрвня с. р. є всяка надїя на успїшне полаго-
дженє сєї справи.

— Зарядженя в справї подєрєжї до увільнєних
вїд інвазїї частїй Галичини: Ц. і к. начальна ко-
манда армїї видала в справї подєрєжї до ча-
стїй Галичини, свїжо увільнєних з під неприя-
тельської інвазїї, новї зарядженя, а саме: Хто
стараєть ся о дозвїл, повинєн прєслати пашпорт-
і і поданя до слїдуючих пашпортєвих урядїв
(Passierscheinstelle): 1) при їздах до півнїчних
частїй згаданїй области під адресою полевої
почти 1002; 2) при їздах до сєрєднїх частїй
почта полева 1009; 3) при їздах до полуднєвих
частїй почта полева 1003; 4) при їздах до ча-
стїй Буковини почта полева 1007. Докладнє
овзначєнє границь повисших частїй є на разї
неможливє, не робить се одєак нїякої перешко-
ди, бо в разї прєсланя поданя під хибною
адресою буде воно зараз висланє урядєво на
власнїй адресу.

— Де правда? О. Лев Левицький, гр. кат. па-
рох в Яворовї, просить нас о помїщенє слїдую-
чого предствалєня факту, описаного в „Дїлї“
з 9. с. м. в колонїї п. н. „Служба чужим, тїль-
ки не своїм“: Правдою є, що, запрошений в
дєнь Успенїя 28. сєрпня громадською радою мї-
ста Яворова, угажав я за вказанє взяти участь
в похоронї заступника бурмістра Яворова д-ра
Маринєвського; однак перед похороном вїдпра-
вив я сам всєнєчнє, утрєннє і читану службу
Божу як звичайно, а співану службу Божу вїд-
правив упрощєний мною о. Тимкєвич також в
звичайнїм часї, а я по поворотї з похорону ви-
голосив проповідь і вїдправив пїсля звичаю па-
растас і водосвятїє, так що нїкому зні не смїло
ся нарікати з сєго приводу і чути ся покрив-
дженїм. — О. Лев Левицький, гр. кат. парох в
Яворовї.

— Вїдзначєнє. О. Омєлян Калинич, парох в
Головєцьку, одержав воєнний хрєст III класи за
цивїльнї заслуги.

ПОСМЕРТНИЙ

Євген Юліан Стрийський, секретар судовий
з Бучача, номер 5. с. м. в Празї. Про покїйно-
го пишуть нам: Вже як академик визнавав ся
Покїйний патріотизмом. По укїнченню студїй
вступив до суду в Станиславовї, вїдтак був в
Радєховї, опїсля в Залїщиках. Тут належав до
всїх українських товариств, в котрих брав жи-
ву і дїяльну участь, був головою філії тов.
„Прєсвіта“, за Його почином повстав великий
Народний Дїм. Швидко з'єднав собі в вїлїм мо-
вїтї симпатїю. Перенєсєний до Бучача, і тут ско-
ро визначуєть ся своєю громадянською діяль-
нїстю. Підчас першої інвазїї лишив ся на мїснї,
через цїлий час повнив свою службу в вели-
ким тактом і спокоєм, крім сєго займав ся в
наших шпиталях хорими, нїс всюдї живе слєво
потїхи та розради, рївнож сповняв санїтєськї
обовязки. По увільненню Бучача занєдував і для
ператорованя здоровля вїїхав до купелїв на Мо-
равїї, звїдки вернутий вже не мїг, бо заскочила
Його друга інвазїя. Тепер осїв в Празї і тут
працював в усїх укр. товариствах, навіть в при-
ватнїй укр. гїмназїї вчив безінтерєсовно латини.
Та ненадїйно скосила Його смерть. Покїйний
осиротив жінку і 4 дїтїй. Похоронєно Його
тимчасово в Празї-Виноградах, а в найблизших
днях Його тіло буде прєвєзєнє до родинної
гробницї в Станиславовї. — В. й. п.

†
Александра із Здерковських Залуська
вдова по гр. нат. пароку,
заохотрена св. Тайнами померла по корот-
кій недугі дня 19. вересня 1917, переживши
69 літ.
В глибокій жалю опечалена родина просить
своєх і знайомих на похорон, котрий від-
будеться дня 21. вересня 1917. о год. 3.30
по пол. з анатомії при ул. Пекарській ч. 52
на личаківське кладовище.
Львів, дня 20. вересня 1917. 241

НА ВОЛІНСЬКІ ШКОЛИ.

„Питання освіти“.

На необхідну допомогу удержання 26 україн-
ських шкіл на Волині, які супроти останніх
подій тим довго і важко для української
справи, кінцеві як найкращі і найбільшій
жертви

Др. Володимир Лаврівський зложив
не 20 К. а 50 кор. — З нагоди перенесення Вп.
н. Юзича Осипа, ц. к. комісара староства з
Горлиць до Дрогобича, місто пращени зложи-
ли на руки Яворського Осипа: п. Єсипова з
Рихвалда 10, п. Кушніривна Анна, учит. з Ра-
додини 2, п. Савицький Осип, ц. к. інсп. шк.
Горлиць 10, о. Мркітин 2, о. дек. Менцінський
Омельян з Маластова 10, п. Тхір Кіндрат, учит.
з Незнаєвої 10, о. Подляшечський Петро з Гла-
дишова 10, п. Яворський Осип, учит. з Пантної
5, п. Ізидор Лерсь, учит. з Рілок 5, п. Омиляк
Орест, Фенрих Моравська Острва 10, п. Тар-
навський Льоник, учит. з Волиця 2 п. Гуме-
нюк, учитель з Мошениць 3, разом 79 корон.
Слезюк Іван Feidgendabikommando Радом
10 К. — Надпоручник Ковалик 10 К: Вс.
е. Ореста Мартиновича парох в Висовій, Вп.
надпоручника Павла Покотина 4/254 Сандомир
і поручника Івана Деревляного і Юрка Лю-
ренца обох 10 п. п. — Ола Склепкович-
чівна 5 К: поручника Славка Кузьмовича,
поручника Миколи Гіряка, хорунжого Т. Же-
галовича, хорунжого Славка Склепковича,
студента богосл. Іполита Склепковича.

О П О В І С Т К И.

П'ятниця 21. вересня 1917.

Нині: греко-кат.: Родж. П. Д. М. — рим.-кат.:
Матей еванг.

Завтра: греко-кат.: Йоанна — рим.-кат.: То-
ма в Віл.

Український Народний Театр Т-ва „Богіда“
у Львові під управлінням К. Рубчаківської Садя Т-ва
ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В п'ятницю дня 21. вересня 1917 „Панна
Штугарка“ комедія в 3 діях Володського.

В суботу дня 22. вересня 1917 на дохід
„Приюта У. С. С.“ при участі військової орке-
стри „Катерина“ нар. опера в 3 діях Аркаса.

В неділю дня 23. вересня 1917 „Чорно-
морці“ комічна оперета в 3 діях Старицького,
музика Лисенка.

Білету раніше набути можна в „Народній
Торговлі“, в день представлення при касі від
год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечером.

Готовити ся до вистави прем'єри „Хмара“.

3-5

Засідане Укр. жін. комітету для ранених
відбудеться дня 21 с. м. о годині 5 пол. ул.
Руська ч. 3. — Софія Олесницька, голова, Ма-
рія Олексинівна, секретар.

Земельний Гіпотечний Банк у Львові зложив
на фонд ім. митр. Шептицького для українських
сиріт тимчасом як вступну жертву 5.000 кор.
(В ч. з 19. с. м. було через помилку надруко-
вано 600 кор.).

Популярні історичні відчити, коротко на-
черкнені з великої 8 томової історії „України“,
виданої нашим істориком Михайлом Грушев-
ським, розпочнуть ся вже 23. вересня 1917 (в
неділю) і будуть відбуватись кожної неділі
пополудни в годинах від 4—6 в будинку шкіль-
нім ім. Б. Грінченка на Городиській ч. 95. —
М. Сіак. XI. 3-5

Загальні збори пасічників з Східної Гали-
чини відбудуться дня 27 вересня о годині 7
вечер в Товаристві Педагогічній Зіморевича 17.
229 4 5

З Красного Союзу Ревізійного у Львові. Всіх
членів Дирекції, Надзирних Рад і Комісій кон-
трольних, а колиби їх на місці не було, то всіх
членів наших союзних стоваришень, просимо

безплатно подати відомості короткі а до-
кладні про стан їх стоваришень, про стан книг,
документів, реальностей, інвентаря та про го-
товки з поданням хто опікується стоварищенням,
під адресою: Союз ревізійний, Львів, Доміні-
канська 11. — Омельян Савиць. 75А 10-20

Перші українські курси для дітей від 3—7
літ будуть засновані з початком жовтня та
будуть ведені на взір заграничних шкіл фреб-
лівських. Ізза браку відповідного приміщення і
тому, що сили учительські заняті рано, наука
відбувати ся буде по пол. від год. 3—5. Проте
буде се немала полехша і поміч в вихованню
дітей, які бодай на пару годин щоденно най-
дуть відповідне для свого віку заняття. Сили
учительські образовані фахово на окремих кур-
сах і в заграничних школах. Школа приміщена
серед городів, з видом на ціле місто, відпові-
дає вимогам модерної шкільної естетики і гігіє-
ни. Особливу увагу звертається на виховання
національне, рідну мову і пісню. Окремий від-
діл німецької конверзації. Крім шкільки засно-
вані будуть також курси німецької і французь-
кої мови для старших. Власи розпочнуть ся
дня 20 вересня між 4—5 год. в школі коєду-
каційній при ул. Цитадельній 9 (Бічна Оссоли-
ських) і поверх і тривати будуть до 25. ве-
ресня с. р. — За упразу курсів Софія Олесь-
ківна. 233 3-3

НАДІСЛАНЕ

З молодістю українською красунею навяже ко-
респонденцію в цілях матримоніальних
Українець. Листи прешать ся слати до „Діла“ під
Буй Тур. 234 3-3

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

П. Михайло Мовчун, укінчений матурнет, в Ярчовець,
зволить подати свою адресу о. Леонавському в Філь-
ковій, п. почта Надзірна, у власнім інтересі. 238 2-3

Вп. Марія Прима була настоятелькою Інститута в Пе-
ремишлі зволить у власнім інтересі подати свій адрес.
о. Матеї Велигорський, парох в Рошневій, п. Стриганці
ад Буупіль. 231 2-3

Оголошення.

Адвокат Д-р П. Вачинський в Станіславові
пошукує конципента і соліциатора. 3-3

Льоси на рати

продаємо в правоз три по-
аложені першої рати. На
льоси уділюємо позичку платити з місячних ратах.
Поручаємо нашу фірму до всіх транзакцій в спра-
вах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста про-
даємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ

ШІЦ І ХАСО

у Львові, пл. Марійська 7. VIII 62-7

Оголошене.

Заряд громадський Мости великі ухвалою
з дня 5. вересня 1917. виставляє на ліцитацію
три реальності, куплені свого часу на вселюдній
судовій ліцитації від маси спадкової Удрицьких,
обн. в. ч. 779 громади Мости великі.

- 1) Реальність каменця і поверхова напро-
тив Вп. д-ра Ляйба в ціні . . . 35.000 К.
- 2) Реальність (де мешкає ц. к. нотар
в ціні . . . 12.000 К.
- 3) Реальність в безпосереднім сусідстві
ад 2) в ціні . . . 18.000 К.

Набути можна всі реальності в цілости
в ціні 65.000 К. або поєдинно в уряді громад-
ським в Мостах великих.

Термін ліцитації визначається на день 15.
жовтня 1917, година 10. перед полуднем в уря-
ді громадським в Мостах великих, тоді належить
зголосувати оферти усні або письмєнні.

Заряд Уряду Громадського
Мости великі, дня 18 вересня 1917.

245 1-2

СІЛЬ ДО ІДИ

німецьку, сніжнобілу, дуже
міцну, доставляємо в міру
за часу лозом вагонами від
100 до 200 метр. Отмавід
залежно від об'ємності вагона. Ціна около 35 с.
за 1 кг. на н.м.цькій границі, з чого Союз одо-
чує за відбора 22 сотики за ціло і ліценцію.
Враз зі зборним замовленням одної або кіль-
кох громад разом, належить надіслати задаток
К 5000 (чот. тисяч корон) на вагон 15.000 кг.
за надвижку більших вагонів побираємо пост-
плату, при вислці менших вагонів звертаємо
надісланий гроші. VI 4-1

КРАСВИЙ СОЮЗ
Господарсько-Торговельних Спінел
Львів, вул. 3 Моравича ч. 20

Учениця знайде приміщенє при укр. родан. Відо-
мість: Красицьких 15, партер на ліво. 243 1-3

Пошукую виразного інструктора. Учень публічний 5.
класа Львіа. Зголошення під адресою почта Львів 15.
242 1-3

ПОРТРЕТИ МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ ГРАФ ШЕПТИЦЬКОГО

в гарних рамках зі шклом по К 8 або К 14 — вислать
ІВАН ПАВЛИК, Львів, Ринок 10, (Просвіта).

На опакowane і порто долучити К 250; замовля-
ючи 10 штук на раз не платять опакowania і порто. По-
тій самій ціні в портрети: Шевченка, Франка, Хмель-
ницького і ин. За післяплатою не вислать ся. 151 8-10

КАПЕЛЮХИ до перероблювання

приймає саллон мод.

М. ТОПОЛЬНИЦЬКА

Львів вул. Капелюшана ч. 1.

214 (ад апікаю М.коляша). 4-10

ВАННІ ГІПОТЕЧНІ

Спінка андійна у Львові:

(ул. Підвала 7.)

Акційний капітал	К 1.364.000
Резерва	К 335.000
Власний мавток	К 1.700.000

На основі Найвищого уповажнення — міністер-
ство внутрішніх справ в порозумінні з міністерством
скарбу і справедливости затвердило рескриптом з 25.
мая 1917. лоніснен діяльності Банку.

На тій основі Земельний Банк Гіпотечний
уділює гіпотечні позички до сплати в дрібних ратах;
векселі п.зачки (есконті векселів) та позички
на підклад цінних паперів;

Купує і продає всіяі варіанті паперів, дав на них за-
чети і сталі кредити;

Приймає вкладки і опродентовує їх від сфідуючого
будного дня по вложєню до дня виплати;
виплат можна довершувати без коштів чек-
ми, які Банк розсилає на бажанє;

Миняє заграничні гроші, банкноти і вилачує всіяі
купони;

Посередничить в купні і продажі, т. є. на замовленє
купув і из припорученє продаж комісово всіяі
ефекти, знаряди, машини, товари та земельні
посілості;

Осноує і заводить хліборобські, промислові і інші
зідприємства (також спількові);

Приймає в перехонон варти паперів і дороговісно-
сти та завідує ними.

Всякі банкові припоруєня переводить під найкорі-
снійшими умовами. 728 4-7

Приймає ся передплата на

„Вістник Союзу Визволення України“

Виходить що тижня в неділю, в розмірі 16 сторі-
великого формату, з ілюстраціями рік видання IV.

Річна передплата вносить 15 кор. (15 марок, 6 ру-
блів, 3 долари), піврічна 8 кор. (8 марок, 3 рублі), квар-
тальна 4 кор. 50 сот. (4 мар 50 фен., 1 руб. 75 коп.).

Ціна поодиноких чисел 40 сот. (40 фен., 15 коп.).
Вістник Союзу Визволення України в часописеб-
партиною і стоїть на становищі самостійницькій, асе-
українській.

Крім статей на тема бжучого політичного життя
богатої хроніки з життя Росії, російської України і ви-
нятих областей російської України, Вістник багато місця
уділяє творам красною письменства, справам Україн-
ських Січових Стрільців і проч.

В Вістнику містять ся правильно огляди годош-
чужої преси та реферуеть ся книжкові видання про укра-
їнську справу а також постійні огляди воєнних і полі-
тичних подій.

Адреса редакції і адміністрації часопису: Віст-
VIII. Josefstädterstr. 79. Tür. 6.
Конто почтової щадяції 107090. 12-1

ДІЛО

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18, II. поз.

Конт. кеш. ш. 26.724.

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописи
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно 10-
піврічно 20-
річно 40-

у Львові (без доставки):
місячно 3-
чвертьрічно 9-
піврічно 18-
річно 36-

в Німеччині:
місячно 20-
річно 40-

За зміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохшля-
това 48, в надісланні 50, в
оповістках 60 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
зміни і заручки 1-36.
Некрологів стрічка 1 К.
Статі оголошення за окремою
умовою.
Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Памейко.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

ВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з 21. вересня.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ

Наступ на наші становища на Sief відперла наша хоробра залога в боротьбі з близька. Крім значних втрат в убитих неприятель оставив в наших руках як бранців 4 офіцерів і збиш 100 жовнірів.

Впрочім на жаднім терені не зайшло нічо-го особливого.

ВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТЕРИ

з 21 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ

Фронт ки. Рупрехта: Війська четвертої армії, що борються під проводом генерала ді-хоті Сикста фон Арміна мали успіхи першого дня битви у Фляндрії. О скільки вже огнеса діяльність останніх днів вказувала на велике напружене сил Англіїців то одначе ужите і на-громаджене боєвих сер-днств, випроміджене неприятелем у бій дня 20 с. м на фронті сягну-ло 12 км, сягає вершка. З поза величавої фі-лі найсильнішого ураганного огня гармет і мі-нометів всякого калібру, рано в вузлім пробое-вім доясі між Langemarck і Holbeke пішло до приступу що найменше 9 англійських дивізій, в тім кілька австралійських, в багатьох місцях, підомоганих панцирними самоходами і світло-метами. По боротьбі, що перекликала ся то в сю сторону, приступ зааровав аж на 1 то в ту сторону, приступ зааровав аж на 1 км. в глублині в нашу область опору. В на-прямі Paschendaale і Cheluveit наступав хвилями неприятель ще дальше. На захід від Passchend-аале наш протинаступ відпер його, а на північ від гостинця Menin Ypern остала чася терену в його руках. У всіх інших відтинках до півня по полудни відперто Англіїців в завзятім ге-роїським змаганню наших військ в поле вярв на-шого боєвого пояса, причім Англіїці понесли дуже тяжкі втрати. Новозпроваджені вечером в боротьбу підмоги неприятеля поза те поле не успіли вже зискати на терені. Місцевости поло-жені в області боїв всі в наших руках. Нині рано Англіїці до тепер не відновили боротьби. Так як в давніших битвах у Фляндрії управа й війська доказали перворядних річий.

В області інших армій західного фронту, на сході і на Бадкані не зайшло нічого осо-бливого.

Затоплено.

БЕРЛІН. Урядово На Атлантику знов за-топлено 20.000 тон бруто.

Пожога в Лондоні.

ЛОНДОН. (Райтер) В одній фабриці у східній часті Лондону рано вибухла пожежа. Нагромаджені хеїчні фабрикати експлюдува-ли, фабрика знищена, а сусідні фабрики і сотки домів ушкоджені. З людей ніхто не згинав.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складка на монумент-портрет приймає Красний Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок шадничої 4.000.

Похід проти „германофільства“ У. Ц. Ради.

На основі фалшивих ревелій французького журналіста.

Відень, 19. вересня 1917.

(Ф. К.) Як раз тоді, коли на основі виро-бленого У. Ц. Радою статута для Українського Генерального Секретаріату мала сфіналізувати ся російсько-українська угода, явив ся у прези-дента Генерального Секретаріату Володимира Винниченка кореспондент паризької газети „Intransigeant“ з просьбою о інтервю. Винниченко не відмовив. Результатом інтервю була більша телеграма, яку згаданий кореспондент хотів ви-слати до своєї часовни.

Розмова французького кореспондента з президентом У. Ц. С. дотикала, розуміється, го-ловно справ України. Винниченко подав пере-довсім інформації про будоване Українцями ау-тономії України — про зорганізоване У. Ц. Р. і її виконуючого органу У. Ц. С., — а дальше про ціль свого приїзду до Петрограду. Зазна-йомив Француза також з українськими погляда-ми і становищем дотично перебудови російської держави взагалі. Згадав вінши про згагання до-утворення окремої української армії.

Згадавши про союзників Росії: Францію й Англію, Винниченко зовсім вірно сказав, що недоволене Українців з політики обох зга-даних держав у відношенні до України в про-тязі трьох літ війни, політика планово ігно-рваня існування українського народу саме тоді, коли на Україні царизм виваряв оргії. Він ві-рив Францію й Англію до наарази промаху — через негайне признав і загарантоване ауто-номії України.

Все, сказане доси в інтервю Винниченка, сказане, як слід. Так міг сказати дійсно Винни-ченко, чоловік, що займав тоді таке відпові-дальне становище, як президентура У. Ц. С.

Та інтервю в Винниченком не кінчить ся переповідненім. Кореспондент подає ще щось більше, що кидася певне світло на політичні ме-тоди агента антанту. В дальшій часті своєї теле-грами наводять він як інформацію, одержану від Винниченка, „ревеліцію“ про „германофільство“ деяких членів У. Ц. Р., — „ревеліцію“, яка з одного боку дуже надає ся до того, щоби „спаралізувати“ докори Винниченка антантови за байдужність до України, з другого — при-йшла саме в перу як „аргумент“ проти україн-ських домагань, поставлених У. Ц. Р. в Петро-граді. І можна бути певним, що в сїм другім випадку „ревеліції“ п. Обака (так зветь ся зга-даний кореспондент) осигнули бодай частинний успіх. Бо що Тимчасове Правильство прийало „ревеліції“ його за добру монету, се понад вся-кий сумнів стверджує подана нами дальше те-леграма „Утра Росії“, а також і ті аязуї, які кинув під адресу українців на конференції в Москві Керенський („30 срібняків“).

Проти згаданих „своїх“ (!) „ревеліцій“, які Тимчасове Правильство якийсь час задержало в тайні, Винниченко заволожив в телеграмі до Тимчасового Правильства рішуче запереченє, з яким зсолідаризувала ся також У. Ц. Рада, якої орієнтація зрештою і так відома: прига-даємо тільки поклики генерального секретаря Петлюри з нагоди небезпеки офензиви цен-тральних держав — а з ними і Польщі! — на Україну, а також слова самого Винниченка з сїєї ж нагоди на всеукраїнськїм робітничім кон-гресі в Києві. Одначе російські націоналістичні круги скористали з сього й розвели бішену агі-тацію, проти якої У. Ц. Р. виступила з окремою відозвою до населення (ся відозва поміщена в „Ділі“ з 19. с. м.—Ред.), а провідника тих кругів посла до Державної Думи і редактора „Кієвля-нина“ Шульгіна Винниченко тягне за клевету до суду.

Можливо, що ся афера була також одним з мотивів уступлення Винниченка зі становища президента Українського Генерального Секрета-

ріату, а саме, щоби напади на нього не були різ-ночасно нападами на президента українського правительства.

Задержана телеграма-інтервю з Винни-ченком.

Дня 22. н. ст. серпня офіційна П. Т. А. розіслала російській і заграничній пресі отсю делешу з датою 21. н. ст. серпня:

Наша військова цензура задержала переда-чу отсей телеграми, заадресованої до редакції газети „Intransigeant“ в Парижі її кореспон-дентом:

„Президент Ради й голова українського руху Винниченко в переїзді до Петрограду впро-бив для газети „Intransigeant“ отсю важну заяву:

„Нас, Українців — почав Винниченко — 30.000.000 в Росії. На скільки ненависним було ярмо царизму, на стільки сильним є наше бажан-є осягнути національну свободу. Ми маємо ка-тегоричне право dokonати сього так или, не-гаймо, не чекаючи кінця війни, бо застря може бути вже надто пізно. Ми зараз таки приступа-ємо до будови нашого автономного життя, не дивлячи ся на труднощі й перепони зі сторони Великоросії. Ми оснували Українську Централь-ну Раду з роді парламенту, яка складаєть ся з більш як 400 членів.

У звязку з Радою ми оснували виконуючий орган—Генеральний Секретаріат, який складаєть ся з 14 міністерських департаментів. Я займаю становище президента Секретаріату й секретаря внутрішніх справ. Ефремов—заграничних справ, Жид Рафес — державної контролі, Петлюра — в іскових справ. Ми приїхали до Петрограду, що-би порозуміти ся з російським правительством, іменувати міністра для справ України, установи-ти статут її автономії. Вона повинна обіймати по крайній мірі 9 губерній: Київську, Чернігів-ську, Подільську, Волинську, Полтавську, Хар-ківську, Катеринославську, Херсонську і Тав-рійську.

Автономія не є однимим домаганєм і на Установчих Зборах Україні будуть домагати ся, щоби Росія була переобрадована на федератив-ну республіку. В сїм вони не відуть на ніякі у-ступки. З військової точки погляду ми бажаємо, щоби наші 3 міл. жовнірів Українців були злуче-ні в одну окрему армію, яка повинна боронити виключно тільки український фронт. Додайте, що Українці бють ся два рази ліпше, чим Ве-ликороси.

Що тикаєть ся союзників, ми досить не-вдоволені їх політикою у протязі трьох літ вій-ни. Ні Франція, ні Англія не завдали собі тру-ду замітити існуванє українського народу і ні разу не підняли голосу проти страшного пере-слідуваня його царотом. Повна байдужність до наших завдань викликала в Українців скорше недружелюбне почуванє до союзників, одначе старі похибки можуть бути направлені, коли Франція й Англія проклянуть й загарантують права України на державну автономію. Вони у-кріплять сею дорогою звязь між Україною й Росією, а також Україною й союзниками.

Французька преса нас обвиняє, що україн-ський сепаратистичний рух підтримуєть ся за ні-мецькі гроші. Се зовсім неправда і безглузде, бо ми одержали більш 1.000.000 руб. від одних тільки російських Українців. Та от що є правдою: чим більше російське правительство противить ся нашим домаганям, тим сильнійше деякі Укра-їнці звертають свої очі на Австро-Німеччину.

бо в нашій Раді засідає відоме число герmano-філів. Найкращим виходом було би вдоволенє наших домагань без відкладань“.

На питань: „Чи ви поїдете до Стокгольму?“ була відповідь: „Се само собою розуміється; але коли нам відмовлять паспортів, нас представляти муть австрійські Українці або соціалісти“.

На питань: „Як ви представляєте собі кінець війни?“ була відповідь: „Ми числимо, що Німеччина не буде розбита, однак думамо, що вона буде примушена прийняти формулу мира „без анексії і контрибуції“. Таким чином Стокгольм має величезне значіння для союзників“.

На питань, що подати на закінчене, була відповідь: „Ніщо, або згадайте величаву думку Лебока, що незнане психологію народів було по всі часи жерелом поганих політичних помилок“.

Заява Винниченка, який говорить в імені 30 мільйонів Українців і 3 міль. жовнів, заслугоє на як найсерйознішу увагу Парижа і Лондону“.

Підпис: Обак.

(Наведену вище телеграму надруковано аж до одержання відповідних висновків).

Становище Тимчасового Правительства.

„Утро России“ з дн. 23. н. ст. серпня у телеграмі з Петрограду повідомляє:

У розмові членів Тимчасового Правительства з українськими делегатами, які перебувають у Петрограді, було зачіплене питання про опубліковане вчора інтерв'ю Винниченка з заграничними журналістами. Члени Тимчасового Правительства заявили, що вони давно знали про це інтерв'ю, однак здержувалися від його опублікування. Тимчасове Правительство скваліфікувало інтерв'ю Винниченка як державну зраду й їде висновок з цієї причини як зі сторони Ради, так і зі сторони самого Винниченка. Українські делегати заявили, що вони самі не можуть зійти в дива, і що вони звернулися з причини змісту інкримінованого Винниченком інтерв'ю з запитом до Ради. Щоби уникнути однак закиду в яком небудь упередженню до Винниченка, міністри після обміну думками рішили не підіймати відриву яких небудь кроків, але дати Винниченкови змогу представити свої висновки щодо тих думок, які приписав йому французький кореспондент. Між іншим міністри одержали інформацію, що французький журналіст Обак категорично твердить, що уложена ним телеграма знову точно передає думки, які висловив перед ним Винниченко.

Як кажуть, не виключена можливість, що до Винниченка, в разі одержання недовольних висновків, буде примінен закон про позасудовий арешт і йому пропонуватимуть також покинути границі Росії.

Український делегат Зарубін у розмові з представниками преси з нагоди інтерв'ю Винниченка заявив:

— Мене поразило це інтерв'ю, яке дав представникові париської газети п. Винниченко. Я гадаю, що в інтерв'ю думки Винниченка поховані; однак поверте, що Рада про це інтерв'ю абсолютно нічого не знала й навіть українські с.р. не поділяють думок, висловлених в інтерв'ю. Я гадаю, що Винниченко сам опречкиє тезу, висловлену в інтерв'ю.

Рішуче заперечення Винниченка.

„Утро России“ з дн. 25. н. ст. серпня у телеграмі з Києва повідомляє:

У зв'язі з розмовою з головою Генерального Секретаріату Винниченка з французьким кореспондентом Винниченко після отримання телеграму правительству:

„Категорично заперечую думки і слова, які приписано мені. З кореспондентом французької газети я не говорив і не міг говорити, що в Центральній Раді є германофільські тенденції. Се може потвердити кореспондент іншої французької газети „Victoire“, який мав зі мною розмову у Києві. Одному й другому я говорив іще перед революцією, що у внутрішній української громадянства наслідком жорстоких переслідувань українства царизмом існувала германофільська тенденція, однак вони після революції зовсім зникли. Се знову природно й зрозуміло, бо демократичний і республіканський устрій Росії близький по духу українській демократії й у більшій степені забезпечує права українського народу. У розмові своїй з кореспондентами заграничних газет я дотикався того, що недовіра правительства до змагань Українців і протидіяє їм дійсно родять сепаратистичні тенденції серед крайніх груп, однак не в змислі тяготи до Австрії й Німеччини, а в змислі повної самостійності України, і вказував, що ці струї не мають у краю значного впливу. Іх зріст, який підсилюється з огляду на недовірливий відношення правительства, є для нас самих небажаним і є суттєвою перешкодою до організації єдиної волі української демократії при переведенню основ автономії України.“

Я не можу зійти в крайнього дива, як можна так вивернути мої слова, які виражають мої переконання, з якими я ніколи не криюся, ні перед, ні після революції, й характер яких можна ясно бачити з промов, які я виступав на Раді з нагоди інструкції правительства. Я наводжу виводок із одної своєї мови, поміщеної у „Кіевской Мысли“: „Рада має обов'язок взяти владу і не йти на розрив, який може довести до появи на Україні Німців, які дадуть чисто німецьку інструкцію“.

Пояснюю сказане вище злим замислом або лихим зрозумінням кореспондента французької газети російської мови, на якій велася розмова“.

Резолюція У. Ц. Ради.

П. Т. А. у телеграмі з Києва повідомляє: Комітет Української Центральної Ради після висноження інциденту, викликаного розмовою Винниченка з кореспондентом французької газети „Intransigent“, прийняв отсю формулу переходу:

„Вважаючи себе задовольненим сим поясненням і засвідчуючи, що у складі Центральної Ради нема ніяких германофільських тенденцій та що наведене інтерв'ю є грубою інсинуацією, комітет переходить до чергових справ“.

До суду за клевету.

„Утро России“ з дня 25. н. ст. серпня у телеграмі з Києва повідомляє:

Генеральний секретар Винниченко потягне до відповідальності за клевету редактора „Кієвляна“ посла Шудьгіна і 8 військових осіб, які з повноважень кавалерійської дивізії підписали письмо з отсими словами: „Жадаємо негайної ліквідації українського питання й роботи керманів його Грушевського, Винниченка і Петлюри. Сі панове — слуги віденського двора, до рук яких припало немало австрійських корен. Без сумніву вони по гарно обробленому плянови Австро-Німців ведуть Росію до братовбивства“.

Протест Українського Військового Генерального Комітету.

П. Т. А. у телеграмі з Києва повідомляє: Український Генеральний Комітет вислав міністрові війни, верховному командантові, командантам фронту і начальникам військових округів телеграму, в якій повідомляючи про наспівні вісти, що деякі відвідалі круги, а також громадянські організації занепокоєні слухами, наче би український рух у Росії викликав і підтримує ся Австро-Німеччиною — Комітет вважає своїм особливим обов'язком категорично заперечувати проти розширюваної клевети.

Міністер Некрасов про нового президента Укр. Ген. Секретаріату.

Львівське, 13 вересня 1917.

До Українського Пресового Бюро доносять з Петрограду під датою 11. с. м.:

Некрасов, член кабінету і секретар президента міністрів висловився перед представниками преси про теперішній стан українського питання:

Обставина, що У. Ц. Рада викликала Дорошенка на президента нового українського кабінету, свідчить, що українське питання буде задовольно поладжене. Дорошенко підчас діяльності на становищі комісара Галичини й Буковини дав тимчасовому правительству деякі докази лояльності; правительству не може не признати з похвалою його великого почуття такту. Назавтра буде предложений тимчасовому правительству до затвердження також спис інших українських міністрів, отже треба сподіватися, що У. Ц. Рада рішила працювати спільно з російським правительством.

Послідні вісти про війну.

Відень 21. вересня 1917.

Італійський терен. На фронті над Сочено вчорашній день дав тільки місцеві боротьби, які були для нас корисні. І так: неприятельські стелі, які по полудні на північній крилі посуналися наперед, прогнані ручними гранатами. Одна з наших сторожів виступила в погоню і дійшла аж до ліній неприятельських полевих сторожів та привела 11 бранців. На північній стелі Ст. Габрієле Італійці протягом ночі пробували двох наступів, але їх відперто. На південній крилі відтинка гори Ст. Габрієле боротьба на ручні гранати дала нам в зиску 2 італійські скоростріли. На решті фронту тільки звичайний огонь, а значніший на високорівні

Байнзіма і на горі Ст. Габрієле, а хвилями також на високорівні Красу.

Діяльність летунів була вчора дуже оживлена. Наші летуни маришарки саричили стрілами пожежу на неприятельській гідроляні. Один з наших летунів доказав смілого діла, острілюючи скорострілом неприятельські становища з висоти 200 метрів.

На тирольській фронті Італійці вчора рано по сильній гарматній приготівці виступили до наступу на наші становища на Сіф. Удалося їм проминаючи вдерти ся в наші лінії, але наша хороша задога при співділанні артилерії завзятий рукопашний боротьбі виперла їх. Втрапили неприятеля тяжкі. В однім місці знайдено забитих 5 офіцерів, 4 офіцерів і 107 жовнів взято в полон. Здобуто 7 скорострілів.

Східний терен. Немає до оновлення значніших боєвих ділань. Проби наступу на відтинку фронту генерала полковника архикнязя Йосифа ударемнено. На решті фронту тільки уміркована боєва діяльність. Один з н. і. к. летунів у повітряній боротьбі зістріляв неприятельський літак.

БЕРЛІН. Вольф, вечером. У Фляндрії по полудні зростаюча гарматна боротьба. Вечером місцеві бої піхоти.

На лівім березі Двини наше військо перервало російські становища на північній захід від Якобштадту. Досі донесено про 1000 бранців і кільканайцять здобутих гармат.

На захід від озера Охріди (Македонія) не вдав ся наступ Французів.

Конференції високих функціонерів в Римі.

БЕРЛІН. (Ткб.) „Berliner Tageblatt“ подає за „Petit Parisien“ ось-такі вістки з Риму: В останніх днях відбули ся особисті конференції високих політичних функціонерів з церковними достоїнствами Ватикану. Правдоподібно доторкали вони останньої папської ноти. Від 1848 року перший раз між курією і Італійським королівством відбули ся безпосередні конференції високих функціонерів.

Мирова пропаганда.

БЕРЛІН. (Ткб.) До „Vossische Zeitung“ доносять з Роттердаму: „Daily Mail“ і „Morning Post“ остерігають перед мировою пропагандою, яка що раз більше ширить ся в Англії. На ту пропаганду спадає відповідальність за повторюючі ся бунти, саботаж і опір проти обов'язкової військової служби.

Події в Росії.

Завдання міністра війни.

ПЕТРОГРАД (ПТА). Міністер війни Верховський виступив з промовою в головному комітеті робітничо-жовнівської Ради й заявив, що головним його завданням буде внутрішня відбудова війська, так щоб воно було спесибне до оборони вітчизни проти заграничних і внутрішніх неприятелів.

Поверот депутатів з подорожі по Європі.

ПЕТРОГРАД (ПТА). Депутатія Ради робітників і жовнів з Петрограду, яка об'їздила Європу, щоб ширити пропаганду за міжнародною конференцією соціалістів, вернула в Петроград.

Свінцевий рядовий пребезного курія.

ПЕТРОГРАД (ПТА). Бувший міністер війни Савінков просив о призначення його як простого жовніра до пребезного курія.

Ян трантуєть Корнілова.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) До Telegraf доносять з Петрограду, що в правительствених кругах панує схильність трактувати Корнілова не дуже остро.

Становище Наведіна.

НОВОЧЕРКАСК (ПТА). На зборах делегатів членів козацької самоуправи гетьман Каледін виступив з промовою, в якій представив своє становище до тимчасового правительства і заявив рішуче, що ніколи не стріміть до привернення давньої системи правління ані також до відірвання домської області від Росії. Закінчив словами: Не хочаючи ховати ся за козаками, я готов стати перед судом і перед тимчасовим правительством пояснити свою діяльність.

Порозуміння з донськими козанами.

ПЕТРОГРАД (ПТА). Делегати робітничо-жовнівської Ради розпочали вчора безпосередньо

телеграфічно між Петроградом і Новочеркаськом переговори з вступником гетьмана донських козаків Богданом, щоб вивести відносини між правительством і козаками. Переговори довели до порозуміння. Обі сторони вислали делегатів, з над Дону до Петрограду, а з Петрограду над Дон.

Аргентина і Німеччина.

БУЕНОС АЙРЕС. (Райтер.) Сенат постановив майже одноголосно зирвати дипломатичні відносини з Німеччиною. Та резолюція буде тепер предложена палаті послів. Публична думка є дуже за остаточною ухвалою резолюції.

3 Австралії

АМСТЕРДАМ. (Тб.) До „Times“ доносять з Сідней: В Австралії внаслідок браку кораблів припаси топніють. Австралійський промисл ізза браку машин не може сам виробляти артикулів, які перед тим привозило. З тої причини японська торгівля користує на терені.

Експугація.

Урядово оголошують:

Експугації і перевозування тлілих останків з днем 1. жовтня с. р. на загал знов до зволено.

В гірських околицях, в яких експугації в жовтні наслідком сніжних засипів могли би бути вже утруднені, вільно доконувати їх вже у вересні с. р.

Д-р Кость Левицький і Василько у президента міністрів.

Львів, 21. вересня 1917.

„Neue Freie Presse“ доносить:

У вівторок відбули ся довша нарада президента міністрів з головою української національної Ради д-ром Костем Левицьким та парламентарним послом Миколою Васильком, в якій президент міністрів виявив основні свої ставовище до актуальних домагає Українців. Особливо справа українського університету та відбудова в східній Галичині і Буковині були предметом основних нарад.

Англійсько французькі наради.

ЛЬОНДОН. Бюро Райтера довідуєть ся, що дня 18. с. м. відбула ся нарада між лордом Робертом Чечілем і французьким державним підсекретарем заграничних справ, Альбертом Метеном, в справі докладнішого примінення до політики Зєдинених Держав в ціли виконання сильнішого натиску на напружителя без шкоди для господарського положення нейтральних держав.

Сподівана заява німецького канцлера.

В справі Бельгії.

Львів, 21. вересня 1917.

Як доносять віденські дзєвники, німецький канцлер в тих днях має промовляти в німецьким парламенті. Як зачувати, він мав би дати близькі поясненя про бельгійське питає та про відповідь на мирову моту пани.

Сойм курляндської шляхти і земств.

МИТАВА (Тб.) Перший раз зібрав ся під німецькою адміністрацією сойм курляндської шляхти і земств.

Большевики в Кронштаді.

ПЕТРОГРАД (Укр. бюро). Большевики знов заводили Кронштадт. Часопись большевиків „Голос Права“, яка після липневих подій була закрата, тепер появляєть ся знов. Дзєвники мішанських партій закрито: кару смерті знов знесено та сликано новий конгрес робітників і жовнів.

Все те зарядила нова управа міста, якої більшість належить до прихильників Леніна, яка одержала при останніх міських виборах

52 радних, що мала за собою 20.000 голосів супроти всіх 28.000 голосів.

З огляду на такі відносини питає, чи воєнна пристань Кронштадт встоїть ся перед сильнішим напором Німців.

Кому, коли і що вірити?

СТОКГОЛЬМ (Тб.) „Socialdemokraten“ доносить: Після оповідань похорожних, які прибули з Росії, треба з резервою приймати вістки російських дзєвників про успіх Керенського. Війська Корнілова стоять ще недалеко Петрограду і окопують ся напроти військ Керенського. В Петрограді викрито заговор офіцерів проти Керенського.

Після донесеня з Гапаранди генерал козаків Каледін ячав нове повстанє. Він стягає з фронту козаків; також інші війська прилучують ся до нього. Грозить він перерванєм полученя між Москвою і південною Росією. Правительство одержало вістку, що козаки наближають ся.

Мирові переговори в Берліні.

БЕРЛІН (Пр. тел.) „Berl. Börsen Courier“ пише, що в останнім часі дійсно вели ся в Берліні в компетентнім вісці переговори, в яких обговорювано не тільки долю Бельгії, але також справу візної сухопутної дороги з Капштадту через Єгипет до Індії і справу відшкодованя. Треба сподівати ся, що швидко публіка довідаєть ся про се докладніших вістий.

Справа мира в Росії.

Тимчасове правительство не підписало льондонської конвенції.

ЦІРІХ (Пр. тел.) „Новая Воля“ пише, що заграничні донесеня, нібито тимчасове правительство приступило до льондонської конвенції проти окремого мира, не відповідають фактам.

Велика демократична конференція.

СТОКГОЛЬМ (Пр. тел.) Приготованя до великої демократичної конференції на стільки ностували наперед, що її реченєць назначено на 27. вересня. Са конференція є найбільшою політичною подією від вибуху революції. Візьме в ній участь 800 делегатів селян, робітників і жовнів.

В кругах російських соціалістів думають, що проголошенє рєпублики, якого демократія від давня доматала ся, стане угольним каменєм позитивної праці для мира. Нова державна форма мусить конечно одержати законну силу з народної волі, що може наступити тільки на конституанті. А конституанта не може зібрати ся підчас війни, бо перевезеню виборів стоять на перешкоді майже непомірні трудності. Правительство знає, що населенє звязує мир з конституантою.

Демократична конференція, яка має стати протизагою до меданної конференції в Москві, даєть як найвеличавіший вислів народної волі і завязє правительство до беззаволяного мира.

Коли би правительство проявило слабість супроти антанту, то вибила би його остання година. Тоді конференція установає виключно демократичне мирове правительство, якому покладає в обовязок закінчити мир проти волі антанту.

Російське правительство замгадає від антанту виключеня мира.

СТОКГОЛЬМ. (Пр. тел.) З Петрограду доносять: По оголошеню ноти осередних держав до пани сподівають ся від правительства сильної акції за миром. Коли відповідь осередних держав буде вдоволяюча, правительство зверне ся до антанту з новим рішучим зазивом до мира. Від того, який успіх в антанті матиме сей крок Керенського, залежить його становище як шефа правительства.

ПРОСИМО

при зміні адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведенє зміни — —
- 2) подати побіч нової і стару адресу. — —

Адміністрація „ДІЛО“.

НОВИНКИ.

Львів, 21 вересня 1917.

— Підвищенє паїки муні. Управа міста ячає до відома, що з днєм 30. вересня 1917 р. буде привернена для мешканців міста Львова найка муки отже до висоти, на яку мучил карта дійсно виставлена, себто на 500 грамів тижнево, або на 2 тижні 1000 грамів муки. При тім заряджуєть ся, що кожній особі, яка харчуєть ся у міській военній кухні, а її мучної карти на щільний тиждень мають бути відрізані два вітанки по 50 грамів муки, отже на прому решту відтинків посідач такої зменшеної карти буде міг побрати до 30 вересня 200 грамів, по 30 вересня 400 грамів муки. При тім добавляєть ся, що за кожного члена родини, яка харчуєть ся в міській военній кухні, треба предложити до відрізаня відтинків окрему карту. Тільки в той спосіб зменшені карти можна буде аскалізувати в міських і районних склепах та консумах. Про кожну відмову продажі муки на карту, яку зменшено в такий спосіб, треба донести беззаволячно міському урядови господарському.

— Дешві бараболі для убогих. З магістрату міста Львова довозить нам: На основі ухвали комітету для акції державної помочи в ціли улекшеня бідному населеню закупна вчасних бараболів роздають окружній комісії для акції державної помочи знижки а саме бони, виставлені на 60 сот. (зглядиє 40+20 сот.). На кожний такий бон буде міг набути посідач його 2 кг. бараболів за доплатаю 48 сот. (себто по 48 сот. за 1 кг.) в складах міських і районних, зглядиє в касарні Фердинанда. Продаж тих бараболів буде відбувати ся тільки до 30. вересня включно і з тим днєм незреалізовані бони тратять свою вартість. Супроти того звязуєть ся всіх незасібних мешканців міста, що користують ся доразовою державною помочю, щоб почавши від 23. вересня (неділя) згодшували ся у мужів довіря для акції державної помочи, де одержать бони на закупно бараболів. Заразом звертаєть ся увагу що бони будуть видавані тільки особам дійсно убогим. На голову призначуєть ся найбільше 20 г. бараболів.

— Філія Жіночої Громади в Перемишлях, яка на підставі зміни статута і назви Головного Відділу у Львові, переіформля ся на „Філію Союзу Українок“, повідомляє, що Загальні Збори відбудуть ся 27. вересня 1917 о год. 5 й попол. в комнаті Української Бєсіді (Народний Дім), й просить о члененю участь всіх свідомих великого часу й своїх народних обовязків Пань Українок в Перемишлях і околиці. Філія Союзу Українок повідомляє, що доси занимала ся веденєм курсу для неграмотних служниць, й курсу для неграмотних жовнів і інвалідів, відвдуваю українських жовнів по перемиських шпиталях, роздаючи їм книжки, часописи і наліроски, абрано жертви на фонд інвалідів УСС. й на ту ціль має 749 К, зложених на книжочці щадн. ч. 12.558 в укр. Щадниці в Перемишлі; Філія віддала свої услуги при покріплюючій стації на двірці залізничім, й піклувала ся по можности україніскими дітьми шкіл народних і виділових. Хочаи круг свого ділання поширити та розвді, лити поміж секції Союз Українок надієть ся, що знайде більше заінтересовані і сил до праці, щоб своєю інтензивною роботою причинити ся до здобуття належних прав нашому народови. — За Відділ: Кульчицька Олена голова, Левкевич Ольга секретарка.

— Для народних учителів „Взаїмна поміч“ в Горлицях подає до відома, що в горлицьким повіті є кілька вільних посад в гірських околицях сейчас до обнятя. Матуристи і матуристки, остаючи без посади, повинні з сього скористати. Поданя вносити просто до окружної Ради в Горлицях. Ближші інформації може подати Юсип Яворський, учитель в Пантній, в Речиня руська.

— Відзначенє. Поручник Кость Філія з Перемишля, зувшии У. С. С., тепер при п. міх. одержав срібну медалю хоробрости І. класи за хоробре поведєнє підчас італійської офєнзиви над Сочєю. Се вже четверте відзначенє його підчас сеї великої війни.

ПРОСИМО

Іван Парахоняк, підурядник п. к. державних залізниць, діяльний член многих українських товариств, помер 18. с. м. в Козовій, як жертва залізничної пригоди, в 55. році життя. Похорон відбудеть ся у Львові 22. с. м. в 4. год. по пол. в черновецького двірця при вул. Городецький на Личаківське кладовище. В. й. п.

О П О В І С Т К И.

Субота, 22. вересня 1917.

Нині: греко-кат.: Йоакима — римо-кат.: Томи

Завтра: греко-кат.: 16 Н. по С. М. — римо-кат.: 17 М. по З.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою Н. Рубчакевича. Сала Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу дня 22. вересня 1917 на дохід „Приюта У. С. С.“ при участі військової оркестри „Катерина“ нар. опера в 3 діях Аркаса.

В неділю дня 23. вересня 1917 „Чорноморці“ комічна оперета в 3 діях Старицького, музика Лисенка.

Білету раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½ вечором.

Готовити ся до вистави прем'єра „Хмара“.

До української культурної Ради у Відні. Коли на мої письма не можу діждати ся відповідей, то питаю ся на сій дорозі: Чому мої „Воєнні оповідання“ від кількох вже місяців лежать зброшуровані в магазині Ставропільської друкарні і не можуть світа божого побачити, а я не можу діждати ся мого авторського поплату? — З високим поважанем д-р Андрій Чайковський.

Популярні історичні відчити, коротко на-черкнені в великій 8 томовій історії „України“, виданої нашим істориком Михайлом Грушевським, розпочнуть ся вже 23. вересня 1917 (а неділю) і будуть відбувати ся кожної неділі по полудні в годинах від 4—6 в будинку шкіль-ним ім. Б. Грінченка на Городецьким ч. 95. — М. Сіак.

Загальні збори пасічників з Східної Галичини відбудуть ся дня 27 вересня о годині 7 вечер в Товаристві Педагогічнім Зіморевича 17.

До наших Союзних Спілок. Взиваємо всі союзні спілки кончею подбати про те, щоб готівка у людей без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вклади, виплачува-ти вклади в рамках мораторії (по 100 К на од-ну книжечку на один місяць) згідно після спроможности, стягати уділені позички покри-ваючи в першій мірі відсотки, які тепер пере-даються в часі п'ять і пів року. Столу про-центу від вкладок треба зараз обнизити низ-ше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї спілкової централі, до Краєвого Сою-зу кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Краєвий Союз ревізійний Омелян Саввич.

НА ШКОЛУ ім. Б. ГРІНЧЕНКА

вложили в корони і сотиках за посередництвом Вп Павла Цимбалістого, ц. і к. саніт. поручника пол. поч. 49.

1. Вп. Добродії з Тустанович:

Федь Тузів 420, Ема Бабич 100, Магдалена Ільків 50, Волод. Таворський 40, Петро Когут 50, збірка в церкві 70, церковна каса 30, Анна Ількова 60, Богдан Дидик 2, Дмитро Стефанюк 2-50, Анастасія Зарицка 2, Анна Простась 2, Ма-рія Драгомева 1-90, Іван Витвицький 3, Марія Зарицка 6, Юрко Драган 2, Марія Пілько 2, Анна Тустановська 4, Войтїх Слів'яський 4, Ка-терина Бабяк 3, Олександра Болоний 2, Микола Лозинський 2, Катерина Лаврів 2, Іван Бабяк 2, Розалія Сенів 2, Анна Лада 1, Василь Сенів 1, Анна Попель 2, Андрух Когут 1, Федя Матков-ська 1, Мих. Бабяк 2, Ема Бабяк — 20, Магдалена Петруняк 10, Василь Ваврик 6, Анна Витвицка 4, Розалія Когут 1, Стефан Хомяк 2, Федя Мат-ковська 4, Анна Попель 4, Розалія Матковська 1, о. І. Адриянович 10, Стефанія Сілецька 10, Ма-рія Ільків 20, Марія Когут 10, Теодор Ваврик 15, Оксана Сілецька 2, Анна Добряська 2, Сте-фан Бабяк 2, Стефан Петруняк 2.

2. Вп. Добродії з Борислава:

Мих. Овечий 100, Юрій Сасик 100, Еста-хій Сасик 120, Юлія Ковальська 60, Мих. Тер-лецкий 50, Василь Мочурат 50, Теодор Коваль-ський 20, Стефан Ковальський 20, Нуся Коваль-ська 6, о. Гнат Брвар 10, надпор. Мирон Крижа-мовський 10, ватм. жанд. Іван Куляба 4, Н. Шен-чук 4 Н. Н. 1, інж. Стеф. Левицький 20, Стеф. Максимович 20.

3. Добродії з Мразлиці:

Розалія Іванчукова 200, Олександра Андрушко 50, Гринь Іванчук 40, Федь Іванчук 10, Марія Висятка 5, Марія Лабанців 1-20, Стеф. Добуш 20, Анна Іванчукова 10, Теодозій Буздяк 20, Маруся левичка 20, Теодор Левицький 23, Ро-ман Леврикий 20, Мих. Левицький (з італ. фрон-ту) 220, Магдалена Ільків 10, Йосифа Левицка 20, о. Йосиф Витвицький з Ляшок муров. 4.

Під Крилами Церков

Боголітературна праця, яка започала де нао іє закордонної України.

Оповідане дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1-50, з пересилкою 1-60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Блякарська 18. II. пов. (Ганок).

За що в імені шкільної дівчорі і їх ро-дичів, складаємо ласкавим жертводавцям сим прилюдно сердечну подяку.

Адреса: Скарбник Кружка У. П. Т. ім. Б. Грінченка, Мих Сіак, вул. Грунвальдська 4.

ПОДЯКА.

Неумовима смерть забрала нам найліп-шого мужа і батька, бл. п. Софрона Не-дільського. Не довело ся Покійному, в хви-ли освободження Покутя, дожити радості повороту в Коломию між нас найблизших, між улюблених Ним збір учителів укр. гімназії, учеників і громадян.

І коли доля не судила нам найблиз-шим бути при останніх хвилях бл. п. Софрона, почувало ся до обов'язку вло-жити подяку в першій мірі тим, які сво-єю присутністю і допомогою старали ся По-кійному в його тяжкій хворобі нас заступи-ти. Високоповажани Панове Інспектори: Радники Двора д-р Фр. Майкрович і Ант. Стефанович та Інспектор д-р Ів. Копач, відтак директор укр. гімназії А. Алеське-вич, прийміть нашу найглибшу подяку за несе-ну Вами Покійному першу поміч і не-оцінені прислуги. Так само ми щиро зобо-в'язані до відячності Радникови Двора Окенському а передовсім Президентови Ра-ди Шкільної краюї д-рови Фр. Целеви за прихильність, участь в похороні і щирі слова спочування нам на місці висказані. Неме-ншу подяку складаємо також Вп. Па-ноу Дир. Алеськевичеви за труди над уладженням похорону. Впр. о. Пралатови Редкевичеві і о. Канонікови Рихлікові за похоронну відправу і відпровадження тіл-них останків на місце вічного спочинку, а Впов Радникови д-рови Ковачеві за тро-гаючу промову надгробну. — Дякуємо Вп. П. Надрадниковій Гузаревій, Проф. Данише-ви та Всім Приятелям і Знакомим за у-часть в похоронах. Далше дякуємо Впр. ОО. Парохам Лозинському і Даниловиче-ви і ОО. Поповичеві і Жибчинові за від-правлене дня 18 серпня 1917 р. в парохі-яльній церкві в Коломиї Повинального Бо-гослуження і панакхиди за душу Покійного, а Учительському Зборови укр. гімназії, де-легатам Ради міста Коломиї і Всім При-ятелям і знакомим за участь в сім Бог-ослуженню. Щиру подяку складаємо далше всім тим, що нам устно вложили або пись-менно надіслали слова Свого співчуття.

Всі Ви прийміть за се наше щире Спа-си-Біг.

Коломия, дня 6. вересня 1917.

Ярослава Недільська, жена.

Остап, Маркіян, Богдан, Євген, сини.

Наталка, донька.

248 1-1

НАДІСЛАНО.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

при вулиці Краєвців ч. 6. 30-7

Спеціаліст хробрі уха, носа, горла

Д-р Й. РАЙНГОЛЬД

верну

171 7-9

і орденує при вул. Сикстуській ч. 29. від 2-4.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

П. Михайло Мовчун, укінчений матурнет, в Ярчовець, зволить подати свою адресу о. Ленківському в Філь-кові, п. почта Надвірна, у власнім інтересі.

2-8 3-3

Вп Марія Прима, бува настаятелька Інститута в Пе-ремшлі зволить у власнім інтересі подати свій адрес. о. Матеї Велигорський, парох в Рошнів, п. Стригачів ад Заупіль.

237 3-3

Оголошення.

Учениця знайде привіщення при укр. родній. Відо-мість: Красіцьких 15, партер на ліво.

248 2-3

Попшуну виправного інструктора. Учень публічний 5. класа Львів. Зголошення під адресою почта Львів 15.

242 2-3

АДРЕСА:

Kaufhaus der Zentralbank der Ukrainischen Legion WIEN, VI. LEODERER GASSE 3

56-7

ЗОШИТИ до всіх шкіл, та всякі шкільні прибори можна набувати по найдешевших цінах в „СОЮЗНІМ ВАЗАРІ“ у Львові, вул. Руська ч. 18. 153 9-1

Потребує сейчас інструктора

на село до науки 3 дітей в І. і Ш. клас. Зголошення з у-слівцями слати на адресу. о. Леонтий Адриянович — Де-ресня п. Турника коло Жовни.

246 1-3

МАШИНИ ДО ШИТЯ

найлучших системів найкорисній-ше можна набути у фірми АЛЕКСАНДЕР МЯЛІМОН

склад машин до шитя

Львів, вул. Валова ч. 11А.

Варстат репараційний.

246 1-1

Приймає ся до перероблювання капелюха вельонов. фільцові в термін 6-тижневим на посилку до Відня. Всі переробки входять в обсяг модлярства виконує після найновішої моди.

Магазин мод Кеперника 14. Філія Миколая 1. 226 1-2

Львівська.

Оголошене.

Заряд громадський Мости великі ухвалою з дня 5. вересня 1917. виставляє на ліцитацію три реальності, куплені свого часу на вселюдній судовій ліцитації від маси спадкової Удрицьких, обн. в. ч. 779 громади Мости великі.

- 1) Реальність каменця 1 поверхова напро-тив Вп. д-ра Ляйба в ціні . . . 35 000 К.
- 2) Реальність (де мешкає ц. к. нотар в ціні . . . 12 000 К.
- 3) Реальність в безпосереднім сусідстві ад 2) в ціні . . . 18 000 К.

Набути можна всі реальності в цілості в ціні 65 000 К. або поєднично в уряді громад-ськ'м в Мостах великих.

Термін ліцитації визначаєть ся на день 15. жовтня 1917, година 10. перед полуднем в уря-ді громадськ'м в Мостах великих, тоді належить зголошувати оферти устні або письменні.

Заряд Уряду Громадського Мости великі, дня 18 вересня 1917.

245 2-

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринка 18, В. м. м.

Конт. почт. марк. 24.728.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефонів 261.

Гуконпасів
редакції не зберігає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-68 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
річно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
річно . . . . . 36—

в Німеччині:

місячно . . . . . 20— М.
річно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 30 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петитова, двохна-
тора 40, в надписі 60, в
оповістях 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
закони і заручки 1-50.
Некрологія стрічка 1 К.

Стандартне оголошення за окремим
умовою.

Один примірник коштує
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ВІДОМЛЕНЕ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 22. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В області австро-угорських військ не зай-
шло нічого особливого.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Без змін.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

На схід від озера Охріда австро-угорські
німецькі війська в тяжкій боротьбі відперли
сильний наступ Французів.

ВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТЕРИ з 22 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського на-
ступника престолоа Рупрехта: Після
завзятого гарматного огня, по яким тільки ко-
до St Julien наступили частинні даремні насту-
пи, боротьба артилерії ослабла у Фляндрії зчо-
ра поноудня.

На побережжю від Ізери до Duell від по-
людня зросла гарматна боротьба до великої
завзятости. О 6-й годині вечером на просторі
від Langemarck до Hollebecke наступило ударе-
не гураганного огня, що тривало годину. В
зв'язи з тим перейшла англійська піхота на бо-
гате місця фронту знов до наступу. Де не-
приятельський приступ між залізничним шляхом
Boeinghe—Staden—Ypern—Roulers, мимо руй-
нуючого огня нашої артилерії, вквіт розвину-
вся, там всюди відперто його в боротьбі з
близька.

Дальше на південь аж до каналу коло
Hollebecke здавлено неприятельський наступ
з зародку могучим огнем нашого війська. Тільки
поодинокі англійські відділи встигли вийти з
своїх становищ у вирвах. Відперто їх. Нині ра-
но по новім огневім приготуванню розвинули ся
місцеві боротьби піхоти, які без виймку були
для нас успішні.

В області інших армій на фронті захід-
нім майже всюди боева діяльність мала.

В боротьбах у Фляндрії летуни брали ви-
значну участь. Зістрілено ворожий баллон на
примоні. Трох з наших летунів впало. Надпо-
ручник Schleich побідив у воздушній боротьбі
21 і 22 раз. Поручник Білов побідив у воз-
душній боротьбі свого 22 противника. По-
ручники Вусштоф і Адам зістрілили по двох
неприятельських летунів.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група князя Леопольда Бавар-
ського: На західнім березі Двини повело ся
дивізіям під проводом генерал поручника Шлет-
това (Егона) добре приготуванім і сильно пе-
репровадженим наступом проломити російські
становища на північний захід від Якобштадту.
Знамените ділане артилерії і мінометів промо-
стило дорогу піхоті, яку мимо непогоди підпо-
могли летуни під проводом рйтмайстра кн. Фри-
дриха Жигмонта Пруського. Сильним ударом
відкинуто неприятели в напрямі Луш.

Під напором наших військ опоронив він
мостовий причілок на західнім березі Двини
на ширині 40 км. і глибині 10 км., утікаючи
на східний беріг Двини. Якобштадт знаходиться
в наших руках. Досі зголошено як добути звиш
4000 бранців і понад 50 гармат.

Фронт македонський: В гірській
області між озером Охріда і рікою Скумбі за-
атакували сильні французькі війська. Німецькі й
австро-угорські війська відкинули неприятели по
завзятій боротьбі.

Відповідь осередних держав на ноту папи.

Цісар Карло до папи.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Відповідь цісаря на ноту
св. Отця з 1. серпня с. р., вручена міністром
заграничних справ папському нунцієви, звучить:
Святійший Отче!

З належною почесною і глибоким зворуше-
нем довідає ся Ми про новий крок, зроблений
у нас і у голов інших держав, ведучих війну,
Вашою Святістю, в сповненню святого уряду,
порученого Вашій Святості від Бога, щоб до-
вести важко навіщені народи до згоди, яка по-
вернула би їм знов мир. З вдячністю приймає
мо сей новий дарунок батьківської опіки, яку
Ви, Святійший Отче, виявляєте всім народам
без ніякої ріжниці, та витяємо з глибини нашої
душі зворушаючий голос напіння, з яким
Ваша Святість звернула ся до правительств во-
юючих народів. Підчас сеї жорстокої війни Ми
все звертали свій вір до Вашої Святости, як до
той найвищої стоячої особи, яка силою свого
післанництва, що виходить поза межі всего зем-
ського, та завдяки високому розумінню своїх
обов'язків стоїть високо понад воюючими наро-
дами, та яка недоступна ніяким впливам, була-
би в силі знайти дорогу, що могла би довести
до здійснення нашого бажання повернути трив-
кий і для всіх почесний мир.

Від часу вступлення на престол наших пред-
ків свідомі відповідальності, яку Ми несемо пе-
ред Богом і перед людьми за повірену нам суд-
бу австро-угорської монархії, не втратили ми
ніколи з очей високої цілі, щоби дати нашим
народом захити всіми благами мира. Зараз пі-
сля обняття правління судило ся нам разом з на-
шими союзниками підприняти розважуваний і
приготовлений нашим попередником блаженної
пам'яті цісарем і королем Францом Йосифом І.
крок задля приготування почесного і тривкого
мира. В нашій престольній промові, виголоше-
ній підчас створення австрійської державної Ра-
ди Ми дали вислів тому нашому бажанню та при-
тм зазначили, що Ми змагаємо до мира, який
увільнив би дальше жити народів від зависти і
жадеби піхоти та забезпечив їх на цілі поколі-
ня перед ужитим оружною силою.

Наше спільне правительство тимчасом по-
добало про те, щоби кількакратно виривно пе-
ред цілим світом виявити волю нашу і народів
австро-угорської монархії, щоби був покладений
край пролизови кризи через мир, якого бажає й
Ваша Святість.

Щасливий думкою, що наші бажання від
самого початку були звернені на однакову цілі,
яку Ваша Святість нині навчали пожаданою, ми
обміркували основно конкретні і практичні іні-
ціативи Вашої Святости, та дійшли до таких ви-
свідів:

З силою глибокого переконання витяємо
провідну думку Вашої Святости, щоби будучий
лад на світі спочивав на основі моральної сили
права, міжнародної справедливості і законності
з виключенням сили оружа. І ми маємо надію,
що піднесемо праву право могло би відро-
дити людство морально. Прилучуємо ся до по-
гляду Вашої Святости, що переговори держав,
ведучих війну, повинні би і могли би довести до
порозуміння що до того, як треба після утворе-
ня відповідних гарантій обнизити рівночасно
поспону і поступенно до певної міри зоружене
на суші, морі і у воздуху, та як мали би бути
світові моря, що по правді належать до всіх
народів світа, увільнені від володіння або ге-
монії одних та отворені для рівномірного ко-
ристування всіх. Будучи вповні свідомими ваги
способу, предложеного Вашою Святістю, що
би міжнародні спори піддати обов'язковим роз-
судам, Ми готові вийти в переговори та-
кож над тим предложенем Вашої Святости.

Коли, чого бажаємо з цілого серця, пове-
де ся довести до переговорів між сторонами,
ведучими війну, які здійснили би ті величні дум

ки і тим самим дали австро-угорській монархії
забезпечене нічим нездержуваного дальшого
розвитку, тоді не трудно буде поладити ще
інші справи, які потребують управління між
воюючими державами в дусі справедливості
і слушного углядення взаємних інтересів.

Коли би народи світа в дусі тих предло-
жень Вашої Святости почали мирові перегове-
ри між собою, то міг би з того розвистати трив-
кий мир, народи могли би одержати повну све-
боду рухів на світових морях, можна би знати
з них великі матеріальні тягарі і створити для
них нові жерела добробуту.

Руководячи ся духом поміркованія і згідли-
вости добачуємо в предложенях, поставлених
Вашою Святістю, відповідні основи до перего-
ворів в цілі приготування мира, справедливо
для всіх і тривкого, та маємо надію, що і наші
інші неприятели об'яні тим самим духом.
В тій думці молимо Бога, щоби благословив
ділови мира, до якого Ваша Святість дали по-
чини. Маємо честь писати ся Вашої Святости ду-
же слухняним сином. Карло в р.

Нота німецького канцлера.

БЕРЛІН. (Ткб.) Відповідь німецького пра-
вительства на мировий маніфест папи, адресо-
вана до кардинала секретаря Його Святости,
пригадує, що цісар протягом 26 літ свого во-
лодіння, вірно зберіг обіт, зложений в першій
престольній промові на отворені німецького
парламенту дня 25. червня 1888, що любов до
війска і Його становища ніколи не буде для не-
го покусою до позбавлення краю добродітств
мира, о скільки би війна наслідком наладу не
була Німеччині або її союзникам накинена. Сей
обіт підкріпив цісар ділом.

Також підчас кризи, яка довела до тепері-
шньої світової пожежі, до послідної хвилі було
змагаєм Цісаря залагодити спір мировими спо-
собами. Коли проти того бажання і волі прий-
шла війна, цісар разом з своїми союзниками
перший виявив готовість до мирових перегово-
рів. За монархом стояв німецький нарід, ожив-
лений сильним бажанем мира. Німці шукали в
обороні своїх границь національних свободного
розвитку своїх духових і матеріальних дібр, а
поза областю держави соперничання без пере-
шкод з рівноправними і рівно поважаними на-
родами. Несчастливий хід подій в 1914 р. пере-
рвав повний надій розвиток та замінив Європу
кривавою боввицею.

Цісарське правительство витяє з незвичай-
ною симпатією провідну думку мирової відозви,
в якій Його Святість в ясний спосіб висказує
домогання, щоби в будучности замість матеріаль-
ної сили оружа настала моральна сила права.
Стоїмо за поглядом Його Святости, що кон-
кретні правила і певні гарантії рівночасного,
взаємного розоруження на суші, морі і у воздуху
та правдива свобода і спільність моря се спра-
ви, в яких розгляданню має виступити новий
дух, що в будучности має бути міродатним для
взаємин між державами.

З того слідує потреба рішати міжнародні
ріжниці поглядів не відкликом до оружної си-
ли, але мировими способами, зокрема також
роземним поступованем, якого вагу для мира
признаємо однакою з Його Святістю. Цісар-
ське правительство в тім попре всякі предло-
ження згідно з житєвими інтересами Німеччини
і німецького народу.

Німеччина наслідком свого географічного
положення і своїх господарських потреб є при-
неволена до мирових зносин з сусідами і з да-
лекою заграницею, отже ніякий інший нарід
більше ніж Німеччина не мусить бажати, щоби
в місце ненависти і боротьби об'явив ся дух
згоди і братерства між народами. Коли народи,
руководжені тим духом схотять признати, що
у своїх взаєминах треба підчеркати те, що лу-
чить а не те, що розеднує, то вдасть ся їм у-

правильності поодинокі невагаджені ще спірні точки в той спосіб, що для кожного народу втворює ся вдоволюючі умови існування а тим самим буде виключений поворот великої міжнародної катастрофи.

Тільки на тих умовах може бути оснований кріпко тривкий мир, який стане підвалиною нового зближення і господарського відродження людства. Се поважне і щире переконане скріплює в нас віру, що також наші противники схотять а думці, підданій Його Святості від розвагу, добачити відповідну основу до того, щоби на умовах, відповідаючих духові справедливості і положення Європи наблизити ся до приготування будучого мира.

Склад загально-російської конституанти.

На 632 послів поверх 1/4, в Україні.

Відень, 20 вересня 1917.

(Ф. К.) „Рать“ з 23. н. ст. серпня повідомляє:

Тимчасове Правительство визначило стсе число послів до Установчих Зборів від областей і губерній: від Закавказського округу 32 послів, від Київської губ. 20, від Подільської 18, від Пермської 17, від Області Донського Війська, Самарської і Катеринославської губ. по 16, від губ. Харківської, Херсонської, Тамбовської, Вятської і Вороніжської по 15, від Кубанської Чорноморського округу і губ. Саратовської, Полтавської і Минської по 14, від Степового окр. і губ. Уфимської, Курської і Алтайської по 13, від губ. Чернігівської, Могилівської, Казанської і Бессарабської по 12, від міста Петрограда й Орловської губ. по 11, від області Ферданської і губ. Тобольської, Рязанської й Оренбургської по 10, від Пермської, Дагестанського округу і міста Москви та губ. Тверської, Таврійської, Нижегородської і Володимирської (з виключенням частин, зайнятих неприятелем) — по 9, від Сир-Даринської області і губ. Тульської, Томської, Смоленської, Сибірської і Московської (з виключенням Москви) по 8, від губ. Петроградської (з виключенням Петрограда), Новгородської, Костромської, Вологодської і Витебської по 7, від Приамурського окр., від обл. Семиріченської і Забайкальської і від губ. Ярославської, Ставропольської, Псковської, Калужської і Енісейської по 6, від обл. Уральської і Самаркандської, губ. Етіндської і Іркутської по 5, від обл. Турфанської і губ. Ліфляндської з включенням незанихтих неприятелем частин Курляндської губ. по 4, від обл. Якутської і Закаспійської та губ. Олонської й Архангельської — по 2, і по 1 послів від Камчатської губ. й округів Китайсько Східної залізничі, Прикаспійського, Ординського й Аму Даринського.

Як відомо, Українська Центральна Рада стоїть на тім, що в границі автономної України повинно входити що найменше отих дев'ять губерній: київська, волинська, подільська, чернігівська, полтавська, харківська, катеринославська, херсонська і таврійська; ці губернії мають вислати на Установчі Збори 129 послів. Крім

того 71 послів мають вислати губернії й області, які є в значній частині українські, а саме: губ. Бессарабська, вороніжська і курська, округ кубансько чорноморський і область Донського Війська.

Бльокада.

БЕРН. (Тіб.) До „Темпс“ доносять з Петрограду. Надіють ся, що правительство прилучить ся до диспозиції всіх інших союзників в справі бльокади спрямованої проти центральних держав.

Про відповідь на папську ноту.

ВІДЕНЬ (Тіб.) Дневники зазначають, що відповідь цісаря Карла свідчить про готовність Австро Угорщини до мира, яку вже кількакратно задокументовано. та змістом згоджується вповні з основними думками папської ноти. — Відповідь німецького правительства в союзній згідності удержана в тім самім мировім дусі, що відповідь цісаря Карла. Дневники висказують надію, що папа з вдовolenем прийме ту відповідь.

Дальше дневники заявляють, що коаліція возьме на себе тяжку відповідальність, як що і сим разом не вийде на дорогу до мира, яка для неї стоїть отвором.

„Freundenblatt“ пише: Австро угорська монархія, котра добула меч тільки на те, щоби боронити свого існування, а яка в часі нахвальної й страшної боротьби давала стільки доказів широкій миролюбивості і готовості до мира, усунула заявою найбільше покликаних чинників всякий сумнів що до того, що хоче боротися тільки доти, доки її існування і не гомогенний свободний розвиток не загрожені. З хвилиною, як буде дана потрібна запорука безпеченства і цілості монархії, коли розвиток господарських сил не буде мати перешкод, осягнемо вповні наші воєнні цілі. Пропозиції св. Отця є такі, що здійснене їх вдовольнило би наші претенсії до забезпечення буття і не тамованої егзистенції. Тому цісар Карло згоджується на пропозиції папи в цілій ширині. Як пропозиції папи будуть нашими неприятелями так само прийняті, як у нас, то вийде з того само собою, що Австро-Угорщина не буде робити перешкод мирови без анексії й контрибуції, як того бажає св. Отець, бо утворення такого міжнародного правного устрою, який має на думці високий і світлий дух Венедикта XV, дає монархії ту запоруку, до якої стремить, щоби забезпечити своє існування і немати перешкод в своїм свободнім розвитку. З широким вдячністю й глибоким подивом слідили ми в монархії великодушну і далекоглядну діяльність Венедикта XV в часі світової війни і з цілого серця годимо ся на його пропозиції, яких прийняття уможливило би закінчення мира без анексії і контрибуції та еру тривалого забезпечення мира. Ми не вагаємо ся на ново виявити нашу добру волю до мира, згоджуючись без застережень на пропозиції папи, які випливають з світлого ума і з любови ближнього, що є в глибині серця.

БЕРН (Тіб.) В коментарях до відповіді осередних держав на ноту папи каже Вина, що найбільше значне відповіди полягає на тім, що обі великі осередні держави ясно й недвозначно заявляють ся за обмеженням зброї і за обов'язком піддати ся мировим судам.

ГАГА (Тіб.) „Holland News Bureau“ доносить з Вашингтону: Офіційні телеграми кажуть, що папа не зрозить уже жадної нової мирової пропозиції.

Папська місія.

МАДРИТ. (Тіб.) Дневник „Debate“ доносить, що з кінцем вересня удасть ся спеціальна папська місія до Англії.

Негайно вірвати в Німеччиною.

БУЕНОС АЙРЕС. (Авас.) Партії палати кожда з особня радили над міжнародною справою. Засідане відложено на завтра. Консерватисти внесли пропозицію в справі негайного вірвання в Німеччиною.

Події в Росії.

Алексеев уступив.

ПЕТРОГРАД. (ПТА.) Після донесення дневників Алексеев уступив становища шефа ген. штабу, тому що Керенський обстав при тім, щоби всі офіцери генерального штабу підозрілі о участь в заговорі Корнілова уступили без огляду на те, що трудно їх засипити досвідченими офіцерами. Як на наслідок Алексеев вказує на генерала Черемісова, бузшого команданта південно західного фронту.

Нерезький був арештований.

АМСТЕРДАМ. (Тіб.) „Handelsblad“ доносить з Лондону: В останнім тижні прийшло в Петрограді до особливих сцен. Керенський був хвилею арештований в Зимовій палаті. Тисячі большевиків облягали співаючи й гуляючи будинок. Кронштадські робітники вийшли в тягарових самоходах, щоби підняти боротьбу проти Керенського. Большевики прийняли резолюцію, яка домагається негайного закінчення мира. Чхейдає ударемив поставлене на дневнім порядку інших резолюцій, що домагали ся м. и. усунення Керенського і іменовання Чернова президентом міністрів.

Заяви правительства.

ПЕТРОГРАД. П. Т. А. доносить: В дневнім приказі виданім для військ сухопутних і флоту тимчасове правительство констатує, що бунт Корнілова викликав у жовнірів і моряків недовіру до вождів. Тимчасове правительство заявляє виразно, що більшість офіцерів є вірні республіці в вишклом малій групі, яка підкопала довіру правительства. В наслідок того всякі дальші стремління противні правительству і докази недовіри до вождів підкопують бєсу ся.

Похорони жертв російського замаху на українське військо.

Відень, у вересні 1917.

(Ф. К.) В „Кієвській Мислі“ з 14. н. ст. серпня читаємо:

12. н. ст. серпня у Флоріанській жіночій монастирі відбули ся похорони 16 ти жертв події 8. н. ст. серпня — жовнірів українського полку імени Богдана Хмельницького й жовнірів маршової роти, яка прибула зі Сахара. Коло 4-ої години по пел. в трунах військового шпиталю, де находили ся тіла вбитих, зібрало ся багато народу. Тут прибули представники Українського Генерального Військового Комітету, представники української фракції Ради жовнірських депутатів, Української Ради військових депутатів, представники республіканського клубу фед. автономістів, представники полку Богдана Хмельницького з командантом Ю. Капканом на чолі, Робітничого українського клубу, київських к-тів, укр. с. р., укр. с. д., Союзу силоск дрібного кредиту, робітників України арсеналу, Українців поитонного батальйону, юнкрів, представники Українців штабу київського округу й ин.

Домовини були прикрашені цвітами. Тут же находив ся ряд возів, запряжених волами, котрі по традиції заступали каравани. Візники були убрані в національну українську одіж. О 5-тій годині жалібний похід рушив із шпиталю на кладовище. По переду походу несли хоругви і прапори, за ними йшли депутати з вінками й плякатами. Домовини з тілами вбитих жовнірів були уложені на 12 возах, запряжених

волами. Кожний віз був украшений зеленими галузями. Всі домовини були вкриті червоними китайками.

На чорних і червоних плякатах, які несли побіч домовин, були написи: „Першим жертвам перемоги темних сил міста Києва (червоної плякати). „Безвинним жертвам організованих ворогів Вільної України“, „Смії ся враже, та не дуже — Товариство Павла Полуботка“, „Воріте ся — поборете! Контр революції пролила братню кров, але не розбила рядів борців за свободу укр. соц.-революціонерів“. Крім плякатів були червоні прапори з написом: „Нехай живе демократична республіка!“ й жовто голубі національні українські прапори.

За домовинами з тілами убитих йшли члени Генерального Військового Комітету, проф. М. Грушевський, С. Петлюра, полк. Пилькевич, прап. Певний й ин. Дальше йшли жовніри полку Богдана Хмельницького, * резервового полку, Українці жовніри із відділів військ київського гарнізону й громадяни. Дві військові оркестри безперервно грали похоронний марш.

Жалібну процесію супровожало багато публики. Процесія перейшла по Хрещатику, по Александрівській вулиці й около 9. год. вечером прибула на кладовище Флоріанського монастиря.

Братня могила находила ся на самій горішній частині кладовища, близько збоча. Могили оточили депутати з вінками й національними прапорами. Тут також були усталені часті військ, які супровожали процесію, а також заняли місце хори й оркестра військової музики. До домовин спущено в могилу.

Над могилою виголосив ряд промов.

Перший говорив від української фракції жовнірських депутатів п. Вессало; відтак виголосив промову предсідатель Всеукраїнської Ради військових депутатів Березняк, Л. Старицька Черняхівська, Галичанин Равлюк, предсідатель Клубу ім. гетьмана П. Подуботка Волинський й ин.

Після промов над могилою виконано „Заповіт“. Около 12. год. вночі публіка відійшла з Флоріанського кладовища.

На могилу вложено ряд вінків з написами: „Від товаришів Богданівців — жертвам, які загинули від владу маючих на нашій не своїй землі“, „Від Українського Генерального Військового Комітету — братам козакам, безвинно склавшим голови на порозі волі своєї рідної нееньки-України“, „Рада писарів Українського Військового Комітету — козакам мученикам, погибшим від рук ворогів волі України“, „Від української юнкерської спілки — загинувшим борцям, жертвам реакції“, „Безвинно загубленим рукою чорної сотні та злих неабратців — від офіцерів та солдатів * рязанської дружини“, „Всеукраїнська Рада військових депутатів — Спійте, спочивайте жертви злочинців, ворогів братерства і волі“ й ин. Крім того покладено вінки від різних організацій у. с. р., від робітників арсеналу, Українців-понтонерів, жовнірів * пермської дружини, Українського робітничого Клубу, Української фракції Жовнірських депутатів, Українців-слухачок вищих жіночих курсів, військової канцелярії, охотничо-комонного полка, Українців штабу округу й ин.

ВСІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ до народних і середніх шкіл

— має на —
— складі —

Книгарня

— Наук. Тов. ім. Шевченка —
у Львові, Ринок ч. 10.

IVB 8-7

ду армії, а винуватки такої агітації в очах республіки є злочинцями, бо нищать одну підставу, яка може уратувати Росію.

Тимчасове правительство заявляє:

- 1) усі вожди, які не мають спосібності проводити військами, будуть усунені;
- 2) висші офіцери великого генерального штабу, оскільки є вмішані в бунт Корнілова, будуть усунені;
- 3) війська, що брали участь в бунті, будуть усунені з квартири великого генерального штабу, а на їх місце прийдуть війська, вірні правительству;
- 4) усі винуватки, котрі в часі повстання Корнілова, виявили зду волю, будуть поставлені перед суд;
- 5) правительством домагається від війська й від вождів повороту до легального життя й повної свободи для всіх провідників в справах воєнної операції і вишколення війська і флоту;
- 6) правительством приказує, щоби кожда особа, арештована в часі останньої кризи, була віддана в руки власті і щоби розпочато слідство у всіх случаях за мордоване начальників;
- 7) усі, що ізза підозріння убили своїх офіцерів, будуть арештовані і віддані під суд.

Правительством звертає увагу на небезпеку, яка грозить республіці внаслідок таких актів самоволі.

Привіт гренадирів-Українців У. Ц. Раді.

Відень, 20. вересня 1917.

З приводу нападів реакції на Українську Центральну Раду вислали Українці гренадирського корпусу до Ради телеграму, про яку повідомляє „Утро России“ з 23 н. ст. серпня в телеграмі в Київ:

Настрій у Раді підіймає привіт Українців гренадирського корпусу.

„Всі військові України — говорять ся у привіті, — бажають, щоби нова воля зійшла не над Петроградом, але над Києвом. Рада перед пропастью, треба мати відвагу зробити гігантський скок. Скажіть сміло — впасти не дамо. Тисячі зорганізованих Українців корпусу готові піддержати Раду. Покличте — і ми тут!“

Баламучене опії.

Львів, 22. вересня 1917.

Парламентарна комісія УПР. оголошує отсей комунікат:

„З огляду на те, що з недостачі безсторонних інформацій про задожену з початком війни Загальну Українську Раду з осідком у Львові, відтак у Відні, згадується ся в деяких часописах ще до нині, як про існуючу українську репрезентацію, через що на-зверх можна викликати хибне вражіння, начеб заступати національні інтереси українського народу крім легального заступництва цього народу в австрійським парламенті була покликана якась існуюча побіч не-го Загальна Українська Рада, — стверджується в цім забезпечення одноцілості української національної політики і для омимення всяких непорозумінь, що згадана Загальна Українська Рада по звиснім цісарським маніфесті з 5. падолиста 1916 перестала існувати.“

Коли взяти на увагу, що сей комунікат появил ся безпосередньо по донесенню віденських дневників про вторкову конференцію послів д-ра К. Левицького і М. Василька з президентом міністрів, при чім віденські дневники називали д-ра К. Левицького „Obmann des ukrainischen Nationalrates“, то треба прийняти, що наведений комунікат парламентарної комісії УПР. є реконструкцією проти тої конференції. Однак така реконструкція не тільки зайва, але й шкідлива, бо вносить баламутні поняття про наші організаційні справи. Пос. д-р К. Левицький конференцію як Голова Народного Комітету („Nationalrat“) у Львові, а парламентарна комісія УПР. реконструє проти Загальної Української Ради (Allgemeiner Ukrainischer Nationalrat).

Поза сим тверджене комунікату парламентарної комісії УПР., що Загальна Українська

Рада „по звиснім цісарським маніфесті з 5. падолиста 1916 перестала існувати“, не відповідає дійсному стану, бо з приводу кризи, яка вибухла в З. У. Раді по маніфесті з 5. падолиста, поручено президії вести біжучі справи аж до поладження кризи. А що кризи доси не поладжено, то президія має обов'язок виконувати те поручення.

Митрополит Шептицький в Швейцарії.

Львів, 10. вересня 1917.

Ще з Стокгольму відповів Митрополит на привітну телеграму гр. Михайла Тишкевича, що буде в Львові по дорозі до Риму. Становище антантських органів, які зараз почали виступати проти подорожі митрополита до Риму, заставили його здержати тих, що бажали його вжити, від особливих маніфестацій. Та хоч митрополит перебував тільки в монастирях, трудно було здержати інкогніто. В Зіверс у генерала Сузітін, а потім у Фрибурзі в Домініканів і в Айніцель у Бенедиктинів було багато так, що приїздили вжити митрополита.

Від самого початку перебував з митрополитом гр. Михайло Тишкевич, який вручив йому гарну мініатюру на пергаменті, образ св. Андрія мученика з гербом Шептицьких в синьожовтих українських красках роботи звисного артиста барона де Носармон.

Д. 9. серпня прибув уміснє до Фрибурга в 10 30 год. рано з Ціріха еспанський інфант Альфонс і зараз з гр. Тишкевичем поїхав до митрополита. По сніданню з митрополитом в „Hotel de Roma“ в гр. Тишкевича інфант відїхав до Ціріху о 2 30 год. пополудни.

Д. 14. серпня Митрополит прибув на кілька годин до Львова, де задержав ся у гр. Тишкевича і разом з ним відїдав столітню старушку княгиню Зей-Вігенштайн (свекру пок. канцлера кн. Гогеільоге), яка дуже стара лась увільнити його і писала навіть два рази до царя з сього приводу, а також жувувала на українських виселенців в Галичині. Княгиня, яка, хоч Російка (сестра завоювання Кавказу, князя Барятинського), але католичка, побудувала костел в Львові, — дуже цінила і шанувала діяльність Митрополита. Побачивши його, зі слезами перепрошувала за всі кривди, які він і вся Галичина перетерпіли від Росії. „Мені соромно — сказала — за моїх земляків“ і цілувала Митрополита в руки.

Віддавши візиту інфантові, де був прийнятий з великою пошаною й симпатією також й його дружиною інфантою Беатриче (княжною саско-кобурскою й внучкою російського імператора Олександра II), митрополит прибув на привіт до графа Тишкевича, де між ними були п. Лев Юркевич, члени редакції газети „L'Ukraine“, в Австрійців графиня Саварі з дітьми, з Литовців о. Ольшевський й п. Габрис, члени Литовського Національного Комітету, з Швейцарців католицьке духовенство, дами з дипломатії, професори й журналісти, з Іспанців дипломат Маркіз Сільва д' Арсіколяр з дочкою, з Польків графиня Пяттер з дітьми (з Холмщини) й гр. Піездзвизкий.

В Айніцель оо. Бенедиктини з князем о. латом приймали митрополита з великою пошаною, а отець Лаврентій Ебергардт, звисний фільгельог, витав його з воріт промовою в українській мові.

Вважали, як би неможливість (між ин. на слідком інтриг Польків-русофілів) подорожі до Риму, так важної для справи Церкви, те можна надїятися, що митрополит вийде дуже приємне вражіння зі свого перебування в Швейцарії. Треба ще звернути увагу на такт й чистість, з якою прийняла швейцарська преса (не тільки католицька але й протестантська) виссокого гостя. Особливо тактовні й симпатичні були статі „Gazette de Lausanne“, „Journal de Geneve“, які навіть азили в оборону митрополита проти нападів італійських, французьких і англійських газет.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на мон. портрет приймає Красний Союз Кредитний у Львові, — число книжочок: шалничок 4.000.

НОВИНКИ.

Львів, 22 вересня 1917.

— З Української Парламентарної Репрезентації. Пригадується ся, що найближше засіданє У. П. Р. буде в понеділок 24. с. м., в 10 год. рано. — Президія.

— Вліси до ц. н. гімназії Франца Йосефа в Тернополі відбудуть ся в днях 24—30 вересня, що дня від год. 10—12 рано. Вступні іспити до 1 кл. будуть 1. жовня в год. 8. рано, поправні іспити 27—29 вересня. Всяких інформацій в справі гімназії улігається ся в канцелярії дирекції, яка на разі містить ся в будинку II польської гімназії (вул. Словацького).

— Гість з Києва. З Києва через Стокгольм дістали ми отсю картку: 23. липня 1917. Вельми шановний Пане Редакторе! Ласкаво прошую Вас не відмовити зазначити в поважній Вашій часописі, що редакція і контора журналу „Шлях“ перейшла з Москви до Києва. Нова адреса: Київ, Маріно Благовіщенська ч. 123, ном. 20. З високою пошаною Федір Каложийченко.

— Продажа воєнної мішанки кави. Управда громади м. Львова повідомляє, що в найближшій часі будуть продавати міські склепи, як також фірми І. Майнль і Е. Рідль воєнну мішанку кави за виданем купуючим карті контролі спожитя кави. Ціна і час розпочаття продажі, подасть до відома міське апровізаційне заведенє. Продажа буде відбуватись ся з виключенєм осіб, які є членами правно існуючих консулів, і властителей (заступників) промислових підприємств госп. шинкарських (готелі, молочарні, каварні, лічнічі заведення), яких заосмотрить в потрібну скількість кавової мішанки безпосередно Центральна кави у Відні.

— Хто віз доси санітарні гігієнічні агенди в Австрії. В статі д-ра І. Куровича про „Санітарні відносини в Східній Галичині“ в ч. з 19. с. м. уступ про се повинен звучати: „Треба знати, що доси агенди санітарно гігієнічні були апро-годувані міністерством справ внутрішних (не заграничних, як було надруковано через помилку), а деякі агенди санітарні прим. заведенє лічних, купельних і лігиски в міністерстві праці, санітарно промислові в міністерстві торгівлі, а ветеринарні в міністерстві рільництва.“

— „Tradycyjny typ żołnierza polskiego“. В серпні полиг на італійським фронті пок. Роман Щирба, ц. і к. активний поручик полку полевой артилерії. Хоч Покійний походив з української родини з Яворова і скінчив українську гімназію в Перемишлі (див. посмертна згадка в „Ділі“ з 13. с. м.), однак „Gazeta Wicczorna“ з 18. с. м. поспішила ся написати про нього, що був се „Lwowiec“ і „tradycyjny typ żołnierza polskiego“.

— До членів госп.-торг. Спільн. у Львові. З днем 1. жовня с. р. хочемо завести продажу муки, хліба, цукру, кави і ин., просимо отже наших членів, особливо тих, котрі є приділені до районних міських склепів, щоби найдалше до 27. с. м. заявили ся, чи хотять ті артикули побирати в наших склепі. Зголошення приймається в склепі при вул. Бляхарській ч. 11. Просить ся з собою принести міські легітимації для виписання точної адреси, числа осіб і числа районного склепу. До сего спонукує нас ся обставина, що консументи районних склепів не одержують всего того, що консументи консулів, а відтак се, щоби через так зорганізованих консументів видобути з Центральної більші приділи товщів, шкіри на чоботи і т. п. Апровізація міста Львова приділила для нашої Спільн. сардинки до розділу поміж членів, які своє за-потребованє покривають в районних склепах і яких місячний дохід не перевищає 75 К. на особу. Розділ сардинок розпочнеть ся в понеділок слідуєчого тижня. — Управа госп. торг. Спільн.

Марія Цегальська, жена о. Теодора, пароха в Струсові, вернувши що-його з Бібрки, де ділила з мужем важкі дні уті перед російським наїздом, померла 8. с. м. в Струсові. В похороні Покійної взяло участь 16 священиків, не-сучи полекшу своему вельми шаванному і лю-бленому соборатові.

Євфим Часник, ємеритований управитель школи в Микучині, упокоїв ся, заосмотрений св. Тайнами в Надвірній, 11. с. м.

О П О В І С Т К И.

Неділя, 23. вересня 1917.

Наші: греко-кат.: 16 Н. н. С. М. — римо-кат.: 17 Н. н. С.

Завтра: греко-кат.: Теодора; — римо-кат.: Ісидора.

Позавтра: греко-кат.: Автонома сн. — р.кат.: Касоф. м.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управл. М. Рубчакової. Сала Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 23. вересня 1917 „Чорноморці“ комічна опера в 3 діях Старицького, музика Лисенка.

Білетів раніше, набутти можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7¼ вечером.

Готовити ся до вистави прем'єра „Хмара“.

5-5

Пресить ся Всеч. оо. у яких знаходиться найновіший статут львівського фонду вдови чо сиріт., щоби згодились його прислати під адресою Комісії фонду вдовичо-сирітського у Львові на св. Юра 5.

254

Комітет „Українська Самаританська Поміч“ у Львові, уладжує в кімнатах тов. „Бесіда“ Косиошка ч. 3, дня 26. IX. 1917 о годині 5 неополудни ширші сходини. З огляду, що на днешнім порядку важні справи, тому просить ся загаль української громади о численну участь.

1-2

Популярні історичні відчити, коротко на-черкнені з великої 8 томової історії „України“, виданої нашим істориком Михайлом Грушевським, розпочнуть ся вже 23. вересня 1917 (в неділю) і будуть відбуватися кожної неділі неополудни в годинах від 4—6 в будинку шкільнім ім. Б. Грінченка на Городецькій ч. 95. — М. Сіак.

XI. 5 5

Вписи до української міночої учительської семінарії в Тернополі відбуватимуть ся в днях 27., 28. і 29. вересня с. р. в канцелярії заведення в годинах між 10—1 перед полуднем до всіх кур'я семінарії і класи приготуваної, яка буде отворена, коли зголосить ся достаточне число учениць. При вписі треба предложити посліднє свідоцтво шкільне, а в разі перерви в науці також свідоцтво моральності. Нові учениці мають предложити крім сего свідоцтво уродження. Вносове виносить 10 корон. Вступний іспит на перший курс і приготування курсу відбудуть ся 1. жовтня. Місячна оплата буде установлена опісля. Поправчі іспити на висші роки відбудуть ся з початком шкільного року Для замісцевих дозволене є зголошуване письмienne, але документи мусять бути предложені при появі в заведеню. — За Дирекцію „Укр. жін. учит. семінарії“ Іван Боднар.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я.

Льоси на рати продаємо в правом гра по зложеню першої рати. На льоси уділюємо пожиток платних в місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦ І ХАВО

у Львові, пл. Маріївська 7. VIII 63-7

Учениця знайде приміщенє при укр. родині. Відомість: Красіцьких 15. партер на ліво.

243 3-3

Пошукую вправного інструктора. Учень публичний 5. класу Львів. Зголошення під адресою пошти Львів 15.

242 3-3

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ УКРАЇНСЬКИЙ

ЖУРНАЛ

в німецькій мові

„Ukrainische
Korrespondenz“

Видавець:

Президент З. У. Ради Д-р Ность Левицький.

Відвічальний редактор: II-7

Посол Володимир Сингалевич.

Виходить чотири рази на місяць. Рік видання 4. Річна передплата вноситься 12 К, підрізна 6 К, ціна поодинокого числа 30 сот. Адреса редакції і адміністрації: Wien, VIII. Josefstadtstrasse 43/8.

Під Крилами Церков

Бсе літературна ластівка, яка залетіла до нас із закордонної України.

Оповіданє дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1-50, з пересилкою 1-60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (ганок).

Селянська Бурса в Станіславові буде отворена для бідних учасників з початком жовтня 1917/18. Учасники, що хотуть бути прийняті до бурси, мають зголошувати ся до Голови Товариства о. Д-ра Фігоня, вул. Юлуківського ч. 5. Місячна оплата вноситься не 30 кор. з чого по-ловину доконче треба сплачувати в натураліях. З огляду на се, що дотеперішній будинок як і його інвентар аніщали до тла ворожі війська, мусять кожний учасник привезти з собою: ліжко, сінник, ложку, вилки, ніж і горнятко на молоко. На письмienne відповідь належить залучити коресп. картку — о Д-рі Фігонь, голова бурси.

252 1-5

Потребую сейчас інструктора

на село до нарки 3 дітей в I і III класі. Зголошення з у-спіслями слати на адресу: о. Леонтій Адриянович — Де-ресня п. Туринка коло Жовкви.

2-9 2-3

Приймає ся до перероблювання капелюха вельшов. фільцові в терміном 6-тижневим на посилку до Відня. Всі перерібки входять в обсяг моднярства зяковує після найновішої моди.

Магазин мод Коперника 14. Філія Миколая 1. 236 2-2 Ягольська.

ДЕНТИСТ
Д-р Я К І В О Ф Ф Е
ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНА РОБІТНЯ
ул. Галицька 21, дім під золотом когутом
д-ра Валдмана. 189 6-10

Повідомляю, що заасотрих свій магазин в готові футра мужеські, верхні ще з перед війни, підбавані кавігурами, шопами, селіскавами, пажакками, бобрами, нутріями і т. п., як також жіночі футра в найновішій фасоні з кримських ленок, астраханів, лосаків, кримських баранів, футра подорожні, закупаєшкі куртки і кошушки з рукавами, а також гарнітури футрані продаю по приступних цінах.

Купую ношені футра і негарбовані лиси, тхорі і туняки.

А. Кнопо, Львів, Кітиського 1.

(коло Банку „Уніон“). 247 1-5

Звичайні Загальні Збори
Філії Товариства „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“
в долині
відбудуть ся дня 29. вересня 1917, в суботу, о годині 2 по полудні, в кімнатах Укр. Бесіди I. поверх.

Порядок Зборів:

1. Звіт з діяльності уступаючого Виділу.
2. Вибір голови і членів-відділових.
3. Внесення членів.

Тогож дня о год. 10. рано відправити ся Помічаль-не Богослуження за душу бл. п. Евгена Коляджана, голо-ви філії, помершого в Навгайм дня 3. вересня.

Іван Антонович секретар. Іван Марцінік заст. голови.

250 1-1

О Г О Л О Ш Е Н Н Я.

Від дня 1. листопада 1917 р. розділяти бу-де офіцер, ведучий евіденцію коні в львівським евіденційнім окрузі, коні до полевих робіт.

Права убігання ся о се прислугують:

1. Рільникам, котрі перед війною мали в при-ватнім уживаню коні ц. і к. краєвої оборони.
2. Рільникам, котрі перед війною мали в при-ватнім уживаню коні ц. і к. війська.
3. Рільникам, котрі мали перед війною війскові коні в приватнім уживаню, предложать від дотичної політичної власті і інстанції по-свідченє, що вони є фаховими рільниками і будуть могли з плодів свого господар-ства одержані коні утримати.

Поданя, заасотрені на 2 корони стем-плем, належить вносити зараз на слідуючий адрес:

K. u. k. Pferdevidenzoffizier
in Lemberg. 256

СІЛЬ ДО ІДИ

німецьку, сніжнобілу, дуже мілку, доставляємо в міру за насу люзом вагонами від 100 до 200 метр. сєтнарів, залежно від воемности вагона. Ціна около 35 с. за 1 кг. на німецькій границі, з чого Союз опла-чує за відборця 22 сотини за ціло і ліценцію.

Враз зі збірним заволодєнем одної збо кіль-кох громад разом, належить надсилати задаток К 5000 (пять тисяч корон) на вагон 15.000 кг., за надвижку більших вагонів побираємо послі-плату, при висилці менших вагонів звертаємо надплачені гроші.

VI 5-8

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-Торговельних Спілос
Львів, вул. 3. жовтєвича ч. 20.

Пошукую учительки для 2 дітей шкіль народ-них. Зголошуватись прошу на адресу: о. О. Малецький, Балигород.

251 1-3

Розділюване війскових коний

до власної потреби.

(Reversperde für Privatbenützung).

До приватної потреби відбудуть ся в Рогатині з початком жовтня сего року виданя коний для рільників замешкалих в староствах: Бібрка, Перемишляни, Ро-гатин, Підгайці, Бережани і Тарнопіль, котрі підчас супокою не мали приділених жадних урядових коний.

Писемні поданя належить вносити до Кінного Евіденц. Офіцера для Тарнополя в Рогатині (через староство, стемпель за 2 кор.), котрі мусять бути потверджені дотичним староством, що рільник заслу-гує на приділенє йому війскових коний.

Сі поданя будуть по черзі їх приходу узгляднені.

О дни виданя сих коней повідомать ся кожного просителя окремо.

253 1-2

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшка ч. 3.

Приймає і виплачує шадничі вкладки щоден-но в годинах урядових. Вкладки опрощаються на 4%, починаючи вже від слідуючого дня по дня зго-лошення аж до послідного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можна скла-дати особнею в ка: і товариства, почтовали пере-казами, грошевими листами, чеками почтової Ша-дниці, які Дирекція Шадниці на жаданє безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Шадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних ці-річними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичачого; б) на льомбард ефектів, і на ессонт векселів. Справи позичок по-лагоджуєсь можливе скоро.

Посередничать у вивидуваню позичок в Гал-Восанім Заведеню кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Шадниці“ вул. Косцюшка. Народний Дік, і пов щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділі і українських свят.

Після §. 14. устава „Руської Шадниці“, за-твердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руської Шадниці“ в Пе-ремишлі надають ся до льомбард пупілярних, фон-даційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Ша-дниця“ пупілярну обезпеку.

III. 74-7

ДІЛО

Виходять щодня рано
крім понеділка.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**

Львів, Ринна 18, II. в. в.

Конт. нощ. ш. 24.736.

Адреса телегр. «Діло-Львів».

Число телефонів 261.

Рукописи редакції не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . 10-
піврічно . . . 20-
річно . . . 40-

у Львові (без доставки):

місячно . . . 3-
чвертьрічно . . . 9-
піврічно . . . 18-
річно . . . 36-

в Німеччині:

місячно . . . 20- М.

піврічно . . . 40- "

За зміну адреси платити ся 50 к.

Ціна оголошень:

Стрічка петитона, двохсти-
това 48, в надписаних 60, в
оповістях 80 с, в редакційній
частині 1 К. Повідомлення про
закони і закони 1 К.
Нагороджені стрічка 1 К.
Оголошення за окремим
умовою.

Окремі приватні кошти
у Львові 12 с
на провінції 14 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 24. вересня.

На всіх теренах війни положення не змінилося.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТЕРИ з 24 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ Баварського наслідника престолоа Рупрехта: У Фландрії знову дійшла до великої сили германська боротьба на півночі. На фронті битви була боєва діяльність також вночі і вчасним рапком значніша, однак досі не наступили нові англійські наступи. Добрий успіх нашої германської оборони можна було ствердити після поведень острілювачами нашої батареї та знищення багатьох складів муніції. Під Лам і Сан Кантен, де Французи острілювали катедри вели ділі своє діло нищення, віджила агресивна діяльність.

Фронт німецького наступника престолоа: В кількох відтинках фронту над Веною і в Шампанії кілька разів доходив епох до значної нагальності. У визначних сутичках потерпів несприятель втрати. Під Верденом агресивна боротьба по полудні і вночі була дуже сильна. Також нині рано на східній березі Мозелю набувала оживлена боєва діяльність.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронтки. Лесопольд баварського: Між здобутими в примітку Якобштадт 35 гарматами знаходиться батарея і 5 тяжких гармат калібру від 26 до 28 см. В самих містах дісталися в наші руки великі примаси хліба й мук. На північ від Баранович і на захід від Луцька розвивалася російська артилерія значну діяльність.

Фронт Макензена: В горах на північний захід від Фокшані і над Серетом в багатьох місцях значна агресивна діяльність і сутички перед становищами. Острілюване деревце в Галич і завважано добрий успіх.

Фронт Македонський: Положення не змінилося.

Аргентина й Німеччина.

БУЕНОС АЙРЕС (Тіб.) Агас доносить від датою 23 с. м.: В хвилі, коли Палата задумувалася перевести голосування над вірванням зносин з Німеччиною, надійшла з Берліна урядова відповідь, яка осуджує погляди гр. Люксембурга про війну кружляками. Ужите слова „кружляки“ каже догадувати ся, що Німеччина не думає обмежити війну до підходящих судів. На всякий випадок відложила палата справу висловлення війни.

Відкритий лист

до Й. Е. гр. Гуйна, ц. н. намісника Галичини,
президента „Намісницького Комітету ратуно-
вого для освободжених областей краю“.

Львів, 24. вересня 1917.

Ваша Ексцеленція!

Редакція „Діло“ дістала офіційне повідомлення про утворення і склад „Намісницького Комітету ратунового для освободжених областей краю“ з проханням о як найприхильніше підпирати комітет у його змаганнях. З огляду на те, що Ваша Ексцеленція є творцем і президентом Комітету, вважаємо довести до відомості Вашої Ексцеленції в сій справі ось-що:

Освободжені області краю, яким Комітет має нести ратунок, се Східна Галичина, заселена передовсім українським народом, отже розуміється само собою, що акція, яка має на цілі нести ратунок знищеному війною населенню Східної Галичини, може числитися як найбільше наше підпертя. Однак ми мусимо мати за поруку, що така акція справді має таку ціль і знаходить ся в руках людей, які є здібні до сповнення такої цілі.

Такої за поруки Комітет, утворений Вашою Ексцеленцією, на жаль не дає.

Населення Східної Галичини є в скількості коло 70% українське, отже і з новочасного духа принципу самоопреділення народів і з духа покладеного в основу конституції нашої держави принципу рівноправності народів виходило би, що Комітет, який має нести ратунок населенню переважно українському, повинен складатися переважно з українців. Виходить се також з духа гуманітарності, бо ж найширіше ратувати можуть власне свої свай.

Тимчасом в Комітеті, утвореній Вашою Ексцеленцією, на 32 членів знаходиться всього 7 українців, отже Польки творять в ній над 78%, Українці не-цілих 22%.

Відносини між обома народами краю, в яким Ваша Ексцеленція займають становище ц. н. намісника, є відносинами постійної, що раз острійшої подітучної боротьби. Що в таких відносинах одна сторона не може бути прихильно настроєна до другої сторони, се самозрозуміле, отже тим самим не можна одній стороні віддавати в руки рішення, як дбати про добро другої сторони.

З окрема—чи відносини урядуючого президента комітету м. Деябовського до українського народу на його становищі віцепрезидента Красної Шкільної Ради, становище польського єпископату в справі соймової виборчої реформи, становище таких мужів, як гр. Лев Пінський, м. Витовт Чарториский, проф. Станіслав Старжинський в українській справі,—може дати за поруку, що комітет, в якому вони мають вплив на цілу польську більшість комітету, може відносити ся прихильно й без упереджень до українського населення Східної Галичини?

Наше найглибше переконання, що комітет, утворений Вашою Ексцеленцією, може тільки тоді сповнити свою місію супроти населення Східної Галичини, коли його національний склад буде відповідати національному складови населення Східної Галичини. І тому ми тільки тоді можемо підпирати комітет в його змаганнях, коли б Ваша Ексцеленція змінили його склад на основі духа національної рівноправності. Навіляки супроти комітету в теперішнім складі ми в інтересі нашого народу мусимо ваймати становище як найбільшого недовіря.

СКЛАДАЙТЕ
НА ФОНД ім. МИТРА А. ШЕПТИЦЬКОГО
ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ!

З закордонної України.

Українці причинили ся до побіди Керенського. — У. Ц. Рада і Інструкція тимчасового правительства для Генерального Секретаріату України. — Українська війна. — Професори-брутальні проти університету.

Львів, 24. вересня 1917.

Українське Бюро в Стокгольмі доносить: З приводу державного замаху Корнілова У. Ц. Рада заявила ся за тимчасовим правительством. Російський міністер війни звернувся до Українського Генерального Військового Комітету о поміч українських жовнів проти Корнілова. Український делегат в міністерстві війни видав відозву до українських жовнів, в якій бунт Корнілова названо замахом на свободу Росії й України й закликав Українців до боротьби проти Корнілова. Завдяки львівському поведенню Українців правительство Керенського віднесло побіду.

„Діло Народу“ з 24. серпня доносить з Києва:

По вислуханню звідомлення Генерального Секретаріату про переговори з тимчасовим правительством в справі утворення Генерального Секретаріату і по переведенню дискусії над інструкцією правительства з 17 серпня У. Ц. Рада ухвалила отсю резолюцію:

„З огляду на те, що інструкція є підкріплена недовіром до цілої демократії України, є висловом імперіалістичної тенденції російської буржуазії і противить ся угоді У. Ц. Ради з тимчасовим правительством з 16 липня.—У. Ц. Рада вважає за відповідне заявити правительству, що та інструкція противить його угоді з Радою і буде сприяти організаційну роботу в краю, викличе непотрібні конфлікти і ослабить силу революційного правління в краю“.

„Русское Слово“ з 18. серпня доносить: В Саратові утворено недавно український полк ім. Івана Мазепи, який вже відійшов на фронт.

„Укр. Ген. Секретаріат працює над проектом організації вільного козацтва (народної міліції) на Україні“.

„Діло Народу“ з 23 серпня доносить з Києва: У. Ц. Рада керувала Ген. Секретаріатом підпирати всі міри в цілі утворення української Ради солдатських депутатів.

„Русск. Вѣдомости“ з 8. серпня доносить: Рада київського університету ухвалила 36 голосами проти 3 обширний текст протесту проти переведеної українзації університету.

Перед осінньою сесією парляменту.

Львів, 24. вересня 1917.

Завтра починає Палата послів знева свої наради. Перед нею стане нове правительство д-ра Зайдлера зі своєю програмою. Здається, що в своїй осінній програмі нового кабінету не дуже буде ріжнитися від давних заяв д-ра Зайдлера, який про „нерешорядне державне питання Австрії себ то про перебудову держави на основі автономії поданих націй не сказав досі нічого ні ясного ні нового. Віденські днівники заповідають, що сим разом президент міністрів предложить Палаті послів, згідно її конституційній комісії основні принципи заявленої державної реформи, в межах яких буде обертати ся парламентарна дискусія над перебудовою держави. Вже на однім з найближчих засідань Палати послів має д-р Зайдлер подати до відома парламенту свої замисли про відроджене Австрії.

Відносини в поодиноких партіях посольської Палати і взаємини тих партій між собою ще більше попутані і неясні, як при кінці по-

слідної сесії. Найменше корисно для реформи торговельного правління д-р Зайдлера складили відносини в чеськім союзі, якого більшість стоїть на основі чеського державного права та скріпилася і стала ще радикальнішою після появи в чеській політичній середовищі висловлювання д-ра Крамаржа. Д-р Крамарж має стати головою чеської національної Ради і його активна участь в чеській політиці перш усього завивала тим, що молодечески пристали до лівого крила в чеській союзі. Найбільш помітковою групою в його нутрі являють ся соціальні демократи під проводом д-ра Шмерала. З приводу, що положено в чеській союзі досі не зрозуміло, що він, щоб можна говорити про його відношене до нового кабінету, не могли й відбутися політичні конференції між чеськими проводниками і д-ром Зайдлером. Та про те чеські політики вже тепер заповідають свої різкі виступи проти шефа кабінету з приводу того, що він — мовляв — не покладав до правління ні одного Чеха. І сказати вже тепер можна певно: становище Чехів су-проти правління стало радикальніше як було досі.

Подібне діло з південними Славянами, які явили вже, що в їх дотеперішнім відношенню до чеського союзу не буде ніякої зміни себ то, що обі групи будуть йти солідарно. Іменоване міністром д-ра Жольєра, про якого говориться, що він „близько стоїть до південних Славян“, їх настрою не змінило. Вони далі обстоюють свою програму південно-славянської державності та лишають ся в парламентарній опозиції.

Становище Польків досі являється невідомим в політичній конюктурі найближчих днів. В польській колі буря не стихає. Вчора відбули ся наради поодиноких груп кола в справі вибору презеса, які довели до несподіваних вислідів. Отже людо-вці видвинули кандидатуру посла Вітоса на презеса кола. Проти цієї кандидатури заявили ся з всею рішучістю консерватисти і вона, здається, не має виглядів на те, щоб вдержати ся. Уже й говориться про другу компромісову кандидатуру польського демократа нос. Тертія.

У. П. Р. зібрала ся нині на нове засідане в цілі вибору нового голови.

ВІДЕНЬ (Таб.) Конференція ключових голов Палати послів означила на нинішнім засіданню слідуєть денний порядок перших днів наради: На завітнішнім засіданню президент міністрів представить новий кабінет і зложить правительственну заяву, після чого Палата полагатиме судинні закони. На засіданню в середу виголосить міністер скарбу бюджетове експозе після чого піде дискусія над заявою правління, а рівночасно також над фінансовим експозе. Після постанов нового регуляміну час промов поодиноких послів буде обмежений до 10 годин. Загально думают, що дискусія буде тривати найвище 3 дні тому, що в загальні призначено на неї 26 годин.

У. П. Р. в справі відбудови Східної Галичини.

Відень, 24. вересня 1917.

На завітнішнє нове засідане Палати послів приготували господарська Комісія У. П. Р. окреме внесене в справі негайної і достаточної помочи для східної Галичини та провісочної відбудови свіжо відвисаних повітів.

3 німецького національного Союзу.

ВІДЕНЬ (Таб.) Як доносить дзєвники, на засіданню президії німецького національного Союзу д. 24. с. м. д-р Штайвендер предложив проект декларації, що містить основні лінії, яких має держати ся союз під національним і господарським оглядом. Над сьм проектом виважа ся довша дискусія. На пополуночнім засіданню предложив п. Марбелль свій проект декларації, зредогований в справах національно-політичних о много острійше.

ВІДЕНЬ (Таб.) Німецький національний Союз прийняв на нинішнім засіданню резолюцію п. Штайвендера, яка означає становище Союзу с-проти правління. Союз уважає рішучо кінечним, щоб цілу внутрішню політику підпорядкувати великим інтересам держави й німецького народу, які залежать від успіху війни і від досягнення тривалого миру.

Резолюція каже м. ин., що в окремі держави в державі мусять наші народи так само презигнувати, як презигнували з сього Німці. Підчас дискусії виявлено з різних сторін огречення з неуправильних відносин на поли

поживи, передовсім в Чехії і висказано жаль ізза слабого становища правління в поборюванню цих недомогаль.

Гр. Тарновський у Цісаря

ВІДЕНЬ (Таб.) 24. вересня. Цісар прийняв нині на окремій аудієнції гр. Адама Тарновського.

Рада міністрів

ВІДЕНЬ (Таб.) 24. вересня. Під проводом міністра заграничних справ відбула ся нині рада міністрів.

З польського кола.

ВІДЕНЬ (Таб.) Польське Коло відбуло 24. с. м. перед полуднем і по полудни засідання в цілі вибору презеса. На засіданню перед полуднем вислід голосованя був такий: Віддано голосів: на п. Вітоса 28, на д-ра Лазарського 26, на п. Дашинського 11, а на д-ра Леа тільки 1 голос. З огляду на се розстрілене голосів, при яким ні один з кандидатів не одержав кінечної більшости, відложено слідуєть голосоване до пополуночя, щоб уможливити поодиноким фракціям наради й порозумінє. На пополуночнім засіданню вислід голосованя був докладно такий самий, що й на передполудневім засіданню. Засідане відложено до 25. с. м. на 10. годину рано.

Перед новими подіями на ромунським фронті.

БЕРЛІН. (Пр. т.) Як довідуєть ся „Vossische Zeitung“, армія князя Фридриха відідав в Семигороді війська на фронті і війська, що стоять в другій лінії. Не буде похибкою, коли до цієї подорожж, попередженої подорожжю цісаря Карла в ті околиці, приважаєть ся деяке значінє.

Події в Росії.

Більшість робітничко-жовнірської ради за миром. — Уступленє президії ради — Сподіванє зміни правління. — Димісія Керенського? — Мирні поголоси в Петрограді. — Уступленє Алексєєва.

ПЕТРОГРАД (П. А. Т.). На новім засіданню робітничко-жовнірської ради соціалістично-меншевики і соціалісти революціонери поставили внесене того змісту, що резолюція, ухвалена радою дня 13. вересня в демаганем безпроволочного мира, соціалістичного правління, розділу землі була прийнята тільки наслідком случаю та що рада має певне довіре до свого проводу. Те внесєне перенало в нійменнім голосованню 519 голосами проти 418, при чім тільки 17 членів ради було несприятних. Голова ради Чхеїдзе заявив, що члени урядового бюра складають свої мандати.

СТОКГОЛЬМ (Таб.) Уступленє президії петроградської робітничко-жовнірської ради вказує на зріст впливу більшовиків, які при найближших виборах до президії сподіють ся провести Троцького і Каменєва в члени президії.

АМСТЕРДАМ (Таб. 23. вересня). „Daily Telegraph“ доносить з Петрограду: Той тиждень є тижнем боротьби між найважливішими революційними партіями. Більшовики вважають необхідним кінечним, щоб покінчити війну. Вони вказують на те, що для дальшого ведення війни було би потрібне сильне правління та що таке правління мусіло би бути протиреволюційне. Тому вони демагують ся соціалістичного правління, яке би закінчило сейчас перемирє.

Зіова претивники більшовиків відічають, що робітничко-жовнірські ради спричинили хаотичне замінє в краї та що вони загрожують становищу Росії як великодержавної сили. Війна мусить бути ведена даліше і в тій цілі треба привернути дисципліну у війську. Те може стати ся тільки дотрєтою заведення диктатури.

Між тими крайніми групами стоять партії, які заявляють ся за коаліційним правлінням та які однак держать ся остеронь ведії.

АМСТЕРДАМ (Таб. 23. вересня). „Daily News“ доносить з Петрограду: Демократична конференція, яка збереть ся в понеділок на слух свого рішєня проти вложення коаліційного кабінету, зажадає утворення соціалістичного міністерства, для якого вже готова ліста членів.

В такім случаю Керенський імовірно уступив би.

СТОКГОЛЬМ. (Таб.) Представник кореспондентського Бюра доносить, що після відомостей з Росії становище Керенського має бути сильно підкопане.

АМСТЕРДАМ. (Таб.) Райтер доносить з Петрограду, що стан облоги в московській провінції внісєно. Після „Allg. Handelsblad“ доносить „Daily Chronicle“ з Петрограду, що столиця є переповнена мировими поголосками.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.) Керенський видав приказ, в яким підчеркує численні заслуги Алексєєва з нагоди здавленя корілевського руху і констатує, що він своєю мудрою й діяльною інтервенцією привернув порядок і нормальну діяльність великого генерального штабу.

Далі заявляє Керенський, що прихилиєть ся до просьби Алексєєва о уступленє і оставляє його до розпорядности тимчасового правління, щоб ужити його великого досвідченя в управі військовими операціями.

Процес Сухомлінова.

Промова прокуратора

ПЕТРОГРАД (П. Т. А.). В своїй промові прокуратор, обжаловуючий Сухомлінова, сказав: Мамо того, що Дума і публична опінія висловлювали беззастанно побоюванє в приведу недостачі муніцип. Сухомлінов як міністер війни оставав глухим на те все. Своєю злочинною бездіяльністю він спричинив бездіяльність найвищої управи артилерії. Сухомлінов все говорив неправду, скільки разів ходило про справу вооруження російської армії. Його брехня ніколи не була такою шкідливою для Росії, як тоді, коли він заявив генералови Жофрону, що положено Росії є лихе, але не розпучає, та що Росія власними силами поборе всі трудності. Те сказав він в одній з таких хвиць, які для Росії були найстрашніші. Вкінці заявив прокуратор, що він піддержує своє обжалованє проти Сухомлінова в цілій основі та демагєть ся строгого покарання обжалованого за всі його злочини, яких допустив ся він в воєнній часі та які могли спричинити неабиякі наслідки.

Німецька коронна рада.

Рішенє в справі Бельгії.

Львів, 24. вересня 1917.

„Deutsche Tageszeitung“ приносить вістку, що минулого віатірка відбула ся в Берліні нарада цілого міністерства, який проводив цісар та яка в головній мірі була присвячена бельгійському витанню. Державний секретар д-р Кільман заявив ся за видачею Бельгії, за яку Німеччині мають бути повернені німецькі колонії в східній Африці. Більшість учасників наради премовляла в тім самім дусі. Народи мали на цілі тільки виніти думок, а не поставлене остаточного рішеня.

На монумент портрет Івана Франка

на книжочку вкладкову Красного Союзу Кредитового ч. 4000 вложили далі:

Народний Дім в Рудках 10 К., о. дек. А. Ковальський з Невосідек гост. 4 К., о. Сим. Кульчицький з Вошацьк 4 К., о. К. Кульчицький з Підгайчик 4 К., Лев Кульчицький п. к. судія зі Львова 4 К., о. Юрій Квіт з Чайкович 4 К., Наталія Левницька з Рудок 2 К., директор Алексій Ярема 50 К., д-р Осип Гердичук 10 К., Народна Торговля 100 К., Пенітєве Товариство Кредитове в Соколі 20 К., проф. Василь Білєкий 25 К., д-р Олександр Палів надлежучик почта пошова ч. 26 10 К., Народна Гасетниця 10 К., о. Іван Степанів з Книжків, о. Ваген Філіяльський в Бутках 10 К., муніципал Василій Нікола пош. поч. 637 К. 46, Селянська Каса в Покости 40 К., поручник Макар пош. поч. 434 К. 10, Абрагам Вельфган фельдфебель 15 п. піх. пол. поч. 529 К. 7, о. Іван Киприян марок Немірова 10 К., Олена Алексєвич в Перемишлі 5 К., д-р Роман Чайківський надлежчик судовий 10 К., Дереш поручник 4 п. піх. в Перемишлі 5 К., Кружок взаємної Помочи урядників Дністра 20 К., д-р Михайло Філім, відділ штабу 1/10 баталіону піхоти К 107 зі складки, лінстратор Іван Стернюк 10 К., Товариство задаткове в Комарні 50 К., Тижко Кордєк начальник гренади Вербіж 1 К., д-р Сильвестер Дрималик лікар у Львові 5 К., Микола Рогоульський в Кульчицьках старий 5 К., Філія Волчук учитель в Білці Книжківській 5 К., А. Микитяк в Стрию 10 К., о. Йосиф Іванєв в Рєменові 60 К., д-р Іван Мандюк поручник пош. поч. 130 К., о. Киприян Ясеницький в Жовтанках 20 К.

ПРОСИМО

при вміні адреси **конечно**

- 1) надіслати 50 с. за переведення зміни — —
- 2) подати побіч нової і старої адреси. — —

Адміністрація „ДІЛА“.

НОВИНКИ.

Львів, 24 вересня 1917.

— **Отворення міської учительської семінарії з українською викладавською мовою** в Перемишлі (зглядно поки що семінаріїного курсу) відбудеться в понеділок 1. жовтня. Старшина Кружка Українського Педагогічного Товариства, у зглядуючи загальне бажання, отворяє поки що семінаріїний курс з обсягом наукового матеріалу 1 року. Довіля міністерства на основані семінарії прийде ще протягом осені. Курс буде вести п. Олена Бережинська, учителька тутешнього Ліцея, в льокалі Ліцея (Татарська 4) в ранніх і пополудневих годинах при помочи учителів і учительок ліцея, гімназії і державної семінарії. Оплату за науку означить ся пізніше (відповідно до числа кандидаток). Для замісцевих поручається уміщення в Дівоцїм Інституті, Інтернаті СС. Васильянок; есентуально можна буде для більшого числа кандидаток за снувати власну бурсу. Вписи будуть відбудувати ся 29. і 30. вересня і 1. жовтня рано, а вступний іспит відбудеть ся в понед. 1. жовтня по полудни від год. 3—6 в льокалі ліцея. Кандидатки мусять мати укінчений 15 рік життя і що найменше укінчеу III класу виділової школи. Предложити треба при вписі: метрику, свідоцтво здоров'я себто свідоцтво фізичного уздібненя, виставлене урядовим лікарем, і послідні шкільні свідцтва.

— Друга українська народна школа в Перемишлі буде отворена 2. жовтня на Засанію при ул. св. Івана 42, в домі Братства св. Николая; удержувати її буде Кружок Укр. Педагогічного Товариства. Старшина ззиває українське населення Засані і поблизьких передмість, щоби вписало громадно свої діти до сеї рідної школи. Отворяемо на рівні першу і другу класу. Вписи відбудуть ся в понеділок 1. жовтня від год. 8—12 і 3—6. Наука зачинається 2 жовтня о 8 год. рано. Довіля шкільних властей запервненій.

— Нове товариство „w Polsce“. Минулої суботи відбули ся у Львові в рагушевській сали конституючі збори централі християнських добродійних товариств, які розвивають свою діяльність у Львові. До виділу нової інституції увійшло на 20 членів 3 (трійох) Українців а саме: о. І. Дзерович, п. Микоф Омискевич і о. Василь Личиняк. До тіснійшого виділу, зложеного з 4 членів, вибрано самих тільки Польків. Донесити про те „Kurjer Lwowski“, називає нову польську інституцію першим того реда товариством „w Polsce“. До різних польських борців і осейнї прибуває етсе нова правдива польська річ.

— В справі невог підручника льогіки. Пишуть нам: Завів ся у нас звичай, що шкільні підручники пишуть і видають не раз люди не фахові в даній предметі. От на днях дійшло до відома загалу, що о. д-р Костельник, заступник катехита II. реаліної школи у Львові, налясав підручник льогіки для VII. класу гімназії та предложив вже його красівій шкільній Раді до апробати. О. д-р Костельник є доктором катехитської філософії фрайбурського університета і кваліфікованим учителем релігії, але се все не преневає за сін, що його книжка буде хесемна для науки льогіки. Підручник льогіки для гімназії може зладати лиш довгелітній фаховий учитель. Нераз і такому не вдасть ся; ет прим. нек. проф. Мандибурови не вдає ся навіть перевід підручника льогіки Гельфера. Тому наперед можна сумнівати ся, чи підручник о. д-ра Костельника заспокоїть потреби нашої школи тому, що о. д-р Костельник як чоловік, котрий сього предмету ніколи у жадній школі не учив, ледви чи знає основне нові ярилігані плями і розклад матеріалу, а дальше о. д-р Костельник як геолог поставити мабуть головну вагу на льогіку формальну, через що потерпить льогіка індукційна, так дуже важна для точних наук. На сей здогад нагодить нас факт, що підручник льогіки для польських гімназій Євїта о. Нучковського є зовсім схиблений. А тимчасом у нас є фахові учителі для впроведєвтики філософії (пр. д-р Балеї, проф. Евг. Глушкєвич, д-р Кучер і ин.), які могли би зладати підручник льогіки для VII. кл. Коли ж уже шкільна Рада хотіла б конечно обставати при підручнику о. д-ра Костельника, то нехайби бодай віддала його до рецензії досвідному фаховому

учителеви, котрий вказав би авторови як саме треба підручник переробити, щоб книжка могла вийти на хосен нашої школи. — ви.

— **Ванаційна веселі української гімназії в Перемишлі.** Заходами тутешнього магістрату, дирекції гімназії і Товариства „Дешева кухня для молодіж“ уладжено в сім році в часі від 10. липня до 27. серпня в Тисовій, селі перемиського повіту, вакаційну оселю для 35—40 учеників заведеня, між тим для 10—12 воєнних сиріт. Се оселя найшла на місци як найкращі умови та уміщала ся як найгарнійшими успіхами. Місцевий парох і декан о. Володимир Гинилевич заопікував ся відразу як найширїше нашими учениками і сиротами, вивдавав для них матеріяльну і моральну поміч зі сторони своїх парохій (з Тисові, Рокшицях і Брилиничях) та пособляв разом зі своєю родиною оселі під кожним оглядом, пригортаючи до себе нашу молодіж неначе свої рідні діти. Управителі оселі учителі Павло Волянський і Іван Галушинський находили у Панства Гинилевичів постійну поміч і пораду, а молодіж приязнала ся до своїх добродіїв не наче до своєї рідні. Жадна з перемиських осель не мала так гарних відносин і жадна не оставала так довго на селі, як наша. Тому належить ся о. Волод. Гинилевичеві і його жені як найширїша подяка і пошана за так незвичайну прихильність, гостинність, поміч і опіку. При тій нагоді треба замітити, що Товариство „Дешева кухня“ набуло по довших заходах саме в часі сих ферій ґрунт під будову власної оселі в Стараві за Хировом між камеральними лісами, в дуже гарній і здоровій околиці, а крім того вибрало протягом літ з різних надвишок і жертв понад 8.000 К. та наміряє з весною будувати барак на приміщенє 60—100 учеників. Се оселя буде мовити після пляну основателів імя Григорія Цеглинського, першого директора гімназії, а користати з неї будуть не лиш ученики тутешньої гімназії, але також академіки, що вийшли з нашого заведеня. Товариство розглядало ся також за відповідним місцем в Рокшицях під Тисовою. Виділ „Дешевої кухні“ звертає ся отже до бувших учеників лок. Гр. Цеглинського і всіх приятелів нашої гімназійної і академічної методіжї, що так часто западає на здоров'я і не може як слід покінчити студій, з прошенєм, присилати на сю так важну і гарну акцію жертви (на адресу Дирекції гімназії) та допомогти Товариству до довершеня сего діла і до ратованя нашої молодіжї перед недугами (особливо грудними) і занепадом. — За Дирекцію гімназії і Виділ „Дешевої кухні“ А. Аліськевич.

— **Філія Кр. Тов. а ґосп. „Сільський Господар“** в Угнові просить отсею дорогою всіх тих панів начальників громад, громадських писарів і людей ведучих „покутне писарство“ в Угнівщині, які доси підкопували повагу і шкодили Канцелярії безплатної правної поради при філії тов. а „Сільський Господар“ в Угнові, щоби на будуче, коли вже не помагають, залишили свою кариєрну роботу, маючи лиш особисте добро на оці. В противнім случаю відкрить ся їх назвища і нап'януєть ся публічно. Рівночасно просить філія П. Т. Отміє, учителів і начальників громад звернути увагу селянських мас на канцелярію безплатної правної поради при філії „Сільський Господар“, яка отворена що дня від год. 10—1 перед і від 3—5 по полудни в читальни „Просвіти“ в Угнові.

— **Підмеги для рєдин, яких жителів задержано у ворожих краях.** З днем 14. вересня 1917 р. почав обов'язувати закон з 17. серпня 1917 р. В. д. з. ч. 376, який признає підмеги з державних фондів незасібним рєдинам: 1) тих австрійських рєдин, які в причини воєнних подій були примусово задержані у ворожих краях або були ворогом насильно заслані, 2) тих осіб, які будучи залогом торговельної маринарки, не можуть повернути до вітчизни. В першій лірі належить ся підмега рєдинам всіх тих осіб, яких жителів російські власти в часі свого побуту в Галичині насильно вивезли в глибоку російської держави. Таких рєдин є в Галичині особливо серед українського населення дуже много і вони повинні користати в тих підмегах. Належить ся та підмега також всім тим рєдинам, яких жителів в хвилі забуху світової війни перебували в Росії, Франції або Англії і там примусово були задержані. Міністерство внутрішних справ ставує на тім становищі, що згадані підмеги не належать ся рєдинам, яких жителів перебувають в Америці. Напредставленє наших пєсиль, що много рєдин галицьких селян удержувало ся з грошми прирєданих в Америці і що тепер всі вони наслідком здержаної пересилки грошей живуть у великій нужді, обіцяло міністерство поробити старання, щоби мож було вислати гроші з Америки до Австрії. Висота підмеги рїнуєть ся висоті військового призначкя і випосить девно для кожної ураженної особи відповідно до звичайного місця замешканя: 1) у Відні 2 К; 2) у більших і середних містах а саме в Галичині: у Львові, Краєві, Бориславі, Дрогобичі, Коломиї, Новім Санчі, Перемишлі, Ряшеві, Самбері, Станисла-

вові, Стрию, Тернополі, Тарнові, Ярославі а на Буковині в Чернівцях 1 К 80 с.; 3) у всіх інших місточках 1 К 60 с. Прошенє о уладненє сеї запомогі вносить ся до староства, місця замешканя родини, і треба в нїм виказати, що родина, перебуваючого в ворожїм краю, є незасібна, себто не має ніякого такого майна, зглядно иншого доходу, що вистарчав би їй удержанє і що жителів родини вивіз ворог насильно, зглядно примусово задержав в своїм краю. Найліпше буде, коли правдивість, в горі наведених обставин, потвердить на прошенє громадський уряд. Запомогі признає красава пєлітична власть себто намісництво по переведенію відповідних розвідів. Підмега належить ся від 14. вересня 1917 р. а то через есь час триваня світової війни, зглядно до часу вчаснішого повороту задержаного ворогом жителів родини. Віденська газета доносить, що міністерство внутрішних справ зарядило вже все що потрібно, щоби підмеги були вже в найближнім часі всім управнєням виплачені. — З Краєвої Канцелярії безплатної правної поради товариств „Просвіта“ і „Сільський Господар“ у Львові Ринок ч. 10.

— **Відзначєнє.** Пожевий курат при 13 пол. уланів о. Андріян Зофійовський відзначений Хрєстом заслуги 2 кл. на червоно білій стяжї з мечами.

ПОМЕРЛИ:

Марія Лукіанович, вдова по Якові Лукіановичу, почтїмаїстрі в Городенці, що свого часу лавив по собі найліпшу пам'ять просвітителя і народного діяча в Гусятинщині, померла в 78 році життя в Ростоках коло Кут. — В. і. ж.

Найдорожша Олена, доня Тиха і Софії Пєрєдєвїч в Ропицї рускій, упокоїла ся в Божї дня 20. вересня с. р. скоропостижно в дев'яті весні життя. — В. і. ж.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красий Союз Кредитовий у Львові. — число книжочку владеної 4.000.

О П О В І С Т К И.

Вівторок, 25. вересня 1917.

Няні: греко-кат.: Автономє смч. — римо-кат.: Клеф. мч.

Залтра: греко-кат.: Корнелїя мч. — римо-кат.: Кипр. і Юст.

Читальня „Просвіти“ городецького передмістя з днем 1 жовтня 1917 отворє школу для неграмотних (анальфбетів). Виділя читальні має честь просити всіх Українців, котрі би знали і вивчуваали неграмотних, щоби посилали їх до впису на ту науку. Вписи розпочинуть ся вже від 23. с. м. в льокалі читальні пл. св. Юра ч. 5. (в подвір'ю на ліво з вершої брами) о годині 5. пополудни. Також можна вписувати ся щоденно від 24—40 с. м. від 6—7 години вечером. Наука відбуваєть ся безплатно. Також можуть вписувати ся в тім часі на курс німецької мови, як члєми і нечлєми.

Прєсвітєр св. Всєх. оо. у яких находить ся найновїйший статут львівського фонда здохичє-сиріт., щоби зложили його прислати під адресою Комісії фонда здохичє-сирітського у Львові пл. св. Юра 5.

Вписи до української міської учительської семінарії в Тернополі відбудувати муь ся в днях 27., 28. і 29. вересня с. р. в канцелярії заведеня в годинах між 10—1 перед полуднем до всіх курсів семінарії і класів пригєтовляючої, яке буде отворено, коли зголосьить ся достаточна числє учениц. При вписі треба предложити посліднє свідєцтво шкільне, а в разі перерви в науці також свідєцтво меральности. Нові ученики мають предложити крім сего свідєцтво уродженя. Вписєне вносить 10 корон. Вступний іспит на першій курс і пригєтовляючий курс відбудеть ся 1. жовтня. Мєсачня еплата буде установлена описля. Поправчі іспити на висшї роки відбудувьт ся в початком шкільного року. Для замісцевих дозволенє є зголомшуванє письмєнне, але документи муьтє бути предложані при появі в заведеню. — За Дирєкцію „Укр. жін. учит. семінарії“ Іван Боднар.

Популярні історичні відчити, коротко начеркнені з великої 8 томової історії „України“, виданої нашим істориком Михайлом Грушевським, розпочинуть ся вже 23. вересня 1917 (в неділю) і будуть відбувати ся кожної неділі пополудни в годинах від 4—6 в будинку шкільнім ім. Б. Грінченка на Городецькїм ч. 95. — М. Сїяк.

Отримав податок за довіда всім інтересам, що від 1 жовтня с. р. платити буде товариство кредитне „Надія“ в Кривині від всіх вкладок щомісячних 4%. Податок рентний одягає товариство з власних фондів. — Дирекція. 253 1-2

В Задачній Касі в Камінці струмилевій є до відображення заставний лист Гал. Тов. а кредитного земського на квоту 1000 К. ч. 4778. С. IV, винуватий на річ гр. кат. парохії в Червоношівцях, за вложенням добровільного датку на укр. захист воєнних сиріт в Камінці струм.

Комітет „Українська Самаританська Паміч“ у Львові, улаштує в конюшені тов. „Бесіда“, Косцюшка ч. 3, дня 26. IX. 1917 о годині 5 поспільні ширші сходина. З огляду, що на дивнім порядку важкі справи, тому просить ся загал української громади о численну участь. 1-2

НАДІСЛАНЕ.

Красний адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде канцелярію у Львові

при вулиці Крайовіцка ч. 6. 31-2

Оголошення.

Пешуківська

бухгалтерійної сили.

Зголошення під назвою:

„УКРАЇНСКА РІЗНИЦА“ в САМБОРІ.

258 1-1

ДИРЕКЦІЯ.

Фотографічне ательє „Фльора“

виконує знімки по знижених цінах.

Львів, площа Марійська 6 і 7.

393 6 1-4

Селіська Бурса в Станіславіві буде отворена для бідних учених з початком жовтня 1917/18. Учнів, що хочуть бути прийняті до бурси, мають зголошувати ся до Голови Товариства о. Дра Фіона, вул. Голузовського ч. 5. Місячна оплата вносити ме 80 кор. з чого половину докимає треба оплачувати в натураліях. З огляду на се, що дозвільний будинок як і його інвентар знаходили до тла воєнної війська, мусять кожний учень привезти з собою: ліжко, сім'як, ложку, вилка, ніж і горничку на молоко. На письмовну відповідь належить надати коресп. картку. — о. Дра Фіон, голова бурси. 252 2-5

Повідомляю, що заосмотрів свій магазин в готові футра мужські, верхні і з перемішаним, підшавні кавіра ми, шовками, селіськими, півкарами, бобрами, нутрями і т. п., як також жіночі футра в найновішій фасоні в країнських япок, астраханів, лопанів, країнських бранів, футра кодорожні, закованські куртки і кошушки з рукавами, а також гарнітури футрянні вроду по приступних цінах.

Купую можеш футра і негарбовані лиси, тхорі і тумани.

А. Кнопо, Львів, Кітійського І.

(кодо Банку „Уніон“).

247 2-5

КАПЕЛЮХИ до перероблювання

приймає салом мод

М. ТОПОЛЬНИЦЬКА

Львів, вул. Коперника ч. 1.

214

(над апікою М.коляша).

5-10

Одиниця українська

Тов. взаїмних обезпечень на життя і здоров'я.

„КАРПАТІЯ“ 37-1

Почесний президент Його Ексцелленція граф Шептицький.

Товариство оперте на взаїмності, а через се всі зиски припадають самим членам.

Ручить вже по трох літах неоспорності з висхідною вартістю обезпечення.

Приважає по трох літах право викупу, а також вже по трох літах улітис кошовка на життя і здоров'я.

У всіх справах звертати ся на адресу:

Львів, — вулиця Руська ч. 18.

Години урядові: від 8. до 2.

Уживайте „Данія“ до крохмалення біля!

„ДАНІЯ“

найлучший виріб, який заступає
КРОХМАЛЬ

А
Н
І
Я

Назвище
і марка охор.
правно застер.

Не кищить біля!
Незрівняний в ужитті!
Розпукає ся в воді, не лишає осадку!
Завсім не шкодить білі!

Конечний в кождім господарстві, в шинталах, моластирах, військових заведснях і т. п.

НАБУВАТИ: в пачках оригінальних з описом легкого способу ужиття у всіх дрогеріях, корінних склепах і складах перфумерії і т. п.

Щоби охоронити наш артикул перед покутною продажею, відступаємо його поважнішим купцям у всіх місцевостях Галичини, Буковини і Польщі з відно-відним рабатою і рекламою. Відповідні запити належить адресовати до:

„ДАНІЯ“ Централь для Галичини, Буковини і Польщі
Краків, Фльоріяньска 28, I. пов.
Ч. телефону 1416. 224-4-3

Потребую сейчас інструктора

на село до навч. 3 дітей з I. і III. клас. Зголошення з у-слів'ями слати на адресу. о. Леонтій Адриянович — Дирекція п. Турника коло Жовкви. 219 3-3

Оголошене.

Від дня 1. листопада 1917 р. розділяти ся де офіція, ведучий езіданськ. коні в львівським езіданським окрузі, коні до полевих робіт.

Права убігана ся о се прислугують:

1. Рільникам, котрі перед війною мали в приватнім уживанні коні ц. і к. краєвої оборони.
2. Рільникам, котрі перед війною мали в приватнім уживанні коні ц. і к. війська.
3. Рільникам, котрі мали перед війною військові коні в приватнім уживанні, пропозають від дотичної політичної власті і інстанції по-свідчене, що вони є фактичними рільниками і будуть могли в плодів свого господарства одержані коні утримати.

Подання, заосмотрені на 2 корони стем-пнем, належить внести враз на слідуочий адрес:

K. u. k. Pferdevidenzoffizier
in Lemberg. 256

Пошуку учитецьки для 2 дітей шкіл народних. Зголошуватись прошу на адресу: о. О. Малецький, Балигород. 251 2-3

Розділюване військових коний

до власної потреби.

(Reverspferde für Privatbenützung).

До приватної потреби відбудуть ся в Рогатині з початком жовтня сего року видання коний для рільників замешкалих в староствах: Бібрка, Перемишляни, Рогатин, Підгайці, Бережани і Тарнопіль, котрі підчас супакою не мали приділевих жадних урядових коний.

Писемні подання належить вносити до Кінного Езіданс. Офіцера для Тарнополя в Рогатині (через староство, стемпель за 2 кор.), котрі мусять бути потверджені дотичним староством, що рільник заслугує на приділеве йому військових коний.

Сі подання будуть по черзі їх приходу угляднені.

О дни видання сих коний повідомить ся кожного просителя окремо. 253 2-2

АДРЕСА: Hauptkass der Zentralbank der Ukrainischen Legion IMEN, VILLEDERER GASSE 20
ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ
НА СЛАТІ ЛІСТІ І ДАТКИ
НА СТРЕЛЬНИКІ ДІЛІ.

ЗЕШІТИ до всіх шкіл, та всім

школьним прибори можна

набувати по найдешевших цінах

в „СОЮЗНІМ ВАРАЖІ“

у Львові, вул. Руська ч. 10. 153 10-1

Висилка на провінцію оборотною поштою.

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, вул. Руська ч. 20 (власний дім)

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Штандарт ч. 25261.

Жарова конто в Австро-Угорський Банку

приймає до обезпечення від огню будинки, хатні і господарські, движимости, меблі, одяжу і білизну, збіжжя в снопах і в зерні, худобу і т. п.

Кожний Українець повинен асеку-вати ся від огню, щоби на случай по-жежі не понести страги, бо достаток єдиний, то добробит цілого народу.

КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН АСЕКУРОВАТИ СЯ ТІЛЬКИ В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“.

Нема жадного нищого українського Товариства асекураційного від огню, — тільки один

„ДНІСТЕР“.

„Дністер“ рахує найдешевші о-плати за обезпечення селянських бу-динків.

„Дністер“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і совісно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де ви-тують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ мо-жуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з нінем 1916 року 8,613 829 — корон.

В „Дністрі“ можна обезпачати від крадежи з власним движимости всякого рода, а Товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою о-платою премії. ІА 19-2

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. Руська ч. 20. — Адреса для телеграм: „Дністер“ — Львів. — Канцелярія ТОВАРИСТВА отворені що дня від 8—2 перед пол.

Діло

Виходить щодня раніше
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18, 2. ет.

Конт. пошт. марк. 24.750.

Адреса телегр.: „Діло—Львів“.

Телеграф. номер 261.

Рухомі редакції не з'являються.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3.60 К.
квартально . . . . . 10.—
піврічно . . . . . 20.—
річно . . . . . 40.—
у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3.— К.
квартально . . . . . 9.—
піврічно . . . . . 18.—
річно . . . . . 36.—
в інших місцях:
місячно . . . . . 20.— К.
піврічно . . . . . 40.—
За зміну адреси
внести с. 50 к.

Ціна оголошень:

Стричка петрова, двохвишкова 40, в надісланні 60, в одиницях 60 с, в редакційній часті і К. Пейдломелю пр. зліва і зверху 1-го. Непрошляк стрічка і К. Статистична зображення зображення зображення. Замовляти у Львові 12 с. на провінції 14 с.

Видас: Видавничий Об'єднання „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 25. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ

Місцями бої в області перед становищами.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Над Сочею сильніший несприятельський гарматний огонь і значніша діяльність летунів.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

В Аلبанії уміщені бої з озброєними відділами.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТЕРИ з 25 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ Баварського наслідника престолоа Рупрехта: Побережне несприятельських батарей, сильно перевезене нашою артилерією, вимушено зникло ослаблене несприятельського огня на фронті у Фландрії. Після поодиноких сильних фальс огня не наступили наступні Англії.

Над Емме і в Шампанії огонь збільшився. Стежні сутички, в яких добули ми полонених і добути.

На східній березі Мези Вагшарові-Шомон і Ванкур під час зважаної діяльності артилерії розвивалися місцеві бої ніхоти. На південь від Бомон забрали наші війська Французам рови на глибині 400 м. і зборили їх проти кількох наступів. В лісі Шом зважувалися бої в близька, які не змінили положення. Під Везувант наступ на ворожі лінії мав позитивний успіх. Загалом полонено з яких 350 Французів.

В нечі вдерлися наступаючі відділи під Маджур до несприятельських становищ і вернули з полоненими.

Вчора ввечері наші літаки заатакували Англію. Кидали бомби на військові будівлі в серці Лондона, на Довр, Southend, Chatham і Shoore. Пожари свідчили про успіх. Всі саможетні вернули нешкоджені. Також Дункерку заатаковано бомбами.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

На східній терені війни і на македонській фронті не було значнішої боевої діяльності.

Росія і мир.

БЕРЛІН. (Ткб.) Приватні відомості насильці з французьких правительствених кругів до Лондону, звучать, що Франція є на се приготувана, що Росія буде в коротці приневолена нахилити на союзників, щоби заключено загальний мир, або й вакаючий окремий мир. Відносини є безнадійні для союзників, які вже не числять на поміч Росії.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.) Міністерство заграничних справ заперечею голоски про мирні переговори.

З'єдинені Держави

бажають Камчатки.

КОПЕНГАГЕН (Ткб.) До „Berlingske Tidende“ доходить з Гааяради: Поголоски, що виступають з великою рішучістю, доносять, що З'єдинені Держави запропонували Росії відступити півострова Камчатки в заміну за заплату дуже значної суми.

Львів, 25. вересня 1917.

Польська преса як на замовлення почала від якогось часу кампанію в цілі обезцінення українського руху і його здобутків за кордоном. Сам разом перед у сій кампанії веде „Czas“, а всі інші органи польської преси гідно йому товаришать.

Найновішою темою в сій кампанії є вибори до міських рад по великоміських центрах на Україні. Польська преса з великою редістю доносить, що при виборах до міської ради в Києві й інших великих містах України змогли провести тільки невелике число своїх кандидатів, так, що міські ради лати муля далі російській більшості. Отже — тімуться Полляки — міста на Україні остануть на далі російські; а що села неосвідомлені (звідки польські журналісти се так добре знають?), то цілий український рух нічого не значить.

Нехай Полляки радуються, а ми придивимся явищу, яке викликало їх радість.

Що великоміські центри на Україні не дади при теперішніх виборах до міських рад українських більшості, се самозрозуміле. Адже власне великоміські центри були осідками обрусительної системи, яка з них розходила ся на цілу Україну. Щоби наслідки сєї системи зникли за рік року революції, щоби вся зросійщена бюрократія, буржуазія, загаль інтелігенція, робітництво (яке русифікували російські соціалістичні організації) — щоби всі вони в такім короткім часі перебудили еволюційно новоручу до української народності, сього чейже ніхто, хто про такі справи поважно думає, не міг сподівати ся.

При тім ще одне: елементарне почуте української народності зберігло ся по містах ще найбільше в престолародній масі. Сю часу ще найлегше зукраїнізувати. Але, поминувши короткий час, більшість сєї маси носить тепер військовий мундур і не має виборчого права, коли тимчасом більшість висших верств всіма способами унівають ся від військової служби і могли мати рішучий голос при виборах.

Словом, в великоміських центрах на Україні не можна в нині на завтра усунути наслідків вікової обрусительної системи; з сими наслідками прийдесть ся нам ще довго бороти ся. Знаючи се, ми ані не будемо брати вислідку виборів до міських рад за доказ слабости українського руху ані не будемо журити ся тим, що польська преса так тішить ся разом в російськими мафіоластами.

Сила українського руху лежить поки що в тім масовішому в мрі селянства, яке покинуло ся до національної свідомости і яке в свій час залезе ті русифікаційні острови, якіми є на Україні великоміські центри. Що те море не є таке невідоме, як се представляє польська преса, свідчать хоч-би ті селянські й військові з'їзди, які були величавими маніфестаціями української політичної думки.

Другою актуальною темою польської преси є ріжні ревелії „за куліс“ Української Парламентарної Репрезентації.

Так „Nowa Refortna“ думає, що революції УПР. з 12. с. м. в рішучим осудом дотеперішньої політики правительств як що до творення польської держави так і в Галичині підкитувані тим, що не утворено парламентарного кабінету, до якого „радикальне крило“ УПР. мало охоту вислати віцепрезидента УПР. д-ра Петрушевича, тільки кабінет урядничий з д-ром Горбачевським, який знов має бути мужем довіри „уміреної групи“.

Якби „N. Refortna“ не шукала сензаций, то легко знайшла б иншу, привиду причину рішучости революції УПР. з 12. с. м. Коли УПР. принципіально гомила ся взяти участь в парламентарнім кабінеті, то розуміється само собою, що передумовою утворення такого кабінету була змея системи супроти українського народу в державі. Не маючи волі чи змоги змінити систему, д-р Зайдер власне тому покинув думку утворення парламентарного кабінету і утворив

кабінет урядничий. Система не змінилася, і тому УПР. ухвалила революції з 12. с. м.

Ось і весь „секрет“ рішучости тих революцій. А всякі „ревелії“ про „радикальне“ й „уміроване“ крило є собі звичайними ексцесами. Се правда, що українське посольське тіло представляє від довшого часу сумний образ внутрішніх спорів. Та щоби причиною того був радикалізм одної і умірованість другої групи (радикалізм і умірованість у властивім політичнім розумінню, як вислів становища супроти польських претенсій до українських земель

се єт так собі легенда. Вистане згадати, що з приводу найновішої реконструкції кабінету найрадикальніше становище займав власне Народний Комітет, якого головою є пос. д-р Кость Левницький.

Такої самої вартости ревелії помістив „Gazeta Wieszona“ з приводу вибору нового голови УПР. Впадає в очи, що в тих ревеліях найбільших похвал удостоїв ся пос. д-р Кость Левницький. Що се значить, легко відгадати. Полляки знають, що похвала з польської сторони не є добрим свідомством для українського політика в українській суспільности. Видно єтже, що їм на тім залежить, щоб виставити таке свідомство пос. д-рови Костеві Левницькому, і тому „Gazeta Wiesz.“ так його розхвалює; видно, що він для Полляків значить небезпечний і невідомий, отже як можуть підставляють йому ногу, — хоч би навіть похвалили.

З Народного Комітету.

В суботу 22. с. м. відбуло ся чергове засідання Народного Комітету під проводом голови д-ра Костя Левницького з дивним порядком: 1) наше політичне положення в Австрії, 2) організаційні справи, 3) справа евакуації і реквізицій.

Д-р Кость Левницький в своїм звіті обговорив обширно політичне положення українського народу в Австрії в послідній часі. Згідно з дійсною ствердив безсідник, що не змогли ся в нічім надіти, що з відвисканем майже цілої східної Галичини змінилась в користь наше положення в Австрії. До освобождення східної Галичини вернули польські адміністративні урядники зі своїми жердовосиними практиками супроти нас і використовують свою власть і тяжкі воєнні відносини для скріплення польських інтересів і впливів у всіх областях публичного життя.

Доказом сего поступоване старестів в Мостисках, Перемишлянах, Калуші, Рогатині і т. д., а не ділає і в новітах, в котрих тепер уступають російські війська.

Правительство у Відни знає про се від наших політичних чинників і на їх представлення заявляє, що усуне несправедливості і буде справляти тактувати наші домагання. На жаль, в державній адміністрації в східній Галичині все дальше лишається по старому.

Краса централь для господарської відбудови краю відбудовує тільки західну Галичину, воєнний господарський заведення дбають про господарське скріплення польської більшої земельної власности в східній Галичині з майже цілковитим поминенням сільського українського населення, на неоправдані евакуації і реквізиції у зруйнованих селях дивлять ся байдужно і т. д. —

Польська суспільність в своїй вели-

чезній більшості віднесла ся несприхильно до акту двох цісарів в справі Польщі з 5. надоліста м. р., як подиктованого чисто воєнними інтересами Німеччини. Польської публічної думки згаданим актом не прихвально ані в російській Польщі ані в Галичині, де більшість польських партій (всеселяки, людські і соціальні демократи) виставили явне польську максимальну політичну програму сяєлуки

до польської держави як найбільше української, білоруської і литовської земель. Німецькі будівничі виступилися і вичаху часті варшавської держави перенесено вже з Берліна до Відня.

Осередні держави зробили ще одну пробу приєднання Польків до себе відомим патентом з 12. с. м.,

Не відносять ані він до галицьких справ, ані не рідше провідні границі польської держави. Польська віддана часті публічної адміністрації, мають бути внесени границі між експанцією німецькою і австрійською, але годі знати, чи се вдоволять польські домагання. Можливо, що акт з 12. с. м. стріне така сама доля як акт з 5. надоліста м. р.

В кожнім разі будова Австрією польської держави дотикає і наших національних інтересів в Австрії і в занятях областях, які Поляки хотіли би влучити до своєї держави.

Політична будучність східної Галичини ще неясна — залежить вона в великій мірі від вислідів будови польської держави. З тієї причини всі наші політичні чинники і організації всіми силами мусять робити нашір на покликаний чинники в цілі сотворення з українських областей окремої австрійської провінції і той який новини загомоніти широкі в нашір суспільності.

Теперішній австрійський керівник д. р. Зайдлер, з котрим д. р. Кость Левинський відбув довгу нараду в політичних справах з дня 13. с. м., хотів би перевести національну автономію в межах теперішніх кордонів країв. Така розв'язка не вдовольняє нікого, передовсім нас. Не перешкодила вона і в парламенті і тому розв'язка некуцого в Австрії національного питання буде мабуть розв'язана в позаконституційній дорозі. Треба задалегідь постарати ся, щоб на сей случай не скривджено.

Нової сили для здійснення наших домагань в Австрії треба шукати в нас самих і для того треба на ново з'організувати наші розв'язки воєнним лихолітєм сили та перевести тріаку полі-

тичну організацію. Наша політична будучність в Австрії передовсім в нас самих!

Нахочень подав д. р. Кость Левинський кілька пояснень що до наших біжучих справ, як „Народного Дому“, обсади урядів і т. д.

З черги обговорено справи організації і рішено видати відозву до народу в тій справі, та справи евакуаційні і реквізиційні.

В дискусії, в котрій забирали голос д. р. Стефан Баран, о. Теодозій Лежубський, д. р. Михайло Лозницький, д. р. Стефан Рудницький, Юліан Січинський, о. Александер Стефанович і д. р. Василь Щурат, стверджено єдиносильне неприхильне до нас становище місцевої адміністрації і її яркі надужиття, що викликає розв'язку у нашого населення, особливо у відьмиских повітах,

Супроти того опозиційне становище Української Парламентарної Репрезентації є колюче. Як доказ, як краєві влади відносять ся до нас, наведемо, що намісник гр. Гуїні, покликуючи Ратушковий комітет для освободжених повітів, утворив його так, що на 32 членів викликав всего 7 Українців, хоч освободжені повіти є або чисто українські, або з великою українською більшістю, та в додатку на чолі комітету висунув виснажену у нас особу д. р. Дембовського, а на чолі господарської секції бар. Мойсу Росохацького. Стверджено далше, що не спинено евакуацій і реквізицій та що евакуаційні лінії часто всякої державної помочи. На виступі д. р. Стефана Барана рішено: 1) прийняти до відомости зв'яз д. р. Костя Левинського, 2) заперестувати проти складу т. зв. Намісницького комітету поміччю увільнених повітів і віддати його під провід д. р. Дембовського та домагати ся покликання в його склад такого числа українських членів, котрі відповідало би числу нашого населення у відьмиских повітах. 3) домагати ся від правительства і управи армії дійсного спинення реквізицій і евакуацій у східній Галичині, повороту виселенців до їх рідних осель та державної підмоги на 2 К. денно для повернування виселенців аж до слідуючих зим, себто до 1. серпня 1918.

Державна Рада.

Телеграма д. м. Кореспонденційного Бюро.

Відень, 25. вересня 1917.

Нині приступила палата півнів до нарад. Між посланими видко також а. Кабофа. Президент міністрів Зайдлера і членів кабінету витяго приязно, як входили на сажю. Місця комерційних послів Штайн і Дамма прикрашено вітаннями.

Отвиряючи засідане згадав президент Грос про освободжене східної Галичини і Буковини, та про відперте Італійців в 11. битві над Сочою, чия рав на все заступлено дорогу неприятели до Трієсту. Президент сподієт ся, що сі успіхи спричинять у наших противників зрозуміне дійсного положення і зоближать нас до бажаного почесного мира. Вкінці просяв президент о управління переслати монархичні бажання палати в причини успіхів армій.

В XX. століттю прибирає вона инакші форми, але завзяте все те ж саме. І до „суміжя“ Європи і до всего цивілізованого світа відішли казиски ми, починаючи від Орлика і кінчаючи Драгомановом, і слали протести на всіх языках, відшмавлюючи їх антропологією, етнографією, лінгвістикою і ще Бог знає чим. А Европа і світ цивілізований з рабублканцем Вільсоном на чолі собі до того байдаже.

„Моя хата в крам“!

„Є річи, про які не говорять ся, а які робить ся“, сказав раз один політик, чуючи просьбу, а відтак і погрози українських послів у відьмискій державній Раді. І виходить: „Nimmst Du was, so hast Du was!“ Так, видко, роблять у Києві тепер. Щастя Боже!

У сильних світа сего т. е. у народів державних, з „самоозначенням“ мають ті народи „без самоозначення“ на стільки жертвості і змачіня, на скільки їх живіть родять синів, аби ними начинити шани, або мати ребуху силу на наших ламах і акційних фабриках. Та як і тим народцям тертя не стане і вони починають ділами юрбани покидати свою рідну нотом і кровно насичену землю і за горами і морями делі нашої шукають, то й туди їм еміграційну стежку замикають,

І тягнуть вереницею Ірландії по всьому світу, слави Англичанам добуваючи, а Українці —

Забрав голос президент міністрів Зайдлер і представив членів кабінету, не чим виголосив

програму змину.

Змагане правительство йде в напрямі загрозливого великого діла господарської, культурної та політичної відбудови Австрії. Програма правительства є передовсім програмою політичної і господарської. Найважливішим завданням вважає правительство життєво зникнення населення. В тій мірі правительство з відданням всякого бюрократизму буде прагнути разом з парламентом і населенням, яке своєю мужньою витривалістю в тяжких часах воєнної змачіжжя на таку співучасть в справі.

В значній мірі треба завдавати обов'язковості робітничих верств, що також в глибокій краєвій змачіжжя ані здержати вами становлення. Нарбудова Уряду для зживлення населення в якості міністерства вже закінчена.

До найбільших завдань належить також вибір делегатів.

Президент міністрів обговорював далі справу утворення двох нових міністерств, а передовсім до властивих господарських завдань, сказав, що ходять передовсім в те, щоб держава, сповняючи обов'язок по часті правничій, а часті моральній, як найскорше і найенергійніше приступала до вирішення тяжких швід країв безпосередньо діями війною. Правительство бажав заперестати, що ліквідація сум, які після закону про воєнні чини мають бути призначені, тепер йде гладко й без перепон, а давнє вже почата акція відбудови піде тепер скорше.

Далі заповідає бесідник широкі акції на полі зжиткованія водної господарки, що разом з використанням і реформою електричної сили має достарчити Австрії дешевого світла і дешевої сили. Тим самим Австрія випередить інші культурні народи.

Дальшим завданням є конституційне налагоджене угоди з Угорщиною та може урівнянене торговельних відносин з заграниччєм, передовсім з Німеччиною.

Переходячи до обговорення політичної часті програми, сказав президент міністрів, що в конституційній комісії представлять арендні думки реформи конституції, яка має принести рівноуправлене всіх національностей, загарантоване основи державним законом, на основі

національної автономії

з законом єдності держави. Що до змісту зазначає тільки, що основною думкою є поділ на округи коронних країв з угляденням їх ріжниць. Для урівнянення національної справи та для розвою національної адміністрації й автономії правительство буде старатися утворити що найменше відставу до дукусі.

Правительство стоїть непохитно при основних державних законах, що урівнялились взаїмні відносини обох половин держави монархії.

Що до реалії конституції, то ходить в внутрішнє скріплене держави. Правительство отже відкидає з цілю ріжучістю ідеології, які противлять ся державі. Під сим оглядом стоїть правительство непохитно на ґрунті австрійської державної думки.

Що до

Народи з самоозначенням і без самоозначення.

Французська революція протелосила право на свободу особи.

Теперішня воєнна хуртовина проголосила клич: „самоозначене народів!“ Сей клич кадають собі на перекір в очі єбї воюючі сторони. „Гіть“ самоозначене Бельгія, Алязців, Сербів, Босняків, Чехів і Словачів; „геть“ самоозначене Флямандів, Фіннів, Естів, Поляків, деколи і Українців і інших російських инородців. І виходить в тих языках мелесних спорих після святого писання: „Видим скалку в оці ближнього твого, а берзена в твоїм ємі не бачим“.

„Гіть“ Ірляндцям, Египтянам, Індійцям до самоозначення зась; „геть“... та ще тут вичисляти? Австрійський міністер Чернін заперестував проти „самоозначення“ народів в австрійській монархії, а кадети та навіть соціал-революціонери проти „самоозначення“ України.

За „вільності“ своєї бились козаки. „За волю і православну віру“ знимались гайдамаки. „За діси і пасовища“ ішли галицькі мужики. Козбасюками презивали їх агірдні шляхтичі, що пошились в пірї при індемнізації. „За землю і волю“ зняв ся увесь український нарід після ямоського російської війни. І так іде вене з покоління в покоління. І кров ллєть ся, і дзори горять, Ярема на лалі сидить, на гилики вішають, паси відрають і боретьба іде далше за те „самоозначене“.

„самі хоробріє салдати“, сказав про них головний командуючий Корнілов — по Манджуріях, Хивах, Туркестанах і тудя-усюда, де їх командував Батюшка-Цар, а тепер Керенський.

Мені попалось бачити Грива Величчя, воєнно-лінійного в Австрії в Георгієм хрестом на грудях за те, що ручною гранатою в австрійських манах убив старих євдечів Івана Галицького та Петра Буковинського.

Мавену ще і тепер по столітїх прихиливають до держави: анітема! анітема! — а дьорда Каземента, що мріяв про „самоозначене“ Ірляндії, кевісли минавшего року в Дубліні.

„Слушай!“ час не прийшов ще був для України теді під Полтавою, а для Ірляндії також ще не наспів немиле величавських кровних жертв фемії і сімфінії.

У теперішню воєнну хуртовину удаєсь лиш деяким ухопити за поду „самоозначене“.

Полякам піднесли на полумиску самостійну державу з короною в обляччї і заперили їх до обиду з тої миски пирогів. До вирубїду Поляки з Королівства Польського якось не дуже співать ся.

Освободили їх від тиранства царського. Сегарно і дуже гарно було в 1915 році і радували ся Поляки, і носили ся з своїми білими орлами по Варшаві як діти з шмачками.

В маю 1916 р. я стояв близько коло генерал-губернатора Белезера у Варшаві і чув його заперсний приуку на власні уха і видів те обличчє, те тверде німецьке генеральське обличчє. C'est le ton que fait la musique. „Wir haben

заграничної політики

констатує президент, що підставу як досі так і далі творить вірність нашим союзникам (англійцям). Тим, що думають, що служать мирові думі, подаючи в сумнів союз європейських держав, президент мусить сказати, що їх праця може мати тільки такий успіх, що серед наших неприятели давно вже заперла віра в можливість порішення союзників якогось віджигу і в сей спосіб війна продовжить ся.

Монархія перша з держав, що ведуть війну, висказала бажання і готовність заключити мир. З вдячністю отже й готовістю прийматиме ініціативу пани, що має на цілі спровадити тривалий і справедливий мир. Думамо, що буде можна досягнути порозуміння, яке при відповідних гарантіях зуміє забезпечити рівноправ'я, постепене зменшення зброєна і доведе до цілковитої свободи моря. На сій основі дасть ся також утворити мировий суд для міжнародних спірних справ.

Наша готовність довести на сій основі до порозуміння з нашими неприятели є неохитна, поважна й щира, подиктована свідомістю нашої сили й нашого сильного становища в сій війні. Однак можливість такого порозуміння залежить від сього, щоб неприятели змисли, що положено є таке.

Колиб неприятели не виявили готовності прийняти витягнену до них руку, то спрямуємо ся на успіх нашого зброї, а цілою рішучістю будемо вести далі оборонну війну аж до успіху, щоб забезпечити спокійний розвиток нашої в будучності та новими збройними успіхами утворити певний мир і взаємне порозуміння з народами, які досі є ще нашими верогами.

Сильна Австрія, в якій всі марши будуть почувати себе щасливими, — це найліпша закорука трирадного мира.

Після 10-хвилинної перерви приступлено до дальших нарад.

П. Офнер реферував справу ухвали надати пани в справі судивчак законів і жадав відкрити змін, довершених палатою панів в ухвалі палати послів.

В голосуванні призерено ухвали вклати проєкт з 14. липня 1917.

Слідуюче засідання буде в середу з порядком: Перше читання фінансового проєкту.

Перед промовою канцлера.

БЕРЛІН (Ткб). „Nordd. Allg. Zig.“ доносить, що канцлер забере голос в головній комісії парламенту дня 27. с. м.

Арештоване Шульгіна.

„Neue Zürcher Zeitung“ доносить з Петрограду під датою 16. с. м., що київський „Комітет для оборони революції арештував відомого націоналістичного агітатора, думського посла Шульгіна, а також закрив його орган „Киевлянина“.

nach Polen, nicht um Polen zu befreien, wir kämpfen und kämpfen für unser deutsches Vaterland. Wir sind jedoch zufrieden, dass Polen dabei vom russischen Joch befreit wurden und hoffen nun, dass sie mit unserer Hilfe an dem Ausbau des Staates mitwirken werden i. t. d. i. t. d., що будуть чемними і вдячними.

В 1917 р. позавив ся цар і царське ярмо. Невий російський уряд проголосив Польщі ще кудя ширше „самозначення“. І хитає ся значок на політичний базі то геть то вішта і збут індустрії Королівства Польського на широкім ринку аж до Камчатки також тягне важку на дошину.

Тяжко і з судорогами йдуть ті народини Королівства Польського, хоч до поміччості стоять акушери не абі які.

Тільки галицькі Поляки безкетують. Не диво! Вони вже від давна не саме самозначення, а і панованя мають.

На російським північнім фронті.

„Morning Post“ доносить: Керемський оглядає багнійську флоту і зарядив дозвіл на мери, які мабуть є приготувані до офензивы, щоб удержати панованя над залізном Руги.

„Армія в флот“ пише, що на північнім фронті нема чого сподівати ся більших російських операцій. Нийн може ще здобудуть Деляск, як останній успіх в сім році.

Воєнний матеріал для Росії.

„Рач“ доносить: Російський посол Бахметев, який брав участь в переговорах між Лянцінгем і Імії, телеграфував Терещенку, що виключно особливе корисний для Росії догівір про заєзмотрюваня Росії в воєнний матеріал Америкею й Японією. Японія обминає контролю правозу в Владивостокі, доки не скінчять ся доставля до Росії.

Жовнірсько-робітнича Рада вставляє ся за Корніловом?

„Morning Post“ доносить: Жовнірсько-робітнича Рада рішила 331 голосами проти 140 просити правительство о даруваня карі Корнілову й його генералам.

НОВИНКИ.

П'ятниця, 25 вересня 1917.

— З Централі для відбудови. Перед кількома днями відбув ся в Кракові засідання притичної ради рішучей секції в Централі для відбудови краю. Народа були призначені головні справи відбудови східної Галичини. Справу цю реферував шеф рішучей секції проф. Новак, який заявив, що Централь рішила давати підмоги на оборотозий капітал для властителей земельних посілюстий по 100 К від морга, найменше 30 млі. К та що на ту міць призначено вже 30 000 К. Управлене знищення найбільше окладив в моргах бережанським, підгаєцьким, буцьким, терезівським і чортківським має відбув ся на кошт держави. До того мають бути виділені тимчасові захисти та закуплені потрібні прилади і знаряддя. Між иншим ухвалено домагати ся від правительства виплачуваня діст для урядників, урядуючих у відбавих частях краю (знесеня р-ра Рачинського), перенесеня Централі до Львова, утвореня окремого відділу для відбудови східної Галичини (знесеня д-ра Колішера), та вибрано депутатів з ки. Чортківського і д-ра Рачинського, яка має камієнникови, президентом міністрів і шефови штабу генерального надложити домагати польських членів притичної ради в справі відбудови східної Галичини.

— Управа ц. н. гімназії в Вишніці пазідає, що заходи кою реактивизація сї гімназії вже роблять ся. Тимчасом 10. вересня почали ся у Вишніці гімназійні курси. Задля недовстачі достаточного числа учительських сил в місті, відбуваєть ся щоденна наука поки що лише в шістьох класах. Зголошувати ся на курси можна ще до кінця вересня с. р.

— В цілі удегідненя побору карт належить му жами довіря, а також управлінням мешканцями міста, приступая місський уряд господарський з нечотком найбільшого двохтижневого обміну карт спожити муки і хліба, то є з днем 30. вересня до децентралізації Міського Центрального Бюра карт спожити, через виділеня з нього шістьох діяльних бюр реадміністратив карт спожити, під управленя поважних і випробованих у публічній службі осіб в кружка неважливих урядників. Діяльниці бюра карт реадмініструють свою діяльність дня 26. вересня 1917, а іменно Бюра діяльниці: першої в львівській при ул. Зибілевича ч. 45 і п., другої при ул. Берштинська ч. 8, партер, третьої при ул. Жовнірський ч. 60 і п., четвертої при ул. Личаківський ч. 70, і п., пятої при ул. Шопена ч. 3, партер, шостої при ул. Ленартовича ч. 23, партер. Компетентія діяльниціх бюр буде розтягати ся на доручуваня всяких карт спожити через мужів довіря, приймає рекламаций і видаваня тих карт особам приїжджам і військовим.

— Народна школа в Гмиді. Від вересня 1916. до кінця липня 1917. записало ся до неї 4013 хлопців і 2161 дівчат, які містили ся у 34 відділах хлопців, 27 відділах дівчат і 2 жіночих відділах, разом у 63 відділах, 6 м класових школи. Науку уділюваня у 21 саях будинку шкільного, у 4 саях захистів і 1 окремій сали гімназичній, разом у 26 саях. У школі було нанятих 13 учительських мужських, 27 жіночих кваліфікованих сил і 15 претидників і претидниць на площі завбавовій, разом 40 учителів, учительок і 15 доярних некваліфікованих та 4 саяженників. З числа 4013 хлопців скінчили рік шкільний з дуже добрим поступом 262 хлопців, з добрим посту-

пом 463, з достаточним 420, з недостаточним 164; з причини літнього вимує не скінчили курсу 301, перайшли до гімназії 12, на курс семінарійський 25; зпустило школу з причини відаду з табору, смерті, вступленя до ремесла і на роботи в часі року шкільного 2352; разом 4013 хлопців. З числа 2161 дівчат одержало достаток дуже добрий 273 дівчат, добрий 511, достаточний 444, недостаточний 153; з причини літнього вимує не скінчили курсу 125; зпустило школу з часу року шкільного через відад до Галичини, на квартири, на роботи і смерті та инші причини 621, вступило до гімназії 17, на курс семінарійський 12; разом 2161 дівчат. Де того був улажжений і відділ ремісничого ремесла, 4 відділи курсу неграмотних, 2 відділи курсу німецької мови, 1 відділ курсу шиття і жіночих робіт, 1 відділ курсу селянсько-різьбарського, 1 відділ шкільних слів і донних ручних робіт від проведень учителів і Гумешко.

— Політичні вимени. Дня 1. с. м. відбув ся в чеській університеті в Празі вимени бузюго мовла Рашіна, який був засуджений за державну зраду на смерті, а вимени на оскосі не мильував одержав право старати ся о атратичний дивізіон докторів прав. Після вимени ректора, який висловив радість з приваду, що йому судило ся додержати айт вимени, вимени через тисячню публікою, згромадженням в селі д-р Рашіна ось так: „Не моя се вина, що вже втретє відбуваєть ся тут моя вимени. Се стало кінечним, бо мене засуджено за злочин, тому, що я не вимени ся моїх переконань. В моїм процесі ходило про права чеського народу, які належать ся нам від віків. За ті права бороли ся всі видивачі чеські мужі від Шаліцкогго і Кольяжа не минимий день, а коли їх не засуджено за те на смерті, то се стало ся тому, що вони скорис немерди. Чеський народ бореть ся в сій війні за своє право ріжати про себе, та за свободу славістства. Не я, тільки ті дві ідеї стадали перед трибуналом воєнного суду. За них ми бороли ся і терпіли. Не вимени ся їх до смерті“. Промову д-ра Рашіна зібрані прийняли бурливими емоціями і призначили селідаристи.

— Пожар Берислава. В ночи з 20. на 21. с. м. герів Берислава. Займила ся так звана жидівська части міста, жидівські домки, побудовані на ґрунтах Лінденбауів. Наслідком недостатчї приладів, потрібних до гашення огню, пожежа швидко поширювала ся в напрямі вулиці Петик і Дрогобицької. Небагато огонь обжегав яких 200 домів. На ратушці нехитано всі військові відділи з Берислава і сусідних місцевостей та всі команди німецького війська з Трускавця. Щоб не допустити до поширення пожежі, німецькі воєни висадили у воздух кілька міньєв будинків, загорених огнем, і се вратувало суміжні части міста. Згоріла ціла майже торговельна части міста, бериславський торговельний базар. Минулого тижня герів теж два села дрогобицького повіта: Рамевичі і Болахівці. В Рамевичах жертвою огню вдало 10 селянських господарств, в Болахівцях 46. Населене тих сіл потребує безпривольної помічи.

— В справі побору нафти в аймавих місцях 1917/18 управа міста подає до відомости інтересованих, що після розпорядку м. к. намісництва з дня 30. серпня 1917 ч. 199944/XIX/4278: I. нафту, потрібну до инних цілей, як до освітлення, як також нафту до освітлення, потрібну одначе в кількості більшій, як 50 літрів місячно, приділює само міністерство торговлі (Відділ для мінеральних олій) за несединителем нафтової Централі; II. нафту, потрібну до мілії освітлення, коли місячно запотребуваня вименить місячно найменше 50 літрів, приділює магистрат. Для поминеня згорету металих або неоповних ведань, які в цілі приділу нафти від I. сторони мають вимени до м. к. міністерства торговлі до несединителю потверджено через магистрат правдивости наведених дат і ретельности виказаного запотребуваня, звертаєть ся увагу, що такі подава мають зазначувати слідуючі дати: 1) імя і прізвище прасячого; 2) від підприємства або заведеня; 3) оскос підприємства або заведеня; 4) скільки вименить запотребуваня місячно; 5) міль ужити нафти; 6) скільки розводить ся о запотребуваня нафти до освітлення і для инних цілей, належить подати, скільки жаданої нафти приїде на кождо міль з'окрема; 7) обставини, потверджуючі запотребуваня подані скільки нафти; 8) нехитано, чому нафта не може бути заступлена иншим продуктом (головно при жаданю нафти для мілії освітлення); 9) вимени, чи петант поєїдає і який басіб нафти вглядяє заяву, що не посідає жадного басебу; 9) заяву потвердять, що наведеня в похано обставини подає совісно після своєї найліпшої відомости. Потверджени ще до правдивости наведених дат і ретельности виказаного запотребуваня в поданнях видавати буде міський Уряд господарський (Ратуш II. пав.) кожного понеділка і п'ятниці від год. 11—1.

Степанська Бурса в Ставишчах: буде створена для
бідних учеників в початок жовтня 1917/18. Учням
що хочуть бути прийняті до бурси, мають зголошувати
до Голови Товариства о. Д-ра Фігея, вул. Колумбового
ч. 54. Місяця оплата виходить не 80 коп., а чого по-
винно докопче треба сплачувати в натурі а як
з огляду на це, що дотеперішній будинок як і вге інше
тар. виходить до тла вержів війська, мусить кожний у-
чень привезти з собою: ліжко, шинель, поду, вилки, ніж
і горнячко ля молоко. На письменну відповідь наляжати
залучити коресп. картку. — о Д-р І. Фігея, голова
бурси. 252 8-4

Діло

Виходить шість разів
крім понеділка.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринки 10, II. пов.

Конт. варт. за рік 36.120.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефонів 261.

Реклама
визначається по тарифам.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3.00 К.
квартально . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
річно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 2.00 К.
квартально . . . . . 6—
піврічно . . . . . 10—
річно . . . . . 20—

в Німеччині:
місячно . . . . . 2.00 М.
піврічно . . . . . 10—

За зміну адреси
платити по 50 с.

Що оголошено:

Стрижка кетів, доплата
також 40, в надісланих 60, в
особистих 80 с., в редакційній
часті 1 К. Подорожні гроші
визначені за рублем 1.00.

Надходження стрічки 1 К.

Стрижка стрічки за окремим
указом . . . . .

Оплата стріжки стрічки

у Львові 12 с.

за проміжні 16 с.

Видає: Видавничий Офіс „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

ІВІДОМЛЕННЯ Ц. І Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 26. вересня.

Під Серетом німецькі війська привели з ви-
прами, який дійшов аж до задніх воєнних
ліній, понад 150 вояків і кілька ма-
шинних крісів.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На Монте сам Габріеле відкрито непри-
ятельські стріли. У відтинку Тоняк і
в районі від Тольміну наші відділи відбили
деяку кількість жовців.

Діяльність вступів над Сочер та між до-
нинами Адиґа і Сугава була дуже оживлена.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Тільки діяльність артилерії середньої міри.

ІВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТЕРИ
з 26 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ Баварського наступу
під престола Рундхейта: На фрон-
ті битви у Фландрії віджила від затора на-
морова атака. Рана віджила наші війська
до сильним наступу часті області втраченої для
20 с. м. на північ від долини Менсін Ісери.
При допомозі великих сил старалися Англії
отримати великий протинаступом віджи-
дуть нас знов. Намріялося відкрито, а зобу-
дуть між лісом Felugon і великою дорогою
оборонено. Крім кровних втрат втрачено Ан-
глії 250 людей в полонених. Вечером огнем
збільшилася на півночі, де знов острілювано
Остенду від сторони суші й моря, як також
від Ісери до ріки Ді. По сильним огню вночі
діяльність артилерії наші раніше від ліса Aouth-
stener до каналу Косен Ісери дійшла до бара-
банного огню. На більшість часті цього фронту
почалися наступні англійської ліхоти. Битва є
з новим розгари.

В Артеві і на обох сторонах Сан Канте-
р віджила наші війська від затора атака діяль-
ність. Вечером наступили Англії під Cennelien
і хвилюю вдаряли на наші лінії. Протина-
ступили віджили неприятеля.

Група військ німецького наступу
під престола: В кількох відтинках фрон-
ту над Енею і в Шампанії значний огнем був
спрямований на наші становили й батареї, які
сильно відповідали. Стріли артилерії були для
нас успішні. Під Вердон хвилюю атакує бо-
ротьба на охидній березі Мози досягла вели-
кої значимості. На відвід від Бесмон насту-
пали Французи даремно на ріку, зобути не-
давні наші.

Наші літаки ввечері знов заатакували
Льондон і надбавили міста Англії.

ОКІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група князя Леопольда Бавар-
ського: Під Якобштадтом, на захід від Лу-
зья і від Тернополем російська артилерія була
більш діяльна, ніж в останній часі.

Група архика. Йосифа: На пів-
день від Серету німецькі війська ввелися аж
до задніх ліній російських становили та зни-
щили ворожі рани вернули в понад 150 по-
лоненими й кількома машинними крісами.

Фронт македонський: Положення
не змінилося.

Львів, 26. вересня 1917.

У вчорашній вранці в палаті послів пре-
зидент міністрів д-р Зайдлер проголосив між
ин. програму правительства в справі реформи
конституції, якою має бути здійснена запоруче-
на основним державним законом рівноправність
народів держави. Ця програма звучить: поділ
коронних країв — при задержанню їх дотеперіш-
ної єдності — на округи, які мали би бути під
ставою національної рівноправності.

Поділ коронних країв на округи містив се
ще в кременіжській проекції конституції з 1849
р. Конституційна комісія тодішньої австрійської
конституції, не могла рішити ся на зовсім
новий переділ Австрії на національно-терито-
ріальній основі, зберегла існуючий поділ на
краї, а як протизаконним змаганням пануючих націй
в окремих краях утворили округи, які мали би
ти по зовсім національній основі. Сю компро-
місову, полегшу, вже тоді незастарілою ідею
проголошує на 70 років д-р Зайдлер як ідею
австрійської будучності. Справді, як важко в сій
державі на якусь нову ідею!

Коли виступає ся в обороні задержанню
дотеперішнього поділу держави на краї, то гово-
рить ся звичайно, що є се затворені історично
політичні цілі, які знесити значило би пере-
черкати історію. Є в сій правді на стільки, що
кінцею кінців все, що існує, є втворене істо-
рією. Значить на наших очах знаходить ся така
втворена історична цілість: нарістатна росій-
ська імперія. Та хто буде мати відвагу бути
речником дальшого зберігання її, бо се — анти-
історія?

Що до австрійських коронних країв, то
звичайно є також затворені історії, а се-
мє історії набування їх Габсбурзькою династією,
яка кожний новий набуток адмініструвала як
окремий цілість. Так — щоб згадати тільки про
найновіші часи — злучено в один край набу-
ток при медіах Польщі всупереч історично на-
ціональним економічним його складових ча-
стин; так набуток зєднання російсько-турець-
кої війни творить анекдотичну область під на-
звою Бессіє й Герцеговіна. Та щоб для мо-
дерної держави єдине міродатство була виклю-
че історія набування, се справді якась особли-
вість нашої держави.

Насителями історії є народи і числять ся
в історію — значить: числять ся з життям наро-
дів. Як же числять ся з сьм проголошено д-ром
Зайдлером програма реформи конституції? Ви-
кажемо се на наших народів.

Наш народ — хоч на своїй історичній тери-
торії творить переважуючу більшість, — через злу-
чене українських і польських областей, набуток
при медіах Польщі, в один край, став у тім
краю політичною меншістю, відданою під все-
владне польське панованне. Допустім, що на на-
шій історичній території постане ряд округів,
з яких наш народ буде мати більшість. Чи на-
слідком цього державне правне положення на-
шого народу зміниться так, що він вже не бу-
де підлягати польській більшості, тільки узис-
кає в державі рівну з Польським рівноправ-
ність? Зовсім ні! В округах українське населення
може мати більшість і на своїй волі рішати
справи, приналежні до компетенції окружної ре-
презентації й адміністрації. Але нових округами
стане край і в краю, в країні сеймі Польки
даді остануть в більшості, а Українці в мен-
шості.

Отже там, де ми на нашій історичній тери-
торії творимо більшість, там ми на далі не
будемо мати змоги виступати як державно прав-
на цілість, тільки будемо поділені на округи, в
яких наше населення кожного округу буде мати
обмежену місцеву самоуправу. За те виступати
як цілість зможемо в галицькій сеймі, отже там,
де супроти польської більшості будемо мен-
шістю.

Зі сказаного виходить ясно, що округ не
буде органом національної автономії цілого на-
роду, тільки органом місцевої самоуправи тої
частини народу, яка заселє округ. Маючи в окру-

зі більшість, українське населення зможе оборо-
нити ся перед польською переважною більшістю,
і в тім змісті округ являється ся до деякої міри
забезпеченням національних прав краєвих мен-
шостей. Але в краю ми як були, так останемо
меншістю.

Нашим змаганням в сій державі є не охо-
рона наших прав як національної меншості,
тільки досягнення національної автономії, значить,
щоб цілий народ на своїй історичній території
творив державно правну єдність, рівноправну
з іншими національними єдностями, з яких зпо-
жена держава. Осягнути се можемо тільки тоді,
коли держава, числячи ся в історично національ-
ною окремішністю нашої землі, утворить в неї
окремий автономний край. Для цілий місцевої
адміністрації край може бути поділений на округи.
Але перше: всегось мусить бути утворений у-
країнський край як вислів національної автоно-
мії українського народу в Австрії.

Програма д-ра Зайдлера утворення округів
в рамках дотеперішніх коронних країв проти-
ставимо ми програму утворення українського ко-
ронного краю. І тільки те правительство може
числити на наше підтримку, яке ту нашу програ-
му прийме за свою. Правительство, яке хоче
вдержати дотеперішній край Галичину, хоче
тим самим вдержати польське панованне над на-
шим народом. Таке правительство ми в обо-
роні нашого національного права мусимо по-
борювати.

Мир перед новим роком?

Нові пропозиції папи. — Офіційний голос Вати-
кану. — Чутки про мирні переговори.

Львів, 26. вересня 1917.

„Münchener Zeitung“ донесить з Роттер-
даму: „Daily Telegraph“ пише на основі вісток,
наданих італійською пресою: Передача нашої
відповіді європейським державам буде довершена од-
ночасно з нашими і несподіваними пропозиціями
Ватикану. У Ватикані сподіються ся, що мир бу-
де заключений ще перед новим роком.

„Osservatore Romano“, офіційний орган
Ватикану пише: Відповіді європейських держав
допускають велику думку між воюючими дер-
жавами, а такого вислідку саме бажав папа, яко-
го цілком буде нехлестати основи переговорів.
Також що до територіальних питань є відпо-
відь європейських держав, на думку згаданого па-
пського органу, досить ясна, бо в ній заявляють
ті ж держави прийнятливую згоду з ініціативою
папи.

БУДАПЕШТ (Прив. тел.) „Az Est“ до-
носить з Софії: Тутешні політичні круги дово-
лені відповіддю Австро-Угорщини і Німеччини.
Кілька визначних осіб заявили кореспонденту
„Az Est“, що вони європейським державам не лиша-
ють нічого до бажання. В софійських політич-
них кругах говорять про близькі мирні пере-
говори; принахилом до того є відділ цесаря Віл-
гельма з болгарським королем та стріча бол-
гарського начальника вождя Жакова з Бєнєр-
панею.

Д-р Петрушевич президентом У. П. Р.

Відень, 26. вересня 1917.

Українське Пресове Бюро доносить: При
нових виборах президії У. П. Р. вибрано пре-
зидентом д-ра Петрушевича, віцепрезиден-
тами д-ра Бачинського і д-ра Ег. Д.
Винського. До парламентарної комісії деси-
гновано віцепрезидента палати послів д-ра
Манчука, д-ра Костя Левницького і н.
Стефаніка.

зі своїм народом і засідання почалося на нове. Палата ухвалила поручити комісії незайманості, щоб протягом 14 днів з'ясувати звіт про внесення в справу мандатів тих послів, які наслідком процесів втратили повноваження.

Комісія мира в палаті послів.

Львів, 26. вересня 1917.

На вчорашньому засіданні послів Найман і тов. поставили отже внесення в справу утворення парламентарної комісії мира:

Головна комісія німецького парламенту прийняла недавно ясне рішення в справі мира. Є хоча б потреба, щоб також австрійські народи мали змогу через своїх послів як найшвидше зняти становище в цій переважній справі і з доцільною енергією співдіяти в якнайшвидшим заключенні мира. Тому висновок вибрати в 52 членів комісію, яка займалася би питанням, яким способом австрійський парламент може сприяти до якнайшвидшого заключення мира.

Німецький союз за вдержанем коронних країв

Львів, 26. вересня 1917.

Німецький національний союз, навіваючи до промови д-ра Зайдлера в палаті послів, узявши заяву про свої найближчі парламентарні завдання. В тій заяві сказано про подолання національних питань в Австрії ось що:

„В улаштуванні відносин між національностями ми відкидаємо радикальні переміни та є переконані, що також при вдержанні коронних країв можуть бути сповнені всі домагання національностей, які дадуться погодити з інтересами держави. Таке улаштування треба буде перевести ріжко, відносно до відносин поодиноких країв.

Найбільш зрілою і найшвидшею є розв'язка національного питання Чехії в тім змісті, що Чехам нічого не відбере ся, а Німцям забезпечить ся автономію. Інші національності мусять зречи ся окремої держави в державі так як ми, Німці, того зрікаємо ся“.

За незалежність України від тимчасового правительства.

СТОКГОЛЬМ. Укр. бюро доносить з Києва: Рада українських відпоручників військових з огляду на небезпеку контрреволюції ухвалила резолюцію, якою закликає Українську Центральну Раду, щоб вона при допомозі Гемерального Секретаріату перебрала всю владу на Україні.

динку на своє щасте тільки один тиждень, остали здорові. — І українські в'язні були першого тижня здорові, та уже в наступні грудня почалась там хвороба, що збила все більше і більше число людей.

Прийшла санітарна комісія і показалося, що се п'ятистий тиф. І габля люди як мухи. Проф. Прависін, член комісії, так описує своє перше враження: Великий простір на перших поверхах з одиноким входом на дерев'яних вузлах сходках. На гвинті підлоги, що гвинтіли і смердять селоматрином. І тут габлять ся сотки людей, жінок і дітей. Між жінок здоровіші, а заразно хворі на п'ятистий тиф і мері там, а коло них горять малі огарки свічок. Нехай такий один огарок унаде і селоматрином загорить ся, то ті сотки людей згорять тут живим.

Як жилося в Талергефах? Говорять люди: Кричть! Вони куда лише кричать як мечасти і сивуліти, як ті лобати всі коже корита, з якого вони вибрали собі найліпші кусочки. Час, коли „покірне теля дів'яку ссало“, уже давно минуло. У взаїмних зносинах між народами смиренність і покірність уважають за слабкість, трусливість і глумоту.

Фінни проголосили свою автономію і держать ся кріпко за свої вольності, хотіли козаків ім сойм розвинути.

Україна організує ся і бере самостійно управу в свої руки, хоч там їх нема. Подуботка і Хмельницького нестреляли. Без жертв нема нічого на світі.

Täglich müsst es erwerben, um es zu besitzen.

20/IX. 1917.

Я. О. сьний.

Зелізничі в руках українських жовнів.

СТОКГОЛЬМ. (Укр. бюро). Одеса і всі залізничні стації на шляхах до цієї заняті українськими жовнірами, прихильниками революції.

Франція досліджує українське питання.

КОПЕНГАГА (Прив. тем). До Києва прибув основатель бюро для національних питань в Парижі, Пелісіе. Бюро встановлене в 1912 р. і займає ся першочисними дослідженнями національних питань, а його головою був Пелісіе, теперішній французький президент міністрів. Згадане бюро улаштовувало часто виклади у висшій школі суспільних наук в Парижі з області національних питань.

Пелісіе прибув до Києва спеціально для вивчення українського питання в цілі інформованія про укаїнство французької суспільності та правительствених сфер. Разом з Пелісіе приїхав другий французький учений Арві.

Оба французькі гості відвідали Українську Центральну Раду та інформували ся там про український рух. На Україні побудуть вони ще довгий час.

Частинна демобілізація Росії.

СТОКГОЛЬМ (Ткб). „День“ доносить, що тимчасове правительство рішило в засаді частинну демобілізацію. Послани в віці 40 до 43 літ мають бути звільнені з війська.

Консолідація чеських послів.

ВІДЕНЬ (Ткб). „Slavische korrespondenz“ доносить: Нині злучили ся в один клуб давні клуби: молодочеський, клуб національно соціалістичний і група п. Странського під назвою: „Клуб чесько-правно-державний“. Головою клубу вибрано одноголосно п. Кльофача.

Сухомлінов засуджений на до смертну в'язницю.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.) Сухомлінов призначено винним державної в'язни, зломана довіра і засуджено на до смертну в'язницю. Його жінку звільнено.

НОВИНКИ.

Львів, 26 вересня 1917.

— Сема австрійська весна позичка. Як доносить віденські дзвоник, з кінцем жовтня або з початком листопада буде розвинсана нова, вже сема з ряду австрійської весняної позички. Шеста весняна позичка принесла 5 мільярдів корон. На всі весняні позички в Австрії підписано досі 22 мільярди корон. Управа державного скарбу розпочала вже приготування до розвинсання нової позички.

— З Чорткова пишуть нам: Д. 15. с. м. відбулась в Чорткові нарада, в котрій важливу участь б. сеймезий посол д. р. А. Горбачевський, проф. І. Косак, о. Гуньовський, директор Добромильський, проф. Пігут і проф. Войнух. Ходило о справу реактивізації укр. прив. гімназій в Чорткові. По довгій дебаті рішено гімназії відкрити і утворити н. Герболевського і о. Гуньовського, щоб справу перевести. Смідувачого для відбулись численні збори філії „Сільського Гасподаря“. Голова філії проф. Іван Косак подав зібраним німцям ряд лінійних інформацій в справі відбудови знищених осель. На висновок рішено відкрити канцелярію правної поради в комитаті „Народного Дому“. Веденням цієї канцелярії займає ся секретар філії Андр. Серієвський. З огляду на те, що голова філії І. Косак як сятник УСВ. не може від с'ю жору вести агежд філії, доловиско виділи сліду ючими членами: Д. Добромильським, о. Гуньовським і проф. Пігутом.

— Ціни шкіри і виправленої шкіри. „Wiener Zeitung“ оголошує розпорядок міністерства торгівлі про ціни шкіри і виправленої шкіри. Ціни шкіри на відомстві, яка досі вносила 11 К. до 14:40 К. за кг. знижено на 10 К. до 13:30 К. за кг., отже о 90 сот. до 1:40 К. менше. Також буде значно знижена ціна шкіри уживаної на верхню частину шкіряної обуви.

— З управи приватної української гімназії в Рогатині. Правильна наука в гімназії значить ся в першій класовій життєвій с. р. День вчорашній буде поданий небавом. — Львів, 26. жовтня 1917. Денис Лукімович, управитель гімназії.

— З шкільництва в хатині в таборі. По зустрічній в літній с. р. обході в честь Шкільництва святкувала українська шкільна дітвора в хатині в таборі для виселенців пам'ять Бориса Грінченка. Святкування відбуло ся дня 11. вересня с. р. в бараківній театральній салі. На програму свята вложились: виклад про життя і працю Бориса Грінченка, поданий управителем школи м. Денисом Стельмахом і виведені дітьми дві вистави: оперета М. Лисенка „Коза Дерзкая“ та фантастична комедія в 2 діях Клеодії Лукашевич. з „Серед півнів“. Влучені співі з заслугами учителя м. Олени Косак і Юлії Голубчук та учителя м. Остава Ковика, а виставою комедії „Серед півнів“ займалася учителька м. Олена Голубчук. Фортеляновий суровий провадила м. Охничева. Дня 13. вересня відбуло ся при численній присутності родичів та запрошених гостей окрема вистава обох сценічних образів. Діти з обох вечорів приващували як третій дар туги шкільної дітвори на захист сиріт ім. Митроволита А. гр. Шкільницького. При нагоді подано, що українська школа в хатині в таборі числить від с'ю пору 600 дітей, з того 100 дітей з Волині. Загальне число дітей о 1000 менше. Чим у вересні м. р. Науку веде 8 учительських сил, а крім них 4 учительські сили перебувають другий місяць на відпустці. У вересні с. р. вистала управа школи 17 хлопців і 4 дівчат на гімназійні та семінарійні курси до Гімну, що разом з висланими мин. року 8 хлопцями, дає число 29 дітей (23 з Галичини і 5 з Волині) висланих до середніх шкіл. У вересні с. р. розпочало ся поворот більшого числа виселенців до улюблених півнів. Дасть Бог, а з двох тисяч перебуваючого тут українського населення, лише мала частина може мусити перебувати в бараках. — Д. Б.

— Протези для інвалідів. Пишуть нам: Мижають ся випадки, що наші жовніри, котрі втратили на війні ноги, руки і т. д. і котрим належать ся протези, з несподоженою про їх брав до них просять ся по шкільницю, щоб їх брав відіслати до вітчини, розвинути в свої благодіти і так мижають ради калік і нещасливих до праці. Треба сих людей освідомити, що їх протези належать ся так само, як жовнірам нинішні народні, та що ми, не користуючи з них, викинуємо гроші з наших податків на чужину, а самі ніякої користі з них не маємо.

— Як згинув лорд Кіченер. Англійські дзвоник оголошують заяву Купера, який розказує, що кругляк, на якому їхав лорд Кіченер як від поручника англійського правительства до Росії затопив ся наслідком вибуху нескілької машини. Ту машину мали підложити німецькі агенти під поместом в сусідстві корабельної італійки.

— Особисті вісти. Проф. Михайло Галушинський, передзваний управителем укр. прив. гімназії в Рогатині, який досі був приділений як поручник при XXV корпусній команді, приділений тепер до команди різноручних експедицій м. к. намісництва в Кракові.

— В справі доставки лошат для різниці. Військовий інспекторат для хову коней повідомляє, що міністерство різниці не буде вже приділювати різникам лошат, бо міністерство війни зарядило, щоб лошата від військових клячий були продавані різникам в дорозі літантації. До літантації військових коней ставати можуть лиш різники, що одержать від різничих експозитур м. к. намісництва зглядно м. к. староства деїтішанії, які видавати муть названі власті лиш на основі посвідок від різничих корпорацій.

ПОМІСНИК:

В. Володимир Петрушович, освітний і парох в Калущині, номер 16. с. м. на нещасте знайде кормового правду, хворобу спричинену наслідком естанції російської сформанії в Калущині. Покірний віршич 71 літ, а парохом Калущини був окол 20 літ. Був се есеблівий тип доброго чоловіка: без злоби, спокійної вдачі, учинний для всіх, сямадав сироти численної своєї родини, не жадував ніколи грошей на нарядні і святничні цілі, брав живу участь в цілій організаційній роботі Калущини. Як священник багато причинив ся до побудови нової церкви і її прикраси. В часі війни в державі як добрий священник на місці, зазнав багато горя і багато робив добра для потерпілих, несучи розраду і часто грошеву поміч. Коло його гостинного дому збирали ся все богато бідних і голодних. Честь його пам'яті. — І. К.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Патисяна система“.

На необхідну потребу удержанні 25 українських шкіл на Волині, які супроводжують останні події, тим, даруючи їм необхідні для української справи, хоча б як найкращі і найкращіші жертви.

Омелян Крайчик вст. хор. 10 К: Олю Гасюквіну, Костю Біленьку, Ану Крайчиківну, Петра Бабяка надручачика, Остапа Дуткевича вст. хор. — Михайло Смик учитель в Лобівці. Устрики долішні 10 К: пп. Кирила Біленького управителя школи в Лобівці п. Устрики долішні, Дмитра Пеленського управителя школи в Бандурці мар. п. Устрики долішні. Василь Слика управителя школи в Грозьовій д. Лімня в. Турка над Стриєм, Віктора Міжковича управителя школи в Вишіві п. Лаврів. Івана Томасика управ. школи в Потоці п. Лаврів. —

О П О В І С Т К И.

Четвер, 27. вересня 1917.

Нині: греко-кат.: Велд. Ч. Хр. — римо-кат.: Матея сван.

Завтра: греко-кат.: Никита амч. — римо-кат.: Власівана.

3 „Анад. Громади“ у Львові. Сходили членів відбудуться 29. вересня о год. 3. по пол. — Бидіа.

Отрим подається до відома всім інтересованим, що від 1 жовтня с. р. платити буде товариство кредитове „Надія“ в Криниці від всіх вкладок щадниць 4%. Податок рентний означає товариство в власних фондів. — Дирекція. 257 2-3

Друга українська народна школа в Перемишлі буде отворена 2. жовтня на Засані при ул. св. Івана 42, в домі Братства св. Николая; удержувати її буде Кружок Укр. Педагогічного Товариства. Старшина збирає українське населення Засані і поблизу передмість, щоб вливати громадянство свої діти до цієї школи. Отримано на разі жерну і другу класу. Вписи відбудуться в понеділок 1. жовтня від год. 2—12 і 3—6. Наука починається 2 жовтня о 8. год. рано. Дозвіл шкільних властей заповнений. 2-3

Отворене жіночої учительської семінарії з українською викладавкою мовою в Перемишлі (згляди поки що семінаріїного курсу) відбудеться в понеділок 1. жовтня. Старшина Кружка Українського Педагогічного Товариства, у зглядянучи загальне бажання, отримав поки що семінаріїний курс з обсягом наукового матеріалу і року. Дозвіл міністерства на основанні семінарії прийде ще впротязі осені. Курс буде вести п. Олена Бережницька, учителька тутешнього Лицея, в льокалі Лицея (Татарська 4) в ранніх і пополудневих годинах при допомозі учителів і учительок ліцея, гімназії і державної семінарії. Оплата за науку означить ся пізніше (відповідно до числа кандидаток). Для замісних коручат ся уміщені в Дівоцїм Інституті, Інтернаті СС. Васильянок; есентуально можна буде для більшого числа кандидаток замовити власну бурсу. Вписи будуть відбуватися 29. і 30. вересня і 1. жовтня рано, а вступний іспит відбудеться в понед. 1. жовтня по полудні, від год. 3—6 в льокалі ліцея. Кандидатки мають мати український 15 рік життя і що майже укінчили III класу вишньої школи. Предпожита треба при собі: матрику, свідоцтво здоров'я сабо свідоцтво фізичного уздіблення, виставлене урядовим лікарем, і послідні шкільні свідоцтва. 2-3

Управа ц. н. гімназії в Винниці повідомляє, що заходи коло реактивізації цієї гімназії вже роблять ся. Тимчасом 10. вересня почали ся у Винниці гімназійні курси. Задля недостатку достаточного числа учительських сил в місті, відбувають ся щоденна наука поки що лише в шістьох класах. Зголошувати ся на курси можна ще до кінця вересня с. р. 1-3

АДРЕСА:

Hauptkass der Zentralbank der Ukrainischen Legion WIEN, VI, LEONBACHERSTRASSE 3.

ЧЕМОФЕ-КОФТО: 12.250 000

ПРОСИМО НА СЮ АДРЕСУ

СЛАТИ ЛИСТИ І ДАТИ

НА СТИЛІСНИХ ЛІСТКАХ

Під Крилами Церков

Все літературна листівка, яка заплетіла до нас із закордонної України.

Оповідане дуже інтересно і весело.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з порасилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. II. пов. (Ганди).

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ

веде, канцелярія у Львові

при вулиці Красицької ч. 6. 32-9

Спеціаліст хоріб уха, носа, горла

Д-р Й. РАЙНГОЛЬД

верну

171 8-5

І ординує при вул. Сикстуській ч. 29. від 2-4.

Оголошення.

Інструктора до ученики з і їми, на щільний рік немуює сейчас початковий етап в Яремі (в місті) І. Кабаровський. — Зголошення з успішними листами. 164 1 3

Надворний технік-дентист

Його кор. висок. князь Яліє в Мадяру

Б. БЕРГЕР

175 2-3

Львів, Карла Людвіна ч. 7. II п.

ЗОШИТИ до всіх шкіл та всьох шкільних прибори можна набувати по найдешевших цінах

в „СОЮЗНІМ ВАРАЖІ“

у Львові, вул. Руська ч. 16. 153 11-1

Висилка на провінційні оборотною поштою.

Прізвище, яке заосмотря свій магазин з готові футра мужські, верхи же з перед війни, відбивали кашурами, шовками, селеніями, вишивками, бобрами, мутрами і т. п., як також жіночі футра з вишивками, фасоні з крамських лавок, астрахані, лонані, крамських баранів, футра михороні, азовські куртки і комуністи з вушками, а також гарнітури футра продаю по пріступних цінах.

Купую також футра і негарбовані лиси, тхері і тумани.

А. Киспо, Львів, Кітінського І.

(коло Банку „Уніон“). 247 4-5

Пешують ся

бухгалтерійної сили.

Зголошення під назвою:

„УКРАЇНЬСЬКА РІЗНИЦЯ“ в САМБОРІ.

252 3-7

ДИРЕКЦІЯ.

Отрим подає ся до відома всім П. Т. членам Тов. Господарської Спільки для збуту худоби в Судовій Вишні що:

III Звичайні Загальні Збори

тогож Товариства відбудуть ся дня 7. жовтня 1917 р. о год. 3. по полудні в льокалі „Народного Дому“ в СУДОВІЙ ВИШНІ з таким порядком денним:

1. Відчитане протокоду з поперед. Заг. Зборів.
2. Заг. Дарекції з діяльності Тов. з р. 1914/16.
3. Звіт Комісії контрольної.
4. Закликання рахунків за 1914/16 р.
5. Вибір Ради Надзираючої. 261 2-3
6. Вибір Дирекції.
7. Виєсис членів. Рада Надзираюча.

Селянська Бурса в Станиславові буде отворена для бідних учеників з початком жовтня 1917/18. Ученики, що хочуть бути прийняті до бурси, мають зголошувати ся до Голови Товариства о. Д-ра Фігона, вул. Голубовського ч. 57. Мислячи оплати вносити не 50 мор. з чого по-ловину докине треба оплачувати в натураліях. З огляду на се, що дестеперіший будинок як і егоніаментар знайдян до тла порожні війська, мають кождий ученик привезти з собою: ліжко, сивіак, ложку, вилки, ніж і горнятко на молоко. На письмевну відповідь належить залучити кореси. картку. — о. Д-р І. Фігонь, голова бурси. 252 4-5

Підписуйте уділи

одинокого українського кооперативного союзу для відзначної торгівлі і промислу, який є

Краєвий Союз господарських торговельних спілок

заразом торговельний синдикат

Т-ва „Сільський Господар“ у Львові, Зімеровича 20.

Удїли від К. 59 в гару. — Пролєнти на жадане даром. VI. 2-20

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІШЛІ,

вулиця Косцюшка ч. 3.

Принимая і виплачує щадницькі вклади щоденно в годинах урядових. Вкладні епроцентують на 4% починаючи зже від слідуючого дня по дня закінчення аж до послідного дня перед днем відобрання ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можна складати особисто в касі товариства, поштовими переказами, грошевими листами, чеками поштової Шадниці, які Дирекція Шадниці на жадане безплатно доставляє, і в філій банку австро-угорського на рахунок „Руської Шадниці“.

Удїля помжок: а) гіпотечних платіжних вірників амортизаційними ратами на протязі 10—15 років вибору позичачого; б) на львокарді ефектів, а на ес-онт секція. Справи позачек по-легдують можливі скоро.

Посередничать у вижуджанні позичок з Гал. Воєним Заведенню кредитовим в Кракові.

Всякий інформації і друків удїля нащадків: „Руської Шадниці“ вул. Косцюшка. Народний Дім, і що щадниця безкорисно в годинах урядових від 3—1 год. крім келій і українських селі.

Після §. 14 устава „Руської Шадниці“, затвердженого царем м. к. міністерством внутрішніх справ вкладах в товаристві „Руська Шадниця“ в Перемишлі надають ся до львокарді аупіаціоних, фондційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Шадниця“ купільну безпеку III. 75-7

Великий український співаник

НАША ДУМА

Зладив Астін Гапан.

(Друге видане, справлене і побільшене).

182 пісень. 200 коломийок.

Пісні поділені на шість груп:

- I. Натріотичні і коломийки (21 пісень).
- II. Історичні (19 пісень).
- III. Ставові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) в-мришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
- IV. Сільські, соціальні, етрпелські (26 пісень).
- V. Львовські (64 пісень).
- VI. Коломийки (200 пісень).

Ціна співаника „Наша дума“ 2.80.

(оправлений в колодку К 4.50).

Бей великий Співаник можна набути також окремими частями, а іменно часті перша п. 1.

НАША СЛАВА

у якій поміщені пісні патріотичні і коломийки, історичні, сільські, соціальні і етрпелські. Співаник НАША СЛАВА коштує К 1.40.

Часть друга п. 2.

НАША ПІСНЯ

містять пісні любовні і коломийки. Співаник НАША ПІСНЯ коштує К 1.40.

На випадкову пересилку поштовою треба додати 30 сот. а на поручену 65 сот. Замовляти і рі-внчасно гроші треба вислати під адресою Канцелярія Тов. „Пресвіта“ Львів, Ринка 10.

Діло

Виходить щодня, крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринна 12, 3. кат.

Контакт. нум. 25.728.

Адреса телегр. «Діло-Львів».

Через телефон 361.

Рукописи редакція не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . 3.60 К.

квартально . . . 10. —

піврічно . . . 20. —

річно . . . 40. —

у Львові (без доставки):

місячно . . . 3. —

квартально . . . 9. —

піврічно . . . 18. —

річно . . . 36. —

в Німеччині:

місячно . . . 2. —

квартально . . . 6. —

За зміну адреси платити по 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка п'ятихвилинна, двохвилинна 40, в налісках 40, в оповістях 80 с, в редакційній частині К. Повідомлення про втрати і заручки 1.20. Некрологів стрічка 1 К.

Стандартна за окремими умовами.

Окремі зразки коштує у Львові 12 с.

на провінції 16 с.

Видає: Видавниче Спілка «Діло».

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Державна Рада.

Телеграма д. к. Кореспондентського Бюро.

Відень, 27. вересня 1917.

Відповіді на інтерпеляції на вчорашньому засіданні.

Міністр залізниць в відповіді на інтерпеляцію пп. Вітоса, Яхovichа і тов. в справі транспорту жовнів, що їдуть на відпустки, сказав, що військовим не заборонено їздити поспішними і особовими поїздами. Щоби одначе не уможливити цивільного руху, постановлено відпустовців абирати в формації і відсилати їх особними поїздами.

Часу подорожі відпустовцям не потручується з відпустки.

В відповіді на інтерпеляцію в справі обид залізничних функціонерів і їх народності та знущання над функціонерами в Галичині урядником, приділивши з західної дирекції, зазначив міністр залізниць, що робітник Марцінкович спротивився порученню ад'юнкта Шіндлера, урядника двірця в Тарнові. Шіндлер, що правда напам'ятовує його дуже енергійно, але зі звіту дирекції показує, що цілком неправдоподібно, що були ужиті слова наведені в інтерпеляції. Свідки подій так мало уміють по німецьки, що слів Шіндлера не могли зрозуміти. Доходження з причини донесення до прокуратури в Тарнові погрожують. Що до обиди і знущання над другим робітником Канею, то ті твердження не відповідають правді. Міністр додав, що в разі обид польського народу чи якого небудь іншого міністерство залізниць не занебало би виступити з цілою строгістю проти винуватців.

П. Гавзер в дальшій розправі в дальшій питаннях фінансових пропонував сказати, що не можна відмовити особі президента міністрів симпатії. Він запрошує до праці, але треба зачекати на відповідь парламенту. Обговорював справу Буржваля і стверджує, що годі дивувати, що раз меншій кількості приятелів парламенту. Опісля обговорював харчеві справи.

П. Лянгенган закинув, що занебано багато річей, які могли би причинити ся до зміцнення держави. Правительством годить ся на те, що в славянській пресі провадять ся агітація в славянській душі. Годі, щоби спільне правительством перевело свою політику, коли австр. правительством допускає до дикої агітації в австрійській пресі за справою коаліції а проти всього, що німецьке.

По промові п. Кадльчака, який зазначив, що Чехи ніколи не будуть мати довіри до такого правительтва, яке звертає ся проти чеського народу, п. Вольф заявив, що легководушність було скикувати парламент, не постаравшись про більшість. Підчас його промови, в якій він звертає ся проти амністії і п. Буржваля, настали несупокі і протести серед Чехів.

П. Петрушевич заявив, що Українці мусять поведене супроти правительтва зробити залежним від його діл, а ті промовляють проти правительтва. Українські послы стоять на становищі, що всі українські області монархії мусять бути адміністровані в однім самостійнім адміністративнім тілі. Українці ніколи не увійдуть до одного спільного дому з Поляками.

Промовляв відтак п. Фрідман, який висказав надію, що остаточно прийде справедливий мир народів, п. Ведря, який виступив за поправою існування урядників, п. Лагінія, який сказав, що представники південно-славянських країв відячі цісарові і папі за мирові енуціяції. Дивується програмі президента міністрів.

По промові пп. Шепфера і Шуберта який полемізував з п. Гавзером, засідане замкнено.

Львів, 27. вересня 1917.

З усіх сторін нашої країни надходять вісти, що священники москвофіли, які по увільненню з інтернована вертають до своїх душпастирських обов'язків, відносять ся ще з більшою ніж перед війною ненавистю до всего українського, проявляючи її не тільки словами, але й ділами (прим. нищене пам'ятників у честь УСС.)

Сьому обов'язку треба конче зарадити, а покликана до сього духовна власть.

Що часті гр. кат. духовенства, яке виконувало в нашого народу і йому служить, має ще москвофілські переконання, на се поки що з них на завтра годі поради. Бажаючи-б тільки, щоби духовна власть виховувала нові покоління священників так, щоби теперішні священники-москвофіли не мали наступників.

Але можна і треба і мусять ся зарадити тому, щоби священники москвофіли не робили з своїх переконань прапора своєї душпастирської і громадянської діяльності, не старали ся ширити своїх переконань, не провокували маніфестуванням своєї ненависті до українства своїх парохіян.

В тій цілі ми не домагаємо ся абсолютного усунення священників-москвофілів від душпастирських обов'язків, позбавлення їх хліба ані не накликуємо на них світської влади. Психологічно зрозуміла річ, що вони не можуть так легко переродити ся і навернути ся до народу, з якого виійшли, хоч події в Росії повинні тих, що ще здібні до духовного розвитку, переконати, що ідеї Бобринських і Дудикевичів, ідея зростання цілого українського народу погребана разом з царизмом. Та хто з них не може зрозуміти і прийняти нового духа часу, нехай так доживає свого віку. Тим гірше для нього, бо його житє буде жатєм мерця між живими.

Але від усіх без винятку священників москво

філів мусимо вимагати одного — того, чого вимагаємо від чужинецьких урядників на нашій землі: щоб вони шанували наш нарід, його мову, його національні почуття, шанували, а не ображали і провокували; щоб вони вважали себе слугами нашого народу, поставленими для сповнення означених обов'язків, а не вважали нашого народу експлуатаційним тереном для своїх ідей. Як від урядників Поляків вимагаємо, щоб вони на нашій землі не будували Польщі, — так від священників-москвофілів мусимо вимагати, щоб вони шанували національні почуття нашого народу і не вважали його матеріалом для будовання «єдиної, неподільної Росії». При тім не треба забувати, що інакші задачі урядника, а інакші знов задачі священника і його становище в громаді. Священник повинен бути одна душа й одно тіло з громадою, і коли ми для священників-москвофілів ставимо вимоги не більші як для урядників Поляків, то треба не класти на се як найбільший натиск, що ті вимоги є абсолютна *conditio sine qua non* оставання священника-москвофіла на душпастирських становищах.

Поставити до священників-москвофілів такі вимоги і припинувати, щоби вони сповняли їх, є покликана духовна власть. Духовна власть гр. кат. церкви в нашій країні є своїм складом нашою українською властю, до якої чужинецькі, польські елементи не мають ніякого доступу. Було би дуже сумно, як би ся наша українська власть не була українською також своїм духом і не запобігла тому, щоби підчищені їй священники-москвофіли не вели між нашим народом своєї — злочинної з нашого національного становища — пропаганди. Вона має до сього не тільки право і змогу, але також обов'язок.

Сподіваємо ся, що вона з сього права скористає і свій обов'язок сповнить.

Комісарі українських губерній підчиняють ся Укр. Ген. Секретаріатови.

Відень, 25. вересня 1917.

(Ф. К.) „День“ з дня 24. н. ст. серпня повідомляє:

Конференція губернських комісарів і представників губернських виконуючих комітетів України і Бесарабії прийняла отсю резолюцію в справі взаємного відношення між комісарями і краєвим органом на Україні:

„У всіх питаннях управи губернські комісарі підчиняють ся Генеральному Секретаріатови, який має всю повноту влади на Україні в границях, установлених Тимчасовим Правительством в порозумінню з Центральною Радою. Опіраючись на місцеві органи революційної демократії, губернські комісарі в інтересах розширення здобутків революції мають всю повноту революційної влади в границях губерній. Губернські комісарі зносять ся тільки з Генеральним Секретаріатом, а повітові — з губернським комісарем.“

Українець — товаришем міністра просвіти.

„День“ з дня 1. н. ст. вересня повідомляє: Четвертим товаришем міністра народної просвіти іменовано куратора київського наукового округу М. Василенка.

(М. Василенко — відомий український учений і громадянин. — Ф. К.)

Новий куратор київського наукового округу.

„День“ з дня 5. н. ст. вересня повідомляє: Куратором київського наукового округу на місце Василенка, якого іменовано товаришем міністра народної просвіти, іменований помічник куратора наукового округу В. Науменко.

(В. Науменко. б. редактор „Кіевской Ста-

рини“ й „України“, в часі заслання проф. М. Грушевського голова Українського Наукового Товариства в Києві, визначний український учений і громадянин. — Ф. К.)

Український полк Івана Мазепи.

Як повідомляє „Кіевская Мысль“ з дня 26. н. ст. серпня, в Саратові з'організував ся український полк імені Ів. Мазепи. Командантом полку є кап. Войнаховський. Полк з'організований з новобранців, які в маю прибули до різних військових відділів в Саратові. Полк числить кілька тисяч жовнів — один тільки відділ машинних карабінів складає ся з 1.300 людей. По з'організованню полк переїхав з Саратова до Ромодан в полтавській губернії.

За прилучене Катеринославщини до України

„Утро Росії“ з дня 31. н. ст. серпня в телеграмі з Катеринослава повідомляє:

Губернський селянський з'їзд настоює на прилучене Катеринославської губернії до України.

Обговоривши інцидент з полком Хмельницького, з'їзд жадає усунення команданта військ київського військового округу Оберучева й начальника штабу; видалення з України кирасирів і козаків (донських — Ф. К.).

„Тимчасове Правительство з повним співчутем відносить ся до широкої автономії України“.

„День“ з 23. н. ст. серпня подає опис виступу Керенського на москвофільній залізничній двірці при приїзді на державну конференцію. У виступі взяли участь також місцеві Українці, між ин. депутація від місцевого українського полку з хлібом і сіллю. Про се читаємо:

Представники українських полків, вигаючі Керенського, заявили, що українські полки грядуть боронити-муть свободу Росії. Керенський, відповідаючи їм, сказав, що тимчасове правительство з повним співучем відносить ся до широкої автономії України. Гнетови Українців й інших народів покладено край. Велико-роси й Українці брати по крові і разом повинні кувати свободу і щастя спільної матери Росії.

ВІДОМЛЕНЕ Ц. І. Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 27. вересня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

В околиці на схід від Радівців вростає хвилями неоривальський гарматний огонь.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

В області групи військ генерала-полковника Бороговича наші дотуни спільно з оборонним огнем струтили 3 неприятельські літаки. В області Тонале гірські стежі дійшли за неприятельський фронт і там висадили у воздух 2 стації лінової залізнички та кілька магазинів, почім вернули з бранцями. Самі не мали втрат.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ.

Не зайшло нічого важного.

Аскіт про відповідь осередних держав на папську ноту.

ЛОНДОН. (Рейтер). Підчас маніфестації в справі воєнних цілей в Leeds бузний прем'єр Аскіт вголосив промову, в якій сказав: Сі збо-ри є кроком в рух, урядженням в цілій державі свідомо усіх партій, щоби впоїти в населення те-пер на початку четвертого року війни, ясне й цілковите прозріння воєнних цілей коаліції. Бо-remo сь за мир, за мир цілого світа, який сто-їть всяких жертв, з винятком жертв того всього, що надає вартість мирові і забезпечує його тривалість. Такого мира неможливо знайти там, де перед тим так часто шукало сь його, в пе-рвй щоденних неприятельських кроків і висту-паючих потім переговорів, яких вислід був би вложеній в зв'язках і переговорах, а відтак був залежний від багатьох припадків. Тим менше можемо надіятися сь мира можливого до приня-ття по трактаті наложенім побідженням побідни-ком. Такі трактати мають в собі завадок смер-ти. Мусьє панове влучний примір глупоти таких переговорів в трактаті в року 1871 р., в яким побідна Німеччина обставала при присвоєнню со-бі обох провінцій Ельзас і Лютарингії напере-кір волі їх мешканців. Добре буде пригадати собі сьогодні, що два найбільші мужі Німеччи-ни, Бісмарк і Мольтке, предвиджували наслідки того, кожний зі свого окремого становища. Біс-марк був схильний оставити Франції місто Мец і сказав тоді Бушоу, що не бажає собі мати в своїм домі за богато Французів. А Мольтке ска-зав в нещільних чотирьох роках по закінченню мира в німецькім парламенті, що Німці мусьять через 50 літ бути сильно зоружені, щоби оборонити дві провінції, які здобули владу протягом 6

місяців. Чи коли небусть яка ворожба була лі-пше потверджена в дальшій бігу випадків?

Ми читали в останніх днях відповідь но-вого державного канцлера на ноту папи. В ній кишить від неясних загальників. Німецьке пра-вительство каже, що з особливою симпатією вигає думку папи та заявляє, що тішить ся за-ступленем війни мировими судами і хоче попер-ти всяку пропозицію в тім напрямі, згідну з жи-тевними інтересами німецької держави й німець-кого народу (чи панове звернули увагу на те знаменне застереження?)

Але питаю, чи в телеграмі канцлера або в якій небусть иншій ршлючій заяві німецького правительства міститься якась думка про його го-товість не тільки не повторювати злочину з 1871 р., але також вернути в практичній кроки, які одиниці можуть утворити дорогу до требо-лого мира; чи Німеччина є готова віддати те, що тоді забрала Франції, чи готові вернути Бельгії повну незалежність без умов, а з між-ковитим відшкодуванням? Остаточна відповідь, яку можна би дати рядом відповідій на таке пита-ння, яке наведено, переважила би цілу сто-рону пустих банальностей.

Предметом нашої боротьби був прусський милітаризм і остав сь ним, а для німецької де-мократії не маємо иншого бажання, як те, щоби відогнав того злого духа. Цілю нашого мира не є привернене status quo, ані також т. зв. рів-новаги держав, але заступлене обох тих річий міжнародною системою, в якій знайшли би міс-це держави великі і малі і були забезпечені в рівній мірі безпека і незалежність обох тих груп.

Як річ, що розуміється сь сама собою, ува-жаю опорожнене обсадження областей Франції і Бельгії неприятеlem. Я вже виказав на Ельзас і Лютарингії і Бельгію, але донебудь звернемо очі в середній і східній Європі, висиди бачимо області переділені границями, які вже в своїх початках були штучними творами, що нарушу-ють бажане і інтереси безпосередно діткненого населення і були огнищами замисланих і небезпек війни та доти остануть такими огнищами, поки будуть дальше існувати. Належать ту справе-дливй а давню вже платні претенсії Італії і Ру-мунії, дальше геройська Сербія, а надто нале-жить ту Польща, на річ якої підписуємо всі шляхотні слова Вільсона. Не вільно забувати про справу грецьку і південно-славянську. Ці-лковито і по можності тривале вирівняне тих небезпечних рахунків є конче. Не може поли-шити сь за дальше цілю те, з чого виходив ві-денський конгрес а потім т. зв. святі союзи. Провідною аксидою є, що треба руководити сь спорідненим рас, історичною традицією а пере-довсім дійсним бажанням і стремлінням мешканців.

Відтак перейшов Аскіт до обговорення про-відних ліній тривалого мира, мира, який би уне-можливив відкнуте закатуреного воєнного ста-ну. Раз на все треба вирубити блуд з наших засад, що бажання мира, треба приготувати війну. Будучі покоління може доживати золотого віку, бою сь одначе, що ми, а навіть наймо-лодші зносеред нас здалека будуть оглядати те щастя. Кажу, що не ведемо війни тільки для мира, але також війну проти війни як такої. Перший раз в історії світа можемо здійснити ідеал, представляючий політику не тільки евро-пейську, але обнимаючу цілий світ, получене

народів в союз, якого підставою була би вра-вданість, а угольним каменем свобода. Огра-ничене зоруження, прийняте мирових судів, як природної розв'язки міжнародних спорів, зачи-слене агресивних воєн і воєн в амбіції до гду-пот давно пережитих, отже мислєві стовпи на тій дорозі. З початку може і через довший час го-ді буде виріш сь військового або господарсько-го примусу проти нечесних або ставляючих опір, але можемо надіятися сь, що дійсний закон враз з примусом поступенно вйде на дальший плія, а примана буде зверхність ехерта на здорівій розсудку людськості. Зміна не доко-нається в один днь, але враз з нею настане глибоке переображення не тільки заграничних відносин держав, але і внутрішньої будови су-ті і діяльності суспільностей.

Годі припустити, що такий загальний пе-реворот не полишить слідів в промисловій і господарській області, бо сь війна — о скільки розходиться сь о нас і наших союзників — рі-знить сь від инших світових воєн. Не є те ди-настична війна, ані війна капіталістична, є те війна, в якій народи світа дали своє поперте, віддаючи житє своє власне і своїх дітей. Коли буря мине, а небо знов випогодить сь, чи не будемо приневолені розглядати справи в новім правдивім світлі? Тимчасом мусимо держати порох в поготівлю.

Папа пропонує перемир'я?

Можливість мирових переговорів.

Львів, 27. вересня 1917.

Берлінська „Tagliche Rundschau“ доносить з дипломатичних кругів в Гааг: З різних по-зицій можна заключати, що після одержання но-ти осередних держав папа пропонує дипломатичні заходи на еспанським і голландським дворі задля піддержання діяльності папи в справі мира.

Таким чином мали би бути спонукані дер-жави коаліції до поставлення умов, під якими вони згодились би заключити перемир'я та роз-почати мирові переговори.

„Русская Воля“ доносить з Лондону, що з тамтешніх політичних кругів вважають ні-мецьку заяву про відданє Бельгії важним кро-ком на дорозі до мира. Здається, що тепер дійсно настане можливість мирових переговорів.

Еспанія не підпирає мирових заходів папи.

„Oest. Mztg.“ доносить з Гааги:

Еспанський посол в Лондоні заявив, що незалежно є, немов би Еспанія підпирала миро-ву діяльність папи. Еспанія признає благородні мотиви та вона не є в можності оцінити, о-скільки воюючі держави вважають папські пропозиції достаточною основою для миро-вих переговорів. З тих причин не може Еспанія діяльно чесобляти папським заходам.

З Калуша до Чернівців.

Підчас російської окупації і відкриття липни 1917.

1.

Д. 13. липня утік я разом з родиною, пере-бувши пекло, в своїй хаті на вікарівку коло но-вої церкви в Калуші. Тут за порадкою стоячого на квартирі капітана запасного чеченського пол-ка (Турка, властителя дібр на Крим) пішов я й жінка з пок. о. сов. Волод. Петрушевцем, з рим. кат. парохом о. Шелігевичем і кількома інтелігентами до дивізіонера генерала Черемі-сова з жалобою на рабунки, підпали і морди ро-сійського саудатства, докомувані на безброн-них мешканцях міста Калуша. Генерал Черемі-сов прийняв нас в товаристві команданта міста Калуша полковника, губернського комісаря і ин-ших високих російських офіцерів. Вислухавши наші жалоби, висказав нам сейчас на вступі до-кори, що ми самі тому винні, бо як цивільні особи брали участь в боях воюючих сторін, ки-дали ручні гранати і стріляли в машинних крі-св до російського війська. На сє він має докази і з тої причини за дозволом головного коман-данта козаків і саудати мали дозвіл покарати і усмирити цивільних горожан. Коди ми вже при-смирніли, скаже розслідити розміри рабунків, підпалив, мордів і зарядить, щоби на будуче був порядок. В тій цілі попросив обох парохів, щоби вони пішли разом з командантом міста і губернським комісарем по місті, показавали деми спалені і зрабовані, як також ті доми, які ще не є знищені, а є конечні для публичного ужит-

ку, — щоби там устатувати військової натралі. За-певнив нас генерал, що можемо спокійно відій-ти домів і безпечно спати, що більше рабунків не буде.

Ксмісія обійшла місто, зарядила натралі в цілій місті а передовсім коло „Сокела“ і „На-реального Дому“, магістрату, антики і т. д. Ми спокійно положили сь спати. По нізкоці збуду-ли мене крики і войки, що доїхали з міста, а через вікна побачив я море молушів в різних сторонах міста. Серед ночі вийшов я через го-роди подивити сь, що діється в місті, і ось по-бачив я, що серед димих сміків і криків саудат-ство палило деми, де стояли натралі, до горю-чих домів кидали саудати гранати і різні ек-сплодуючі матерії. По садах від деревами ко-чували перелякани мешканці, а побачивши мене, оповідали страшні річі про масилюване сєї ночі жінок, мордоване, і остерігали мене, щоби я сховав сь з жінкою у безпечне місце, бо цілу ніч саудати і козаки по усіх домах перешукува-ли „за д-ром Куріцем і його жінкою, котрі кудись утікли“.

Другої днини по дальших рабунках коло 11 годжин в ночі закликав через свого денщи-ка мене і пок. о. сов. Петрушевця на свою квартиру вискіе згаданий капітан і мерстерері, щоби ми поховали сь у безпечне місце, бо за-нами саудатство усюда шукає і що нам, а пере-довсім мені і моїй жінці на підставі злочинних доносів грозить небезпека життя. Слідуючої дни-ни вівзав він мене знов, щоби ми зараз утікали, бо саудати вже переїздили сь про місце нашого побуту. При помочи двох запасних офіцерів Українців дістали ми підводу і так від військо-

вим конвоем разом з иншими родинами вивезено нас через Підмихайле полями та лісами до Ста-ниславова.

Так у неділю 15. липня від вечер везли нас як злочинців з Калуша, а віддаючи, ви-діли ми, як дегорав „Народний Дім“, окруже-ний мордочим саудатів, щоби хтось не прибли-жив сь ратувати. Бачили ми спалені деми мир-ного населення, а за та стояли мілі вії дер-жавні будинки, військової бараки, магазини і гангари.

Переїзджачучи через Підмихайле, бачили ми звалою нашім лиця москафільських па-рушків з Підмихайля, Тужилова й инших сіл, котрі в 1915 році утікли з російським війском, а тепер, перебрані в мундурі російських саудатів з червоними перепасками на рамени, пока-зували саудатам нальцями нас в усміхом на ли-ци, що ось ведуть нас тепер як злочинців в заслужене місце. Тих перебраних саудатів було около 40, найбільше з Підмихайля і Тужилова, а деякі ще з кількох сіл. Переїзджачучи Підми-хайле, каже до нас візник саудат, чи ми роз-різняли молодих саудатів з червоними пе-репасками на рамени в Підмихайлю, бо сє ту-тешні люди, мисля його власного висказу, мо-скафільськими селянами. На наші запити, звідки він те знає, відповів, що він від весни мешкає з сво-їми товаришами, російськими форшпанками, і з-тими селянами в одній касарні при вул. Липо-вій в Станиславові, що вони були всі цілий час в російській службі, але не ішли до бою, тіль-ки як воєнна міліція мали за обов'язок по селах російському війську доносити про місцеве насе-ленє, його політичні настрої і показувати пере-

Російська преса про мирові заходи

ПЕТРОГРАД (ПТА.) Дневники обговорюють відповідь Німеччини на папську мету та заявляють згідно, що війну мусить ся вести далі, та що Росії треба доложити всіх зусиль, щоби скріпити боеву силу своїх війск.

Німеччина супроти Курляндії і Литви.

БЕРЛІН (Прив. тел.) Верховний командант східного німецького фронту одержав приватну депешу від курляндських краєвих зборів, в якій курляндські Німці просять німецького цисаря і німецьку державу о поміч і охорону для себе.

На ту депешу командант східного фронту вислав ось-ту відповідь: „В спільній праці з мешканцями краю будуть пороблені приготування відбудови курляндської державності. Оскільки буде проголошене скликання курляндської краєвої ради і оповіщена заява, що Курляндія має одержати право свободного розвитку на основі справедливості супроти всіх мешканців краю.“

На подібну депешу Литовців відповіла таж сама німецька команда: „В спільній праці з мешканцями краю будуть введени вступні роботи задля відбудови Литви. В тій цілі кн. Леопольд баварський покликне краєву раду литовську, яка під проводом німецької військової управи має радити над основами будучої управи і господарського життя Литви. Литва має стати культурним краєм, який всім своїм мешканцям дасть можливість свободного розвитку при задержанню литовської окремішності. Краєва рада буде доповнена відповідно членами інших народів: поляками, німцями, білорусами і жидами. Приготовність ся новий громадський устрій для Литви, який буде Вам предложений.“

НОВИНКИ.

Львів 27 вересня 1917

— Галицький намісник і маршалок у цисаря. Дня 26. с. м. був на окремій аудієнції у цисаря галицький намісник гр. Гуйн з делегацією намісницького ратушкового комітету похвали для східної Галичини, złożеною з краєвого маршала Навабитовського, ап. Дембовського і Олександра Барвінського.

— Львів Польщі. На засіданню магістрату дня 26. вересня с. р. ухвалено між иншим отці підлоги з міських фондів Львова: для польської шкільної „Masyerz-a“ на Волині 1000 К., костюмницькому комітетові в Швайцарії 200 К., для польського воєнного архіва 300 К. Платити податки, щоби за них нас тим легше винагороджувано.

— Похорони бл. п. в. вв. Володимира Петрушевича—як пишуть нам з Калуша—відбули ся 10. с. м. дуже величаво та були язним, прилюдним доказом, яке повязане серед чужих та любов серед своїх парохій здобула собі Покійник. Калушкі мішани мали в ній сердечного прихильника, а їх громадна участь в похороні, їх

ходні. Після його омовідання, сих москвофілів до такої служби ужито на цілій боевій лінії Солотвина—Богородчани—Калуш—Галич. Крім удержання звичайного салдата, мали вони по 40 рублів місячної платні.

Підчас розбоїв в Калуші першої днини на чолі розбишак видів я салдата в службі воєнної міліції, котрий за час першої інвазії був у жандармській службі при російським начальстві в Калуші. Сей міліціант провадив тепер до мосі хати ватагу розбишак салдатів. На мосе запитанє, що він тут робить, сказав отверто, що по революції всіх жандармів в охрانی приділили до війська як міліціантів.

Підчас цілої нашої їзди до Станиславова, розважав нашу тяжку задуму наш зізник, російський форшпан, розказуючи про часи пореволюційні в російським війську, про „товариша полковника Миколу“ і відносини з російським армією.

„Ви звідки родом, пане товаришу Михайле“ (так звав ся) — питаю ся. „З Нагіряжк, передмістя Бучача“. „Ви москвофіл?“ „Ні, я українець“. „А як взяли ся в російським форшпані?“ „Як Москва і уступили в 1915 році, то забрали його молодіжні в нашій повіті від 17 літ. Забрали мене і мого тата з возом і конями і ми цілий час у форшпані. Тато і коні згинули, а мені дали інші коні та й далі форшпаную“.

Д-р Іван Куровець.

слова та гарячі слова, якими їх представник прощав Покійника на похоронах, аказували, що вони відчували вповні, кого втратили. Вся інтелігенція Калуша, без ріжниць народності віддала Покійникови посідну прислугу, а іменем Українців прощав Покійника п. судія Білинський. Духовенство взяло громадну участь в похоронах, а 27 священників з калушського і сусідніх деканатів прибуло на похорони. О. Яцишин з церкви, а о. Богачевський над могилою проголосили трогаючі проповіді. З рілля, який робив стільки добра, та яку так любив, мало хто взяв участь, бо цензура в Стрию з невідомої досі причини здержала висилку телеграм.

— Продожене військових умовинь. Міністерство краєвої оборони зарядило, що всі ті, які перед 10. цвітня внесли прошенє о узявненє від військової служби і таке узявненє одержали, не мусять зголосити ся до служби вже 30. вересня, бо рекляції їх важні до мінця падоліста. Військові влади мотивують те рішенє потребою рук до праці при збиранню бураків, барбародь і пшні для худоби та при осінніх ріллянських роботах.

— Москвофільський священик в українським волі. Пишуть нам: Заходом свідомих одиниць побудовано в нашій громаді Волиця гнізничівська памятник по полягалих на горі „Маміні“ УСС., а саме на майдані коло церкви велику могилу з хрестом. Дня 12. серпня с. р. в присутності цілого звязу Жидачищини та Стрийщини і 8 священників, в присутності отамана Косаків, стрийців та оркестри, відкрито памятник, в селі повівши вищий дух, зачала народна робота. Аж тут приїждить в Талергофу о. Кучма і відразу питає, що за чортяка там такована і нуж мішати пси на Українці, а себе хвалити яко „русского“ мученика. Маючи в о. декана Геловкевича, став адміністратором тутешньої парохії, чим людині найгірше обурено, бо помімо того, що заводителем парохії був через довгий час люблений громадою о. Геоздик, деканат на силу прає ним о. Кучму, щоби нарід дразнив. Виваємо сий ординаріат, щоби собі о. Кучму взяв, а нам лишив Українця.

— Карта на оджі і біле. Дня 26. с. м. оповіщено розпорядок про розділ оджі і біля між людність. Сей розпорядок має на цілі уможливити найменше засібній людності заосмотрене оджію і білем а заравно упрямилити розділ між засібнійше населенє тих припасів які остали ся ще до розпорядкомости у вільній торговлі. Припаси оджі і біля, які придбало правительство, будуть розділювані краєвими урядами розділу оджі. Крім тих припасів буде ся ще розділювати закуплені правительством вже ношені старі оджі, — те все на основі посвідки про доказ запотребованя. Дальше тим розпорядком заряджено, що всі інші, у вільній торговлі остали ся припаси оджі і біля та матеріали для їх виробу можна буде набувати тільки на основі доказу потреби. До того згаданий розпорядок передбиджує, що кожний, хто даром абе за відпівідною винагородою віддасть свої ношені старі оджі, одержить карту, яка уповажнює до набути нового оджі або матеріалу на оджі.

— Нові ціни цукру. Нині появить ся розпорядок міського уряду апровізаційного, який упрямилити продаж цукру в бураків на рік 1917—18. Нова ціна сирого цукру виносить 57 К 50 с. за 100 кг. Основну ціну споживного цукру першої якості означено на 130 К за 100 кг. і ся ціна буде обовязувати до 1. жовтня 1918 р. Підвищена ціна в гуртовій і дрібній продажі буде обовязувати що-йно від 1. падоліста 1917 р.

— Карти на мило. На основі міністеріального розпорядку будуть заведені в цілій Австрії карти, упрямилити до побору мила і предметів до праця. Перед одержанєм карти має голова домашнього господарства зложити декларацію, що скількість запасу мила в хаті не виносить більше, як 1½ кг. для кожної упрямленої до побору особи. Карты на мило будуть виставлені на 4 місяці.

Ратуймо українське населенє Східної Галичини!

Страшна буря перейшла двома наворотами через наш край. Спричинила вона, що деякі місцевості були стерті і зникли з землі а многі понесли необчислені шкоди. Виселенні, що тепер вертають з таборів в рідні сторони находять часто на місця своїй оселє тільки руїни та згарища. Ті зкова, що остали на місці бідують тяжко та зі страхом глядять на надходячу зиму. Так одним як і другим треба скоро прийти з помічю.

В тій цілі завязав ся за починим Його Ексценденції Пана Намісника під протекторатом Його цис. і кюр. Апостольської Величності Цисаря Карла, краєвий комітет помочи для що

йно відбитих областей Східної Галичини з від ворожого наїзду. Згаданий комітет взяв собі як завданє помагати населеню тих областей гришми, живністю і оджію, опікувати ся сиротами, тай иншими способами облегчити долю сегож населеня.

Щоби повіч жертвована правительством буда успішна і відповідала дійсному станови річї, та щоби Українці члени сегож комітету могли належито пізнати і поперти потреби українського населеня відбитих областей Східної Галичини, відносить ся отсим Українським краєвий комітет помочи для виселення у Львові до загалу інтелігенції, перездосім до священиків, учителів тої області Галичини, що тепер висвободжена з під ворожого наїзду, а злином, заснувати безплатно: Повітські і місцеві комітети під назвою: „Український комітет помочи“. (УКП.) до котрих могли би виходити також всі свідомі і охочі до праці герожани.

Круг діяла сих комітетів буде:

- 1) повідомити (лично) влади адміністраційні і військові про завязанє комітету і просити, о поміч для комітету в його діяльності;
- 2) старати ся у ц. к. Старостів, о одєку, поживу і обузу для потребувачих;
- 3) дбати о рівномірний і справедливий розділ згаданих предметів між населенє;
- 4) подбати, щоби виселенця були гнїзачені залеглі і біжучі виселенцькі підсти;
- 5) подбати, щоби всі бездомні одержали чиншові запомоги;
- 6) видістати для повернувших виселенців субвенції в будівельних експозитурах, о скільки вони не перевишюють квоти 1000 К.—зглядно в Централі відбудови краю, о скільки квоту 1000 К. перевишюють, на справленє хатної обстанови;
- 7) Повідомити Українським краєвий комітет помочи для виселення у Львові (вул. Бляхарська ч. 11. І. пов.) про основанє комітету і подати тому-ж комітету як найдокладнійші статистичні дані:

- а) що до числа сиріт, зинєних без оджі і незаосмотренних;
- б) число родин, котрі не мають помішан, оджі, поживи або инших необхідних річє;
- в) повідомити о всяких неточностях і недостатках при уділюваню помочи населеню.
8. Подавати місцевому виселеню відповідні інформації що до воєнних припинків, апровізацій і т. п., та посередничити між ними а властями цивільними і військовими. Всякі близші інформації і поученя подаєть на жаданє відписаний комітет.

Вкінці підписаний комітет звертає вату, щоби всякі статистичні дані і донесеня під VII. в. наведені були точні і вірні та поперті доказами; в противнім разі Українці члени краєвого комітету помочи могли би найти ся в невідданім положеню, заколи би заряджені в якої-небудь првични провіренні виказали, що подані місцевими комітетами дані не відповідають дійсності, чим нанесено би самій справі некорисні наслідки.

Надіємо ся, що наш поклик до месеня помочи навіщеному війною українському населеню не лишить ся без відгому і всі свідомі одиниці не відмовлять своїй участі в тій так некуцій справі, щоби бодай в часті загоїти рани, завдані світовою війною.

Від Українського краєвого комітету немочи для виселення у Львові, вул. Бляхарська ч. 11.

Ал. Кмицикевич пр. голова. о. Юл. Дзерович пр. секретар.

Лягли головами

Реман Бардин, п. і к. поручник п. п., б. учитель приватної української гімназії в Яворові поляг в 27 ім році життя від ворожого кулі на полі боєвої дня 6. серпня 1917 в Терешанах, на Буковині, де найшов місце вічного супочнику. В. й. п.!

О П О В І С Т И.

П'ятниця, 28. вересня 1917.

Нині: греко-кат.: Никита вч. — римо-кат.: Вячеслав.

Завтра: греко-кат.: Евфимій вч. — римо-кат.: Михайла Арх.

І до Духовенства і Писменників! Виділ Товариства св. Ап. Павла видав був весною сего року відозву до Вєкли. Клиру, просячи о присилу матеріалів, пригожих для нашого людського видавництва. Бажані були всякі праці, хосенні і актуальні для теперішних відносин народа, а вже особливо були би в сю хвилю пожадані повістки в народного життя, котрі мали би темною релігійно моральні і герожанські чєстоти, та змогли би поволи гоїти в народі завдані вій-

мою моральні рани. На жаль, наш поклик остав ся без успіху. А тимчасом наряд допрошується всіма і жадає духовного кріллячого корму! Тому звертаємося ще раз до Всесесних Отиів і до світських Письменників та просим, щоб звонили взяти ся до таких праць і нам їх пере- слати. Річ можуть бути оригінальні або пере- клади чи й перерібки, — розуміється, з приміне- нєм до життя народу. За прийняті праці признає видія відповідні ремуерації. Надіємо ся, що на- ва просьба не остане без успіху. У нас же між Духовними і Світськими тільки світських мужів і знавців народу, що змогли би дати гарні річи, естрашний час завдав народови тяжкі рани, ко- трі потребують скорого гоєня. Тож спішіть Бра- та і допоможіть нам до сповнення нашої задачі. — У Львові дня 27. вересня 1917. — За виділ То- вариства св. Ан. Павла: о. Александер Стефа- нович, о. Евген Монцібович.

До „Січч“ і „Сонеліз“ в крав. Руханково- стрілецьке Товариство „Сокил-Батько“ визнає всі Товариства, щоб списали шкоди, які по- терпіли в наслідок війни, дали потвердити ви- каз шкід місцевому громадському Урядові і на- основі сего вносили прошення до ц. к. Наміс- нитва як Краєвої Централі для господарської відбудови Галичини до Секції І. о підмогу на віднову Товариства. Підписує голова і писар або хтось з членів чи члениць, коли тамті два несприяті. Подана є вільні від стемлія. Для скоршого полагодження належить безпосередно звертати ся до Експозитури Краєвої Централі в даній окрузі. Коли Експозитури є недалеко віддалені, найдогідніше було би зі списом шкід, потвердженим Урядом громадським, устно передавати ті прошення. Письмо треба на почті морувати. — Управа „Сокола-Батька“, Львів вул. Руська 29. 286 1-5

Отрим подається до відома всім інтере- сованим, що від 1 жовтня с. р. платити буде товариство кредитове „Надія“ в Криниці від всіх вкладок щадних 4%. Податок рентговий оплачує товариство з власних фондів. — Ди- рекція. 257 3-3

Друга українська народна школа в Переми- шли буде отворена 2. жовтня на Засаню при ул. св. Івана 42, в домі Братства св. Николая; удержувати її буде Кругок Укр. Педагогічного Товариства. Старшина визнає українське насе- лене Засаня і поблизьких передмість, щоб ви- сано громадою свої діти до цієї рідної школи. Отвараємо на раї першу і другу класу. Вписи відбудуть ся в понеділок 1. жовтня від год. 8-12 і 3-6. Наука починається 2 жовтня о 8. год. рано. Дозвіл шкільних властей забезпечений. 3 3

Отворене жіночої учительської семінарії з українською викладавю мовою в Перемишлі (згляди поки що семінаріїного курсу) відбудеть ся в понеділок 1. жовтня. Старшина Кругка Українського Педагогічного Товариства, у зглядяючи загальне бажане, отварає поки що семінаріїний курс в обсягом наукового мате- ріалу і року. Дозвіл міністерства на основане семінарії прийде ще протягом осені. Курс бу- де вести п. Олена Бережницька, учителька ту- тешного Ліцея, в льокалі Ліцея (Татарська 4) в ранніх і пополудневих годинах при помочи учителів і учительок ліцея, гімназії і державної семінарії. Оплату за науку означить ся пізній- ше (відповідно до числа кандидаток). Для за- місцевих поручать ся уміщене в Дівочім Інсти- туті, Інтернаті СС. Василіянок; есентуально можна буде для більшого числа кандидаток за- сиувати власну бурсу. Вписи будуть відбувати ся 29. і 30. вересня і 1. жовтня рано, а вступ- ний іспит відбудеть ся в понед. 1. жовтня по полудни від год. 3-6 в льокалі ліцея. Канди- датки мусять мати укінчений 15 рік життя і що найменше укінчеу III класу віділової школи. Предложити треба при вписі: метрику, свідоц- тво здоровля себго свідоцтво фізичного уздібне- ния, виставлене урядовим лікарем, і послідні шкільні свідоцтва. 3-3

Управа ц. к. гімназії в Вишніці повідо- мляє, що заходи коло реактивования сеї гімна- зії вже роблять ся. Тимчасом 10. вересня поча- ли ся у Вишніці гімназіїні курси. Задля недо- статі достаточного числа учительських сил в місли, відбудується ся щоденна наука поки що лише в шістьох класах. Зголошувати ся на курси можна ще до кінця вересня с. р. 2-3

Оголошення

Інструктора до ученика з І гіми. на цілий рік пошукує сейчас начальник стації в Яремчі (п. в. місці) І. Кабаровський. — Зголошення з успіхами листовні. 264 2 3

Уживайте „Данія“ до крохмалення біля!

„ДАНІЯ“ найлучший виріб, який заступає **КРОХМАЛЬ**

Не нищить біля!
Незрівняний в уміттю!
Розпунає ся в воді, не лишає осадю!
Зовсім не шкодить біліз!

Конечний в кождім господарстві, в шинталах, монастирах, військових заведеннях і т. п.

КЛЮВАТИ: в пачках оригінальних з описом легкого способу ужитя у всіх дрогеріях, корін- них склепах і складах перфумерії і т. п. **по 80 с. і К 1-50**

Щоби охоронити наш артикул перед покутною продажою, відступаємо його поважнішим купцем у всіх місцевостях Галичини, Буковини і Польщі з відпо- відним рабатом і рекламою. Відповідні запити належить адресувати до:

„ДАНІЯ“ Централь для Галичини, Буковини і Польщі
Краків, Фльоріанська 28, І. пов.
Ч. телефону 1416. 224-3-3

Підписуйте уділи

одного українського кооперативного союзу для різнитної торгівлі і промислу, яким є

Краєвий Союз господ- торговельних Спілок

заравом торговельний синдикат

Т-ва „Сільський Господар“

у Львові, Зіжоревича 20.

Удїли від К. 50 в гору — Пресекти на мадане даром. VI. 3-20

Повідомляю, що заосмотрів свій магазин в готелі футра мужьскі, верхи ще з пера війни, підбивами квіткура- ми, шопами, селескінами, піжамками, бобрами, нутрями і т. п., як також жіночі футра в найновішій фасові з кримських лапок, астраханя, лопаків, кримських бара- нів, футра подорожжі, астраханьскі куртки і кожухи з рукавами, а також гарвітури футряні продаю по прі- ступних цінах.

Кукує вошемі футра і негарбовані лиси, тхорі і тумани.

А. Кнопо, Львів, Кілітського І.

(коло Банку „Уніон“). 247 5-5

КАПЕЛЮХИ до перероблювання

приймає салюн мод

М. ТОПОЛЬНИЦЬКА

Львів, вул. Коперника ч. 1.

214 (над антикою Миколая). 6-10

ПОРТРЕТИ МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ ГРАФА

ШЕПТИЦЬКОГО

в гарних рамках зі шклом по К 8 або К 14 — висилає;
ІВАН ПАВЛИК, Львів, Ринок 10, (Просвіта).

На омаковані і порто долучити К 250; замовля- нці 10 штук на раз не платять омакованія і порто. По- тій самій ціні є портрети: Шевченка, Франка, Хмель-ницького і ім. За відсилантою не висилають ся. 151 10-10

Селянська Бурса в Станиславові буде отворена для бідних учеників з початком жовтня 1917/18. Учени- ки, що хотять бути прийняті до бурси, мають зголошувати ся до Голови Товариства о. Дра Філія, вул. Іоанновського ч. 5. Місячна оплата вноситься ме 80 мор. з чого по- ловини докоме треба оплачувати в натураліях. З огляду на се, що дотеперішній будинок як і його інве- тар знівчили до тла ворожі війська, мусить кождий уче- ния привезти з собою: ліжко, сінник, ложку, вилка, ніж і горвятко на молоко. На письменну відповідь належить залучити коресп. картку. — о. Др. Філія, голова бурси. 252 5-5

Отсим подає ся до відома всім П. Т. чле- нів Тов. Господарської Спільки для збуту худо- би в Судовій Вишні що:

III Звичайні Загальні Збори

тогож Товариства відбудуть ся дня 7. жовтня 1917 р. о год. 3. пополудни, в льокалі „На- редного Дому“ в СУДОВІЙ ВИШНІ в таким порядком дневним:

1. Відчитане протоколу з поперед. Заг. Зборів.
2. Звіт Дирекції з діяльності Тов. з р. 1914/15.
3. Звіт Комісії контрольної.
4. Замкнене рахунків за 1914/16 р.
5. Вибір Ради Назираючої.
6. Вибір Дирекції.
7. Внесення членів.

Радз Назираюча. 261 3-3

СІЛЬ ДО ІДИ

німецьку, свіжнотилу, дуже мильку, доставляємо в міру за часу люзом вагонами від 100 до 200 метр. сотнарів.

залежно від можности вагона. Ціна около 32 с. за 1 кг. на німецькій границі. Враз зі збірним замовленем одной або кіль- кох громад разом, належить надсилати задаток К 5000 (пять тисяч корон) на вагон 15.000 кг., за надвижку більших вагонів побіюаємо послі- плату пои висилці менших вагонів звертаємо наділачені гроші. VI 7-8

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-Торговельних Спілок
Львів, вул. Зіжоревича ч. 20.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Спільни госп.-кредитової, Праця“

в Урмани

відбудуть ся на приходстві в Урмани дня 21. жовтня 1917 о год. 4. по пол., а на случай бра- ку відповідного числа членів о год. 5. по пол. без огляду на число присутних членів, зі сліду- ючим дневним порядком:

1. Відчитане протоколу з послідних заг. зборів.
2. Затверджене рахунків і білянсів за рік 1914, 1915, 1916 і уділені абсолюторії.
3. Розділ зисків за рк 1914, 1915, 1916.
4. Вибір цілої надзірної Ради.
5. Затвердження трьох членів Дирекції.
6. Внесення членів.

Рахунки і білянси є виложені в льокалі стоварищення до перегляду членів.

М. Підлужний Теодозій Бортник
член. голова надзірної Ради.
266 1-1

Найкрасші оповідання,

сміховинки та співомовки.

Десять книжочок за кор. 4-18.

	ціна
1) Оповідання і сміховинки Олекс. Стороженка	44 с.
2) Нові часи, опов. О. Маковей	44
3) Кармелюк, оповід. М. Вовчка	44
4) Оповідання Федьковича: 1) Три як рідні брати, 2) Опришок	44
5) Приказки і байки Ст. Рудан-ського	44
6) Співомовки	44
7) Оповідання М. Вовчка 1) Ко-зачка 2) Чумак 3) Свекруха	44
8) Оповідання М. Вовчка 1) Се-стра 2) Сон	44
9) Перекотиполе — оповідане Кайки-Основененка	44
10) П. Куліш: Оприся, Давне горе Степова могила	20

Замовлення і рівночасно гроші висилати до

Канцелярії Товариства „ПРОСВІТА“ у Львові, Ринок ч. 10.

На порто звичайне треба додати при замовленю всіх книжок 30 сот., а на по- ручене 65 сот. V с 5-?

діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ

Львів, Ринок 16, II. пав.

Кенто почт. марок. 26.729.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261

Рукописів
редакція не вєрєтає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно . . . . . 3.60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
вінорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):
місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
вінорічно . . . . . 36—

в Німеччині:
місячно . . . . . 20—
піврічно . . . . . 40—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошпаль-
това 48, в надіслані 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повіхомленя про
вінчани і заручки 1.84.
Некрологія стрічка 1 К.

Сталі оголошеня за окремою
умовою. . . . .

Один справляння пошту
у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видає: Видавничча Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панойко.

До українського народу Галицької землі!

В тяжкій военній хвилі звертаємо ся до Тебе, Український Народе! Вже четвертий рік шаліє страшна воєнна буря на Твоїй землі і не видно її кінця. Кілька разів пересувала ся тут боева лінія, полишаючи по собі руїну і згарища, розриваючи і розкидаючи по далеких, чужих сторонах найблизшу рідню.

Не смислити і не списати Твоїх страшних терпів, Український Народе, які мусів Ти пережити в трьох останніх роках від своїх і від чужих. Талергофи, Імінди, Вольсфберги, примусове скитальство по чужих неаривітних кутах в одній, а російські етапи і тюрми та далека Сибір з другої сторони — оставуть на все в Твоїй пам'яті. Тисячі і тисячі жертв, що невинно і без суду зійшли зі світа, в доказом Твого мучеництва і будуть грізною пересторогою для Твоїх грядучих поколінь, щоби стреміти до власної політичної будівлі, бо тільки „в своїй хаті своя правда і сила і воля!“

З иншим почутем ішов Ти, Український Народе, в нинішню світову війну. Ти вірив, що принесе вона Тобі визволеня з чужого панованя, що Ти не тільки тут в австрійській Україні станеш паном своєї долі, але ще подаш помітну руку Землякам на російській Україні і допоможеш їм скинути російське ярмо. В тій цілі добровільно вислав Ти до бою Українських Січових Стрільців, що в боротьбі з нашим історичним противником зі Сходу вкрили ся безсмертною славою, даючи доказ невмиручости наших змагань до державної самостійности.

Та хоч сі Твої надії не сповнили ся, одначе довело ся Тобі дожити в сій війні щасливої хвилі: початків української державної організації на поневоленій доси російській Україні. Самостійно, стихійно, без ніякої помочи чужих держав і посторонних чинників, без голосних актів і патентів, тільки силою відродженої національної свідомости творить ся в золотoverxім Києві на руїнах російського царизму український державний організм, що дасть волю і землю та спромогу повного розвитку мільонам Твоїх Братів.

Се благотворне сонце волі, що зійшло над Дніпром, нехай загіє і Тебе, Український Народе Галицької землі, до нової боротьби за свої права. Ти дав австрійській державі все, що могла від Тебе взяти, дав безперівраня більше як котрий небудь инший нарід держави, Ти своєю кровю зрошував далекі побоєвища на всіх фронтах і клав свої кости в чужу землю, Ти доси хрест воєнний відчуваєш болючіше як хто небудь инший, — Ти маєш право жадати від неї, щоби і вона супроти Тебе сповнила свої обовязки.

По трьох роках розлуки знайшли ся ми, галицькі Українці, знов разом і знов спільно можемо працювати в нинішню переломову хвилю. А прїді багато!

Австрійська держава не сповнила доси Твоїх національно-політичних, культурних і господарських домагань. Державна управа в українській часті Галичини спочиває далше в чужих руках, Твоя школа далше в ярмі, воєнні централі і господарські уряди, обладжені чужинцями, не дають Тобі своєї помічної руки. На Твоїй прадідній землі в сій державі і доси панує Твій історичний противник з Заходу.

Твої безмежні жертви, Український Народе, які повів Ти для ратования австрійської держави, не сміють пропасти даром. В хвилі, коли цілий воюючий світ лунає домаганем самостійности і самоозначеня поневоленних народів, коли ріжномовна Австрія стоїть в передодні основної конституційної перебудови, мусиш і Ти, Український Народе Галицької землі, піднести громкий голос з домаганем перебудови Австро-Угорщини на національно-територіальній основі й утвореня з усіх українських земель Габсбурської монархії окремої автономної української провінції, в якій Ти міг би свободно будувати основи своєї державности.

До здійсненя сего клича треба Твоїї зорганізованої сили. Воєнне лихоліте розбило або припинило діяльність Твоїх організацій, передовсім політичних. Нині з уступленем російських військ надійшла для Тебе пора і спромога вести далше припинену роботу в цілій майже Східній Галичині. Мало є тепер робітників, щоби на Твоїй ниві, Український Народе, могли стати до праці, бо більшу часть одиначь, діяльних в громадянськім житю, покликано під оруже, инші ж живуть в російській неволі. Тим більше на всіх наших свідомих одиницях, головно з поміж інтелігенції, лежить під сю історичну хвилю великий національний обовязок доложити всіх сил, щоби по можности як найскорше усунути застій в нашій організаційній праці.

В тій цілі Народний Комітет звертаєть ся отсе до всіх Твоїх свідомих громадян, Український Народе, з горячим зазивом дати почин до відновленя та укріпленя українського громадянського житя, в першій мірі до відновленя і оживленя нашої політичної організації у всіх увільнених нині повітах.

Велика хвиля вимагає, щоби в кождім повіті існувала і правильно працювала наша політична повітова організація, яка стояла би в безпосередних постійних зносинах з Народним Комітетом. Є се конечно потрібне з огляду на свіділанє з нашими найвисшими політичними чинниками, з огляду на поширюванє і скріплюванє української національної свідомости і сили в широкіх народних масах, з огляду на інформованє місцевих військових і політичних властей про загальні і місцеві народні потреби, з огляду на потрібну оборону признаних уже прав цілої нації і її членів.

До переведеня великої під сю пору задачі — згуртованя всіх Твоїх політичних сил, Український Народе, треба також грошевих засобів. Ти не раз дав доказ, що вмієш дати свою лепту на народні цілі, тому віримо, що наш нинішній поклик до масового, зорганізованого складаня жертв на „Народний Фонд“ не прогомонить безслідно, і Ти, Український Народе, підпрєш також грошевиими жертвами нашу діяльність в нинішній великий час.

Кличемо: До праці, до організації, до поширюваня, скріплюваня та виявлюваня нашої національної свідомости й сили, — щоби приблизити ту хвилю, коли Ти, Український Народе, скинувши з себе чуже панованє, „глянеш як хазяїн домовитий по своїй хаті і по своїм полі!“

Львів, 28. вересня 1917.

За Народний Комітет:

Д-р Кость Левицький,
голова.

Д-р Степан Баран,
секретар.

З У. Ц. Ради.

Винищено знов президентом Українського Генерального Секретаріату. — Дорошенко губернатором Чернигова.

Пресове Бюро УПР. доносить з Стокгольму:

Реконструкція Укр. Ген. Секретаріату переведена дефінітивно. Винниченко (с. д.) обняв знов президію і внутрішні справи, Барановський

фінанси, торгівлю і промисл, Стещенко (с. д.) просвіту, Шевченко Більський (с. р.) рільництво, його заступником є Мартос (с. д.), Шультін (соц. федераліст) національні справи, Зарубін (рос. с. р.) публичні роботи, Рафес (жид. с. д.) контролю.

Попередний президент Генерального Секретаріату Дмитро Дорошенко (б. ген. губернатор Галичини й Буковини) іменованний губернатором Чернигова.

За цілість України.

Пресове бюро У. П. Р. доносить з Стокгольму:

На засіданні Української Центральної Ради заступники губерній: харківської, херсонської, катеринославської, таврійської і інших підписали урочистий протест проти відмови тимчасового правительства, щоби згадані українські провінції були безпородочно прилучені до автономної України. Всі українські дивізіони приносять безліч протестів з того ж самого приводу.

ВІДОМЛЕНЕ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 28. вересня.

На тирольським фронті місцями збільше на боєва діяльність. Впрочім не було важних подій.

ВІДОМЛЕНЕ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ з 27 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ бав. наст. прест. Рупрехта: На поли битви у Фляндрії від полудня зростає огнева боротьба. Під час вечера ураганний огонь був спрямований на область на схід від Іперу. Там рушили Англії до сильних наступів на північний схід від Френсберга і на шляху до Менін. На обох полях відперто їх огнем і боротьбою з близька. На шляху Урелі Каппел-Дас'є неприятели сидять ще в кількох вирвах нашої фронтальної лінії. На побережжя діяльність артилерії вечером оживила ся. Також в кількох відтинках фронту в Артезі хвилями зростає.

Група військ німецького наступника престолу: Над Еною і в Шампанії мрак і місцеві дощі протягом дня обмежували боєву діяльність. Вечером вона збільшилася. В кількох місцях були успішні наші зйди. Під Верденом по полудні гарматна боротьба зростає в силу.

В успішних боротьбах летунів в останніх днях поручник Бертольд зістрілив 25 з черги противника, четар Вістгф 22, а четар Більов 21. Поручник Вальдгаузен струтив вчора літак і 2 балюна на припонті.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Тільки в деяких місцях між Балтійським і Чорним морем поспільна огнева діяльність зростає понад звичайну міру.

Фронт македонський: Сутички стеж в долині рік Скумби і Струми. Сильний огонь тільки в кітловині Монастира і на південний захід від озера Дойран.

Затоплено.

БЕРЛІН. (Ткб.) В каналі Ля Манш і на північній морі наші підводні лодки знов затопили 4 пароплави, два вітрильники й одно рибальське судно.

З Калуша до Чернівців.

Під час російської офензиви і відвороту в липні 1917.

II.

Ранком приїхали ми до Станиславова, сильно знищеного особливо від Калуша й Богородчан. Місто, колись гарне, тепер розвалене, вікна повибивані, а мури каменів навіть в самому місті на пів розвалені. Тут задержали ся ми два дні, щоби випочати, постарати ся о гроші, біле, убране. Сих два гостили ми між родиною і знайомими українськими родинами, де пізнали ми закордонні українські учительки, котрі по революції провадили захоронки і школи, пізнали Українців офіцерів, людей ідейних, дізнали ся про нові порядки на Україні, — що се, що ми читали в наших часописах, дійсна правда, що на Україні є своє українське правительство, котрого душею і керманцем М. Грушевський. Се все звеселило душі наші, та казало забувати пережити гіркі хвили.

В місті по вулицях величезний рух, вес час переходили, співаючи, свіжі війська в різних напрямках: на Калуш, Галич, Богородчани. По всіх вулицях, площах стояли гурти салдатів, се салдетські мітинги. Агітатори Керенського різних комітетів загривали до боротьби на жите і смерть з „Германцями“, роздавали безліч відозв, щоби піднести военний настрій у салдатів, котрі ані рух не хотіли бити ся. Снували ся по хмури, сумні по вулицях. Оповідали нам, що сам Керенський перед наступом на Калуш і Галич був в Станиславові, Богородчанах і під Галичем і промавляв цілими днями до салдатів, за-

Державна Рада.

Телеграма д. к. Кореспонденційного Бюро.

Відень, 28. вересня 1917.

Протягом дальшого читання фінансових пропозицій пос. Шрайтер (нім. нац.) заявив супроти домагань Чехів, що чеські Німці є готові перешкодити всякими средствами тому, щоби впаковано їх разом з Чехами до чеської держави. Хочемо — казав — бути вільними панями на вільній землі німецьких Чех і будемо ними. Але права самоозначення не бажаємо з чужих рук, а вже цілком не з ворожих рук. Хочемо його від держави. Ті вільні Чехи повстануть чи з поміччю чи без поміччю австрійських правительств, тому що розвій народів пре до того, а чеські Німці виборять те собі.

П. Седлак обговорював заяву президента міністрів і сказав: На правно-державну заяву з 30. мая президент міністрів мав тільки відповіди, що удержуєть ся в силі дуалізм. Цілком виразно признає ся, що по війні мусіти ме узискати значне право самоозначення всіх народів, а також в німецькій ноті є про те мова. Наш президент міністрів не знайшов жадного подбного слова в своїх выводах. Обговорюючи господарську програму бесідник зазначив, що під оглядом господарським цілком так але з нами не є, як загально те представляєть ся. Доказує те найліпше розвій рільничого промислу.

П. Гартель сказав, що військові підприємства або підприємства германські військами не все в бажаний спосіб оглядають ся на фінансове положення держави. Ганив склад т. зв. військових комісій зажалень і повторив жадане, щоби людей спосібних до служби в глибині краю, по можности ужити в рідних сторонах або близько них, що було би дуже важко головню для промисловців і купців. Обговорював справу заосмотрення інвалідів і опіки над родинами оставшими по тих, що згинули на війні. Уграв підмоги для родин прогнаних з неприятелиських країв, яких кормителів задержано там як цивільних бранців.

П. Каліна заявляє, що чеські радикали не є противниками німецького народу, але бажають свободи. Поліційні зарядження не адержують Чехів від стремління до свободи, незалежности і братерства всіх народів. Крамарж, Рашін і інші переслідувані не лякають ся погроз.

Пос Вагнер зводжуєть ся з програмою правительства і каже, що найповажнішим завданням палати є ділати про зроблене початку мирових переговорів.

П. Домес протестує іменем соціальних демократів проти обидливих слів, яких ужив вчора п. Вольф про особу Фридриха Адлера. Бесідник підносить ряд скарг в справі закона про воєнні чинитьби і обговорює долю робітників при війну.

П. Грін обговорює господарку воєнного господарства, звертаєть ся проти монополію „Геос“, в наслідок чого овочі в містах такі дорогі.

П. Дегастері обговорює практики адміністративних властей в областях замешканих Італійцями.

П. Гофер витає господарську програму

гріваючи їх до бою за вітчизну проти „Германців“, котрі хотять закріпостити Росію і привернути царя.

В реставраціях, каварнях повно офіцерів і салдатів при однім столі, а все „товариші“. Салдати не здоровлять ні на улиці ні в реставраціях офіцерів. Настрій не ширий, вимушений. Офіцери з боязни „товариші“, але по їх ликах видко жалє за добрими царськими часами. Найбільше галасу роблять всюди Корнилові — „баталіони смерті“ з відзнаками трупагої голови на рамени. Всі вони з бутими театральними мінами ходили, співаючи по місті.

Попри сей галас і крик салдацтва видко на улиці тут і там сумирні застрашені лица вільного населення, що пильно слідило величезні напливаючі сили різної категорії російських військ тай наслушувало що раз близші стріли артилерії та машинних крісів. Всіх обортав панічний страх, щоби їх не постигла доля Калуша, бо самі чули на власні вуха від салдатів і офіцерів, що в Калуші діяли ся страшні річі. Мж російським військом видко було на кождім кроці якусь непевну тривогу — нервовий настрій, особливо по побіді австрійського літака, що з'явив ся над Станиславовом в ясний день, сміло кинув ся на російські літаки, скинув одного і ми мо шаленої стрілинної гармат і машинних крісів безпечно неушкоджений відлетів в сторону своїх позицій. Все, що жило в Станиславові, пильно слідило сю надзвичайно цікаву воздушну боротьбу великих воєнних птахів.

Серед таких вражінє виїхали ми з Станиславова до Черновців. Іхали воєнним етаповим поїздом 2 дні. В Коломиї мусіли чекати до поїзду до Черновців від рана до вечера,

правительства і каже, що було вже досить обітниць, тепер час на діла.

П. Погачнік обговорюючи програму правительства заявляє, що є проби поділу на округи. Бесідник дивуєть ся, що в Палаті є посли, які домаганя мира лучать з плянами доби-чі, дякує цісареві, що перший з коронованих голов зазначив волю до мира.

На тім нараді перервано. Президент подає до відома Палати, що цісар прийняв чолобитню Палати післану йому 25. с. м. з сердечною подякою до відома.

Серед внесень є внесене п. Зайца в справі внесення кари смерті і п. Наймана в справі установлення комісії для попирання мира.

Інтерпеляції внесли між ин. п. Врубель в справі апровізації хшанвського повіту, п. Окуневський в справі української народної школи в Городенці, пп. Дашинський, кн Любомирський, Вітос, Зеленевський і Гломбінський в справі тайного розпорядження міністерства війни про ображене відділів робітничих загального ополчення на будівельні сотні армії над Сочено, при чім жовніри німецької народности не мають бути — по можности — приділювані до тих сотень, п. Птась в справі гозділу цукру в ліманивській повіті, п. Лисонький в справі регабілітації одного священика невинно засудженого за державну зраду, д. р. Матаквич в справі заосмотрення урлопованих 51 і 52 літніх неспосібних до зарібкованя військових осіб і їх родин, п. Вітос в справі продовження рільничих відпусток і відложення покликания асентерованих при останнім перегляді.

Слідуюче засіданє Палати відбудеть ся в второк о 11. годині перед полуднем з тим самим денним порядком.

З Росії.

Евакуація Петрограду.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.) З Петрограду доносять, що в часі від 14. до 20. с. м. около 50.000 осіб виїхало зі столиці.

Завдання демократичної конференції.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.) Ізза недалеких зборів демократичної конференції орган петроградської Ради робітників і жовнів ізв'єстія вичисляє які питання має конференція погодити: по перше докладне устійненє середників і способів ширшого співділання правительственной власти з демократичними союзами, по друге установленє форми правління до часу конституанти, по третє рішенє про склад і політику правительственной власти.

Присуд в справі Ляйнвебера

ВІДЕНЬ. (Ткб.) Нині проголошено присуд в справі Ляйнвебера. Засуджено: старшого у правителє Ляйнвебера на 12 літ, офіціала на 10 старшого офіціала Матіяска на 6, старшого офіціала Шутку на 5 літ, офіціала Райха на 6 місяців, управителя Геммінгера на 6 місяців тяжкої вязниці ст. управителя Макаріуса і однорічного добровольця Муху на 6 місяців в'яз-

отже хоч як помучені пішли до міста, щоби троха віддихнути свіжим воздухом та оглянути столицю Покутя, куда тягли нас милі спомини давних щасливих хвиль молодечого життя. Дворець брудний, обдрапаний — вулиця від залізниць до міста і міле місто повне бруду, сміття, домн порозвалювані, по дорозі бачили ми обдрапаний дім лікаря д-ра Вол. Кобринського, без вікон, дверей. З цікавості зайшли до середини: страшний вид, у всіх комнатах на паркетах купи людських відходів, смірд неможли-вий. Ми завернули. Те саме в місті, де вже 13 місяців господарять Москалі.

В місті і по улицях те саме, що в Станиславові: великі салдатські мітинги. З підвисшеня з жаром промовляють молоді прапорщики і поручики та салдати. Чути далеко заклякки проти „Германця, що все затроїв, мілий світ, а навіть хоче душі наші затроїти“ і т. д. Салдати смирно стоять, не видко запалу, між салдатами на тему дальшої війни горячі спори, чути галоси: Ми хочемо мира.

Вечером виїхали ми до Черновців. Сумний вид представляв ся нам. Села поруїновані, замість сіл видко згащища, покриті буйним буряном, великі пелюси плодівитої землі від Коломиї аж до Черновців не зорані, не засіяні, зарослі буряном, а тут і там видко на загоні в дали одну або дві жінки, що щось роблять, а там десь далеко знов кінь або корова насеть ся, не видко ланів кукурудзи, пшениці та иншого збіжжя, ціла природа якась сумна.

Іхало з нами сила війська. Питаємо, чому не засіяла військова управа такої гарної, плодівитої землі. На се вчули ми слова: „На що? Щоби війна довше вела ся? Ми дома не засі-

иці. Чотирох обжадованих кару вже відбуло, перебуваючи у слідчій в'язниці. Шаржі військових урядників і відзначення підсудимим відобрали. Забрані грошеві дарунки пропадають в користь державного скарбу. Оборонці зголосили жалене неважності.

Підвисшене ціни сїна і соломи.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Розпоряджене Уряду виживлення, яке завтра появлять ся, підвисшує ціну закупна сїна і соломи з огляду на некорисні результати зборів.

Звідомлене українського генерал-губернатора Галичини і Буковини.

в обороні населення перед насильствами російських військ.

Відень, 26. вересня 1917.

(Ф. К.) „Новое Время“ з 23. н. ст. серпня повідомляє:

На засіданні Тимчасового Правительства 20. н. ст. серпня краєвий комісар Галичини і Буковини Дмитро Дорошенко подав звідомлене з діяльності російської цивільної влади в цих краях в часі існування в них комісаріату.

Великі труднощі справили комісаріатові розпущеність салдатської маси й її відношене до місцевого населення. Боротьба з різного роду насильствами над населенням була дуже утруднена навіть при допомозі військових організацій. Реквізиції й примусові роботи сильно обтяжували населення. Управління сепитане було не звичайно трудно.

Насильства, яких допускали ся окремі військові відділи підчас офензиви, зруйнування краю підчас відвороту, ексцеси дезертирів підірвали прихильність і довіру місцевого населення до комісаріату.

В кінці Дорошенко зазначив, що трагічне положення населення в Галичині й Буковині треба конче мати на увазі на випадок, коли би вдатний наступ привів нас знов в посідане цих країв. Охоронне й острожне відношене до населення диктують нам і принцип гуманності і стратегічний рахунок.

Тимчасове Правительство висловило повне одобрення політики, яку вів краєвий комісар Дорошенко в окупованім краю.

Кадети уступають

з тимчасового правительства.

КОПЕНГАГЕН (Ткб.) З Петрограду доносять, що міністер просвіти Карташев просив тимчасове правительство про увітнене його в уряді з приводу, що переважаючий вплив соціалістів в правительстві виключає всяку можливість утворення коаліційного кабінету. Се рішене Карташева мало зробити глибоке вражене.

яли і половини того, що звичайно, для кого маємо сіяти, для Германца і Мадяра?!

Серед такої балаканки з салдатами і офіцерами заїхали ми вночі до Чернівців. Довго набукали ся, поки заїшли в готель Брістоль. Та тут довідали ся від салдатів, які замість портієра робили службу, що в готелі нема місця, а дальше, що на замешкане в готелі треба дозволу від військових властей. Один з салдатів, зачувши від нас українську мову, став для нас дуже вічливий, просив нас відпочати в великій готелевій передсілку, подав крісла і своїми дуже дотепними оповіданнями про революцію, Керенського, близький мир займав нас аж до рана.

Від сего інтелігентного салдата дізнали ся ми, що проти генерального губернатора окупованої Галичини і Буковини Дмитра Дошенка і в загальні проти української адміністрації веде російський військовий штаб боротьбу та що губернатором має стати князь Долгорукий. Від сего салдата як взагалі весь час від всіх як офіцерів так і салдатів в розмові чули ми одне лише бажане мира. — що всі годять ся на мир, лише один „германець“ не хоче, що війна може тривати найдальше до осені, що Росія може воювати не може, бо не має ані муніципальних грошей, а коли би не наступив мир, то буде нова велика революція, котра положить кінець війні.

В день примістили ся ми в знакомій спорідненій українській родині пп. Левинських, де знайшли по тяжких переходах опіку, відпочинок і поміч.

Д-р Іван Куровець.

Коаліція відмовить?

ЦІРІХ (Прив. тел.) „Echo de Paris“ довідуєть ся, що відповідь держав антанту на папську ноту виключить всяку дальшу можливість мирової дискусії.

3 парляменту.

Львів, 28. вересня 1917.
Бурливі сцени.

На вчорашнім засіданні Палати послів прийшло до бурливих сцен підчас промови пос. Вольфа. Пос. Вольф виступив проти амністії для тих, які оставали під закидом державної зради, і тим викликав обурення у чеських послів, які почали кликати до него: „Він накликає поліцію, шпівон поліційний“. Счинив ся великий галас, серед якого довгий час не можна було нічого чути. Коли в обороні пос. Вольфа станув пос. Тайфель, чеський посол Прокеш почав кричати з усієї сили: „Лайдак! Безличний!“

Пос. Тайфель, щоби відплатити ся за обиду, назвав Чехів бандою зрадників. Крик і галас ще збільшив ся і втих аж після промови пос. Вольфа, якому перебивали чеські послі безнастанно викликами: „Підлий! Донощик! Хоче нас всіх всадити до в'язниці!“ По промові пос. Вольфа почали дальше вести ся в Палаті нормальні наради.

Внесення пп. М. Левицького і Цегельського.

ВІДЕНЬ (Ткб.) На вчорашнім засіданні п. Грос зголосив внесення в справі піддання цивільних осіб під військо судівництво, а К. Левицький в справі відбудови східної Галичини.

П. Цегельський вніс інтерпеляцію в справі поведення з жовнірами Українцями в однім з полків драгонів.

Міністер Горбачевський на засіданні У. П. Р.

Пресове Бюро У. П. Р. доносить:

На першій засіданні У. П. Р., яким отворено осінню сесію, явив ся міністер проф. Горбачевський, запрошений на се засіданне окремою депутацією клубу. Появу міністра привітав клуб, який зібрав ся в повнім числі, френетичними оплесками. Опісля заступник голови д-р Петрушевич виступив з привітною промовою до першого українського заступника в Раді корони. Д-р Петрушевич вивав міністра як визначного ученого, а рівночасно мужа, який почуває свою спільність з українським народом. Його терпіннями і змаганнями. Пресф. Горбачевський зворушеними словами дякував за щире прийняте.

До бувшого голови У. П. Р., віцепрезидента палати послів Романчука вислано на основі одноголосної ухвали клубу в щирих словах уложену депешу, в якій висловлено йому подяку за дотеперішній успішний провід в клубі і бажане швидкого приходу до здоров'я. А саме віцепр. Романчук в письмі, зверненим до Львова до д-ра Петрушевича, заявив, що є ослаблений надміром праці і нового вибору на голову У. П. Р. не прийме.

Вибори в Швеції.

В користь антанту:

Відень, 26. вересня 1917.

„Fremdenblatt“ доносить: На 230 виборчих округів до шведського парламенту вислід виборів знаний вже з 167 округів. Консерватисти, які доси мали правління в своїх руках і зберігали прихильну неутральність супроти осередних держав, здобули 44 мандати; решту мандатів здобули ліберали (49) і соціалісти (74), які є прихильні державам антанту. Неутральна преса поясняє сей вислід агітацією, яку викликала аргентинсько-німецька афера.

НОВИНКИ.

Львів, 28 вересня 1917.

— Пляката з погрудом митрополита Шептицького, різблена в сріблі в артистичній роботі Тірка у Відні, є твором артиста В. Пшедвоєвського, проф. промислової школи в Яворові. Сю плякету вручив митрополитові Комітет для привітання митрополита 12. с. м. Сама плякета виконана під артистичним оглядом регарно. Артистові дозвув митрополитом в 1913 р. Щоби ся плякета могла знайти ся не то в кожій хаті, але у кожного свідомого Українця, Комітет подбав про відзнаки до припшлювання в цинку, томбаку і сріблі по 1, 2 і 3 кор. Срібні відзнаки можна завішувати при коралях та всякого рода нашійниках. Лице митрополита повне спокою, вглядаєть ся в церкву св. Юра. Під

погрудом містять ся написи: „Андрееви Шептицькому — Україна.“ Відзнаки надають ся до розповсюдження при всяких святах або богослуженнях, улажжуваних з нагоди щасливого повороту митрополита. Іх можна замовляти в Комітеті для привітання митрополита — секція живого пам'ятника, Львів вул. Домініканська ч. 11, 1 поверх. Весь дохід з відзнак призначений на фонд ім. митрополита Андрея Шептицького для укр. сиріт.

— Отворення нових повітів для виселенців. Ц. к. Намісництво оповіщає: Міністерство внутрішніх справ рескриптом з дня 10. вересня 1917 р. ч. 56161 отворило отсі повіти для загального повороту виселенців: 1) Перемишлян з виїмком громад: Дунаїв і Свирж. 2) Бережани з виїмком громад Баранівка, Бишки, Куропатники, Мечишів, Вільховець, Посухів, Потік, Потуртори, Рибники, Шибалин і Золочівка. 3) Рогатин з виїмком громад: Болшівці, Букачівці, Бурятин, Кігиничі, Рогатин, Свистільники, Скоморохи старі, Скоморохи нові, Гербути і Підшумлянці. 4) Підгайці з виїмком громад: Бенава, Гайворонка, Ішків, Лиса, Маркова, Панасинці, Підгайці, Рудники, Середне, Семківці, Соєнів, Вишнівчик, Заставче коло Завалкова і Затурин. 5) Товмач, цілий повіт. 6) Надвірна з виїмком громад: Надвірна, Делятин, Микуличин, Дора, Яремче, Яблунця і Майдан середній. 7) Коломия з виїмком міста Коломиї і громади Гвоздець місто. 8) Печеніжин з виїмком громад: Печеніжин і Яблонів. 9) Бучач з виїмком громад: Доброполе з Матвівкою, Метликиці нові, Новоставці, Пілява, Бариш, Бровари, Григорів, Ядовець, Озеряни, Костельники, Космирин, Медведівці, Монастирська, Низколизин, Олеша, Сноєвидів, Живісмір і Пишківці. 10) Городенка з виїмком громад: Обертин, Жабокруки, Михальче, Олійова, Корнів, Незиска, Живачів, Ісаків, Петрів і Сокирчів. 11) Снятин з виїмком громад: Димичі, Рожнів, Снятин і Заболотів і 12) Косів з виїмком громад: Косів місто і Пістинь. Повіти наведені під 1, 3 і 6 положені в дальшій а інші повіти в тіснійшій воєнній області. Виселенці, які побирають державну допомогу, а які найпізнійше до дня 5 листопада 1917 р. вернуть до своїх постійних осідків і найпізнійше в тім дни зголосять ся у дотичнім повітовім старостві бузуть одержувати ту допомогу ще дальше через два місяці. Крім того зарядило міністерство, що рілляники і урядники та робітники рілляничі, коли викажуть в імовірний спосіб спосіб зв'язане, можуть одержати дозвіл на поворот до повітів не отворених ще для загального повороту виселенців. Те саме відноситься до великих промисловців, купців і торговельників та властителей більших заводів промислових, коли вони пропозають потверджене торговельної і промислової Палати або одної з ц. к. властей, що дальше ведене підприємствам лежить в п. бличнім інтересі.

— У відбитім Бучачі. Свого часу доносили ми про урядоване бурмістра Українця в Бучачі, яким вибрано підчас російської інвазії п. Рогозинського. Після приходу австро-угорських військ до міста довело ся п. Рогозинському вже не довго оставати на своїй становищі. Як доносить кореспондент „Kurjer a lwowski“ ц. к. властей віддали управу міста правительственому комісареві Кефферміллерові. Полякови, який „завів знова польську мову в магістрату“. Як доносить згаданий кореспондент, цілий бучацький повіт вкритий сіттю польських економічних організацій, особливо органів краківського епископського комітету. Львівська делгація згаданого комітету доставляє тим організаціям припасів поживи, які розділюють ся між населення повіта. Зі сторони Українців — пише кореспондент — не видно досі ратуноквої акції.

— Висилка бараболів в дрібних скількостях є допускаема в найбільшій вазі по 50 кг. найпізнійше до 15. жовтня с. р. Після того речення висилка бараболів в дрібних скількостях буде управильнена окремим розпорядком. Дозвіл на висилку бараболів до 50 кг до дня 15. жовтня дають ц. к. староства, з округу яких мають бути вивезені бараболі. З того дозволу можуть скористати тільки ті продуценти, яких хотять вивезти бараболі для членів своєї родини, о стаючих на їх удержанню. Вношене прошене до збіжжового заведення о дозвіл на висилку бараболів є безцільне.

— Підвисшене цін за їзду трамваем і електричною еструю. З огляду на значне подорожжіння цін матеріалів і робітників міське електричне заведення у Львові підвисить з днем 1. листопада с. р. ціни їзди трамваем електричним. Рівночасно будуть підвисшені ціни електричного світла для державних і військових інституцій, та для кінотеатрів.

— Виміна військ між Францією й Італією. Швайцарські дневники доносять, що між Італією й Францією переводиться частинна виміна військ наслідком невідповідної дисципліни

діло

Виходять щодня вранці
крім понеділка.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 19, 2. п. п.

Конто потр. шк. 26.125.

Адреса тел. Діло-Львів.

Число телефонів 261.

Реконструкція редакції не завершена.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.

квартально . . . . . 10- .

піврічно . . . . . 20- .

річно . . . . . 40- .

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3- . К.

квартально . . . . . 9- .

піврічно . . . . . 18- .

річно . . . . . 36- .

з італійської:

місячно . . . . . 20- . М.

піврічно . . . . . 40- .

За зміну адреси платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петля, довжина 40, в ширину 10, в товщину 20 с, в редакційній часті К. Подоконник зручний і зручний 100. Макрофотострічка К. Станіславський за окремими умовами.

Одні зразки макету у Львові 12 с. за провізій 14 с.

Видав: Видавничий Опікун „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Памойнас.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 29. вересня.

На східних терені боротьби і в Альбанії нема ніякої зміни.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На північній стороні гори св. Таврія знов скоро вросла боєва діяльність. Коло Хіаса відверто наступлюють Італійці.

ПОДІЇ НА МОРИ.

Як відповідь на напад неприятельського літаків на Кісінпільдо в дні 18. с. м. який то одначе напад не зробив ніякої шкоди, підприємця часті нашої авіаційної флотії прогулянку на летимі заведення в Авбоні, які були знищені ще у вересні 1916 року нашими летунами, а неприятели знов відбудовані і пущені в рух. Також і сир разом нашим летунам вповні поведе ся, влучено летимчу гаю, а знаходячий ся в галі літак експлодував. Огневий стовп підніс ся на 150 м. висоти, експлодію чути також і інші повітряні літаки в віддаленню 20 морських миль. Всі наші літаки вернули без втрат. Підприємчий різноманітний кількома неприятельськими летунами напад на еколіці Полі і Паренко не мав ніякого успіху. Дня 28 с. м. перед полуднем обидва неприятельські летуни з швидкістю Адри бомбами, один з наших летунів був застрілений у всі приписані відзнаки свого призначення. Літак не поїс ніякої шкоди.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТЕРИ з 29 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ Баварського наступника престолу Рупрехта: На побережжю Фландрії між містом під Houthouster і рікою Луз боєва діяльність артилерії змінює ся ще до сили. По нагальній ураганній огни в вечірніх годинах на схід від Іпери наступили тільки від Zonnebeke англійські частини наступу. Відверто їх.

На шляху Іпери Paschendsek виперто неприятели з швидкістю, яку там мав він ще в своїй косяданю.

В області вибою Іпери стелі привели бранців з сутичок з Бельгіями.

Група військ німецького наступника престолу: На північній схід Соасон і під Верденом зростає значно хвиля огневих діяльності. Над Мозою також і вночі була діяльність. Кілька боїв в терені перед станом шили пробовими відділами в окрузі французької мови, увінчали ся повним успіхом.

Група військ князя Альбрехта: Під Bise і під Sundgau при сутичці Французів кількох бранців отамо в наших руках.

Наші летуни заатакували бомбами Лондон і кілька місцевостей на південній побережжю Англії.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група князя Леопольда Баварського: Переважно мала боєва діяльність. Тільки проминаючи зростає вона при стежних прогулянках на північ від Данки, на захід від Луцька і над Збручем.

Група військ генерала маршала Макензена: Російські відділи, що човнами переправили ся через Серет і відногу Дунаю, завою відногу св. Юрія, відверто сильними, шведскими противниками.

Фронт македонський: Не було значиміших боєвих діянь.

Львів, 29. вересня 1917.

Потрьох роках насильного поділу боєвою лінією, яка перерізувала галицьку Україну, заговорив Народний Комітет у своїй вчорашній відозві знов до цілого українського народу Галицької землі, до всіх тих, кого він перед війною єдиним у своїй організації до праці і боротьби за визволення галицької України.

Політична частина відозви Народного Комітету не потребує ніяких коментарів. Наше положення в Австрії і наші домагання до Австрії представлені в відозві ясно: Ми мусимо усунути з нашої землі останки польської державності і досягнути зногу в рамках Австрії будувати свою власну державність. Се є „conditio sine qua non“, коли Австрія хоче й у внутрішній і в заграничній політиці виступати як держава свободних і вдоволених народів.

Та щоб ся нашу ціль досягнути, мусимо проявити як найбільше свідомості і сили. До ширення, організації і проявлення української свідомості і сили в Австрії вимагає власне відозва Народного Комітету в організаційній частині відозви.

Воєнне лихоліття ослабило, а те і зруйнувало ті організаційні зв'язки, які існували перед війною. До відновлення цих зв'язків вимагає Народний Комітет. В кожній повіті треба відновити повітову політичну організацію, яка з одної сторони налязала би організаційний зв'язок з всіма селами повіта, а з другої отакала би в постійним організаційним зв'язку з Народним Комітетом. З кожного села до повітового осередка і через нього до Народного Комітету у Львові повинні йти організаційні нитки, так, щоб Народний Комітет був справді тим, чим він бути повинен: організаційним осередком цілого зорганізованого українського народу в Австрії. Сю організаційну сіть треба як найшвидше побудувати, щоб на полі, які творити муть основи нового життя, нового ладу, наші проводники могли впливати як представники зорганізованого цілого нашого народу.

Не треба аж виказувати, що не може вважати ся сильною організація, — хоч би вона обнімала й як найширші маси, — коли вона не розпоряджає матеріальними засобами. Вже саме переведення організації не є можливе без великих фондів. А сповнюване цілий організації: політичне освідомлення своїх і чужих, преса, репрезентація і т. п. вимагає ще більше. Словом, організація мусить мати правильні доходи, які забезпечили би повну матеріальну зногу сповнювання своєї задачі.

На се повинні наші повітові організації звернути особливу увагу. Вони повинні перевести постійне екологізоване цілого повіту або бодей уряджувати з кожній місцевості періодично складки на потреби організації. Частка так привибраних фондів належить задержати на потреби повітової організації, а частку складати на Народний Фонд, який існує при Народним Комітеті.

Тепер, коли Народний Комітет може зачати знов свою працю на цілій галицькій Україні, повинні масові складки на Народний Фонд докласти йому в як найкоротшій часі потрібних фондів. До таких масових складок закликаємо все наше громадянство.

Одною з некутих організаційних справ є як найдокладніший і найвірніший образ урядованя польських властей. Діють ся в сій області такі річі, що — говорять словами Шевченка — „Дяга старого полупанком нашим можна адивувати“. Тільки треба їх списати і довести до відома Народного Комітету. На сю справу повинні повітові організації звернути як найбільшу увагу.

Потрьох роках поділу знайшли ся ми, галицькі Українці, знов разом. Отже до праці і боротьби за ділшу долю!

Всеукраїнський поштово-телеграфічний з'їзд у Києві

Відень, 27. вересня 1917.

(Ф. К.) „Кієвська Мисль“ з д. 5. н. ст. вересня повідомляє:

2. н. ст. вересня відкрив ся у Києві перший всеукраїнський поштово-телеграфічний з'їзд. Предсідателем з'їзду вибрано І. Маєвського (укр. соц. рев.)

По відкритті засідання з'їзд вислав начальникова поштового округу А. Зарубину і міністра пошти і телеграфів телеграму, в якій подає до відома, що „з'їзд продовжує роботу і рішуче протестує проти персон, ставлених зі сторони Всеросійського поштово-телеграфічного союзу та бачить у тім контр революційні діляння“.

Дальше з'їзд вислав реферат предсідателя І. Маєвського: Про політичне самоозначення.

Вчора на з'їзді обговорювано питання про організацію Українського поштово-телеграфічного Союзу й прийнято резолюцію.

Про перебудову Росії прийнято окрему резолюцію: „Російська держава з централістичної повинна бути перебудована на демократичну федеративну республіку“.

Про війну з'їзд ухвалив: „Признаючи, що продовження війни витворює загрожує полегшенню, яке веде край до руїни, перший всеукраїнський поштово-телеграфічний з'їзд ухвалив звернути ся до Української Центральної Ради, щоб вона поробила всі кроки для скликання всесвітньої соціалістичної пролетарської конференції, яка перішила би питання про як найскорше закінчення війни“.

З'їзд прийняв дальше резолюції: з протестом ізза нествердження правительством генерального секретаря пошти і телеграфів і з протестом ізза невиключення правительством у район діяльності генерального секретаріату харківської, херсонської й ин. українських губерній. Рішено поробити заходи в Укр. Центральній Раді для іменования секретаря пошти і телеграфів й ин.

В справі української поштово-телеграфічних інституцій з'їзд постановив:

„Для переведення українзації інституцій з'їзд поперед усього признає необхідним українізацію самої служби, тому отже всі службовики-Українці повинні всюди і завжди дома і в службі, розмовляти українською мовою. Коли хто-небудь із публіки звертає ся у службовій справі до службовика в українській мові, то сей службовик, хоч би він і не був Українцем, повинен відповідати виключно в українській мові.“

„До свого начальства службовики-Українці повинні звертати ся тільки в українській мові, як словом так і на письмі, а також домагати ся від начальства відповідей в українській мові. Коли хто небув із публіки звертає ся до службовика в якій небув иншій мові (польській, французькій і т. п.) і не знає української мови, то бажано, щоб службовики-Українці відповідали по знобі тою самою мовою, якою до них звертають ся.“

З'їзд домагає ся, щоб при всіх більших поштово-телеграфічних інституціях і у всіх повітових містах були зорганізовані курси української мови. Ві всіх поштово-телеграфічних інституціях, конторах, відділах і т. п. повинні бути вивішені на вулицях і при вході у льокаль вивіски в українській мові. На всіх поштових скринках повинні бути написи в українській мові.

„Діловодство в поштово-телеграфічних інституціях ин України повинно вести ся в українській мові і на всі письма, які приходять в українській мові, начальники обов'язково повинні відповідати по українськи.“

„Ві всіх поштово-телеграфічних інституціях повинні бути вивішені портрети Шевченка. Кожен пошт. тел. інституція повинна мати український національний прапор.“

„На всіх переписних картках, посвідках, бланкетах, побіч російського напису повинен бути напис в українській мові.“

Німецький канцлер про мир

БЕРЛІН (Тіб.). В голівній комісії німецького парламенту говорив 28. с. м. канцлер Міхаєліс про міжнародне положення ось що:

Господарські і фінансові труднощі Франції зростають швидко. Ще більше заострюється господарська нужда в Італії. В Англії війна відводила човнами має немі і безпощадні наслідки. Зі спокоєм дожидаємо заповідженого ужиття військових сил Америки.

В Росії занігта сильна господарська криза, особливо транспортні середники під війським оглядом не відповідають вимогам. Справа будучої демобілізації як згора висить над новим правительством, правительство в часті зависиме від ради робітників і жовнів, а до того від англійських і американських вірників. Не має воно ніякої свободи рухів на зовні.

Наша відповідь на коту нап була принята нашими приятелями і союзниками прихильно, більшість наших противників приняла її з правдивим клопотом. Є неможливи, щоб ми могли односторонньо заявою розв'язати такі важні питання, які прийдуть під наради мирового конгресу. Поки що мушу відмовити бажанню означення наших воєнних цілей і навання наших посередників.

Державний секретар Кільтман в часі дискусії над заявою канцлера заявив:

Вісти про те, немов би видано німецьку ноту про Бельгію є найсміливішим вигадом, який знаєть ся походить з Франції. На цій справі нема ні слова правди. Найближчі тяжкі повинні принести відповідь на велике питання, чи далі треба відкликати ся до рішення оружної сили.

Затоплено.

БЕРЛІН. (Урядово.) Підводні лодки в області замкнений довкола Англії затопили знов 22.000 тон.

Коли буде кінець?

ГАГА. (Тіб.). До „Nieuwe Courant“ доносять з Лондону: Перуція вислала до Німеччини ультимат через те, що затоплено корабель Тортон, жадаючи сатисфакції протягом тижня.

Продовжене відпусток

рільникам,

Ц. к. министерство крайової оборони в порозуміню з ц. к. министерством війни зарядило рескриптом з дня 24. вересня 1917. що всі звільнені від військової служби признані військовими центральними властями рільникам до дня 30. вересня с. р. продовжують ся генерально до дня 31. жовтня, а рільникам звільненим тими властями до 31. жовтня, до дня 30. листопада.

З Калуша до Чернівців.

Під час російської окупації і відвороту в липні 1917.

III.

Місто Чернівці робило на нас дуже миле вражіння тим, що всюди в місті чути було українську мову. Коло магістрату в обширній електронній цюкалі містив ся кингари українського військового клубу, де можна було дістати всі українські видання й часописи. Тут гуртувало ся українське військово-жоче. Та на місті і вулицях, як усюда, нехараство і непорядок, вулиці нечисті. А на вулицях відомі дивні військові мітинги, нові військові агітатори, краснорічіві палкі воєнні промови, а се чути про смерть і загибель Германіям, про центральні держави, про їх воєнну справність, про за собою средств поживи та про се, що дієть ся в центральних державах.

Про се російське військо як і австрійська цивільна людність мали дуже сумні та невірні і фальшиві інформації, знали лише те що Англія і Франція хотіли. Чув я так від Австрійців як і Росіяни та Українці, що всі українські парламентарні послы як Романчук, д-р Кость Левицький, Василько, д-р Петрушевич і ин. по арештовані і засуджені на 2—3 роки в'язниці, що всі українські товариства розв'язані, а магісток сконфіскований, що німецький цісар Вільгельм здетронізований, хорий на умі та інтернований в закладі для божев'ящих, що в Німеччині революція, що людність в Австрії і Німеччині вичерпана до краю, з голоду масово гине, що в Австрії одко айце коштує 4—5 корон, кільки мяса 40—50 корон і т. д.

Державна Рада.

Телеграма ц. к. Кореспондентського Бюро.

Відень, 29. вересня 1917.

Відповіді на інтерпеляції в Палаті послів.

На інтерпеляцію п. Стесловича в справі поведень з жовніром ц. к. полку стрільців ч. 33, в доповнюючій куріні міністер крайової оборони відповів, що докладні доходження майже цілком збили ті закиди.

На інтерпеляцію п. Поточка міністер крайової оборони заявив, що министерство війни зарядило, що в цілі заспокоєня потреб рільників, продавано господарям усі незаражані, потребууючі відпочинку коні зі шпиталів, о скільки є способні до рільних і ліських робіт.

На інтерпеляцію п. Лендзіна і Міхейди в справі ужиття комісаріатом поліції в Моравській Оставі в недоволений спосіб тайних поліційників в Карвіні міністер внутрішніх справ відповів:

В червні 1917 в Карвіні збирали підписи на протест проти ухвали тамошнього громадського представництва. Текст друку звучав: „Протест горожан містотчка Карвіна против ухвали громадського представництва з 29 мая 1917 звертаючої ся проти получения Шлезка з Галичини“. На тих друках не було ні місця друку, ані назвиска друкаря, ані не предложено їм до цензури. Після доходжень комісаріату поліції ті друки були зладжені в друкарні „Народна друкарня у Фрайштаті“. Комісаріат зробив карне донесення проти тої друкарні до прокураторії в Тешені. Тому, що доходження поліційних агентів доторкали переслідування чину суперечного з законом, тому закид, немов би то було надумане є безосновний.

На інтерпеляцію м. Льва Левицького в справі недостаточного заапровізовання барачного табору в Вольфсберг міністер відповів, що там побільшено рацію хліба, зараджено доставу значнійшої кількості фасолі, сушених ярин, згущеного молока, сухих слявок, сира і ячмінних крух та припущено полішити харч для хорих. Тому, що Карнітія не має досить середників поживи для виселенців, небавом виселенці з Вольфсберга будуть перенесені до свіжо перебудованих бараків у Гайн.

На інтерпеляцію м. Загайкевича в справі виплати причинка родині, оставшій по убитім Івасеві в Лодні, пов. Ліско, міністер кр. оборони відповів, що комісія в Ліску по розслідуженню справи признала той причинок.

На інтерпеляцію п. Штраухера в справі руху, спрямованого проти жидівських виселенців в Галичині і Буковині на західнім Шлезку міністер внутрішніх справ відповів, що добрі відносини між місцевим населенням на західнім Шлезку і жидівськими виселенцями стали псувати ся, що дійшло до вершка з початком літа 1917. Министерство впливало на відповідні чинники лагодячи і носило ся поправити відносини так, що є надія, що на будуче не буде непорозумінь, особливо, що велика акція в цілі повороту тих виселенців зменшить значно їх число на Шлезку.

Зі здивованем і недовіром місцеві австрійські Українці а також солдат та офіцари Українці слухали того оповідання, що в нас є вправді всюди дорожжя, але се не правда, щобні люди масово в голоду мерли, а просто не хотіли вірити, що у нас дістаєть ся на картки досить правильно хліб, що кільки пукру коштує 120 кор., літра нафти околє 60 сєт., що у нас кождий хоч мало, але на чм Іван на карку хліб, муку, нафту та пукру дістати мусить.

Наглядно некровав ся х, що від російської теперішньої військової управою вже в не революційнім часі продажа поживи але зорганізована, що в Росії і в окунованих землях все можна дістати, і білий хліб, але за дуже дорогі гроші, кільки пукру околє 5—6 рублів, літра нафти околє 2 рублі, а обув, бікс і одіж — сего просто не можна дістати. До зменшеня дорожжї поживи богате робили тут російські товариства „Союз Геродель“ і „Союз Земств“, вони мали тут всюди свої склади і своїх людей, продавали для населеня не дороге або по знижених цінах муку, кукурудзу і инші предмети поживи.

Тут в Чернівцях, на Буковині і в окунованих повітах східної Галичини, видко було благодатні сліди української адміністрації ще до порядку, апровізації і ще найважнійше української адміністрації і шкільництва. Богато ле ретикод робило військо, особливо військо на частях, підбурювані москафїлами галицькими, буковинськими і румунськими, котрі подали собі руки, щоб при помочи москських москвофілів звалити українську адміністрацію. В Чернівцях і на Буковині по повітах з'явили ся Геровський, С. Лабенський і ин., своїх людей повинахали до „конт-развідки“, і військової

Нові міністри у Росії.

ПЕТРОГРАД (ПТА). Управитель министерства скарбу проф. Вермацький і управитель министерства просвіти Салажкін іменовані міністрами.

Правительство приняло проект монополии муки, який має давати державі 860 мільонів рублів річного доходу.

Сепаратистичний рух у Фінляндії.

РОТТЕРДАМ (Тіб.). „Nieuwe Rotterdamsche Courant“ доносить, що сепаратистичний рух у Фінляндії розширяєть ся. Фінляндські соціалісти надіють ся попертя з Росії супроти зросту значення большевиків. Генерал губернатор заявив, що не позволють вібрати ся фінляндському соймови.

Складайте жертви на Народний фонд!

Датки належить відсылати під адресою: Красний Союз Кредитний у Львові, Ринок ч. 10. на вкладкову книжечку ч. 5.000 (пять тисяч) з допискою: На Народний фонд.

Проти воєнних позичок на основі § 14.

Львів, 29. вересня 1917.

Бюджетова комісія палати послів покінчила передчєра наради над внесеннями про поступованє комісії для контролі державних довгів. Вже під час наради виявилось, що більшість членів бюджетової комісії не одобряє способу контролі державних довгів за час веденя війни та що та контролі не відповідала вимогам конституції. А саме на основі § 10. закона з 1868 про контролі державних довгів контрольний комісії прислугує право під час безпарламентарного періоду контрастнувати тільки короткореченцеві позички, а не такі, які постійно обтяжують державний бюджет. Однак зазначена комісія контрастнувала від 1914 р. воєнні позички, з яких кожда тільки формально являєть ся короткореченцевим довгом, а дійсно є постійним тягарем держави. З того приводу поставив пос. Зайц в бюджетовій комісії отже внесенє:

„Палата послів тільки з недоволенем прийняла звіт комісії для контролі державних довгів. Вона осуджує поведєне членів тої комісії, вибраних в Палату послів, від 1914 р., особливо те, що вони кількохкратно проти виразних постанов § 10. закона з 10. грудня 1868 контрастнували довг затягнений в протиконституційний спосіб, який вони самі признали тільки формально короткореченцевим довгом, а який необхідно спричинює тривке обтяженє державного скарбу. Палата послів осуджує

міліції, і як прибічна гвардія російського генерального штабу без відомости адміністраційних властей перевозили російські в Українцях без подання причини і богате явних впливових людей по невітах моарштували. Почала ся агітація. Геровський агітував між червоноцвєтними міщачами, почав скликувати віча на передмістях і намагався, щоб всі Українці містами залушували ся за Румунів, надаючи за мотива, що хто буде признавати ся до українства, сей буде муїти переходити на католицизм. Геровському і чеській компанії належало на тім, щоб виказати російському правительству, що в Чернівцях жидини Українців нема, лише Румуні і Польки, отже української адміністрації не треба, лише румунської. Геровського і Румунів підірав російський генеральний штаб й дійсно вже на генерал губернатора Галичини і Буковини був назначений князь Додієрукий. Проти сєї червоноцвєтної реакційної роботи виступили енергично Дорощенко, а Центральна Українська Рада в Києві змогла на Керевським і Кориндову, що українська адміністрація даєть лишіа ся, а Геровського і його компанію з частістю військової асистанції вивезено в Росію.

Коло 19—20. липня знако було між російським військом в Чернівцях, а особливо між вишніми офіцерами неспокій, штаб армії виїхав до Коломиї. Нам треба було їхати даліше по Вишніці, Косову, а тут ані рух дістати неспокій — одна власть схиляла на другу, кажуть їхати за перенусткою до Коломиї.

За порадою проф. д-ра Білинського, того товариша з університетських часів у Відні, пішов я до губернатора Буковини Ол. Лєтєцького, а відтак до генерального губернатора До-

— Наук. Тов. ім. Шевченка —
у Львові, Ринок ч. 10

— Склад президії УПР. Голова д-р Євген Петрушевич, заступники голови д-р Лев Бачинський і д-р Євген Левизький. Члени парламентарної комісії: д-р Кость Левизький, Юліян Романчук і Василь Стефаник, заступники д-р Микола Лагодинський і проф. д-р Степан Смоль-Стоцький. Члени парламентарної комісії разом з головою і заступниками голови творять парламентарну комісію. Секретар клубу д-р Леонін Цегельський.

— Призначення для українського генерал-губернатора. Про останні дні урядування Д. Дорошенка перед російським відкритим походом на Київський „Буковина“ за „Czernowitzer Allgemeine Zeitung“: „Коли наближалася до останньої години російського панування в Чернівецьку, вівся с. Дорошенко до острого міра, аби охоронити людину перед насильством, перед підпалами і руйнуваннями. Страшний образ руїни Тернополя і Станиславова завис був і над Чернівцями і грозила небезпека, що і се гарне місто стане такою самою страшною суцілью. Тоді губернатор Дорошенко оповіщує прилюдно оголошене, в якому від загрозою кари смерті закликає жовнірам держати ся від похитливості, рабунків і убийств. В сім оголошенні завізано маселене задержати сякий, бо нікому не стане ся кривда. Губернатор Дорошенко мав також намір остати в місті через весь критичний час для його охорони від умовою, що місцевий комітет візьме святочно на себе обов'язання постарати ся в майшій батальонній військовій команді, що Дорошенко зараз по прибуттю наших військ переведуть крізь огнем ліній до Росії. Місцевий комітет не міг такого зобов'язання на себе перебрати. Губернатор Дорошенко опустив місто для 2. серпня і не мав, на жаль, можливості перепинити того, що козаки підпалили коло трьох домів в середині міста і допустили ся страшного пильондрованя. Вночі з 2. на 3. серпня місто було звільнене від московського терору.“

— Стрілецька вистава. Пишуть нам з Відня: Хто цікавий на стрілецьку часті воєнової вистави у Відні нехай спішає ся, тому що за три чотири тижні замикає ся ціла вистава. Сего року звиділо український збір незвичайно багато гостей зі всього світу на актуальність українського питання. Напис „Ukrainische Legion“ на зводі спонукало кожного приступити ближше, оглянути карту України, карту шляхів українського легіону, статистику руханкових товариств, олійні образи, світлини, відозви, грамоти. Перед зводом свідало ся, що для всі брошури про українську справу, які вийшли підчас війни а могли зацікавити ширшу публіку. Хто же в Україні не оглянув стрілецького зводу, мусить поспішити ся, щоб опісля не було запізано.

— 3 полону. Десятник УСС. Антін Левицький, який 1. липня с. р. потрапив в російський полон, перебуває в Києві, вул. В. Володимирська ч. 43.

— Друга промоція д-ра Крамаржа. Чеські дивізиї доносять, що також д-р Карло Крамарж, який покинув університет в Берліні і там проживав ся на докторів прав, буде другий раз промовляти на праській університеті.

П О В І С Т К И.

Неділя, 30. вересня 1917.
Нині: греко-кат.: 17. Н. по С. — римо-кат.: 18. Н. по С.

Завтра: греко-кат.: Евсеїя — римо-кат.: Ремія.
Повавтра: греко-кат.: Троф. і Сават. — римо-кат.: Огдон.

Інформації про вписи на університет у Львові улітає ся в „Академічний Громаді“ від 9—10 год. перед полуднем. — Виділ.

Пресить ся всіх П. Т. членів на засіданні Комітету для виселення на 1. жовтня (в понеділок) на 5 годину по полудню. Ближше інтересовані (хоч і нечлени) зволить явити ся рівнож в цілі аологодження актуальних питань, які будуть предметом засідання. — Виділ.

До „Січ“ і „Саміла“ в ярем. Руханковострілецьке Товариство „Соколя-Батько“ звиває всі Товариства, щоб списали шкідливі, які потерпіли в наслідок війни, дали потвердити виклад шкідливості громадському Уряду і на основі сего вносили прошеня до ц. к. Намісництва як Краєвої Централі для господарської відбудови Галичини до Секції І. в Кракові о підмогу на віднову Товариства. Підписує голова і писарябо хтось з членів чи часиць, коли тамті два несприятелі. Подання є вільні від стемпів. Для скоршого полагодження належить безпосередньо звертати ся до Експозитури Краєвої Централі в данім окрузі. Коли Експозитури є неможливо віддалені, найдоглядніше було би зі списом шкідливості, потвердженням Урядом громадським, устно передати ті прошеня. Письмо треба на пошті поручати. — Указа „Соколя-Батька“, Львів вул. Руська 20. 266 2—3

НАДІСЛАНО.

Окуліста Д-р Освальд Цюм
коструж.
Мешкає вул. Крашевського ч. 5 XVI.

Під Крилами Церков

Без літературної лютівки, яка занеїла до нас із закордонної України.

Охолює дуже інтересне і веселе.

НАПИСАВ ЗАКОРДОННИЙ УКРАЇНЕЦЬ Ю. СТРИЖАВСЬКИЙ.

Ціна 1.50, з пересилкою 1.60.

Замовляти: „Дешеве Видавництво“ Львів, Бляхарська 18. П. пов. (ганок).

Оголошення.

Льоси на рати продаємо з привозу гри по вложенню першої рати. На льоси улітимо поштов платних в місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансакцій в справах банкових. Нові льоси Австр. Чера, Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.

БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦ І ХАЕС
у Львові, пл. Марійська 7. VIII 65—7

Підписуйте уділи

одного українського кооперативного союзу для рішничої торгівлі і промислу, яким є

Краєвий Союз господарств торговельних Спілон

заврагом торговельний синдикат

Т-ва „Сільський Господар“

у Львові, Зіморевича 20.

Удїли від К. 50 в гору. — Прасянти на мадане даром. VI. 5—20

Петрівський сейчас інструктор на село для 2 дітей з 1 пінан., для двох з 11 парод. З голошеня: д-р Певроз-ник. Львів держав. прокурат., Батерого 3. 271 2—4

фотографічне ателіє „Фльора“

виконує знімки по знижених цінах.

Львів, площа Марійська 6 і 7.

227 5 2 4

Дентист
Д-р ЯНІВ ОФФЕ
ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНА РОБІТНЯ
ул. Геліцька 21, дім під золотим кошуком
д-ра Бахматова. 189 7—10

— **ПРОТ** —
— **ШАНЕННИ** —
— **ЖУРНАЛІ** —
коручає

Р. ЛЯНДАВ
Львів, ул. Чернецького 3.
XVI 1—2

Стару адресу

при зміні на нову конче подавайте.
Адміністрація „Діла“.

ХІІ. звичайні загальні збори

Дому торгов.-пром. „Достава“

стовар. зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові,

відбувають ся вівторок 9. жовтня с. р., о год. 4. по пол. в кімнатах тов. „Українська Бесіда“ з отрим предметом нарад:

1. Отворене зборів.
2. Відчитане протоколу з послідних заг. зборів.
3. Звіт з діяльності стоваришества за рік адмін. 1916—17
4. Звіт Комісії контрольної.
5. Внесок Ради Надз. в справі розділу чистого лиску.
6. Доповнюючий вибір 4 членів Ради Надзірної.
7. Вибір 3 членів Комісії контрольної.
8. Затвердження членів Дирекції.
9. Внески і запати.

Львів, дня 28. вересня 1917.
За Радю Надзірну:
о. Юл. Даєрович о. Ал. Стефанович
секретар. — предсідатель.

СІЛЬ ДО ІДИ

німецьку, сійнобілу, дуже мілку, доставляємо в міру за часу лозом вагонами від 100 до 200 метр. сотиарів, залежно від поємності вагона. Ціна околи 32 с. за 1 кг. на німецькій границі.

Враз зі збірним замовленням одної або кількох громад разом, належить надсилати задаток К 5000 (пять тисяч корон) на вагон 15.000 кг., за наданню більших вагонів побираємо послідплату, при висилці менших вагонів звертаємо надплатені гроші. VI 8—8

КРАЄВИЙ СОЮЗ
Господарсько-Торговельних Спілон
Львів, вул. Зіморевича ч. 20.

Надворний технік-дентист

Його кор. висок, клявз Яме в Мадрату

Б. БЕРГЕР 175 3—3

Львів, Карла Людвіна ч. 7. П. п.

Ліцитація коний.

В окруї перемиської команди військової відбудуть ся ліцитації коний, здібних до робіт полєвих, між 3—14 жовтня с. р.

3. жовтня с. р. о год. 8. рано в кінськїм шпиталі в Судовій вишні.

4. жовтня с. р. о год. 8. рано в кінськїм шпиталі в Максимовачах К. Самбора.

5. жовтня с. р. о год. 8. рано в кінськїм шпиталі в Рашеві в касарні кавалерії „Глубока“.

5. жовтня с. р. о год. 8. рано в кінськїй стації вузятковій при кінській резерві команди військової в Перемишлі.

7. жовтня с. р. о год. 8. рано в кінськїм шпиталі в Ярославі (Annapaskerken).

14. жовтня с. р. о год. 9½. рано воніськїм шпиталі в Черлєнах коло Гор д-а Ягайлонського.

Удїл в ліцитації можуть брати лиш єї рішники, котрі викажуть ся легітимією своєї політичної власті або рейонової команди.

Купці і посередники є виключені від купна коний.

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ,

вулиця Косцюшка ч. 3.

Принимай і виплачує шадниця викладки шаднико в годинах урядових. Викладки опростовує ся 4%, починаючи вже від сїдуного дня по дивіжені аж до послідного дня перед днем викладки.

ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можуть складати особисто в касі товариства, поштовою переказом, грошовими листами, чеками поштової Шадниці, які Дирекція Шадниці на жадане безлітотно доставляє, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Шадниці“.

Удїляє новітток: а) гіпотечних платинок літотички амортизаційним ратами на проваг від 10—45 місяц вибору позичаючого; б) на льоварді ефекти, і на ссент векселі. Справи новітток полагодуєть можливо скоро.

Посередничать у видуванню новітток в Гал. Воеміні Заведенню кредитові в Кракові.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Руської Шадниці“ вул. Косцюшка. Народний Дім, І. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділі і українських свят.

Після §. 14. устава „Руської Шадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішних справ викладки в товаристві „Руська Шадниця“ в Перемішлі надають ся до ліквідації пупілярних, фондційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Шадниця“ пупілярну обезпеку. III. 76—7